

Uwagi do projektu ustawy o kredycie konsumenckim (UC82) – konsultacje

Lp.	Jednostka redakcyjna, której uwaga dotyczy	Podmiot zgłaszający	Uwaga / Propozycja zmian zapisu	Stanowisko UOKIK
1.	Art. 2	Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa	Ponadto w celu usunięcia ewentualnych wątpliwości interpretacyjnych w zakresie stosowania ustawy do tzw. debetu nieprawidłowego, powstałego w wyniku zdarzeń faktycznych bez wcześniejszego zawierania umowy o kredyt w rachunku bieżącym lub w zakresie wykraczającym poza przyznany na podstawie takiej umowy kredyt w rachunku bieżącym, Kasa Krajowa proponuje uzupełnić regulację art. 2 projektowanej ustawy. W związku z powyższym Kasa Krajowa proponuje by w art. 2 po ust. 2 dodać ust. 3 w brzmieniu: „3. Za umowę o kredyt w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym nie uważa się debetu w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym powstałego w wyniku wykonania transakcji płatniczej w ciężar rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego lub obciążenia tego rachunku z innego tytułu bez uprzedniego zawarcia przez konsumenta umowy o kredyt w rachunku bieżącym lub w razie uprzedniego zawarcia takiej umowy - w wysokości przekraczającej udzielony kredyt w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym.”.	Uwaga wyjaśniona. W projekcie ustawy, w wyniku wdrożenia art. 25 dyrektywy 2023/2225 uregulowane zostało „przekroczenie”. Wskazane w uwadze zagadnienie podlega przepisom o przekroczeniu.
2.	Art. 2 ust. 1 (dodanie nowego pkt)	Związek Banków Polskich	Proponujemy dodanie kolejnego punktu: <i>„kredyt w formie odroczonej płatności za dany towar lub usługę”,</i> Uzasadnienie: Doprecyzowanie zakresu stosowania ustawy w celu uniknięcia wątpliwości interpretacyjnych. Pozostaje to spójne z motywem 16	Uwaga uwzględniona kierunkowo. Dokonano zmiany brzmienia przepisu – przykładu umowy określonej w art. 2 ust. 2 pkt 3 projektu.

			dyrektywy. W odrębnej poprawce do art. 5 (słowniczek) przedstawiamy propozycję definicji kredytu w formie odroczonej płatności za dany towar lub usług.	
3.	Art. 2 ust. 1	Związek Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce	Zwracamy uwagę, iż w art. 2 ust. 1 pkt 3 posłużono się, nigdzie nie zdefiniowanym, pojęciem „świadczenia pieniężnego”, które powoduje, iż zapis ten jest niejasny i niespójny z pozostałymi przepisami odnoszącymi się do zakresu przedmiotowego Projektu ustawy. Ani Dyrektywa CCD II, ani Projekt ustawy (poza komentowaną jednostką redakcyjną), nie posługuje się sformułowaniem „świadczenia pieniężnego”, które jest szersze znaczeniowo, niż „płatność”, do którego terminu, w kolejnych jednostkach redakcyjnych, odnosi się sformułowanie „odroczenie”. Z uwagi na fakt, że przepis §2 ust. 1 pkt 3) pełni znaczącą rolę w interpretacji zakresu zastosowania Ustawy, należy zachować i stosować nomenklaturę pojęciową, która jest zdefiniowana i nie rodzi problemów interpretacyjnych. W związku z powyższym proponujemy następujące brzmienie art. 2 ust. 1 pkt 3 Projektu ustawy: Propozycja zapisu: a) art. 2 ust. 1 pkt 3) otrzymuje brzmienie: „3) o kredyt w formie odroczonej płatności, nawet jeżeli konsument nie jest zobowiązany do poniesienia jakichkolwiek kosztów związanych z odroczeniem”;	Uwaga uwzględniona kierunkowo. Dokonano zmiany brzmienia przepisu – przykładu umowy określonej w art. 2 ust. 2 pkt 3 projektu.
4.	Art. 2	Fundacja Fintech Poland	Aktualne brzmienie przepisu nie wyjaśnia, czy karta kredytowa powinna być traktowana jako kredyt odnawialny na gruncie ustawy. Należy to doprecyzować.	Uwaga wyjaśniona. Umowa o limit kredyt na karcie kredytowej jest umową o kredyt odnawialny.

				Jednocześnie w projekcie dokonano zmian wynikających ze zidentyfikowania błędu w polskiej wersji dyrektywy 2023/2225 oraz dyrektywy 2008/48. Uwagi w tym zakresie podniosły m. in. Ministerstwo Sprawiedliwości i Sąd Najwyższy. W konsekwencji wdrażając przepisy dyrektywy 2023/2225 dotyczące wskazanego kredytu pojęcie „kredytu odnawialnego” zastąpiono pojęciem „kredytu na czas nieoznaczony”. W art. 2 – analogicznie jak w ustawie o kredycie konsumenckim z 2011 r. - pozostawiono natomiast kredyt odnawialny jako przykład umowy o kredyt, gdyż projektowana ustawa niewątpliwie obejmuje te kategorie umów. Usunięcie tego przykładu nie jest uzasadnione i mogłoby budzić wątpliwości.

5.	Art. 3	Krajowy Związek Banków Spółdzielczych - KZBS	Zgodnie z art. 2 dyrektywy 2023/2225 ma ona zastosowanie do umów o kredyt, którego całkowita kwota przekracza 100 000 EUR. Tymczasem art. 3 projektu zakłada, że zasady określone w ustawie będą miały zastosowanie do wszystkich umów o kredyt (z wyjątkami określonymi w art. 4 projektu ustawy), w których kredytobiorcą będzie konsument, niezależnie od całkowitej kwoty kredytu. Rozwiązanie to uznać należy za namiarowe. Wnioskujemy o dostosowanie w tym zakresie przepisów projektu ustawy do postanowień dyrektywy 2023/2225.	Uwaga wyjaśniona. Zgodnie z wnioskiem o wpis projektu do wykazu prac legislacyjnych Rady Ministrów, projektowana ustawa obejmuje cały rynek kredytów konsumenckich w Polsce, co pozwoli na zapewnienie spójności systemowej oraz zapewnienie ochrony wszystkim konsumentom. Dopuszczalność takiego rozwiązania potwierdza wprost motyw 14 preambuły dyrektywy 2023/2225. Wskutek powyższego wszystkie umowy kredytu, na podstawie których konsumenci pożyczają środki finansowe od przedsiębiorców, będą podlegały albo reżimowi ustawy o kredycie konsumenckim, albo ustawy o kredycie hipotecznym.
6.	art. 4 ust. 1	Krajowa Spółdzielcza Kasa	W ocenie Kasy Krajowej określony przez projektodawcę zakres przedmiotowy projektowanej ustawy, nieprzewidujący wyłączenia spod jej obowiązywania kredytów konsumenckich na kwotę powyżej równowartości 100.000 euro, jest sprzeczny za art. 2 ust. 2 lit. c	Uwaga wyjaśniona. Projekt ustawy – jak zakłada wpis do wykazu prac legislacyjnych i

		Oszczędnościowo-Kredytowa	implementowanej dyrektywy CCDII, zgodnie z którym dyrektywy tej nie stosuje się do umów o kredyt, którego całkowita kwota przekracza 100 000 EUR. Ponieważ dyrektywa CCDII ma charakter dyrektywy maksymalnej harmonizacji, a nie przewidziano w niej opcji narodowej w tym zakresie, brak implementacji tej normy do polskiego porządku prawnego stanowi klasyczny przykład niedopuszczalnego Gold Platingu, czyli nakładania na polskie podmioty nadmiernych obciążeń, które nie są przewidziane przez regulatora unijnego. W związku z powyższym Kasa Krajowa proponuje uzupełnienie art. 4 ust. 1 projektu poprzez dodanie pkt 4a w brzmieniu: „4a) o kredyt, którego całkowita kwota przekracza równowartość 100.000 EUR według średniego kursu NBP waluty, w której został udzielony kredyt z dnia zawarcia umowy kredytowej.”.	programowych RM – obejmuje swoim zakresem również umowy o kredyt, którego całkowita kwota przekracza 100.000 EUR. To rozwiązanie jest dopuszczalne w świetle dyrektywy 2023/2225. Wprowadza ona harmonizację wyczerpującą w zakresie w jakim reguluje określone zagadnienia. Wyczerpujący charakter harmonizacji oznacza, że państwo członkowskie nie może inaczej uregulować zagadnień zharmonizowanych w dyrektywie. Wyczerpujący charakter harmonizacji nie stoi natomiast na przeszkodzie rozszerzeniu regulacji z dyrektywy na obszary nią nieregulowane. Potwierdza to wprost motyw (14) preambuły dyrektywy 2023/2225: „Definicje zawarte w niniejszej dyrektywie określają zakres harmonizacji. Spoczywający na

				państwach członkowskich obowiązek transponowania niniejszej dyrektywy powinien w związku z tym być ograniczony do zakresu tej dyrektywy, jaki wyznaczają te definicje. Niniejsza dyrektywa powinna jednak pozostawać bez uszczerbku dla możliwości stosowania przez państwa członkowskie, zgodnie z prawem Unii, przepisów niniejszej dyrektywy w odniesieniu do obszarów, które nie są objęte zakresem jej zastosowania. <u>Państwo członkowskie mogłoby w ten sposób utrzymywać lub wprowadzać przepisy krajowe odpowiadające niniejszej dyrektywie</u> lub niektórym jej przepisom w sprawie umów o kredyt nieobjętych zakresem stosowania niniejszej dyrektywy, <u>na przykład</u> w sprawie umów o kredyt, przy zawieraniu których od konsumenta wymaga się zdeponowania tytułem

				zabezpieczenia określonego przedmiotu do przechowania u kredytodawcy, a odpowiedzialność konsumenta jest ściśle ograniczona do tego zastawionego przedmiotu, lub <u>w sprawie umów o kredyt, którego całkowita kwota przekracza 100 000 EUR.</u>” Do projektu ustawy w ww. zakresie nie zgłoszono uwag w opinii MSZ o zgodności z prawem UE. Poszerzono uzasadnienie projektu ustawy, w zakresie dotyczącym niezbędności i celowości objęcia zakresem projektowanej ustawy całości konsumenckiego obrotu kredytowego.
7.	art. 4 ust. 1 (w zw. z art. 2 ust. 1)	Związek Banków Polskich	Proponujemy, aby art. 4 ust. 1 projektu otrzymał brzmienie, a kolejne punkty zostały odpowiednio ponumerowane: <i>Art. 4. 1. Ustawy nie stosuje się do umów:</i>	Uwaga wyjaśniona. Projekt ustawy – jak wskazuje wpis do wykazu prac legislacyjnych RM – obejmuje swoim zakresem również umowy o kredyt,

			1. o kredyt, którego całkowita kwota przekracza [100 000 EUR przeliczone na PLN], Uzasadnienie Zgodnie z art. 2 ust 2 lit. c) CCD2 - <i>dyrektywy nie stosuje się do umów o kredyt, którego całkowita kwota przekracza 100 000 EUR</i>. Dyrektywa ma charakter harmonizacji maksymalnej, a w jej art. 42 ust. 2 nie przewidziano opcji narodowej umożliwiającej PCzł określenie innego niż 100 000 EUR pułapu całkowitej kwoty kredytu. Zatem Dyrektywa nie pozostawia PCzł swobody podjęcia decyzji o zwiększeniu lub likwidacji górnego limitu kwoty kredytu, co do którego mają mieć zastosowanie przepisy projektu ustawy. Projekt w art. 2 ust. 1 ani w art. 4 ust. 1 nie przewiduje wskazanego w art. 2 ust. 2 lit. c) CCD2 górnego pułapu wysokości kredytu konsumenckiego, powyżej którego nowa ustawa o kredycie konsumenckiemu nie będzie mieć zastosowania. Projektodawca błędnie wywodzi podstawę do rozszerzenia zakresu zastosowania projektowanej ustawy o kredyty w wartości przewyższającej kwotę maksymalną kredytu konsumenckiego wyłącznie z motywu 25 preambuły dyrektywy wskazując, że z zakresu stosowania powinny być wyłączone jedynie umowy o kredyt zabezpieczony na nieruchomości oraz umowy o kredyt przeznaczony na finansowanie nabycia lub utrzymania praw własności nieruchomości gruntowej lub istniejącego lub planowanego budynku, w tym lokali wykorzystywanych do celów działalności handlowej, gospodarczej lub zawodowej, ponieważ umowy takie są regulowane dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/17/UE z dnia 4 lutego 2014 r. w sprawie konsumenckich umów o kredyt związanych z nieruchomościami mieszkalnymi i zmieniającą dyrektywy 2008/48/WE i 2013/36/UE oraz rozporządzenie (UE) nr 1093/2010 (Dz. Urz. L 60 z 28.2.2014, str. 34, z późn. zm.). Ustawodawca unijny wprowadził jednak wyjątek. W art. 2 ust. 3 oraz w motywie 25 wskazał na zastosowania ustawy do kredytów, których całkowita kwota	którego całkowita kwota przekracza 100.000 EUR. To rozwiązanie jest dopuszczalne w świetle dyrektywy 2023/2225. Wprowadza ona harmonizację wyczerpującą w zakresie w jakim reguluje określone zagadnienia. Wyczerpujący charakter harmonizacji oznacza, że państwo członkowskie nie może inaczej uregulować zagadnień zharmonizowanych w dyrektywie. Wyczerpujący charakter harmonizacji nie stoi natomiast na przeszkodzie rozszerzeniu regulacji z dyrektywy na obszary nią nieregulowane. Potwierdza to wprost motyw (14) preambuły dyrektywy 2023/2225: „Definicje zawarte w niniejszej dyrektywie określają zakres harmonizacji. Spoczywający na państwach członkowskich obowiązek transponowania

		przekracza 100 000 EUR, ale wyraźnie ograniczył tę możliwość wyłącznie do kredytów przeznaczonych na remont nieruchomości mieszkalnej, która nie jest zabezpieczona ani hipoteką, ani innym porównywalnym zabezpieczeniem na nieruchomości powszechnie stosowanym w państwie członkowskim. Wyjątków nie powinno się natomiast intepretować rozszerzająco. Niezasadne jest powoływanie się na motyw mówiący o tym, co powinno podlegać wyłączeniu, pomijając fakt, że motyw 20 oraz art. 2 ust. 2 lit. c) dyrektywy wskazują wprost, że nie stosuje się tego aktu do umowy o kredyt, którego całkowita kwota przekracza 100 000 EUR. Projektodawca powinien podejmować tak kluczowe decyzje w oparciu o konkretne przepisy (nie motyw) dyrektywy mając w szczególności na uwadze zasadę maksymalnej harmonizacji. Niezależnie od powyższego, zakładając nawet, iż dyrektywa przewidywałaby taką opcję narodową, to ani w uzasadnieniu, ani w OSR nie wskazano powodów, dla których konieczne byłoby objęcie kredytów powyżej 100 000 EUR reżimem ustawy o kredycie konsumenckim. W szczególności, brak jest analiz wskazujących na jakiegokolwiek nieprawidłowości w zakresie praw klientów zawierających umowy kredytu powyżej 100 000 EUR. Podkreślenia wymaga, że już maksymalny limit 100 000 EUR wynikający z dyrektywy na polskim rynku odpowiada przeciętnej kwocie kredytu hipotecznego, zabezpieczonego na nieruchomości i zawieranego na okres 20-25 lat. Średnia kwota kredytu konsumenckiego w sektorze bankowym wynosi ok 26 tys. zł, a zatem jest kilkunastokrotnie niższa od górnego limitu. W praktyce produkty kredytowe na kwoty przewyższające próg z dyrektywy oferowane są najczęściej w usługach Privet bankingu, w tym do obsługi transakcji na rynku kapitałowym, co wiąże się z podwyższonym wymogiem wiedzy i doświadczenia konsumenta zawierającego takie umowy. Z tych powodów, brak uwzględnienia w nowej ustawie kwoty maksymalnej w ślad za art. 2 ust. 2 lit. c) CCD2 pogorszy	niniejszej dyrektywy powinien w związku z tym być ograniczony do zakresu tej dyrektywy, jaki wyznaczają te definicje. Niniejsza dyrektywa powinna jednak pozostawać bez uszczerbku dla możliwości stosowania przez państwa członkowskie, zgodnie z prawem Unii, przepisów niniejszej dyrektywy w odniesieniu do obszarów, które nie są objęte zakresem jej zastosowania. <u>Państwo członkowskie mogłoby w ten sposób utrzymywać lub wprowadzać przepisy krajowe odpowiadające niniejszej dyrektywie</u> lub niektórym jej przepisom w sprawie umów o kredyt nieobjętych zakresem stosowania niniejszej dyrektywy, <u>na przykład</u> w sprawie umów o kredyt, przy zawieraniu których od konsumenta wymaga się zdeponowania tytułem zabezpieczenia określonego przedmiotu do

			konkurencyjność polskich kredytodawców względem kredytodawców z innych państw, gdzie takich rozszerzeń poza zakres dyrektywy nie przewidziano. Dodatkowo, rezygnacja z maksymalnej kwoty kredytu konsumenckiego w połączeniu z brakiem rozsądnej rekompensaty za wcześniejszą spłatę de facto ograniczy udzielanie kredytów w wyższych kwotach, zwłaszcza o stałym oprocentowaniu, albo spowoduje znaczny wzrost kosztu takiego kredytu. Będzie to zniechęcać do udzielania kredytów na wysokie kwoty także z uwagi na wysokie ryzyko związane z sankcją kredytu darmowego, co wpłynie na dostępność kredytów dla konsumentów. Powinna zostać zachowana konstrukcja stosowania nowej ustawy o kredycie konsumenckim w zgodzie z dotychczasową ponad 20 letnią praktyką tj. zachowanie kryterium wysokości kredytu, do której będzie mieć ona zastosowanie wraz z uaktualnieniem jego wysokości do równowartości 100 000 euro. Górny limit wysokości kredytu, powyżej którego kredyt nie jest kredytem konsumenckim przewidywała zarówno ustawa z dnia 20 lipca 2001 r. o kredycie konsumenckim (limit: 80 000 zł) jak i obowiązująca ustawa z 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (limit: 255 500 zł). Nie ma przy tym ryzyka, że górny limit określony CCD2 będzie odstawać od uwarunkowań rynkowych, zarówno biorąc pod uwagę przeciętną wysokość kredytów konsumenckich w Polsce, jak też fakt, że zgodnie z motywem 93 CCD2 - co cztery lata Komisja będzie oceniać m.in. adekwatność górnego progu w wysokości 100 000 EUR.	przechowania u kredytodawcy, a odpowiedzialność konsumenta jest ściśle ograniczona do tego zastawionego przedmiotu, lub <u>w sprawie umów o kredyt, którego całkowita kwota przekracza 100 000 EUR.</u> Do projektu ustawy w ww. zakresie nie zgłoszono uwag w opinii MSZ o zgodności z prawem UE. Poszerzono uzasadnienie projektu ustawy, w zakresie dotyczącym niezbędności i celowości objęcia zakresem projektowanej ustawy całości konsumenckiego obrotu kredytowego.
8.	Art. 4 ust. 1	Polska Izba Informatyki i Telekomunikacji	Odnosząc się do Projektu, zgodnie z art. 4 ust. 3. do umów o kredyt konsumencki nie stosuje się przepisów rozdziału I działu IV tytułu XI księgi trzeciej ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny. Tym samym Projektodawca powielił regulację z obecnej ustawy o kredycie konsumenckim (art. 4 ust. 3), co jest rozumiane jako wyraz	Uwaga wyjaśniona. Dyrektywa 2023/2225 nie zawiera wyłączenia dotyczącego sprzedaży na raty.

		pełnego modelu harmonizacji dyrektywy 2023/2225 i odczytywane przez Izbę w ten sposób, iż zawarcie umowy o kredyt konsumencki wyłącza możliwość stosowania przepisów kodeksu cywilnego w zakresie umowy sprzedaży na raty. Powyższe wyłączenie jest konieczne z uwagi na fakt zachowania odpowiedniego porządku prawnego i realizacji zasady jasności prawa. Mimo pewnego podobieństwa oraz powiązania ze sobą kredytu konsumenckiego oraz umowy sprzedaży na raty, źródła ich podstaw należy upatrywać w dwóch różnych reżimach prawnych, a w konsekwencji będących dwoma różnymi sposobami finansowania zakupu. Powyższe zdaje się potwierdzać także uzasadnienie do Projektu, w którym Projektodawca <i>expressis verbis</i> wskazuje, iż <i>Utrzymanie w mocy przepisów ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny w zakresie sprzedaży na raty jest konieczne z uwagi na nieobjęcie ich regulacjami projektowanej ustawy. Do tych umów będą mieć zastosowanie przepisy art. 583 – 588 k.c.</i> Projektodawca dostrzega zatem istnienie umowy sprzedaży na raty jako szczególnego typu umowy sprzedaży, która funkcjonować będzie niezależnie od umowy kredytu konsumenckiego. Umowa taka zawierana jest między sprzedawcą dokonującym sprzedaży rzeczy ruchomej w zakresie działalności swojego przedsiębiorstwa a kupującym będącym osobą fizyczną (najczęściej konsumentem) nabywającą tę rzecz poza zakresem działalności gospodarczej. Dodatkową cechą takiej umowy jest to, że płatność całej ceny dokonywana będzie w określonych ratach, wydanie zaś rzeczy kupującemu nastąpi przed zapłatą całej ceny. Przedmiotem umowy sprzedaży na raty jest zatem sprzedaż rzeczy ruchomej, za którą zapłata nastąpi w określonych częściach (ratach), natomiast przedmiotem takiej umowy nie będzie udzielenie kredytu, rozumianego jako pewna kwota środków pieniężnych, udzielana przez kredytodawcę do wykorzystania przez kredytobiorcę na określony cel.	

			W związku z powyższym wydaje się niezbędne uzupełnienie Projektu w poniższym zakresie: Art. 4. 1. Ustawy nie stosuje się do umów: 11) sprzedaży na raty, o której mowa w ustawie z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny.	
9.	Art. 4 (dodanie nowego pkt)	Związek Banków Polskich	Propozycja dodania nowego punktu (wyłączenia): <i>„Art. 9 ust. 1 pkt 5-7, art. 19 ust. 1 pkt 2, art. 23 ust. 1 pkt 2, art. 48 ust. 2 nie stosuje się do:</i> <i>1) umów o kredyt na całkowitą kwotę mniejszą niż [równowartość kwoty 200 EUR];</i> <i>2) umów o kredyt, w przypadku których kredyt jest nieoprocentowany i udzielany bez innych opłat;</i> <i>3) umów o kredyt, w przypadku których zgodnie z warunkami kredyt musi zostać spłacony w terminie trzech miesięcy i należne są jedynie nieznaczące opłaty.”</i> Uzasadnienie: Przepisy wdrażające dyrektywę powinny zawierać wyłączenie, o którym mowa w art. 2 ust. 8 lit. a)-c) dyrektywy. Umowy o kredyt objęte wyłączeniem są to umowy niskokwotowe, bezkosztowe albo przewidujące nieznaczące opłaty. Samo wyłączenie ma charakter częściowy – wyłączając zastosowanie jedynie kilku przepisów dyrektywy o charakterze informacyjnym. Jednocześnie w świetle obowiązujących przepisów UKK – umowy o kredyt bezkosztowy były całkowicie wyłączone z zakresu zastosowania ustawy (art. 4 ust. 1 pkt 1 UKK). Tym samym wyłączenie w omawianym zakresie należy uznać za rozwiązanie zgodne z zasadą proporcjonalności. Skoro są to kredyty bezkosztowe, czy niskokosztowe, nie ma uzasadnienia do podawania szczegółowych danych wskazanych w przytoczonych przepisach. Może to	Uwaga wyjaśniona. Projekt, zgodnie uzyskanym wpisem do Wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów, nie przewiduje skorzystania z opcji narodowej, przewidzianej w art. 2 ust. 8 dyrektywy 2023/2225. Projektowana ustawa opiera się na założeniu zakładającym objęcie całości konsumenckiego obrotu kredytowego.

			doprowadzić do przeładowania informacyjnego konsumenta i stanowić nieproporcjonalne obciążenie dla banku.	
10.	Art. 4 ust. 1 pkt 4	Związek Banków Polskich	Propozycja uzupełnienia: <i>„umów o kredyt zawartych z firmami inwestycyjnymi, o których mowa w art. 3 pkt 33 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. z 2024 r. poz. 722 i 1863 oraz z 2025 r. poz. 146 i 820) lub z instytucjami kredytowymi, o których mowa w art. 4 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych oraz zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (Dz. Urz. UE L 176 z 27.06.2013, str. 1, z późn. zm.4)) w celu umożliwienia inwestorowi przeprowadzenia transakcji mającej związek z co najmniej jednym instrumentem finansowym w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi lub z instytucjami kredytowymi, w przypadku gdy firma inwestycyjna lub instytucja kredytowa udzielające kredytu biorą udział w takiej transakcji jak również innych uzgodnień umownych z firmami inwestycyjnymi lub instytucjami kredytowymi, umożliwiającymi inwestorowi, w tym konsumentowi, przeprowadzenie transakcji mającej związek z co najmniej jednym instrumentem finansowym w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi nabycia instrumentów finansowych z odroczonym terminem płatności za te instrumenty;”</i> Uzasadnienie Wyłączenie z art. 4 ust. 1 pkt 4) jest zbyt wąskie. Literalnie czytając wyłączenie obejmuje w naszej ocenie sytuacje gdy Klient zawiera dodatkową umowę o kredyt, o której mowa w par 96 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia z dnia 12 listopada 2024 r. w sprawie trybu i warunków postępowania firm inwestycyjnych, banków państwowych prowadzących działalność maklerską, banków, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi oraz banków powierniczych, czyli w praktyce udzielenia klientowi linii	Uwaga wyjaśniona. Przepis wdraża art. 2 ust 2 lit. e dyrektywy 2023/2225, który nie daje podstaw dla zaproponowanego w uwadze brzmienia wyłączenia.

			kredytowej pod zakup instrumentów finansowych, które stanowią wówczas zabezpieczenie. Z kolei usługa odroczonego terminu płatności, która jest obecnie wyłączona w ustawie o kredycie konsumenckim w art. 4 ust. 1 pkt 3, umożliwia realizację zleceń kupna bez posiadania przez Klienta w momencie ich składania pełnego pokrycia w środkach pieniężnych lub należnościach z tytułu zawartych transakcji sprzedaży. Dzięki temu, Klient może w dniu zawarcia transakcji zaangażować środki pieniężne w wysokości odpowiadającej jedynie części wartości transakcji - resztę spłacając do dnia rozrachunku transakcji we właściwej izbie rozrachunkowej. Nie dochodzi do udzielenia kredytu czy pożyczki Klientowi ale do odstąpienia wymagania posiadania pełnego pokrycia zlecenia kupna w dniu zawarcia transakcji. Co do zasady w momencie składania zlecenia Klient powinien posiadać co najmniej 30% wartości zlecenia. Brakującą kwotę Klient uzupełnia najpóźniej w dniu rozrachunku transakcji we właściwej izbie rozrachunkowej, co w praktyce tworzy efekt dźwigni finansowej (analogia krótkoterminowego kredytowania zakupu). Rozrachunek odbywa się w drugim dniu roboczym po zawarciu transakcji. Wprowadzając wyłączenie w zakresie kredytu giełdowego (projektowany art. 4 ust. 1 pkt 4) zakładamy, że projektodawca chciał również objąć tym wyłączeniem usługę odroczonego terminu płatności za instrumenty finansowe, ale w naszej ocenie wymaga to doprecyzowania z uwagi na postanowienie zawarte w art. 2 ust. 1 pkt 3 projektowanej ustawy, które czytając łącznie budzi wątpliwości.	
11.	Art. 4 ust. 1 pkt 7 i 8	Związek Banków Polskich	Proponujemy doprecyzowanie, że wyłączenia z art. 4 ust. 1 pkt 7 ustawy może skorzystać zawężony krąg przedsiębiorców (zgodnie z brzmieniem dyrektywy). „Art. 4. 1. Ustawy nie stosuje się do umów: (...)”	Uwaga wyjaśniona. Projektowany art. 4 ust. 1 pkt 7 wdraża art. 2 ust. 2 lit. h) akapit pierwszy dyrektywy 2023/2225,

		7) przewidujących odroczenie płatności za towary lub usługi oferowane konsumentom przez sprzedawców lub usługodawców będących mikroprzedsiębiorcami, małymi lub średnimi przedsiębiorcami, o których mowa w art. 7 ust. 1 pkt 1–3 ustawy z 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2024 r. poz. 236, z późn. zm.): a) bez udzielania kredytu przez osobę trzecią, b) z obowiązkiem dokonania płatności w całości w terminie 50 dni od dnia dostarczenia towaru lub wykonania usługi, oraz c) gdy płatność ceny nabycia towaru lub usługi jest dokonywana bez odsetek i bez innych opłat, z dopuszczalnością wyłącznie odsetek wynikających z opóźnień w dokonaniu płatności w kwocie nieprzekraczającej kwoty 25% odsetek maksymalnych za opóźnienie, o których mowa w art. 481 § 21 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2024 r. poz. 1061 i 1237 oraz z 2025 r. poz. 769); 8) przewidujących odroczenie płatności za towary lub usługi, zawieranych na odległość, oferowanych konsumentom przez sprzedawców lub usługodawców niebędących mikroprzedsiębiorcami, małymi lub średnimi przedsiębiorcami, o których mowa w art. 7 ust. 1 pkt 1–3 ustawy z 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2024 r. poz. 236, z późn. zm.), jeżeli oferują oni usługi w rozumieniu § 2 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. z 2004 r. poz. 597): a) bez udzielania ani nabywania kredytu przez osobę trzecią, b) z obowiązkiem dokonania płatności w całości w terminie 14 dni od dnia dostarczenia towaru lub wykonania usługi, oraz c) gdy płatność ceny nabycia towaru lub usługi jest dokonywana bez odsetek i bez innych opłat, z dopuszczalnością wyłącznie odsetek	który nie zawiera analogicznego wskazania.

			wynikających z opóźnień w dokonaniu płatności w kwocie nieprzekraczającej kwoty 25% odsetek maksymalnych za opóźnienie, o których mowa w art. 481 § 21 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny;” Uzasadnienie: Zakres wyłączeń z zakresu zastosowania ustawy określony w art. 4 ust. 1 pkt 7 i 8 został zniekształcony w stosunku do brzmienia Dyrektywy CCD2. Zgodnie z art. 2 ust. 2 lit. h) dyrektywy nie pozwala ona na zastosowanie szerokiego wyłączenia wskazanego w art. 4 ust. 1 pkt 7 ustawy wobec podmiotów, które nie spełniają kryterium mikroprzedsiębiorstwa, małego lub średniego przedsiębiorstwa. Gdyby przedsiębiorca, który nie jest mikroprzedsiębiorcą, małym lub średnim przedsiębiorcą, chciał zawrzeć z konsumentem na odległość umowę o płatności odroczone, musiałyby być zgodnie z dyrektywą spełnione zastrzeżone kryteria, które są określone w art. 4 ust. 1 pkt 8 polskiego projektu ustawy. W projekcie ustawy zaproponowano tymczasem, aby wyłączenie z art. 4 ust. 1 pkt 7 ustawy stosowało się do wszystkich sprzedawców oferujących odroczenie płatności (również do dużych przedsiębiorców), co tworzyłoby nieuzasadnioną przewagę tego typu podmiotów w stosunku do innych kredytodawców. Ustawa powinna być doprecyzowana w sposób wskazujący, że z wyłączenia z art. 4 ust. 1 pkt 7 ustawy może skorzystać zawężony krąg przedsiębiorców (zgodnie z brzmieniem dyrektywy).	
12.	Art. 4 ust. 1 pkt 8 lit. a	Federacja Przedsiębiorców Polskich	Przetwarzanie płatności jest kluczowym czynnikiem satysfakcji klienta, wzrostu i rentowności. Aby zaoferować klientom możliwość sprawdzenia lub przymierzenia produktu w domu, darmowa dostawa (w większości przypadków) i łatwe zwroty zostały uzupełnione o powszechną i popularną opcję zakupu odroczonej płatności na podstawie faktury. Klient powinien płacić tylko za to, co faktycznie zatrzyma, bez rat, bez dodatkowych kosztów.	Uwaga wyjaśniona. Proponowane wyłączenie nie znajduje podstaw w dyrektywie 2023/2225.

		Wspierając kierunek regulacji, jakim jest ochrona konsumentów w przypadku kredytów konsumenckich, popieramy nowoczesną, zorientowaną na ryzyko regulacją prawa kredytowego konsumentów. Kluczowe jest jednak, aby sprawdzone metody płatności, takie jak odroczone płatności na podstawie faktury oferowana przez sprzedającego – transparentna, przewidywalna i dostępna dla konsumentów bez dodatkowych kosztów, a także będąca jedną z najbezpieczniejszych metod płatności w zakupach online – nie została wyparte przez nadmierną regulację, zbędną biurokrację i obciążenia związane z wdrożeniem. Rozszerzenie zakresu i rola stron trzecich Do tej pory przepisy prawa kredytu konsumenckiego słusznie nie były stosowane do zakupów odroczonych na podstawie faktury. Ustawodawca Unijny uznał te argumenty i w art. 2 ust. 2 lit. h akapit 2 pkt (i) dyrektywy (UE) 2023/2225) wyłączono z zakresu jej stosowania zakup na fakturę z terminem płatności do 14 dni od daty dostawy towaru. Zgodnie z art. 4 ust. 1 pkt 8 lit. a projektu ustawy ten wyjątek ma zastosowanie tylko, gdy odroczenie płatności za towary lub usługi następuje „bez udzielania ani nabywania kredytu przez osobę trzecią”. Ponieważ w praktyce spółki zależne od grup kapitałowych, które nabywają wierzytelności płatnicze wyłącznie w zakresie spółek zależnych, które dokonują sprzedaży klientom na platformie, poprzez faktoring, podstawowy warunek tego wyjątku nie jest spełniony. Oznacza to, że model zakupu na fakturę, choć bezodsetkowy i bezpłatny, z terminem płatności wynoszącym zaledwie 14 dni, będzie podlegać regulacjom obejmującym kredyt konsumencki. Jest to sprzeczne z intencją ustawodawcy unijnego i wynika wyłącznie ze struktury korporacyjnej danej grupy. Odwrotny wyjątek ma chronić konsumentów, gdy strony trzecie, takie jak zintegrowany dostawca usług płatniczych, na którego konsument nie ma wpływu, nabywają wierzytelność, a	

		konsument staje w obliczu nowego wierzyciela. Sytuacja ta jednak nie występuje w przypadku wewnętrznej firmy płatniczej. Rozwiązania wewnątrzgrupowe a dostawcy zewnętrzni W świetle planowanych regulacji, wydaje się słuszne ponowne zwrócenie uwagi na różne interesy pomiędzy rozwiązaniami wewnątrzgrupowymi – takimi jak własna struktura zakupu na fakturę – a zewnętrznymi dostawcami usług płatniczych, niezależnymi od grupy oraz oferującymi swoje usługi na zewnątrz. Oznaczałoby to, że sprzedawcy, którzy przetwarzają nie nabywają wierzycielności za pośrednictwem oddzielnej spółki grupy, mogliby nadal oferować płatności odroczone na podstawie faktury, z których konsumenci korzystają bez dodatkowych wymagań. Ograniczenia dotyczące „odroczenia płatności” określone w nowej Dyrektywie o Kredycie Konsumenckim w odniesieniu do stron trzecich („osoba trzecia nie oferuje ani nie nabywa kredytu” / „bez oferowania kredytu przez osobę trzecią”) powinny mieć zastosowanie tylko wtedy, gdy ta strona trzecia oferuje również kredyt na dane roszczenie – za który pobierana jest opłata. „Strona trzecia” powinna być rozumiana jako „dostawca zewnętrzny”, który nie jest organizacyjnie i/lub prawnie zintegrowany z grupą handlową lub platformą. Tylko wtedy powstaje zwiększone ryzyko dla interesów konsumenta. Należy wyjaśnić, że spółki powiązane nie są „osobami trzecimi” w rozumieniu art. 2 ust. 2 lit. h dyrektywy. Podobnie, jak operatorzy platform internetowych i ich spółki powiązane nie mogą być kwalifikowani jako „strony trzecie”, jeśli umowa o zakup towarów lub usług, która obejmuje bezpłatne odroczenie płatności, jest zawierana za pośrednictwem ich platformy. Taka interpretacja jest zgodna z unijnymi ramami harmonizacyjnymi, ponieważ ustawodawca UE nie objął wyrażnie przypadków, w których wierzycielności są egzekwowane przez wewnętrzne podmioty celowe lub przez operatorów platform	

		internetowych i nie przewidziano w tym zakresie żadnej definitywnej regulacji. Propozycje potencjalnych rozwiązań: Zmiana art. 4 ust. 1 pkt 8 poprzez doprecyzowanie, że „osobą trzecią” nie jest podmiot powiązany zdefiniowany w proponowanej definicji w art. 5 ust. 1 pkt 12a (numeracja robocza): Art. 4. 1. Ustawy nie stosuje się do umów: ... 8) przewidujących odroczenie płatności za towary lub usługi, zawieranych na odległość, oferowanych konsumentom przez sprzedawców lub usługodawców niebędących mikroprzedsiębiorcami, małymi lub średnimi przedsiębiorcami, o których mowa w art. 7 ust. 1 pkt 1-3 ustawy z 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2024 r. poz. 236, z późn. zm.5)), jeżeli oferują oni usługi w rozumieniu § 2 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. z 2004 r. poz. 597): a) bez udzielania ani nabywania kredytu przez osobę trzecią, z wyłączeniem podmiotów powiązanych w rozumieniu art. 5 pkt 12 niniejszej ustawy b) zobowiązaniem dokonania płatności w całości w terminie 14 dni od dnia dostarczenia towaru lub wykonania usługi, oraz c) gdy płatność ceny nabycia towaru lub usługi jest dokonywana bez odsetek i bez innych opłat, z dopuszczalnością wyłącznie odsetek wynikających z opóźnień w dokonaniu płatności w kwocie nieprzekraczającej kwoty 25% odsetek maksymalnych za opóźnienie, o	

			których mowa w art. 481 § 21 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny; Art. 5. Użyte w ustawie określenia oznaczają: ... 12a) strona trzecia dla celów art. 4 ust. 1 pkt 8 – podmiot niebędący podmiotem powiązanym ze sprzedawcą lub usługodawcą, w rozumieniu art. 5 pkt 12 niniejszej ustawy.	
13.	Art. 4. Ust. 1. Pkt. 8 lit. a	Związek Cyfrowa Polska	Chociaż popieramy ochronę konsumentów, kluczowe jest, aby sprawdzone metody płatności, takie jak bezkosztowa i bezodsetkowa odroczone płatność na fakturę, nie zostały nadmiernie obciążone regulacjami, co mogłoby osłabić konkurencyjność europejskiego e-handlu i zwiększyć zależność od dużych, często pozaeuropejskich, dostawców płatności. Problemem jest obecna interpretacja w projekcie ustawy, która klasyfikuje odroczoną płatność na fakturę jako kredyt konsumencki, jeżeli wierzytelność jest nabywana przez "osobę trzecią". Zgodnie z unijną dyrektywą, zakup na fakturę z terminem płatności do 14 dni od dostawy towaru jest wyłączony z jej zakresu. Jednakże, jeśli spółki zależne od grup kapitałowych, nabywają wierzytelności płatnicze poprzez faktoring, to warunek wyjątku dotyczący braku "osoby trzeciej" nie jest spełniony. To sprawia, że bezodsetkowy i bezpłatny model zakupu na fakturę, z 14-dniowym terminem płatności, podlegałby prawu kredytu konsumenckiego. Jest to niezgodne z pierwotną intencją ustawodawcy, której celem była ochrona konsumentów przed innymi wierzycielami, na których nie mają wpływu. Kluczowe jest więc rozróżnienie pomiędzy: (i) odroczoną płatnością na fakturę:	Uwaga wyjaśniona. Projektowany art. 4 ust. 1 pkt 8) lit. a) wdraża art. 2 ust. 2 lit. h) dyrektywy 2023/2225. Proponowane rozwiązanie nie znajduje podstaw w dyrektywie 2023/2225.

		Ta metoda, często oferowana bezpośrednio przez sprzedawcę lub w ramach tej samej grupy kapitałowej, umożliwia klientowi zapłatę za produkt po jego otrzymaniu i sprawdzeniu, zwykle w krótkim terminie (np. 14 dni). • Jest to transparentna, przewidywalna i bezkosztowa opcja, która nie wiąże się z odsetkami ani dodatkowymi opłatami dla konsumenta • Z perspektywy konsumenta to wygodna opcja zakupów bez angażowania środków finansowych z góry, minimalizująca ryzyko, a także bezpieczna forma płatności online • W branży modowej często działa to na zasadzie "przymierzalni w domu", gdzie płaci się tylko za zatrzymany towar (ii) a kredytem konsumenckim, który jest umową, w której kredytodawca (bank, instytucja pożyczkowa) udziela lub zobowiązuje się udzielić konsumentowi środków pieniężnych, często wiążąc się z odsetkami, opłatami i prowizjami. Ponadto wymaga on oceny zdolności kredytowej i podlega szczegółowym regulacjom mającym na celu ochronę konsumenta przed nadmiernym zadłużeniem Proponowane rozwiązanie legislacyjne W celu rozwiązania problemu i zapewnienia, że odroczone płatności w ramach grup kapitałowych nie będą niezasadnie kwalifikowane jako kredyt konsumencki, proponuje się doprecyzowanie definicji „strony trzeciej” w Art. 4 ust. 1 pkt 8 lit. a) projektu ustawy: Ustawy nie stosuje się do umów: 8) przewidujących odroczenie płatności za towary lub usługi, zawieranych na odległość, oferowanych konsumentom przez sprzedawców lub usługodawców niebędących mikroprzedsiębiorcami, małymi lub średnimi przedsiębiorcami, o których mowa w art. 7 ust. 1 pkt 1–3 ustawy z 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2024 r. poz. 236, z późn. zm.5)), jeżeli oferują oni usługi w rozumieniu §	

			2 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. z 2004 r. poz. 597): a) bez udzielania ani nabywania kredytu przez osobę trzecią, rozumianą jako podmiot niebędący podmiotem powiązanym ze sprzedawcą lub usługodawcą w rozumieniu art. 5 pkt 12 niniejszej ustawy b) z obowiązkiem dokonania płatności w całości w terminie 14 dni od dnia dostarczenia towaru lub wykonania usługi, oraz c) gdy płatność ceny nabycia towaru lub usługi jest dokonywana bez odsetek i bez innych opłat, z dopuszczalnością wyłącznie odsetek wynikających z opóźnień w dokonaniu płatności w kwocie nieprzekraczającej kwoty 25% odsetek maksymalnych za opóźnienie, o których mowa w art. 481 § 21 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny; Ta zmiana zapewniłaby, że wewnętrzne nabywanie wierzytelności, niezwiązane z pobieraniem opłat lub odsetek, nie będzie wliczane do definicji „kredytu”, co jest zgodne z intencją dyrektywy UE i chroni interesy zarówno konsumentów, jak i europejskich firm handlu elektronicznego	
14.	Art. 4 ust 1 pkt 9	Związek Banków Polskich	Ten punkt może być niejasny. Proponujemy doprecyzować o jakie zadłużenie chodzi - w naszej ocenie chodzi o odroczenie płatności, o którym mowa w art. 5 pkt 29, tj. o odroczenie płatności lub zmianę sposobu spłaty (istniejącego zadłużenia). Zwracamy uwagę, że mylące są pojęcia o zbliżonym znaczeniu (umowy o kredyt konsumencki dotyczące odroczonej spłaty, umowy o odroczenie płatności lub zmianę sposobu spłaty i umowy o odroczenie konsumentowi terminu spełnienia świadczenia pieniężnego), może to prowadzić do niespójności przepisów ustawy (art. 2 ust. 1 pkt 3 i art. 4 ust. 1 pkt 9).	Uwaga wyjaśniona. Projektowany art. 4 ust. 1 pkt 9 ustawy wdraża art. 2 ust. 2 lit. i) dyrektywy 2023/2225, zgodnie z którym tego aktu nie stosuje się do „umów o kredyt, które dotyczą odroczonej spłaty – bez żadnych opłat – istniejącego zadłużenia”. Zaproponowane rozwiązanie nie znajduje podstaw w dyrektywie.

				Jednocześnie należy wskazać, że odroczenie spłaty istniejącego zadłużenia (art. 4 ust. 1 pkt 9) to ogólna kategoria, a odroczenie płatności lub zmiana sposobu spłaty (art. 5 pkt 29) dotyczy szczególnej kategorii, tj. sytuacji kiedy konsument zalega lub będzie zalegał z płatnością określoną w umowie o kredyt konsumencki. Tożsame sformułowanie występuje we wszystkich wersjach językowych dyrektywy 2023/2225.
15.	Art. 5 pkt 1	Izba Gospodarki Elektronicznej	Proponujemy ujęcie w definicji także podmiotów innych niż BIK (czyli podmiot utworzony na gruncie ustawy prawo bankowe) oraz biura informacji gospodarczej, a które to podmioty prowadzą bazy danych. W zw. z tym proponujemy następujące brzmienie: “bazy danych – dane mogące służyć ocenie zdolności kredytowej, w tym prowadzone w postaci zbiorów danych prowadzone przez instytucje, o których mowa w art. 105 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe, oraz biura informacji gospodarczej, o których mowa w ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych (Dz. U. z 2025 r. poz. 85) lub przez innych zaufanych dostawców”	Uwaga nieuwzględniona. W projekcie za bazy danych uznaje się wyłącznie instytucje, które mogą być tworzone na podstawie art. 105 ust. 4 Prawa bankowego oraz biura informacji gospodarczej, o których mowa w ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych.

			W dyrektywie nie ma definicji baz danych, w art. 19 wskazanie jakie dane powinny zawierać bazy danych. W Polsce takie bazy prowadzą nie tylko BIK oraz biura informacji kredytowej, ale także inne podmioty, ujęte w dotychczasowych przepisach jako „zaufani dostawcy”. W związku z tym proponujemy wykorzystanie dotychczasowej praktyki i ujęcie także baz prowadzonych przez te podmioty, w szczególności z uwagi na walory informacyjne zawarte w takich bazach.	
16.	art. 5 pkt 1	Konfederacja Lewiatan	W dyrektywie 2023/2225 nie ma definicji baz danych (art. 5 pkt 1 projektu nie obejmuje również tabela zgodności). W Polsce takie bazy prowadzą nie tylko BIK oraz BIG-i, ale także inne podmioty, ujęte w dotychczas w ustawie o kredycie konsumenckim (art. 9a ust. 2) jako „zaufani dostawcy”. W związku z tym proponujemy wykorzystanie dotychczasowej praktyki i ujęcie także baz prowadzonych przez te podmioty, w szczególności z uwagi na walory informacyjne zawarte w takich bazach. W przeciwnym wypadku wnosimy o uzasadnienie (w tym ilościowe np.: skala problemu lub ryzyka) rezygnacji z tej kategorii. W związku z powyższym rekomendowane jest dodanie w projektowanym art. 5 ust. 1 sformułowania „lub przez innych zaufanych dostawców”.	Uwaga nieuwzględniona. W projekcie za bazy danych uznaje się wyłącznie instytucje, które mogą być tworzone na podstawie art. 105 ust. 4 Prawa bankowego oraz biura informacji gospodarczej, o których mowa w ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych.
17.	art. 5 pkt 1	Związek Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce	Projekt ustawy w art. 5 pkt 1) wprowadza definicję bazy danych. Zwracamy uwagę, iż Dyrektywa CCD II nie zawiera definicji bazy danych, które służą do oceny zdolności kredytowej konsumentów. Dyrektywa CCD II, w art. 19 ust. 4, wymienia jedynie cechy przedmiotowe baz danych, które powinny zawierać co najmniej informacje na temat zaległości konsumentów w spłacie kredytu, rodzaju kredytu oraz danych identyfikacyjnych kredytodawcy. Obecnie obowiązujące rozwiązanie dotyczące narzędzi do oceny zdolności kredytowej, oparte o art. 9a ust. 2 ustawy o kredycie konsumenckim, zawiera otwarty katalog źródeł danych do oceny	Uwaga nieuwzględniona. W projekcie za bazy danych uznaje się wyłącznie instytucje, które mogą być tworzone na podstawie art. 105 ust. 4 Prawa bankowego oraz biura informacji gospodarczej, o których mowa w ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o

		zdolności kredytowej, pod warunkiem, że dane takie udostępniane są przez zaufanych dostawców gromadzących i przetwarzających dane niezbędne do takiej oceny, w szczególności: 1) instytucje, o których mowa w art. 105 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe, lub 2) biura informacji gospodarczej, o których mowa w ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych. W praktyce oznacza to, że oceny zdolności kredytowej dokonuje się w oparciu o dane udostępnione przez BIK S.A., Biura Informacji Gospodarczej oraz innych dostawców zaufanych (np. dostawców usług świadczących usługę dostępu do informacji o rachunku - AISP, działających na podstawie ustawy o usługach płatniczych). Ponieważ praktyka zarządzania ryzykiem wypracowała precyzyjne narzędzia do oceny zdolności kredytowej w oparciu o dane udostępniane przez podmioty określane mianem „zaufanych dostawców”, postulujemy pozostawienie kategorii „zaufanych dostawców”, jako instytucji gromadzących i przetwarzających dane niezbędne do oceny zdolności kredytowej. Aby osiągnąć powyższy rezultat nie zmieniając definicji bazy danych, należy zawrzeć w art. 30 ust. 3 Projekt ustawy, przepis analogiczny, jak znajduje się obecnie w art. 9a ust. 2 ustawy o kredycie konsumenckim: Propozycja zapisu: b) art. 30 ust. 3 otrzymuje brzmienie: <i>„3. Informacje, o których mowa w ust. 1, uzyskuje się z odpowiednich źródeł wewnętrznych, w tym ze zbiorów danych kredytodawcy, lub zewnętrznych, w tym od konsumenta oraz w razie potrzeby na podstawie analizy danych udostępnianych przez zaufanych dostawców</i>	udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych.

			<i>gromadzących i przetwarzających dane niezbędne do takiej oceny, w szczególności przez:</i> <i>1) instytucje, o których mowa w art. 105 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe, lub</i> <i>2) biura informacji gospodarczej, o których mowa w ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych.</i> <i>Źródłem informacji o konsumentach nie mogą być media społecznościowe.”</i> Powyższy postulat powtórzymy również w uwagach do art. 30 Projektu ustawy.	
18.	Art. 5. pkt 1	Związek Pracodawców Branży Internetowej IAB Polska	W dyrektywie 2023/2225 (dalej jako „CCD2”) nie ma definicji baz danych (art. 5 pkt 1 projektu nie obejmuje również tabela zgodności). W Polsce takie bazy prowadzą nie tylko BIK oraz BIG-i, ale także inne podmioty, ujęte w dotychczas w ustawie o kredycie konsumenckim (art. 9a ust. 2) jako „zaufani dostawcy”. W związku z tym proponujemy wykorzystanie dotychczasowej praktyki i ujęcie także baz prowadzonych przez te podmioty, w szczególności z uwagi na walory informacyjne zawarte w takich bazach. W przeciwnym wypadku wnosimy o uzasadnienie (w tym ilościowe np.: skala problemu lub ryzyka) rezygnacji z tej kategorii.	Uwaga nieuwzględniona. W projekcie za bazy danych uznaje się wyłącznie instytucje, które mogą być tworzone na podstawie art. 105 ust. 4 Prawa bankowego oraz biura informacji gospodarczej, o których mowa w ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych.
19.	Art. 5 pkt 1	Federacja Przedsiębiorców Polskich	Proponujemy ujęcie w definicji także innych podmiotów niż BIK (czyli podmiot utworzony na gruncie ustawy prawo bankowe) oraz biura informacji gospodarczej, a które to podmioty prowadzą bazy danych. W zw. z tym proponujemy następujące brzmienie: “bazy danych – dane	Uwaga nieuwzględniona. W projekcie za bazy danych uznaje się wyłącznie instytucje, które mogą być tworzone na podstawie art.

			mogące służyć ocenie zdolności kredytowej, w tym prowadzone w postaci zbiorów danych prowadzone przez instytucje, o których mowa w art. 105 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe, oraz biura informacji gospodarczej, o których mowa w ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych (Dz. U. z 2025 r. poz. 85) lub przez innych zaufanych dostawców” W dyrektywie nie ma definicji baz danych, w art. 19 wskazanie jakie dane powinny zawierać bazy danych. W Polsce takie bazy prowadzą nie tylko BIK oraz biura informacji kredytowej, ale także inne podmioty, ujęte w dotychczasowych przepisach jako “zaufani dostawcy”. W związku z tym proponujemy wykorzystanie dotychczasowej praktyki i ujęcie także baz prowadzonych przez te podmioty, w szczególności z uwagi na walory informacyjne zawarte w takich bazach.	105 ust. 4 Prawa bankowego oraz biura informacji gospodarczej, o których mowa w ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych.
20.	Art. 5 pkt 10	Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa	Zgodnie z art. 5 pkt 10 projektu pod pojęciem oceny zdolności kredytowej należy rozumieć ocenę zdolności konsumenta do spłaty całkowitej kwoty do zapłaty, zgodnie z warunkami umowy o kredyt konsumencki, dokonywaną przez kredytodawcę. Implementowana dyrektywa CCDII nie zawiera takiej definicji, a definicja oceny zdolności kredytowej zawarta w art. 70 ust. 1 zdanie drugie ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe, zgodnie z którą przez zdolność kredytową rozumie się zdolność do spłaty zaciągniętego kredytu wraz z odsetkami w terminach określonych w umowie, ma znacząco węższy zakres. Zauważyć także należy, że zgodnie z przepisem art. 34 zdanie drugie ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych przepis m.in. art. 70 ustawy Prawo bankowe stosuje się odpowiednio. W ocenie Kasy Krajowej definicja przyjęta w procedowanym projekcie ustawy powinna być ujednolicona z obowiązującymi obecnie regulacjami. Jej obecne projektowane brzmienie jest szersze i może prowadzić do poważnych utrudnień w stosowaniu regulacji.	Uwaga uwzględniona.

			Zobowiązuje ona bowiem spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe i banki do uwzględnienia w procesie dokonywania oceny zdolności kredytowej informacji, którymi podmioty te nie dysponują (np. ubezpieczenie). W związku z powyższym uprzejmie Kasa Krajowa wnosi o nadanie art. 5 pkt 10 projektu następującego brzmienia: „10) ocena zdolności kredytowej - ocena zdolności do spłaty zaciągniętego kredytu wraz z odsetkami w terminach określonych w umowie.”. Konsekwencją przyjęcia powyższej propozycji byłaby konieczność dokonania zmiany ujednolicającej poprzez każdorazowe zastąpienie użytych w różnym przypadku wyrazów: „całkowita kwota do zapłaty”, użytymi w różnym przypadku wyrazami: „zaciągnięty kredyt”. Zmiana ta zapewni spójność systemową regulacji obowiązujących instytucje ustawowo upoważnione do udzielania kredytów, czyli spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe i banki.	
21.	Art. 5 pkt 10	KSZ Smart Legal (Karwasiński Szpringer i Wspólnicy sp. j.)	Definicja oceny zdolności kredytowej może być niezgodna z celem Dyrektywy CCD II. Ocena zdolności kredytowej powinna być przeprowadzana w celu ustalenia, czy jest prawdopodobne wypełnienie przez konsumenta zobowiązań wynikających z umowy o kredyt w sposób wymagany w tej umowie – a nie czy konsument faktycznie spłaci całkowitą kwotę do zapłaty. Proponujemy przeformułowanie definicji oceny zdolności kredytowej tak, aby odnosiła się ona do aspektu prawdopodobieństwa spłaty lub o całościowe usunięcie definicji z ustawy.	Uwaga uwzględniona.
22.	Art. 5 pkt 10	Izba Gospodarki Elektronicznej	Proponujemy usunięcie definicji - definicji takiej nie zawiera implementowana dyrektywa.	Uwaga uwzględniona.

23.	Art. 5 pkt 10	Konfederacja Lewiatan	Dyrektywa 2023/2225 nie zawiera takiej definicji (art. 5 pkt 10 projektu nie obejmuje również tabela zgodności). Rekomendowane jest jej usunięcie.	Uwaga uwzględniona.
24.	Art. 5 pkt 10	Związek Pracodawców Branży Internetowej IAB Polska	CCD2 nie zawiera definicji „oceny zdolności kredytowej (art. 5 pkt 10 Projektu nie obejmuje również tabela zgodności). Rekomendowane jest jej usunięcie.	Uwaga uwzględniona.
25.	Art. 5 pkt 10	Federacja Przedsiębiorców Polskich	Proponujemy usunięcie definicji. Definicji takiej nie zawiera implementowana dyrektywa.	Uwaga uwzględniona.
26.	Art. 5 pkt 10	Związek Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce	Definicja „oceny zdolności kredytowej” została wprowadzona do Projektu ustawy, pomimo iż Dyrektywa CCD II w ogóle takiej definicji nie zawiera. Dyrektywa CCD II zawiera określenie rezultatu takiej oceny zdolności kredytowej, wskazując w motywie 55, iż „kredytu należy udzielać konsumentowi wyłącznie wtedy, gdy z oceny zdolności kredytowej wynika, że wypełnienie zobowiązań wynikających z umowy o kredyt w sposób wymagany w tej umowie jest prawdopodobne”. Rezultatem oceny zdolności kredytowej zawsze jest prawdopodobieństwo spłaty zobowiązań wynikających z umowy o kredyt, a nie przesądzenie czy konsument spłaci zobowiązanie. Zgodnie z zasadą maksymalnej harmonizacji, postulujemy więc usunięcie tej definicji z Projektu ustawy.	Uwaga uwzględniona.
27.	art. 5 pkt 11 lit. a)	Stowarzyszenie Prawa Konkurencji	Zaproponowane brzmienie art. 5 pkt 11 lit. a) zdaje się odnosić wyrażenie „w rozumieniu art. 2 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2025 r. poz. 277 i 807)” do kredytodawcy oraz pośrednika kredytowego, a nie do pracownika. Proponujemy nadanie temu przepisowi następującego brzmienia: „pracownika w rozumieniu art. 2 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. –	Uwaga wyjaśniona. Projekt definiuje pojęcie „personel kredytodawcy lub pośrednika kredytowego”, wskazując że są to pracownicy kredytodawcy lub pośrednika i osoby zarządzające nimi lub

			Kodeks pracy (Dz. U. z 2025 r. poz. 277 i 807) (ew. zatrudnionego u kredytodawcy lub pośrednika kredytowego (...))”.	pełniące istotne funkcje określone w tej definicji.
28.	Art. 5	Związek Przedsiębiorców i Pracodawców (ZPP)	apelujemy o: • wyjaśnienie, że sam nabywca wierzytelności od instytucji wewnątrzgrupowych w ramach modeli zakupów na fakturę opartych na platformie marketplace nie podlega kompleksowym regulacjom ustawy o kredycie konsumenckim. • zapewnienie, że półki powiązane w rozumieniu rozporządzenia Komisji (UE) 2023/1803 nie będą uznawane za „strony trzecie” w rozumieniu art. 2 ust. 2 lit. h nowej dyrektywy o kredycie konsumenckim. Taka interpretacja jest zgodna z unijnymi ramami harmonizacji, ponieważ prawodawca UE nie objął wyraźnie przypadków, w których wierzytelności są egzekwowane przez wewnątrzgrupowe spółki celowe lub przez operatorów platform internetowych, i nie przewiduje w tym zakresie ostatecznej regulacji. Problem ten można rozwiązać, dodając nową definicję, na przykład: Artykuł 5. Użyte w ustawie określenia oznaczają: ...12) podmiot powiązany – podmiot powiązany w rozumieniu przepisów rozporządzenia Komisji (UE) 2023/1803 z dnia 13 września 2023 r. przyjmującego niektóre międzynarodowe standardy rachunkowości zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1606/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.Urz. UE L 237 z 26.09.2023, str. 1, z późn. zm.); 12a) strona trzecia dla celów art. 4 ust. 1 pkt 8 – podmiot niebędący podmiotem powiązaniem ze sprzedawcą lub usługodawcą, w rozumieniu art. 5 pkt 12 niniejszej ustawy. Pozostałe nieproporcjonalne konsekwencje Jeśli zakup na fakturę zostanie objęty prawem o kredycie konsumenckim z powodu interpretacji pojęcia „strony trzeciej”, wywoła to kilka innych daleko idących i nieproporcjonalnych konsekwencji dla płatności odroczonech:	Uwaga wyjaśniona. Projektowany art. 4 ust. 1 pkt 8) lit. a) wdraża art. 2 ust. 2 lit. h) dyrektywy 2023/2225. Proponowane rozwiązania nie znajdują podstaw w dyrektywie 2023/2225.

29.	art. 5 pkt 13	Stowarzyszenie Prawa Konkurencji	Zaproponowane brzmienie art. 5 pkt 13 odnosi fragment „który w zakresie swojej działalności gospodarczej i zawodowej (...)” do kredytodawcy a nie pośrednika kredytowego. Powoduje to niezgodność z art. 3 pkt 12 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/2225 z dnia 18 października 2023 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylającej dyrektywę 2008/48/WE (dalej jako „dyrektywa CCD II). W celu usunięcia tej niezgodności proponujemy dodanie „i” przed „który w zakresie swojej działalności gospodarczej i zawodowej (...)”.	Uwaga uwzględniona.
30.	art. 5 pkt 13	Związek Banków Polskich	W definicji pośrednika kredytowego proponujemy następującą zmianę (dodanie spójnika „i”): <i>„pośrednik kredytowy - przedsiębiorca w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny, który nie jest kredytodawcą i nie doprowadza jedynie do skojarzenia, bezpośrednio albo pośrednio, konsumenta z kredytodawcą, i który w zakresie swojej działalności gospodarczej lub zawodowej, za wynagrodzeniem w formie pieniężnej lub innej uzgodnionej korzyści finansowej: (...)”</i> Uzasadnienie Jest to zgodne z definicją w dyrektywie (art. 3 pkt 12).	Uwaga uwzględniona.
31.	Art. 5 pkt 13 lit. b)	Izba Gospodarki Elektronicznej	Proponujemy usunięcie z treści definicji punktu b), ponieważ pozostawienie tego punktu spowoduje włączenie w definicję pośrednika podmioty, które nie wykonują żadnego pośrednictwa, lecz powierzone np. na zasadzie outsourcingu czynności czysto techniczne mające na celu wydrukowanie umowy lub dostarczenie materiałów informacyjnych	Uwaga wyjaśniona. Art. 5 pkt 13 lit. b) wdraża art. 3 pkt 12 lit. b) dyrektywy 2023/2225. Wykreślenie tego przepisu skutkowałoby niekompletnością wdrożenia dyrektywy 2023/2225.

32.	art. 5 pkt 13	KSZ Smart Legal (Karwasiński Szpringer i Wspólnicy sp. j.)	Definicja pośrednika kredytowego w części dotyczącej „doprowadzenia jedynie do skojarzenia, bezpośrednio lub pośrednio, konsumenta z kredytodawcą” jest nieprecyzyjna i może budzić wątpliwości interpretacyjne, a w konsekwencji powodować rozbieżności w praktyce rynkowej. Przepis ten, ani żaden inny przepis projektowanej ustawy, nie precyzuje jak należy rozumieć czynności „doprowadzania do skojarzenia stron” – tj. nie wskazuje, jakiego rodzaju czynności mogą wchodzić w zakres takiego skojarzenia. W praktyce stosowania tego przepisu mogą postawać wątpliwości, które działania są jeszcze kojarzeniem stron, a które już pośrednictwem kredytowym. Dotyczy to w szczególności sytuacji, w której przedsiębiorca wyłącznie zbiera odpłatnie na zlecenie kredytodawcy tzw. leady (czyli dane osobowe i ogólne informacje o profilu socjodemograficznym konsumenta) i przekazuje je do kredytodawcy, przy czym dane te nie obejmują pełnego zakresu informacji niezbędnych do oceny zdolności kredytowej i udzielenia kredytu. W takim przypadku nie jest jednoznaczne, czy czynności przedsiębiorcy mieszczą się w kojarzeniu stron (działalność nieregulowana), czy może stanowią pośrednictwo kredytowe, które wymaga rejestracji jako pośrednik kredytowy i spełniania wymogów przewidzianych dla pośrednika kredytowego określonych w ustawie. Proponujemy doprecyzowanie art. 5 pkt 13 ustawy lub wprowadzenie odrębnego przepisu, który będzie określał czynności wchodzące w zakres kojarzenia stron, niestanowiące pośrednictwa kredytowego.	Uwaga wyjaśniona. Projektowany art. 5 pkt 13 wdraża art. 3 pkt 12 dyrektywy 2023/2225. Zaproponowane doprecyzowania nie znajdują podstaw w dyrektywie 2023/2225.
33.	Art. 5 pkt 13	Polska Organizacja Niebankowych Instytucji Płatności PONIP	W ocenie PONIP definicja pośrednika kredytowego powinna zostać uzupełniona o wyłączenie dotyczące krajowej instytucji płatniczej, małej instytucji płatniczej, krajowej instytucji pieniądza elektronicznego, unijnej instytucji płatniczej lub unijnej instytucji pieniądza elektronicznego („instytucje płatnicze”) w rozumieniu ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych (Dz. U. z 2025 r. poz. 611,	Uwaga wyjaśniona. Projektowany art. 5 pkt 13 wdraża art. 3 pkt 12 dyrektywy 2023/2225. Wdrażany przepis nie przewiduje wyłączeń, w

			„UUP”) w zakresie, w jakim prezentują one wydane przez instytucję pożyczkową lub instytucję kredytową produkty ratalne lub z odroczoną płatnością służące sfinansowaniu transakcji płatniczych, których obsługę świadczy dana instytucja płatnicza. Chodzi o sytuację, w której wyżej wymienione instytucje płatnicze działają w charakterze dostawcy płatnika lub agenta rozliczeniowego świadczącego usługę acquiringu na rzecz odbiorcy środków, a ich rola w procesie udzielania finansowania ogranicza się jedynie do doprowadzania do skojarzenia, bezpośrednio lub pośrednio, konsumenta z kredytodawcą. Dotyczy to w szczególności prezentowania opcji płatności za towar lub usługę w postaci „Kup teraz, zapłać później” lub tzw. płatności ratalnych (kredytu ratalnego) w ramach oferowania płatnikom tych funkcjonalności w tzw. bramkach płatniczych. Jest to podstawowa działalność instytucji płatniczych świadczących usługi płatnicze w ramach tzw. bramki płatniczej i nie powinna być uznawana za pośrednictwo kredytowe, ponieważ dotyczy ono wyłącznie prezentacji wskazanej „opcji kredytowej” w bramce płatniczej, oferowanej w istocie przez innego kredytodawcę, czyli właśnie kojarzenia stron. W takich okolicznościach, bez ujęcia odpowiedniego wyłączenia w art. 5 pkt 13 Projektu lub w innym właściwym miejscu, zgodnie z uznaniem Projektodawcy, może to oznaczać, że instytucje płatnicze będą automatycznie uznawane za pośredników kredytowych wraz ze wszystkimi zobowiązaniami, wynikającymi z tego tytułu. W opinii PONIP może to bardzo istotnie utrudnić świadczenie usług płatniczych oraz hamować dalszy rozwój tej usługi płatniczej na polskim rynku. Proponujemy zatem odpowiednią modyfikację definicji pośrednika kredytowego tak, by ująć powyższe zastrzeżenie.	tym – bez rozróżnienia – wyłączeń we wskazanym w uwadze zakresie.
34.	Art. 5 pkt 17	Krajowy Związek Banków Spółdzielczych - KZBS	Proponujemy doprecyzowanie art. 5 pkt 17 projektu w następujący sposób: "przekroczenie – każde inne niż kredyt w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym, akceptowane w sposób milczący przez kredytodawcę	Uwaga uwzględniona.

			przekroczenie salda środków pieniężnych zgromadzonych na rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym lub kwoty udzielonego kredytu w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym". Doprecyzowanie definicji „przekroczenia” służyć ma zapewnieniu spójności z postanowieniami dyrektywy 2023/2225 (art. 3 pkt 19) oraz wyeliminowaniu ewentualnych problemów interpretacyjnych związanych z ww. definicją.	
35.	Art. 5 pkt 20	Izba Gospodarki Elektronicznej	Proponujemy uspoźnienie definicji z brzmieniem definicji w dyrektywie art. 3 pkt 16) “16) „sprzedaż łączona” oznacza oferowanie lub sprzedanie kredytu w pakiecie wraz z innymi odrębnymi produktami lub usługami finansowymi, gdy dana umowa o kredyt jest dla konsumenta dostępna również oddzielnie, lecz niekoniecznie na tych samych warunkach, na jakich oferowana jest w połączeniu z tymi innymi produktami lub usługami;” W def. w projekcie ustawy pominięto wyrazy: “w pakiecie” W zw. z tym definicja przyjęłaby brzmienie: sprzedaż łączona - oferowanie lub zawieranie umowy o kredyt konsumencki w pakiecie wraz z innymi odrębnymi produktami lub usługami finansowymi, w przypadku gdy umowa o kredyt konsumencki jest dla konsumenta dostępna również bez tych produktów lub usług, w tym na innych warunkach niż łącznie z tymi produktami lub usługami; Spójność definicji ustawowej i dyrektywy, w definicji “sprzedaży związanej” przeniesiono sformułowanie “w pakiecie” występujące też w dyrektywie, zaś w def. “sprzedaży łączonej” te wyrazy usunięto z niezrozumiałych powodów.	Uwaga uwzględniona.
36.	Art. 5 pkt 20	Związek Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce	Proponujemy uspoźnienie wprowadzonej w Projekcie ustawy definicji „sprzedaży łączonej” z brzmieniem definicji w Dyrektywie CCD II, zawartej w art. 3 pkt 16). W przypadku definicji „sprzedaży związanej” przeniesiono sformułowanie „w pakiecie” występujące też w Dyrektywie CCD II, zaś w definicji „sprzedaży łączonej” te wyrazy usunięto z niezrozumiałych powodów. Rekomendujemy jednolite brzmienie	Uwaga uwzględniona.

			definicji zawartej w Projekcie ustawy i Dyrektywie CCD II. Propozycja zapisu: a) art. 5 pkt 20) otrzymuje brzmienie: „(...) 20) sprzedaż łączona - oferowanie lub zawieranie umowy o kredyt konsumencki w pakiecie wraz z innymi odrębnymi produktami lub usługami finansowymi, w przypadku, gdy umowa o kredyt konsumencki jest dla konsumenta dostępna również bez tych produktów lub usług, w tym na innych warunkach niż łącznie z tymi produktami lub usługami.”	
37.	Art. 5 pkt 20	Federacja Przedsiębiorców Polskich	Proponujemy uspoźnienie definicji z brzmieniem definicji w dyrektywie art. 3 pkt 16) “16) „sprzedaż łączona” oznacza oferowanie lub sprzedanie kredytu w pakiecie wraz z innymi odrębnymi produktami lub usługami finansowymi, gdy dana umowa o kredyt jest dla konsumenta dostępna również oddzielnie, lecz niekoniecznie na tych samych warunkach, na jakich oferowana jest w połączeniu z tymi innymi produktami lub usługami;” W def. w projekcie ustawy pominięto wyrazy: “w pakiecie.” W zw. z tym definicja przyjęłaby brzmienie: sprzedaż łączona - oferowanie lub zawieranie umowy o kredyt konsumencki w pakiecie wraz z innymi odrębnymi produktami lub usługami finansowymi, w przypadku gdy umowa o kredyt konsumencki jest dla konsumenta dostępna również bez tych produktów lub usług, w tym na innych warunkach niż łącznie z tymi produktami lub usługami; W definicji “sprzedaży związanej” przeniesiono sformułowanie “w pakiecie” występujące też w dyrektywie, zaś w definicji “sprzedaży łączonej” te wyrazy usunięto z niezrozumiałych powodów.	Uwaga uwzględniona.
38.	Art. 5 pkt 20	Konfederacja Lewiatan	W definicji „sprzedaży związanej” przeniesiono sformułowanie „w pakiecie” występujące też w dyrektywie 2023/2225. Z kolei w definicji „sprzedaży łączonej” te wyrazy usunięto z nieznanych powodów, mimo że występuje w art. 3 pkt 16 dyrektywy 2023/2225. Spójność definicji	Uwaga uwzględniona.

			ustawowej i dyrektywy wymaga uzupełnienia art. 5 pkt 20 o zwrot „w pakiecie”.	
39.	Art. 5. pkt 20	Związek Pracodawców Branży Internetowej IAB Polska	20) sprzedaż łączona – oferowanie lub zawieranie umowy o kredyt konsumencki wraz w pakiecie z innymi odrębnymi produktami lub usługami finansowymi, w przypadku gdy umowa o kredyt konsumencki jest dla konsumenta dostępna również bez tych produktów lub usług, w tym na innych warunkach niż łącznie z tymi produktami lub usługami;	Uwaga uwzględniona.
40.	Art. 5 pkt 20 i 21	Związek Banków Polskich	Sugerujemy dokładne przeniesienie definicji z dyrektywy CCD2. <i>„sprzedaż łączona” - oferowanie lub sprzedanie kredytu w pakiecie wraz z innymi odrębnymi produktami lub usługami finansowymi, gdy dana umowa o kredyt jest dla konsumenta dostępna również oddzielnie, lecz niekoniecznie na tych samych warunkach, na jakich oferowana jest w połączeniu z tymi innymi produktami lub usługami;</i> <i>sprzedaż wiązana” - oferowanie lub sprzedanie kredytu w pakiecie wraz z innymi odrębnymi produktami lub usługami finansowymi, gdy dana umowa o kredyt nie jest dla konsumenta dostępna oddzielnie;</i> Uzasadnienie: Poprawka zmierza do zapewnienia prawidłowej implementacji CCD2.	Uwaga uwzględniona.
41.	Art. 5 pkt 21	Izba Gospodarki Elektronicznej	21) sprzedaż wiązana – oferowanie lub zawieranie umowy o kredyt konsumencki w pakiecie z innymi odrębnymi produktami lub usługami finansowymi z wyłączeniem usług płatniczych, w przypadku gdy umowa o kredyt konsumencki nie jest dla konsumenta dostępna bez takich produktów lub usług; Konieczne jest uzupełnienie tej definicji, ponieważ w wersji wyjściowej zawsze włączała ona w ramy tego przepisu również usługi w modelu “buy now pay later”	Uwaga wyjaśniona. Projektowany art. 5 pkt 21 wdraża art. 3 pkt 15 dyrektywy 2023/2225, który nie przewiduje wyłączenia proponowanego w uwadze.

42.	art. 5 pkt 22	Związek Banków Polskich	Proponuje doprecyzowanie: <i>„stała stopa oprocentowania kredytu – stopa oprocentowania określona w umowie o kredyt konsumencki, przy wykorzystaniu określonej stałej wartości procentowej wyrażonej na cały okres obowiązywania umowy lub w danych okresach obowiązywania umowy; jeżeli umowa o kredyt konsumencki nie określa <u>we wszystkich okresach</u> stóp oprocentowania kredytu, przyjmuje się, że stopa oprocentowania kredytu jest stała jedynie w odniesieniu do tych okresów będących częścią okresu obowiązywania umowy, dla których stopy oprocentowania kredytu zostały określone wyłącznie z wykorzystaniem stałej określonej wartości procentowej uzgodnionej przy zawarciu umowy o kredyt konsumencki”</i> Uzasadnienie: Poprawka ma charakter redakcyjny – jej celem jest doprecyzowanie i uniknięcie wątpliwości interpretacyjnych.	Uwaga wyjaśniona. Przepis wdraża art. 3 pkt 9 dyrektywy 2023/2225, który wskazuje że „jeżeli umowa o kredyt nie określa wszystkich stóp oprocentowania kredytu, uznaje się, że stopa oprocentowania kredytu jest stała jedynie w odniesieniu do tych okresów będących częścią okresu obowiązywania umowy, dla których stopy oprocentowania kredytu zostały określone wyłącznie z wykorzystaniem stałej określonej wartości procentowej uzgodnionej przy zawarciu umowy o kredyt”, który nie zawiera wskazanego w uwadze sformułowania.
43.	art. 5 pkt 23	Stowarzyszenie Prawa Konkurencji	W proponowanym brzmieniu przepisu art. 5 pkt 23 nie jest jasne, do której jego części odnosi się sformułowanie „w stosunku rocznym”. Proponujemy nadanie temu przepisowi brzmienia: „stopa oprocentowania wyrażona jako stałe lub zmienne oprocentowanie stosowane w stosunku rocznym do wypłaconej kwoty kredytu na podstawie umowy o kredyt konsumencki”.	Uwaga uwzględniona.
44.	art. 5 pkt 24	Związek Banków Polskich	Proponujemy następujące brzmienie przepisu:	Uwaga uwzględniona.

			„Stopa referencyjna – stopa procentowa służąca za podstawę ustalenia oprocentowania kredytu odnosząca się do minimalnego oprocentowania podstawowych operacji otwartego rynku prowadzonych przez Narodowy Bank Polski, ustalana przez Radę Polityki Pieniężnej, ogłaszana w Dzienniku Urzędowym Narodowego Banku Polskiego” Uzasadnienie: Zamiast stopy oprocentowania proponujemy wpisać stopa procentowa. Stopa referencyjna to stopa procentowa NBP. Stopa referencyjna – stopa procentowa służąca za podstawę ustalenia oprocentowania kredytu odnosząca się do minimalnego oprocentowania podstawowych operacji otwartego rynku prowadzonych przez Narodowy Bank Polski, ustalana przez Radę Polityki Pieniężnej, ogłaszana w Dzienniku Urzędowym Narodowego Banku Polskiego.	
45.	Art. 5 pkt 25	Polski Związek Instytucji Pożyczkowych	Postulujemy, aby Projektodawca posłużył się w tym zakresie definicją ustanowioną przez unijnego prawodawcę w art. 3 pkt. 11) „trwały nośnik” oznacza dowolne urządzenie umożliwiające konsumentowi przechowywanie informacji kierowanych do niego osobiście w sposób, który daje mu do nich dostęp w przyszłości przez okres odpowiedni do celów, jakim te informacje służą, i pozwalające na odtworzenie przechowywanych informacji w niezmienionej postaci. Wydaje się, iż wprowadzanie elementu ocennego w postaci sformułowania „powszechnie wykorzystywany” jest zupełnie niepotrzebne w ustawowej definicji, zwłaszcza przy notorycznie rozwijającej się technologii i powstawaniu nowych nośników danych i informacji, które spełniałyby elementy unijnej definicji trwałego nośnika.	Uwaga uwzględniona. Uspójniono brzmienie projektowanego przepisu z art. 3 pkt 10 dyrektywy 2023/2225.
46.	Art. 5 pkt 25	Związek Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce	Projektodawca sformułował w Projekcie ustawy definicję „trwałego nośnika” zawierającą elementy nieznajdujące się w analogicznej definicji, zawartej w Dyrektywie CCD II, w art. 3 pkt 11. W szczególności w Projekcie ustawy mowa jest o „powszechnie	Uwaga uwzględniona. Uspójniono brzmienie projektowanego przepisu z art. 3 pkt 10 dyrektywy 2023/2225.

		wykorzystywanym materiale”, co jest niezgodne z treścią definicji trwałego nośnika, zawartą w Dyrektywie CCD II. Powyższe powoduje, że projektowana definicja jest nieostra i prowadząca do uznaniowości w ocenie danego urządzenia lub materiału, gdyż nie ma punktu odniesienia do terminu „powszechnie wykorzystywany”. Nie wiadomo czy „powszechnie wykorzystywanie” ma dotyczyć danego przedsiębiorcy, danej usługi, czy może powszechności w znaczeniu globalnym. Co istotne, ustawodawca unijny zauważa, że dyrektywa 2008/48/WE okazała się wyłącznie częściowo skuteczna pod kątem zapewnienia wysokich standardów ochrony konsumentów i wspierania rozwoju jednolitego rynku kredytów oraz że cele te są nadal istotne (motyw 3 Dyrektywy CCD II). Przyczyny takiego stanu upatruje się w transformacji cyfrowej (motyw 4 Dyrektywy CCD II) oraz nieprecyzyjnych sformułowaniach niektórych przepisów, prowadzących do rozdrobnienia ram regulacyjnych, które spowodowały zakłócenia konkurencji między kredytodawcami w Unii i stwarzały przeszkody dla rynku wewnętrznego (motyw 5 i 6 Dyrektywy CCD II). Z tego powodu Dyrektywa ma na celu dostosowanie regulacji do zmieniającej się rzeczywistości cyfrowej. Rzeczywistość ta jest bardzo dynamiczna i jej cechą jest to, że jest innowacyjna. Nowe rozwiązania siłą rzeczy nie mogą być „powszechnie wykorzystywane”, bo ich cechą jest to, że dopiero mogą się takie stać. Określony w Projekcie ustawy sposób regulacji w sposób oczywisty wpływa negatywnie na konkurencyjność i innowacyjność przedsiębiorców, którzy będą chcieli korzystać z trwałego nośnika w Polsce. W Polsce konieczne będzie wyczekiwanie aż jakieś rozwiązanie z „dowolnego” stanie się „powszechnie wykorzystywane”. W interesie konsumentów jest korzystanie z rozwiązań funkcjonalnie sprawnych, ale też wygodnych i tanich. Z tego też powodu w bardzo dawnych latach zrezygnowano z formy „papierowej” na rzecz trwałego nośnika. Konsument w Polsce będzie miał mniejszy dostęp do rozwiązań innowacyjnych niż konsument w	

			Unii Europejskiej. Ułomność ta będzie widoczna z upływem czasu ze szkodą dla konsumentów i przedsiębiorców w Polsce. W związku z powyższym rekomendujemy skorelowanie brzmienia definicji trwałego nośnika z treścią analogicznej definicji, zawartej w Dyrektywie CCD II. Propozycja zapisu: a) art. 5 pkt 25) otrzymuje brzmienie: „(...) 25) trwały nośnik - oznacza dowolne urządzenie umożliwiające konsumentowi przechowywanie informacji kierowanych do niego osobiście w sposób, który daje mu do nich dostęp w przyszłości przez okres odpowiedni do celów, jakim te informacje służą, i pozwalające na odtworzenie przechowywanych informacji w niezmienionej postaci;”	
47.	Art. 5 pkt 25	Izba Gospodarki Elektronicznej	Proponujemy brzmienie jakim posługuje się dyrektywa lub obecna ustawa - bez “powszechnie używany” 11) „trwały nośnik” oznacza dowolne urządzenie umożliwiające konsumentowi przechowywanie informacji kierowanych do niego osobiście w sposób, który daje mu do nich dostęp w przyszłości przez okres odpowiedni do celów, jakim te informacje służą, i pozwalające na odtworzenie przechowywanych informacji w niezmienionej postaci;	Uwaga uwzględniona. Uspójniono brzmienie projektowanego przepisu z art. 3 pkt 10 dyrektywy 2023/2225.
48.	Art. 5 pkt 25	Konfederacja Lewiatan	Definicja trwałego nośnika wskazana w projekcie jest niezgodna z definicją wskazaną w art. Art. 3 pkt 11 dyrektywy 2023/2225. O ile regulacja UE wprost wskazuje „dowolne urządzenie”, art. 5 pkt 25 projektu używa zwrotu „powszechnie wykorzystywany”. Takie sformułowanie nie występuje również na gruncie obecnie funkcjonującej ustawy o kredycie konsumenckim, ustawie o prawach konsumenta czy np.: ustawie o usługach płatniczych. Spójność definicji ustawowej i	Uwaga uwzględniona. Uspójniono brzmienie projektowanego przepisu z art. 3 pkt 10 dyrektywy 2023/2225.

			dyrektywy (a także trudne do przewidzenia odstępstwa-skutki uboczne od dotychczas ugruntowanej i efektywnej praktyki) wymaga usunięcia zwrotu „powszechnie wykorzystywany”.	
49.	Art. 5 pkt 25	Związek Pracodawców Branży Internetowej IAB Polska	Proponujemy brzmienie jakim posługuje się CCD2 lub obecna Ustawa o kredycie konsumenckim - bez “powszechnie wykorzystywany”. Definicja trwałego nośnika wskazana w Projekcie jest niezgodna z definicją wskazaną w art. 3 pkt 11 CCD2. O ile regulacja UE wprost wskazuje „dowolne urządzenie”, art. 5 pkt 25 Projektu używa zwrotu „powszechnie wykorzystywany”. Spójność definicji ustawowej i unijnej (a także trudne do przewidzenia odstępstwa-skutki uboczne od dotychczas ugruntowanej i efektywnej praktyki) wymaga usunięcia zwrotu „powszechnie wykorzystywany”.	Uwaga uwzględniona. Uspójniono brzmienie projektowanego przepisu z art. 3 pkt 10 dyrektywy 2023/2225.
50.	Art. 5 pkt 25	Federacja Przedsiębiorców Polskich	Proponujemy brzmienie jakim posługuje się dyrektywa lub obecna ustawa - bez “powszechnie używany” Dodatkowo, zwracamy uwagę na fakt, że zarówno CCD2, jak i projektowana, nowa UKK, zawierają w kilku miejscach zapis o możliwości wyboru trwałego nośnika przez konsumenta. Nie mamy jednak pewności, czy chodzi jedynie o to, że konsument ma prawo wybrać trwały nośnik, zamiast np. formy papierowej, czy też chodzi o wybór konkretnego rodzaju trwałego nośnika. W tym drugim przypadku byłoby zasadnym dokonanie doprecyzowania i określenie przykładowego, otwartego katalogu trwałych nośników. 11) „trwały nośnik” oznacza dowolne urządzenie umożliwiające konsumentowi przechowywanie informacji kierowanych do niego osobiście w sposób, który daje mu do nich dostęp w przyszłości przez okres odpowiedni do celów, jakim te informacje służą, i pozwalające na odtworzenie przechowywanych informacji w niezmienionej postaci;	Uwaga uwzględniona. Uspójniono brzmienie projektowanego przepisu z art. 3 pkt 10 dyrektywy 2023/2225.
51.	Art. 5 pkt 25	Pracodawcy RP	Postulujemy, aby polski projektodawca posłużył się w tym zakresie definicją ustanowioną przez unijnego prawodawcę w art. 3 pkt. 11) „trwały nośnik” oznacza dowolne urządzenie umożliwiające	Uwaga uwzględniona. Uspójniono brzmienie projektowanego przepisu z

			konsumentowi przechowywanie informacji kierowanych do niego osobiście w sposób, który daje mu do nich dostęp w przyszłości przez okres odpowiedni do celów, jakim te informacje służą, i pozwalające na odtworzenie przechowywanych informacji w niezmienionej postaci. Wydaje się, iż wprowadzanie elementu ocennego w postaci sformułowania „powszechnie wykorzystywany” jest zupełnie niepotrzebne w ustawowej definicji, zwłaszcza przy notorycznie rozwijającej się technologii i powstawaniu nowych nośników danych i informacji, które spełniałyby elementy unijnej definicji trwałego nośnika. Dodatkowo, zwracamy uwagę na fakt, że zarówno dyrektywa CCD2, jak i projektowana, nowa ustawa o kredycie konsumenckim (UKK), zawierają w kilku miejscach zapis o możliwości wyboru trwałego nośnika przez konsumenta. Nie mamy jednak pewności, czy chodzi jedynie o to, że konsument ma prawo wybrać trwały nośnik, zamiast np. formy papierowej, czy też chodzi o wybór konkretnego rodzaju trwałego nośnika. W tym drugim przypadku byłoby zasadnym dokonanie doprecyzowania i określenie przykładowego, otwartego katalogu trwałych nośników.	art. 3 pkt 10 dyrektywy 2023/2225.
52.	Art. 5 pkt 25	Związek Pracodawców Business Centre Club	Projektodawca sformułował w Projekcie ustawy definicję „trwałego nośnika” zawierającą elementy nieznajdujące się w analogicznej definicji, zawartej w Dyrektywie CCD II, w art. 3 pkt 11. W szczególności w Projekcie ustawy mowa jest o „powszechnie wykorzystywanym materiale”, co jest niezgodne z treścią definicja trwałego nośnika, zawartą w Dyrektywie CCD II. Powyższe powoduje, że projektowana definicja jest nieostra i prowadząca do uznaniowości w ocenie danego urządzenia lub materiału, gdyż nie ma punktu odniesienia do terminu „powszechnie wykorzystywany”. Nie wiadomo czy „powszechnie wykorzystywanie” ma dotyczyć danego przedsiębiorcy, danej usługi, czy może powszechności w znaczeniu globalnym. Co istotne, ustawodawca unijny zauważa, że dyrektywa	Uwaga uwzględniona. Uspójniono brzmienie projektowanego przepisu z art. 3 pkt 10 dyrektywy 2023/2225.

		2008/48/WE okazała się wyłącznie częściowo skuteczna pod kątem zapewnienia wysokich standardów ochrony konsumentów i wspierania rozwoju jednolitego rynku kredytów oraz że cele te są nadal istotne (motyw 3 Dyrektywy CCD II). Przyczyny takiego stanu upatruje się w transformacji cyfrowej (motyw 4 Dyrektywy CCD II) oraz nieprecyzyjnych sformułowaniach niektórych przepisów, prowadzących do rozdrobnienia ram regulacyjnych, które spowodowały zakłócenia konkurencji między kredytodawcami w Unii i stwarzały przeszkody dla runku wewnętrznego (motyw 5 i 6 Dyrektywy CCD II). Z tego powodu Dyrektywa ma na celu dostosowanie regulacji do zmieniającej się rzeczywistości cyfrowej. Rzeczywistość ta jest bardzo dynamiczna i jej cechą jest to, że jest innowacyjna. Nowe rozwiązania siłą rzeczy nie mogą być „powszechnie wykorzystywane”, bo ich cechą jest to, że dopiero mogą się takie stać. Określony w Projekcie ustawy sposób regulacji w sposób oczywisty wpływa negatywnie na konkurencyjność i innowacyjność przedsiębiorców, którzy będą chcieli korzystać z trwałego nośnika w Polsce. W Polsce konieczne będzie wyczekiwanie aż jakieś rozwiązanie z „dowolnego” stanie się „powszechnie wykorzystywane”. W interesie konsumentów jest korzystanie z rozwiązań funkcjonalnie sprawnych, ale też wygodnych i tanich. Z tego też powodu w bardzo dawnych latach zrezygnowano z formy „papierowej” na rzecz trwałego nośnika. Konsument w Polsce będzie miał mniejszy dostęp do rozwiązań innowacyjnych niż konsument w Unii Europejskiej. Ułomność ta będzie widoczna z upływem czasu ze szkodą dla konsumentów i przedsiębiorców w Polsce. W związku z powyższym rekomendujemy skorelowanie brzmienia definicji trwałego nośnika z treścią analogicznej definicji, zawartej w Dyrektywie CCD II. Propozycja zapisu: a) art. 5 ust. 1 pkt 25) otrzymuje brzmienie:	

			„(...) 25) trwały nośnik - oznacza dowolne urządzenie umożliwiające konsumentowi przechowywanie informacji kierowanych do niego osobiście w sposób, który daje mu do nich dostęp w przyszłości przez okres odpowiedni do celów, jakim te informacje służą, i pozwalające na odtworzenie przechowywanych informacji w niezmienionej postaci;”	
53.	Art. 5 pkt 25	Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa	W związku z tym, że w projekcie występuje pojęcie trwałego nośnika wybranego przez konsumenta, jednak nie każdy trwały nośnik może być dostępny w każdym kanale dystrybucji i u każdego kredytodawcy, Kasa Krajowa proponuje następujące uzupełnienie art. 5 projektu o nową definicję trwałego nośnika wybranego przez konsumenta. W art. 5 po pkt 26 dodaje się pkt 26a w brzmieniu: „26a) trwały nośnik wybrany przez konsumenta - trwały nośnik wybrany przez konsumenta spośród trwałych nośników udostępnianych przez kredytodawcę.	Uwaga uwzględniona. Uspójniono brzmienie projektowanego przepisu z art. 3 pkt 10 dyrektywy 2023/2225.
54.	Art. 5 pkt 26	Polska Organizacja Handlu i Dystrybucji (POHiD)	Projektodawca ustanowił definicję „umowy o kredyt konsumencki zawieranej na odległość”, jednakże pojęcie to nie pojawia się w żadnym dalszym przepisie Projektu. Z tego względu, celem zapobieżenia niejasnościom, art. 5 pkt 26) powinien zostać wykreślony z Projektu (wraz z odpowiednim dopasowaniem numeracji pozostałych punktów art. 5 Projektu)	Uwaga uwzględniona.
55.	Art. 5 pkt 27	Izba Gospodarki Elektronicznej	27) umowa o kredyt wiązany – umowa o kredyt konsumencki nie udzielany w powiązaniu z metodą płatności, z którego finansowane jest wyłącznie nabycie towaru lub usługi na podstawie innej umowy, w tym wraz z pozaodsetkowymi kosztami kredytu wiążanego, o ile ta umowa służy ich finansowaniu kredytem, a obie te umowy są ze sobą powiązane, zgodnie z którymi:	Uwaga wyjaśniona. Projektowany art. 5 pkt 27 wdraża art. 3 pkt 20 dyrektywy 2023/2225, który nie przewiduje proponowanego w uwadze wyłączenia.

			Konieczne jest uzupełnienie tej definicji, ponieważ w wersji wyjściowej zawsze włączała ona w ramy tego przepisu również usługi w modelu “buy now pay later”.	
56.	Art. 5 pkt 27	Związek Banków Polskich	Proponujemy wprowadzić następującą definicję kredytu wiążanego – definicja w projekcie ustawy nie oddaje wiernie brzmienia dyrektywy i może budzić wątpliwości interpretacyjne. <i>„umowa o kredyt wiązany – umowa o kredyt, z którego środki są przeznaczone wyłącznie na finansowanie nabycia określonego towaru lub określonej usługi na podstawie innej umowy, a obie te umowy obiektywnie stanowią jedną transakcję handlową, przy czym za jedną transakcję handlową uznaje się przypadek gdy:</i> <i>a) sprzedawca lub usługodawca udziela kredytu konsumentowi na nabycie towaru lub usługi od tego sprzedawcy lub usługodawcy, lub</i> <i>b) nabycie towaru lub usługi jest finansowane przez kredytodawcę, który współpracuje ze sprzedawcą lub usługodawcą na podstawie umowy w celu przygotowania lub zawarcia umowy o kredyt, lub</i> <i>c) nabycie towaru lub usługi jest finansowane przez kredytodawcę, a dany towar lub dana usługa są wyraźnie określone w umowie o kredyt;”</i> Uzasadnienie Poprawka zapewnia spójność z przepisami dyrektywy, dzięki niej zasady oferowania kredytu wiążanego będą bardziej przejrzyste. Zaproponowane w projekcie brzmienie definicji kredytu wiążanego jest niedokładne względem brzmienia dyrektywy. W szczególności W definicji brakło kluczowego stwierdzenia, iż obie umowy: umowa o kredyt i finansowana przez nią umowa o nabycie towarów lub usług mają stanowić obiektywnie jedną transakcję handlową.	Uwaga wyjaśniona. Projektodawca zdecydował się pozostać przy zaproponowanym brzmieniu przepisu, które opiera się na konstrukcji obowiązującego art. 5 pkt 14 ustawy o kredycie konsumenckim z 2011 r., który wdraża definicję umowy o kredyt wiązany przyjętą w dyrektywie 2008/48/WE.
57.	Art. 5 pkt 27	Związek Przedsiębiorstw	Wskazujemy, iż w projektowanej ustawie należałoby zrehabilitować definicję „umowy o kredyt wiązany” zgodnie z Dyrektywą CCD II i bardziej precyzyjnie – tak aby:	Uwaga wyjaśniona. Projektodawca zdecydował się pozostać przy

		Finansowych w Polsce (i) usunięta została nieprzewidziana Dyrektywą CCD II (ani brzmieniem obecnie obowiązującej ustawy) przesłanka pozwalająca uznać za kredyt wiązany nie tylko taki, z którego finansowane jest wyłącznie nabycie towaru lub usługi na podstawie innej umowy, ale - co stanowiłoby nowość - również taki, z którego jest finansowane ww. nabycie oraz pozaodsetkowe koszty tego kredytu; (ii) przesądzone zostało, czy kredytem wiązany jest tylko taki, który jest udzielany równocześnie z zakupem usługi/towaru lub bezpośrednio przed nim (w ten sposób, że - jak stanowi Dyrektywa CCD II w art. 3 pkt 2 lit. b - „<i>obie te umowy stanowią z obiektywnego punktu widzenia jedną transakcję handlową</i>”), czy też - co stałoby w sprzeczności z dyrektywą - będzie nim również taki, który jest udzielany w celu zapłaty za wcześniej i niezależnie powstałe zobowiązania z tytułu zakupu towarów lub usług, np. z tytułu faktur za energię, czy telefon. Literalne brzmienie przepisu jest na tyle nieprecyzyjne, że istnieją podstawy do różnych interpretacji. Aby zapewnić zgodność tej definicji z Dyrektywą CCD II oraz wyeliminować wątpliwości mogące prowadzić do wykładni niezgodnej z tą dyrektywą, proponujemy poniższe brzmienie przepisu. Propozycja zapisu: a) art. 5 pkt 27) otrzymuje brzmienie: (...) <i>„27) umowa o kredyt wiązany - umowa o kredyt konsumencki, z którego finansowane jest wyłącznie nabycie towaru lub usługi na podstawie innej umowy, o ile ta umowa służy ich finansowaniu kredytem, a obie te umowy są zawierane równocześnie lub bezpośrednio po sobie i stanowią z obiektywnego punktu widzenia jedną transakcję handlową, zgodnie z</i>	zaproponowanym brzmieniu przepisu, które opiera się na konstrukcji obowiązującego art. 5 pkt 14 ustawy o kredycie konsumenckim z 2011 r., który wdraża definicję umowy o kredyt wiązany przyjętą w dyrektywie 2008/48/WE.

			którymi: a) <i>sprzedawca lub usługodawca udziela kredytu konsumentowi na nabycie towaru lub usługi od tego sprzedawcy lub usługodawcy, albo</i> b) <i>nabycie towaru lub usługi jest finansowane przez kredytodawcę, który współpracuje ze sprzedawcą lub usługodawcą w związku z przygotowaniem lub zawarciem umowy o kredyt, albo</i> c) <i>nabycie towaru lub usługi jest finansowane przez kredytodawcę, a towar lub usługa są określone w umowie o kredyt konsumencki;”.</i>	
58.	Art. 5 pkt 28	Związek Pracodawców Business Centre Club	Zauważyć należy, iż projektodawca bardzo niekonsekwentnie posługuje się pojęciami związanymi z tzw. usługami dodatkowymi. Z jednej bowiem strony wprowadza definicję „usług dodatkowych”, która posiada wątpliwy walor normatywny, a następnie posługuje się w Projekcie ustawy zupełnie innymi pojęciami, które nie są gdziekolwiek zdefiniowane, np. „usługi i towary inne niż usługi i produkty finansowe” (vide art. 17 Projektu ustawy). Definicja „usług dodatkowych” nie doprecyzowuje żadnego terminu ujętego w Projekcie ustawy i nie wynika z brzmienia Dyrektywy CCD II. Ustalenia wymaga jaki jest jej cel zamieszczenia w Projekcie ustawy.	Uwaga wyjaśniona. Projektowany art. 5 pkt 28 zgodnie z którym „usługa dodatkowa – usługa oferowana konsumentowi w związku z umową o kredyt konsumencki” wdraża art. 3 pkt 4 dyrektywy 2023/2225 zgodnie z którym „usługa dodatkowa oznacza usługę oferowaną konsumentowi w związku z umową o kredyt”.
59.	Art. 5 pkt 28	Związek Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce	Zauważyć należy, iż projektodawca bardzo niekonsekwentnie posługuje się pojęciami związanymi z tzw. usługami dodatkowymi. Z jednej bowiem strony wprowadza definicję „usług dodatkowych”, która posiada wątpliwy walor normatywny, a następnie posługuje się w Projekcie	Uwaga wyjaśniona. Projektowany art. 5 pkt 28 zgodnie z którym „usługa dodatkowa – usługa

			ustawy zupełnie innymi pojęciami, które nie są gdziekolwiek zdefiniowane, np. „usługi i towary inne niż usługi i produkty finansowe” (vide art. 17 Projektu ustawy). Definicja „usług dodatkowych” nie doprecyzowuje żadnego terminu ujętego w Projekcie ustawy i nie wynika z brzmienia Dyrektywy CCD II. Ustalenia wymaga jaki jest jej cel pomieszczenia w Projekcie ustawy. Postulujemy usunięcie tej definicji z Projektu ustawy.	oferowana konsumentowi w związku z umową o kredyt konsumencki” wdraża art. 3 pkt 4 dyrektywy 2023/2225 zgodnie z którym „<i>usługa dodatkowa</i> oznacza usługę oferowaną konsumentowi w związku z umową o kredyt”. Definicja nie może być usunięta z projektu ustawy, gdyż prowadziłoby to do niekompletności wdrożenia dyrektywy 2023/2225.
60.	Art. 5 pkt 30	Polska Izba Ubezpieczeń	W związku z uwagami przedstawionymi w wierszu 2 tabeli proponujemy w projektowanej ustawie o kredycie konsumenckim dodać do art. 5 postanowienie oznaczone jako punkt 30, definiujące umowę ubezpieczenia związaną z umową o kredyt konsumencki, w brzmieniu: <i>30) umowa ubezpieczenia związana z umową o kredyt konsumencki - wymagana przez kredytodawcę umowa ubezpieczenia zawarta w celu zabezpieczenia spłaty zobowiązań wynikających z umowy o kredyt konsumencki, której nie zawarcie będzie skutkowało nie udzieleniem kredytu konsumenckiego.</i>	Uwaga uwzględniona kierunkowo. Dokonano korekty brzmienia art. 15.
61.	Art. 5 kolejny pkt	Związek Banków Polskich	Proponujemy dodanie nowej definicji: <i>“umowa o kredyt na czas nieokreślony - oznacza umowę o kredyt na czas nieokreślony i obejmuje również kredyty, które podlegają pełnej spłacie w ciągu jakiegoś okresu lub po jego zakończeniu i w ramach których, po dokonaniu spłaty, istnieje możliwość dokonania ponownej wypłaty.”</i> Przyjęcie ww. poprawki będzie oznaczać konieczność wprowadzenia zmian wynikowych:	Uwaga częściowo uwzględniona. Dokonano zmiany sformułowania „kredyt odnawialny” na „umowa o kredyt na czas nieokreślony”.

			• Zmiany sformułowania “kredyt odnawialny” na “umowa o kredyt na czas nieokreślony” we wszystkich innych miejscach projektu, • Odpowiednią zmianę w załączniku nr 3 w zakresie dodatkowych założeń do obliczania RRSO dotyczącą posługiwania się sformułowaniem “kredytu odnawialnego”. Uzasadnienie: Zwracamy uwagę, że polska wersja dyrektywy posługuje się pojęciem, kredyt odnawialny, podczas gdy wersja angielska odnosi się do pojęcia „umowy na czas nieokreślony” (open- end credit agreement) - w naszej ocenie pojęcia kredytu odnawialnego oraz kredytu na czas nieokreślony nie są pojęciami tożsamymi. Biorąc pod uwagę fakt, że projektowana ustawa implementuje do polskiego porządku prawnego dyrektywę CCD2, proponujemy dodanie do ustawy definicji “umowy o kredyt na czas nieokreślony” oraz konsekwentne posługiwanie się w ustawie tym sformułowaniem w miejsce “kredytu odnawialnego”. Proponujemy zrezygnować z posługiwania się w ustawie określeniem „kredyt odnawialny” i zastąpić go pojęciem zgodnym z brzmieniem dyrektywy.	
62.	Art. 5 kolejny punkt	Związek Banków Polskich	Postulujemy w art. 5 po pkt 25 dodanie definicji trwałego nośnika wybranego przez konsumenta. •) trwały nośnik wybrany przez konsumenta – trwały nośnik wybrany przez konsumenta spośród trwałych nośników udostępnianych przez kredytodawcę <u>Uzasadnienie</u> Konieczne jest doprecyzowanie, co oznacza pojęcie „trwały nośnik wybrany przez konsumenta”. Bez dodania tej definicji, obecne brzmienie art. 18 ust. 1, art. 19 ust. 1, art. 48 ust. 1 pkt 16, 17 projektu mogą sugerować, że konsument ma prawo wyboru dowolnego - dostępnego na	Uwaga wyjaśniona. Zaproponowana definicja jest niezgodna z dyrektywą 2023/2225 i zasadami techniki prawodawczej. Dyrektywa 2023/2225 udziela konsumentowi uprawnienia do wyboru trwałego nośnika, więc możliwość wyboru nie może wynikać z przepisu zawierającego definicję.

		rynku - trwałego nośnika, a nie tylko tego spośród stosowanych przez kredytodawcę w kanałach sprzedaży. W praktyce banki oferują kredyty w różnych kanałach sprzedażowych. Przekazywanie klientowi informacji w formie papierowej w kanale elektronicznym byłoby sprzeczne z istotą tego kanału. Analogicznie, nie ma możliwości przekazania klientowi dokumentu w formie papierowej w trakcie rozmowy telefonicznej. Wprowadzenie definicji trwałego nośnika wybranego przez konsumenta umożliwi „dopasowanie” opcji wyboru jego rodzaju do specyfiki kanału, w którym przekazuje się informacje ogólne konsumentowi, FI, zawierana jest umowa kredytu itd. Proponowana definicja nie wykracza poza zakres swobody implementacyjnej. Poza zastosowaną metodą harmonizacji istotną przesłanką do określenia zakresu regulacji jest także cel dyrektywy. Jednym z założeń CCD2 jest dostosowanie przepisów dotyczących rynku kredytów konsumenckich do postępu technologicznego, transformacji cyfrowej, z zapewnieniem by wybiegające w przyszłość przepisy Unii, które można będzie dostosować do przyszłych form kredytowania i które umożliwią państwom członkowskim zachowanie odpowiedniego stopnia elastyczności przy wprowadzaniu ich w życie, pomogą w stworzeniu równych warunków działania dla przedsiębiorstw (motyw 10). Proponowana definicja wpisuje się w motyw 34 CCD2, zgodnie z którym: 1. konsumenci powinni mieć możliwość wyboru rodzaju trwałego nośnika, na którym otrzymają informacje na etapie poprzedzającym zawarcie umowy i po jej zawarciu oraz poinformują o swoim odstąpieniu; 2. ograniczona powinna być jednak swoboda sposobu informowania o odstąpieniu oraz wymagania od kredytodawców lub, w stosownych przypadkach, od pośredników kredytowych, by przekazywali oni	Jednocześnie dyrektywa 2023/2225 wprowadza możliwość wyboru między papierem albo innym trwałym nośnikiem. Definicja proponowana w uwadze w sposób niezgodny z dyrektywą 2023/2225 pozbawiałaby konsumenta prawa do wyboru papieru. Jednocześnie projektodawca wprowadził przepis, który odzwierciedla założenia motywu 34 preambuły dyrektywy 2023/2225, zgodnie z którym „Konsumenti powinni mieć możliwość wyboru rodzaju trwałego nośnika, na którym otrzymają informacje na etapie poprzedzającym zawarcie umowy i po jej zawarciu oraz poinformują o swoim odstąpieniu. Konsumenti nie powinni jednak mieć możliwości informowania o odstąpieniu oraz wymagania od kredytodawców lub, w

		informacje na takich rodzajach trwałych nośników, które nie są powszechnie wykorzystywane. Zaproponowana definicja nie ingeruje w definicję „trwałego nośnika” - art. 3 pkt 11) CCD2. Doprecyzowuje jedynie obowiązek nałożony na kredytodawców (pośredników kredytowych) udostępnienia informacji na papierze lub innym trwałym nośniku wybranym przez konsumenta. Zapewni precyzyjne wykonywanie tych obowiązków przez kredytodawców (pośredników kredytowych), co bezpośrednio przełoży się na praktykę stosowania nowej ustawy. W art. 10 ust. 6 CCD2 wprost wskazano, że Informacje przedstawione w standardowym europejskim arkuszu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego muszą być spójne. Informacje te muszą być wyraźnie czytelne i uwzględniać ograniczenia techniczne nośnika, na którym są przedstawione. Informacje należy przedstawiać w odpowiedni sposób na poszczególnych kanałach komunikacyjnych, z uwzględnieniem interoperacyjności. Obowiązek zapewnienia czytelności jest nierozłącznie związany z nośnikiem. Kredytodawca, by wypełnić ten obowiązek, musi mieć zapewnioną możliwość zaoferowania nośników, które wykorzystuje w celu realizacji obowiązków ustawowych, adekwatnych do danego kanału sprzedaży. Należy zauważyć, że przeciętny konsument może nie posiadać wystarczającej wiedzy o tym, jakie mogą być rodzaje trwałych nośników, a więc wybór trwałych nośników czytelnych i adekwatnych do stosowanych kanałów sprzedaży powinien ciążyć na kredytodawcy. Pozostawiając niedoregulowaną kwestię „wybranego nośnika” może dojść do sytuacji, w której konsument dokona wyboru nośnika np. takiego rodzaju, który nie jest wykorzystywany przez kredytodawcę, niedostosowanego dla danego kanału sprzedaży bądź takiego, który w praktyce ze względu na właściwości danego nośnika uniemożliwi kredytodawcy przedstawienie informacji w sposób wyraźnie czytelny. Z	stosownych przypadkach, od pośredników kredytowych, by przekazywali oni informacje na takich rodzajach trwałych nośników, które nie są powszechnie wykorzystywane”.

			kolei kredytodawcy będzie zależało na zaoferowaniu takich nośników, które, uwzględniając dany kanał komunikacji, pozwolą na wypełnienie obowiązków informacyjnych.	
63.	art. 6	Polski Związek Instytucji Pożyczkowych	Artykuł 6 CCD2 ma dwa akapity, zawierające dwie dyspozycje. Pierwszą z nich jest nakaz zapewnienia takich warunków w państwach członkowskich, aby warunki, które należy spełnić w celu otrzymania kredytu, w żaden sposób nie dyskryminowały konsumentów. Drugą jest możliwość oferowania różnych warunków dostępu do kredytu, jeżeli te różne warunki są należycie uzasadnione obiektywnymi kryteriami. Art. 6 Projektu zawiera co prawda dwa ustępy, pierwszy – odnoszący się do nakazu, zawartego w artykule 6 CCD2 akapit pierwszy. Art. 6 ust. 2 Projektu nie zawiera jednak regulacji tożsamej z tą, która zawiera się w artykule 6 CCD2 akapit drugi, lecz stanowi odniesienie do całej ustawy o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania. W naszej ocenie, art. 6 Projektu powinien być uzupełniony o regulację zawartą w artykule 6 CCD2 akapit drugi, tj. możliwość oferowania różnych warunków dostępu do kredytu, jeżeli te różne warunki są należycie uzasadnione obiektywnymi kryteriami. Zmiana brzmienia art. 6 poprzez dodanie w nim ust. 3 w brzmieniu: „Kredytodawca może oferować różne warunki dostępu do kredytu, jeżeli te różne warunki są należycie uzasadnione obiektywnymi kryteriami.”.	Uwaga uwzględniona. Przepis uzupełniono o postanowienia art. 6 ust. 2 dyrektywy 2023/2225.
64.	art. 6	Związek Banków Polskich	Konieczne jest uwzględnienie w art. 6 Projektu treści wynikającej z art. 6 akapit 2 CCD2. W ust. 1 proponuje się dopisać „z zastrzeżeniem ust. 3” i dodać ust. 3 o brzmieniu: <i>Kredytodawca ma możliwość oferowania różnych warunków dostępu do kredytu, jeżeli te różne warunki są należycie uzasadnione obiektywnymi kryteriami.</i>	Uwaga uwzględniona. Przepis uzupełniono o postanowienia art. 6 ust. 2 dyrektywy 2023/2225.

			Uzasadnienie Dyrektywa CCD2 jest dyrektywą pełnej harmonizacji. Art. 6 Projektu nie odzwierciedla w pełni treści art. 6 CCD2 w szczególności pomija treść akapitu: <i>Akapit pierwszy pozostaje bez uszczerbku dla możliwości oferowania różnych warunków dostępu do kredytu, jeżeli te różne warunki są należycie uzasadnione obiektywnymi kryteriami.</i> Art. 6 Projektu jest zbyt ogólny, nadmiernie rozszerzający w stosunku do treści Dyrektywy. Przepis w przypadku pozostawienia bez zmian: • nie będzie prawidłową implementacją art. 6 CCD2, • pomija istotną kwestię czynników ryzyka kredytowego, który uzasadnia stosowanie różnych warunków dostępu do kredytu. • może ograniczać oferty branżowe/ specjalne skierowane do konkretnych grup społecznych, • może ograniczać oferty, w których określono ramy wiekowe mogące mieć związek z okresem kredytowania, • będzie prowadził do wzrostu przeterminowań kredytów i/lub nadmiarowego ograniczania dostępności kredytów dla konsumentów, Określony w art. 6 Projektu zakaz dyskryminacji odnosi się między innymi do kryteriów takich jak miejsce zamieszkania, majątek, wiek czy obywatelstwo. Miejsce zamieszkania jest brane pod uwagę przy udzielaniu kredytu między innymi ze względu na ustalenie, czy bank miałby możliwość prowadzenia działań windykacyjnych i egzekucyjnych, a także z uwagi na konieczność określenia, czy nie doszłoby do transgranicznego	

			świadczenia usług związanego z dodatkowymi wymogami. Projekt wprowadza też niespójność z Rekomendacją T, która wymaga od podmiotów nadzorowanych, aby miejsce zamieszkania stanowiło jeden z czynników różnicujących ocenę wydatków gospodarstwa domowego wnioskującego. Majątek czy też dochód klienta są kluczowymi zmiennymi wykorzystywanymi do określenia zdolności klienta do spłaty kredytu. Istnieje niespójność pomiędzy zakazem dyskryminacji ze względu na „majątek” a, wskazanym w art. 30 ust. 2 Projektu, uprawnieniem kredytodawcy do uwzględniania „informacji o aktywach” w ocenie zdolności kredytowej. Wiek ma istotne znaczenie z perspektywy ustalenia dostępnego okresu kredytowania. Sytuacja klientów o różnym obywatelstwie może być zróżnicowana między innymi z uwagi na przepisy dotyczące przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu. Dlatego należy doprecyzować przepis i dodać w nim ust. 3 w proponowanym powyżej brzmieniu. Co wprost wynika z zacytowanego powyżej akapitu art. 6 CCD2.	
65.	Art. 6 ust. 1	Związek Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce	Projekt ustawy, w art. 6 ust. 1, zakazuje dyskryminować konsumentów legalnie przebywających na terenie UE ze względu na jakiekolwiek kryteria, np. narodowość, płeć, rasę, pochodzenie etniczne lub społeczne, obywatelstwo, miejsce zamieszkania, cechy genetyczne, język, religię, wyznanie lub światopogląd, majątek, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną – w zakresie warunków wnioskowania i udzielania, wykonywania umów kredytowych – co naszym zdaniem jest: • niespójne z przepisami dotyczącymi np. uzyskiwania przez obcokrajowca pozwolenia na pracę. Obcokrajowiec mógłby wnioskować o kredyt na okres 6 lat podczas gdy, legitymowałby się pozwoleniem na pracę ważnym np. 3 lata	Uwaga uwzględniona. Przepis uzupełniono o postanowienia art. 6 ust. 2 dyrektywy 2023/2225.

			• sprzeczne z zasadami oceny zdolności kredytowej wprowadzanymi przez komentowaną regulację - np. art. 30 ust. 2 Projektu ustawy uprawnia kredytodawcę do uwzględniania „informacji o aktywach” w ocenie zdolności kredytowej – a proponowany art. 6 Projektu ustawy zakazuje dyskryminować ze względu na majątek. Rekomenduje się wskazanie, w ślad za treścią Dyrektywy CCD II, iż zakaz dyskryminacji nie wyklucza zróżnicowania dostępu do kredytu na podstawie obiektywnie uzasadnionych kryteriów. Propozycja zapisu: a) art. 6 ust. 1 otrzymuje brzmienie: „1. Warunki wnioskowania o kredyt konsumencki, udzielania takiego kredytu oraz wykonywania umowy o kredyt konsumencki nie mogą być dyskryminujące wobec konsumentów legalnie przebywających na terytorium Unii Europejskiej ze względu na jakiekolwiek kryteria, które mogłyby stanowić podstawę dyskryminacji, w szczególności ze względu na narodowość, płeć, rasę, pochodzenie etniczne lub społeczne, obywatelstwo, miejsce zamieszkania, cechy genetyczne, język, religię, wyznanie lub światopogląd, majątek, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Kredytodawca posiada możliwość oferowania różnych warunków dostępu do kredytu, jeżeli te różne warunki są uzasadnione obiektywnymi kryteriami.”	
66.	art. 6 ust. 2	Stowarzyszenie Prawa Konkurencji	Projektowany przepis art. 6 ust. 2 jest zbędny. Ustawa z dnia 3 grudnia 2010 r. o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania określa zakres przedmiotowy i podmiotowy swojego zastosowania, w tym ochronę przed dyskryminacją w dostępie do usług oferowanych publicznie (art. 4 pkt 4 lit. e). Oznacza to, że w sytuacjach, w których dochodzi do dyskryminacji konsumentów przez kredytodawców lub pośredników, przepisy tej ustawy i tak znajdują zastosowanie bez potrzeby ich powielania w nowej ustawie sektorowej.	Uwaga uwzględniona. Przepis uzupełniono o postanowienia art. 6 ust. 2 dyrektywy 2023/2225.

			Wprowadzanie tego rodzaju odesłań generuje ryzyko nadinterpretacji, sugerując, że bez takiego przepisu ochrona przed dyskryminacją mogłaby nie przysługiwać. Tego typu normy deklaratywne mają charakter czysto informacyjny, nie wnoszą nic normatywnego i osłabiają przejrzystość legislacyjną. Ustawodawca powinien unikać zbędnych inkorporacji innych aktów prawnych, które nie mają charakteru lex specialis względem komentowanej regulacji. W konsekwencji proponowany przepis nie tylko jest zbędny, ale może wprowadzać w błąd co do systemowego charakteru ochrony przed dyskryminacją. W związku z powyższym proponujemy rezygnację z wprowadzania takiego przepisu.	
67.	art. 6 (dodanie ust. 3)	Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa	Art. 6 dyrektywy CCDII określa, że państwa członkowskie zapewniają, aby warunki, które należy spełnić w celu otrzymania kredytu w żaden sposób nie dyskryminowały konsumentów legalnie przebywających w Unii ze względu na ich narodowość lub miejsce zamieszkania lub z jakiegokolwiek przyczyny, o której mowa w art. 21 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej, w przypadku gdy konsumenci ci składają w Unii wniosek o udzielenie kredytu, zawierają lub zawarli w Unii umowę o kredyt. Akapit pierwszy pozostaje bez uszczerbku dla możliwości oferowania różnych warunków dostępu do kredytu, jeżeli te różne warunki są należycie uzasadnione obiektywnymi kryteriami. Wymóg ten został implementowany w art. 6 projektu ustawy jednak w sposób niepełny, bo z pominięciem możliwości oferowania różnych warunków dostępu do kredytu, jeżeli te różne warunki są należycie uzasadnione obiektywnymi kryteriami. Elementem oceny zdolności kredytowej przewidzianym, w art. 30 ust. 2 projektu, jest m.in. informacja o aktywach, podczas, gdy art. 6 ust. 1 zakazuje warunków dyskryminacyjnych ze względu na majątek. Miejsce zamieszkania, też wymienione w art. 6 ust. 1, wpływa natomiast np. na ocenę kosztów utrzymania ponoszonych przez kredytobiorcę i jest w związku z tym	Uwaga uwzględniona. Przepis uzupełniono o postanowienia art. 6 ust. 2 dyrektywy 2023/2225.

			istotnym elementem wpływającym na ocenę zdolności kredytowej. Ponadto kasy, zgodnie z art. 3 ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych, mogą udzielać kredytów wyłącznie swoim członkom. Dla przystąpienia do kasy znaczenie ma tzw. więź uprzednia, określona w art. 10 ust. 1 ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych. W licznych kasach podstawą tej więzi jest przynależność do określonego w statucie stowarzyszenia, w innych zatrudnienie w określonym zakładzie pracy, więź może być ukształtowana także w oparciu o czynnik terytorialny. Ponadto jeśli chodzi o możliwość przystąpienia do stowarzyszenia, to co do zasady prawo o stowarzyszeniach dopuszcza możliwość przystępowania do stowarzyszeń obywateli polskich oraz obywateli państw obcych zamieszkałych na obszarze RP. W efekcie tak miejsce zamieszkania jak i obywatelstwo mogą być potencjalnymi czynnikami, które pośrednio lub bezpośrednio uniemożliwiają przystąpienie do kasy, a w konsekwencji skutkują brakiem możliwości zaciągnięcia w tej kasie kredytu konsumenckiego. Również regulacje sankcyjne i związane z przeciwdziałaniem praniu brudnych pieniędzy mogą uniemożliwiać korzystanie z usług finansowych osób m.in. ze względu na ich obywatelstwo. W związku z powyższym Kasa Krajowa wnosi o uzupełnienie art. 6 projektu o nowy ust. 3 w następującym brzmieniu: „3. Kredytodawca ma jednak możliwość oferowania różnych warunków dostępu do kredytu, jeżeli te różne warunki są należycie uzasadnione obiektywnymi kryteriami lub wynikają z obowiązujących przepisów albo związane są z oceną zdolności kredytowej, zgodnie z art. 29 i 30 i nie stanowi to naruszenia postanowień ust. 1”.	
68.	Art. 7	Polski Związek Instytucji Pożyczkowych	Komunikat marketingowy a reklama – na czym, zdaniem Projektodawcy, polegają różnice? W art. 7 dyrektywy CCD posłużono się sformułowaniem „informacje o charakterze reklamowym i komunikaty marketingowe”. Podobnie w art.	Uwaga wyjaśniona. W projektowanym art. 7 ustawy posłużono się terminami wynikającymi z

			7 projektowanej UKK, Projektodawca dokonuje rozróżnienia informacji o charakterze reklamowym oraz komunikatów marketingowych. Sformułowanie „komunikat marketingowy” występuje tylko raz, zarówno w CCD2 jak i projektowanej UKK, zatem polski Projektodawca nie wykracza poza zakres wskazany w CCD2, jednak zasadnym wydaje się wyjaśnienie, czym – zdaniem Projektodawcy – różni się komunikat marketingowy oraz informacji o charakterze reklamowym, albowiem projektowany art. 7 UKK zawiera szereg nakazów, za naruszenie których przewidziane są różne sankcje. W tym kontekście dobrze by było, aby podmioty zobowiązane do dostosowania swojej działalności do przepisów projektowanej UKK miały pewność, co Projektodawca miał na myśli, proponując takie, a nie inne brzmienie omawianej regulacji. Wyjaśnienie różnicy pomiędzy „informacją o charakterze reklamowym” i „komunikatem marketingowym”.	art. 7 dyrektywy 2023/2225.
69.	Art 7	Fundacja Fintech Poland	Konieczne jest doprecyzowanie cech reklamy określonych w punktach a) oraz b), albowiem ich aktualne brzmienie cechuje nadmierna ogólność, co może skutkować powstaniem wątpliwości interpretacyjnych. W szczególności wymaga precyzyjnego zdefiniowania, co ustawodawca rozumie przez sformułowania mogące wprowadzać konsumenta w błąd lub tworzyć fałszywe oczekiwania w zakresie dostępności kredytu, kosztów z nim związanych ponoszonych przez konsumenta oraz całkowitej kwoty do zapłaty. Należy podkreślić, że zasadniczo każda oferta kredytowa cechuje się ograniczoną dostępnością, albowiem jej realizacja uzależniona jest od spełnienia warunków, w tym w szczególności od pozytywnego wyniku oceny zdolności kredytowej konsumenta, co z kolei jest powszechnie wskazywane w notach prawnych towarzyszących reklamom. W kierunku zasadnym i słusznym jest poparcie ogólnych reguł dotyczących reklamy kredytów konsumenckich określonych w projekcie, które przewidują, iż reklamy powinny być rzetelne, zrozumiałe i transparentne. Ochrona konsumentów przed komunikatami	Uwaga wyjaśniona. W projektowanym art. 7 posłużono się pojęciami wynikającymi z art. 7 dyrektywy 2023/2225, zaś art. 7-9 projektu, przenoszą wymogi wynikające z art. 8 dyrektywy 2023/2225.

			wprowadzającymi w błąd stanowi bowiem fundament funkcjonowania sprawiedliwego i efektywnego rynku. Jednakże oceniamy, że zapisy zawarte w art. 7-9 projektu ustawy opierają się na nadmiernej kazuistyce oraz nieprecyzyjnych sformułowaniach, które w praktyce mogą przynieść efekt odwrotny do zamierzonego. Zamiast zapewnić ochronę konsumentom, mogą one prowadzić do ograniczenia dostępu do kluczowych informacji oraz generować niepewność prawną zarówno po stronie kredytodawców, jak i konsumentów.	
70.	Art. 7	Związek Przedsiębiorców i Pracodawców	Konieczne jest doprecyzowanie cech reklamy z pkt a i b, gdyż w aktualnym brzmieniu są one zbyt ogólne i mogą powodować wątpliwości interpretacyjne. Dotyczy to przede wszystkim konieczności doprecyzowania, co ustawodawca rozumie przez sformułowania mogące stwarzać u konsumenta fałszywe oczekiwania w zakresie dostępności i kosztów kredytu ponoszonych przez konsumenta lub całkowitej kwoty do zapłaty; co do zasady każda oferta ma ograniczoną dostępność, gdyż zależy od warunku odpowiedniego wyniku oceny zdolności kredytowej konsumenta, co wskazywane jest w notach prawnych reklam. Kierunkowo popieramy zasady dotyczące reklamowania kredytów konsumenckich określone w projekcie – reklamy powinny być rzetelne, zrozumiałe i transparentne, gdyż ochrona konsumentów przed wprowadzającymi w błąd komunikatami jest fundamentem sprawiedliwego rynku. Jednakże uważamy, że Projekt w art. 7-9 opiera się na nadmiernej kazuistyce i nieprecyzyjnych sformułowaniach, które w praktyce mogą prowadzić do skutków odwrotnych od zamierzonych – zamiast chronić, będą ograniczać dostęp konsumenta do kluczowych informacji i tworzyć niepewność prawną.	Uwaga wyjaśniona. W projektowanym art. 7 posłużono się pojęciami wynikającymi z art. 7 dyrektywy 2023/2225. Z kolei art. 7-9 projektu, przenoszą wymogi wynikające z art. 8 dyrektywy 2023/2225.
71.	Art. 7	Stowarzyszenie Prawa Konkurencji	Siatka pojęciowa zastosowana w projekcie ustawy, w którym obok siebie funkcjonują pojęcia „informacje o charakterze reklamowym”, „komunikaty marketingowe” oraz „reklama”, jest nieprzejrzysta i niespójna. Pojęcia te częściowo się na siebie nakładają. W projekcie nie	Uwaga wyjaśniona. W projektowanym art. 7 posłużono się pojęciami

			zawarto też ich definicji legalnych. Taka siatka pojęciowa nie pozwala na jednoznaczne rozróżnienie kategorii. To z kolei pociąga za sobą wysokie ryzyko wystąpienia istotnych trudności interpretacyjnych i problemów z zakwalifikowaniem danego sposobu komunikacji do właściwej kategorii. Z punktu widzenia przejrzystości i pewności prawa niezbędne jest uporządkowanie terminologii. Proponujemy ograniczenie się do jednego pojęcia (np. „reklama”) lub – w przypadku pozostawienia więcej niż jednego pojęcia – jasne zdefiniowanie relacji między nimi. Ponadto, projektowany art. 7 pkt 1 jest nadmiernie rozbudowany względem wymogów z art. 7 dyrektywy CCD II oraz odwołuje się do kryteriów subiektywnych, ocennych („zrozumiałe”, „widoczne”). Aby uniknąć ryzyka niepewności prawnej, proponujemy rezygnację z pojęć subiektywnych, niejasnych i ograniczenie się do wymogu, by informacje były jednoznaczne, rzetelne i niewprowadzające w błąd; względnie – za dyrektywą – uczciwe, jasne i niewprowadzające w błąd.	wynikającymi z art. 7 dyrektywy 2023/2225. Z kolei art. 7-9 projektu, przenoszą wymogi wynikające z art. 8 dyrektywy 2023/2225.
72.	art. 7	Federacja Przedsiębiorców Polskich	Należy zapewnić wyjaśnienie różnicy między informacjami o charakterze reklamowym i komunikatami marketingowymi. W art. 7 dyrektywy CCD posłużono się sformułowaniem „informacje o charakterze reklamowym i komunikaty marketingowe”. Podobnie w art. 7 projektowanej UKK, Projektodawca dokonuje rozróżnienia informacji o charakterze reklamowym oraz komunikatów marketingowych. Sformułowanie „komunikat marketingowy” występuje tylko raz, zarówno w CCD2 jak i projektowanej UKK, zatem polski Projektodawca nie wykracza poza zakres wskazany w CCD2, jednak zasadnym wydaje się wyjaśnienie, czym – zdaniem Projektodawcy – różni się komunikat marketingowy oraz informacji o charakterze reklamowym, albowiem projektowany art. 7 UKK zawiera szereg nakazów, za naruszenie których przewidziane są różne sankcje. W tym kontekście dobrze by było, aby podmioty zobowiązane do dostosowania swojej działalności do	Uwaga wyjaśniona. W projektowanym art. 7 posłużono się pojęciami wynikającymi z art. 7 dyrektywy 2023/2225. Z kolei art. 7-9 projektu, przenoszą wymogi wynikające z art. 8 dyrektywy 2023/2225.

			przepisów projektowanej UKK miały pewność, co Projektodawca miał na myśli, proponując takie, a nie inne brzmienie omawianej regulacji. Konieczne jest doprecyzowanie cech reklamy z pkt a i b, gdyż w aktualnym brzmieniu są one zbyt ogólne i mogą powodować wątpliwości interpretacyjne. Dotyczy to przede wszystkim konieczności doprecyzowania, co ustawodawca rozumie przez sformułowania mogące stwarzać u konsumenta fałszywe oczekiwania w zakresie dostępności i kosztów kredytu ponoszonych przez konsumenta lub całkowitej kwoty do zapłaty; co do zasady każda oferta ma ograniczoną dostępność, gdyż zależy od warunku odpowiedniego wyniku oceny zdolności kredytowej konsumenta, co wskazywane jest w notach prawnych reklam. Kierunkowo popieramy zasady dotyczące reklamowania kredytów konsumenckich określone w projekcie – reklamy powinny być rzetelne, zrozumiałe i transparentne, gdyż ochrona konsumentów przed wprowadzającymi w błąd komunikatami jest fundamentem sprawiedliwego rynku. Jednakże uważamy, że Projekt w art. 7-9 opiera się na nadmiernej kazuistyce i nieprecyzyjnych sformułowaniach, które w praktyce mogą prowadzić do skutków odwrotnych od zamierzonych – zamiast chronić, będą ograniczać dostęp konsumenta do kluczowych informacji i tworzyć niepewność prawną.	
73.	Art. 7	Pracodawcy RP	W art. 7 dyrektywy CCD posłużono się sformułowaniem „informacje o charakterze reklamowym i komunikaty marketingowe”. Podobnie w art. 7 projektowanej UKK, projektodawca dokonuje rozróżnienia informacji o charakterze reklamowym oraz komunikatów marketingowych. Sformułowanie „komunikat marketingowy” występuje tylko raz, zarówno w CCD2 jak i projektowanej UKK, zatem polski Projektodawca nie wykracza poza zakres wskazany w CCD2, jednak zasadnym wydaje się wyjaśnienie, czym – zdaniem projektodawcy – różni się komunikat marketingowy oraz informacji o charakterze reklamowym, albowiem projektowany art. 7 UKK zawiera szereg nakazów, za naruszenie których przewidziane są różne sankcje. W tym kontekście dobrze by było, aby	Uwaga wyjaśniona. Projektodawca w projektowanym art. 7 posługuje się terminami wynikającymi z art. 7 dyrektywy 2023/2225. Co się tyczy brzmienia art. 7-9 projektu, przenoszą one wymogi wynikające z art. 8 dyrektywy 2023/2225.

			podmioty zobowiązane do dostosowania swojej działalności do przepisów projektowanej UKK miały pewność, co projektodawca miał na myśli, proponując takie, a nie inne brzmienie omawianej regulacji.	
74.	Art. 7	Konfederacja Lewiatan	Koniecznym jest doprecyzowanie co projektodawca rozumie przez sformułowania mogące stwarzać u konsumenta fałszywe oczekiwania w zakresie dostępności i kosztów kredytu ponoszonych przez konsumenta lub całkowitej kwoty do zapłaty. Każda oferta ma ograniczoną dostępność, gdyż zależy od warunku odpowiedniego wyniku oceny zdolności kredytowej konsumenta (co wskazywane jest w notach prawnych reklam). Doprecyzowanie w tym zakresie – eliminujące ryzyko absurdu - jest możliwe w zgodności z dyrektywą 2023/2225.	Uwaga wyjaśniona. Projektowany art. 7 wdraża art. 7 dyrektywy 2023/2225, zgodnie z którym „Bez uszczerbku dla dyrektywy 2005/29/WE, państwa członkowskie wymagają, aby wszelkie informacje o charakterze reklamowym i komunikaty marketingowe dotyczące umów o kredyt były uczciwe i jasne oraz by nie wprowadzały w błąd. W komunikatach reklamowych i marketingowych zakazane są sformułowania, które mogą stwarzać u konsumenta fałszywe oczekiwania, jeżeli chodzi o dostępność lub koszt kredytu lub całkowitą kwotę do zapłaty przez konsumenta”. Brzmienie projektowanego przepisu oddaje treść prawa unijnego.

75.	Art 7	Związek Stowarzyszeń Rada Reklamy	Projektowane regulacje wydają się oparte na nadmiernej kazuistyce, w dodatku zawierają nieprecyzyjne sformułowania, które są antytezą dobrego stanowienia prawa. Poniżej przedstawiamy szczegółowe uwagi do poszczególnych propozycji: Art 7. Kredytodawca oraz pośrednik kredytowy zapewnia, aby wszelkie informacje o charakterze reklamowym i komunikaty marketingowe dotyczące kredytów konsumenckich: 2) były jednoznaczne, rzetelne, zrozumiałe i widoczne oraz by nie wprowadzały konsumenta w błąd; 3) nie zawierały sformułowań mogących stwarzać u konsumenta fałszywe oczekiwania w zakresie dostępności i kosztów kredytu ponoszonych przez konsumenta lub całkowitej kwoty do zapłaty. W aktualnym brzmieniu art. 7 pkt 1) i 2) są zbyt ogólne i w konsekwencji mogą prowadzić do wątpliwości interpretacyjnych. Dlatego konieczne jest ich doprecyzowanie, w szczególności wyjaśnienie, co ustawodawca rozumie przez sformułowania mogące stwarzać u konsumenta fałszywe oczekiwania w zakresie dostępności i kosztów kredytu lub całkowitej kwoty do zapłaty. Co do zasady każda oferta ma ograniczoną dostępność, ponieważ zależy od warunku odpowiedniego wyniku oceny zdolności kredytowej konsumenta, na co wskazują zresztą noty prawne w reklamach.	Uwaga wyjaśniona. Projektowany art. 7 wdraża art. 7 dyrektywy 2023/2225, zgodnie z którym „Bez uszczerbku dla dyrektywy 2005/29/WE, państwa członkowskie wymagają, aby wszelkie informacje o charakterze reklamowym i komunikaty marketingowe dotyczące umów o kredyt były uczciwe i jasne oraz by nie wprowadzały w błąd. W komunikatach reklamowych i marketingowych zakazane są sformułowania, które mogą stwarzać u konsumenta fałszywe oczekiwania, jeżeli chodzi o dostępność lub koszt kredytu lub całkowitą kwotę do zapłaty przez konsumenta”. Brzmienie projektowanego przepisu oddaje treść prawa unijnego.
76.	Art. 7 pkt 1, art. 9 ust. 3, art. 11 ust. 1, art. 19 ust. 7,	Krajowy Związek Banków Spółdzielczych - KZBS	W ocenie Kasy Krajowej użycie w art. 7 projektowanej ustawy wyrazu „zrozumiałe” wykracza poza zakres wymogów zawartych w art. 7 dyrektywy CCDII i stanowi element Gold Platingu. Dotyczy to również art. 9 ust. 3, mającego stanowić implementację art. 8 ust. 3 dyrektywy	Uwaga uwzględniona, za wyjątkiem: - art. 19 ust. 7, który odzwierciedla brzmienie

	art. 27 ust. 1, art. 46 ust. 4, art. 47 ust. 3, art. 146 pkt 7 lit. a), art. 145 pkt 8	CCDII, oraz art. 11 ust. 1, stanowiącego implementację art. 38 dyrektywy CCDII. Określenie „zrozumiałe” jest całkowicie ocenne i niekwantyfikowalne, gdyż odnosi się do subiektywnych zdolności percepcyjnych, zatem brak jest możliwości obiektywizacji tego pojęcia. Zgodnie z konstytucyjnymi zasadami legalizmu oraz określoności prawa w zakresie odpowiedzialności a także według wytycznych zawartych w Zasadach techniki prawodawczej, akty normatywne powinny być formułowane: jednoznacznie, zrozumiale (ale przez precyzyjne sformułowania, nie poprzez ocenę), w sposób niedopuszczający dowolnej interpretacji oraz z zastosowaniem języka normatywnego, a nie publicystycznego czy potocznego. Konstruowanie przepisów z użyciem nieprecyzyjnych i ocennych słów prowadzi w szczególności do ryzyka uznaniowości w stosowaniu prawa, braku przewidywalności co do skutków prawnych, rozbieżności interpretacyjnych pomiędzy organami stosującymi prawo a także trudności w kontroli legalności decyzji administracyjnych lub orzeczeń. W związku z powyższym Kasa Krajowa postuluje by: - w art. 7 pkt 1 skreślić wyraz „zrozumiałe” oraz poprzedzający go przecinek, - w art. 9 ust. 3 skreślić wyrazy „i zrozumiały”, - w art. 11 ust. 1 skreślić wyraz „zrozumiały” oraz poprzedzający go przecinek, - w art. 19 ust. 7 skreślić wyrazy „i zrozumiałe, - w art. 27 ust. 1 skreślić wyrazy „i zrozumiały”, - w art. 46 ust. 4 skreślić wyrazy „i zrozumiały”, - w art. 47 ust. 3 zastąpić wyrazy „zwięzły, jednoznaczny i zrozumiały” wyrazami „zwięzły i jednoznaczny”,	art. 10 ust. 1, 2 i 6 dyrektywy 2023/2225 oraz - art. 145 pkt 7 lit. a) który odzwierciedla brzmienie art. 16a ust. 1 dyrektywy 2023/2673, stąd nie wymagały one skorygowania.

			- w art. 145 pkt 7 lit. a w zmianie do art. 39 ust. 1 ustawy z dnia 30 maja 2014 r. o prawach konsumenta skreślić wyrazy „i zrozumiały”, - w art. 145 pkt 8 w dodawanych art. 39a ustawy z dnia 30 maja 2014 r. o prawach konsumenta w ust. 1 skreślić wyrazy „i zrozumiały”.	
77.	Art. 8	Związek Stowarzyszeń Rada Reklamy	Art. 8. Kredytodawca oraz pośrednik kredytowy zapewnia, aby reklama dotycząca kredytu konsumenckiego zawierała jasne i wyraźne ostrzeżenie, wskazujące że z kredytem wiążą się określone koszty, z użyciem sformułowania „Uwaga! Pożyczanie pieniędzy kosztuje” lub innego równoważnego sformułowania. To ostrzeżenie staje się nielogiczne i mylące dla konsumenta w przypadku kredytów rzeczywiście darmowych (z RRSO 0%). Zamiast budować zaufanie, taki komunikat w tym konkretnym przypadku podważa wiarygodność przekazu. Z kolei art. 9, wymagający podania w reklamie szeregu szczegółowych danych, jeśli tylko pojawi się w niej informacja o kosztach, jest niepraktyczny i prowadzi do tworzenia nieczytelnych komunikatów. Bardziej racjonalnym i sprawdzonym rynkowo rozwiązaniem byłoby dopuszczenie umieszczania tych szczegółów w nocie prawnej reklamy. Co więcej, Projekt nie rozróżnia reklam produktowych od wizerunkowych, co stwarza ryzyko, że nawet ogólne komunikaty marketingowe, nie dotyczące konkretnej oferty, mogłyby zostać objęte tymi rygorystycznymi wymogami. Mając powyższe na uwadze, proponujemy następujące brzmienie przepisów: Art. 8. 1. Kredytodawca oraz pośrednik kredytowy zapewnia, aby reklama dotycząca kredytu konsumenckiego zawierała jasne i wyraźne ostrzeżenie, wskazujące, że z kredytem wiążą się określone koszty, z użyciem sformułowania „Uwaga! Pożyczanie pieniędzy kosztuje” lub innego równoważnego sformułowania. .	Uwaga wyjaśniona. Art. 8 i art. 9 projektu wdrażają art. 8 dyrektywy 2023/2225. Zarówno użycie „Uwaga! Pożyczanie pieniędzy kosztuje” lub innego równoważnego sformułowania jak i wymóg podawania określonych informacji w reklamach zawierających informacje o kosztach – wdrażają w tym zakresie wymogi prawa unijnego. Dyrektywa 2023/2225 nie zawiera przepisów, które pozwalałyby wyłączyć spod wymogów określonych w art. 8 tego aktu prawnego, kredytów z RRSO 0%.

			2. Ostrzeżenie, o którym mowa w ust. 1, umieszcza się: 1) w dolnej części reklamy, na płaszczyźnie stanowiącej nie mniej niż 10% jej powierzchni; 2) umieszcza się w taki sposób, aby tekst wyróżniał się od tła płaszczyzny, był widoczny czytelny, nieruchomy, umieszczony poziomo, przy czym odległość liter od dolnej i górnej krawędzi tła płaszczyzny reklamy nie może być większa niż 1/2 wysokości liter, a odległość między wierszami napisu nie może być większa niż wysokość liter. 3. Przepisu ust. 1 nie stosuje się, w przypadku umowy o kredyt nieoprocentowany, i z którym nie wiążą się żadne opłaty. Art. 13. Zakazana jest reklama kredytu konsumenckiego, która: 1) sugeruje, że kredyt poprawi sytuację finansową konsumenta; 2) wskazuje, że pozostałe do spłaty kredyty, w tym zarejestrowane w bazach danych, nie mają wpływu lub mają niewielki wpływ na ocenę wniosku o kredyt; 3) sugeruje, że kredyt prowadzi do zwiększenia zasobów finansowych, stanowi formę oszczędności lub może podnieść poziom życia konsumenta; 4) podkreśla łatwość lub szybkość uzyskania kredytu konsumenckiego; 5) wskazuje, że rabat jest uwarunkowany zaciągnięciem kredytu konsumenckiego; 6) oferuje odroczenia terminu spłaty rat kredytu konsumenckiego na okresy dłuższe niż trzy miesiące.	
78.	Art. 8	Związek Przedsiębiorców i Pracodawców	Art. 8, wprowadzający obowiązkowe ostrzeżenie „Uwaga! Pożyczanie pieniędzy kosztuje”, staje się nielogiczny i mylący dla konsumenta w przypadku kredytów rzeczywiście darmowych (z RRSO 0%). Zamiast	Uwaga wyjaśniona. Art. 8 i art. 9 projektu wdrażają

			budować zaufanie, taki komunikat w tym konkretnym przypadku podważa wiarygodność przekazu. Z kolei art. 9, wymagający podania w reklamie szeregu szczegółowych danych, jeśli tylko pojawi się w niej informacja o kosztach, jest niepraktyczny i prowadzi do tworzenia nieczytelnych komunikatów. Bardziej racjonalnym i sprawdzonym rynkowo rozwiązaniem byłoby dopuszczenie umieszczania tych szczegółów w nocie prawnej reklamy. Co więcej, Projekt nie rozróżnia reklam produktowych od wizerunkowych, co stwarza ryzyko, że nawet ogólne komunikaty marketingowe, nie dotyczące konkretnej oferty, mogłyby zostać objęte tymi rygorystycznymi wymogami. <u>Propozycja zapisu:</u> Art. 8 Kredytodawca oraz pośrednik kredytowy zapewnia, aby reklama dotycząca kredytu konsumenckiego zawierała jasne i wyraźne ostrzeżenie, wskazujące, że z kredytem wiązą się określone koszty, z użyciem sformułowania „Uwaga! Pożyczanie pieniędzy kosztuje” lub innego równoważnego sformułowania. Kredytodawca może zawrzeć powyższe ostrzeżenie na przykład w nocie prawnej reklamy. Kredytodawca nie ma obowiązku umieszczania zastrzeżenia, gdy RRSO danego kredytu wynosi 0%.	art. 8 dyrektywy 2023/2225. Zarówno użycie „Uwaga! Pożyczanie pieniędzy kosztuje” lub innego równoważnego sformułowania jak i wymóg podawania określonych informacji w reklamach zawierających informacje o kosztach – wdrażają w tym zakresie wymogi prawa unijnego. Dyrektywa 2023/2225 nie zawiera przepisów, które pozwalałyby wyłączyć spod wymogów określonych w art. 8 tego aktu prawnego, kredytów z RRSO 0%.
79.	Art. 8	Fundacja Fintech Poland	Art. 8 Projektu ustawy, przewidujący obowiązek zamieszczania w przekazach reklamowych formuły ostrzegawczej: „Uwaga! Pożyczanie pieniędzy kosztuje”, należy ocenić jako nieadekwatny w sytuacjach, w których oferta kredytu konsumenckiego opiewa na rzeczywistą stawkę RRSO w wysokości 0%, tj. w przypadkach tzw. kredytów darmowych. Wprowadzenie powyższego obowiązku w odniesieniu do takich produktów może prowadzić do dezorientacji po stronie konsumenta i skutkować podważeniem zaufania do przekazywanej informacji, mimo że treść reklamy pozostaje zgodna ze stanem faktycznym i prawnym.	Uwaga wyjaśniona. Art. 8 i art. 9 projektu wdrażają art. 8 dyrektywy 2023/2225. Zarówno użycie „Uwaga! Pożyczanie pieniędzy kosztuje” lub innego równoważnego sformułowania jak i wymóg

		Analogicznie, art. 9, który przewiduje obowiązek wskazania w reklamie szerokiego zakresu danych, w tym dotyczących kosztów kredytu, już przy samej wzmiance o jego cenie, należy uznać za nadmiernie restrykcyjny i nieproporcjonalny. Wymóg ten w praktyce skutkuje powstawaniem przekazów reklamowych nadmiernie rozbudowanych, nieczytelnych i trudnych w percepcji dla przeciętnego konsumenta, co przeczy ratio legis przepisów dotyczących reklamy – tj. przejrzystości i zrozumiałości przekazu. Zasadnym i sprawdzonym w obrocie rynkowym rozwiązaniem byłoby dopuszczenie prezentowania szczegółowych informacji kosztowych w nocy prawnej towarzyszącej reklamie, z zachowaniem ich jednoznaczności i dostępności dla odbiorcy. Ponadto, Projekt nie przewiduje rozróżnienia pomiędzy reklamą o charakterze stricte produktowym (dotyczącą konkretnej oferty kredytu) a reklamą wizerunkową (o charakterze ogólnym i niemającą na celu bezpośredniego promowania określonej oferty). Brak takiego rozróżnienia rodzi ryzyko nadmiernego rozszerzenia zakresu stosowania rygorystycznych obowiązków informacyjnych, także do ogólnych przekazów marketingowych, co należy uznać za nieuzasadnione i nieproporcjonalne względem celów regulacji. <u>Propozycja nowego brzmienia artykułu:</u> Art. 8 <i>Kredytodawca oraz pośrednik kredytowy zapewnia, aby reklama dotycząca kredytu konsumenckiego zawierała jasne i wyraźne ostrzeżenie, wskazujące, że z kredytem wiążą się określone koszty, z użyciem sformułowania „Uwaga! Pożyczanie pieniędzy kosztuje” lub innego równoważnego sformułowania. Kredytodawca może zawrzeć powyższe ostrzeżenie na przykład w nocy prawnej reklamy. Kredytodawca nie ma obowiązku umieszczania zastrzeżenia, gdy RRSO danego kredytu wynosi 0%.</i>	podawania określonych informacji w reklamach zawierających informacje o kosztach – wdrażają w tym zakresie wymogi prawa unijnego. Dyrektywa 2023/2225 nie zawiera przepisów, które pozwalałyby wyłączyć spod wymogów określonych w art. 8 tego aktu prawnego, kredytów z RRSO 0%.

80.	Art. 8	Związek Banków Polskich	Proponujemy, aby art. 8 projektu ustawy otrzymał następujące brzmienie: <i>Art. 8. Kredytodawca oraz pośrednik kredytowy zapewnia, aby reklama dotycząca kredytu konsumenckiego zawierała jasne i wyraźne ostrzeżenie, wskazujące że z kredytem wiążą się określone koszty, z użyciem sformułowania „Uwaga! Pożyczanie pieniędzy kosztuje”, „Uwaga na koszty”, „Sprawdź koszty!”, „Kredyt może kosztować” albo „To jest kredyt!”. lub innego równoważnego sformułowania.</i> Propozycja alternatywna: na wypadek, gdyby Projektodawca nie przyjął tej propozycji, proponujemy uzupełnić uzasadnienie projektu o wskazanie przykładów równoważnych sformułowań. Uzasadnienie Proponujemy, aby w miejsce alternatywy „lub równoważnego sformułowania”, w projektowanym przepisie zamieścić konkretne ostrzeżenia, które są równoważne wobec sformułowania „Uwaga! Pożyczanie pieniędzy kosztuje”. Pozwoli to w pełniejszy sposób zrealizować cel z motywu 33 dyrektywy CCD2, a także dostosować ostrzeżenie do reklam różnych produktów (w tym innych niż „pożyczka”, czy do kredytów bezkosztowych), a także reklam prezentowanych na różnych nośnikach (w tym małoformatowych). Określenie wprost w przepisie konkretnych wariantów haseł doprowadzi do ustandaryzowania ostrzeżeń w reklamach, co będzie miało walor edukacyjny dla konsumentów i zapewni pewność stosowania prawa. Uwzględnienie dodatkowych wariantów hasła mogłoby stanowić także środek do zminimalizowania ryzyka wyeliminowania reklam na nośnikach małoformatowych. Zwracamy uwagę, że zamieszczanie hasła „Uwaga! Zaciąganie pożyczek kosztuje” w reklamie kredytów bezkosztowych (z RRSO „0%”) może wprowadzać konsumentów w błąd. Ostrzeżenie w reklamach produktów tego rodzaju powinno przede wszystkim wskazywać, że jest to produkt kredytowy – proponujemy hasło „To jest kredyt!”. Takie hasło będzie	Uwaga wyjaśniona. Art. 8 projektu wdraża art. 8 dyrektywy 2023/2225. Zarówno użycie „Uwaga! Pożyczanie pieniędzy kosztuje” lub innego równoważnego sformułowania jak i wymóg podawania określonych informacji w reklamach zawierających informacje o kosztach – wdrażają w tym zakresie wymogi prawa unijnego. Dyrektywa 2023/2225 nie zawiera przepisów, które pozwalałyby wyłączyć spod wymogów określonych w art. 8 tego aktu prawnego, kredytów z RRSO 0%.

		miało walor edukacyjny i będzie wyraźnie wskazywać na prawny aspekt produktu, tj. że korzystając np. z produktu z rodziny BNPL, konsument zawiera umowę kredytu konsumenckiego. Spełni ono rolę uświadomienia konsumentowi, że korzysta z produktu kredytowego, bez jednoczesnego wprowadzania w błąd odnośnie kosztów skorzystania z kredytu RRSO 0%. Krótsze alternatywy ostrzeżenia („Uwaga na koszty”, „Sprawdź koszty!”) – umożliwią dostosowania ostrzeżenia w reklamie kredytu konsumenckiego do technicznych możliwości nośnika, na co wprost wskazano w motywie 33 dyrektywy CCD2. Wprowadzenie obowiązku zamieszczania ostrzeżenia „Uwaga! Zaciąganie pożyczek kosztuje” lub równoważnego sformułowania bez uwzględnienia rodzaju i rozmiaru nośnika treści przekazu reklamowego spowoduje faktyczne wyeliminowanie reklamy dotyczącej kredytu konsumenckiego na wybranych nośnikach. Wynika to z braku możliwości umieszczenia na tych nośnikach dodatkowego, długiego hasła, z uwagi na ich ograniczony format. Formaty reklamowe w Internecie (desktop i mobile) są bardzo małe (np. 320x100 pikseli). Dlatego komunikaty przekazywane na elektronicznych nośnikach danych muszą składać się z jak najmniejszej liczby znaków. Około 70-80% reklam jest wyświetlana na formatach, w których nie ma technicznej możliwości na dodanie kolejnych treści. Poddajemy pod rozważę, by na nośnikach mobilnych treść hasła ostrzeżenia mogła być prezentowana np. w postaci znaku graficznego - ikony ostrzegawczej/logotypu lub przykładowo przez kliknięcie, rozwinięcie. Na wypadek, gdyby Projektodawca nie przyjął tej propozycji, proponujemy uzupełnić uzasadnienie projektu o wskazanie przykładów równoważnych sformułowań, które będą adekwatne do różnych rodzajów produktów (w tym innych niż „pożyczka”, czy do kredytów bezkosztowych), a także reklam prezentowanych na różnych nośnikach (w tym małoformatowych).	

81.	Art. 8	Federacja Konsumentów	Po trzecie, Projekt może wprowadzać nadmierny paternalizm, ograniczając dostęp do informacji i autonomię podejmowania przez konsumentów decyzji. Lektura przedstawionego Projektu prowadzi bowiem do wniosku, że o ile przepisy powinny chronić prawa konsumentów, to nie mogą traktować wszystkich konsumentów jako uczestników rynku, którzy nie są w stanie sami o sobie decydować. Proponowane przepisy dotyczące reklamy kredytów konsumenckich ograniczają w obecnym kształcie dostęp konsumentów do informacji o ważnych dla nich aspektach produktów (np. szybkość weryfikacji i podejmowania decyzji, która wcale nie musi znaczyć, że proces przebiega nierzetelnie). W dodatku w Projekcie znajdują się rozwiązania, które mogą wprowadzać konsumentów w błąd, jak np. konieczność opatrzenia reklamy kredytu ratalnego 0% ostrzeżeniem “Pożyczanie pieniędzy kosztuje”. [...] Takie podejście projektodawcy sugeruje, że konsument występuje o finansowanie bez jakiegokolwiek świadomości konsekwencji i w oparciu o nasze doświadczenia trudno nam potwierdzić, że taka postawa dotyczy większości obywateli. Proponowane rozwiązania na pewno ochronią najbardziej wrażliwych konsumentów, ale zdecydowanie ograniczają też autonomię wszystkich pozostałych. Zakazy nie są najlepszą ochroną konsumentów. Regulacje powinny iść w parze z edukacją finansową i mądrymi narzędziami wsparcia dla tych, którzy z jakiegoś powodu na rynku sobie nie radzą, takich jak nasze poradnictwo.	Uwaga wyjaśniona. Zawarte w projekcie przepisy dotyczące reklam kredytów stanowią wdrożenie dyrektywy 2023/2225. Dyrektywa 2023/2225 nie zawiera przepisów pozwalających wyłączyć spod tych wymogów kredyty o RRSO 0%.
82.	Art. 8	Konfederacja Lewiatan	Implementacja art. 8 ust. 1 dyrektywy 2023/2225 w takiej formie jest pominięciem istoty regulacji UE, co może prowadzić do absurdałnego rezultatu. Komunikat i treść wskazana w art. 8 projektu staje się nielogiczny i mylący dla konsumenta w przypadku kredytów rzeczywiście darmowych (z RRSO 0%). Zamiast budować zaufanie, taki komunikat w tym konkretnym przypadku podważa wiarygodność przekazu. Wskazany przepis dyrektywy wprost wskazuje na cel:	Uwaga wyjaśniona. Dyrektywa 2023/2225 nie zawiera przepisów pozwalających wyłączyć reklamy kredytów o RRSO 0% z wymogów wynikających z jej art. 8.

			„uświadomić konsumentom, że zaciąganie pożyczek kosztuje” co jest bezprzedmiotowe w przypadku braku kosztów.	
83.	Art. 8	Związek Pracodawców Branży Internetowej IAB Polska	Art. 8 ust. 1 Kredytodawca oraz pośrednik kredytowy zapewnia, aby reklama dotycząca kredytu konsumenckiego zawierała jasne i wyraźne ostrzeżenie, wskazujące że z kredytem wiązą się określone koszty, z użyciem sformułowania „Uwaga! Pożyczanie pieniędzy kosztuje Uwaga! Zaciąganie pożyczek kosztuje” lub innego równoważnego sformułowania. ust. 2. Przepisów ustępu 1 nie stosuje się do reklam dotyczących kredytu konsumenckiego którego rzeczywista roczna stopa oprocentowania wynosi zero procent. Celem zmiany w ust. 1 jest zapewnienie zgodności projektowanych przepisów z art. 8 ust. 1 CCD2 która w oficjalnej polskiej wersji językowej wskazuje na wymóg zawierania w treściach reklamowych zwrotu „Uwaga zaciąganie pożyczek kosztuje” a nie „Uwaga pożyczanie pieniędzy kosztuje”. Zmiana polegająca na dodaniu ust. 2 ma oddawać właściwy cel art. 8 ust. 1 CCD2. Implementacja art. 8 ust. 1 CCD2 w zakładanej formie jest pominięciem istoty regulacji UE, co może prowadzić do niezasadnego rezultatu. Komunikat i treść wskazana w art. 8 Projektu staje się nielogiczna i myląca dla konsumenta w przypadku kredytów rzeczywiście darmowych (z RRSO 0%). Zamiast budować zaufanie, taki komunikat w tym konkretnym przypadku podważa wiarygodność przekazu. Wskazany przepis CCD2 wprost wskazuje na cel: „uświadomić konsumentom, że zaciąganie pożyczek kosztuje” co jest bezprzedmiotowe w przypadku braku kosztów.	Uwaga wyjaśniona. Dyrektywa 2023/2225 nie zawiera przepisów pozwalających wyłączyć reklamy kredytów o RRSO 0% z wymogów wynikających z jej art. 8.
84.	Art. 8	Federacja Przedsiębiorców Polskich	Ostrzeżenie: „Uwaga! Pożyczanie pieniędzy kosztuje” nie powinno być wymagane w reklamach w przypadku nieoprocenowanych i wolnych od opłat płatności ratalnych. Byłoby to niezgodne ze stanem faktycznym i wprowadzające w błąd. Zgodnie z projektem ustawy, reklama kredytu	Uwaga wyjaśniona. Dyrektywa 2023/2225 nie zawiera przepisów pozwalających wyłączyć

		konsumenckiego musi zawierać jasne i wyraźne ostrzeżenie wskazujące, że: "Uwaga! Pożyczanie pieniędzy kosztuje" lub równoważne sformułowanie". Jednak w niektórych przypadkach kredyt konsumencki będzie obejmował tylko nieoprocentowane i wolne od opłat raty. Naszym zdaniem rosnący liczba prawnie umocowanych ostrzeżeń w reklamach jest problematyczna sama w sobie, ponieważ przyczynia się do zmęczenia poznawczego wśród konsumentów. Chociaż ważne jest, aby takie informacje nigdy nie były niedokładne ani wprowadzające w błąd, stwierdzenie, że nieoprocentowane i wolne od opłat płatności ratalne wiążą się z kosztami, jest mylące – te opcje płatności nie wiążą się z żadnymi kosztami i są w rzeczywistości korzystne ekonomicznie dla konsumentów. Jeżeli obowiązkowe ujawnianie informacji jest postrzegane jako bezsensowne lub w oczywisty sposób niedokładne, istnieje ryzyko, że podważy to ich cel, zmniejszając zarówno ich wiarygodność, jak i skuteczność. W związku z tym apelujemy o zrezygnowanie z umieszczania ostrzeżenia "Uwaga! Pożyczanie pieniędzy kosztuje!" przy wdrażaniu art. 8 ust. 1 dyrektywy w odniesieniu do nieoprocentowanych i nie podlegających opłatom zakupów ratalnych. Art. 8, wprowadzający obowiązkowe ostrzeżenie „Uwaga! Pożyczanie pieniędzy kosztuje”, staje się nielogiczny i mylący dla konsumenta w przypadku kredytów rzeczywiście darmowych (z RRSO 0%). Zamiast budować zaufanie, taki komunikat w tym konkretnym przypadku podważa wiarygodność przekazu. Z kolei art. 9, wymagający podania w reklamie szeregu szczegółowych danych, jeśli tylko pojawi się w niej informacja o kosztach, jest niepraktyczny i prowadzi do tworzenia nieczytelnych komunikatów. Bardziej racjonalnym i sprawdzonym rynkowo rozwiązaniem byłoby dopuszczenie umieszczania tych szczegółów w nacie prawnej reklamy. Co więcej, Projekt nie rozróżnia reklam produktowych od wizerunkowych, co stwarza ryzyko, że nawet	reklamy kredytów o RRSO 0% z wymogów wynikających z jej art. 8.

			ogólne komunikaty marketingowe, niedotyczące konkretnej oferty, mogłyby zostać objęte tymi rygorystycznymi wymogami. Propozycja zapisu: Art. 8 Kredytodawca oraz pośrednik kredytowy zapewnia, aby reklama dotycząca kredytu konsumenckiego zawierała jasne i wyraźne ostrzeżenie, wskazujące, że z kredytem wiążą się określone koszty, z użyciem sformułowania „Uwaga! Pożyczanie pieniędzy kosztuje” lub innego równoważnego sformułowania. Kredytodawca może zawrzeć powyższe ostrzeżenie na przykład w nocie prawnej reklamy. Kredytodawca nie ma obowiązku umieszczania zastrzeżenia, gdy RRSO danego kredytu wynosi 0%.	
85.	Art. 8	Związek Przedsiębiorców i Pracodawców (ZPP)	Następnie pragniemy jako ZPP zaprotestować przeciwko zawartemu w art. 8 przedłożonej regulacji wymogowi opatrywania reklam kredytów konsumenckich sformułowaniami typu: „Uwaga! Pożyczanie pieniędzy kosztuje”. Tego rodzaju komunikaty w odniesieniu do rat 0% byłyby bowiem fałszywe i wprowadzające w błąd. Oferowana forma płatności faktycznie nie wiąże się z żadnymi odsetkami, prowizją czy ukrytymi opłatami, w związku z czym argumenty o ochronie konsumentów przed nieświadomym zaciąganiem zobowiązań stają się bezprzedmiotowe. Zachowanie obowiązku umieszczania takich ostrzeżeń w komunikacji marketingowej tylko uderzyłoby w wiarygodność sprzedawców oraz rozpowszechnianych przez nich informacji o innych realnych zagrożeniach dla kupujących.	Uwaga wyjaśniona. Dyrektywa 2023/2225 nie zawiera przepisów pozwalających wyłączyć reklamy kredytów o RRSO 0% z wymogów wynikających z jej art. 8.
86.	Art. 8	Krajowy Związek Banków Spółdzielczych - KZBS	Proponujemy oznaczenie aktualnej treści jako ustęp 1 oraz dodanie ustępu 2 w brzmieniu: „2. Ustępu 1 nie stosuje się do reklam dotyczących kredytu konsumenckiego bezpłatnego, to jest takiego, w przypadku którego Rzeczywista Roczna Stopa Oprocentowania wynosi 0%.” Zgodnie z art. 7 dyrektywy 2023/2225 państwa członkowskie powinny zapewnić, aby wszelkie informacje o charakterze reklamowym i	Uwaga wyjaśniona. Dyrektywa 2023/2225 nie zawiera przepisów pozwalających wyłączyć reklamy kredytów o RRSO 0% z wymogów wynikających z jej art. 8.

			komunikaty marketingowe dotyczące umów o kredyt były uczciwe i jasne oraz by nie wprowadzały w błąd. Tymczasem przepis art. 8 projektu będzie, w przypadku kredytów bezpłatnych, wprowadzać klientów w błąd co do kosztów kredytu. Wydaje się zatem, że w celu należytego informowania konsumentów o koszcie kredytu celowe jest dodanie w art. 8 wyłączenia odnośnie do kredytów bezpłatnych.	
87.	Art. 8	Związek Cyfrowa Polska	Sformułowanie „Uwaga! Pożyczanie pieniędzy kosztuje” – Nie powinno być wymagane w reklamach kredytu konsumenckiego, który nie generuje odsetek oraz innych opłat. Byłoby to niezgodne z faktami i wprowadzałoby w błąd. Zgodnie z projektem ustawy, reklamy kredytów konsumenckich muszą zawierać jasne i wyraźne ostrzeżenie: „Uwaga! Pożyczanie pieniędzy kosztuje” lub równoważne sformułowanie. Jednak w niektórych przypadkach kredyty konsumenckie będą obejmować wyłącznie raty bez odsetek i opłat. W naszej ocenie, rosnąca liczba obowiązkowych ostrzeżeń w reklamach jest sama w sobie problematyczna, ponieważ przyczynia się do zmęczenia poznawczego konsumentów. Choć istotne jest, aby takie informacje były dokładne i nie wprowadzały w błąd, stwierdzenie, że raty bez odsetek i opłat wiążą się z kosztami, jest mylące – takie opcje płatności nie wiążą się z żadnymi kosztami i są w rzeczywistości korzystne ekonomicznie dla konsumentów. Jeśli obowiązkowe ostrzeżenia będą bezpodstawne i wprowadzające konsumenta w błąd, istnieje ryzyko podważenia ich podstawowego celu, poprzez osłabienie zarówno ich wiarygodności, jak i skuteczności. W związku z tym apelujemy o powstrzymanie się od umieszczania ostrzeżenia „Uwaga! „Pożyczanie pieniędzy kosztuje!” w odniesieniu do zakupów ratalnych bez odsetek i opłat.	Uwaga wyjaśniona. Dyrektywa 2023/2225 nie zawiera przepisów pozwalających wyłączyć reklamy kredytów o RRSO 0% z wymogów wynikających z jej art. 8.

88.	Art. 8 ust. 2	Związek Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce	Ostrzeżenie „Uwaga! Pożyczanie pieniędzy kosztuje” staje się nielogiczne i mylące dla konsumenta w przypadku kredytów rzeczywiście darmowych (z RRSO 0%). Zamiast budować zaufanie, taki komunikat w tym konkretnym przypadku podważa wiarygodność przekazu. W przypadku produktów kredytowych, które nie niosą ze sobą żadnych kosztów dla konsumentów, formułowanie informacji o tym, że produkt „kosztuje”, jest wprowadzaniem ich w błąd i niesie za sobą komunikat, który jest wprost sprzeczny z zapisem umowy o kredyt konsumencki. Zdając sobie sprawę z maksymalnej harmonizacji Dyrektywy CCD II i objęcia jej przepisami umów o kredyt nieoprocentowany (motyw 15 do Dyrektywy CCD II), wnosimy o rozważenie, czy w tym konkretnym przypadku formułowanie wymagań, które wprowadzają klienta w błąd, jest uzasadnione. Z powyższych względów postulujemy następujące brzmienie przepisu: Propozycja zapisu: a) art. 8 ust. 2 otrzymuje brzmienie: „2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do umów o kredyt nieoprocentowany i udzielany bez innych opłat.”	Uwaga wyjaśniona. Dyrektywa 2023/2225 nie zawiera przepisów pozwalających wyłączyć reklamy kredytów o RRSO 0% z wymogów wynikających z jej art. 8.
89.	Art. 9	Konfederacja Lewiatan	Projektowany przepis stanowi, iż informacje mają być zawarte „w reklamie” podczas gdy dyrektywa 2023/2225 nie zawiera takiego sformułowania, które może być rozumiane bardzo zawężająco. Nie jest zrozumiałym czy takie sformułowanie art. 9 projektu dotyczy reklamy sensu stricto, czy też informacje mogą być zawarte w nocie prawnej reklamy - podanie w samej reklamie szeregu szczegółowych danych, jeśli tylko pojawi się w niej informacja o kosztach, jest niepraktyczne i prowadzi do tworzenia nieczytelnych komunikatów. Bardziej racjonalnym i sprawdzonym rynkowo rozwiązaniem byłoby dopuszczenie umieszczania tych szczegółów w nocie prawnej reklamy. Stąd należy rozwiązać tę wątpliwość interpretacyjną i niezgodną z dyrektywą implementację przez zmianę przedmiotu przepisu (z	Uwaga wyjaśniona. Dyrektywa 2023/2225 w art. 8 wymaga, aby określone w tym przepisie informacje były podawane „w reklamie”. W świetle dyrektywy nie jest uprawnione, by informacje te znajdowały się w innym miejscu niż w reklamie.

			przestrzeni na informacje) bądź przez dopuszczenie noty prawnej wprost (obowiązującej praktyki).	
90.	Art. 9.	Związek Pracodawców Branży Internetowej IAB Polska	Artykuł 9 ust. 1 pkt 1 nie odnajduje swojej podstawy w przepisach CCD2. Celem zapewniania spójności projektowanych przepisów z regulacjami na poziomie unijnym zasadne jest jego wykreślenie. Wymogi dotyczące zasad związanych z ustalaniem treści materiałów reklamowych zostały określone w art. 8 CCD2. W przepisie tym prawodawca unijny w żadnym zakresie nie wskazał, iż materiały reklamowe muszą zawierać określenie firmy kredytodawcy oraz pośrednika kredytowego. Również część nienormatywna (motywy CCD2) nie wskazuje na obowiązek ustanowiony przez prawodawcę krajowego w Projekcie. Motyw 33, traktujący o wymogach reklamowych, w żadnym miejscu nie sugeruje, aby kredytodawca oraz pośrednik kredytowy obligatoryjnie posługiwał się swoją firmą w reklamie. Mając na względzie projektowaną treść art. 9 ust. 1 dojść można do wniosku, iż przepis ten niezasadnie prowadzi do utożsamienia (połączenia) obowiązków wynikających z przepisów art. 8 i 9 CCD2. Dopiero bowiem art. 9 ust. 2 lit. a) CCD2 wskazuje na obowiązek po stronie kredytodawców i pośredników kredytowych odnośnie do wskazywania w ramach informacji ogólnych swoich danych identyfikacyjnych. Wymogi informacyjne ustanowione w art. 9 CCD2 stanowią jednak odrębny obowiązek informacyjny po stronie kredytodawców oraz, w stosownych przypadkach, pośredników kredytowych. Nie dotyczą one treści, które powinny zostać zawarte w reklamach. Kredytodawca (a niekiedy także pośrednik kredytowy) ma obowiązek przekazywać konsumentowi takie informacje na papierze lub innym trwałym nośniku ogólnie w kontekście oferowanych umów kredytowych.	Uwaga uwzględniona.

			Jednoznacznie na rozgraniczenie pojęć „standardowych informacji podawanych w reklamach umów o kredyt” (o których mowa w art. 8 CCD2) a „informacji ogólnych” (o których mowa w art. 9 CCD2) wskazuje przy tym motyw 35 CCD2, zgodnie z którym „Reklama zazwyczaj koncentruje się na jednym konkretnym produkcie lub większej ich liczbie, podczas gdy konsumenci powinni mieć możliwość podjęcia decyzji na podstawie pełnej wiedzy o całej gamie oferowanych produktów kredytowych. W tym względzie informacje ogólne odgrywają istotną rolę w procesie uświadamiania konsumentów w kwestii szerokiej gamy oferowanych produktów i usług i ich najważniejszych cech. Konsumenci powinni zatem mieć w każdym momencie dostęp do informacji ogólnych na temat dostępnych produktów kredytowych”. W świetle powyższego informacja ogólna ma stanowić pewien dodatkowy przekaz kierowany względem konsumenta np. w sytuacji, w której zainteresował się konkretnym produktem kredytowym na podstawie dostrzeżonej reklamy. Nie sposób jednak utożsamiać ze sobą tych obowiązków, a w konsekwencji przenosić część obowiązków informacyjnych z tzw. informacji ogólnych (art. 9 CCD2) na obowiązki informacyjne w zakresie reklamy (art. 8 CCD2).	
91.	Art. 9 ust. 1 pkt 1	Związek Banków Polskich	Proponujemy, aby wykreślić pkt 1 z art. 9 ust. 1, a kolejne punkty zostały odpowiednio ponumerowane: <i>„1. Kredytodawca oraz pośrednik kredytowy w reklamie dotyczącej kredytu konsumenckiego, która zawiera dane dotyczące kosztów kredytu ponoszonych przez konsumenta, w szczególności stopy oprocentowania kredytu, podaje konsumentowi:</i> <i>1) ~~firmę kredytodawcy oraz pośrednika kredytu konsumenckiego;~~</i> Propozycja alternatywna: na wypadek, gdyby Projektodawca nie przyjął tej propozycji, proponujemy, aby art. 9 ust. 1 pkt 1 otrzymał następujące brzmienie: <i>1) firmę kredytodawcy ~~oraz~~ lub pośrednika kredytu konsumenckiego;”</i>	Uwaga uwzględniona.

			Uzasadnienie Proponujemy usunięcie punktu 1 w całości jako nadmiarowego wobec treści samej dyrektywy CCD2. Art. 9 ust. 1 pkt 1 projektu implementuje art. 8 ust. 3 CCD2, w ramach którego nie przewidziano obowiązku wskazania w reklamie kredytu konsumenckiego firmy kredytodawcy oraz pośrednika kredytu konsumenckiego. Na wypadek, gdyby Projektodawca nie przyjął tej propozycji, proponujemy zmianę spójnika „oraz” na „lub”. Posłużenie się przez ustawodawcę spójnikiem „oraz” nie wydaje się uzasadnione. Kredytodawca oraz pośrednik kredytowy nie mają obowiązku każdorazowego współdziałania w przypadku reklamy kredytu konsumenckiego. Bank może posługiwać się reklamą kredytu nieuwzględniającą pośrednika, a literalne brzmienie przepisu prowadzi do wniosku, że spełnienie przesłanek wymaga uwzględnienia firmy pośrednika aby spełnić warunek opisany w pkt. 1. Proponowana zmiany jest także uzasadniona dotychczasowym brzmieniem ustawy i brakiem uregulowania w dyrektywie CCD2.	
92.	Art. 9 ust. 1-5	Pracodawcy RP	Projektodawca w art. 9 ust. 1 określa informacje, jakie powinny być zawarte w reklamie kredytu konsumenckiego. Dalej, w art. 9 ust. 3 projektodawca stanowi, iż „Informacje, o których mowa w ust. 1, kredytodawca oraz pośrednik kredytowy formułuje w sposób zwięzły, jednoznaczny i zrozumiały oraz podaje je, w zależności od formy przekazu, w sposób wyraźnie czytelny lub wyraźnie słyszalny, a także w sposób dostosowany do technicznych możliwości nośnika zastosowanego do przekazywania tych informacji.” Następnie, art. 9 ust. 4 i 5 określa sytuacje, w których niemożliwe jest przedstawienie pełnego katalogu informacji, określonych w ust. 1. Zwracamy jednak uwagę na fakt, że zamiast ograniczać zakres informacji, lepszym rozwiązaniem jest umożliwienie konsumentowi zapoznania się z pełną informacją, np. po kliknięciu w link zawarty w	Uwaga wyjaśniona. Projektowany przepis wdraża art. 9 dyrektywy. W projektowanym art. 9 ust. 5 – w ślad za regulującym te kwestie art. 8 ust. 6 dyrektywy 2023/2225 - wskazano sytuacje gdy zamiast podawania informacji można odesłać do nich hiperłączem.

			wiadomości SMS lub reklamie Adwords, które to nośniki reklamy dają wyjątkowo mało miejsca na zaprezentowanie informacji konsumentowi. W tym miejscu zwracamy również uwagę na fakt, że jedną z przyczyn, dla których podjęto prace nad dyrektywą CCD2, była postępująca cyfryzacja społeczeństwa, czego wyrazem jest rosnąca popularność kredytów konsumenckich udzielanych za pośrednictwem Internetu. W tym kontekście, umożliwienie kredytodawcom prezentowania pełnej informacji o oferowanym przez siebie produkcie, poprzez kliknięcie w link do strony z ofertą, wydaje się być rozwiązaniem o wiele bardziej praktycznym i wygodnym dla konsumenta, aniżeli przekazywanie mu „ściany tekstu” w komunikacie reklamowym.	
93.	Art. 9 ust. 2	Związek Banków Polskich	Proponujemy, aby art. 9 ust. 2 projektu ustawy otrzymały następujące brzmienie: <i>„Kredytodawca oraz pośrednik kredytowy w reklamach innych niż reklamy, o których mowa w ust. 1, ~~może podać wyłącznie informacje, o których mowa w ust. 1 pkt 1 oraz 4 oraz 8, jeżeli spośród danych dotyczących kosztów kredytu ponoszonych przez konsumenta podaje jedynie rzeczywistą roczną stopę oprocentowania.~~”</i> Uzasadnienie Zgodnie z art. 8 ust. 2 dyrektywy CCD2, obowiązek podania informacji o kosztach kredytów wskazany w art. 8 ust. 3 CCD2 (zaimplementowanym w art. 9 ust. 1 projektu) odnosi się do reklama dotyczących umów o kredyt podających stopę oprocentowania lub inne dane liczbowe odnoszące się do wszelkich kosztów kredytu ponoszonych przez konsumenta. Na co wprost wskazuje art. 8 ust. 2 zd. 2 CCD2, ten obowiązek nie ma zastosowania w przypadku innych reklam (czyli takich, które nie odwołują się do kosztów kredytu), w których prawo krajowe wymaga podania tylko RRSO. Obecnie ten przypadek określa art. 7b ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim i proponowana zmiana wprost nawiązuje do brzmienia tego artykułu oraz w pełni oddaje cel art. 8 ust. 2 zd. 2 CCD2. Proponowana zmiana w miejsce błędnego	Uwaga uwzględniona.

			odwołania – do reklam zawierających dane dotyczące kosztu kredytu (o których mowa w ust. 1) – wprowadza właściwe – do reklam „innych niż reklamy, o których mowa w ust. 1”. Jeśli reklama zawiera jedynie RRSO, bez wyszczególnienia innych kosztów, to zgodnie z art. 8 ust. 2 zd. 2 CCD2 nie ma do niej zastosowania obowiązek podawania informacji o kosztach kredytu, w tym informacji o ewentualnych umowach dodatkowych – co błędnie wynika z obecnego brzmienia projektowanego przepisu. Taka reklama nie musi bowiem w ogóle zawierać informacji o koszcie kredytu (poza RRSO). Zaproponowana poprawka obejmuje także tę zmianę.	
94.	Art. 9 ust. 2	Krajowy Związek Banków Spółdzielczych - KZBS	Proponujemy nadanie art. 9 ust. 2 następującego brzmienia (poprzez usunięcie odesłania do ust. 1 pkt 8): Kredytodawca oraz pośrednik kredytowy w reklamach, o których mowa w ust. 1, może podać wyłącznie informacje, o których mowa w ust. 1 pkt 1 oraz 4, jeżeli spośród danych dotyczących kosztów kredytu ponoszonych przez konsumenta podaje jedynie rzeczywistą roczną stopę oprocentowania. Dyrektywa 2023/2225 odnosi obowiązek podania informacji o ewentualnych umowach dodatkowych tylko do reklam zawierających informację o koszcie kredytu, o czym świadczy treść art. 8 ust. 2 dyrektywy 2023/2225. Funkcją wskazanego obowiązku informacyjnego jest zwrócenie konsumentowi uwagi na niepełność wyliczonych w reklamie kosztów kredytu oraz możliwość wystąpienia dodatkowych (niemożliwych do wskazania z góry) kosztów. Jeśli reklama zawiera jedynie RRSO, bez wyszczególnienia innych kosztów, to podawanie informacji o ewentualnych umowach dodatkowych, z których dodatkowe koszty mogłyby potencjalnie wynikać jest bezcelowe i sprzeczne z całościową funkcją przepisu. Taka reklama nie musi bowiem w ogóle zawierać informacji o koszcie kredytu (poza RRSO).	Uwaga uwzględniona.

95.	Uzasadnienie do art. 9 ust. 3-5	Związek Banków Polskich	W projektowanym art. 9 ust. 3 – w ślad za motywem 33 i art. 8 ust. 3 CCD2 – zawarto przesłankę, aby przekazywać informację w sposób dostosowany do technicznych ograniczeń nośnika wykorzystywanego do reklamy. W tym kontekście proponujemy uzupełnić uzasadnienia do projektu poprzez wyraźne wskazanie, jak spełnić obowiązki informacyjne w reklamach na nośnikach małoformatowych – po to, żebyśmy mogli prawidłowo realizować nałożone na nas obowiązki, a w przyszłości nie narażać się na zarzuty działania bezprawnego. Z uwagi na konieczność istotnego ograniczenia treści reklamowych na małoformatowych nośnikach (typu: Google Adwords, statyczne formaty digitalowe w Internecie, wiadomości SMS do 160 znaków, push, komunikaty w serwisach transakcyjnych, aplikacjach mobilnych) przy jednoczesnym zapewnieniu obowiązku zwięzłego, jednoznacznego i zrozumiałego przekazu, wydaje się zasadne wprowadzenie dla wyżej wymienionych nośników szczegółowych wytycznych co do treści jakie reklama w nich zamieszczana powinna zawierać. Jak wynika z motywu 33 CCD2 prawodawca unijny wprost dopuszcza na kanałach cyfrowych możliwość podawania części standardowych informacji w reprezentatywnym przykładzie za pomocą kliknięcia, przewijania lub przesuwania. Standardowe informacje powinny być wyraźnie czytelne i dostosowane do ograniczeń technicznych określonych nośników, takich jak ekrany telefonów komórkowych. W przypadku reklam kredytu konsumenckiego, umieszczanych w Internecie, a także powiadomieniach push widocznych na urządzeniach mobilnych, poddajemy pod rozagę Projektodawcy uwzględnienie w uzasadnieniu projektu następujących możliwości prezentowania standardowych informacji, o których mowa w art. 9 ust. 1: • na formatach reklamowych stosowanych w urządzeniach mobilnych (mobile) – dopuszczenie prezentowania noty prawnej na banerach statycznych poprzez kliknięcie, banery dynamiczne w formie gif,	Uwaga uwzględniona. Uzasadnienie do art. 9 uzupełniono w takim zakresie, jaki jest możliwy biorąc pod uwagę obecny stan prawny (treść dyrektywy i jej preambuły).

		• na formatach reklamowych stosowanych w innych urządzeniach (desktop) – dopuszczenie prezentowania noty prawnej na banerach statycznych poprzez kliknięcie, banery dynamiczne w formie gif, • dopuszczenie rozwiązania polegającego na podawaniu RRSO na banerze, zaś pełnej noty prawna po kliknięciu w baner. Komunikaty reklamowe dotyczące kredytu konsumenckiego budowane są w oparciu o CTA („call-to-action”). Zachęcają do sprawdzenia oferty. CTA jest wykorzystywane do personalizacji komunikatu oraz wywołania określonej reakcji – kliknięcia do strony kampanii, zapoznania się z ofertą. Zobaczenie banera reklamowego nie oznacza, że konsument będzie zainteresowany kredytem. Samo zapoznanie się konsumenta z reklamą nie umożliwia zakupu (złożenia wniosku o kredyt). Dopiero zainteresowanie produktem i kliknięcie w baner reklamowy przenosi konsumenta na stronę kampanii, na której znajduje się pełna oferta. Strona kampanii zawiera wszystkie informacje (notę prawną oraz inne informacje np. o warunkach promocji), umożliwiające konsumentowi podjęcie świadomej decyzji co do dopasowania oferty do jego potrzeb, sytuacji finansowej i finalnie skorzystania z oferty bądź nie. Na każdym z formatów reklamowych (niezależnie od rozmiaru nośnika) zawsze podawana jest informacja o koszcie kredytu, czyli RRSO. Reklamy prezentowane w Internecie mają zatem charakter wielowymiarowy, sam baner reklamowy stanowi zachętę dla konsumenta, zainteresowania się produktem. Strona kampanii stanowi nierozzerwalne dopełnienie reklamy, bez której nie ma możliwości dokonania zakupu produktu kredytowego. CCD2 reguluje zagadnienia dotyczące reklamy, lecz nie definiuje samego pojęcia „reklamy”. W związku z tym poddajemy pod rozważę, czy zaproponowany powyżej techniczny sposób prezentacji standardowych informacji w reklamie na kanałach cyfrowych mógłby być realizowany za pomocą kliknięcia, rozwinięcia, przewijania.	

96.	Art. 9	Polski Związek Instytucji Pożyczkowych	Obligatoryjne elementy reklamy a techniczne możliwości nośnika używanego do ich przekazywania Projektodawca w art. 9 ust. 1 określa informacje, jakie powinny być zawarte w reklamie kredytu konsumenckiego. Dalej, w art. 9 ust. 3 Projektodawca stanowi, iż „Informacje, o których mowa w ust. 1, kredytodawca oraz pośrednik kredytowy formułuje w sposób zwięzły, jednoznaczny i zrozumiały oraz podaje je, w zależności od formy przekazu, w sposób wyraźnie czytelny lub wyraźnie słyszalny, a także w sposób dostosowany do technicznych możliwości nośnika zastosowanego do przekazywania tych informacji.” Następnie, art. 9 ust. 4 i 5 określa sytuacje, w których niemożliwe jest przedstawienie pełnego katalogu informacji, określonych w ust. 1. Zwracamy jednak uwagę na fakt, że zamiast ograniczać zakres informacji, lepszym rozwiązaniem jest umożliwienie konsumentowi zapoznania się z pełną informacją, np. po kliknięciu w link zawarty w wiadomości SMS lub reklamie Adwords, które to nośniki reklamy dają wyjątkowo mało miejsca na zaprezentowanie informacji konsumentowi. W tym miejscu zwracamy również uwagę na fakt, że jedną z przyczyn, dla których podjęto prace nad dyrektywą CCD2, była postępująca cyfryzacja społeczeństwa, czego wyrazem jest rosnąca popularność kredytów konsumenckich udzielanych za pośrednictwem internetu. W tym kontekście, umożliwienie kredytodawcom prezentowania pełnej informacji o oferowanym przez siebie produkcie, poprzez kliknięcie w link do strony z ofertą, wydaje się być rozwiązaniem o wiele bardziej praktycznym i wygodnym dla konsumenta, aniżeli przekazywanie mu „ściany tekstu” w komunikacie reklamowym. Niektóre istniejące nośniki reklamy mają techniczne ograniczenia w zakresie ilości znaków, które mogą znaleźć w ich treści, a kredytodawcy nie mają możliwości zmiany tych ograniczeń. Takie ograniczenia w zakresie maksymalnej ilości znaków występują między innymi w wiadomościach SMS, powiadomieniach Push,	Uwaga wyjaśniona. Projektowany przepis wdraża art. 9 dyrektywy. W projektowanym art. 9 ust. 5 – w ślad za regulującym te kwestie art. 8 ust. 6 dyrektywy 2023/2225 - wskazano sytuacje gdy zamiast podawania informacji można odesłać do nich hiperłączem.

			reklamie Adwords. Podanie wszystkich informacji wymaganych przez art. 9 przy użyciu nośników reklamy z ograniczeniami w zakresie ilości znaków wydaje się być niemożliwym. Przykładowo dopuszczalna ilość znaków w wiadomości SMS to 160, a dla porównania ilość znaków w treści art. 9 ust. 1 to 1120. Skreślenie art. 9 ust. 5 i zamiana art. 9 ust. 4 poprzez nadanie mu brzmienia: „W przypadkach, w których nośnik elektroniczny zastosowany do przekazywania informacji nie pozwala na wizualne przedstawienie informacji, o których mowa w ust. 1, w sposób jednoznaczny, zrozumiały i widoczny, kredytodawca oraz pośrednik kredytowy zapewnia konsumentowi dostęp do informacji, o których mowa w ust. 1 pkt 6 i 7, za pomocą kliknięcia, przewijania lub przesuwania.”	
97.	Art. 9 ust. 4 i 5	Federacja Przedsiębiorców Polskich	Skreślenie art. 9 ust. 5 i zamiana art. 9 ust. 4 poprzez nadanie mu brzmienia: „W przypadkach, w których nośnik elektroniczny zastosowany do przekazywania informacji nie pozwala na wizualne przedstawienie informacji, o których mowa w ust. 1, w sposób jednoznaczny, zrozumiały i widoczny, kredytodawca oraz pośrednik kredytowy zapewnia konsumentowi dostęp do informacji, o których mowa w ust. 1 pkt 6 i 7, za pomocą kliknięcia, przewijania lub przesuwania.” Projektodawca w art. 9 ust. 1 określa informacje, jakie powinny być zawarte w reklamie kredytu konsumenckiego. Dalej, w art. 9 ust. 3 Projektodawca stanowi, iż „Informacje, o których mowa w ust. 1, kredytodawca oraz pośrednik kredytowy formułuje w sposób zwięzły, jednoznaczny i zrozumiały oraz podaje je, w zależności od formy przekazu, w sposób wyraźnie czytelny lub wyraźnie słyszalny, a także w sposób dostosowany do technicznych możliwości nośnika zastosowanego do przekazywania tych informacji.” Następnie, art. 9 ust. 4 i 5 określa sytuacje, w których niemożliwe jest przedstawienie pełnego katalogu informacji, określonych w ust. 1. Zwracamy jednak uwagę na	Uwaga wyjaśniona. Projektowany przepis wdraża art. 9 dyrektywy. W projektowanym art. 9 ust. 5 – w ślad za regulującym te kwestie art. 8 ust. 6 dyrektywy 2023/2225 - wskazano sytuacje gdy zamiast podawania informacji można odesłać do nich hiperłączem.

			fakt, że zamiast ograniczać zakres informacji, lepszym rozwiązaniem jest umożliwienie konsumentowi zapoznania się z pełną informacją, np. po kliknięciu w link zawarty w wiadomości SMS lub reklamie Adwords, które to nośniki reklamy dają wyjątkowo mało miejsca na zaprezentowanie informacji konsumentowi. W tym miejscu zwracamy również uwagę na fakt, że jedną z przyczyn, dla których podjęto prace nad dyrektywą CCD2, była postępująca cyfryzacja społeczeństwa, czego wyrazem jest rosnąca popularność kredytów konsumenckich udzielanych za pośrednictwem internetu. W tym kontekście, umożliwienie kredytodawcom prezentowania pełnej informacji o oferowanym przez siebie produkcie, poprzez kliknięcie w link do strony z ofertą, wydaje się być rozwiązaniem o wiele bardziej praktycznym i wygodnym dla konsumenta, aniżeli przekazywanie mu „ściany tekstu” w komunikacie reklamowym.	
98.	Art. 9 ust. 4 i 5	Pracodawcy RP	Proponujemy skreślenie art. 9 ust. 5 i zamianę art. 9 ust. 4 poprzez nadanie mu brzmienia: „W przypadkach, w których nośnik elektroniczny zastosowany do przekazywania informacji nie pozwala na wizualne przedstawienie informacji, o których mowa w ust. 1, w sposób jednoznaczny, zrozumiały i widoczny, kredytodawca oraz pośrednik kredytowy zapewnia konsumentowi dostęp do informacji, o których mowa w ust. 1 pkt 6 i 7, za pomocą kliknięcia, przewijania lub przesuwania.”	Uwaga wyjaśniona. Projektowany przepis wdraża art. 9 dyrektywy. W projektowanym art. 9 ust. 5 – w ślad za regulującym te kwestie art. 8 ust. 6 dyrektywy 2023/2225 - wskazano sytuacje gdy zamiast podawania informacji można odesłać do nich hiperłączem. Projektodawca nie może wykreślić ust. 5.
99.	Art. 9 ust. 5	Krajowy Związek Banków Spółdzielczych - KZBS	Proponujemy nadanie art. 9 ust. 5 następującego brzmienia: W przypadkach, w których nośnik elektroniczny zastosowany do przekazywania informacji nie pozwala na wizualne przedstawienie informacji, o których mowa w ust. 1, w sposób jednoznaczny,	Uwaga wyjaśniona. Projektowany przepis wdraża art. 9 dyrektywy. W projektowanym art. 9 ust. 5 – w ślad za regulującym te

		zrozumiały i widoczny, kredytodawca oraz pośrednik kredytowy zapewnia konsumentowi dostęp do informacji, o których mowa w ust. 1, za pomocą kliknięcia, przewijania lub przesuwania. Zaproponowane brzmienie przepisu rodzi liczne wątpliwości i wskazuje na to, że w przypadku gdy wizualne przedstawienie informacji wskazanych w ustępie 1 w sposób jednoznaczny, zrozumiały i widoczny nie jest możliwe, to nadawca komunikatu powinien udostępnić we wskazany w przepisie sposób jedynie informacje, o których mowa w ust. 1 pkt 6 i 7 przepisu. Nie jest jasnym, co z pozostałymi informacjami zawartymi w art. 1 ust. 1 pkt 1-5 i pkt 8, w szczególności czy informacje te mają nie być podawane wcale, czy też mają być mimo wszystko przedstawione w reklamie (bez konieczności kliknięcia, przesunięcia itd.), pomimo że będzie to przedstawienie w sposób niejednoznaczny, niezrozumiały lub niewidoczny. Proponujemy zatem żeby w sytuacjach, w których wizualne przedstawienie informacji określonych w ust. 1 w sposób jednoznaczny, zrozumiały i widoczny w samej reklamie jest niemożliwe, informacje te (wszystkie) przedstawiać w materiale dostępnym za pomocą kliknięcia, przewijania lub przesuwania. Alternatywą jest bowiem brak jednoznaczności, brak zrozumiałości lub brak widoczności, albo całkowita rezygnacja z przedstawienia informacji. Choć dyrektywa nie zawiera wprost możliwości przedstawienia wszystkich informacji, o których mowa w ust. 1 w materiale dostępnym za pomocą kliknięcia, przewijania lub przesuwania, to zauważyć należy iż w tym zakresie dyrektywa zawiera lukę, nie wyjaśniając w jaki sposób informacje te mają być prezentowane. Naszym zdaniem, wprowadzenie powyższej zmiany jest zatem uprawnione, w szczególności dlatego że ustawodawca powinien zapewnić jednoznaczność, zrozumiałość i widoczność przekazu, co jest też podstawowym celem dyrektywy.	kwestie art. 8 ust. 6 dyrektywy 2023/2225 - wskazano sytuacje gdy zamiast podawania informacji można odesłać do nich hiperłączem.

100.	Art. 9 ust. 5	Fundacja Fintech Poland	Projektowany art. 75 ust. 3 stanowi, iż w przypadkach, w których nośnik elektroniczny zastosowany do przekazywania informacji nie pozwala na wizualne przedstawienie informacji w sposób jednoznaczny, zrozumiały i widoczny, kredytodawca oraz pośrednik kredytowy zobowiązani są zapewnić konsumentowi dostęp do informacji określonych w ust. 1 pkt 6 i 7 poprzez kliknięcie, przewijanie lub przesuwanie. W ocenie uczestników rynku, przepis ten wymaga doprecyzowania w zakresie formy technicznej umożliwiającej dostęp do wymaganych informacji. Przykładem nośnika elektronicznego, o którym mowa, jest wiadomość SMS – medium powszechnie wykorzystywane w komunikacji marketingowej z konsumentem, a jednocześnie charakteryzujące się ograniczoną objętością i brakiem możliwości pełnego przedstawienia złożonych informacji w treści wiadomości. Powyższe rodzi wątpliwość, czy intencją ustawodawcy jest umożliwienie stosowania tzw. aktywnych linków (np. do stron internetowych lub dokumentów zawierających szczegółowe informacje), za pomocą których konsument mógłby – poprzez jedno kliknięcie – uzyskać dostęp do wymaganych danych. Zwracamy uwagę, że możliwość zastosowania aktywnych odnośników w wiadomościach SMS, e-mail lub innych formach komunikacji elektronicznej została jednoznacznie zakwestionowana w Wytocznych Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 lutego 2023 r. dotyczących bezpieczeństwa świadczenia usług płatniczych (oraz kolejnych publikacjach), zgodnie z którymi wykorzystywanie aktywnych linków w komunikacji z klientem, zwłaszcza w odniesieniu do informacji o charakterze marketingowym i transakcyjnym, może stwarzać zagrożenia z punktu widzenia bezpieczeństwa informacji oraz ochrony przed phishingiem i innymi nadużyciami. W związku z powyższym rekomendujemy doprecyzowanie art. 75 ust. 3 poprzez jednoznaczne wskazanie, czy dopuszczalne jest wykorzystywanie aktywnych linków jako formy realizacji obowiązku	Uwaga uwzględniona. Wykonując obowiązki informacyjne kredytodawcy pozostają zobowiązani do realizowania ich w sposób zgodny z innymi przepisami i mającymi zastosowanie wytycznymi, w tym dotyczącymi cyberbezpieczeństwa. Poszerzono uzasadnienie w tym zakresie.

			informacyjnego, a jeżeli tak – to wyłącznie pod warunkiem spełnienia odpowiednich standardów bezpieczeństwa. Alternatywnie, rekomendujemy rozważenie wyłączenia stosowania tego przepisu w przypadkach, w których nośnik komunikacji (np. SMS) nie pozwala na przekazanie informacji bez ryzyka naruszenia innych wymogów regulacyjnych – w tym stanowisk organów nadzoru.	
101.	Art. 10 ust. 1	Fundacja Fintech Poland	Projekt ustawy przewiduje, że „Informacje, o których mowa w ust. 1 pkt 2–7, kredytodawca oraz pośrednik kredytowy podaje na podstawie reprezentatywnego przykładu.” Przepis ten wymaga doprecyzowania w dwóch kluczowych aspektach. Po pierwsze, konieczne jest jednoznaczne wskazanie, czy obowiązek ten dotyczy wyłącznie sytuacji, w których reklama zawiera informacje o kosztach kredytu ponoszonych przez konsumenta – zgodnie z art. 9 ust. 1 czy również odnosi się do art. 9 ust. 8, tj. do szerszej kategorii przekazów o charakterze reklamowym lub marketingowym, które mogą zawierać ogólne informacje o produkcie, ale bez wskazywania konkretnych parametrów finansowych. Z literalnego brzmienia przepisu można wywnioskować, że obowiązek przedstawienia informacji na podstawie reprezentatywnego przykładu ma zastosowanie wyłącznie wówczas, gdy w reklamie pojawiają się konkretne dane dotyczące kosztów kredytu. Oznaczałoby to, że w przypadku reklamy, która nie zawiera takich danych, nie istnieje obowiązek prezentowania RRSO ani reprezentatywnego przykładu. Takie rozwiązanie stoi jednak w sprzeczności z aktualnym brzmieniem art. 7b ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim, który stanowi, że „Kredytodawca lub pośrednik kredytowy w reklamach dotyczących kredytu konsumenckiego innych niż reklamy, o których mowa w art. 7 ust. 1, podaje konsumentowi rzeczywistą roczną stopę oprocentowania (RRSO).” Oznacza to, że obecnie istnieje obowiązek podania RRSO również w reklamach, które nie zawierają informacji o kosztach, o ile tylko odnoszą się do kredytu konsumenckiego jako produktu.	Uwaga wyjaśniona. Brzmienie przepisów zmodyfikowano.

			Wobec powyższego konieczne jest doprecyzowanie w treści projektu, że obowiązek prezentowania reprezentatywnego przykładu i RRSO odnosi się również do reklam, które nie zawierają szczegółowych danych o kosztach, ale mają charakter produktowy (czyli dotyczą konkretnego kredytu konsumenckiego) oraz zachowanie spójności regulacyjnej z obecnie obowiązującym art. 7b ust. 1 u.k.k., aby nie doprowadzić do sytuacji, w której nowe przepisy prowadziłyby do obniżenia poziomu transparentności informacyjnej w reklamach kredytów. Brak jednoznaczności w tym zakresie może prowadzić do rozbieżnych interpretacji, a w efekcie – do ograniczenia poziomu ochrony konsumenta oraz obniżenia porównywalności ofert na rynku. Rekomendujemy uzupełnienie Projektu ustawy o wyraźne wskazanie, że również w reklamach, które nie zawierają informacji o kosztach, kredytodawca i pośrednik kredytowy zobowiązani są do podania rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania (RRSO), zgodnie z zasadą transparentności oraz dotychczasową praktyką rynkową i regulacyjną.	
102.	art. 10 ust. 2	Konfederacja Lewiatan	Wskazana treść nie wynika z implementowanych regulacji prawa UE.	Uwaga wyjaśniona. Przepis przenosi obecnie obowiązujący art. 8 ust. 2 ustawy o kredycie konsumenckim z 2011 r., i wdraża motyw 38 preambuły dyrektywy 2023/2225.
103.	art. 10 (dodanie ust. 4 i 5)	Krajowy Związek Banków Spółdzielczych - KZBS	Proponujemy dodanie ustępów 4 i 5 o następującej treści: „4. W przypadku reklamy kredytu konsumenckiego oferowanego przez zrzeszenie, o którym mowa w ustawie z dnia 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających, kredytodawcy, będący uczestnikami zrzeszenia i oferujący kredyt konsumencki, mogą podawać informacje, o których	Uwaga do wyjaśnienia na konferencji uzgodnieniowej.

		mowa w art. 9 ust. 1 pkt 2–7, na podstawie wspólnego reprezentatywnego przykładu. 5. Przy określaniu wspólnego reprezentatywnego przykładu, o którym mowa w ust. 4, przepisy ust. 1-3 stosuje się odpowiednio.” Proponowane zmiany mają na celu zrównanie możliwości prowadzenia kampanii marketingowych przez banki spółdzielcze z kampaniami prowadzonymi przez banki komercyjne. Obecne przepisy sprawiają, że banki spółdzielcze, jako podmioty mniejsze od banków komercyjnych, mają ograniczoną możliwość prowadzenia szeroko zakrojonych działań reklamowych, w tym w telewizji czy Internecie. To istotnie utrudnia im konkurowanie z największymi graczami na rynku i docieranie do szerszego grona potencjalnych klientów. Przepis art. 10 projektu odpowiada obecnemu art. 8 ustawy o kredycie konsumenckim co oznacza, że ww. problemy będą istnieć również po wejściu w życie projektu w obecnym brzmieniu. Celem proponowanych zmian jest wprowadzenie możliwości prezentowania jednolitego reprezentatywnego przykładu w reklamach dot. kredytu konsumenckiego, oferowanego przez banki funkcjonujące w ramach jednego zrzeszenia i opartego na wspólnych założeniach. Pozwoli to bankom spółdzielczym na prowadzenie kampanii marketingowych o zasięgu i dostępności zbliżonych do tych, realizowanych przez duże banki komercyjne, jednocześnie zachowując pełną niezależność każdego banku w ustalaniu indywidualnych warunków cenowych. Proponowane zmiany leżą w interesie konsumentów. Dzięki nim zyskają oni dostęp do pełniejszych informacji o ofercie kredytowej dostępnej na rynku, a nie tylko tej prezentowanej przez największe banki. Umożliwi to im łatwiejsze porównywanie i wybór najkorzystniejszej oferty, dopasowanej do ich indywidualnych potrzeb. Jednocześnie, każdy z banków spółdzielczych zachowa pełną niezależność w ustalaniu indywidualnych warunków cenowych dla swoich klientów, a wszystkie	

			szczegółowe informacje, w tym Rzeczywista Roczna Stopa Oprocentowania (RRSO), będą zawsze podawane przed zawarciem umowy.	
104.	Art. 11	Związek Pracodawców Branży Internetowej IAB Polska	Omawiany przepis nie odnajduje swojej podstawy w przepisach CCD2. Artykuł 8 CCD2 w żadnym miejscu nie wymaga od państw członkowskich, aby nakładać na pośredników kredytowych obowiązki ujęte w projektowanym art. 11. Należy zauważyć, że reklama ma stanowić krótki przekaz marketingowy skoncentrowany co do zasady na jednym produkcie kredytowym. Takie podejście podkreśla zresztą sam prawodawca unijny we wspomnianym już powyżej motywie 35 CCD2. Reklama nie jest zatem odpowiednim miejscem do nakładania na pośredników kredytowych wymogu wskazywania na swój zakres umocowania oraz informacji dot. współpracy z kredytodawcami. O ile autorzy projektu nie zdecydują się zatem na usunięcie omawianego w tym miejscu przepisu, zasadnym byłoby przeniesienie wskazanych w nim wymogów na poczet informacji ogólnych unormowanych w art. 18 Projektu. Rozwiązanie takie z jednej strony spełniałoby funkcje ochronną względem konsumenta, który miałby dostęp do informacji o zakresie umocowania i współpracy pośrednika kredytowego z kredytodawcami, z drugiej zaś strony nie prowadziłoby do nakładania na pośredników kredytowych nieproporcjonalnych obowiązków.	Uwaga wyjaśniona. Przepis wdraża art. 38 dyrektywy 2023/2225, w którym sformułowane zostały szczegółowe obowiązki pośredników kredytowych, zgodnie z którym: „Państwa członkowskie wymagają, aby pośrednicy kredytowi: a) podawali, w reklamie lub dokumentach przeznaczonych dla konsumentów, informacje dotyczące zakresu ich uprawnień oraz informacje, czy współpracują oni wyłącznie z jednym kredytodawcą czy z większą ich liczbą, czy też działają jako niezależni pośrednicy;

				b) ujawniali konsumentowi wszelkie opłaty należne od konsumenta na rzecz pośrednika kredytowego za świadczone usługi; c) osiąkali porozumienie z konsumentem w sprawie wszelkich opłat, o których mowa w lit. b), na papierze lub innym trwałym nośniku, przed zawarciem umowy o kredyt; d) informowali kredytodawcę o wszelkich opłatach, o których mowa w lit. b), do celów obliczania rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania”.
105.	Art. 11 ust. 2	Polski Związek Instytucji Pożyczkowych	W projektowanym art. 11 ust. 2 Projektodawca nakłada na pośredników kredytowych obowiązek przekazania konsumentowi informację o firmach kredytodawców, z którymi ten pośrednik współpracuje. To	Uwaga wyjaśniona. Przepis wdraża art. 38 dyrektywy 2023/2225, w którym sformułowane

			rozwiązanie wykraczające poza zakres regulacji, zawartej w dyrektywie CCD2, zatem nie ma konieczności jego wprowadzania. Zwracamy natomiast uwagę na fakt, że niektórzy pośrednicy kredytowy współpracują z kilkoma, a czasem kilkunastoma kredytodawcami, zatem w przypadku wprowadzenia obowiązku, o którym mowa w projektowanym art. 11 ust 2 nowej UKK, istnieje ryzyko, że komunikaty reklamowe pośredników kredytowych będą całkowicie nieczytelne i niezrozumiałe dla konsumentów, gdyż będą zawierać szereg nazw kredytodawców, a informacje te nie będą w żaden sposób przydatne dla konsumenta, natomiast będą powodować mętlik w głowie, czyli przyniosą skutek dokładnie odwrotny od tego, który zdaje się leżeć u podstaw CCD2 i nowej UKK Proponujemy wykreślić ust. 2 z artykułu 11 projektowanej UKK.	zostały szczegółowe obowiązki pośredników kredytowych, zgodnie z którym: „Państwa członkowskie wymagają, aby pośrednicy kredytowi: a) podawali, w reklamie lub dokumentach przeznaczonych dla konsumentów, informacje dotyczące zakresu ich uprawnień oraz informacje, czy współpracują oni wyłącznie z jednym kredytodawcą czy z większą ich liczbą, czy też działają jako niezależni pośrednicy; b) ujawniali konsumentowi wszelkie opłaty należne od konsumenta na rzecz pośrednika kredytowego za świadczone usługi;

				c) osiągnęli porozumienie z konsumentem w sprawie wszelkich opłat, o których mowa w lit. b), na papierze lub innym trwałym nośniku, przed zawarciem umowy o kredyt; d) informowali kredytodawcę o wszelkich opłatach, o których mowa w lit. b), do celów obliczania rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania”.
106.	Art. 11 ust. 2	Federacja Przedsiębiorców Polskich	Wykreślić ust. 2 z artykułu 11 projektowanej UKK. W projektowanym art. 11 ust. 2 Projektodawca nakłada na pośredników kredytowych obowiązek przekazania konsumentowi informację o firmach kredytodawców, z którymi ten pośrednik współpracuje. To rozwiązanie wykraczające poza zakres regulacji, zawartej w dyrektywie CCD2, zatem nie ma konieczności jego wprowadzania. Zwracamy natomiast uwagę na fakt, że niektórzy pośrednicy kredytowi współpracują z kilkoma, a czasem kilkunastoma kredytodawcami, zatem w przypadku wprowadzenia obowiązku, o którym mowa w projektowanym art. 11 ust 2 nowej UKK, istnieje ryzyko, że komunikaty reklamowe pośredników kredytowych będą całkowicie nieczytelne i niezrozumiałe dla konsumentów, gdyż będą zawierać szereg nazw	Uwaga wyjaśniona. Przepis przenosi obecnie obowiązujący art. 7 ust. 4 pkt 2 ustawy o kredycie konsumenckim i wdraża art. 38 dyrektywy 2023/2225.

			kredytodawców, a informacje te nie będą w żaden sposób przydatne dla konsumenta, natomiast będą powodować mętlik w głowie, czyli przyniosą skutek dokładnie odwrotny od tego, który zdaje się leżeć u podstaw CCD2 i nowej UKK.	
107.	Art. 11 ust. 2	Pracodawcy RP	W projektowanym art. 11 ust. 2 projektodawca nakłada na pośredników kredytowych obowiązek przekazania konsumentowi informację o firmach kredytodawców, z którymi ten pośrednik współpracuje. To rozwiązanie wykraczające poza zakres regulacji, zawartej w dyrektywie CCD2, zatem nie ma konieczności jego wprowadzania. Zwracamy natomiast uwagę na fakt, że niektórzy pośrednicy kredytowy współpracują z kilkoma, a czasem kilkunastoma kredytodawcami, zatem w przypadku wprowadzenia obowiązku, o którym mowa w projektowanym art. 11 ust 2 nowej UKK, istnieje ryzyko, że komunikaty reklamowe pośredników kredytowych będą całkowicie nieczytelne i niezrozumiałe dla konsumentów, gdyż będą zawierać szereg nazw kredytodawców, a informacje te nie będą w żaden sposób przydatne dla konsumenta, natomiast będą powodować mętlik w głowie, czyli przyniosą skutek dokładnie odwrotny od tego, który zdaje się leżeć u podstaw CCD2 i nowej UKK. Proponujemy wykreślić ust. 2 z artykułu 11 projektowanej UKK.	Uwaga wyjaśniona. Przepis przenosi obecnie obowiązujący art. 7 ust. 4 pkt 2 ustawy o kredycie konsumenckim i wdraża art. 38 dyrektywy 2023/2225.
108.	Art. 12	Stowarzyszenie Prawa Konkurencji	Obowiązek przechowywania wszelkich informacji o charakterze reklamowym wydaje się nadmierny i nie znajduje wystarczającego uzasadnienia w świetle zasady wolności działalności gospodarczej (art. 20 i 22 Konstytucji RP). Przedsiębiorcy powinni mieć swobodę w decydowaniu, czy i jak długo chcą przechowywać materiały reklamowe – np. w celu ewentualnej obrony przed zarzutami dotyczącymi treści reklamy. Ponadto, przepis posługuje się nieprecyzyjnym i nieostrym pojęciem „wszelkie informacje o charakterze reklamowym”, co budzi poważne wątpliwości interpretacyjne. Nie wiadomo, czy chodzi wyłącznie o typowe reklamy w mediach (TV, radio, internet), materiały	Uwaga kierunkowo uwzględniona.

			marketingowe (ulotki, banery, newslettery), czy również o komunikację pośrednią, np. posty w mediach społecznościowych, treści na stronie internetowej, czy nawet wypowiedzi przedstawicieli przedsiębiorcy w przestrzeni publicznej. Brak jasnej definicji może prowadzić do niejednolitej praktyki i nadmiernego obciążenia podmiotów, a także do ryzyka naruszenia zasady pewności prawa. W związku z powyższym warto rozważyć rezygnację z obowiązku przechowywania omawianych informacji. Alternatywnie, zasadne byłoby doprecyzowanie zakresu informacji, które przedsiębiorcy powinni przechowywać.	
109.	Art. 12	Fundacja Fintech Poland	Projekt ustawy wprowadza obowiązek przechowywania „wszelkich informacji o charakterze reklamowym” przez okres 3 lat od zakończenia roku kalendarzowego, w którym zakończono ich rozpowszechnianie. Przepis ten, mimo istotnego wpływu na praktykę działalności kredytodawców i pośredników kredytowych, pozostaje niedookreślony i wymaga doprecyzowania. W szczególności niejasne jest, co ustawodawca rozumie przez „wszelkie informacje o charakterze reklamowym”. Wątpliwości budzi m.in.: • czy obowiązek dotyczy wyłącznie gotowych materiałów reklamowych (np. ulotek, bannerów, spotów), czy także pojedynczych komunikatów w mediach społecznościowych, e-mailach marketingowych, wiadomościach push lub SMS, a także treści na stronach internetowych (w tym dynamicznie zmieniających się landing page’ach); • czy archiwizować należy każdy wariant reklamy emitowanej w różnych formatach i kanałach komunikacji, jeśli przekaz jest merytorycznie identyczny, lecz technicznie zróżnicowany (np. ulotka, baner online, post na Facebooku o tej samej treści);	Uwaga kierunkowo uwzględniona.

			• czy obowiązek ten obejmuje reklamy emitowane w systemach zewnętrznych (np. Google Ads), w których przekaz może być częściowo automatycznie generowany (dynamiczne treści, segmentacja behawioralna). W związku z powyższym pojawia się również pytanie, jak należy interpretować moment „zakończenia rozpowszechniania”, szczególnie w kontekście materiałów cyfrowych, które mogą pozostać dostępne online także po zakończeniu kampanii (np. nieusunięte posty, indeksowane strony internetowe, cache przeglądarek czy archiwalne newslettery). Rekomendujemy uzupełnienie Projektu ustawy o definicję legalną lub przynajmniej doprecyzowanie pojęcia „informacji o charakterze reklamowym” oraz wskazanie, czy obowiązek archiwizacji dotyczy: • wyłącznie finalnych, rozpowszechnionych wersji reklam (a nie materiałów roboczych), • każdej formy reklamy niezależnie od medium (druk, internet, social media, SMS), • identycznych treści powielanych w różnych kanałach komunikacji, • reklam z dynamicznym lub automatycznym generowaniem treści (np. w Google Ads). Jednocześnie proponujemy doprecyzować, w jaki sposób należy interpretować moment „zakończenia rozpowszechniania” – szczególnie w środowisku cyfrowym. Brak tych wyjaśnień może prowadzić do nadmiernego obciążenia organizacyjnego i ryzyk niejednolitej interpretacji w toku ewentualnych kontroli nadzorczych.	
110.	Art. 12	Związek Przedsiębiorstw	Projektodawca nakazuje kredytodawcy oraz pośrednikowi kredytowemu przechowywanie wszelkich informacji o charakterze reklamowym przez okres 3 lat. Zwracamy uwagę, iż Projekt ustawy nie zawiera definicji	Uwaga kierunkowo uwzględniona.

		Finansowych w Polsce	„informacji o charakterze reklamowym” co oznacza, że kredytodawcy (i pośrednicy kredytowi) winni gromadzić wszelkie informacje o charakterze reklamowym, także takie, które nie dotyczą reklamy kredytu konsumenckiego. Tymczasem Projekt ustawy w pozostałych przepisach (vide: art. 7, 8, 9 Projektu) posługuje się dość konsekwentnie pojęciem „reklamy dotyczącej kredytu konsumenckiego”. Postulujemy posłużenie się w art. 12 analogicznym określeniem oraz wykreślenie słowa „wszelkie”, które jest niejednoznaczne i możliwe do interpretacji w dowolny sposób. Propozycja zapisu: a) art. 12 otrzymuje brzmienie: <i>„12. Kredytodawca oraz pośrednik kredytowy przechowuje informacje o charakterze reklamowym dotyczące kredytów konsumenckich przez okres 3 lat od zakończenia roku kalendarzowego, w którym zakończono rozpowszechnianie tych informacji.”</i>	
111.	Art. 12	Związek Banków Polskich	Proponujemy wykreślenie art. 12. Propozycja alternatywna: na wypadek, gdyby Projektodawca nie przyjął tej propozycji, proponujemy, aby art. 12 projektu ustawy otrzymał następujące brzmienie: <i>„1. Kredytodawca ~~oraz~~ lub pośrednik kredytowy przechowuje wszelkie informacje o charakterze reklamowym, które dotyczą kredytu konsumenckiego przez okres 3 lat od zakończenia roku kalendarzowego, w którym zakończono ich rozpowszechnianie.</i> <i>2. Obowiązek, o którym mowa w ust. 1, uważa się za spełniony, jeżeli kredytodawca lub pośrednik kredytowy przechowują co najmniej jeden materiał reklamowy o tej samej treści i wizualizacji niezależnie od rodzaju nośnika.”</i> Uzasadnienie	Uwaga kierunkowo uwzględniona.

			Przepis wykracza poza dyrektywę CCD2. Narusza zasadę maksymalnej harmonizacji przyjętą w CCD2. Stanowi przykład tzw. „gold-platingu”. Dyrektywa CCD2 nie wprowadza tego typu obowiązku archiwizacyjnego po stronie kredytodawcy. Co więcej w uzasadnieniu do projektu nie wskazano, jaki jest cel nałożenia takiego obowiązku na kredytodawcę, z którym wiążą się również nakłady finansowe. Tym bardziej, że informacje o charakterze reklamowym to obszerny zbiór danych (w tym danych, która są wysyłane w ramach komunikacji bezpośredniej do klientów, wersje stron internetowych). Na wypadek nie przyjęcia tej propozycji przez Projektodawcę proponujemy dookreślenie obowiązku retencji informacji o charakterze reklamowym. Obecnie projekt przewiduje obowiązek przechowywania przez kredytodawcę i pośrednika kredytowego wszelkich informacji o charakterze reklamowym przez okres 3 lat od zakończenia roku kalendarzowego, w którym zakończono rozpowszechnianie tych informacji. Takie brzmienie przepisu otwiera pole do interpretacji czy zachodzi konieczność przechowywania wszystkich przeformatowań (nośników) dla każdego przekazu reklamowego. Tymczasem, bardzo często jeden materiał reklamowy – o ustalonej treści i szacie graficznej – jest prezentowany klientom na różnych nośnikach. Przykładowo, ta sama reklama może być umieszczona na ulotce, bannerze, czy landing page’u w internecie. Wydaje się, że nie jest konieczne przechowywanie wszystkich nośników, na których zapisana była dana reklama, a jedynie jeden taki nośnik – wraz z informacją o sposobach prezentacji zamieszczonej na nim reklamy. Liczba przeformatowań jest na tyle duża, że wymagałaby dodatkowego obciążenia dla banku, w celu zapewnienia możliwości archiwizacji w tak dużej skali. Ponadto, wskazujemy na konieczność doprecyzowania, że przepis odnosi się do reklam dotyczących kredytu konsumenckiego.	
112.	Art. 12	Polska Organizacja Handlu i	Zaproponowany przepis nie stanowi implementacji żadnego z przepisów CCD2. Jego celem jest zabezpieczenie ewentualnych postępowań	Uwaga kierunkowo uwzględniona.

		Dystrybucji (POHiD) prowadzonych przez Prezesa UOKiK w związku z praktykami naruszającymi zbiorowe interesy konsumentów. Ustawodawca zatem z góry założył możliwość naruszania przepisów przez wszystkich kredytodawców i pośredników kredytowych. Powyższe rozwiązanie należy uznać za budzące poważne wątpliwości z następujących powodów: a) Prezes UOKiK dysponuje już odpowiednimi środkami pozwalającymi na przeciwdziałanie czynom naruszającym zbiorowe interesy konsumentów, zwłaszcza w oparciu o przepisy zawarte w Rozdziale 5 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów; b) obowiązek retencji materiałów o charakterze reklamowym nie został ustanowiony w odniesieniu do innych rodzajów usług finansowych. Nie sposób odnaleźć go chociażby w przepisach ustawy z dnia 23 marca 2017 r. o kredycie hipotecznym, która przewiduje przepisy mające chronić kredytobiorcę o wyższym stopniu ryzyka i ewentualnych negatywnych konsekwencjach niż w przypadku kredytu konsumenckiego. Jedynie tytułem przykładu wskazać można, że podobny obowiązek w zakresie przechowywania materiałów reklamowych funkcjonuje już na gruncie art. 61 ustawy z dnia 7 kwietnia 2022 r. o wyrobach medycznych („UWM”). Niemniej ramy prawne tego obowiązku istotnie różnią się od projektowanych przepisów w zakresie reklamy kredytu konsumenckiego. Na tym tle należy zwrócić przy tym uwagę na dwie kluczowe kwestie. Po pierwsze, wartość podlegająca ochronie jaką jest zdrowie ludzkie z założenia powinna zostać objęta dalej idącymi zabezpieczeniami niż interesy ekonomiczne konsumentów na rynku kredytowym. Po drugie, nie sposób wskazać racjonalne uzasadnienie, które przemawiałoby za wprowadzeniem bardziej rygorystycznych przepisów w zakresie retencji materiałów reklamowych dotyczących kredytu konsumenckiego względem reklamy wyborów medycznych. W tym	

		miejsu należy wszak zauważyć, że art. 61 UWM wskazuje na obowiązek przechowywania informacji reklamowych nie jako takich, a jedynie ich wzorów. Co więcej, wspomniany przepis nie wymaga retencji każdego rodzaju wzorów reklam, a jedynie takich, które kierowane były do publicznej wiadomości. Ponadto, okres retencji wynosi 2 (a nie 3 jak przewiduje Projekt w zakresie kredytu konsumenckiego) lata od momentu rozpowszechnienia reklamy. Zaproponowany przepis nie stanowi implementacji żadnego z przepisów CCD2. Jego celem jest zabezpieczenie ewentualnych postępowań prowadzonych przez Prezesa UOKiK w związku z praktykami naruszającymi zbiorowe interesy konsumentów. Ustawodawca zatem z góry założył możliwość naruszania przepisów przez wszystkich kredytodawców i pośredników kredytowych. Powyższe rozwiązanie należy uznać za budzące poważne wątpliwości z następujących powodów: a) Prezes UOKiK dysponuje już odpowiednimi środkami pozwalającymi na przeciwdziałanie czynom naruszającym zbiorowe interesy konsumentów, zwłaszcza w oparciu o przepisy zawarte w Rozdziale 5 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów; b) obowiązek retencji materiałów o charakterze reklamowym nie został ustanowiony w odniesieniu do innych rodzajów usług finansowych. Nie sposób odnaleźć go chociażby w przepisach ustawy z dnia 23 marca 2017 r. o kredycie hipotecznym, która przewiduje przepisy mające chronić kredytobiorcę o wyższym stopniu ryzyka i ewentualnych negatywnych konsekwencjach niż w przypadku kredytu konsumenckiego. Jedynie tytułem przykładu wskazać można, że podobny obowiązek w zakresie przechowywania materiałów reklamowych funkcjonuje już na gruncie art. 61 ustawy z dnia 7 kwietnia 2022 r. o wyrobach medycznych („UWM”). Niemniej ramy prawne tego obowiązku istotnie różnią się od	

		projektowanych przepisów w zakresie reklamy kredytu konsumenckiego. Na tym tle należy zwrócić przy tym uwagę na dwie kluczowe kwestie. Po pierwsze, wartość podlegająca ochronie jaką jest zdrowie ludzkie z założenia powinna zostać objęta dalej idącymi zabezpieczeniami niż interesy ekonomiczne konsumentów na rynku kredytowym. Po drugie, nie sposób wskazać racjonalne uzasadnienie, które przemawiałoby za wprowadzeniem bardziej rygorystycznych przepisów w zakresie retencji materiałów reklamowych dotyczących kredytu konsumenckiego względem reklamy wyborów medycznych. W tym miejscu należy wszak zauważyć, że art. 61 UWM wskazuje na obowiązek przechowywania informacji reklamowych nie jako takich, a jedynie ich wzorów. Co więcej, wspomniany przepis nie wymaga retencji każdego rodzaju wzorów reklam, a jedynie takich, które kierowane były do publicznej wiadomości. Ponadto, okres retencji wynosi 2 (a nie 3 jak przewiduje Projekt w zakresie kredytu konsumenckiego) lata od momentu rozpowszechnienia reklamy. c) niezrozumiały pozostaje sam zakres art. 12 Projektu, a także sposób w jaki informacje o charakterze reklamowym powinny być przechowywane. Biorąc pod uwagę rozwój nowoczesnych technik marketingowych, wspieranych rozwojem technologii, przechowywanie wszelkich informacji reklamowych może w praktyce okazać się dalece utrudnione lub wręcz niewykonalne. Co więcej, nawet w przypadku tradycyjnej reklamy prowadzonej za pomocą banerów reklamowych lub ulotek sposób ich przechowywania rodzi daleko idące wątpliwości (choćby na tle przesądzenia, czy konieczne będzie zachowanie fizycznych nośników tych reklam, czy jedynie ich wersji cyfrowej). d) obowiązek przechowywania materiałów reklamowych nie został ustanowiony w odniesieniu do innych rodzajów usług finansowych. Nie sposób odnaleźć go chociażby w przepisach Ustawy z dnia 23 marca 2017 r. o kredycie hipotecznym (UKH), która przewiduje przepisy mają	

			chronić kredytobiorcę produktu kredytowego o wyższym stopniu ryzyka i ewentualnych negatywnych konsekwencjach niż kredyt konsumencki.	
113.	Art. 12	Związek Pracodawców Branży Internetowej IAB Polska	Wymóg retencji wszelkich informacji o charakterze reklamowym nie znajduje swojego odpowiednika w przepisach CCD2 i zgodnie z uzasadnieniem Projektu został unormowany w celu zabezpieczenia ewentualnego postępowania prowadzonego przez Prezesa UOKiK w przypadku praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Można zatem stwierdzić, że ustawodawca próbuje przenieść na kredytodawców i pośredników kredytowych obowiązek przechowywania danych, które następnie miałyby posłużyć regulatorowi do prowadzenia postępowań w sprawie ewentualnych naruszeń przepisów o ochronie konkurencji i konsumentów. Prezes UOKiK posiada jednak odpowiednie instrumenty prawne służące zapewnieniu poprawności prowadzonych postępowań dot. naruszeń zbiorowych interesów konsumentów. Ustawa z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów, w swoim Rozdziale 5, nadaje Prezesowi UOKiK odpowiednie narzędzia kontrolne mające na celu wykrycie ewentualnych praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Z tego względu dodatkowe obciążanie kredytodawców i pośredników kredytowych obowiązkiem retencji szeroko rozumianych materiałów reklamowych należy uznać za niezasadne i nadmierne. Porównawczo, podobny obowiązek jak w omawianym przepisie funkcjonuje w polskim systemie prawnym na mocy art. 61 Ustawy z dnia 7 kwietnia 2022 r. o wyrobach medycznych („UWM”), jednakże z dalece idącymi różnicami: a) po pierwsze wymóg art. 61 UWM wskazuje jedynie na 2 letni okres, w którym podmiot prowadzący reklamę jest zobowiązany retencji informacji reklamowych, w porównaniu do 3 letniego okresu proponowanego w projektowanej Ustawie; b) po drugie, UWM wskazuje na obowiązek przechowywania „wzorów reklam” a nie „wszelkich informacji o charakterze reklamowym”;	Uwaga kierunkowo uwzględniona.

		c) po trzecie, UWM nakazuje przechowywanie wzorów takich reklam które były kierowane do publicznej wiadomości. Współczesna technologia umożliwia natomiast skonstruowanie reklam o charakterze spersonalizowanym o których nie sposób stwierdzić, iż są kierowane do publicznej wiadomości (np. reklama w aplikacji mobilnej, która wyświetla się konkretnemu klientowi a została wytworzona na podstawie przetworzonych danych o wcześniej nabytych przez tego klienta produktach kredytowych); d) w końcu, po czwarte, należy zwrócić uwagę na sam przedmiot ochrony z jednej strony przepisów dot. reklamy produktów kredytowych a przepisów dot. reklamy wyrobów medycznych z drugiej. Należy stwierdzić, że zdrowie człowieka pozostaje wartością wyższą niż jego interesy ekonomiczne. Z tego względu, skoro ustawodawca zdecydował się nałożyć mniej dotkliwe obowiązki w zakresie reklamy wyrobów medycznych, których naruszenie może doprowadzić do narażenia dobra o wyższej wartości, to niezasadnym jest nakładanie obowiązków dalej idących skoro mają na celu ochronę wartości niższej. Dodatkowo należy zwrócić uwagę na niejasny zakres samego pojęcia „wszelkich informacji o charakterze reklamowym” oraz sposobów ich dystrybucji. Współczesną praktyką rynkową jest prowadzenie reklamy w bardzo szeroki sposób, nie tylko za pomocą tradycyjnie rozumianej reklamy w środkach masowego przekazu (np. w radiu lub telewizji). Reklamę prowadzi się również w mediach społecznościowych, na stronach internetowych lub z wykorzystaniem funkcjonalności wyszukiwarek internetowych (np. Google Ads). Projektowane przepisy nie uwzględniają tym samym sposobów rozpowszechniania informacji o charakterze reklamowym, a w konsekwencji sposobu ich archiwizacji. Tak przyjęte przepisy skutkują dalece idącymi rozbieżnościami oraz wątpliwościami w praktyce rynkowej co do sposobu ich wypełnienia. Jedynie przykładowo można zadać pytanie w jaki sposób kredytodawcy oraz pośrednicy kredytowi powinni dokonywać archiwizacji fizycznych ulotek i banerów reklamowych – czy wystarczające będzie	

			przechowywanie ich w formie cyfrowej (np. pod postacią skanów komputerowych) czy też przepisy będą wymagały fizycznej retencji takich materiałów? Co więcej proponowany przepis nie znajduje swojego odzwierciedlenia w innych przepisach dot. reklamowania usług na rynku finansowy. Przykładowo reklamowanie usług przez nie-bankowych dostawców na rynku płatniczym (np. Krajowe Instytucje Płatnicze - KIP) lub reklamowanie kredytów hipotecznych nie jest obłożone obowiązkiem retencji materiałów reklamowych. Ten drugi z przykładów jest szczególnie istotny, ponieważ kredyt hipoteczny ze swej natury niesie dla kredytobiorcy większe ryzyko oraz powoduje po jego stronie większe obciążenie ekonomiczne, niż kredyt konsumencki. Skoro zatem ustawodawca przewidział mniejsze obowiązki po stronie dalece bardziej uregulowanych podmiotów rynku finansowego (np. wspomnianych KIP-ów) to niezasadnym jest nakładanie obowiązków dalej idących na podmioty charakteryzujące się mniejszym stopniem nadzoru. Podsumowując omawiany przepis art. 12 projektu Ustawy nie posiada swojego umocowania w transponowanych przepisach CCD2, prowadzi do nałożenia na podmioty rynkowe obowiązków, których wypełnianie powinny zapewnić organy administracji publicznej a nie podmioty prywatne, nie znajduje swojego odpowiednika w dotychczasowych przepisach oraz przewiduje niejasne i całkowicie nieproporcjonalne wymogi. Przyjęcie projektu Ustawy w obecnym brzmieniu skutkuje zatem niepewnością na rynku kredytu konsumenckiego oraz nadmiernymi kosztami co w efekcie będzie miało negatywny wpływ na samych konsumentów.	
114.	Art. 13	Związek Stowarzyszeń Rada Reklamy	Wspomniane na wstępie wątpliwości w zakresie regulacji reklamy najwyraźniej widać w art. 13. Projektu, w szczególności w zakazie podkreślania w reklamie szybkości lub łatwości uzyskania kredytu (art. 13 pkt 4) oraz informowania o możliwości odroczenia spłaty na okres dłuższy niż trzy miesiące (art. 13 pkt 6). Są to propozycje przeciw	Uwaga wyjaśniona. Projektowany przepis, zgodnie z wpisem do wykazu prac legislacyjnych i programowych RM

		konsumentom. Należy pamiętać, że konsumenci poszukujący finansowania w instytucjach finansowych często znajdują się w trudnej lub nagłej sytuacji. Dlatego informacja o szybkości przyznania środków jest kluczowym i obiektywnym parametrem, pozwalającym na porównanie ofert i wybór tej, która realnie odpowiada na pilną sytuację. Co do zasady, szybkość uzyskania kredytu jest też jednym z ważnych uwarunkowań konkurencyjnych na rynku kredytu konsumenckiego (podmioty konkurują w tym zakresie pomiędzy sobą). W zakresie szybkości udzielenia kredytu konsumenci poszukują zwykle podmiotu, który zapewni im finansowanie w odpowiednim czasie i ceną sobie czas i możliwość szybkiego i sprawnego zorganizowania finansowania. W związku z tym, zakaz reklamowania możliwości szybkiego uzyskania finansowania jest de facto niekorzystny z punktu widzenia oczekiwań konsumentów. Polski rynek usług finansowych jest rynkiem nowoczesnym i innowacyjnym na tle Europy. Polska jest słusznie dumna z jego rozwoju, również w obszarze nowych technologii. Szybkość uzyskania finansowania jest jednym z przejawów tego rozwoju, a w naszej ocenie nie zachodzą przesłanki, aby podmioty inwestujące właśnie w szybką i sprawną obsługę klientów nie mogły takiego podejścia reklamować Z kolei możliwość skorzystania z karencji w spłacie jest bezsprzecznie korzystnym dla klienta elementem umowy, stanowiącym formę zabezpieczenia na wypadek nieprzewidzianych trudności. Zakazywanie informowania o tych cechach jest działaniem nielogicznym - nie zwiększa standardu ochrony konsumenta, lecz odbiera mu dostęp do istotnych informacji, pomagających podjąć świadomą i najlepszą w danej sytuacji decyzję. Tym samym zaproponowane zakazy reklamowe nie będą służyły rozwojowi oraz wzmocnieniu rynku finansowego. Taka kazuistyka legislacyjna opiera się na błędnym założeniu, że konsumenta należy chronić przed informacją samą w sobie, a nie wyposażać go w narzędzia do jej prawidłowej oceny. Prowadzi to do	wdraża art. 8 ust. 7 i ust. 8 dyrektywy 2023/2225. Reklamy kredytów spełniając wymogi wynikające z ww. opcji narodowych będą konkurowały w swojej treści ofertą i parametrami kredytu.

		sytuacji, w której reklamy, zamiast informować o konkretnych cechach produktu, będą ograniczać się do ogólnego przekazu wizerunkowego. Uważamy, że nowoczesne i skuteczne państwo prawa powinno skupiać się na wzmacnianiu kompetencji obywateli, w tym poprzez systemową edukację finansową, i na respektowaniu dobrych praktyk samoregulacji, a nie na cenzurowaniu legalnego obrotu gospodarczego. Dlatego wnosimy o ponowną, krytyczną analizę art. 13 Projektu. Postulujemy w szczególności usunięcie zakazów, które uniemożliwiają informowanie konsumentów o obiektywnie korzystnych i istotnych dla nich cechach produktu, takich jak szybkość jego przyznania czy możliwość skorzystania z karencji w spłacie. Utrzymanie tych przepisów w obecnym kształcie nie zwiększy bezpieczeństwa konsumentów, a jedynie ograniczy ich prawo do informacji i osłabi zdrową konkurencję na rynku, która jest naturalnym gwarantem wysokiej jakości usług. W tej sytuacji naszym zdaniem zasadnym jest, żeby nie korzystać z uprawnienia państw członkowskich wskazanego w art. 8 ust. 8 Dyrektywy i zrezygnować z zakazów reklamowych przewidzianych w art. 13 pkt 4 i 6 Projektu. Polski rynek kredytowy i konsumencki nie jest rynkiem, na którym powszechne są zjawiska niepożądane w kontekście przekredytowania społeczeństw czy masowych kłopotów ze spłacalnością zobowiązań. Z tej przyczyny nie zachodzą na tym etapie przesłanki, aby nadmiernie ograniczać możliwość reklamy kredytu, czyli korzystać z możliwości opcjonalnie wskazanych przez ustawodawcę europejskiego. Gdyby takie zjawiska w przyszłości wystąpiły, zawsze będzie możliwość uzupełnienia zakazów. Ponadto, rekomendowanym jest, aby przy „zakazach” reklamowych zawartych w art. 13 Projektu wyraźnie zostało wskazane, że ogólne pozytywne stwierdzenia i hasła marketingowe, które wprost nie odnoszą się do kredytu konsumenckiego, a jedynie do wizerunku firmy, są dozwolone.	

115.	Art. 13	Stowarzyszenie Prawa Konkurencji	Choć intencją projektowanego przepisu art. 13 jest ochrona konsumentów przed wprowadzającymi w błąd lub nadmiernie optymistycznymi przekazami marketingowymi, zakres zakazu został sformułowany przy użyciu ogólnych i nieostrych pojęć, co może prowadzić do niepewności prawnej i nadmiernej ostrożności po stronie podmiotów reklamujących kredyty. W szczególności wątpliwości budzi, czy wskazanie celu, na jaki konsument może przeznaczyć środki z kredytu (np. remont mieszkania, zakup sprzętu AGD, konsolidacja zadłużenia) może zostać uznane za: „sugerowanie, że kredyt poprawi sytuację finansową konsumenta”, lub „prowadzi do zwiększenia zasobów finansowych”. Brak jasnych kryteriów oceny może skutkować nadinterpretacją zakazu przez organy nadzoru lub samych przedsiębiorców, co w efekcie ograniczy dostęp konsumentów do rzetelnych informacji o produktach finansowych. W związku z powyższym proponujemy rozważenie wydania wytycznych interpretacyjnych, które doprecyzują, jakie sformułowania i konteksty mieszczą się w granicach zakazu, a jakie nie. Wytyczne mogłyby obejmować m.in. wskazanie przykładów dopuszczalnych komunikatów, np. informowanie o możliwych celach kredytu, bez wartościowania ich wpływu na sytuację finansową konsumenta. Ponadto, projektowany art. 13 dotyczący zakazu reklamy kredytu konsumentckiego proponuje wprowadzenie do prawa polskiego nie tylko zakazów wymaganych przez dyrektywę CCD II, ale i również wprowadzenie wszystkich opcji fakultatywnych, które prawodawca unijny pozostawił do decyzji państwom członkowskim. Zauważyć należy, że już teraz obowiązujące przepisy dotyczące reklamy, w tym wynikające z przepisów ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, której naruszenie może zostać uznane także za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, ustanawiają rygorystyczne zasady, których kredytodawcy muszą przestrzegać przy opracowywaniu	Uwaga wyjaśniona. Projektowany przepis, zgodnie z wpisem do wykazu prac legislacyjnych i programowych RM wdraża art. 8 ust. 7 i ust. 8 dyrektywy 2023/2225. Reklamy kredytów spełniając wymogi wynikające z ww. opcji narodowych będą konkurowały w swojej treści ofertą i parametrami kredytu.

		kampanii reklamowych. Skorzystanie przez ustawodawcę ze wszystkich opcji będzie skutkowało jeszcze większymi ograniczeniami. Jednocześnie w uzasadnieniu projektu ustawy nie wyjaśniono, dlaczego tak restrykcyjne ograniczenia mają być wprowadzone ani też nie wykazano, że są one uzasadnione rzeczywistą potrzebą ochrony konsumenta przed zagrożeniami. Można odnieść wrażenie, że decydując się na zaproponowanie wprowadzenia wszystkich zakazów fakultatywnych, nie uwzględniono całokształtu regulacji, której jednym z kluczowych wymogów jest obowiązek wyraźnego ostrzegania konsumentów w przekazach reklamowych o tym, że pożyczanie pieniędzy kosztuje (projektowany art. 8) oraz informowania o kosztach kredytu (projektowany art. 9 ust. 1). Uwzględniając te wymogi oraz ogólny zakaz reklamy wprowadzającej w błąd, a także zakazy obligatoryjne, zastrzeżenia budzi zasadność wprowadzenia zakazów fakultatywnych. W odniesieniu do zakazu reklamy podkreślającej łatwość lub szybkość uzyskania kredytu konsumentckiego – tego rodzaju cechy są w pełni relewantne z punktu widzenia konsumenta, zwłaszcza w sytuacjach nagłej potrzeby płynności finansowej. Ograniczenie to uderzy szczególnie mocno w sektor fintech i kredytów online, gdzie czas realizacji wniosku stanowi istotny element konkurencyjności. Jednocześnie mając na uwadze całokształt komunikatu reklamowego, ryzyko naruszenia praw konsumenta poprzez taką reklamę wydaje się znikome. Podobne zastrzeżenia odnoszą się do zakazu reklamy wskazującej, że rabat jest uwarunkowany zaciągnięciem kredytu konsumentckiego czy reklamy, która oferuje odroczenie terminu spłaty rat kredytu konsumentckiego na okresy dłuższe niż trzy miesiące. Zauważyć należy, że każda reklama poza ogólnym ostrzeżeniem o tym, że pożyczanie pieniędzy kosztuje powinna zawierać także informację o kosztach wiążących się z kredytem, w tym RRSO. Stąd też ryzyko po stronie konsumentów wiążące się z takimi rodzajami reklamy wydaje się znikome, zaś wprowadzenie zakazów, zwłaszcza bez szczegółowego	

			uzasadnienia potrzeby ich wprowadzenia, stanowić będzie nieuzasadnioną nadregulację. Regulacja dotycząca reklamy powinna raczej koncentrować się na formie przekazu i jego rzetelności niż na arbitralnym zakazie treści.	
116.	Art. 13	Krajowy Związek Banków Spółdzielczych - KZBS	Proponujemy oznaczenie aktualnej treści jako ust. 1 oraz dodanie ustępu 2 o treści: „2. Dozwolona jest reklama dotycząca kredytu konsumenckiego, która prezentuje zgodne z umową kredytu cele kredytowania lub odnosi się do cech kredytu.” Użyte w art. 13 pkt 1) projektu ustawy sformułowanie „kredyt poprawi sytuację finansową konsumenta” daje możliwość bardzo szerokiej interpretacji. Potencjalnie w sformułowaniu tym mogą się mieścić powszechnie stosowane reklamy promujące kredyt i wiążące go z określoną materialną korzyścią (remont, wakacje, samochód) lub promujące jakąkolwiek korzystną zmianę stanu faktycznego. Niezwykle istotnym jest wyraźne dopuszczenie kreowania reklam, wskazujących na cel kredytu. Kredytodawca będzie mógł wówczas w sposób bezpieczny reklamować kredyt przez wskazanie celu kredytowania, np. weź kredyt na nowe mieszkanie. Innym przykładem jest reklama kredytu konsolidacyjnego (np. weź jeden kredyt żeby spłacić nim dotychczasowe). Istotą kredytu konsolidacyjnego jest połączenie wielu zobowiązań w jedną miesięczną ratę, lub obniżenie jednej miesięcznej raty. Kredyt konsolidacyjny ma ułatwić konsumentowi proces spłaty wielu zobowiązań, nie stanowiąc zarazem zachęty do dalszego zadłużania. Natomiast w ramach występującego w art. 13 pkt 3) projektu ustawy sformułowania "może podnieść poziom życia konsumenta", nie powinny być zakazane reklamy odnoszące się do cech kredytu. W szczególności dotyczy to cechy kredytu, polegającej na jego istocie, jaką jest udostępnienie klientowi środków na jego żądanie, niejako z góry, co w	Uwaga wyjaśniona. Projektowany art. 13 wdraża art. 8 dyrektywy 2023/2225. Kredytodawca może publikować reklamy, które są zgodne z wymogami wynikającymi z prawa, nie zachodzi potrzeba dodatkowego potwierdzenia tego.

			konsekwencji może i w założeniu ma prowadzić do realizacji przez konsumenta jego celów finansowych szybciej.	
117.	Art. 13 pkt 1	Polska Organizacja Handlu i Dystrybucji (POHiD)	Art. 13 Zakazana jest reklama kredytu konsumenckiego, która: 1) zachęca konsumentów do ubiegania się o kredyt poprzez sugerowanie, sugeruje, że kredyt poprawi sytuację finansową konsumenta; Proponowana zmiana ma na celu wierne oddanie przepisów transponowanego art. 8 ust. 7 lit. a) CCD2. Postulowana modyfikacja ma zapobiegać ewentualnym rozbieżnościom i wątpliwościom co do zakresu zakazu wyrażonego w art. 14 pkt 1) Projektu.	Uwaga wyjaśniona. Doprecyzowanie, że reklama kredytu ma zachęcać do ubiegania się o kredyt jest zbędne. Każda reklama ma na celu zachęcenie klientów.
118.	Art. 13 pkt 1	Związek Pracodawców Branży Internetowej IAB Polska	Zakazana jest reklama kredytu konsumenckiego, która: 1) zachęca konsumentów do ubiegania się o kredyt poprzez sugerowanie, sugeruje, że kredyt poprawi sytuację finansową konsumenta; Art. 13 pkt 1) Projektu należy doprecyzować, aby w pełni oddać cel oraz treść przepisu art. 8 ust. 7 lit. a) CCD2. Przepis ustanowiony na mocy CCD2 jasno wskazuje, że zakazana jest taka reklama kredytu konsumenckiego która zachęca do ubiegania się o kredyt poprzez sugerowanie poprawienia sytuacji finansowej konsumenta. Natomiast treść zaproponowana przez prawodawcę krajowego w ramach Projektu de facto rozszerza zakaz ustanowiony w art. 8 ust. 7 lit. a) CCD2 poprzez wyeliminowanie przesłanki „zachęcania” konsumenta do ubiegania się o kredyt. Celem wyeliminowania ryzyka nadinterpretacji zakazu wyrażonego w art. 8 ust. 7 lit. a) CCD2 przepis art. 13 pkt 1 Projektu należy zatem zmodyfikować, aby jednoznacznie wskazywał na zakaz zachęcania do	Uwaga wyjaśniona. Doprecyzowanie, że reklama kredytu ma zachęcać do ubiegania się o kredyt jest zbędne. Każda reklama ma na celu zachęcenie klientów.

			zawarcia umowy kredytu poprzez sugerowanie poprawienia sytuacji finansowej konsumenta.	
119.	Art. 13 pkt 1-3	Związek Banków Polskich	Proponujemy aby art. 13 pkt 1-3 otrzymał następujące brzmienie: <i>„Zakazana jest reklama dotycząca kredytu konsumenckiego, która:</i> <i>1) zachęca konsumenta do ubiegania się o kredyt poprzez sugerowanie, w inny sposób niż tylko przez wskazanie celu kredytu, że zaciągnięcie kredytu ~~kredyt~~ poprawi sytuację finansową konsumenta,</i> <i>2) wskazuje, że pozostałe do spłaty kredyty, ~~w tym zarejestrowane w bazach danych,~~ na mocy umów o kredyt lub kredyty, o których informacje przekazano do biur informacji gospodarczej lub instytucjom, o których mowa w art. 105 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe, nie mają wpływu, lub mają niewielki wpływ na ocenę wniosku o kredyt;</i> <i>3) błędnie sugeruje, w inny sposób niż tylko przez wskazanie celu kredytu, że kredyt prowadzi do zwiększenia zasobów finansowych, stanowi formę oszczędności lub może podnieść poziom życia konsumenta;”</i> Uzasadnienie Projektowany przepis stanowi dopełnienie regulacji w zakresie reklamy umów o kredyt przewidzianych w dyrektywie CCD2, które kładą nacisk na promocję zrównoważonego udzielania kredytów. Kluczowe przy jego redakcji jest, jak najprecyzyjniejsze sformułowanie zakazów reklamy, o których mowa w art. 8 ust. 7 CCD2 w prawie krajowym. Rynek reklamy kredytu konsumenckiego jest rynkiem dojrzałym, funkcjonującym w ramach wyznaczonych w szczególności ustawą o kredycie konsumenckim, a także ogólnymi ograniczeniami w zakresie reklamy przewidzianymi w ustawie o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (stypizowane czyny nieuczciwej konkurencji w zakresie reklamy) oraz ustawie o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (zakaz	Uwaga wyjaśniona. Przepis wdraża art. 8 ust. 7 dyrektywy 2023/2225 uwzględniając wyjaśnienie celu regulacji zawarte w motywie 33 preambuły, zgodnie z którym „Aby zapewnić wyższy poziom ochrony konsumentów, należy zakazać niektórych reklam, takich jak reklamy zachęcające konsumentów do ubiegania się o kredyt, sugerujące, że kredyt poprawi ich sytuację finansową, lub precyzujące, że kredyty zarejestrowane w bazach danych mają niewielki wpływ lub nie mają żadnego wpływu na ocenę wniosku o kredyt. Państwa członkowskie powinny również mieć możliwość zakazania reklam, które uznają za ryzykowne dla konsumentów, takich jak reklamy podkreślające łatwość lub szybkość, z

		nieuczciwej praktyki rynkowej w postaci reklamy wprowadzającej w błąd). Prócz regulacji ustawowych, zasady reklamy dotyczące kredytów konsumenckich są kształtowane przez: <i>Dobre praktyki w zakresie standardów reklamowania kredytu konsumenckiego</i> (Lex nr 151298031), a także ogólne wytyczne Komisji Nadzoru Finansowego – pismo z 13.04.2012 r. (DOK/WPR/0735/5/1/12/BK, Lex nr 184681056), a także orzecznictwo Prezesa UOKiK i sądów powszechnych. Chcemy, aby przepisy były jak najbardziej precyzyjne i jednoznaczne po to, żebyśmy mogli prawidłowo realizować nałożone na nas obowiązki, a w przyszłości nie narażać się na zarzuty działania bezprawnego. Ad pkt 1 Proponujemy, aby wyraźnie dopuścić możliwość kreowania reklam, wskazujących na cel kredytu. Kredytodawca będzie mógł w sposób bezpieczny reklamować kredyt przez wskazanie celu kredytowania, np. weź kredyt na nowe mieszkanie. Innym przykładem jest reklama kredytu konsolidacyjnego (np. weź jeden kredyt żeby spłacić nim dotychczasowe). Istotą kredytu konsolidacyjnego jest połączenie wielu zobowiązań w jedną miesięczną ratę, lub obniżenie jednej miesięcznej raty. Kredyt konsolidacyjny ma ułatwić konsumentowi proces spłaty wielu zobowiązań, nie stanowiąc zarazem zachęty do dalszego zadłużania. Brak wyraźnego dopuszczenia możliwości kreowania reklamy wskazującej na cel kredytu negatywnie wpłynie na odpowiedzialną promocję produktów. Sformułowanie „kredyt poprawi sytuację finansową konsumenta” użyte w projektowanym przepisie nie jest jednoznaczne i daje możliwość szerokiej interpretacji. Tym bardziej, że w uzasadnieniu do projektu nie zostało wyjaśnione, jak rozumieć ten zakaz, choćby poprzez wskazanie przykładów haseł reklamowych objętych zakazem. Potencjalnie w sformułowaniu tym mogą się mieścić powszechnie stosowane reklamy promujące kredyt i wiążące go z określoną materialną korzyścią (remont, wakacje, samochód) lub promujące jakąkolwiek korzystną zmianę stanu faktycznego.	jaką można uzyskać kredyt”. Doprecyzowanie w pkt 1, że reklama kredytu ma zachęcać do ubiegania się o kredyt jest zbędne. Każda reklama ma na celu zachęcenie konsumentów. Nadmiarowe względem wymogów wynikających z art. 8 ust. 3 i motywu 33 są też doprecyzowania zawarte w pkt. 2 i 3.

		Dlatego też zwracamy się do Projektodawcy o wskazanie w uzasadnieniu do projektu ustawy wdrażającej CCD2, że reklamy tego rodzaju nie mieszczą się w zakazie, o którym mowa w art. 13 pkt 1 projektu, podobnie jak reklama kredytu konsolidacyjnego, informująca o możliwości skonsolidowania zobowiązań w jedną miesięczną ratę, lub obniżenie jednej miesięcznej raty. Przykładowo przekaz właściwy dla konsolidacji „Jedna rata zamiast kilku” nie wskazuje na poprawę sytuacji finansowej klienta, a na ułatwienie w procesie spłaty wielu zobowiązań. Natomiast, przekaz: „Połącz raty i zyskaj więcej” lub „Pożycz i odetchnij” nie byłby dozwolony, gdyż zachęca do większego zadłużenia lub wskazuje, że pożyczka poprawia sytuację finansową. W zakazie z art. 13 pkt 1 projektu mieściłaby się reklama, która wskazuje, że zaciągnięcie kredytu poprawi sytuację finansową konsumenta, tzn. błędnie sugeruje, że są to dodatkowe pieniądze a nie pieniądze, które trzeba zwrócić. Ad pkt 2 W pełni popieramy wprowadzenie zakazu reklam dotyczących kredytu konsumenckiego, które marginalizowałyby wpływ zaciągniętych przez konsumenta zobowiązań na podstawie umów o kredyt konsumencki lub kredytów, o których informacje przekazano do biur informacji gospodarczej lub instytucjom, o których mowa w art. 105 ust. 4 Prawa bankowego – na ocenę wniosku o kredyt i udzielenie kredytu. Odpowiedzialne finansowanie potencjalnego kredytobiorcy oraz rzetelna ocena zdolności kredytowej konsumenta w procesie aplikowania o kredyt stanowią podstawy prowadzenia polityki kredytowej przez kredytodawców. Na rynku kredytów konsumenckich nie powinny występować reklamy, które sugerowałyby udzielanie kredytu konsumenckiego bez badania oceny zdolności kredytowej, lub które dawałyby gwarancję udzielenia kredytu konsumenckiego bez żadnych „formalności”, czy też sugerujące brak wpływu negatywnej historii kredytowej klienta na proces udzielania kredytu konsumenckiego.	

			Ad pkt 3 W art. 8 ust. 7 lit. c) CCD2 zakaz dotyczy fałszywego lub wprowadzającego w błąd przekazu – chodzi o nieprawdziwe sugestie, że kredyt przyniesie korzyści materialne porównywalne z oszczędnościami. Projektowany art. 13 pkt 3 przyjmuje bardziej restrykcyjne podejście niż dyrektywa CCD2. Nie dopuszcza żadnych sugestii i nie ma znaczenia, czy sugestia jest prawdziwa – zakaz jest bezwzględny. Dokonując implementacji art. 8 ust. 7 lit. c) CCD2, kluczowym jest, by reklamy obecnie występujące na rynku kredytów konsumenckich – niekwestionowane co do ich zgodności z wymogami określonymi w szczególności w obowiązującej ustawie o kredycie konsumenckim, ustawie o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji i ustawie o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym – nie zostały zabronione, z uwagi na użyte w tym przepisie szerokie pojęcie: "podnosi poziom życia konsumenta". Nie powinny być zakazane reklamy odnoszące się do cech kredytu. Istotą udzielenia kredytu konsumenckiego jest co do zasady udostępnienie klientowi określonych środków, które następnie zwracane są przez klienta w późniejszym terminie wraz z odsetkami i innymi kosztami. Ujęcie w reklamie cech kredytu, takich jak udostępnienie klientowi przez kredytodawcę określonych środków, nie powinno być traktowane jako wskazywanie, że kredyt poprawi sytuację finansową konsumenta, czy podniesie poziom jego życia. Brak możliwości wskazania w reklamie, na czym polega udzielenie kredytu, uniemożliwiłby w praktyce przekazanie konsumentowi informacji na temat charakteru prawnego reklamowanego produktu i mogłoby skutkować wprowadzeniem konsumenta w błąd. W uzasadnieniu do projektu ustawy powinno zostać wprost wskazane, że dozwolona jest reklama dotycząca kredytu konsumenckiego, która: - prezentuje zgodne z umową kredytu cele kredytowania, np. odnoszące się do możliwości przeznaczenia kredytu na dowolny cel	

			konsumpcyjny czy też sfinansowania zakupu różnych dóbr użytkowych, remontów, wycieczek itd. W przypadku kredytów celowych, w tym wiązanych, trudno reklamować kredyt z pominięciem celu kredytowania, np. kredyt samochodowy. - odnosi się do cech produktu (kredytu) – oddanie do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie określonej kwoty środków pieniężnych. Zminimalizuje to ryzyko kwalifikowania, jako potencjalnie zakazanych (np. jako mogących podnieść poziom życia konsumenta lub poprawiających jego sytuację finansową) reklam aktualnie występujących na rynku kredytów konsumenckich, odwołujących się do możliwości realizacji planów konsumenta (np. remont, wyjazd na kurs językowy), zakupu sprzętu (np. wymiana samochodu, pralki z powodu awarii). Przykładowym zaś przekazem zakazanym na gruncie art. 13 pkt 3 projektu byłyby np. „Po co oszczędzać, gdy można pożyczyć” jako wskazujący, że kredyt stanowi substytut oszczędzania, czy też: „Lepszy ty dzięki pożyczce” jako wskazujący na podniesienie poziomu życia konsumenta.	
120.	Art. 13 pkt 3	Polska Organizacja Handlu i Dystrybucji (POHiD)	Zakazana jest reklama kredytu konsumenckiego, która: 3) błędnie sugeruje, że kredyt prowadzi do zwiększenia zasobów finansowych, stanowi formę oszczędności lub może podnieść poziom życia konsumenta; Proponowana zmiana ma na celu zapewnienie zgodności Projektu z przepisami CCD2 (art. 8 ust. 7 lit. c). W świetle wspomnianego przepisu zakazana jest reklama kredytu konsumenckiego, która w sposób błędny sugeruje prowadzenie przez kredyt do zwiększenia się zasobów finansowych, stanowienia formy oszczędności lub możliwości podniesienia poziomu życia.	Uwaga wyjaśniona. Przepis wdraża art. 8 ust. 7 dyrektywy 2023/2225, uwzględniając wyjaśnienie celu regulacji zawarte w motywie 33 preambuły.

		Na gruncie przepisów CCD2 nie można stwierdzić, że prawodawca unijny zmierzał do całkowitego zakazania reklam kredytu konsumenckiego, które wpływałyby na sytuację życiową konsumenta. Ponadto, proponowana treść przepisu może rodzić istotne wątpliwości, zwłaszcza w związku z posłużeniem się niejasnym pojęciem „podniesienia się poziomu życia”. Nieprawidłowe pozostaje także założenie, że reklama nie może w jakikolwiek (a nie tylko błędny) sposób sugerować, że zaciągnięcie kredytu przyczyni się do podniesienia poziomu życia konsumenta. W taki sposób każda zachęta może prowadzić bowiem do narażenia się na zarzut naruszenia omawianego w tym miejscu przepisu. Nieodłączną cechą każdej reklamy jest natomiast wpłynięcie i nakłonienie jej odbiorcy do nabycia określonego produktu. Przyjęcie omawianego przepisu w zaproponowanej formie mogłoby w praktyce doprowadzić do sytuacji, w której materiały reklamowe zamieniały się w stricte materiały o charakterze informacyjnym. Takie podejście godziłoby z kolei w samą ideę reklamy. Nie sposób dodatkowo ignorować, że nowoczesne technologie umożliwiają tworzenie reklam jako zaadresowanych również do indywidualnie określonych konsumentów. W praktyce mogą być to zatem takie osoby, o których kredytodawca lub pośrednik kredytowy – na podstawie posiadanych już informacji – wie więcej niż w przypadku przeciętnego (wzorcowego) konsumenta. W takiej sytuacji projektowany zakaz reklamy powinien odpowiadać rzeczywistej intencji prawodawcy unijnego, nie delimitując prawa kredytodawców do tworzenia odpowiednich reklam, adekwatnych do potrzeb oznaczonych klientów. Proponowana zmiana ma na celu zapewnienie zgodności Projektu z przepisami CCD2 (art. 8 ust. 7 lit. c). W świetle wspomnianego przepisu zakazana jest reklama kredytu konsumenckiego, która w sposób błędny sugeruje prowadzenie przez kredyt do zwiększenia się zasobów	

			finansowych, stanowienia formy oszczędności lub możliwości podniesienia poziomu życia. Na gruncie przepisów CCD2 nie można stwierdzić, że prawodawca unijny zmierzał do całkowitego zakazania reklam kredytu konsumenckiego, które wpływałyby na sytuację życiową konsumenta. Ponadto, proponowana treść przepisu może rodzić istotne wątpliwości, zwłaszcza w związku z posłużeniem się niejasnym pojęciem „podniesienia się poziomu życia”. Nieprawidłowe pozostaje także założenie, że reklama nie może w jakikolwiek (a nie tylko błędny) sposób sugerować, że zaciągnięcie kredytu przyczyni się do podniesienia poziomu życia konsumenta. W taki sposób każda zachęta może prowadzić bowiem do narażenia się na zarzut naruszenia omawianego w tym miejscu przepisu. Nieodłączną cechą każdej reklamy jest natomiast wpłynięcie i nakłonienie jej odbiorcy do nabycia określonego produktu. Przyjęcie omawianego przepisu w zaproponowanej formie mogłoby w praktyce doprowadzić do sytuacji, w której materiały reklamowe zamieniały się w stricte materiały o charakterze informacyjnym. Takie podejście godziłoby z kolei w samą ideę reklamy. Nie sposób dodatkowo ignorować, że nowoczesne technologie umożliwiają tworzenie reklam jako zaadresowanych również do indywidualnie określonych konsumentów. W praktyce mogą być to zatem takie osoby, o których kredytodawca lub pośrednik kredytowy – na podstawie posiadanych już informacji – wie więcej niż w przypadku przeciętnego (wzorcowego) konsumenta. W takiej sytuacji projektowany zakaz reklamy powinien odpowiadać rzeczywistej intencji prawodawcy unijnego, nie delimitując prawa kredytodawców do tworzenia odpowiednich reklam, adekwatnych do potrzeb oznaczonych klientów. Co istotne, na możliwość podniesienia się poziomu życia w związku z zaciągniętym kredytem zwraca uwagę sam legislator unijny, m.in. w motywie 55 CCD2, w którym to stwierdza, że „Oceniając zdolność	

			konsumenta do wywiązania się ze swoich obowiązków wynikających z umowy o kredyt, kredytodawca powinien wziąć pod uwagę stosowne czynniki i szczególne okoliczności, np. – choć nie tylko – w przypadku kredytów udzielanych zgodnie z niniejszą dyrektywą na finansowanie nauki lub na pokrycie nadzwyczajnych wydatków na opiekę zdrowotną, istnienie wystarczających dowodów na to, że takie kredyty przyniosą konsumentowi w przyszłości dochody, lub istnienie zabezpieczeń lub innych form gwarancji, które konsument mógłby wnieść w celu zabezpieczenia kredytu.”. Przepisy CCD2 nakazują zatem pozyskanie przez kredytodawcę dowodów na możliwość uzyskania przez konsumenta korzyści (dochodów) w związku z udzielonym kredytem (co z kolei przemawia za podniesieniem poziomu życia konsumenta). Prawodawca krajowy wychodzi natomiast z całkowicie odmiennego założenia. Mianowicie, w reklamie powinna być zakazana jakakolwiek sugestia (choćby miała pokrycie w rzeczywistości), iż kredyt może pozytywnie wpłynąć na poziom życia konsumenta. Wspólne obowiązywanie tak sformułowanych norm należy uznać za wewnętrznie sprzeczne. W konsekwencji prawodawca krajowy powinien dokonać zmian w treści Projektu, aby odpowiednio oddać wymogi określone na poziomie CCD2.	
121.	Art. 13 pkt 3	Związek Pracodawców Branży Internetowej IAB Polska	Zakazana jest reklama kredytu konsumenckiego, która: 3) błędnie sugeruje, że kredyt prowadzi do zwiększenia zasobów finansowych, stanowi formę oszczędności lub może podnieść poziom życia konsumenta; 4) ~~podkreśla łatwość lub szybkość uzyskania kredytu konsumenckiego;~~ 5) ~~wskazuje, że rabat jest uwarunkowany zaciągnięciem kredytu konsumenckiego;~~ 6) ~~oferuje odroczenia terminu spłaty rat kredytu konsumenckiego na okresy dłuższe niż trzy miesiące.~~	Uwaga wyjaśniona. Projektowany przepis, zgodnie z wpisem projektu do wykazu prac legislacyjnych i programowych RM, wdraża art. 8 ust. 8 dyrektywy 2023/2225. Reklamy kredytów spełniając wymogi wynikające z ww. opcji narodowych będą konkurowały w swojej

		Proponowana zmiana ma na celu zapewnienie zgodności projektu regulacji krajowej z wymogami CCD2 wyrażonymi w art. 8 ust. 7 lit. c). Zgodnie ze wspomnianym przepisem CCD2 zakazana jest taka reklama kredytu konsumenckiego która w sposób błędny sugeruje prowadzenie przez kredyt do zwiększenia się zasobów finansowych, stanowienia formy oszczędności lub możliwości podniesienia poziomu życia. Celem prawodawcy unijnego nie było zatem całkowite zakazanie materiałów reklamowych które zawierają powyższe sugestie, a tylko takich które czynią to w sposób błędny, tj. niezgodny z obiektywną rzeczywistością. Ponadto, obecnie proponowana treść przepisu rodzi daleko idące wątpliwości co do jej zakresu oraz stanowi potencjalne pole do nadinterpretacji z punktu widzenia naruszenia jej wymogów, zwłaszcza w zakresie istotnie nieostrego oraz szerokiego pojęcia „podniesienia się poziomu życia”. Za szczególnie kontrowersyjne należy zwłaszcza uznać założenie, że reklama nie może w jakikolwiek (a nie tylko błędny) sposób sugerować, że zaciągnięcie kredytu przyczyni się do podniesienia poziomu życia konsumenta. Ponieważ normalną praktyką jest, że podmiot prowadzący reklamę dąży do nakłonienia jej odbiorcy do nabycia określonego towaru lub usługi, ustanowienie powyższego zakazu może praktyce doprowadzić do zmiany reklamy w stricte materiały informacyjne, ponieważ każda zachęta ze strony kredytodawcy lub pośrednika kredytowego (niezależnie od tego czy jest błędna czy nie) może narazić go na zarzut naruszenia przepisu art. 13 pkt 3) Projektu. Jest to o tyle istotne, że materiały reklamowe mogą być tworzone nie tylko w celu zaadresowania ich do z góry nieznanego kręgu adresatów, ale również do konsumentów, o których kredytodawca lub pośrednik kredytowy na podstawie zgodnie z prawem przetworzonych informacji ma wiedzę, iż wcześniej zaciągnięty kredyt konsumencki faktycznie doprowadził do podniesienia się jego poziomu życia. W takim przypadku	treści ofertą i parametrami kredytu.

		nie ma, zgodnie z przepisami CCD2, podstaw prawnych do stwierdzania, że każda reklama, która sugeruje ową możliwość podniesienia się poziomu życia czyni to w sposób błędny (niezgodny z prawdą). Usunięcie przepisów art. 13 pkt 4-6 Projektu ma polegać na braku skorzystania przez ustawodawcę krajowego z opcji narodowej wyrażonej w art. 8 ust. 8 CCD2 Zakaz podkreślania w reklamie szybkości lub łatwości uzyskania kredytu (art. 13 pkt 4) oraz informowania o możliwości odroczenia spłaty na okres dłuższy niż trzy miesiące (art. 13 pkt 6) są regulacjami które wbrew celowi samej CCD2 mogą uderzyć w konsumentów. Konsument poszukujący finansowania często znajduje się w trudnej sytuacji. Dlatego informacja o szybkości przyznania środków jest kluczowym i obiektywnym parametrem, pozwalającym na porównanie ofert i wybór tej, która realnie odpowiada na pilną sytuację. Ponadto szybkość uzyskania kredytu jest jednym z ważnych uwarunkowań konkurencyjnych na rynku kredytu konsumenckiego (podmioty konkurują w tym zakresie pomiędzy sobą). Konsument ceni sobie czas i możliwość szybkiego i sprawnego zorganizowania finansowania, a jednocześnie – przeznaczenia oszczędzonego w ten sposób czasu na życie rodzinę czy realizację innych życiowych zadań. Zaciągnięcie kredytu konsumenckiego może być jednym z warunków rabatu – konsument powinien mieć dostęp do tej informacji, jeśli taka ma znaczenie z perspektywy oferty. Z kolei możliwość skorzystania z karencji w spłacie jest bezsprzecznie korzystnym dla klienta elementem umowy, stanowiącym formę zabezpieczenia na wypadek nieprzewidzianych trudności. Zakazywanie informowania o tych cechach nie zwiększa standardu ochrony konsumenta, lecz odbiera mu dostęp do istotnych informacji, które pomagają podjąć świadomą i najlepszą dla siebie decyzję. Tym samym w tym przypadku również zakazy reklamowe nie będą służyły rozwojowi oraz wzmocnieniu rynku finansowego.	

			Polski rynek kredytowy i konsumencki nie jest rynkiem, na którym powszechne są zjawiska niepożądane w kontekście przekredytowania społeczeństw czy masowych kłopotów ze spłacalnością zobowiązań. Z tej przyczyny nie zachodzą na tym etapie przesłanki, aby nadmiernie ograniczać możliwość reklamy kredytu, czyli korzystać z możliwości opcjonalnie wskazanych przez ustawodawcę europejskiego. Gdyby takie zjawiska w przyszłości wystąpiły, zawsze istnieć będzie możliwość uzupełnienia projektowanych przepisów.	
122.	Art. 13 pkt 4	Związek Banków Polskich	Proponujemy, aby art. 13 pkt 4 otrzymał następujące brzmienie: <i>„Zakazana jest reklama dotycząca kredytu konsumenckiego, która:</i> <i>4) podkreśla—~~łatwość~~ brak jakichkolwiek formalności lub szybkość uzyskania kredytu konsumenckiego;”</i> Uzasadnienie Użyte w projektowanym przepisie sformułowanie „łatwość” stwarza pole do różnorodnej interpretacji, czego w sposób szczególny należy unikać formułując zakazy, które powinny być konkretne i interpretowane w sposób ścisły. By wyeliminować to ryzyko proponujemy, aby zamienić zwrot „łatwość” na sformułowanie „brak jakichkolwiek formalności”, które oddaje cel wprowadzonego zakazu. Sformułowanie „łatwość” w kontekście uzyskania kredytu można rozumieć, jako wygodną dla konsumenta procedurę uzyskania kredytu, która nie jest uciążliwa i skomplikowana oraz możliwa do przejścia w preferowanym przez konsumenta kanale obsługi. Łatwość nie oznacza tu gwarancji uzyskania kredytu, które jest uzależnione od zbadania zdolności kredytowej. Tymczasem w naszej ocenie celem tego zakazu jest wyeliminowanie reklam, które dawałyby gwarancję udzielenia kredytu konsumenckiego bez żadnych formalności – na co wprost wskazujemy w propozycji. Forma ubiegania się o kredyt stanowi istotny czynnik brany pod uwagę przez klienta w procesie oceny i wyboru oferty, w szczególności w	Uwaga wyjaśniona. Przepis wdraża art. 8 ust. 7 i ust. 8 dyrektywy 2023/2225, który nie przewiduje takiego rozwiązania ani w ramach w ramach przepisów wymagających wdrożenia, ani też opcji narodowych. Reklamy kredytów spełniając wymogi wynikające z opcji narodowych będą konkurowały w swojej treści ofertą i parametrami kredytu.

			środowisku cyfrowym. Fakt, że klient nie musi poświęcać czasu i wkładać znacznego wysiłku w uzyskanie kredytu (np. poświęcenie czasu na udanie się do placówki) stanowią korzyść dla klienta. Klienci pozytywnie reagują na te rozwiązania, doceniają je także w sytuacjach kryzysowych (np. nagłej awarii - „popsuta pralka”). Pozostawienie przepisu w obecnym brzmieniu spowodowałoby poważne trudności przy przygotowywaniu reklam i wątpliwości co do ich treści, np. czy reklama wskazująca na możliwość zawarcia umowy kredytu on-line, w aplikacji, pokazująca proces w aplikacji mobilnej zostałaby zakwalifikowana już jako reklama „podkreślającą łatwość lub szybkość” pozyskania kredytu. Co więcej zapewnienie łatwego, przyjaznego klientowi procesu zawierania umów i ich obsługi jest jednym z priorytetów kredytodawców i elementem ich przewagi konkurencyjnej. Banki ponoszą wysokie nakłady, aby zapewnić klientowi maksymalnie wygodny proces korzystania z finansowania, zatem wykorzystanie tego atutu w reklamie powinno być dozwolone.	
123.	Art. 13 pkt 4	Stowarzyszenie Ochrony Konsumentów Aquila	Zapis ten nie jest do końca jednoznaczny i w praktyce może rodzić problemy interpretacyjne. Przykładowo sformułowanie „ocena zdolności kredytowej w 2 godziny” będzie mogło być z jednej strony interpretowane jako czysto informacyjne dla konsumenta, z drugiej jako traktujące o szybkości samej oceny, a nie realnego udzielenia kredytu, z trzeciej zaś może być uznane za sformułowanie sugerujące szybkość uzyskania kredytu. W tej sytuacji reklama nie będzie się odnosić bezpośrednio do szybkości uzyskania kredytu, ale w taki właśnie sposób będzie przez klientów odbierana. Taki luz interpretacyjny nie służy ani konsumentom ani kredytodawcom ani organom państwowym nadzorującym rynek kredytów. Rekomendujemy doprecyzowanie tego zapisu.	Uwaga wyjaśniona. Przepis odzwierciedla brzmienie wdrażanego art. 8 ust. 8 lit. a) dyrektywy 2023/2225.

124.	Art. 13 pkt 5	Związek Banków Polskich	Proponujemy nadanie art. 13 pkt 5 następującego brzmienia: <i>„Zakazana jest reklama dotycząca kredytu konsumenckiego, która:</i> <i>5) wskazuje, że ~~rabat~~ obniżka ceny towaru albo usługi jest ~~uwarunkowany~~ uwarunkowana zaciągnięciem kredytu konsumenckiego;”</i> Uzasadnienie Zwracamy uwagę, że na gruncie ustawy nie istnieje sformułowania „rabat” i użycie tego pojęcia rodzi wątpliwości interpretacyjne, czego w sposób szczególny należy unikać formułując zakazy, które powinny być konkretne i interpretowane w sposób ścisły. Zakładamy, że proponowany zakaz ma wyeliminować przypadki, gdy cena towaru albo usługi jest obniżana pod warunkiem sfinansowanie zakupu kredytem konsumenckim. Proponujemy, aby zamienić zwrot „rabat” na sformułowanie „obniżka ceny towaru albo usługi”, co pozwoli oddać cel wprowadzonego zakazu i wyeliminuje ryzyko błędnej interpretacji.	Uwaga wyjaśniona. Projektodawca pozostawił brzmienie przenoszące art. 8 ust. 8 lit. b) dyrektywy 2023/2225.
125.	art. 13 pkt 4-6	Polski Związek Instytucji Pożyczkowych	Przepisy Dyrektywy CCD II nie nakazują implementacji punktów 4)-6), w tym zakresie została pozostawiona możliwość wyboru państwom członkowskim. W odniesieniu do reklam, o których mowa w art. 13 pkt 4) – 6) należy zwrócić uwagę, że łatwość oraz szybkość, z jaką można uzyskać kredyt, mogą być obiektywnymi cechami (i) danego produktu kredytowego (np. w przypadku produktów oferowanych online) oraz (ii) danego kredytodawcy (w szczególności takiego, który na bieżąco inwestuje środki w rozwój oraz ulepszanie systemów informatycznych wykorzystywanych przez niego w procesach kredytowych). Powoływanie się na takie obiektywne cechy produktu lub danego kredytodawcy w reklamie jest istotną cechą wyróżniającą dany produkt/kredytodawcę na rynku kredytów konsumenckich. Wskazane cechy stanowią istotną informację dla samego konsumenta umożliwiającą mu ocenę czy skorzystanie z oferty danego kredytodawcy	Uwaga wyjaśniona. Projekt ustawy zgodnie z wnioskiem o wpis do wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów, zakłada skorzystanie z opcji narodowej określonej w art. 8 ust. 8 dyrektywy 2023/2225. Reklamy kredytów spełniając wymogi wynikające z opcji narodowych będą konkurowały w swojej

		będzie się wiązało po jego stronie z istotnym wysiłkiem organizacyjnym oraz czasowym. Dodatkowo możliwość powoływania się na wskazane cechy w informacjach reklamowych wymaga od kredytodawcy odpowiedniego ustrukturyzowania zarówno swojej oferty kredytowej, jak i procesów wewnętrznych, które taką szybkość, łatwość i transparentność usługi mają za zadanie wspomagać. Co za tym idzie, możliwość podkreślania (czy nawet zwracania uwagi konsumenta) wskazanych cech produktu i procesu w reklamie zachęca kredytodawców do przeznaczania odpowiednich środków finansowych na rozwój rozwiązań technicznych, którymi posługują się w procesie nawiązywania relacji z konsumentem. Brak możliwości powoływania się na wskazane cechy w komunikatach reklamowych może odnieść skutek odwrotny do zamierzonego – zamiast przyczynić się do wyższego poziomu ochrony konsumenta, zniechęci to kredytodawców do podnoszenia poziomu świadczonych przez nich usług zgodnie z oczekiwaniami klientów, co przełoży się na spadek konkurencyjności oferty rynkowej. Należy również podkreślić, że ewentualne ryzyka związane z łatwością oraz szybkością, z jaką dany kredyt można uzyskać, przejawiające się w możliwości podjęcia przez konsumenta pochopnej decyzji dotyczącej zaciągnięcia zobowiązania, są mitygowane przez przysługujące konsumentowi prawo do odstąpienia od umowy kredytu w określonym terminie. Interesy konsumenta są więc w wystarczający sposób zabezpieczone również w tych wszystkich przypadkach, gdy dany produkt i proces kredytowy – z uwagi w szczególności na wykorzystane kanały komunikacji oraz intuicyjność i brak skomplikowania procesu kredytowego – pozwalają na relatywnie szybkie pozyskania finansowania dłużnego. Analogicznie w przypadku reklam kredytów, które określają, że uzyskanie rabatu jest uwarunkowane zaciągnięciem kredytu – o ile jest to obiektywna informacja dotycząca cech danego produktu, to korzystne	treści ofertą i parametrami kredytu.

			jest, że jest ona konsumentowi przekazywana już na tak wczesnym etapie. W odniesieniu natomiast do ewentualnego zakazu reklam produktów kredytowych, które oferują okresy karencji dłuższe niż trzy miesiące na spłatę rat kredytu, należy zauważyć, że tego typu produkty są szeroko dostępne na rynku (w szczególności są to różnego rodzaju rozwiązania BNPL) i odpowiadają na oczekiwania klientów w tym zakresie. Brak możliwości ich reklamowania może przełożyć się na zmniejszenie dostępności tego typu produktów na rynku, ze szkodą dla konsumenta. Zmiana art. 13 i wykreślenie w nim pkt. 4)-6).	
126.	art. 13 pkt 4-6	KSZ Smart Legal (Karwasiński Szpringer i Wspólnicy sp. j.)	Zakaz reklamy kredytu konsumenckiego o cechach wskazanych w art. 13 pkt 4-6 projektu wynika z implementacji art. 8 ust. 8 Dyrektywy CCD II. Wskazany przepis dyrektywy stanowi tzw. opcję krajową, zgodnie z którą państwa członkowskie mogą wprowadzić te rozwiązania w ramach implementacji dyrektywy, ale nie mają obowiązku. W projekcie wprowadzono nieobowiązkowe zakazy wynikające z art. 8 ust. 8 dyrektywy, przy czym w uzasadnieniu nie znajduje się informacja o przyczynach takiego podejścia. W naszej ocenie korzystanie z opcji krajowych przy wdrażaniu dyrektyw unijnych powinno być odpowiednio uzasadnione. Wprowadzanie nieobowiązkowych zakazów może postawić polskie instytucje, szczególnie FinTechy, w gorszej sytuacji niż ich zagraniczna konkurencja działająca w innych jurysdykcjach, w których z opcji krajowej nie skorzystano. Dodatkowo łatwość i szybkość udzielenia kredytu stanowią przewagi konkurencyjne FinTechów nad tradycyjnymi instytucjami udzielającymi kredytów konsumenckich. Obecne podejście spowoduje wprowadzenie zakazu wykorzystywania w reklamie realnych i obiektywnych przewag konkurencyjnych FinTechów i w konsekwencji wpłynie negatywnie na konkurencyjność podmiotów wykorzystujących innowacyjne (w tym online'owe i szybkie) rozwiązania.	Uwaga wyjaśniona. Projekt ustawy zgodnie z wnioskiem o wpis do wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów, zakłada skorzystanie z opcji narodowej określonej w art. 8 ust. 8 dyrektywy 2023/2225. Reklamy kredytów spełniając wymogi wynikające z opcji narodowych będą konkurowały w swojej treści ofertą i parametrami kredytu.

			W naszej ocenie, wprowadzenie wskazanych zakazów będzie bardzo niekorzystne dla rozwoju polskich FinTech'ów oraz konkurencyjności polskiego rynku kredytów konsumenckich. Proponujemy usunięcie z projektu przepisów art. 13 pkt 4-6.	
127.	Art. 13 pkt 4-6	Fundacja Fintech Poland	Regulacje przewidziane w art. 13 Projektu ustawy, w szczególności zakazy określone w pkt 4 i 6, wymagają ponownej analizy z perspektywy ich proporcjonalności oraz zgodności z zasadą ochrony konsumenta poprzez zapewnienie mu dostępu do rzetelnej i istotnej informacji. Zakaz eksponowania w przekazach reklamowych szybkości bądź łatwości uzyskania kredytu (pkt 4), jak również informowania o możliwości skorzystania z odroczenia spłaty powyżej trzech miesięcy (pkt 6), należy uznać za nieprawidłowy. W praktyce prowadzi on bowiem do pozbawienia konsumenta dostępu do informacji o istotnych, korzystnych i obiektywnie weryfikowalnych cechach produktu kredytowego, takich jak terminowość pozyskania środków czy elastyczność warunków spłaty. Informacje te, mające bezpośredni wpływ na decyzje zakupowe konsumentów, powinny pozostawać przedmiotem legalnej komunikacji rynkowej. Warto podkreślić, że czas uzyskania kredytu oraz możliwość karencji w spłacie należą do istotnych parametrów ofert kredytowych – zwłaszcza w kontekście potrzeb osób znajdujących się w nagłej bądź trudnej sytuacji finansowej. Konsumentom poszukującym szybkiego finansowania powinni mieć możliwość zapoznania się z ofertą uwzględniającą ten czynnik. Jednocześnie, możliwość skorzystania z karencji w spłacie nie stanowi czynnika ryzykownego, lecz racjonalne zabezpieczenie interesów klienta w przypadku nieprzewidzianych trudności. Zakaz informowania o takich cechach nie tylko nie zwiększa poziomu ochrony konsumenckiej, ale wręcz prowadzi do obniżenia transparentności rynku.	Uwaga wyjaśniona. Projekt ustawy zgodnie z wnioskiem o wpis do wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów, zakłada skorzystanie z opcji narodowej określonej w art. 8 ust. 8 dyrektywy 2023/2225. Reklamy kredytów spełniając wymogi wynikające z opcji narodowych będą konkurowały w swojej treści ofertą i parametrami kredytu.

			Projektowana regulacja zakłada nadmierną kazuistykę opartą na założeniu, że konsument winien być chroniony przed informacją jako taką, zamiast wyposażać go w kompetencje do jej zrozumienia i oceny. Takie podejście stoi w sprzeczności z modelem nowoczesnego państwa prawa, które – zamiast ograniczać legalny obrót informacyjny – powinno wspierać rozwój kompetencji obywatelskich, m.in. poprzez systemową edukację finansową. W związku z powyższym, postulujemy wykreślenie projektowanych przepisów. Utrzymanie wskazanych zakazów nie znajduje uzasadnienia ani w obecnej sytuacji polskiego rynku kredytowego ani w zasadach racjonalnego prawodawstwa. Dodatkowo proponujemy, aby w treści art. 13 wyraźnie zaznaczono, że ogólne hasła marketingowe niemające bezpośredniego odniesienia do konkretnej oferty kredytu konsumenckiego (np. odwołujące się do poprawy sytuacji życiowej konsumenta) nie są objęte zakazami przewidzianymi w tym przepisie. Pozwoli to zachować właściwy balans między potrzebą ochrony konsumenta a swobodą prowadzenia działalności gospodarczej oraz prawem do komunikacji handlowej.	
128.	Art. 13 pkt 4-6	Związek Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce	Przepis art. 13 pkt 1-6 Projektu ustawy stanowi implementację art. 8 ust. 7 i 8 Dyrektywy CCD II. O ile art. 13 ust. 7 objęty jest maksymalną harmonizacją i polski ustawodawca nie może odstąpić od wprowadzenia zakazu określonych w nich rodzajów reklam, o tyle art. 8 ust. 8 Dyrektywy CCD II stanowi wyraz tzw. opcji narodowej, która oznacza możliwość skorzystania z wprowadzenia zakazu zawartych w nim rodzajów reklam. ZPF sprzeciwia się skorzystaniu z opcji narodowych i wprowadzenia zakazu rodzajów reklam, o których mowa w projektowanym art. 13 pkt 4-6. Przemawiają za tym następujące argumenty:	Uwaga wyjaśniona. Projekt ustawy zgodnie z wnioskiem o wpis do wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów, zakłada skorzystanie z opcji narodowej określonej w art. 8 ust. 8 dyrektywy 2023/2225. Reklamy kredytów spełniając wymogi wynikające z opcji

		1. W odniesieniu do reklam, o których mowa w art. 8 ust. 8 pkt a) CCD2 należy zwrócić uwagę, że łatwość oraz szybkość, z jaką można uzyskać kredyt, mogą być obiektywnymi cechami (i) danego produktu kredytowego (np. w przypadku produktów oferowanych online) oraz (ii) danego kredytodawcy (w szczególności takiego, który na bieżąco inwestuje środki w rozwój oraz ulepszanie systemów informatycznych wykorzystywanych przez niego w procesach kredytowych). Powoływanie się na takie obiektywne cechy produktu lub danego kredytodawcy w reklamie jest istotną cechą wyróżniającą dany produkt/kredytodawcę na rynku kredytów konsumenckich. Należy podkreślić, że w dobie postępującej digitalizacji usług finansowych oraz związanych z tym oczekiwań klientów dotyczących szybkości oraz przejrzystości procesu ich nabywania: - wskazane cechy stanowią istotną informację dla samego konsumenta umożliwiającą mu ocenę czy skorzystanie z oferty danego kredytodawcy będzie się wiązało po jego stronie z istotnym wysiłkiem organizacyjnym oraz czasowym, - możliwość powoływania się na wskazane cechy w informacjach reklamowych wymaga od kredytodawcy odpowiedniego ustrukturyzowania zarówno swojej oferty kredytowej, jak i procesów wewnętrznych, które taką szybkość, łatwość i transparentność usługi mają za zadanie wspomagać. Co za tym idzie, możliwość podkreślania wskazanych cech produktu i procesu w reklamie zachęca kredytodawców do przeznaczania odpowiednich środków finansowych na rozwój rozwiązań technicznych, którymi posługują się w procesie nawiązywania relacji z konsumentem. Brak możliwości powoływania się na wskazane cechy w komunikatach reklamowych może odnieść skutek odwrotny do zamierzonego – zamiast przyczynić się do wyższego poziomu ochrony konsumenta, zniechęci to	narodowych będą konkurowały w swojej treści ofertą i parametrami kredytu.

		kredytodawców do podnoszenia poziomu świadczonych przez nich usług zgodnie z oczekiwaniami klientów, co przełoży się na spadek konkurencyjności oferty rynkowej. Należy również podkreślić, że ewentualne ryzyka związane z łatwością oraz szybkością, z jaką dany kredyt można uzyskać, przejawiające się w możliwości podjęcia przez konsumenta pochopnej decyzji dotyczącej zaciągnięcia zobowiązania, są mitygowane przez przysługujące konsumentowi prawo do odstąpienia od umowy kredytu w określonym terminie. Interesy konsumenta są więc w wystarczający sposób zabezpieczone również w tych wszystkich przypadkach, gdy dany produkt i proces kredytowy – z uwagi w szczególności na wykorzystane kanały komunikacji oraz intuicyjność i brak skomplikowania procesu kredytowego – pozwalają na relatywnie szybkie pozyskania finansowania dłużnego. Analogicznie w przypadku reklam kredytów, które określają, że uzyskanie rabatu jest uwarunkowane zaciągnięciem kredytu – o ile jest to obiektywna informacja dotycząca cech danego produktu, to korzystne jest, że jest ona konsumentowi przekazywana już na tak wczesnym etapie. 2. W odniesieniu do ewentualnego zakazu reklam produktów kredytowych, które oferują okresy karencji dłuższe niż trzy miesiące na spłatę rat kredytu, należy zauważyć, że tego typu produkty są szeroko dostępne na rynku (w szczególności są to różnego rodzaju rozwiązania płatności odroczone, BNPL) i odpowiadają na oczekiwania klientów w tym zakresie. Brak możliwości ich reklamowania może przełożyć się na zmniejszenie dostępności tego typu produktów na rynku, ze szkodą dla konsumenta. Niezależnie od powyższego należy również podkreślić, że ochrona konsumenta w kontekście stosowanych przez przedsiębiorców praktyk reklamowych na rynku kredytów konsumenckich jest zapewniona na gruncie już obowiązujących regulacji. Mianowicie, zgodnie z art. 24 ust.	

			2 pkt 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów uznawane są w szczególności czyny nieuczciwej konkurencji, do których zalicza się również tzw. nieuczciwą reklamę (vide art. 16 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji). W naszej ocenie obecne regulacje, które z jednej strony nie przekreślają z góry możliwości reklamowania danego produktu kredytowego z uwagi na jego obiektywne cechy, a z drugiej strony umożliwiają Prezesowi UOKiK interwencję w tych wszystkich przypadkach, gdy swoboda przedsiębiorcy w reklamowaniu takich produktów narusza zarówno konkurencję, jak i zbiorowe interesy konsumentów, są w zupełności wystarczające dla ochrony kredytobiorców na rynku kredytów konsumenckich. 3. Wskazujemy, iż reklamy emitowane przez kredytodawców kredytu konsumenckiego nie budzą większych wątpliwości organów nadzoru oraz samych konsumentów. Bazując na danych Rady Reklamy skargi na produkty/ instytucje finansowe w ubiegłych latach były jednostkowymi przypadkami i jedynie kilka z nich dotyczyło produktów kredytowych: - o 2022: 6 (ok. 4% wszystkich skarg z tego roku) - o 2023: 9 (ok. 4% wszystkich skarg z tego roku) - o 2024: 8 (ok. 4% wszystkich skarg z tego roku) Powyższe pokazuje również, że reklamy kredytodawców kredytu konsumenckiego nie generują żadnego ryzyka dla konsumentów, które wymagałoby ograniczenia poprzez korzystanie z opcji narodowych. Wskazujemy również, że wprowadzony zakaz spowoduje spadek konkurencyjności polskich przedsiębiorstw udzielających kredytu konsumenckiego, w stosunku do podmiotów zagranicznych w tych jurysdykcjach, w których ustawodawca odstąpi od wprowadzenia opcji narodowych. To uczyni nasze podmioty mniej konkurencyjnymi, aniżeli	

			przedsiębiorstwa dystrybuujące kredyt konsumencki w innych krajach UE. Podsumowując, w naszej ocenie, wprowadzenie omawianego zakazu byłoby niekorzystne dla rozwoju oraz konkurencyjności rynku kredytów konsumenckich, czego negatywne konsekwencje ponosiliby ostatecznie kredytobiorcy. W związku z tym jesteśmy przeciwni wprowadzaniu tego typu zakazów do ustawy implementującej do polskiego porządku prawnego Dyrektywę CCD II. Propozycja zapisu: a) art. 13 otrzymuje brzmienie: „13. Zakazana jest reklama kredytu konsumenckiego, która: 1) sugeruje, że kredyt poprawi sytuację finansową konsumenta; 2) wskazuje, że pozostałe do spłaty kredyty, w tym zarejestrowane w bazach danych, nie mają wpływu lub mają niewielki wpływ na ocenę wniosku o kredyt; 3) sugeruje, że kredyt prowadzi do zwiększenia zasobów finansowych, stanowi formę oszczędności lub może podnieść poziom życia konsument.”	
129.	Art. 13 pkt 4-6	Konfederacja Lewiatan	Bezpodstawnym jest wybór projektodawcy i umieszczenie w projekcie art. 13 pkt. 4-6: rozwiązania te mają charakter albo antykonsumencki albo antykonkurencyjny/antyprzedsiębiorczy. Projektodawca nawet nie przedstawił uzasadnienia za takim wyborem, nie pisząc o wykazaniu ilościowym i jakościowym swojej decyzji. Zakaz podkreślania w reklamie szybkości lub łatwości uzyskania kredytu (art. 13 pkt 4) oraz informowania o możliwości odroczenia spłaty na okres dłuższy niż trzy miesiące (art. 13 pkt 6) są regulacjami o charakterze antykonsumenckim. Konsument poszukujący finansowania często znajduje się w trudnej sytuacji. Dlatego informacja o szybkości	Uwaga wyjaśniona. Projekt ustawy zgodnie z wnioskiem o wpis do wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów, zakłada skorzystanie z opcji narodowej określonej w art. 8 ust. 8 dyrektywy 2023/2225. Reklamy kredytów spełniając

		przyznania środków jest kluczowym i obiektywnym parametrem, pozwalającym na porównanie ofert i wybór tej, która realnie odpowiada na pilną sytuację. Ponadto szybkość uzyskania kredytu jest jednym z ważnych uwarunkowań konkurencyjnych na rynku kredytu konsumenckiego (podmioty konkurują w tym zakresie pomiędzy sobą). Konsumenci cenią sobie czas i możliwość szybkiego i sprawnego zorganizowania finansowania, a jednocześnie – przeznaczenia oszczędzonego w ten sposób czasu na życie rodzinę czy realizację innych życiowych zadań. Polski rynek usług finansowych jest rynkiem nowoczesnym i innowacyjnym na tle Europy. Szybkość uzyskania finansowania jest jednym z przejawów tego rozwoju, a w naszej ocenie nie zachodzą przesłanki, aby podmioty inwestujące właśnie w szybkość i sprawną obsługę klientów nie mogły takiego podejścia reklamować: jest to rozwiązanie antykonkurencyjne, co dziwi, zwłaszcza w obliczu toczącej się debaty na temat konkurencyjności międzynarodowej. Zaciągnięcie kredytu konsumenckiego może być jednym z warunków rabatu – konsument powinien mieć dostęp do tej informacji, jeśli taka ma znaczenie z perspektywy oferty. Z kolei możliwość skorzystania z karencji w spłacie jest bezsprzecznie korzystnym dla klienta elementem umowy, stanowiącym formę zabezpieczenia na wypadek nieprzewidzianych trudności. Zakazywanie możliwości informowania o tych cechach jest działaniem pozbawionym racjonalnych przesłanek – nie zwiększa standardu ochrony konsumenta, lecz odbiera się mu dostęp do istotnych informacji, które pomagają podjąć świadomą i najlepszą dla siebie decyzję. Tym samym w tym przypadku również zakazy reklamowe nie będą służyły rozwojowi oraz wzmocnieniu rynku finansowego. Taka kazuistyka legislacyjna opiera się na błędnym założeniu, że konsumenta należy chronić przed informacją samą w sobie, a nie wyposażać go w narzędzia do jej prawidłowej oceny. Prowadzi to do sytuacji, w której reklamy, zamiast informować o konkretnych cechach	wymogi wynikające z opcji narodowych będą konkurowały w swojej treści ofertą i parametrami kredytu.

			produktu, będą ograniczać się do ogólnego przekazu wizerunkowego. Nowoczesne i skuteczne państwo powinno skupiać się na wzmacnianiu kompetencji obywateli, w tym poprzez systemową edukację finansową, a nie na cenzurowaniu legalnego obrotu gospodarczego. Dlatego wnosimy o ponowną, krytyczną analizę art. 13 Projektu. Postulujemy usunięcie art. 13 pkt 4-6 (zwłaszcza art. 13 pkt 4 i pkt 6). Utrzymanie tych przepisów w obecnym kształcie nie zwiększy bezpieczeństwa konsumentów, a jedynie ograniczy ich prawo do informacji i osłabi zdrową konkurencję na rynku, która jest naturalnym gwarantem wysokiej jakości usług. Możliwość taką przewiduje dyrektywa 2023/2225. Polski rynek kredytowy i konsumencki nie jest rynkiem, na którym powszechne są zjawiska niepożądane w kontekście przekredytowania społeczeństw czy masowych kłopotów ze spłacalnością zobowiązań. Z tej przyczyny nie zachodzą na tym etapie przesłanki, aby nadmiernie ograniczać możliwość reklamy kredytu, czyli korzystać z możliwości opcjonalnie wskazanych przez ustawodawcę europejskiego. Gdyby takie zjawiska w przyszłości wystąpiły, zawsze będzie możliwość uzupełnienia zakazów. Ponadto, rekomendowanym jest, aby przy zakazach reklamowych zawartych w art. 13 wyraźnie zostało wskazane, że ogólne pozytywne stwierdzenia i hasła marketingowe, które nie odnoszą się do kredytu konsumentkiego (np. że to ten kredyt polepszy sytuację życiową konsumenta), są dozwolone. Taka intencja nie wynika z treści dyrektywy 2023/2225 (zakazy odnoszą się wprost do produktów kredytu), jednak literalne rozumienie przepisów w projekcie ustawy grozi radykalną interpretacją – kwestię tę należy rozstrzygnąć na etapie projektowania przepisów.	
130.	Art. 13 pkt. 4) - 6)	Federacja Przedsiębiorców Polskich	Zmiana art. 13 i wykreślenie w nim pkt. 4)-6). Przepisy Dyrektywy CCD II nie nakazują implementacji punktów 4)-6), w tym zakresie została pozostawiona możliwość wyboru państwom członkowskim.	Uwaga wyjaśniona. Projekt ustawy zgodnie z wnioskiem o wpis do wykazu prac legislacyjnych

		W odniesieniu do reklam, o których mowa w art. 13 pkt 4) – 6) należy zwrócić uwagę, że łatwość oraz szybkość, z jaką można uzyskać kredyt, mogą być obiektywnymi cechami (i) danego produktu kredytowego (np. w przypadku produktów oferowanych online) oraz (ii) danego kredytodawcy (w szczególności takiego, który na bieżąco inwestuje środki w rozwój oraz ulepszanie systemów informatycznych wykorzystywanych przez niego w procesach kredytowych). Powoływanie się na takie obiektywne cechy produktu lub danego kredytodawcy w reklamie jest istotną cechą wyróżniającą dany produkt/kredytodawcę na rynku kredytów konsumenckich. Wskazane cechy stanowią istotną informację dla samego konsumenta umożliwiającą mu ocenę czy skorzystanie z oferty danego kredytodawcy będzie się wiązało po jego stronie z istotnym wysiłkiem organizacyjnym oraz czasowym. Dodatkowo możliwość powoływania się na wskazane cechy w informacjach reklamowych wymaga od kredytodawcy odpowiedniego ustrukturyzowania zarówno swojej oferty kredytowej, jak i procesów wewnętrznych, które taką szybkość, łatwość i transparentność usługi mają za zadanie wspomagać. Co za tym idzie, możliwość podkreślania (czy nawet zwracania uwagi konsumenta) wskazanych cech produktu i procesu w reklamie zachęca kredytodawców do przeznaczania odpowiednich środków finansowych na rozwój rozwiązań technicznych, którymi posługują się w procesie nawiązywania relacji z konsumentem. Brak możliwości powoływania się na wskazane cechy w komunikatach reklamowych może odnieść skutek odwrotny do zamierzonego – zamiast przyczynić się do wyższego poziomu ochrony konsumenta, zniechęci to kredytodawców do podnoszenia poziomu świadczonych przez nich usług zgodnie z oczekiwaniami klientów, co przełoży się na spadek konkurencyjności oferty rynkowej. Należy również podkreślić, że ewentualne ryzyka związane z łatwością oraz szybkością, z jaką dany kredyt można uzyskać, przejawiające się w możliwości podjęcia przez konsumenta pochopnej decyzji dotyczącej	i programowych Rady Ministrów, zakłada skorzystanie z opcji narodowej określonej w art. 8 ust. 8 dyrektywy 2023/2225. Reklamy kredytów spełniając wymogi wynikające z opcji narodowych będą konkurowały w swojej treści ofertą i parametrami kredytu.

		zaciągnięcia zobowiązania, są mitygowane przez przysługujące konsumentowi prawo do odstąpienia od umowy kredytu w określonym terminie. Interesy konsumenta są więc w wystarczający sposób zabezpieczone również w tych wszystkich przypadkach, gdy dany produkt i proces kredytowy – z uwagi w szczególności na wykorzystane kanały komunikacji oraz intuicyjność i brak skomplikowania procesu kredytowego – pozwalają na relatywnie szybkie pozyskania finansowania dłużnego. Analogicznie w przypadku reklam kredytów, które określają, że uzyskanie rabatu jest uwarunkowane zaciągnięciem kredytu – o ile jest to obiektywna informacja dotycząca cech danego produktu, to korzystne jest, że jest ona konsumentowi przekazywana już na tak wczesnym etapie. W odniesieniu natomiast do ewentualnego zakazu reklam produktów kredytowych, które oferują okresy karencji dłuższe niż trzy miesiące na spłatę rat kredytu, należy zauważyć, że tego typu produkty są szeroko dostępne na rynku (w szczególności są to różnego rodzaju rozwiązania BNPL) i odpowiadają na oczekiwania klientów w tym zakresie. Brak możliwości ich reklamowania może przełożyć się na zmniejszenie dostępności tego typu produktów na rynku, ze szkodą dla konsumenta. Problem w zakresie regulacji reklamy najwyraźniej widać w art. 13 Projektu, w tym w zakazie podkreślania w reklamie szybkości lub łatwości uzyskania kredytu (art. 13 pkt 4) oraz informowania o możliwości odroczenia spłaty na okres dłuższy niż trzy miesiące (art. 13 pkt 6). Są to przepisy o charakterze antykonsumenckim. Należy pamiętać, że konsumenci poszukujący finansowania w instytucjach pożyczkowych często znajdują się w trudnej sytuacji. Dlatego informacja o szybkości przyznania środków jest kluczowym i obiektywnym parametrem, pozwalającym na porównanie ofert i wybór tej, która realnie odpowiada na pilną sytuację. Co do zasady też, szybkość uzyskania kredytu jest jednym z ważnych uwarunkowań konkurencyjnych na rynku	

		kredytu konsumenckiego (podmioty konkurują w tym zakresie pomiędzy sobą). W zakresie szybkości udzielenia kredytu konsumenci poszukują zwykle podmiotu, który zapewni im finansowanie w odpowiednim czasie. Konsumenci cenią sobie czas i możliwość szybkiego i sprawnego zorganizowania finansowania, a jednocześnie – przeznaczenia oszczędzonego w ten sposób czasu na życie rodzinę czy realizację innych życiowych zadań. W związku z tym, zakaz reklamowania możliwości szybkiego uzyskania finansowania jest de facto niekorzystny z punktu widzenia oczekiwań konsumentów. Problem w zakresie regulacji reklamy najwyraźniej widać w art. 13 Projektu, w tym w zakazie podkreślania w reklamie szybkości lub łatwości uzyskania kredytu (art. 13 pkt 4) oraz informowania o możliwości odroczenia spłaty na okres dłuższy niż trzy miesiące (art. 13 pkt 6). Są to przepisy o charakterze antykonsumenckim. Należy pamiętać, że konsumenci poszukujący finansowania w instytucjach pożyczkowych często znajdują się w trudnej sytuacji. Dlatego informacja o szybkości przyznania środków jest kluczowym i obiektywnym parametrem, pozwalającym na porównanie ofert i wybór tej, która realnie odpowiada na pilną sytuację. Co do zasady też, szybkość uzyskania kredytu jest jednym z ważnych uwarunkowań konkurencyjnych na rynku kredytu konsumenckiego (podmioty konkurują w tym zakresie pomiędzy sobą). W zakresie szybkości udzielenia kredytu konsumenci poszukują zwykle podmiotu, który zapewni im finansowanie w odpowiednim czasie. Konsumenci cenią sobie czas i możliwość szybkiego i sprawnego zorganizowania finansowania, a jednocześnie – przeznaczenia oszczędzonego w ten sposób czasu na życie rodzinę czy realizację innych życiowych zadań. W związku z tym, zakaz reklamowania możliwości szybkiego uzyskania finansowania jest de facto niekorzystny z punktu widzenia oczekiwań konsumentów. Polski rynek usług finansowych jest rynkiem nowoczesnym i innowacyjnym na tle Europy. Polska jest słusznie dumna z jego rozwoju, również w obszarze nowych technologii. Szybkość uzyskania	

		finansowania jest jednym z przejawów tego rozwoju, a w naszej ocenie nie zachodzą przesłanki, aby podmioty inwestujące właśnie w szybka i sprawną obsługę klientów nie mogły takiego podejścia reklamować Z kolei możliwość skorzystania z karencji w spłacie jest bezsprzecznie korzystnym dla klienta elementem umowy, stanowiącym formę zabezpieczenia na wypadek nieprzewidzianych trudności. Zakazywanie informowania o tych cechach jest działaniem nielogicznym – nie zwiększa standardu ochrony konsumenta, lecz odbiera się mu dostęp do istotnych informacji, które pomagają podjąć świadomą i najlepszą dla siebie decyzję. Tym samym w tym przypadku również zakazy reklamowe nie będą służyły rozwojowi oraz wzmocnieniu rynku finansowego. Taka kazuistyka legislacyjna opiera się na błędnym założeniu, że konsumenta należy chronić przed informacją samą w sobie, a nie wyposażać go w narzędzia do jej prawidłowej oceny. Prowadzi to do sytuacji, w której reklamy, zamiast informować o konkretnych cechach produktu, będą ograniczać się do ogólnego przekazu wizerunkowego. Uważamy, że nowoczesne i skuteczne państwo prawa powinno skupiać się na wzmacnianiu kompetencji obywateli, w tym poprzez systemową edukację finansową, a nie na cenzurowaniu legalnego obrotu gospodarczego. Dlatego wnosimy o ponowną, krytyczną analizę art. 13 Projektu. Postulujemy w szczególności usunięcie zakazów, które uniemożliwiają informowanie konsumentów o obiektywnie korzystnych i istotnych dla nich cechach produktu, takich jak szybkość jego przyznania czy możliwość skorzystania z karencji w spłacie. Utrzymanie tych przepisów w obecnym kształcie nie zwiększy bezpieczeństwa konsumentów, a jedynie ograniczy ich prawo do informacji i osłabi zdrową konkurencję na rynku, która jest naturalnym gwarantem wysokiej jakości usług. Naszym zdaniem zasadnym jest, żeby nie korzystać z uprawnienia państw członkowskich wskazanych w art. 8 ust. 8 Dyrektywy i	

			zrezygnować z zakazów reklamowych przewidzianych w art. 13 pkt 4 i 6. Polski rynek kredytowy i konsumencki nie jest rynkiem, na którym powszechne są zjawiska niepożądane w kontekście przekredytowania społeczeństw czy masowych kłopotów ze spłacalnością zobowiązań. Z tej przyczyny nie zachodzą na tym etapie przesłanki, aby nadmiernie ograniczać możliwość reklamy kredytu, czyli korzystać z możliwości opcjonalnie wskazanych przez ustawodawcę europejskiego. Gdyby takie zjawiska w przyszłości wystąpiły, zawsze będzie możliwość uzupełnienia zakazów. Ponadto, rekomendowanym jest, aby przy „zakazach” reklamowych zawartych w art. 13 wyraźnie zostało wskazane, że ogólne pozytywne stwierdzenia i hasła marketingowe, które wprost nie odnoszą się do kredytu konsumenckiego (np. że to ten kredyt polepszy sytuację życiową konsumenta) są dozwolone.	
131.	Art. 13 pkt. 4) - 6)	Pracodawcy RP	Przepisy Dyrektywy CCD II nie nakazują implementacji punktów 4)-6), w tym zakresie została pozostawiona możliwość wyboru państwom członkowskim. W odniesieniu do reklam, o których mowa w art. 13 pkt 4) – 6) należy zwrócić uwagę, że łatwość oraz szybkość, z jaką można uzyskać kredyt, mogą być obiektywnymi cechami (i) danego produktu kredytowego (np. w przypadku produktów oferowanych online) oraz (ii) danego kredytodawcy (w szczególności takiego, który na bieżąco inwestuje środki w rozwój oraz ulepszanie systemów informatycznych wykorzystywanych przez niego w procesach kredytowych). Powoływanie się na takie obiektywne cechy produktu lub danego kredytodawcy w reklamie jest istotną cechą wyróżniającą dany produkt/kredytodawcę na rynku kredytów konsumenckich. Wskazane cechy stanowią istotną informację dla samego konsumenta umożliwiającą mu ocenę czy skorzystanie z oferty danego kredytodawcy będzie się wiązało po jego stronie z istotnym wysiłkiem organizacyjnym oraz czasowym.	Uwaga wyjaśniona. Projekt ustawy zgodnie z wnioskiem o wpis do wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów, zakłada skorzystanie z opcji narodowej określonej w art. 8 ust. 8 dyrektywy 2023/2225. Reklamy kredytów spełniając wymogi wynikające z opcji narodowych będą konkurowały w swojej treści ofertą i parametrami kredytu.

			Dodatkowo możliwość powoływania się na wskazane cechy w informacjach reklamowych wymaga od kredytodawcy odpowiedniego ustrukturyzowania zarówno swojej oferty kredytowej, jak i procesów wewnętrznych, które taką szybkość, łatwość i transparentność usługi mają za zadanie wspomagać. Co za tym idzie, możliwość podkreślania (czy nawet zwracania uwagi konsumenta) wskazanych cech produktu i procesu w reklamie zachęca kredytodawców do przeznaczania odpowiednich środków finansowych na rozwój rozwiązań technicznych, którymi posługują się w procesie nawiązywania relacji z konsumentem. Brak możliwości powoływania się na wskazane cechy w komunikatach reklamowych może odnieść skutek odwrotny do zamierzonego – zamiast przyczynić się do wyższego poziomu ochrony konsumenta, zniechęci to kredytodawców do podnoszenia poziomu świadczonych przez nich usług zgodnie z oczekiwaniami klientów, co przełoży się na spadek konkurencyjności oferty rynkowej. Należy również podkreślić, że ewentualne ryzyka związane z łatwością oraz szybkością, z jaką dany kredyt można uzyskać, przejawiające się w możliwości podjęcia przez konsumenta pochopnej decyzji dotyczącej zaciągnięcia zobowiązania, są mitygowane przez przysługujące konsumentowi prawo do odstąpienia od umowy kredytu w określonym terminie. Interesy konsumenta są więc w wystarczający sposób zabezpieczone również w tych wszystkich przypadkach, gdy dany produkt i proces kredytowy – z uwagi w szczególności na wykorzystane kanały komunikacji oraz intuicyjność i brak skomplikowania procesu kredytowego – pozwalają na relatywnie szybkie pozyskania finansowania dłużnego. Analogicznie w przypadku reklam kredytów, które określają, że uzyskanie rabatu jest uwarunkowane zaciągnięciem kredytu – o ile jest to obiektywna informacja dotycząca cech danego produktu, to korzystne jest, że jest ona konsumentowi przekazywana już na tak wczesnym etapie.	

			W odniesieniu natomiast do ewentualnego zakazu reklam produktów kredytowych, które oferują okresy karencji dłuższe niż trzy miesiące na spłatę rat kredytu, należy zauważyć, że tego typu produkty są szeroko dostępne na rynku (w szczególności są to różnego rodzaju rozwiązania BNPL) i odpowiadają na oczekiwania klientów w tym zakresie. Brak możliwości ich reklamowania może przełożyć się na zmniejszenie dostępności tego typu produktów na rynku, ze szkodą dla konsumenta. Proponujemy zmianę art. 13 i wykreślenie w nim pkt. 4)-6).	
132.	Art. 13 pkt 4-6	Związek Przedsiębiorców i Pracodawców	Problem w zakresie regulacji reklamy najwyraźniej widać w art. 13 Projektu, w tym w zakazie podkreślania w reklamie szybkości lub łatwości uzyskania kredytu (art. 13 pkt 4) oraz informowania o możliwości odroczenia spłaty na okres dłuższy niż trzy miesiące (art. 13 pkt 6). Są to przepisy o charakterze antykonsumenckim. Należy pamiętać, że konsumenci poszukujący finansowania w instytucjach pożyczkowych często znajdują się w trudnej sytuacji. Dlatego informacja o szybkości przyznania środków jest kluczowym i obiektywnym parametrem, pozwalającym na porównanie ofert i wybór tej, która realnie odpowiada na pilną sytuację. Co do zasady też, szybkość uzyskania kredytu jest jednym z ważnych uwarunkowań konkurencyjnych na rynku kredytu konsumenckiego (podmioty konkurują w tym zakresie pomiędzy sobą). W zakresie szybkości udzielenia kredytu konsumenci poszukują zwykle podmiotu, który zapewni im finansowanie w odpowiednim czasie. Konsumenci cenią sobie czas i możliwość szybkiego i sprawnego zorganizowania finansowania, a jednocześnie – przeznaczenia oszczędzonego w ten sposób czasu na życie rodzinę czy realizację innych życiowych zadań. W związku z tym, zakaz reklamowania możliwości szybkiego uzyskania finansowania jest de facto niekorzystny z punktu widzenia oczekiwań konsumentów. Polski rynek usług finansowych jest rynkiem nowoczesnym i innowacyjnym na tle Europy. Polska jest słuszenie dumna z jego rozwoju, również w obszarze nowych technologii. Szybkość uzyskania	Uwaga wyjaśniona. Projekt ustawy zgodnie z wnioskiem o wpis do wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów, zakłada skorzystanie z opcji narodowej określonej w art. 8 ust. 8 dyrektywy 2023/2225. Reklamy kredytów spełniając wymogi wynikające z opcji narodowych będą konkurowały w swojej treści ofertą i parametrami kredytu.

		finansowania jest jednym z przejawów tego rozwoju, a w naszej ocenie nie zachodzą przesłanki, aby podmioty inwestujące właśnie w szybka i sprawna obsługę klientów nie mogły takiego podejścia reklamować Z kolei możliwość skorzystania z karencji w spłacie jest bezsprzecznie korzystnym dla klienta elementem umowy, stanowiącym formę zabezpieczenia na wypadek nieprzewidzianych trudności. Zakazywanie informowania o tych cechach jest działaniem nielogicznym – nie zwiększa standardu ochrony konsumenta, lecz odbiera się mu dostęp do istotnych informacji, które pomagają podjąć świadomą i najlepszą dla siebie decyzję. Tym samym w tym przypadku również zakazy reklamowe nie będą służyły rozwojowi oraz wzmocnieniu rynku finansowego. Taka kazuistyka legislacyjna opiera się na błędnym założeniu, że konsumenta należy chronić przed informacją samą w sobie, a nie wyposażać go w narzędzia do jej prawidłowej oceny. Prowadzi to do sytuacji, w której reklamy, zamiast informować o konkretnych cechach produktu, będą ograniczać się do ogólnego przekazu wizerunkowego. Uważamy, że nowoczesne i skuteczne państwo prawa powinno skupiać się na wzmacnianiu kompetencji obywateli, w tym poprzez systemową edukację finansową, a nie na cenzurowaniu legalnego obrotu gospodarczego. Dlatego wnosimy o ponowną, krytyczną analizę art. 13 Projektu. Postulujemy w szczególności usunięcie zakazów, które uniemożliwiają informowanie konsumentów o obiektywnie korzystnych i istotnych dla nich cechach produktu, takich jak szybkość jego przyznania czy możliwość skorzystania z karencji w spłacie. Utrzymanie tych przepisów w obecnym kształcie nie zwiększy bezpieczeństwa konsumentów, a jedynie ograniczy ich prawo do informacji i osłabi zdrową konkurencję na rynku, która jest naturalnym gwarantem wysokiej jakości usług. Naszym zdaniem zasadnym jest, żeby nie korzystać z uprawnienia państw członkowskich wskazanych w art. 8 ust. 8 Dyrektywy i	

			zrezygnować z zakazów reklamowych przewidzianych w art. 13 pkt 4 i 6. Polski rynek kredytowy i konsumencki nie jest rynkiem, na którym powszechne są zjawiska niepożądane w kontekście przekredytowania społeczeństw czy masowych kłopotów ze spłacalnością zobowiązań. Z tej przyczyny nie zachodzą na tym etapie przesłanki, aby nadmiernie ograniczać możliwość reklamy kredytu, czyli korzystać z możliwości opcjonalnie wskazanych przez ustawodawcę europejskiego. Gdyby takie zjawiska w przyszłości wystąpiły, zawsze będzie możliwość uzupełnienia zakazów. Ponadto, rekomendowanym jest, aby przy „zakazach” reklamowych zawartych w art. 13 wyraźnie zostało wskazane, że ogólne pozytywne stwierdzenia i hasła marketingowe, które wprost nie odnoszą się do kredytu konsumenckiego (np. że to ten kredyt polepszy sytuację życiową konsumenta) są dozwolone.	
133.	Art. 13 pkt 4-6	Krajowy Związek Banków Spółdzielczych - KZBS	Proponujemy usunięcie art. 13 pkt 4-6. Naszym zdaniem zapisy w tym zakresie są nadmiarowe. Dyrektywa 2023/2225 w art. 8 ust. 8 nie obliguje ustawodawcy do wprowadzenia przedmiotowych zakazów. Wprowadzenie zakazów określonych w pkt 4-6 art. 13 nie przyczyni się do zapewnienia lepszej ochrony konsumenta. Informacje objęte ww. punktami stanowią informacje o cechach produktu korzystnych dla konsumenta, które mogą być dla niego istotną informacją przy podejmowaniu decyzji co do zaciągnięcia zobowiązania. Natomiast kwestie ewentualnych nadużyć, które mogłyby wynikać z wprowadzającego konsumenta w błąd informowania o ww. cechach produktu są już zabezpieczone przepisami ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym, np. w art. 5 ust. 2 pkt 1 i 2, art. 5 ust. 3 pkt 5) tej ustawy.	Uwaga wyjaśniona. Projekt ustawy zgodnie z wnioskiem o wpis do wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów, zakłada skorzystanie z opcji narodowej określonej w art. 8 ust. 8 dyrektywy 2023/2225. Reklamy kredytów spełniając wymogi wynikające z opcji narodowych będą konkurowały w swojej treści ofertą i parametrami kredytu.

			Wprowadzenie zakazów spowodowałoby nieuzasadnione w świetle całokształtu regulacji niemal zupełne wyeliminowanie możliwości reklamowania kredytu konsumenckiego – usługi legalnej, stanowiącej istotny czynnik wzrostu gospodarczego. Ich wprowadzenie miałyby negatywny wpływ na akcję kredytową poprzez zmniejszenie popytu na kredyt konsumencki. Potencjalni kredytobiorcy nie będą mieli wiedzy o określonych produktach z uwagi na zakazy ich reklamowania.	
134.	Art. 13 pkt 6	Związek Banków Polskich	Proponujemy wykreślenie pkt 6 z art. 13. Uzasadnienie Nie ma przesłanek do wprowadzania tego zakazu i korzystania w tym zakresie z opcji narodowej z art. 8 ust. 8 lit. c CCD2. W uzasadnieniu projektu nie wskazano żadnych argumentów za wprowadzeniem tego zakazu, w tym uzasadnienia na czym miałyby polegać dobro konsumentów, stanowiące podstawę do wprowadzenia zakazów. Co więcej, proponowany zakaz dotyczy samej formy przekazu reklamowego, a nie konstrukcji produktu jako takiego. Będzie to prowadziło do niezrozumiałych sytuacji, w których produkt z karencją powyżej 3 miesiące jest zgodny z prawem i oferowany konsumentom, ale nie może być wprost reklamowany. Jest nielogiczne z punktu widzenia przejrzystości i uczciwości rynku. Oferty zawierające dłuższe karencje w spłacie są często kierowane do osób, dla których ten mechanizm może umożliwić zaplanowanie budżetu lub zmniejszyć ryzyko nieterminowej spłaty we wczesnym okresie kredytowania. Usługi odroczenia spłaty mogą być korzystne dla klientów, w szczególności gdy w okresie karencji nie są naliczane odsetki. Odroczenia spłaty kredytu są najczęściej cechą kredytu wiążanego i są jedną z form promocji tzw. kredytów 0% (RRSO 0%). Zakaz reklamy tego typu produktów doprowadzi do wyeliminowania takich ofert kredytu z rynku ze szkodą dla konsumentów. Stanowiłby to	Uwaga wyjaśniona. Projekt ustawy zgodnie z wnioskiem o wpis do wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów, zakłada skorzystanie z opcji narodowej określonej w art. 8 ust. 8 dyrektywy 2023/2225. Reklamy kredytów spełniając wymogi wynikające z opcji narodowych będą konkurowały w swojej treści ofertą i parametrami kredytu.

			także nieuzasadnione ograniczenie zasady swobody działalności gospodarczej.	
135.	Art. 13 pkt 3 – 5	Izba Gospodarki Elektronicznej	Art. 13 pkt 3)-5) nie stosuje się do kredytów konsumenckich w postaci odroczenia konsumentowi terminu płatności za dany towar lub usługę.” Wskazane punkty nie znajdują odzwierciedlenia w specyficznym produkcie jakim jest kredyt konsumencki w formule odroczenia konsumentowi terminu płatności za dany towar lub usługę (tzw. buy now pay later).	Uwaga wyjaśniona. Projekt ustawy zgodnie z wnioskiem o wpis do wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów, zakłada skorzystanie z opcji narodowej określonej w art. 8 ust. 8 dyrektywy 2023/2225. Reklamy kredytów spełniając wymogi wynikające z opcji narodowych będą konkurowały w swojej treści ofertą i parametrami kredytu.
136.	Art. 14	Związek Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce	Zgłaszamy uwagę do art. 14 Projektu ustawy, gdyż jego treść nie jest skorelowana z brzmieniem Dyrektywy CCD II. Dyrektywa wprowadza w preambule (motyw nr 47) wyjątek, gdy sprzedaż wiązana nie powinna być zakazana, którą ustawodawca całkowicie pominął. Proponujemy jej dopisanie w przepisie poprzez wprowadzenie jej do ustępu 1 jak niżej. Jednocześnie projektodawca niezgodnie z dyrektywą sformułował wyjątek od reguły dopuszczającej sprzedaż wiążaną, wymagając aby umowa rachunku była prowadzona bezpłatnie. Jest to nadmiarowe wobec brzmienia Dyrektywy CCD II. Propozycja zapisu: a) art. 14 otrzymuje brzmienie:	Uwaga wyjaśniona. Projekt w zakresie opcji narodowej dotyczącej sprzedaży wiązanej odpowiada założeniom przyjętym we wpisie projektu do wykazu prac legislacyjnych i programowych RM. Dyrektywa 2023/2225 w art. 14 zakłada zakaz sprzedaży wiązanej jako zasadę, od której państwo może nie wprowadzać

			„Art. 14. Zakazane jest dokonywanie sprzedaży związanej w związku z zawarciem umowy o kredyt konsumencki, z wyjątkiem przypadku, gdy: 1) dana usługa lub produkt zaoferowane łącznie z umową o kredyt nie mogą być zaoferowane oddzielnie, ponieważ stanowią one w pełni zintegrowaną część kredytu, 2. sprzedaż wiązana dotyczy rachunku płatniczego lub oszczędnościowego, którego wyłącznym celem jest: 1) gromadzenie środków finansowych przeznaczonych na spłatę kredytu konsumenckiego; 2) obsługa kredytu konsumenckiego; 3) łączenie zasobów w celu uzyskania kredytu konsumenckiego, lub 4) zapewnienie kredytodawcy dodatkowego zabezpieczenia spłaty kredytu konsumenckiego w przypadku zaległości w spłacie tego kredytu.”	żadnych wyjątków. Projektodawca przyjął, że skoro zasadą jest zakaz sprzedaży związanej, natomiast w drodze wyjątku może dozwolnić sprzedaży związanej rachunku płatniczego lub oszczędnościowego o określonym w dyrektywie celu, to może – zamiast zakazywać oferowania tych rachunków całkowicie, dozwolnić na oferowanie ich z zastrzeżeniem warunku bezpłatności.
137.	Art. 14	Izba Gospodarki Elektronicznej	Art. 14. Zakazane jest dokonywanie sprzedaży związanej w związku z zawarciem umowy o kredyt konsumencki, z wyjątkiem przypadku gdy sprzedaż wiązana dotyczy prowadzonego bezpłatnie rachunku technicznego banku, rachunku, płatniczego lub oszczędnościowego, którego wyłącznym celem jest: Do obsługi kredytów często wykorzystywane są rachunki techniczne banku, które nie są rachunkami płatniczymi.	Uwaga wyjaśniona. Projekt w zakresie opcji narodowej dotyczącej sprzedaży związanej odpowiada założeniom przyjętym we wpisie projektu do wykazu prac legislacyjnych i programowych RM. Dyrektywa 2023/2225 w art. 14 zakłada zakaz sprzedaży związanej jako zasadę, od której państwo

				może nie wprowadzać żadnych wyjątków. Projektodawca przyjął, że skoro zasadą jest zakaz sprzedaży związanej, natomiast w drodze wyjątku może dozwolnić sprzedaży związanej rachunku płatniczego lub oszczędnościowego o określonym w dyrektywie celu, to może – zamiast zakazywać oferowania tych rachunków całkowicie, dozwolnić na oferowanie ich z zastrzeżeniem warunku bezpłatności.
138.	Art. 14	Polski Związek Instytucji Pożyczkowych	Artykuł 14 ust. 2 CCD2 dopuszcza odstępstwa od generalnego zakazu sprzedaży związanej. Mowa tam o prowadzeniu rachunku płatniczego lub oszczędnościowego, który ma być wykorzystywany przy obsłudze kredytu, przy okazji którego jest oferowany. W przeciwieństwie jednak do treści art. 14 Projektu, w art. 14 ust. 2 CCD2 nie ma mowy o tym, aby taki rachunek płatniczy lub oszczędnościowy był obligatoryjnie bezpłatny. Tymczasem, w projektowanym art. 14 nowej UKK, Projektodawca zawiera zastrzeżenie, iż taki rachunek płatniczy lub oszczędnościowy był bezpłatny, mimo iż jest to odrębna usługa, która jest wprost wymieniona w CCD2 jako dopuszczalna, w ramach przewidzianego w CCD2 odstępstwa. Zmiana art. 14 Projektu i nadanie mu brzmienia: „Art. 14. Zakazane jest dokonywanie sprzedaży związanej w związku z zawarciem umowy o	Uwaga wyjaśniona. Projekt w zakresie opcji narodowej dotyczącej sprzedaży związanej odpowiada założeniom przyjętym we wpisie projektu do wykazu prac legislacyjnych i programowych RM. Dyrektywa 2023/2225 w art. 14 zakłada zakaz sprzedaży związanej jako zasadę, od której państwo może nie wprowadzać

			kredyt konsumencki, z wyjątkiem przypadku gdy sprzedaż wiązana dotyczy prowadzonego bezpłatnie rachunku płatniczego lub oszczędnościowego, którego wyłącznym celem jest: 1) gromadzenie środków finansowych przeznaczonych na spłatę kredytu konsumenckiego, 2) obsługa kredytu konsumenckiego, 3) łączenie zasobów w celu uzyskania kredytu konsumenckiego, lub 4) zapewnienie kredytodawcy dodatkowego zabezpieczenia spłaty kredytu konsumenckiego w przypadku zaległości w spłacie tego kredytu.”	żadnych wyjątków. Projektodawca przyjął, że skoro zasadą jest zakaz sprzedaży wiązanej, natomiast w drodze wyjątku może dozwolnić sprzedaży wiązanej rachunku płatniczego lub oszczędnościowego o określonym w dyrektywie celu, to może – zamiast zakazywać oferowania tych rachunków całkowicie, dozwolnić na oferowanie ich z zastrzeżeniem warunku bezpłatności.
139.	Art. 14	Związek Banków Polskich	Proponujemy zmianę brzmienia art. 14: <i>„Art. 14. Zakazane jest dokonywanie sprzedaży wiązanej w związku z zawarciem umowy</i> <i>o kredyt konsumencki, z wyjątkiem przypadku gdy sprzedaż wiązana dotyczy prowadzonego</i> <i>~~bezpłatnie~~ rachunku płatniczego lub oszczędnościowego, którego wyłącznym celem jest:</i> <i>1) gromadzenie środków finansowych przeznaczonych na spłatę kredytu konsumenckiego;</i> <i>2) obsługa kredytu konsumenckiego;</i>	Uwaga wyjaśniona. Projekt w zakresie opcji narodowej dotyczącej sprzedaży wiązanej odpowiada założeniom przyjętym we wpisie projektu do wykazu prac legislacyjnych i programowych RM. Dyrektywa 2023/2225 w art. 14 zakłada zakaz sprzedaży wiązanej jako zasadę, od której państwo może nie wprowadzać żadnych wyjątków.

		3) <i>łączenie zasobów w celu uzyskania kredytu konsumenckiego, lub</i> 4) <i>zapewnienie kredytodawcy dodatkowego zabezpieczenia spłaty kredytu konsumenckiego</i> <i>w przypadku zaległości w spłacie tego kredytu.</i> 2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do kredytu w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym.” Uzasadnienie Przepis wymaga, aby rachunek płatniczy lub oszczędnościowy służący do opisanych w tym artykule celów był rachunkiem prowadzonym bezpłatnie. Tymczasem, zgodnie z art. 14 ust. 1 i 2 Dyrektywy: 1. <i>Państwa członkowskie dopuszczają praktyki sprzedaży łączonej, lecz zakazują sprzedaży związanej.</i> 2. <i>Na zasadzie odstępstwa od ust. 1 i bez uszczerbku dla stosowania prawa konkurencji, państwa członkowskie mogą zezwolić kredytodawcom na wymaganie od konsumenta otwarcia lub prowadzenia rachunku płatniczego lub oszczędnościowego, jeżeli wyłącznym przeznaczeniem takiego rachunku jest jeden z poniższych celów: (...)</i> <u>Art. 14 projektu narusza zatem wymogi dotyczące maksymalnej harmonizacji dyrektywy.</u> Należy wskazać, że istnieją kredyty konsumenckie, które nierozdzielnie związane są z prowadzeniem na rzecz konsumenta rachunku płatniczego (np. karta kredytowa lub kredyt w rachunku płatniczym). Wymaganie od kredytodawców, aby bank prowadził tego typu rachunek bezpłatnie, jest nieuzasadnione z uwagi na	Projektodawca przyjął, że skoro zasadą jest zakaz sprzedaży związanej, natomiast w drodze wyjątku może dozwolnić sprzedaży związanej rachunku płatniczego lub oszczędnościowego o określonym w dyrektywie celu, to może – zamiast zakazywać oferowania tych rachunków całkowicie, dozwolnić na oferowanie ich z zastrzeżeniem warunku bezpłatności.

			konieczność pokrycia przez bank kosztów związanych ze świadczeniem usługi. Zgodnie z motywem 47 dyrektywy CCD2 <i>Co do zasady sprzedaż wiązana nie powinna być dozwolona, chyba że dana usługa finansowa lub produkt finansowy zaoferowane łącznie z umową o kredyt nie mogą być zaoferowane oddzielnie, ponieważ stanowią one w pełni zintegrowaną część kredytu, np. w przypadku kredytu w rachunku bieżącym.</i> W przypadku kredytu w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym mogłyby powstać wątpliwości, czy jest dozwolona sprzedaż kredytu z rachunkiem oszczędnościowo-rozliczeniowym. Rachunek oszczędnościowo-rozliczeniowy jest rachunkiem płatniczym, ale jego wyłącznym celem nie jest tylko gromadzenie środków na spłatę kredytu, obsługa kredytu itd. Służy on także do gromadzenia środków pieniężnych w innych celach, wykonywania innych transakcji płatniczych, niezwiązanych z obsługą kredytu. Są to produkty zintegrowane, jak stanowi motyw 47 dyrektywy, dlatego aby nie było żadnych wątpliwości należałoby wyłączyć wprost zastosowanie tego zakazu do kredytu w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym.	
140.	Art. 15 ust. 1	Związek Banków Polskich	Proponujemy zmianę brzmienia art. 15 ust. 1: <i>„Kredytodawca może wymagać od konsumenta zawarcia umowy ubezpieczenia spłaty kredytu konsumenckiego, której suma ubezpieczenia jest nie wyższa niż całkowita kwota do zapłaty, jeżeli jest to uzasadnione i proporcjonalne w odniesieniu do rodzaju i warunków kredytu, pod warunkiem, że akceptuje możliwość wyboru przez konsumenta oferty dowolnego zakładu ubezpieczeń prowadzącego działalność na terenie UE odpowiadającej minimalnemu zakresowi ubezpieczenia określonego przez kredytodawcę.”</i> Uzasadnienie	Uwaga wyjaśniona. Przepis odzwierciedla brzmienie wdrażanego art. 14 ust. 3 dyrektywy 2023/2225. Uzupełniono uzasadnienie.

			Wskazany w art. 15 ust. 1 „dowolny zakład ubezpieczeń” jest pojęciem zbyt szerokim, ponieważ może oznaczać każdy zakład ubezpieczeń działający na świecie, także w jurysdykcjach objętych sankcjami lub bez funkcjonujących organów nadzoru zapewniających jego wiarygodne działanie. Użyta z kolei w ust. 2 fraza o „minimalnym zakresie ubezpieczenia określonym przez kredytodawcę” nie odnosi się do wiarygodności samego zakładu ubezpieczeń – a w każdym bądź razie nie musi być tak interpretowana. W takiej sytuacji ochrona konsumenta może być iluzoryczna i ubezpieczenie spłaty kredytu będzie fikcją. Pragniemy także wskazać, że w samej dyrektywie w tym kontekście stosuje się dużo bardziej pojemne i odpowiadające realiom rynku pojęcie „poziomu gwarancji równoważnym z poziomem zaproponowanym przez kredytodawcę” (art. 14.3 dyrektywy) W opinii, ZBP należy ograniczyć ten przepis wyraźnie do zakładów ubezpieczeń prowadzących działalność na terenie UE. lub też alternatywnie ująć w tym przepisie kryteria wiarygodności, jakie musi spełniać „dowolny zakład ubezpieczeń”.	
141.	Art. 15 ust. 1, 3 i 4	Polska Izba Ubezpieczeń	Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/2225 z dnia 18 października 2023 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylającej dyrektywę 2008/48/WE (dalej „dyrektywa CCD2”) wymagając wprowadzenia ograniczenia możliwości wykorzystania danych dotyczących chorób onkologicznych (art. 14 ust. 4) oraz zapewnienia konsumentowi dodatkowego czasu na porównanie ofert ubezpieczenia (art. 14 ust. 5) odnosi się wyłącznie dla umów ubezpieczenia związanych z umową o kredyt. Projektowany art. 15 ustawy o kredycie konsumenckim posługuje się natomiast nieprecyzyjnym sformułowaniem „umowa ubezpieczenia spłaty kredytu konsumenckiego”, który może budzić wątpliwości interpretacyjne i prowadzić do szerszego zastosowania powyższych wymagań niż będący intencją ustawodawcy europejskiego.	Uwaga uwzględniona.

			W związku z powyższym proponujemy nadać postanowieniom art. 15 ust. 1, 3 i 4 następujące brzmienie: <i>1. Kredytodawca może wymagać od konsumenta zawarcia umowy ubezpieczenia związanej z umową o kredyt konsumencki ~~splaty kredytu konsumenckiego~~, której suma ubezpieczenia jest nie wyższa niż całkowita kwota do zapłaty, jeżeli jest to uzasadnione i proporcjonalne w odniesieniu do rodzaju i warunków kredytu, pod warunkiem, że akceptuje możliwość wyboru przez konsumenta oferty dowolnego zakładu ubezpieczeń odpowiadającej minimalnemu zakresowi ubezpieczenia określonego przez kredytodawcę.</i> <i>3. Umowa ubezpieczenia związana z umową o kredyt konsumencki ~~splaty kredytu konsumenckiego~~ nie może zostać zawarta przed upływem 3 dni roboczych od dnia przekazania konsumentowi informacji, o której mowa w ust. 5, chyba że konsument wyraźnie tego zażąda.</i> <i>4. Warunki umowy ubezpieczenia związanej z umową o kredyt konsumencki ~~splaty kredytu konsumenckiego~~ zaproponowanej konsumentowi przez kredytodawcę nie mogą ulec zmianie przed upływem 3 dni roboczych od dnia przekazania konsumentowi informacji, o której mowa w ust. 65.</i>	
142.	Art. 15 ust. 3	Stowarzyszenie Prawa Konkurencji	Projektowany przepis art. 15 ust. 3, który ma implementować art. 14 ust. 5 dyrektywy CCD II, stanowi, że umowa ubezpieczenia splaty kredytu konsumenckiego nie może zostać zawarta przed upływem „3 dni roboczych” od przekazania informacji konsumentowi. Abstrahując od tego, że projektowany przepis jest sformułowany w sposób nieprecyzyjnym, gdyż ani projektowany przepis, ani żaden inny przepis projektowanej ustawy nie wyjaśnia co należy rozumieć pod pojęciem dnia roboczego, zauważyć należy, że dyrektywa CCD II posługuje się określeniem „co najmniej trzech dni”, bez wskazania, że chodzi o dni robocze. Zaproponowane rozwiązanie może zatem prowadzić do nieuzasadnionej nadregulacji.	Uwaga uwzględniona.

			Zastosowanie w projekcie ustawy terminu „dni roboczych” nie znajduje uzasadnienia w realiach współczesnego rynku finansowego. W dobie powszechnego dostępu do internetu, narzędzi porównywania ofert online oraz dynamicznie zmieniających się warunków rynkowych, wymagane przez dyrektywę CCD II trzy dni są więcej niż wystarczające, by konsument mógł zapoznać się z ofertą, porównać ją z innymi propozycjami, i podjąć świadomą decyzję. W uzasadnieniu projektu brakuje jakichkolwiek danych lub analiz, na podstawie których projektodawca uznał, że trzy dni robocze to okres optymalny. W rezultacie przyjęty w projektowanym przepisie okres może prowadzić do nieuzasadnionego rozszerzenia ochrony względem standardu przewidzianego w dyrektywie CCD II, nie tylko zaburzając równowagę pomiędzy ochroną konsumenta a efektywnością rynku, ale i ograniczając elastyczność kredytodawców w dostosowywaniu ofert do zmieniających się warunków rynkowych, zubożenia oferty dostępnej dla konsumenta, który może nie otrzymać lepszej propozycji, jeśli kredytodawca będzie związany wcześniejszym formularzem, sztucznego zamrożenia warunków ofertowych, co może działać na niekorzyść obu stron. W związku z powyższym, w celu zapewnienia zgodności z dyrektywą CCD II oraz uniknięcia ryzyka zarzutu nadregulacji, proponujemy zmianę projektowanego przepisu i przyjęcie brzmienia: „3 dni” zamiast „3 dni roboczych”.	
143.	Art. 15 ust. 4	Stowarzyszenie Prawa Konkurencji	Projektowany przepis art. 15 ust. 4, który ma implementować art. 14 ust. 5 dyrektywy CCD II, przewiduje, że umowa ubezpieczenia spłaty kredytu konsumenckiego nie może zostać zawarta przed upływem „3 dni roboczych” od przekazania informacji konsumentowi. Abstrahując od tego, że projektowany przepis jest sformułowany w sposób nieprecyzyjnym, gdyż ani projektowany przepis, ani żaden inny przepis projektowanej ustawy nie wyjaśnia co należy rozumieć pod pojęciem dnia roboczego, zauważyć należy, że dyrektywa CCD II posługuje się określeniem „co najmniej trzech dni”, bez wskazania, że chodzi o dni	Uwaga uwzględniona.

			robocze. Zaproponowane rozwiązanie może zatem prowadzić do nieuzasadnionej nadregulacji. Zastosowanie w projekcie ustawy terminu „dni roboczych” nie znajduje uzasadnienia w realiach współczesnego rynku finansowego. W dobie powszechnego dostępu do internetu, narzędzi porównywania ofert online oraz dynamicznie zmieniających się warunków rynkowych, wymagane przez dyrektywę CCD II trzy dni są więcej niż wystarczające, by konsument mógł zapoznać się z ofertą, porównać ją z innymi propozycjami, i podjąć świadomą decyzję. W uzasadnieniu projektu brakuje jakichkolwiek danych lub analiz, na podstawie których projektodawca uznał, że trzy dni robocze to okres optymalny. W rezultacie przyjęty w projektowanym przepisie okres może prowadzić do nieuzasadnionego rozszerzenia ochrony względem standardu przewidzianego w dyrektywie CCD2, nie tylko zaburzając równowagę pomiędzy ochroną konsumenta a efektywnością rynku, ale i ograniczając elastyczność kredytodawców w dostosowywaniu ofert do zmieniających się warunków rynkowych, zubożenia oferty dostępnej dla konsumenta, który może nie otrzymać lepszej propozycji, jeśli kredytodawca będzie związany wcześniejszym formularzem, sztucznego zamrożenia warunków ofertowych, co może działać na niekorzyść obu stron. W związku z powyższym, w celu zapewnienia zgodności z dyrektywą CCD II oraz uniknięcia ryzyka zarzutu nadregulacji, proponujemy zmianę projektowanego przepisu i przyjęcie brzmienia: „3 dni” zamiast „3 dni roboczych”. Nadto, projektowany art. 15 ust. 4 błędnie odsyła do ust. 6, a powinien do ust. 5.	

144.	Art. 15 ust. 3	Związek Banków Polskich	Proponujemy zmianę brzmienia art. 15 ust. 3: <i>„Umowa ubezpieczenia spłaty kredytu konsumentckiego nie może zostać zawarta przed upływem 3 dni ~~roboczych~~ od dnia przekazania konsumentowi informacji, o której mowa w ust. 5, chyba że ~~konsument wyraźnie tego zażądał~~ konsument zawierając umowę kredytu oświadczy, że rezygnuje z uprawnienia do wyboru zakładu ubezpieczeń.”</i> Uzasadnienie Sformułowanie „chyba, że konsument wyraźnie tego zażąda” jest nieprecyzyjne i może generować spory między bankiem, a konsumentami w zakresie formy tego żądania – np. czy wystarczające jest, że klient złoży oświadczenie w formie ustnej, czy też wymagana jest jakaś forma dokumentowa. Dyrektywa nie precyzuje wymaganego okresu w dniach roboczych, posługuje się sformułowaniem “3 dni”. Nie znajdujemy uzasadnienia faktycznego dla bardziej rygorystycznego terminu wynikającego z projektu ustawy – konsument ma wszakże możliwość porównania ofert chociażby online. A nawet sama szybkość procesu jest zaletą dla konsumentów. Dodatkowo chcielibyśmy także zwrócić uwagę na pewne potencjalnie negatywne elementy przyjętego rozwiązania tj. swoistego obowiązkowego odroczenia zawarcia umowy ubezpieczenia: a) pojawia się problem w sytuacji, gdy umowa ubezpieczenia zostanie dostarczona do banku, ale jej data zawarcia jest wcześniejsza niż data zawarcia umowy kredytu. Rodzi to problemy dla konsumenta, ponieważ nawet jeśli klient taką umowę ubezpieczenia już posiada i chce ją wykorzystać do zabezpieczenia kredytu, to niestety nie będzie mógł jej tak wykorzystać. Zgodnie z tym zapisem klient musi zawrzeć nową	Uwaga uwzględniona częściowo – w zakresie użycia słowa „dni” (rezygnacja z „roboczych”). W zakresie określenia „chyba że konsument wyraźnie tego zażądał” przepis odzwierciedla wdrażany art. 14 ust. 5 dyrektywy 2023/2225.

			umowę ubezpieczenia dokładnie po upływie 3 dni od daty zawarcia umowy kredytu. b) w jaki sposób bank ma sprawdzić, gdy klient dostarczy polisę od innego zakładu niż proponowany przez bank, czy i kiedy konsumentowi została przekazana informacja, o której mowa w ust. 5, czyli w jaki sposób sprawdzić, czy umowa ubezpieczenia, która klient przyniósł „z rynku” została zawarta po upływie 3 dni od daty przekazania tej informacji ? Postulujemy zaadresowanie ww. wątpliwości w treści projektu lub jego uzasadnieniu.	
145.	Art. 15 ust. 4	Związek Banków Polskich	Projektowane brzmienie przepisu 15 ust. 4 błędnie odsyła do art. 15 ust. 6. Proponujemy zmianę w tym zakresie: <i>„4. Warunki umowy ubezpieczenia spłaty kredytu konsumenckiego zaproponowanej konsumentowi przez kredytodawcę nie mogą ulec zmianie przed upływem 3 dni roboczych od dnia przekazania konsumentowi informacji, o której mowa ~~w ust. 6~~ <u>ust. 5</u>.”</i> Uzasadnienie W art. 15 ust. 4 proponujemy doprecyzowanie odwołania, które, biorąc pod uwagę treść tego artykułu, prawdopodobnie powinno odnosić się do ust. 5, regulującego obowiązek informacyjny.	Uwaga uwzględniona.
146.	Art. 15 ust. 5	Związek Banków Polskich	Proponujemy zmianę brzmienia przepisu 15 ust. 5: <i>„5. Przed zawarciem umowy o kredyt konsumencki kredytodawca informuje bezpłatnie konsumenta <u>na trwałym nośniku</u>, o: (...).”</i> Uzasadnienie Proponujemy usunięcie odwołania do typu nośnika, jako nadmiarowego ponad obowiązki wynikające z CCD2, nieuwjęte w Uzasadnieniu.	Uwaga uwzględniona.

147.	Art. 15 ust. 6	Związek Banków Polskich	Proponujemy zmianę brzmienia przepisu 15 ust. 6: <i>„6. Dane osobowe dotyczące chorób onkologicznych u konsumentów nie mogą być pozyskiwane oraz wykorzystywane do celów zawarcia umowy ubezpieczenia spłaty kredytu konsumenckiego <u>po upływie 5-let 15 lat</u> od zakończenia leczenia.”.</i> Uzasadnienie Proponujemy zachowanie okresu tzw. prawa do bycia zapomnianym wskazanego w Dyrektywie (15 lat). W Uzasadnieniu wskazano, iż podstawą do określenia art. 15 ust 6 Projektu ustawy jest wyłącznie brzmienie art. 14 Dyrektywy. Przyczyna skrócenia okresu nie została wyjaśniona.	Uwaga nieuwzględniona. Projektodawca przeprowadził dodatkowe konsultacje z właściwymi instytucjami i zdecydował pozostawić termin pięcioletni. Poszerzono uzasadnienie.
148.	Art. 15 ust. 6	Polska Izba Ubezpieczeń	Projektowane postanowienie daleko odbiega od minimalnych wymogów dyrektywy CCD2, która przewiduje 15-letni okres, po którym informacje o przebytych nowotworach nie mogą być wykorzystywane (dyrektywa CCD2 w przeciwieństwie do projektowanej ustawy nie zabrania pozyskiwania tych danych) do oceny ryzyka ubezpieczeniowego, przy jednoczesnym braku uzasadnienia dla odejścia od minimalnej harmonizacji i wymogów przewidzianych w dyrektywie. Wprowadzenie 5-letniego okresu dostępu do danych o historii chorób onkologicznych ograniczy zdolność zakładów ubezpieczeń do prawidłowej oceny ryzyka. W rezultacie spowoduje to konieczność uwzględnienia większego marginesu niepewności w wyliczeniu składek, co będzie prowadziło do wzrostu składek z umów ubezpieczenia oraz ograniczenia oferty, a także możliwego wykluczenia części klientów z dostępu do usług ubezpieczeniowych (ryzyko antyselekcji). Chcielibyśmy przy tym wyraźnie podkreślić, że podstawowym celem underwritingu przy zawarciu umowy ubezpieczenia jest odpowiednia ocena ryzyka, a co za tym idzie zapewnienie odpowiedniej ceny ubezpieczenia, a nie wykluczenie kogokolwiek z ubezpieczenia.	Uwaga nieuwzględniona. Projektodawca przeprowadził dodatkowe konsultacje z właściwymi instytucjami i zdecydował pozostawić termin pięcioletni. Poszerzono uzasadnienie.

			W praktyce przyjęcie tak krótkiego okresu dostępu do danych o historii chorób onkologicznych oznaczać będzie przeniesienie kosztów z osób charakteryzujących się wyższym ryzykiem ubezpieczeniowym na osoby zdrowe. Może to doprowadzić to do spadku liczby osób objętych ochroną i pogłębienia luki ubezpieczeniowej – już dziś jednej z największych w Europie. Ponadto w razie śmierci lub poważnej choroby, wiele osób pozostanie bez zabezpieczenia finansowego – raport PIU dotyczący ubezpieczeń na życie „Ubezpieczenia na życie. Finansowe wsparcie w najtrudniejszych chwilach” opublikowany w maju 2025 r. wskazuje, że właśnie w przypadku kredytu konsumenckiego konieczne jest zabezpieczenia (pomimo dość małych kwot zadłużenia, brak ubezpieczenia może spowodować konieczność odrzucenia spadku przez spadkobierców). Zwracamy przy tym uwagę, że polskie zakłady ubezpieczeń będą działały w trudniejszych warunkach regulacyjnych niż ich konkurenci z innych krajów UE, gdzie zdecydowano się na wprowadzenie 15-letniego terminu. W krajach takich jak Czechy, Dania, Finlandia, Niemcy i Słowacja w przepisach implementacyjnych przyjęto 15-letni okres zgodny z dyrektywą CCD2 i zasadą minimalnej harmonizacji. Przykłady te wskazują, że przyjęcie krótszego terminu jest wyjątkową praktyką W UE. Zwracamy również uwagę, że kraje te nie zdecydowały się na całkowity zakaz pozyskiwania informacji o przebytych chorobach, a ograniczyły się jedynie, zgodnie z brzmieniem dyrektywy, do możliwości wykorzystania informacji o chorobach onkologicznych. W konsekwencji podmioty działające z tych krajów będą mogły podejmować lepsze decyzje i wyceniać produkty bardziej adekwatnie, co wpłynie na ich przewagę konkurencyjną względem polskich zakładów ubezpieczeń. Tak jak już zwróciliśmy uwagę, we wcześniejszej części niniejszego pisma, dyrektywa CCD2 w przeciwieństwie do projektowanej ustawy, nie zabrania pozyskiwania tych danych. Chcielibyśmy podkreślić, że z punktu widzenia zakładów ubezpieczeń, bardzo trudne lub wręcz	

		niemożliwe może okazać się wdrożenie zakazu pozyskiwania danych onkologicznych bowiem klient odpowiadając na ogólne pytania dotyczące stanu zdrowia może przekazać zakładom ubezpieczeń informacje o przebytych chorobach nowotworowych. Ponadto zarówno przepisy dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (art. 82) jak i ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (art. 224) wymagają od zakładów gromadzenia tych informacji na potrzeby wyceny rezerw techniczno-ubezpieczeniowych. Chcielibyśmy także zwrócić uwagę, że choroby onkologiczne znacznie różnią się między sobą pod względem przebiegu, rokowań i czasu trwania remisji. W przypadku niektórych nowotworów (np. raka jądra czy tarczycy) ryzyko nawrotu znacząco spada już po kilku latach, natomiast inne – jak niektóre nowotwory układu krwiotwórczego – mogą wiązać się z ryzykiem nawrotu nawet po dłuższym czasie. Ponadto poziom wykrywalności i dostępność skutecznych metod leczenia różnią się w zależności od rodzaju nowotworu, co wpływa na realne ryzyko ubezpieczeniowe. Ponadto chcielibyśmy podkreślić, że ubezpieczyciele i reasekuratorzy stale inwestują w analizę najnowszych wiarygodnych badań medycznych i przekładają je na odpowiednie decyzje underwritingowe. Sztywne rozwiązania, takie jak proponowane w projekcie, nie uwzględniają ogromnej różnorodności w zakresie chorób onkologicznych. Należy również podkreślić, że rozwiązania dotyczące prawa do zapomnienia w zakresie chorób onkologicznych zostały wprowadzone jedynie w pojedynczych krajach i do tej pory nie zostały rzetelnie ocenione. Brakuje danych, które pozwoliłyby ocenić, czy realizują one swoje cele i jaki mają wpływ na innych konsumentów oraz ofertę ubezpieczeniową. Ze względu na krótki okres obowiązywania tego typu rozwiązań w krajach, które je wprowadziły, nie sposób dziś ocenić ich faktycznego wpływu na rynek. W związku z tym uzasadnione wydaje się	

			wprowadzenie w Polsce minimalnego 15-letniego prawa do zapomnienia, który odpowiadał będzie na oczekiwania europejskiego ustawodawcy, a jednocześnie pozwoli ocenić wpływ tego rozwiązania w długoterminowej perspektywie. W związku z powyższym proponujemy nadać postanowieniu art. 15 ust. 6 następujące brzmienie: <i>6. Dane osobowe dotyczące chorób onkologicznych u konsumentów nie mogą być pozyskiwane oraz wykorzystywane do celów zawarcia umowy ubezpieczenia związanej z umową o kredyt konsumencki spłaty kredytu konsumenckiego po upływie 5 15 lat od zakończenia leczenia.</i>	
149.	Art. 15 dodanie ust. 7	Związek Banków Polskich	Proponujemy dodanie ust. 7 w brzmieniu: „7. Ustępy 1-6 stosują się wyłącznie do umów ubezpieczenia, których kredytodawca wymaga jako zabezpieczenia kredytu.” Uzasadnienie W kontekście tego przepisu chcielibyśmy w szczególności zwrócić uwagę na wyraźnie określone w Dyrektywie, iż ograniczenia nakładane na kredytodawców przy sprzedaży ubezpieczeń dotyczą wyłącznie sytuacji sprzedaży związanej. Z art. 14 ust. 3 dyrektywy wynika, że zezwolenie kredytodawcom, by wymagali od konsumentów posiadania stosownej polisy ubezpieczeniowej dotyczącej umowy o kredyt, stanowi wyjątek od zakazu sprzedaży związanej. Taki wniosek wspierany jest przez brzmienie motywu 47 dyrektywy, który w odniesieniu do sprzedaży związanej stanowi: „(...) biorąc pod uwagę względy proporcjonalności, kredytodawca powinien móc wymagać od konsumenta posiadania odpowiedniej polisy ubezpieczeniowej w celu zagwarantowania spłaty kredytu lub ubezpieczenia wartości zabezpieczenia (...)”. A contrario, przepisy odnoszące się do sprzedaży związanej ubezpieczeń nie powinny dotyczyć ubezpieczeń dobrowolnych.	Uwaga wyjaśniona. Wobec zmienionego brzmienia art. 15 (uwzględnienie uwagi PIU), uzupełnienie go o ust. 7 nie jest celowe.

			Tak więc - dla uniknięcia wątpliwości interpretacyjnych - należy wyraźnie doprecyzować, że art. 15 ustawy dotyczy wyłącznie umów ubezpieczenia, których bank wymaga jako zabezpieczenia kredytu.	
150.	Art. 16 ust. 3	Związek Banków Polskich	Proponujemy zmianę brzmienia art. 16 ust. 3 <i>„W przypadku, o którym mowa w ust. 2, kredytodawca ~~jednocześnie przekazuje bezpłatnie konsumentowi~~ przekazuje bezpłatnie na wniosek konsumenta formularz informacyjny, o którym mowa w art. 19 ust. 1, dotyczący oferty kredytu konsumenckiego bez sprzedaży łączonej.”</i> Uzasadnienie W obecnej postaci przepis jest niejasny i nakłada nieuzasadnione obowiązek dodatkowego dostarczenia formularza oferty kredytu bez sprzedaży łączonej. Taki obowiązek nie wynika z Dyrektywy, a wskazany w uzasadnieniu, jako podstawa do nałożenia tego obowiązku, art. 12 ust. 1 lit. d Dyrektywy dotyczy zupełnie innej instytucji prawnej tj. obowiązku udzielenia dodatkowych wyjaśnień. Ponadto, spełnienie obowiązku w formie zaproponowanej w projekcie jest nie tylko nieuzasadnionym obciążeniem dla kredytodawcy ale także będzie powodowało konieczność obligatoryjnego przekazywania informacji oraz dokumentów, których może nie potrzebować, a nawet ich nie chce. Z tego względu obowiązek ten powinien być fakultatywny,	Uwaga wyjaśniona. Analogiczna regulacja jest przewidziana w art. 9 ust. 2 i 3 ustawy o kredycie hipotecznym. Obowiązek ma istotne znaczenie dla prawidłowego poinformowania konsumenta o oferowanym kredycie.
151.	Art. 16 ust. 3	Związek Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce	Postulujemy usunięcie ust. 3 z art. 16 Projektu ustawy jako nadmiarowego obowiązku przedkontraktowego, który nie znajduje uzasadnienia w brzmieniu Dyrektywy CCD II i jest sprzeczny z zasadą przejrzystości informacji przekazywanych konsumentowi. Propozycja zapisu: a) art. 16 otrzymuje brzmienie: <i>„Art. 16. 1. Kredytodawca może dokonywać sprzedaży łączonej w związku z zawarciem umowy o kredyt konsumencki.</i>	Uwaga wyjaśniona. Analogiczna regulacja jest przewidziana w art. 9 ust. 2 i 3 ustawy o kredycie hipotecznym. Obowiązek ma istotne znaczenie dla prawidłowego poinformowania konsumenta o oferowanym produkcie.

			2. W przypadku oferowania sprzedaży łączonej kredytodawca przekazuje bezpłatnie konsumentowi, na trwałym nośniku, informację, że kredyt konsumencki jest dostępny również bez dodatkowych produktów lub usług finansowych.”	
152.	art. 17	Związek Banków Polskich	Proponujemy wykreślić art. 17. Uzasadnienie Przepis wykracza poza dyrektywę CCD2. Narusza zasadę maksymalnej harmonizacji przyjętą w CCD2. Stanowi przykład tzw. „gold-platingu”. Według tabeli zgodności art. 17 Projektu ma stanowić implementację art. 14 ust. 1 CCD2. Z art. 14 ust. 1 CCD2 wynika, że Państwa członkowskie dopuszczają praktyki sprzedaży łączonej, lecz zakazują sprzedaży wiązanej. Z art. 14 ust. 1 CCD2 nie wynika ograniczenie wprowadzane w art. 17 Projektu tj. zakaz oferowania lub sprzedaży w związku z umową o kredyt konsumencki usług i towarów innych niż usługi i produkty finansowe z wyjątkiem usług i towarów finansowanych odrębnym kredytem wiązanim. Ponadto, określenie „usługi i towary inne niż usługi i produkty finansowe” jest nieostre – przeważnie w ramach świadczenia usługi finansowej bank świadczy szereg usług pomocniczych związanych z obsługą produktu (np. w zakresie dostępu do infolinii). Banki w celu utrzymania wysokiej jakości świadczenia usług niejednokrotnie zapewniają klientom dodatkowe funkcjonalności, niebędące stricte usługami finansowymi, ale stanowiące dodatek do tego typu usług i zwiększające ich wartość dla konsumentów (jako przykład można wskazać usługi dodatkowe do kart kredytowych).	Uwaga wyjaśniona. Projekt, zgodnie z wpisem do wykazu prac legislacyjnych i programowych RM, wprowadza zakaz oferowania i sprzedaży, w związku z umową o kredyt konsumencki, usług i towarów innych niż usługi i produkty finansowe (tzw. VASy), chyba że są one finansowane odrębnym kredytem wiązanim. Zakaz wprowadzany w art. 17 dotyczy zatem wyłącznie finansowania VASów tym samym kredytem. Dopuszczalne jest natomiast udzielanie kredytu na zakup VASów jeżeli jest to odrębny kredyt wiązany. Innymi słowy, przepis zakazuje by te towary bądź usługi były finansowane tym samym kredytem, nie zakazuje natomiast, by usługa

			W uzasadnieniu do Projektu brak jest podania jakichkolwiek przesłanek uzasadniających wprowadzenie tak szerokiego zakazu i tak głęboko ingerującego w prowadzenie działalności przez kredytodawców. Ewentualne środki nadzorcze powinny być stosowane adekwatnie do zaobserwowanych na rynku naruszeń, a nie przybierać formę ustawowych zakazów o wymiarze horyzontalnym. W art. 4 ust. 2 z katalogu wyliczanych przepisów należy wykreślić art. 17 Zmiana wynika z ww. propozycji wykreślenia art. 17 projektu ustawy.	dodatkowa (towar) była finansowana odrębnym kredytem. Przepis w celu usunięcia wątpliwości doprecyzowano, a w uzasadnieniu poszerzono motyw jego wprowadzenia.
153.	art. 17	Związek Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce	Projektodawca, w art. 17 Projektu ustawy wprowadził, budzący wątpliwości interpretacyjne, zakaz oferowania i sprzedaży w związku z umową o kredyt konsumencki usług i towarów innych niż usługi i produkty finansowe. 1. Na wstępie należy wyraźnie wskazać, że wprowadzenie takiego zakazu nie wynika z brzmienia Dyrektywy CCD II i jest wyrazem nadregulacji, zwanego „gold-platingiem”. Jeśli projektodawca chce wprowadzić najbardziej drastyczne rozwiązanie ustawowe, w postaci ograniczenia swobody działalności gospodarczej, powinien to uczynić z należytych uzasadnieniem i wskazać, że inne mniej dolegliwe opcje, nie spełnią swojego celu wobec adresatów projektowanych przepisów. W rzeczywistości jednak projektodawca nie wyjaśnił w ogóle, jaki jest cel proponowanych przepisów. Nie wskazano jaka jest skala zjawiska nieprawidłowości związanych ze sprzedażą przez kredytodawców usług i produktów innych niż finansowe, ile podmiotów na rynku oferuje takie produkty i czego dotyczą dostrzeżone, wątpliwe praktyki. Wprowadzanie tak dolegliwego rozwiązania ustawowego, jakim jest zakaz prowadzenia	Uwaga wyjaśniona. Projekt, zgodnie z wpisem do wykazu prac legislacyjnych i programowych RM, wprowadza zakaz oferowania i sprzedaży, w związku z umową o kredyt konsumencki, usług i towarów innych niż usługi i produkty finansowe (tzw. VASy), chyba że są one finansowane odrębnym kredytem związanym. Zakaz wprowadzany w art. 17 dotyczy zatem wyłącznie finansowania VASów tym samym kredytem. Dopuszczalne jest natomiast udzielanie

		określonej działalności gospodarczej, narusza art. 22 Konstytucji RP, który wyraża dopuszczalność ograniczenia wolności gospodarczej wyłącznie ze względu na ważny interes publiczny. Projekt ustawy ani uzasadnienie nie wskazują jednak, jak rozumiany interes publiczny stał u podstaw wprowadzenia komentowanego ograniczenia. 2. Jak wskazano powyżej, przedmiotowy zakaz oferowania i sprzedaży usług i towarów innych niż usługi i produkty finansowe nie znajduje swoich podstaw w Dyrektywie CCD II. W motywie 41 Dyrektywy zawarto upoważnienie, iż „Państwa członkowskie powinny <u>zachować swobodę utrzymywania lub wprowadzania krajowych przepisów zakazujących kredytodawcy żądania od konsumenta w związku z umową o kredyt otwarcia rachunku bankowego lub zawarcia umowy o świadczenie innej usługi dodatkowej, lub ponoszenia kosztów takich rachunków bankowych lub innych usług dodatkowych, lub wnoszenia za nie opłat. W państwach członkowskich, w których dopuszcza się takie łączone oferty, konsumenci powinni przed zawarciem umowy o kredyt otrzymać informacje o wszelkich usługach dodatkowych, które są niezbędne do uzyskania kredytu lub do uzyskania go na oferowanych warunkach. Koszty należne z tytułu takich usług dodatkowych, w szczególności składek ubezpieczeniowych, powinny być ujmowane w całkowitym koszcie kredytu.”.</u> Z powyższego motywu wynika więc, że zakaz, który mogą wprowadzić państwa członkowskie dotyczy <u>żądania</u> zawarcia przez konsumenta umowy o świadczenie usługi dodatkowej z kredytodawcą. Innymi słowy <u>możliwość wprowadzenia tego zakazu nie dotyczy sytuacji, w których zawarcie umowy o usługi dodatkowe byłoby dla konsumenta dobrowolne (nie wymagane przez kredytodawcę).</u> Projekt polskiej ustawy o kredycie konsumenckim, w zakresie art. 17, nie posiada umocowania w Dyrektywie. W rezultacie, Projekt polskiej ustawy wprowadza ograniczenie działalności na rynku krajowym w zakresie oferowania i sprzedaży usług w związku z umową o kredyt	kredytu na zakup VASów jeżeli jest to odrębny kredyt wiązany. Innymi słowy, przepis zakazuje by te towary bądź usługi były finansowane tym samym kredytem, nie zakazuje natomiast, by usługa dodatkowa (towar) była finansowana odrębnym kredytem. Przepis w celu usunięcia wątpliwości doprecyzowano, a w uzasadnieniu poszerzono motywy jego wprowadzenia.

		konsumencki, które nie jest przewidziane w prawie unijnym i może być w konsekwencji kwestionowane. Zgodnie z prawem UE (np. art. 49 i 56 Traktatu o funkcjonowaniu UE – TFUE), państwa członkowskie nie mogą co do zasady wprowadzać krajowych regulacji, które w sposób nieuzasadniony ograniczają działalność gospodarczą, jeżeli ta działalność objęta jest swobodą zagwarantowaną w traktatach. Wskazujemy również, że w sytuacji, w której przedsiębiorca niepoprawnie oferuje takie usługi dodatkowe, np. wprowadzając klientów w błąd, to organy nadzoru (KNF, UOKiK) dysponują narzędziami pozwalającymi wyeliminować takie praktyki. Nie jest dopuszczalne stosowanie "odpowiedzialności zbiorowej" poprzez takie kształtowanie przepisów, które na skutek nieuczciwej działalności jednego uczestnika rynku (o ile w ogóle takie działanie ma miejsce - bo go nie wskazano w uzasadnieniu) wywołują skutek dla całego rynku. Ponadto: 1) planowane rozwiązanie stanowi nieuzasadnioną barierę dla nowych, innowacyjnych rozwiązań, 2) planowane rozwiązanie ogranicza nie tylko prawa przedsiębiorców, ale i konsumentów, których potrzeby zaspokaja oferowanie usług dodatkowych. 3. Wprowadzony zakaz oferowania i sprzedaży usług i towarów innych niż usługi i produkty finansowe w całości pomija ogrom wysiłku jaki włożyła branża instytucji pożyczkowych w wypracowanie kompleksowych zasad dystrybucji usług dodatkowych, w postaci rynkowych Dobrych Praktyk w zakresie dystrybucji usług przez instytucje pożyczkowe. Dokument ten powstał przy aprobacie i wsparciu Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego, który nadzoruje sektor instytucji pożyczkowych. To pierwsze, tak kompleksowe opracowanie, które opisuje cały proces sprzedaży i dystrybucji usług dodatkowych, regulujące każdy aspekt związany z tą dystrybucją. W dokumencie znalazły się zasady odnoszące się do różnych obszarów	

		współpracy instytucji pożyczkowych z klientami w zakresie oferowania usług dodatkowych, etapu zawierania umowy oraz obsługi posprzedażowej. Wszystko to, aby zapobiegać dystrybucji usług niedopasowanych do potrzeb klienta, w tym: a) zakres obligatoryjnych informacji, które powinien otrzymać konsument przed podjęciem decyzji o zakupie usługi dodatkowej, b) procedury instytucji pożyczkowych, zapobiegające dystrybucji usług niedostosowanych do indywidualnych potrzeb konsumenta, c) podkreślenie dobrowolności nabycia usługi dodatkowej, d) zapisy dotyczące odstąpienia od umowy dodatkowej wraz z procedurą przypomnienia o tym uprawnieniu po zawarciu umowy, e) obsługa posprzedażowa, wsparcie klienta i procedury reklamacyjne, f) wymóg odpowiedniej wiedzy i kompetencji w zakresie sprzedaży usług i znajomości Dobrych Praktyk. ZPF jako koordynator i depozytariusz Dobrych Praktyk, prowadzi publiczną i jawną listę podmiotów, które podpisały i tym samym zadeklarowały przyjęcie i stosowanie Dobrych Praktyk. Na dzień tworzenia niniejszego stanowiska 23 instytucje pożyczkowe oświadczyły, że będą stosować Dobre Praktyki, co oznacza niemal wszystkie podmioty z sektora pożyczkowego, które w zakresie swojego działania oferują usługi dodatkowe. Listę tę można śledzić na stronie: https://zpf.pl/etyka/dobre-praktyki-w-zakresie-vas/ ZPF jako depozytariusz i koordynator powstania Dobrych Praktyk współpracuje ściśle z Urzędem Komisji Nadzoru Finansowego i deklaruje gotowość do współpracy z Urzędem Ochrony Konkurencji i Konsumentów nad przestrzeganiem Dobrych Praktyk, sygnalizacją nieprawidłowości i wykorzystywania posiadanych narzędzi do eliminowania z rynku podmiotów, które nie przestrzegają, pomimo złożonej deklaracji, Dobrych Praktyk.	

			Dobre Praktyki w zakresie dystrybucji usług przez instytucje pożyczkowe załączamy ponownie do niniejszego stanowiska z prośbą o zapoznanie¹. Biorąc powyższe pod uwagę, prosimy i postulujemy usunięcie art. 17 z Projektu ustawy.	
154.	art. 17	Związek Przedsiębiorców i Pracodawców	Art. 17 ustanawia bezwzględny zakaz oferowania lub sprzedaży towarów i usług innych niż finansowe (czyli np. AGD, elektronika, wycieczki, pakiety medyczne), „w związku z umową o kredyt konsumencki” – a więc przy zawieraniu, promowaniu lub oferowaniu kredytu konsumenckiego. W naszej ocenie taki zakaz jest zbyt daleko idący i nieuzasadniony. Stanowi ograniczenie możliwości prowadzenia działalności gospodarczej i swobody umów bez wskazania, jaki i czyj istotny interes za tym przemawia. Stanowi nieuzasadniona barierę dla nowych, innowacyjnych rozwiązań. Ogranicza nie tylko prawa przedsiębiorców, ale i konsumentów, których potrzeby oferowanie usług dodatkowych przecież zaspokaja. Dlatego rekomendujemy usunięcie zakazu. Dodatkowo, przepis posługuje się nieostrym określeniem „w związku” z umową o kredyt, co rodzi pole do dowolnych, rozbieżnych interpretacji a co za tym idzie – nierówności działalności podmiotów na rynku usług finansowych	Uwaga wyjaśniona. Projekt, zgodnie z wpisem do wykazu prac legislacyjnych i programowych RM, wprowadza zakaz oferowania i sprzedaży, w związku z umową o kredyt konsumencki, usług i towarów innych niż usługi i produkty finansowe (tzw. VASy), chyba że są one finansowane odrębnym kredytem wiązanim. Zakaz wprowadzany w art. 17 dotyczy zatem wyłącznie finansowania VASów tym samym kredytem. Dopuszczalne jest natomiast udzielanie kredytu na zakup VASów jeżeli jest to odrębny kredyt wiązany. Innymi słowy, przepis zakazuje by te towary bądź usługi były

¹ Dobre Praktyki w zakresie dystrybucji usług przez instytucje pożyczkowe.

				finansowane tym samym kredytem, nie zakazuje natomiast, by usługa dodatkowa (towar) była finansowana odrębnym kredytem. Przepis w celu usunięcia wątpliwości doprecyzowano
155.	Art. 17	Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa	Zgodnie z art. 14 ust. 1 dyrektywy CCDII zakazana jest sprzedaż wiązana. Zgodnie art. 3 pkt 15 dyrektywy CCDII „sprzedaż wiązana” oznacza oferowanie lub sprzedanie kredytu w pakiecie wraz z innymi odrębnymi produktami lub usługami finansowymi, gdy dana umowa o kredyt nie jest dla konsumenta dostępna oddzielnie. Na gruncie projektowanej ustawy sprzedaż wiązana została zdefiniowana jako oferowanie lub zawieranie umowy o kredyt konsumencki w pakiecie z innymi odrębnymi produktami lub usługami finansowymi, w przypadku gdy umowa o kredyt konsumencki nie jest dla konsumenta dostępna bez takich produktów lub usług (art. 5 pkt 21). Nie budzi zatem wątpliwości, że zarówno dyrektywa CCDII, jak i projektowana ustawa za sprzedaż wiązaną uznaje sprzedaż wraz z innymi odrębnymi produktami lub usługami finansowymi. A contrario sprzedaż wiążaną nie jest ani w rozumieniu dyrektywy CCDII, ani projektowanej ustawy oferowanie usług i towarów innych niż usługi i produkty finansowe. Zatem projektowana norma art. 17, zgodnie z którą zakazane jest oferowanie lub sprzedaż w związku z umową o kredyt konsumencki usług i towarów innych niż usługi i produkty finansowe, z wyjątkiem usług i towarów finansowanych odrębnym kredytem wiążanym, stanowi kolejny przykład Gold Platingu i nie stanowi implementacji art. 14 ust. 1 dyrektywy CCDII, gdyż nie dotyczy w ogóle produktów lub usług finansowych, których dotyczy zakaz sprzedaży wiązanej.	Uwaga wyjaśniona. Projekt, zgodnie z wpisem do wykazu prac legislacyjnych i programowych RM, wprowadza zakaz oferowania i sprzedaży, w związku z umową o kredyt konsumencki, usług i towarów innych niż usługi i produkty finansowe (tzw. VASy), chyba że są one finansowane odrębnym kredytem wiążanym. Zakaz wprowadzany w art. 17 dotyczy zatem wyłącznie finansowania VASów tym samym kredytem. Dopuszczalne jest natomiast udzielanie kredytu na zakup VASów jeżeli jest to odrębny kredyt

			W związku z powyższym Kasa Krajowa wnosi o skreślenie art. 17 oraz w konsekwencji także wyrazu „art. 17,” w art. 4 ust. 2 pkt 2 projektu.	wiązany. Innymi słowy, przepis zakazuje by te towary bądź usługi były finansowane tym samym kredytem, nie zakazuje natomiast, by usługa dodatkowa (towar) była finansowana odrębnym kredytem. Przepis w celu usunięcia wątpliwości doprecyzowano, a w uzasadnieniu poszerzono motyw jego wprowadzenia.
156.	Art. 17	Polski Związek Instytucji Pożyczkowych	Artykuł 14 ust. 1 CCD2 stanowi: „Państwa członkowskie dopuszczają praktyki sprzedaży łączonej, lecz zakazują sprzedaży wiązanej.” Tymczasem, będący jego odpowiednikiem art. 17 Projektu stanowi, że „Zakazane jest oferowanie lub sprzedaż w związku z umową o kredyt konsumencki usług i towarów innych niż usługi i produkty finansowe, z wyjątkiem usług i towarów finansowanych odrębnym kredytem wiązanim.”, mimo, że Projektodawca w tabeli zgodności wskazuje na konieczność wdrożenia art. 14 ust. 1 CCD2. W naszej ocenie zakaz zaproponowany przez Projektodawcę jest nie tylko niezgodny z CCD2 – w tym co najmniej z punktami 13 i 47 preambuły do CCD2, gdzie wyraźnie wskazuje się, że państwa członkowskie mogą odmiennie uregulować kwestie dotyczące kredytu	Uwaga wyjaśniona. Projekt, zgodnie z wpisem do wykazu prac legislacyjnych i programowych RM, wprowadza zakaz oferowania i sprzedaży, w związku z umową o kredyt konsumencki, usług i towarów innych niż usługi i produkty finansowe (tzw. VASy), chyba że są one finansowane odrębnym kredytem wiązanim. Zakaz

			konsumenckiego, jak również z definicjami z art. 3 pkt 13 i 14 dyrektywy CCD2, Ponadto, zaproponowany art. 17 Projektu jest niezgodny z art. 101 ust. 1 lit. e) Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, który wprowadza zakaz sprzedaży wiązanej, ale nie pakietowej i dobrowolnej dwóch produktów (jeśli wynika to z porozumienia między przedsiębiorcami, np. firmą pożyczkową i dostawcą usług edukacyjnych), Dodatkowo, projektowany art. 17 Projektu jest niezgodny z praktyką rynkową Unii, w której tzw. dosprzedaż produktów dobrowolnie i niezależnie nabywanych przez klientów jest formą utrzymywania rentowności. Tytułem przykładu wskazujemy na: - dosprzedaż usług przez przewoźników lotniczych np. catering, lepsze miejsca w samolocie, ubezpieczenia, wynajem samochodów czy usługi hotelowe, - dosprzedaż usług przez zakłady ubezpieczeń, np. usługi assistance. Wykreślenie art. 17 Projektu.	wprowadzany w art. 17 dotyczy zatem wyłącznie finansowania VASów tym samym kredytem. Dopuszczalne jest natomiast udzielanie kredytu na zakup VASów jeżeli jest to odrębny kredyt wiązany. Innymi słowy, przepis zakazuje by te towary bądź usługi były finansowane tym samym kredytem, nie zakazuje natomiast, by usługa dodatkowa (towar) była finansowana odrębnym kredytem. Przepis w celu usunięcia wątpliwości doprecyzowano, a w uzasadnieniu poszerzono motywy jego wprowadzenia.
157.	Art. 17	Izba Gospodarki Elektronicznej	Postulujemy usunięcie tego przepisu. Implementowana dyrektywa nie wprowadza ograniczeń przewidzianych w art. 17. Obecnie wypracowano dobre praktyki w zakresie oferowania usług dodatkowych (tzw. VAS-ów), w celu samoregulowania rynku. Zakaz oferowania legalnych usług przez podmioty objęte zakresem ustawy jest zakazem zbyt daleko idącym, naruszający zasady swobody gospodarczej. Jeśli organy nadzoru obserwują nieprawidłowości	Uwaga wyjaśniona. Projekt, zgodnie z wpisem do wykazu prac legislacyjnych i programowych RM, wprowadza zakaz oferowania i sprzedaży, w

			związane z oferowania usług, powinny interweniować “punktowo” , nie zaś wprowadzać zakaz obejmujący wszystkich przedsiębiorców, do których znajdują zastosowanie przepisu ustawy.	związku z umową o kredyt konsumencki, usług i towarów innych niż usługi i produkty finansowe (tzw. VASy), chyba że są one finansowane odrębnym kredytem związanym. Zakaz wprowadzany w art. 17 dotyczy zatem wyłącznie finansowania VASów tym samym kredytem. Dopuszczalne jest natomiast udzielanie kredytu na zakup VASów jeżeli jest to odrębny kredyt związany. Innymi słowy, przepis zakazuje by te towary bądź usługi były finansowane tym samym kredytem, nie zakazuje natomiast, by usługa dodatkowa (towar) była finansowana odrębnym kredytem. Przepis w celu usunięcia wątpliwości doprecyzowano, a w uzasadnieniu poszerzono motywy jego wprowadzenia.

158.	Art. 17	Konfederacja Lewiatan	Projektowany artykuł nie znajduje odzwierciedlenia w dyrektywie 2023/2225. Obecnie wypracowano dobre praktyki w zakresie oferowania usług dodatkowych (tzw. VAS-ów), w celu samoregulowania rynku. Zakaz oferowania legalnych usług przez podmioty objęte zakresem ustawy jest zakazem zbyt daleko idącym, naruszający zasady swobody gospodarczej. Stanowi nieuzasadnioną barierę dla nowych, innowacyjnych rozwiązań. Ogranicza nie tylko prawa przedsiębiorców, ale i konsumentów, których potrzeby oferowanie usług dodatkowych zaspokaja. Jeśli organy nadzoru obserwują nieprawidłowości związane z oferowaniem usług, powinny po pierwsze przedstawić taką diagnozę w oparciu o badanie niepożądanych zjawisk, po drugie interweniować „punktowo”, nie wprowadzać zakaz obejmujący wszystkich przedsiębiorców, do których znajdują zastosowanie przepisy ustawy. Takie działanie jest praktyką nadregulacyjną. Postulujemy usunięcie projektowanego art. 17.	Uwaga wyjaśniona. Projekt, zgodnie z wpisem do wykazu prac legislacyjnych i programowych RM, wprowadza zakaz oferowania i sprzedaży, w związku z umową o kredyt konsumencki, usług i towarów innych niż usługi i produkty finansowe (tzw. VASy), chyba że są one finansowane odrębnym kredytem wiązanim. Zakaz wprowadzany w art. 17 dotyczy zatem wyłącznie finansowania VASów tym samym kredytem. Dopuszczalne jest natomiast udzielanie kredytu na zakup VASów jeżeli jest to odrębny kredyt wiązany. Innymi słowy, przepis zakazuje by te towary bądź usługi były finansowane tym samym kredytem, nie zakazuje natomiast, by usługa dodatkowa (towar) była finansowana odrębnym kredytem.

				Przepis w celu usunięcia wątpliwości doprecyzowano, a w uzasadnieniu poszerzono motywy jego wprowadzenia.
159.	Art. 17	Federacja Przedsiębiorców Polskich	Postulujemy usunięcie tego przepisu. Implementowana dyrektywa nie wprowadza ograniczeń przewidzianych w art. 17. Obecnie wypracowano dobre praktyki w zakresie oferowania usług dodatkowych (tzw. VAS-ów), w celu samoregulowania rynku. Zakaz oferowania legalnych usług przez podmioty objęte zakresem ustawy jest zakazem zbyt daleko idącym, naruszający zasady swobody gospodarczej. Jeśli organy nadzoru obserwują nieprawidłowości związane z oferowaniem usług, powinny interweniować „punktowo”, nie zaś wprowadzać zakaz obejmujący wszystkich przedsiębiorców, do których znajdują zastosowanie przepisy ustawy. Art. 17 ustanawia bezwzględny zakaz oferowania lub sprzedaży towarów i usług innych niż finansowe (czyli np. AGD, elektronika, wycieczki, pakiety medyczne), „w związku z umową o kredyt konsumencki” – a więc przy zawieraniu, promowaniu lub oferowaniu kredytu konsumenckiego. W naszej ocenie taki zakaz jest zbyt daleko idący i nieuzasadniony. Stanowi ograniczenie możliwości prowadzenia działalności gospodarczej i swobody umów bez wskazania, jaki i czyj istotny interes za tym przemawia. Stanowi nieuzasadniona barierę dla nowych, innowacyjnych rozwiązań. Ogranicza nie tylko prawa przedsiębiorców, ale i konsumentów, których potrzeby oferowanie usług dodatkowych przecież zaspokaja. Dlatego rekomendujemy usunięcie zakazu. Dodatkowo, przepis posługuje się nieostrym określeniem „w związku” z umową o kredyt, co rodzi pole do dowolnych, rozbieżnych interpretacji a	Uwaga wyjaśniona. Projekt, zgodnie z wpisem do wykazu prac legislacyjnych i programowych RM, wprowadza zakaz oferowania i sprzedaży, w związku z umową o kredyt konsumencki, usług i towarów innych niż usługi i produkty finansowe (tzw. VASy), chyba że są one finansowane odrębnym kredytem związanym. Zakaz wprowadzany w art. 17 dotyczy zatem wyłącznie finansowania VASów tym samym kredytem. Dopuszczalne jest natomiast udzielanie kredytu na zakup VASów jeżeli jest to odrębny kredyt związany. Innymi słowy, przepis zakazuje by te towary bądź usługi były finansowane tym samym

			co za tym idzie – nierówności działalności podmiotów na rynku usług finansowych	kredytem, nie zakazuje natomiast, by usługa dodatkowa (towar) była finansowana odrębnym kredytem. Przepis w celu usunięcia wątpliwości doprecyzowano, a w uzasadnieniu poszerzono motyw jego wprowadzenia.
160.	Art. 17	Związek Pracodawców Branży Internetowej IAB Polska	Implementowane przepisy CCD2 nie wprowadzają ograniczeń przewidzianych w art. 17. Obecnie, w celu samoregulacji rynku, wypracowano dobre praktyki i standardy w zakresie oferowania usług dodatkowych (tzw. VAS-ów, z ang. value added services).. Zakaz oferowania legalnych usług przez podmioty objęte zakresem Projektu jest zakazem zbyt daleko idącym oraz naruszającym konstytucyjną zasadę swobody gospodarczej. Jeśli organy nadzoru obserwują nieprawidłowości związane z oferowaniem usług, powinny interweniować “punktowo”, nie zaś wprowadzać zakaz obejmujący wszystkich przedsiębiorców, do których znajdą zastosowanie przepisy Projektu. Dodatkowo zauważyć należy brak analogicznych przepisów dotyczących zakazu sprzedaży łączonej w przypadku umów o kredyt hipoteczny. Skoro zatem przepisy dotyczące kredytów stanowiących obciążenie dalece bardziej idące niż kredyt konsumencki nie zakładają niedopuszczalności oferowania i sprzedaży dodatkowych usług i towarów, to tym bardziej nie powinny czynić tego przepisy dotyczące udzielania kredytów co do zasady mniej obciążających.	Uwaga wyjaśniona. Projekt, zgodnie z wpisem do wykazu prac legislacyjnych i programowych RM, wprowadza zakaz oferowania i sprzedaży, w związku z umową o kredyt konsumencki, usług i towarów innych niż usługi i produkty finansowe (tzw. VASy), chyba że są one finansowane odrębnym kredytem związanym. Zakaz wprowadzany w art. 17 dotyczy zatem wyłącznie finansowania VASów tym samym kredytem. Dopuszczalne jest

				natomiast udzielanie kredytu na zakup VASów jeżeli jest to odrębny kredyt wiązany. Innymi słowy, przepis zakazuje by te towary bądź usługi były finansowane tym samym kredytem, nie zakazuje natomiast, by usługa dodatkowa (towar) była finansowana odrębnym kredytem. Przepis w celu usunięcia wątpliwości doprecyzowano, a w uzasadnieniu poszerzono motywy jego wprowadzenia.
161.	Art. 17	Polska Organizacja Handlu i Dystrybucji (POHiD)	Art. 17 W przypadku oferowania lub sprzedaży w związku z umową o kredyt konsumencki usług i towarów innych niż usługi i produkty finansowe, z wyjątkiem usług i towarów finansowanych odrębnym kredytem wiązany, kredytodawca przekazuje bezpłatnie konsumentowi, na trwałym nośniku, informację, że kredyt konsumencki jest dostępny również bez dodatkowych towarów lub usług. Omawiany przepis powinien zostać w znaczący sposób zmodyfikowany, ponieważ w zaproponowanej treści przewiduje rozwiązania zbyt rygorystyczne i dalece nieproporcjonalne do zamierzonego celu. Obecne brzmienie projektu w istocie może skutkować zahamowaniem innowacyjności na rynku kredytu konsumenckiego, a w konsekwencji odbije się negatywnie na konsumentach, którzy nie będą mogli	Uwaga wyjaśniona. Projekt, zgodnie z wpisem do wykazu prac legislacyjnych i programowych RM, wprowadza zakaz oferowania i sprzedaży, w związku z umową o kredyt konsumencki, usług i towarów innych niż usługi i produkty finansowe (tzw. VASy), chyba że są one

		Omawiany przepis powinien zostać w znaczący sposób zmodyfikowany, ponieważ w zaproponowanej treści przewiduje rozwiązania zbyt rygorystyczne i dalece nieproporcjonalne do zamierzonego celu. Obecne brzmienie projektu w istocie może skutkować zahamowaniem innowacyjności na rynku kredytu konsumenckiego, a w konsekwencji odbije się negatywnie na konsumentach, którzy nie będą mogli nabywać wraz z kredytem usług lub towarów dodatkowych, nawet w sytuacji, gdy wyrażą ku temu jednoznaczną chęć i gdy te usługi lub towary będą stanowiły faktyczną wartość dodaną dla konsumenta. Proponowane brzmienie przepisu w nadmierny sposób ingeruje przy tym w jedną z podstawowych zasad prawa cywilnego, wyrażoną w art. 3531 Kodeksu cywilnego, oraz nakłada na kredytodawcę i konsumenta ograniczenia tak dalekie, iż może stanowić naruszenie podstawowych praw i wolności obywatelskich, w tym zwłaszcza zasady wolności gospodarczej wyrażonej m.in. w art. 22 Konstytucji RP. Zaproponowana regulacja jest również niespójna z pozostałymi przepisami prawnymi dotyczącymi usług finansowych, jak i skonstruowana w sposób logicznie błędny w porównaniu do innych przepisów Projektu. Zakładanym celem projektowanego przepisu (nie wyrażonym co prawda wprost w uzasadnieniu, ale będącym możliwym do odczytania z perspektywy działalności branży kredytowej) jest zapobieżenie sytuacjom, w których kredytodawcy wymuszają na konsumentach nabywanie dodatkowych towarów i usług razem z kredytem, których to konsument nie potrzebuje oraz nie nabyłby, gdyby nie powstała po jego stronie potrzeba zawarcia umowy kredytu. Cel taki sam w sobie należy uznać za słuszny, jednakże autorzy Projektu proponowali regulacje zbyt rygorystyczną, która uderzy zarówno w konsumentów, jak i kredytodawców, którzy nigdy nie prowadzili i nie mają zamiaru prowadzić tego typu nieuczciwych praktyk rynkowych. Innymi słowy, projektodawca zastosował zasadę odpowiedzialności zbiorowej i w ten sposób ze względu na pozostające w mniejszości działania niektórych kredytodawców spowoduje zahamowanie modeli biznesowych	finansowane odrębnym kredytem wiązanim. Zakaz wprowadzany w art. 17 dotyczy zatem wyłącznie finansowania VASów tym samym kredytem. Dopuszczalne jest natomiast udzielanie kredytu na zakup VASów jeżeli jest to odrębny kredyt wiązany. Innymi słowy, przepis zakazuje by te towary bądź usługi były finansowane tym samym kredytem, nie zakazuje natomiast, by usługa dodatkowa (towar) była finansowana odrębnym kredytem. Przepis w celu usunięcia wątpliwości doprecyzowano, a w uzasadnieniu poszerzono motywy jego wprowadzenia.

		wszystkich kredytodawców. Na rynku kredytowym funkcjonuje obecnie wiele rodzajów produktów, które zakładają łączne świadczenie usług i towarów dodatkowych. Towary te nieraz stanowią wartość dodaną dla konsumenta, w efekcie zwiększając konkurencyjność pomiędzy kredytodawcami. Ze względu na bardzo szeroki zakres art. 17 Projektu, jego przyjęcie w obecnym kształcie całkowicie wyeliminowałoby tego typu łączone produkty. Niezależnie należy zwrócić uwagę na brak analogicznych (jak proponowane) przepisów dotyczących zakazu sprzedaży łączonej w przypadku umów o kredyt hipoteczny. Skoro zatem przepisy dotyczące kredytów stanowiących ze swojej natury obciążenie dalece bardziej idące niż kredyt konsumencki nie zakładają niedopuszczalności oferowania i sprzedaży dodatkowych usług i towarów, to tym bardziej nie powinny czynić tego przepisy dotyczące udzielania kredytów co do zasady mniej obciążających. Dalej zauważyć należy, że autorzy Projektu, w ślad za wymogami CCD2, dopuścili sprzedaż łączoną produktów i usług finansowych w powiązaniu z umową o kredyt. Dopuszczalność taka została obwarowana jednak zakazem warunkowania zawarcia umowy kredytowej od nabycia dodatkowych usług lub produktów finansowych. Skoro zatem zarówno prawodawca unijny, jak i odpowiednio legislatorzy krajowi dopuszczają możliwość sprzedaży łącznej w przypadku usług i produktów finansowych, to nie ma racjonalnych powodów, aby całkowicie zakazać sprzedaży łączonej usług i towarów innych niż finansowe. Wniosek ten wybrzmiewa o tyle mocniej, że usługi finansowe co do zasady charakteryzują się większym stopniem ryzyka i zobowiązaniami po stronie konsumenta. Mając na względzie wszystkie poczynione powyżej uwagi zaproponowano zmienioną treść przepisu art. 17 Projektu tak, aby nie wprowadzała ona ogólnego, całkowitego zakazu oferowania lub sprzedaży towarów lub usług o charakterze niefinansowym w związku z	

		umową o kredyt, a wskazywała na zakaz uzależniania zawarcia umowy o kredyt od zakupu takich dodatkowych usług lub towarów (przy czym celem zapewnienie spójności z brzmieniem art. 16 ust. 2 oraz definicją sprzedaży łączonej z art. 5 pkt 20 Projektu, zaproponowano drobną zmianę terminologiczną). Rozwiązanie powyższe jest zgodne z zasadą dot. sprzedaży łączonej produktów lub usług finansowych wprowadzaną na podstawie art. 16 Projektu. Co więcej, sformułowana propozycja w dalszym ciągu przewiduje dalej idące ograniczenia niż te wskazane w UKH. Zaproponowana treść przepisu pozwoli natomiast na dalszy rozwój innowacyjnych produktów kredytowych, przy jednoczesnym zapewnieniu wysokiego poziomu ochrony konsumenta, który nie będzie zobligowany do zakupu usług lub towarów dodatkowych. Na marginesie zaprezentowanych konkluzji uwagę zwrócić należy na potrzebę potwierdzenia przez autorów projektu ogólnej wykładni art. 17. W ocenie zgłaszających uwagi, projektowane przepisy dotyczyć mają wyłącznie sprzedaży lub oferowania towarów lub usług w sposób odpłatny. Zasadę taką można wyczytać już z pierwotnie zaproponowanej treści Projektu. Posłużenie się pojęciem „sprzedaży” i powiązanie z nim pojęcia „oferowania” należy bowiem wyklądać jako dotyczącą tylko takich usług lub towarów, które są zbywane w sposób odpłatny. Jest jasne co prawda, że autorom Projektu nie chodziło o sprzedaż sensu stricto, w znaczeniu nadanym przez art. 535 i n. Kodeksu cywilnego (świadczy o tym chociażby sformułowanie nawiązujące do sprzedaży usług), tym niemniej wykładnia językowa tego przepisu nakazuje uznać, iż użycie słowa „sprzedaż” ma wskazywać właśnie na odpłatny sposób zbywania towarów lub świadczenia usług. Celem uniknięcia zasygnalizowanych wątpliwości zasadnym pozostaje jednak wypowiedzenie się przez projektodawców co do intencji stojących za wprowadzeniem przepisu art. 17 Projektu. Wyłączenie towarów lub usług zbywanych i świadczonych w sposób nieodpłatny posiada zresztą głębokie uzasadnienie, ponieważ takie usługi lub towary dodatkowe nie powodują powstania po stronie konsumenta żadnego ryzyka (obciążeń).	

			Przeciwnie wręcz, konsument nabywając towar lub usługę w sposób nieodpłatny będzie każdorazowo wzbogacony w porównaniu do sytuacji, w której takich usług lub towarów by nie nabył.	
162.	Art. 17	Związek Pracodawców Business Centre Club	Projektodawca, w art. 17 Projektu ustawy wprowadził, budzący wątpliwości interpretacyjne, zakaz oferowania i sprzedaży w związku z umową o kredyt konsumencki usług i towarów innych niż usługi i produkty finansowe. 1. Na wstępie należy wyraźnie wskazać, że wprowadzenie takiego zakazu nie wynika z brzmienia Dyrektywy CCD II i jest wyrazem nadregulacji, zwanego „gold-platingiem”. Jeśli projektodawca chce wprowadzić najbardziej drastyczne rozwiązanie ustawowe, w postaci ograniczenia swobody działalności gospodarczej, powinien to uczynić z należyтым uzasadnieniem i wskazać, że inne mniej dolegliwe opcje, nie spełnią swojego celu wobec adresatów projektowanych przepisów. W rzeczywistości jednak projektodawca nie wyjaśnił w ogóle, jaki jest cel proponowanych przepisów. Nie wskazano jaka jest skala zjawiska nieprawidłowości związanych ze sprzedażą przez kredytodawców usług i produktów innych niż finansowe, ile podmiotów na rynku oferuje takie produkty i czego dotyczą dostrzeżone, wątpliwe praktyki. Wprowadzanie tak dolegliwego rozwiązania ustawowego, jakim jest zakaz prowadzenia określonej działalności gospodarczej, narusza art. 22 Konstytucji RP, który wyraża dopuszczalność ograniczenia wolności gospodarczej wyłącznie ze względu na ważny interes publiczny. Projekt ustawy ani uzasadnienie nie wskazują jednak, jak rozumiany interes publiczny, stał u podstaw wprowadzenia komentowanego ograniczenia. 2. Jak wskazano powyżej, przedmiotowy zakaz oferowania i sprzedaży usług i towarów innych niż usługi i produkty finansowe nie znajduje swoich podstaw w Dyrektywie CCD II. W motywie 41 Dyrektywy zawarto upoważnienie, iż „Państwa członkowskie powinny zachować	Uwaga wyjaśniona. Projekt, zgodnie z wpisem do wykazu prac legislacyjnych i programowych RM, wprowadza zakaz oferowania i sprzedaży, w związku z umową o kredyt konsumencki, usług i towarów innych niż usługi i produkty finansowe (tzw. VASy), chyba że są one finansowane odrębnym kredytem związanym. Zakaz wprowadzany w art. 17 dotyczy zatem wyłącznie finansowania VASów tym samym kredytem. Dopuszczalne jest natomiast udzielanie kredytu na zakup VASów jeżeli jest to odrębny kredyt związany. Innymi słowy, przepis zakazuje by te towary bądź usługi były finansowane tym samym kredytem, nie zakazuje natomiast, by usługa dodatkowa (towar) była

		swobodę utrzymywania lub wprowadzania krajowych przepisów zakazujących kredytodawcy żądania od konsumenta w związku z umową o kredyt otwarcia rachunku bankowego lub zawarcia umowy o świadczenie innej usługi dodatkowej, lub ponoszenia kosztów takich rachunków bankowych lub innych usług dodatkowych, lub wnoszenia za nie opłat. W państwach członkowskich, w których dopuszcza się takie łączone oferty, konsumenci powinni przed zawarciem umowy o kredyt otrzymać informacje o wszelkich usługach dodatkowych, które są niezbędne do uzyskania kredytu lub do uzyskania go na oferowanych warunkach. Koszty należne z tytułu takich usług dodatkowych, w szczególności składek ubezpieczeniowych, powinny być ujmowane w całkowitym koszcie kredytu.”. Z powyższego motywu wynika więc, że zakaz, który mogą wprowadzić państwa członkowskie dotyczy żądania zawarcia przez konsumenta umowy o świadczenie usługi dodatkowej z kredytodawcą. Innymi słowy możliwość wprowadzenia tego zakazu nie dotyczy sytuacji, w których zawarcie umowy o usługi dodatkowe byłoby dla konsumenta dobrowolne (nie wymagane przez kredytodawcę). Projekt polskiej ustawy o kredycie konsumenckim, w zakresie art. 17, nie posiada umocowania w Dyrektywie. W rezultacie, Projekt polskiej ustawy wprowadza ograniczenie działalności na rynku krajowym w zakresie oferowania i sprzedaży usług w związku z umową o kredyt konsumencki, które nie jest przewidziane w prawie unijnym i może być w konsekwencji kwestionowane. Zgodnie z prawem UE (np. art. 49 i 56 Traktatu o funkcjonowaniu UE – TFUE), państwa członkowskie nie mogą co do zasady wprowadzać krajowych regulacji, które w sposób nieuzasadniony ograniczają działalność gospodarczą, jeżeli ta działalność objęta jest swobodą zagwarantowaną w traktatach. Warto na końcu jeszcze zwrócić uwagę, że zgodnie w art. 14 ust. 1 Dyrektywy CCD II wprowadzono, co do zasady, zakaz tzw. sprzedaży związanej przy zawieraniu umów o kredyt konsumencki: „Państwa	finansowana odrębnym kredytem. Przepis w celu usunięcia wątpliwości doprecyzowano, a w uzasadnieniu poszerzono motywy jego wprowadzenia.

			członkowskie dopuszczają praktyki sprzedaży łączonej, lecz zakazują sprzedaży wiązanej”. Zgodnie z definicją zawartą w Dyrektywie CCD II sprzedaż wiązana oznacza oferowanie lub sprzedanie kredytu w pakiecie wraz z innymi odrębnymi produktami lub usługami finansowymi, gdy dana umowa o kredyt nie jest dla konsumenta dostępna oddzielnie. Nie można zatem utożsamiać wprowadzonego w art. 17 polskiej ustawy zakazu z w/w zakazem sprzedaży wiązanej, ponieważ ten dotyczy wyłącznie produktów lub usług finansowych, gdy dane umowy nie są dla konsumenta dostępne oddzielnie. Jest to więc zupełnie inny zakres regulacji. Biorąc powyższe – w szczególności niekonstytucyjne ograniczanie swobody gospodarczej oraz dyskryminowanie podmiotów działających w określonej branży, prosimy i postulujemy o usunięcie art. 17 z Projektu ustawy.	
163.	Art. 18	Związek Przedsiębiorców i Pracodawców	Wymóg formy papierowej Ustawodawca słusznie wprowadza formę dokumentową umowy o kredyt konsumencki, w ten sposób pozwalając na ograniczenie zużycia papier i minimalizowanie błędów w relacjach z klientami. Warto, aby te zasady były wprowadzane w sposób konsekwentny. Przepisy winny precyzować, że kredytodawca może przekazywać informacje związane z kredytem, takie jak wynikające z art. 18 i art., 39 ustawy, na trwałym nośniku.	Uwaga wyjaśniona. Przepis wdraża art. 9 ust. 1 zdanie pierwsze dyrektywy 2023/2225. Poszczególne przepisy projektu odzwierciedlają wymogi wynikające z poszczególnych, wdrażanych przepisów dyrektywy 2023/2225 w zakresie dotyczącym trwałego nośnika.
164.	Art. 18	Federacja Przedsiębiorców Polskich	Ustawodawca słusznie wprowadza formę dokumentową umowy o kredyt konsumencki, w ten sposób pozwalając na ograniczenie zużycia papier i	Uwaga wyjaśniona. Przepis wdraża art. 9 ust. 1 zdanie pierwsze dyrektywy

			minimalizowanie błędów w relacjach z klientami. Warto, aby te zasady były wprowadzane w sposób konsekwentny. Przepisy winny precyzować, że kredytodawca może przekazywać informacje związane z kredytem, takie jak wynikające z art. 18 i art., 30 ustawy, na trwałym nośniku	2023/2225. Poszczególne przepisy projektu odzwierciedlają wymogi wynikające z poszczególnych, wdrażanych przepisów dyrektywy 2023/2225 w zakresie dotyczącym trwałego nośnika.
165.	Art. 18	Polska Izba Ubezpieczeń	Zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim informacje ogólne dotyczące oferowanych umów o kredyt konsumencki udostępniane są w postaci papierowej lub na innym trwałym nośniku wybranym przez konsumenta. Natomiast zgodnie z art. 18 ust. 2 tego aktu prawnego informacje udostępniane w lokalach przedsiębiorstwa mają mieć postać papierową, co pozbawia klienta możliwości dokonania wyboru formy przekazania informacji. W związku z powyższym proponujemy usunąć postanowienie art. 18 ust. 2.	Uwaga wyjaśniona. Projektowany przepis wdraża art. 9 ust. 1 dyrektywy 2023/2225, który wymaga aby państwa członkowskie zapewniały, aby kredytodawcy lub, w stosownych przypadkach, pośrednicy kredytowi udostępniali konsumentom – w każdym momencie na papierze lub innym trwałym nośniku wybranym przez konsumenta – jasne i zrozumiałe informacje ogólne o umowach o kredyt. Informacje ogólne o umowach o kredyt udostępniane przez kredytodawców lub, w stosownych przypadkach, przez pośredników kredytowych w ich lokalach

				udostępnia się konsumentom <u>co najmniej</u> na papierze. Projektodawca nie może zatem usunąć projektowanego art. 18 ust. 2. Jednocześnie przepis ten nie wyklucza udostępniania w lokalach informacji na innych nośnikach niż papier, natomiast wymaga zapewnienia co najmniej papieru.
166.	Art. 18 ust. 1 Art. 19 ust. 1 Art. 19 ust. 6	Związek Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce	Art. 18 ust. 1 Projektu ustawy (w zakresie informacji ogólnych), art. 19 ust. 1 Projektu ustawy (w zakresie informacji zawartych w formularzu informacyjnym) oraz art. 19 ust. 6 (przypomnienie o prawie do odstąpienia od umowy i sposobie skorzystania z tego prawa) wprowadzają możliwość wyboru przez klienta trwałego nośnika, na jakim chce otrzymać te informacje. W tym zakresie przepisy te implementują stosowne wymagania Dyrektywy CCD II, zawarte odpowiednio w art. 10 ust. 1 Dyrektywy CCD II i art. 11 ust. 1 Dyrektywy CCD II. Wskazujemy jednak, że przepisy Dyrektywy CCD II, w tym zakresie, nie mają charakteru absolutnego. W motywie nr 34 do Dyrektywy CCD II wyraźnie wskazano, iż <i>„Konsumenci powinni mieć możliwość wyboru rodzaju trwałego nośnika, na którym otrzymają informacje na etapie poprzedzającym zawarcie umowy i po jej zawarciu oraz poinformują o swoim odstąpieniu. <u>Konsumenci nie powinni jednak mieć możliwości informowania o odstąpieniu oraz wymagania od kredytodawców lub, w stosownych</u></i>	Uwaga uwzględniona kierunkowo. Projekt został uzupełniony o przepis, z którego wynika, że przedsiębiorca może odmówić dostarczenia informacji na nośniku wybranym przez konsumenta, który nie jest powszechnie wykorzystywany w obrocie.

		<u>przypadkach, od pośredników kredytowych, by przekazywali oni informacje na takich rodzajach trwałych nośników, które nie są powszechnie wykorzystywane.”</u> Postulujemy więc zmianę art. 18 ust. 1 oraz art. 19 ust. 1 w taki sposób, aby przepis ten umożliwiał konsumentom wybór formy przekazywania informacji z uwzględnieniem sposobu działalności kredytodawców i wskazanych przez niego trwałych nośników. Propozycja zapisu: a) art. 18 ust. 1 otrzymuje brzmienie: <i>„1. Kredytodawca oraz pośrednik kredytowy udostępnia bezpłatnie konsumentowi w każdym czasie w postaci papierowej lub na innym trwałym nośniku wybranym przez konsumenta spośród wskazanych przez kredytodawcę trwałych nośników, jednoznaczne i zrozumiałe informacje ogólne dotyczące oferowanych umów o kredyt konsumencki (...)”</i> Propozycja zapisu: b) art. 19 ust. 1 otrzymuje brzmienie: <i>„1. Kredytodawca lub pośrednik kredytowy przed zawarciem umowy o kredyt konsumencki przekazuje bezpłatnie konsumentowi, w postaci papierowej lub na innym trwałym nośniku wybranym przez konsumenta spośród wskazanych przez kredytodawcę trwałych nośników, na formularzu informacyjnym, którego wzór określa załącznik nr 1 do ustawy (...)”</i> Propozycja zapisu: c) art. 19 ust. 6 otrzymuje brzmienie: <i>„6. Przypomnienie, o którym mowa w ust. 5, kredytodawca lub pośrednik kredytowy przekazuje w postaci papierowej lub na innym trwałym nośniku wybranym przez konsumenta spośród wskazanych przez kredytodawcę trwałych nośników i określonym w umowie o kredyt</i>	

			<i>konsumencki, w terminie nie krótszym niż jeden dzień i nie dłuższym niż siedem dni od dnia zawarcia tej umowy.”</i>	
167.	art. 18 ust. 1	Stowarzyszenie Prawa Konkurencji	W projektowanym przepisie art. 18 ust. 1 posłużono się sformułowaniem „w postaci papierowej lub na innym trwałym nośniku”. Zaproponowana w art. 5 pkt 25 definicja legalna pojęcia „trwały nośnik” obejmuje swoim zakresem także dokument w postaci papierowej. Dlatego też proponujemy wykreślenie z przepisu sformułowania „w postaci papierowej” i poprzestanie na „trwałym nośniku”.	Uwaga wyjaśniona. Projektowany przepis wdraża art. 9 ust. 1 zdanie pierwsze dyrektywy 2023/2225, zgodnie z którym „Państwa członkowskie zapewniają, by kredytodawcy lub, w stosownych przypadkach, pośrednicy kredytowi udostępniali konsumentom – w każdym momencie <u>na papierze lub innym trwałym nośniku wybranym przez konsumenta</u> – jasne i zrozumiałe informacje ogólne o umowach o kredyt.” Dyrektywa 2023/2225, odwołując się do papieru lub innego trwałego nośnika, wymaga by konsument zawsze miał do wyboru papier.
168.	Art. 18 ust. 2	Konfederacja Lewiatan	Należy dopisać do przedmiotowego art. 18 ust. 2 projektu zwrot „lub elektronicznej” (np. na tablecie/komputerze/mailowo w dniu wizyty klienta w lokalu). Pozostawienie obecnej treści może powodować	Uwaga wyjaśniona. Projektowany przepis wdraża art. 9 ust. 1 zdanie

			obowiązek każdorazowego drukowania aktualnej wersji papierowej. W dobie digitalizacji ta forma zaprezentowania treści powinna być zrealizowana papierowo lub elektronicznie wg prośby/ wyboru klienta.	drugie dyrektywy 2023/2225, zgodnie z którym „Informacje ogólne o umowach o kredyt udostępniane przez kredytodawców lub, w stosownych przypadkach, przez pośredników kredytowych w ich lokalach udostępnia się konsumentom co najmniej na papierze”. Dyrektywa 2023/2225 nie pozwala na wprowadzenie alternatywnego nośnika.
169.	Art. 18 ust. 1 pkt 6 i pkt 7	Związek Banków Polskich	Przepis budzi szereg wątpliwości praktycznych. Z tego względu, wymaga on doprecyzowania w szczególności w kontekście sposobu prezentowania wysokości regularnie spłacanych rat w ramach informacji ogólnej. Proponujemy zmianę brzmienia art. 18 ust. 1 pkt 7: <i>„1 pkt 7) poszczególne warianty spłaty kredytu konsumenckiego oferowane przez kredytodawcę, w tym liczbę, częstotliwość i wysokość regularnie spłacanych rat, a w przypadku wariantu rat malejących, wysokość pierwszej raty.”</i> Jednocześnie zwracamy uwagę na następujące wątpliwości: • Jakie koszty projektodawca miał na myśli w pkt 6? Czy chodzi o koszty opłat notarialnych wyłączone z definicji całkowitego kosztu kredytu? W jaki sposób prognozować maksymalną wysokość takich kosztów? Uzasadnienie	Uwaga wyjaśniona. Projektowany przepis wdraża art. 9 ust. 2 dyrektywy 2023/2225, który nie przewiduje takiego zawężenia. W zakresie wątpliwości - uzupełniono uzasadnienie.

			Przy określaniu informacji ogólnych wskazano w punkcie 8 na wymóg podawania warunków bezpośrednio związanych z przedterminową spłatą kredytu konsumenckiego. Tak zaproponowane postanowieniem może budzić wątpliwości co do intencji autora regulacji – czy chodzi o określenie elementów procedury tej spłaty realizowanych przez konsumenta i przez kredytodawcę, czy też wyłącznie o informację o przysługującym konsumentowi prawie do takiej spłaty. Mając na uwadze ogólny charakter tej informacji słusznym wydaje się być przyjęcie koncepcji informowania konsumenta o takim prawie. Wymóg podania procedury określono w art. 48 ust 2 pkt 18.	
170.	Art. 18 ust. 2	Związek Banków Polskich	Proponujemy następującą zmianę: „2. W przypadku gdy kredytodawca oraz pośrednik kredytowy udostępnia konsumentowi informacje, o których mowa w ust. 1, w swoich lokalach, udostępnia je co najmniej w postaci papierowej.” Uzasadnienie Zmiana ma na celu dostosować przepis do brzmienia dyrektywy, tj. „co najmniej w postaci papierowej.”	Uwaga uwzględniona.
171.	Art. 18-19	Związek Przedsiębiorców i Pracodawców ZPP	Rozszerzone obowiązki informacyjne: Projekt ustawy znacznie rozszerza obowiązki informacyjne przedumowne (art. 18, 19), wymagając nowego standardowego formularza (załącznik 1) i aktywnej „pomocy w zrozumieniu”. Tworzy to znaczącą przeszkodę dla szybkich transakcji o niskiej wartości, takich jak zakup na fakturę.	Uwaga wyjaśniona. Przepisy, w tym dotyczące standardowego formularza, wdrażają art. 9 i 10 dyrektywy 2023/2225.
172.	Art. 19 i załącznik nr 1 do ustawy	Stowarzyszenie Ochrony Konsumentów Aquila	Jakkolwiek idea stworzenia jednolitego formularza informacyjnego wydaje się słuszną, to należy zwrócić uwagę na fakt, że jest to dokument bardzo rozbudowany i napisany trudnym językiem. Trudno jest oczekiwać, że przeciętny konsument realnie zapozna się z tym dokumentem i zrozumie jego treść. W praktyce konsumenci będą podpisywać tego typu formularze bez jakiegokolwiek zapoznania się z nimi. Rekomendujemy dalsze prace nad tym dokumentem z udziałem	Uwaga wyjaśniona. Przepisy, w tym dotyczące standardowego formularza, wdrażają art. 9 i 10 dyrektywy 2023/2225.

			osób/instytucji zawodowo zajmujących się takimi obszarami jak prosty język, UX Design, psychologia zachowań konsumenckich.	
173.	Art. 19	Związek Banków Polskich	Ust. 1 pkt 1) ppkt a) i ppkt n) – powtórzony „adres” (kredytodawcy i pośrednika kredytowego). Proponuje się usunięcie z ppkt a).	Uwaga uwzględniona.
174.	art. 19	Federacja Przedsiębiorców Polskich	Konsumenci powinni mieć możliwość otrzymywania informacji udzielanych przed zawarciem umowy w formie papierowej lub na innym trwałym nośniku. W kontekście handlu internetowego dostawę cyfrową należy uznać za metodę domyślną, ponieważ odzwierciedla ona charakter transakcji, chyba że konsument wyraźnie zażąda kopii papierowych. Zgodnie z art. 19 ust. 1 informacje o kredycie konsumenckim muszą być przekazane " w postaci papierowej lub na innym trwałym nośniku wybranym przez konsumenta". W przypadku handlu przez internet należy doprecyzować, że wybór trwałego nośnika może być również dorozumiany, na przykład, poprzez korzystanie przez konsumenta z elektronicznego kanału dystrybucji. Naszym zdaniem, w przypadku gdy handel online odbywa się wyłącznie za pośrednictwem komunikacji cyfrowej, dostarczanie informacji przed zawarciem umowy w formie cyfrowej powinno być uważane za wystarczające, a jeśli w ogóle, powinno być traktowane jako opcja domyślna.	Uwaga wyjaśniona. Projektowany przepis wdraża art. 10 ust. 2 dyrektywy 2023/2225 zgodnie z którym „Informacje udzielane przed zawarciem umowy, o których mowa w ust. 1, <u>przekazuje się na papierze lub innym trwałym nośniku wybranym przez konsumenta</u> przy użyciu standardowego europejskiego arkusza informacyjnego dotyczącego kredytu konsumenckiego określonego w załączniku I”.
175.	Art. 19 ust. 1 pkt 1	Związek Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce	Przepis art. 19 ust. 1 pkt 1 Projektu ustawy nakazuje zawarcie wymienionych tam informacji na pierwszej stronie formularza informacyjnego. Podnosimy jednakże, że Dyrektywa CCD II, w motywie nr 37 wyraźnie wskazuje, iż „<i>W przypadku gdy nie można umieścić w widoczny sposób wszystkich kluczowych elementów na jednej stronie, powinny one być przedstawione w pierwszej części standardowego europejskiego arkusza</i>	Uwaga uwzględniona.

			<i>informacyjnego dotyczącego kredytu konsumenckiego <u>na maksymalnie dwóch stronach</u></i>". Wnosimy więc o skorelowanie brzmienia art. 19 ust. 1 pkt 1 Projektu ustawy z Dyrektywą CCD II, zwłaszcza że ilość informacji zawartych w tym punkcie może uniemożliwiać w każdym przypadku umieszczenia ich wyłącznie na pierwszej stronie. Propozycja zapisu: a) art. 19 ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie: (...) <i>w pierwszej części formularza informacyjnego na jednej stronie albo dwóch stronach: (...)"</i>	
176.	Art. 19 ust. 1 (powiązany z art. 10 ust. 1 i 2)	Związek Cyfrowa Polska	Kwestia trwałego nośnika informacji Zgodnie z projektem ustawy, konsumenci powinni mieć możliwość otrzymywania informacji przedumownych w formie papierowej lub za pośrednictwem innego trwałego nośnika informacji. W kontekście handlu internetowego, dostarczanie informacji cyfrowo powinno być uważane za domyślną metodę, ponieważ odzwierciedla charakter transakcji - chyba że konsument wyraźnie zażąda kopii papierowych. Zgodnie bowiem z art. 19.1, informacje o kredycie konsumenckim muszą być dostarczane „w formie papierowej lub na innym trwałym nośniku informacji wybranym przez konsumenta”. W kontekście handlu internetowego należy wyjaśnić, że wybór trwałego nośnika informacji może być również spełniony, np. poprzez skorzystanie przez konsumenta z elektronicznego kanału dystrybucji. Naszym zdaniem, w przypadku handlu internetowego prowadzonego wyłącznie za pośrednictwem komunikacji cyfrowej, przekazanie informacji przedumownych w formie cyfrowej należy uznać za wystarczające i traktować je jako opcję domyślną.	Uwaga wyjaśniona. Projektowany przepis wdraża art. 10 ust. 2 dyrektywy 2023/2225 zgodnie z którym „Informacje udzielane przed zawarciem umowy, o których mowa w ust. 1, <u>przekazuje się na papierze lub innym trwałym nośniku wybranym przez konsumenta</u> przy użyciu standardowego europejskiego arkusza informacyjnego dotyczącego kredytu konsumenckiego

				określonego w załączniku P”.
177.	Art. 19 ust. 1	Związek Banków Polskich	W przepisie znajduje się literówka. Prawidłowe brzmienie: p) „ostrzeżenie i wyjaśnienie dotyczące prawnych i finansowych konsekwencji niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązań innych niż określone w pkt 1 lit. j wynikających z umowy o kredyt”	Uwaga uwzględniona.
178.	Art. 19 ust. 1	Stowarzyszenie Prawa Konkurencji	W projektowanym przepisie art. 19 ust. 1 posłużono się sformułowaniem „w postaci papierowej lub na innym trwałym nośniku”. Zaproponowana w art. 5 pkt 25 definicja legalna pojęcia „trwały nośnik” obejmuje swoim zakresem także dokument w postaci papierowej. Dlatego też proponujemy wykreślenie z przepisu sformułowania „w postaci papierowej” i poprzestanie na „trwałym nośniku”.	Uwaga wyjaśniona. Projektowany przepis wdraża art. 10 ust. 2 dyrektywy 2023/2225 zgodnie z którym „Informacje udzielane przed zawarciem umowy, o których mowa w ust. 1, <u>przekazuje się na papierze lub innym trwałym nośniku wybranym przez konsumenta</u> przy użyciu standardowego europejskiego arkusza informacyjnego dotyczącego kredytu konsumenckiego określonego w załączniku P”. Dyrektywa 2023/2225, odwołując się do papieru lub innego trwałego nośnika, wymaga by

				konsument zawsze miał do wyboru papier.
179.	art. 19 ust. 1 pkt 1	Stowarzyszenie Prawa Konkurencji	Dane wymienione w projektowanym art. 19 ust. 1 pkt 1 lit. a i n w zakresie danych adresowych częściowo się powtarzają. Proponujemy rezygnację z lit. n i wymienienie wszystkich danych indywidualizujących, w tym kontaktowych, kredytodawcy i pośrednika kredytowego w jednej jednostce redakcyjnej.	Uwaga uwzględniona.
180.	Art. 19 ust. 1 pkt 2 lit. p	Konfederacja Lewiatan	Propozycja techniczna (uzupełniająca) zmiany fragmentu projektowanego przepisu na: „lub nienależytego wykonania zobowiązań”.	Uwaga uwzględniona.
181.	Art. 19 ust. 4	Polski Związek Instytucji Pożyczkowych	Art. 19 ust. 4 określający okres ważności przedstawionego konsumentowi formularza informacyjnego. Zgodnie z treścią propozycji „Informacje zawarte w formularzu informacyjnym, o którym mowa w ust. 1, są wiążące dla kredytodawcy przez okres co najmniej 3 dni roboczych od dnia ich przekazania”. Natomiast należy podnieść, że w praktyce będą występowały przypadki, kiedy z przyczyn obiektywnych zachowanie ważności formularza przez okres 3 dni nie będzie możliwe, np. w sytuacji, kiedy kredytodawca stosuje maksymalne oprocentowanie pożyczki (oparte o stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego) i następuje zmiana stóp referencyjnych i jednocześnie oprocentowania dla kredytobiorcy. Pozostawienia obecnej regulacji w tym zakresie, przewidującej ważność formularza informacyjnego przez 1 dzień.	Uwaga wyjaśniona. Regulację wzorowano na art. 14 ust. 5 dyrektywy 2023/2225, który przewiduje porównywanie ofert ubezpieczeń przez 3 dni.
182.	Art. 19 ust. 4	Stowarzyszenie Prawa Konkurencji	Przyjęty w projekcie minimalny okres, w którym informacje zawarte w formularzu informacyjnym wiążą kredytodawcę jest nadmiernie długi i nie znajduje uzasadnienia w realiach współczesnego rynku finansowego. W dobie powszechnego dostępu do internetu, narzędzi porównywania ofert kredytowych online oraz dynamicznie zmieniających się warunków rynkowych, 1 dzień roboczy jest wystarczający, by konsument mógł	Uwaga częściowo uwzględniona. Odnosnie do okresu związania - regulację wzorowano na art. 14 ust. 5 dyrektywy 2023/2225,

			zapoznać się z ofertą, porównać ją z innymi propozycjami, i podjąć świadomą decyzję. W uzasadnieniu projektu brakuje jakichkolwiek danych lub analiz, na podstawie których projektodawca uznał, że 3 dni robocze to okres optymalny. W praktyce może to prowadzić do ograniczenia elastyczności kredytodawców w dostosowywaniu ofert do zmieniających się warunków rynkowych, zubożenia oferty dostępnej dla konsumenta, który może nie otrzymać lepszej propozycji, jeśli kredytodawca będzie związany wcześniejszym formularzem, sztucznego zamrożenia warunków ofertowych, co może działać na niekorzyść obu stron. W przypadku określenia terminu w dniach roboczych konieczne byłoby także precyzyjne zdefiniowanie tego, co należy rozumieć pod pojęciem „dzień roboczy”.	który przewiduje porównywanie ofert ubezpieczeń przez 3 dni.
183.	Art. 19 ust. 4	Związek Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce	Art. 19 ust. 4 Projekt ustawy wprowadza termin ważności informacji zawartych w formularzu informacyjnym przez okres co najmniej 3 dni roboczych. Mając na uwadze przebieg procesu kredytowego, możliwość odstąpienia klienta od wnioskowania o kredyt, powrót do wnioskowania w dowolnej chwili, nie jest możliwe utrzymanie wszystkich informacji zawartych w formularzu bez zmian przez okres 3 dni. Z dnia na dzień może zmienić się np. stawka referencyjna będąca podstawą oferowanego oprocentowania. Kolejnego dnia będą też inne terminy spłaty a także co za tym idzie wysokości rat z uwagi na inne okresy naliczania odsetek – przypominamy, iż częścią przekazywanych danych ma być harmonogram (art. 19 ust. 1 pkt 2) lit. q) Projektu ustawy). W zw. z tym aktualność wszystkich danych zawartych w formularzu informacyjnym nie powinna być dłuższa niż jeden dzień. W aktualnym stanie prawnym (vide: art. 14 ust. 2 UKK) określono termin ważności formularza na okres co najmniej 1 dnia roboczego, co w praktyce zdaje egzamin i realizuje założony cel. Prosimy o utrzymanie	Uwaga częściowo uwzględniona. Odnosnie do okresu związania - regulację wzorowano na art. 14 ust. 5 dyrektywy 2023/2225, który przewiduje porównywanie ofert ubezpieczeń przez 3 dni.

			aktualnego brzmienia art. 14 ust. 2 UKK w nowej ustawie o kredycie konsumenckim. Propozycja zapisu: a) art. 19 ust. 4 otrzymuje brzmienie: <i>„4. Informacje zawarte w formularzu informacyjnym, o którym mowa w ust. 1, są wiążące dla kredytodawcy przez okres co najmniej 1 dnia roboczego od dnia ich przekazania.”</i>	
184.	Art. 19 ust. 4	Izba Gospodarki Elektronicznej	Proponujemy by termin wskazany w ust. 4 wynosił 1 dzień. W zw. z tym proponujemy następujące brzmienie: “Informacje zawarte w formularzu informacyjnym, o którym mowa w ust. 1, są wiążące dla kredytodawcy przez okres co najmniej jednego dnia.” Mając na uwadze przebieg procesu kredytowego, możliwość odstąpienia klienta od wnioskowania o kredyt, powrót do wnioskowania w dowolnej chwili, nie jest możliwe utrzymanie wszystkich informacji zawartych w formularzu bez zmian przez okres 3 dni. Z dnia na dzień może zmienić się stawka referencyjna będąca podstawą oferowanego oprocentowania. Kolejnego dnia będą też inne będą terminy spłaty a także co za tym idzie wysokości rat z uwagi na inne okresy naliczania odsetek - a częścią przekazywanych danych ma być harmonogram (art. 19 ust. 1 pkt 2) lit. q)). W zw. z tym aktualność wszystkich danych zawartych w formularzu informacyjnym nie może być dłuższa niż jeden dzień. Jeden dzień wprowadza także obecnie obowiązująca ustaw o kredycie konsumenckim.	Uwaga wyjaśniona. Regulację wzorowano na art. 14 ust. 5 dyrektywy 2023/2225, który przewiduje porównywanie ofert ubezpieczeń przez 3 dni.
185.	Art. 19 ust. 4	Związek Banków Polskich	Proponujemy pozostanie przy dotychczasowym okresie ważności formularza, zgodnym z obowiązującą ustawą: “4. Informacje zawarte w formularzu informacyjnym, o którym mowa w ust. 1, są wiążące dla kredytodawcy przez okres co najmniej 1 dnia od	Uwaga wyjaśniona. Regulację wzorowano na art. 14 ust. 5 dyrektywy 2023/2225, który przewiduje porównywanie

			dnia ich przekazania.” Uzasadnienie Należy wskazać, że przepisy Dyrektywy CCD2 nie stanowią, aby formularz informacyjny musiał zachować ważność przez minimum 3 dni robocze. Utrzymanie ważności formularza przez taki okres może być od strony praktycznej niemożliwe – informacje zawarte w formularzu mogą stać się nieaktualne z przyczyn niezależnych od banku. Przykładowo, w okresie, w którym formularz będzie ważny, może dojść do zmiany stopy referencyjnej NBP. Dodatkowo, w przypadku kredytów opartych o stawki referencyjne i automatyczne klauzule zmiany np. oprocentowania, ceny, przepis nie będzie możliwy do realizacji. Dlatego sugerujemy powrót do jednego dnia zgodnie z obecnie obowiązującą praktyką w ramach UKK. Na marginesie należy zauważyć, że dyrektywa odnosi się do 3 dni (nie dni roboczych), ale w zakresie porównywania ofert ubezpieczenia (państwa członkowskie wymagają, aby konsumenci mieli co najmniej trzy dni na porównanie ofert ubezpieczeniowych związanych z umowami o kredyt, bez zmiany takiej oferty – art. 14 ust. 5 CCD2). Również z tego względu w art. 19 ust. 4 ustawy nie należy odwoływać się do dni roboczych.	ofert ubezpieczeń przez 3 dni.
186.	Art. 19 ust. 4	Konfederacja Lewiatan	Mając na uwadze przebieg procesu kredytowego, możliwość odstąpienia klienta od wnioskowania o kredyt i powrót do wnioskowania w dowolnej chwili, nie jest możliwe utrzymanie wszystkich informacji zawartych w formularzu bez zmian przez okres 3 dni. Z dnia na dzień może zmienić się stawka referencyjna będąca podstawą oferowanego oprocentowania. Kolejnego dnia będą też inne będą terminy spłaty, a także co za tym idzie wysokości rat z uwagi na inne okresy naliczania odsetek - a częścią przekazywanych danych ma być harmonogram (art. 19 ust. 1 pkt 2) lit. q)). W zw. z tym aktualność wszystkich danych zawartych w formularzu informacyjnym nie może być dłuższa niż jeden dzień. Jeden dzień	Uwaga wyjaśniona. Regulację wzorowano na art. 14 ust. 5 dyrektywy 2023/2225, który przewiduje porównywanie ofert ubezpieczeń przez 3 dni.

			wprowadza także obecnie obowiązująca ustaw o kredycie konsumenckim.	
187.	Art. 19 ust. 4	Federacja Przedsiębiorców Polskich	Mając na uwadze przebieg procesu kredytowego, możliwość odstąpienia klienta od wnioskowania o kredyt, powrót do wnioskowania w dowolnej chwili, nie jest możliwe utrzymanie wszystkich informacji zawartych w formularzu bez zmian przez okres 3 dni. Z dnia na dzień może zmienić się stawka referencyjna będąca podstawą oferowanego oprocentowania. Kolejnego dnia będą też inne będą terminy spłaty a także co za tym idzie wysokości rat z uwagi na inne okresy naliczania odsetek - a częścią przekazywanych danych ma być harmonogram (art. 19 ust. 1 pkt 2) lit. q)). W zw. z tym aktualność wszystkich danych zawartych w formularzu informacyjnym nie może być dłuższa niż jeden dzień. Jeden dzień wprowadza także obecnie obowiązująca ustaw o kredycie konsumenckim. Nadto, w praktyce będą występowały przypadki, kiedy z przyczyn obiektywnych zachowanie ważności formularza przez okres 3 dni nie będzie możliwe, np. w sytuacji kiedy kredytodawca stosuje maksymalne oprocentowanie pożyczki (oparte o stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego) i następuje zmiana stóp referencyjnych i jednocześnie oprocentowania dla kredytobiorcy.	Uwaga wyjaśniona. Regulację wzorowano na art. 14 ust. 5 dyrektywy 2023/2225, który przewiduje porównywanie ofert ubezpieczeń przez 3 dni.
188.	Art. 19 ust. 4	Pracodawcy RP	Zgodnie z treścią propozycji „Informacje zawarte w formularzu informacyjnym, o którym mowa w ust. 1, są wiążące dla kredytodawcy przez okres co najmniej 3 dni roboczych od dnia ich przekazania”. Natomiast należy podnieść, że w praktyce będą występowały przypadki, kiedy z przyczyn obiektywnych zachowanie ważności formularza przez okres 3 dni nie będzie możliwe, np. w sytuacji kiedy kredytodawca stosuje maksymalne oprocentowanie pożyczki (oparte o stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego) i następuje zmiana stóp referencyjnych i jednocześnie oprocentowania dla kredytobiorcy. Proponujemy pozostawienie obecnej regulacji w tym zakresie,	Uwaga wyjaśniona. Regulację wzorowano na art. 14 ust. 5 dyrektywy 2023/2225, który przewiduje porównywanie ofert ubezpieczeń przez 3 dni.

			przewidującej ważność formularza informacyjnego przez 1 dzień.	
189.	Art. 19 ust. 4	Związek Pracodawców Branży Internetowej IAB Polska	Informacje zawarte w formularzu informacyjnym, o którym mowa w ust. 1, są wiążące dla kredytodawcy przez okres co najmniej 3 jednego dnia roboczego od dnia ich przekazania Mając na uwadze przebieg procesu kredytowego, możliwość odstąpienia klienta od wnioskowania o kredyt lub powrót do wnioskowania w dowolnej chwili, nie jest możliwe utrzymanie wszystkich informacji zawartych w formularzu bez zmian przez okres 3 dni. Z dnia na dzień może zmienić się stawka referencyjna będąca podstawą oferowanego oprocentowania. Kolejnego dnia inne też będą terminy spłaty a także co za tym idzie wysokości rat z uwagi na inne okresy naliczania odsetek - a częścią przekazywanych danych ma być harmonogram spłaty o którym mowa w art. 63 Projektu (art. 19 ust. 1 pkt 2) lit. q)). W zw. z tym aktualność wszystkich danych zawartych w formularzu informacyjnym nie może być dłuższa niż jeden dzień. Jeden dzień roboczy ważności informacji zawartych w formularzu informacyjnym przewiduje także obecnie obowiązująca Ustawa o kredycie konsumenckim.	Uwaga wyjaśniona. Regulację wzorowano na art. 14 ust. 5 dyrektywy 2023/2225, który przewiduje porównywanie ofert ubezpieczeń przez 3 dni.
190.	Art. 19 ust. 6	Stowarzyszenie Prawa Konkurencji	W projektowanym przepisie art. 19 ust. 6 posłużono się sformułowaniem „w postaci papierowej lub na innym trwałym nośniku”. Zaproponowana w art. 5 pkt 25 definicja legalna pojęcia „trwały nośnik” obejmuje swoim zakresem także dokument w postaci papierowej. Dlatego też proponujemy wykreślenie z przepisu sformułowania „w postaci papierowej” i poprzestanie na „trwałym nośniku”.	Uwaga wyjaśniona. Projekt wdraża art. 10 ust. 1 zdanie pierwsze dyrektywy 2023/2225, zgodnie z którym „Przypomnienie to jest przekazywane konsumentowi na papierze lub innym trwałym nośniku wybranym przez konsumenta i określonym w umowie o kredyt”. Dyrektywa 2023/2225, odwołując się do papieru

				lub innego trwałego nośnika, wymaga by konsument zawsze miał do wyboru papier.
191.	Art. 19 ust. 9	Izba Gospodarki Elektronicznej	Proponujemy by przepis otrzymał brzmienie: “W przypadku, o którym mowa w ust. 8, oraz w przypadku zawierania na wniosek klienta, umowy na odległość, jeżeli środek porozumiewania się na odległość nie pozwala na przekazanie danych o których mowa w ust. 1 niezwłocznie po zawarciu umowy o kredyt konsumentowi, na trwałym nośniku, formularz informacyjny, o którym mowa w ust. 1.” Komunikaty głosowe nie są jedyną formą komunikacji na odległość, która uniemożliwia bądź znacznie utrudnia przekazywanie. W związku z tym racjonalne jest rozciągnięcie wyłączenia znajdującego zastosowanie dla komunikatów głosowych także na te inne kanały w których na wniosek klienta zawierana jest umowa o kredyt, a nie jest możliwe spełnienie obowiązków informacyjnych przed zawarciem umowy. Dokładnie taki wyjątek znajduje się w obecnej ustawie o kredycie konsumentów w art. 15 ust. 1.	Uwaga wyjaśniona. Dyrektywa 2023/2225 nie przewiduje aby konsument miał wnioskować o odnośne informacje.
192.	Art. 19 ust. 9	Federacja Przedsiębiorców Polskich	Proponujemy by przepis otrzymał brzmienie: “W przypadku, o którym mowa w ust. 8, oraz w przypadku zawierania na wniosek klienta, umowy na odległość, jeżeli środek porozumiewania się na odległość nie pozwala na przekazanie danych o których mowa w ust. 1 niezwłocznie po zawarciu umowy o kredyt konsumentowi, na trwałym nośniku, formularz informacyjny, o którym mowa w ust. 1.” Komunikaty głosowe nie są jedyną formą komunikacji na odległość, która uniemożliwia bądź znacznie utrudnia przekazywanie. W związku z	Uwaga wyjaśniona. Dyrektywa 2023/2225 nie przewiduje aby konsument miał wnioskować o odnośne informacje.

			tym racjonalne jest rozciągnięcie wyłączenia znajdującego zastosowanie dla komunikatów głosowych także na te inne kanały w których na wniosek klienta zawierana jest umowa o kredyt, a nie jest możliwe spełnienie obowiązków informacyjnych przed zawarciem umowy. Dokładnie taki wyjątek znajduje się w obecnej ustawie o kredycie konsumenckim w art. 15 ust. 1.	
193.	Art. 19 ust. 9	Związek Pracodawców Branży Internetowej IAB Polska	W przypadku, o którym mowa w ust. 8, oraz w przypadku zawierania na wniosek klienta, umowy na odległość, jeżeli środek porozumiewania się na odległość nie pozwala na przekazanie danych o których mowa w ust. 1, niezwłocznie po zawarciu umowy o kredyt konsumentowi lub pośrednik kredytowy dostarcza bezpłatnie konsumentowi, na trwałym nośniku, formularz informacyjny, o którym mowa w ust. 1. Komunikaty głosowe nie są jedyną formą komunikacji na odległość, która uniemożliwia bądź znacznie utrudnia przekazywanie pełnych informacji o których mowa w art. 19 ust. 1 Projektu. W związku z tym racjonalne jest objęcie przepisem art. 19 ust. 9 Projektu na także tych innych kanałów przy pomocy których, na wniosek klienta, zawierana jest umowa o kredyt, a nie jest możliwe spełnienie obowiązków informacyjnych przed zawarciem umowy. Dokładnie taki wyjątek znajduje się w obecnej Ustawie o kredycie konsumenckim, w jej art. 15 ust. 1.	Uwaga wyjaśniona. Dyrektywa 2023/2225 nie przewiduje aby konsument miał wnioskować o odnośne informacje.
194.	Art. 19 ust. 9	Związek Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce	Komunikaty głosowe nie są jedyną formą komunikacji na odległość, która uniemożliwia bądź znacznie utrudnia przekazywanie informacji zawartych w art. 19 ust. 1 Projektu ustawy. W związku z tym racjonalne jest rozciągnięcie wyłączenia znajdującego zastosowanie dla komunikatów głosowych także na te inne kanały, w których na wniosek klienta zawierana jest umowa o kredyt, a nie jest możliwe spełnienie obowiązków informacyjnych przed zawarciem	Uwaga wyjaśniona. Przepis stanowi wdrożenie art. 10 ust. 7 dyrektywy 2023/2225. Dodatkowo obowiązująca ustawa posługuje się tym pojęciem.

			umowy. Analogiczny wyjątek znajduje się w obecnej ustawie o kredycie konsumenckim, w art. 15 ust. 1. Propozycja zapisu: a) art. 19 ust. 9 otrzymuje brzmienie: <i>„9. W przypadku, o którym mowa w ust. 8, oraz w przypadku zawierania na wniosek klienta, umowy na odległość, jeżeli środek porozumiewania się na odległość nie pozwala na przekazanie danych, o których mowa w ust. 1, niezwłocznie po zawarciu umowy o kredyt konsumencki kredytodawca lub pośrednik kredytowy dostarcza bezpłatnie konsumentowi, na trwałym nośniku, formularz informacyjny, o którym mowa w ust. 1.”</i>	
195.	Art. 19 ust. 9 Art. 23 ust. 4	Konfederacja Lewiatan	Komunikaty głosowe nie są jedyną formą komunikacji na odległość, która uniemożliwia bądź znacznie utrudnia przekazywanie. W związku z tym racjonalne jest rozciągnięcie wyłączenia znajdującego zastosowanie dla komunikatów głosowych także na te inne kanały w których na wniosek klienta zawierana jest umowa o kredyt, a nie jest możliwe spełnienie obowiązków informacyjnych przed zawarciem umowy. Dokładnie taki wyjątek znajduje się w obecnej ustawie o kredycie konsumenckim w art. 15 ust. 1. Rekomendowany art. 19 ust. 9 projektu mógłby brzmieć zatem: <i>„W przypadku, o którym mowa w ust. 8, oraz w przypadku zawierania na wniosek klienta, umowy na odległość, jeżeli środek porozumiewania się na odległość nie pozwala na przekazanie danych o których mowa w ust. 1 niezwłocznie po zawarciu umowy o kredyt konsumencki kredytodawca lub pośrednik kredytowy dostarcza bezpłatnie konsumentowi, na trwałym nośniku, formularz informacyjny, o którym mowa w ust. 1.”</i> Analogiczne uwagi należy poczynić względem art. 23 ust. 4 projektu.	Uwaga wyjaśniona. Przewidujący ww. wyjątek art. 10 ust. 7 dyrektywy 2023/2225, obejmuje wyłącznie głosowe komunikaty telefoniczne.

196.	Art. 21 Art. 24	Związek Banków Polskich	Proponujemy bliźniacze zmiany art. 21 (zgodnego z treścią dyrektywy CCD2, art. 10 ust. 8) oraz art. 24 (zgodnego z treścią dyrektywy CCD2, art. 11 ust. 7): <i>„Art. 21. Kredytodawca lub pośrednik kredytowy przekazuje bezpłatnie konsumentowi, na jego wniosek, projekt umowy o kredyt konsumencki, w postaci papierowej lub na innym trwałym nośniku, jeśli w chwili gdy konsument zgłasza takie żądanie kredytodawca jest skłonny przystąpić do zawarcia z konsumentem umowy o kredyt. Projekt umowy zawiera dane konsumenta, o których mowa w art. 48 ust. 1 pkt 1, oraz wszystkie warunki, na których kredyt mógłby zostać udzielony”.</i> <i>„Art. 24. Kredytodawca lub pośrednik kredytowy przekazuje bezpłatnie konsumentowi, na jego wniosek, projekt umowy o odroczenie płatności lub zmianę sposobu spłaty, w postaci papierowej lub na innym trwałym nośniku, jeśli w chwili gdy konsument zgłasza takie żądanie kredytodawca jest skłonny przystąpić do zawarcia z konsumentem umowy o kredyt. Projekt umowy zawiera dane konsumenta, o których mowa w art. 48 ust. 1 pkt 1, oraz wszystkie warunki, na których kredyt mógłby zostać udzielony”.</i> Uzasadnienie W naszej ocenie, zarówno polskie tłumaczenie art. 10 ust. 8 i art. 11 ust. 7 dyrektywy 2023/2225, jak i aktualny projekt ustawy o kredycie konsumenckim, nie odzwierciedlają intencji prawodawcy unijnego. W angielskiej wersji językowej dyrektywy 2023/2225, art. 11 ust. 7 brzmi następująco: <i>Upon request from the consumer, the creditor and, where applicable, the credit intermediary shall, in addition to the European Consumer Credit Information form, provide the consumer free of charge with a copy of the draft credit agreement, provided that the creditor, at the time of the request, is willing to proceed to the conclusion of the credit agreement with the consumer.</i> Powyższe powinno zostać przetłumaczone jako: <i>Na żądanie konsumenta, kredytodawca ma obowiązek, oprócz formularza informacyjnego, o</i>	Uwaga uwzględniona.

			<i>którym mowa w art. 19 dotyczącego kredytu konsumenckiego, nieodpłatnie udostępnić konsumentowi projekt umowy kredytowej, w postaci papierowej lub na innym trwałym nośniku, jeżeli w momencie złożenia żądania kredytodawca jest skłonny zawrzeć umowę z konsumentem.</i> Zwrot „<i>is willing</i>”, nie oznacza przymusu zrobienia czegoś, a raczej wyraża dobrowolnie gotowość do podjęcia jakiegoś działania. Z aktualnego brzmienia projektu ustawy o kredycie konsumenckim, można wywnioskować, że przekazanie projektu umowy kredytu jest równoznaczne z wydaniem decyzji kredytowej, tj. kredytodawca nie może wydać projektu umowy w sytuacji, gdy nie dokonał pełnej weryfikacji wszystkich warunków, które powinien spełnić kredytobiorca przed zawarciem umowy o kredyt. Powyższe należy rozpatrywać szczególnie w kontekście odpowiedzialności kredytodawcy za dokonaną ocenę zdolności kredytowej, która w obecnym projekcie ustawy o kredycie konsumenckim została znacznie zaostrzona, w stosunku do rozwiązań aktualnie funkcjonujących na gruncie ustawy z dnia 12 maja 2011 r. Z tego powodu, argumentacja w postaci powielenia obecnie funkcjonującego rozwiązania, nie jest wystarczająca. Wydaje się, że projektodawca ustawy o kredycie konsumenckim dostrzegł ten brak spójności między brzmieniem dyrektywy, a jej polskim tłumaczeniem, co wynika z próby zdefiniowania pojęcia „projekt umowy” w zd. 2 komentowanego przepisu. Jednak, w naszej ocenie, doprecyzowanie to nie mityguje wskazanych ryzyk, a skutek przekazania projektu umowy - w postaci przyjęcia, że kredytobiorca spełnia wszystkie warunki do udzielenia kredytu- i wiążące się z tym konsekwencje dla kredytobiorcy, czyli przyjęcie, że wydanie projektu umowy jest równoznaczne z wydaniem decyzji kredytowej i dokonaniem pełnej oceny zdolności kredytowej, powinny zostać złagodzone, zgodnie z treścią dyrektywy 2023/2225.	
197.	Art. 21	Stowarzyszenie Prawa Konkurencji	W projektowanym przepisie art. 21 posłużono się sformułowaniem „w postaci papierowej lub na innym trwałym nośniku”. Zaproponowana w	Uwaga wyjaśniona.

			art. 5 pkt 25 definicja legalna pojęcia „trwały nośnik” obejmuje swoim zakresem także dokument w postaci papierowej. Dlatego też proponujemy wykreślenie z przepisu sformułowania „w postaci papierowej” i poprzestanie na „trwałym nośniku”.	Projekt wdraża art. 10 ust. 8 dyrektywy 2023/2225, zgodnie z którym „Na żądanie konsumenta kredytodawca oraz, w stosownych przypadkach, pośrednik kredytowy, oprócz standardowego europejskiego arkusza informacyjnego dotyczącego kredytu konsumenckiego bezpłatnie dostarczają konsumentowi egzemplarz projektu umowy o kredyt, na papierze lub innym trwałym nośniku”. Dyrektywa 2023/2225, odwołując się do papieru lub innego trwałego nośnika, wymaga by konsument zawsze miał do wyboru papier.
198.	Art. 21	Polska Izba Doradców i Pośredników Odszkodowawczych	Ustawa powinna gwarantować udostępnienie konsumentowi projektu ustawy do zapoznania się z jego treścią, bez konieczności wnioskowania o to przez konsumenta. W tym miejscu ustawodawca powinien zachować zasadę wskazaną w art.19, gdzie kredytodawca lub pośrednik udostępnia konsumentowi bezpłatnie określony rodzaj dokumentacji.	Uwaga wyjaśniona. Przepis wdraża art. 10 ust. 8 dyrektywy 2023/2225, zgodnie z którym „Na żądanie konsumenta kredytodawca oraz, w stosownych przypadkach, pośrednik kredytowy, oprócz standardowego

			W celu uproszczenia formy udostępnienia dokumentacji obowiązek jej wydania konsumentowi można ograniczyć do formy elektronicznej, a jedynie na wniosek kredytodawca wyda ją w postaci papierowej. Możliwość zapoznania się z treścią umowy powinna być wprost zagwarantowana w ustawie, gdyż tylko w sytuacji prawidłowego zweryfikowania parametrów finansowych i treści ugody konsument może po pierwsze porównać ją z innymi ofertami. Po drugie ma realną możliwość spokojnego zapoznania się z treścią ustawy oraz skonsultowanie jej warunków z prawnikiem lub innym specjalistą. W przeciwnym razie konsument może nie skorzystać z przysługującego mu prawa lub nie zostać o nim poinformowany przez kredytodawcę.	europejskiego arkusza informacyjnego dotyczącego kredytu konsumenckiego bezpłatnie dostarczają konsumentowi egzemplarz projektu umowy o kredyt, na papierze lub innym trwałym nośniku, pod warunkiem że w chwili, gdy konsument zgłasza takie żądanie, kredytodawca jest gotowy przystąpić do zawarcia z konsumentem umowy o kredyt”.
199.	Art. 21	Stowarzyszenie Stop Bankowemu Bezprawiu	Art. 21 – Ustawa powinna gwarantować udostępnienie konsumentowi projektu ustawy do zapoznania się z jego treścią, bez konieczności wnioskowania o to przez konsumenta. W tym miejscu ustawodawca powinien zachować zasadę wskazaną w art.19, gdzie kredytodawca lub pośrednik udostępnia konsumentowi bezpłatnie określony rodzaj dokumentacji. W celu uproszczenia formy udostępnienia dokumentacji obowiązek jej wydania konsumentowi można ograniczyć do formy elektronicznej, a jedynie na wniosek kredytodawca wyda ją w postaci papierowej. Możliwość zapoznania się z treścią umowy powinna być wprost zagwarantowana w ustawie, gdyż tylko w sytuacji prawidłowego zweryfikowania parametrów finansowych i treści ugody konsument może po pierwsze porównać ją z innymi ofertami. Po drugie ma realną możliwość spokojnego zapoznania się z treścią ustawy oraz skonsultowanie jej warunków z prawnikiem lub innym specjalistą. W przeciwnym razie konsument może nie skorzystać	Uwaga wyjaśniona. Przepis wdraża art. 10 ust. 8 dyrektywy 2023/2225, zgodnie z którym „Na żądanie konsumenta kredytodawca oraz, w stosownych przypadkach, pośrednik kredytowy, oprócz standardowego europejskiego arkusza informacyjnego dotyczącego kredytu konsumenckiego bezpłatnie dostarczają konsumentowi egzemplarz projektu umowy o kredyt, na papierze lub innym trwałym

			z przysługującego mu prawa lub nie zostać o nim poinformowany przez kredytodawcę.	nośniku, pod warunkiem że w chwili, gdy konsument zgłasza takie żądanie, kredytodawca jest gotowy przystąpić do zawarcia z konsumentem umowy o kredyt”.
200.	art. 23 ust. 1 pkt 1	Stowarzyszenie Prawa Konkurencji	Dane wymienione w art. 19 ust. 1 pkt 1 lit. a i n w zakresie danych adresowych częściowo się powtarzają. Proponujemy rezygnację z lit. n i wymienienie wszystkich danych indywidualizujących, w tym kontaktowych, kredytodawcy i pośrednika kredytowego w jednej jednostce redakcyjnej. W konsekwencji proponujemy zmodyfikowanie zakresu odesłania zawartego w projektowanym art. 23 ust. 1 pkt 1.	Uwaga uwzględniona. Skorygowano brzmienie art. 19 ust. 1 pkt 1 lit. a i n.
201.	Art. 23 ust. 4	Izba Gospodarki Elektronicznej	Proponujemy by przepis otrzymał brzmienie: “W przypadku, o którym mowa w ust. 3, oraz w przypadku zawierania na wniosek klienta, umowy o odroczenie płatności lub zmianę sposobu spłaty na odległość, jeżeli środek porozumiewania się na odległość nie pozwala na przekazanie danych o których mowa w ust. 1 niezwłocznie po zawarciu umowy kredytodawca lub pośrednik kredytowy dostarcza bezpłatnie konsumentowi, na trwałym nośniku, formularz informacyjny, o którym mowa w ust. 1.” Uzasadnienie jak do zmiany art. 19 ust. 9 powyżej.	Uwaga wyjaśniona. Przepis wdraża art. 11 ust. 6 ostatnie zd. dyrektywy 2023/2225, zgodnie z którym „W takim przypadku kredytodawca i, w stosownych przypadkach, pośrednik kredytowy dostarczają konsumentowi – na trwałym nośniku – europejski arkusz informacyjny dotyczący kredytu konsumenckiego bezzwłocznie po zawarciu umowy o kredyt”.

202.	Art. 23 ust. 4	Federacja Przedsiębiorców Polskich	Proponujemy by przepis otrzymał brzmienie: “W przypadku, o którym mowa w ust. 3, oraz w przypadku zawierania na wniosek klienta, umowy o odroczenie płatności lub zmianę sposobu spłaty na odległość, jeżeli środek porozumiewania się na odległość nie pozwala na przekazanie danych o których mowa w ust. 1 niezwłocznie po zawarciu umowy kredytodawca lub pośrednik kredytowy dostarcza bezpłatnie konsumentowi, na trwałym nośniku, formularz informacyjny, o którym mowa w ust. 1.” Uzasadnienie jak do zmiany art. 19 ust. 9 powyżej.	Uwaga wyjaśniona. Przepis wdraża art. 11 ust. 6 ostatnie zd. dyrektywy 2023/2225, zgodnie z którym „W takim przypadku kredytodawca i, w stosownych przypadkach, pośrednik kredytowy dostarczają konsumentowi – na trwałym nośniku – europejski arkusz informacyjny dotyczący kredytu konsumenckiego bezzwłocznie po zawarciu umowy o kredyt”.
203.	Art. 23 ust. 4	Związek Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce	Propozycja zapisu: a) art. 23 ust. 4 otrzymuje brzmienie: „4. W przypadku, o którym mowa w ust. 3, oraz w przypadku zawierania na wniosek klienta, umowy o odroczenie płatności lub zmianę sposobu spłaty na odległość, jeżeli środek porozumiewania się na odległość nie pozwala na przekazanie danych, o których mowa w ust. 1, niezwłocznie po zawarciu umowy kredytodawca lub pośrednik kredytowy dostarcza bezpłatnie konsumentowi, na trwałym nośniku, formularz informacyjny, o którym mowa w ust. 1.”	Uwaga wyjaśniona. Przepis wdraża art. 11 ust. 6 dyrektywy 2023/2225
204.	Art. 23 ust. 4	Związek Pracodawców Branży Internetowej IAB Polska	W przypadku, o którym mowa w ust. 3, oraz w przypadku zawierania na wniosek klienta, umowy o odroczenie płatności lub zmianę sposobu spłaty na odległość, jeżeli środek porozumiewania się na odległość nie pozwala na przekazanie danych o których mowa w ust. 1, niezwłocznie po zawarciu umowy kredytodawca lub pośrednik	Uwaga wyjaśniona. Przepis wdraża art. 11 ust. 6 ostatnie zd. dyrektywy 2023/2225, zgodnie z którym „W takim przypadku kredytodawca i,

			kredytowy dostarcza bezpłatnie konsumentowi, na trwałym nośniku, formularz informacyjny, o którym mowa w ust. 1. Komunikaty głosowe nie są jedyną formą komunikacji na odległość, która uniemożliwia bądź znacznie utrudnia przekazywanie pełnych informacji o których mowa w art. 19 ust. 1 Projektu. W związku z tym racjonalne jest objęcie przepisem art. 19 ust. 9 Projektu na także tych innych kanałów przy pomocy których, na wniosek klienta, zawierana jest umowa o kredyt, a nie jest możliwe spełnienie obowiązków informacyjnych przed zawarciem umowy. Dokładnie taki wyjątek znajduje się w obecnej Ustawie o kredycie konsumenckim, w jej art. 15 ust. 1.	w stosownych przypadkach, pośrednik kredytowy dostarczają konsumentowi – na trwałym nośniku – europejski arkusz informacyjny dotyczący kredytu konsumenckiego bezzwłocznie po zawarciu umowy o kredyt”.
205.	Art. 24	Stowarzyszenie Prawa Konkurencji	W projektowanym przepisie art. 24 posłużono się sformułowaniem „w postaci papierowej lub na innym trwałym nośniku”. Zaproponowana w art. 5 pkt 25 definicja legalna pojęcia „trwały nośnik” obejmuje swoim zakresem także dokument w postaci papierowej. Dlatego też proponujemy wykreślenie z przepisu sformułowania „w postaci papierowej” i poprzestanie na „trwałym nośniku”.	Uwaga wyjaśniona. Projektodawca, chcąc utrzymać reguły mające zastosowanie do informacji udzielanych konsumentowi w związku z zawarciem umowy o kredyt, w tym informacji przedkontraktowych, zdecydował się zapewnić konsumentowi wybór między papierem, a innymi trwałymi nośnikami.
206.	art. 24	Konfederacja Lewiatan	Propozycja techniczna (redakcyjna) zmiany fragmentu projektowanego przepisu na: „jeżeli w ocenie kredytodawcy spełnia on warunki do zawarcia umowy o odroczenie płatności lub zmianę sposobu spłaty”.	Uwaga uwzględniona kierunkowo. Zmodyfikowano brzmienie art. 21 i art. 24 by odzwierciedlały aspekt gotowości do udzielenia kredytu, wyrażoną w art. 10

				ust. 8 i art. 11 ust. 7 dyrektywy 2023/2225.
207.	Art. 26 ust. 1	Stowarzyszenie Prawa Konkurencji	W projektowanym przepisie art. 26 ust. 1 posłużono się sformułowaniem „w postaci papierowej lub na innym trwałym nośniku”. Zaproponowana w art. 5 pkt 25 definicja legalna pojęcia „trwały nośnik” obejmuje swoim zakresem także dokument w postaci papierowej. Dlatego też proponujemy wykreślenie z przepisu sformułowania „w postaci papierowej” i poprzestanie na „trwałym nośniku”.	Uwaga wyjaśniona. Przepis odzwierciedla art. 38 lit. c) dyrektywy 2023/2225.
208.	Art. 27 ust. 2 pkt 2	Związek Banków Polskich	Proponujemy następującą zmianę art. 27 ust. 2 pkt 2: <i>„informacje, o których mowa w art. 11, ~~art. 19–24~~ i art. 26 – w przypadku pośredników kredytowych;”</i> Uzasadnienie Zwracamy uwagę na sprzeczność przepisu z art. 25. Skoro na pośredniku kredytowym, który jest sprzedawcą lub usługodawcą i oferuje kredyt na swoje towary lub usługi nie ciąży obowiązki wynikające z art. 19-24 (treść artykułu 25), to konsekwentnie nie powinien być też obciążony obowiązkiem z art. 27 ust. 2 pkt 2, który bezpośrednio odnosi się do tych obowiązków. Ta kategoria pośredników powinna być też wyłączona z obowiązków wskazanych w art. 27 ust. 2 pkt 2.	Uwaga wyjaśniona. Obowiązek wdraża art. 12 ust. 1 oraz art. 38 dyrektywy 2023/2225 W ocenie projektodawcy sprzeczność nie występuje, do grupy pośredników z art. 25 nie stosuje się wskazanych przepisów, ale do innych już tak. Poszerzono uzasadnienie.
209.	Art. 27 ust. 3	Związek Banków Polskich	Podtrzymujemy stanowisko wyrażone w tym względzie w piśmie ZBP do UOKIK z 24.04.2024 r. (odpowiedź na pytanie nr 7). Nie jest konieczne różnicowanie sposobu ani zakresu udzielanych wyjaśnień. Spowodowałoby to nadmierną kazuistykę i wywołało przeciwny od zamierzonego skutek, tj. zamiast objaśnienia znaczenia przekazywanych konsumentowi informacji, obciążenie go ich nadmiarem. Wszystkie informacje i dokumenty, które są kierowane do konsumentów, z definicji formułujemy posługując się prostym językiem, tak aby każdy klient rozumiał zakres zobowiązania.	Uwaga uwzględniona.

			Dodatkowo kwestionujemy nieostre sformułowanie przepisu (szerokie pole do interpretacji dla uzasadnionych przypadków). brak informacji co należy rozumieć jako szczególne przypadki i formę innego dostosowania przekazywanych informacji. Dyrektywa pozwala (art. 12 ust 2) na dostosowanie wymogu w uzasadnionych przypadkach – w naszej ocenie oznacza to konieczność wskazania przez krajowego ustawodawcę tych uzasadnionych przypadków, a nie przepisanie zwrotu „w uzasadnionych przypadkach” - bo pozostawia zbyt dużą dowolność i ryzyko dla kredytodawców. Wydaje się, że takimi kryteriami mogłyby być: i) kwota kredytu, ii) okres obowiązywania umowy o kredyt. Jednocześnie przepis powinien wyraźnie wskazywać, które z katalogu wyjaśnień wymienionych w art. 27 ust. 2 muszą być przekazywane w każdym przypadku.	
210.	Art. 28	Związek Banków Polskich	Proponujemy nowe brzmienie art. 28: <i>Art. 28. ~~1. Kredytodawca oraz pośrednik kredytowy nie mogą pobierać opłat oraz innych kosztów od konsumenta przed zawarciem umowy o kredyt konsumencki.~~</i> <i>~~2. Opłaty oraz inne koszty uiszczone kredytodawcy lub pośrednikowi kredytowemu przez konsumenta przed zawarciem umowy o kredyt konsumencki podlegają niezwłocznie zwrotowi, w przypadku, gdy umowa o kredyt konsumencki nie została zawarta lub wygasła w wyniku braku wypłaty całkowitej kwoty kredytu. kwota kredytu nie została wypłacona przez kredytodawcę w terminie wskazanym w umowie.~~</i> Uzasadnienie Zgodnie z art. 32 ust. 5 dyrektywy państwa członkowskie mogą zakazać dokonywania płatności przez konsumenta wobec kredytodawcy lub pośrednika kredytowego przed zawarciem umowy o kredyt lub nałożyć ograniczenia na takie płatności. Przepis stanowi opcje narodową	Uwaga wyjaśniona. Projektodawca – zgodnie z uzyskanym wpisem projektu do wykazów prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów – skorzystał z opcji narodowej przewidzianej w art. 32 ust. 5 dyrektywy 2023/2225. W uzasadnieniu poszerzono motywy skorzystania z wybranej opcji narodowej.

			umożliwiająca zakazanie albo ograniczenie płatności uiszczanych przez konsumenta przed wypłatą kredytu. Aktualne brzmienie art. 28 projektu z jednej strony zakazuje takich płatności (ust.1), z drugiej strony nakazuje ich zwrot, jeżeli kwota kredytu nie została wypłacona w terminie wskazanym w umowie (ust.2). Przy czym brak jest uzasadnienia do przyjęcia takiej koncepcji implementacji przepisu dyrektywy. Projekt wprowadza daleko idącą sankcję “quasi kredytu darmowego” za sam fakt braku wypłaty środków <u>w terminie</u>, niezależnie od tego, z jakiego powodu kredyt nie został wypłacony. Podobne rozwiązanie obowiązuje już w obecnej ustawie o kredycie konsumenckim. Zgodnie z art. 28a ukk <i>Oplaty i inne koszty uiszczone przez konsumenta przed zawarciem umowy o kredyt konsumencki podlegają niezwłocznie zwrotowi, w przypadku gdy umowa o kredyt konsumencki nie została zawarta lub kwota kredytu nie została wypłacona przez kredytodawcę w terminie wskazanym w umowie.</i> Zganie z komentarzem T. Czecha do tego artykułu jego celem jest ochrona konsumenta przed praktyką pobierania kosztów za przygotowanie umowy kredytu (np. w formie prowizji) i jednocześnie nie zawieranie takiej umowy lub nie wypłacanie kwoty kredytu. Celem przepisu art. 28a ukk oraz 28 projektu nie jest zatem sankcjonowanie braku wypłaty kredytu w terminie wskazanym w umowie, ale “oszukańczego” pobierania opłat bez zamiaru zawarcia umowy lub wypłaty kredytu. Z tego względu zasadna jest usunięcie sformułowania “w terminie”. W ocenie ZBP, projektowany przepis jest nieprecyzyjny i w aktualnej wersji może być przedmiotem nadużyć. Proponujemy nowe brzmienie przepisu nawiązujące do obecnie obowiązującego art. 28a ukk z uwzględnieniem zmian wynikających z art. 32 ust. 5 dyrektywy.	
211.	Art. 28 ust. 1	Stowarzyszenie Prawa Konkurencji	Projektowany art. 28 ust. 1, zakładający wprowadzenie bezwzględnej zakazu pobierania opłat i innych kosztów od konsumenta przed	Uwaga wyjaśniona. Projektodawca – zgodnie z

			zawarciem umowy o kredyt konsumencki, jest nieproporcjonalny. Należy zauważyć, że przeprowadzenie procesu weryfikacji wniosku, w tym dokonanie oceny zdolności kredytowej, wiąże się z kosztami po stronie kredytodawcy. Wprowadzenie takiego zakazu może zniechęcać kredytodawców, w szczególności tych, którzy operują w segmencie pożyczek niskokwotowych, i w konsekwencji doprowadzić do ograniczenia dostępności kredytów. Zgodnie z art. 32 ust. 5 CCD II, państwa członkowskie mają fakultatywne uprawnienie, by zakazać lub ograniczyć tego typu opłat, co oznacza, że prawodawca unijny dopuszcza (pod określonymi warunkami) możliwość obciążania konsumenta kosztami jeszcze przed zawarciem umowy. Proponujemy rozważenie złagodzenia art. 28 ust. 1 poprzez dopuszczenie pobierania rzeczywistych, należycie udokumentowanych i uzasadnionych kosztów operacyjnych, związanych np. z analizą zdolności kredytowej lub weryfikacją danych. Takie rozwiązanie byłoby zgodne z art. 32 ust. 5 dyrektywy CCD II, który wyraźnie zostawia państwom członkowskim dyskrejonalność w zakresie kształtowania tego rodzaju regulacji. Wprowadzenie wyjątku opartego na kryterium transparentności, proporcjonalności i uprzedniej zgody konsumenta pozwoliłoby zachować balans między ochroną konsumenta a racjonalnością ekonomiczną po stronie kredytodawców.	uzyskanym wpisem projektu do wykazów prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów – skorzystał z opcji narodowej przewidzianej w art. 32 ust. 5 dyrektywy 2023/2225. W uzasadnieniu poszerzono motywy skorzystania z wybranej opcji narodowej.
212.	Art. 29	Stowarzyszenie Ochrony Konsumentów Aquila	Zapisy dotyczące oceny zdolności kredytowej pozostawiają luz interpretacyjny, który może rodzić problemy. Pojęcia takie jak „nieodpowiedzialne udzielanie kredytów” czy „nadmierne zadłużenie” mogą być różnie rozumiane, co skutkować będzie koniecznością ich interpretacji przez instytucje stosujące prawo, w tym ostatecznie przez sądy. Może to z kolei powodować dalsze nadmierne obciążanie sądów. Ponadto, jak wynika z praktyki, sądy często interpretują przepisy konsumenckie w sposób daleki od celów ustaw, które te przepisy	Uwaga wyjaśniona. Przepis wdraża art. 18 dyrektywy 2023/2225, posługując się pojęciami w nim zastosowanymi.

			wprowadzały. Rekomendujemy dalsze prace nad tymi zapisami w celu ich doprecyzowania.	
213.	Art. 29	Związek Pracodawców Business Centre Club	Kompleksowe odniesienie się do zagadnień związanych z oceną zdolności kredytowej, wyznaczonej w szczególności poprzez przepisy art. 29, art. 30 i art. 31 Projektu ustawy. Uwagi wstępne: - Precyzyjna ocena zdolności kredytowej jest konieczna, aby zapobiec nadmiernemu zadłużeniu konsumentów. Proporcjonalne podejście do kontroli zdolności kredytowej mogłoby zapewnić utrzymanie odpowiedzialnych praktyk kredytowych bez utrudniania konkurencji i tworzenia nadzwyczajnych barier do udzielenia finansowania konsumentom, - Chociaż zapewnienie precyzyjnej oceny zdolności kredytowej jest bardzo ważne, nowe procedury nie mogą nakładać nieproporcjonalnych obciążeń związanych z przestrzeganiem przepisów, które ograniczają konkurencję lub dostęp do kredytów: Właściwe organy krajowe powinny skupić się na ustanowieniu zrównoważonych procedur, które chronią konsumentów, nie tworząc barier dla kredytodawców, przy oczywistym uwzględnieniu brzmienia Dyrektywy CCD II, - Na polskim rynku pożyczkowym, gdzie problem nadmiernego zadłużenia jest właściwie zarządzany, dodawanie nowych i bardziej rygorystycznych przepisów może być uznane za nadmiarowe, - Dobra jakość portfeli kredytowych firm pożyczkowych wskazuje, że obecne praktyki zarządzania ryzykiem kredytowym są wystarczające do utrzymania ochrony konsumentów bez nadmiernego obciążania kredytodawców dodatkowymi ograniczeniami regulacyjnymi. Uwagi szczegółowe: 1) Art. 29 Projektu ustawy	Uwaga wyjaśniona. Przepis wdraża art. 18 dyrektywy 2023/2225, posługując się pojęciami w nim zastosowanymi. Uwagi dot. zakresu sankcji kredytu darmowego zostały ujęte wraz z uwagami do art. 66.

			Art. 29 ust. 1 Projektu ustawy wprowadza ogólny obowiązek oceny zdolności kredytowej nałożony na kredytodawcę przed zawarciem umowy o kredyt konsumencki. Zapis ten, całkowicie zrozumiały, znajduje swój odpowiednik w obecnie obowiązującej ustawie o kredycie konsumenckim, tj. art. 9 UKK. Zapis art. 29 ust. 2 Projektu ustawy jest natomiast konsekwencją brzmienia art. 18 ust. 1 Dyrektywy CCD II. Nie budziłby on normatywno-prawnych wątpliwości, gdyby nie fakt, że ustawodawca polski objął przepis art. 29 sankcją kredytu darmowego (art. 66 ust. 3 Projektu ustawy) oraz zakazem rozwiązania, odstąpienia lub zmiany umowy o kredyt (art. 36 Projektu ustawy). W tym zakresie stanowczo sprzeciwiamy się, aby do tak ogólnego przepisu, jakim jest art. 29 Projektu ustawy, stosować tak dolegliwą sankcję, jaką jest SKD, wraz z uniemożliwieniem rozwiązania, odstąpienia lub zmiany umowy o kredyt. W zakresie art. 29 ust. 2 wprowadzany jest szereg ogólnych i ocennych kryteriów. W przedmiotowej sytuacji obwarowanie jego naruszenia w dowolnym zakresie sankcją kredytu darmowego stanowić będzie impuls do nadużywania tej sankcji, w tym także przez tzw. kancelarie oddłużeniowe (których zapewne dzięki takim zachętom powstanie jeszcze więcej). Każda zaległość w spłacie kredytu będzie odtąd kwestionowana w drodze zastosowania takiej sankcji z wyjaśnieniem, że fakt, iż konsument nie spłaca kredytu wynika z braku zdolności do jego spłaty, która nie została „odpowiednio” oceniona na etapie udzielania kredytu (co będzie łatwe do wykazania z uwagi na tak ogólne brzmienie przepisu art. 29 ust. 2). Co istotne, w ocenie skutków regulacji, projektodawca ujął tę kwestię inaczej, wężziej i konkretniej; wskazał, że sankcja kredytu darmowego znajdzie zastosowanie w razie „braku zbadania zdolności kredytowej”. Powiązanie tych nieprecyzyjnych i otwartych na interpretację norm z automatyczną i maksymalnie dotkliwą sankcją z art. 66 Projektu ustawy tworzy system, w którym każda decyzja o udzieleniu kredytu jest	

			obarczona nieakceptowalnym ryzykiem prawnym. Kredytodawca może być karany za merytoryczną (subiektywną) ocenę ekonomiczną, co jest zaprzeczeniem celu, dla którego sankcja kredytu darmowego została stworzona. Ponadto należy mieć na uwadze związaną z tym konieczność weryfikacji przez sądy zasad oceny zdolności kredytowej. Po pierwsze może wiązać się to z trudnościami i brakiem odpowiedniej wiedzy i przygotowania merytorycznego do weryfikacji, czy ocena zdolności kredytowej została przeprowadzona w sposób prawidłowy. Po drugie może w konsekwencji doprowadzić do nierównego traktowania konsumentów z uwagi na to, że każdy przypadek będzie rozpatrywany indywidualnie. Ostatecznie zatem włączenie art. 29 Projektu ustawy jako podstawy do skorzystania z sankcji kredytu darmowego może okazać się niekorzystne dla konsumentów. Biorąc powyższe pod uwagę, w przypadku decyzji projektodawcy co do pozostawienia art. 29 Projektu ustawy w brzmieniu niezmienionym, postulujemy jego usunięcie z podstawy prawnej zastosowania sankcji kredytu darmowego (zmiana art. 66 Projektu ustawy) oraz z podstawy prawnej sankcji braku możliwości rozwiązania, odstąpienia lub zmiany umowy o kredyt (zmiana art. 35 Projektu ustawy). Swoje uwagi powtórzymy również w zakresie komentarzy do art. 66 Projektu ustawy.	
214.	Art. 29	Krajowy Związek Banków Spółdzielczych - KZBS	Proponujemy wyłączenie oceny zdolności kredytowej konsumenta z sankcji określonych w przepisach art. 36, 41 oraz 66 albo doprecyzowanie zawartych w ust. 2 art. 29 określeń: „czynniki istotne” oraz „w interesie konsumenta”. Występujące w art. 29 projektu ustawy określenia „czynniki istotne” oraz „w interesie konsumenta” są nieostre i dają pole do dowolnej interpretacji. W związku z powyższym wiązanie naruszeń przepis 29 z tak poważnymi sankcjami, jak te określone w art. 36, 41 oraz 66 wydaje się zbyt daleko posunięte. Tym bardziej, że obowiązku wprowadzenia takich sankcji nie przewiduje sama dyrektywa, a wyłączna	Uwaga wyjaśniona. Przepis wdraża art. 18 dyrektywy 2023/2225, posługując się pojęciami w nim zastosowanymi. Uwagi dot. zakresu sankcji kredytu darmowego zostały ujęte wraz z uwagami do art. 66.

			odpowiedzialność za dokonanie oceny zdolności kredytowej spoczywać ma na kredytodawcy. Zatem konieczne jest, albo wyłączenie oceny zdolności kredytowej z sankcji przewidzianych w ww. przepisach albo zdefiniowanie nieostrych określeń, tak żeby ewentualne zastosowanie sankcji nie budziło wątpliwości odnośnie do tego, czy do naruszenia w ogóle doszło. Warto zwrócić uwagę na fakt, że ocena zdolności kredytowej z jednej strony ma na celu ochronę konsumenta przed nadmiernym zadłużeniem, ale także zabezpiecza interes kredytodawcy, który musi mieć pewność, że pożyczone środki zostaną zwrócone.	
215.	Art. 29 ust. 2 wraz z propozycją dodania definicji zdolności kredytowej w art. 5 pkt 10	Związek Banków Polskich	Propozycja dot. art. 29 ust. 2: <i>Oceny zdolności kredytowej dokonuje się w interesie konsumenta w celu zapobieżenia nieodpowiedzialnemu udzielaniu kredytów i nadmiernemu zadłużeniu. W ocenie zdolności kredytowej uwzględnia się w odpowiedni sposób czynniki istotne dla zweryfikowania prawdopodobieństwa ~~możliwości~~ spłaty ~~całkowitej kwoty do zapłaty~~ zaciągniętego kredytu, zgodnie z warunkami umowy o kredyt.</i> Uzasadnienie Proponuje się przywrócenie oryginalnego sensu przepisu z Dyrektywy CCD2, poprzez zastąpienie w Projekcie słowa „możliwości” słowem „szans” (spłaty). „Możliwość” spłaty kredytu jest czymś innym, niż „szanse” spłaty kredytu. Możliwość spłaty kredytu (potencjalna) istnieje zawsze. Szanse spłaty określa się natomiast w kategoriach prawdopodobieństwa spłaty.	Uwaga uwzględniona kierunkowo.

			Ocena zdolności kredytowej odnosi się do zdarzeń przyszłych i de facto wynikiem dokonanej przez bank projekcji, tj. oceny czy w świetle normalnego toku zdarzeń oraz w oparciu o doświadczenie banku, jak również historyczne dane, można przyjąć, że dany podmiot będzie w stanie dokonać spłaty kredytu. W ślad za zmianą definicji oceny zdolności kredytowej, proponowaną w komentarzu do art. 5 pkt 10 ustawy, należałoby zmienić wykorzystane w przepisach określenie „całkowitej kwoty do zapłaty” na „zaciągniętego kredytu” (cały projekt ustawy)	
216.	Art. 29-31	Związek Przedsiębiorców i Pracodawców ZPP	Kompleksowa ocena zdolności kredytowej: Projekt ustawy nakłada wymóg „szczegółowej” oceny zdolności kredytowej (art. 29), zabraniając wykorzystania mediów społecznościowych i wrażliwych danych osobowych (art. 30, 31). Jest to nieproporcjonalne w przypadku niskiego ryzyka, bezodsetkowych i bezpłatnych zakupów na fakturę z krótkimi terminami, co jest sprzeczne z zasadą proporcjonalności dyrektywy (motywy 54, 55; art. 18 ust. 3).	Uwaga wyjaśniona. Przepis wdraża art. 18 i motyw 57 dyrektywy 2023/2225.
217.	Art. 29 ust. 2	Stowarzyszenie Prawa Konkurencji	Projektowany art. 29 ustawy wprowadza nowe ramy prawne dla obowiązku oceny zdolności kredytowej konsumenta, określając ogólnie, że ma ona być przeprowadzana „w interesie konsumenta” oraz nakazując uwzględnienie „w odpowiedni sposób czynników istotnych dla zweryfikowania możliwości spłaty” kredytu. Takie ujęcie obowiązku, mimo pozornie słusznego celu ochrony konsumenta, budzi poważne wątpliwości z punktu widzenia techniki legislacyjnej i zasad prawidłowej regulacji. Przede wszystkim, użycie pojęć o wysokim stopniu ogólności i braku dookreślenia, takich jak „interes konsumenta” czy „w odpowiedni sposób”, prowadzi do znaczącej nieprzewidywalności i niepewności po stronie kredytodawców	Uwaga wyjaśniona. Przepis wdraża art. 18 dyrektywy 2023/2225, posługując się pojęciami w nim zastosowanymi.

			co do oczekiwanego standardu należytej staranności przy badaniu zdolności kredytowej. Brak mierzalnych i obiektywnych kryteriów oceny oznacza, że analiza przeprowadzona starannie i zgodnie z przyjętymi normami ostrożnościowymi może zostać zakwestionowana post factum w oparciu o subiektywną interpretację „interesu konsumenta”. Odwołanie się do tego nieostrego pojęcia jako wyznacznika sposobu dokonywania oceny zdolności kredytowej otwiera drogę do uznaniowego podejścia oraz instrumentalizacji przepisów przez uczestników rynku reprezentujących interesy konsumenckie. Jednocześnie projekt przewiduje daleko idące i kumulatywne konsekwencje błędów w zakresie w ocenie zdolności kredytowej – nieprawidłowości w ocenie zdolności kredytowej będą skutkować: 1) zakazem wypowiedzenia, odstąpienia czy zmiany umowy przez kredytodawcę (art. 36 ust. 1); 2) zakazem zbycia wierzytelności (art. 41) oraz 3) zastosowaniem sankcji kredytu darmowego (art. 66 ust. 3). Takie kumulatywne sankcjonowanie, zwłaszcza w świetle nieprecyzyjnie zdefiniowanego obowiązku, stanowi ryzyko dla stabilności sektora kredytowego i może mieć efekt mrozący dla działalności kredytodawczej, zwłaszcza w segmencie klientów o niestandardowych profilach dochodowych lub niejednoznacznej historii kredytowej. Nieostrość art. 29, w powiązaniu z automatyzmem ww. sankcji, może doprowadzić do sytuacji, w której nawet drobne uchybienia formalne w dokumentacji lub w procedurze badania zdolności będą skutkować sankcją, mimo że konsument spłaca kredyt terminowo i nie poniósł żadnej szkody. Wprowadzenie tak daleko idącej odpowiedzialności bez uprzedniego wskazania normatywnego wzorca należytej procedury kredytowej może prowadzić do masowego kwestionowania ważności umów kredytowych, generowania niepewności prawnej oraz wzrostu liczby sporów sądowych.	

218.	Art. 29 ust. 2	Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa	Zgodnie z proponowanym art. 29 ust. 2 Oceny zdolności kredytowej dokonuje się w interesie konsumentów celu zapobieżenia nieodpowiedzialnemu udzieleniu kredytu i nadmiernemu zadłużeniu. W ocenie zdolności kredytowej uwzględnia się w odpowiedni sposób czynniki istotne dla zweryfikowania możliwości spłaty całkowitej kwoty do zapłaty, zgodnie z warunkami umowy o kredyt. Mając na uwadze fakt, że szansę spłaty kredytu określa się w kategoriach prawdopodobieństwa spłaty, co zgodne jest z intencją wyrażoną w treści implementowanej Dyrektywy CCDII, Kasa Krajowa wnosi o nadanie art. 29 ust. 2 projektu następującego brzmienia: „2. Oceny zdolności kredytowej dokonuje się w interesie konsumentów celu zapobieżenia nieodpowiedzialnemu udzieleniu kredytu i nadmiernemu zadłużeniu. W ocenie zdolności kredytowej uwzględnia się w odpowiedni sposób czynniki istotne dla zweryfikowania prawdopodobieństwa spłaty zaciągniętego kredytu wraz z odsetkami w terminach określonych w umowie o kredyt konsumencki.”. Kasa Krajowa pragnie także wskazać, że, co prawda z dyrektywy CCDII wynika obowiązek przeprowadzania oceny zdolności kredytowej w interesie konsumentów w celu zapobieżenia nieodpowiedzialnemu udzieleniu kredytu i nadmiernemu zadłużeniu, jednak nie jest to jedyny cel dokonania oceny zdolności kredytowej. W przypadku bowiem instytucji ustawowo upoważnionych do udzielania kredytów, do których ma zastosowanie art. 70 Prawa bankowego (wprost w przypadku banków i odpowiednio w przypadku spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych), ocena zdolności kredytowej ma na celu, niezależnie od celu wskazanego w dyrektywie CCDII, także ochronę depozytów gromadzonych w tych instytucjach przez ich klientów (w przypadkach kas będących ich członkami) i na gruncie odrębnych przepisów i w zakresie w nich określonych objętych gwarancjami Bankowego Funduszu Gwarancyjnego ze środków odpowiednich funduszy finansowanych obecnie ze składek tych instytucji. Pominięcie tego czynnika w ocenie zdolności kredytowej może rodzić ryzyko dla	Uwaga wyjaśniona. Przepis wdraża art. 18 dyrektywy 2023/2225, posługując się pojęciami w nim zastosowanymi.

			bezpieczeństwa depozytów, niezakłóconego funkcjonowania systemu gwarancji depozytów oraz stabilności systemu finansowego. W związku z powyższym Kasa Krajowa wnosi o dodanie w art. 29 po ust. 2 nowego ust. 2a w brzmieniu: „2a. Stosowanie ust. 2 nie wyłącza w przypadku instytucji ustawowo upoważnionych do udzielania kredytów stosowania art. 70 Prawa bankowego.”.	
219.	Art. 29 ust. 2	Związek Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce	ZPF pragnie kompleksowo odnieść się do zagadnień związanych z oceną zdolności kredytowej, wyznaczonej w szczególności poprzez przepisy art. 29, art. 30 i art. 31 Projektu ustawy. Uwagi wstępne: - Precyzyjna ocena zdolności kredytowej jest konieczna, aby zapobiec nadmiernemu zadłużeniu konsumentów. Proporcjonalne podejście do kontroli zdolności kredytowej mogłoby zapewnić utrzymanie odpowiedzialnych praktyk kredytowych bez utrudniania konkurencji i tworzenia nadzwyczajnych barier do udzielenia finansowania konsumentom, - Choć zapewnienie precyzyjnej oceny zdolności kredytowej jest bardzo ważne, nowe procedury nie mogą nakładać nieproporcjonalnych obciążeń związanych z przestrzeganiem przepisów, które ograniczają konkurencję lub dostęp do kredytów. Właściwe organy krajowe powinny skupić się na ustanowieniu zrównoważonych procedur, które chronią konsumentów, nie tworząc barier dla kredytodawców, przy oczywistym uwzględnieniu brzmienia Dyrektywy CCD II, - Na polskim rynku pożyczkowym, gdzie problem nadmiernego zadłużenia jest właściwie zarządzany, dodawanie nowych i bardziej rygorystycznych przepisów może być uznane za nadmiarowe, - Dobra jakość portfeli kredytowych firm pożyczkowych wskazuje, że obecne praktyki zarządzania ryzykiem kredytowym są wystarczające do	Uwaga wyjaśniona. Przepis wdraża art. 18 dyrektywy 2023/2225, posługując się pojęciami w nim zastosowanymi. Uwagi dot. sankcji za naruszenie art. 29 projektowanej ustawy zostały omówione w dalszej części ustawy, w części dot. art. 66.

		utrzymania ochrony konsumentów bez nadmiernego obciążania kredytodawców dodatkowymi ograniczeniami regulacyjnymi. Uwagi szczególne: 1) Art. 29 Projektu ustawy Art. 29 ust. 1 Projektu ustawy wprowadza ogólny obowiązek oceny zdolności kredytowej nałożony na kredytodawcę przed zawarciem umowy o kredyt konsumencki. Zapis ten, całkowicie zrozumiały, znajduje swój odpowiednik w obecnie obowiązującej ustawie o kredycie konsumenckim, tj. art. 9 UKK. Zapis art. 29 ust. 2 Projektu ustawy jest natomiast konsekwencją brzmienia art. 18 ust. 1 Dyrektywy CCD II. Nie budziłby on normatywno-prawnych wątpliwości, gdyby nie fakt, że ustawodawca polski objął przepis art. 29 sankcją kredytu darmowego (art. 66 ust. 3 Projektu ustawy) oraz zakazem rozwiązania, odstąpienia lub zmiany umowy o kredyt (art. 36 Projektu ustawy). W tym zakresie stanowczo sprzeciwiamy się, aby do tak ogólnego przepisu, jakim jest art. 29 Projektu ustawy, stosować tak dolegliwą sankcję, jaką jest SKD, wraz z uniemożliwieniem rozwiązania, odstąpienia lub zmiany umowy o kredyt. W zakresie art. 29 ust. 2 wprowadzany jest szereg ogólnych i <u>ocennych kryteriów</u>. W przedmiotowej sytuacji obwarowanie jego naruszenia w dowolnym zakresie sankcją kredytu darmowego stanowić będzie impuls do nadużywania tej sankcji, w tym także przez tzw. kancelarie oddłużeniowe (których zapewne dzięki takim zachętom powstanie jeszcze więcej). Każda zaległość w spłacie kredytu będzie odąd kwestionowana w drodze zastosowania takiej sankcji z wyjaśnieniem, że fakt, iż konsument nie spłaca kredytu wynika z braku zdolności do jego spłaty, która nie została „odpowiednio” oceniona na etapie udzielania kredytu (co będzie łatwe do wykazania z uwagi na tak ogólne brzmienie przepisu art. 29 ust. 2).	

			Co istotne, w ocenie skutków regulacji, projektodawca ujął tę kwestię inaczej, wężiej i konkretniej; wskazał, że sankcja kredytu darmowego znajdzie zastosowanie w razie „braku zbadania zdolności kredytowej”. Powiązanie tych nieprecyzyjnych i otwartych na interpretację norm z automatyczną i maksymalnie dotkliwą sankcją z art. 66 Projektu ustawy tworzy system, w którym każda decyzja o udzieleniu kredytu jest obciążona nieakceptowalnym ryzykiem prawnym. Kredytodawca może być karany za merytoryczną (subiektywną) ocenę ekonomiczną, co jest zaprzeczeniem celu, dla którego sankcja kredytu darmowego została stworzona. Ponadto należy mieć na uwadze związaną z tym konieczność weryfikacji przez sądy zasad oceny zdolności kredytowej. Po pierwsze może wiązać się to z trudnościami i brakiem odpowiedniej wiedzy i przygotowania merytorycznego do weryfikacji, czy ocena zdolności kredytowej została przeprowadzona w sposób prawidłowy. Po drugie może w konsekwencji doprowadzić do nierównego traktowania konsumentów z uwagi na to, że każdy przypadek będzie rozpatrywany indywidualnie. Ostatecznie zatem włączenie art. 29 Projektu ustawy jako podstawy do skorzystania z sankcji kredytu darmowego może okazać się niekorzystne dla konsumentów. Biorąc powyższe pod uwagę, w przypadku decyzji projektodawcy co do pozostawienia art. 29 Projektu ustawy w brzmieniu niezmiennym, postulujemy jego usunięcie z podstawy prawnej zastosowania sankcji kredytu darmowego (zmiana art. 66 Projektu ustawy) oraz z podstawy prawnej sankcji braku możliwości rozwiązania, odstąpienia lub zmiany umowy o kredyt (zmiana art. 35 Projektu ustawy). Swoje uwagi powtórzymy również w zakresie komentarzy do art. 66 Projektu ustawy.	
220.	Art. 29 ust. 2	Pracodawcy RP	Projektodawca, w projektowanym art. 29 ust. 2, art. 112 ust. 2 pkt 1 posługuje się sformułowaniem „interes konsumenta”. Ponadto, w art. 86 ust. 3 Projektodawca używa sformułowania „najlepszy interes konsumenta”.	Uwaga wyjaśniona. Przepis wdraża art. 18 dyrektywy 2023/2225, posługując się pojęciami w nim zastosowanymi.

			Mając na uwadze to, że naruszenie art. 29 jest podstawą do stosowania szeregu bardzo dotkliwych sankcji, jak również niezwykle nieostry i oceny charakter sformułowania „interes konsumenta”, a tym bardziej „najlepszy interes konsumenta”, zasadnym wydaje się wyjaśnienie, co Projektodawca rozumie przez interes konsumenta. Czy interesem konsumenta jest możliwość uzyskania finansowania od legalnie działającego, transparentnego kredytodawcy, czy też interesem konsumenta jest przekazanie mu tak dużej ilości informacji przedkontraktowych, aby nie był on w stanie ocenić prezentowanej mu oferty? A może interesem konsumenta jest jego wykluczenie z legalnego obrotu finansowego, poprzez sztuczne zaniżanie jego zdolności kredytowej, będące efektem zbyt restrykcyjnych limitów kosztów? Czy też może jest w interesie konsumenta obarczenie go obowiązkiem przedkładania dokumentów potwierdzających jego sytuację finansową, mimo iż taniej, szybciej i bardziej wiarygodnie można ją zweryfikować przy pomocy tzw. zaufanych dostawców danych? Postulujemy przeprowadzenie uczciwej dyskusji o tym, jakie cele powinny być realizowane przy okazji implementacji CCD2 w Polsce. Czy celem nowej ustawy o kredycie konsumenckim ma być, tak jak to jest dotychczas, wyeliminowanie części konsumentów w Polsce z legalnego obrotu finansowego, np. tylko dlatego, że nie mają stałego źródła dochodu? Czy celem nowej ustawy o kredycie konsumenckim ma być uproszczenie komunikacji z konsumentami i ułatwienie im zrozumienia oferty kredytodawców, czy też jak dotychczas, celem jest przesycenie konsumentów taką ilością informacji, która powoduje konieczność stosowania tzw. „drobnego druczku”.	Uwagi dot. sankcji za naruszenie art. 29 projektowanej ustawy zostały omówione w dalszej części ustawy, w części dot. art. 66.
221.	art. 29 ust. 2	KSZ Smart Legal (Karwasiński Szpringer i Wspólnicy sp. j.)	Przepis art. 29 ust. 2 Projektu ustawy jest sformułowany w sposób ogólny i ocenny. Posługuje się pojęciami nieprecyzyjnymi, takimi jak „odpowiedni sposób” oraz „czynniki istotne”, co może prowadzić do rozbieżności w praktyce stosowania prawa i niejednolitego orzecznictwa. Problem ten nabiera szczególnego znaczenia w związku z tym, że projektodawca powiązał naruszenie art. 29 z dotkliwą sankcją kredytu	Uwaga wyjaśniona. Przepis wdraża art. 18 dyrektywy 2023/2225, posługując się pojęciami w nim zastosowanymi.

			darmowego (art. 66 ust. 3 Projektu ustawy) oraz zakazem rozwiązania, odstąpienia lub zmiany umowy o kredyt (art. 36 ust. 1 Projektu ustawy). Tak szerokie i nieostre sformułowanie obowiązku oceny zdolności kredytowej, połączone z maksymalnie dolegliwą sankcją, stwarza ryzyko nadużywania przepisów w praktyce rynkowej. Każda zaległość w spłacie kredytu może być podważana zarzutem, że ocena zdolności kredytowej nie została dokonana „w odpowiedni sposób”. W efekcie sankcja kredytu darmowego przestaje pełnić funkcję ochronną na wypadek braku przeprowadzenia badania zdolności kredytowej, a zaczyna obejmować także spory co do prawidłowości i jakości przeprowadzonej oceny, które mają charakter subiektywny i ekonomiczny. Należy przy tym zauważyć, że w ocenie skutków regulacji projektodawca przewidział węższe ujęcie – ograniczając zastosowanie sankcji kredytu darmowego do sytuacji braku dokonania oceny zdolności kredytowej zgodnie z poniższym fragmentem OSR: „[...] proponuje się wprowadzenie sankcji kredytu darmowego w przypadku braku zbadania zdolności kredytowej konsumentów przy udzielaniu kredytu konsumenckiego”. W związku z tym proponujemy, aby art. 29 ust. 2 w projektowanym brzmieniu nie stanowił podstawy do zastosowania sankcji kredytu darmowego (art. 66 Projektu ustawy) ani sankcji w postaci zakazu rozwiązania, odstąpienia lub zmiany umowy o kredyt (art. 36 Projektu ustawy).	Uwagi dot. sankcji za naruszenie art. 29 projektowanej ustawy zostały omówione w dalszej części ustawy, w części dot. art. 66.
222.	Art. 29, art. 112 ust. 1 pkt 1	Federacja Przedsiębiorców Polskich	Należy wyjaśnić pojęcie „najlepszego interesu konsumenta”. Projektodawca, w projektowanym art. 29 ust. 2, art. 112 ust. 2 pkt 1 posługuje się sformułowaniem „interes konsumenta”. Ponadto, w art. 86 ust. 3 Projektodawca używa sformułowania „najlepszy interes konsumenta”. Mając na uwadze to, że naruszenie art. 29 jest podstawą do stosowania szeregu bardzo dotkliwych sankcji, jak również niezwykle nieostrej i oceny charakter sformułowania „interes konsumenta”, a tym bardziej „najlepszy interes konsumenta”, zasadnym wydaje się wyjaśnienie, co Projektodawca rozumie przez interes konsumenta. Czy	Uwaga wyjaśniona. Przepis wdraża art. 18 dyrektywy 2023/2225, posługując się pojęciami w nim zastosowanymi.

			interesem konsumenta jest możliwość uzyskania finansowania od legalnie działającego, transparentnego kredytodawcy, czy też interesem konsumenta jest przekazanie mu tak dużej ilości informacji przedkontraktowych, aby nie był on w stanie ocenić prezentowanej mu oferty? A może interesem konsumenta jest jego wykluczenie z legalnego obrotu finansowego, poprzez sztuczne zaniżanie jego zdolności kredytowej, będące efektem zbyt restrykcyjnych limitów kosztów? Czy też może jest w interesie konsumenta obarczenie go obowiązkiem przedkładania dokumentów potwierdzających jego sytuację finansową, mimo iż taniej, szybciej i bardziej wiarygodnie można ją zweryfikować przy pomocy tzw. zaufanych dostawców danych?	
223.	Art. 29 ust. 2, art. 112 ust. 2 pkt 1 oraz art. 86 ust. 3	Polski Związek Instytucji Pożyczkowych	Projektodawca, w projektowanym art. 29 ust. 2, art. 112 ust. 2 pkt 1 posługuje się sformułowaniem „interes konsumenta”. Ponadto, w art. 86 ust. 3 Projektodawca używa sformułowania „najlepszy interes konsumenta”. Mając na uwadze to, że naruszenie art. 29 jest podstawą do stosowania szeregu bardzo dotkliwych sankcji, jak również niezwykle nieostry i oceny charakter sformułowania „interes konsumenta”, a tym bardziej „najlepszy interes konsumenta”, zasadnym wydaje się wyjaśnienie, co Projektodawca rozumie przez interes konsumenta. Czy interesem konsumenta jest możliwość uzyskania finansowania od legalnie działającego, transparentnego kredytodawcy, czy też interesem konsumenta jest przekazanie mu tak dużej ilości informacji przedkontraktowych, aby nie był on w stanie ocenić prezentowanej mu oferty? A może interesem konsumenta jest jego wykluczenie z legalnego obrotu finansowego, poprzez sztuczne zaniżanie jego zdolności kredytowej, będące efektem zbyt restrykcyjnych limitów kosztów? Czy też może jest w interesie konsumenta obarczenie go obowiązkiem przedkładania dokumentów potwierdzających jego sytuację finansową, mimo iż taniej, szybciej i bardziej wiarygodnie można ją zweryfikować przy pomocy tzw. zaufanych dostawców danych?	Uwaga wyjaśniona. Przepis wdraża art. 18 dyrektywy 2023/2225, posługując się pojęciami w nim zastosowanymi.

			Odpowiedź na powyższe pytania jest niezwykle istotna, zwłaszcza w kontekście przedstawionych na wstępie fragmentów uzasadnienia projektu CCD2, z których wynika, że konsumenci oczekują sprawnego i szybkiego procesu uzyskiwania kredytu i często robią to online, a ponadto, że kluczowa jest efektywność komunikacji kredytodawcy w konsumentem, a nie obciążanie go taką ilością informacji, która uczyni niemożliwym dokonanie świadomego wyboru. Postulujemy przeprowadzenie uczciwej dyskusji o tym, jakie cele powinny być realizowane przy okazji implementacji CCD2 w Polsce. Czy celem nowej ustawy o kredycie konsumenckim ma być, tak jak to jest dotychczas, wyeliminowanie części konsumentów w Polsce z legalnego obrotu finansowego, np. tylko dlatego, że nie są zatrudnieni na umowie o pracę? Czy celem nowej ustawy o kredycie konsumenckim ma być uproszczenie komunikacji z konsumentami i ułatwienie im zrozumienia oferty kredytodawców, czy też jak dotychczas, celem jest przesycenie konsumentów taką ilością informacji, która powoduje po stronie kredytodawców konieczność stosowania tzw. „drobnego druczku”, a konsumentom uniemożliwia podjęcie świadomej decyzji? Mając na uwadze doniosłość procesu legislacyjnego, w którym mamy zaszczyt brać udział, jak również skalę i zakres proponowanych zmian, uznajemy za konieczne ich omówienie w bezpośrednim dialogu Projektodawcy z podmiotami, biorącymi udział w konsultacjach i dlatego też zwracamy się z uprzejmą prośbą o zorganizowanie konferencji uzgodnieniowej, dzięki której uda się wyjaśnić wiele wątpliwości oraz wypracować rozwiązania, dzięki którym zapewnione zostanie bezpieczeństwo i sprawność funkcjonowania rynku kredytów konsumenckich w Polsce na najbliższe lata.	
224.	Art. 29 ust. 2, art. 30 ust. 1	Konfederacja Lewiatan	I. Postulujemy, na wypadek nie uwzględnienia uwagi opisanej w pkt. II, w art. 30 ust. 1 projektu zmianę zwrotu „dokładnych” by oddać sens brzmienia z wersji angielskiej dyrektywy („shall be carried out on the basis of relevant and accurate information”). “Accurate” to nie to	Uwaga uwzględniona kierunkowo. Skorygowano brzmienie przepisów.

		samo, co “precise” lub “exact”. Bardziej adekwatnym tłumaczeniem byłoby “odpowiedni”. Poza tym, w polskiej wersji ustawy zabrakło elementu “stosowności” informacji (“relevant”) stąd: „Kredytodawca dokonuje oceny zdolności kredytowej na podstawie stosownych i odpowiednich informacji [...]”. II. Niniejsza uwaga dotyczy art. 29 ust. 2, art. 30 ust. 1. Sformułowania użyte w tych przepisach, będące literalnym przepisaniem dyrektywy 2023/2225, są wyjątkowo ogólne, wyjątkowo podatne na interpretację, a w niektórych przypadkach nie mające nawet odpowiednika w świecie realnym np.: sformułowanie „w odpowiedni sposób” (art. 29 ust. 2) nie wiadomo co oznacza, bo i „odpowiedni sposób” musi mieć jakiś punkt odniesienia jeśli ma być normą-dyrektywą, a bez tego odniesienia staje się pustym zwrotem („odpowiedni” czyli jaki?). Podobny los spotyka zwroty jak: „stosownych i odpowiednich”, „niezbędnym i proporcjonalnym do charakteru, okresu obowiązywania i wartości kredytu oraz związanych z nim ryzyk dla konsumenta” (art. 30 ust. 1), Metoda harmonizacji została jasno wskazana w motywie 13 dyrektywy 2023/2225: „Pełna harmonizacja jest niezbędna do zapewnienia wszystkim konsumentom w Unii wysokiego i równoważnego poziomu ochrony ich interesów i stworzenia dobrze funkcjonującego rynku wewnętrznego. W związku z tym państwa członkowskie nie powinny mieć możliwości utrzymywania ani wprowadzania przepisów krajowych odbiegających od przepisów, które zostały ustanowione w niniejszej dyrektywie, chyba że jej przepisy stanowią inaczej. Ograniczenia te powinny mieć jednak zastosowanie wyłącznie w zakresie, w jakim przepisy zostały zharmonizowane w niniejszej dyrektywie. Tam, gdzie przepisy nie zostały zharmonizowane, państwa członkowskie powinny zachować swobodę utrzymania lub wprowadzenia przepisów krajowych”. Pełna harmonizacja jest jednak jedynie jednym z elementów implementacji prawa UE. Metoda harmonizacji nie determinuje metody transpozycji. We wskazanych wyżej przypadkach rozważyć należy czy	

			wskazana jest transpozycja literalna. Mają one wszak charakter bardzo ogólny, jakby opisowy, wyjaśniający na czym ogólnie polega ocena zdolności kredytowej (np.: art. 18 ust. 1 i ust. 3 dyrektywy 2023/2225). Rozważenia wymaga metoda transpozycji przez przerobienie. Kwestia ta ma doniosłe znaczenie ze względu na grożące sankcje za naruszenie wyżej wskazanych przepisów.	
225.	Art. 30 ust. 1.	Związek Pracodawców Branży Internetowej IAB Polska	1. Kredytodawca dokonuje oceny zdolności kredytowej na podstawie stosownych i odpowiednich informacji o dochodach i wydatkach konsumenta oraz innych informacji dotyczących sytuacji finansowej i ekonomicznej konsumenta, w zakresie niezbędnym i proporcjonalnym do charakteru, okresu obowiązywania i wartości kredytu oraz związanych z nim ryzyk dla konsumenta. 3. “Informacje, o których mowa w ust. 1, uzyskuje się z odpowiednich źródeł wewnętrznych w tym ze zbiorów danych kredytodawcy lub zewnętrznych, w tym z baz danych od konsumenta, z uwzględnieniem ust. 4. a w razie potrzeby w drodze sprawdzenia dokonanego w bazach danych. Źródłem informacji o konsumencie nie mogą być sieci media społecznościowe.” 4. Kredytodawca dokonuje sprawdzenia informacji zawartych w bazach danych. 5. Kredytodawca do oceny zdolności kredytowej nie wykorzystuje danych, o których mowa w art. 9 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) oraz danych osobowych przetworzonych z sieci mediów społecznościowych, które mogą być zawarte w bazach danych, z których korzysta. 6. Kredytodawca dokonuje oceny zdolności kredytowej na podstawie analizy informacji, o których mowa w ust. 1, pozyskanych ze źródeł	Uwaga uwzględniona kierunkowo. Skorygowano brzmienie przepisów. W zakresie pojęcia „sieci społecznościowe” projektodawca zdecydował się pozostać przy użyciu terminu zastosowanego w dyrektywie 2023/2225.

			wskazanych w ust. 3, przy czym ocena ta nie może opierać się wyłącznie na historii kredytowej konsumenta w bazach danych. Proponujemy skorzystanie z dorobku legislacyjnego wypracowanego w obecnie obowiązującej ustawie o kredycie konsumenckim i obok zaimplementowania w art. 30 ust. 1 i 2 odpowiednich postanowień CCD2, wprowadzenie w ust. 3 przepisu korespondującego z art. 9 ust. 2 obecnej Ustawy o kredycie konsumenckim. Proponujemy w całej ustawie zmienić określenie “sieci społecznościowe” na “media społecznościowe”. Określenie “media społecznościowe” jest powszechnie używane i zrozumiałe, natomiast określenie “sieci” budzi wątpliwości co do zakresu znaczeniowego. Postulujemy zmianę tego określenia w całej ustawie. Ustęp 4 należy uchylić z uwagi na zmiany zaproponowane w ust. 3, dodatkowo ust. 4 stanowi błędną implementację CCD2, brzmienie polskiego przepisu sugeruje, że kredytodawca miałby weryfikować informacje zawarte w bazach danych (i to obowiązkowo), a nie ma ku temu żadnych narzędzi. Dodatkowo, jeśli ust. 4. miał być implementacją art. 18 ust. 3 CCD2 w części: “Informacje uzyskuje się z odpowiednich źródeł wewnętrznych lub zewnętrznych, w tym od konsumenta, a w razie potrzeby w drodze sprawdzenia dokonanego w bazach danych, o których mowa w art. 19 niniejszej dyrektywy.” to został on już zaimplementowany w art. 30 ust. 3 Projektu.	
226.	art. 30	Federacja Przedsiębiorców Polskich	Proponujemy następujące brzmienie art. 30: ust. 1 - Postulujemy zmianę brzmienia w następujący sposób, by oddać sens brzmienia z wersji angielskiej dyrektywy (“shall be carried out on the basis of relevant and accurate information”). “Accurate” to nie to samo, co “precise” lub “exact”. Bardziej adekwatnym tłumaczeniem byłoby “odpowiedni”. Poza tym, w polskiej wersji ustawy zabrakło elementu “stosowności” informacji (“relevant”):	Uwaga uwzględniona kierunkowo. Skorygowano brzmienie przepisów. W zakresie pojęcia „sieci społecznościowe” projektodawca zdecydował się pozostać przy użyciu

		“1. Kredytodawca dokonuje oceny zdolności kredytowej na podstawie stosownych i odpowiednich informacji o dochodach i wydatkach konsumenta oraz innych informacji dotyczących sytuacji finansowej i ekonomicznej konsumenta, w zakresie niezbędnym i proporcjonalnym do charakteru, okresu obowiązywania i wartości kredytu oraz związanych z nim ryzyk dla konsumenta.” ust. 2 bez zmian ust. 3 “Informacje, o których mowa w ust. 1, uzyskuje się z odpowiednich źródeł wewnętrznych lub zewnętrznych, w tym od konsumenta, a w razie potrzeby w drodze sprawdzenia dokonanego w bazach danych. Źródłem informacji o konsumencie nie mogą być media społecznościowe.” ust. 4 proponujemy uchylić z uwagi na zmiany zaproponowane w ust. 3, dodatkowo ust. 4 stanowi błędną implementację dyrektywy: brzmienie polskiego przepisu sugeruje, że kredytodawca miałby weryfikować informacje zawarte w bazach danych (a na dodatek obowiązkowo), a nie ma ku temu żadnych narzędzi, dodatkowo jeśli ten ust. miałby być implementacją ust. 3 art. 18 w części zdanie: “Informacje uzyskuje się z odpowiednich źródeł wewnętrznych lub zewnętrznych, w tym od konsumenta, a w razie potrzeby w drodze sprawdzenia dokonanego w bazach danych, o których mowa w art. 19 niniejszej dyrektywy.” to jest on zaimplementowany w pozostałych przepisach (ust. 3). ust. 5 bez zmian (jedynie zmiana “sieci” na “media” społecznościowe”) ust. 6 “Kredytodawca dokonuje oceny zdolności kredytowej na podstawie analizy informacji, o których mowa w ust. 1, pozyskanych ze źródeł wskazanych w ust. 3 przy czym ocena ta nie może opierać się wyłącznie na historii kredytowej konsumenta w bazach danych.” Proponujemy skorzystanie z dorobku legislacyjnego wypracowanego w obecnie obowiązującej ustawie o kredycie konsumenckim i obok zaimplementowania w art. 30 ust. 1 i 2 postanowień dyrektywy,	terminu zastosowanego w dyrektywie 2023/2225.

			wprowadzenie w ust. 3 przepisu korespondującego z art. 9 ust. 2 obecnej ustawy o kredycie konsumenckim. Proponujemy w całej ustawie zmienić określenie “sieci społecznościowe” na “media społecznościowe”. Określenie “media społecznościowe” jest powszechnie używane i zrozumiałe, natomiast określenie “sieci” budzi wątpliwości co do zakresu znaczeniowego. Postulujemy zmianę tego określenia w całej ustawie.	
227.	Art. 30 ust. 1	Związek Przedsiębiorców i Pracodawców	W naszej ocenie przepisy tak istotne jak te dotyczące badania zdolności kredytowej winny być jak najbardziej jasne i konkretne. Dlatego postulujemy usunięcie pojęcia nieostrego „dokładnych” informacji – w sposób niejasny kwalifikuje on informacje, jakie należy zgromadzić. <u>Propozycja zapisu:</u> Art. 30 ust 1. Kredytodawca dokonuje oceny zdolności kredytowej na podstawie informacji o dochodach i wydatkach konsumenta oraz innych informacji dotyczących sytuacji finansowej i ekonomicznej konsumenta, w zakresie niezbędnym i proporcjonalnym do charakteru, okresu obowiązywania i wartości kredytu oraz związanych z nim ryzyk dla konsumenta.	Uwaga uwzględniona kierunkowo. Skorygowano brzmienie przepisów.
228.	Art. 30	Federacja Przedsiębiorców Polskich (uzupełniająco)	W naszej ocenie przepisy tak istotne jak te dotyczące badania zdolności kredytowej winny być jak najbardziej jasne i konkretne. Dlatego postulujemy usunięcie pojęcia nieostrego „dokładnych” informacji – w sposób niejasny kwalifikuje on informacje, jakie należy zgromadzić. Kolejna propozycja zapisu: Art. 30 ust 1. Kredytodawca dokonuje oceny zdolności kredytowej na podstawie informacji o dochodach i wydatkach konsumenta oraz innych informacji dotyczących sytuacji finansowej i ekonomicznej konsumenta, w zakresie niezbędnym i proporcjonalnym do charakteru, okresu obowiązywania i wartości kredytu oraz związanych z nim ryzyk dla konsumenta.	Uwaga uwzględniona kierunkowo. Skorygowano brzmienie przepisów.

229.	Art. 30	Izba Gospodarki Elektronicznej	Proponujemy następujące brzmienie art. 30 ust. 1 Postulujemy zmianę brzmienia w następujący sposób, by oddać sens brzmienia z wersji angielskiej dyrektywy (“shall be carried out on the basis of relevant and accurate information”). “Accurate” to nie to samo, co “precise” lub “exact”. Bardziej adekwatnym tłumaczeniem byłoby “odpowiedni”. Poza tym, w polskiej wersji ustawy zabrakło elementu “stosowności” informacji (“relevant”): “1. Kredytodawca dokonuje oceny zdolności kredytowej na podstawie stosownych i odpowiednich informacji o dochodach i wydatkach konsumenta oraz innych informacji dotyczących sytuacji finansowej i ekonomicznej konsumenta, w zakresie niezbędnym i proporcjonalnym do charakteru, okresu obowiązywania i wartości kredytu oraz związanych z nim ryzyk dla konsumenta.” Proponujemy skorzystanie z dorobku legislacyjnego wypracowanego w obecnie obowiązującej ustawie o kredycie konsumenckim i obok zaimplementowania w art. 30 ust. 1 i 2 postanowień dyrektywy, wprowadzenie w ust. 3 przepisu korespondującego z art. 9 ust. 2 obecnej ustawy o kredycie konsumenckim. Korzystanie z baz danych prowadzonych przez niezależne podmioty gospodarcze nie jest darmowe. Nie można zatem zmuszać kredytodawców do korzystania ze wszystkich baz danych. Kredytodawcy powinni również mieć możliwość korzystania z innych źródeł informacji niż bazy danych. Proponujemy w całej ustawie zmienić określenie “sieci społecznościowe” na “media społecznościowe”. Określenie “media społecznościowe” jest powszechnie używane i zrozumiałe, natomiast określenie “sieci” budzi wątpliwości co do zakresu znaczeniowego. Postulujemy zmianę tego określenia w całej ustawie.	Uwaga uwzględniona kierunkowo. Skorygowano brzmienie przepisów. W zakresie pojęcia „sieci społecznościowe” projektodawca zdecydował się pozostać przy użyciu terminu zastosowanego w dyrektywie 2023/2225.

			ust. 2 . Kredytodawca dokonuje sprawdzenia informacji zawartych w co najmniej jednej bazie danych, o ile kredytodawca nie korzysta z innych wiarygodnych źródeł dotyczących sytuacji finansowej konsumenta. ust. 3 “Informacje, o których mowa w ust. 1, uzyskuje się z odpowiednich źródeł wewnętrznych lub zewnętrznych, w tym od konsumenta, a w razie potrzeby w drodze sprawdzenia dokonanego w bazach danych. Źródłem informacji o konsumencie nie mogą być media społecznościowe.” ust. 4 proponujemy uchylić z uwagi na zmiany zaproponowane w ust. 3, dodatkowo ust. 4 stanowi błędną implementację dyrektywy: brzmienie polskiego przepisu sugeruje, że kredytodawca miałby weryfikować informacje zawarte w bazach danych (a na dodatek obowiązkowo), a nie ma ku temu żadnych narzędzi, dodatkowo jeśli ten ust. miałby być implementacją ust. 3 art. 18 w części zdanie: “Informacje uzyskuje się z odpowiednich źródeł wewnętrznych lub zewnętrznych, w tym od konsumenta, a w razie potrzeby w drodze sprawdzenia dokonanego w bazach danych, o których mowa w art. 19 niniejszej dyrektywy.” to jest on zaimplementowany w pozostałych przepisach (ust. 3). ust. 5 bez zmian (jedynie zmiana “sieci” na “media” społecznościowe”) ust. 6 “Kredytodawca dokonuje oceny zdolności kredytowej na podstawie analizy informacji, o których mowa w ust. 1, pozyskanych ze źródeł wskazanych w ust. 3 przy czym ocena ta nie może opierać się wyłącznie na historii kredytowej konsumenta w bazach danych.”	
230.	Art. 30	Związek Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce	1) art. 30 ust. 1 Projektu ustawy Konkretyzacją art. 29 Projektu ustawy są postanowienia przepisu art. 30 Projektu. Wskazujemy, iż – biorąc pod uwagę brzmienie Dyrektywy CCD II – oraz wypracowany dorobek zarządzania kredytodawców badaniem zdolności kredytowej konsumentów, naszym zdaniem cały art. 30 powinien ulec znacznej modyfikacji.	Uwaga uwzględniona kierunkowo. Skorygowano brzmienie przepisów. Natomiast w zakresie terminu „sieci społecznościowe” projektodawca zdecydował pozostać przy brzmieniu

		Wskazujemy, iż art. 30 ust. 1 powinien we właściwy sposób oddać sens brzmienia Dyrektywy CCD II, ale zawierać na tyle precyzyjne przepisy, aby nie było wątpliwości na podstawie jakich informacji, kredytodawca ma ocenić zdolność kredytową konsumenta. Postulujemy zdecydowanie usunąć elementy ocenne z tego przepisu traktujące o „dokładnych” informacjach. W przypadku woli ustawodawcy pozostawienia elementów ogólnych (czemu zdecydowanie się sprzeciwiamy) należy oddać w pełni treść Dyrektywy CCD II, w szczególności jej angielskiej wersji. Wówczas postulujemy zmianę brzmienia w następujący sposób, by oddać sens przepisu z wersji angielskiej Dyrektywy („shall be carried out on the basis of relevant and accurate information”). Słowo „accurate” to nie to samo, co „precise” lub „exact”. Bardziej adekwatnym tłumaczeniem byłoby sformułowanie „odpowiedni”. Poza tym, w polskiej wersji Projektu ustawy zabrakło elementu „stosowności” informacji („relevant”). Propozycja zapisu: a) art. 30 ust. 1 otrzymuje brzmienie: <i>„1. Kredytodawca dokonuje oceny zdolności kredytowej na podstawie informacji o dochodach i wydatkach konsumenta oraz innych informacji dotyczących sytuacji finansowej i ekonomicznej konsumenta, w zakresie niezbędnym i proporcjonalnym do charakteru, okresu obowiązywania i wartości kredytu oraz związanych z nim ryzyk dla konsumenta.”</i> 2) art. 30 ust. 2 Projektu ustawy Art. 30 ust. 2 Projektu ustawy znajduje swoje odzwierciedlenie w brzmieniu art. 18 ust. 3 Dyrektywy CCD II. Wskazujemy jednakże, że posługuje się on kategorią, która jest niezrozumiała i budzi wątpliwości taką jak „informacja o innych zobowiązaniach finansowych”. Skoro projektodawca wskazuje na możliwość dokonania oceny zdolności kredytowej w oparciu o informacje o zobowiązaniach finansowych, to czym miałyby być „informacje o innych zobowiązaniach finansowych”. To kategoria niezrozumiała i budząca wątpliwości interpretacyjne.	występującym w dyrektywie, również w innych wersjach językowych (social networks, réseaux sociaux).

			Rekomendujemy więc jej usunięcie. Propozycja zapisu: a) art. 30 ust. 2 otrzymuje brzmienie: <i>„2. Informacje, o których mowa w ust. 1, mogą obejmować dowody potwierdzające dochody lub inne źródła spłaty, informacje o aktywach i zobowiązaniach finansowych.”</i> 3) art. 30 ust. 3 Projektu ustawy	

		Art. 30 ust. 3 wskazuje na źródła informacji służących ocenie zdolności kredytowej i pełni niezwykle istotną rolę w systematyce Projektu ustawy. Na tym tle proponujemy skorzystanie z dorobku legislacyjnego wypracowanego w obecnie obowiązującej ustawie o kredycie konsumenckim, który został wprowadzony stosunkowo niedawno (18 maja 2023 r.), ale prawidłowo wypełnia swoją rolę ochrony konsumentów przed nadmiernym zadłużeniem. Postulujemy - obok zaimplementowania w art. 30 ust. 1 i 2 Projektu ustawy postanowień Dyrektywy CCD II - wprowadzenie w ust. 3 przepisu korespondującego z art. 9a ust. 2 obecnie obowiązującej ustawy o kredycie konsumenckim, umożliwiającym ocenę zdolności kredytowej na podstawie danych udostępnianych przez zaufanych dostawców, w tym bazy danych. Zapis ten korespondowałby również z uprawnieniem państw członkowskich do określenia, czy ocena zdolności kredytowej ma się opierać na podstawie sprawdzenia dokonanego w odpowiedniej bazie danych (vide: art. 18 ust. 11 Dyrektywy CCD II). Dodatkowo proponujemy w całym Projekcie ustawy zmienić określenie „sieci społecznościowe” na „media społecznościowe”. Określenie „media społecznościowe” jest powszechnie używane i zrozumiałe, natomiast określenie „sieci” budzi wątpliwości co do zakresu znaczeniowego (zdajemy sobie sprawę z brzmienia Dyrektywy CCD II i użycia w polskiej wersji tego aktu prawnego słowa „sieci”, ale uważamy, że sformułowanie „media” lepiej realizuje cel tego określenia). Propozycja zapisu: a) art. 30 ust. 3 otrzymuje brzmienie: <i>„3. Informacje, o których mowa w ust. 1, uzyskuje się z odpowiednich źródeł wewnętrznych, w tym ze zbiorów danych kredytodawcy, lub zewnętrznych, w tym od konsumenta oraz w razie potrzeby na podstawie danych udostępnianych przez zaufanych dostawców gromadzących i przetwarzających dane niezbędne do takiej oceny, w szczególności przez:</i>	

		1) instytucje, o których mowa w art. 105 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe, lub 2) biura informacji gospodarczej, o których mowa w ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych. Źródłem informacji o konsumencie nie mogą być media społecznościowe.” 5) art. 30 ust. 4 Projektu ustawy Z uwagi na proponowane zmiany w art. 30 ust. 3 rekomendujemy uchylić brzmienie art. 30 ust. 4 Projektu ustawy. Wskazujemy, iż art. 30 ust. 4 Projektu ustawy stanowi błędną implementację Dyrektywy CCD II: brzmienie polskiego przepisu sugeruje, że kredytodawca miałby w każdym przypadku obowiązkowo weryfikować informacje zawarte w bazach danych, a nie ma ku temu żadnych narzędzi. Kredytodawca nie jest w stanie dokonać sprawdzenia informacji, o których mowa w art. 30 ust. 1 Projektu ustawy, w bazach danych, więc obowiązek ten byłby niemożliwy do spełnienia. Z powyższych względów przepis art. 30 ust. 4 Projektu ustawy powinien zostać usunięty z Projektu. Podsumowując powyższe, realizując cele Dyrektywy CCD II w zakresie oceny zdolności kredytowej, przeprowadzanie jej w interesie konsumenta, jak również treść przepisów Dyrektywy CCD II, rekomendujemy nadanie całemu art. 30 Projektu ustawy następujące brzmienie: Art. 30 <i>1. Kredytodawca dokonuje oceny zdolności kredytowej na podstawie informacji o dochodach i wydatkach konsumenta oraz innych informacji dotyczących sytuacji finansowej i ekonomicznej konsumenta, w zakresie niezbędnym i proporcjonalnym do charakteru, okresu obowiązywania i wartości kredytu oraz związanych z nim ryzyk dla konsumenta.</i>	

			2. Informacje, o których mowa w ust. 1, mogą obejmować dowody potwierdzające dochody lub inne źródła spłaty, informacje o aktywach i zobowiązaniach finansowych. 3. Informacje, o których mowa w ust. 1, uzyskuje się z odpowiednich źródeł wewnętrznych, w tym ze zbiorów danych kredytodawcy, lub zewnętrznych, w tym od konsumenta oraz w razie potrzeby na podstawie danych udostępnianych przez zaufanych dostawców gromadzących i przetwarzających dane niezbędne do takiej oceny, w szczególności przez: 1) instytucje, o których mowa w art. 105 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe, lub 2) biura informacji gospodarczej, o których mowa w ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych. Źródłem informacji o konsumencie nie mogą być media społecznościowe. 4. Kredytodawca do oceny zdolności kredytowej nie wykorzystuje danych, o których mowa w art. 9 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) oraz danych osobowych przetworzonych z sieci społecznościowych, które mogą być zawarte w bazach danych, z których korzysta. 5. Kredytodawca dokonuje oceny zdolności kredytowej na podstawie analizy informacji, o których mowa w ust. 1, przy czym ocena ta nie może opierać się wyłącznie na historii kredytowej konsumenta w bazach danych.	
231.	Art. 30 ust. 1	Fundacja Fintech Poland	Przepis został sformułowany w sposób nieprecyzyjny. W szczególności zastrzeżenia budzi użycie pojęcia „dokładnych” informacji, które	Uwaga uwzględniona kierunkowo. Skorygowano

			stanowi termin nieostry i niedookreślony. Taka redakcja rodzi wątpliwości interpretacyjne co do zakresu i charakteru danych, jakie powinny zostać zgromadzone. Proponujemy rozważenie rezygnacji z tego określenia lub zastąpienie go terminem o jasno zdefiniowanym znaczeniu. <u>Propozycja nowego brzmienia artykułu:</u> Art. 30 ust 1. <i>Kredytodawca dokonuje oceny zdolności kredytowej na podstawie informacji o dochodach i wydatkach konsumenta oraz innych informacji dotyczących sytuacji finansowej i ekonomicznej konsumenta, w zakresie niezbędnym i proporcjonalnym do charakteru, okresu obowiązywania i wartości kredytu oraz związanych z nim ryzyk dla konsumenta.</i>	brzmienie przepisów zgodnie z art. 18 dyrektywy 2023/2225.
232.	Art. 30 ust. 1	Polska Organizacja Handlu i Dystrybucji (POHiD)	Art. 30. ust. 1 Kredytodawca dokonuje oceny zdolności kredytowej na podstawie ~~dokładnych~~ informacji o dochodach i wydatkach konsumenta oraz innych informacji dotyczących sytuacji finansowej i ekonomicznej konsumenta, w zakresie niezbędnym i proporcjonalnym do charakteru, okresu obowiązywania i wartości kredytu oraz związanych z nim ryzyk dla konsumenta. Zaproponowany przez autorów projekt przepisu należy uznać za niewłaściwie implementujący art. 18 ust. 3 CCD2. Rozbieżności pomiędzy propozycją wskazaną w Projekcie a przepisami CCD2 wynikają z różnic językowych pomiędzy poszczególnymi wersjami językowymi dyrektywy. Faktycznie art. 18 ust. 3 CCD2 w polskiej wersji językowej wskazuje na obowiązek przeprowadzania oceny zdolności kredytowej „na podstawie stosownych i dokładnych informacji o dochodach i wydatkach konsumenta”. Posłużenie się pojęciem „dokładnych informacji” należy uznać jednak za niefortunne tłumaczenie angielskiego słowa „accurate” które może mieć inne znaczenie niż polskie słowo „dokładne”. W przypadku języka polskiego zwrot taki może być bowiem rozumiany	Uwaga uwzględniona kierunkowo. Skorygowano brzmienie przepisów zgodnie z art. 18 dyrektywy 2023/2225.

			jako informacje wyczerpujące, bądź innymi słowy oddające całkowity i pełny oraz rzeczywisty obraz sytuacji. Tymczasem w języku angielskim słowo „accurate” należy rozumieć w tym kontekście jako poprawne, trafne lub prawidłowe. W ten zresztą sposób słusznie przetłumaczono motyw 55 CCD2 który w angielskiej wersji językowej stanowi: The assessment of creditworthiness should be based on information on the financial and economic situation. Such information should [...] be relevant, complete and accurate. Natomiast na język Polski treść powyższego motywy przetłumaczono jako „Ocena zdolności kredytowej powinna opierać się na informacjach na temat sytuacji finansowej i ekonomicznej. Takie informacje [...] powinny być stosowne, kompletne i prawidłowe.” Z powyższych względów proponuje się wykreślenia słowa „dokładnych” z projektowanego art. 30 ust. 1. Zabieg ten umożliwi przy tym uniknięcie w przyszłości poważnych wątpliwości interpretacyjnych odnośnie do zakresu oraz sposobu zebrania informacji na temat sytuacji finansowej konsumenta. Przepisy w tym zakresie – jako kluczowe z perspektywy procesu kredytowego – powinny być bowiem klarowne i niewprowadzające w błąd co do wymaganego zakresu działań.	
233.	Art. 30 ust. 2	Pracodawcy RP	Projektowany art. 30 ust. 2 nowej UKK zawiera katalog źródeł informacji, na podstawie których kredytodawca dokonuje oceny zdolności kredytowej. Pojawiła się, niewyjaśniona do tej pory wątpliwość, czy użyte w art. 30 ust 2 nowej UKK słowo „mogą” należy interpretować w taki sposób, że katalog źródeł informacji, określonych w tym przepisie jest katalogiem zamkniętym, czy też jest to przykładowe wyliczenie, nie mające charakteru zbioru zamkniętego. Proponujemy wyjaśnienie intencji projektodawcy, względnie skorygowanie projektowanego przepisu.	Uwaga wyjaśniona. Projektowany przepis przenosi brzmienie art. 18 ust. 3 dyrektywy 2023/2225 zgodnie z którym „Ocenę zdolności kredytowej przeprowadza się na podstawie stosownych i dokładnych informacji o dochodach i wydatkach konsumenta oraz o innych warunkach finansowych i ekonomicznych, które to

				informacje są konieczne i proporcjonalne do charakteru, okresu obowiązywania i wartości kredytu oraz związanych z nim ryzyk dla konsumenta. <u>Informacje te mogą obejmować dowody potwierdzające dochody lub dowody istnienia innych źródeł spłaty, informacje o aktywach i zobowiązaniach finansowych lub informacje o innych zobowiązaniach finansowych.</u> Informacje te nie obejmują szczególnych kategorii danych, o których mowa w art. 9 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2016/679. Informacje uzyskuje się z odpowiednich źródeł wewnętrznych lub zewnętrznych, w tym od konsumenta, a w razie potrzeby w drodze sprawdzenia dokonanego w bazach danych, o których mowa w art. 19 niniejszej dyrektywy. Do celów niniejszej dyrektywy sieci społecznościowych nie

				uznaje się za źródło zewnętrzne”.
234.	Art. 30 ust. 2	Polski Związek Instytucji Pożyczkowych	Wątpliwości interpretacyjne związane z brzmieniem projektowanego art. 30 ust. 2. Projektowany art. 30 ust. 2 nowej UKK zawiera katalog źródeł informacji, na podstawie których kredytodawca dokonuje oceny zdolności kredytowej. W toku konsultacji wewnętrznych PZIP pojawiła się, niewyjaśniona do tej pory wątpliwość, czy użyte w art. 30 ust 2 nowej UKK słowo „mogą” należy interpretować w taki sposób, że katalog źródeł informacji, określonych w tym przepisie jest katalogiem zamkniętym, czy też jest to przykładowe wyliczenie, nie mające charakteru zbioru zamkniętego. Wyjaśnienie intencji Projektodawcy, względnie skorygowanie projektowanego przepisu.	Uwaga wyjaśniona. Art. 30 ust. 2 projektu nie wprowadza katalogu zamkniętego źródeł informacji.
235.	art. 30 ust. 3	Polski Związek Instytucji Pożyczkowych	Uzupełnienie katalogu źródeł danych, służących jako podstawa do oceny zdolności kredytowej – art. 30 ust. 3 Projektowany art. 30 ust. 3 stanowi, iż „Informacje, o których mowa w ust. 1, uzyskuje się z odpowiednich źródeł wewnętrznych, w tym ze zbiorów danych kredytodawcy, lub zewnętrznych, w tym z baz danych oraz od konsumenta, z uwzględnieniem ust. 4. Źródłem informacji o konsumencie nie mogą być sieci społecznościowe.”. Z kolei aktualnie obowiązujący przepis, regulujący tę materię, tj. art. 9a ust. 2 ustawy o kredycie konsumenckim stanowi, iż „Oceny zdolności kredytowej dokonuje się na podstawie analizy danych udostępnianych przez zaufanych dostawców gromadzących i przetwarzających dane niezbędne do takiej oceny, w szczególności przez: (...)”. Mimo braku szczegółowego wyjaśnienia, co należy rozumieć przez ww. dostawców, lub źródła, przywoływane przepisy zawierają jednak istotne ograniczenie w swobodzie ich wyboru. Opiera się ono na przesłance bycia “zaufanym” oraz “wiarygodnym”. Mimo, że na etapie	Uwaga nieuwzględniona. W projekcie za bazy danych uznaje się wyłącznie instytucje, które mogą być tworzone na podstawie art. 105 ust. 4 Prawa bankowego oraz biura informacji gospodarczej, o których mowa w ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych.

		wprowadzania ww. przesłanki budziła ona też pewne wątpliwości, to jednak kierunek interpretacji był oczywisty. “Zaufany” to inaczej autentyczny, godny zaufania, kompetentny, niekwestionowany, “Wiarygodny” to również autentyczny, ale też bezdyskusyjny, bezsprzeczny czy bezsporny. Praktyką wielu kredytodawców jest weryfikacja danych i informacji o kliencie nie tylko w zewnętrznych „bazach danych” (zdefiniowanych w art. 5 pkt 1) de facto jako Biuro Informacji Kredytowej oraz Biura Informacji Gospodarczej). Przykładowo standardem bardzo wielu instytucji pożyczkowych jest weryfikacja klienta za pośrednictwem CRIF czy też korzystanie z informacji pobranych przez dostawcę usługi dostęp do rachunku klienta. Obecnie funkcjonująca praktyka pobieranie danych nie tylko z baz danych BIK czy BIGów, ale również za pośrednictwem innych zaufanych dostawców, przez ponad dwa lata obowiązywania odpowiednich przepisów w tym zakresie jest bezsprzecznie korzystna zarówno dla kredytodawców jak i kredytobiorców. Kierując się powyższym za sporne uznajemy zastąpienie ww. wymogu ogólnym odwołaniem do “źródeł zewnętrznych” (z wyłączeniem przyjętym dla “sieci społecznościowych” i “wyłącznym oparciem się na historii kredytowej konsumenta w bazach danych”). Jesteśmy za zapewnieniem zróżnicowania w omawianym zakresie, ale w sposób rzeczywiście gwarantujący trafną i dokładną ocenę sytuacji finansowej kredytobiorcy. Uważamy przy tym, że może to nastąpić wyłącznie w oparciu o dane czy informacje aktualne, kompleksowe i prawdziwe w chwili przeprowadzania danej oceny. Jesteśmy również przekonani, że tylko taka ocena będzie mogła być uznana za dokonaną “w interesie konsumenta w celu zapobieżenia nieodpowiedzialnemu udzielaniu kredytów i nadmiernemu zadłużeniu”, który to wymóg jest kolejnym novum w Projekcie.	

			Z powyższego wynika, że w projektowanym art. 30 ust. 3 brakuje zastrzeżenia, iż informacje, które wykorzystuje się do oceny zdolności kredytowej, powinny pochodzić od zaufanych dostawców. Co prawda w projektowanym art. 30 ust 3. Przewiduje się możliwość korzystania ze źródeł zewnętrznych, do których zalicza się bazy danych (zdefiniowane w projektowanej ustawie), jednak uznajemy, że nowa ustawa o kredycie konsumenckim powinna być nie mniej precyzyjna niż ta, która dziś obowiązuje. Podsumowując, rekomendujemy wprowadzenie kryterium analogicznego do obecnie obowiązującego, tj. opartego na takich przymiotach jak “zaufany/a” czy “wiarygodny/a” przy wyborze zewnętrznych źródeł pozyskiwania danych. Jesteśmy przekonani, że leży to tak samo w interesie konsumentów, jak i wszystkich pozostałych uczestników rynku. Postulujemy zmianę art. 30 ust. 3 i nadanie mu brzmienia: „3. Informacje, o których mowa w ust. 1, uzyskuje się z odpowiednich źródeł wewnętrznych, w tym ze zbiorów danych kredytodawcy, lub zewnętrznych, w tym od konsumenta oraz, z uwzględnieniem ust. 4, na podstawie analizy danych udostępnianych przez zaufanych dostawców przetwarzających dane niezbędne do takiej oceny, w szczególności przez: 1) instytucje, o których mowa w art. 105 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe, lub 2) biura informacji gospodarczej, o których mowa w ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych. Źródłem informacji o konsumencie nie mogą być sieci społecznościowe.”	

236.	Art. 30 ust. 3	Federacja Przedsiębiorców Polskich	1. Zmiana art. 30 ust. 3 i nadanie mu brzmienia: „Informacje, o których mowa w ust. 1, uzyskuje się z odpowiednich źródeł wewnętrznych, w tym ze zbiorów danych kredytodawcy, lub zewnętrznych, w tym z baz danych, od zaufanych dostawców oraz od konsumenta, z uwzględnieniem ust. 4. Źródłem informacji o konsumencie nie mogą być sieci społecznościowe.” 2. Uzupełnienie projektowanej ustawy o definicję „zaufanego dostawcy” w brzmieniu Uzupełnienie katalogu źródeł danych, służących jako podstawa do oceny zdolności kredytowej + dodanie definicji „zaufanego dostawcy” Projektowany art. 30 ust. 3 stanowi, iż „Informacje, o których mowa w ust. 1, uzyskuje się z odpowiednich źródeł wewnętrznych, w tym ze zbiorów danych kredytodawcy, lub zewnętrznych, w tym z baz danych oraz od konsumenta, z uwzględnieniem ust. 4. Źródłem informacji o konsumencie nie mogą być sieci społecznościowe.”. Z kolei aktualnie obowiązujący przepis, regulujący tę materię, tj. art. 9a ust. 2 ustawy o kredycie konsumenckim stanowi, iż „Oceny zdolności kredytowej dokonuje się na podstawie analizy danych udostępnianych przez zaufanych dostawców gromadzących i przetwarzających dane niezbędne do takiej oceny, w szczególności przez: (...)”. Mimo braku szczegółowego wyjaśnienia, co należy rozumieć przez ww. dostawców, lub źródła, przywoływane przepisy zawierają jednak istotne ograniczenie w swobodzie ich wyboru. Opiera się ono na przesłance bycia “zaufanym” oraz “wiarygodnym”. Mimo, że na etapie wprowadzania ww. przesłanki budziła ona też pewne wątpliwości, to jednak kierunek interpretacji był oczywisty. “Zaufany” to inaczej autentyczny, godny zaufania, kompetentny, niekwestionowany, “Wiarygodny” to również autentyczny, ale też bezdyskusyjny, bezsprzeczny czy bezsporny. Praktyką wielu kredytodawców jest weryfikacja danych i informacji o kliencie nie tylko w zewnętrznych „bazach danych” (zdefiniowanych w	Uwaga nieuwzględniona. W projekcie za bazy danych uznaje się wyłącznie instytucje, które mogą być tworzone na podstawie art. 105 ust. 4 Prawa bankowego oraz biura informacji gospodarczej, o których mowa w ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych.

		art. 5 pkt 1) de facto jako Biuro Informacji Kredytowej oraz Biura Informacji Gospodarczej). Przykładowo standardem bardzo wielu instytucji pożyczkowych jest weryfikacja klienta w CRIF czy też korzystanie z informacji pobranych przez dostawcę usługi dostęp do rachunku klienta. Obecnie funkcjonująca praktyka pobieranie danych nie tylko z baz danych BIK czy BIGów, ale również od innych zaufanych dostawców, przez ponad dwa lata obowiązywania odpowiednich przepisów w tym zakresie jest bezsprzecznie korzystna zarówno dla kredytodawców jak i kredytobiorców. Kierując się powyższym za sporne uznajemy zastąpienie ww. wymogu ogólnym odwołaniem do “źródeł zewnętrznych” (z wyłączeniem przyjętym dla “sieci społecznościowych” i “wyłącznym oparciem się na historii kredytowej konsumenta w bazach danych”). Jesteśmy za zapewnieniem zróżnicowania w omawianym zakresie, ale w sposób rzeczywiście gwarantujący trafną i dokładną ocenę sytuacji finansowej kredytobiorcy. Uważamy przy tym, że może to nastąpić wyłącznie w oparciu o dane czy informacje aktualne, kompleksowe i prawdziwe w chwili przeprowadzania danej oceny. Jesteśmy również przekonani, że tylko taka ocena będzie mogła być uznana za dokonaną “w interesie konsumenta w celu zapobieżenia nieodpowiedzialnemu udzielaniu kredytów i nadmiernemu zadłużeniu”, który to wymóg jest kolejnym novum w Projekcie. Przypominamy, że jego wprowadzenie wywołało szereg obaw wśród Członków PZIP podczas jednego ze spotkań, w szczególności wobec możliwości zastosowania sankcji kredytu darmowego względem kredytodawcy z tytułu jego niedochowania. Padły m.in. pytania o to, jak rozumieć taki “interes”, oraz w jaki sposób kredytodawca miałby dowodzić uwzględnienie tego kryterium w całym procesie oceny zdolności kredytowej. Wskazano również możliwość pojawienia się na rynku nowej kategorii “doradców” lub “quasi kancelarii” gotowych wspierać konsumentów w przyszłych procesach w oparciu o rzekome zaniedbania po stronie instytucji pożyczkowych. Możliwość powołania	

			się na informacje pozyskane od sprawdzonego dostawcy (dającego określone gwarancje prawdziwości, aktualności i bezsporności tych danych) będzie stanowił tym samym dodatkowe zabezpieczenie dla instytucji pożyczkowych w ewentualnym sporze z takim konsumentem. W tym kontekście należy wspomnieć, że proponowane doprecyzowanie zakresu “źródeł zewnętrznych” pozwoli na odgórne wyeliminowanie stosowania nowych przepisów do źródeł nieznanych, wątpliwych co do pochodzenia i podstaw działania, niepodlegających kontroli. Z powyższego wynika, że w projektowanym art. 30 ust. 3 brakuje zastrzeżenia, iż informacje, które wykorzystuje się do oceny zdolności kredytowej, powinny pochodzić od zaufanych dostawców. Co prawda w projektowanym art. 30 ust 3. Przewiduje się możliwość korzystania ze źródeł zewnętrznych, do których zalicza się bazy danych (zdefiniowane w projektowanej ustawie), jednak uznajemy, że nowa ustawa o kredycie konsumenckim powinna być nie mniej precyzyjna niż ta, która dziś obowiązuje. Podsumowując, rekomendujemy wprowadzenie kryterium analogicznego do obecnie obowiązującego, tj. opartego na takich przymiotach jak “zaufany/a” czy “wiarygodny/a” przy wyborze zewnętrznych źródeł pozyskiwania danych. Jesteśmy przekonani, że leży to tak samo w interesie konsumentów, jak i wszystkich pozostałych uczestników rynku. Z tego też względu poddajemy pod rozagę nie tylko zmianę brzmienia art. 30 ust 3, lecz również dodanie ustawowej definicji „zaufanego dostawcy”.	
237.	Art. 30 ust. 3	Polska Organizacja Niebankowych Instytucji Płatności PONIP	PONIP zwraca także uwagę na propozycję nowego podejścia w Projekcie do uregulowania procesu badania zdolności kredytowej. Przepis art. 30 Projektu przewiduje, że ocena zdolności kredytowej będzie dokonywana na podstawie dokładnych informacji o dochodach i wydatkach konsumenta oraz innych informacjach dotyczących sytuacji finansowej i ekonomicznej konsumenta (...), oraz że ww. informacje mają być uzyskiwane z odpowiednich źródeł wewnętrznych, w tym ze	Uwaga nieuwzględniona. W projekcie za bazy danych uznaje się wyłącznie instytucje, które mogą być tworzone na podstawie art. 105 ust. 4 Prawa bankowego oraz biura

			zbiorów danych kredytodawcy, lub zewnętrznych, w tym z baz danych oraz od konsumenta. W opinii PONIP, w związku z obowiązkiem dokonania oceny zdolności kredytowej przez kredytodawców, możliwość powołania się – poza źródłami przewidzianymi w Projekcie – na informacje pozyskane także od sprawdzonego dostawcy (dającego określone gwarancje prawdziwości, aktualności i bezsporności tych danych) będzie stanowić m.in. dodatkowe zabezpieczenie dla instytucji pożyczkowych, w tym instytucji płatniczych udzielających kredytu płatniczego, np. w ewentualnych sporach z konsumentami na tle przeprowadzenia oceny zdolności kredytowej czy prawidłowości tego procesu (kwestia ta bowiem jest sankcjonowana w Projekcie tzw. kredytem darmowym). W art. 30 ust. 3 Projektu warto zatem uwzględnić fakt, że informacje, które wykorzystuje się do oceny zdolności kredytowej, powinny pochodzić także od zaufanych dostawców. Co prawda w przepisie tym przewiduje się możliwość korzystania ze źródeł zewnętrznych, do których zalicza się bazy danych (zdefiniowane w projektowanej ustawie), jednak nowa ustawa o kredycie konsumenckim powinna być nie mniej precyzyjna niż ta, która obecnie obowiązuje. Rekomendujemy zatem wprowadzenie kryterium analogicznego do obecnie obowiązującego, tj. opartego na takich przymiotach jak „zaufany/a” czy „wiarygodny/a” przy wyborze zewnętrznych źródeł pozyskiwania danych. Leży to tak samo w interesie konsumentów, jak i wszystkich pozostałych uczestników rynku. W rezultacie PONIP proponuje przyjęcie następującego brzmienia art. 30 ust. 3 Projektu: „3. Informacje, o których mowa w ust. 1, uzyskuje się z odpowiednich źródeł wewnętrznych, w tym ze zbiorów danych kredytodawcy, lub zewnętrznych, w tym z baz danych, od zaufanych dostawców oraz od konsumenta, z uwzględnieniem ust. 4. Źródłem informacji o konsumencie nie mogą być sieci społecznościowe.”.	informacji gospodarczej, o których mowa w ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych.

238.	Art. 30 ust. 3	Fundacja Fintech Poland	„art 30. ust.3. Informacje, o których mowa w ust. 1, uzyskuje się z odpowiednich źródeł wewnętrznych, w tym ze zbiorów danych kredytodawcy, lub zewnętrznych, w tym od konsumenta oraz, z uwzględnieniem ust. 4, na podstawie analizy danych udostępnianych przez zaufanych dostawców przetwarzających dane niezbędne do takiej oceny, w szczególności przez: 1) instytucje, o których mowa w art. 105 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe, lub 2) biura informacji gospodarczej, o których mowa w ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych 3) dostawców świadczących usługę dostępu do informacji o rachunku, o których mowa w ustawie z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych. Źródłem informacji o konsumencie nie mogą być sieci społecznościowe.”	Uwaga nieuwzględniona. W projekcie za bazy danych uznaje się wyłącznie instytucje, które mogą być tworzone na podstawie art. 105 ust. 4 Prawa bankowego oraz biura informacji gospodarczej, o których mowa w ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych.
239.	Art. 30 ust. 3	Pracodawcy RP	Projektowany art. 30 ust. 3 stanowi, iż „Informacje, o których mowa w ust. 1, uzyskuje się z odpowiednich źródeł wewnętrznych, w tym ze zbiorów danych kredytodawcy, lub zewnętrznych, w tym z baz danych oraz od konsumenta, z uwzględnieniem ust. 4. Źródłem informacji o konsumencie nie mogą być sieci społecznościowe.”. Z kolei aktualnie obowiązujący przepis, regulujący tę materię, tj. art. 9a ust. 2 ustawy o kredycie konsumenckim stanowi, iż „Oceny zdolności kredytowej dokonuje się na podstawie analizy danych udostępnianych przez zaufanych dostawców gromadzących i przetwarzających dane niezbędne do takiej oceny, w szczególności przez: (...)”. Mimo braku szczegółowego wyjaśnienia, co należy rozumieć przez ww. dostawców, lub źródła, przywoływane przepisy zawierają jednak istotne	Uwaga nieuwzględniona. W projekcie za bazy danych uznaje się wyłącznie instytucje, które mogą być tworzone na podstawie art. 105 ust. 4 Prawa bankowego oraz biura informacji gospodarczej, o których mowa w ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych.

			ograniczenie w swobodzie ich wyboru. Opiera się ono na przesłance bycia “zaufanym” oraz “wiarygodnym”. Mimo, że na etapie wprowadzania ww. przesłanki budziła ona też pewne wątpliwości, to jednak kierunek interpretacji był oczywisty. “Zaufany” to inaczej autentyczny, godny zaufania, kompetentny, niekwestionowany, “Wiarygodny” to również autentyczny, ale też bezdyskusyjny, bezsprzeczny czy bezsporny. Praktyką wielu kredytodawców jest weryfikacja danych i informacji o kliencie nie tylko w zewnętrznych „bazach danych” (zdefiniowanych w art. 5 pkt 1) de facto jako Biuro Informacji Kredytowej oraz Biura Informacji Gospodarczej). Przykładowo standardem bardzo wielu instytucji pożyczkowych jest weryfikacja klienta w CRIF czy też korzystanie z informacji pobranych przez dostawcę usługi dostęp do rachunku klienta. Obecnie funkcjonująca praktyka pobieranie danych nie tylko z baz danych BIK czy BIGów, ale również od innych zaufanych dostawców, przez ponad dwa lata obowiązywania odpowiednich przepisów w tym zakresie jest bezsprzecznie korzystna zarówno dla kredytodawców jak i kredytobiorców. Kierując się powyższym za sporne uznajemy zastąpienie ww. wymogu ogólnym odwołaniem do “źródeł zewnętrznych” (z wyłączeniem przyjętym dla “sieci społecznościowych” i “wyłącznym oparciem się na historii kredytowej konsumenta w bazach danych”). Jesteśmy za zapewnieniem zróżnicowania w omawianym zakresie, ale w sposób rzeczywiście gwarantujący trafną i dokładną ocenę sytuacji finansowej kredytobiorcy. Uważamy przy tym, że może to nastąpić wyłącznie w oparciu o dane czy informacje aktualne, kompleksowe i prawdziwe w chwili przeprowadzania danej oceny. Jesteśmy również przekonani, że tylko taka ocena będzie mogła być uznana za dokonaną “w interesie konsumenta w celu zapobieżenia	

		nieodpowiedzialnemu udzielaniu kredytów i nadmiernemu zadłużeniu”, który to wymóg jest kolejnym novum w Projekcie. Przypominamy, że jego wprowadzenie wywołało szereg obaw wśród członków Pracodawców RP podczas jednego ze spotkań, w szczególności wobec możliwości zastosowania sankcji kredytu darmowego względem kredytodawcy z tytułu jego niedochowania. Padaly m.in. pytania o to, jak rozumieć taki “interes”, oraz w jaki sposób kredytodawca miałby dowodzić uwzględnienie tego kryterium w całym procesie oceny zdolności kredytowej. Wskazano również możliwość pojawienia się na rynku nowej kategorii “doradców” lub “quasi kancelarii” gotowych wspierać konsumentów w przyszłych procesach w oparciu o rzekome zaniedbania po stronie instytucji pożyczkowych. Możliwość powołania się na informacje pozyskane od sprawdzonego dostawcy (dającego określone gwarancje prawdziwości, aktualności i bezsporności tych danych) będzie stanowić tym samym dodatkowe zabezpieczenie dla instytucji pożyczkowych w ewentualnym sporze z takim konsumentem. W tym kontekście należy wspomnieć, że proponowane doprecyzowanie zakresu “źródeł zewnętrznych” pozwoli na odgórne wyeliminowanie stosowania nowych przepisów do źródeł nieznanych, wątpliwych co do pochodzenia i podstaw działania niepodlegających kontroli. Z powyższego wynika, że w projektowanym art. 30 ust. 3 brakuje zastrzeżenia, iż informacje, które wykorzystuje się do oceny zdolności kredytowej, powinny pochodzić od zaufanych dostawców. Co prawda w projektowanym art. 30 ust 3. Przewiduje się możliwość korzystania ze źródeł zewnętrznych, do których zalicza się bazy danych (zdefiniowane w projektowanej ustawie), jednak uznajemy, że nowa ustawa o kredycie konsumenckim powinna być nie mniej precyzyjna niż ta, która dziś obowiązuje. Podsumowując, rekomendujemy wprowadzenie kryterium analogicznego do obecnie obowiązującego, tj. opartego na takich	

			przymiotach jak “zaufany/a” czy “wiarygodny/a” przy wyborze zewnętrznych źródeł pozyskiwania danych. Jesteśmy przekonani, że leży to tak samo w interesie konsumentów, jak i wszystkich pozostałych uczestników rynku. Z tego też względu poddajemy pod rozagę nie tylko zmianę brzmienia art. 30 ust 3, lecz również dodanie ustawowej definicji „zaufanego dostawcy”. Proponujemy Zmiana art. 30 ust. 3 i nadanie mu brzmienia: „Informacje, o których mowa w ust. 1, uzyskuje się z odpowiednich źródeł wewnętrznych, w tym ze zbiorów danych kredytodawcy, lub zewnętrznych, w tym z baz danych, od zaufanych dostawców oraz od konsumenta, z uwzględnieniem ust. 4. Źródłem informacji o konsumencie nie mogą być sieci społecznościowe.” Proponujemy także uzupełnienie projektowanej ustawy o definicję „zaufanego dostawcy”.	
240.	art. 30 ust. 3	Konfederacja Lewiatan	W zwrocie „[...] wewnętrznych, w tym ze zbiorów danych kredytodawcy, lub zewnętrznych, w tym z baz danych [...]” problematyczne pozostaje słowo „lub”. Oznacza bądź wybór między opcjami bądź łączne wybranie opcji. W tym sensie jest to zrozumiałe. Problematiczny pozostaje kto dokonuje wyboru które z rozumień słowa „lub” należy zastosować – ma to znaczenie dla oceny poprawności wykonania wskazanego obowiązku (wewnętrzne albo zewnętrzne źródło czy wewnętrzne i zewnętrzne źródło)? Wskazujemy aby zachować zakres słowa „lub” lecz wprost wskazać, dla uniknięcia wątpliwości interpretacyjnych, że wyboru pomiędzy źródłami dokonuje podmiot zobowiązany. Ponadto należy usunąć w nim odwołanie do art. 30 ust. 4 projektu (w związku z koniecznością usunięcia art. 30 ust. 4 projektu, o czym mowa w uwadze dot. tej jednostki redakcyjnej).	Uwaga uwzględniona kierunkowo.
241.	Art. 30 ust. 3	Polska Organizacja Handlu i	Art. 30. ust. 3 Informacje, o których mowa w ust. 1, uzyskuje się z odpowiednich źródeł wewnętrznych, w tym ze zbiorów danych	Uwaga wyjaśniona.

		Dystrybucji (POHiD) kredytodawcy, lub zewnętrznych, ~~w tym z baz danych~~ oraz od konsumenta, z uwzględnieniem ust. 4. W przypadku, w którym kredytodawca posiada siedzibę w innym państwie członkowskim niż znajduje się konsument, informacje o których mowa w zdaniu poprzednim uzyskuje się w bazach danych. Źródłem informacji o konsumencie nie mogą być sieci społecznościowe. Zaproponowana zmiana ma na celu zapewnienie zgodności projektowanego przepisu art. 30 ust. 3 z transponowanym art. 18 ust. 3 w zw. z art. 19 CCD2. W świetle CCD2 nie przewidziano rozwiązania, zgodnie z którym kredytodawca powinien każdorazowo dokonywać obowiązkowego sprawdzenia informacji w bazach danych na potrzeby dokonania oceny zdolności kredytowej konsumenta. Tymczasem, taki właśnie obowiązek można wyczytać z projektowanego przepisu art. 30 ust. 3 w zw. z art. 30 ust. 1. Artykuł 18 ust. 3 CCD2 jednoznacznie wskazuje, że obowiązek dokonania sprawdzenia w bazach danych dotyczy jedynie sytuacji udzielania kredytu o charakterze transgranicznym. Przywołany przepis stanowi bowiem, że „Informacje uzyskuje się z odpowiednich źródeł wewnętrznych lub zewnętrznych, w tym od konsumenta, a w razie potrzeby w drodze sprawdzenia dokonanego w bazach danych, o których mowa w art. 19 niniejszej dyrektywy.”. Po pierwsze więc, przepis CCD2 nie formułuje obowiązku każdorazowego pozyskania informacji z baz danych, a wystąpienia go jedynie „w razie potrzeby”. Po drugie poprzez odwołanie się do art. 19 CCD2 jest jasne, że ową potrzebą jest sytuacja, w której konsument znajduje się w innym państwie członkowskim niż sam kredytodawca. Wynika to przede wszystkim z treści przepisu art. 19 ust. 1 CCD2, zgodnie z którym „W przypadku udzielania kredytu transgranicznego każde państwo członkowskie zapewnia kredytodawcom z innych państw członkowskich	Projektowany przepis wdraża art. 18 ust. 3 dyrektywy 2023/2225, w powiązaniu z opcją narodową przewidzianą w art. 18 ust. 11 dyrektywy.

			dostęp do baz danych wykorzystywanych w tym państwie członkowskim do oceny zdolności kredytowej konsumentów.”. Przepis art. 18 ust. 3 w zw. z art. 19 ust. 1 CCD2 należy zatem odczytywać w ten sposób, że posłużenie się zwrotem „w razie potrzeby” w tym pierwszym oznacza właśnie sytuacje udzielania kredytu o charakterze transgranicznym.	
242.	Art. 30 ust. 4	Związek Przedsiębiorców i Pracodawców	Przepis ust. 4 w art. 30 jest niejednoznaczny. Można go interpretować jako nakładający na kredytodawcę obowiązek weryfikacji informacji uzyskanych z baz danych, np. BIG/BIK. Nie jest również jasne, w jaki sposób kredytodawca miałby taki obowiązek realizować – czy mowa o poprawności danych, aktywnej ich weryfikacji, aktualności, etc., ani w jakim celu ustawodawca miałby przewidzieć taki wymóg. Również uzasadnienie ustawy nie wskazuje celu wprowadzanej regulacji i jakimi środkami kredytodawca miałby dokonywać weryfikacji. <u>Postulujemy usunięcie obowiązku weryfikacji informacji z baz.</u>	Uwaga uwzględniona. Przepis doprecyzowano aby potwierdzić, że obowiązkowe jest sprawdzenie w bazie danych (tj. korzysta się z opcji narodowej przewidzianej w art. 18 ust. 11 dyrektywy 2023/2225). Same informacje z baz danych nie muszą być weryfikowane przez kredytodawcę.
243.	Art. 30 ust. 4	Federacja Przedsiębiorców Polskich (uzupełniająco)	Postulujemy usunięcie obowiązku weryfikacji informacji z baz	Uwaga uwzględniona. Przepis doprecyzowano aby potwierdzić, że obowiązkowe jest sprawdzenie w bazie danych (tj. korzysta się z opcji narodowej przewidzianej w art. 18 ust. 11 dyrektywy 2023/2225). Same informacje z baz danych nie muszą być weryfikowane przez kredytodawcę.

244.	Art. 30 ust. 4	Fundacja Fintech Poland	Przepis został sformułowany w sposób niejednoznaczny, co rodzi istotne wątpliwości interpretacyjne, zarówno co do zakresu obowiązków kredytodawcy, jak i sposobu ich realizacji. W obecnym brzmieniu może on być interpretowany jako nakładający na kredytodawcę obowiązek weryfikacji informacji uzyskanych z zewnętrznych baz danych, takich jak BIG czy BIK. Przepis ten nie wskazuje jednak, jaki dokładnie zakres czynności miałby obejmować ten obowiązek – czy chodzi o potwierdzenie poprawności danych, ich aktywną weryfikację, ocenę aktualności, czy też inne działania. Brakuje również jednoznacznego określenia celu wprowadzenia takiego wymogu oraz instrumentów, którymi kredytodawca miałby się posługiwać przy jego realizacji. Dodatkowo, uzasadnienie projektu ustawy nie rozwiewa tych wątpliwości ani nie precyzuje celu regulacji, co znacząco utrudnia praktyczne stosowanie przepisu i może prowadzić do sporów interpretacyjnych. Zgodnie z treścią projektu, ocena zdolności kredytowej ma być dokonywana na podstawie „dokładnych informacji o dochodach i wydatkach konsumenta oraz innych informacjach dotyczących sytuacji finansowej i ekonomicznej konsumenta”, a także na podstawie informacji „uzyskiwanych z odpowiednich źródeł wewnętrznych, w tym ze zbiorów danych kredytodawcy, lub zewnętrznych, w tym z baz danych oraz od konsumenta”. Z powyższego wynika, że ustawodawca zamierza wprowadzić pewien katalog źródeł informacji – dzieląc je na wewnętrzne, zewnętrzne oraz te przekazywane bezpośrednio przez konsumenta. Użycie ogólnego i nieprecyzyjnego określenia „źródła zewnętrzne” jest niewystarczające, szczególnie w kontekście konieczności zachowania co najmniej takiego samego poziomu precyzji, jaki gwarantują obecnie obowiązujące przepisy. Zgodnie z art. 9a ust. 2–3 aktualnie obowiązującej ustawy o kredycie konsumenckim, oceny zdolności kredytowej dokonuje się na podstawie danych pochodzących od „zaufanych dostawców gromadzących i przetwarzających dane	Uwaga uwzględniona. Przepis doprecyzowano aby potwierdzić, że obowiązkowe jest sprawdzenie w bazie danych (tj. korzysta się z opcji narodowej przewidzianej w art. 18 ust. 11 dyrektywy 2023/2225). Same informacje z baz danych nie muszą być weryfikowane przez kredytodawcę.

		niezbędne do takiej oceny” lub na podstawie „innych wiarygodnych danych”. Mimo że również te pojęcia początkowo budziły pewne wątpliwości interpretacyjne, praktyka rynkowa oraz dorobek orzecznictwa pozwoliły na wykształcenie spójnych standardów ich stosowania. Termin „zaufany” rozumiany jest jako odnoszący się do podmiotów autentycznych, kompetentnych i niekwestionowanych, natomiast „wiarygodny” odnosi się do źródeł bezspornych, niebudzących wątpliwości i zapewniających adekwatność przekazywanych informacji. Na tej podstawie, w ciągu ostatnich lat na rynku ukształtował się standard, zgodnie z którym weryfikacja sytuacji finansowej konsumenta opiera się nie tylko na danych pochodzących z baz takich jak BIK czy BIG, lecz również z innych źródeł – np. CRIF lub od dostawców świadczących usługi dostępu do informacji o rachunkach bankowych. Podmioty te, ze względu na charakter i zakres prowadzonej działalności, są postrzegane jako gwaranci rzetelnej, aktualnej i trafnej oceny sytuacji finansowej konsumenta. Rekomendujemy uzupełnienie projektowanej regulacji poprzez wprowadzenie wymogu, aby dane pochodzące ze źródeł zewnętrznych pochodziły wyłącznie od podmiotów zaufanych i/lub wiarygodnych – analogicznie do obowiązujących obecnie przepisów. W naszej ocenie takie rozwiązanie pozostaje w interesie zarówno konsumentów, jak i kredytodawców oraz zapewnia większą pewność prawa. Jest to tym bardziej istotne, że projekt wprowadza nową przesłankę oceny zdolności kredytowej – ma być ona dokonywana „w interesie konsumenta, w celu zapobieżenia nieodpowiedzialnemu udzielaniu kredytów i nadmiernemu zadłużeniu”. Choć sformułowanie to ma charakter ogólnej klauzuli normatywnej, to jej naruszenie zostało obciążone daleko idącą sankcją – tj. możliwością uznania umowy za tzw. kredyt darmowy. W takim stanie prawnym, pojawia się realna potrzeba odpowiedniego zabezpieczenia się przez kredytodawcę na wypadek ewentualnego sporu z konsumentem – m.in. poprzez wykazanie, że proces oceny zdolności	

			kredytowej został przeprowadzony zgodnie z wymogami ustawowymi i na podstawie informacji pochodzących ze źródeł autentycznych, kompetentnych i niebudzących wątpliwości. Umożliwienie powoływania się na dane pochodzące od sprawdzonych dostawców zwiększa transparentność i bezpieczeństwo prawne całego procesu oraz może stanowić istotny dowód należytego wykonania obowiązków przez kredytodawcę. Wreszcie, proponowane doprecyzowanie zakresu pojęcia „źródeł zewnętrznych” pozwoli także na systemowe wyeliminowanie ryzyka korzystania z danych pochodzących ze źródeł niezweryfikowanych, o niejasnym statusie prawnym, niepodlegających kontroli ani nadzorowi. Przyczyni się to do większej spójności, przejrzystości i przewidywalności systemu oceny zdolności kredytowej, a tym samym do lepszego zabezpieczenia interesów wszystkich uczestników rynku. <u>Postulujemy usunięcie obowiązku weryfikacji informacji z baz.</u>	
245.	Art. 30 ust. 4	Polski Związek Instytucji Pożyczkowych	Obligatoryjna weryfikacja baz danych – art. 30 ust. 4 Artykuł 18 ust. 3 CCD2 stanowi, że „Informacje uzyskuje się z odpowiednich źródeł wewnętrznych lub zewnętrznych, w tym od konsumenta, a w razie potrzeby w drodze sprawdzenia dokonanego w bazach danych, o których mowa w art. 19 niniejszej dyrektywy”. Tymczasem z art. 30 ust. 4 wynika obowiązek sprawdzenia informacji zawartych w bazach danych. Wobec tego, po pierwsze - zwracamy uwagę na fakt, iż zgodnie z CCD2, sprawdzenie baz danych nie jest obligatoryjne, po drugie – zwracamy uwagę na fakt, że przepis z projektowanego art. 30 ust. 4 jest nieprecyzyjny, albowiem nie tylko nie wskazuje się w nim okoliczności, kiedy to sprawdzenie ma być dokonanie, lecz również nie wskazuje się na rodzaj informacji, jakie mają być sprawdzane. Jeśli – co mogłoby wynikać z kontekstu – chodzi o informacje, o których mowa w art. 30 ust. 1, to należy stwierdzić, iż nie wszystkie informacje, o których mowa w art. 30 ust. 1 są weryfikowalne za pomocą baz danych.	Uwaga uwzględniona. Przepis doprecyzowano aby potwierdzić, że obowiązkowe jest sprawdzenie w bazie danych (tj. korzysta się z opcji narodowej przewidzianej w art. 18 ust. 11 dyrektywy 2023/2225). Same informacje z baz danych nie muszą być weryfikowane przez kredytodawcę.

			Postulujemy zmianę art. 30 ust. 4 i nadanie mu brzmienia „Kredytodawca, w razie potrzeby, dokonuje sprawdzenia baz danych.”	
246.	Art. 30 ust. 4	Związek Banków Polskich	Propozycja dot. zmiany art. 30 ust. 4: <i>4. Kredytodawca dokonuje sprawdzenia informacji, o których mowa w ust. 1, w odpowiedniej bazie danych ~~zawartych w bazach danych.~~</i> Uzasadnienie Projektowany przepis - interpretowany literalnie - nakazuje bankom weryfikację informacji zawartych w bazach danych. Tak sformułowany przepis pozostaje w sprzeczności z wymogami określonymi w art. 18 ust.3, a nadto wykracza poza zakres opcji narodowej, wynikającej z art. 18 ust.11 Dyrektywy. Zgodnie z Dyrektywą, ocena zdolności kredytowej ma być dokonywana przez kredytodawcę na podstawie informacji uzyskanych z odpowiednich źródeł wewnętrznych lub zewnętrznych, w tym od konsumenta, a w razie potrzeby w drodze sprawdzenia dokonanego w bazach danych, o których mowa w art. 19 Dyrektywy (art. 18.ust.3). W świetle Dyrektywy, sprawdzenie baz danych, o których mowa w art.19 Dyrektywy jest sposobem pozyskania informacji. Tak pozyskane informacje nie wymagają weryfikacji, albowiem wspomniane bazy danych są bazami niezależnymi i objętymi domniemaniem rzetelności informacji tam zawartych. Wymóg weryfikacji, o którym mowa w art.18 ust.3 in fine dotyczy wyłącznie odpowiedniej weryfikacji innych informacji (np. pozyskanych z baz wewnętrznych banku lub od klienta) poprzez np. ich sprawdzenie w odpowiednich bazach danych. Z tych względów proponujemy uspoźnienie projektowanego przepisu art. 30 ust.4 z brzmieniem art. 18 ust.11 Dyrektywy.	Uwaga uwzględniona. Przepis doprecyzowano aby potwierdzić, że obowiązkowe jest sprawdzenie w bazie danych (tj. korzysta się z opcji narodowej przewidzianej w art. 18 ust. 11 dyrektywy 2023/2225). Same informacje z baz danych nie muszą być weryfikowane przez kredytodawcę.

247.	Art. 30 ust. 4	Konfederacja Lewiatan	Art. 30 ust. 4 stanowi błędną implementację dyrektywy: brzmienie polskiego przepisu sugeruje, że kredytodawca miałby obowiązkowo weryfikować informacje zawarte w bazach danych, a nie ma ku temu żadnych narzędzi. Nie jest również jasne, w jaki sposób kredytodawca miałby taki obowiązek realizować – czy mowa o poprawności danych, aktywnej ich weryfikacji, sprawdzaniu aktualności, ani w jakim celu miałby być przedstawiony taki wymóg. Również uzasadnienie ustawy nie wskazuje celu wprowadzanej regulacji i jakimi środkami kredytodawca miałby dokonywać weryfikacji. Postuluje się usunięcie art. 30 ust 4 projektu.	Uwaga uwzględniona. Przepis doprecyzowano aby potwierdzić, że obowiązkowe jest sprawdzenie w bazie danych (tj. korzysta się z opcji narodowej przewidzianej w art. 18 ust. 11 dyrektywy 2023/2225). Same informacje z baz danych nie muszą być weryfikowane przez kredytodawcę.
248.	Art. 30 ust. 4	Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa	W proponowanym brzmieniu art. 30 ust. 4 stanowiącym, że Kredytodawca dokonuje sprawdzenia informacji zawartych w bazach danych, wydaje się, że doszło do pomyłki redakcyjnej (nakazanie weryfikacji danych z baz danych przy jednoczesnym braku wskazania w jaki sposób kredytodawca ma weryfikować zewnętrzne źródła danych). Zgodnie z motywem 57 dyrektywy w celu dokonania oceny sytuacji kredytowej konsumenta kredytodawca powinien także dokonać sprawdzenia w bazach danych o kredytach. Okoliczności prawne i faktyczne mogą wymagać zróżnicowania zakresu takiego sprawdzenia. Aby zapobiec jakimkolwiek zakłóceniom konkurencji między kredytodawcami, kredytodawcy, którzy podlegają nadzorowi i w pełni przestrzegają rozporządzenia (UE) 2016/679, powinni mieć dostęp do prywatnych lub publicznych baz danych o kredytach dotyczących konsumentów. Mając na uwadze doprecyzowanie regulacji Kasa Krajowa przedkłada następującą poprawkę: W art. 30 projektu ust. 4 otrzymuje brzmienie:	Uwaga uwzględniona. Przepis doprecyzowano aby potwierdzić, że obowiązkowe jest sprawdzenie w bazie danych (tj. korzysta się z opcji narodowej przewidzianej w art. 18 ust. 11 dyrektywy 2023/2225). Same informacje z baz danych nie muszą być weryfikowane przez kredytodawcę.

			„4. Kredytodawca dokonuje sprawdzenia w odpowiednich bazach danych.”.	
249.	Art. 30 ust. 6	Stowarzyszenie Prawa Konkurencji	Projektowany przepis art. 30 ust. 6 proponuje odstępianie od obecnie obowiązującego rozwiązania, dopuszczającego ocenę zdolności kredytowej wyłącznie w oparciu o dane z baz w przypadku kredytów niskokwotowych. Obecnie obowiązujące rozwiązanie dopuszcza ograniczenie badania zdolności kredytowej do odpytywania w bazach, gdy całkowita kwota kredytu nie przekracza dwukrotności minimalnego wynagrodzenia za pracę. W uzasadnieniu projektu brakuje jakichkolwiek danych lub analiz, na podstawie których projektodawca uznał, że odstępianie od obecnego rozwiązania jest zasadne. Nałożenie na kredytodawców obowiązku przeprowadzania pełnej oceny zdolności kredytowej w przypadku kredytów niskokwotowych narusza zasadę proporcjonalności. Art. 18 ust. 3 dyrektywy CCD II wymaga, by zakres weryfikacji zdolności kredytowej był proporcjonalny do charakteru, wartości i ryzyka kredytu. Obowiązek pełnego badania zdolności kredytowej w przypadku kredytów niskokwotowych będzie skutkował wydłużeniem i nadmiernym sformalizowaniem procesu udzielania kredytu, a także zwiększał koszty po stronie kredytodawców. W rezultacie może to spowodować wycofanie się części podmiotów z tego segmentu rynku i zubożenie oferty kredytów na niewielkie kwoty. Proponowane rozwiązanie może też w sposób nadmierny obciążać konsumentów i stanowić pokusę korzystania przez nich z nielegalnych form kredytowania.	Uwaga wyjaśniona. Brzmienie art. 30 zmodyfikowano.
250.	Art. 31	Związek Banków Polskich	Skreśla się art. 31 Uzasadnienie Proponujemy usunąć przepis w całości. Projektowany przepis nie wynika wprost z CCD2, zatem jego wprowadzenie narusza zasadę maksymalnej harmonizacji dyrektywy.	Uwaga uwzględniona kierunkowo.

		Przepis ten w obecnym kształcie budzi wątpliwości interpretacyjne; fakt, że ocena zdolności kredytowej jest dokonywana przez bank na podstawie informacji z różnych źródeł, w tym od konsumenta, wynika już z art. 30 ust. 3 projektu ustawy. Nie jest także zrozumiałe dlaczego oświadczenie o dochodach i wydatkach klienta ma stanowić załącznik do umowy kredytu, a nie stanowić element wniosku kredytowego – bank ocenia zdolność kredytową zanim zdecyduje o zawarciu umowy z klientem. Proponowane rozwiązanie nie przyniesie też dodatkowych korzyści dla konsumenta, gdyż to sam klient dostarcza kredytodawcy wspomniany dokument, a tym samym ma świadomość jego treści . Ponadto ust. 2 jest naszym zdaniem sprzeczny z celem CCD2, wyrażonym w art. 29 ust. 2 projektu stanowiącym, że ocena zdolności kredytowej dokonywana jest w interesie konsumenta w celu zapobieżeniu nieodpowiedzialnemu udzielaniu kredytów, gdyż de facto zabrania bankom żądania od konsumenta przedstawienia innych stosownych informacji i przeprowadzenie rzetelnej oceny zdolności kredytowej gdy CKK nie przekracza jednokrotności wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę. Biorąc pod uwagę fakt, że konsument może zaciągnąć kilka/kilkadziesiąt kredytów o tak niskich kwotach, obecny zapis jest sprzeczny z art.29 ust. 2, ponieważ nie ograniczy nadmiernego zadłużania się klienta. Wskazujemy ponadto, iż ust. 1 eliminuje w praktyce zaawansowane sposoby weryfikacji danych klientów (w tym weryfikacji w oparciu o modele, zewnętrzne źródła (np. PUE ZUS), dane statystyczne itd.), która mogą prowadzić do lepszego zabezpieczenia interesów klienta i utrzymania odpowiedniej jakości portfela kredytowego. Dostępność alternatywnych - w stosunku do tradycyjnej dokumentacji dochodowej - metod weryfikacji jest również niezbędnym warunkiem dla digitalizacji procesów	

251.	Art. 31	Fundacja Fintech Poland	Przedmiotowy przepis ma fundamentalne znaczenie zarówno z perspektywy ochrony interesów konsumentów, jak i zapewnienia przejrzystych, równych warunków funkcjonowania kredytodawców na rynku. Tymczasem jego obecne brzmienie rodzi szereg poważnych wątpliwości interpretacyjnych, które mogą prowadzić do rozbieżności w stosowaniu przepisów oraz zakłóceń w konkurencji rynkowej. W szczególności, w obecnym kształcie przepis wydaje się nakładać na kredytodawcę obowiązek samodzielnego określenia, jakie dokumenty lub informacje powinien uzyskać od konsumenta celem dokonania oceny jego zdolności do spłaty kredytu – w oparciu o zasadę proporcjonalności do ponoszonego ryzyka. Stanowi to odejście od dotychczasowej, klarownej regulacji, zgodnie z którą w przypadku kredytów przekraczających określony próg (jednokrotność minimalnego wynagrodzenia) istniał obowiązek pozyskania od konsumenta stosownych dokumentów potwierdzających dane finansowe. Zmiana ta znacząco zwiększa uznaniowość po stronie kredytodawców i może prowadzić do zróżnicowanego stosowania standardów dokumentacyjnych, co utrudni zapewnienie spójności i przejrzystości praktyki rynkowej. Dodatkowo, ustęp 2 przepisu sugeruje, że po stronie kredytobiorcy powstaje swoiste „uprawnienie” do ograniczenia zakresu badania jego zdolności kredytowej wyłącznie do złożenia oświadczenia o dochodach i wydatkach – bez konieczności przedstawienia dokumentów potwierdzających te informacje, o których mowa w ust. 1. Jeżeli taka interpretacja jest prawidłowa, należy ją ocenić jako nieakceptowalną z punktu widzenia zasady odpowiedzialnego udzielania kredytów. Może ona prowadzić do zjawiska nadmiernego zadłużania się konsumentów i tzw. przekredytowania – szczególnie w przypadkach, gdy jedynym obiektywnym miernikiem zdolności kredytowej (np. w przypadku młodych konsumentów) jest właśnie dokument potwierdzający uzyskiwany dochód. Z drugiej strony, wprowadzenie takiego uprawnienia może skutkować wykluczeniem części konsumentów z	Uwaga uwzględniona kierunkowo.

		ryнку kredytowego, jeżeli kredytodawcy uznają, że samo oświadczenie nie jest wystarczające dla bezpiecznej oceny ryzyka kredytowego. Z tego względu postulujemy, aby możliwość składania wyłącznie oświadczenia o dochodach została utrzymana jedynie jako wyjątek – tj. jako uprawnienie konsumenta w przypadku kredytów o wartości nieprzekraczającej dwukrotności minimalnego wynagrodzenia, zgodnie z obecnie obowiązującą regulacją. Po drugie, za zbędny i nadmiarowy należy uznać wymóg dołączania oświadczenia o dochodach i wydatkach do umowy kredytowej. Obowiązek ten nie znajduje uzasadnienia ani z punktu widzenia ochrony konsumenta, ani z perspektywy dowodowej – ponieważ oświadczenie to stanowi element procesu badania zdolności kredytowej, a nie integralną część stosunku zobowiązaniowego. Po trzecie, niejasność dotyczy również kwestii, czy złożenie oświadczenia o dochodach (w przypadku kredytu przekraczającego próg jednokrotności minimalnego wynagrodzenia) ma charakter obowiązkowy, czy też powinno nastąpić wyłącznie na żądanie kredytodawcy. W obecnym brzmieniu przepis nie rozstrzyga tej kwestii jednoznacznie, co może prowadzić do rozbieżnych praktyk rynkowych i ponownie pogarszać warunki konkurencji uczciwych podmiotów. Na tle obowiązującego obecnie przepisu, który w sposób jednoznaczny stanowił: <i>„w celu jej dokonania odbiera się od konsumenta oświadczenie o jego dochodach i stałych wydatkach gospodarstwa domowego, wraz z dokumentami potwierdzającymi wysokość dochodów konsumenta”</i> – projektowana regulacja jest znacząco mniej precyzyjna i stwarza pole do niepożądanych interpretacji. Brakuje w niej jasnego rozgraniczenia między zakresem obowiązkowym a fakultatywnym po stronie konsumenta oraz kredytodawcy, co w praktyce może prowadzić do spadku standardów odpowiedzialnego udzielania kredytów i ograniczenia ochrony konsumentów.	

			<u>Propozycja nowego brzmienia artykułu:</u> Art. 31 <i>1. Konsument przedstawia, na żądanie kredytodawcy, informacje niezbędne do dokonania oceny zdolności kredytowej, wraz z dokumentami potwierdzającymi te informacje, o ile są one uznane za niezbędne i proporcjonalne do charakteru, wartości, okresu obowiązywania oraz ryzyka kredytu. Konsument składa także oświadczenie o dochodach i wydatkach swojego gospodarstwa domowego.</i> <i>2. W przypadku gdy całkowita kwota kredytu konsumentckiego nie przekracza dwukrotności wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę, ustalanego na podstawie ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2024 r. poz. 1773), kredytodawca może ograniczyć się do żądania wyłącznie oświadczenia o dochodach i wydatkach gospodarstwa domowego.</i>	
252.	Art. 31	Związek Przedsiębiorców i Pracodawców	Przedmiotowy przepis ma fundamentalne znaczenie dla konsumentów, dla kredytodawców i dla uzyskania równych warunków konkurencji na nim. Tymczasem w obecnym brzmieniu rodzi szereg wątpliwości. Proponowane zapisy rozumiemy tak, że to po stronie kredytodawcy pozostaje określenie, jakich dokumentów/informacji będzie żądał od konsumenta w celu ustalenia zdolności do spłaty, zgodnie z zasadą proporcjonalności ponoszonego ryzyka (a nie, że dla kwoty kredytu powyżej jednokrotności minimalnego wynagrodzenia, kredytodawca musiałby żądać tych informacji). Z kolei ust 2 rozumiemy jako rodzaj nowego “uprawnienia” po stronie kredytobiorcy do ograniczenia badania jego zdolności kredytowej do oświadczenia o dochodach i wydatkach, bez konieczności wynikającego z ust. 1 dostarczania dokumentów je potwierdzających. Jeżeli nasza interpretacja jest prawidłowa, to uważamy, że przepis ust. 2 jest niedopuszczalny i prowadzić może do nieodpowiedzialnego	Uwaga uwzględniona kierunkowo.

			zadłużania się konsumentów i ich przekredytowania lub odwrotnie – wykluczy ich z finansowania gdyż np. w przypadku osób młodych jedynym mitygantem bywa potwierdzenie ich dochodu. Postulujemy pozostawienie odebrania jedynie oświadczenia o dochodach jako możliwości dla kredytobiorcy, oraz pozostawienie progu takiej możliwości na wysokości określonej w obecnie obowiązujących przepisach czyli dwukrotności wynagrodzenia minimalnego. Po drugie, zbędny i nadmiarowy jest obowiązek załączania oświadczenia do umowy. Postulujemy usunięcie go. Po trzecie, nie jest jasne czy złożenie oświadczenia o dochodach (w sytuacji kredytu wyższego niż jednokrotność wynagrodzenia minimalnego) jest obowiązkowe czy też ma mieć miejsce jedynie na żądanie kredytodawcy – co zrodzi różne interpretacje i ponownie, pogorszy warunki konkurencji na rynku. Szyk zdania wskazuje na to, że oświadczenie o dochodach i wydatkach jest poza zakresem informacji, które mają być potwierdzone w dokumentach. Zapis obecnie obowiązującej ustawy był jasny: „w celu jej dokonania odbiera się od konsumenta oświadczenie o jego dochodach i stałych wydatkach gospodarstwa domowego, wraz z dokumentami potwierdzającymi wysokość dochodów konsumenta”. <u>Propozycja zapisu:</u> Art. 31 1. Konsument przedstawia, na żądanie kredytodawcy, informacje niezbędne do dokonania oceny zdolności kredytowej, wraz z dokumentami potwierdzającymi te informacje, o ile są one uznane za niezbędne i proporcjonalne do charakteru, wartości, okresu obowiązywania oraz ryzyka kredytu. Konsument składa także oświadczenie o dochodach i wydatkach swojego gospodarstwa domowego.	

			2. W przypadku gdy całkowita kwota kredytu konsumenckiego nie przekracza dwukrotności wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę, ustalanego na podstawie ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2024 r. poz. 1773), kredytodawca może ograniczyć się do żądania wyłącznie oświadczenia o dochodach i wydatkach gospodarstwa domowego.	
253.	Art. 31	Związek Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce	Przepis art. 31 Projektu ustawy w brzmieniu zaproponowanym budzi szereg wątpliwości interpretacyjnych. Wątpliwości tych nie wyjaśnia również uzasadnienie do Projektu ustawy, które de facto powtarza proponowane zapisy. W naszej opinii przepis ten powinien być wyznacznikiem zasady proporcjonalności, który pozwala na dokonanie oceny zdolności kredytowej w łżejszym reżimie prawnym. Kredytodawca powinien mieć swobodę w zakresie źródeł danych do analizy w celu oceny zdolności kredytowej, Jeśli kredytodawca dojdzie do wniosku, że konieczne jest oparcie się o dane od konsumenta, to powinien mieć prawo ich żądania. Przepis art. 31 ust 2 Projektu ustawy zapewne (choć nie wynika to z uzasadnienia do Projektu ustawy) jest wzorowany na obecnie obowiązującym art. 9a ust. 3 ustawy o kredycie konsumenckim, choć projektodawca nieprawidłowo oddał jego sens. Próg dwukrotności minimalnego wynagrodzenia (z art. 9a ust. 2 UKK), obniżony bez żadnego powodu do wysokości jednokrotności minimalnego wynagrodzenia powinien powodować możliwość żądania przez kredytodawcę wyłącznie oświadczenia o dochodach i wydatkach konsumenta. Tymczasem przepis ten jest sformułowany kategorycznie wskazując, że konsument przedstawia wyłącznie oświadczenie o dochodach i wydatkach gospodarstwa domowego. Takie sformułowanie to zaprzeczenie istoty i metodologii tworzenia przepisów o ocenie zdolności kredytowej. Jednocześnie postulujemy podwyższenie wskazanego w tym przepisie progu do wysokości dwukrotności minimalnego wynagrodzenia. Nie ma	Uwaga uwzględniona kierunkowo.

			żadnych powodów, dla których projektodawca obniżył próg, który został uznany (na podstawie ustawy z dnia 6 października 2022 r. o zmianie ustaw w celu przeciwdziałania lichwie) za adekwatny do wyrażenia zasady proporcjonalności. Przepis art. 9a ust. 2 UKK wszedł w życie dopiero 18 maja 2023 r. i od tej pory należy wypełnia swoją rolę. Wskazać należy, iż od 18 maja 2023 r. do dnia oddania niniejszego stanowiska średnia wartość pożyczki (wyłącznie w sektorze pozabankowym) wzrosła o 25,8%! (na podstawie danych dostarczonych przez firmę – CRIF). Nie ma więc żadnych ekonomicznych przesłanek do obniżenia progu wartościowego, który uprawnia do uproszczonej metody oceny zdolności kredytowej. Z powyższych względów, proponujemy następujące brzmienie art. 31 Projektu ustawy: Propozycja zapisu: a) art. 31 otrzymuje brzmienie: <i>„1. Jeśli w toku oceny zdolności kredytowej kredytodawca uzna, że niezbędne jest przedstawienie informacji przez konsumenta, konsument przedstawia, na żądanie kredytodawcy, informacje niezbędne do dokonania oceny zdolności kredytowej, wraz z dokumentami potwierdzającymi te informacje oraz z oświadczeniem o jego dochodach i wydatkach, jeśli kredytodawca zażąda przedstawienia tych dokumentów. Oświadczenie stanowi załącznik do umowy o kredyt konsumencki.</i> <i>2. W przypadku gdy całkowita kwota kredytu konsumenckiego nie przekracza dwukrotności wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę, ustalanego na podstawie ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2024 r. poz. 1773), kredytodawca może żądać wyłącznie oświadczenia o dochodach i wydatkach konsumenta.”</i>	

254.	Art. 31	Federacja Przedsiębiorców Polskich	Proponujemy brzmienie art. 31: “Jeśli w toku oceny zdolności kredytowej kredytodawca uzna, że niezbędne jest przedstawienie informacji przez konsumenta, konsument przedstawia, na żądanie kredytodawcy, informacje niezbędne do dokonania oceny zdolności kredytowej, wraz z dokumentami potwierdzającymi te informacje oraz z oświadczeniem o jego dochodach i wydatkach, jeśli kredytodawca zażąda przedstawienia tych dokumentów. Oświadczenie stanowi załącznik do umowy o kredyt konsumencki. W przypadku gdy całkowita kwota kredytu konsumenckiego nie przekracza dwukrotności wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę, ustalanego na podstawie ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2024 r. poz. 1773), kredytodawca może zażądać wyłącznie oświadczenie o dochodach i wydatkach konsumenta.” Ust. 1 Doprecyzowanie w świetle zmian zaproponowanych w art. 30. Kredytodawca ma swobodę w zakresie źródeł danych do analizy w celu oceny zdolności kredytowej, Jeśli kredytodawca dojdzie do wniosku, że konieczne jest oparcie się o dane od konsumenta to ma prawo ich żądania. W zakresie zmiany dot, dwukrotności - jest to wartość znajdująca się obecnie w przepisach ustawy o kredycie konsumenckim. W uzasadnieniu do ustawy nie wyjaśniono powodów wprowadzenia jednokrotności takiej kwoty, nie wskazano, że obecnie stosowana dwukrotność jest z jakichś przyczyn zbyt wysoką wartością. Przedmiotowy przepis ma fundamentalne znaczenie dla konsumentów, dla kredytodawców i dla uzyskania równych warunków konkurencji na nim. Tymczasem w obecnym brzmieniu rodzi szereg wątpliwości. Proponowane zapisy rozumiemy tak, że to po stronie kredytodawcy pozostaje określenie, jakich dokumentów/informacji będzie żądał od konsumenta w celu ustalenia zdolności do spłaty, zgodnie z zasadą proporcjonalności ponoszonego ryzyka (a nie, że dla kwoty kredytu	Uwaga uwzględniona kierunkowo.

		powyżej jednokrotności minimalnego wynagrodzenia, kredytodawca musiałby żądać tych informacji). Z kolei ust 2 rozumiemy jako rodzaj nowego “uprawnienia” po stronie kredytobiorcy do ograniczenia badania jego zdolności kredytowej do oświadczenia o dochodach i wydatkach, bez konieczności wynikającego z ust. 1 dostarczania dokumentów je potwierdzających. Jeżeli nasza interpretacja jest prawidłowa, to uważamy, że przepis ust. 2 jest niedopuszczalny i prowadzić może do nieodpowiedzialnego zadłużania się konsumentów i ich przekredytowania lub odwrotnie – wykluczy ich z finansowania gdyż np. w przypadku osób młodych jedynym mitygantem bywa potwierdzenie ich dochodu. Postulujemy pozostawienie odebrania jedynie oświadczenia o dochodach jako możliwości dla kredytobiorcy, oraz pozostawienie progu takiej możliwości na wysokości określonej w obecnie obowiązujących przepisach czyli dwukrotności wynagrodzenia minimalnego. Po drugie, zbędny i nadmiarowy jest obowiązek załączania oświadczenia do umowy. Postulujemy usunięcie go. Po trzecie, nie jest jasne czy złożenie oświadczenia o dochodach (w sytuacji kredytu wyższego niż jednokrotność wynagrodzenia minimalnego) jest obowiązkowe czy też ma mieć miejsce jedynie na żądanie kredytodawcy – co zrodzi różne interpretacje i ponownie, pogorszy warunki konkurencji na rynku. Szyk zdania wskazuje na to, że oświadczenie o dochodach i wydatkach jest poza zakresem informacji, które mają być potwierdzone w dokumentach. Zapis obecnie obowiązującej ustawy był jasny: „w celu jej dokonania odbiera się od konsumenta oświadczenie o jego dochodach i stałych wydatkach gospodarstwa domowego, wraz z dokumentami potwierdzającymi wysokość dochodów konsumenta”. Propozycja zapisu: <i>Art. 31 1. Konsument przedstawia, na żądanie kredytodawcy, informacje niezbędne do dokonania oceny zdolności kredytowej, wraz z</i>	

			<i>dokumentami potwierdzającymi te informacje, o ile są one uznane za niezbędne i proporcjonalne do charakteru, wartości, okresu obowiązywania oraz ryzyka kredytu. Konsument składa także oświadczenie o dochodach i wydatkach swojego gospodarstwa domowego.</i>	
255.	Art. 31	Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa	Projektowany art. 31 stanowi, że konsument przedstawia, na żądanie kredytodawcy, informacje niezbędne do dokonania oceny zdolności kredytowej, wraz z dokumentami potwierdzającymi te informacje oraz oświadczeniem o jego dochodach i wydatkach jego gospodarstwa domowego. Oświadczenie stanowi załącznik do umowy o kredyt konsumencki (ust. 1). W przypadku gdy całkowita kwota kredytu konsumenckiego nie przekracza jednokrotności wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę konsument przedstawia wyłącznie oświadczenie o dochodach i wydatkach jego gospodarstwa domowego. Zauważyć należy, że proponowana regulacja nie stanowi implementacji dyrektywy CCDII, zatem jej wprowadzenie narusza zasadę maksymalnej harmonizacji dyrektywy i stanowi kolejny przykład Gold Platingu, zaś z brzmienia projektowanego art. 30 ust. 3 już wynika, że informacje na podstawie których dokonywana jest ocena zdolności kredytowej, kredytodawca uzyskuje m.in. od konsumenta. Wątpliwości także budzi projektowana regulacja stanowiąca, że oświadczenie konsumenta o dochodach i wydatkach jego gospodarstwa domowego stanowi załącznik do umowy o kredyt konsumencki, podczas gdy powinno ono stanowić element wniosku kredytowego, a także regulacja zawarta w ww. ust. 2, która wydaje się być sprzeczna z celem dyrektywy CCDII, gdyż de facto zabrania kasom i innym kredytodawcom żądania od konsumenta przedstawienia innych stosownych informacji i przeprowadzenia rzetelnej oceny zdolności kredytowej gdy CKK nie przekraczają jednokrotności wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę. Z powyższych względów Kasa Krajowa wnosi o skreślenie projektowanego art. 31 w całości.	Uwaga uwzględniona kierunkowo.

256.	Art. 31 ust. 1	Izba Gospodarki Elektronicznej	Proponujemy brzmienie art. 31 ust. 1 1. “Jeśli w toku oceny zdolności kredytowej kredytodawca uzna, że niezbędne jest przedstawienie informacji przez konsumenta, konsument przedstawia, na żądanie kredytodawcy, informacje niezbędne do dokonania oceny zdolności kredytowej, wraz z dokumentami potwierdzającymi te informacje oraz z oświadczeniem o jego dochodach i wydatkach, jeśli kredytodawca zażąda przedstawienia tych dokumentów. Oświadczenie stanowi załącznik do umowy o kredyt konsumencki. Ust. 1 Doprecyzowanie w świetle zmian zaproponowanych w art. 30. Kredytodawca ma swobodę w zakresie źródeł danych do analizy w celu oceny zdolności kredytowej, Jeśli kredytodawca dojdzie do wniosku, że konieczne jest oparcie się o dane od konsumenta to ma prawo ich żądania.	Uwaga uwzględniona kierunkowo.
257.	Art. 31 ust. 1	Związek Pracodawców Branży Internetowej IAB Polska	1. Jeśli w toku oceny zdolności kredytowej kredytodawca uzna, że niezbędne jest przedstawienie informacji przez konsumenta, ~~K~~konsument przedstawia, na żądanie kredytodawcy, informacje niezbędne do dokonania oceny zdolności kredytowej, wraz z dokumentami potwierdzającymi te informacje oraz z oświadczeniem o jego dochodach i wydatkach ~~jego gospodarstwa domowego~~ jeśli kredytodawca zażąda przedstawienia tych dokumentów. Oświadczenie stanowi załącznik do umowy o kredyt konsumencki. 2. W przypadku gdy całkowita kwota kredytu konsumenckiego nie przekracza ~~dwukrotności~~ dwukrotności wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę, ustalanego na podstawie ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2024 r. poz. 1773), kredytodawca może zażądać ~~konsument przedstawia~~ wyłącznie oświadczenie o dochodach i wydatkach ~~jego gospodarstwa domowego konsumenta.~~”	Uwaga uwzględniona kierunkowo.

			Kredytodawca ma swobodę w zakresie źródeł danych do analizy w celu oceny zdolności kredytowej, Jeśli kredytodawca dojdzie do wniosku, że konieczne jest oparcie się o dane od konsumenta to ma prawo ich żądania. W zakresie zmiany dot. dwukrotności wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę - jest to wartość znajdująca się w obecnie obowiązujących przepisach Ustawy o kredycie konsumenckim. W uzasadnieniu do Projektu nie wyjaśniono powodów wprowadzenia jednokrotności takiej kwoty oraz nie wskazano, że obecnie stosowana dwukrotność jest z jakichś przyczyn wartością zbyt wysoką.	
258.	Art. 31 ust. 1	Krajowy Związek Banków Spółdzielczych - KZBS	Proponujemy usunięcie ostatniego zdanie w art. 31 ust. 1 albo jego doprecyzowanie. Zgodnie z proponowanymi rozwiązaniami konsument przedstawia, na żądanie kredytodawcy, informacje (jak rozumiemy w sytuacji gdy na podstawie innych źródeł kredytodawca nie jest w stanie uzyskać informacji niezbędnych do dokonania oceny zdolności kredytowej, w szczególności ustalenia dochodów i wydatków) niezbędne do dokonania oceny zdolności kredytowej, wraz z dokumentami potwierdzającymi te informacje. Oświadczenie zawierające ww. informacje ma stanowić załącznik do umowy o kredyt konsumencki. W naszej ocenie obowiązek załączenie oświadczenia nie jest potrzebny i może powodować praktyczne problemy w często mocno zautomatyzowanym procesie przygotowania umowy kredytu. Konieczność uzupełniania umowy o papierowy załącznik oświadczenia konsumenta powoduje niepotrzebny wzrost pracochłonności. Przyjęte oświadczenie może być częścią dokumentacji przechowywanej w banku ale nie załączanej do umowy. Ponadto nie jest jasne czy oświadczenie ma być załącznikiem dla obu stron a jeśli tak, to czy oba egzemplarze muszą być w oryginale (w takiej sytuacji konsument powinien dostarczyć dwa jednobrzmiące oryginały, co w sytuacji potrzeby oszczędności kosztów i środowiska wydaje się nadmiarowe).	Uwaga uwzględniona kierunkowo.

259.	Art. 31 ust. 1 i 2	Polski Związek Instytucji Pożyczkowych	Dyrektywa CCD2 zawiera szereg nieostrych sformułowań, które – co jednak warto podkreślić – są adresowane do państw członkowskich. Zasadnym wydaje się być, że przepisy Ustawy o kredycie konsumenckim powinny zawierać sformułowania precyzyjne, gwarantujące pełne zrozumienie konsumentów i kredytodawców o wzajemnych prawach i obowiązkach. Ponadto, należy mieć na uwadze fakt, iż projektowane przepisy nowej Ustawy o kredycie konsumenckim mogą stanowić podstawę do nakładania bardzo surowych sankcji, co jest dodatkowym argumentem za ich precyzyjnym i nie dającym pola do interpretacji sformułowaniem. Art. 31 ust. 1 wskazuje na obowiązek konsumenta do przedstawienia informacji niezbędnych do dokonania oceny zdolności kredytowej, wraz z dokumentami potwierdzającymi te informacje oraz z oświadczeniem o jego dochodach i wydatkach. Nadto art. 31 ust. 1 wprowadza wymóg dodania oświadczenia jako załącznika do umowy. Natomiast sam art. 31 ust. 1 nie zawiera obowiązku kredytodawcy w tym zakresie. Obowiązki kredytodawcy w zakresie obowiązku odebrania informacji o dochodach i wydatkach są określone w art. 30 ust. 1, a w zakresie odebrania dowodów potwierdzających dochody w art. 30 ust. 2. Zasady składania i odbierania oświadczeń o dochodach i wydatkach są zatem określone w dwóch artykułach, gdzie art. 30 ust. 1 reguluje obowiązki kredytodawcy, a art. 31 ust. 1 obowiązki konsumenta. Art. 31 ust. 2 wskazuje, iż przypadku, gdy kwota pożyczki nie przekracza określonej w tym przepisie wartości, konsument przedstawia wyłącznie oświadczenie o dochodach i wydatkach. Czy zatem intencją Ustawodawcy w art. 31 ust. 2 jest to, że dla pożyczek do określonej w tym przepisie wartości: 1. konsument przedstawia wyłącznie oświadczenie dla takich kwot, a kredytodawca nie może żądać od konsumenta przedstawienia dokumentów, czy	Uwaga uwzględniona kierunkowo.

			2. kredytodawca może, ale nie musi zażądać od konsumenta przedstawienia dokumentów. Czy może intencją Ustawodawcy w art. 31 ust. 2 jest to, że dla pożyczek o określonej wartości: 1. kredytodawca każdorazowo ma obowiązek odebrać dokumenty od konsumenta, czy 2. kredytodawca ma obowiązek odebrać dokumenty od konsumenta jedynie, jeżeli jest to podyktowane zasadami określonymi w art. 30 ust. 1, czyli w zakresie niezbędnym i proporcjonalnym do charakteru, okresu obowiązywania i wartości kredytu oraz związanych z nim ryzyk dla konsumenta. Ponadto, to, czy kredytodawca zażąda dokumentów zależy od art. 30 - w zakresie niezbędnym i proporcjonalnym do charakteru, okresu obowiązywania i wartości kredytu oraz związanych z nim ryzyk dla konsumenta. W odniesieniu do zastosowanego w przepisie pułapu jednokrotności minimalnego wynagrodzenia, w stanowisku znajduje się odrębny postulat dotyczący jego zmiany na dwukrotność minimalnego wynagrodzenia z pracę. POSTULAT: Wyjaśnienie intencji Projektodawcy, względnie skorygowanie projektowanego przepisu.	
260.	Art. 31 ust. 2	Krajowy Związek Banków Spółdzielczych - KZBS	Proponujemy dostosowanie tego przepisu do zasad określonych w Rekomendacji T Komisji Nadzoru Finansowego. Zgodnie z projektem ocena zdolności kredytowej może zostać dokonana wyłącznie w oparciu o oświadczenie o dochodach i wydatkach jego gospodarstwa domowego, tylko wówczas gdy całkowita kwota kredytu konsumenckiego nie przekracza jednokrotności wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę, ustalanego na podstawie ustawy z dnia 10	Uwaga uwzględniona kierunkowo.

			października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2024 r. poz. 1773). Rozwiązanie takie stanowi znaczne zaostrzenie zasad dokonywania oceny zdolności kredytowej, szczególnie wobec klientów dobrze znanych bankowi. Obecnie ograniczenia do stosowania tej formy uproszczonej oceny zdolności kredytowej wynikające z Rekomendacji T KNF są znacznie wyższe (górny limit, przy którym można korzystać z oświadczenia klienta to 6-krotność przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw).	
261.	Art. 31 ust. 2	Izba Gospodarki Elektronicznej	Proponujemy brzmienie art. 31 ust. 2 2. W przypadku gdy całkowita kwota kredytu konsumenckiego nie przekracza dwukrotności wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę, ustalanego na podstawie ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2024 r. poz. 1773), kredytodawca może zażądać wyłącznie oświadczenie o dochodach i wydatkach konsumenta.” W zakresie zmiany dot, dwukrotności - jest to wartość znajdująca się obecnie w przepisach ustawy o kredycie konsumenckim. W uzasadnieniu do ustawy nie wyjaśniono powodów wprowadzenia jednokrotności takiej kwoty, nie wskazano, że obecnie stosowana dwukrotność jest z jakichś przyczyn zbyt wysoką wartością.	Uwaga uwzględniona kierunkowo.
262.	Art. 31 ust. 2	Polski Związek Instytucji Pożyczkowych	Konieczność podwyższenia wysokości całkowitej kwoty kredytu z jednokrotności wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę do dwukrotności dla przypadków, kiedy konsument przedstawia wyłącznie oświadczenie o dochodach i wydatkach jego gospodarstwa domowego - Art. 31 ust. 2. W obecnie obowiązującej UKK w art. 9a ust. 2 i 3 jest przewidziany swego rodzaju uproszczony tryb dokonywania oceny zdolności kredytowej konsumentów przez instytucje pożyczkowe, który przewiduje właśnie postawienie granicy możliwości zastosowania takiej	Uwaga uwzględniona kierunkowo.

			uproszczonej procedury, jeśli całkowita kwota kredytu nie przekracza dwukrotności minimalnego wynagrodzenia za pracę. Nie ulega wątpliwości, że przepis ten zarówno w kontekście uproszczonego trybu jak i granicznej kwoty kredytu sprawdza się w praktyce, co widać chociażby po wyraźnej poprawie spłacalności udzielanych pożyczek. Biorąc pod uwagę coroczną inflację (przepis art. 9a ust. 2 i 3 obowiązuje od maja 2023 r.) zupełnie naturalnym jest podwyższanie tej kwotowej granicy, a nie jej obniżanie. Natomiast rozumiejąc obawy projektodawcy i cele CCD II w kontekście dokonywania oceny zdolności kredytowej zasadnym jest pozostawienie obecnie obowiązującej dwukrotności minimalnego wynagrodzenia za pracę jako takiego bezpiecznego poziomu wyznaczającego możliwość skorzystania przez kredytodawców z nieco uproszczonej procedury dokonywania oceny zdolności kredytowej, która i tak stanowi zaostrożenie w stosunku do obecnie obowiązujących przepisów. Zmiana art. 31 ust. 2 i nadanie mu brzmienia „W przypadku, gdy całkowita kwota kredytu konsumenckiego nie przekracza jednokrotności dwukrotności wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę, ustalanego na podstawie ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2024 r. poz. 1773), konsument przedstawia wyłącznie oświadczenie o dochodach i wydatkach jego gospodarstwa domowego.”	
263.	Art. 31 ust. 2	Federacja Przedsiębiorców Polskich	Zmiana art. 31 ust. 2 i nadanie mu brzmienia „W przypadku, gdy całkowita kwota kredytu konsumenckiego nie przekracza jednokrotności dwukrotności wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę, ustalanego na podstawie ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2024 r. poz. 1773), konsument przedstawia wyłącznie oświadczenie o dochodach i wydatkach jego gospodarstwa domowego.” W obecnie obowiązującej UKK w art. 9a ust. 2 i 3 jest przewidziany swego rodzaju uproszczony tryb dokonywania oceny zdolności	Uwaga uwzględniona kierunkowo.

			kredytowej konsumentów przez instytucje pożyczkowe, który przewiduje właśnie postawienie granicy możliwości zastosowania takiej uproszczonej procedury, jeśli całkowita kwota kredytu nie przekracza dwukrotności minimalnego wynagrodzenia za pracę. Nie ulega wątpliwości, że przepis ten zarówno w kontekście uproszczonego trybu jak i granicznej kwoty kredytu sprawdza się w praktyce. Biorąc pod uwagę coroczną inflację (przepis art. 9a ust. 2 i 3 obowiązuje od maja 2023 r.) zupełnie naturalnym jest podwyższanie tej kwotowej granicy, a nie jej obniżanie. Natomiast rozumiejąc obawy projektodawcy i cele CCD II w kontekście dokonywania oceny zdolności kredytowej zasadnym jest pozostawienie obecnie obowiązującej dwukrotności minimalnego wynagrodzenia za pracę jako takiego bezpiecznego poziomu wyznaczającego możliwość skorzystania przez kredytodawców z nieco uproszczonej procedury dokonywania oceny zdolności kredytowej.	
264.	Art. 31 ust. 2	Stowarzyszenie Prawa Konkurencji	Obecnie obowiązujące rozwiązanie zapewnia większą elastyczność i lepsze wyważenie interesów stron. Kredytodawca, przy kredytach nieprzekraczających dwukrotności minimalnego wynagrodzenia, może ograniczyć się do analizy danych z baz, ale jednocześnie nie traci możliwości pogłębienia oceny w razie uzasadnionych wątpliwości co do zdolności kredytowej. Taka konstrukcja chroni konsumenta przed nadmiernym formalizmem przy drobnych zobowiązaniach, a jednocześnie nie ogranicza narzędzi ostrożnościowych po stronie kredytodawcy, jeśli sytuacja tego wymaga. Projektowane rozwiązanie, które wprowadza obowiązek odbierania oświadczenia o dochodach i wydatkach przy kredycie bez względu na jego wysokość i pozbawia jednocześnie pozbawia kredytodawcę możliwości żądania dodatkowych dokumentów przy kredytach nieprzekraczających jednokrotności minimalnego wynagrodzenia, zamyka ten margines elastyczności, a także rodzi wątpliwości czy takie rozwiązanie rzeczywiście realnie zwiększy poziom ochrony konsumenta. W uzasadnieniu projektu nie wyjaśniono przyczyn odstępiania od	Uwaga uwzględniona kierunkowo.

			dotychczasowego modelu, który funkcjonuje zgodnie z logiką ryzyka kredytowego. Nie wyjaśniono także przyczyn obniżenia obecnego limitu pozwalającego na uproszczoną ocenę zdolności kredytowej z dwukrotności minimalnego wynagrodzenia do jednokrotności. Wydaje się, że utrzymanie obecnego limitu przy zagwarantowaniu elastyczności po stronie kredytodawcy jest racjonalne i zgodne z zasadą proporcjonalności, bo stanowi jasną, ekonomicznie uzasadnioną granicę, przy której uproszczona ocena zdolności kredytowej może być wystarczająca i proporcjonalna do ryzyka transakcji, a jednocześnie nie pozbawia kredytodawcy narzędzi do przeprowadzenia pogłębionej oceny zdolności kredytowej, gdy jest to konieczne.	
265.	art. 31 ust. 1 i 2	Konfederacja Lewiatan	I. Względem art. 31 ust. 1 projektu należy wskazać że powinien zaczynać się od zwrotu „Jeśli w toku oceny zdolności kredytowej kredytodawca uzna, że niezbędne jest przedstawienie informacji przez konsumenta, konsument przedstawia [...]”. Kredytodawca ma swobodę w zakresie źródeł danych do analizy w celu oceny zdolności kredytowej i jeśli dojdzie do wniosku, że konieczne jest oparcie się o dane od konsumenta to ma prawo ich żądania. II. Względem art. 31 ust. 1 projektu należy, że wskazać zbędny i nadmiarowy jest obowiązek załączania oświadczenia do umowy. Jest to typowa nadregulacja, której zasadność nie została w żaden sposób podjęta w uzasadnieniu. Postulowane jest usunięcie zdania drugiego art. 31 ust. 1. Ponadto, informacje niezbędne w celu dokonania oceny zdolności kredytowej zbierane są przez kredytodawcę na etapie wnioskowania przez konsumenta o kredyt, zatem przyjmowanie oświadczeń w tym zakresie na etapie zawarcia umowy kredytowej byłoby spóźnione. III. Na gruncie projektowanego brzmienia art. 31 nie jest zrozumiałe czy złożenie oświadczenia o dochodach (w sytuacji kredytu wyższego niż jednokrotność wynagrodzenia minimalnego) jest obowiązkowe czy też ma mieć miejsce jedynie na żądanie kredytodawcy – co zrodzi różne	Uwaga uwzględniona kierunkowo.

		interpretacje i ponownie, pogorszy warunki konkurencji na rynku. Szyk zdania wskazuje na to, że oświadczenie o dochodach i wydatkach jest poza zakresem informacji, które mają być potwierdzone w dokumentach. Zapis obecnie obowiązującej ustawy był jasny. IV. W zakresie art. 31 ust. 2, względem sektora bankowego, należy wskazać że przyjęcie, że kredyty mogą zostać udzielane w oparciu o oświadczenie klienta o dochodach i wydatkach tylko do kwot nieprzekraczających minimalnego wynagrodzenia, jest niezgodne z Rekomendacją T KNF-u. Rekomendacja dopuszcza udzielanie kredytów w oparciu o oświadczenie na wyższe kwoty w metodzie uproszczonej. Ponadto, konieczność dostarczania dokumentów dochodowych dla kwot kredytu przekraczających minimalne wynagrodzenie wykluczyłaby inne, zaawansowane metody weryfikacji dochodu (w tym metody statystyczne w oparciu o modele, co również dopuszczane jest przez KNF w Rekomendacji T). Kredyty udzielane w ramach uproszczonego trybu badania zdolności to produkty o niższym ryzyku niż kredyty przechodzące pełen proces badania zdolności z pobieraniem od klientów dokumentacji o dochodach. Ponadto projektowane rozwiązania ustawowe dla kredytów powyżej kwoty minimalnego wynagrodzenia doprowadzą do ograniczenia procedur z użyciem zaawansowanych modeli ryzyka opartych o rozwiązania AI i do powrotu do manualnych rozwiązań opartych o oświadczenia klientów „wraz z dokumentami potwierdzającymi te informacje”. O skuteczności modeli ryzyka świadczyć może jakość (spłacalność) kredytowa portfela kredytowego w tej procedurze, czyli procesu opartego o oświadczenia konsumentów-klientów, wspartego zaawansowanymi modelami opartymi o rozwiązania AI, które wykazują się istotnie wyższą skutecznością. W dobie dynamicznego rozwoju AI, proponowane rozwiązania prowadzą do ograniczenia możliwości stosowania modeli do weryfikacji dochodu, co stoi w sprzeczności tak z rozwojem nowoczesnej gospodarki, jak i z procesem deregulacji. Możliwe skutki mogą być paradoksalnie antykonsumenckie np.: ograniczenie konsumentom dostępu do	

			bezpiecznego finansowania i wydłużenie procesu jego uzyskiwania w połączeniu ze zwiększonym ryzykiem niespłacalności kredytów. V. W odniesieniu do instytucji pożyczkowych, dwukrotność minimalnego wynagrodzenia jest wartością znajdującą się obecnie w przepisach ustawy o kredycie konsumenckim. W uzasadnieniu do ustawy nie wyjaśniono powodów wprowadzenia jednokrotności takiej kwoty, nie wskazano, że obecnie stosowana dwukrotność jest z jakichś przyczyn zbyt wysoką wartością. Brak diagnozy i wykazania jej w tymże zakresie. VI. Postulujemy też doprecyzowanie treści art. 31 ust. 2. W jego obecnym brzmieniu („konsument przedstawia”) może on sugerować, że to konsument ma swoje „uprawnienie”, aby przedstawić jedynie oświadczenie o dochodach i wydatkach, podczas gdy to jednakże kredytodawca winien móc ocenić czy takie oświadczenie będzie wystarczające. VII. Ponadto wskazać należy iż art. 31, zwłaszcza art. 31 ust. 2, narusza maksymalny zakres harmonizacji dyrektywy – państwa członkowskie nie mogą wprowadzać przepisów odmiennych od dyrektywy, chyba że wyraźnie ona na to zezwala.	
266.	Art. 31 ust. 2	Pracodawcy RP	W obecnie obowiązującej UKK w art. 9a ust. 2 i 3 jest przewidziany swego rodzaju uproszczony tryb dokonywania oceny zdolności kredytowej konsumentów przez instytucje pożyczkowe, który przewiduje właśnie postawienie granicy możliwości zastosowania takiej uproszczonej procedury, jeśli całkowita kwota kredytu nie przekracza dwukrotności minimalnego wynagrodzenia za pracę. Nie ulega wątpliwości, że przepis ten zarówno w kontekście uproszczonego trybu jak i granicznej kwoty kredytu sprawdza się w praktyce. Biorąc pod uwagę coroczną inflację (przepis art. 9a ust. 2 i 3 obowiązuje od maja 2023 r.) zupełnie naturalnym jest podwyższanie tej kwotowej granicy, a nie jej obniżanie. Natomiast rozumiejąc obawy projektodawcy i cele CCD II w kontekście dokonywania oceny zdolności kredytowej zasadnym jest pozostawienie obecnie obowiązującej dwukrotności	Uwaga uwzględniona kierunkowo.

		minimalnego wynagrodzenia za pracę jako takiego bezpiecznego poziomu wyznaczającego możliwość skorzystania przez kredytodawców z nieco uproszczonej procedury dokonywania oceny zdolności kredytowej. zwracamy uwagę na fakt, że dyrektywa CCD2 zawiera szereg nieostrych sformułowań, które – co jednak warto podkreślenia – są adresowane do państw członkowskich. Polski ustawodawca powinien jednak stosować sformułowania precyzyjne, choćby z tego względu, że formułowane obecnie przepisy mogą stanowić podstawę do orzekania bardzo surowych kar. Art. 31 ust. 1 wskazuje na obowiązek konsumenta do przedstawienia informacji po otrzymaniu żądania od kredytodawcy, przy czym w przepisie tym nie wskazuje się, że kredytodawca ma obowiązek wystosować takie żądanie. Obowiązki kredytodawcy są określone w art. 30 ust. 1, z kolei art. 31 ust. 1 reguluje obowiązek konsumenta. Art. 31 ust. 2 wskazuje, iż przypadku, gdy kwota pożyczki nie przekracza 1-krotności minimalnego wynagrodzenia (w odniesieniu do tej 1-krotności mamy określony postulat powyżej, aby zmienić to na 2-krotność – jak to jest obecnie), konsument przedstawia wyłącznie oświadczenie o dochodach i wydatkach. Czy to oznacza, że: 1. kredytodawca nie może żądać przedstawienia dokumentów, ponieważ konsument przedstawia wyłącznie oświadczenie dla takich kwot? 2. kredytodawca może, ale nie musi zażądać przedstawienia innych dokumentów, oprócz oświadczenia konsumenta o dochodach i wydatkach? Ponadto, to czy kredytodawca zażąda dokumentów zależy od art. 30 (w zakresie niezbędnym i proporcjonalnym do charakteru, okresu obowiązywania i wartości kredytu oraz związanych z nim ryzyk dla konsumenta.) Gdyby Projektodawca chciał, żeby był limit powyżej którego każdorazowo kredytodawcy muszą odebrać dokument, to zawarłby w projekcie obowiązujący obecnie art. 9a ust. 3 ustawy o kredycie konsumenckim, który stanowi: „Jeżeli analiza danych, o	

			których mowa w ust. 2, nie pozwala na dokonanie oceny zdolności kredytowej, a instytucja pożyczkowa nie dysponuje innymi wiarygodnymi danymi pozwalającymi na dokonanie tej oceny, w celu jej dokonania odbiera się od konsumenta oświadczenie o jego dochodach i stałych wydatkach gospodarstwa domowego, wraz z dokumentami potwierdzającymi wysokość dochodów konsumenta. Oświadczenie wraz z dokumentami, o których mowa w zdaniu pierwszym, odbiera się od konsumenta w każdym przypadku, w którym całkowita kwota kredytu przekracza dwukrotność wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę, ustalanego na podstawie ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2020 r. poz. 2207 oraz z 2023 r. poz. 1667).” W sytuacji, w której kredytodawcy wymagaliby od konsumentów dokumentów przy np. finansowaniu typu BNPL lub przy nisko-kwotowych pożyczkach – byłoby to uciążliwe dla konsumentów, jednak jest to nasz domysł, który należy wyjaśnić, tym bardziej, że sprawa dotyczy tak fundamentalnej kwestii jak ocena zdolności kredytowej. Proponujemy zmianę art. 31 ust. 2 i nadanie mu brzmienia „W przypadku, gdy całkowita kwota kredytu konsumenckiego nie przekracza jednokrotności dwukrotności wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę, ustalanego na podstawie ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2024 r. poz. 1773), konsument przedstawia wyłącznie oświadczenie o dochodach i wydatkach jego gospodarstwa domowego.”	
267.	Art. 32	Konfederacja Lewiatan	I. Projektowany przepis narusza maksymalny zakres harmonizacji dyrektywy – państwa członkowskie nie mogą wprowadzać przepisów odmiennych od dyrektywy, chyba że wyrażnie ona na to zezwala. Z tego już powodu projektowany art. 32 powinien zostać usunięty z projektu. II. Sankcja kredytu darmowego za naruszenie obowiązku badania zdolności jest niezgodna art. 44 ust. 1 dyrektywy 2023/2225, zgodnie z którym sankcje powinny mieć charakter proporcjonalny. Sankcja ta w	Uwaga wyjaśniona. Dyrektywa 2023/2225 w art. 44 wymaga zapewnienia skutecznego egzekwowania naruszeń obowiązków wynikających z tego aktu prawnego.

			powiązaniu z art. 32 projektu może prowadzić do zwiększenia skali instrumentalnego wykorzystywania sankcji przez firmy odszkodowawcze w celu maksymalizacji ich zysku, co wypacza założenia stojące u podstaw ustawy, która ma zapewnić zwiększenie ochrony konsumenta. Ocena poprawności badania zdolności kredytowej powinna zostać w domenie publicznoprawnej, tak jak do tej pory (sankcje za nieprawidłowości może nakładać KNF) – sądy nie są przygotowane, aby badać poprawność zbadania zdolności w sporach cywilnych.	Projektowany przepis nie wykracza poza zakres harmonizacji i służy realizacji ww. celu.
268.	Art. 32	Związek Banków Polskich	Skreśla się art. 32 Uzasadnienie Przepis nie wynika z CCD2, naruszając zasadę maksymalnej harmonizacji Brak konieczności wykazania naruszenia może generować istotne ryzyko nadużyć ze strony podmiotów reprezentujących konsumentów (brak wymogu uzasadnienia /wskazania podstaw zakwestionowania dokonanej przez bank oceny). W przykładach skrajnych może prowadzić to do masowego, bezpodstawnego kwestionowania dokonywanej przez banki oceny. Klient na gruncie przepisów ustawy będzie dysponował szeregiem uprawnień co do możliwości uzyskania od banku informacji, w tym wyjaśnień dotyczących dokonanej oceny zdolności kredytowej - a zatem będzie dysponował informacjami/dokumentami, w oparciu o które może wywodzić i uzasadniać potencjalne naruszenia.	Uwaga wyjaśniona. Dyrektywa 2023/2225 w art. 44 wymaga zapewnienia skutecznego egzekwowania naruszeń obowiązków wynikających z tego aktu prawnego. Projektowany przepis nie wykracza poza zakres harmonizacji i służy realizacji ww. celu.
269.	Art. 32	Związek Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce	Przepis art. 32 Projektu ustawy nie niesie za sobą żadnej normatywnej treści. Na strony ewentualnego postępowania nałożony jest – stosownymi przepisami procesowymi - rozkład ciężaru dowodu i obowiązuje on w każdym postępowaniu, przed organem nadzoru, czy sądem, Sam przepis będzie jedynie pretekstem tzw. „kancelarii odszkodowawczych” do instrumentalnego przerzucania ciężaru dowodu na kredytodawców (lub następców prawnych), zwłaszcza w kontekście	Uwaga wyjaśniona. Dyrektywa 2023/2225 w art. 44 wymaga zapewnienia skutecznego egzekwowania naruszeń obowiązków wynikających z tego aktu prawnego.

			powództw w zakresie sankcji kredytu darmowego. Z drugiej strony nakładanie na następów prawnych wykazania okoliczności, do których nie ma on realnego dostępu (nabywca nie dysponuje pełną dokumentacją ani informacjami dotyczącymi procedur stosowanych przez pierwotnego wierzyciela przy ocenie zdolności kredytowej konsumenta) również nie znajduje żadnego uzasadnienia. Z powyższych względów postulujemy usunięcie art. 32 z Projektu ustawy.	Projektowany przepis nie wykracza poza zakres harmonizacji i służy realizacji ww. celu.
270.	Art. 32	Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa	Także w całości projektowany art. 32 nie stanowi implementacji dyrektywy CCDII. Proponowana regulacja określa, że obowiązek wykazania, że kredytodawca dokonał oceny zdolności kredytowej w sposób zgodny z wymogami art. 29 oraz art. 30, spoczywa na kredytodawcy lub jego następach prawnych. Brak konieczności wykazania naruszenia może generować istotne ryzyko nadużyć ze strony podmiotów reprezentujących konsumentów (brak wymogu uzasadnienia /wskazania podstaw zakwestionowania dokonanej przez kredytodawcę w tym kasę oceny). W przykładach skrajnych może prowadzić to do masowego, bezpodstawnego kwestionowania dokonywanej przez kasy lub innych kredytodawców oceny. Klient na gruncie przepisów ustawy będzie dysponował szeregiem uprawnień co do możliwości uzyskania od kredytodawcy informacji, w tym wyjaśnień dotyczących dokonanej oceny zdolności kredytowej - a zatem będzie dysponował informacjami/dokumentami, w oparciu o które może wywodzić i uzasadniać potencjalne naruszenia. W związku z powyższym Kasa Krajowa wnosi o skreślenie art. 32 w całości, jako rodzącego potencjalne ryzyko nadużyć na szkodę kredytodawców narażając także na nadmierne ryzyko depozyty zgromadzone przez kredytodawców ustawowo upoważnionych do udzielania kredytów.	Uwaga wyjaśniona. Dyrektywa 2023/2225 w art. 44 wymaga zapewnienia skutecznego egzekwowania naruszeń obowiązków wynikających z tego aktu prawnego. Projektowany przepis nie wykracza poza zakres harmonizacji i służy realizacji ww. celu.

271.	Art. 34	Stowarzyszenie Ochrony Konsumentów Aquila	Powinna zostać wprowadzona ocena/możliwość konsultacji tych procedur z regulatorami przed ich wprowadzeniem. Ocena procedur post factum będzie prowadziła do wszczynania niepotrzebnych postępowań, co będzie powodowało brak pewności na rynku.	Uwaga nieuwzględniona. Dyrektywa nie wymaga wprowadzenia takiej procedury. Obowiązek jest skierowany do podmiotów profesjonalnych, posiadających własną obsługę prawną.
272.	Art. 34	Stowarzyszenie Stop Bankowemu Bezprawiu	Nowelizacja ustawy o kredycie konsumenckim stanowi, iż kredytodawca ustanawia i stosuje procedury, na podstawie których dokonuje oceny zdolności kredytowej kredytobiorcy. Jednak regulacja w zakresie badania zdolności kredytowej nie precyzuje na czym polega i jak wygląda procedura badania zdolności kredytowej konsumenta. Ustawa definiuje jedynie pojęcie zdolności kredytowej. Brak wytycznych na poziomie ustawowym w zakresie ustanawiania przez banki procedur badania zdolności kredytowej może prowadzić do nadużyć.	Uwaga wyjaśniona. Przepis wdraża art. 18 dyrektywy 2023/2225, posługując się siatką prawną przewidzianą w tym akcie prawnym.
273.	Art. 34	Związek Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce	Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 29 maja 2025 r. (sygn. akt: III OSK 984/22) uchylił wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z 29 października 2021 r. i oddalił skargę Biura Informacji Kredytowej S.A. na decyzję Prezesa UODO z 15 grudnia 2020 r. Prezes UODO nakazał w niej, żeby bank i BIK S.A. zaprzestały przetwarzania danych osobowych niedoszłego klienta w zakresie wynikającym z zapytania kredytowego. W związku z powyższym należy uzupełnić art. 34 Projektu ustawy o przypadek archiwizacji danych wykorzystanych na potrzeby oceny zdolności kredytowej, która nie zakończyła się zawarciem stosunku prawnego, np. w związku z negatywną oceną zdolności kredytowej. Jest to o tyle istotne, że zgodnie z projektowanym art. 32 Projektu ustawy obowiązek wykazania, że kredytodawca dokonał oceny zdolności kredytowej, w sposób zgodny z art. 29 i 30, spoczywa na kredytodawcy	Uwaga uwzględniona kierunkowo. Przepis zmodyfikowano i wprowadzono w nim podstawę do przetwarzania danych w przypadku odmowy udzielenia kredytu. Zachowanie informacji tego rodzaju informacji jest niezbędne dla celów realizacji prawa do

			lub jego następcach prawnych. W przepisie tym mowa jest o obowiązku wykazania dokonania oceny zdolności kredytowej, niezależnie czy rezultat tej oceny był pozytywny, czy negatywny. Propozycja zapisu: a) art. 34 ust. 4 otrzymuje brzmienie: <i>„34 ust. 4: „W przypadku gdy nie doszło do nawiązania stosunku prawnego z konsumentem informacje, o których mowa w art. 30 ust. 1, kredytodawca przechowuje przez okres 1 roku od dnia ich pozyskania”.</i>	uzyskania wyjaśnień przez konsumenta.
274.	Art. 34 ust. 3	Związek Banków Polskich	Proponujemy nowe brzmienie art. 34 ust. 3: <i>Informacje, o których mowa w art. 30 ust. 1, kredytodawca przechowuje przez okres 5 lat od dnia ustania stosunku prawnego uzasadniającego ich pozyskanie <u>albo roku od dnia otrzymania przez konsumenta informacji o wyniku oceny zdolności kredytowej, jeśli nie doszło do zawarcia umowy o kredyt.</u></i> Uzasadnienie Propozycja wprowadza rozróżnienie sytuacji, gdy doszło do zawarcia umowy kredytu i gdy umowa taka nie została zawarta. W tym drugim przypadku przechowywanie informacji, o których mowa w art. 30 ust. 1 proponuje się skrócenie terminu przechowywania tych informacji i określenie go spójnie z terminem wskazanym w art. 70a Ustawy Prawo Bankowe, który daje konsumentom prawo zwrócenia się do banku z wnioskiem o wyjaśnienie odmownej decyzji kredytowej w terminie 1 roku od dnia jej otrzymania. Proponujemy posłużenie się określeniem: „informacja o wyniku oceny zdolności kredytowej”, albowiem w praktyce bankowej, w procesach kredytowych, w których decyzje wydawane są z użyciem zautomatyzowanego przetwarzania, nie jest standardem, aby klient	Uwaga uwzględniona kierunkowo. Przepis zmodyfikowano i wprowadzono w nim podstawę do przetwarzania danych w przypadku odmowy udzielenia kredytu. Zachowanie informacji tego rodzaju informacji jest niezbędne dla celów realizacji prawa do uzyskania wyjaśnień przez konsumenta.

			„otrzymywał” ocenę, w rozumieniu przekazania mu dokumentu decyzji kredytowej.	
275.	Art. 34 ust. 3	Izba Gospodarki Elektronicznej	Proponujemy następujące brzmienie przepisu: “3. Informacje, o których mowa w art. 30 ust. 1, kredytodawca przechowuje przez okres 5 lat od dnia ustania stosunku prawnego uzasadniającego ich pozyskanie a jeśli do zawarcia stosunku prawnego nie doszło - 3 lata od pozyskania informacji.” Kredytodawcy dokonują oceny zdolności kredytowej zanim dojdzie do zawarcia umowy, zatem pozyskują informację niezależnie od tego czy do powstania stosunku prawnego doszło czy nie. Należałoby uregulować terminy przechowywania danych pobranych w celu oceny zdolności kredytowej, także w sytuacji gdy nie dochodzi do zawarcia umowy, np. Na skutek nie posiadania przez klienta zdolności kredytowej lub gdy klient wycofa się z zawarcia umowy.	Uwaga uwzględniona kierunkowo. Przepis zmodyfikowano i wprowadzono w nim podstawę do przetwarzania danych w przypadku odmowy udzielenia kredytu. Zachowanie informacji tego rodzaju informacji jest niezbędne dla celów realizacji prawa do uzyskania wyjaśnień przez konsumenta.
276.	Art. 34 ust. 3	Związek Pracodawców Branży Internetowej IAB Polska	Informacje, o których mowa w art. 30 ust. 1, kredytodawca przechowuje przez okres 5 lat od dnia ustania stosunku prawnego uzasadniającego ich pozyskanie, a jeśli do zawarcia stosunku prawnego nie doszło - 3 lata od pozyskania informacji. Kredytodawcy dokonują oceny zdolności kredytowej zanim dojdzie do zawarcia umowy, zatem pozyskują informację niezależnie od tego czy do powstania stosunku prawnego doszło czy nie. Należy uregulować terminy przechowywania danych pobranych w celu oceny zdolności kredytowej, także w sytuacji, gdy nie dochodzi do zawarcia umowy, np. na skutek nie posiadania przez klienta zdolności kredytowej lub gdy klient wycofa się z zawarcia umowy.	Uwaga uwzględniona kierunkowo. Zmodyfikowano brzmienie przepisu.

277.	Art. 34 ust. 3	Federacja Przedsiębiorców Polskich	Proponujemy następujące brzmienie przepisu: “3. Informacje, o których mowa w art. 30 ust. 1, kredytodawca przechowuje przez okres 5 lat od dnia ustania stosunku prawnego uzasadniającego ich pozyskanie a jeśli do zawarcia stosunku prawnego nie doszło - 3 lata od pozyskania informacji.” Kredytodawcy dokonują oceny zdolności kredytowej zanim dojdzie do zawarcia umowy, zatem pozyskują informację niezależnie od tego czy do powstania stosunku prawnego doszło czy nie. Należałoby uregulować terminy przechowywania danych pobranych w celu oceny zdolności kredytowej, także w sytuacji gdy nie dochodzi do zawarcia umowy, np. Na skutek nie posiadania przez klienta zdolności kredytowej lub gdy klient wycofa się z zawarcia umowy.	Uwaga uwzględniona kierunkowo. Zmodyfikowano brzmienie przepisu.
278.	Art. 34 ust. 3	Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa	Uwagę należy także zwrócić na art. 34 ust. 3 projektu, zgodnie z którym informacje na podstawie których kredytodawca dokonuje oceny zdolności kredytowej, o których mowa w art. 30 ust. 1 projektu, kredytodawca przechowuje przez okres 5 lat od dnia ustania stosunku prawnego uzasadniającego ich pozyskanie. Proponowane brzmienie regulacji nie różnicuje sytuacji, w których doszło do zawarcia umowy kredytu, i w których umowa nie została zawarta. W przypadku, w którym nie doszło do zawarcia umowy, wskazany w projekcie 5 letni okres przechowywania informacji wydaje się być nadmiarowy. Optymalnym okresem przechowywania informacji w takim przypadku wydaje się być okres 1 roku. Wobec powyższego Kasa Krajowa wnosi o nadanie art. 34 ust. 3 projektu następującego brzmienia: „3. Informacje, o których mowa w art. 30 ust. 1, kredytodawca przechowuje przez okres 5 lat od dnia ustania stosunku prawnego uzasadniającego ich pozyskanie albo 12 miesięcy od dnia otrzymania przez konsumenta oceny zdolności kredytowej, jeśli nie doszło do zawarcia umowy o kredyt konsumencki.”.	Uwaga uwzględniona kierunkowo. Zmodyfikowano brzmienie przepisu.

279.	Art. 35	Fundacja Fintech Poland	Przepis posługuje się szerszą kategorią normatywną niż odpowiadający mu przepis dyrektywy – mowa bowiem o „zapewnieniu” (ustawa), a nie jedynie o „uprawdopodobnieniu” (dyrektywa). W praktyce taki standard jest niemożliwy do spełnienia. Nie istnieje bowiem możliwość zagwarantowania – nawet przy zastosowaniu najbardziej rygorystycznych i rzetelnych procedur weryfikacyjnych – że konsument, którego zdolność kredytowa została pozytywnie oceniona, w każdym przypadku spłaci zaciągnięte zobowiązanie. Prawdłowo przeprowadzone badanie zdolności kredytowej może jedynie prowadzić do racjonalnej prognozy (z odpowiednim prawdopodobieństwem), że konsument będzie w stanie wywiązać się ze swoich zobowiązań. Należy przy tym podkreślić, że badanie zdolności kredytowej stanowi czynność należącą do kategorii należytej staranności, a nie czynność gwarantującą określony rezultat. <u>Propozycja nowego brzmienia artykułu:</u> Art. 35 <i>Umowa o kredyt konsumencki może zostać zawarta tylko w przypadku, gdy wynik oceny zdolności kredytowej uprawdopodobnia, że konsument będzie zdolny do spłaty całkowitej kwoty do zapłaty, zgodnie z warunkami umowy.</i>	Uwaga uwzględniona.
280.	Art. 35	Związek Przedsiębiorców i Pracodawców	Przepis posługuje się kategorią szerszą niż odpowiadający mu przepis dyrektywy („zapewnienie” w odróżnieniu od „uprawdopodobnienie”). W praktyce przepis taki jest niemożliwy do zastosowania. Nie jest możliwe 100% zagwarantowanie, że konsument z nawet idealnie zweryfikowaną zdolnością kredytową zawsze spłaci zaciągnięty kredyt.. Badanie zdolności kredytowej może jedynie w ramach dołożenia najlepszej wiedzy zapewnić prawdopodobieństwo, że konsument spłaci zobowiązanie. Badanie zdolności kredytowej jest czynnością starannego działania a nie rezultatu. <u>Propozycja zapisu:</u>	Uwaga uwzględniona.

			Art. 35 Umowa o kredyt konsumencki może zostać zawarta tylko w przypadku, gdy wynik oceny zdolności kredytowej uprawdopodobnia, że konsument będzie zdolny do spłaty całkowitej kwoty do zapłaty, zgodnie z warunkami umowy.	
281.	Art. 35	Polski Związek Instytucji Pożyczkowych	Niezgodność projektowanego art. 35 UKK z art. 18 ust. 6 dyrektywy CCD2. Artykuł 18 ustęp 6 dyrektywy CCD2 stanowi, iż „Państwa członkowskie zapewniają, aby kredytodawca udostępniał konsumentowi kredyt wyłącznie wtedy, gdy z oceny zdolności kredytowej wynika, że wypełnienie zobowiązań wynikających z umowy o kredyt w sposób wymagany w tej umowie jest prawdopodobne, z uwzględnieniem stosownych czynników, o których mowa w ust. 1.” Z kolei projektowany art. 35 UKK stanowi, iż „Umowa o kredyt konsumencki może zostać zawarta tylko w przypadku, gdy wynik oceny zdolności kredytowej wskazuje, że konsument będzie zdolny do spłaty całkowitej kwoty do zapłaty, zgodnie z warunkami umowy.” W naszej ocenie projektowany art. 35 UKK istotnie różni się od art. 18 ust. 6 CCD2, który to przepis jest objęty pełną harmonizacją. Jak bowiem wskazuje ustawodawca unijny, kredytodawca może udzielić kredytu wówczas, gdy będzie „prawdopodobne”, że konsument go spłaci, nie zaś tylko w przypadku, gdy konsument będzie zdolny do spłaty. Jest bowiem oczywistym, że nie da się z całą pewnością i w pełni precyzyjnie przewidzieć przyszłości. Równie oczywistym jest, że prawidłowa ocena zdolności kredytowej minimalizuje ryzyko niespłacenia kredytu przez konsumenta, jednak nawet najlepiej wykonana ocena zdolności kredytowej nie jest w stanie całkowicie takie ryzyko wyeliminować. W tym miejscu warto również wspomnieć o projektowanych art. 40 i 66 ust. 3, które wprowadzają dwie, niezależne od siebie sankcje, za wadliwe przeprowadzenie oceny zdolności kredytowej. I w kontekście powyższego należy podkreślić, że w świetle	Uwaga uwzględniona.

			zaproponowanego przez Projektodawcę brzmienia art. 35 nowej UKK, prawidłowość dokonania oceny zdolności kredytowej będzie oceniania post factum, tj. – jeśli klient nie spłaci swojego zobowiązania (niezależnie od przyczyn braku spłaty), to znaczy, że ocena zdolności kredytowej została dokonana w sposób niewłaściwy. Nie możemy się zgodzić z taką treścią przepisu, w związku z czym postulujemy zmianę treści projektowanego art. 35 nowej UKK, tak aby był on zgodny z art. 18 ust. 6 CCD2. Proponujemy zmianę art. 35 UKK i nadanie mu brzmienia: „Umowa o kredyt konsumencki może zostać zawarta tylko w przypadku, gdy z oceny zdolności kredytowej wynika, że wypełnienie zobowiązań wynikających z umowy o kredyt w sposób wymagany w tej umowie jest prawdopodobne, z uwzględnieniem stosownych czynników, o których mowa w ust. 29 ust. 2.”	
282.	Art. 35	Związek Banków Polskich	Proponujemy nowe brzmienie art. 35: Kredytodawca udostępnia konsumentowi kredyt tylko w przypadku, gdy z oceny zdolności kredytowej wynika, że wypełnienie zobowiązań wynikających z umowy o kredyt w sposób wymagany w tej umowie jest prawdopodobne, z uwzględnieniem czynników, o których mowa w art. 30 ust 1. Uzasadnienie Propozycja ma na celu zapewnienie spójności projektowanego przepisu z przepisem art. 18 ust. 6 Dyrektywy. Podkreślamy, iż Dyrektywa posługuje się pojęciem „prawdopodobieństwa” wypełnienia przez konsumenta zobowiązania umownego, które nie jest tożsame ze sformułowaniem użytym w art. 35 Projektu, będącym pojęciem zakresowo szerszym, tj. zdolności do spłaty tego zobowiązania.	Uwaga uwzględniona.
283.	Art. 35	Związek Przedsiębiorstw	Przepis art. 35 Projektu ustawy posługuje się kategorią szerszą niż odpowiadający mu przepis Dyrektywy CCD II. Zgodnie z art. 18 ust. 6 Dyrektywy CCD II: „państwa członkowskie zapewniają, aby	Uwaga uwzględniona.

		Finansowych w Polsce	<i>kredytodawca udostępniał konsumentowi kredyt wyłącznie wtedy, gdy z oceny zdolności kredytowej wynika, że wypełnienie zobowiązań wynikających z umowy o kredyt w sposób wymagany w tej umowie <u>jest prawdopodobne</u>, z uwzględnieniem stosownych czynników, o których mowa w ust. 1.”</i> W praktyce przepis art. 35 Projektu ustawy w aktualnym brzmieniu jest niemożliwy do zastosowania. Nie jest możliwe 100% zagwarantowanie, że konsument zawsze spłaci zaciągnięty kredyt. Badanie zdolności kredytowej może jedynie w ramach posiadanej najlepszej wiedzy zapewnić prawdopodobieństwo, że konsument spłaci zobowiązanie. Badanie zdolności kredytowej jest czynnością starannego działania a nie rezultatu. Propozycja zapisu: a) art. 35 otrzymuje brzmienie: <i>„Art. 35. Umowa o kredyt konsumencki może zostać zawarta tylko w przypadku, gdy wynik oceny zdolności kredytowej uprawdopodabnia, że konsument będzie zdolny do spłaty całkowitej kwoty do zapłaty, zgodnie z warunkami umowy.”</i>	
284.	art. 35	Izba Gospodarki Elektronicznej	Proponujemy brzmienie art. 35: “Umowa o kredyt konsumencki może zostać zawarta tylko w przypadku, gdy z oceny zdolności kredytowej wynika, że wypełnienie zobowiązań wynikających z umowy o kredyt w sposób zgody z warunkami umowy jest prawdopodobne.” Art. 18 ust. 6., którego implementację stanowi art. 35 posługuje się pojęciem “prawdopodobne”. Nawet najbardziej zachowawcza ocena zdolności kredytowej, przy małym apetycie na ryzyko nie daje pewności (czyli “nie wskazuje”) że klient będzie zdolny do spłaty zobowiązania. Zawsze jest to pewne prawdopodobieństwo	Uwaga uwzględniona.

285.	Art. 35	Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa	Projektowane brzmienie art. 35, stanowiące że Umowa o kredyt konsumencki może zostać zawarta tylko w przypadku, gdy wynik oceny zdolności kredytowej wskazuje, że konsument będzie zdolny do spłaty całkowitej kwoty do zapłaty, zgodnie z warunkami umowy, wydaje się nie oddawać intencji dyrektywy. Zgodnie bowiem z brzmieniem art. 18 ust. 6 dyrektywy CCDII Państwa członkowskie zapewniają, aby kredytodawca udostępniał konsumentowi kredyt wyłącznie wtedy, gdy z oceny zdolności kredytowej wynika, że wypełnienie zobowiązań wynikających z umowy o kredyt w sposób wymagany w tej umowie jest prawdopodobne, z uwzględnieniem stosownych czynników, o których mowa w ust. 1. Wskazane w dyrektywie prawdopodobieństwo jest pochodną oceny ryzyka, nie można natomiast zagwarantować, że ktoś „będzie zdolny do spłaty”. Prawidłowo i rzetelnie wykonana ocena ryzyka jest pewnym szacowaniem prawdopodobieństwa spłaty na przyszłość dokonywanym na podstawie cech konsumenta, informacji, jakie kredytodawca o nim posiada. Nie można jednak wskazać na przyszłość czy faktycznie będzie on zdolny do spłaty. W ocenie Kasy Krajowej zastąpienie „prawdopodobieństwa” - „zdolnością”, dokonane przez wnioskodawcę zgodnie z uzasadnieniem projektu „mając na celu ochronę konsumentów” stanowi oczywisty Gold Plating w związku z tym, że dyrektywa CCDII jest dyrektywą maksymalnej implementacji. Ocena zdolności kredytowej nie jest i nie może być predykcją zdarzeń które zajdą w przyszłości, a jedynie oceną ich prawdopodobieństwa. Zamiana zatem „prawdopodobieństwa” na „zdolność” jest zamianą czynności możliwej do wykonania przez kredytodawcę na czynność niemożliwą do wykonania, gdyż zawsze w przypadku oceny zdolności kredytowej oceniane może być wyłącznie „prawdopodobieństwo”. Rzeczywistą zdolność do spłaty można ocenić jedynie ex post, nigdy ex ante, zawsze bowiem mogą wystąpić zdarzenia o szczególnie niskim prawdopodobieństwie, które jednak nie jest zerowe.	Uwaga uwzględniona.

			Mając na uwadze powyższe przedkładam poniższą propozycję legislacyjną, której celem jest zapewnienie spójności projektowanej regulacji z implementowaną dyrektywą CCDII. Art. 35 otrzymuje brzmienie: „Art. 35. Umowa o kredyt konsumencki może zostać zawarta tylko w przypadku, gdy z oceny zdolności kredytowej wynika, że wypełnienie zobowiązań wynikających z tej umowy przez konsumenta w sposób w niej wymagany jest prawdopodobne, z uwzględnieniem czynników, o których mowa w art. 30 ust. 1.”.	
286.	Art. 35.	Związek Pracodawców Branży Internetowej IAB Polska	Umowa o kredyt konsumencki może zostać zawarta tylko w przypadku, gdy ~~wynik oceny zdolności kredytowej wskazuje, że konsument będzie zdolny do spłaty całkowitej kwoty do zapłaty, zgodnie z warunkami umowy.~~ z oceny zdolności kredytowej wynika, że wypełnienie zobowiązań wynikających z umowy o kredyt w sposób zgody z warunkami umowy jest prawdopodobne. Art. 18 ust. 6. CCD2, którego implementację stanowi art. 35 Projektu posługuje się pojęciem “prawdopodobne”. Nawet najbardziej zachowawcza ocena zdolności kredytowej, przy małym apetycie na ryzyko nie daje pewności (czyli “nie wskazuje”) że klient będzie zdolny do spłaty zobowiązania. Zawsze jest to pewne prawdopodobieństwo.	Uwaga uwzględniona.
287.	Art. 35	Konfederacja Lewiatan	Art. 18 ust. 6 dyrektywy 2023/2225 którego implementację stanowi art. 35 posługuje się pojęciem “prawdopodobne”. Nawet najbardziej zachowawcza ocena zdolności kredytowej, przy małym apetycie na ryzyko nie daje pewności (czyli “nie wskazuje”) że klient będzie zdolny do spłaty zobowiązania. Zawsze jest to pewne prawdopodobieństwo. Badanie zdolności kredytowej jest czynnością starannego działania a nie rezultatu. Ponadto w obecnym brzmieniu, nie w pełni spójnym z sensem dyrektywy 2023/2225 i istotą oceny, jest to obowiązek który na kredytodawcę nakłada pełną odpowiedzialność za spłaty konsumenta,	Uwaga uwzględniona.

			zależne od różnych czynników, które nastąpią w przyszłości. Stąd proponujemy brzmienie art. 35: “Umowa o kredyt konsumencki może zostać zawarta tylko w przypadku, gdy z oceny zdolności kredytowej na dzień zawarcia umowy o kredyt konsumencki wynika, że wypełnienie zobowiązań wynikających z umowy o kredyt w sposób zgody z warunkami umowy jest prawdopodobne.”	
288.	Art. 35	Federacja Przedsiębiorców Polskich	Proponujemy brzmienie art. 35: “Umowa o kredyt konsumencki może zostać zawarta tylko w przypadku, gdy z oceny zdolności kredytowej wynika, że wypełnienie zobowiązań wynikających z umowy o kredyt w sposób zgody z warunkami umowy jest prawdopodobne.” W naszej ocenie projektowany art. 35 UKK istotnie różni się od art. 18 ust. 6 CCD2, który to przepis jest objęty pełną harmonizacją. Jak bowiem wskazuje ustawodawca unijny, kredytodawca może udzielić kredytu wówczas, gdy będzie „prawdopodobne”, że konsument go spłaci, nie zaś tylko w przypadku, gdy konsument będzie zdolny do spłaty. Jest bowiem oczywistym, że nie da się z całą pewnością i w pełni precyzyjnie przewidzieć przyszłości. Równie oczywistym jest, że prawidłowa ocena zdolności kredytowej minimalizuje ryzyko niespłacenia kredytu przez konsumenta, jednak nawet najlepiej wykonana ocena zdolności kredytowej nie jest w stanie całkowicie takie ryzyko wyeliminować. W tym miejscu warto również wspomnieć o projektowanych art. 40 i 66 ust. 3, które wprowadzają dwie, niezależne od siebie sankcje, za wadliwe przeprowadzenie oceny zdolności kredytowej. I w kontekście powyższego należy podkreślić, że w świetle zaproponowanego przez Projektodawcę brzmienia art. 35 nowej UKK, prawidłowość dokonania oceny zdolności kredytowej będzie oceniana post factum, tj. – jeśli klient nie spłaci swojego zobowiązania (niezależnie od przyczyn braku spłaty), to znaczy, że ocena zdolności kredytowej została dokonana w sposób niewłaściwy. Nie możemy się	Uwaga uwzględniona.

			zgodzić z taką interpretacją, w związku z czym postulujemy zmianę treści projektowanego art. 35 nowej UKK, tak aby był on zgodny z art. 18 ust. 6 CCD2. Nawet najbardziej zachowawcza ocena zdolności kredytowej, przy małym apetycie na ryzyko nie daje pewności (czyli “nie wskazuje”) że klient będzie zdolny do spłaty zobowiązania. Zawsze jest to pewne prawdopodobieństwo.	
289.	Art. 35	Pracodawcy RP	Artykuł 18 ustęp 6 dyrektywy CCD2 stanowi, iż „Państwa członkowskie zapewniają, aby kredytodawca udostępniał konsumentowi kredyt wyłącznie wtedy, gdy z oceny zdolności kredytowej wynika, że wypełnienie zobowiązań wynikających z umowy o kredyt w sposób wymagany w tej umowie jest prawdopodobne, z uwzględnieniem stosownych czynników, o których mowa w ust. 1.” Z kolei projektowany art. 35 UKK stanowi, iż „Umowa o kredyt konsumentki może zostać zawarta tylko w przypadku, gdy wynik oceny zdolności kredytowej wskazuje, że konsument będzie zdolny do spłaty całkowitej kwoty do zapłaty, zgodnie z warunkami umowy.” W naszej ocenie projektowany art. 35 UKK istotnie różni się od art. 18 ust. 6 CCD2, który to przepis jest objęty pełną harmonizacją. Jak bowiem wskazuje ustawodawca unijny, kredytodawca może udzielić kredytu wówczas, gdy będzie „prawdopodobne”, że konsument go spłaci, nie zaś tylko w przypadku, gdy konsument będzie zdolny do spłaty. Jest bowiem oczywistym, że nie da się z całą pewnością i w pełni precyzyjnie przewidzieć przyszłości. Równie oczywistym jest, że prawidłowa ocena zdolności kredytowej minimalizuje ryzyko niespłacenia kredytu przez konsumenta, jednak nawet najlepiej wykonana ocena zdolności kredytowej nie jest w stanie całkowicie takie ryzyko wyeliminować. W tym miejscu warto również wspomnieć o projektowanych art. 40 i 66 ust. 3, które wprowadzają dwie, niezależne od siebie sankcje, za wadliwe przeprowadzenie oceny zdolności kredytowej. I w kontekście powyższego należy podkreślić, że w świetle zaproponowanego przez	Uwaga uwzględniona.

			Projektodawcę brzmienia art. 35 nowej UKK, prawidłowość dokonania oceny zdolności kredytowej będzie oceniania post factum, tj. – jeśli klient nie spłaci swojego zobowiązania (niezależnie od przyczyn braku spłaty), to znaczy, że ocena zdolności kredytowej została dokonana w sposób niewłaściwy. Nie możemy się zgodzić z taką interpretacją, w związku z czym postulujemy zmianę treści projektowanego art. 35 nowej UKK, tak aby był on zgodny z art. 18 ust. 6 CCD2. Proponujemy dwa alternatywne rozwiązania: 1. Opcja 1: Zmiana art. 35 UKK i nadanie mu brzmienia: „Umowa o kredyt konsumencki może zostać zawarta tylko w przypadku, gdy z oceny zdolności kredytowej wynika, że wypełnienie zobowiązań wynikających z umowy o kredyt w sposób wymagany w tej umowie jest prawdopodobne, z uwzględnieniem stosownych czynników, o których mowa w ust. 29 ust. 2.” 2. Opcja 2: Zmiana art. 35UKK poprzez utrzymanie dotychczasowego art. 9a ust. 1 UKK (zmienionej w zakresie koniecznym do dostosowania do nomenklatury nowej UKK) i nadanie mu brzmienia: „Kredytodawca uzależnia udzielenie kredytu konsumenckiego od pozytywnej oceny zdolności kredytowej kredytobiorcy.”	
290.	art. 35	Federacja Przedsiębiorców Polskich (uzupełniająco)	Przepis posługuje się kategorią szerszą niż odpowiadający mu przepis dyrektywy („zapewnienie” w odróżnieniu od „uprawdopodobnienie”). Jak już wskazaliśmy w poprzednim piśmie, w praktyce przepis taki jest niemożliwy do zastosowania. Nie jest możliwe 100% zagwarantowanie, że konsument z nawet idealnie zweryfikowaną zdolnością kredytową zawsze spłaci zaciągnięty kredyt.. Badanie zdolności kredytowej może jedynie w ramach dołożenia najlepszej wiedzy zapewnić prawdopodobieństwo, że konsument spłaci zobowiązanie. Badanie zdolności kredytowej jest czynnością starannego działania a nie rezultatu. Propozycja zapisu:	Uwaga uwzględniona.

			Art. 35 Umowa o kredyt konsumencki może zostać zawarta tylko w przypadku, gdy wynik oceny zdolności kredytowej uprawdopodobnia, że konsument będzie zdolny do spłaty całkowitej kwoty do zapłaty, zgodnie z warunkami umowy.	
291.	art. 35	KSZ Smart Legal (Karwasiński Szpringer i Wspólnicy sp. j.)	Zgodnie z Dyrektywą CCD II ocena zdolności kredytowej powinna być przeprowadzana w celu ustalenia, czy jest prawdopodobne wypełnienie przez konsumenta zobowiązań wynikających z umowy o kredyt w sposób wymagany w tej umowie – a nie czy konsument będzie definitywnie zdolny do spłaty całkowitej kwoty do zapłaty. Proponujemy zmianę projektowanego art. 35 ustawy tak, aby odnosił się on do aspektu prawdopodobieństwa spłaty, a nie jednoznacznej zdolności do spłaty.	Uwaga uwzględniona.
292.	Art. 35	Polska Organizacja Handlu i Dystrybucji (POHiD)	Art. 35. Umowa o kredyt konsumencki może zostać zawarta tylko w przypadku, gdy wynik oceny zdolności kredytowej wskazuje, że na prawdopodobieństwo konsument będzie zdolny do spłaty całkowitej kwoty do zapłaty przez konsumenta, zgodnie z warunkami umowy Zaproponowany przepis art. 35 wymagałby od kredytodawcy graniczącego z pewnością przekonania o możliwości spłaty całkowitej kwoty do zapłaty. Proponowana zmiana ma na celu zapewnienie spójności z przepisem art. 18 ust. 6 CCD2 który nie wskazuje na powzięcie przez kredytobiorcę pewności, a na prawdopodobieństwo spłaty kwoty kredytu.	Uwaga uwzględniona.
293.	Art. 36 ust. 1	Związek Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce	Art. 18 ust. 7 Dyrektywy CCD II, którego implementację stanowi art. 36 Projekt ustawy, brzmi następująco: „Państwa członkowskie zapewniają, aby w przypadku zawierania umowy o kredyt z konsumentem kredytodawca nie unieważniał następnie ani nie zmieniał umowy o kredyt ze szkodą dla konsumenta <u>na podstawie faktu</u> , że ocena zdolności kredytowej nie została przeprowadzona prawidłowo. Niniejszy ustęp nie ma zastosowania, gdy wykazano, że konsument celowo zataił informacje lub sfalszował informacje, o których mowa w ust. 3, przekazane kredytodawcy.	Uwaga uwzględniona.

		Dyrektywa CCD II nie uniemożliwia rozwiązania umowy o kredyt, gdy niepoprawnie dokonano oceny zdolności kredytowej, a jedynie wskazuje, że ta okoliczność samoistnie nie może być podstawą do rozwiązania/zmiany umowy. Zaproponowane w Projekcie ustawy brzmienie przepisu wyklucza taką możliwość, co jest rozbieżne z regulacją zawartą w Dyrektywie CCD II. Ponadto zaproponowane brzmienie wprowadzające bardzo surową sankcję w postaci niemożliwości rozwiązania/zmiany umowy o kredyt podczas gdy ocena zdolności kredytowej nie jest dokonywana według jednego schematu przez wszystkich uczestników rynku - zatem nie ma jednoznacznych, obiektywnych czynników wskazujących, że nie dokonano oceny zdolności kredytowej. Uważamy również, że wprowadzona sankcja może tworzyć ryzyko tzw. „moral hazard” dla całego sektora, W zakresie w jakim przepis przewiduje, że <i>„Kredytodawca nie może rozwiązać, odstąpić lub zmienić umowy o kredyt konsumencki, w przypadku, gdy ocena zdolności kredytowej została przeprowadzona z naruszeniem art. 29 (...)”</i> budzi on analogiczne zastrzeżenia jak te dotyczące sankcji kredytu darmowego, o których jest mowa w komentarzu do art. 66 Projektu ustawy. Omawiana tu sankcja może zostać zastrzeżona za naruszenie art. 29 tylko w zakresie jego ust. 1, natomiast nie sposób zaakceptować jej w odniesieniu do ust. 2 w art. 29, biorąc pod uwagę poziom jego ogólności i ocenny charakter. Przypadki skutkujące omawianym tu zakazem powinny być konkretnie wskazane, w przeciwnym wypadku każdy opóźniający się kredytobiorca będzie mógł podważać wypowiedzenie kredytu twierdząc, że opóźnił się, ponieważ dostał kredyt, którego nie powinien był otrzymać biorąc pod uwagę jego „odpowiednio ocenioną” zdolność. Obecne brzmienie przepisu byłoby również kolejnym impulsem do powstawania tzw. kancelarii oddłużeńiowych Propozycja zapisu:	

			a) art. 36 ust. 1 otrzymuje brzmienie: <i>„1. Kredytodawca nie może rozwiązać, odstąpić lub zmienić umowy o kredyt konsumencki, na podstawie faktu, że ocena zdolności kredytowej została przeprowadzona z naruszeniem art. 29 ust. 1 i art. 30, chyba że rozwiązanie albo zmiana umowy albo odstąpienie od niej są korzystne dla konsumenta i zostały dokonane za jego zgodą.”</i>	
294.	Art. 36 Zmiana referuje także do art. 66	Związek Banków Polskich	Zwracamy uwagę, iż art. 36 z tytułu naruszenia art. 29 lub art. 30 projektu wprowadza sankcję dla kredytodawców, podobnie jak art. 41, czy art. 66 projektu, które nakładają sankcje dla kredytodawców za te same naruszenia, co w praktyce może powodować kumulację sankcji za to samo naruszenie, co jest sprzeczne z zasadą wyrażoną w art. 44 Dyrektywy, że kary powinny być skuteczne, proporcjonalne i odstraszające. Zwracamy też uwagę, że obecnie w prawie polskim istnieją już przepisy umożliwiające KNF ukaranie banków za naruszenie przepisów o ocenie zdolności kredytowej	Uwaga uwzględniona.
295.	Art. 36	Izba Gospodarki Elektronicznej	Proponujemy by art. 36 przyjął brzmienie: 1. “Kredytodawca nie może rozwiązać, odstąpić lub zmienić umowy o kredyt konsumencki, powołując się na to, że ocena zdolności kredytowej została przeprowadzona z naruszeniem art. 29 i art. 30, chyba że rozwiązanie albo zmiana umowy albo odstąpienie od niej są korzystne dla konsumenta i zostały dokonane za jego zgodą. 2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się, w przypadku gdy konsument zataił informacje lub podał kredytodawcy nieprawdziwe informacje niezbędne do dokonania oceny zdolności kredytowej.” Art. 18 ust. 7 , którego implementację art. 36 brzmi stanowi 7. Państwa członkowskie zapewniają, aby w przypadku zawierania umowy o kredyt z konsumentem kredytodawca nie unieważniał następnie ani nie zmieniał	Uwaga uwzględniona.

			umowy o kredyt ze szkodą dla konsumenta na podstawie faktu, że ocena zdolności kredytowej nie została przeprowadzona prawidłowo. Niniejszy ustęp nie ma zastosowania, gdy wykazano, że konsument celowo zataił informacje lub sfałszował informacje, o których mowa w ust. 3, przekazane kredytodawcy. Zatem dyrektywa nie uniemożliwia rozwiązania umowy o kredyt gdy niepoprawnie dokonano oceny zdolności kredytowej, a jedynie wskazuje, że ta okoliczność nie może być podstawą do rozwiązania/zmiany umowy. Zaproponowane w projekcie ustawy brzmienie przepisu wyklucza taką możliwość, co było rozbieżne z regulacją zawartą w dyrektywie. Dodatkowe argumenty natury systemowej: - zaproponowane brzmienie wprowadzające surową sankcję w postaci niemożności rozwiązania/zmiany umowy o kredyt podczas gdy ocena zdolności kredytowej nie jest dokonywana według jednego schematu przez wszystkich uczestników rynku - zatem nie ma jednoznacznych, obiektywnych czynników wskazujących, że nie dokonano oceny zdolności kredytowej, wprowadzona sankcja może tworzyć ryzyko tzw. “moral hazard” dla całego sektora,	
296.	Art. 36	Konfederacja Lewiatan	Przepis został zaimplementowany w sposób niepoprawny z art. 18 ust. 7 dyrektywy 2023/2225. Zwrot w dyrektywie „unieważnienie umowy” to nie to samo co rozwiązanie np. przez wypowiedzenie czy odstąpienie od umowy. Dodatkowo przymiot „korzystnego” rozwiązania to nie to samo znaczeniowo co działanie „na szkodę” konsumenta. Ponadto dyrektywa nie uniemożliwia unieważnienia umowy o kredyt gdy niepoprawnie dokonano oceny zdolności kredytowej, a jedynie wskazuje, że ta okoliczność nie może być podstawą do unieważnienia lub zmiany	Uwaga uwzględniona.

			umowy. Zaproponowane w projekcie brzmienie przepisu wyklucza taką możliwość, co jest rozbieżne z regulacją zawartą w dyrektywie. Przepis generuje wiele niejasności i problemów interpretacyjnych w takim kształcie, a także ryzyko np.: w zakresie hazardu moralnego. Rekomendujemy implementację zgodnie z dyrektywą 2023/2225.	
297.	Art. 36	Federacja Przedsiębiorców Polskich	Proponujemy by art. 36 przyjął brzmienie: 1. “Kredytodawca nie może rozwiązać, odstąpić lub zmienić umowy o kredyt konsumencki, powołując się na to, że ocena zdolności kredytowej została przeprowadzona z naruszeniem art. 29 i art. 30, chyba że rozwiązanie albo zmiana umowy albo odstąpienie od niej są korzystne dla konsumenta i zostały dokonane za jego zgodą. 2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się, w przypadku gdy konsument zataił informacje lub podał kredytodawcy nieprawdziwe informacje niezbędne do dokonania oceny zdolności kredytowej.” Art. 18 ust. 7 , którego implementację art. 36 brzmi stanowi 7. Państwa członkowskie zapewniają, aby w przypadku zawierania umowy o kredyt z konsumentem kredytodawca nie unieważniał następnie ani nie zmieniał umowy o kredyt ze szkodą dla konsumenta na podstawie faktu, że ocena zdolności kredytowej nie została przeprowadzona prawidłowo. Niniejszy ustęp nie ma zastosowania, gdy wykazano, że konsument celowo zataił informacje lub sfałszował informacje, o których mowa w ust. 3, przekazane kredytodawcy. Zatem dyrektywa nie uniemożliwia rozwiązania umowy o kredyt gdy niepoprawnie dokonano oceny zdolności kredytowej, a jedynie wskazuje, że ta okoliczność nie może być podstawą do rozwiązania/zmiany umowy. Zaproponowane w projekcie ustawy brzmienie przepisu wyklucza taką możliwość, co było rozbieżne z regulacją zawartą w dyrektywie. Dodatkowe argumenty natury systemowej:	Uwaga uwzględniona.

			- zaproponowane brzmienie wprowadzające surową sankcję w postaci niemożliwości rozwiązania/zmiany umowy o kredyt podczas gdy ocena zdolności kredytowej nie jest dokonywana według jednego schematu przez wszystkich uczestników rynku - zatem nie ma jednoznacznych, obiektywnych czynników wskazujących, że nie dokonano oceny zdolności kredytowej, wprowadzona sankcja może tworzyć ryzyko tzw. “moral hazard” dla całego sektora,	
298.	Art. 36 ust. 1	Związek Pracodawców Branży Internetowej IAB Polska	Kredytodawca nie może rozwiązać, odstąpić lub zmienić umowy o kredyt konsumencki, w przypadku gdy powołując się na to, że ocena zdolności kredytowej została przeprowadzona z naruszeniem art. 29 i art. 30, chyba że rozwiązanie albo zmiana umowy albo odstąpienie od niej są korzystne dla konsumenta i zostały dokonane za jego zgodą. Art. 18 ust. 7 CCD2, którego implementację stanowi art. 36 Projektu brzmi: Państwa członkowskie zapewniają, aby w przypadku zawierania umowy o kredyt z konsumentem kredytodawca nie unieważniał następnie ani nie zmieniał umowy o kredyt ze szkodą dla konsumenta na podstawie faktu, że ocena zdolności kredytowej nie została przeprowadzona prawidłowo. Niniejszy ustęp nie ma zastosowania, gdy wykazano, że konsument celowo zataił informacje lub sfałszował informacje, o których mowa w ust. 3, przekazane kredytodawcy. Zatem CCD2 nie uniemożliwia rozwiązania umowy o kredyt, gdy niepoprawnie dokonano oceny zdolności kredytowej, a jedynie wskazuje, że ta okoliczność nie może być podstawą do rozwiązania/zmiany umowy. Zaproponowane w Projekcie brzmienie przepisu wyklucza taką możliwość, co jest rozbieżne z przepisami CCD2. Dodatkowe argumenty natury systemowej: a) zaproponowane brzmienie wprowadza surową sankcję w postaci niemożliwości rozwiązania/zmiany umowy o kredyt, podczas gdy ocena zdolności kredytowej nie jest dokonywana według jednego schematu	Uwaga uwzględniona.

			przez wszystkich uczestników rynku, a zatem nie ma jednoznacznych, obiektywnych czynników wskazujących, że nie dokonano oceny zdolności kredytowej; b) wprowadzona sankcja może tworzyć ryzyko tzw. “moral hazard” dla całego sektora.	
299.	Art. 36 ust. 1	Związek Banków Polskich	Proponujemy nowe brzmienie art. 36 ust. 1 Kredytodawca nie może rozwiązać, odstąpić lub zmienić umowy o kredyt konsumencki wyłącznie z powodu przeprowadzenia oceny zdolności kredytowej z naruszeniem art. 29 lub art. 30, chyba że jest to korzystne dla konsumenta i konsument wyraził na to zgodę. Uzasadnienie Zmiana konieczna w celu odzwierciedlenia art. 18 ust 7 CCD2. Zaproponowane pojęcie „wyłącznie z powodu” jest zakresowo tożsame z pojęciem „na podstawie faktu, że” i zarazem jest spójne z konstrukcją obowiązującą w zakresie kredytów hipotecznych (art. 22 ukh).	Uwaga uwzględniona.
300.	art. 36	Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa	Projektowany art. 36 stanowi w ust. 1, że kredytodawca nie może rozwiązać, odstąpić lub zmienić umowy o kredyt, w przypadku gdy ocena zdolności kredytowej została przeprowadzona z naruszeniem art. 29 i art. 30, chyba że rozwiązanie albo zmiana umowy albo odstąpienie od niej są korzystne dla konsumenta i zostały dokonane za jego zgodą (ust. 1). Przepisu ust. 1 nie stosuje się w przypadku gdy konsument zataił informacje lub podał kredytodawcy nieprawdziwe informacje niezbędne do dokonania oceny zdolności kredytowej (ust. 2). Norma ta wprowadza dodatkową sankcję dla kredytodawców, podobnie jak art. 41, czy art. 66 projektu, które nakładają sankcje dla kredytodawców za te same naruszenia, co w praktyce może powodować kumulację sankcji za to samo naruszenie, co jest sprzeczne z zasadą wyrażoną w art. 44 Dyrektywy, że kary powinny być skuteczne, proporcjonalne i odstraszające. Świadczy to o nadmiernej restrykcyjności projektowanych	Uwaga uwzględniona.

			rozwiązań. Ponadto art. 36 ust. 1 nie w pełni odzwierciedla regulację art. 18 ust. 7 dyrektywy CCDII. Kasa Krajowa wnosi zatem albo o rozważenie skreślenia art. 36 albo skreślenia w art. 41 wyrazów „art. 29, art. 30,” i skreślenia w art. 66 ust. 3 wyrazów „art. 29,” tak by zachować zasadę proporcjonalności, gdyż każda z proponowanych w projekcie sankcji samodzielnie jest wystarczająca, skuteczna i odstraszająca. Na wypadek podjęcia decyzji o pozostawieniu w projekcie art. 36 Kasa Krajowa wnosi o nadanie ust. 1 brzmienia: „1. Kredytodawca nie może zmienić, rozwiązać umowy o kredyt konsumencki, jak również od niej odstąpić wyłącznie z powodu przeprowadzenia oceny zdolności kredytowej z naruszeniem art. 29 lub art. 30, chyba że jest to korzystne dla konsumenta i konsument wyraził na to zgodę.”. Na wypadek podjęcia decyzji o pozostawieniu w projekcie art. 36, Kasa Krajowa wnosi także o zastąpienie użytego w ust. 2 wyrazu „niezbędne” wyrazem „potrzebne”, w przeciwnym razie może powstać wątpliwość interpretacyjna zarówno dotycząca wykazania niezbędności informacji (pojęcie niedookreślone), jak i tego przez kogo ocena tej niezbędności miałyby być dokonana.	
301.	Art. 36 ust. 2	Związek Banków Polskich	Proponujemy nowe brzmienie art. 36 ust. 2 Przepisu ust. 1 nie stosuje się, w przypadku gdy konsument zataił informacje lub podał kredytodawcy nieprawdziwe informacje potrzebne niezbędne do dokonania oceny zdolności kredytowej. Uzasadnienie W naszej ocenie posłużenie się sformułowaniem „niezbędne” może prowadzić do wątpliwości czy dane, które okazały się nieprawdziwe, rzeczywiście były niezbędne (absolutnie konieczne) do dokonania oceny zdolności kredytowej, a tym samym czy możliwe było skorzystanie z	Uwaga uwzględniona.

			wyjątku, o którym mowa w tym przepisie. Nie jest jasne kto miałby oceniać tę „niezbędność”.	
302.	Art. 37	Związek Przedsiębiorców i Pracodawców (ZPP)	Prawo do interwencji ludzkiej w zautomatyzowanym podejmowaniu decyzji Projekt ustawy (art. 37) zapewnia szerokie prawo do żądania bezpłatnej interwencji ludzkiej w zautomatyzowane oceny zdolności kredytowej. Chociaż wdraża to art. 18 ust. 8 dyrektywy, jest to praktycznie niemożliwe w przypadku dużej liczby transakcji o niskiej wartości, co jest sprzeczne z natychmiastowym charakterem handlu internetowego. Te daleko idące i potencjalnie niezamierzone konsekwencje faktycznie oznaczałyby koniec „zakupu na fakturę”, popularnej i kluczowej metody płatności dla wielu konsumentów i firm w handlu internetowym, ze względu na jej brak praktyczności w proponowanych regulacjach. Wzywamy prawodawcę do ponownego rozważenia tych aspektów w celu zapewnienia wyważonego i skutecznego wdrożenia dyrektywy.	Uwaga wyjaśniona. Przepis wdraża art. 18 ust. 8 dyrektywy 2023/2225, zgodnie z którym „W przypadku gdy ocena zdolności kredytowej obejmuje wykorzystanie zautomatyzowanego przetwarzania danych osobowych, państwa członkowskie zapewniają, aby konsument miał prawo zażądania i uzyskania od kredytodawcy interwencji człowieka, obejmujące prawo do: a) zażądania i uzyskania od kredytodawcy jasnego i zrozumiałego wyjaśnienia oceny zdolności kredytowej, w tym logiki i ryzyk uwzględnionych w toku zautomatyzowanego przetwarzania danych osobowych,

				a także jego znaczenia i wpływu na decyzję; b) przedstawienia kredytodawcy swojego stanowiska; oraz c) zażądania przeglądu oceny zdolności kredytowej i decyzji o udzieleniu kredytu przez kredytodawcę. Państwa członkowskie zapewniają, aby konsument był informowany o prawie, o którym mowa w akapicie pierwszym.” Uwaga nie zawiera propozycji legislacyjnej pozwalającej uwzględnić wskazane w niej cele w ramach wyznaczonych wdrażanym aktem prawa pochodnego.
303.	Art. 37	Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa	Z projektowanego brzmienia art. 37 i następne wynika obowiązek kredytodawcy zapewnienia konsumentowi, wobec którego w procesie dokonywania jego oceny zdolności kredytowej stosowano zautomatyzowane przetwarzanie danych, możliwość uzyskania	Uwaga uwzględniona.

			bezpłatnej interwencji człowieka. Regulacje te nie uwzględniają jednak terminu, w jakim konsument może wnioskować o taką interwencję. Mając na uwadze powyższe proszę o uwzględnienie w treści projektu poniższej propozycji legislacyjnej: W art. 37 po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu: „1a. Termin złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 1, wynosi 14 dni od dnia otrzymania przez wnioskującego oceny zdolności kredytowej, o której mowa w ust. 1.”.	
304.	Art. 37 ust. 1 i nowy ust. 3	Związek Banków Polskich	Proponujemy nowe brzmienie art. 37 ust. 1 i dodanie ust. 3: Art. 37. 1. W przypadku gdy kredytodawca w celu oceny zdolności kredytowej stosuje zautomatyzowane przetwarzanie danych osobowych, w tym profilowanie danych osobowych, zapewnia konsumentowi, którego dotyczy ta ocena, możliwość wyrażenia stanowiska i uzyskania na jego wniosek bezpłatnej interwencji człowieka, obejmującej: 1) przekazanie jednoznacznego i zrozumiałego wyjaśnienia oceny zdolności kredytowej, w tym logiki i ryzyk uwzględnionych w toku zautomatyzowanego przetwarzania danych osobowych, a także jego znaczenia i wpływu na ocenę; 2) weryfikację oceny zdolności kredytowej i decyzji o udzieleniu kredytu dokonanej przez kredytodawcę. ~~3) wyrażenie stanowiska przez konsumenta.~~ 2. Kredytodawca informuje bezpłatnie konsumenta o uprawnieniach, o których mowa w ust. 1, przed dokonaniem oceny zdolności kredytowej. 3. Termin wyrażenia stanowiska i złożenia wniosku, o których mowa w ust. 1, wynosi 14 dni od dnia otrzymania przez wnioskującego informacji o wyniku oceny zdolności kredytowej, o której mowa w art. 38 ust. 1. Uzasadnienie	Uwaga uwzględniona.

		W związku z ograniczonym okresem przechowywania informacji niezbędnych do dokonania oceny zdolności kredytowej (takie ograniczenie proponuje się w art. 34 projektu ustawy, jednak wynika ono również z innych przepisów powszechnie obowiązujących, m. in. Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady UE nr 2016/679 - RODO), konieczne jest również doprecyzowanie w jakim terminie konsument ma prawo wyrażenia swojego stanowiska w przedmiocie tej oceny. Prawo wyrażenia stanowiska przez konsumenta nie powinno być nieograniczone w czasie i powinno być bezpośrednio związane z przekazaną przez kredytodawcę informacją o dokonanej ocenie zdolności kredytowej. Proponowany w ustawie o kredycie konsumenckim termin na złożenie wniosku, różni się od terminu funkcjonującego obecnie na gruncie ustawy prawo bankowe (art. 70a ust. 1c), z uwagi na odmienny cel przepisu. Zwracamy uwagę, iż konsekwencją wniosku, o którym mowa w art. 37 projektowanej ustawy, jest weryfikacja dokonanej oceny zdolności kredytowej, w tym możliwa zmiana decyzji kredytodawcy w zakresie udzielenia kredytu. Nie ma zatem uzasadnienia, aby wniosek wraz ze stanowiskiem konsumenta mógł być przekazany po znacznym upływie czasu od dokonania oceny zdolności kredytowej, z uwagi na konieczność zachowania aktualnych danych i dokumentów przedstawionych przez konsumenta przy składaniu wniosku o kredyt. W przypadku dłuższego horyzontu dokumenty i dane, potrzebne do oceny zdolności kredytowej, mogą okazać się nieaktualne, a sytuacja ekonomiczna i finansowa konsumenta mogłaby ulec zmianie. Możliwa zmiana decyzji kredytowej, w sytuacji braku aktualnych danych, byłaby niezgodne z wymogami art. 29 ust. 2 i art. 30 ust. 1 projektowanej ustawy, a tym samym, przepis godziłby w interesy konsumenta. Dodatkowym argumentem jest kwestia obowiązkowej retencji danych, w przypadku braku terminu do złożenia wniosku o weryfikację automatycznej oceny zdolności kredytowej, konsument mógłby składać wniosek i wyrażać swoje stanowisko, również wówczas, gdy	

			kredytodawca nie będzie posiadał już dokumentacji wykorzystanej do oceny zdolności kredytowej z uwagi na jej, wymaganą prawem, anonimizację. Jednocześnie wskazujemy, że ograniczenie terminem prawa wyrażenia stanowiska konsumenta w przedmiocie oceny zdolności kredytowej, nie ogranicza jego uprawnień wynikających z innych przepisów, tj. ustawy o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego, Rzeczniku Finansowym i Funduszu Edukacji Finansowej. Termin złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 1, wynosi 14 dni od dnia otrzymania przez wnioskującego informacji o wyniku oceny zdolności kredytowej, o której mowa w art. 38 ust. 1. Ponadto proponujemy posłużenie się określeniem: „informacja o wyniku oceny zdolności kredytowej” – uzasadnienie jak w do art. 34. Dodatkowo zwracamy uwagę, że kwestia możliwości wyrażenia stanowiska przez konsumenta została w naszej propozycji dodana do wprowadzenia do wyliczenia w ust. 1, w związku z czym należy wykreślić z niego pkt 3).	
305.	Art. 38	Związek Przedsiębiorców i Pracodawców	Art. 38 ust. 2-4 wskazują konieczność rozbudowania elementu informowania konsumenta o odmowie o dodatkowe informacje. Kluczowe będzie tutaj rozdzielenie zastosowania ust 3 (profilowanie/scoring) ze wskazaniem ew. źródeł użytych do tego celu od ust 4, gdzie trzeba wskazać bardzo precyzyjnie nie tylko użyte bazy danych, ale też wyniki sprawdzenia które doprowadziły do odmowy. W profilowaniu/scoringu nie da się jednoznacznie wskazać konkretnych obciążających konsumenta zobowiązań. Istnieją natomiast reguły, które nie są profilowaniem i to umożliwiają (jak np. odrzut na DPD 180+ gdzie można konsumentowi wskazać wprost jakie zobowiązania i w jakiej bazie doprowadziły do odmowy).	Uwaga wyjaśniona. Projektowany art. 38 wdraża wymogi wynikające z art. 18 ust. 8 i ust. 9 które przewidują poinformowanie o wynikach sprawdzenia oraz art. 19 ust. 6 dyrektywy 2023/2225, w którym wskazuje się że „Jeżeli wniosek o kredyt zostaje odrzucony na podstawie sprawdzenia dokonanego w bazach danych, o których mowa w

			Należy przy tym jednocześnie zadbać o nie ujawnianie konsumentowi tajemnicy przedsiębiorstwa tj. konkretnych zasad polityki kredytowej stosowanych w Spółce. Ust 4. Przekazywanie konsumentowi wyników sprawdzenia w bazach danych jest działaniem nadmiarowym i stojącym w sprzeczności z umowami regulującymi współpracę pomiędzy kredytodawcą a podmiotami prowadzącymi bazy danych wykorzystywane w ocenie zdolności kredytowej. Zamiast nakazywać kredytodawcy przekazywanie konsumentowi wyników sprawdzenia, ustawodawca powinien podtrzymać konieczność poinformowania konsumenta przez kredytodawcę o zbiorach danych, w których nastąpiło sprawdzenie i umożliwić konsumentowi bezpłatne pozyskanie bezpośrednio od podmiotów prowadzących ww. bazy danych wyników sprawdzenia oraz bezpłatnego wglądu w stan informacji na jego temat, również przed złożeniem wniosku o kredyt. <u>Propozycja zapisu:</u> Art. 38 4. W przypadku gdy kredytodawca odmawia konsumentowi udzielenia kredytu konsumenckiego w związku z negatywną oceną zdolności kredytowej na podstawie sprawdzenia informacji zawartych w bazie danych lub zbiorze danych kredytodawcy, niezwłocznie i bezpłatnie informuje go o tym fakcie oraz wskazuje bezpłatnie konsumentowi bazy danych lub zbiory danych, w których dokonano sprawdzenia. 5. Konsument ma prawo do bezpłatnego uzyskania od podmiotów prowadzących bazy danych lub zbiory danych informacji na jego temat udostępnianych do celów oceny zdolności kredytowej. W przypadku, o którym mowa w ust. 4, kredytodawca każdorazowo informuje konsumenta o tym prawie.	ust. 1, państwa członkowskie wymagają od kredytodawcy, by bez zbędnej zwłoki i bezpłatnie poinformował konsumenta o wynikach takiego sprawdzenia oraz podał mu szczegółowe informacje dotyczące baz danych, w których dokonano sprawdzenia, a także uwzględnionych kategorii danych.”
306.	Art. 38	Fundacja Fintech Poland	Przepisy art. 38 ust. 2–4 przewidują rozszerzenie obowiązków informacyjnych kredytodawcy wobec konsumenta w przypadku odmowy	Uwaga wyjaśniona. Projektowany art. 38

		udzielenia kredytu, w szczególności poprzez konieczność przekazania dodatkowych informacji dotyczących podstaw tej decyzji. Kluczowe znaczenie ma tutaj właściwe rozróżnienie zastosowania ust. 3 oraz ust. 4, które odnoszą się do odmiennych mechanizmów oceny. Zgodnie z ust. 3, w przypadku zastosowania zautomatyzowanego przetwarzania danych osobowych, w tym profilowania (np. scoringu kredytowego), kredytodawca powinien poinformować konsumenta o tym fakcie oraz – co istotne – wskazać źródła danych wykorzystanych do oceny. Należy jednak podkreślić, że w przypadku scoringu nie jest możliwe jednoznaczne wskazanie konkretnych zobowiązań lub danych, które doprowadziły do negatywnej decyzji. Scoring opiera się bowiem na modelach statystycznych i algorytmicznych, które nie umożliwiają bezpośredniego przypisania decyzji do konkretnego wpisu w bazie danych. Inaczej sytuacja wygląda w przypadku decyzji podejmowanych na podstawie jednoznacznych, z góry określonych reguł niebędących profilowaniem, np. odmowa udzielenia kredytu w związku z istnieniem zaległości powyżej 180 dni (DPD 180+) ujawnionej w konkretnej bazie danych. W takiej sytuacji kredytodawca może wprost wskazać konsumentowi, które zobowiązania i w jakiej bazie doprowadziły do odmowy. Umożliwia to zachowanie przejrzystości procesu decyzyjnego, bez konieczności ujawniania modelu scoringowego. Jednocześnie należy zwrócić uwagę na konieczność ochrony tajemnicy przedsiębiorstwa – w szczególności zasad i parametrów wewnętrznej polityki kredytowej stosowanej przez danego kredytodawcę. Ustawodawca powinien zagwarantować, że obowiązek informacyjny nie będzie prowadził do ujawnienia takich informacji, które mogłyby naruszyć interes gospodarczy kredytodawcy lub osłabić bezpieczeństwo procesów decyzyjnych. Odnosząc się do ust. 4, należy zaznaczyć, że wymóg przekazywania konsumentowi wyników sprawdzenia w bazach danych jest nie tylko	wdraża wymogi wynikające z art. 18 ust. 8 i ust. 9 które przewidują poinformowanie o wynikach sprawdzenia oraz art. 19 ust. 6 dyrektywy 2023/2225, w którym wskazuje się że „Jeżeli wniosek o kredyt zostaje odrzucony na podstawie sprawdzenia dokonanego w bazach danych, o których mowa w ust. 1, państwa członkowskie wymagają od kredytodawcy, by bez zbędnej zwłoki i bezpłatnie poinformował konsumenta o wynikach takiego sprawdzenia oraz podał mu szczegółowe informacje dotyczące baz danych, w których dokonano sprawdzenia, a także uwzględnionych kategorii danych.”

			nadmiarowy, ale może również pozostawać w sprzeczności z obowiązującymi umowami i regulaminami współpracy pomiędzy kredytodawcami a podmiotami prowadzącymi bazy danych (np. BIK, BIG, CRIF). W praktyce kredytodawca nie jest uprawniony do przekazywania pełnych wyników sprawdzenia pochodzących z tych baz, a obowiązek taki może narazić go na naruszenie umownych postanowień lub regulacji ochrony danych osobowych. Zamiast tego, bardziej proporcjonalnym i zgodnym z obowiązującymi standardami rozwiązaniem byłoby utrzymanie obowiązku poinformowania konsumenta o zbiorach danych, w których dokonano sprawdzenia jego sytuacji, z jednoczesnym wskazaniem możliwości bezpłatnego uzyskania przez konsumenta – bezpośrednio od administratorów tych baz – informacji na jego temat. Taki mechanizm jest zgodny z obowiązującym porządkiem prawnym, w tym z przepisami RODO dotyczącymi prawa dostępu do danych, a zarazem nie narusza interesów kredytodawcy ani podmiotów prowadzących bazy danych. W naszej ocenie, model ten pozwala na zachowanie przejrzystości i informacyjnej równowagi pomiędzy stronami stosunku kredytowego, zapewniając jednocześnie ochronę interesów przedsiębiorców i spójność z obowiązującym otoczeniem regulacyjnym. <u>Propozycja nowego brzmienia artykułu:</u> Art. 38 <i>4. W przypadku gdy kredytodawca odmawia konsumentowi udzielenia kredytu konsumenckiego w związku z negatywną oceną zdolności kredytowej na podstawie sprawdzenia informacji zawartych w bazie danych lub zbiorze danych kredytodawcy, niezwłocznie i bezpłatnie</i>	

			<i>informuje go o tym fakcie oraz wskazuje bezpłatnie konsumentowi bazy danych lub zbiory danych, w których dokonano sprawdzenia.</i> <i>5. Konsument ma prawo do bezpłatnego uzyskania od podmiotów prowadzących bazy danych lub zbiory danych informacji na jego temat udostępnianych do celów oceny zdolności kredytowej. W przypadku, o którym mowa w ust. 4, kredytodawca każdorazowo informuje konsumenta o tym prawie.</i>	
307.	Art. 38	Federacja Przedsiębiorców Polskich	Art. 38 ust. 2-4 wskazują konieczność rozbudowania elementu informowania konsumenta o odmowie o dodatkowe informacje. Kluczowe będzie tutaj rozdzielenie zastosowania ust 3 (profilowanie/scoring) ze wskazaniem ew. źródeł użytych do tego celu od ust 4, gdzie trzeba wskazać bardzo precyzyjnie nie tylko użyte bazy danych, ale też wyniki sprawdzenia które doprowadziły do odmowy. W profilowaniu/scoringu nie da się jednoznacznie wskazać konkretnych obciążających konsumenta zobowiązań. Istnieją natomiast reguły, które nie są profilowaniem i to umożliwiają (jak np. odrzut na DPD 180+ gdzie można konsumentowi wskazać wprost jakie zobowiązania i w jakiej bazie doprowadziły do odmowy). Należy przy tym jednocześnie zadbać o nie ujawnianie konsumentowi tajemnicy przedsiębiorstwa tj. konkretnych zasad polityki kredytowej stosowanych w Spółce. Ust 4. Przekazywanie konsumentowi wyników sprawdzenia w bazach danych jest działaniem nadmiarowym i stojącym w sprzeczności z umowami regulującymi współpracę pomiędzy kredytodawcą a podmiotami prowadzącymi bazy danych wykorzystywane w ocenie zdolności kredytowej. Zamiast nakazywać kredytodawcy przekazywanie konsumentowi wyników sprawdzenia, ustawodawca powinien podtrzymać konieczność poinformowania konsumenta przez kredytodawcę o zbiorach danych, w których nastąpiło sprawdzenie i umożliwić konsumentowi bezpłatne pozyskanie bezpośrednio od podmiotów prowadzących ww. bazy danych wyników sprawdzenia oraz	Uwaga wyjaśniona. Projektowany art. 38 wdraża wymogi wynikające z art. 18 ust. 8 i ust. 9 które przewidują poinformowanie o wynikach sprawdzenia oraz art. 19 ust. 6 dyrektywy 2023/2225, w którym wskazuje się że „Jeżeli wniosek o kredyt zostaje odrzucony na podstawie sprawdzenia dokonanego w bazach danych, o których mowa w ust. 1, państwa członkowskie wymagają od kredytodawcy, by bez zbędnej zwłoki i bezpłatnie poinformował konsumenta o wynikach takiego sprawdzenia oraz podał mu szczegółowe informacje dotyczące baz danych, w których dokonano sprawdzenia, a także

			bezpłatnego wglądu w stan informacji na jego temat, również przed złożeniem wniosku o kredyt. Propozycja zapisu: Art. 38 4. W przypadku gdy kredytodawca odmawia konsumentowi udzielenia kredytu konsumenckiego w związku z negatywną oceną zdolności kredytowej na podstawie sprawdzenia informacji zawartych w bazie danych lub zbiorze danych kredytodawcy, niezwłocznie i bezpłatnie informuje go o tym fakcie oraz wskazuje bezpłatnie konsumentowi bazy danych lub zbiory danych, w których dokonano sprawdzenia. 5. Konsument ma prawo do bezpłatnego uzyskania od podmiotów prowadzących bazy danych lub zbiory danych informacji na jego temat udostępnianych do celów oceny zdolności kredytowej. W przypadku, o którym mowa w ust. 4, kredytodawca każdorazowo informuje konsumenta o tym prawie.	uwzględnionych kategorii danych.”
308.	art. 38 ust. 2	Izba Gospodarki Elektronicznej	Proponujemy następujące brzmienie ust. 2: 2. “W przypadku, o którym mowa w ust. 1, gdy z informacji na podstawie których dokonano oceny zdolności kredytowej wynika, że konsument ma lub może mieć trudności ze spłatą wymagalnego wobec kredytodawcy zadłużenia, kredytodawca bezpłatnie informuje konsumenta o możliwości skorzystania z pomocy podmiotów świadczących poradnictwo zadłużeniowe, o których mowa w art. 34a ust. 1 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego, o Rzeczniku Finansowym i o Funduszu Edukacji Finansowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1109 oraz z 2025 r. poz. 146).” Sformułowanie: “istniejące zadłużenie” budzi wątpliwości interpretacyjne - czy istniejące zadłużenie to jest zadłużenie wymagalne? Czy też każde jakie posiada kredytobiorca? Czy chodzi o zadłużenie	Uwaga wyjaśniona. Wdrażany w tym przepisie art. 18 ust 9 dyrektywy posługuje się pojęciem „w stosownych przypadkach”, co oznacza, że przewiduje się informowanie konsumenta jeśli ujawnione w bazie zadłużenie rodzi ryzyko wystąpienia trudności w spłacie. Usunięto określenie „istniejącego”.

			wobec danego kredytodawcy? W związku z tym proponujemy uściślenie przepisów.	
309.	art. 38 ust. 2	Związek Pracodawców Branży Internetowej IAB Polska	W przypadku, o którym mowa w ust. 1, gdy z informacji na podstawie których dokonano oceny zdolności kredytowej wynika, że konsument ma lub może mieć trudności ze spłatą istniejącego wymagalnego wobec kredytodawcy zadłużenia, kredytodawca bezpłatnie informuje konsumenta o możliwości skorzystania z pomocy podmiotów świadczących poradnictwo zadłużeniowe, o których mowa w art. 34a ust. 1 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego, o Rzeczniku Finansowym i o Funduszu Edukacji Finansowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1109 oraz z 2025 r. poz. 146). Sformułowanie: “istniejące zadłużenie” budzi wątpliwości interpretacyjne. Czy istniejące zadłużenie to zadłużenie wymagalne czy też każde jakie posiada kredytobiorca? Czy chodzi o zadłużenie wobec konkretnego kredytodawcy czy o zadłużenie w ogóle? Ze względu na mogące się pojawić niejasności za wskazane należy uznać doprecyzowanie omawianego przepisu.	Uwaga wyjaśniona. Wdrażany w tym przepisie art. 18 ust 9 dyrektywy posługuje się pojęciem „w stosownych przypadkach”, co oznacza, że przewiduje się informowanie konsumenta jeśli ujawnione w bazie zadłużenie rodzi ryzyko wystąpienia trudności w spłacie. Usunięto określenie „istniejącego”.
310.	Art. 38 ust. 2	Federacja Przedsiębiorców Polskich	Proponujemy następujące brzmienie ust. 2: 2. “W przypadku, o którym mowa w ust. 1, gdy z informacji na podstawie których dokonano oceny zdolności kredytowej wynika, że konsument ma lub może mieć trudności ze spłatą wymagalnego wobec kredytodawcy zadłużenia, kredytodawca bezpłatnie informuje konsumenta o możliwości skorzystania z pomocy podmiotów świadczących poradnictwo zadłużeniowe, o których mowa w art. 34a ust. 1 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego, o Rzeczniku Finansowym i o Funduszu Edukacji Finansowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1109 oraz z 2025 r. poz. 146).” Sformułowanie: “istniejące zadłużenie” budzi wątpliwości	Uwaga wyjaśniona. Wdrażany w tym przepisie art. 18 ust 9 dyrektywy posługuje się pojęciem „w stosownych przypadkach”, co oznacza, że przewiduje się informowanie konsumenta jeśli ujawnione w bazie zadłużenie rodzi ryzyko wystąpienia trudności w spłacie. Usunięto określenie „istniejącego”.

			interpretacyjne - czy istniejące zadłużenie to jest zadłużenie wymagalne? Czy też każde jakie posiada kredytobiorca? Czy chodzi o zadłużenie wobec danego kredytodawcy? W związku z tym proponujemy uściślenie przepisów.	
311.	Art. 38 ust. 2	Konfederacja Lewiatan	W zakresie art. 38 ust. 2 wskazać należy iż niejasnym i nie wynikającym z dyrektywy 2023/2225 jest sformułowanie „istniejące zadłużenie”. Czy istniejące zadłużenie to jest zadłużenie wymagalne? Czy też każde jakie posiada kredytobiorca? Czy chodzi o zadłużenie wobec danego kredytodawcy? Proponujemy zastąpienie tego zwrotu zwrotem „wymagalnego wobec kredytodawcy zadłużenia”.	Uwaga wyjaśniona. Wdrażany w tym przepisie art. 18 ust 9 dyrektywy posługuje się pojęciem „w stosownych przypadkach”, co oznacza, że przewiduje się informowanie konsumenta jeśli ujawnione w bazie zadłużenie rodzi ryzyko wystąpienia trudności w spłacie. Usunięto określenie „istniejącego”.
312.	Art. 38 ust. 4	Stowarzyszenie Stop Bankowemu Bezprawiu	Przepis powinien nakładać obowiązek przekazania konkretnych informacji zawartych w owej bazie na podstawie których odmówiono kredytu. W praktyce bowiem owo informacja o „wynikach tego sprawdzenia” sprowadzała się do podania iż na podstawie informacji (nie wiadomo jakich) w bazie X negatywnie zweryfikowano zdolność. Informacje te winny być tak wskazane, że konsument otrzymuje identyczną informację jak kredytodawca z bazy.	Uwaga wyjaśniona. Do treści wyjaśnień udzielanych konsumentowi w związku z odmową udzielenia kredytu związaną z brakiem zdolności kredytowej odnosi się kolejny przepis - projektowany art. 39 ustawy. Zarówno art. 38 ust. 4 jak i art. 39 wdrażają wymogi wynikające z dyrektywy 2023/2225.

313.	Art. 39	Związek Przedsiębiorców i Pracodawców	Wymóg formy papierowej Ustawodawca słusznie wprowadza formę dokumentową umowy o kredyt konsumencki, w ten sposób pozwalając na ograniczenie zużycia papier i minimalizowanie błędów w relacjach z klientami. Warto, aby te zasady były wprowadzane w sposób konsekwentny. Przepisy winny precyzować, że kredytodawca może przekazywać informacje związane z kredytem, takie jak wynikające z art. 18 i art., 39 ustawy, na trwałym nośniku.	Uwaga uwzględniona. W tym przypadku dyrektywa 2023/2225 nie wskazuje rodzajów nośników, stąd zrezygnowano z obowiązku podawania informacji w formie papierowej, pozostawiając natomiast obowiązek przekazania ich na trwałym nośniku.
314.	Art. 39	Związek Przedsiębiorców i Pracodawców	Jako nieuzasadnioną oceniamy zmianę, która wprowadza w każdym przypadku odmowy udzielenia kredytu w związku z negatywną oceną zdolności kredytowej obowiązek przekazania przez kredytodawcę wyjaśnień. Zasadnym jest pozostawienie aktualnych przepisów bez zmian, tj. aby obowiązek takich wyjaśnień powstawał jedynie w przypadku, gdy konsument o nie zawnioskuje. Każdy dodatkowy obowiązek związany jest z dodatkowym nakładem prac organizacyjnych, systemowych i zasobowych, a także z koniecznością nakładów finansowych, a z drugiej strony – nie stanowi wartości dodanej dla konsumenta, który w znacznej większości nie jest zainteresowany takim wyjaśnieniem. Wyjaśnienie powinno być przekazywane wyłącznie na wniosek konsumenta. Propozycja: Postulujemy pozostawienie przepisu w brzmieniu sprzed projektu.	Uwaga uwzględniona kierunkowo. Przyjęto, tak samo jak zakładają obowiązujące przepisy, że informacje, o których mowa w art. 39 są przekazywane na wniosek konsumenta.
315.	Art. 39	Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa	W ocenie Kasy Krajowej projektowany art. 39 nie w pełni odzwierciedla art. 18 ust. 9 dyrektywy CCDII, który wymaga jedynie niezwłocznego poinformowania konsumenta o odmowie udzielenia kredytu. Dyrektywa CCDII nie wymaga, aby kredytodawca niezwłocznie, bez wniosku klienta, z automatu udzielił mu wyjaśnień dotyczących dokonanej oceny zdolności kredytowej. Dyrektywa CCDII nie wymaga również, aby	Uwaga uwzględniona kierunkowo. Przyjęto, tak samo jak zakładają obowiązujące przepisy, że informacje, o których mowa

		wyjaśnienia musiały być przekazywane konsumentowi w postaci papierowej. Jest to nadmiarowy obowiązek nakładany na kasy i innych kredytodawców. Wynikający z art. 5 dyrektywy CCDII wymóg bezpłatnego udostępniania informacji dotyczy jedynie informacji i nie może mieć zastosowania w sytuacji nakładania na kredytodawców obowiązku przygotowywania wyjaśnień, które powinny być zindywidualizowane i konkretne, aby konsument wiedział dlaczego nie dostał kredytu. W związku z tym Kasa Krajowa proponuje nadanie art. 39 następującego brzmienia: „Art. 39. 1. Jeżeli kredytodawca odmówi konsumentowi udzielenia kredytu konsumenckiego w przypadku, o którym mowa w art. 38 ust. 1, na wniosek konsumenta przekazuje mu, w formie pisemnej lub na innym trwałym nośniku, wyjaśnienie dotyczące dokonanej przez siebie oceny zdolności kredytowej wnioskującego. 2. Kredytodawca ma obowiązek pouczyć konsumenta o prawie do złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 1, i terminie jego złożenia. 3. Termin złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 1, wynosi rok od dnia otrzymania przez wnioskującego oceny zdolności kredytowej, o której mowa w ust. 1. 4. Odpowiedzi na wniosek, o którym mowa w ust. 1, udziela się niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 30 dni od dnia otrzymania wniosku. 5. Wyjaśnienie, o którym mowa w ust. 1, obejmuje informacje na temat czynników, w tym danych osobowych wnioskującego, które miały wpływ na dokonaną ocenę zdolności kredytowej. 6. Przepisy ust. 1-5 stosuje się odpowiednio do udzielania wyjaśnień w przypadku dokonywania oceny zdolności kredytowej i analizy ryzyka kredytowego opartych wyłącznie na zautomatyzowanym	w art. 39 są przekazywane na wniosek konsumenta.

			przetwarzaniu, w tym profilowaniu danych osobowych, o którym mowa w art. 38 ust. 3."	
316.	Art. 39	Związek Banków Polskich	Proponujemy nowe brzmienie art. 39: 1. <i>Jeżeli kredytodawca odmówi konsumentowi udzielenia kredytu konsumenckiego w przypadku, o którym mowa w art. 38 ust. 1, na wniosek konsumenta przekazuje mu, w formie pisemnej lub na innym trwałym nośniku, wyjaśnienie dotyczące dokonanej przez siebie oceny zdolności kredytowej wnioskującego.</i> 2. <i>Kredytodawca ma obowiązek pouczyć konsumenta o prawie do złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 1, i terminie jego złożenia.</i> 3. <i>Termin złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 1, wynosi rok od dnia otrzymania przez wnioskującego oceny zdolności kredytowej, o której mowa w ust. 1.</i> 4. <i>Odpowiedzi na wniosek, o którym mowa w ust. 1, udziela się niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 30 dni od dnia otrzymania wniosku.</i> 5. <i>Wyjaśnienie, o którym mowa w ust. 1, obejmuje informacje na temat czynników, w tym danych osobowych wnioskującego, które miały wpływ na dokonaną ocenę zdolności kredytowej.</i> 6. <i>Przepisy ust. 1–5 stosuje się odpowiednio do udzielania wyjaśnień w przypadku dokonywania oceny zdolności kredytowej i analizy ryzyka kredytowego opartych wyłącznie na zautomatyzowanym przetwarzaniu, w tym profilowaniu danych osobowych, o którym mowa w art. 38 ust. 3."</i> Uzasadnienie Projektowany przepis art. 39 projektu ustawy jest niezgodny z dyrektywą, która w art.18 ust. 9 wymaga jedynie niezwłocznego poinformowania konsumenta o odmowie udzielenia kredytu. Dyrektywa nie wymaga, aby	Uwaga uwzględniona kierunkowo.

			kredytodawca niezwłocznie, bez wniosku klienta, z automatu udzielił mu wyjaśnień dotyczących dokonanej oceny zdolności kredytowych. Dyrektywa nie wymaga również, aby wyjaśnienia musiały być przekazywane konsumentowi w postaci papierowej. Jest to nadmiarowy obowiązek nakładany na banki. Podkreślamy, że z danych szacunkowych banków (nie potwierdzonych w BIK) wynika, iż formułowany w projekcie wymóg sporządzania wyjaśnień w postaci papierowej mógłby dotyczyć kilku milionach przypadków rocznie, nadto może być formą komunikacji niezgodną z doświadczeniami i oczekiwaniami znacznej części konsumentów. Podkreślamy również, iż wynikający z art. 5 Dyrektywy wymóg bezpłatnego udostępniania informacji dotyczy jedynie informacji i nie może mieć zastosowania w sytuacji nakładania na kredytodawców obowiązku przygotowywania wyjaśnień, które jak wiemy powinny być zindywidualizowane i konkretne, aby konsument wiedział dlaczego nie dostał kredytu. Z tych względów wskazujemy na konieczność zmiany brzmienia przepisu, proponując utrzymanie rozwiązania z art. 70a Prawa bankowego, które jest wynikiem dialogu i współpracy sektora bankowego z UKNF, PUODO i UOKIK.	
317.	Art. 39 ust. 1	Związek Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce	Przepis art. 39 ust. 1 Projektu ustawy powinien wskazywać na uprawnienie klienta uzyskania wyjaśnienia dotyczącego dokonania oceny zdolności kredytowej, w sytuacji, gdy była ona negatywna. Tymczasem obecnie skonstruowany przepis wskazuje na obowiązek kredytodawcy przekazywania konsumentowi niezwłocznie i bezpłatnie wyjaśnień dotyczących dokonanej oceny zdolności kredytowej. Nie ma żadnych przesłanek, aby kredytodawcy musieli przekazywać te informacje, nawet do klientów, którzy nie chcą ich otrzymać. W tym zakresie postulujemy oparcie tego rozwiązania na istniejącym rozwiązaniu, tj. art. 10 ust. 2 UKK, a więc na uprawnieniu konsumenta do uzyskania takiej informacji.	Uwaga uwzględniona kierunkowo. Przyjęto, tak samo jak zakładają obowiązujące przepisy, że informacje, o których mowa w art. 39 są przekazywane na wniosek konsumenta.

			Propozycja zapisu: a) art. 39 ust. 1 otrzymuje brzmienie: <i>„1. Jeżeli kredytodawca odmówi konsumentowi udzielenia kredytu konsumenckiego w przypadku, o którym mowa w art. 38 ust. 1, przekazuje konsumentowi na jego wniosek, niezwłocznie i bezpłatnie, w postaci papierowej lub na innym trwałym nośniku, wyjaśnienie dotyczące dokonanej oceny zdolności kredytowej.”</i>	
318.	Art. 39 ust. 1	Federacja Przedsiębiorców Polskich	Jako nieuzasadnioną oceniamy zmianę, która wprowadza w każdym przypadku odmowy udzielenia kredytu w związku z negatywną oceną zdolności kredytowej obowiązek przekazania przez kredytodawcę wyjaśnień. Zasadnym jest pozostawienie aktualnych przepisów bez zmian, tj. aby obowiązek takich wyjaśnień powstawał jedynie w przypadku, gdy konsument o nie zawnioskuje. Każdy dodatkowy obowiązek związany jest z dodatkowym nakładem prac organizacyjnych, systemowych i zasobowych, a także z koniecznością nakładów finansowych, a z drugiej strony - nie stanowi wartości dodanej dla konsumenta, który w znacznej większości nie jest zainteresowany takim wyjaśnieniem. Wyjaśnienie powinno być przekazywane wyłącznie na wniosek konsumenta. Propozycja: Postulujemy pozostawienie przepisu w brzmieniu sprzed projektu.	Uwaga uwzględniona kierunkowo. Przyjęto, tak samo jak zakładają obowiązujące przepisy, że informacje, o których mowa w art. 39 są przekazywane na wniosek konsumenta.
319.	Art. 39	Konfederacja Lewiatan	Obowiązek takich wyjaśnień powinien powstać jedynie w przypadku, gdy konsument o nie zawnioskuje. Każdy dodatkowy obowiązek związany jest z dodatkowym nakładem prac organizacyjnych, systemowych i zasobowych, a także z koniecznością nakładów finansowych, a z drugiej strony – przymus wyjaśnień nie stanowi wartości dodanej dla konsumenta, który w znacznej większości nie jest zainteresowany takim wyjaśnieniem. Wyjaśnienie powinno być przekazywane wyłącznie na wniosek konsumenta (racjonalny przepływ	Uwaga uwzględniona.

			informacji). Ponadto, taki przepis jest niezgodny z art. 70a Prawa bankowego, który stanowi, że wyjaśnienia co do dokonanej oceny zdolności kredytowej udzielane są przez bank na wniosek konsumenta.	
320.	Art. 39 ust. 1	Stowarzyszenie Stop Bankowemu Bezprawiu	Brak bardziej szczegółowego opisu jak owe „czynniki” mają być opisane. Ponownie powołuję się na dotychczasowy brak jasnej informacji w zakresie negatywnej oceny zdolności kredytowej. Konsument po otrzymaniu takiej oceny winien mieć jasną informację co wymaga poprawy w zakresie jego stosunków majątkowych, aby ową zdolność nabyć.	Uwaga wyjaśniona. Zakres informacji do których przekazania jest zobowiązany kredytodawca determinuje art. 19 ust. 6 dyrektywy 2023/2225, zgodnie z którym „Jeżeli wniosek o kredyt zostaje odrzucony na podstawie sprawdzenia dokonanego w bazach danych, o których mowa w ust. 1, państwa członkowskie wymagają od kredytodawcy, by bez zbędnej zwłoki i bezpłatnie poinformował konsumenta o wynikach takiego sprawdzenia oraz podał mu szczegółowe informacje dotyczące baz danych, w których dokonano sprawdzenia, a także uwzględnionych kategorii danych”. Projektowany przepis odzwierciedla harmonizację wprowadzaną dyrektywą 2023/2225.

321.	Art. 39 ust. 1	Stowarzyszenie Prawa Konkurencji	W projektowanym przepisie art. 39 ust. 1 posłużono się sformułowaniem „w postaci papierowej lub na innym trwałym nośniku”. Zaproponowana w art. 5 pkt 25 definicja legalna pojęcia „trwały nośnik” obejmuje swoim zakresem także dokument w postaci papierowej. Dlatego też proponujemy wykreślenie z przepisu sformułowania „w postaci papierowej” i poprzestanie na „trwałym nośniku”.	Uwaga uwzględniona.
322.	Art. 39	Stowarzyszenie Stop Bankowemu Bezprawiu	Brak wskazania konkretnego terminu wprowadzi w praktyce różną interpretację tego sformułowania co nie zapewni jednolitego traktowania konsumentów. W tym celu należy zredagować wskazany artykuł poprzez zastąpienie terminu niezwłocznie konkretnie wskazanym terminem np. w terminie 7 dni. Z punktu widzenia praktyki powinien być to odpowiedni czas na przygotowanie przez bank wyjaśnień dotyczących dokonanej oceny zdolności kredytowej.	Uwaga uwzględniona kierunkowo.
323.	art. 39	Polska Izba Doradców i Pośredników Odszkodowawczych	Brak wskazania konkretnego terminu wprowadzi w praktyce różną interpretację tego sformułowania co nie zapewni jednolitego traktowania konsumentów. W tym celu należy zredagować wskazany artykuł poprzez zastąpienie terminu niezwłocznie konkretnie wskazanym terminem np. w terminie 7 dni. Z punktu widzenia praktyki powinien być to odpowiedni czas na przygotowanie przez bank wyjaśnień dotyczących dokonanej oceny zdolności kredytowej.	Uwaga uwzględniona kierunkowo.
324.	Art. 40	Związek Przedsiębiorców i Pracodawców	Przepis jest nieostry i nie wskazuje, jaka kwota zwiększenia kwoty kredytu konsumentckiego wymagać będzie ponownej oceny zdolności kredytowej. Przepisy powinny wskazywać konkretnie jakie zwiększenie powinno skutkować ponowną oceną zdolności, szczególnie w świetle sankcji kredytu darmowego z art. 41 Ustawy. <u>Propozycja zapisu:</u> Art. 40 Kredytodawca dokonuje ponownej oceny zdolności kredytowej na podstawie uaktualnionych informacji przed każdym zwiększeniem całkowitej kwoty kredytu konsumentckiego o wartość co najmniej równą	Uwaga wyjaśniona. Przepis odzwierciedla brzmienie wdrażanego art. 18 ust. 10 dyrektywy 2023/2225, posługując się pojęciami w nim użytymi.

			minimalnemu wynagrodzeniu za pracę ustalane na podstawie ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2024 r. poz. 1773) i obowiązującemu w dniu zwiększenia.	
325.	Art. 40	Fundacja Fintech Poland	Przepis został sformułowany w sposób nieprecyzyjny i nie zawiera jednoznacznych kryteriów określających, przy jakim poziomie zwiększenia kwoty kredytu konsumenckiego powinna zostać przeprowadzona ponowna ocena zdolności kredytowej konsumenta. Brak takich wytycznych może prowadzić do istotnych rozbieżności interpretacyjnych oraz praktycznych trudności po stronie kredytodawców. W szczególności, nieokreślenie minimalnego progu zwiększenia kwoty kredytu, który skutkuje obowiązkiem ponownej analizy zdolności kredytowej, stwarza niepewność co do zakresu ciążących na kredytodawcy obowiązków oraz naraża go na ryzyko zastosowania daleko idącej sankcji w postaci tzw. kredytu darmowego, o której mowa w art. 41 ustawy. Mając na uwadze powagę tej sankcji oraz jej konsekwencje ekonomiczne i prawne, niezbędne jest doprecyzowanie przepisu w sposób pozwalający jednoznacznie określić sytuacje, w których obowiązek ponownej oceny zdolności kredytowej powstaje. W naszej ocenie, ustawodawca powinien wskazać wprost próg procentowy lub kwotowy zwiększenia kredytu (np. 10% lub 500 zł), którego przekroczenie powoduje konieczność ponownej weryfikacji zdolności kredytowej. Takie rozwiązanie byłoby zgodne z zasadą pewności prawa oraz zasadą proporcjonalności, zapewniając jednocześnie przewidywalność oraz jednolitość stosowania przepisów przez uczestników rynku. <u>Propozycja nowego brzmienia artykułu:</u>	Uwaga wyjaśniona. Przepis odzwierciedla brzmienie wdrażanego art. 18 ust. 10 dyrektywy 2023/2225, posługując się pojęciami w nim użytymi.

			Art. 40 <i>Kredytodawca dokonuje ponownej oceny zdolności kredytowej na podstawie uaktualnionych informacji przed każdym zwiększeniem całkowitej kwoty kredytu konsumenckiego o wartość co najmniej równą minimalnemu wynagrodzeniu za pracę ustalane na podstawie ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2024 r. poz. 1773) i obowiązującemu w dniu zwiększenia.</i>	
326.	Art. 40	Konfederacja Lewiatan	Projektodawca powinien doprecyzować co rozumie pod pojęciem „znacznego zwiększenia”. Mimo iż zwrot taki pojawia się w art. 18 ust. 10 dyrektywy 2023/2225, zdaje się iż możliwym jest jego dookreślenie tj. co projektodawca uważa za „znacznego zwiększenia” (wskazanie synonimu znacznego zwiększenia). Przykładowo, art. 40 mógłby brzmieć: „Kredytodawca dokonuje ponownej oceny zdolności kredytowej na podstawie uaktualnionych informacji przed każdym zwiększeniem całkowitej kwoty kredytu konsumenckiego o wartość co najmniej równą minimalnemu wynagrodzeniu za pracę ustalane na podstawie ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2024 r. poz. 1773) i obowiązującemu w dniu zwiększenia”	Uwaga wyjaśniona. Przepis odzwierciedla brzmienie wdrażanego art. 18 ust. 10 dyrektywy 2023/2225, posługując się pojęciami w nim użytymi.
327.	Art. 40	Polski Związek Instytucji Pożyczkowych	Wątpliwości interpretacyjne związane z brzmieniem projektowanego art. 40. Projektowany art. 40 nowej UKK formułuje obowiązek dokonania ponownej oceny zdolności kredytowej, na podstawie uaktualnionych informacji, przed każdym znacznym zwiększeniem całkowitej kwoty kredytu konsumenckiego po zawarciu umowy o kredyt konsumencki. W tym kontekście budzącą istotne wątpliwości jest interpretacja słowa „znacznym”. W toku konsultacji wewnętrznych w PZIP nie udało się bowiem osiągnąć konsensusu, co do uznania, jakie konkretnie zwiększenie całkowitej kwoty kredytu będzie uznane za znaczne. Czy będzie to np. zwiększenie kwoty kredytu na 1000 zł, o 300 zł, czyli o	Uwaga wyjaśniona. Przepis odzwierciedla brzmienie wdrażanego art. 18 ust. 10 dyrektywy 2023/2225, posługując się pojęciami w nim użytymi.

			30% - zatem w ujęciu procentowym w odniesieniu do całkowitej kwoty kredytu, czy też w ujęciu nominalnym, powyżej jakiejś – obecnie niesprecyzowanej – wartości zadłużenia? Wyjaśnienie wątpliwości przez Projektodawcę, względnie zmiana brzmienia art. 40 i wprowadzenie w nim bardziej zobiektywizowanych czynników.	
328.	Art. 40	Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa	Jak wynika z proponowanego brzmienia art. 40 kredytodawca dokonuje ponownej oceny zdolności kredytowej na podstawie uaktualnionych informacji przed każdym znacznym zwiększeniem całkowitej kwoty kredytu konsumenckiego po zawarciu umowy o kredyt konsumencki. Dyrektywa CCDII stanowi bowiem w art. 18 ust. 10, że w przypadku uzgodnienia przez strony zmiany całkowitej kwoty kredytu po zawarciu umowy o kredyt państwa członkowskie zapewniają, aby na kredytodawcy spoczywał obowiązek ponownego dokonania oceny zdolności kredytowej konsumenta na podstawie zaktualizowanych informacji, zanim zostanie przyznane jakiejkolwiek znaczące zwiększenie całkowitej kwoty kredytu. Z uwagi na fakt, że wskazana powyżej propozycja wydaje się nie oddawać brzmienia dyrektywy w sposób poprawny, Kasa Krajowa wnosi o nadanie art. 40 projektu następującego brzmienia: „Art. 40. W przypadku uzgodnienia przez strony znaczącej zmiany całkowitej kwoty kredytu po zawarciu umowy o kredyt, kredytodawca przed znaczącym zwiększeniem całkowitej kwoty kredytu dokonuje ponownej oceny zdolności kredytowej na podstawie uaktualnionych informacji.”. W celu uniknięcia ocennej decyzji co oznacza znaczące zwiększenie całkowitej kwoty kredytu, Kasa Krajowa proponuje dodanie po art. 40 art. 40a w brzmieniu:	Uwaga wyjaśniona. Przepis odzwierciedla brzmienie wdrażanego art. 18 ust. 10 dyrektywy 2023/2225, posługując się pojęciami w nim użytymi.

			„Art. 40a. Znaczące zwiększenie całkowitej kwoty kredytu oznacza zwiększenie o co najmniej 50% pierwotnej całkowitej kwoty kredytu przed jej zwiększeniem.”.	
329.	Art. 40	Związek Banków Polskich	Proponujemy nowe brzmienie art. 40: <i>W przypadku uzgodnienia przez strony zmiany całkowitej kwoty kredytu po zawarciu umowy o kredyt, kredytodawca dokonuje ponownej oceny zdolności kredytowej na podstawie uaktualnionych informacji, przed znaczącym zwiększeniem całkowitej kwoty kredytu.</i> Uzasadnienie Proponowany przepis art. 40 nie oddaje w sposób poprawny brzmienia dyrektywy (art. 18 ust.10) Ponadto proponujemy uproszczenie brzmienia przepisu. Zwracamy również uwagę na treść art. 75b i art. 75c Prawa bankowego, które banki są zobowiązane stosować.	Uwaga wyjaśniona. Przepis art. 18 ust. 10 dyrektywy 2023/2225 wdrożono zgodnie z zasadami techniki prawodawczej. Propozycja przedstawiona w uwadze nie zawiera merytorycznej zmiany wobec przyjętego w projekcie brzmienia przepisu.
330.	Art. 40	Stowarzyszenie Stop Bankowemu Bezprawiu	Wnioskujemy o usunięcie tego przepisu. Ocena zdolności kredytowej winna być dokonywana za każdym razem. Kwestia zwiększenia kwoty kredytu będzie wywoływała wątpliwości interpretacyjne.	Uwaga wyjaśniona. Przepis wdraża art. 18 ust. 10 dyrektywy 2023/2225, stąd nie może być usunięty.
331.	Art. 40	Stowarzyszenie Prawa Konkurencji	Projektowany art. 40 posługuje się sformułowaniem nieostrym („znaczące zwiększenie”), co może prowadzić do niepewności prawnej po stronie kredytodawców. W związku z powyższym proponujemy rozważenie doprecyzowania, kiedy dochodzi do znacznego zwiększenia całkowitej kwoty kredytu konsumenckiego, wymagającej ponownej oceny zdolności kredytowej. Jest to uzasadnione tym bardziej, że naruszenie tego obowiązku ma pociągać za sobą sankcję kredytu darmowego (projektowany art. 66 ust.	Uwaga wyjaśniona. Przepis odzwierciedla brzmienie wdrażanego art. 18 ust. 10 dyrektywy 2023/2225, posługując się pojęciami w nim użytymi.

			3) oraz ograniczenia w zakresie zbycia czy dochodzenia wierzytelności (projektowany art. 41).	
332.	Art. 40	Federacja Przedsiębiorców Polskich	Wyjaśnienie wątpliwości przez Projektodawcę, względnie zmiana brzmienia art. 40 i wprowadzenie w nim bardziej zobiektywizowanych czynników. Projektowany art. 40 nowej UKK formułuje obowiązek dokonania ponownej oceny zdolności kredytowej, na podstawie uaktualnionych informacji, przed każdym znacznym zwiększeniem całkowitej kwoty kredytu konsumenckiego po zawarciu umowy o kredyt konsumencki. W tym kontekście budzącą istotne wątpliwości jest interpretacja słowa „znacznym”. W toku konsultacji wewnętrznych w PZIP nie udało się bowiem osiągnąć konsensusu, co do uznania, jakie konkretnie zwiększenie całkowitej kwoty kredytu będzie uznane za znaczne. Czy będzie to np. zwiększenie kwoty kredytu na 1000 zł, o 300 zł, czyli o 30% - zatem w ujęciu procentowym w odniesieniu do całkowitej kwoty kredytu, czy też w ujęciu nominalnym, powyżej jakiegś – obecnie niesprecyzowanej – wartości zadłużenia? Przepis jest nieostry i nie wskazuje, jaka kwota zwiększenia kwoty kredytu konsumenckiego wymagać będzie ponownej oceny zdolności kredytowej. Przepisy powinny wskazywać konkretnie jakie zwiększenie powinno skutkować ponowną oceną zdolności, szczególnie w świetle sankcji kredytu darmowego z art. 41 Ustawy. Propozycja zapisu: Art. 40 Kredytodawca dokonuje ponownej oceny zdolności kredytowej na podstawie uaktualnionych informacji przed każdym zwiększeniem całkowitej kwoty kredytu konsumenckiego o wartość co najmniej równą minimalnemu wynagrodzeniu za pracę ustalانemu na podstawie ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2024 r. poz. 1773) i obowiązującemu w dniu zwiększenia.	Uwaga wyjaśniona. Przepis odzwierciedla brzmienie wdrażanego art. 18 ust. 10 dyrektywy 2023/2225, posługując się pojęciami w nim użytymi.

333.	Art. 40	Pracodawcy RP	Projektowany art. 40 nowej UKK formułuje obowiązek dokonania ponownej oceny zdolności kredytowej, na podstawie uaktualnionych informacji, przed każdym znacznym zwiększeniem całkowitej kwoty kredytu konsumenckiego po zawarciu umowy o kredyt konsumencki. W tym kontekście budzącą istotne wątpliwości jest interpretacja słowa „znacznym”. Nie wiadomo jakie konkretnie zwiększenie całkowitej kwoty kredytu będzie uznane za znaczne. Czy będzie to np. zwiększenie kwoty kredytu na 1000 zł, o 300 zł, czyli o 30% - zatem w ujęciu procentowym w odniesieniu do całkowitej kwoty kredytu, czy też w ujęciu nominalnym, powyżej jakiegś – obecnie niesprecyzowanej – wartości zadłużenia? Proponujemy wyjaśnienie wątpliwości przez Projektodawcę, względnie zmiana brzmienia art. 40 i wprowadzenie w nim bardziej zobiektywizowanych czynników.	Uwaga wyjaśniona. Przepis odzwierciedla brzmienie wdrażanego art. 18 ust. 10 dyrektywy 2023/2225, posługując się pojęciami w nim użytymi.
334.	Art. 41 Zmiana referuje także do art. 66	Związek Banków Polskich	Proponujemy skreślić art. 41 Uzasadnienie Projektowany art. 41 nie wynika z CCD2 i jest wyłącznie krajową propozycją sankcji za naruszenie przepisów regulujących cel, zakres i sposób dokonywania oceny zdolności kredytowej. Nie może stanowić uzasadnienia dla takiego rozwiązania argument wskazany w uzasadnieniu do projektu ustawy, iż „De lege lata regulacje te mają zastosowanie do instytucji pożyczkowych – art. 9a ust. 5 obowiązującej ustawy. Rozszerzenie stosowania tych regulacji do wszystkich rodzajów kredytów konsumenckich przyczyni się do większej ochrony konsumentów i ujednolici zasady wobec kredytodawców.” Należy podkreślić, że przepisy dla instytucji pożyczkowych (do których odwołuje się projektodawca w uzasadnieniu) wprowadzono za naruszenia elementów procedury dokonywania oceny zdolności kredytowej możliwych do weryfikacji (art. 9a ust. 1 i 2 – udzielenie kredytu przy braku pozytywnej oceny; brak analizy danych gromadzonych w bazach danych prowadzonych na podstawie odrębnych	Uwaga wyjaśniona. Rozwiązanie funkcjonuje na gruncie obecnie obowiązujących przepisów, a jego utrzymanie w projekcie realizuje obowiązek zapewnienia sankcji, określony w art. 44 dyrektywy 2023/2225.

		przepisów. Tymczasem proponowane w projekcie rozszerzenie sankcji obejmuje naruszenia o charakterze ocennym, nieweryfikowalnym, umożliwiające dowolną interpretację (np. nieprzeprowadzenie oceny zdolności „w interesie konsumenta”, nie uwzględnienie „czynników istotnych”, czy też zapewnienie, że konsument „będzie zdolny” do spłaty kredytu). To powoduje, że sposób stosowania tej sankcji może zależeć od swobodnej interpretacji przesłanek niedookreślonych, o charakterze celowościowym, będących klauzulami generalnymi. To z kolei generuje ryzyko jeśli chodzi o cały rynek dochodzenia wierzytelności i obrotu wierzytelnościami. Tak zaprojektowana sankcja wprowadzi niepewność na poziomie systemowym. Łatwość i nieprzewidywalność jej stosowania może realnie wpłynąć na pogorszenie jakości portfela kredytów konsumenckich. W konsekwencji może przyczynić się „sztucznego” wzrostu wskaźników NPL, co będzie stawiało polski rynek w gorszej pozycji konkurencyjnej i od strony nadzorczej będzie utrudniało właściwą ocenę kondycji tego rynku. Należy podkreślić, że propozycja takiego brzmienia przepisu sankcyjnego nie była poprzedzona właściwie żadną analizą wskazującą na potrzebę wprowadzenia tak skrajnego rozwiązania. Przeciwnie, publicznie dostępne informacje wskazują, że poziom zagrożonych kredytów konsumenckich (opóźnienia powyżej 90 dni) od lat sukcesywnie spada. O ile w latach 2018 -2020 utrzymywał się na poziomie 10-11% to obecnie spadł do poziomu 6-7%. Opracowanie Zespołu Badań i Analiz ZBP na podstawie danych KNF Na koniec zwracamy uwagę, iż art. 41 z tytułu naruszenia art. 29 lub art. 30 projektu wprowadza sankcję dla kredytodawców, podobnie jak art. 36, czy art. 66 projektu, które nakładają sankcje dla kredytodawców za te same naruszenia, co w praktyce może powodować kumulację sankcji za to samo naruszenie, co jest sprzeczne z zasadą wyrażoną w art. 44 Dyrektywy, że kary powinny być skuteczne, proporcjonalne i odstraszające. Zwracamy też uwagę, że obecnie w prawie polskim	

			istnieją już przepisy umożliwiające KNF ukaranie banków za naruszenie przepisów o ocenie zdolności kredytowej.	
335.	Art. 41	Stowarzyszenie Prawa Konkurencji	Projektowany art. 41 przewiduje wyjątkowo surową sankcję w przypadku naruszenia przepisów art. 29, 30, 35 lub 40 albo udzielenia kredytu osobie zalegającej z innym zobowiązaniem powyżej 6 miesięcy (z wyłączeniem sytuacji, gdy kredyt służy spłacie tej zaległości). W przypadku naruszenia art. 29 i 30 dochodzi tym samym do kumulacji sankcji: z jednej strony naruszenia tych przepisów proponuje się objąć sankcją kredytu darmowego, a z drugiej - zakazem zbycia wierzytelności oraz czasowym zawieszeniem możliwości jej dochodzenia, przy jednoczesnym zawieszeniu naliczania odsetek i kosztów. Taka podwójna sankcja jest nieproporcjonalna i może mieć poważne skutki systemowe, zarówno dla zdolności kredytodawcy do odzyskiwania należności, jak i dla płynności rynku wtórnego wierzytelności (zwłaszcza, że projektowane przepisy dotyczące oceny zdolności kredytowej są nieprecyzyjne). Mając na uwadze zasadę proporcjonalności proponujemy, aby naruszenia obowiązków w zakresie oceny zdolności kredytowej skutkowały jedną sankcją (albo kredyt darmowy, albo zakaz zbycia/dochodzenia wierzytelności).	Uwaga wyjaśniona. Rozwiązanie funkcjonuje na gruncie obecnie obowiązujących przepisów, a jego utrzymanie w projekcie realizuje obowiązek zapewnienia sankcji, określony w art. 44 dyrektywy 2023/2225.
336.	Art. 41	Izba Gospodarki Elektronicznej	Proponujemy usunięcie tego przepisu - sankcje nim wprowadzone są nieproporcjonalne, związane są z subiektywnymi, to jest innymi dla każdego kredytodawcy zasadami oceny zdolności kredytowej - poza zaległościami powyżej 6 miesięcy i dodatkowo pozbawione są wyjątków wprowadzonych obecnie w art. 9a ukk. Jeśli przepis miałby pozostać to proponujemy następujące brzmienie:	Uwaga wyjaśniona. Rozwiązanie funkcjonuje na gruncie obecnie obowiązujących przepisów, a jego utrzymanie w projekcie realizuje obowiązek zapewnienia sankcji, określony w art. 44 dyrektywy 2023/2225.

			“W przypadku gdy kredytodawca udzielił kredytu konsumenckiego z naruszeniem art. 35 lub 40 lub gdy z treści oświadczenia konsumenta i uzyskanych przez kredytodawcę informacji wynikało, że na dzień zawarcia umowy kredytu konsumenckiego konsument miał zaległości w spłacie innego zobowiązania pieniężnego, o wysokości co najmniej 200 zł wynoszące powyżej 6 miesięcy, a kredyt konsumencki nie był przeznaczony na spłatę tej zaległości, to: 1)zbycie wierzytelności z tej umowy w drodze przelewu lub w inny sposób jest nieważne; 2)dochodzenie wierzytelności jest dopuszczalne dopiero po dniu całkowitej spłaty wcześniejszego zobowiązania, jego wygaśnięcia lub po prawomocnym stwierdzeniu przez sąd nieistnienia tego zobowiązania - przy czym zakaz zbywania wierzytelności i jej dochodzenia nie wstrzymuje biegu przedawnienia, a za okres zakazu zbywania wierzytelności i jej dochodzenia nie można doliczać odsetek lub pozaodsetkowych kosztów kredytu, a także innych opłat związanych z tą wierzytelnością. 2.Okoliczności, o których mowa w ust. 1 sąd bada na zarzut konsumenta. 3. Przepisów ust. 1 pkt. 1) i 2) nie stosuje się, jeżeli łączna wysokość ustalonych w umowie pozaodsetkowych kosztów kredytu i odsetek jest niższa od połowy sumy maksymalnej wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu, o której mowa w art. 59, oraz odsetek maksymalnych, o których mowa w art. 359 § 2¹ ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny.” W zakresie kwoty 200 zł - jest to minimalna kwota na jaką musi opiewać zobowiązane by możliwe było wpisanie do biura informacji gospodarczej.	
337.	art. 41	Związek Przedsiębiorstw	Przepis ten wprowadza kolejną, bardzo surową sankcję za niewypełnienie niedookreślonych, bardzo ogólnie sformułowanych obowiązków. Ocenność przesłanek generujących tak poważne	Uwaga wyjaśniona. Rozwiązanie funkcjonuje na gruncie obecnie

		Finansowych w Polsce konsekwencje spowoduje znaczny wzrost ryzyka prawnego. Dodatkowo wskazujemy, że jeżeli przepis ten był wzorowany na istniejącym art. 9a ust. 5 ustawy o kredycie konsumenckim, to przepis nie został odzwierciedlony właściwie. Podsumowując, wnosimy o usunięcie tego przepisu z Projektu ustawy, ewentualnie ukształtowanie jego treści w oparciu o istniejące rozwiązanie z art. 9a ust. 5 UKK (co jak domniemujemy, było intencją Projektodawcy). Dodatkowo proponujemy określić minimalną kwotę zaległości skutkującą sankcją wskazaną w tym przepisie, w wysokości co najmniej 200 złotych, co znajduje swoje systemowe uzasadnienie w art. 14 ust. 1 pkt 2 ustawy o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych – jest to kwota uprawniająca do przekazania do biura informacji gospodarczej informacji o zobowiązaniu dłużnika będącego konsumentem. Propozycja zapisu: a) art. 41 otrzymuje brzmienie: <i>„1. W przypadku gdy kredytodawca udzielił kredytu konsumenckiego z naruszeniem art. 29 ust. 1 lub gdy z treści oświadczenia konsumenta i uzyskanych przez kredytodawcę informacji wynikało, że na dzień zawarcia umowy kredytu konsumenckiego konsument miał zaległości w spłacie innego zobowiązania pieniężnego wynoszące powyżej 6 miesięcy w kwocie co najmniej 200 złotych, a kredyt konsumencki nie był przeznaczony na spłatę tej zaległości, to:</i> <i>1)zbycie wierzytelności z tej umowy w drodze przelewu lub w inny sposób jest nieważne;</i> <i>2)dochodzenie wierzytelności jest dopuszczalne dopiero po dniu całkowitej spłaty wcześniejszego zobowiązania, jego wygaśnięcia lub po prawomocnym stwierdzeniu przez sąd nieistnienia tego zobowiązania - przy czym zakaz zbywania wierzytelności i jej</i>	obowiązujących przepisów, a jego utrzymanie w projekcie realizuje obowiązek zapewnienia sankcji, określony w art. 44 dyrektywy 2023/2225.

			<i>dochodzenia nie wstrzymuje biegu przedawnienia, a za okres zakazu zbywania wierzytelności i jej dochodzenia nie można doliczać odsetek lub pozaodsetkowych kosztów kredytu, a także innych opłat związanych z tą wierzytelnością.</i> <i>2. Okoliczności, o których mowa w ust. 1 sąd bada na zarzut konsumenta.</i> <i>3. Przepisów ust. 1 pkt. 1) i 2) nie stosuje się, jeżeli łączna wysokość ustalonych w umowie pozaodsetkowych kosztów kredytu i odsetek jest niższa od połowy sumy maksymalnej wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu, o której mowa w art. 59, oraz odsetek maksymalnych, o których mowa w art. 359 § 2¹ ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny.”</i>	
338.	art. 41	Konfederacja Lewiatan	Rekomendujemy usunięcie tego przepisu - sankcje nim wprowadzone są nieproporcjonalne, związane są z subiektywnymi, to jest innymi dla każdego kredytodawcy zasadami oceny zdolności kredytowej - poza zaległościami powyżej 6 miesięcy i dodatkowo pozbawione są wyjątków wprowadzonych obecnie w art. 9a o kredycie konsumenckim. Należy wskazać, że ustawa przewiduje równoległe sankcje za te same naruszenia – oprócz sankcji z art. 41 ustawa wprowadza w art. 66 sankcję kredytu darmowego. Wprowadzenie licznych, surowych sankcji za naruszenie norm o ogólnym, nieprecyzyjnym charakterze narusza zasadę proporcjonalności z art. 44 ust. 1 dyrektywy. Najwyższe kompetencje w zakresie poprawności i sposobu oceny zdolności kredytowej posiada wyspecjalizowany organ publiczny, tj. Komisja Nadzoru Finansowego. W zakresie zasad zarządzania detalicznymi ekspozycjami kredytowymi KNF wydał Rekomendację T. Poddanie badania poprawności oceny zdolności kredytowej pod osąd sądowy (a w praktyce ocenie powołanych biegłych), a także jednoczesne oparcie jej o nieostre kryteria ustawowe przy równoległym wprowadzeniu niezwykle surowych sankcji doprowadzi m.in. do: prewencyjnego zaostrożenia polityk kredytowych	Uwaga wyjaśniona. Rozwiązanie funkcjonuje na gruncie obecnie obowiązujących przepisów, a jego utrzymanie w projekcie realizuje obowiązek zapewnienia sankcji, określony w art. 44 dyrektywy 2023/2225.

			banków w związku z powstaniem trudnego do oszacowania ryzyka, czy wygenerowania ryzyka systemowego dla sektora bankowego.	
339.	art. 41	Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa	Z kolei projektowany art. 41 nie stanowi implementacji dyrektywy CCDII - w dyrektywie CCDII brak jest bowiem jego odpowiednika. Jak wskazano w uzasadnieniu „projekt ustawy w art. 41 wprowadza regulacje chroniące konsumenta w przypadku naruszenia przepisów dotyczących prawidłowego dokonywania oceny zdolności kredytowej. Zgodnie z tym przepisem, w przypadku udzielenia kredytu konsumentowi z naruszeniem art. 29, art. 30, art. 35 oraz art. 40 lub gdy z treści oświadczenia konsumenta lub uzyskanych przez kredytodawcę informacji wynikało, że na dzień zawarcia umowy o kredyt konsument konsument miał zaległości w spłacie innego zobowiązania pieniężnego wynoszące powyżej 6 miesięcy, a kredyt konsument nie był przeznaczony na spłatę tej zaległości, to zbycie wierzytelności z tej umowy w drodze przelewu lub w inny sposób jest nieważne, a dochodzenie wierzytelności jest dopuszczalne dopiero po dniu całkowitej spłaty wcześniejszego zobowiązania, jego wygaśnięcia lub po prawomocnym stwierdzeniu przez sąd nieistnienia tego zobowiązania - przy czym zakaz zbywania wierzytelności i jej dochodzenia nie wstrzymuje biegu przedawnienia, a za okres zakazu zbywania wierzytelności i jej dochodzenia nie można doliczać odsetek lub pozaodsetkowych kosztów kredytu, a także innych opłat związanych z tą wierzytelnością. De lege lata regulacje te mają zastosowanie do instytucji pożyczkowych - art. 9a ust. 5 obowiązującej ustawy. Rozszerzenie stosowania tych regulacji do wszystkich rodzajów kredytów konsumentów przyczyni się do większej ochrony konsumentów i ujednolici zasady wobec kredytodawców.”. Zauważyć należy, że naruszenie art. 29 projektu ustawy (obowiązek dokonania oceny zdolności kredytowej w interesie konsumenta w celu zapobieżenia nieodpowiedzialnemu udzielaniu kredytów i nadmiernemu zadłużeniu) objęte jest m.in. sankcją wynikającą z projektowanego art. 66 ust. 3, zgodnie z którą w przypadku naruszenia m.in. tego przepisu	Uwaga wyjaśniona. Rozwiązanie funkcjonuje na gruncie obecnie obowiązujących przepisów, a jego utrzymanie w projekcie realizuje obowiązek zapewnienia sankcji, określony w art. 44 dyrektywy 2023/2225.

		konsument, po złożeniu kredytodawcy pisemnego oświadczenia, zwraca kredyt bez odsetek i innych kosztów kredytu należnych kredytodawcy, w terminie i w sposób ustalony w umowie o kredyt konsumencki. W Polsce, co do zasady nie występuje problem przekredytowania w związku z brakiem badania zdolności kredytowej lub jej nieprawidłowym badaniem. Kredytodawcy ustawowo uprawnieni do udzielania kredytów obowiązani są do oceny zdolności kredytowej na podstawie odpowiednio ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych lub Prawa bankowego, kwestie te są objęte także odpowiednimi rekomendacjami Komisji Nadzoru Finansowego adresowanymi do tych kredytodawców. Obecnie obowiązująca ustawa o kredycie konsumenckim obowiązkiem tym objęła także firmy pożyczkowe oraz poddała je nadzorowi Komisji Nadzoru Finansowego. Kredytodawcy zostali także objęci mechanizmami wymiany informacji o zadłużeniu ich klientów na podstawie regulacji Prawa bankowego. Proponowane w projekcie rozszerzenie sankcji obejmuje naruszenia o charakterze ocennym, nieweryfikowalnym, umożliwiające dowolną interpretację (np. nieprzeprowadzenie oceny zdolności „w interesie konsumenta”, nieuwzględnienie „czynników istotnych”, czy też zapewnienie, że konsument „będzie zdolny” do spłaty kredytu). To powoduje, że sposób stosowania tej sankcji może zależeć od swobodnej interpretacji przesłanek niedookreślonych, o charakterze celowościowym, będących klauzulami generalnymi. To z kolei generuje ryzyko jeśli chodzi o cały rynek dochodzenia wierzytelności i obrotu wierzytelnościami. Tak zaprojektowana sankcja wprowadzi niepewność na poziomie systemowym. Łatwość i nieprzewidywalność jej stosowania może realnie wpłynąć na pogorszenie jakości portfela kredytów konsumenckich. W konsekwencji może przyczynić się „sztucznego” wzrostu wskaźników NPL, co będzie stawiało polski rynek w gorszej pozycji konkurencyjnej i od strony nadzorczej będzie utrudniało właściwą ocenę kondycji tego rynku. Propozycja takiego brzmienia przepisu sankcyjnego, zawartego w art. 41 projektu, nie była poprzedzona właściwie żadną analizą wskazującą na potrzebę	

			wprowadzenia tak skrajnego rozwiązania. Norma ta dotyczy naruszeń objętych także innymi sankcjami proponowanymi w projekcie (w art. 36 oraz art. 66 ust. 3), co dodatkowo narusza zasadę proporcjonalności i wprowadza zbędną sankcję. W związku z powyższym Kasa Krajowa proponuje skreślić art. 41 w całości.	
340.	art. 41	Stowarzyszenie Stop Bankowemu Bezprawiu	Wnioskujemy o usunięcie przepisu.	Uwaga wyjaśniona. Rozwiązanie funkcjonuje na gruncie obecnie obowiązujących przepisów, a jego utrzymanie w projekcie realizuje obowiązek zapewnienia sankcji, określony w art. 44 dyrektywy 2023/2225.
341.	art. 41	Związek Pracodawców Branży Internetowej IAB Polska	Proponujemy usunięcie tego przepisu - sankcje nim wprowadzone są nieproporcjonalne, związane z subiektywnymi (poza przesłanką zaległości powyżej 6 miesięcy), to jest innymi dla każdego kredytodawcy zasadami oceny zdolności kredytowej - i dodatkowo pozbawione wyjątków wprowadzonych w obecnie obowiązującym art. 9a ust. 7 Ustawy o kredycie konsumenckim. W zakresie kwoty 200 zł - jest to minimalna kwota na jaką musi opiewać zobowiązane by możliwe było wpisanie do biura informacji gospodarczej, zgodnie z art. 14 ust. 1 pkt 2 Ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych Alternatywnie: W przypadku gdy kredytodawca udzielił konsumentowi kredytu konsumenckiego z naruszeniem art. 29, art. 30 35 lub art. 40 lub gdy z treści oświadczenia konsumenta lub i uzyskanych przez kredytodawcę	Uwaga wyjaśniona. Rozwiązanie funkcjonuje na gruncie obecnie obowiązujących przepisów, a jego utrzymanie w projekcie realizuje obowiązek zapewnienia sankcji, określony w art. 44 dyrektywy 2023/2225.

			informacji wynikało, że na dzień zawarcia umowy kredytu konsument miał zaległości w spłacie innego zobowiązania pieniężnego, o wysokości co najmniej 200 zł wynoszące powyżej 6 miesięcy, a kredyt konsumentki nie był przeznaczony na spłatę tej zaległości, to: 1)zbycie wierzytelności z tej umowy w drodze przelewu lub w inny sposób jest nieważne; 2)dochodzenie wierzytelności jest dopuszczalne dopiero po dniu całkowitej spłaty wcześniejszego zobowiązania, jego wygaśnięcia lub po prawomocnym stwierdzeniu przez sąd nieistnienia tego zobowiązania - przy czym zakaz zbywania wierzytelności i jej dochodzenia nie wstrzymuje biegu przedawnienia, a za okres zakazu zbywania wierzytelności i jej dochodzenia nie można doliczać odsetek lub pozaodsetkowych kosztów kredytu, a także innych opłat związanych z tą wierzytelnością. 2. Okoliczności, o których mowa w ust. 1 sąd bada na zarzut konsumenta. 3. Przepisów ust. 1 pkt. 1) i 2) nie stosuje się, jeżeli łączna wysokość ustalonych w umowie pozaodsetkowych kosztów kredytu i odsetek jest niższa od połowy sumy maksymalnej wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu, o której mowa w art. 59, oraz odsetek maksymalnych, o których mowa w art. 359 § 2¹ ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny.	
342.	Art. 41	Federacja Przedsiębiorców Polskich	Proponujemy usunięcie tego przepisu - sankcje nim wprowadzone są nieproporcjonalne, związane są z subiektywnymi, to jest innymi dla każdego kredytodawcy zasadami oceny zdolności kredytowej - poza zaległościami powyżej 6 miesięcy i dodatkowo pozbawione są wyjątków wprowadzonych obecnie w art. 9a ukk.	Uwaga wyjaśniona. Rozwiązanie funkcjonuje na gruncie obecnie obowiązujących przepisów, a jego utrzymanie w projekcie realizuje obowiązek zapewnienia

			Jeśli przepis miałby pozostać to proponujemy następujące brzmienie: “W przypadku gdy kredytodawca udzielił kredytu konsumenckiego z naruszeniem art. 35 lub 40 lub gdy z treści oświadczenia konsumenta i uzyskanych przez kredytodawcę informacji wynikało, że na dzień zawarcia umowy kredytu konsumenckiego konsument miał zaległości w spłacie innego zobowiązania pieniężnego, o wysokości co najmniej 200 zł wynoszące powyżej 6 miesięcy, a kredyt konsumencki nie był przeznaczony na spłatę tej zaległości, to: 1)zbycie wierzytelności z tej umowy w drodze przelewu lub w inny sposób jest nieważne; 2)dochodzenie wierzytelności jest dopuszczalne dopiero po dniu całkowitej spłaty wcześniejszego zobowiązania, jego wygaśnięcia lub po prawomocnym stwierdzeniu przez sąd nieistnienia tego zobowiązania - przy czym zakaz zbywania wierzytelności i jej dochodzenia nie wstrzymuje biegu przedawnienia, a za okres zakazu zbywania wierzytelności i jej dochodzenia nie można doliczać odsetek lub pozaodsetkowych kosztów kredytu, a także innych opłat związanych z tą wierzytelnością. 2.Okoliczności, o których mowa w ust. 1 sąd bada na zarzut konsumenta. 3. Przepisów ust. 1 pkt. 1) i 2) nie stosuje się, jeżeli łączna wysokość ustalonych w umowie pozaodsetkowych kosztów kredytu i odsetek jest niższa od połowy sumy maksymalnej wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu, o której mowa w art. 59, oraz odsetek maksymalnych, o których mowa w art. 359 § 2¹ ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny.” W zakresie kwoty 200 zł - jest to minimalna kwota na jaką musi opiewać zobowiązane by możliwe było wpisanie do biura informacji gospodarczej.	sankcji, określony w art. 44 dyrektywy 2023/2225.

343.	art. 42	Izba Gospodarki Elektronicznej	Proponujemy by do art. 42 dodać kolejne ustępy, będące odzwierciedleniem obecnych przepisów art. 9b ust. 3. W związku z tym proponujemy by ust. 3 przyjął brzmienie zaproponowane niżej, co spowoduje też zmianę numeracji kolejnych ust. oraz zmianę odwołania w obecnym ust. 4 “3. Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się, jeżeli łącznie są spełnione następujące warunki: 1) w wyniku zawarcia umowy o kredyt konsumencki następuje transfer środków pieniężnych pochodzących z udzielanego kredytu przez kredytodawcę do sprzedawcy lub usługodawcy, z którym kredytobiorcę wiąże inna umowa lub relacja gospodarcza, a środki z udzielonego kredytu służą regulacji zobowiązań kredytobiorcy z tytułu umowy lub relacji gospodarczej kredytobiorcy z tym sprzedawcą lub usługodawcą; 2) udzielenie kredytu konsumenckiego następuje na odległość z wykorzystaniem przez kredytobiorcę środków komunikacji elektronicznej, a konsument został uwierzytelniony z wykorzystaniem indywidualnych danych uwierzytelniających; 3) kredyt konsumencki udzielany jest w związku z umową o charakterze ciągłym, regulującą zasady jego udzielania, oraz: a) łączna wartość wszystkich zobowiązań do zapłaty z tytułu udzielonych kredytów konsumenckich w związku z umową o charakterze ciągłym w żadnym momencie nie przekracza wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę, ustalanego na podstawie ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę, oraz b) przed zawarciem umowy o charakterze ciągłym następuje weryfikacja: – zastrzeżenia numeru PESEL w rejestrze zastrzeżeń numerów PESEL i poinformowanie konsumenta o braku weryfikacji tego zastrzeżenia przed udzielaniem poszczególnych kredytów	Uwaga uwzględniona.

			konsumenckich w ramach tej umowy, – tożsamości konsumenta z wykorzystaniem rozwiązań umożliwiających jego identyfikację.” W uzasadnieniu do projektu ustawy wskazano:” Art. 42 projektu ustawy jest tożsamy z art. 9b obowiązującej ustawy.” Tymczasem w projekcie pominięto jeden z ust, obecnego art. 9b - nie wykazując żadnego uzasadnienia dla takiego pominięcia. W zw. Z tym postulujemy faktyczne przeniesienie obecnych regulacji art. 9b ukk do nowej ustawy.	
344.	Art. 42	Konfederacja Lewiatan	W uzasadnieniu do projektu ustawy wskazano: „Art. 42 projektu ustawy jest tożsamy z art. 9b obowiązującej ustawy.” Tymczasem w projekcie pominięto jeden z ust, obecnego art. 9b - nie wykazując żadnego uzasadnienia dla takiego pominięcia. W zw. Z tym postulujemy faktyczne przeniesienie obecnych regulacji art. 9b ukk do nowej ustawy.	Uwaga uwzględniona.
345.	Art. 42	Federacja Przedsiębiorców Polskich	Proponujemy by do art. 42 dodać kolejne ustępy, będące odzwierciedleniem obecnych przepisów art. 9b ust. 3. W związku z tym proponujemy by ust. 3 przyjął brzmienie zaproponowane niżej, co spowoduje też zmianę numeracji kolejnych ust. oraz zmianę odwołania w obecnym ust. 4 “3. Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się, jeżeli łącznie są spełnione następujące warunki: 1) w wyniku zawarcia umowy o kredyt konsumencki następuje transfer środków pieniężnych pochodzących z udzielanego kredytu przez kredytodawcę do sprzedawcy lub usługodawcy, z którym kredytobiorcę wiąże inna umowa lub relacja gospodarcza, a środki z udzielonego kredytu służą regulacji zobowiązań kredytobiorcy z tytułu umowy lub relacji gospodarczej kredytobiorcy z tym sprzedawcą lub usługodawcą; 2) udzielenie kredytu konsumenckiego następuje na odległość z wykorzystaniem przez kredytobiorcę środków komunikacji	Uwaga uwzględniona.

			elektronicznej, a konsument został uwierzytelniony z wykorzystaniem indywidualnych danych uwierzytelniających; 3) kredyt konsumencki udzielany jest w związku z umową o charakterze ciągłym, regulującą zasady jego udzielania, oraz: a) łączna wartość wszystkich zobowiązań do zapłaty z tytułu udzielonych kredytów konsumenckich w związku z umową o charakterze ciągłym w żadnym momencie nie przekracza wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę, ustalanego na podstawie ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę, oraz b) przed zawarciem umowy o charakterze ciągłym następuje weryfikacja: – zastrzeżenia numeru PESEL w rejestrze zastrzeżeń numerów PESEL i poinformowanie konsumenta o braku weryfikacji tego zastrzeżenia przed udzielaniem poszczególnych kredytów konsumenckich w ramach tej umowy, – tożsamości konsumenta z wykorzystaniem rozwiązań umożliwiających jego identyfikację.” W uzasadnieniu do projektu ustawy wskazano:” Art. 42 projektu ustawy jest tożsamy z art. 9b obowiązującej ustawy.” Tymczasem w projekcie pominięto jeden z ust, obecnego art. 9b - nie wykazując żadnego uzasadnienia dla takiego pominięcia. W zw. Z tym postulujemy faktyczne przeniesienie obecnych regulacji art. 9b ukk do nowej ustawy.	
346.	Art. 42 ust. 3	Związek Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce	W uzasadnieniu do Projektu ustawy wskazano, iż „<i>art. 42 projektu ustawy jest tożsamy z art. 9b obowiązującej ustawy</i>”. Tymczasem w Projekcie ustawy pominięto jeden z ustępów (ust. 3) obecnego art. 9b UKK - nie wykazując żadnego uzasadnienia dla takiego pominięcia. W związku z powyższym, w ślad za uzasadnieniem do Projektu ustawy,	Uwaga uwzględniona.

			postulujemy faktyczne przeniesienie obecnych regulacji art. 9b UKK do nowej ustawy. Biorąc powyższe pod uwagę, do art. 42 Projektu ustawy postulujemy dodać kolejne ustępy, będące odzwierciedleniem obecnych przepisów art. 9b ust. 3 UKK. W związku z tym proponujemy by ust. 3 przyjął brzmienie zaproponowane niżej, co spowoduje też zmianę numeracji kolejnych ust. oraz zmianę odwołania w obecnym ust. 4 Propozycja zapisu: a) art. 42 ust. 3 otrzymuje brzmienie: <i>„3. Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się, jeżeli łącznie są spełnione następujące warunki:</i> <i>1) w wyniku zawarcia umowy o kredyt konsumencki następuje transfer środków pieniężnych pochodzących z udzielonego kredytu przez kredytodawcę do sprzedawcy lub usługodawcy, z którym kredytobiorcę wiąże inna umowa lub relacja gospodarcza, a środki z udzielonego kredytu służą regulacji zobowiązań kredytobiorcy z tytułu umowy lub relacji gospodarczej kredytobiorcy z tym sprzedawcą lub usługodawcą;</i> <i>2) udzielenie kredytu konsumenckiego następuje na odległość z wykorzystaniem przez kredytobiorcę środków komunikacji elektronicznej, a konsument został uwierzytelniony z wykorzystaniem indywidualnych danych uwierzytelniających;</i> <i>3) kredyt konsumencki udzielany jest w związku z umową o charakterze ciągłym, regulującą zasady jego udzielania, oraz:</i> <i>a) łączna wartość wszystkich zobowiązań do zapłaty z tytułu udzielonych kredytów konsumenckich w związku z umową o charakterze ciągłym w żadnym momencie nie przekracza wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę, ustalanego na podstawie ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę, oraz</i>	

			<i>b) przed zawarciem umowy o charakterze ciągłym następuje weryfikacja:</i> <i>– zastrzeżenia numeru PESEL w rejestrze zastrzeżeń numerów PESEL i poinformowanie konsumenta o braku weryfikacji tego zastrzeżenia przed udzielaniem poszczególnych kredytów konsumenckich w ramach tej umowy,</i> <i>– tożsamości konsumenta z wykorzystaniem rozwiązań.”</i>	
347.	Art. 42 (dodanie nowego ustępu 3. i odpowiednie dopasowanie numeracji kolejnych ustępów. Obecny ustęp 3 bez zmian, z wyjątkiem zmiany numeracji.)	Związek Pracodawców Branży Internetowej IAB Polska	3. Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się, jeżeli łącznie są spełnione następujące warunki: 1) w wyniku zawarcia umowy o kredyt konsumencki następuje transfer środków pieniężnych pochodzących z udzielanego kredytu przez kredytodawcę do sprzedawcy lub usługodawcy, z którym kredytobiorcę wiąże inna umowa lub relacja gospodarcza, a środki z udzielonego kredytu służą regulacji zobowiązań kredytobiorcy z tytułu umowy lub relacji gospodarczej kredytobiorcy z tym sprzedawcą lub usługodawcą; 2) udzielenie kredytu konsumenckiego następuje na odległość z wykorzystaniem przez kredytobiorcę środków komunikacji elektronicznej, a konsument został uwierzytelniony z wykorzystaniem indywidualnych danych uwierzytelniających; 3) kredyt konsumencki udzielany jest w związku z umową o charakterze ciągłym, regulującą zasady jego udzielania, oraz: a) łączna wartość wszystkich zobowiązań do zapłaty z tytułu udzielonych kredytów konsumenckich w związku z umową o charakterze ciągłym w żadnym momencie nie przekracza wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę, ustalanego na podstawie ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę, oraz b) przed zawarciem umowy o charakterze ciągłym następuje weryfikacja: – zastrzeżenia numeru PESEL w rejestrze zastrzeżeń numerów	Uwaga uwzględniona.

			PESEL i poinformowanie konsumenta o braku weryfikacji tego zastrzeżenia przed udzielaniem poszczególnych kredytów konsumenckich w ramach tej umowy, – tożsamości konsumenta z wykorzystaniem rozwiązań umożliwiających jego identyfikację. Proponujemy by do art. 42 Projektu dodać kolejne ustępy, będące odzwierciedleniem obecnych przepisów Ustawy o kredycie konsumenckim, art. 9b ust. 3. W związku z tym proponujemy by ust. 3 przyjął brzmienie zaproponowane niżej, co spowoduje też zmianę numeracji kolejnych ust. oraz zmianę odwołania w obecnym ust. 4 W uzasadnieniu do projektu ustawy wskazano: "Art. 42 projektu ustawy jest tożsamy z art. 9b obowiązującej ustawy." Tymczasem w projekcie pominięto jeden z ustępów, obecnego art. 9b - nie wykazując żadnego uzasadnienia dla takiego pominięcia. W związku z tym postulujemy faktyczne przeniesienie obecnych regulacji art. 9b obecnie obowiązującej ustawy do Projektu.	
348.	Art. 42 ust. 2	Związek Banków Polskich	Proponujemy zmianę brzmienia art. 42 ust. 2: <i>2. Kredytodawca nie może domagać się od konsumenta i jego następców prawnych zaspokojenia roszczenia z tytułu zawarcia umowy o kredyt konsumencki ani zbyć wierzytelności powstałej z tej umowy, jeżeli w chwili zawarcia umowy, jeżeli przed zawarciem umowy, z której wynika dochodzone roszczenie, w momencie weryfikacji zgodnie z ust. 1 numer PESEL konsumenta był zastrzeżony w rejestrze zastrzeżeń numerów PESEL.</i> Uzasadnienie W naszej ocenie obecne brzmienie przepisów może budzić wątpliwości z uwagi na fakt, że ust. 1 obliuguje kredytodawcę do weryfikacji nr PESEL przed zawarciem umowy, natomiast sankcja wynikająca z ust. 2 dotyczy sytuacji, w której PESEL był zastrzeżony w momencie zawarcia umowy. Jest to niespójność, która powoduje, że sankcja obejmuje szerszy	Uwaga wyjaśniona. Ochrona konsumenta wymaga aby ta weryfikacja była dokonywana w chwili zawierania umowy.

			obowiązek (chwila zawarcia umowy), niż ten wynikający z ust. 1 (weryfikacja przed zawarciem umowy). Ustęp pierwszy jasno określa moment weryfikacji bazy PESEL i ma to miejsce przed zawarciem umowy. Zwracamy uwagę, że uwzględnienie ww. poprawki będzie wymagać zmiany odpowiednich przepisów Prawa bankowego dot. zastrzeżeń PESEL (zmiana wynikowa).	
349.	Art. 43 ust. 3	Stowarzyszenie Prawa Konkurencji	Proponujemy doprecyzowanie brzmienia projektowanego art. 43 ust. 3 w następujący sposób: „Do ustalania reprezentatywnego przykładu, o którym mowa w ust. 2, przepis art. 10 ust. 2 stosuje się.”.	Uwaga wyjaśniona. Przepis sformułowano zgodnie z zasadami techniki legislacyjnej – ust. 3 odnosi się do ustępu znajdującego się powyżej tej jednostki redakcyjnej, więc nie zachodzi potrzeba wprowadzania odesłań wewnątrz jednego artykułu.
350.	Art. 45	Federacja Przedsiębiorców Polskich	Postulujemy pozostawienie procesu restrukturyzacji dokonywanego według obecnie obowiązującego i zasadniczo analogicznego przepisu art. 21 a UKK. Przepis art. 21 a UKK obowiązuje od dnia 19 lutego 2025 roku, tym samym należy podkreślić, że dopiero co kredytodawcy dostosowali swoje procesy windykacyjne do nowej regulacji (obowiązującej przez 5 miesięcy), a już projektodawca proponuje kolejne zmiany w obowiązujących wewnętrznie procesach.	Uwaga wyjaśniona. Regulacja powieli treść art. 35 ust. 1 dyrektywy 2023/2225 i jednocześnie nie zawiera istotnych zmian merytorycznych w stosunku do obecnie obowiązującego art. 21a ustawy o kredycie konsumenckim.
351.	Art. 45	Pracodawcy RP	W zakresie niniejszego przepisu projektu ustawy postulujemy pozostawienie procesu restrukturyzacji dokonywanego według obecnie obowiązującego i zasadniczo analogicznego przepisu art. 21 a UKK. Przepis art. 21 a UKK obowiązuje od dnia 19 lutego 2025 roku, tym	Uwaga wyjaśniona. Regulacja powieli treść art. 35 ust. 1 dyrektywy 2023/2225 i jednocześnie

			samym należy podkreślić, że dopiero co kredytodawcy dostosowali swoje procesy windykacyjne do nowej regulacji (obowiązującej przez 5 miesięcy), a już projektodawca proponuje kolejne zmiany w obowiązujących wewnętrznie procesach.	nie zawiera istotnych zmian merytorycznych w stosunku do obecnie obowiązującego art. 21a ustawy o kredycie konsumenckim.
352.	Art. 45	Polski Związek Instytucji Pożyczkowych	W zakresie niniejszego przepisu Projektu Ustawy postulujemy pozostawienie procesu restrukturyzacji dokonywanego według obecnie obowiązującego i zasadniczo analogicznego przepisu art. 21 a UKK. Przepis art. 21 a UKK obowiązuje od dnia 19 lutego 2025 roku, tym samym należy podkreślić, że dopiero co kredytodawcy dostosowali swoje procesy windykacyjne do nowej regulacji (obowiązującej przez 5 miesięcy), a już projektodawca proponuje kolejne zmiany w obowiązujących wewnętrznie procesach.	Uwaga wyjaśniona. Regulacja powieliła treść art. 35 ust. 1 dyrektywy 2023/2225 i jednocześnie nie zawiera istotnych zmian merytorycznych w stosunku do obecnie obowiązującego art. 21a ustawy o kredycie konsumenckim.
353.	Art. 45	Związek Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce	Przepis art. 45 Projektu ustawy jest wyznacznikiem działań kredytodawcy w ramach tzw. restrukturyzacji zadłużenia i implementuje art. 35 Dyrektywy CCD II. Wskazujemy jednakże, że przepis ten został niewłaściwie zaimplementowany, gdyż: - wyraz: „oferuje” oznacza bezwzględny obowiązek, tymczasem mogą być sytuacje, w których wniosek klienta o restrukturyzację jest bezpodstawny (Dyrektywa CCD II, w art. 35 ust. 1, również używa sformułowania „w stosownych przypadkach”), - nie zachowano spójności terminów. W art. 45 ust. 1 Projektu ustawy termin to 14 dni od dnia otrzymania zawiadomienia (co wskazuje na dni kalendarzowe), a w ust. 2 – termin to 14 dni roboczych. - brakuje ograniczenia, o którym mowa w art. 35 ust. 1 zd. 3 Dyrektywy CCD II – to jest, że oferowanie restrukturyzacji następuje tylko raz, z wyjątkiem uzasadnionych przypadków. W związku z powyższym, proponujemy doprecyzowanie treści art. 45	Uwaga uwzględniona.

			Projekt ustawy w następujący sposób: Propozycja zapisu: a) art. 45 ust. 1,2,3 otrzymują brzmienie: <i>„1. W przypadku gdy konsument opóźnia się ze spłatą zobowiązania z tytułu udzielonego kredytu konsumenckiego, kredytodawca wzywa go do dokonania spłaty, wyznaczając termin, nie krótszy niż 14 dni roboczych od dnia otrzymania zawiadomienia.</i> <i>2. W wezwaniu, o którym mowa w ust. 1, kredytodawca informuje konsumenta o możliwości złożenia, w terminie 14 dni roboczych od dnia otrzymania wezwania, wniosku o restrukturyzację zadłużenia</i> <i>3. Kredytodawca, na wniosek konsumenta, uwzględniając jego sytuację, może wyrazić zgodę na restrukturyzację zadłużenia polegającą na całkowitym albo częściowym refinansowaniu umowy o kredyt albo zmianie postanowień umowy o kredyt, która może obejmować, w szczególności: [...]”</i>	
354.	Art. 45 ust. 1 i ust 3	Związek Banków Polskich	Proponujemy zmianę brzmienia art. 45 ust. 1 i ust. 3: Art. 45. 1. <i>W przypadku gdy konsument opóźnia się ze spłatą zobowiązania z tytułu udzielonego kredytu konsumenckiego, kredytodawca wzywa go do dokonania spłaty, wyznaczając termin, nie krótszy niż 14 dni roboczych od dnia otrzymania zawiadomienia.</i> <i>(...)</i> 3. Kredytodawca, na wniosek konsumenta, ~~oferuje konsumentowi,~~ uwzględniając jego sytuację, może wyrazić zgodę na restrukturyzację zadłużenia polegającą na całkowitym albo częściowym refinansowaniu umowy o kredyt albo lub zmianie postanowień umowy o kredyt, która może	Uwaga uwzględniona.

			<i>obejmować, w szczególności:</i> <i>Odnośnie do ust. 1 występuje niespójność w przepisie – w ust. 1 jest 14 dni, a w ust. 2 jest 14 dni roboczych. Proponujemy dodanie sformułowania „roboczych” do ust. 1.</i> <i>Odnośnie do ust. 3 z przepisu powinno wyraźnie wynikać, że umożliwienie restrukturyzacji zadłużenia powinno być poprzedzone zbadaniem przez bank sytuacji klienta, między innymi w celu ustalenia, czy dane narzędzie restrukturyzacyjne jest dla niego odpowiednie. Takie rozwiązanie przyjęte jest w obecnej wersji ustawy o kredycie konsumenckim i zostało wprowadzone w 2025 r. Taki przepis byłby również spójny z art. 75c ust. 3 Prawa bankowego.</i> <i>Ponadto, zamiast obligatoryjnych form restrukturyzacji wprowadzenie form fakultatywnych tak jak to przewiduje dyrektywa. Dlatego postulujemy zastąpić słowo „albo” słowem „lub”.</i>	
355.	Art. 45 ust. 2	Stowarzyszenie Prawa Konkurencji	Proponowany w projekcie art. 45 ust. 2 termin 14 dni roboczych na złożenie wniosku o restrukturyzację zadłużenia jest nieproporcjonalnie długi, zwłaszcza w kontekście kredytów krótkoterminowych, gdzie dynamika zaległości wymaga szybkiego działania. Może to sztucznie wydłużać stan niepewności co do dalszych kroków windykacyjnych, blokować możliwość skutecznego zarządzania portfelem wierzytelności i narażać kredytodawcę na pogłębianie się zadłużenia konsumenta. Tak długi okres może również prowadzić do nadużyć, w których wniosek składany jest instrumentalnie w ostatnim dniu, bez realnej intencji porozumienia. Uwzględniając potrzebę wyważenia ochrony konsumenta oraz ochrony uzasadnionych interesów kredytodawców wystarczający i racjonalny wydaje się termin 7 dni kalendarzowych. Natomiast w przypadku określenia terminu w dniach roboczych konieczne byłoby precyzyjne zdefiniowanie tego, co należy rozumieć pod pojęciem „dzień roboczy”.	Uwaga częściowo uwzględniona. Przepis po zmianach odwołuje się do dni (zrezygnowano z dookreślenia „robocze”). Co się tyczy długości terminu, projektodawca pozostał przy dotychczasowym rozwiązaniu, zaproponowana regulacja ma charakter prokonsumencki.

356.	Art. 45 ust. 3	Izba Gospodarki Elektronicznej	Proponujemy by przepis otrzymał brzmienie: “3. Kredytodawca, na wniosek konsumenta, uwzględniając jego sytuację, może wyrazić zgodę na restrukturyzację zadłużenia polegającą na całkowitym albo częściowym refinansowaniu umowy o kredyt albo zmianie postanowień umowy o kredyt, która może obejmować, w szczególności: [...]” Wyraz: “oferuje” oznacza bezwzględny obowiązek, tymczasem mogą być sytuacje w których wniosek klienta o restrukturyzację jest bezpodstawny.	Uwaga uwzględniona.
357.	Art. 45 ust. 3	Związek Pracodawców Branży Internetowej IAB Polska	Kredytodawca, na wniosek konsumenta, oferuje konsumentowi uwzględniając jego sytuację, może wyrazić zgodę na restrukturyzację zadłużenia polegającą na całkowitym albo częściowym refinansowaniu umowy o kredyt albo zmianie postanowień umowy o kredyt, która może obejmować, w szczególności: Wyraz: “oferuje” oznacza bezwzględny obowiązek, tymczasem w praktyce rynkowej mogą występować sytuacje w których wniosek klienta o restrukturyzację jest bezpodstawny. Bezwzględny obowiązek oferowania restrukturyzacji zadłużenia nie wynika również z implementowanego przepisu art. 35 ust. 1 CCD2, w którym stwierdzono, że działania restrukturyzacyjne stosuje się „w stosownych przypadkach”.	Uwaga uwzględniona.
358.	Art. 45 ust. 3	Federacja Przedsiębiorców Polskich	Niemniej, proponujemy by przepis otrzymał brzmienie: “3. Kredytodawca, na wniosek konsumenta, uwzględniając jego sytuację, może wyrazić zgodę na restrukturyzację zadłużenia polegającą na całkowitym albo częściowym refinansowaniu umowy o kredyt albo zmianie postanowień umowy o kredyt, która może obejmować, w szczególności: [...]” Wyraz: “oferuje” oznacza bezwzględny obowiązek, tymczasem mogą być sytuacje w których wniosek klienta o restrukturyzację jest bezpodstawny.	Uwaga uwzględniona.

359.	Art. 45 ust. 5	Stowarzyszenie Prawa Konkurencji	Projektowany art. 45 ust. 5 posługuje się sformułowaniem nieostrym („znaczące zwiększenie”), co może prowadzić do niepewności prawnej po stronie kredytodawców. W związku z powyższym proponujemy rozważenie doprecyzowania, kiedy dochodzi do znacznego zwiększenia całkowitej kwoty kredytu konsumenckiego, wymagającej ponownej oceny zdolności kredytowej (np. poprzez wskazanie poziomu procentowego).	Uwaga wyjaśniona. Przepis odzwierciedla brzmienie wdrażanego art. 35 ust. 1 dyrektywy 2023/2225.
360.	Art. 45 ust. 5 oraz doprecyzowanie nie uzasadnienia do tego artykułu	Związek Banków Polskich	Proponujemy zmianę brzmienia art. 45 ust. 5: <i>„5. Przed dokonaniem zmiany postanowień umowy o kredyt, o której mowa w ust. 3, której skutkiem jest ~~znaczące~~ znaczące zwiększenie całkowitej kwoty kredytu do zapłaty, kredytodawca dokonuje ponownej oceny zdolności kredytowej na podstawie uaktualnionych informacji.”</i> Uzasadnienie Projekt posługuje się w art. 45 ust. 5 oraz art. 40 podobnym sformułowaniem dotyczącym zwiększenia całkowitej kwoty kredytu, przy czym w art. 45 ust. 5 posługuje się określeniem “znaczącym” zwiększeniem, a w art 40 “znacznym”. Ponadto w art. 45 ust. 5 posłużono się określeniem “zwiększeniem całkowitej kwoty do zapłaty”, co jest niespójne z art. 40 projektu oraz art. 18 ust. 10 dyrektywy, które posługują się określeniem “całkowitej kwoty kredytu”. Wobec tego, proponujemy uspoźnienie art. 45 ust. 5 z art. 40 projektu oraz 18 ust. 10 dyrektywy. Zwracamy także uwagę na wieloznaczność użytego kryterium tj. “znaczące zwiększenie”. Jest ono nieostre, mogące powodować wątpliwości interpretacyjne. Uważamy zatem, że implementując należałoby doprecyzować tę przesłankę w przepisie. Alternatywnie prosimy o odpowiednie uzupełnienie uzasadnienia, które pozwoliłoby na wyinterpretowanie jakiej wielkości zmiana (np. określona w %) uznana byłaby za “znaczące zwiększenie”.	Uwaga częściowo uwzględniona. W przepisie posłużono się pojęciem „znaczące”. W pozostałym zakresie propozycja jest niezgodna z wdrażanym art. 35 ust. 1 dyrektywy 2023/2225, który stanowi że „Kredytodawcy nie są zobowiązani do przeprowadzenia oceny zdolności kredytowej zgodnie z art. 18 przy zmianie obowiązujących warunków umowy o kredyt zgodnie z akapitem trzecim lit. b) niniejszego ustępu, pod warunkiem że przy zmianie umowy o kredyt całkowita kwota do zapłaty przez konsumenta nie

				zostanie znacząco zwiększona”.
361.	Art. 45	Konfederacja Lewiatan	I. Powinna nastąpić zmiana w ust. 1 na użycie słowa „wezwanie”, tożsamego ze zwrotem używanym w ust. 2. II. Wyraz: “oferuje” oznacza bezwzględny obowiązek, tymczasem mogą być sytuacje w których wniosek klienta o restrukturyzację jest bezpodstawny. Proponujemy by art. 45 ust. 3 otrzymał brzmienie: „3. Kredytodawca, na wniosek konsumenta, uwzględniając jego sytuację, może wyrazić zgodę na restrukturyzację zadłużenia polegającą na całkowitym albo częściowym refinansowaniu umowy o kredyt albo zmianie postanowień umowy o kredyt, która może obejmować, w szczególności: [...]”	Uwaga uwzględniona kierunkowo.
362.	Art. 46 oraz art. 66 ust. 1 i 2	Związek Banków Polskich	Proponujemy poniższe brzmienie przepisu: (Uwaga! Przepis zawiera propozycję sankcji za naruszenie obowiązku, w zw. z czym odniesienie do przepisu art. 46 należy wykreślić z art. 66 - przepisu o sankcji kredytu darmowego) Art. 46. 1. Kredytodawca udziela kredytu konsumenckiego na wniosek konsumenta. 2. Zakazuje się domniemywania, że konsument złożył oświadczenie woli o zawarciu umowy o kredyt konsumencki lub umowy o usługę dodatkową, w szczególności przez milczącą zgodę, działanie domyślne lub niepodjęcie działania. 3. Treść pól wyboru zaznaczanych przy akceptacji warunków umowy o kredyt konsumencki lub umowy o usługę dodatkową formułuje się w sposób jednoznaczny i zrozumiały. Pola wyboru przedstawia się w sposób wyraźny i wyodrębniony od innych treści.	Uwaga wyjaśniona. Przepis doprecyzowano. Regulacja wdraża wymogi wynikające z art. 15 i 17 dyrektywy 2023/2225.

		4. Zakazuje się stosowania domyślnie zaznaczonych pól przy akceptacji warunków umowy o kredyt konsumencki lub umowy o usługę dodatkową. 5. W przypadku braku wniosku konsumenta i złożenia jednoznacznego oświadczenia woli konsumenta o zawarciu umowy, o których mowa w ust. 1 i 2, umowę o kredyt konsumencki uważa się za niezawartą. W przypadku zawarcia umowy o usługę dodatkową, skutek ten obejmuje także tę umowę. 6. W przypadku braku oświadczenia woli konsumenta o zawarciu umowy o usługę dodatkową, o którym mowa w ust. 2, umowę o usługę dodatkową uważa się za niezawartą Uzasadnienie Art. 46 w wersji zaproponowanej w projekcie jest nieprawidłowo zredagowany. Zgodnie z tabelą korelacji art. 46 projektu implementuje art. 15 CCD2. Termin „zgoda” użyty w tym artykule odnosi się de facto do sposobu złożenia oświadczenia woli o zawarciu umowy. Prawo unijne nie ustanowiło zharmonizowanych przepisów dotyczących składania oświadczeń woli. Wobec tego, dokonując implementacji przepisów dyrektywy należy dostosować przewidziane w prawie unijnym rozwiązania do instytucji prawnych już istniejących w danym porządku prawnym. W tym konkretnym przypadku należy zatem skorzystać z teorii oświadczenia woli, która uwzględnia wymogi przewidziane w art. 15 CCD2 (wykreślenie ust. 2). Pozostawienie propozycji w wersji zaproponowanej w projekcie może powodować istotne wątpliwości interpretacyjne. Użyte w proponowanym ust. 2 pojęcie „zgody” wraz z dookreśleniem sposobu jej wyrażenia, może sugerować, że zawarcie każdej umowy o kredyt konsumencki, oprócz oświadczenia woli (wyrażonego z zgodnie z przepisami KC) wymaga uzyskania od konsumenta, w odrębnym trybie „dodatkowej” zgody. Połączenie tego rozwiązania z „sankcją kredytu darowanego” z art. 66 ust.	

			1 projektu stanowi rozwiązanie skrajnie nieproporcjonalne, otwierające możliwość do nadużyć. Jednocześnie propozycja ZBP, zgodnie z brzmieniem dyrektywy, ogranicza względem KC możliwość zawarcia umowy o kredyt konsumenckim w sposób dorozumiany. Dodatkowo proponujemy dodanie do art. 46 sankcji za zawarcie umowy o kredyt konsumencki bez wniosku i jednoznacznego oświadczenia woli (czyli w sposób dorozumiany, milczącą zgodę, działanie domyślne lub niepodjęcie działania), co uwzględnia oczekiwanie ochrony konsumenta przed niezamówionymi kredytami. Skreślenie art. 66 ust. 1 i 2 Ze względu na przewidziany odrębny charakter sankcji za naruszenie art. 46, który ma zabezpieczać konsumenta przed ryzykiem związania go niezamówionym kredytem, zasadne jest wykreślenie odpowiednich przepisów sankcyjnych z art. 66. Charakter normy sformułowanej w art. 46 (dotyczący oceny prawidłowego zawarcia umowy) jest odrębny od kategorii szczegółowych obowiązków wymienionych w art. 66, których naruszenie nie wpływa na ważność umowy ale na możliwość dokonania przez konsumenta prawidłowej oceny ciążącego na nim obowiązku. Skutki naruszenia normy z art. 46 (brak związania umową) oraz obowiązków wymienionych w art. 66 (brak zwrotu odsetek i opłat) są także odrębne.	
363.	Art. 46	Polska Izba Doradców i Pośredników Odszkodowawczych	W celu uniknięcia wątpliwości oraz rozbieżność interpretacyjnych w słowniku pojęć należy zdefiniować sformułowanie „na wniosek konsumenta”. W tym wypadku możemy mówić o wniosku pisemnym lub składanym elektronicznie. Praktyka związana z działalnością internetową kont bankowych, może wprowadzić konsumenta w błąd przy pojawiających się formularzach lub wyskakujących okienkach „pop-up”. W celu uniknięcia wątpliwości należy wyjaśnić, jak należy rozumieć	Uwaga uwzględniona kierunkowo. Wniosek może być złożony zarówno pisemnie jak i elektronicznie.

			sformułowanie „na wniosek konsumenta”, gdyż interpretacja tego sformułowania będzie miała znaczenie w kontekście oceny stanu faktycznego przy sankcji zawartej w art. 66 ust. 1 projektu ustawy.	
364.	Art. 46	Izba Gospodarki Elektronicznej	Zwracamy uwagę, że ten przepis jest zaimplementowany błędnie i wykracza poza ramy harmonizacji, rozszerzając zakres przepisu art. 15 dyrektywy. W związku z tym postulujemy zaimplementowanie go w brzmieniu tożsamym z brzmieniem dyrektywy, tj.: “1. Kredytodawca udziela kredytu konsumentowi na wniosek konsumenta. 2. W przypadku zawarcia umowy o kredyt konsumentowi lub umowy o usługę dodatkową za pomocą opcji domyślnych, zakazuje się domniemywania, że konsument wyraził zgodę na zawarcie takiej umowy. 3. W przypadku Opcji domyślnych zawarcia umowy o kredyt konsumentowi lub umowy o usługę dodatkową przedstawionych za pomocą pól, zgoda konsumenta musi zostać wyrażona poprzez jednoznaczne i wyraźne działanie, stanowiące dobrowolne, konkretne, świadome i jednoznaczne wyrażenie przez konsumenta akceptacji dla treści pól i ich znaczenia. Zakazuje się stosowania domyślnie zaznaczonych pól przy akceptacji warunków umowy o kredyt konsumentowi lub umowy o usługę dodatkową.” Przepis art. 15 dyrektywy CCD2 reguluje jedynie wyrażanie przez konsumenta zgody w przypadku “opcji domyślnych” takich jako pola. Celem tego przepisu jest uniknięcie sytuacji, w której konsument nie wyraził oświadczenia woli o zawarciu umowy, a kredytodawca będzie twierdził, że taka umowa została zawarta przez domyślne opcje przedstawione konsumentowi.	Uwaga uwzględniona kierunkowo.

			Ewidentnym celem przepisu dyrektywy jest więc wyeliminowanie sytuacji stosowania tzw. “dark patterns”, czyli sytuacji, gdy klient podstępnie mógłby zostać wmanewrowany w zaciągnięcie kredytu. Nie chodzi jednak o sytuacje, gdy klient wyraża oświadczenie woli o zaciągnięciu kredytu przez swoje zachowanie. Przepis w obecnym proponowanym brzmieniu jest sprzeczny z definicją oświadczenia woli w polskim prawie, które może zostać wyrażone przez każde zachowanie się osoby (art. 60 Kodeksu cywilnego) i może sugerować, że Ustawa o kredycie konsumenckim wyłącza zastosowanie art. 60 KC. Nie to jest celem dyrektywy. Poza tym, proponowane brzmienie może w praktyce budzić wątpliwości, czy konsument może zaciągać kredyt konsumencki za pomocą nowoczesnych technologii. Wątpliwości interpretacyjne mogą ograniczyć innowacyjność w sektorze finansowym na polskim rynku. Przykładowo: 1) zaciągnięcie kredytu Kartą Allegro Pay polega na użyciu karty płatniczej, w terminalu płatniczym lub na stronie internetowej; 2) “podpięcie” karty kredytowej do aplikacji lub portalu w celu dokonywania cyklicznych płatności za usługi, bez składania odrębnego oświadczenia woli przy każdej płatności; 3) używanie kart płatniczych przez aplikacje typu Curve, które pozwalają na ustawienie zautomatyzowanych reguł, która karta płatnicza została użyta w danym przypadku lub która ma zostać ostatecznie obciążona dokonanymi transakcjami; 4) projekty wykorzystujące agentlic AI, gdzie sztuczna inteligencja robi dla konsumenta zakupy, wybiera metody płatności i dokonuje płatności (z ostatnio ogłoszonych np. Możliwość tworzenia własnych agentów AI w Chacie GPT i umożliwienia im logowania się do różnych aplikacji, Visa Intelligent Commerce; rozwiązania typu Walk-in/walk-out, gdzie klient wchodzi do sklepu, a płatność z	

			góry wybraną metodą jest dokonywana automatycznie na podstawie jego koszyka zakupowego). Wszystkie powyższe przykłady obrazują sytuacje, w których konsumenci złożyli oświadczenia woli i mogą to być oświadczenia woli o zaciągnięciu kredytu. Oświadczenia te są wyrażone przez ich świadome zachowanie, które obejmuje swoją wolą zaciągnięcie kredytu konsumenckiego. Natomiast proponowane brzmienie przepisu wprowadza niebezpieczną niepewność prawną. Przepis w obecnym brzmieniu mógłby prowadzić do interpretacji, w której takie przykłady zachowań zostałyby uznane za brak oświadczenia woli o zawarciu kredytu z powodu “milczącej zgody, działania domyślnego” - które są przez projekt ustawy zakazane. Wprawdzie w drodze interpretacji można uznać, że konsument wyraził zgodę na zawarcie umów kredytu konsumenckiego w takich sytuacjach, skoro korzysta z produktów, których mechanikę zna. Natomiast takie sytuacje nie powinny rodzić wątpliwości interpretacyjnych spowodowanych prawem. Wystawiają bowiem kredytodawców działających zgodnie z prawem i interesem konsumenta na zarzut naruszenia przepisów UKK. Z tych względów postulujemy użycie w przepisie brzmienia wynikającego wprost z dyrektywy, bez jakichkolwiek zmian.	
365.	Art. 46	Stowarzyszenie Stop Bankowemu Bezprawiu	W celu uniknięcia wątpliwości oraz rozbieżność interpretacyjnych w słowniku pojęć należy zdefiniować sformułowanie „na wniosek konsumenta”. W tym wypadku możemy mówić o wniosku pisemnym lub składanym elektronicznie. Praktyka związana z działalnością internetową kont bankowych, może wprowadzić konsumenta w błąd przy pojawiających się formularzach lub wyskakujących okienkach „pop-up”. W celu uniknięcia wątpliwości należy wyjaśnić, jak należy rozumieć sformułowanie „na wniosek konsumenta”, gdyż interpretacja tego sformułowania będzie miała znaczenie w kontekście oceny stanu	Uwaga uwzględniona kierunkowo.

			faktycznego przy sankcji zawartej w art. 66 ust. 1 projektu ustawy.	
366.	Art. 46	Konfederacja Lewiatan	Przepis art. 15 dyrektywy 2023/2225 reguluje jedynie wyrażanie przez konsumenta zgody w przypadku “opcji domyślnych” takich jako pola. Celem tego przepisu jest uniknięcie sytuacji, w której konsument nie wyraził oświadczenia woli o zawarciu umowy, a kredytodawca będzie twierdził, że taka umowa została zawarta przez domyślne opcje przedstawione konsumentowi. Ewidentnym celem przepisu dyrektywy jest więc wyeliminowanie sytuacji stosowania tzw. “dark patterns”, czyli sytuacji, gdy klient podstępnie mógłby zostać wmanewrowany w zaciągnięcie kredytu. Nie chodzi jednak o sytuacje, gdy klient wyraża oświadczenie woli o zaciągnięciu kredytu przez swoje zachowanie. Przepis w obecnym proponowanym brzmieniu jest sprzeczny z definicją oświadczenia woli w polskim prawie, które może zostać wyrażone przez każde zachowanie się osoby (art. 60 Kodeksu cywilnego) i może sugerować, że Ustawa o kredycie konsumenckim wyłącza zastosowanie art.1 60 KC. Nie to jest celem dyrektywy. Poza tym, proponowane brzmienie może w praktyce budzić wątpliwości, czy konsument może zaciągać kredyt konsumencki za pomocą nowoczesnych technologii. Wątpliwości interpretacyjne mogą ograniczyć innowacyjność w sektorze finansowym na polskim rynku. Przykładowo: - “podpięcie” karty kredytowej do aplikacji lub portalu w celu dokonywania cyklicznych płatności za usługi, bez składania odrębnego oświadczenia woli przy każdej płatności; - używanie kart płatniczych przez aplikacje, które pozwalają na ustawienie zautomatyzowanych reguł, która karta płatnicza została użyta w danym przypadku lub która ma zostać ostatecznie obciążona dokonanymi transakcjami;	Uwaga uwzględniona kierunkowo.

			- projekty wykorzystujące agentic AI, gdzie sztuczna inteligencja robi dla konsumenta zakupy, wybiera metody płatności i dokonuje płatności (z ostatnio ogłoszonych np. Możliwość tworzenia własnych agentów AI w Chacie GPT i umożliwienia im logowania się do różnych aplikacji, Visa Intelligent Commerce; rozwiązania typu Walk-in/walk-out, gdzie klient wchodzi do sklepu, a płatność z góry wybraną metodą jest dokonywana automatycznie na podstawie jego koszyka zakupowego). Wszystkie powyższe przykłady obrazują sytuacje, w których konsumenci złożyli oświadczenia woli i mogą to być oświadczenia woli o zaciągnięciu kredytu. Oświadczenia te są wyrażone przez ich świadome zachowanie, które obejmuje swoją wolą zaciągnięcie kredytu konsumenckiego. Natomiast proponowane brzmienie przepisu wprowadza niebezpieczną niepewność prawną. Przepis w obecnym brzmieniu mógłby prowadzić do interpretacji, w której takie przykłady zachowań zostałyby uznane za brak oświadczenia woli o zawarciu kredytu z powodu “milczącej zgody, działania domyślnego” - które są przez projekt ustawy zakazane. Wprawdzie w drodze interpretacji można uznać, że konsument wyraził zgodę na zawarcie umów kredytu konsumenckiego w takich sytuacjach, skoro korzysta z produktów, których mechanikę zna. Natomiast takie sytuacje nie powinny rodzić wątpliwości interpretacyjnych spowodowanych prawem. Wystawiają bowiem kredytodawców działających zgodnie z prawem i interesem konsumenta na zarzut naruszenia przepisów UKK. Z tych względów rekomendujemy użycie w przepisie brzmienia wynikającego wprost z dyrektywy, bez jakichkolwiek zmian.	
367.	Art. 46	Związek Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce	Wskazujemy, iż naszym zdaniem art. 46 Projektu ustawy został błędnie implementowany z Dyrektywy CCD II. Przepis art. 15 Dyrektywy CCD II reguluje jedynie wyrażanie przez konsumenta zgody w przypadku „opcji domyślnych” takich jak pola wyboru. Celem tego przepisu jest uniknięcie sytuacji, w której konsument nie wyraził oświadczenia woli o zawarciu umowy, a kredytodawca będzie twierdził, że taka umowa	Uwaga uwzględniona kierunkowo.

			została zawarta przez domyślne opcje przedstawione konsumentowi. Ewidentnym celem przepisu dyrektywy jest więc wyeliminowanie sytuacji stosowania tzw. „dark patterns”, czyli sytuacji, gdy klient podstępnie mógłby zostać wmanewrowany w zaciągnięcie kredytu. Nie chodzi jednak o sytuacje, gdy klient wyraża oświadczenie woli o zaciągnięciu kredytu przez swoje zachowanie. Przepis w obecnym proponowanym brzmieniu jest sprzeczny z definicją oświadczenia woli w polskim prawie, które może zostać wyrażone przez każde zachowanie się osoby (art. 60 KC) i może sugerować, że ustawa o kredycie konsumenckim wyłącza zastosowanie art. 60 KC. Poza powyższym, proponowane brzmienie może w praktyce budzić wątpliwości czy konsument może zaciągać kredyt konsumencki za pomocą narzędzi wykorzystujących nowoczesne technologie. Wątpliwości interpretacyjne mogą ograniczyć innowacyjność w sektorze finansowym na polskim rynku. Przykładowo (na bazie praktycznej sytuacji jednego z Członków Związku): 5) zaciągnięcie kredytu kartą u jednego z Członków Związku polega na użyciu karty płatniczej, w terminalu płatniczym lub na stronie internetowej; 6) “podpięcie” karty kredytowej do aplikacji lub portalu w celu dokonywania cyklicznych płatności za usługi, bez składania odrębnego oświadczenia woli przy każdej płatności; 7) używanie kart płatniczych przez aplikacje typu Curve, które pozwalają na ustawienie zautomatyzowanych reguł, która karta płatnicza została użyta w danym przypadku lub która ma zostać ostatecznie obciążona dokonanymi transakcjami; 8) projekty wykorzystujące agentlic AI, gdzie sztuczna inteligencja robi dla konsumenta zakupy, wybiera metody płatności i dokonuje	

			płatności (z ostatnio ogłoszonych np. możliwość tworzenia własnych agentów AI w Chacie GPT i umożliwienia im logowania się do różnych aplikacji, Visa Intelligent Commerce; rozwiązania typu Walk-in/walk-out, gdzie klient wchodzi do sklepu, a płatność z góry wybraną metodą jest dokonywana automatycznie na podstawie jego koszyka zakupowego). Wszystkie powyższe przykłady obrazują sytuacje, w których konsumenci złożyli oświadczenia woli i mogą to być oświadczenia woli o zaciągnięciu kredytu. Oświadczenia te są wyrażone przez ich świadome zachowanie, które obejmuje ich wolę zaciągnięcia kredytu konsumenckiego. Natomiast proponowane brzmienie przepisu wprowadza niepewność prawną. Przepis w obecnym brzmieniu mógłby prowadzić do interpretacji, w której takie przykłady zachowań zostałyby uznane za brak oświadczenia woli o zawarciu kredytu z powodu „milczącej zgody, działania domyślnego” - które są przez projekt ustawy zakazane. Wprawdzie w drodze interpretacji można uznać, że konsument wyraził zgodę na zawarcie umów kredytu konsumenckiego w takich sytuacjach, skoro korzysta z produktów, których mechanikę zna. Natomiast takie sytuacje nie powinny rodzić wątpliwości interpretacyjnych spowodowanych prawem. Wystawiają bowiem kredytodawców działających zgodnie z prawem i interesem konsumenta na zarzut naruszenia przepisów UKK. Z powyższych względów postulujemy użycie w przepisie brzmienia wynikającego wprost z Dyrektywy CCD II, bez jakichkolwiek zmian. W związku z tym postulujemy zaimplementowanie go w brzmieniu tożsamym z brzmieniem Dyrektywy CCD II, tj.: Propozycja zapisu: a) art. 46 otrzymuje brzmienie:	

			<i>“1. Kredytodawca udziela kredytu konsumenckiego na wniosek konsumenta.</i> <i>2. W przypadku zawarcia umowy o kredyt konsumencki lub umowy o usługę dodatkową za pomocą opcji domyślnych, zakazuje się domniemywania, że konsument wyraził zgodę na zawarcie takiej umowy.</i> <i>3. W przypadku opcji domyślnych zawarcia umowy o kredyt konsumencki lub umowy o usługę dodatkową przedstawionych za pomocą pól, zgoda konsumenta musi zostać wyrażona poprzez jednoznaczne i wyraźne działanie, stanowiące dobrowolne, konkretne, świadome i jednoznaczne wyrażenie przez konsumenta akceptacji dla treści pól i ich znaczenia. Zakazuje się stosowania domyślnie zaznaczonych pól przy akceptacji warunków umowy o kredyt konsumencki lub umowy o usługę dodatkową.”</i>	
368.	Art. 46	Federacja Przedsiębiorców Polskich	Zwracamy uwagę, że ten przepis jest zaimplementowany błędnie i wykracza poza ramy harmonizacji, rozszerzając zakres przepisu art. 15 dyrektywy. W związku z tym postulujemy zaimplementowanie go w brzmieniu tożsamym z brzmieniem dyrektywy, tj.: “1. Kredytodawca udziela kredytu konsumenckiego na wniosek konsumenta. 2. W przypadku zawarcia umowy o kredyt konsumencki lub umowy o usługę dodatkową za pomocą opcji domyślnych, zakazuje się domniemywania, że konsument wyraził zgodę na zawarcie takiej umowy. 3. W przypadku Opcji domyślnych zawarcia umowy o kredyt konsumencki lub umowy o usługę dodatkową przedstawionych za pomocą pól, zgoda konsumenta musi zostać wyrażona poprzez jednoznaczne i wyraźne działanie, stanowiące dobrowolne,	Uwaga uwzględniona kierunkowo.

			konkretne, świadome i jednoznaczne wyrażenie przez konsumenta akceptacji dla treści pól i ich znaczenia. Zakazuje się stosowania domyślnie zaznaczonych pól przy akceptacji warunków umowy o kredyt konsumencki lub umowy o usługę dodatkową.” Przepis art. 15 dyrektywy CCD2 reguluje jedynie wyrażanie przez konsumenta zgody w przypadku “opcji domyślnych” takich jako pola. Celem tego przepisu jest uniknięcie sytuacji, w której konsument nie wyraził oświadczenia woli o zawarciu umowy, a kredytodawca będzie twierdził, że taka umowa została zawarta przez domyślne opcje przedstawione konsumentowi. Ewidentnym celem przepisu dyrektywy jest więc wyeliminowanie sytuacji stosowania tzw. “dark patterns”, czyli sytuacji, gdy klient podstępnie mógłby zostać wmanewrowany w zaciągnięcie kredytu. Nie chodzi jednak o sytuacje, gdy klient wyraża oświadczenie woli o zaciągnięciu kredytu przez swoje zachowanie. Przepis w obecnym proponowanym brzmieniu jest sprzeczny z definicją oświadczenia woli w polskim prawie, które może zostać wyrażone przez każde zachowanie się osoby (art. 60 Kodeksu cywilnego) i może sugerować, że Ustawa o kredycie konsumenckim wyłącza zastosowanie art.1 60 KC. Nie to jest celem dyrektywy. Poza tym, proponowane brzmienie może w praktyce budzić wątpliwości, czy konsument może zaciągać kredyt konsumencki za pomocą nowoczesnych technologii. Wątpliwości interpretacyjne mogą ograniczyć innowacyjność w sektorze finansowym na polskim rynku. Przykładowo: 1) zaciągnięcie kredytu Kartą Allegro Pay polega na użyciu karty płatniczej, w terminalu płatniczym lub na stronie internetowej; 2) “podpięcie” karty kredytowej do aplikacji lub portalu w celu	

			dokonywania cyklicznych płatności za usługi, bez składania odrębnego oświadczenia woli przy każdej płatności; 3) używanie kart płatniczych przez aplikacje typu Curve, które pozwalają na ustawienie zautomatyzowanych reguł, która karta płatnicza została użyta w danym przypadku lub która ma zostać ostatecznie obciążona dokonanymi transakcjami; 4) projekty wykorzystujące agentlic AI, gdzie sztuczna inteligencja robi dla konsumenta zakupy, wybiera metody płatności i dokonuje płatności (z ostatnio ogłoszonych np. Możliwość tworzenia własnych agentów AI w Chacie GPT i umożliwienia im logowania się do różnych aplikacji, Visa Intelligent Commerce; rozwiązania typu Walk-in/walk-out, gdzie klient wchodzi do sklepu, a płatność z góry wybraną metodą jest dokonywana automatycznie na podstawie jego koszyka zakupowego). Wszystkie powyższe przykłady obrazują sytuacje, w których konsumenci złożyli oświadczenia woli i mogą to być oświadczenia woli o zaciągnięciu kredytu. Oświadczenia te są wyrażone przez ich świadome zachowanie, które obejmuje swoją wolą zaciągnięcie kredytu konsumenckiego. Natomiast proponowane brzmienie przepisu wprowadza niebezpieczną niepewność prawną. Przepis w obecnym brzmieniu mógłby prowadzić do interpretacji, w której takie przykłady zachowań zostałyby uznane za brak oświadczenia woli o zawarciu kredytu z powodu “milczącej zgody, działania domyślnego” - które są przez projekt ustawy zakazane. Wprawdzie w drodze interpretacji można uznać, że konsument wyraził zgodę na zawarcie umów kredytu konsumenckiego w takich sytuacjach, skoro korzysta z produktów, których mechanikę zna. Natomiast takie sytuacje nie powinny rodzić wątpliwości interpretacyjnych spowodowanych prawem. Wystawiają bowiem kredytodawców działających zgodnie z prawem i interesem konsumenta na zarzut	

			naruszenia przepisów UKK. Z tych względów postulujemy użycie w przepisie brzmienia wynikającego wprost z dyrektywy, bez jakichkolwiek zmian.	
369.	Art. 46	Związek Pracodawców Branży Internetowej IAB Polska	1. Kredytodawca udziela kredytu konsumenckiego na wniosek konsumenta. 2. Konsument wyraża zgodę na zawarcie umowy o kredyt konsumencki lub zawarcie umowy o usługę dodatkową w sposób wyraźny i jednoznaczny. 2. W przypadku zawarcia umowy o kredyt konsumencki lub umowy o usługę dodatkową za pomocą opcji domyślnych, zakazuje się domniemywania, że konsument wyraził zgodę na zawarcie takiej umowy. 3. Zakazuje się domniemywania, że konsument udzielił zgody na zawarcie umowy o kredyt konsumencki lub zawarcie umowy o usługę dodatkową, w szczególności przez milczącą zgodę, działanie domyślne lub niepodjęcie działania 3. W przypadku opcji domyślnych zawarcia umowy o kredyt konsumencki lub umowy o usługę dodatkową przedstawionych za pomocą pól, zgoda konsumenta musi zostać wyrażona poprzez jednoznaczne i wyraźne działanie, stanowiące dobrowolne, konkretne, świadome i jednoznaczne wyrażenie przez konsumenta akceptacji dla treści pól i ich znaczenia. 4. Treść pól wyboru zaznaczanych przy akceptacji warunków umowy o kredyt konsumencki lub umowy o usługę dodatkową formułuje się w sposób jednoznaczny i zrozumiały. Pola wyboru przedstawia się w sposób wyraźny i wyodrębniony od innych treści. 5. 4. Zakazuje się stosowania domyślnie zaznaczonych pól przy akceptacji warunków umowy o kredyt konsumencki lub umowy o usługę dodatkową.”	Uwaga uwzględniona kierunkowo.

			Przepis art. 15 CCD2 reguluje jedynie wyrażanie przez konsumenta zgody w przypadku “opcji domyślnych” takich jako pola. Celem tego przepisu jest uniknięcie sytuacji, w której konsument nie wyraził oświadczenia woli o zawarciu umowy, a kredytodawca będzie twierdził, że taka umowa została zawarta przez domyślne opcje przedstawione konsumentowi. W związku z tym postulujemy zaimplementowanie art. 15 CCD2 w brzmieniu zgodnym z treścią CCD2. Ewidentnym celem przepisu CCD2 jest wyeliminowanie sytuacji stosowania tzw. “dark patterns”, czyli sytuacji, gdy klient podstępnie mógłby zostać wmanewrowany w zaciągnięcie kredytu. Nie chodzi jednak o sytuację, gdy klient wyraża oświadczenie woli o zaciągnięciu kredytu przez swoje zachowanie. Przepis w obecnym proponowanym brzmieniu jest sprzeczny z definicją oświadczenia woli w polskim prawie, które może zostać wyrażone przez każde zachowanie się osoby ujawniające jej wolę w sposób dostateczny (art. 60 Kodeksu cywilnego) i może sugerować, że Projekt wyłącza zastosowanie art. 60 KC. Nie to jest celem przepisów CCD2. Poza tym, proponowane brzmienie może w praktyce budzić wątpliwości czy konsument może zaciągać kredyt konsumencki za pomocą nowoczesnych technologii. Wątpliwości interpretacyjne mogą ograniczyć innowacyjność w sektorze finansowym na polskim rynku.	

			Przykłady rynkowe: 1) zaciągnięcie kredytu Kartą Allegro Pay polega na użyciu karty płatniczej, w terminalu płatniczym lub na stronie internetowej; 2) “podpięcie” karty kredytowej do aplikacji lub portalu w celu dokonywania cyklicznych płatności za usługi, bez składania odrębnego oświadczenia woli przy każdej płatności; 3) używanie kart płatniczych przez aplikacje typu Curve, które pozwalają na ustawienie zautomatyzowanych reguł, która karta płatnicza zostanie użyta w danym przypadku lub która ma zostać ostatecznie obciążona dokonanymi transakcjami; 4) projekty wykorzystujące Agentic AI, gdzie sztuczna inteligencja dokonuje dla konsumenta zakupów, wybiera metody płatności i dokonuje płatności (np. możliwość tworzenia własnych agentów AI w Chacie GPT i umożliwienia im logowania się do różnych aplikacji, Visa Intelligent Commerce; rozwiązania typu Walk-in/walk-out, gdzie klient wchodzi do sklepu, a płatność z góry wybraną metodą jest dokonywana automatycznie na podstawie jego koszyka zakupowego). Wszystkie powyższe przykłady obrazują sytuacje, w których konsumenci złożyli oświadczenia woli i mogą to być oświadczenia woli o zaciągnięciu kredytu. Oświadczenia te są wyrażone przez ich świadome zachowanie, które obejmuje swoją wolą zaciągnięcia kredytu konsumentckiego. Natomiast proponowane brzmienie przepisu wprowadza niebezpieczną niepewność prawną. Przepis w obecnym brzmieniu mógłby prowadzić do interpretacji, w której takie przykłady zachowań zostałyby uznane za brak oświadczenia woli o zawarciu kredytu z powodu “milczącej zgody, działania domyślnego” - które są przez Projekt zakazane.	

			Wprawdzie w drodze interpretacji można uznać, że konsument wyraził zgodę na zawarcie umów kredytu konsumenckiego w takich sytuacjach, skoro korzysta z produktów, których mechanikę zna. Tym niemniej, takie sytuacje nie powinny rodzić wątpliwości interpretacyjnych spowodowanych brzmieniem przepisów. Wystawiałyby bowiem kredytodawców działających zgodnie z prawem i interesem konsumenta na zarzut naruszenia przepisów.	
370.	Art. 46 ust. 1	Krajowy Związek Banków Spółdzielczych - KZBS	Proponujemy doprecyzowanie zapisów dotyczących wniosku konsumenta, określonego w Art. 46 ust 1 (i powiązanych z nim) poprzez dodanie w słowniku w art. 5 definicji w brzmieniu: „wniosek konsumenta – wyrażenie przez konsumenta, w formie pisemnej lub elektronicznej albo ustnej, chęci zawarcia umowy o kredyt konsumencki jak również zaakceptowanie w ten sposób propozycji udzielenia kredytu przedstawionej konsumentowi przez kredytodawcę”. Zgodnie z projektem ustawy kredytodawca udziela kredytu konsumenckiego na wniosek konsumenta. Zapisy w tym zakresie nie są jednoznaczne i mogą na etapie ich stosowania i praktyki nadzorczej być rozumiane dwojako. Z jednej strony możliwe jest udzielenie kredytu wyłącznie wtedy, gdy z inicjatywą wystąpił konsument. Z drugiej, inicjatywa zawarcia umowy może wyjść zarówno od kredytodawcy, jak i konsumenta, lecz wymaga się, aby na etapie przedkontraktowym zawsze został sporządzony dokument stanowiący wniosek konsumenta. Uwzględniając problemy interpretacyjne jak również fakt, iż naruszenie tego przepisu powoduje surowe konsekwencje prawne (tzw. „sankcja kredytu darowanego” - konsument nie jest zobowiązany do zwrotu kapitału kredytu ani odsetek i innych kosztów), widzimy potrzebę dokonania zmian w tym zakresie, zgodnie z przedłożoną propozycją.	Uwaga uwzględniona kierunkowo.

			Kwestie te są np. istotne w sytuacji gdy: • bank składa ofertę udzielenia kredytu poprzez swoją bankowość elektroniczną/ mobilną (wraz z przekazaniem niezbędnych dokumentów informacyjnych), która po akceptacji konsumenta powoduje przelanie kwoty kredytu na jego rachunek – w tym procesie istotne jest aby traktować akceptację propozycji jako wniosek klienta, bez potrzeby składania w odrębnym procesie dodatkowych dokumentów, • następuje przedłużenie kredytu na kolejny rok udzielonego konsumentowi na rok w rachunku oszczędnościowo- rozliczeniowym, na który konsument wyraził zgodę. Z przesłanych konsumentowi przez bank dokumentów wynika, że zawarto odrębną umowę kredytową na kolejny okres, której podpisanie powinno być traktowana jako wniosek konsumenta.	
371.	art. 46 ust. 3	Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa	Zgodnie z art. 15 ust. 1 dyrektywy CCDII Państwa członkowskie zapewniają, aby kredytodawcy i pośrednicy kredytowi nie domniemywali, że konsument wyraził zgodę na zawarcie dowolnej umowy o kredyt lub zakup usług dodatkowych przedstawionych za pomocą opcji domyślnych. Opcje domyślne obejmują domyślnie zaznaczone pola. Na gruncie polskiego porządku prawnego zgodę konsumenta należy rozumieć jako złożenie przez niego oświadczenia woli w rozumieniu kodeksu cywilnego. W związku z powyższym Kasa Krajowa wnosi o nadanie art. 46 ust. 3 następującego brzmienia: „3. Zakazuje się domniemywania, że konsument złożył oświadczenie woli o zawarciu umowy o kredyt konsumencki lub umowy o usługę dodatkową, w szczególności przez milczącą zgodę, działanie domyślne lub niepodjęcie działania. Brak oświadczenia woli konsumenta oznacza, że nie doszło do zawarcia umowy.”.	Uwaga uwzględniona kierunkowo.

			W konsekwencji nadania art. 46 ust. 3 proponowanego powyżej brzmienia sankcja zawarta w art. 66 stanie się zbędna i konsekwencją przyjęcia proponowanego przez Kasę Krajową brzmienia art. 46 ust. 3 powinno być także skreślenie art. 66 ust. 1 i 2. Skutkiem braku oświadczenia woli o zawarciu umowy ze strony konsumenta będzie bowiem brak umownego stosunku zobowiązaniowego między kredytodawcą a konsumentem.	
372.	Art. 47 ust. 1	Związek Banków Polskich	Propozycja zmiany art. 47 ust. 1: <i>Art. 47. 1. Umowa o kredyt konsumencki zawierana jest w formie dokumentowej, ~~chyba że odrębne przepisy przewidują inną szczególną formę jej zawarcia.~~</i> Uzasadnienie: Mamy wątpliwości co do innej szczególnej formy w jakiej na podstawie odrębnych przepisów mogłaby być zawarta umowa o kredyt konsumencki. Zapewne nie chodzi o Prawo bankowe, które zawiera normę kolizyjną z art. 78a. Jednocześnie od lipca 2025 r. również do umów leasingu stosuje się formę dokumentową. W związku z powyższym prosimy o wyjaśnienie ww. wątpliwości lub proponujemy usunięcie słów: „chyba że odrębne przepisy przewidują inną szczególną formę jej zawarcia”.	Uwaga uwzględniona.
373.	art. 47 ust. 2	Stowarzyszenie Stop Bankowemu Bezprawiu	Zastąpienie sformułowania niezwłocznie na np. jeden dzień roboczy. To pozwoli uniknąć ewentualnych sporów interpretacyjnych w przedmiocie czasu jaki poszczególne banki ustalą w swoich procedurach. Z uwagi na formę można przyjąć np. dzień roboczy, jeżeli dokumentacja jest wysyłana w formie elektronicznej oraz 3 dni robocze, jeżeli dokumentacja jest w postaci papierowej.	Uwaga wyjaśniona. Przepis wdraża art. 20 ust. 1 dyrektywy 2023/2225, który nie określa terminu, projektodawca zdecydował się pozostać przy pojęciu „niezwłocznie”, które jest użyte również w obecnie

				obowiązującym art. 29 ustawy z 2011 r.
374.	Art. 47 ust. 2	Stowarzyszenie Prawa Konkurencji	Projektowany art. 47 ust. 2 nakłada na kredytodawcę lub pośrednika kredytowego obowiązek utrwalenia treści umowy o kredyt konsumencki oraz jej niezwłocznego doręczenia konsumentowi w formie papierowej lub na innym trwałym nośniku. Choć co do zasady obowiązek ten należy postrzegać jako element szerszej koncepcji przejrzystości i dostępności informacji dla konsumenta, budzi on zastrzeżenia przede wszystkim ze względu na użycie nieostrego pojęcia „niezwłocznie”. Jednocześnie naruszenie tego przepisu wiąże się z daleko idącymi konsekwencjami prawnymi, w tym przede wszystkim z możliwością zastosowania sankcji kredytu darmowego na podstawie art. 66 ust. 3 projektu. Tym samym, niedookreślone pojęcie niezwłoczności staje się elementem generującym ryzyko i niepewność po obu stronach transakcji – po stronie kredytodawców zakresie treści obowiązku, zaś po stronie konsumentów w zakresie oceny ich sytuacji prawnej. W konsekwencji proponujemy wskazanie konkretnego terminu na wykonanie takiego obowiązku. Ponadto przepis ten zakłada nałożenie obowiązku na kredytodawcę „lub” pośrednika kredytowego. W przypadku umów o kredyt, które zawierane są z udziałem pośrednika kredytowego, dochodzi tu zatem do równoległego nałożenia obowiązku na oba te podmioty, co wynika z posłużenia się spójnikiem „lub”. Takie sformułowanie obowiązku może rodzić wątpliwości co do tego, czy wykonanie obowiązku przez jeden z tych podmiotów będzie wystarczające do uniknięcia sankcji darmowego kredytu. Proponujemy zastąpienie spójnika „lub” spójnikiem „albo”; ewentualnie zastrzeżenie wprost, że wykonanie obowiązku przez jeden z tych podmiotów zwalnia drugi. Niezależnie od powyższego, w projektowanym przepisie art. 47 ust. 2 posłużono się sformułowaniem „w postaci papierowej lub na innym trwałym nośniku”. Zaproponowana w art. 5 pkt 25 definicja legalna pojęcia „trwały nośnik” obejmuje swoim zakresem także dokument w	Uwaga wyjaśniona. Art. 20 ust. 1 dyrektywy 2023/2225 nie określa terminu, projektodawca zdecydował się pozostać przy pojęciu „niezwłocznie”, które jest użyte również w obecnie obowiązującym art. 29 ustawy z 2011 r. Wdrażany art. 20 ust. 1 dyrektywy 2023/2225 wskazuje, że umowy o kredyt oraz wszelkie zmiany w takich umowach sporządza się na papierze lub innym trwałym nośniku.

			postaci papierowej. Dlatego też proponujemy wykreślenie z przepisu sformułowania „w postaci papierowej” i porzucenie na „trwałym nośniku”.	
375.	art. 47	Polska Izba Doradców i Pośredników Odszkodowawczych	Zastąpienie sformułowania niezwłocznie na np. jeden dzień roboczy. To pozwoli uniknąć ewentualnych sporów interpretacyjnych w przedmiocie czasu jaki poszczególne banki ustalą w swoich procedurach. Z uwagi na formę można przyjąć np. dzień roboczy, jeżeli dokumentacja jest wysyłana w formie elektronicznej oraz 3 dni robocze, jeżeli dokumentacja jest w postaci papierowej.	Uwaga wyjaśniona. Wdrażany art. 20 ust. 1 dyrektywy 2023/2225 nie określa terminu, projektodawca zdecydował się pozostać przy pojęciu „niezwłocznie”, które jest użyte również w obecnie obowiązującym art. 29 ustawy z 2011 r.
376.	Art. 48 i Art. 19 ust. 1 pkt 1) lit. d)	Związek Banków Polskich	Z kolei w przepisach dot. treści umowy o kredyt proponujemy zmianę: <u>Art. 48 ust. 1 pkt 6)</u> <i>6) stopę oprocentowania kredytu, w tym pozaodsetkowych kosztów kredytu, jeżeli są kredytowane, warunki stosowania tej stopy, a także okresy, warunki i procedury zmiany stopy oprocentowania kredytu wraz z podaniem indeksu lub stopy referencyjnej, o ile umowa przewiduje zmianę pierwotnej stopy oprocentowania kredytu; jeżeli umowa o kredyt konsumencki przewiduje różne stopy oprocentowania, informacje te podaje się dla wszystkich stosowanych stóp procentowych w danym okresie obowiązywania umowy;</i> <u>Oraz do art. 48 proponuje się dodać nowy ustęp w brzmieniu:</u> <i>W przypadku kredytowania pozaodsetkowych kosztów kredytu kredytodawca dodatkowo wskazuje w umowie o kredyt konsumencki kwotę kredytowanych pozaodsetkowych kosztów kredytu.</i> Uzasadnienie	Uwaga wyjaśniona. Już obecnie kredytodawca jest zobowiązany do informowania o kredytowaniu pozaodsetkowych kosztów kredytu.

			W ostatnim czasie podejmowana jest dyskusja na temat możliwości naliczania odsetek od kredytowanych pozaodsetkowych kosztów kredytu, choć taka możliwość została już potwierdzona przez UOKiK w Raporcie z kontroli przedsiębiorców udzielających kredytów konsumenckich^[1] oraz w piśmie z dnia 25 lutego 2013 r.^[2], czy też w orzeczeniu Sądu Najwyższego z 15 czerwca 2023 r., sygn. I CSK 4175/22. Dostrzegamy potrzebę zagwarantowania kredytobiorcom rzetelnej i pełnej informacji w tym zakresie. Ustawowe sprecyzowanie zakresu obowiązków informacyjnych ma na celu wzmocnienie ochrony konsumentów i zapewnienie właściwego ich informowania. Z tego względu proponuje się wprowadzenie przepisu, który przewiduje informowanie konsumentów w umowie o tym, że od pozaodsetkowych kosztów kredytu naliczane są odsetki wraz ze wskazaniem wysokości oprocentowania oraz kwoty kredytowanych pozaodsetkowych kosztów kredytu. ^[1] Warszawa, grudzień 2012 r., s. 30 ^[2] DDK-076-18/13/MF/BK	
377.	Art. 48 ust. 1 pkt 1	Związek Banków Polskich	Propozycja zmiany treści przepisu: <i>„1) imię, nazwisko i adres konsumenta, a także numer telefonu i adres e-mail, o ile konsument je posiada oraz firmę, adres siedziby albo adres prowadzenia działalności, adres do doręczeń elektronicznych wpisany do bazy adresów elektronicznych, numer telefonu i adres e-mail kredytodawcy, a także w stosownych przypadkach dane identyfikacyjne i adres zaangażowanego pośrednika kredytowego;”</i> Uzasadnienie Nie każdy konsument posiada adres e-mail i/lub telefon – sugerujemy usunięcie tych danych jako obligatoryjnych z treści umowy lub doprecyzowanie, że o ile konsument je posiada.	Uwaga uwzględniona. Przepis wdraża art. 21 ust. 1 lit. b dyrektywy 2023/2225, z tego względu prawodawca nie może modyfikować treści samego przepisu wdrażającego. Uzupełniono uzasadnienie o wskazanie, że jeżeli osoba nie ma adresu e-mail, czy telefonu, wówczas należy wpisać „brak”.

			Ponadto, w przepisie niedokładnie przytoczono art. 21 ust. 1 lit. b - <i>dane identyfikacyjne, adresy, numery telefonów i adresy e-mail umawiających się stron, a także, w stosownych przypadkach, dane identyfikacyjne i adres zaangażowanego pośrednika kredytowego</i> ; Zakres informacji dla pośrednika kredytowego jest mniejszy i dotyczy stosownych przypadków.	
378.	Art. 48	Stowarzyszenie Stop Bankowemu Bezprawiu	Znowelizowana ustawa nie zmienia brzmienia dotychczas obowiązujących regulacji, w zakresie prawa konsumenta do otrzymywania na wniosek w każdym czasie bezpłatnie harmonogramu spłat. Nowelizacja winna jednak wprost rozszerzać regulacje, w zakresie informacji jakie powinien zawierać harmonogram spłat, o który może wnioskować konsument, tj. ze wskazaniem iż harmonogram, o który może wnioskować konsument powinien zawierać informacje wskazane w art. 63 ust. 2.	Uwaga wyjaśniona. Odwołanie do art. 63 znajduje się w art. 48 ust. 1 pkt 8.
379.	Art. 48 ust. 1	Stowarzyszenie Prawa Konkurencji	W projektowanym art. 56 ust. 2 przewidziano obowiązek przekazania konsumentowi informacji o zmianie warunków umowy rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego na trwałym nośniku wybranym przez konsumenta i określonym w umowie. Tymczasem projektowany art. 48 pkt 17 nie przewiduje, by wybór tego nośnika był elementem treści samej umowy. Katalog ten nie obejmuje także wyboru nośnika do przekazania informacji, o której mowa w projektowanym art. 56 ust. 3. Dla zapewnienia przejrzystości i zgodności z brzmieniem art. 56 ust. 2 i 3, należy uzupełnić katalog elementów umowy o wskazanie trwałego nośnika wybranego przez konsumenta dla celów otrzymywania informacji, o których mowa w tych przepisach. Projekt przewiduje także, że kredytodawca przekazuje konsumentowi wzór oświadczenia o odstąpieniu od umowy na trwałym nośniku (art. 49), jednak brak odniesienia do tego obowiązku w przepisach określających treść umowy kredytowej. Skoro projektowany art. 48 przewiduje ustanowienie obowiązku wskazywania trwałego nośnika wybranego przez konsumenta do otrzymywania różnych wymaganych ustawą informacji, proponujemy uzupełnienie tego katalogu o wzór	Uwaga częściowo uwzględniona, częściowo wyjaśniona - w zakresie uzupełnienia katalogu przepisów dotyczących wyboru nośnika przez konsumenta, natomiast zagadnienie oświadczenia uwzględniono poprzez uzupełnienie uzasadnienia. Odnosny obowiązek przewiduje obecnie art. 53 ustawy o kredycie konsumenckim, projektowane przepisy zakładają jego zachowanie. Rozwiązanie pozwala zapewnić ochronę konsumentom i jest spójne

			oświadczenia o odstąpieniu od umowy, o którym mowa w art. 49 projektu. Zapewniłoby to spójność, przejrzystość oraz ułatwiłoby ewentualną kontrolę.	z rozwiązaniami występującymi na gruncie przepisów ustawy o prawach konsumenta. Zgodnie z art. 21 dyrektywy wzór oświadczenia o odstąpieniu nie jest elementem umowy o kredyt, stąd nie przewidziano wyboru nośnika.
380.	Art. 48 ust. 1 pkt 5	Związek Banków Polskich	Proponujemy następujące brzmienie przepisu: 5) sposób wypłaty kredytu konsumenckiego Uzasadnienie: Brak wymogu podania terminu wypłaty. Dyrektywa w art. 21 ust. 1 lit. c nakazuje podać warunki dokonywania wypłat.	Uwaga wyjaśniona. Regulacja odzwierciedla brzmienie wdrażanego art. 21 ust. 1 dyrektywy 2023/2225, który odnosi się do warunków, a nie tylko sposobu wypłaty.
381.	Art. 48 ust. 1 pkt 9	Związek Banków Polskich	Proponujemy brzmienie przepisu: „9) w przypadku gdy opłaty i odsetki mają być płacone bez spłaty kapitału, zestawienie wskazujące okresy i warunki płatności odsetek i ewentualnych towarzyszących im stałych i jednorazowych opłat;” Uzasadnienie: Propozycja nadania brzmienia jak w dyrektywie (art. 21 ust. 1 lit. j) w celu uniknięcia wątpliwości, czy obejmuje to również karencję.	Uwaga wyjaśniona. Projekt konsekwentnie posługuje się pojęciem odroczenia. Obejmuje ono swoim zakresem karencję.
382.	Art. 48 ust. 1 pkt. 11	Polska Organizacja Niebankowych Instytucji Płatności PONIP	PONIP wyraża wątpliwość, czy w zakresie rachunku przeznaczzonego wyłącznie do spłaty kredytu można mówić o rachunku płatniczym. Rachunkiem płatniczym jest bowiem rachunek prowadzony dla jednego lub większej liczby użytkowników służący do wykonywania transakcji	Uwaga uwzględniona.

			płatniczych, czyli zainicjowanych przez płatnika lub odbiorcę wpłat, transferu lub wypłat środków pieniężnych. Funkcjonalność takiego rachunku nie może być zatem ograniczona tylko do przyjmowania na niego środków, tj. kredytobiorca nie będzie w stanie z tego rachunku dokonać jakichkolwiek płatności, gdyż – jak należy rozumieć – rachunek ten będzie prowadzony na rzecz kredytobiorcy-konsumenta (zob. stanowisko EUNB: https://www.eba.europa.eu/single-rule-book-qa/qna/view/publicId/2018_4272). Rachunek, o którym mowa w tym przepisie, będzie charakteryzował się raczej właściwościami rachunku ewidencyjnego, technicznego. W celu spełnienia postulatu jasności prawa, PONIP wnosi o zmianę w tym zakresie.	
383.	Art. 48 ust. 1 pkt 11	Związek Banków Polskich	Propozycja zmiany: <i>11) numer rachunku ~~płatniczego~~ do spłaty kredytu, jeżeli umowa o kredyt konsumentki przewiduje samodzielną spłatę rat kredytu przez konsumenta;</i> Uzasadnienie: Propozycja usunięcia określenia, że jest to rachunek płatniczy w celu usunięcia wątpliwości interpretacyjnych, o jaki rachunek chodzi. Usunięcie określenia „płatniczy” będzie zgodne z treścią dyrektywy.	Uwaga uwzględniona.
384.	Art. 48 ust. 1 pkt. 17	Konfederacja Lewiatan	Takie brzmienie przepisu zakłada, że na gruncie jednej umowy klient będzie miał prawo wyboru różnych typów/ form trwałego nośnika dla poszczególnych rodzajów informacji, nawet jeśli dany typ trwałego nośnika jest niedopasowany do kanału, w którym klient zawiera umowę (przykładowo, w procesach zdalnych informacje dostarczane są konsumentowi elektronicznie, a nie papierowo). Może być to trudniejsze do zrealizowania przez kredytodawców, stąd proponujemy, aby zapis miał następujące brzmienie:	Uwaga wyjaśniona. Przepisy dyrektywy 2023/2225 dają konsumentowi możliwość wyboru trwałego nośnika. <i>Ratio legis</i> wyraża się w tym, aby konsument uzyskał umowę na nośniku

			„trwały nośnik wybrany przez konsumenta spośród udostępnionych przez kredytodawcę [...]”	spełniający cechy trwałości, który będzie on mógł odtwarzać. Jednocześnie motyw 34 dyrektywy 2023/2225 wskazuje, że przedsiębiorca nie musi udostępniać informacji na takich trwałych nośnikach, które nie są powszechnie wykorzystywane w obrocie.
385.	Art. 48 ust. 1 pkt. 17 i 23	Związek Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce	Art. 48 wyznacza obligatoryjne elementy umowy o kredyt konsumencki. Zwracamy jedynie drobną uwagę na konieczność doprecyzowania kilku elementów, gdyż będą one budzić poważne wątpliwości praktyczne. Wśród nich wskazujemy na: • pkt 17 - trwały nośnik - uwaga analogiczne jak do art. 18 Projektu ustawy. • pkt 23 - dane kontaktowe poradni zadłużeniowych – wskazanie danych kontaktowych podmiotów świadczących poradnictwo zadłużeniowe w umowie kredytu konsumenckiego nie jest możliwe. Należałoby się ograniczyć do jednego podmiotu i aby uniknąć wątpliwości, jaki powinien być to podmiot, rekomendujemy, aby był to Rzecznik Finansowy, jako organ ustawowo zobowiązany do świadczenia usług poradnictwa zadłużeniowego, zgodnie z projektowanym art. 34a ust. 1 pkt 1 ustawy o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego i o Rzeczniku Finansowym. Propozycja zapisu: a) art. 48 ust. 1 pkt 17 i 23 otrzymują brzmienie:	Uwaga wyjaśniona. Przepisy dyrektywy 2023/2225 dają konsumentowi możliwość wyboru trwałego nośnika. Ratio legis wyraża się w tym, aby konsument uzyskał umowę na nośniku spełniający cechy trwałości, który będzie on mógł odtwarzać. Jednocześnie motyw 34 dyrektywy 2023/2225 wskazuje, że przedsiębiorca nie musi udostępniać informacji na takich trwałych nośnikach, które nie są powszechnie wykorzystywane w obrocie. Pkt 23 – wobec uwzględnienia uwagi MSZ

			“1. Umowa o kredyt konsumencki określa co najmniej: (...) 17) trwały nośnik wybrany przez konsumenta spośród wskazanych przez kredytodawcę trwałych nośników do otrzymania: (...) 23) dane kontaktowe do Rzecznika Finansowego, jako podmiotu świadczącego poradnictwo zadłużeniowe, o których mowa w art. 34a ust. 1 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego, o Rzeczniku Finansowym i o Funduszu Edukacji Finansowej, oraz rekomendację dla konsumenta, aby zwrócił się do niego, w przypadku gdy znajdzie się w trudnej sytuacji finansowej w związku ze spłatą kredytu;”	dotyczącej braku zgodności odnośnych przepisów z prawem UE podmiotem będzie tylko Rzecznik Finansowy, przepisy odpowiednio zmodyfikowano.
386.	Art. 48 ust. 1 pkt 23	Związek Banków Polskich	Propozycja zmiany treści przepisu: 23) <i>informację o rejestrze podmiotów świadczących poradnictwo zadłużeniowe, o którym ~~dane kontaktowe podmiotów świadczących poradnictwo zadłużeniowe, o których~~ mowa w art. 34a ust. 1</i> ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego, o Rzeczniku Finansowym i o Funduszu Edukacji Finansowej, oraz rekomendację dla konsumenta, <i>aby zwrócił się do niego tych podmiotów</i>, w przypadku gdy znajdzie się w trudnej sytuacji finansowej w związku ze spłatą kredytu. Uzasadnienie: Zwracamy uwagę, że w praktyce podanie danych kontaktowych wszystkich podmiotów świadczących usługi doradcze w zakresie zadłużenia może nie być możliwe. Później dane tych podmiotów mogą się zmieniać, w związku z czym bieżąca aktualizacja tych danych może być niemożliwa. Rekomendujemy zatem, aby w umowie kredytowej podawać informację o tym, gdzie klient może znaleźć listę takich	Uwaga uwzględniona kierunkowo. Wobec uwzględnienia uwagi MSZ dotyczącej braku zgodności odnośnych przepisów z prawem UE podmiotem będzie tylko Rzecznik Finansowy, przepisy odpowiednio zmodyfikowano.

			podmiotów, poprzez odesłanie do rejestru tego typu podmiotów prowadzonego przez Rzecznika Finansowego. Dodatkowo, brzmienie przepisu nie jest precyzyjne i nie wiadomo, czy konsument ma się zgłosić do Rzecznika Finansowego, czy do innego podmiotu. Propozycja użycia liczby mnogiej w odniesieniu do podmiotów, do których konsument może zgłosić się o rekomendację w przypadku trudnej sytuacji finansowej.	
387.	Art. 48 ust. 1 pkt. 23	Konfederacja Lewiatan	I. Przepis w tej formie rodzi wątpliwości interpretacyjne czy dotyczy obowiązku wskazania wszystkich podmiotów z listy, czy wyboru lub przykładu. Wątpliwość jest również aktualna w kontekście brzmienia dyrektywy 2023/2225. Projektodawca mógłby ją rozwiązać wpisując wprost że wystarczy odwołanie do strony Rzecznika Finansowego gdzie będzie funkcjonowała lista/ rejestr. II. Powinno zostać doprecyzowane co oznaczają „rekomendacje dla konsumenta”. Umowa kredytu konsumentckiego powinna zawierać informacje o danych kontaktowych tych podmiotów poprzez odesłanie i wskazanie kiedy z ich pomocy konsument może skorzystać. Rekomendacja wskazuje na to, że jest to bardziej zalecenie niż informacja.	Uwaga uwzględniona kierunkowo. Wobec uwzględnienia uwagi MSZ dotyczącej braku zgodności odnośnych przepisów z prawem UE podmiotem będzie tylko Rzecznik Finansowy, przepisy odpowiednio zmodyfikowano.
388.	Art. 48 (dodanie ust. 3)	Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa	W celu usunięcia wątpliwości interpretacyjnych Kasa Krajowa proponuje dodanie w art. 48 po ust. 2 nowego ust. 3 w brzmieniu: „3. W przypadku kredytowania pozaodsetkowych kosztów kredytu kredytodawca dodatkowo wskazuje w umowie o kredyt konsumentcki kwotę kredytowanych pozaodsetkowych kosztów kredytu.”. W ocenie Kasy Krajowej powyższa propozycja zgodna jest wykładnią sądową, wyrażaną w znaczącej części wyroków sądowych, zapadających w odniesieniu do sankcji kredytu darmowego.	Uwaga wyjaśniona. Już obecnie kredytodawca ma obowiązek informowania konsumenta, że kredytuje pozaodsetkowe koszty kredytu.
389.	Art. 49	Polska Organizacja Niebankowych	PONIP proponuje rozważenie zastąpienie słowa „wręcza” słowem „przekazuje”. „Wręczenie” sugeruje konieczność podania wzoru odstąpienia od umowy konsumentowi do rąk, podczas gdy w wielu	Uwaga uwzględniona.

		Instytucji Płatności PONIP	modelach biznesowych mamy do czynienia z prowadzeniem działalności całkowicie on-line. Wręczenie będzie wówczas niemożliwe lub niezwykle utrudnione.	
390.	Art. 49	Związek Banków Polskich	Proponujemy następujące brzmienie przepisu: <i>Art. 49. Kredytodawca lub pośrednik kredytowy przy zawarciu umowy ~~wręcza~~ przekazuje konsumentowi, w postaci papierowej lub na innym trwałym nośniku, wzór oświadczenia o odstąpieniu od umowy, z oznaczeniem firmy, adresu siedziby, adresu do doręczeń elektronicznych wpisanego do bazy adresów elektronicznych oraz adresu e-mail kredytodawcy.</i> Uzasadnienie Dyrektywa w polskiej wersji językowej nie posługuje się określeniem „wręcza” mówi o przekazaniu lub otrzymaniu wzoru oświadczenia o odstąpieniu od umowy od kredytodawcy. Proponujemy zmianę na otrzymanie lub przekazanie wzoru oświadczenia. Słowo „wręcza” semantycznie oznacza przekazanie czegoś – najczęściej dokumentu, z rąk do rąk, co raczej nie wydaje się adekwatne dla zdalnych procesów zawierania umów o kredyty konsumenckie. Dodatkowo, w zakresie sformułowania “na trwałym nośniku” proponujemy spójnie z innymi przepisami: w postaci papierowej lub na innym trwałym nośniku.	Uwaga uwzględniona.
391.	Art. 50	Związek Banków Polskich	Proponujemy następujące zmiany w brzmieniu przepisu: <i>Art. 50. 1. Umowa o kredyt wiązany, oprócz danych określonych w art. 48, określa również:</i> 1) ~~szczegółowo~~ towar lub usługę; 2) cenę nabycia towaru lub usługi;	Uwaga uwzględniona.

			3) informację o prawach, o których mowa w art. 75 i art. 76, oraz o warunkach skorzystania z tych praw. 2. Przepis ust. 1 pkt 1 i 2 stosuje się do kredytu w formie odroczonej płatności, którego udziela się na określone towary lub usługi. Uzasadnienie Niezgodność z art. 21 ust. 1 lit e dyrektywy CCD2. Brak konieczności określenia szczegółowego towaru lub usługi (dyrektywa wymaga, aby podać w przypadku umów o kredyt wiązany - określone towary lub określone usługi i ich cenę gotówkową, a nie szczegółowo określone towary lub usługi). W związku z tym, że przepis objęty jest SKD powstanie ryzyko kwestionowania poziomu szczegółowości. Dyskusyjne jest wymaganie w ust. 2 podania opisu towaru lub usługi w przypadku umów kredytu w formie odroczonej płatności (nie zawsze kredytodawca będzie to wiedział), a przepis objęty jest SKD. Dyrektywa wymaga takich informacji w przypadku kredytu w formie odroczonej płatności za <u>określone</u> towary lub usługi.	
392.	Art. 50 ust. 1 pkt 1	Konfederacja Lewiatan	Przepis powinien określać co oznacza „szczegółowo”. Zapis wskazuje że towar lub usługa powinna zostać określona co do tożsamości a nie co do gatunku. Często takie określenie jest niemożliwe. Proponujemy przywrócenie obowiązującej obecnie wersji przepisu.	Uwaga uwzględniona.
393.	Art. 50 ust. 1 pkt 1	Związek Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce	Postulujemy zmianę art. 50 ust. 1 pkt. 1) Projektu ustawy w taki sposób, aby przepis był spójny z art. 21 ust. 1 pkt e) Dyrektywy CCD II. Dookreślenie, że opis towaru lub usługi powinien być „szczegółowy” rodzi ryzyko braku wypełnienia znamion „szczegółowości” niemal w	Uwaga uwzględniona.

			każdym przypadku zawierania umowy o kredyt wiązany. Istotą przepisu powinna być możliwość powiązania umowy kredytu związanego z zakupem konsumenta, co też jest celem Dyrektywy CCD II. Propozycja zapisu: a) art. 50 ust. 1 otrzymuje brzmienie: <i>„1 „Umowa o kredyt wiązany, oprócz danych określonych w art. 48, określa również:</i> <i>1) towar lub usługę;</i> <i>2) cenę nabycia towaru lub usługi;</i> <i>3) informację o prawach, o których mowa w art. 75 i art. 76, oraz o warunkach skorzystania z tych praw.”</i>	
394.	Art. 52	Polska Organizacja Niebankowych Instytucji Płatności PONIP	W ocenie PONIP obowiązek przewidziany dla kredytodawców i pośredników kredytowych przez projektodawcę w pkt 2 tego artykułu może wydawać się nadmiarowy. Należy podkreślić, że podmioty rynku finansowego są już zobligowane na podstawie ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego, o Rzeczniku Finansowym i o Funduszu Edukacji Finansowej do wskazywania w umowie z konsumentem możliwości zwracania się do Rzecznika Finansowego jako organu ochrony w przypadku zastrzeżeń kierowanych do usług świadczonych przez danego kredytodawcę lub pośrednika. Dotyczy to również np. zmian w umowie o kredycie konsumenckim. Proponujemy rezygnację z tego obowiązku.	Uwaga wyjaśniona. Regulacja odzwierciedla wymogi wdrażanego art. 22 dyrektywy 2023/2225.
395.	Art. 52 ust. 1	Stowarzyszenie Prawa Konkurencji	Projektowany art. 52 ust. 1 zakłada nałożenie obowiązku na kredytodawcę „lub” pośrednika kredytowego. W przypadku umów o kredyt, które zawierane są z udziałem pośrednika kredytowego, dochodzi tu zatem do równoległego nałożenia obowiązku na oba te podmioty, co wynika z posłużenia się spójnikiem „lub”. Takie sformułowanie obowiązku może rodzić wątpliwości co do tego, czy wykonanie	Uwaga uwzględniona kierunkowo.

			obowiązku przez jeden z tych podmiotów będzie wystarczające do uniknięcia sankcji darmowego kredytu. Proponujemy zastąpienie spójnika „lub” spójnikiem „albo”; ewentualnie zastrzeżenie wprost, że wykonanie obowiązku przez jeden z tych podmiotów zwalnia drugi. Niezależnie od powyższego, w projektowanym przepisie art. 52 ust. 1 posłużono się sformułowaniem „w postaci papierowej lub na innym trwałym nośniku”. Zaproponowana w art. 5 pkt 25 definicja legalna pojęcia „trwały nośnik” obejmuje swoim zakresem także dokument w postaci papierowej. Dlatego też proponujemy wykreślenie z przepisu sformułowania „w postaci papierowej” i poprzestanie na „trwałym nośniku”.	
396.	art. 52 ust. 1 pkt 1	Stowarzyszenie Prawa Konkurencji	Projektowany przepis art. 52 ust. 1 pkt 1 nakłada na kredytodawcę lub pośrednika obowiązek przekazania „jednoznacznego i zrozumiałego” opisu proponowanych zmian umowy o kredyt konsumencki. Choć intencja projektodawcy w zakresie zapewnienie przejrzystości wobec konsumenta jest zrozumiała i zasługująca na aprobatę, użyte w przepisie pojęcia są dalece nieprecyzyjne, ocenne i pozostawiają zbyt szerokie pole interpretacyjne. Jednocześnie naruszenie omawianego obowiązku może prowadzić do zastosowania sankcji kredytu darmowego, co oznacza poważne konsekwencje finansowe dla kredytodawcy. Tak daleko idąca sankcja nie powinna być powiązana z przepisem o tak nieostrej treści. W rezultacie przepis ten generuje znaczną niepewność prawną i ryzyko nadużyć – także w sytuacjach, gdy konsument faktycznie zapoznał się z treścią zmian i nie poniósł żadnej szkody. Sposób sformułowania obowiązku wymaga doprecyzowania normy albo wyłączenia z zakresu sankcji kredytu darmowego.	Uwaga uwzględniona.

397.	Art. 52 ust. 1 pkt 2	Konfederacja Lewiatan	W ust. 1 jest mowa o zmianach postanowień umowy wynikających m.in. z mocy prawa. Zatem wpisanie w ust. 2 możliwości złożenia reklamacji do tego rodzaju zmian jest pozbawione sensu - taka reklamacja nie powinna być rozpatrzona poprzez uwzględnienie roszczeń, gdyż prowadziłyby to do działania kredytodawcy niezgodnie z przepisami prawa.	Uwaga wyjaśniona. Regulacja odzwierciedla brzmienie wdrażanego art. 22 dyrektywy 2023/2225, który nie przewiduje wyłączeń dla zmian wynikających ze zmiany przepisów prawa. W praktyce może zająć potrzeba skorzystania z takiego środka, gdy konsument ma wątpliwości np. co do kwestii czy kredytodawca prawidłowo odzwierciedla zmiany wynikające z przepisów prawa powszechnie obowiązującego w jego umowie, albo czy prawidłowo kredytodawca przyjął, że umowa podlega tymże zmianom ustawowy.
398.	Art. 52 ust. 4	Związek Banków Polskich	Propozycja zmiany (dodanie kolejnego wyłączenia): <i>4. W przypadku, o którym mowa w art. 53 i art. 55 ust. 2-7, przepisów ust. 1-3 nie stosuje się.</i> Uzasadnienie W ust. 4 brak wyłączenia z art. 55 ust. 2-7, które to przepisy przewidują odrębne zasady informowania o zmianach wysokości oprocentowania (tak jak art. 53) dla umów o kredyt w rachunku oszczędnościowo rozliczeniowym. Art. 55 ust. 2-7 powinny być wyłączone ze stosowania	Uwaga uwzględniona.

			art. 52 z tych samych względów, dla których wyłączono stosowanie tego przepisu do art. 53.	
399.	Art. 53 ust. 1	Stowarzyszenie Prawa Konkurencji	Projektowany art. 53 ust. 1 nakłada na kredytodawcę obowiązek przekazania konsumentowi informacji o zmianie wysokości stopy oprocentowania „w czasie umożliwiającym zapoznanie się z informacją przed dokonaniem tej zmiany”. Choć co do zasady obowiązek ten należy postrzegać jako element szerszej koncepcji przejrzystości i dostępności informacji dla konsumenta, budzi on zastrzeżenia przede wszystkim ze względu na użycie niedookreślonego sformułowania w celu oznaczenia terminu wykonania obowiązku. Jednocześnie naruszenie tego przepisu wiąże się z daleko idącymi konsekwencjami prawnymi, w tym przede wszystkim z możliwością zastosowania sankcji na podstawie art. 66 ust. 4 projektu. Tym samym, niedookreślone sformułowanie staje się elementem generującym ryzyko i niepewność po obu stronach transakcji – po stronie kredytodawców zakresie treści obowiązku, zaś po stronie konsumentów w zakresie oceny ich sytuacji prawnej. W konsekwencji proponujemy wskazanie konkretnego terminu na wykonanie takiego obowiązku; względnie wyłączenie go z zakresu sankcji z art. 66 ust. 4. Niezależnie od powyższego, w projektowanym przepisie art. 53 ust. 1 posłużono się sformułowaniem „w postaci papierowej lub na innym trwałym nośniku”. Zaproponowana w art. 5 pkt 25 definicja legalna pojęcia „trwały nośnik” obejmuje swoim zakresem także dokument w postaci papierowej. Dlatego też proponujemy wykreślenie z przepisu sformułowania „w postaci papierowej” i poprzestanie na „trwałym nośniku”.	Uwaga wyjaśniona. Projektodawca zdecydował nie wskazywać sztywnego terminu. Uwaga w zakresie sformułowania „w postaci papierowej lub na innym trwałym nośniku” przepisy dyrektywy, które również w sposób zróżnicowany regulują kwestię formy i postaci przekazywania informacji.
400.	Art. 53 ust. 1	Związek Przedsiębiorstw	Ustawodawca nakazał przekazać informację o zmianie stóp procentowych w czasie umożliwiającym zapoznanie się z informacją o zmianie a przed jej dokonaniem.	Uwaga wyjaśniona. Przyjęte brzmienie przepisu

		Finansowych w Polsce	Przy tak nagłych i częstych zmianach będzie ten zapis stwarzał problemy organizacyjne. Nie będzie możliwe procesowanie kredytu w nowoczesnych technologiach opartych na rozwiązaniach cyfrowych. Rekomendujemy pozostać przy obecnie obowiązujących przepisach zmiany opracowania. Propozycja zapisu: a) art. 53 ust. 1 otrzymuje brzmienie: <i>„1. W przypadku zmiany wysokości stopy oprocentowania w okresie obowiązywania umowy o kredyt konsumencki kredytodawca przed jej dokonaniem przekazuje bezpłatnie konsumentowi, w postaci papierowej lub na innym trwałym nośniku określonym w umowie o kredyt konsumencki, informację o tej zmianie.”</i>	odzwierciedla wdrażany art. 23 dyrektywy 2023/2225.
401.	art. 53 ust. 2	Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa	Kasa Krajowa pragnie także wskazać, że zawarty w art. 53 ust. 2 obowiązek zawarcia w informacji, o której mowa w art. 53 ust. 1, wymaga szczegółowego określenia stopy procentowej oprócz informacji o wysokości rat, ich liczbie i częstotliwości ich płatności, wykracza poza zakres art. 23 ust. 1 dyrektywy CCDII i stanowi zatem Gold Plating. Nie jest także jasne na czym ma polegać szczegółowe określenie stopy oprocentowania, co może rodzić ryzyko kierowania przeciwko kredytodawcom nieuzasadnionych roszczeń opartych na odmiennej interpretacji szczegółowego określenia stopy oprocentowania w tej informacji. Z tych przyczyn Kasa Krajowa proponuje skreślenie w art. 53 ust. 2 projektu wyrazów: „stopy oprocentowania”.	Uwaga wyjaśniona. Regulacja odzwierciedla brzmienie wdrażanego art. 23 ust. 1 dyrektywy 2023/2225.
402.	Art. 53 ust. 3	Związek Banków Polskich	Propozycja zmiany brzmienia przepisu:	Uwaga wyjaśniona. Przepisy dyrektywy 2023/2225 nie określają czym jest stopa

	ew. uzupełnienie art. 5	„Strony mogą w umowie o kredyt konsumencki określić, że informacja, o której mowa w ust. 1, będzie przekazywana niezwłocznie po zmianie wysokości stopy oprocentowania w okresie obowiązywania umowy o kredyt konsumencki, jeżeli zmiana stopy oprocentowania kredytu wynika ze zmiany stopy referencyjnej lub wskaźnika referencyjnego,” Uwaga: Do rozważenia również uzupełnienie art. 5 o definicję wskaźnika referencyjnego, symetrycznie do definicji stopy referencyjnej <i>wskaźnik referencyjny - wskaźnik referencyjny, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1011 z dnia 8 czerwca 2016 r. w sprawie indeksów stosowanych jako wskaźniki referencyjne w instrumentach finansowych i umowach finansowych lub do pomiaru wyników funduszy inwestycyjnych i zmieniającego dyrektywę 2008/48/WE i 2014/17/UE oraz rozporządzenie (UE) nr 596/2014 (Dz. Urz. UE L 171 z 29.06.2016, str. 1, z późn. zm.7)),</i> Uzasadnienie: Kredyty konsumenckie jakie banki mają w portfelach w znakomitej większości opierają się o wskaźnik referencyjny WIBOR, a tzw. reforma wskaźników przewiduje zastąpienie tego wskaźnika w przyszłości wskaźnikiem POLSTR, a nie usunięcie z umów, w tym o kredyty konsumenckie, oprocentowania zmiennego opartego o wskaźniki referencyjne. W UKH jest stosowany termin wskaźnik referencyjny w przepisach, gdzie określa się zasady ustalania zmiennego oprocentowania (por. art. 29 ust.2)	referencyjna, zaś projektowany przepis pozostaje bez wpływu na możliwość stosowania wskaźników referencyjnych.

			i do UKH jest wprowadzona definicja legalna wskaźnika w słowniczku przez odesłanie do BMR. BMR w zakresie swojej regulacji m.in. ustala zasady stosowania wskaźników referencyjnych w umowach finansowych, a w tym pojęciu mieszczą się m.in. umowy kredytu konsumenckiego. Z punktu widzenia projektowanej ustawy kluczowy jest art. 29 BMR ("Artykuł 29 Stosowanie wskaźnika referencyjnego: 1. Podmiot nadzorowany może stosować w Unii wskaźnik referencyjny lub zestaw wskaźników referencyjnych, jeżeli wskaźnik referencyjny opracowuje administrator mający siedzibę lub miejsce zamieszkania w Unii i wpisany do rejestru, o którym mowa w art. 36, lub wskaźnik referencyjny, który wpisano do rejestru, o którym mowa w art. 36"). Co przesądza o możliwości stosowania wskaźników referencyjnych właśnie w umowach kredytu konsumenckiego. UKK powinna zatem przewidywać możliwość wykorzystania wskaźników referencyjnych takich jak WIBOR czy POLSTR, bo wynika to z bezpośrednio skutecznych przepisów rozporządzenia BMR. Zgodnie z projektem ustawy art. 53 i 55 stosuje się także do umów o kredyt konsumencki zawartych przed dniem wejścia w życie ustawy. Tym samym niezbędnym jest objęcie normą art. 53 i 55, umów o kredyt konsumencki, w których oprocentowanie oparte jest o wskaźnik referencyjny (a nie o stopę referencyjną), w tym zawartych przed dniem wejścia w życie ustawy.	
403.	Art. 53 ust. 3 i usunięcie art. 54	Związek Banków Polskich	Proponuje się następującą zmianę art. 53 ust. 3, której istota polega na włączeniu treści art. 54 do tej jednostki redakcyjnej: <i>„Strony mogą w umowie o kredyt konsumencki określić, że informacja, o której mowa w ust. 1, będzie przekazywana niezwłocznie po zmianie wysokości stopy oprocentowania w okresie obowiązywania umowy o kredyt konsumencki, jeżeli zmiana stopy oprocentowania kredytu wynika ze zmiany stopy referencyjnej i kredytodawca udostępnia informację o wysokości stopy referencyjnej:</i>	Uwaga wyjaśniona. Uwaga nie zawiera propozycji zmian merytorycznych. Projektodawca pozostał przy zaproponowanej systematyce art. 53 i art. 54.

			1) w lokalach kredytodawcy służących do obsługi konsumenta, 2) na stronie internetowej kredytodawcy, o ile ją posiada, oraz 3) za pośrednictwem aplikacji mobilnej, o ile ją posiada.” Uzasadnienie Wszystkie warunki do odstępstwa od uprzedniego informowania o zmianie stopy są zawarte w jednym przepisie (art. 23 ust. 2 dyrektywy). Z dyrektywy wynika, że wszystkie powyższe warunki muszą być spełnione. W naszej ocenie art. 23 ust. 2 lit. c dyrektywy w nie wymaga wpisania do ustawy, ponieważ z definicji stopy referencyjnej wynika, że spełnione są te warunki, tj. jest ogłaszana w dzienniku urzędowym NBP.	
404.	Art. 53 ust. 4 Art. 55 ust. 5	Związek Banków Polskich	Proponuje się poniższe brzmienie przepisu: „W przypadku zmiany wysokości stopy oprocentowania w okresie obowiązywania umowy o kredyt konsumencki będącej wynikiem zmiany wysokości odsetek, o których mowa w art. 359 § 2[1] ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny, konsument otrzymuje od kredytodawcy informację o tej zmianie na trwałym nośniku, niezwłocznie po wejściu w życie tej zmiany.” Uzasadnienie Doprecyzowanie przepisu pozwoli uniknąć interpretacji, zgodnie z którą, informacja o zmianie oprocentowania powinna być przekazana konsumentowi niezwłocznie po zmianie wysokości odsetek maksymalnych, ale przed wejściem w życie zmienionego oprocentowania w ramach umowy kredytu.	Uwaga wyjaśniona. Propozycja doprecyzowania jest nadmiarowa.
405.	Art. 53 ust. 4	Związek Banków Polskich	Propozycja: <i>“(…) konsument otrzymuje od kredytodawcy niezwłocznie, w postaci papierowej lub na trwałym nośniku, informację o tej zmianie.”</i>	Uwaga uwzględniona.

			Uzasadnienie W całym projekcie informacje dla konsumenta są mu dostarczane w postaci papierowej lub na innym trwałym nośniku.	
406.	Art. 53 ust. 5	Związek Banków Polskich	Propozycja dodania ust. 5: <i>„5. W przypadku kredytów konsumenckich, dla których uzgodniono stałą stopę oprocentowania kredytu konsumpcyjnego w danym okresie, przepisów art. 359 § 2¹–2³ ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny o odsetkach maksymalnych nie stosuje się w tym okresie, jednakże kredytodawca jest obowiązany przestrzegać tych przepisów w chwili ustalania wysokości odsetek oraz zawierania umowy o kredyt konsumencki.”</i> Uzasadnienie: Proponuje się dodanie ust. 5 wyłączającego stosowanie przepisów o odsetkach maksymalnych przy kredytach o stałym (ewentualnie okresowo stałym) oprocentowaniu w czasie obowiązywania uzgodnionej stałej stopy procentowej. Zaproponowane rozwiązanie bazuje na obowiązującym przepisie dot. umów o kredyt hipoteczny (art. 41 ustawy o kredycie hipotecznym oraz o nadzorze nad pośrednikami kredytu hipotecznego i agentami).	Uwaga nieuwzględniona. Wysokość odsetek maksymalnych stanowi materię kodeksową - wynika z Kodeksu cywilnego, projektodawca nie przewiduje modyfikowania tych przepisów.
407.	Art. 54	Polska Organizacja Niebankowych Instytucji Płatności PONIP	PONIP proponuje rozważenie dodania w pkt 1 zastrzeżenia analogicznego do pkt 2 oraz 3 w tym przepisie, tj. „w lokalach kredytodawcy służących do obsługi konsumenta, o ile je posiada”, przy czym należałoby wówczas, aby odzwierciedlić zamiar Projektodawcy, zobowiązać kredytodawcę do podania informacji o wysokości stopy referencyjnej w przynajmniej jeden sposób, przewidziany w tym artykule. Zmiana ta ma charakter prorynkowy, gdyż nie każdy kredytodawca jest i będzie w posiadaniu lokalu do obsługi konsumenta,	Uwaga wyjaśniona. Regulacja zawarta w art. 23 ust. 2 dyrektywy 2023/2225 nie przewiduje takiego zawężenia.

			szczególnie w przypadku modelu biznesowego opartego wyłącznie na udzielaniu pożyczek on-line. Ta sama uwaga dotyczy art. 69 ust. 4 Projektu.	
408.	art. 55 ust. 1	Stowarzyszenie Prawa Konkurencji	W projektowanym przepisie art. 55 ust. 1 posłużono się sformułowaniem „w postaci papierowej lub na innym trwałym nośniku”. Zaproponowana w art. 5 pkt 25 definicja legalna pojęcia „trwały nośnik” obejmuje swoim zakresem także dokument w postaci papierowej. Dlatego też proponujemy wykreślenie z przepisu sformułowania „w postaci papierowej” i poprzestanie na „trwałym nośniku”.	Uwaga wyjaśniona. Przepis wdraża art. 24 ust. 1 dyrektywy 2023/2225. Dyrektywa 2023/2225, odwołując się do papieru lub innego trwałego nośnika, wymaga by konsument zawsze miał do wyboru papier.
409.	art. 55 ust. 2	Stowarzyszenie Prawa Konkurencji	Projektowany art. 55 ust. 2 nakłada na kredytodawcę obowiązek przekazania konsumentowi informacji o zmianie wysokości stopy oprocentowania „w czasie umożliwiającym zapoznanie się z informacją przed dokonaniem tej zmiany”. Choć co do zasady obowiązek ten należy postrzegać jako element szerszej koncepcji przejrzystości i dostępności informacji dla konsumenta, budzi on zastrzeżenia przede wszystkim ze względu na użycie niedookreślonego sformułowania w celu oznaczenia terminu wykonania obowiązku. Jednocześnie naruszenie tego przepisu wiąże się z daleko idącymi konsekwencjami prawnymi, w tym przede wszystkim z możliwością zastosowania sankcji na podstawie art. 66 ust. 4 projektu. Tym samym, niedookreślone sformułowanie staje się elementem generującym ryzyko i niepewność po obu stronach transakcji – po stronie kredytodawców zakresie treści obowiązku, zaś po stronie konsumentów w zakresie oceny ich sytuacji prawnej. W konsekwencji proponujemy wskazanie konkretnego terminu na wykonanie takiego obowiązku; względnie wyłączenie go z zakresu sankcji z art. 66 ust. 4.	Uwaga wyjaśniona. Przepis wdraża art. 24 ust. 2 zd. 1 dyrektywy 2023/2225. W kwestii trwałego nośnika podkreślić należy, że dyrektywa 2023/2225, odwołując się do papieru lub innego trwałego nośnika, wymaga by konsument zawsze miał do wyboru papier.

			Niezależnie od powyższego, w projektowanym przepisie art. 55 ust. 2 posłużono się sformułowaniem „w postaci papierowej lub na innym trwałym nośniku”. Zaproponowana w art. 5 pkt 25 definicja legalna pojęcia „trwały nośnik” obejmuje swoim zakresem także dokument w postaci papierowej. Dlatego też proponujemy wykreślenie z przepisu sformułowania „w postaci papierowej” i poprzestanie na „trwałym nośniku”.	
410.	art. 55 ust. 5	Stowarzyszenie Prawa Konkurencji	Projektowany art. 55 ust. 5 nakłada na kredytodawcę obowiązek poinformowania kredytobiorcy o zmianie oprocentowania wynikającej ze zmiany wysokości odsetek z art. 359 § 2(1) KC, który to obowiązek powinien być wykonany niezwłocznie. Choć co do zasady obowiązek ten należy postrzegać jako element szerszej koncepcji przejrzystości i dostępności informacji dla konsumenta, budzi on zastrzeżenia przede wszystkim ze względu na użycie nieostrego pojęcia „niezwłocznie”. Jednocześnie naruszenie tego przepisu wiąże się z daleko idącymi konsekwencjami prawnymi, w tym przede wszystkim z możliwością zastosowania sankcji na podstawie art. 66 ust. 4 projektu. Tym samym, niedookreślone pojęcie niezwłoczności staje się elementem generującym ryzyko i niepewność po obu stronach transakcji – po stronie kredytodawców zakresie treści obowiązku, zaś po stronie konsumentów w zakresie oceny ich sytuacji prawnej. W konsekwencji proponujemy wskazanie konkretnego terminu na wykonanie takiego obowiązku; względnie wyłączenie go z zakresu sankcji z art. 66 ust. 4.	Uwaga wyjaśniona. Konstrukcja funkcjonuje na gruncie art. 36 ust. 4 ustawy o kredycie konsumenckim z 2011 r. Projektodawca zdecydował utrzymać konstrukcję istniejącego przepisu.
411.	Art. 55 ust. 6 i 7	Związek Banków Polskich	Proponujemy zmianę brzmienia ust. 6 i ust. 7: <i>„6. Kredytodawca powiadamia konsumenta w sposób z nim uzgodniony o każdym zmniejszeniu albo ~~anulowaniu~~ limitu rozwiązania umowy kredytu w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym z inicjatywy kredytodawcy co najmniej 30 dni przed dniem, w którym nastąpi</i>	Uwaga wyjaśniona. Przepis wdraża art. 24 ust. 3 i 4 dyrektywy 2023/2225, wypowiedzenie reguluje art. 28 ust. 1 dyrektywy.

			zmniejszenie albo ~~anulowanie tego limitu~~ rozwiązanie umowy kredytu w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym. 7. Kredytodawca w przypadku zmniejszenia albo ~~anulowania limitu rozwiązania umowy kredytu w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym z inicjatywy kredytodawcy~~ oferuje konsumentowi bez dodatkowych kosztów, przed wszczęciem postępowania egzekucyjnego, możliwość spłaty faktycznie wypłaconej kwoty w zakresie tego zmniejszenia albo ~~anulowania rozwiązania umowy kredytu w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym~~, w 12 równych ratach miesięcznych, chyba że konsument zdecyduje się na wcześniejszą spłatę, według stopy oprocentowania kredytu mającej zastosowanie do kredytu w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym.” Uzasadnienie: Konstrukcja anulowania umowy kredytu nie jest znana, ani aktualnie obowiązującej ustawie o kredycie konsumenckim, ani też nie stanowi przyjętego w praktyce sposobu rozwiązania umowy kredytu z konsumentem. Umowa może być rozwiązana, wypowiedziana, konsument może od niej odstąpić, ale raczej nie anulowana. Szczególnie kiedy tym określeniem projekt ustawy posługuje się jedynie w odniesieniu do umowy o kredyt w rachunku oszczędnościowo rozliczeniowym. Zapis wydaje się być kalką językową z angielskiej wersji dyrektywy, które posługuje się słowem cancel. Proponowane byłoby również dodanie, że obowiązek informacyjny powinien dotyczyć sytuacji, w której do rozwiązania umowy dochodzi z inicjatywy kredytodawcy – nie ma uzasadnienia, żeby kredytodawca informował klienta o rozwiązaniu umowy, jeśli to klient je inicjuje. Propozycję poprawek naniosłam w treści przepisu.	
412.	Art. 56 ust. 2	Stowarzyszenie Prawa Konkurencji	Projektowany art. 56 ust. 2 nakłada na kredytodawcę obowiązek przekazania informacji w zakresie zmiany warunków w postaci papierowej lub na innym trwałym nośniku „niezwłocznie” po nastąpieniu tych zmian. Choć co do zasady obowiązek ten należy postrzegać jako	Uwaga wyjaśniona. Przepis wdraża art. 25 ust. 2 dyrektywy 2023/2225, posługując się siatką

			element szerszej koncepcji przejrzystości i dostępności informacji dla konsumenta, budzi on zastrzeżenia przede wszystkim ze względu na użycie nieostrego pojęcia „niezwłocznie”. Jednocześnie naruszenie tego przepisu wiąże się z daleko idącymi konsekwencjami prawnymi, w tym przede wszystkim z możliwością zastosowania sankcji kredytu darmowego na podstawie art. 66 ust. 3 projektu. Tym samym, niedookreślone pojęcie niezwłoczności staje się elementem generującym ryzyko i niepewność po obu stronach transakcji – po stronie kredytodawców zakresie treści obowiązku, zaś po stronie konsumentów w zakresie oceny ich sytuacji prawnej. W konsekwencji proponujemy wskazanie konkretnego terminu na wykonanie takiego obowiązku. Niezależnie od powyższego, w projektowanym przepisie art. 56 ust. 2 posłużono się sformułowaniem „w postaci papierowej lub na innym trwałym nośniku”. Zaproponowana w art. 5 pkt 25 definicja legalna pojęcia „trwały nośnik” obejmuje swoim zakresem także dokument w postaci papierowej. Dlatego też proponujemy wykreślenie z przepisu sformułowania „w postaci papierowej” i poprzestanie na „trwałym nośniku”.	pojęciową w nim zastosowaną.
413.	Art. 56 ust. 3	Stowarzyszenie Prawa Konkurencji	Projektowany art. 56 ust. 3 nakłada na kredytodawcę obowiązek informacyjny w związku z utrzymywaniem się znacznego przekroczenia, który powinien być wykonany „niezwłocznie”. Choć co do zasady obowiązek ten należy postrzegać jako element szerszej koncepcji przejrzystości i dostępności informacji dla konsumenta, budzi on zastrzeżenia przede wszystkim ze względu na użycie pojęć nieostrych – „znacznego przekroczenia” oraz „niezwłocznie”. Jednocześnie naruszenie tego przepisu wiąże się z daleko idącymi konsekwencjami prawnymi, w tym przede wszystkim z możliwością zastosowania sankcji kredytu darmowego na podstawie art. 66 ust. 3 projektu. Tym samym, niedookreślone pojęcia znacznego przekroczenia oraz niezwłoczności stają się elementem generującym ryzyko i niepewność po obu stronach transakcji – po stronie kredytodawców	Uwaga wyjaśniona. Przepis wdraża art. 25 ust. 2 dyrektywy 2023/2225, posługując się siatką pojęciową w nim zastosowaną.

			zakresie treści obowiązku, zaś po stronie konsumentów w zakresie oceny ich sytuacji prawnej. W konsekwencji proponujemy doprecyzowanie treści tego obowiązku, w tym precyzyjnego określenia, kiedy dochodzi do znacznego przekroczenia (np. przez wskazanie poziomu procentowego) oraz ram czasowych na jego wykonanie, względnie wyłączenie naruszeń w tym zakresie z sankcji kredytu darmowego. Niezależnie od powyższego, w projektowanym przepisie art. 56 ust. 3 posłużono się sformułowaniem „w postaci papierowej lub na innym trwałym nośniku”. Zaproponowana w art. 5 pkt 25 definicja legalna pojęcia „trwały nośnik” obejmuje swoim zakresem także dokument w postaci papierowej. Dlatego też proponujemy wykreślenie z przepisu sformułowania „w postaci papierowej” i poprzestanie na „trwałym nośniku”.	
414.	art. 56 ust. 4	Stowarzyszenie Prawa Konkurencji	Projektowany art. 56 ust. 4, który ma ustanowić obowiązek informowania konsumenta w przypadku „regularnego występowania przekroczenia” budzi wątpliwości ze względu na nieostrość tego sformułowania. Termin „regularne” jest nieprecyzyjny, co może prowadzić do rozbieżności interpretacyjnych i trudności w stosowaniu przepisu zarówno po stronie kredytodawców, jak i organów nadzoru. Proponuje się uzupełnienie przepisu o kryteria ilościowe lub czasowe, np. przez wskazanie liczby przekroczeń w określonym okresie (np. „co najmniej trzy przekroczenia w okresie sześciu miesięcy”), co zwiększy pewność prawa i ułatwi jednolitą praktykę stosowania.	Uwaga wyjaśniona. Regulacja odzwierciedla brzmienie wdrażanego art. 25 ust. 2 dyrektywy 2023/2225
415.	Art. 58	Stowarzyszenie Stop Bankowemu Bezprawiu	Wnioskujemy o wprowadzenie zakazu udzielenia kredytów denominowanych i indeksowanych osobom nie zarabiającym w danej walucie.	Uwaga wyjaśniona. Propozycja wykracza poza zakres przedłożenia.
416.	Art. 59	Związek przedsiębiorców i Pracodawców	Limit kosztów pozaodsetkowych ujęty w projekcie ustawy pozostał na niezmienionym poziomie. Paradoks obecnej sytuacji na rynku finansowania konsumenckiego polega na tym, że regulacje, stworzone w słusznym celu ochrony	Uwaga nieuwzględniona. Projektodawca zdecydował pozostawić wysokość limitów na poziomie

		konsumentów, w zmienionych warunkach gospodarczych zaczynają generować skutek odwrotny. Dane są alarmujące: przy obecnym poziomie odrzuceń wniosków o legalne finansowanie obywatele są masowo wypychani do nierejestrowanej, przestępczej szarej strefy. Przyczyną tego problemu jest ustawowy limit pozaodsetkowych kosztów kredytu, który w zderzeniu z realiami ekonomicznymi przestał być skutecznym mechanizmem regulacyjnym, a stał się barierą dla legalnej działalności i, w konsekwencji, dla bezpieczeństwa obywateli. Postulujemy modyfikację wzoru na maksymalne pozaodsetkowe koszty dla kredytów konsumenckich. Proponujemy podniesienie obu zmiennych z 10% do 20% oraz podwyższenie górnego limitu całkowitych kosztów z 45% do 75% kwoty kredytu. Postulat ten jest bezpośrednią odpowiedzią na skumulowany wpływ potężnej presji kosztowej. Mówimy tu o spadającej inflacji, która w latach 2022-2023 przekraczała 10%, a jej prognoza na bieżący rok to 4,9%, bezprecedensowym wzroście płacy minimalnej (nominalnie) o ponad 40% od 2022 roku, a także rozpoczętym trendzie obniżek stóp procentowych. Łączy się to z wciąż rosnącymi obowiązkami regulacyjno – organizacyjnymi. Wszystkie wymienione czynniki zaburzają równowagę kosztowo-przychodową. W tych warunkach utrzymywanie dotychczasowych limitów jest równoznaczne z akceptacją systemowego ograniczania rentowności, co wprost prowadzi do zjawiska obserwowanego dziś – drastycznego cięcia akcji kredytowej i ograniczania konkurencji na rynku. Uelastycznienie limitów jest zatem warunkiem koniecznym dla utrzymania podaży legalnego kredytu, co nie tylko ochroni wpływy budżetowe z VAT i CIT, ale także wzmocni konkurencję poprzez umożliwienie funkcjonowania mniejszym, krajowym podmiotom. <u>Propozycja zapisów:</u> Art. 59 ust. 1	określonym w obowiązujących przepisach ustawy o kredycie konsumenckim z 2011 r.

			Maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu dla kredytów o okresie spłaty nie krótszym niż 30 dni oblicza się według wzoru: $\text{MPKK} = (K * 20\%) + (K * n/R * 20\%), \text{ gdzie:}$ • K to całkowita kwota kredytu, • n to okres spłaty wyrażony w dniach, • R to liczba dni w roku (zwykle 365). Ust. 2 Pozaodsetkowe koszty kredytu nie mogą być wyższe od 75% całkowitej kwoty kredytu.	
417.	Art. 59 ust. 1	Federacja Przedsiębiorców Polskich	proponujemy, aby określony w art. 59 ust. 1 projektu UKK limit pozaodsetkowych kosztów kredytu został zwiększony w następujący sposób: $\text{MPKK} = (K \times 15\%) + (K \times n/R \times 15\%)$ W takim przypadku zmieniony art. 59 ust. 1 projektu UKK wyglądałby następująco: „Maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu dla kredytów o okresie spłaty nie krótszym niż 30 dni oblicza się według wzoru: $\text{MPKK} = (K \times 15\%) + (K \times n/R \times 15\%)$ w którym poszczególne symbole oznaczają:	Uwaga nieuwzględniona. Projektodawca zdecydował pozostawić wysokość limitów na poziomie określonym w obowiązujących przepisach ustawy o kredycie konsumenckim z 2011 r.

			MPKK – maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu, K – całkowitą kwotę kredytu, n – okres spłaty wyrażony w dniach, R – liczbę dni w roku.” Dodatkowo, w celu uspoźnienia art. 59 ust. 1 projektu UKK w treści zaproponowanej w pkt 9 powyżej z art. 59 ust. 3 projektu UKK proponujemy zmianę art. 59 ust. 3 projektu UKK poprzez podniesienie dotychczasowego limitu 45% do limitu 75%, co w praktyce oznaczałoby, że w okresie 4 lat maksymalne pozaodsetkowe koszty kredytu nie mogłyby przekroczyć wysokości 75% całkowitej kwoty kredytu. W takim przypadku przepis art. 59 ust. 1 projektu UKK w zaproponowanej treści wyglądałby w następujący sposób: „Pozaodsetkowe koszty kredytu nie mogą być wyższe od 75% całkowitej kwoty kredytu.” Istotny wzrost wynagrodzeń pracowników na przełomie od grudnia 2022 (data wprowadzenia aktualnie obowiązujących limitów) do dnia dzisiejszego (czerwiec 2025), co widać choćby na przykładzie minimalnego i przeciętnego wynagrodzenia: • w grudniu 2022r. minimalne wynagrodzenie pracowników wynosiło 3010 zł brutto, tymczasem w czerwcu 2025 wynosi kwotę 4666 zł brutto, czyli ponad 55% więcej; • przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw w grudniu 2022 r. wyniosło 7329,96 zł (brutto), a w kwietniu 2025 r. (ostatnio publikowane dane) wyniosło 9045,11 zł brutto, czyli ponad 23% więcej W branży usługowej wynagrodzenia pracowników stanowią istotny koszt prowadzenia działalności gospodarczej. Skoro działalność instytucji pożyczkowej powinna być pokrywana z pozaodsetkowych kosztów kredytów, ich poziom nie powinien abstrahować od innych wskaźników	

			ekonomicznych, ale powinien być z nimi w korelacji. Inaczej, pomimo istotnego wzrostu wskaźników makroekonomicznych, istotnego wzrostu kosztów składających się na funkcjonowanie przedsiębiorstw (koszty zatrudnienia, koszty energii), limity pozaodsetkowe pozostają na poziomie, który nie uwzględnia rzeczywistej sytuacji ekonomicznej na rynku i nie pozwala na rozwój usług, rozwój przedsiębiorstw i utrzymanie limitów. Przy tak istotnym wzroście cen towarów i usług konsumpcyjnych, jaki nastąpił na przestrzeni ostatnich 3 lat, oczekiwanie, że jedna wybrana branża powinna utrzymywać ceny usług na poziomie sprzed kilku lat nie znajduje ekonomicznego ani racjonalnego uzasadnienia. Ustawa znacznie ograniczająca limit kosztów pozaodsetkowych weszła w życie w grudniu 2022 roku, od tego czasu ilość obowiązków, które muszą wykonywać firmy pożyczkowe/karciane znacznie wzrosła. Podniosło to znacznie koszty naszej działalności ze względu na: • Ilość pracy, którą należy wykonać (całość kosztów związanych z pracownikiem: stanowisko pracy, płaca, ZUS, badania lekarskie, szkolenia itd.); • konieczność modernizacji zaplecza informatycznego niezbędnego do zapewnienia obsługi wszystkich nowych zadań, bądź zawarcie umów na wykonywanie tych zadań na zewnątrz. W szczególności nadzór nad instytucjami pożyczkowymi wprowadził wiele dodatkowych obowiązków, które wymagają zwiększenia zatrudnienia, do tego często konieczne jest pozyskanie dodatkowych usług informatycznych dla realizacji obowiązków sprawozdawczych, co także pociąga koszty zatrudnienia w zakresie IT oraz kosztów oprogramowania.	

		Dotyczy to choćby raportowania o udzielonych kredytach i ich spłacie, sprawdzanie PESEL, zapewnienie w systemie informacji o kondycji finansowej klienta, sprawdzanie klienta w zewnętrznych bazach, sprawozdawczości do KNF, analizy pod kątem AML. Po wprowadzeniu i wyśrubowaniu limitów wiele gospodarstw domowych utraciło źródło finansowania, mimo zapotrzebowania na gotówkę. Przy tak niskich maksymalnych pozaodsetkowych kosztach, co do ich wysokości, znacznie mniejsza liczba klientów kwalifikuje się bowiem do uzyskania finansowania – instytucja kredytująca nie może bowiem dać kredytu każdemu kto ma zdolność a jedynie zdolność o określonej wartości, bo musi brać pod uwagę ryzyko jego niespłacalności i po prostu nie może na kliencie tracić, gdyż działalność gosp. będzie wówczas przynosiła straty. Utrudnienia w dostępie do finansowania powodują rozrost szarej strefy, co można już dziś zaobserwować (z uwagi na stały popyt a mniejszą podaż), rozrastają się struktury pseudo – pożyczkowe, które udzielają finansowania na niedozwolonych zasadach. Klienci takich „firm” są pozostawieni sami sobie, aparat państwowy nie jest wydolny w ściganiu tych czynów (dostępne są artykuły w prasie na ten temat np.: Polacy zapożyczają się u lichwiarzy, a później płaczą. Państwo jest bezradne Polacy pożyczają u lichwiarzy i rujną sobie życie Zwiększenie tego poziomu kosztów mogłoby przywrócić tych konsumentów na legalny rynek, co byłoby w interesie wszystkich – Państwa, klientów i podmiotów gospodarczych świadczących legalne usługi finansowe. Przy większym limicie pozaodsetkowych kosztów podmioty te mogłyby obsłużyć większą grupę klientów, bez narażania się na straty. Przy aktualnym poziomie pozaodsetkowych kosztów liczba podmiotów na rynku pożyczek konsumenckich stale się zmniejsza - przed wejście w	

			życie nowelizacji ustawy o kredycie konsumenckim obniżającej limity było ich 500, teraz jest 100 - przyczyny to nie tylko większe wymogi kapitałowe, ale również zakres obowiązków oraz wysokość limitu pozaodsetkowego. Wprowadzenie surowych limitów istotnie obniżyło potencjalną marżę, przez co mniejsze i mniej kapitałowo stabilne podmioty uznały, że nie utrzymają rentowności działalności na odpowiednim poziomie. Źródła: federacja-konsumentow.org.pl+9biznes.gazetaprawna.pl+9money.pl+9money.pl.biznes.gazetaprawna.pl. nbp.pl+10telepolis.pl+10totalmoney.pl+10. cgolegal.com+3totalmoney.pl+3biznes.newseria.pl+3. Konsekwencją drastycznych ograniczeń kosztów było „zaburzenie równowagi stron umowy” – czyli trudności w utrzymaniu rentowności, likwidacja legalnych pożyczkodawców i nadmierna biurokracja, w efekcie nowelizacji ustawy doszło do likwidacji dziesiątek tysięcy etatów (windykacja, dane, fintechy) oraz spadek wpływów z CIT, PIT, VAT – według szacunków mogło to być nawet o ok. 2 mld zł rocznie – podwyższenie limitów kosztów pozaodsetkowych spowoduje utworzenie nowych miejsc pracy, zwiększenie wpływów budżetowych, w tym podatkowych. Przy aktualnych niskich limitach kosztów pozaodsetkowych w ukk i kc wiele produktów pożyczkowych straciło opłacalność, co z kolei uderza w dostępność finansowania. Podwyższenie limitów poprzez zmianę wzorów w ukk i kc przywróci opłacalność wielu produktom finansowym i zwiększy ofertę dostępnego finansowania.	

			Limit kosztów pozaodsetkowych ujęty w projekcie ustawy pozostał na niezmiennym poziomie. Paradoks obecnej sytuacji na rynku finansowania konsumenckiego polega na tym, że regulacje, stworzone w słusznym celu ochrony konsumentów, w zmienionych warunkach gospodarczych zaczynają generować skutek odwrotny. Dane są alarmujące: przy obecnym poziomie odrzuceń wniosków o legalne finansowanie obywatele są masowo wypychani do nierejestrowanej, przestępczej szarej strefy. Przyczyną tego problemu jest ustawowy limit pozaodsetkowych kosztów kredytu, który w zderzeniu z realiami ekonomicznymi przestał być skutecznym mechanizmem regulacyjnym, a stał się barierą dla legalnej działalności i, w konsekwencji, dla bezpieczeństwa obywateli. Dlatego zwracamy uwagę, że część uczestników rynku proponuje podniesienie obu zmiennych z 10% nie tylko do 15%, ale do 20% oraz podwyższenie górnego limitu całkowitych kosztów z 45% do 75% kwoty kredytu. Postulat ten jest bezpośrednią odpowiedzią na skumulowany wpływ potężnej presji kosztowej. Mówimy tu o spadającej inflacji, która w latach 2022-2023 przekraczała 10%, a jej prognoza na bieżący rok to 4,9%, bezprecedensowym wzroście płacy minimalnej (nominalnie) o ponad 40% od 2022 roku, a także rozpoczętym trendzie obniżek stóp procentowych. Łączy się to z wciąż rosnącymi obowiązkami regulacyjno – organizacyjnymi. Wszystkie wymienione czynniki zaburzają równowagę kosztowo-przychodową. W tych warunkach utrzymywanie dotychczasowych limitów jest równoznaczne z akceptacją systemowego ograniczania rentowności, co wprost prowadzi do zjawiska obserwowanego dziś – drastycznego cięcia akcji kredytowej i ograniczania konkurencji na rynku. Uelastycznienie limitów jest zatem warunkiem koniecznym dla utrzymania podaży legalnego kredytu, co nie tylko ochroni wpływy budżetowe z VAT i CIT, ale także wzmocni	

			konkurencję poprzez umożliwienie funkcjonowania mniejszym, krajowym podmiotom. Propozycja zapisów: Art. 59 ust. 1. Maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu dla kredytów o okresie spłaty nie krótszym niż 30 dni oblicza się według wzoru: $MPKK = (K * 20\%) + (K * n/R * 20\%), \text{ gdzie:}$ K to całkowita kwota kredytu, n to okres spłaty wyrażony w dniach, R to liczba dni w roku (zwykle 365). Ust. 2. Pozaodsetkowe koszty kredytu nie mogą być wyższe od 75% całkowitej kwoty kredytu.	
418.	Art. 59 ust. 1	Pracodawcy RP	Istotny wzrost wynagrodzeń pracowników na przełomie od grudnia 2022 (data wprowadzenia aktualnie obowiązujących limitów) do dnia dzisiejszego (czerwiec 2025), co widać choćby na przykładzie minimalnego i przeciętnego wynagrodzenia: • w grudniu 2022r. minimalne wynagrodzenie pracowników wynosiło 3010 zł brutto, tymczasem w czerwcu 2025 wynosi kwotę 4666 zł brutto, czyli ponad 55% więcej; • przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw w grudniu 2022 r. wyniosło 7329,96 zł (brutto), a w kwietniu 2025 r. (ostatnio publikowane dane) wyniosło 9045,11 zł brutto, czyli ponad 23% więcej W branży usługowej wynagrodzenia pracowników stanowią istotny koszt prowadzenia działalności gospodarczej. Skoro działalność instytucji pożyczkowej powinna być pokrywana z pozaodsetkowych kosztów kredytów, ich poziom nie powinien abstrahować od innych wskaźników ekonomicznych, ale powinien być z nimi w korelacji.	Uwaga nieuwzględniona. Projektodawca zdecydował pozostawić wysokość limitów na poziomie określonym w obowiązujących przepisach ustawy o kredycie konsumenckim z 2011 r.

			Inaczej, pomimo istotnego wzrostu wskaźników makroekonomicznych, istotnego wzrostu kosztów składających się na funkcjonowanie przedsiębiorstw (koszty zatrudnienia, koszty energii), limity pozaodsetkowe pozostają na poziomie, który nie uwzględnia rzeczywistej sytuacji ekonomicznej na rynku i nie pozwala na rozwój usług, rozwój przedsiębiorstw i utrzymanie limitów. Przy tak istotnym wzroście cen towarów i usług konsumpcyjnych, jaki nastąpił na przestrzeni ostatnich 3 lat, oczekiwanie, że jedna wybrana branża powinna utrzymywać ceny usług na poziomie sprzed kilku lat nie znajduje ekonomicznego ani racjonalnego uzasadnienia. Ustawa znacznie ograniczająca limit kosztów pozaodsetkowych weszła w życie w grudniu 2022 roku, od tego czasu ilość obowiązków, które muszą wykonywać firmy pożyczkowe/karciane znacznie wzrosła. Podniosło to znacznie koszty naszej działalności ze względu na: ● Ilość pracy, którą należy wykonać (całość kosztów związanych z pracownikiem: stanowisko pracy, płaca, ZUS, badania lekarskie, szkolenia itd.); ● konieczność modernizacji zaplecza informatycznego niezbędnego do zapewnienia obsługi wszystkich nowych zadań, bądź zawarcie umów na wykonywanie tych zadań na zewnątrz. W szczególności nadzór nad instytucjami pożyczkowymi wprowadził wiele dodatkowych obowiązków, które wymagają zwiększenia zatrudnienia, do tego często konieczne jest pozyskanie dodatkowych usług informatycznych dla realizacji obowiązków sprawozdawczych, co także pociąga koszty zatrudnienia w zakresie IT oraz kosztów oprogramowania. Dotyczy to choćby raportowania o udzielonych kredytach i ich spłacie, sprawdzanie PESEL, zapewnienie w systemie informacji o kondycji finansowej klienta, sprawdzanie klienta w zewnętrznych bazach, sprawozdawczości do KNF, analizy pod kątem AML. Po wprowadzeniu i wyśrubowaniu limitów wiele gospodarstw domowych utraciło źródło finansowania, mimo zapotrzebowania na	

		gotówkę. Przy tak niskich maksymalnych pozaodsetkowych kosztach, co do ich wysokości, znacznie mniejsza liczba klientów kwalifikuje się bowiem do uzyskania finansowania – instytucja kredytująca nie może bowiem dać kredytu każdemu kto ma zdolność a jedynie zdolność o określonej wartości, bo musi brać pod uwagę ryzyko jego niespłacalności i po prostu nie może na kliencie tracić, gdyż działalność gosp. będzie wówczas przynosiła straty. Utrudnienia w dostępie do finansowania powodują rozrost szarej strefy, co można już dziś zaobserwować (z uwagi na stały popyt a mniejszą podaż), rozrastają się struktury pseudo – pożyczkowe, które udzielają finansowania na niedozwolonych zasadach. Klienci takich „firm” są pozostawieni sami sobie, aparat państwowy nie jest wydolny w ściganiu tych czynów (dostępne są artykuły w prasie na ten temat np.: Polacy zapożyczają się u lichwiarzy, a później płaczą. Państwo jest bezradne Polacy pożyczają u lichwiarzy i rujnują sobie życie Zwiększenie tego poziomu kosztów mogłoby przywrócić tych konsumentów na legalny rynek, co byłoby w interesie wszystkich – Państwa, klientów i podmiotów gospodarczych świadczących legalne usługi finansowe. Przy większym limicie pozaodsetkowych kosztów podmioty te mogłyby obsłużyć większą grupę klientów, bez narażania się na straty. Przy aktualnym poziomie pozaodsetkowych kosztów liczba podmiotów na rynku pożyczek konsumenckich stale się zmniejsza - przed wejście w życie nowelizacji ustawy o kredycie konsumenckim obniżającej limity było ich 500, teraz jest 100 - przyczyny to nie tylko większe wymogi kapitałowe, ale również zakres obowiązków oraz wysokość limitu pozaodsetkowego. Wprowadzenie surowych limitów istotnie obniżyło potencjalną marżę, przez co mniejsze i mniej kapitałowo stabilne podmioty uznały, że nie utrzymają rentowności działalności na odpowiednim poziomie. Źródła:	

		federacja-konsumentow.org.pl+9biznes.gazetaprawna.pl+9money.pl+9money.pl.biznes.gazetaprawna.pl. nbp.pl+10telepolis.pl+10totalmoney.pl+10. cgolegal.com+3totalmoney.pl+3biznes.newseria.pl+3. Konsekwencją drastycznych ograniczeń kosztów było „zaburzenie równowagi stron umowy” – czyli trudności w utrzymaniu rentowności, likwidacja legalnych pożyczkodawców i nadmierna biurokracja, w efekcie nowelizacji ustawy doszło do likwidacji dziesiątek tysięcy etatów (windykacja, dane, fintechy) oraz spadek wpływów z CIT, PIT, VAT – według szacunków mogło to być nawet o ok. 2 mld zł rocznie – podwyższenie limitów kosztów pozaodsetkowych spowoduje utworzenie nowych miejsc pracy, zwiększenie wpływów budżetowych, w tym podatkowych. Przy aktualnych niskich limitach kosztów pozaodsetkowych w ukk i kc wiele produktów pożyczkowych straciło opłacalność, co z kolei uderza w dostępność finansowania. Podwyższenie limitów poprzez zmianę wzorów w ukk i kc przywróci opłacalność wielu produktom finansowym i zwiększy ofertę dostępnego finansowania. Proponujemy następujące rozwiązania: W konsekwencji, mając na uwadze argumenty zawarte w pkt 1-8 proponujemy, aby określony w art. 59 ust. 1 projektu UKK limit pozaodsetkowych kosztów kredytu został zwiększony w następujący sposób: $MPKK = (K \times 15\%) + (K \times n/R \times 15\%)$ W takim przypadku zmieniony art. 59 ust. 1 projektu UKK wyglądałby następująco:	

			„Maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu dla kredytów o okresie spłaty nie krótszym niż 30 dni oblicza się według wzoru: $\text{MPKK} = (K \times 15\%) + (K \times n/R \times 15\%)$ w którym poszczególne symbole oznaczają: MPKK – maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu, K – całkowitą kwotę kredytu, n – okres spłaty wyrażony w dniach, R – liczbę dni w roku.” Dodatkowo, w celu uspoźnienia art. 59 ust. 1 projektu UKK w treści zaproponowanej w pkt 9 powyżej z art. 59 ust. 3 projektu UKK proponujemy zmianę art. 59 ust. 3 projektu UKK poprzez podniesienie dotychczasowego limitu 45% do limitu 75%, co w praktyce oznaczałoby, że w okresie 4 lat maksymalne pozaodsetkowe koszty kredytu nie mogłyby przekroczyć wysokości 75% całkowitej kwoty kredytu. W takim przypadku przepis art. 59 ust. 1 projektu UKK w zaproponowanej treści wyglądałby w następujący sposób: „Pozaodsetkowe koszty kredytu nie mogą być wyższe od 75% całkowitej kwoty kredytu.”	
419.	Art. 59-62	Polski Związek Instytucji Pożyczkowych	Odnosząc się projektu zapisów regulujących wysokość limitu na pozaodsetkowe koszty kredytu konsumenckiego oraz zasady jego obliczania należy wskazać na wstępie, że z perspektywy kredytodawców oraz w trosce o stabilność i przewidywalność otoczenia regulacyjnego, kluczowe jest, aby uwzględnienie w sposób adekwatny zmian, jakie zaszły w ostatnich latach w gospodarce i sytuacji makroekonomicznej kraju. W związku z powyższym, ustanowienie limitów kosztów pozaodsetkowych powinno być oparte na rzetelnej i kompleksowej analizie aktualnych danych makroekonomicznych oraz realiów prowadzenia działalności gospodarczej w sektorze kredytowania	Uwaga nieuwzględniona. Projektodawca zdecydował pozostawić wysokość limitów na poziomie określonym w obowiązujących przepisach ustawy o kredycie konsumenckim z 2011 r.

		konsumentów. Tylko takie podejście zapewni, że przyjęte regulacje będą nie tylko skuteczne z punktu widzenia ochrony konsumenta, lecz również proporcjonalne, wykonalne i adekwatne do warunków, w jakich funkcjonują podmioty udzielające kredytów konsumenckich. Poniżej przedstawione zostały kluczowe czynniki ekonomiczne, które – w naszej ocenie – należy uwzględnić przy ocenie wpływu projektowanych regulacji na działalność gospodarczą: ☐ Wzrost kosztów wynagrodzeń pracowników oraz obciążeń kadrowo-organizacyjnych W kontekście branży usługowej, w której koszty osobowe stanowią kluczową część struktury wydatkowej, należy podkreślić dynamiczny wzrost wynagrodzeń w Polsce w ostatnich latach. Od momentu wprowadzenia aktualnie obowiązujących limitów pozaodsetkowych, minimalne wynagrodzenie brutto wzrosło z poziomu 3010 zł w grudniu 2022 r. do 4666 zł w czerwcu 2025 r., co oznacza wzrost o ponad 55%. Jednocześnie przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw zwiększyło się z 7329,96 zł do 9045,11 zł brutto, tj. o ponad 23%. Tak istotne zmiany w poziomie wynagrodzeń nie zostały jednak odzwierciedlone w konstrukcji limitu pozaodsetkowych kosztów kredytu, co skutkuje narastającą presją na rentowność prowadzenia działalności. ☐ Wzrost kosztów operacyjnych wynikający z inflacji i zmian makroekonomicznych Oprócz kosztów związanych stricte z zatrudnieniem, należy uwzględnić również wzrost pozostałych kosztów operacyjnych wynikających z ogólnej sytuacji makroekonomicznej, w szczególności inflacji. Ostatnie trzy lata przyniosły znaczny wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych, a tym samym wzrost kosztów prowadzenia działalności gospodarczej. Zjawisko to miało bezpośrednie i wielowymiarowe konsekwencje dla funkcjonowania sektora	

			finansowego, w szczególności dla podmiotów udzielających kredytów konsumenckich. Wzrost cen dóbr i usług przekłada się bezpośrednio na wzrost kosztów prowadzenia działalności operacyjnej, obejmujących m.in. koszty wynajmu, utrzymania biur, usług zewnętrznych, systemów informatycznych, bezpieczeństwa danych, obsługi klienta oraz zapewnienia zgodności regulacyjnej. Skokowe zwiększenie poziomu tych wydatków wymaga od instytucji istotnego dostosowania struktury kosztowej, przy jednoczesnej konieczności utrzymania rentowności działalności oraz wysokiej jakości świadczonych usług. Z kolei, utrzymująca się inflacja skutkuje obniżeniem realnej wartości wypłacanych konsumentom środków z tytułu udzielonych kredytów, co z perspektywy instytucji finansowych oznacza wzrost ryzyka braku opłacalności finansowania krótkoterminowego. W efekcie, przy niezmiennych lub sztywno ograniczonych limitach kosztów pozaodsetkowych, rośnie dysproporcja pomiędzy realnymi kosztami udzielenia i obsługi kredytu a możliwymi do uzyskania przychodami. Mając powyższe na uwadze, uważamy, że utrzymujące się w ostatnich latach warunki inflacyjne powinny zostać w sposób adekwatny uwzględnione przy ustalaniu dopuszczalnych poziomów kosztów pozaodsetkowych. Tylko takie podejście pozwoli na zachowanie równowagi między ochroną interesów konsumentów a zapewnieniem stabilności i efektywności działalności kredytowej w warunkach gospodarczych charakteryzujących się podwyższoną zmiennością. W warunkach utrzymującej się presji inflacyjnej, oczekiwanie stosowania przez kredytodawców poziomu opłat i prowizji z 2022 roku jest nieuzasadnione ekonomicznie i pozostaje w sprzeczności z realiami rynkowymi. Brak mechanizmu dostosowawczego w zakresie limitów pozaodsetkowych skutkuje narastającą rozbieżnością między poziomem kosztów prowadzenia działalności a możliwym do osiągnięcia przychodem. W efekcie wiele podmiotów może być	

		zmuszonych do ograniczenia skali działalności, wycofania wybranych produktów z rynku lub zaprzestania świadczenia usług dla grup klientów o podwyższonym ryzyku kredytowym. ☐ Spadek przychodów odsetkowych w wyniku zmian polityki monetarnej Istotnym czynnikiem wpływającym na rentowność działalności kredytowej jest obserwowana obecnie tendencja do obniżania stóp procentowych, zarówno na poziomie krajowym, jak i międzynarodowym. Spadek stóp procentowych skutkuje ograniczeniem przychodów z tytułu odsetek, które w tradycyjnym modelu kredytowym stanowią podstawowe źródło finansowania działalności. W warunkach zmniejszającej się marży odsetkowej, kredytodawcy zmuszeni są do większego polegania na innych elementach struktury przychodowej, w tym opłatach i prowizjach. Tymczasem limity pozaodsetkowych kosztów kredytu określone w projektowanej Ustawie nie uwzględniają tej zmiany w otoczeniu makroekonomicznym, przez co utrudniają prowadzenie działalności kredytowej w sposób opłacalny. Z tego względu, kształtując wysokość dopuszczalnych kosztów pozaodsetkowych, należy przyjąć podejście elastyczne i dostosowane do aktualnej sytuacji rynkowej. W szczególności należy uwzględnić zmiany stóp procentowych oraz ich wpływ na strukturę przychodów kredytodawców. Niewłaściwie ustalony, zbyt niski lub sztywny limit może doprowadzić do istotnych zakłóceń w funkcjonowaniu rynku finansowego, ograniczając dostępność produktów kredytowych oraz konkurencyjność sektora pozabankowego. ☐ Zmiany w zachowaniu konsumentów W ostatnich latach obserwujemy istotną transformację w sposobie, w jaki konsumenci korzystają z usług finansowych. Postępująca cyfryzacja życia codziennego, wzrost popularności zakupów online, rozwój usług mobilnych oraz zmieniające się oczekiwania klientów w zakresie	

			dostępności, szybkości i wygody korzystania z produktów finansowych wymuszają na instytucjach kredytowych stałe dostosowywanie się do nowych realiów rynkowych. Konsumenci oczekują obecnie nie tylko transparentnych warunków finansowania, ale również natychmiastowego dostępu do środków, uproszczonych procedur, zautomatyzowanej obsługi oraz intuicyjnych narzędzi cyfrowych. Wymaga to od podmiotów działających na rynku kredytowym znaczących inwestycji w rozwój infrastruktury technologicznej, rozbudowę systemów IT, podnoszenie poziomu cyberbezpieczeństwa oraz tworzenie wielokanałowych, zintegrowanych platform obsługi klienta. Dodatkowo, rosnące wymagania w zakresie personalizacji usług, szybkiej reakcji na zapytania klientów oraz zgodności z regulacjami dotyczącymi ochrony danych osobowych (np. RODO) sprawiają, że koszt utrzymania wysokiej jakości obsługi i bezpiecznego środowiska cyfrowego systematycznie rośnie. W konsekwencji, zmiany w zachowaniu konsumentów, choć pozytywne z punktu widzenia postępu technologicznego i dostępności usług, pociągają za sobą konkretne obciążenia finansowe dla kredytodawców. Czynniki te powinny być uwzględnione przy projektowaniu limitów kosztów pozaodsetkowych, tak aby umożliwić dalszy rozwój innowacyjnych i bezpiecznych rozwiązań odpowiadających na potrzeby współczesnych konsumentów.	
420.	Art. 59	Polski Związek Instytucji Pożyczkowych	Polska jest jednym z unijnych liderów w kontekście limitowania kosztów kredytu. Po pierwsze, limit kosztów pozaodsetkowych obowiązuje w Polsce już od blisko 10 lat, zatem został on wprowadzony długo przed rozpoczęciem rewizji unijnej dyrektywy o kredycie konsumenckim z 2008 r (CCD1). Po drugie, obowiązujący u nas model limitowania kosztów (w teorii, choć po ostatniej nowelizacji w tym zakresie - niekonieczne w praktyce) uwzględnia zróżnicowanie oferty kredytów konsumenckich, co jest unikalnym wręcz dorobkiem wśród	Uwaga nieuwzględniona. Projektodawca zdecydował pozostawić wysokość limitów na poziomie określonym w obowiązujących przepisach ustawy o kredycie konsumenckim z 2011 r.

		państw członkowski UE, i co umożliwia konsumentom korzystanie z ofert bardziej dopasowanych do ich potrzeb. Tu warto przypomnieć, że model limitu, w którym uwzględnia się element stały oraz element zależny od czasu trwania umowy jest wynikiem pogłębionych analiz, w których wzięto pod uwagę ówczesne (tj. aktualne w 2014 roku) koszty prowadzenia działalności przez kredytodawców oraz konieczność zabezpieczenia konsumentów przed naliczaniem nadmiernych opłat za korzystanie z finansowania w postaci kredytu konsumenckiego. Z przeprowadzonych w 2014 i 2015 r. analiz wynikało, że koszt udzielenia kredytu po stronie kredytodawcy oscyluje pomiędzy ok. 25 a 40 procent, w zależności, czy jest to kredyt krótkoterminowy, czy też kredyt udzielany na dłuższy okres. Z tego też względu zdecydowano o wprowadzeniu limitu, w którym współczynnik stały wynosił 25%, natomiast współczynnik zależny od czasu trwania umowy wynosił 2,5% za każdy miesiąc trwania umowy. Co istotne, wprowadzono również zasadę, że pozaodsetkowe koszty kredytu nie mogą nigdy wynieść więcej, aniżeli kwota udzielonego kredytu. Miało to zabezpieczyć konsumentów przed lichwą i dać im pewność, że nikt, nigdy, nie naliczy im kosztów przekraczających wartość uzyskanego kredytu. W ciągu minionej dekady, limit kosztów pozaodsetkowych był zmieniany trzykrotnie – dwa razy w wyniku interwencji legislacyjnej, raz w wyniku wygaśnięcia przepisów tymczasowych. Należy jednak podkreślić, że zmiany dotyczyły jedynie wartości współczynników, a nie samego modelu limitowania kosztów pozaodsetkowych. Pierwsza zmiana, w wyniku interwencji legislacyjnej, miała miejsce po wybuchu pandemii COVID-19, kiedy obniżono tymczasowo współczynniki limitu kosztów pozaodsetkowych z poziomu „25+30” do	

		poziomu „15+6”, w skali roku. Zmiana ta, zgodnie z przewidywaniami kredytodawców - o których alarmowano publicznie przed jej wprowadzeniem - doprowadziła do drastycznego obniżenia zdolności kredytowej konsumentów w Polsce i załamania podaży pieniądza na rynek. Innym słowy, kilkaset tysięcy osób, które przed jej wprowadzeniem miały możliwość uzyskać legalne i bezpieczne finansowanie, możliwość tę utraciły. W połowie 2022 roku limit kosztów pozaodsetkowych powrócił (ex lege) do poziomu ustalonego w roku 2015. Niemal od razu Ministerstwo Sprawiedliwości zapowiedziało pracę nad tzw. „Ustawą antylichwiarską”, w której zaproponowano obniżenie limitu kosztów pozaodsetkowych do poziomu „10+10”. Co istotne, propozycja ta nie była poprzedzona jakimikolwiek badaniami i analizami, a uzasadnienie tej nowelizacji odnosiło się m.in. do umów z końca lat 90-tych ubiegłego wieku, zawieranych między przedsiębiorcami, zatem nie korespondowało z przedmiotem regulacji, lecz obrazowało przykłady działalności o charakterze przestępczym, która z udzielaniem kredytów konsumenckim nie miała nie wspólnego. Ponadto, uzasadnienie tej nowelizacji bazowało na wyrwanych z kontekstu danych, które tworzyły nieprawdziwy obraz obszaru kredytów konsumenckich w Polsce. Efektom wprowadzenia nowelizacji ustawy o kredycie konsumenckim z roku 2022 było: • Obniżenie limitu kosztów pozaodsetkowych o ok. 60%, bez uprzednich badań i analiz w tym zakresie oraz bez uwzględnienia ówczesnych realiów rynkowych, • Wykreślenie z rejestru instytucji pożyczkowych około 3/4 podmiotów tam figurujących (głównie z uwagi na decyzję o niekontynuowaniu działalności w nowym reżimie prawnym), • Istotne zmniejszenie zdolności kredytowej i zwiększenie poziomu wykluczenia finansowego konsumentów w Polsce, które to	

		zjawiska mają miejsce do dziś, czego dowodem jest fakt, że około 3/4 zapytań o kredyt jest rozpatrywanych negatywnie. Ponadto, od momentu wejścia w życie nowelizacji z 2022 r., znacząco wzrosła liczba obowiązków operacyjnych, proceduralnych i sprawozdawczych, których realizacja jest niezbędna dla zachowania zgodności z obowiązującymi regulacjami. Pociąga to za sobą wymierne konsekwencje finansowe i organizacyjne, które muszą zostać ujęte w konstrukcji ekonomicznej modelu działalności instytucji pożyczkowej. W szczególności: • znacznie zwiększyła się ilość pracy, jaka musi być wykonywana przez personel operacyjny, analityczny, prawny i informatyczny. Należy przy tym mieć na uwadze, że każda dodatkowa jednostka pracy to nie tylko wynagrodzenie brutto, ale także pełen koszt zatrudnienia, obejmujący składki na ubezpieczenia społeczne, koszty organizacji stanowiska pracy, badania lekarskie, szkolenia wstępne i okresowe, a także koszty zarządzania kadrami i HR. • wymuszona została modernizacja infrastruktury informatycznej, niezbędna do prawidłowego wdrożenia nowych obowiązków wynikających z regulacji. Mowa tu m.in. o konieczności zapewnienia pełnej interoperacyjności systemów z bazami zewnętrznymi (np. rejestr PESEL, systemy informacji kredytowej i gospodarczej), budowie lub modyfikacji narzędzi do automatycznego raportowania danych do organów nadzoru, czy też wdrażaniu procedur zgodnych z przepisami o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy (AML). • dodatkowo, w celu wywiązania się z obowiązków sprawozdawczych oraz zapewnienia zgodności z dynamicznie rozwijającymi się wymogami nadzorczymi, niezbędne jest korzystanie z usług wyspecjalizowanych dostawców IT oraz ekspertów zewnętrznych. Oznacza to konieczność ponoszenia dodatkowych kosztów w zakresie usług informatycznych, licencji systemowych, a także często wysokospecjalistycznego doradztwa technicznego.	

			W świetle powyższego, warto zauważyć, że nadzór nad instytucjami pożyczkowymi w ciągu ostatnich lat uległ istotnemu wzmocnieniu, co – choć zrozumiałe z punktu widzenia ochrony konsumenta – generuje realne i istotne obciążenia finansowe po stronie podmiotów zobowiązanych. Dostosowanie się do rosnącej liczby regulacji nie jest możliwe bez proporcjonalnego zwiększenia zasobów – zarówno kadrowych, jak i technologicznych. Taka sytuacja skutkuje nieuchronnym wzrostem kosztów działalności, które – zgodnie z założeniami modelu kosztowego – powinny mieć odzwierciedlenie w strukturze możliwych do pobrania opłat. W związku z powyższym, przy określaniu wysokości limitu kosztów pozaodsetkowych, konieczne jest uwzględnienie faktycznej struktury kosztowej działalności instytucji pożyczkowych w warunkach obowiązującego reżimu regulacyjnego. Brak takiego uwzględnienia prowadziłby do ustanowienia limitu, który nie przystaje do realiów rynkowych, a tym samym może zagrażać nie tylko rentowności, lecz także możliwości dalszego świadczenia usług finansowych w sposób legalny i zgodny z obowiązującym prawem. Dziś, zarówno Projektodawca, jak i następnie - Rada Ministrów, a następnie - Ustawodawca oraz Prezydent RP, stoją przed możliwością dokonania wyboru - czy kontynuować politykę wykluczenia finansowego Polaków, czy też podjąć działania na rzecz bezpieczeństwa finansowego konsumentów w Polsce. Z ponad dziesięcioletniego doświadczenia PZIP wynika, że najlepszym rozwiązaniem przy opracowywaniu tak skomplikowanej, wieloaspektowej i doniosłej regulacji, jest opieranie się na profesjonalnych, rzetelnych i bezstronnych analizach, uwzględniających po pierwsze - aktualną sytuację na rynku - i po drugie - uwzględniających interes obu stron umowy o kredyt konsumentki. Trzeba bowiem mieć na uwadze fakt, iż w interesie konsumenta jest przede wszystkim stworzenie warunków do bezpiecznego pożyczania	

		pieniędzy, a nie populistyczne antagonizowanie kredytodawców. Z tego też względu przysłowiowe „dokręcanie śruby” instytucjom pożyczkowym wcale nie musi być korzystne dla konsumentów, ponieważ wyeliminowanie ich oferty z rynku (tj. spadek podaży pieniądza) nie spowoduje spadku popytu po stronie konsumentów, którym pozostanie szukanie finansowania poza rynkiem regulowanym, gdzie zamiast ustawy o kredycie konsumenckim obowiązuje prawo siły. Uznajemy zatem, że regulacja w zakresie limitu kosztów pozaodsetkowych w nowej ustawie o kredycie konsumenckim powinna uwzględniać nie tylko dotychczasowy dorobek i doświadczenie w tym zakresie, lecz również uwzględniać szereg czynników ekonomicznych i społecznych, które szerzej zostały opisane w części ogólnej stanowiska dot. limitu kosztów, a które to czynniki mają faktyczny wpływ na prowadzenie działalności w zakresie udzielania kredytów konsumenckich. Przywrócenie limitu kosztów pozaodsetkowych do racjonalnej wartości, uwzględniającej aktualne realia rynkowe – w tym ponoszone przez kredytodawców koszty, konieczne do zapewnienia sprawnego i bezpiecznego udzielania kredytów - mogłoby przywrócić część konsumentów na legalny rynek, co byłoby w interesie wszystkich – Państwa, klientów i podmiotów gospodarczych świadczących legalne usługi finansowe. Przy większym limicie pozaodsetkowych kosztów podmioty te mogłyby obsłużyć większą grupę klientów, bez narażania się na straty. Przy aktualnym poziomie pozaodsetkowych kosztów liczba podmiotów na rynku pożyczek konsumenckich stale się zmniejsza - przed wejście w życie nowelizacji ustawy o kredycie konsumenckim obniżającej limity było ich 500, teraz jest 100 - przyczyny to nie tylko większe wymogi kapitałowe, ale również zakres obowiązków oraz wysokość limitu pozaodsetkowego. Wprowadzenie surowych limitów istotnie obniżyło potencjalną marżę, przez co mniejsze i mniej kapitałowo stabilne podmioty uznały, że nie utrzymają rentowności działalności na	

			odpowiednim poziomie i podjęły decyzję o zaniechaniu działalności lub wręcz likwidacji. Warto również mieć na uwadze, że konsekwencją drastycznych ograniczeń kosztów było „zaburzenie równowagi stron umowy” – czyli trudności w utrzymaniu rentowności, likwidacja legalnych pożyczkodawców i nadmierna biurokracja, w efekcie nowelizacji ustawy doszło do likwidacji dziesiątek tysięcy etatów oraz spadek wpływów z CIT, PIT, VAT – według szacunków mogło to być nawet o ok. 2 mld zł rocznie – przywrócenie limitu kosztów pozaodsetkowych do racjonalnego poziomu spowoduje utworzenie nowych miejsc pracy, zwiększenie wpływów budżetowych, w tym podatkowych – przede wszystkim jednak da szansę na skorzystanie z legalnego i bezpiecznego finansowania tym konsumentom, którzy dziś są wykluczeni z rynku finansowego i muszą poszukiwać finansowania poza rynkiem regulowanym, czyli mówiąc wprost - w szarej strefie. Mając na uwadze powyższe, uznajemy za zasadne urealnienie limitu kosztów pozaodsetkowych, zawartego w art. 59 ust. 1 Projektu do poziomu „20+20%” i w konsekwencji zmianę maksymalnego kosztu kredytu, określonego w art. 59 ust. 3 Projektu do poziomu „75%”. Postulując to zwracamy jednak uwagę nie tylko na wskazane wyżej argumenty natury ekonomicznej i społecznej, lecz również przypominamy, że obowiązujący obecnie limit „10+10” został ustalony w sposób arbitralny, bez dogłębnych (a być może - bez jakichkolwiek) analiz, zatem skoro bierzemy udział w tak doniosłym procesie jak implementacja unijnej dyrektywy w sprawie kredytów konsumenckich, która stworzy warunki funkcjonowania rynku kredytów konsumenckich w Polsce na kolejnych kilka, a być może kilkanaście lat, to warto, aby regulacja ta odnosiła się do realnych i aktualnych czynników, zamiast opierać się na negatywnych ocenach i opiniach Projektodawcy, który w 2022 r. zdecydował o aktualnym brzmieniu ustawy o kredycie konsumenckim w tym zakresie.	

			Proponujemy, aby określony w art. 59 ust. 1 projektu UKK limit pozaodsetkowych kosztów kredytu został określony w następujący sposób: $\text{MPKK} = (K \times 20\%) + (K \times n/R \times 20\%)$ W takim przypadku zmieniony art. 59 ust. 1 projektu UKK wyglądałby następująco: „Maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu dla kredytów o okresie spłaty nie krótszym niż 30 dni oblicza się według wzoru: $\text{MPKK} = (K \times 20\%) + (K \times n/R \times 20\%)$ w którym poszczególne symbole oznaczają: MPKK – maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu, K – całkowitą kwotę kredytu, n – okres spłaty wyrażony w dniach, R – liczbę dni w roku.” Dodatkowo, w celu uspoźnienia art. 59 ust. 1 projektu UKK w treści zaproponowanej w pkt 9 powyżej z art. 59 ust. 3 projektu UKK proponujemy zmianę art. 59 ust. 3 projektu UKK poprzez podniesienie dotychczasowego limitu 45% do limitu 75%, co w praktyce oznaczałoby, że w okresie 4 lat maksymalne pozaodsetkowe koszty kredytu nie mogłyby przekroczyć wysokości 75% całkowitej kwoty kredytu. W takim przypadku przepis art. 59 ust. 1 projektu UKK w zaproponowanej treści wyglądałby w następujący sposób: „Pozaodsetkowe koszty kredytu nie mogą być wyższe od 75% całkowitej kwoty kredytu.”	
421.	Art. 59 ust. 1 i ust. 3	Związek Przedsiębiorstw	Postulujemy zmianę art. 59 ust. 1 projektu poprzez podwyższenie maksymalnej wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu.	Uwaga nieuwzględniona. Projektodawca zdecydował

		Finansowych w Polsce Uzasadniając wskazać należy, iż od momentu zmiany wysokości dopuszczalnych kosztów pozaodsetkowych zmieniły się warunki ekonomiczne prowadzenia działalności gospodarczej. Firmy mierzą się ze stałym, znacznym wzrostem kosztów (presja płacowa, ciągle podnoszenie minimalnego wynagrodzenia, koszty administracyjne, koszty mediów) oraz zwiększającymi się nakładami na wypełnianie obowiązków regulacyjnych (w tym kosztami oceny zdolności kredytowej, weryfikacją danych w zewnętrznych bazach danych). Kwestią istotnie wpływającą na utrzymanie rentowności biznesu jest rozpoczęty trend obniżek stóp procentowych. Na dochodowość biznesu pożyczkowego składają się odsetki od pożyczki (marża) i koszty pozaodsetkowe. Poprzednie ustalenie wysokości limitu kosztów pozaodsetkowych miało miejsce w sytuacji wysokich stóp procentowych. W sytuacji, gdy będziemy mieli do czynienia ze spadkiem oprocentowania pożyczek (stopa referencyjna + 3,5%)x2 czyli obecnie $(5,25+3,5) \times 2 = 17,5\%$ modele biznesowe będą stawały się nierentowne. Zjawisko obniżania stóp procentowych jest aktualnie w fazie postępującej. Przy tak istotnym wzroście cen towarów i usług konsumpcyjnych, jaki nastąpił na przestrzeni ostatnich 4 lat (skumulowana inflacja w latach 2020, kiedy obniżono maksymalne koszty pozaodsetkowe do końca 2024 wyniosła około 50%!), oczekiwanie, że jedna wybrana branża powinna utrzymywać ceny usług na poziomie sprzed kilku lat nie znajduje ekonomicznego ani racjonalnego uzasadnienia. Ustawa znacznie ograniczająca limit kosztów pozaodsetkowych weszła w życie w grudniu 2022 roku. Od tego momentu ilość obowiązków,	pozostawić wysokość limitów na poziomie określonym w obowiązujących przepisach ustawy o kredycie konsumenckim z 2011 r.

		które muszą wykonywać firmy pożyczkowe znacznie wzrosła. Podniosło to znacznie koszty działalności tych podmiotów ze względu na: - ilość pracy, którą należy wykonać (całość kosztów związanych z zatrudnieniem pracownika: stanowisko pracy, płaca, ZUS, badania lekarskie, szkolenia itd.); - konieczność modernizacji zaplecza informatycznego niezbędnego do zapewnienia obsługi wszystkich nowych zadań bądź zawarcie umów na wykonywanie tych zadań na zewnątrz. W szczególności nadzór nad instytucjami pożyczkowymi wprowadził wiele dodatkowych obowiązków, które wymagają zwiększenia zatrudnienia, do tego często konieczne jest pozyskanie dodatkowych usług informatycznych dla realizacji obowiązków sprawozdawczych, co także wiąże się z koniecznością ponoszenia kosztów zatrudnienia w zakresie IT oraz kosztów oprogramowania. Dotyczy to choćby raportowania o udzielonych kredytach i ich spłacie, weryfikacja danych w rejestrze zastrzeżeń PESEL, zapewnienie w systemie informacji o kondycji finansowej klienta, sprawdzanie klienta w zewnętrznych bazach, sprawozdawczości do Komisji Nadzoru Finansowego, analizy pod kątem AML. Po wprowadzeniu limitów wiele gospodarstw domowych utraciło źródło finansowania mimo zapotrzebowania na gotówkę. Przy tak niskich maksymalnych pozaodsetkowych kosztach znacznie mniejsza liczba klientów kwalifikuje się bowiem do uzyskania finansowania – instytucja kredytująca nie może bowiem udzielić kredytu każdemu kto ma zdolność kredytową, a jedynie zdolność o określonej wartości, gdyż musi brać pod uwagę ryzyko jego niespłacalności.	

			Konsekwencją drastycznych ograniczeń kosztów było „zaburzenie równowagi stron umowy” – czyli trudności w utrzymaniu rentowności, likwidacja legalnych pożyczkodawców i nadmierna biurokracja. W efekcie nowelizacji ustawy doszło do likwidacji tysięcy etatów (windykacja, dane, fintechy) oraz do spadku wpływów z CIT, PIT, VAT – według szacunków mogło to być nawet o ok. 2 mld zł rocznie – podwyższenie limitów kosztów pozaodsetkowych spowoduje utworzenie nowych miejsc pracy, zwiększenie wpływów budżetowych, w tym podatkowych. Przy aktualnych niskich limitach kosztów pozaodsetkowych wiele produktów pożyczkowych straciło opłacalność, co z kolei uderza w dostępność finansowania. Podwyższenie limitów przywróci opłacalność wielu produktom finansowym i zwiększy ofertę dostępnego finansowania. Wskazać także należy, iż paradoks obecnej sytuacji na rynku finansowania konsumenckiego polega na tym, że regulacje, stworzone w słusznym celu ochrony konsumentów, w zmienionych warunkach gospodarczych zaczynają generować skutek odwrotny. Dane są alarmujące: przy obecnym poziomie odrzuceń wniosków o legalne finansowanie (około 76% odrzuconych wniosków o pożyczkę – dane firmy CRIF) obywatele są masowo wypychani do nierejestrowanej, niekiedy przestępczej szarej strefy. Przyczyną tego problemu jest przede wszystkim ustawowy limit pozaodsetkowych kosztów kredytu, który w zderzeniu z realiami ekonomicznymi przestał być skutecznym mechanizmem regulacyjnym, a stał się barierą dla legalnej działalności i, w konsekwencji, dla bezpieczeństwa obywateli.	

		Postulat wzrostu limitu jest bezpośrednią odpowiedzią na skumulowany wpływ potężnej presji kosztowej. Mówimy tu o spadającej inflacji, która w latach 2022-2023 przekraczała 10%, a jej prognoza na bieżący rok to 4,9%, bezprecedensowym wzroście płacy minimalnej (nominalnie) o ponad 40% od 2022 roku, a także rozpoczętym trendzie obniżek stóp procentowych. Łączy się to z wciąż rosnącymi obowiązkami regulacyjno-organizacyjnymi. Wszystkie wymienione czynniki zaburzają równowagę kosztowo-przychodową. W tych warunkach utrzymywanie dotychczasowych limitów jest równoznaczne z akceptacją systemowego ograniczania rentowności, co wprost prowadzi do zjawiska obserwowanego dziś – drastycznego cięcia akcji kredytowej i ograniczania konkurencji na rynku. Uelastycznienie limitów jest zatem warunkiem koniecznym dla utrzymania podaży legalnego kredytu, co nie tylko ochroni wpływy budżetowe z VAT i CIT, ale także wzmocni konkurencję poprzez umożliwienie funkcjonowania mniejszym, krajowym podmiotom. W konsekwencji postulujemy modyfikację wzoru na maksymalne pozaodsetkowe koszty dla kredytów konsumenckich. Proponujemy podniesienie obu zmiennych z 10% do 20% oraz podwyższenie górnego limitu całkowitych kosztów z 45% do 75% kwoty kredytu. Propozycja zapisu: art. 59 ust. 1 i 3 otrzymują brzmienie: <i>„1. Maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu dla kredytów o okresie spłaty nie krótszym niż 30 dni oblicza się według wzoru:</i> <i>MPKK = (K × 20%) + (K × n/R × 20%),</i>	

			w którym poszczególne symbole oznaczają: <i>MPKK</i> – maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu, <i>K</i> to całkowita kwota kredytu, <i>n</i> to okres spłaty wyrażony w dniach, <i>R</i> to liczba dni w roku (zwykle 365). (...) 3. Pozaodsetkowe koszty kredytu nie mogą być wyższe od 75% całkowitej kwoty kredytu.”	
422.	Art. 59 ust. 5	Związek Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce	Zasadnym jest wskazanie, iż aktualne brzmienie projektowanego art. 59 ust. 5 prowadzi do systemowej dyskryminacji instytucji płatniczych, które mogą być uprawnione do zawierania umów kredytu konsumenckiego, nie posiadając jednocześnie statusu instytucji pożyczkowych. Zauważyć należy, że postulat wyłączenia instytucji płatniczych z przepisów art. 720²–720⁵ ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny pojawił się już podczas procesu legislacyjnego projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu przeciwdziałania lichwie (druk sejmowy nr 1911). Wówczas zyskał on nawet poparcie Senatu, ale z niewiadomych względów, Sejm odrzucił poprawkę Senatu do tej ustawy. Przedmiotowa zmiana ma charakter zapewnienia spójności systemu przepisów. Propozycja zapisu: art. 59 ust. 5 otrzymuje brzmienie: „5. Przepisów art. 720²–720⁵ ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny nie stosuje się do umowy pożyczki pieniężnej udzielanej	Uwaga wyjaśniona. Przepis w wyniku uwagi MS został przeniesiony do części ogólnej i zmodyfikowany.

			<i>przez instytucję pożyczkową lub instytucję płatniczą, o której mowa w ustawie z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych, na podstawie przepisów niniejszej ustawy”.</i>	
423.	Art. 61	Związek Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce	Proponujemy zmianę w celu doprecyzowania przepisu - tak, żeby wprost obejmował tylko kredyty na refinansowanie zaciągniętych kredytów, zgodnie z celem przepisu, wyrażonym również w decyzji Prezesa UOKiK z dnia 12 czerwca 2024 r. (RWR.610.1.2023.AK) oraz w wyroku Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 18 marca 2024 r. (XVII AmA 50/23). Propozycja zapisu: a) art. 61 otrzymuje brzmienie: <i>„Art. 61. W przypadku udzielenia przez kredytodawcę lub podmiot z nim powiązany kredytu refinansującego, przeznaczonego na spłatę poprzednio zaciągniętych kredytów, w okresie 120 dni od dnia wypłaty pierwszego z tych kredytów, konsumentowi, który nie dokonał pełnej spłaty tych wcześniej zaciągniętych kredytów:</i> <i>1) całkowitą kwotę kredytu przeznaczonego na spłatę kredytów refinansowanych, dla celów ustalenia maksymalnej wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu refinansującego, o której mowa w art. 59, stanowi kwota pierwszego z kredytów refinansowanych;</i> <i>2) pozaodsetkowe koszty kredytu obejmują sumę pozaodsetkowych kosztów kredytów refinansowanych i kredytu refinansującego”.</i>	Uwaga wyjaśniona. Projektodawca zdecydował pozostać przy obowiązującym brzmieniu przepisu, przyjętym na gruncie ustawy z 2011 r. Rozwiązanie chroni przed obchodzeniem przepisów.
424.	art. 61	Polski Związek Instytucji Pożyczkowych	Art. 61 projektowanej ustawy o kredycie konsumenckim – liberalizacja mająca na celu zwiększenie swobody wyboru dla konsumentów, przy jednoczesnym zabezpieczeniu ich przed zjawiskiem „rolowania” kredytów. Wprowadzony dekadę temu art. 36c z obowiązującej jeszcze ustawy o kredycie konsumenckim miał na celu przeciwdziałanie tzw. „rolowaniu”	Uwaga wyjaśniona. Projektodawca zdecydował pozostać przy obowiązującym brzmieniu przepisu, przyjętym na gruncie ustawy z 2011 r.

		kredytów. W ciągu ostatnich dziesięciu lat rynek kredytowy jednak istotnie się zmienił. Zmieniły się podmioty na nim operujące, zmieniła się oferta kredytowa. Zmieniła się również świadomość oraz potrzeby konsumentów. To wszystko powoduje konieczność aktualizacji przepisów nowej ustawy o kredycie konsumenckim i dopasowanie rozwiązań w niej zawartych do bieżących potrzeb i wymagań konsumentów. W aktualnym kształcie przepisy powodują, że konsument chcąc skorzystać z kredytu konsumenckiego u konkretnego kredytodawcy, który jest jednostką powiązaną w stosunku do kredytodawcy, gdzie ma już aktywny kredyt, nie może go otrzymać. Jednocześnie ten sam konsument może otrzymać kredyt konsumencki w jednostce niepowiązanej. Aktualna regulacja stanowi zatem ograniczenie wyboru przez klienta oferty, która w jego ocenie jest najkorzystniejszą z ofert dostępnych na rynku. Z drugiej strony mamy do czynienia z ograniczeniem swobody prowadzenia działalności gospodarczej przez kredytodawców będących pomiotami powiązanymi. Podmioty powiązane są niezależnymi administratorami danych osobowych, a co za tym idzie każdorazowo muszą mieć podstawę prawną dla przekazania informacji o konsumentach do innego podmiotu. Zabezpieczenie interesów konsumenta przed ich nadmiernym zadłużaniem jest w pełni uzasadnione i powinno być zachowane w treści ustawy. Zaproponowana modyfikacja pozwala zagwarantować konsumentowi swobodę wyboru najlepszej w jego ocenie oferty kredytu konsumenckiego przy jednoczesnym zabezpieczeniu konsumentów przed zjawiskiem „rolowania” kredytów. Proponujemy zmianę art. 61 poprzez dodanie w nim ust. 2 o brzmieniu: „Art. 61. 2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się, jeżeli całkowita kwota kolejnego kredytu udzielonego przez podmiot powiązany zostanie w całości i bezpośrednio przekazana konsumentowi.”	Rozwiązanie chroni przed obchodzeniem przepisów.

425.	Art. 61	Izba Gospodarki Elektronicznej	Art. 61. W przypadku udzielenia przez kredytodawcę lub podmiot z nim powiązany kredytu refinansującego, przeznaczonego na spłatę poprzednio zaciągniętych kredytów, w okresie 120 dni od dnia wypłaty pierwszego z tych kredytów, konsumentowi, który nie dokonał pełnej spłaty tych wcześniej zaciągniętych kredytów: 1) całkowitą kwotę kredytu przeznaczonego na spłatę kredytów refinansowanych, dla celów ustalenia maksymalnej wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu refinansującego, o której mowa w art. 59, stanowi kwota pierwszego z kredytów refinansowanych; pozaodsetkowe koszty kredytu obejmują sumę pozaodsetkowych kosztów kredytów refinansowanych i kredytu refinansującego” Proponujemy zmianę w celu doprecyzowania przepisu - tak, żeby wprost obejmował tylko kredyty na refinansowanie zaciągniętych kredytów, zgodnie z celem przepisu, wyrażonym również w decyzji Prezesa UOKiK z dnia 12 czerwca 2024 r. (RWR.610.1.2023.AK) oraz w wyroku Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 18 marca 2024 r. (XVII AmA 50/23).	Uwaga wyjaśniona. Projektodawca zdecydował pozostać przy obowiązującym brzmieniu przepisu, przyjętym na gruncie ustawy z 2011 r. Rozwiązanie chroni przed obchodzeniem przepisów.
426.	Art. 61	Związek Pracodawców Branży Internetowej IAB Polska	Art. 61. W przypadku udzielenia przez kredytodawcę lub podmiot z nim powiązany konsumentowi który nie dokonał pełnej spłaty kredytu, kolejnych kredytów kredytu refinansującego, przeznaczonego na spłatę poprzednio zaciągniętych kredytów, w okresie 120 dni od dnia wypłaty pierwszego z tych kredytów, konsumentowi, który nie dokonał pełnej spłaty tych wcześniej zaciągniętych kredytów: 1) całkowitą kwotę kredytu, przeznaczonego na spłatę kredytów refinansowanych, dla celów ustalenia maksymalnej wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu refinansującego, o której mowa w art. 59, stanowi kwota pierwszego z kredytów refinansowanych; 2) pozaodsetkowe koszty kredytu obejmują sumę pozaodsetkowych kosztów kredytów udzielonych w tym okresie refinansowanych i kredytu refinansującego.	Uwaga wyjaśniona. Projektodawca zdecydował pozostać przy obowiązującym brzmieniu przepisu, przyjętym na gruncie ustawy z 2011 r. Rozwiązanie chroni przed obchodzeniem przepisów.

			Proponujemy zmianę w celu doprecyzowania przepisu - tak, aby wprost obejmował tylko kredyty na refinansowanie zaciągniętych kredytów, zgodnie z celem przepisu, wyrażonym również w decyzji Prezesa UOKiK z dnia 12 czerwca 2024 r. (RWR.610.1.2023.AK) oraz w wyroku Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 18 marca 2024 r. (XVII AmA 50/23).	
427.	art. 61	Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa	Kasa Krajowa wnosi także o rozważenie, ze względu na specyfikę kredytów w rachunku oszczędnościowo- rozliczeniowym, dodania po art. 61 nowego art. 61a w brzmieniu: „Art. 61a. Przepisów art. 59-61 nie stosuje się do kredytu w rachunku oszczędnościowo- rozliczeniowym.”.	Uwaga wyjaśniona. Projektodawca zdecydował pozostać przy obowiązującym brzmieniu przepisu, przyjętym na gruncie ustawy z 2011 r. Rozwiązanie chroni przed obchodzeniem przepisów.
428.	Art. 61	Konfederacja Lewiatan	Proponujemy zmianę w celu doprecyzowania przepisu - tak, żeby wprost obejmował tylko kredyty na refinansowanie zaciągniętych kredytów, zgodnie z celem przepisu, wyrażonym również w decyzji Prezesa UOKiK z dnia 12 czerwca 2024 r. (RWR.610.1.2023.AK) oraz w wyroku Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 18 marca 2024 r. (XVII AmA 50/23): „Art. 61. W przypadku udzielenia przez kredytodawcę lub podmiot z nim powiązany kredytu refinansującego, przeznaczonego na spłatę poprzednio zaciągniętych kredytów, w okresie 120 dni od dnia wypłaty pierwszego z tych kredytów, konsumentowi, który nie dokonał pełnej spłaty tych wcześniej zaciągniętych kredytów: 1) całkowitą kwotę kredytu przeznaczonego na spłatę kredytów refinansowanych, dla celów ustalenia maksymalnej wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu refinansującego, o której mowa w art. 59, stanowi kwota pierwszego z kredytów refinansowanych;	Uwaga wyjaśniona. Projektodawca zdecydował pozostać przy obowiązującym brzmieniu przepisu, przyjętym na gruncie ustawy z 2011 r. Rozwiązanie chroni przed obchodzeniem przepisów.

			2) pozaodsetkowe koszty kredytu obejmują sumę pozaodsetkowych kosztów kredytów refinansowanych i kredytu refinansującego”	
429.	Art. 61	Związek Banków Polskich	Proponujemy zmianę art. 61: <i>61. W przypadku zawarcia z konsumentem przez kredytodawcę lub podmiot z nim powiązany umowy kredytu, która przewiduje przeznaczenie środków na spłatę wcześniej udzielonego przez kredytodawcę lub podmiot z nim powiązany kredytu, wypłaconego nie wcześniej niż w okresie 120 dni poprzedzających dzień zawarcia tej umowy:</i> <i>1) całkowitą kwotę kredytu, dla celów ustalenia maksymalnej wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu, o której mowa w art. 59, stanowi najwyższa całkowita kwota z udzielonych kredytów;</i> <i>2) pozaodsetkowe koszty kredytu obejmują sumę pozaodsetkowych kosztów wszystkich kredytów spłacanych, które zostały udzielone w tym okresie oraz kredytu przeznaczonego na ich spłatę.</i> Wraz ww. zmianą proponujemy dodanie nowego przepisu w brzmieniu: <i>1. Przepisów art. 59-61 nie stosuje się do:</i> <i>1) kredytu w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym,</i> <i>2) umowy o kartę kredytową, o której mowa w art. 2 pkt 34 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2015/751 z dnia 29 kwietnia 2015 r. w sprawie opłat interchange w odniesieniu do transakcji płatniczych realizowanych w oparciu o kartę (Dz. Urz. UE L 123 z 19.05.2015, str. 1), o ile kredytodawca jest jednocześnie wydawcą karty kredytowej;</i>	Uwaga wyjaśniona. Projektodawca zdecydował pozostać przy obowiązującym brzmieniu przepisu, przyjętym na gruncie ustawy z 2011 r. Rozwiązanie chroni przed obchodzeniem przepisów.

		<i>3) kredytów nieoprocentowanych i udzielanych bez pozaodsetkowych kosztów kredytu.</i> <i>2. Przepisów art. 61 nie stosuje się do kredytu w formie odroczonej płatności za towary lub usługi.</i> Uwaga: Wraz z ww. poprawką, wnosimy o wprowadzenie dwóch zmian: do art. 4 ust. 2 pkt 1) (stosowanie wybranych przepisów do przekroczenia) oraz do art. 5. (uzupełnienie słowniczka o kredyt w formie odroczonej płatności za towary lub usługi) Art. 4 ust. 2 pkt 1) otrzymuje brzmienie: W zakresie: <i>1) przekroczenia stosuje się art. 2, art. 3, art. 5, art. 30 ust. 3 zd. 2, art. 30 ust. 5, art. 38 ust. 4, art. 46 ust. 1 i 2, art. 45, art. 56, art. 57, art. ~~59–61~~, 62, art. 65, art. 68, art. 84–86, art. 128–134 ustawy oraz art. 105 ust. 4ia oraz art. 1051 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe;</i> <i>Art. 5 x) kredyt w formie odroczonej płatności za towary lub usługi - umowa o kredyt konsumencki, który kredytodawca udostępnia konsumentowi w celu zakupu towarów lub usług od sprzedawców lub usługodawców, pozwalający konsumentowi na dokonywanie zakupów i płacenie za nie w późniejszym terminie</i> Uzasadnienie • <u>Art. 61 – tzw. „rolowanie”</u> Proponowana zmiana art. 61 (odpowiadającego obecnemu art. 36c) polega na poprawieniu przepisu tak, aby uwzględnić cel tej regulacji, jakim jest	

		ograniczenie zjawiska „rolowania” kredytów, czyli zadłużania się, aby spłacić poprzednie zobowiązania. Na takie rozumienie przepisów zwrócił uwagę Prezes UOKiK w decyzji z 29.12.2023 r., RGD 13/2023, pkt (82)² tej decyzji: <i>Do ustawy o kredycie konsumenckim wprowadzono cytowany powyżej art. 36c ustawy o kredycie konsumenckim, który ma na celu wyeliminować tzw. rolowanie kredytu, czyli zadłużanie się, aby spłacić poprzednie zobowiązania. Przepis ten ma zapobiegać próbom obchodzenia przez kredytodawców ograniczeń wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu wprowadzonych przez art. 36a ustawy o kredycie konsumenckim poprzez udzielanie kredytobiorcom nowych kredytów na spłatę wcześniejszych i obciążanie kredytobiorców wysokimi skumulowanymi kosztami.</i> Również w uzasadnieniu decyzji z dnia 12.06.2024 r., Nr RWR 3/2024³, Prezes UOKiK wskazał: <i>W tym miejscu należy podkreślić, że cytowany art. 36c ukk został wprowadzony do polskiego porządku prawnego by zapobiegać, szkodliwej dla konsumentów, praktyce tzw. rolowania kredytu, czyli zadłużania konsumentów celem spłaty poprzedniego zobowiązania. Przepis ten miał na celu wyeliminowanie prób obchodzenia przez kredytodawców ograniczeń wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu, wprowadzonych przez art. 36a ukk, poprzez udzielanie kredytobiorcom nowych kredytów na spłatę wcześniejszych i obciążanie kredytobiorców wysokimi skumulowanymi kosztami. Z tego względu zastosowanie art. 36c ukk powinno zostać zawężone do tzw. kredytów refinansowych, czyli kredytów udzielanych przez kredytodawcę na spłatę poprzednich kredytów udzielonych temu samemu konsumentowi.</i>	

²[https://decyzje.uokik.gov.pl/bp/dec_prez.nsf/43104c28a7a1be23c1257eac006d8dd4/5b9f3f7e8359cb2dc1258ab50036e989/\\$FILE/00812792.pdf/RGD-13_2023.pdf](https://decyzje.uokik.gov.pl/bp/dec_prez.nsf/43104c28a7a1be23c1257eac006d8dd4/5b9f3f7e8359cb2dc1258ab50036e989/$FILE/00812792.pdf/RGD-13_2023.pdf)

³[https://www-1.uokik.gov.pl/bp/dec_prez.nsf/43104c28a7a1be23c1257eac006d8dd4/cf1004c6249bb1c9c1258b730034067c/\\$FILE/Decyzja%20LoanMe_12.06.2024_WERSJA%20JAWN_A.pdf](https://www-1.uokik.gov.pl/bp/dec_prez.nsf/43104c28a7a1be23c1257eac006d8dd4/cf1004c6249bb1c9c1258b730034067c/$FILE/Decyzja%20LoanMe_12.06.2024_WERSJA%20JAWN_A.pdf), s. 25 oraz przywołany w decyzji: Komentarz do art. 36c ustawy o kredycie konsumenckim, red. M. Stanisławska 2018, wyd. 1/Stanisławska

		Ponadto, jak wskazuje T. Czech⁴: <i>De lege ferenda należy postulować zasadniczą zmianę art. 36c, w szczególności ograniczenie zakresu jego stosowania, np. jedynie do kredytów przeznaczonych na refinansowanie dotychczasowego zadłużenia konsumenta (kapitału lub naliczonych kosztów).</i> Mając powyższe na uwadze, proponuje się jednoznaczne uwzględnienie w ustawie celu tej regulacji poprzez odwołanie w treści dotychczasowego art. 36c do refinansowania wcześniej udzielonego kredytu tj. <i>do umowy kredytu, która przewiduje przeznaczenie środków na spłatę wcześniej udzielonego przez kredytodawcę lub podmiot z nim powiązany kredytu.</i> Ponadto proponuje się (pkt 1) wskazanie, że całkowitą kwotę kredytu, dla celów ustalenia maksymalnej wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu, o której mowa w art. 59, stanowi najwyższa całkowita kwota z udzielonych kredytów. Przyjęcie poziomu „najwyższej całkowitej kwoty z udzielonych kredytów”, podlegających refinansowaniu, pozostaje w związku przedmiotowym z kwotą kredytu, a nie z kolejnością jego udzielania. Wybór kwoty kredytu, a nie czasu (pierwszeństwa) udzielenia, eliminuje przypadkowość sytuacji, w której kwota pierwszego kredytu jest niska i wyznacza poziom CKK na poziomie nieadekwatnym do kwot kolejnych kredytów. Konsument będzie miał możliwość uzyskania kredytu przewidującego przeznaczenie środków na spłatę wcześniej udzielonego przez kredytodawcę lub podmiot z nim powiązany kredytu niezależnie od kolejności udzielenia poprzednich kredytów, które chciałby zrefinansować. Odniesienie limitu kosztów do najwyższej całkowitej kwoty kredytu nie będzie przy tym naruszało interesów konsumenta. Gdyby konsument zaciągnął jeden kredyt, kredytodawca mógłby obciążyć go kosztami mieszczącymi się w limicie określonym w art. 36a ustawy,	

⁴ Kredyt konsumencki. Komentarz do art. 36c, wyd. III, Warszawa 2023 <https://sip.lex.pl/#/commentary/587939964/737404/czech-tomasz-kredyt-konsumencki-komentarz-wyd-iii?cm=URELATIONS>

		które w przypadku zaciągnięciu wielu kredytów w ciągu 120 dni od wypłaty pierwszego z kredytów zostałyby rozłożone na wiele kredytów. Zgodnie z proponowanym pkt 2 pozaodsetkowe koszty kredytu obejmują sumę pozaodsetkowych kosztów wszystkich kredytów spłacanych, które zostały udzielone w tym okresie oraz kredytu przeznaczonego na ich spłatę. Zmiana legislacyjna wpłynie pozytywnie na sytuację kredytobiorców, gdyż literalna interpretacja przepisu, zgodnie z którym art. 61 nie jest ograniczony do refinansowania istniejącego zadłużenia, ogranicza konsumentom dostęp do oferty tego samego kredytodawcy, w szczególności w sytuacji, gdy w pierwszej kolejności została zawarta umowa kredytu wiązanego 0% np. na zakup mebli czy sprzętu RTV/AGD (lub inna umowa na niewielką kwotę), a następnie klient chciałby zawrzeć umowę kredytu konsumenckiego na wyższą kwotę. Najistotniejszym w proponowanej zmianie przepisu art. 61 jest zatem wyraźne wskazanie w nim, że dotyczy umów o kredyt, które przewidują przeznaczenie środków na spłatę wcześniej udzielonego przez kredytodawcę lub podmiot z nim powiązany kredytu. Proponowana zmiana w żadnej mierze nie niweluje ochronnego celu przepisu – dalej, tyle że już wprost - będzie z niego wynikało, że chodzi o refinansowanie poprzedniego zadłużenia. Zabezpieczenie interesów kredytobiorców przed zjawiskiem „rolowania” pozostaje nienaruszone. • <u>Dodatkowe przepisy – wyłączenia i definicje</u> Dodatkowo proponuje się wprowadzenie nowego przepisu zawierającego katalogu wyłączeń spod tej regulacji. Po pierwsze, proponuje się jednoznaczne wyłączenie kredytów w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym i w karcie kredytowej (pkt 1 i 2) spod zakresu stosowania art. 59-61, ponieważ te produkty objęte są limitem określonym w art. 62 projektu; art. 59, do którego odnosi się treść art. 61, nie ma dla tych kredytów zastosowania.	

			Po drugie, za zasadne należy uznać wyłączenie spod reżimu przepisów o MPKK i rolowaniu umów o kredyt, które są nieoprocentowane i udzielane bez pozaodsetkowych kosztów kredytu (proponowany pkt 3). Dla konsumentów objęcie takich produktów reżimem art. 59-61 jest irrelewantne z uwagi na ich naturę (brak kosztów), natomiast prowadziłoby to do sztucznego ograniczenia możliwości korzystania z produktów kredytowych u danego kredytodawcy, gdyż nie ma zagrożenia „rolowania” w związku z zaciągnięciem takiego kredytu. Spod tylko przepisów o rolowaniu proponujemy wyłączyć również produkty typu buy now pay later, które udzielane są na zakup konkretnego towaru lub usługi, a nie w celu refinansowania poprzednich umów; dodatkowo, proponujemy, aby w ustawie produkty te powinny zostać zdefiniowane w art. 5 (słowniczek) jako „kredyty w formie odroczonej płatności za towary lub usługi”. Jednocześnie uważamy, że art. 59-61 nie powinny mieć zastosowania do przekroczenia. Przekroczenie związane jest z produktami odnawialnymi, udzielanymi często na czas nieokreślony, zatem zastosowanie do przekroczenia art. 59-61 ustawy nie byłoby w praktyce możliwe. Biorąc jednak pod uwagę oczekiwanie, aby również te produkty były objęte limitem kosztów, proponujemy uwzględnić w art. 4 ust. 2 pkt 1), że do przekroczenia ma zastosowanie limit z art. 62.	
430.	Art. 61	Federacja Przedsiębiorców Polskich	Art. 61. W przypadku udzielenia przez kredytodawcę lub podmiot z nim powiązany kredytu refinansującego, przeznaczonego na spłatę poprzednio zaciągniętych kredytów, w okresie 120 dni od dnia wypłaty pierwszego z tych kredytów, konsumentowi, który nie dokonał pełnej spłaty tych wcześniej zaciągniętych kredytów: 2) całkowitą kwotę kredytu przeznaczonego na spłatę kredytów refinansowanych, dla celów ustalenia maksymalnej wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu refinansującego, o której mowa w art. 59, stanowi kwota pierwszego z kredytów refinansowanych;	Uwaga wyjaśniona. Projektodawca zdecydował pozostać przy obowiązującym brzmieniu przepisu, przyjętym na gruncie ustawy z 2011 r. Rozwiązanie chroni przed obchodzeniem przepisów.

			pozaodsetkowe koszty kredytu obejmują sumę pozaodsetkowych kosztów kredytów refinansowanych i kredytu refinansującego” Proponujemy zmianę w celu doprecyzowania przepisu - tak, żeby wprost obejmował tylko kredyty na refinansowanie zaciągniętych kredytów, zgodnie z celem przepisu, wyrażonym również w decyzji Prezesa UOKiK z dnia 12 czerwca 2024 r. (RWR.610.1.2023.AK) oraz w wyroku Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 18 marca 2024 r. (XVII AmA 50/23).	
431.	Art. 61	Pracodawcy RP	Wprowadzony dekadę temu art. 36c z obowiązującej jeszcze ustawy o kredycie konsumenckim miał na celu przeciwdziałanie tzw. „rolowaniu” kredytów. W ciągu ostatnich dziesięciu lat rynek kredytowy jednak istotnie się zmienił. Zmieniły się podmioty na nim operujące, zmieniła się oferta kredytowa. Zmieniła się również świadomość oraz potrzeby konsumentów. To wszystko powoduje konieczność aktualizacji przepisów nowej ustawy o kredycie konsumenckim i dopasowanie rozwiązań w niej zawartych do bieżących potrzeb i wymagań konsumentów. W aktualnym kształcie przepisy powodują, że konsument chcąc skorzystać z kredytu konsumenckiego u konkretnego kredytodawcy, który jest jednostką powiązaną w stosunku do kredytodawcy, gdzie ma już aktywny kredyt, nie może go otrzymać. Jednocześnie ten sam konsument może otrzymać kredyt konsumencki w jednostce niepowiązanej. Aktualna regulacja stanowi zatem ograniczenie wyboru przez klienta oferty, która w jego ocenie jest najkorzystniejszą z ofert dostępnych na rynku. Z drugiej strony mamy do czynienia z ograniczeniem swobody prowadzenia działalności gospodarczej. O ile bowiem zabezpieczenie interesów konsumenta przed ich nadmiernym zadłużaniem jest w pełni uzasadnione i powinno być zachowane, to zaproponowana modyfikacja pozwala zagwarantować konsumentowi swobodę wyboru najlepszej w jego ocenie oferty kredytu konsumenckiego, bez ograniczania swobody prowadzenia działalności gospodarczej.	Uwaga wyjaśniona. Projektodawca zdecydował pozostać przy obowiązującym brzmieniu przepisu, przyjętym na gruncie ustawy z 2011 r. Rozwiązanie chroni przed obchodzeniem przepisów.

			Proponujemy: 1. Opcja 1: Zmiana art. 61 poprzez dodanie w nim ust. 2 o brzmieniu: „Art. 61. 2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się, jeżeli całkowita kwota kredytu kolejnego kredyt udzielonego przez podmiot powiązany zostanie w całości i bezpośrednio przekazana konsumentowi, a konsument nie przeznaczy jej na pokrycie zaległości w spłacie zobowiązania pieniężnego u kredytodawcy lub podmiotu z nim powiązanego.” Powyższa opcja jest problematyczna o tyle, że może rodzić trudności z weryfikacją przeznaczenia środków, uzyskanych z kolejnego kredytu. W toku spotkań roboczych padła propozycja, aby weryfikacja następowała na podstawie oświadczenia. 2. Opcja 2: Zmiana art. 61 poprzez dodanie w nim ust. 2 o brzmieniu: „Art. 61. 2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się, jeżeli całkowita kwota kredytu kolejnego kredyt udzielonego przez podmiot powiązany zostanie w całości i bezpośrednio przekazana konsumentowi.”	
432.	Art. 61 ust. 2	Federacja Przedsiębiorców Polskich	Zmiana art. 61 poprzez dodanie w nim ust. 2 o brzmieniu: „Art. 61. 2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się, jeżeli całkowita kwota kredytu kolejnego kredyt udzielonego przez podmiot powiązany zostanie w całości i bezpośrednio przekazana konsumentowi.” Wprowadzony dekadę temu art. 36c z obowiązującej jeszcze ustawy o kredycie konsumenckim miał na celu przeciwdziałanie tzw. „rolowaniu” kredytów. W ciągu ostatnich dziesięciu lat rynek kredytowy jednak istotnie się zmienił. Zmieniły się podmioty na nim operujące, zmieniła się oferta kredytowa. Zmieniła się również świadomość oraz potrzeby konsumentów. To wszystko powoduje konieczność aktualizacji przepisów nowej ustawy o kredycie konsumenckim i dopasowanie rozwiązań w niej zawartych do bieżących potrzeb i wymagań konsumentów.	Uwaga wyjaśniona. Projektodawca zdecydował pozostać przy obowiązującym brzmieniu przepisu, przyjętym na gruncie ustawy z 2011 r. Rozwiązanie chroni przed obchodzeniem przepisów.

			W aktualnym kształcie przepisy powodują, że konsument chcąc skorzystać z kredytu konsumenckiego u konkretnego kredytodawcy, który jest jednostką powiazaną w stosunku do kredytodawcy, gdzie ma już aktywny kredyt, nie może go otrzymać. Jednocześnie ten sam konsument może otrzymać kredyt konsumencki w jednostce niepowiazanej. Aktualna regulacja stanowi zatem ograniczenie wyboru przez klienta oferty, która w jego ocenie jest najkorzystniejszą z ofert dostępnych na rynku. O ile zabezpieczenie interesów konsumenta przed nadmiernym zadłużaniem jest uzasadnione i powinno być zachowane, to zaproponowana modyfikacja pozwala zagwarantować konsumentowi swobodę wyboru najlepszej w jego ocenie oferty kredytu konsumenckiego, bez ograniczania swobody prowadzenia działalności gospodarczej	
433.	Art. 62	Fundacja Fintech Poland	Przepis nie precyzuje jednoznacznie, czy w przypadku limitu kosztów pozaodsetkowych związanych z kartą kredytową obowiązuje również ogólny limit kosztów pozaodsetkowych, ani czy limity miesięczne ulegają kumulacji, czy też funkcjonują niezależnie. Taka niejednoznaczność rodzi ryzyko różnorodnej interpretacji oraz komplikacje w praktyce stosowania przepisów. Ponadto, rekomendujemy podniesienie limitu kosztów pozaodsetkowych dotyczących kredytu w karcie kredytowej. Uważamy, że poziom tego limitu powinien być dostosowany i zbliżony do limitu obowiązującego dla kredytów o okresie spłaty krótszym niż 30 dni, co odpowiada specyfice i charakterowi tego rodzaju zobowiązań. Wskazane jest również wyraźne wyłączenie stosowania przepisów art. 59–61 ustawy, które odnoszą się do kredytów ratalnych, w odniesieniu do umów określonych w art. 62 ustawy o kredycie konsumenckim. Taka regulacja zapobiegnie niejednoznacznościom i pozwoli na jednoznaczne rozgraniczenie stosowania poszczególnych przepisów w zależności od rodzaju produktu kredytowego.	Uwaga wyjaśniona. Przepis doprecyzowano. Projektodawca zdecydował jednak pozostawić wysokość limitu na poziomie zaproponowanym w projekcie skierowanym do konsultacji.

			Ponadto, postulujemy doprecyzowanie definicji kosztów wchodzących w skład limitu kosztów pozaodsetkowych. W naszym przekonaniu w limit powinny być włączone wyłącznie te koszty, które konsument zobowiązany jest ponieść obligatoryjnie w związku z korzystaniem z kredytu, takie jak np. roczna opłata za kartę kredytową czy opłata za udostępnienie limitu kredytowego. Z kolei, należy jednoznacznie wykluczyć z limitu opłaty fakultatywne, zależne od aktywności konsumenta. Ustawodawca powinien w sposób jasny i precyzyjny wskazać powyższe rozgraniczenie w tekście ustawy, przykładowo w części poświęconej definicjom, celem uniknięcia przyszłych wątpliwości interpretacyjnych. <u>Propozycja nowego brzmienia artykułu:</u> Art. 62 ust. 1 <i>W przypadku kredytu w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym oraz umowy o kartę kredytową, o której mowa w art. 2 pkt 34 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2015/751 z dnia 29 kwietnia 2015 r. w sprawie opłat interchange w odniesieniu do transakcji płatniczych realizowanych w oparciu o kartę (Dz. Urz. UE L 123 z 19.05.2015), o ile kredytodawca jest jednocześnie wydawcą karty kredytowej, maksymalną wysokość kosztów pozaodsetkowych oblicza się w ujęciu miesięcznym według wzoru:</i> $MPKK = (L \times 5\%) \text{ w którym poszczególne symbole oznaczają:}$ <i>MPKK - maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu,</i> <i>L – limit zadłużenia w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym lub w umowie o kartę kredytową.</i>	
434.	Art. 62	Polska Organizacja Niebankowych	Projektowany przepis art. 62 ust. 1 zakłada wprowadzenie do polskiego systemu prawnego dotychczas nieznanego polskiemu ustawodawstwu	Uwaga wyjaśniona. Przepis doprecyzowano.

		Instytucji Płatności PONIP limitu maksymalnych pozaodsetkowych kosztów kredytu udzielonego w ramach rachunku oszczędnościowo-kredytowego oraz w ramach karty kredytowej. Zarazem proponowana zmiana jest całkowitym odstępstwem od dotychczas przyjętego przez ustawodawcę podejścia, w którym, z wyrażonej jego woli, wyrażonej w obecnej ustawie z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim („UKK”), do kredytu w ramach ROR oraz kart kredytowych nie miały zastosowania żadne limity pozaodsetkowe określone w art. 36a-36c UKK. Zaproponowana zmiana jest zatem całkowitym odejściem od dotychczas przyjętego podejścia ustawowego. W uzasadnieniu do Projektu („Uzasadnienie”) brak jest jakiegokolwiek uzasadnienia, dlaczego Projektodawca – Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, zdecydował się na zaproponowanie limitów pozaodsetkowych w rachunku ROR oraz w karcie kredytowej, ani co do w ogóle potrzeby wprowadzenia takiego limitu, ani co do jego wysokości. Informację co do potrzeby (zasadności) wprowadzenia takiego limitu odnajdujemy jedynie w dołączonej do Projektu Ocenie Skutków Regulacji („OSR”), gdzie wskazuje się następujące uzasadnienie tej zmiany: „(...) wprowadzić do projektowanej ustawy wzór określający maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu, w miejsce obecnej regulacji art. 36d pkt 2 ustawy o kredycie konsumenckim, przewidującej wyłączenie stosowania wymogów określonych w art. 36a-art. 36c ustawy o kredycie konsumenckim w odniesieniu do kart kredytowych – w celu zapewnienia ochrony konsumentów przed nadmiernymi opłatami w związku z zaciąganiem kredytu na pomocą kart kredytowych. Przejęcie tej regulacji będzie oznaczało, że do umów o karty płatnicze zawartych z konsumentami przez kredytodawców i instytucje kredytowe będzie miał zastosowanie reżim ochronny przewidziany w dyrektywie 2023/2225 dotyczący np. obowiązków informacyjnych czy limitu pozaodsetkowych kosztów kredytu. Z analiz Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów dokonanych na podstawie badania rynku kredytów konsumenckich w Polsce przeprowadzonego od	Projektodawca zdecydował jednak pozostawić wysokość limitu na poziomie zaproponowanym w projekcie skierowanym do konsultacji.

		kwietnia do lipca 2024 r. (szczegółowy raport badania rynku kredytów konsumenckich w Polsce stanowi załącznik do niniejszego wniosku) wynika m. in., że dla podmiotów pozabankowych karty kredytowe mogły stać się w praktyce wehikułem pożyczki gotówkowej służącym do ominięcia ustawowego limitu kosztów pozaodsetkowych dla konsumentów. Ustalenia dokonane w toku ww. badania rynku uzasadniają zgłoszenie przez UOKiK propozycji zmian ustawowych, których celem jest ograniczenie kosztów związanych z korzystaniem z pozabankowych kart kredytowych przez konsumentów, a także innych zmian legislacyjnych, jakie są przewidziane w dyrektywie.”. Odnosząc się do tak lakonicznego uzasadnienia dla wprowadzenia tak daleko idących zmian zarówno w samym systemie prawnym, jak i sytuacji prawnej i ekonomicznej wydawców kart kredytowych, należy wskazać, że przedstawione uzasadnienie nie wyjaśnia w pełny i należyty sposób, dlaczego wprowadzenie limitów związanych z ROR i kartami kredytowymi jest w rzeczywistości konieczne, a dodatkowo w tak zaproponowanej wysokości i formule. W pierwszej kolejności należy wskazać, że uzasadnienie zawarte w OSR odnosi się jedynie do kart kredytowych, a w ogóle nie zawiera żadnego wyjaśnienia w zakresie rachunków ROR. Uzasadnienie wprost odnosi się jedynie do obecnej regulacji art. 36d pkt 2 UKK, który swoją hipotezą obejmuje jedynie karty kredytowe. Regulacja dotycząca ROR znajduje się natomiast w art. 36d pkt 1 UKK, do której OSR w ogóle nie nawiązuje. Tymczasem propozycja zawarta w art. 62 Projektu odnosi się i do ROR, i do kart kredytowych, co nie wpływa pozytywnie na jakość i przejrzystość uzasadnienia wprowadzanej zmiany. OSR zawiera jedynie wyjaśnienie w zakresie samych motywów wprowadzenia limitu na karty kredytowe, pomijając w ogóle kwestie ROR i stwierdzając, że „dla podmiotów pozabankowych karty kredytowe mogły stać się w praktyce wehikułem pożyczki gotówkowej służącym do	

		ominięcia ustawowego limitu kosztów pozaodsetkowych dla konsumentów.”. Należy z całą stanowczością wskazać, że nie można zgodzić się z takim dyskryminującym w swej istocie uzasadnieniem. Należy wskazać, że wydawcy kart kredytowych są podmiotami działającymi na podstawie przepisów powszechnie obowiązujących, licencjonowanymi i nadzorowanymi przez Komisję Nadzoru Finansowego („KNF”), dokonującymi bieżącej i rocznej sprawozdawczości do KNF, ponoszącymi koszty działalności KNF, jak i Rzecznika Finansowego. Nie znajduje zatem uzasadnienia, aby inny centralny organ państwa – Prezes UOKiK – stwierdzał, że te nadzorowane podmioty dokonują ominięcia przepisów prawnych, a dokładnie przepisu art. 36d UKK, który w swojej części dyspozytywnej jest przepisem jasnym. Takie oceniające w swej istocie przedstawienie przez UOKiK motywów wprowadzenia limitów w art. 62 Projektu nie stanowi wystarczającej przesłanki do wprowadzenia proponowanych zmian. Stawiając hipotezę, że „dla podmiotów pozabankowych karty kredytowe mogły stać się w praktyce wehikułem pożyczki gotówkowej służącym do ominięcia ustawowego limitu kosztów pozaodsetkowych dla konsumentów.”, Projektodawca pomija istotę działania karty kredytowej jako instrumentu płatniczego w ramach usługi płatniczej, o której mowa w art. 3 ust. 1 pkt 2 lit. b) z zw. z pkt 3 oraz art. 3 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych, która co do swej istoty (natury) jest produktem diametralnie odmiennym od kredytu konsumenckiego. Na usługę wydawania karty kredytowej i umożliwia wykonania nią transakcji płatniczych w ramach świadczenia usług płatniczych składają się bowiem w sensie prawnym 3 rodzaje usług, tj. (i) usługa wydania karty kredytowej, (ii) usługa przeprowadzania transakcji płatniczych zainicjowanych udostępnionym instrumentem płatniczym (kartą kredytową) oraz (iii) usługa kredytu płatniczego służącego do realizacji zainicjowanych transakcji płatniczych. Niezależnie od powyższego, na usługę wydawania karty kredytowej i	

		umożliwiania dokonywania nią transakcji płatniczych składają się jeszcze inne usługi, które dostawcy usług płatniczych świadczą na rzecz swoich klientów. Tymi dodatkowymi usługami są m.in.: 1.1 wydawanie kart kredytowych, z którymi związane są koszty wyrobienia instrumentu płatniczego (karty kredytowej), personalizacja i dostarczenie instrumentu; 1.2 ewentualne ponownie wydanie instrumentu płatniczego, jego ponowna personalizacja i dostarczenie; 1.3 dostęp do schematu płatniczego oraz związane z tym obowiązkowe opłaty dla schematu płatniczego, stałe i zmienne związane z liczbą obsługiwanych instrumentów płatniczych (kart kredytowych); 1.4 schematy związane z zabezpieczeniem transakcji płatniczych, w tym tokenizacja i obowiązek stosowania silnego uwierzytelnienia (SCA); 1.5 bieżące monitorowanie AML związane z transakcjami przychodzącymi i wychodzącymi; 1.6 dostarczanie i obsługa aplikacji mobilnych; 1.7 obsługa i odpowiedzialność za nieautoryzowane transakcje płatnicze; 1.8 obsługa wypłat z bankomatów i związane z tym koszty zmienne uzależnione od miejsca wypłaty: na terenie Polski, na terenie Europejskiego Obszaru Gospodarczego i poza tym obszarem; 1.9 wypłaty cash back w punktach akceptujących; 1.10 zapewnienie przeprowadzania płatności w punktach akceptujących; 1.11 zapewnienie przeprowadzania płatności w punktach akceptujących z opcją cash back; 1.12 płatności internetowe;	

		1.13 zmiany PIN w bankomatach; 1.14 usługa weryfikacji salda w bankomatach; 1.15 konieczność obsługi odrzuconych transakcji płatniczych; 1.16 płatności za pośrednictwem portmonetek elektronicznych (e-wallet); 1.17 konieczność przyjmowania i rozpatrywania reklamacji. Instytucje płatnicze wydające karty kredytowe i udzielające limitu kredytowego łączą w sobie zatem funkcje zarówno kredytodawcy (dokonując oceny zdolności czy ryzyka kredytowego), jak i dostawcy instrumentu płatniczego (karty kredytowej) oraz procesora płatności (autoryzacja, fraud detection, rozliczenia). Karta kredytowa jest zatem produktem o bardzo złożonym charakterze, który wymaga stosowania zaawansowanych rozwiązań organizacyjnych i technicznych, a także ponoszenia wysokich kosztów związanych z zapewnieniem ciągłości działania infrastruktury płatniczej oraz świadczeniem usług płatniczych na rzecz użytkowników. Rozwiązania legislacyjne powinny korespondować z rzeczywistymi kosztami świadczenia usług płatniczych i w sposób proporcjonalny (symetryczny) określać zwiększone koszty ponoszone przez dostawców płatniczych. Analiza przyjętych przez Projektodawcę w art. 62 Projektu rozwiązań wskazuje, że Projektodawca nie uwzględnił specyfiki działalności dostawców płatniczych, poprzestając jedynie na subiektywnych i ocennych stwierdzeniach, że „dla podmiotów pozabankowych karty kredytowe mogły stać się w praktyce wehikułem pożyczki gotówkowej służącym do ominięcia ustawowego limitu kosztów pozaodsetkowych dla konsumentów.”. Jednocześnie, Projektodawca nie wykazał w żaden sposób, aby podmioty pozabankowe w rzeczywistości nie świadczyły usług płatniczych objętych umową o kartę kredytową. Takie też podejście prezentowane przez Projektodawcę może być traktowane w kategoriach sprzecznych z	

		zasadami przyzwoitej legislacji, werbalizowanymi w orzeczeniach Trybunału Konstytucyjnego. Przechodząc do kwestii zaproponowanego przez Projektodawcę wzoru pozaodsetkowych kosztów kredytu związanego z ROR i kartą kredytową (w wysokości 2% limitu kredytowego w skali miesiąca), to w pierwszej kolejności należy wskazać, że Projektodawca nie przedstawił w tym zakresie żadnych wyjaśnień ani co do proponowanej wysokości tych kosztów, ani co do proponowanego sposobu ich obliczania. Co do wysokości kosztów zaproponowanych przez Urząd w art. 62 ust. 1 Projektu UKK, należy podkreślić, że proponowana w art. 62 ust. 1 Projektu wysokość w kwocie 2% od przyznanego limitu kredytowego dla każdego miesiąca świadczenia usługi karty kredytowej jest propozycją daleko niewystarczającą. W pierwszej kolejności należy zauważyć, że dostawcy usług płatniczych działający na podstawie UUP oraz regulacji unijnych (m.in. PSD2), są zobowiązani do spełnienia szeregu wymogów regulacyjnych, które wiążą się z konkretnymi kosztami operacyjnymi i inwestycyjnymi. W szczególności dostawcy usług płatniczych będący instytucjami płatniczymi muszą dysponować odpowiednim poziomem kapitału początkowego oraz utrzymywać środki własne w wysokości określonej przepisami prawa. Wysokość wymaganego kapitału zależy m.in. od rodzaju świadczonych usług płatniczych oraz skali działalności. Oznacza to konieczność zamrożenia części środków finansowych, które nie mogą być przeznaczone na bieżącą działalność operacyjną czy inwestycyjną. W praktyce może to prowadzić do ograniczenia elastyczności finansowej i wymusza konieczność poszukiwania dodatkowych źródeł finansowania. Dostawcy usług płatniczych muszą również posiadać odpowiednią	

		strukturę organizacyjną, która zapewnia zgodność z przepisami, skuteczne zarządzanie ryzykiem, bezpieczeństwo operacji płatniczych oraz ochronę danych klientów. Wymogi te wiążą się z koniecznością zatrudnienia wykwalifikowanego personelu (np. dział compliance, bezpieczeństwa informacji, audytu wewnętrznego), wdrożenia systemów IT spełniających odpowiednie standardy, a także opracowania i utrzymywania procedur wewnętrznych. Wszystko to generuje istotne koszty stałe, które muszą być uwzględnione w modelu biznesowym instytucji płatniczej. Dla mniejszych podmiotów może to stanowić poważne wyzwanie finansowe, a nawet barierę wejścia na rynek. Proponowana przez Projektodawcę wysokość limitu nie uwzględnia faktu, że oprócz kosztów (i) kapitałowych, (ii) pozyskania klienta (marketing), (iii) oceny zdolności kredytowej, (iv) systemów windykacyjnych i przypomnień, dostawcy usług płatniczych muszą ponosić szereg istotnych kosztów immanentnie związanych z usługami płatniczymi, w szczególności: 1) koszty technologiczne i infrastrukturalne dotyczące: a) tworzenia i utrzymania systemów IT, w tym: • opłaty za integrację z organizacjami kartowymi (Visa, Mastercard); • koszty tokenizacji (Apple Pay, Google Pay); • utrzymanie infrastruktury kartowej i zapewnienie systemu autoryzacji transakcji 24/7; b) serwerów i infrastruktury chmurowa (np. AWS, Azure); c) hostingu i utrzymania wysokiej dostępności usług; d) baz danych o wysokiej dostępności i skalowalności – w celu	

		przetwarzania i przechowywania danych transakcyjnych; e) sieci i łączności – szybkie i niezawodne połączenia z systemami płatniczymi; 2) koszty stosowania środków bezpieczeństwa: a) systemy zapobiegania oszustwom (anti-fraud); b) silniki detekcji fraudów (np. AI, reguły transakcyjne) – tj. system analizujący wzorce transakcji i wykrywający podejrzanе działania (np. niespodziewane płatności zagraniczne, próby skanowania kart); c) integracja z bazami oszustów oraz systemami reputacyjnymi; d) monitoring 24/7 (SOC – Security Operations Center) - koszty zespołu monitorującego bezpieczeństwo i reagującego na incydenty w czasie rzeczywistym; e) autoryzacja i uwierzytelnianie użytkowników (SCA, PSD2); f) szyfrowanie danych - zarówno dane kartowe, jak i dane logowania muszą być szyfrowane zgodnie z regulacjami; g) monitoring transakcji, w celu przeciwdziałania praniu pieniędzy (AML), przeciwdziałanie finansowaniu terroryzmu (CFT); 3) koszty produkcji i obsługi kart: a) produkcja fizycznych kart kredytowych (plastikowych i wirtualnych); b) dystrybucja i logistyka plastikowych kart kredytowych (wysyłka, aktywacja); c) zgubione/kradzione karty – obsługa duplikatów. Nie sposób również pominąć, że przyjęty w projekcie poziom limitu w sposób zdecydowany i nieproporcjonalny faworyzuje jedną kategorię	

		uczestników rynku usług płatniczych – banki i prowadzi do sytuacji nierównego traktowania podmiotów działających w tym samym segmencie rynku i wykonujących tożsame funkcje z perspektywy konsumenta. W przeciwieństwie do instytucji płatniczych, banki nie są zobowiązane do ponoszenia kosztów związanych z pozyskaniem kapitału w celu udzielania kredytów płatniczych, ponieważ ich działalność oparta jest na modelu przyjmowania depozytów od klientów, które następnie mogą być wykorzystywane do finansowania kredytów. Tymczasem instytucje płatnicze zobowiązane są do spełnienia wymogów kapitałowych oraz zapewnienia ciągłości finansowania tego rodzaju produktów bez dostępu do mechanizmu depozytowego. Prowadzi to do znacznych, trwałych różnic kosztowych, które przekładają się bezpośrednio na możliwości konkurencyjne podmiotów niebędących bankami. Dodatkowo należy podkreślić, że banki jako podmioty o ugruntowanej pozycji rynkowej i znacznej skali działalności posiadają istotnie silniejszą pozycję negocjacyjną w relacjach z operatorami schematów płatniczych, dostawcami technologii czy dostawcami infrastruktury krytycznej dla świadczenia usług płatniczych. Dzięki efektowi skali mogą one uzyskiwać znacznie korzystniejsze warunki współpracy, co w dalszym stopniu pogłębia przewagę konkurencyjną wobec mniejszych dostawców, w tym instytucji płatniczych. W ocenie PONIP przyjęcie zaproponowanego limitu bez uwzględnienia powyższych uwarunkowań prowadzi do dalszej koncentracji rynku i może skutkować ograniczeniem dostępu konsumentów do nowoczesnych, często bardziej elastycznych usług płatniczych oferowanych przez niezależnych dostawców. Dla wielu konsumentów	

		karta kredytowa to narzędzie codziennych płatności, niekoniecznie wykorzystywane w pełni kredytowo. Klienci często korzystają z kart ze względu na programy lojalnościowe, ochronę zakupów, czy wygodę płatności – a nie wyłącznie z potrzeby kredytowania. Nie sposób nie zwrócić uwagi na istotny trend obserwowany obecnie na rynku usług finansowych, zgodnie z którym kredyt staje się nie tyle produktem samodzielnym, co zintegrowaną metodą płatności. Współczesne rozwiązania oferowane konsumentom coraz częściej łączą funkcję płatniczą z funkcją kredytową. Najlepszym przykładem tego trendu jest karta kredytowa, która doskonale ilustruje koncepcję kredytu jako formy realizacji płatności. Użytkownik karty nie uzyskuje środków kredytowych w celu ich bezpośredniego wypłacenia czy przelania, lecz posługuje się przyznanym limitem w sposób zbliżony do instrumentu płatniczego – dokonując transakcji bezgotówkowych w punktach handlowych, internetowych lub poprzez inne kanały płatnicze. Sam kredyt pełni w tym modelu funkcję wtórną względem operacji płatniczej – jest niejako wbudowanym mechanizmem rozliczeniowym, który aktywuje się w momencie dokonania transakcji, a nie uprzedniego pozyskania środków. Warto podkreślić, że ten model staje się coraz bardziej powszechny również w ramach rozwiązań typu „kup teraz, zapłać później” (BNPL), aplikacji mobilnych czy zintegrowanych portfeli cyfrowych, co tylko potwierdza, że rynek ewoluuje w kierunku zatarcia granic między płatnością a kredytowaniem. W tym kontekście każda próba regulacyjnego różnicowania produktów kredytowych powinna uwzględniać fakt, że kredyt bardzo często stanowi obecnie element usługi płatniczej, a nie wyodrębnioną, klasyczną linię produktową. W świetle powyższego, wszelkie przepisy dotyczące limitów kosztów pozaodsetkowych lub warunków udzielania kredytu powinny uwzględniać tę zmianę paradygmatu – zarówno w celu zapewnienia zgodności z aktualnymi realiami rynkowymi, jak i zachowania zasady równego traktowania podmiotów oferujących usługi	

		finansowe o analogicznej funkcjonalności dla użytkownika końcowego. W odniesieniu do powyższego, karty kredytowe wspierają cyfrową gospodarkę, rozwój płatności bezgotówkowych i obieg bezpiecznej transakcji – co stanowi istotny cel Państwa, a eliminacja z rynku usług płatniczych części dostawców usług sprzeciwia się celom rządowym i unijnym (np. Cashless Poland, Digital Finance Strategy). W związku z powyższym należy rozważyć wysokość proponowanego limitu w sposób, który zapewni równe szanse konkurencji i nie będzie prowadził do preferencyjnego traktowania sektora bankowego. Ustalenie nadmiernie restrykcyjnego limitu kosztów pozaodsetkowych – obejmującego m.in. opłaty za korzystanie z karty, wydanie duplikatu, przewalutowanie czy inne standardowe czynności związane z obsługą produktu – prowadzi w praktyce do sytuacji, w której świadczenie usług kart kredytowych przez niebankowych dostawców usług płatniczych staje się ekonomicznie nieuzasadnione. W konsekwencji może to skutkować wycofywaniem tych produktów z rynku lub istotnym ograniczeniem ich dostępności, zwłaszcza dla klientów o niższym poziomie dochodów lub niższej ocenie zdolności kredytowej. Tego rodzaju zjawisko rodzi ryzyko pogłębienia wykluczenia finansowego części konsumentów, którzy mogliby skorzystać z elastycznych narzędzi zarządzania płatnościami, dostosowanych do ich potrzeb i możliwości. W konsekwencji wykluczenie będzie skutkowało: • brakiem alternatywy dla osób wykluczonych przez banki – osoby o niskich dochodach, z niską oceną zdolności kredytowej, pracujące na umowach cywilnoprawnych często nie spełniają wymagań banków i korzystają z usług firm pozabankowych; • zwiększeniem ryzyka lichwy i szarej strefy – ograniczenie legalnych źródeł kredytowania może skłaniać konsumentów do	

			korzystania z nielegalnych; • spadkiem możliwości elastycznego zarządzania budżetem domowym – karty kredytowe często są używane do pokrycia nagłych, nieprzewidzianych wydatków (np. leczenie, naprawy), z uwagi na elastyczną formę kredytowania. • zwiększeniem nierówności finansowych – osoby z wyższym ryzykiem kredytowym, które nie mają dostępu do bankowości tradycyjnej, zostają całkowicie wyłączone z systemu finansowego. W toku prowadzonych przez Projektodawcę prac nad Projektem nie przeprowadzono analizy potencjalnych skutków proponowanej wysokości limitu z perspektywy jej wpływu na konkurencję na rynku usług płatniczych ani nie uwzględniono ryzyka pogłębienia wykluczenia finansowego, w szczególności w odniesieniu do konsumentów o niższej zdolności kredytowej, dla których oferta pozabankowych dostawców może stanowić istotną alternatywę. Jednocześnie, przy określaniu wysokości limitu należałoby uwzględnić nie tylko strukturę kosztową i operacyjną działalności, ale również aktualne uwarunkowania makroekonomiczne, które mają bezpośredni wpływ na zdolność dostawców usług płatniczych do osiągnięcia przychodów z tytułu świadczonych usług. W szczególności należy zwrócić uwagę na obserwowaną obecnie tendencję do obniżania stóp procentowych, zarówno w ujęciu krajowym, jak i globalnym. Obniżki te prowadzą do istotnego ograniczenia przychodów z tytułu odsetek, które w klasycznym modelu kredytowym stanowią podstawowe źródło finansowania działalności kredytodawcy. W efekcie, malejąca marża odsetkowa zmusza kredytodawców do	

			większego polegania na innych elementach struktury przychodowej, w tym na dochodach z tytułu opłat i prowizji. W związku z tym, określając maksymalny poziom pozaodsetkowych kosztów kredytu, konieczne jest przyjęcie podejścia elastycznego i dostosowanego do realiów rynkowych, w tym aktualnej polityki pieniężnej. Zbyt niski lub sztywno określony limit, nieuwzględniający zmniejszających się przychodów odsetkowych, może w praktyce prowadzić do zaburzenia opłacalności świadczenia usług płatniczych, zwłaszcza wśród podmiotów spoza sektora bankowego, których model finansowania oparty jest na innych zasadach niż depozytowo-kredytowy. Z tego względu, wysokość limitu powinna być ustalana z uwzględnieniem nie tylko celu ochrony konsumenta, ale również aktualnych i przewidywanych trendów rynkowych, w tym kierunku zmian stóp procentowych i ich wpływu na modele przychodowe uczestników rynku usług płatniczych i kredytowych. Zaproponowany przez Projektodawcę w art. 62 ust. 1 Projektu limit kosztów pozaodsetkowych związanych z kartami kredytowymi w wysokości 2% kwoty limitu kredytowego dla danego miesiąca jest limitem zaniżonym, który nie jest proporcjonalny do ponoszonych przez instytucje płatnicze kosztów, w tym kosztów stałych, związanych ze świadczonymi usługami płatniczymi. W naszej ocenie – przy utrzymaniu zaproponowanego przez Projektodawcę wzoru – limitem kosztów pozaodsetkowych związanych z kartą kredytową powinien być limit 6% udostępnionego limitu kredytowego w ujęciu miesięcznym. Proponowana wysokość limitu pozaodsetkowego jest w naszej ocenie wartością proporcjonalną i ekwiwalentną do ponoszonych przez instytucje płatnicze zwiększonych kosztów odnoszących się do świadczenia usług płatniczych. Propozycja wyłączenia spod regulacji kategorii kosztów związanych z	

		kartą kredytową jako instrumentem płatniczym. Zaproponowane przez Projektodawcę w projektowanym przepisie art. 62 Projektu w ogóle nie uwzględniają dotychczasowego stanowiska KNF zawartego w Stanowisku Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego w sprawie stosowania przez podmioty nadzorowane przepisów i zasad dotyczących pozaodsetkowych kosztów kredytu konsumenckiego z dnia 31 stycznia 2024 r. („Wytyczne”), które zgodnie z informacją przekazaną w Wytycznych, były konsultowane i z Projektodawcą, i z Ministerstwem Sprawiedliwości. Wskazujemy, że Wytyczne były dla nas podstawą do takiej strukturyzacji oferowanych produktów kart kredytowych, które będą spełniały wymogi zawarte w Wytycznych, a skutkiem wydania przez KNF Wytycznych było wytworzenie się rynkowego ‘acquis’ (dorobku) i najlepszych praktyk rynkowych w tym zakresie. W naszej ocenie, projektując art. 62 Projektu, Projektodawca powinien wziąć pod uwagę Wytyczne, gdyż występował w charakterze opiniodawcy. Wytyczne wprowadziły do obrotu prawnego i praktyki rynkowej 3 podstawowe pojęcia związane z oferowaniem kart kredytowych, które uczestnicy rynkowi inkorporowali do oferowanych przez siebie produktów tj. pojęcie wydania, obsługi oraz używania karty kredytowej. Dodatkowo, w ocenie KNF zawartej w Wytycznych, koszty wydania, obsługi oraz używania karty kredytowej nie powinny wchodzić w zakres pojęcia pozaodsetkowych kosztów kredytu (w rozumieniu art. 7202-7205 Kodeksu cywilnego), a koszty te powinny być ekwiwalentne i proporcjonalne do oferowanych usług. Propozycja Urzędu zawarta w art. 62 ust. 1 Projektu całkowicie zrywa z tym dotychczasowym stanowiskiem KNF zawartym w Wytycznych zaliczając do kosztów pozaodsetkowych karty kredytowej wszystkie kategorie kosztów które nie są odsetkami. Dokonując takiej ogólnej regulacji Projektodawca w ogóle nie wziął pod uwagę, że przynajmniej część kosztów związanych z kartą kredytową (używanie karty kredytowej) są kosztami, które są całkowicie niezależne od wydawcy karty kredytowej, a związane są z	

		częstotliwością i sposobem używania karty kredytowej przez użytkownika. Inaczej ujmując, niezależnie od okoliczności, jak często użytkownik będzie korzystał z karty kredytowej, co jest związane z obowiązkiem każdorazowego ponoszenia kosztów przez wydawcę karty kredytowej na rzecz uczestników schematów płatniczych, w obecnie zaproponowanym kształcie kosztów pozaodsetkowych wydawca karty będzie limitowany niskim poziomem kosztów pozaodsetkowych niezależnie od sposobu i częstotliwości korzystania z karty kredytowej przez użytkownika. W naszej ocenie Projektodawca dokonał w art. 62 ust. 1 Projektu regulacji, która w ogóle nie odpowiada i nie koresponduje ze specyfiką świadczenia usług płatniczych przez instytucje płatnicze. Z tego względu proponujemy, aby przepis art. 62 ust. 1 Projektu został zmieniony również i w taki sposób, że z określonego w tym przepisie limitu będą wyłączone koszty związane z wydaniem, obsługą i używaniem karty kredytowej, zgodnie z Wytocznymi KNF. Przyjęcie takiego rozwiązania będzie powodować uwzględnienie na poziomie legislacyjnym charakterystyki świadczenia usługi karty kredytowej, której nie można doszukiwać się w obecnie przyjętym i zaproponowanym przez Projektodawcę projekcie art. 62 ust. 1 UKK. 2. Propozycje zmiany art. 62 Mając na uwadze uzasadnienie do zmiany art. 62 Projektu zawarte powyżej, proponujemy przyjęcie następującej treści tego przepisu, jak poniżej: Propozycja zmian art. 62 Projektu („Propozycja”):	

			Art. 62. 1. W przypadku kredytu w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym oraz umowy o kartę kredytową, o której mowa w art. 2 pkt 34 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2015/751 z dnia 29 kwietnia 2015 r. w sprawie opłat interchange w odniesieniu do transakcji płatniczych realizowanych w oparciu o kartę (Dz. Urz. UE L 123 z 19.05.2015, str. 1), o ile kredytodawca jest jednocześnie wydawcą karty kredytowej, maksymalną wysokość kosztów pozaodsetkowych bezpośrednio związanych z udzieleniem kredytu oblicza się w ujęciu miesięcznym według wzoru: $\text{MPKK} = (L \times 6\%)$ w którym poszczególne symbole oznaczają: MPKK – maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu związanych z udzielonym kredytem, L – wysokość udzielonego limitu kredytowego w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym lub w umowie o kartę kredytową. 2. Maksymalna wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu w umowie o kartę kredytową, o której mowa w ust. 1, nie obejmuje kosztów związanych z wydaniem, obsługą oraz używaniem karty kredytowej. 3. W przypadku, gdy zmienia się wysokość udzielonego limitu kredytowego w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym lub w umowie o kartę kredytową do obliczenia maksymalnej wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu stosuje się – w ujęciu miesięcznym: 1) dla miesiąca, w którym została dokonana zmiana wysokości udzielonego limitu kredytowego – do dnia poprzedzającego dzień dokonania zmiany, dotychczasową wysokość udzielonego limitu kredytowego, a od dnia dokonania zmiany – zmienioną wysokość udzielonego limitu kredytowego; 2) dla każdego kolejnego miesiąca – zmienioną wysokość udzielonego limitu kredytowego.	

			4. Pozaodsetkowe koszty kredytu związane z udzielonym limitem kredytowym wynikające z umowy o kredyt w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym albo umowy o kartę kredytową, nie należą się w części przekraczającej maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu obliczoną w sposób określony w ust. 1-3.	
435.	Art. 62	Polski Związek Instytucji Pożyczkowych	Projektowany przepis art. 62 ust. 1 Projektu UKK zakłada wprowadzenie do polskiego systemu prawnego nowego rozwiązania w postaci limitu maksymalnych pozaodsetkowych kosztów kredytu udzielonego w ramach rachunku oszczędnościowo-kredytowego oraz w ramach karty kredytowej. Rozumiejąc decyzję o wprowadzeniu tego rozwiązania do Polskiego systemu prawnego, co wynika wprost z art. 31 ust. 1 CCD2, trudno nam jednak zrozumieć, dlaczego Projektodawca zaproponował akurat taki model (i wartość) limitu. Jako organizacja pracodawców, zrzeszająca m.in. podmioty, które oferują karty kredytowe, pragniemy zwrócić uwagę na wieloaspektowość oraz specyfikę produktu, jakim są pozabankowe karty kredytowe. Zanim przejdziemy do szczegółowego omówienia produktów, jakimi są pozabankowe karty kredytowe, jesteśmy zobowiązani zaprotestować przeciwko krzywdzącej i nieprawdziwej opinii, zawartej w uzasadnieniu Oceny skutków regulacji, gdzie wskazano, iż „dla podmiotów pozabankowych karty kredytowe mogły stać się w praktyce wehikułem pożyczki gotówkowej służącym do ominięcia ustawowego limitu kosztów pozaodsetkowych dla konsumentów.” W naszej ocenie taka retoryka jest krzywdząca i nie służy merytorycznej dyskusji. Należy bowiem mieć na uwadze, że wydawcy kart kredytowych są podmiotami działającymi na podstawie przepisów prawnych, licencjonowanymi i nadzorowanymi przez Komisję Nadzoru Finansowego, dokonującymi bieżącej i rocznej sprawozdawczości do KNF oraz podlegającymi kompetencjom Rzecznika Finansowego. Trudno zatem uznać, jakoby	Uwaga wyjaśniona. Przepis doprecyzowano. Projektodawca zdecydował jednak pozostawić wysokość limitu na poziomie zaproponowanym w projekcie skierowanym do konsultacji.

		miały to być podmioty działające nielegalnie. Wskazujemy ponadto, że cytowane powyżej stwierdzenie jest po prostu nieprawdziwe, albowiem karta kredytowa ma zupełnie inną specyfikę, a jej istota jest taka, że jest to rodzaj usługi płatniczej w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 2 lit. b) z zw. z pkt 3 oraz art. 3 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych, która co do swej istoty (natury) jest produktem diametralnie odmiennym od kredytu konsumenckiego. Na usługę karty kredytowej jako rodzaju usługi płatniczej składają się bowiem w sensie prawnym 3 rodzaje usług, tj.: 1. usługa wydania karty kredytowej, 2. usługa przeprowadzania transakcji płatniczych zainicjowanych udostępnionym instrumentem płatniczym (kartą kredytową), 3. usługa kredytu płatniczego służącego do realizacji zainicjowanych transakcji płatniczych. Niezależnie od powyższego na usługę karty kredytowej składają się jeszcze inne usługi, które dostawcy usług płatniczych świadczą na rzecz swoich klientów. Tymi dodatkowymi usługami są m.in.: 1. wydawanie kart kredytowych, z którymi związane są koszty wyrobienia instrumentu płatniczego (karty kredytowej), personalizacja i dostarczenie instrumentu; 2. ewentualne ponownie wydanie instrumentu płatniczego, jego ponowna personalizacja i dostarczenie; 3. dostęp do schematu płatniczego oraz związane z tym obowiązkowe opłaty dla schematu płatniczego, stałe i zmienne związane z ilością obsługiwanych instrumentów płatniczych (kart kredytowych) 4. schematy związane z zabezpieczeniem transakcji płatniczych, w tym tokenizacja i obowiązek stosowania silnego uwierzytelnienia (SCA);	

		5. bieżące monitorowanie AML związane z transakcjami przychodzącymi i wychodzącymi; 6. dostarczanie i obsługa aplikacji mobilnych; 7. obsługa i odpowiedzialność za nieautoryzowane transakcje płatnicze; 8. obsługa wypłat z bankomatów i związane z tym koszty zmienne uzależnione od miejsca wypłaty: na terenie Polski, na terenie Europejskiego Obszaru Gospodarczego i poza tym obszarem; 9. wypłaty cash back w punktach akceptujących; 10. zapewnienie przeprowadzania płatności w punktach akceptujących; 11. zapewnienie przeprowadzania płatności w punktach akceptujących z opcją cash back; 12. płatności internetowe; 13. zmiany PIN w bankomatach; 14. usługa weryfikacji salda w bankomatach; 15. konieczność obsługi odrzuconych transakcji płatniczych; 16. płatności za pośrednictwem portmonetek elektronicznych (e-wallet). Instytucje płatnicze wydające karty kredytowe i udzielające limitu kredytowego łączą w sobie funkcje zarówno kredytodawcy (dokonując oceny zdolności czy ryzyka kredytowego), jak i dostawcy instrumentu płatniczego (karty kredytowej) oraz procesora płatności (autoryzacja, fraud detection, rozliczenia). Karta kredytowa jest zatem produktem o bardzo złożonym charakterze, który wymaga stosowania zaawansowanych rozwiązań organizacyjnych i technicznych, a także	

		ponoszenia wysokich kosztów związanych z zapewnieniem ciągłości działania infrastruktury płatniczej oraz świadczeniem usług płatniczych na rzecz użytkowników. Rozwiązania legislacyjne powinny korespondować z rzeczywistymi kosztami świadczenia usług płatniczych i w sposób proporcjonalny (symetryczny) określać zwiększone koszty ponoszone przez dostawców płatniczych. Analiza przyjętych przez Urząd w art. 62 Projektu Ustawy rozwiązań wskazuje, że Urząd nie uwzględnił specyfiki działalności dostawców płatniczych. Proponowana przez Projektodawcę wysokość limitu nie uwzględnia faktu, że oprócz kosztów (i) kapitałowych, (ii) pozyskania klienta (marketing), (iii) oceny zdolności kredytowej, (iv) systemów windykacyjnych i przypomnień, dostawcy usług płatniczych muszą ponosić szereg istotnych kosztów immanentnie związanych z usługami płatniczymi, w szczególności: 1) koszty technologiczne i infrastrukturalne dotyczące: a) tworzenia i utrzymania systemów IT, w tym: • opłaty za integrację z organizacjami kartowymi (Visa, Mastercard); • koszty tokenizacji (Apple Pay, Google Pay); • utrzymanie infrastruktury kartowej i zapewnienie systemu autoryzacji transakcji 24/7; b) serwerów i infrastruktury chmurowa (np. AWS, Azure); c) hostingu i utrzymania wysokiej dostępności usług; d) baz danych o wysokiej dostępności i skalowalności – w celu przetwarzania i przechowywania danych transakcyjnych;	

		e) sieci i łączności – szybkie i niezawodne połączenia z systemami płatniczymi; 2) koszty bezpieczeństwa: a) systemy zapobiegania oszustwom (anti-fraud); b) silniki detekcji fraudów (np. AI, reguły transakcyjne) – tj. system analizujący wzorce transakcji i wykrywający podejrzane działania (np. niespodziewane płatności zagraniczne, próby skanowania kart); c) integracja z bazami oszustów oraz systemami reputacyjnymi; d) monitoring 24/7 (SOC – Security Operations Center) - koszty zespołu monitorującego bezpieczeństwo i reagującego na incydenty w czasie rzeczywistym; e) autoryzacja i uwierzytelnianie użytkowników (SCA, PSD2); f) szyfrowanie danych - zarówno dane kartowe, jak i dane logowania muszą być szyfrowane zgodnie z regulacjami; g) monitoring transakcji, w celu przeciwdziałania praniu pieniędzy (AML), przeciwdziałanie finansowaniu terroryzmu (CFT); 3) koszty produkcji i obsługi kart: a) produkcja fizycznych kart kredytowych (plastikowych i wirtualnych); b) dystrybucja i logistyka plastikowych kart kredytowych (wysyłka, aktywacja); c) zgubione/kradzione karty – obsługa duplikatów. Ponadto należy zauważyć, że dostawcy usług płatniczych działający na podstawie przepisów ustawy o usługach płatniczych oraz regulacji unijnych (m.in. PSD2), są zobowiązani do spełnienia szeregu wymogów	

		regulacyjnych związanych stricte z korzystaniem z instrumentu płatniczego oraz realizacją transakcji, które wiążą się z konkretnymi kosztami operacyjnymi i inwestycyjnymi. W szczególności dostawcy usług płatniczych będący instytucjami płatniczymi muszą dysponować odpowiednim poziomem kapitału początkowego oraz utrzymywać środki własne w wysokości określonej przepisami prawa. Wysokość wymaganego kapitału zależy m.in. od rodzaju świadczonych usług płatniczych oraz skali działalności. Oznacza to konieczność zamrożenia części środków finansowych, które nie mogą być przeznaczone na bieżącą działalność operacyjną czy inwestycyjną. W praktyce może to prowadzić do ograniczenia elastyczności finansowej i wymuszać konieczność poszukiwania dodatkowych źródeł finansowania. Dostawcy usług płatniczych muszą również posiadać odpowiednią strukturę organizacyjną, która zapewnia zgodność z przepisami, skuteczne zarządzanie ryzykiem, bezpieczeństwo operacji płatniczych oraz ochronę danych klientów. Wymogi te wiążą się z koniecznością zatrudnienia wykwalifikowanego personelu (np. dział compliance, bezpieczeństwa informacji, audytu wewnętrznego), wdrożenia systemów IT spełniających odpowiednie standardy, a także opracowania i utrzymywania procedur wewnętrznych. Wszystko to generuje istotne koszty stałe, które muszą być uwzględnione w modelu biznesowym instytucji płatniczej. Dla mniejszych podmiotów może to stanowić poważne wyzwanie finansowe, a nawet barierę wejścia na rynek. W praktyce oznacza to istotne ograniczenie możliwości konkurencyjności przez niezależnych, wyspecjalizowanych dostawców usług płatniczych i kredytowych, którzy obecnie odgrywają znaczącą rolę w rozwijaniu innowacyjnych i elastycznych rozwiązań finansowych, w tym alternatywnych modeli wydawania i obsługi kart kredytowych. Należy zaznaczyć, że wiele z tych podmiotów kieruje swoją ofertę do grup	

		konsumentów, których potrzeby nie są w pełni zaspokajane przez tradycyjne instytucje bankowe – zarówno ze względu na profil ryzyka, jak i oczekiwania co do dostępności usług, ich kosztu oraz technologicznego zaawansowania. Tymczasem karta kredytowa stanowi dla wielu konsumentów podstawowe narzędzie codziennych płatności, będąc nie tylko źródłem finansowania, lecz także integralnym elementem zarządzania budżetem domowym oraz mechanizmem zapewniającym płynność finansową. Ograniczenie dostępu do tego typu produktów – wynikające z ukształtowania przepisów w sposób nieodzwierciedlający realiów działalności podmiotów pozabankowych – skutkować może nie tylko obniżeniem poziomu konkurencji na rynku, lecz również zmniejszeniem dostępności legalnych i transparentnych form finansowania dla szerokiej grupy użytkowników. Klienci często korzystają z kart ze względu na programy lojalnościowe, ochronę zakupów, czy wygodę płatności – a nie wyłącznie z potrzeby kredytowania. Nie sposób nie zwrócić uwagi na istotny trend obserwowany obecnie na rynku usług finansowych, zgodnie z którym kredyt staje się nie tyle produktem samodzielnym, co zintegrowaną metodą płatności. Współczesne rozwiązania oferowane konsumentom coraz częściej łączą funkcję płatniczą z funkcją kredytową. Najlepszym przykładem tej tendencji jest karta kredytowa, która doskonale ilustruje koncepcję kredytu jako formy realizacji płatności. Użytkownik karty nie uzyskuje środków kredytowych w celu ich bezpośredniego wypłacenia czy przelania, lecz posługuje się przyznanym limitem w sposób zbliżony do instrumentu płatniczego – dokonując transakcji bezgotówkowych w punktach handlowych, internetowych lub	

		poprzez inne kanały płatnicze. Sam kredyt pełni w tym modelu funkcję wtórną względem operacji płatniczej – jest niejako wbudowanym mechanizmem rozliczeniowym, który aktywuje się w momencie dokonania transakcji, a nie uprzedniego pozyskania środków.” W naszej ocenie, przyjęcie projektowanego limitu kosztów pozaodsetkowych w brzmieniu zaproponowanym w art. 62 projektu ustawy, bez uwzględnienia przedstawionych powyżej uwarunkowań rynkowych, kosztowych i regulacyjnych, może prowadzić do niepożądanych skutków systemowych, w szczególności do wykluczenie sektora pozabankowego z rynku kart kredytowych, efektem czego będzie ograniczenie dostępu konsumentów do nowoczesnych, często bardziej elastycznych usług płatniczych oferowanych przez niezależnych dostawców. 1. Proponujemy dokonanie zmiany w projektowanym art. 62 ust. 1 i nadanie mu brzmienia: Art. 62. 1. W przypadku kredytu w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym oraz umowy o kartę kredytową, o której mowa w art. 2 pkt 34 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2015/751 z dnia 29 kwietnia 2015 r. w sprawie opłat interchange w odniesieniu do transakcji płatniczych realizowanych w oparciu o kartę (Dz. Urz. UE L 123 z 19.05.2015, str. 1), o ile kredytodawca jest jednocześnie wydawcą karty kredytowej, maksymalną wysokość kosztów pozaodsetkowych bezpośrednio związanych z udzieleniem kredytu oblicza się w ujęciu miesięcznym według wzoru: $MPKK = (L \times 6\%)$ w którym poszczególne symbole oznaczają:	

			MPKK – maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu związanych z udzielonym kredytem, L – wysokość udzielonego limitu kredytowego w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym lub w umowie o kartę kredytową. 2. Maksymalna wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu w umowie o kartę kredytową, o której mowa w ust. 1, nie obejmuje kosztów związanych z wydaniem, obsługą oraz używaniem karty kredytowej. 3. W przypadku, gdy zmienia się wysokość udzielonego limitu kredytowego w rachunku oszczędnościowo- rozliczeniowym lub w umowie o kartę kredytową do obliczenia maksymalnej wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu stosuje się – w ujęciu miesięcznym: 1) dla miesiąca, w którym została dokonana zmiana wysokości udzielonego limitu kredytowego – do dnia poprzedzającego dzień dokonania zmiany, dotychczasową wysokość udzielonego limitu kredytowego, a od dnia dokonania zmiany – zmienioną wysokość udzielonego limitu kredytowego; 2) dla każdego kolejnego miesiąca – zmienioną wysokość udzielonego limitu kredytowego. 4. Pozaodsetkowe koszty kredytu związane z udzielonym limitem kredytowym wynikające z umowy o kredyt w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym albo umowy o kartę kredytową, nie należą się w części przekraczającej maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu obliczoną w sposób określony w ust. 1-3.	

			Szczegółowe objaśnienie proponowanych zmian do art. 62 Projektu UKK Art. 62 ust. 1 Projektu UKK. W art. 62 ust. 1 proponuje się zastąpienie sformułowania „MPKK – maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu,” sformułowaniem „MPKK – maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu bezpośrednio związanych z udzielonym kredytem,”. Przyjęcie proponowanego brzmienia ma na celu doprecyzowanie, że koszty pozaodsetkowe dotyczą części kredytowej usługi karty kredytowej, a nie wchodzi w nią usługi stricte płatnicze, tj. wydanie, obsługa i używanie karty kredytowej, zgodnie z Wytocznymi wydanymi przez KNF, po konsultacjach z UOKiK i Ministerstwem Sprawiedliwości. Art. 62 ust. 1 Projektu UKK. W art. 62 ust. 1 proponuje się zastąpienie sformułowania „L – limit zadłużenia w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym lub w umowie o kartę kredytową.” Sformułowaniem „L – wysokość udzielonego limitu kredytowego w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym lub w umowie o kartę kredytową.”. Przyjęcie proponowanego brzmienia ma na celu doprecyzowanie, że jako zmienną „L” należy rozumieć udostępniony limit kredytowy w rachunku ROR lub w karcie kredytowej, a nie samo zadłużenie rozumiany jako wykorzystana część udostępnionego limitu kredytowego, co może sugerować użycie w Propozycji UOKiK sformułowania „limit zadłużenia”. Dodanie nowego art. 62 ust. 2 Projektu UKK. Proponuje się dodanie nowego art. 62 ust. 2 w taki sposób, że obecny art. 62 ust. 2 z Propozycji UOKiK stanie się art. 62 ust. 3. Dodanie nowego art. 62 ust. 2 z Propozycji ma na celu doprecyzowanie, że do maksymalnych	

		pozaodsetkowych kosztów kredytu określonych w art. 62 ust. 1 Projektu UKK nie są zaliczane koszty związane w wydaniem, obsługą oraz użytkowaniem karty kredytowej. Art. 62 ust. 3 Projektu UKK (art. 62 ust. 2 z Projektu UOKiK). Proponuje się zmianę art. 62 ust. 2 z Projektu UOKiK w taki sposób, żeby nadać mu numerację art. 62 ust. 3 oraz wprowadzić zasadę proporcjonalności polegającą na tym, że maksymalne pozaodsetkowe koszty kredytu odnosi się do limitu kredytowego udostępnionego konsumentowi w aktualnie udostępnionej wysokości. Oznacza to, że do dnia poprzedzającego dzień podwyższenia lub obniżenia limitu, koszty są obliczane według wzoru „$L \times \_\%$”, gdzie jako L rozumiana jest wysokość limitu w wysokości obowiązującej na ten dzień, a od kolejnego dnia, w którym limit kredytowy został podwyższony lub obniżony, stosuje się tę nową jego wysokość. Przyjęcie takiego rozwiązania powoduje, że niezależnie od okoliczności czy wysokość limitu kredytowego zostanie zwiększona czy też zmniejszona, taka zmiana zostanie uwzględniona proporcjonalnie w maksymalnych pozaodsetkowych kosztach kredytu. Jednocześnie wskazujemy, że praktyczną konsekwencją przyjęcia brzmienia art. 62 ust. 2 Projektu UKK w wersji zaproponowanej przez UOKiK, gdzie brak jest ram czasowych, w który ewentualnie należałoby na potrzeby obliczania kosztów pozaodsetkowych wcześniejszy (niższy) limit kredytowy będzie, że nawet w sytuacji, gdy wydawca karty dokona podwyższenia konsumentowi limitu kredytowego w długim okresie po dniu zawarcia umowy, np. 5 lat później, i tak będzie zobowiązany do przyjęcia pierwotnej wysokości limitu kredytowego z dnia zawarcia umowy. Przyjęcie zatem przepisu w oryginalnie zaproponowanej treści będzie prowadziło do sytuacji braku równowagi kontraktowej pomiędzy wydawcą karty kredytowej a konsumentem, a w konsekwencji braku	

			interesu wydawców do zwiększania limitów kredytowych. Dlatego też, jeżeli miałyby nie zostać przyjęta propozycja komentowanego przepisu zawarta w art. 62 ust. 3 z Projektu Instytucji Płatniczych, proponuje się przyjęcie alternatywnej wersji tego przepisu, wprowadzającej limit czasowy, w ramach którego podwyższenie limitu kredytowego będzie powodowało konieczność uwzględnienia wcześniejszej wysokości limitu kredytowego na potrzeby obliczenia maksymalnych pozaodsetkowych kosztów kredytu, jak następuje: „W przypadku gdy zmienia się wysokość udzielonego limitu kredytowego w rachunku oszczędnościowo- rozliczeniowym lub w umowie o kartę kredytową w okresie 60 dni od dnia zawarcia umowy do obliczenia maksymalnej wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu stosuje się dotychczasową wysokość udzielonego limitu kredytowego.”. Art. 62 ust. 4 Projektu UKK (art. 62 ust. 3 z Projektu UOKiK). Proponuje się zmianę art. 62 ust. 3 z Projektu UOKiK w taki sposób, żeby nadać mu numerację art. 62 ust. 4 oraz zmianę treściową polegającą na doprecyzowaniu, że pozaodsetkowe koszty kredytu związane są z udzielonym limitem kredytowym, oraz zaktualizowanie na końcu przepisu odniesienia do ust. 1-3, w miejsce ust. 1-2 z Projektu UOKiK. 2. Proponujemy również uwzględnienie w pracach nad nową ustawą o kredycie konsumenckim Stanowiska Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego w sprawie stosowania przez podmioty nadzorowane przepisów i zasad dotyczących pozaodsetkowych kosztów kredytu konsumenckiego z dnia 31 stycznia 2024 r	

		Wskazujemy, że Wytyczne były dla nas podstawą do takiej strukturyzacji oferowanych produktów kart kredytowych, które będą spełniały wymogi zawarte w Wytycznych, a skutkiem wydania przez KNF Wytycznych było wytworzenie się rynkowego ‘acquis’ (dorobku) i najlepszych praktyk rynkowych w tym zakresie. W naszej ocenie projektując art. 62 Projektu UKK, Projektodawca powinien wziąć pod uwagę Wytyczne, które sam – wraz z Ministerstwem Sprawiedliwości – opiniował. Wytyczne wprowadziły do obrotu prawnego i praktyki rynkowej 3 podstawowe pojęcia związane z oferowaniem kart kredytowych, które uczestnicy rynkowi inkorporowali do oferowanych przez siebie produktów tj.: 1) wydania, 2) obsługi oraz 3) używania karty kredytowej. Dodatkowo, w ocenie KNF zawartej w Wytycznych, koszty wydania, obsługi oraz używania karty kredytowej nie powinny wchodzić w zakres pojęcia pozaodsetkowych kosztów kredytu (w rozumieniu art. 7202-7205 Kodeksu cywilnego), a koszty te powinny być ekwiwalentne i proporcjonalne do oferowanych usług. Propozycja Projektodawcy zawarta w art. 62 ust. 1 Projektu UKK całkowicie zrywa z tym dotychczasowym stanowiskiem KNF zawartym w Wytycznych zaliczając do kosztów pozaodsetkowych karty kredytowej wszystkie kategorie kosztów które nie są odsetkami. Dokonując takiej ogólnej regulacji Projektodawca w ogóle nie wziął pod uwagę, że przynajmniej część kosztów związanych z kartą kredytową (używanie karty kredytowej) są kosztami, które są całkowicie niezależne od wydawcy karty kredytowej, a związane są z częstotliwością i sposobem używania karty kredytowej przez użytkownika. Inaczej ujmując, niezależnie od okoliczności, jak często użytkownik będzie	

			korzystał z karty kredytowej, co jest związane z obowiązkiem każdorazowego ponoszenia kosztów przez wydawcę karty kredytowej na rzecz uczestników schematów płatniczych, w obecnie zaproponowanym kształcie kosztów pozaodsetkowych wydawca karty będzie limitowany niskim poziomem kosztów pozaodsetkowych niezależnie od sposobu i częstotliwości korzystania z karty kredytowej przez użytkownika. W naszej ocenie Projektodawca dokonał w art. 62 ust. 1 Projektu UKK regulacji, która w ogóle nie odpowiada i nie koresponduje ze specyfiką świadczenia usług płatniczych przez instytucje płatnicze. Z tego względu proponujemy, aby przepis art. 62 ust. 1 Projektu UKK został zmieniony również i w taki sposób, że z określonego w tym przepisie limitu będą wyłączone koszty związane z wydaniem, obsługą i używaniem karty kredytowej, zgodnie z Wytycznymi KNF. Przyjęcie takiego rozwiązania będzie powodować uwzględnienie na poziomie legislacyjnym charakterystyki świadczenia usługi karty kredytowej, której nie można doszukiwać się w obecnie przyjętym i zaproponowanym przez Urząd projekcie art. 62 ust. 1 UKK.	
436.	Art. 62	Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa	Jednocześnie Kasa Krajowa wnosi do projektodawcy o ponowną analizę, czy zapisy art. 62 zawierają prawidłowe wyliczenia MPKK. W szczególności istotne jest doprecyzowanie przez projektodawcę, co wchodzi w skład kosztów pozaodsetkowych w przypadku kredytu w rachunku oszczędnościowo- rozliczeniowym z uwagi na odmienny charakter takiej umowy od umowy kredytu ratального. W ocenie Kasy Krajowej rozważyć można dookreślenie, poprzez dodanie w art. 62 projektu po ust. 2 nowego ust. 2a, w brzmieniu: „2a. Pozaodsetkowe koszty kredytu w rachunku oszczędnościowo- rozliczeniowym stanowią pozaodsetkowe koszty kredytu z wyłączeniem opłat za usługi, z których korzystanie nie jest konieczne dla zawarcia lub wykonania umowy kredytu w rachunku oszczędnościowo- rozliczeniowym. Do pozaodsetkowych kosztów kredytu w rachunku	Uwaga wyjaśniona. Przepis doprecyzowano. Projektodawca zdecydował jednak pozostawić wysokość limitu na poziomie zaproponowanym w projekcie skierowanym do konsultacji.

			oszczędnościowo- rozliczeniowym w szczególności nie zalicza się kosztów związanych z prowadzeniem tego rachunku.".	
437.	Art. 62	Federacja Przedsiębiorców Polskich	Z takich samych względów jak powyżej zwiększeniu powinien ulec również limit kosztów pozaodsetkowych związanych z kredytem w karcie kredytowej. W naszej ocenie, poziom limitu powinien być analogiczny do poziomowi kosztów określonych dla kredytów, o okresie spłaty niższym niż 30 dni. Po drugie rekomendowane jest wyraźne wskazanie, że w przypadku tych umów, o których mowa w art. 62 ukk nie stosuje się przepisów z art 59-61 ustawy, które zawierają postanowienia charakterystyczne dla kredytów ratalnych. Po trzecie, wnosimy o doprecyzowanie definicji kosztów, które znajdują się w limicie. W naszej ocenie uzasadnione jest, aby w limicie znalazły się koszty, które konsument jest zobowiązany ponieść, korzystając z kredytu, takie jak: opłata roczna za kartę, za skorzystanie z limitu kredytowego, itd. Należy natomiast wprost doprecyzować, że w limicie nie znajdują się koszty, których konsument nie musi ponosić czyli opłaty opcjonalne (zależące od jego aktywności) – dotyczy to, przykładowo, kosztów wypłat gotówki w ATM, kosztów transakcji zagranicznych, przelewów z karty kredytowej, etc. Ustawa powinna to wyraźnie wskazywać, dla uniknięcia możliwych wątpliwości, w części ustawy optymalnej z perspektywy techniki legislacyjnej Propozycja zapisu: <i>Art. 62 ust. 1 W przypadku kredytu w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym oraz umowy o kartę kredytową, o której mowa w art. 2 pkt 34 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2015/751 z dnia 29 kwietnia 2015 r. w sprawie opłat interchange w odniesieniu do transakcji płatniczych realizowanych w oparciu o kartę</i>	Uwaga wyjaśniona. Przepis doprecyzowano. Projektodawca zdecydował jednak pozostawić wysokość limitu na poziomie zaproponowanym w projekcie skierowanym do konsultacji.

			(Dz. Urz. UE L 123 z 19.05.2015), o ile kredytodawca jest jednocześnie wydawcą karty kredytowej, maksymalną wysokość kosztów pozaodsetkowych oblicza się w ujęciu miesięcznym według wzoru: $MPKK = (L \times 5\%)$ w którym poszczególne symbole oznaczają: MPKK - maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu, L – limit zadłużenia w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym lub w umowie o kartę kredytową.	
438.	Art. 62	Związek Banków Polskich	Propozycja brzmienia art. 62 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim: Art. 62. 1. W przypadku kredytu w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym oraz umowy o kartę kredytową, o której mowa w art. 2 pkt 34 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2015/751 z dnia 29 kwietnia 2015 r. w sprawie opłat interchange w odniesieniu do transakcji płatniczych realizowanych w oparciu o kartę (Dz. Urz. UE L 123 z 19.05.2015, str. 1), o ile kredytodawca jest jednocześnie wydawcą karty kredytowej, maksymalną wysokość kosztów pozaodsetkowych w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym oraz umowie karty kredytowej oblicza się w ujęciu miesięcznym według wzoru: $MPKK = (L \times 5 \%)$ w którym poszczególne symbole oznaczają: MPKK – maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu, L – limit zadłużenia w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym lub w umowie o kartę kredytową. Alternatywnie:	Uwaga wyjaśniona. Przepis doprecyzowano. Projektodawca zdecydował jednak pozostawić wysokość limitu na poziomie zaproponowanym w projekcie skierowanym do konsultacji.

		Art. 62. 1. W przypadku kredytu w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym oraz umowy o kartę kredytową, o której mowa w art. 2 pkt 34 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2015/751 z dnia 29 kwietnia 2015 r. w sprawie opłat interchange w odniesieniu do transakcji płatniczych realizowanych w oparciu o kartę (Dz. Urz. UE L 123 z 19.05.2015, str. 1), o ile kredytodawca jest jednocześnie wydawcą karty kredytowej, maksymalną wysokość kosztów pozaodsetkowych w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym oraz umowie karty kredytowej oblicza się w ujęciu rocznym według wzoru: $MPKK = (L \times 60 \%)$ w którym poszczególne symbole oznaczają: MPKK – maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu, L – limit zadłużenia w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym lub w umowie o kartę Dodatkowo proponujemy usunięcie ust. 2 tego przepisu. ~~2. W przypadku gdy zmienia się limit zadłużenia w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym lub w umowie o kartę kredytową do obliczenia maksymalnej wysokości kosztów pozaodsetkowych stosuje się:~~ ~~1) limit zadłużenia obowiązujący w dniu zawarcia umowy o kredyt w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym albo zmieniony limit zadłużenia, jeżeli jest niższy dla kredytu w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym;~~ ~~2) limit zadłużenia obowiązujący w dniu zawarcia umowy o kartę kredytową albo zmieniony limit zadłużenia, jeżeli jest niższy dla umowy o kartę kredytową.~~ Ponadto, wprowadzenie wzoru MPKK dla kart i ROR powinno wiązać się z dodaniem do art. 5 nowej definicji:	

		<i>x) pozaodsetkowe koszty kredytu w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym oraz umowie karty kredytowej - pozaodsetkowe koszty kredytu z wyłączeniem opłat za usługi, z których korzystanie nie jest konieczne dla zawarcia lub wykonania umowy kredytu;</i> Uzasadnienie 1. Wzór MPKK W przypadku pozostania przy miesięcznym ujęciu obliczania MPKK, proponujemy podwyższenie wartości we wzorze z 2% do 5%. Powyższe będzie spójne z obowiązującym od lat rozwiązaniem antylichwiariskim, zgodnie z którym dla kredytów o okresie spłaty krótszym niż 30 dni, limit MPPK również odwołuje się do wartości 5%. Poddajemy pod rozagę również wersję alternatywną, która zakłada obliczanie limitu MPKK dla kart i ROR w ujęciu rocznym, a nie miesięcznym, co jest korzystne dla konsumentów, w przypadku gdy umowa przewiduje opłaty roczne/jednorazowe, które oznaczałyby automatyczne wyczerpanie limitu miesięcznego w momencie ich naliczenia. W przypadku naliczania kosztów w ujęciu rocznym, należałoby odnieść się we wzorze do wartości 60%, a więc wyższego niż dla pożyczek (45%), co jest jednak uzasadnione tym, że w przypadku kart i ROR konsument może wielokrotnie korzystać z przyznanego mu limitu, jak również fakt, że wraz z kredytem w karcie i ROR kredytodawca dostarcza konsumentowi więcej usług niż w przypadku „klasycznego” kredytu (np. opcje przewalutowania, wypłaty z bankomatów, itp.). Dodatkowo, w odróżnieniu od „klasycznych” kredytów koszty w przypadku kart kredytowych i kredycie w ROR są uzależnione od sposobu korzystania z tych produktów przez konsumenta. Ta specyfika była m.in. powodem (wskazany w uzasadnieniu do ustawy) dla objęcia tych produktów wyłączeniem spod stosowania MPKK w obecnej ustawie o kredycie konsumenckim (art. 36d).	

			2. Wykreślenie ust. 2 At. 62 ust. 2 przewiduje, że podwyższenie limitu kredytowego nigdy nie może prowadzić do wzrostu limitu kosztów pozaodsetkowych związanych z kredytem w karcie kredytowej. W naszej ocenie takie rozwiązanie jest nieuzasadnione ekonomicznie i nieproporcjonalne. Proponujemy wykreślenie tego przepisu i przesądzenie, że MPKK oblicza się według aktualnie obowiązującego limitu zadłużenia. Niezrozumiała byłaby sytuacja, w której klientowi, który np. po kilku latach korzystania z karty chce podwyższyć limit, należy obliczać MPKK wg dawnego, niższego limitu. Jednocześnie nowy klient, który od początku chce mieć taki sam limit jak klient w pierwszym przykładzie po zwiększeniu, będzie mieć liczone koszty właśnie wg tego „realnego” wyższego limitu. Taka sytuacja będzie oznaczać, że kredytodawcy nie będą chętni do podwyższania limitów klientom (którzy przecież sami o to wnioskuje, a więc potrzebują finansowania) w ramach istniejących umów. Klienci będą musieli zawierać nowe umowy z nowym limitem lub wręcz szukać innych źródeł finansowania, choćby byli zainteresowani kontynuacją relacji z danym kredytodawcą. Ponadto, oferowanie na początku niższego limitu i podwyższanie go w ramach trwającej relacji z klientem jest działaniem banków wpisującym się w ideę odpowiedzialnego kredytowania - bank w istocie weryfikuje, w jaki sposób konsument będzie posługiwał się kredytem w karcie, czy nie będzie się opóźniał ze spłatą i oferuje podwyższenie limitu wyłącznie wówczas, jeśli klient w sposób odpowiedzialny z tego kredytu korzysta. Wprowadzenie proponowanego przepisu w istocie uniemożliwia takie działanie. 3. Wątpliwości związane z ust. 3 Art. 62 ust 3. – przepis ten o charakterze antylichwiarskim jest wzorowany na obowiązującym art. 36a ust. 3 i projektowanym art. 59 ust. 4. O ile zrozumiałe jest jego stosowanie w tradycyjnych umowach o kredyt, w których w momencie zawarcia umowy znane są już wszystkie koszty,	

			które konsument będzie zobowiązany ponieść, to pojawiają się istotne wątpliwości jak stosować ten przepis do kredytów w ROR i kartach kredytowych, gdzie faktyczna wysokość kosztów uzależniona jest od aktywności. Będą mieć miejsce sytuacje, w których klient bardzo szybko wyczerpie limit kosztów w danym okresie rozliczeniowym. Czy wtedy kredytodawca ma świadczyć usługę za darmo (bez należnych kosztów), czy też może ją niejako zawiesić aż do kolejnego okresu rozliczeniowego? Czy koszty te można będzie pobrać w kolejnym okresie rozliczeniowym? 4. Dodatkowa definicja pozaodsetkowych kosztów kredytu w rachunku oszczędnościowo-kredytowym oraz umowy karty kredytowej W związku z wprowadzeniem MPKK dla kredytów w ROR i kartach, proponujemy dodanie do ustawy definicji pozaodsetkowych kosztów kredytu w rachunku oszczędnościowo-kredytowym oraz umowy karty kredytowej. Jest to uzasadnione specyfiką tych produktów względem „tradycyjnych” umów o kredyt. Na przykład w ramach kart kredytowych mogą zostać naliczone dodatkowe opłaty takie jak chociażby opłaty lotniskowe, opłaty związane z grami hazardowymi, które nie powinny wchodzić w limit MPKK. Limitem MPKK powinny być objęte koszty/opłaty charakterystyczne dla tych produktów - typowe, wpisane w idee tych produktów.	
439.	Art. 62 ust. 1	Związek Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce	Projektowany przepis art. 62 ust. 1 Projektu ustawy zakłada wprowadzenie do polskiego systemu prawnego dotychczas nieznanego polskiemu ustawodawstwu limitu maksymalnych pozaodsetkowych kosztów kredytu udzielonego w ramach rachunku oszczędnościowo-kredytowego oraz w ramach karty kredytowej. Zarazem proponowana zmiana jest całkowitym odstępstwem od dotychczas przyjętego przez ustawodawcę podejścia, w którym z wyraźnej jego woli wyrażonej w obecnej UKK do kredytu w ramach ROR oraz kart kredytowych nie miały zastosowania żadne limity pozaodsetkowe określone w art. 36a-	Uwaga wyjaśniona. Przepis doprecyzowano. Projektodawca zdecydował jednak pozostawić wysokość limitu na poziomie zaproponowanym w projekcie skierowanym do konsultacji.

		36c UKK. Zaproponowana zmiana jest zatem całkowitym odejściem od dotychczas przyjętego podejścia ustawowego. W uzasadnieniu do Projektu ustawy brak jest jakiegokolwiek uzasadnienia, dlaczego autor Projektu ustawy – Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, zdecydował się na zaproponowanie limitów pozaodsetkowych w rachunku ROR oraz w karcie kredytowej – ani co do w ogóle potrzeby wprowadzenia takiego limitu, ani co do jego wysokości. Informację co do potrzeby (zasadności) wprowadzenia takiego limitu odnajdujemy jedynie w dołączonej do Projektu ustawy Ocenie Skutków Regulacji („OCR”), gdzie wskazuje się następujące uzasadnienie tej zmiany: „(...) wprowadzić do projektowanej ustawy wzór określający maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu, w miejsce obecnej regulacji art. 36d pkt 2 ustawy o kredycie konsumenckim, przewidującej wyłączenie stosowania wymogów określonych w art. 36a-art. 36c ustawy o kredycie konsumenckim w odniesieniu do kart kredytowych – w celu zapewnienia ochrony konsumentów przed nadmiernymi opłatami w związku z zaciąganiem kredytu na pomocą kart kredytowych. Przejęcie tej regulacji będzie oznaczało, że do umów o karty płatnicze zawartych z konsumentami przez kredytodawców i instytucje kredytowe będzie miał zastosowanie reżim ochronny przewidziany w dyrektywie 2023/2225 dotyczący np. obowiązków informacyjnych czy limitu pozaodsetkowych kosztów kredytu. Z analiz Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów dokonanych na podstawie badania rynku kredytów konsumenckich w Polsce przeprowadzonego od kwietnia do lipca 2024 r. (szczegółowy raport badania rynku kredytów konsumenckich w Polsce stanowi załącznik do niniejszego wniosku) wynika m. in., że dla podmiotów pozabankowych karty kredytowe mogły stać się w praktyce wehikulem pożyczki gotówkowej służącym do ominięcia ustawowego limitu kosztów pozaodsetkowych dla konsumentów. Ustalenia dokonane w toku ww. badania rynku uzasadniają zgłoszenie przez UOKiK propozycji zmian ustawowych,	

		<i>których celem jest ograniczenie kosztów związanych z korzystaniem z pozabankowych kart kredytowych przez konsumentów, a także innych zmian legislacyjnych, jakie są przewidziane w dyrektywie.”.</i> Odnosząc się do tak lakonicznego uzasadnienia dla wprowadzenia tak daleko idących zmian zarówno w samym systemie prawnym, jak i sytuacji prawnej i ekonomicznej wydawców kart kredytowych należy wskazać, że przedstawione uzasadnienie nie wyjaśnia w pełny i należyty sposób, dlaczego wprowadzenie limitów związanych z ROR i kartami kredytowymi jest w rzeczywistości konieczne, a dodatkowo w tak zaproponowanej wysokości i formule. W pierwszej kolejności należy wskazać, że uzasadnienie zawarte w OCR odnosi się jedynie do kart kredytowych, a w ogóle nie zawiera żadnego wyjaśnienia w zakresie rachunków ROR. Uzasadnienie wprost odnosi się jedynie do obecnej regulacji art. 36d pkt 2 UKK, który swoją hipotezą obejmuje jedynie karty kredytowe. Regulacja dotycząca ROR znajduje się natomiast w art. 36d pkt 1 UKK, do której OCR w ogóle nie nawiązuje. Tymczasem propozycja zawarta w art. 62 Projektu ustawy odnosi się i do ROR i do kart kredytowych, co już stawia pod znakiem zapytania rzetelność Projektodawcy w projektowaniu tak daleko idących zmian prawnych. Uzasadnienie OCR zawiera jedynie wyjaśnienie w zakresie samych motywów wprowadzenia limitu na karty kredytowe, pomijając w ogóle kwestie ROR, stwierdzając, że „<i>dla podmiotów pozabankowych karty kredytowe mogły stać się w praktyce wehikulem pożyczki gotówkowej służącym do ominięcia ustawowego limitu kosztów pozaodsetkowych dla konsumentów.”.</i> Należy z całą stanowczością wskazać, że nie można zgodzić się z takim dyskryminującym w swej istocie uzasadnieniem przedstawionym przez organ administracji publicznej, który w całości pomija obowiązujące zarówno ten organ, jak i wydawców kart kredytowych, przepisy prawne. Należy wskazać, że wydawcy kart kredytowych są podmiotami działającymi na podstawie przepisów	

			prawnych, licencjonowanymi i nadzorowanymi przez Komisję Nadzoru Finansowego. dokonującymi bieżącej i rocznej sprawozdawczości do KNF, ponoszącymi koszty działalności KNF jak i Rzecznika Finansowego. Stawiając hipotezę, że „dla podmiotów pozabankowych karty kredytowe mogły stać się w praktyce wehikulem pożyczki gotówkowej służącym do ominięcia ustawowego limitu kosztów pozaodsetkowych dla konsumentów”, organ dokonujący regulacji w istocie pokazuje, że nie rozumie istoty karty kredytowej jako rodzaju usługi płatniczej w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 2 lit. b) z zw. z pkt 3⁵ oraz art. 3 ust. 1 pkt 4⁶ ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych, która co do swej istoty (natury) jest produktem odmiennym od kredytu konsumenckiego. Na usługę karty kredytowej jako rodzaju usługi płatniczej składają się bowiem w sensie prawnym 3 rodzaje usług, tj. (i) usługa wydania karty kredytowej, (ii) usługa przeprowadzania transakcji płatniczych zainicjowanych udostępnionym instrumentem płatniczym (kartą kredytową) oraz (iii) usługa kredytu płatniczego służącego do realizacji zainicjowanych transakcji płatniczych. Niezależnie od powyższego na usługę karty kredytowej składają się jeszcze inne usługi, które dostawcy usług płatniczych świadczą na rzecz swoich klientów. Tymi dodatkowymi usługami są m.in.: 1.1.1 wydawanie kart kredytowych, z którymi związane są koszty wyrobienia instrumentu płatniczego (karty kredytowej), personalizacja i dostarczenie instrumentu; 1.1.2 ewentualne ponownie wydanie instrumentu płatniczego, jego ponowna personalizacja i dostarczenie;	

⁵ tj. wykonywanie transakcji płatniczych przy użyciu karty płatniczej lub podobnego w ciężar środków pieniężnych udostępnionych użytkownikowi z tytułu kredytu, a w przypadku instytucji płatniczej lub instytucji pieniądza elektronicznego - kredytu, o którym mowa w art. 74 ust. 3 lub art. 132j ust. 3 instrumentu płatniczego;

⁶ tj. wydawanie instrumentów płatniczych;

			1.1.3 dostęp do schematu płatniczego oraz związane z tym obowiązkowe opłaty dla schematu płatniczego, stałe i zmienne związane z ilością obsługiwanych instrumentów płatniczych (kart kredytowych); 1.1.4 schematy związane z zabezpieczeniem transakcji płatniczych, w tym tokenizacja i obowiązek stosowania silnego uwierzytelnienia (SCA); 1.1.5 bieżące monitorowanie AML związane z transakcjami przychodzącymi i wychodzącymi; 1.1.6 dostarczanie i obsługa aplikacji mobilnych; 1.1.7 obsługa i odpowiedzialność za nieautoryzowane transakcje płatnicze; 1.1.8 obsługa wypłat z bankomatów i związane z tym koszty zmienne uzależnione od miejsca wypłaty: na terenie Polski, na terenie Europejskiego Obszaru Gospodarczego i poza tym obszarem; 1.1.9 wypłaty cash back w punktach akceptujących; 1.1.10 zapewnienie przeprowadzania płatności w punktach akceptujących; 1.1.11 zapewnienie przeprowadzania płatności w punktach akceptujących z opcją cash back; 1.1.12 płatności internetowe; 1.1.13 zmiany PIN w bankomatach; 1.1.14 usługa weryfikacji salda w bankomatach; 1.1.15 konieczność obsługi odrzuconych transakcji płatniczych;	

			1.1.16 płatności za pośrednictwem portmonetek elektronicznych (e-wallet). Instytucje płatnicze wydające karty kredytowe i udzielające limitu kredytowego łączą w sobie zatem funkcje zarówno kredytodawcy (dokonując oceny zdolności czy ryzyka kredytowego), jak i dostawcy instrumentu płatniczego (karty kredytowej) oraz procesora płatności (autoryzacja, fraud detection, rozliczenia). Karta kredytowa jest zatem produktem o bardzo złożonym charakterze, który wymaga stosowania zaawansowanych rozwiązań organizacyjnych i technicznych, a także ponoszenia wysokich kosztów związanych z zapewnieniem ciągłości działania infrastruktury płatniczej oraz świadczeniem usług płatniczych na rzecz użytkowników. Rozwiązania legislacyjne powinny korespondować z rzeczywistymi kosztami świadczenia usług płatniczych i w sposób proporcjonalny (symetryczny) określać zwiększone koszty ponoszone przez dostawców płatniczych. Analiza przyjętych przez Urząd w art. 62 Projektu Ustawy rozwiązań wskazuje, że Urząd nie uwzględnił specyfiki działalności dostawców płatniczych, poprzestając jedynie na subiektywnych i ocennych stwierdzeniach, że „<i>dla podmiotów pozabankowych karty kredytowe <u>mogły</u> stać się w praktyce wehikulem pożyczki gotówkowej służącym do ominięcia ustawowego limitu kosztów pozaodsetkowych dla konsumentów.</i>”. Jednocześnie, Urząd nie wykazał w żaden sposób, aby podmioty pozabankowe w rzeczywistości nie świadczyły usług płatniczych objętych umową o kartę kredytową. Przechodząc do kwestii zaproponowanego przez Urząd wzoru pozaodsetkowych kosztów kredytu związanego z ROR i kartą kredytową (w wysokości 2% limitu kredytowego w skali miesiąca) to w pierwszej kolejności należy wskazać, że Urząd nie przedstawił w tym zakresie żadnych wyjaśnień ani co do proponowanej wysokości tych kosztów, ani co do proponowanego sposobu ich obliczania.	

		<u>Wysokość kosztów zaproponowanych przez Urząd w art. 62 ust. 1 Projektu Ustawy.</u> Należy podkreślić, że proponowana w art. 62 ust. 1 Projektu ustawy wysokość w kwocie 2% od przyznanego limitu kredytowego dla każdego miesiąca świadczenia usługi karty kredytowej jest propozycją daleko niewystarczającą. W pierwszej kolejności należy zauważyć, że dostawcy usług płatniczych działający na podstawie przepisów ustawy o usługach płatniczych oraz regulacji unijnych (m.in. PSD2) są zobowiązani do spełnienia szeregu wymogów regulacyjnych, które wiążą się z konkretnymi kosztami operacyjnymi i inwestycyjnymi. W szczególności dostawcy usług płatniczych będący instytucjami płatniczymi muszą dysponować odpowiednim poziomem kapitału początkowego oraz utrzymywać środki własne w wysokości określonej przepisami prawa. Wysokość wymaganego kapitału zależy m.in. od rodzaju świadczonych usług płatniczych oraz skali działalności. Oznacza to konieczność zamrożenia części środków finansowych, które nie mogą być przeznaczone na bieżącą działalność operacyjną czy inwestycyjną. W praktyce może to prowadzić do ograniczenia elastyczności finansowej i wymusza konieczność poszukiwania dodatkowych źródeł finansowania. Dostawcy usług płatniczych muszą również posiadać odpowiednią strukturę organizacyjną, która zapewnia zgodność z przepisami, skuteczne zarządzanie ryzykiem, bezpieczeństwo operacji płatniczych oraz ochronę danych klientów. Wymogi te wiążą się z koniecznością zatrudnienia wykwalifikowanego personelu (np. dział compliance, bezpieczeństwa informacji, audytu wewnętrznego), wdrożenia systemów IT spełniających odpowiednie standardy, a także opracowania i utrzymywania procedur wewnętrznych. Wszystko to generuje istotne koszty stałe, które muszą być uwzględnione w modelu biznesowym instytucji płatniczej. Dla mniejszych podmiotów	

			może to stanowić poważne wyzwanie finansowe, a nawet barierę wejścia na rynek. Proponowana przez Urząd wysokość limitu nie uwzględnia faktu, że oprócz kosztów (i) kapitałowych, (ii) pozyskania klienta (marketing), (iii) oceny zdolności kredytowej, (iv) systemów windykacyjnych i przypomnień, dostawcy usług płatniczych muszą ponosić szereg istotnych kosztów immanentnie związanych z usługami płatniczymi, w szczególności: 1) koszty technologiczne i infrastrukturalne dotyczące: a) tworzenia i utrzymania systemów IT, w tym: • opłaty za integrację z organizacjami kartowymi (Visa, Mastercard); • koszty tokenizacji (Apple Pay, Google Pay); • utrzymanie infrastruktury kartowej i zapewnienie systemu autoryzacji transakcji 24/7; 2) serwerów i infrastruktury chmurowa (np. AWS, Azure); 3) hostingu i utrzymania wysokiej dostępności usług; 4) baz danych o wysokiej dostępności i skalowalności – w celu przetwarzania i przechowywania danych transakcyjnych; 5) sieci i łączności – szybkie i niezawodne połączenia z systemami płatniczymi; a) koszty bezpieczeństwa: • systemy zapobiegania oszustwom (anti-fraud); • silniki detekcji fraudów (np. AI, reguły transakcyjne) – tj. system analizujący wzorce transakcji i wykrywający podejrzanе działania	

			(np. niespodziewane płatności zagraniczne, próby skanowania kart); • integracja z bazami oszustów oraz systemami reputacyjnymi; • monitoring 24/7 (SOC – Security Operations Center) - koszty zespołu monitorującego bezpieczeństwo i reagującego na incydenty w czasie rzeczywistym; • autoryzacja i uwierzytelnianie użytkowników (SCA, PSD2); • szyfrowanie danych - zarówno dane kartowe, jak i dane logowania muszą być szyfrowane zgodnie z regulacjami; 6) monitoring transakcji, w celu przeciwdziałania praniu pieniędzy (AML), przeciwdziałanie finansowaniu terroryzmu (CFT) a) koszty produkcji i obsługi kart; b) produkcja fizycznych kart kredytowych (plastikowych i wirtualnych); c) dystrybucja i logistyka plastikowych kart kredytowych (wysyłka, aktywacja); d) zgubione/kradzione karty – obsługa duplikatów. W naszej ocenie przyjęcie zaproponowanego limitu bez uwzględnienia powyższych uwarunkowań prowadzi do dalszej koncentracji rynku i może skutkować ograniczeniem dostępu konsumentów do nowoczesnych, często bardziej elastycznych usług płatniczych oferowanych przez niezależnych dostawców. Dla wielu konsumentów	

		karta kredytowa to narzędzie codziennych płatności, niekoniecznie wykorzystywane w pełni kredytowo. Klienci często korzystają z kart ze względu na programy lojalnościowe, ochronę zakupów, czy wygodę płatności – a nie wyłącznie z potrzeby kredytowania. Nie sposób nie zwrócić uwagi na istotny trend obserwowany obecnie na rynku usług finansowych, zgodnie z którym kredyt staje się nie tyle produktem samodzielnym, co zintegrowaną metodą płatności. Współczesne rozwiązania oferowane konsumentom coraz częściej łączą funkcję płatniczą z funkcją kredytową. Najlepszym przykładem tej tendencji jest karta kredytowa, która doskonale ilustruje koncepcję kredytu jako formy realizacji płatności. Użytkownik karty nie uzyskuje środków kredytowych w celu ich bezpośredniego wypłacenia czy przelania, lecz posługuje się przyznanym limitem w sposób zbliżony do instrumentu płatniczego – dokonując transakcji bezgotówkowych w punktach handlowych, internetowych lub poprzez inne kanały płatnicze. Sam kredyt pełni w tym modelu funkcję wtórną względem operacji płatniczej – jest niejako wbudowanym mechanizmem rozliczeniowym, który aktywuje się w momencie dokonania transakcji, a nie uprzedniego pozyskania środków. Warto podkreślić, że ten model staje się coraz bardziej powszechny również w ramach rozwiązań typu "kup teraz, zapłać później" (BNPL), aplikacji mobilnych czy zintegrowanych portfeli cyfrowych, co tylko potwierdza, że rynek ewoluje w kierunku zatarcia granic między płatnością a kredytowaniem. W tym kontekście każda próba regulacyjnego różnicowania produktów kredytowych powinna uwzględniać fakt, że kredyt bardzo często stanowi obecnie element usługi płatniczej, a nie wyodrębnioną, klasyczną linię produktową. W świetle powyższego, wszelkie przepisy dotyczące limitów kosztów pozaodsetkowych lub warunków udzielania kredytu powinny uwzględniać tę zmianę paradygmatu – zarówno w celu zapewnienia zgodności z aktualnymi realiami rynkowymi, jak i zachowania zasady	

		równego traktowania podmiotów oferujących usługi finansowe o analogicznej funkcjonalności dla użytkownika końcowego. W odniesieniu do powyższego, karty kredytowe wspierają cyfrową gospodarkę, rozwój płatności bezgotówkowych i obieg bezpiecznej transakcji – co stanowi istotny cel Państwa, a eliminacja z rynku usług płatniczych części dostawców usług sprzeciwia się celom rządowym i unijnym (np. Cashless Poland, Digital Finance Strategy). Ustalenie nadmiernie restrykcyjnego limitu kosztów pozaodsetkowych – obejmującego m.in. opłaty za korzystanie z karty, wydanie duplikatu, przewalutowanie czy inne standardowe czynności związane z obsługą produktu – prowadzi w praktyce do sytuacji, w której świadczenie usług kart kredytowych przez niebankowych dostawców usług płatniczych staje się ekonomicznie nieuzasadnione. W konsekwencji może to skutkować wycofywaniem tych produktów z rynku lub istotnym ograniczeniem ich dostępności, zwłaszcza dla klientów o niższym poziomie dochodów lub niższej ocenie zdolności kredytowej. Tego rodzaju zjawisko rodzi ryzyko pogłębienia wykluczenia finansowego części konsumentów, którzy mogliby skorzystać z elastycznych narzędzi zarządzania płatnościami, dostosowanych do ich potrzeb i możliwości. W toku prowadzonych przez Urząd prac na projektem nie przeprowadzono analizy potencjalnych skutków proponowanej wysokości limitu z perspektywy jej wpływu na konkurencję na rynku usług płatniczych ani nie uwzględniono ryzyka pogłębienia wykluczenia finansowego, w szczególności w odniesieniu do konsumentów o niższej zdolności kredytowej, dla których oferta pozabankowych dostawców może stanowić istotną alternatywę. Jednocześnie, przy określaniu wysokości limitu należałoby uwzględnić nie tylko strukturę kosztową i operacyjną działalności, ale również aktualne uwarunkowania makroekonomiczne, które mają bezpośredni wpływ na zdolność dostawców usług płatniczych do osiągnięcia przychodów z tytułu świadczonych usług.	

		W szczególności należy zwrócić uwagę na obserwowaną obecnie tendencję do obniżania stóp procentowych, zarówno w ujęciu krajowym, jak i globalnym. Obniżki te prowadzą do istotnego ograniczenia przychodów z tytułu odsetek, które w klasycznym modelu kredytowym stanowią podstawowe źródło finansowania działalności kredytodawcy. W efekcie, malejąca marża odsetkowa zmusza kredytodawców do większego polegania na innych elementach struktury przychodowej, w tym na dochodach z tytułu opłat i prowizji. W związku z tym, określając maksymalny poziom pozaodsetkowych kosztów kredytu, konieczne jest przyjęcie podejścia elastycznego i dostosowanego do realiów rynkowych, w tym aktualnej polityki pieniężnej. Zbyt niski lub sztywno określony limit, nieuwzględniający zmniejszających się przychodów odsetkowych, może w praktyce prowadzić do zaburzenia opłacalności świadczenia usług płatniczych, zwłaszcza wśród podmiotów spoza sektora bankowego, których model finansowania oparty jest na innych zasadach niż depozytowo-kredytowy. Z tego względu, wysokość limitu powinna być ustalana z uwzględnieniem nie tylko celu ochrony konsumenta, ale również aktualnych i przewidywanych trendów rynkowych, w tym kierunku zmian stóp procentowych i ich wpływu na modele przychodowe uczestników rynku usług płatniczych i kredytowych. Zaproponowany przez Organ w art. 62 ust. 1 Projektu ustawy limit kosztów pozaodsetkowych związanych z kartami kredytowymi w wysokości 2% kwoty limitu kredytowego dla danego miesiąca jest limitem zaniżonym, który nie jest proporcjonalny do ponoszonych przez instytucje płatnicze kosztów, w tym kosztów stałych, związanych ze świadczonymi usługami płatniczymi. W naszej ocenie – przy utrzymaniu zaproponowanego przez Urząd wzoru – limitem kosztów pozaodsetkowych związanych z kartą kredytową powinien być limit 6% udostępnionego limitu kredytowego w ujęciu miesięcznym. Proponowana wysokość limitu pozaodsetkowego jest w naszej ocenie	

		wartością proporcjonalną i ekwiwalentną do ponoszonych przez instytucje płatnicze zwiększonych kosztów odnoszących się do świadczenia usług płatniczych. <u>Propozycja wyłączenia spod regulacji kategorii kosztów związanych z kartą kredytową jako instrumentem płatniczym.</u> Zaproponowane przez Urząd w projektowanym przepisie art. 62 Projektu ustawy w ogóle nie uwzględniają dotychczasowego stanowiska KNF zawartego w Stanowisku Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego w sprawie stosowania przez podmioty nadzorowane przepisów i zasad dotyczących pozaodsetkowych kosztów kredytu konsumenckiego z dnia 31 stycznia 2024 r. („Wytyczne”), które zgodnie z informacją przekazaną w Wytocznych, były konsultowane i z Urzędem i z Ministerstwem Sprawiedliwości. Wskazujemy, że Wytyczne były dla firm podstawą do takiej strukturyzacji oferowanych produktów kart kredytowych, które będą spełniały wymogi zawarte w Wytocznych, a skutkiem wydania przez KNF Wytocznych było wytworzenie się rynkowego ‘acquis’ (dorobku) i najlepszych praktyk rynkowych w tym zakresie. Wytyczne wprowadziły do obrotu prawnego i praktyki rynkowej 3 podstawowe pojęcia związane z oferowaniem kart kredytowych, które uczestnicy rynkowi inkorporowali do oferowanych przez siebie produktów tj. pojęcie wydania, obsługi oraz używania karty kredytowej. Dodatkowo, w ocenie KNF zawartej w Wytocznych, koszty wydania, obsługi oraz używania karty kredytowej nie powinny wchodzić w zakres pojęcia pozaodsetkowych kosztów kredytu (w rozumieniu art. 720²-720⁵ Kodeksu cywilnego), a koszty te powinny być ekwiwalentne i proporcjonalne do oferowanych usług. Propozycja projektodawcy zawarta w art. 62 ust. 1 Projektu ustawy całkowicie zrywa z tym dotychczasowym stanowiskiem KNF zawartym w Wytocznych zaliczając do kosztów pozaodsetkowych karty kredytowej wszystkie kategorie kosztów które nie są odsetkami.	

		Dokonując takiej ogólnej regulacji projektodawca w ogóle nie wziął pod uwagę, że przynajmniej część kosztów związanych z kartą kredytową (używanie karty kredytowej) są kosztami, które są całkowicie niezależne od wydawcy karty kredytowej, a związane są z częstotliwością i sposobem używania karty kredytowej przez użytkownika. Inaczej ujmując, niezależnie od okoliczności, jak często użytkownik będzie korzystał z karty kredytowej, co jest związane z obowiązkiem każdorazowego ponoszenia kosztów przez wydawcę karty kredytowej na rzecz uczestników schematów płatniczych, w obecnie zaproponowanym kształcie kosztów pozaodsetkowych wydawca karty będzie limitowany niskim poziomem kosztów pozaodsetkowych niezależnie od sposobu i częstotliwości korzystania z karty kredytowej przez użytkownika. W naszej ocenie Urząd dokonał w art. 62 ust. 1 Projektu ustawy regulacji, która w ogóle nie odpowiada i nie koresponduje ze specyfiką świadczenia usług płatniczych przez instytucje płatnicze. Z tego względu proponujemy, aby przepis art. 62 ust. 1 Projektu ustawy został zmieniony również i w taki sposób, że z określonego w tym przepisie limitu będą wyłączone koszty związane z wydaniem, obsługą i używaniem karty kredytowej, zgodnie z Wytocznymi KNF. Przyjęcie takiego rozwiązania będzie powodować uwzględnienie na poziomie legislacyjnym charakterystyki świadczenia usługi karty kredytowej, której nie można doszukiwać się w obecnie przyjętym i zaproponowanym przez Urząd projekcie art. 62 ust. 1 UKK. Propozycja zapisu: art. 62 otrzymuje brzmienie: <i>„1. W przypadku kredytu w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym oraz umowy o kartę kredytową, o której mowa w art. 2 pkt 34 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2015/751 z dnia 29 kwietnia 2015 r. w sprawie opłat interchange w odniesieniu do transakcji płatniczych realizowanych w oparciu o kartę (Dz. Urz. UE L 123 z 19.05.2015, str. 1), o ile kredytodawca jest jednocześnie wydawcą</i>	

		<i>karty kredytowej, maksymalną wysokość kosztów pozaodsetkowych bezpośrednio związanych z udzieleniem kredytu oblicza się w ujęciu miesięcznym według wzoru:</i> $MPKK = (L \times 6\%)$ <i>w którym poszczególne symbole oznaczają:</i> <i>MPKK – maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu związanych z udzielonym kredytem,</i> <i>L – wysokość udzielonego limitu kredytowego w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym lub w umowie o kartę kredytową.</i> <i>2. Maksymalna wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu w umowie o kartę kredytową, o której mowa w ust. 1, nie obejmuje kosztów związanych z wydaniem, obsługą oraz używaniem karty kredytowej.</i> <i>3. W przypadku, gdy zmienia się wysokość udzielonego limitu kredytowego w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym lub w umowie o kartę kredytową do obliczenia maksymalnej wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu stosuje się – w ujęciu miesięcznym:</i> <i>1) dla miesiąca, w którym została dokonana zmiana wysokości udzielonego limitu kredytowego – do dnia poprzedzającego dzień dokonania zmiany, dotychczasową wysokość udzielonego limitu kredytowego, a od dnia dokonania zmiany – zmienioną wysokość udzielonego limitu kredytowego;</i> <i>2) dla każdego kolejnego miesiąca – zmienioną wysokość udzielonego limitu kredytowego.</i> <i>4. Pozaodsetkowe koszty kredytu związane z udzielonym limitem kredytowym wynikające z umowy o kredyt w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym albo umowy o kartę kredytową, nie należą się w części</i>	

		<i>przekraczającej maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu obliczoną w sposób określony w ust. 1-3.</i> <i>5. Do kredytu w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym oraz umowy o kartę kredytową, o której mowa w art. 2 pkt 34 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2015/751 z dnia 29 kwietnia 2015 r. w sprawie opłat interchange, nie stosuje się przepisów art. 60 – 61 ustawy.”</i> Szczegółowe objaśnienie proponowanych zmian do art. 62 Projektu ustawy Art. 62 ust. 1 Projektu ustawy. W art. 62 ust. 1 proponuje się zastąpienie sformułowania „MPKK – maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu,” sformułowaniem „MPKK – maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu bezpośrednio związanych z udzielonym kredytem,”. Przyjęcie proponowanego brzmienia ma na celu doprecyzowanie, że koszty pozaodsetkowe dotyczą części kredytowej usługi karty kredytowej, a nie wchodzi w nią usługi stricte płatnicze, tj. wydanie, obsługa i używanie karty kredytowej, zgodnie z Wytycznymi wydanymi przez KNF, po konsultacjach z UOKiK i Ministerstwem Sprawiedliwości. Art. 62 ust. 1 Projektu ustawy. W art. 62 ust. 1 proponuje się zastąpienie sformułowania „L – limit zadłużenia w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym lub w umowie o kartę kredytową.” sformułowaniem „L – wysokość udzielonego limitu kredytowego w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym lub w umowie o kartę kredytową.”. Przyjęcie proponowanego brzmienia ma na celu doprecyzowanie, że jako zmienną „L” należy rozumieć udostępniony limit kredytowy w rachunku ROR lub w karcie kredytowej, a nie samo zadłużenie rozumiany jako wykorzystana część udostępnionego limitu kredytowego, co może sugerować użycie w Propozycji UOKiK sformułowania „limit zadłużenia”.	

			Dodanie nowego art. 62 ust. 2 Projektu ustawy. Proponuje się dodanie nowego art. 62 ust. 2 w taki sposób, że obecny art. 62 ust. 2 z Propozycji UOKiK stanie się art. 62 ust. 3. Dodanie nowego art. 62 ust. 2 z Propozycji ma na celu doprecyzowanie, że do maksymalnych pozaodsetkowych kosztów kredytu określonych w art. 62 ust. 1 Projektu ustawy nie są zaliczane koszty związane w wydaniem, obsługą oraz używaniem karty kredytowej. Art. 62 ust. 3 Projektu ustawy (obecnie art. 62 ust. 2 Projektu ustaw). Proponuje się zmianę art. 62 ust. 2 z obecnego brzmienia Projektu ustawy w taki sposób, żeby nadać mu numerację art. 62 ust. 3 oraz wprowadzić zasadę proporcjonalności polegającą na tym, że maksymalne pozaodsetkowe koszty kredytu odnosi się do limitu kredytowego udostępnionego konsumentowi w aktualnie udostępnionej wysokości. Oznacza to, że do dnia poprzedzającego dzień podwyższenia lub obniżenia limitu, koszty są obliczane według wzoru „$L \times \_\%$”, gdzie jako L rozumiana jest wysokość limitu w wysokości obowiązującej na ten dzień, a od kolejnego dnia, w którym limit kredytowy został podwyższony lub obniżony, stosuje się tę nową jego wysokość. Przyjęcie takiego rozwiązania powoduje, że niezależnie od okoliczności czy wysokość limitu kredytowego zostanie zwiększona czy też zmniejszona, taka zmiana zostanie uwzględniona proporcjonalnie w maksymalnych pozaodsetkowych kosztach kredytu. Jednocześnie wskazujemy, że praktyczną konsekwencją przyjęcia brzmienia art. 62 ust. 2 Projektu ustawy w wersji zaproponowanej przez projektodawcę, gdzie brak jest ram czasowych, w który ewentualnie należałoby na potrzeby obliczania kosztów pozaodsetkowych wcześniejszy (niższy) limit kredytowy będzie, że nawet w sytuacji, gdy wydawca karty dokona podwyższenia konsumentowi limitu kredytowego w długim okresie po dniu zawarcia umowy, np. 5 lat później, i tak będzie zobowiązany do przyjęcia pierwotnej wysokości limitu kredytowego z dnia zawarcia umowy. Przyjęcie zatem przepisu w oryginalnie zaproponowanej	

			treści będzie prowadziło do sytuacji braku równowagi kontraktowej pomiędzy wydawcą karty kredytowej a konsumentem, a w konsekwencji braku interesu wydawców do zwiększania limitów kredytowych. Dlatego też, jeżeli miałyby nie zostać przyjęta propozycja komentowanego przepisu zawarta w art. 62 ust. 3 Projektu, proponuje się przyjęcie alternatywnej wersji tego przepisu, wprowadzającej limit czasowy, w ramach którego podwyższenie limitu kredytowego będzie powodowało konieczność uwzględnienia wcześniejszej wysokości limitu kredytowego na potrzeby obliczenia maksymalnych pozaodsetkowych kosztów kredytu, jak następuje: <i>„W przypadku gdy zmienia się wysokość udzielonego limitu kredytowego w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym lub w umowie o kartę kredytową w okresie 60 dni od dnia zawarcia umowy do obliczenia maksymalnej wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu stosuje się dotychczasową wysokość udzielonego limitu kredytowego.”.</i> Art. 62 ust. 4 Projektu ustawy (obecnie art. 62 ust. 3 Projektu ustawy). Proponuje się zmianę art. 62 ust. 3 Projektu ustawy w taki sposób, żeby nadać mu numerację art. 62 ust. 4 oraz zmianę treściową polegającą na doprecyzowaniu, że pozaodsetkowe koszty kredytu związane są z udzielonym limitem kredytowym, oraz zaktualizowanie na końcu przepisu odniesienia do ust. 1-3, w miejsce ust. 1-2 Projektu ustawy. Art. 62 ust. 5 Projektu ustawy proponujemy wyłącznie aby uniknąć wątpliwości interpretacyjnych poprzez wyraźne wskazanie, że do umów o kartę kredytową nie stosuje się przepisów art 60-61 przyszłej ustawy o kredycie konsumenckim.	
440.	Art. 62 ust. 1	Polska Organizacja Niebankowych Instytucji Płatności PONIP	W art. 62 ust. 1 proponuje się zastąpienie sformułowania „MPKK – maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu,” sformułowaniem „MPKK – maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu bezpośrednio związanych z udzielonym kredytem,”. Przyjęcie proponowanego brzmienia ma na celu doprecyzowanie, że	Uwaga wyjaśniona. Przepis doprecyzowano. Projektodawca zdecydował jednak pozostawić wysokość limitu na

			koszty pozaodsetkowe dotyczą części kredytowej usługi karty kredytowej, a nie wchodzi w nią usługi strictly płatnicze, tj. wydanie, obsługa i używanie karty kredytowej, zgodnie z Wytycznymi wydanymi przez KNF, po konsultacjach z Prezesem UOKiK i Ministerstwem Sprawiedliwości. W art. 62 ust. 1 proponuje się także zastąpienie sformułowania „L – limit zadłużenia w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym lub w umowie o kartę kredytową.” sformułowaniem „L – wysokość udzielonego limitu kredytowego w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym lub w umowie o kartę kredytową.”. Przyjęcie proponowanego brzmienia ma na celu doprecyzowanie, że jako zmienną „L” należy rozumieć udostępniony limit kredytowy w rachunku ROR lub w karcie kredytowej, a nie samo zadłużenie rozumiany jako wykorzystana część udostępnionego limitu kredytowego, co może sugerować użycie w Projekcie sformułowania „limit zadłużenia”. Proponuje się dodanie nowego art. 62 ust. 2 w taki sposób, że obecny art. 62 ust. 2 z Projektu stanie się art. 62 ust. 3. Dodanie nowego art. 62 ust. 2 z Propozycji ma na celu doprecyzowanie, że do maksymalnych pozaodsetkowych kosztów kredytu określonych w art. 62 ust. 1 Projektu UKK nie są zaliczane koszty związane w wydaniem, obsługą oraz używaniem karty kredytowej.	poziomie zaproponowanym w projekcie skierowanym do konsultacji.
441.	Art. 62 ust. 1	Związek przedsiębiorców i Pracodawców	Z takich samych względów jak powyżej zwiększeniu powinien ulec również limit kosztów pozaodsetkowych związanych z kredytem w karcie kredytowej. W naszej ocenie, poziom limitu powinien być analogiczny do poziomu kosztów określonych dla kredytów, o okresie spłaty niższym niż 30 dni. Po drugie rekomendowane jest wyraźne wskazanie, że w przypadku tych umów, o których mowa w art. 62 ukk nie stosuje się przepisów z art 59-61 ustawy, które zawierają postanowienia charakterystyczne dla kredytów ratalnych.	Uwaga wyjaśniona. Przepis doprecyzowano. Projektodawca zdecydował jednak pozostawić wysokość limitu na poziomie zaproponowanym w projekcie skierowanym do konsultacji.

			Po trzecie, wnosimy o doprecyzowanie definicji kosztów, które znajdują się w limicie. W naszej ocenie uzasadnione jest, aby w limicie znalazły się koszty, które konsument jest zobowiązany ponieść, korzystając z kredytu, takie jak: opłata roczna za kartę, za skorzystanie z limitu kredytowego, itd. Należy natomiast wprost doprecyzować, że w limicie nie znajdują się koszty, których konsument nie musi ponosić czyli opłaty opcjonalne (zależące od jego aktywności) – dotyczy to, przykładowo, kosztów wypłat gotówki w ATM, kosztów transakcji zagranicznych, przelewów z karty kredytowej, etc. Ustawa powinna to wyraźnie wskazywać, dla uniknięcia możliwych wątpliwości, w części ustawy optymalnej z perspektywy techniki legislacyjnej <u>Propozycja zapisu:</u> Art. 62 ust. 1 W przypadku kredytu w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym oraz umowy o kartę kredytową, o której mowa w art. 2 pkt 34 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2015/751 z dnia 29 kwietnia 2015 r. w sprawie opłat interchange w odniesieniu do transakcji płatniczych realizowanych w oparciu o kartę (Dz. Urz. UE L 123 z 19.05.2015), o ile kredytodawca jest jednocześnie wydawcą karty kredytowej, maksymalną wysokość kosztów pozaodsetkowych oblicza się w ujęciu miesięcznym według wzoru: $MPKK = (L \times 5\%)$ w którym poszczególne symbole oznaczają: MPKK - maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu, L – limit zadłużenia w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym lub w umowie o kartę kredytową.	
442.	art. 62 ust. 1	Związek Pracodawców	Projektowany przepis art. 62 ust. 1 Projektu ustawy zakłada wprowadzenie do polskiego systemu prawnego dotychczas nieznanego polskiemu ustawodawstwu limitu maksymalnych pozaodsetkowych	Uwaga wyjaśniona. Przepis doprecyzowano. Projektodawca zdecydował

		Business Centre Club kosztów kredytu udzielonego w ramach rachunku oszczędnościowo-kredytowego oraz w ramach karty kredytowej. Zarazem proponowana zmiana jest całkowitym odstępstwem od dotychczas przyjętego przez ustawodawcę podejścia, w którym z wyraźnej jego woli wyrażonej w obecnej UKK do kredytu w ramach ROR oraz kart kredytowych nie miały zastosowania żadne limity pozaodsetkowe określone w art. 36a-36c UKK. Zaproponowana zmiana jest zatem całkowitym odejściem od dotychczas przyjętego podejścia ustawowego. W uzasadnieniu do Projektu ustawy brak jest jakiegokolwiek uzasadnienia, dlaczego autor Projektu ustawy – Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, zdecydował się na zaproponowanie limitów pozaodsetkowych w rachunku ROR oraz w karcie kredytowej – ani co do w ogóle potrzeby wprowadzenia takiego limitu, ani co do jego wysokości. Informację co do potrzeby (zasadności) wprowadzenia takiego limitu odnajdujemy jedynie w dołączonej do Projektu ustawy Ocenie Skutków Regulacji („OCR”), gdzie wskazuje się następujące uzasadnienie tej zmiany: „(...) wprowadzić do projektowanej ustawy wzór określający maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu, w miejsce obecnej regulacji art. 36d pkt 2 ustawy o kredycie konsumenckim, przewidującej wyłączenie stosowania wymogów określonych w art. 36a-art. 36c ustawy o kredycie konsumenckim w odniesieniu do kart kredytowych – w celu zapewnienia ochrony konsumentów przed nadmiernymi opłatami w związku z zaciąganiem kredytu na pomocą kart kredytowych. Przejęcie tej regulacji będzie oznaczało, że do umów o karty płatnicze zawartych z konsumentami przez kredytodawców i instytucje kredytowe będzie miał zastosowanie reżim ochronny przewidziany w dyrektywie 2023/2225 dotyczący np. obowiązków informacyjnych czy limitu pozaodsetkowych kosztów kredytu. Z analiz Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów dokonanych na podstawie badania rynku kredytów konsumenckich w Polsce przeprowadzonego od kwietnia do lipca 2024 r. (szczegółowy raport badania rynku kredytów	jednak pozostawić wysokość limitu na poziomie zaproponowanym w projekcie skierowanym do konsultacji.

		konsumenckich w Polsce stanowi załącznik do niniejszego wniosku) wynika m. in., że dla podmiotów pozabankowych karty kredytowe mogły stać się w praktyce wehikułem pożyczki gotówkowej służącym do ominięcia ustawowego limitu kosztów pozaodsetkowych dla konsumentów. Ustalenia dokonane w toku ww. badania rynku uzasadniają zgłoszenie przez UOKiK propozycji zmian ustawowych, których celem jest ograniczenie kosztów związanych z korzystaniem z pozabankowych kart kredytowych przez konsumentów, a także innych zmian legislacyjnych, jakie są przewidziane w dyrektywie.”. Odnosząc się do tak lakonicznego uzasadnienia dla wprowadzenia tak daleko idących zmian zarówno w samym systemie prawnym, jak i sytuacji prawnej i ekonomicznej wydawców kart kredytowych należy wskazać, że przedstawione uzasadnienie nie wyjaśnia w pełny i należyty sposób, dlaczego wprowadzenie limitów związanych z ROR i kartami kredytowymi jest w rzeczywistości konieczne, a dodatkowo w tak zaproponowanej wysokości i formule. W pierwszej kolejności należy wskazać, że uzasadnienie zawarte w OCR odnosi się jedynie do kart kredytowych, a w ogóle nie zawiera żadnego wyjaśnienia w zakresie rachunków ROR. Uzasadnienie wprost odnosi się jedynie do obecnej regulacji art. 36d pkt 2 UKK, który swoją hipotezą obejmuje jedynie karty kredytowe. Regulacja dotycząca ROR znajduje się natomiast w art. 36d pkt 1 UKK, do której OCR w ogóle nie nawiązuje. Tymczasem propozycja zawarta w art. 62 Projektu ustawy odnosi się i do ROR i do kart kredytowych, co już stawia pod znakiem zapytania rzetelność Projektodawcy w projektowaniu tak daleko idących zmian prawnych. Uzasadnienie OCR zawiera jedynie wyjaśnienie w zakresie samych motywów wprowadzenia limitu na karty kredytowe, pomijając w ogóle kwestie ROR, stwierdzając, że „dla podmiotów pozabankowych karty kredytowe mogły stać się w praktyce wehikułem pożyczki gotówkowej służącym do ominięcia ustawowego limitu kosztów pozaodsetkowych	

		dla konsumentów.”. Należy z całą stanowczością wskazać, że nie można zgodzić się z takim dyskryminującym w swej istocie uzasadnieniem przedstawionym przez organ administracji publicznej, który w całości pomija obowiązujące zarówno ten organ, jak i wydawców kart kredytowych, przepisy prawne. Należy wskazać, że wydawcy kart kredytowych są podmiotami działającymi na podstawie przepisów prawnych, licencjonowanymi i nadzorowanymi przez Komisję Nadzoru Finansowego. dokonującymi bieżącej i rocznej sprawozdawczości do KNF, ponoszącymi koszty działalności KNF jak i Rzecznika Finansowego.. Stawiając hipotezę, że „dla podmiotów pozabankowych karty kredytowe mogły stać się w praktyce wehikułem pożyczki gotówkowej służącym do ominięcia ustawowego limitu kosztów pozaodsetkowych dla konsumentów.” Organ dokonujący regulacji w istocie pokazuje, że nie rozumie istoty karty kredytowej jako rodzaju usługi płatniczej w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 2 lit. b) z zw. z pkt 3 oraz art. 3 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych, która co do swej istoty (natury) jest produktem odmiennym od kredytu konsumenckiego. Na usługę karty kredytowej jako rodzaju usługi płatniczej składają się bowiem w sensie prawnym 3 rodzaje usług, tj. (i) usługa wydania karty kredytowej, (ii) usługa przeprowadzania transakcji płatniczych zainicjowanych udostępnionym instrumentem płatniczym (kartą kredytową) oraz (iii) usługa kredytu płatniczego służącego do realizacji zainicjowanych transakcji płatniczych. Niezależnie od powyższego na usługę karty kredytowej składają się jeszcze inne usługi, które dostawcy usług płatniczych świadczą na rzecz swoich klientów. Tymi dodatkowymi usługami są m.in.: 1.1.1 wydawanie kart kredytowych, z którymi związane są koszty wyrobienia instrumentu płatniczego (karty kredytowej), personalizacja i dostarczenie instrumentu;	

		1.1.2 ewentualne ponownie wydanie instrumentu płatniczego, jego ponowna personalizacja i dostarczenie; 1.1.3 dostęp do schematu płatniczego oraz związane z tym obowiązkowe opłaty dla schematu płatniczego, stałe i zmienne związane z ilością obsługiwanych instrumentów płatniczych (kart kredytowych) 1.1.4 schematy związane z zabezpieczeniem transakcji płatniczych, w tym tokenizacja i obowiązek stosowania silnego uwierzytelnienia (SCA); 1.1.5 bieżące monitorowanie AML związane z transakcjami przychodzącymi i wychodzącymi; 1.1.6 dostarczanie i obsługa aplikacji mobilnych; 1.1.7 obsługa i odpowiedzialność za nieautoryzowane transakcje płatnicze; 1.1.8 obsługa wypłat z bankomatów i związane z tym koszty zmienne uzależnione od miejsca wypłaty: na terenie Polski, na terenie Europejskiego Obszaru Gospodarczego i poza tym obszarem; 1.1.9 wypłaty cash back w punktach akceptujących; 1.1.10 zapewnienie przeprowadzania płatności w punktach akceptujących; 1.1.11 zapewnienie przeprowadzania płatności w punktach akceptujących z opcją cash back; 1.1.12 płatności internetowe; 1.1.13 zmiany PIN w bankomatach; 1.1.14 usługa weryfikacji salda w bankomatach; 1.1.15 konieczność obsługi odrzuconych transakcji płatniczych; 1.1.16 płatności za pośrednictwem portmonetek elektronicznych (e-wallet).	

		Instytucje płatnicze wydające karty kredytowe i udzielające limitu kredytowego łączą w sobie zatem funkcje zarówno kredytodawcy (dokonując oceny zdolności czy ryzyka kredytowego), jak i dostawcy instrumentu płatniczego (karty kredytowej) oraz procesora płatności (autoryzacja, fraud detection, rozliczenia). Karta kredytowa jest zatem produktem o bardzo złożonym charakterze, który wymaga stosowania zaawansowanych rozwiązań organizacyjnych i technicznych, a także ponoszenia wysokich kosztów związanych z zapewnieniem ciągłości działania infrastruktury płatniczej oraz świadczeniem usług płatniczych na rzecz użytkowników. Rozwiązania legislacyjne powinny korespondować z rzeczywistymi kosztami świadczenia usług płatniczych i w sposób proporcjonalny (symetryczny) określać zwiększone koszty ponoszone przez dostawców płatniczych. Analiza przyjętych przez Urząd w art. 62 Projektu Ustawy rozwiązań wskazuje, że Urząd nie uwzględnił specyfiki działalności dostawców płatniczych, poprzestając jedynie na subiektywnych i ocennych stwierdzeniach, że „dla podmiotów pozabankowych karty kredytowe mogły stać się w praktyce wehikułem pożyczki gotówkowej służącym do ominięcia ustawowego limitu kosztów pozaodsetkowych dla konsumentów.”. Jednocześnie, Urząd nie wykazał w żaden sposób, aby podmioty pozabankowe w rzeczywistości nie świadczyły usług płatniczych objętych umową o kartę kredytową. Przechodząc do kwestii zaproponowanego przez Urząd wzoru pozaodsetkowych kosztów kredytu związanego z ROR i kartą kredytową (w wysokości 2% limitu kredytowego w skali miesiąca) to w pierwszej kolejności należy wskazać, że Urząd nie przedstawił w tym zakresie żadnych wyjaśnień ani co do proponowanej wysokości tych kosztów, ani co do proponowanego sposobu ich obliczania. Wysokość kosztów zaproponowanych przez Urząd w art. 62 ust. 1 Projektu Ustawy. W pierwszej kolejności należy zauważyć, że dostawcy usług płatniczych działający na podstawie przepisów ustawy o usługach płatniczych oraz	

		regulacji unijnych (m.in. PSD2), są zobowiązani do spełnienia szeregu wymogów regulacyjnych, które wiążą się z konkretnymi kosztami operacyjnymi i inwestycyjnymi. W szczególności dostawcy usług płatniczych będący instytucjami płatniczymi muszą dysponować odpowiednim poziomem kapitału początkowego oraz utrzymywać środki własne w wysokości określonej przepisami prawa. Wysokość wymaganego kapitału zależy m.in. od rodzaju świadczonych usług płatniczych oraz skali działalności. Oznacza to konieczność zamrożenia części środków finansowych, które nie mogą być przeznaczone na bieżącą działalność operacyjną czy inwestycyjną. W praktyce może to prowadzić do ograniczenia elastyczności finansowej i wymuszać konieczność poszukiwania dodatkowych źródeł finansowania. Dostawcy usług płatniczych muszą również posiadać odpowiednią strukturę organizacyjną, która zapewnia zgodność z przepisami, skuteczne zarządzanie ryzykiem, bezpieczeństwo operacji płatniczych oraz ochronę danych klientów. Wymogi te wiążą się z koniecznością zatrudnienia wykwalifikowanego personelu (np. dział compliance, bezpieczeństwa informacji, audytu wewnętrznego), wdrożenia systemów IT spełniających odpowiednie standardy, a także opracowania i utrzymywania procedur wewnętrznych. Wszystko to generuje istotne koszty stałe, które muszą być uwzględnione w modelu biznesowym instytucji płatniczej. Dla mniejszych podmiotów może to stanowić poważne wyzwanie finansowe, a nawet barierę wejścia na rynek. Proponowana przez Urząd wysokość limitu nie uwzględnia faktu, że oprócz kosztów (i) kapitałowych, (ii) pozyskania klienta (marketing), (iii) oceny zdolności kredytowej, (iv) systemów windykacyjnych i przypomnień, dostawcy usług płatniczych muszą ponosić szereg istotnych kosztów immanentnie związanych z usługami płatniczymi, w szczególności: 1) koszty technologiczne i infrastrukturalne dotyczące:	

		a) tworzenia i utrzymania systemów IT, w tym: • opłaty za integrację z organizacjami kartowymi (Visa, Mastercard); • koszty tokenizacji (Apple Pay, Google Pay); • utrzymanie infrastruktury kartowej i zapewnienie systemu autoryzacji transakcji 24/7; 2) serwerów i infrastruktury chmurowa (np. AWS, Azure); 3) hostingu i utrzymania wysokiej dostępności usług; 4) baz danych o wysokiej dostępności i skalowalności – w celu przetwarzania i przechowywania danych transakcyjnych; 5) sieci i łączności – szybkie i niezawodne połączenia z systemami płatniczymi; a) koszty bezpieczeństwa: • systemy zapobiegania oszustwom (anti-fraud); • silniki detekcji fraudów (np. AI, reguły transakcyjne) – tj. system analizujący wzorce transakcji i wykrywający podejrzanе działania (np. niespodziewane płatności zagraniczne, próby skanowania kart); • integracja z bazami oszustów oraz systemami reputacyjnymi; • monitoring 24/7 (SOC – Security Operations Center) - koszty zespołu monitorującego bezpieczeństwo i reagującego na incydenty w czasie rzeczywistym; • autoryzacja i uwierzytelnianie użytkowników (SCA, PSD2); • szyfrowanie danych - zarówno dane kartowe, jak i dane logowania muszą być szyfrowane zgodnie z regulacjami; 6) monitoring transakcji, w celu przeciwdziałania praniu pieniędzy (AML), przeciwdziałanie finansowaniu terroryzmu (CFT)	

		a) koszty produkcji i obsługi kart: b) produkcja fizycznych kart kredytowych (plastikowych i wirtualnych); c) dystrybucja i logistyka plastikowych kart kredytowych (wysyłka, aktywacja); d) zgubione/kradzione karty – obsługa duplikatów. W naszej ocenie przyjęcie zaproponowanego limitu bez uwzględnienia powyższych uwarunkowań prowadzi do dalszej koncentracji rynku i może skutkować ograniczeniem dostępu konsumentów do nowoczesnych, często bardziej elastycznych usług płatniczych oferowanych przez niezależnych dostawców. Dla wielu konsumentów karta kredytowa to narzędzie codziennych płatności, niekoniecznie wykorzystywane w pełni kredytowo. Klienci często korzystają z kart ze względu na programy lojalnościowe, ochronę zakupów, czy wygodę płatności – a nie wyłącznie z potrzeby kredytowania. Nie sposób nie zwrócić uwagi na istotny trend obserwowany obecnie na rynku usług finansowych, zgodnie z którym kredyt staje się nie tyle produktem samodzielnym, co zintegrowaną metodą płatności. Współczesne rozwiązania oferowane konsumentom coraz częściej łączą funkcję płatniczą z funkcją kredytową. Najlepszym przykładem tej tendencji jest karta kredytowa, która doskonale ilustruje koncepcję kredytu jako formy realizacji płatności. Użytkownik karty nie uzyskuje środków kredytowych w celu ich bezpośredniego wypłacenia czy przelania, lecz posługuje się przyznanym limitem w sposób zbliżony do instrumentu płatniczego – dokonując transakcji bezgotówkowych w punktach handlowych, internetowych lub poprzez inne kanały płatnicze. Sam kredyt pełni w tym modelu funkcję wtórną względem operacji płatniczej – jest niejako wbudowanym mechanizmem rozliczeniowym, który aktywuje się w momencie dokonania transakcji, a nie uprzedniego pozyskania środków.	

			Warto podkreślić, że ten model staje się coraz bardziej powszechny również w ramach rozwiązań typu "kup teraz, zapłać później" (BNPL), aplikacji mobilnych czy zintegrowanych portfeli cyfrowych, co tylko potwierdza, że rynek ewoluje w kierunku zatarcia granic między płatnością a kredytowaniem. W tym kontekście każda próba regulacyjnego różnicowania produktów kredytowych powinna uwzględniać fakt, że kredyt bardzo często stanowi obecnie element usługi płatniczej, a nie wyodrębnioną, klasyczną linię produktową. W świetle powyższego, wszelkie przepisy dotyczące limitów kosztów pozaodsetkowych lub warunków udzielania kredytu powinny uwzględniać tę zmianę paradygmatu – zarówno w celu zapewnienia zgodności z aktualnymi realiami rynkowymi, jak i zachowania zasady równego traktowania podmiotów oferujących usługi finansowe o analogicznej funkcjonalności dla użytkownika końcowego. W odniesieniu do powyższego, karty kredytowe wspierają cyfrową gospodarkę, rozwój płatności bezgotówkowych i obieg bezpiecznej transakcji – co stanowi istotny cel Państwa, a eliminacja z rynku usług płatniczych części dostawców usług sprzeciwia się celom rządowym i unijnym (np. Cashless Poland, Digital Finance Strategy). Ustalenie nadmiernie restrykcyjnego limitu kosztów pozaodsetkowych – obejmującego m.in. opłaty za korzystanie z karty, wydanie duplikatu, przewalutowanie czy inne standardowe czynności związane z obsługą produktu – prowadzi w praktyce do sytuacji, w której świadczenie usług kart kredytowych przez niebankowych dostawców usług płatniczych staje się ekonomicznie nieuzasadnione. W konsekwencji może to skutkować wycofywaniem tych produktów z rynku lub istotnym ograniczeniem ich dostępności, zwłaszcza dla klientów o niższym poziomie dochodów lub niższej ocenie zdolności kredytowej. Tego rodzaju zjawisko rodzi ryzyko pogłębienia wykluczenia finansowego części konsumentów, którzy mogliby skorzystać z elastycznych narzędzi zarządzania płatnościami, dostosowanych do ich potrzeb i możliwości.	

		W toku prowadzonych przez Urząd prac na projektem nie przeprowadzono analizy potencjalnych skutków proponowanej wysokości limitu z perspektywy jej wpływu na konkurencję na rynku usług płatniczych ani nie uwzględniono ryzyka pogłębienia wykluczenia finansowego, w szczególności w odniesieniu do konsumentów o niższej zdolności kredytowej, dla których oferta pozabankowych dostawców może stanowić istotną alternatywę. Jednocześnie, przy określaniu wysokości limitu należałoby uwzględnić nie tylko strukturę kosztową i operacyjną działalności, ale również aktualne uwarunkowania makroekonomiczne, które mają bezpośredni wpływ na zdolność dostawców usług płatniczych do osiągania przychodów z tytułu świadczonych usług. W szczególności należy zwrócić uwagę na obserwowaną obecnie tendencję do obniżania stóp procentowych, zarówno w ujęciu krajowym, jak i globalnym. Obniżki te prowadzą do istotnego ograniczenia przychodów z tytułu odsetek, które w klasycznym modelu kredytowym stanowią podstawowe źródło finansowania działalności kredytodawcy. W efekcie, malejąca marża odsetkowa zmusza kredytodawców do większego polegania na innych elementach struktury przychodowej, w tym na dochodach z tytułu opłat i prowizji. W związku z tym, określając maksymalny poziom pozaodsetkowych kosztów kredytu, konieczne jest przyjęcie podejścia elastycznego i dostosowanego do realiów rynkowych, w tym aktualnej polityki pieniężnej. Zbyt niski lub sztywno określony limit, nieuwzględniający zmniejszających się przychodów odsetkowych, może w praktyce prowadzić do zaburzenia opłacalności świadczenia usług płatniczych, zwłaszcza wśród podmiotów spoza sektora bankowego, których model finansowania oparty jest na innych zasadach niż depozytowo-kredytowy. Z tego względu, wysokość limitu powinna być ustalana z uwzględnieniem nie tylko celu ochrony konsumenta, ale również aktualnych i przewidywanych trendów rynkowych, w tym kierunku	

		zmian stóp procentowych i ich wpływu na modele przychodowe uczestników rynku usług płatniczych i kredytowych. Zaproponowany przez Organ w art. 62 ust. 1 Projektu ustawy limit kosztów pozaodsetkowych związanych z kartami kredytowymi w wysokości 2% kwoty limitu kredytowego dla danego miesiąca jest limitem zaniżonym, który nie jest proporcjonalny do ponoszonych przez instytucje płatnicze kosztów, w tym kosztów stałych, związanych ze świadczonymi usługami płatniczymi. Zaproponowane przez Urząd w projektowanym przepisie art. 62 Projektu ustawy w ogóle nie uwzględniają dotychczasowego stanowiska KNF zawartego w Stanowisku Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego w sprawie stosowania przez podmioty nadzorowane przepisów i zasad dotyczących pozaodsetkowych kosztów kredytu konsumenckiego z dnia 31 stycznia 2024 r. („Wytyczne”), które zgodnie z informacją przekazaną w Wytycznych, były konsultowane i z Urzędem i z Ministerstwem Sprawiedliwości. Wskazujemy, że Wytyczne były dla firm podstawą do takiej strukturyzacji oferowanych produktów kart kredytowych, które będą spełniały wymogi zawarte w Wytycznych, a skutkiem wydania przez KNF Wytycznych było wytworzenie się rynkowego ‘acquis’ (dorobku) i najlepszych praktyk rynkowych w tym zakresie. Wytyczne wprowadziły do obrotu prawnego i praktyki rynkowej 3 podstawowe pojęcia związane z oferowaniem kart kredytowych, które uczestnicy rynkowi inkorporowali do oferowanych przez siebie produktów tj. pojęcie wydania, obsługi oraz używania karty kredytowej. Dodatkowo, w ocenie KNF zawartej w Wytycznych, koszty wydania, obsługi oraz używania karty kredytowej nie powinny wchodzić w zakres pojęcia pozaodsetkowych kosztów kredytu (w rozumieniu art. 7202-7205 Kodeksu cywilnego), a koszty te powinny być ekwiwalentne i proporcjonalne do oferowanych usług. Propozycja projektodawcy zawarta w art. 62 ust. 1 Projektu ustawy całkowicie zrywa z tym dotychczasowym stanowiskiem KNF zawartym	

			w Wytycznych zaliczając do kosztów pozaodsetkowych karty kredytowej wszystkie kategorie kosztów które nie są odsetkami. Dokonując takiej ogólnej regulacji projektodawca w ogóle nie wziął pod uwagę, że przynajmniej część kosztów związanych z kartą kredytową (używanie karty kredytowej) są kosztami, które są całkowicie niezależne od wydawcy karty kredytowej, a związane są z częstotliwością i sposobem używania karty kredytowej przez użytkownika. Inaczej ujmując, niezależnie od okoliczności, jak często użytkownik będzie korzystał z karty kredytowej, co jest związane z obowiązkiem każdorazowego ponoszenia kosztów przez wydawcę karty kredytowej na rzecz uczestników schematów płatniczych, w obecnie zaproponowanym kształcie kosztów pozaodsetkowych wydawca karty będzie limitowany niskim poziomem kosztów pozaodsetkowych niezależnie od sposobu i częstotliwości korzystania z karty kredytowej przez użytkownika. W związku z powyższym postulujemy o usunięcie zapisów art. 62 dotyczących kosztów pozaodsetkowych odnoszących się do kredytu w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym oraz umowy o kartę kredytową.	
443.	Art. 62 ust. 2 pkt 2	Fundacja Fintech Poland	Ustawa przewiduje, iż podwyższenie limitu kredytowego nie może skutkować zwiększeniem limitu kosztów pozaodsetkowych związanych z kredytem w karcie kredytowej. W naszej ocenie takie rozwiązanie jest nieuzasadnione z punktu widzenia zasad ekonomii oraz zasady proporcjonalności. W związku z powyższym rekomendujemy wykreślenie tego przepisu z tekstu ustawy. Alternatywnie, postulujemy jego modyfikację w kierunku większej proporcjonalności, tak aby regulacja uwzględniała realia rynkowe oraz specyfikę produktów kredytowych, umożliwiając adekwatne dostosowanie limitu kosztów do zmieniającego się limitu kredytowego. <u>Propozycja ewentualnego alternatywnego nowego brzmienia artykułu:</u>	Uwaga nieuwzględniona. Wprowadzenie limitu stanowi implementację art. 31 ust. 1 dyrektywy 2023/2225. Projektodawca zdecydował pozostawić wysokość limitu na poziomie zaproponowanym w projekcie skierowanym do konsultacji.

			<i>Art. 62 Ust 2</i> <i>2) dla umowy o kartę kredytową: podwyższenie wysokości limitu stanowi podstawę dla wyliczenia nowego poziomu maksymalnych kosztów pozaodsetkowych począwszy od pierwszego okresu rozliczeniowego po upływie 6 miesięcy od daty podwyższenia limitu;</i>	
444.	Art. 62 ust. 2 pkt 2	Związek Przedsiębiorców i Pracodawców	Ustawa przewiduje, że podwyższenie limitu kredytowego nigdy nie może prowadzić do wzrostu limitu kosztów pozaodsetkowych związanych z kredytem w karcie kredytowej. W naszej ocenie takie rozwiązanie jest nieuzasadnione ekonomicznie i nieproporcjonalne. Rekomendujemy, aby zapis ten usunąć. Alternatywnie, rekomendujemy, aby uczynić go chociaż nieco bardziej proporcjonalnym. <u>Propozycja ewentualnego alternatywnego zapisu:</u> <i>Art. 62 Ust 2</i> <i>2) dla umowy o kartę kredytową: podwyższenie wysokości limitu stanowi podstawę dla wyliczenia nowego poziomu maksymalnych kosztów pozaodsetkowych począwszy od pierwszego okresu rozliczeniowego po upływie 6 miesięcy od daty podwyższenia limitu;</i>	Uwaga wyjaśniona. Przepis doprecyzowano. Projektodawca zdecydował jednak pozostawić wysokość limitu na poziomie zaproponowanym w projekcie skierowanym do konsultacji.
445.	Art. 62 ust. 2 pkt 2	Federacja Przedsiębiorców Polskich	Ustawa przewiduje, że podwyższenie limitu kredytowego nigdy nie może prowadzić do wzrostu limitu kosztów pozaodsetkowych związanych z kredytem w karcie kredytowej. W naszej ocenie takie rozwiązanie jest nieuzasadnione ekonomicznie i nieproporcjonalne. Rekomendujemy, aby zapis ten usunąć. Alternatywnie, rekomendujemy, aby uczynić go chociaż nieco bardziej proporcjonalnym. Propozycja ewentualnego alternatywnego zapisu: <i>Art. 62 Ust 2</i>	Uwaga wyjaśniona. Przepis doprecyzowano. Projektodawca zdecydował jednak pozostawić wysokość limitu na poziomie zaproponowanym w projekcie skierowanym do konsultacji.

			2) dla umowy o kartę kredytową: podwyższenie wysokości limitu stanowi podstawę dla wyliczenia nowego poziomu maksymalnych kosztów pozaodsetkowych począwszy od pierwszego okresu rozliczeniowego po upływie 6 miesięcy od daty podwyższenia limitu;	
446.	art. 62 ust. 2	Polska Organizacja Niebankowych Instytucji Płatności PONIP	Proponuje się zmianę art. 62 ust. 2 Projektu w taki sposób, żeby nadać mu numerację art. 62 ust. 3 oraz wprowadzić zasadę proporcjonalności polegającą na tym, że maksymalne pozaodsetkowe koszty kredytu odnosi się do limitu kredytowego udostępnionego konsumentowi w aktualnie udostępnionej wysokości. Oznacza to, że do dnia poprzedzającego dzień podwyższenia lub obniżenia limitu, koszty są obliczane według wzoru „L x __%”, gdzie jako L rozumiana jest wysokość limitu w wysokości obowiązującej na ten dzień, a od kolejnego dnia, w którym limit kredytowy został podwyższony lub obniżony, stosuje się tę nową jego wysokość. Przyjęcie takiego rozwiązania powoduje, że niezależnie od okoliczności czy wysokość limitu kredytowego zostanie zwiększona czy też zmniejszona, taka zmiana zostanie uwzględniona proporcjonalnie w maksymalnych pozaodsetkowych kosztach kredytu. Jednocześnie wskazujemy, że praktyczną konsekwencją przyjęcia brzmienia art. 62 ust. 2 Projektu w wersji zaproponowanej przez Projektodawcę, gdzie brak jest ram czasowych, w który ewentualnie należałoby na potrzeby obliczania kosztów pozaodsetkowych wcześniejszy (niższy) limit kredytowy będzie, że nawet w sytuacji, gdy wydawca karty dokona podwyższenia konsumentowi limitu kredytowego w długim okresie po dniu zawarcia umowy, np. 5 lat później, i tak będzie zobowiązany do przyjęcia pierwotnej wysokości limitu kredytowego z dnia zawarcia umowy. Przyjęcie zatem przepisu w oryginalnie zaproponowanej treści będzie prowadziło do sytuacji braku równowagi kontraktowej pomiędzy wydawcą karty kredytowej a konsumentem, a w konsekwencji braku interesu wydawców do zwiększania limitów kredytowych. Dlatego też, jeżeli miałoby nie zostać przyjęta propozycja komentowanego przepisu zawarta w art. 62 ust. 3 Propozycji, proponuje się przyjęcie alternatywnej wersji tego przepisu, wprowadzającej limit	Uwaga wyjaśniona. Przepis doprecyzowano. Projektodawca zdecydował jednak pozostawić wysokość limitu na poziomie zaproponowanym w projekcie skierowanym do konsultacji.

			czasowy, w ramach którego podwyższenie limitu kredytowego będzie powodowało konieczność uwzględnienia wcześniejszej wysokości limitu kredytowego na potrzeby obliczenia maksymalnych pozaodsetkowych kosztów kredytu, jak następuje: „W przypadku gdy zmienia się wysokość udzielonego limitu kredytowego w rachunku oszczędnościowo- rozliczeniowym lub w umowie o kartę kredytową w okresie 60 dni od dnia zawarcia umowy do obliczenia maksymalnej wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu stosuje się dotychczasową wysokość udzielonego limitu kredytowego.”.	
447.	art. 62 ust. 3	Polska Organizacja Niebankowych Instytucji Płatności PONIP	Proponuje się zmianę art. 62 ust. 3 Projektu w taki sposób, żeby nadać mu numerację art. 62 ust. 4 oraz zmianę treściową polegającą na doprecyzowaniu, że pozaodsetkowe koszty kredytu związane są z udzielonym limitem kredytowym, oraz zaktualizowanie na końcu przepisu odniesienia do ust. 1-3, w miejsce ust. 1-2 Projektu.	Uwaga wyjaśniona. Przepis doprecyzowano. Projektodawca zdecydował jednak pozostawić wysokość limitu na poziomie zaproponowanym w projekcie skierowanym do konsultacji.
448.	art. 62 ust. 4	Związek Przedsiębiorców i Pracodawców	W związku z chęcią uniknięcia wątpliwości interpretacyjnych, proponujemy wyraźne wskazanie, że do umów o kartę kredytową nie stosuje się przepisów art 59-61 ustawy: <u>Propozycja zapisu:</u> Art. 62 ust. 4 Do kredytu w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym oraz umowy o kartę kredytową, o której mowa w art. 2 pkt 34 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2015/751 z dnia 29 kwietnia 2015 r. w sprawie opłat interchange, nie stosuje się przepisów art. 59 – 61 ustawy.	Uwaga wyjaśniona. Przepis doprecyzowano. Projektodawca zdecydował jednak pozostawić wysokość limitu na poziomie zaproponowanym w projekcie skierowanym do konsultacji.

449.	art. 62 ust. 4	Fundacja Fintech Poland	W celu wyeliminowania potencjalnych wątpliwości interpretacyjnych, rekomendujemy wyraźne wskazanie, iż przepisy art. 59–61 ustawy nie mają zastosowania do umów o kartę kredytową. <u>Propozycja zapisu:</u> <i>Art. 62 ust. 4</i> <i>Do kredytu w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym oraz umowy o kartę kredytową, o której mowa w art. 2 pkt 34 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2015/751 z dnia 29 kwietnia 2015 r. w sprawie opłat interchange, nie stosuje się przepisów art. 59 – 61 ustawy.</i>	Uwaga nieuwzględniona. Maksymalna wysokość kosztów pozaodsetkowych dla rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego jest określona w art. 62 projektowanej ustawy.
450.	art. 62 ust. 4	Federacja Przedsiębiorców Polskich	W związku z chęcią uniknięcia wątpliwości interpretacyjnych, proponujemy wyraźne wskazanie, że do umów o kartę kredytową nie stosuje się przepisów art 59-61 ustawy: Propozycja zapisu: <i>Art. 62 ust. 4 Do kredytu w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym oraz umowy o kartę kredytową, o której mowa w art. 2 pkt 34 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2015/751 z dnia 29 kwietnia 2015 r. w sprawie opłat interchange, nie stosuje się przepisów art. 59 – 61 ustawy.</i>	Uwaga nieuwzględniona. Maksymalna wysokość kosztów pozaodsetkowych dla rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego jest określona w art. 62 projektowanej ustawy.
451.	Art. 62	Konfederacja Lewiatan	I. Zauważyć należy iż limit maksymalnych pozaodsetkowych kosztów kredytu dla kart kredytowych i kredytów w rachunku płatniczym może prowadzić w praktyce do ograniczenia dostępności usługi – po wyczerpaniu limitu kredytodawca byłby zmuszony świadczyć usługę za darmo. II. Rekomendowane jest wskazanie, że w przypadku tych umów, o których mowa w projektowanym art. 62, nie stosuje się przepisów z art 59-61 ustawy, które zawierają postanowienia charakterystyczne dla kredytów ratalnych (pożyczek).	Uwaga wyjaśniona. Przepis doprecyzowano. Projektodawca zdecydował jednak pozostawić wysokość limitu na poziomie zaproponowanym w projekcie skierowanym do konsultacji.

		III. Aktualnie określona wartość limitu jest na zbyt niskim poziomie. Mając na uwadze szereg obowiązków i kosztów, które obciążają kredytodawcę, postulujemy propozycje podwyższenia limitu do 4/5 % przy pozostawieniu zaprojektowanego mechanizmu. IV. Kluczowa też jest kwestia rozumienia kosztów pozaodsetkowych, czy obejmują koszty zw. z instrumentem płatniczym oraz ich wyłączenie wprost w przepisie. Wnosimy o rozważenie doprecyzowania definicji kosztów, które znajdują się w limicie. W naszej ocenie uzasadnione jest, aby w limicie znalazły się koszty, które konsument jest zobowiązany ponieść, korzystając z kredytu, takie jak: opłata za kartę, za skorzystanie z limitu kredytowego, itd. Należy natomiast wprost doprecyzować, że w limicie nie znajdują się koszty, których konsument nie musi ponosić czyli opłaty opcjonalne (zależące od jego aktywności) – dotyczy to, przykładowo, kosztów wypłat gotówki z bankomatów, kosztów transakcji zagranicznych, przelewów z karty kredytowej, etc. Projekt powinien to wyraźnie wskazywać, dla uniknięcia możliwych wątpliwości. Projektowany art. 62 ust 2 przewiduje, że podwyższenie limitu kredytowego nigdy nie może prowadzić do wzrostu limitu kosztów pozaodsetkowych związanych z kredytem w karcie kredytowej. Takie rozwiązanie jest nieuzasadnione ekonomicznie i nieproporcjonalne, choć można zidentyfikować obawę stojącą za propozycją jego wprowadzenia. Rekomendujemy w pierwszej kolejności, aby to ograniczenie w ust 2 zostało usunięte; alternatywnie, aby przynajmniej wprowadzić większą równowagę i zezwolić na wzrost limitu kosztów pozaodsetkowych w przypadku zmiany limitu kredytowego, aczkolwiek w sposób proporcjonalny i równoważący interesy obu stron umowy tak aby to ograniczenie obowiązywało wyłącznie przez określony czas, np. przez 6 miesięcy od daty podwyższenia limitu.	

452.	Art. 63	Fundacja Fintech Poland	Przepis nie precyzuje, czy wymóg harmogramu spłaty dotyczy również karty kredytowej jako kredytu konsumenckiego.	Uwaga wyjaśniona. Tak, jeżeli wynika z umowy na czas oznaczony.
453.	art. 65	Konfederacja Lewiatan	Dodanie do ust. 2 słowa „niezwłocznie” może powodować trudności w procesie obsługi spraw nabytych. Przepis nie jest jednoznaczny, pozostawia możliwość subiektywnej oceny niezwłoczności zawiadomienia. Kwestia dotycząca terminu zawiadomienia o cesji została uregulowana w art. 26 ust. 2 UNPL. Zgodnie z nim w przypadku przeniesienia na nabywcę kredytu praw kredytodawcy wynikających z nieobsługiwanej umowy o kredyt lub wierzytelności z tytułu nieobsługiwanej umowy o kredyt, nabywca kredytu lub przedstawiciel albo podmiot obsługujący kredyty, w terminie 21 dni od dnia tego przeniesienia, bezpłatnie przekazuje kredytobiorcy napisaną jasnym i powszechnie zrozumiałym językiem informację zawierającą informacje o nabyciu i związanym z nich szczegółach. W związku z powyższym rekomendujemy usunięcie zwrotu „niezwłocznie” albo ujednolicenie i przyjęcie dla zawiadomienia, o którym mowa w art. 65 ust. 2 niniejszego projektu - terminu min. 21 dni od dnia cesji (jaki terminu adekwatnego w realiach praktyki rynkowej). Z praktyki rynkowej wynika, iż dane dotyczące wierzytelności często nie są przekazywane w dniu przeniesienia, lecz kilka a nawet kilkanaście dni roboczych później. Nabiera to znaczenia w szczególności przy nabywaniu portfeli masowych, gdzie należy zadbać szczególnie o kompletność i jakość danych, które importuje się do systemu nowego nabywcy, aby przygotować się do kompleksowej obsługi zadłużenia kredytobiorców Zaproponowana zmiana nie spowoduje pogorszenia sytuacji konsumenta i zagwarantuje jego należyte poinformowanie o przeniesieniu umowy o kredyt na osobę trzecią (spełni więc cel wynikający z art. 39 Dyrektywy 2023/2225.	Uwaga uwzględniona kierunkowo.

454.	Art. 65 ust. 2	Związek Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce	Proponowana zmiana ma charakter zapewnienia spójności systemu prawa, gdyż kwestia zawiadomienia konsumenta o przelewie wierzytelności jest już uregulowana przepisami prawa, a zaproponowana treść przepisu jest niezgodna z obowiązującym prawem. Kwestia dotycząca terminu zawiadomienia o cesji została uregulowana w art. 26 ust. 2 ustawy o podmiotach obsługujących kredyty i nabywch kredytów (implementującej Dyrektywę 2021/2167 w sprawie podmiotów obsługujących kredyty i nabywców kredytów). Zgodnie z tym przepisem w przypadku przeniesienia na nabywcę kredytu - praw kredytodawcy wynikających z nieobsługiwanej umowy o kredyt lub wierzytelności z tytułu nieobsługiwanej umowy o kredyt, nabywca kredytu lub przedstawiciel albo podmiot obsługujący kredyty, w terminie 21 dni od dnia tego przeniesienia, bezpłatnie przekazuje kredytobiorcy napisaną jasnym i powszechnie zrozumiałym językiem informację zawierającą informacje o nabyciu i związanych z nim szczegółach. W związku z powyższym rekomendujemy usunięcie zwrotu „niezwłocznie” albo ujednolicenie i przyjęcie dla zawiadomienia, o którym mowa w art. 65 ust. 2 niniejszego Projektu ustawy - terminu 21 dni od dnia cesji (jako terminu również adekwatnego w realiach praktyki rynkowej). Z praktyki tej wynika, iż dane dotyczące wierzytelności często nie są przekazywane w dniu przeniesienia, lecz kilka a nawet kilkanaście dni roboczych później. Nabiera to znaczenia w szczególności przy nabywaniu portfeli masowych, gdzie należy zadbać szczególnie o kompletność i jakość danych, które importuje się do systemu nowego nabywcy, aby przygotować się do kompleksowej obsługi zadłużenia kredytobiorców. Obowiązek powiadomienia klienta zgodnie z przepisem spoczywa na kredytodawcy jednak w rzeczywistości jest w wielu przypadkach w drodze umowy przeniesiony na nabywcę. Zaproponowana zmiana nie spowoduje pogorszenia sytuacji konsumenta i zagwarantuje jego realne i należyte poinformowanie o przeniesieniu	Uwaga uwzględniona kierunkowo.

			umowy o kredyt na osobę trzecią (spełni więc cel wynikający z art. 39 Dyrektywy 2023/2225). Propozycja zapisu: a) art. 65 ust. 2 otrzymuje brzmienie: <i>“2. Kredytodawca zawiadamia konsumenta, na trwałym nośniku, o przelewie wierzytelności w terminie 21 dni od daty przelewu wierzytelności, chyba że kredytodawca, w porozumieniu z nabywcą wierzytelności, nadal zajmuje się obsługą kredytu konsumenckiego.”</i>	
455.	Art. 66	Związek Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce	Uwagi wstępne: Sektor finansowy w Polsce zgłasza szereg uwag i zastrzeżeń wobec obecnego kształtu Sankcji Kredytu Darmowego (SKD), które zostały szczegółowo opisane m.in. w stanowisku Komitetu Stabilności Finansowej (KSF)⁷. Niezbędne jest wypracowanie rozwiązań zapewniających równowagę w relacjach kredytobiorców i kredytodawców. Trwające prace nad Projektem nowej ustawy o kredycie konsumenckim powinny prowadzić do uregulowania sankcji kredytu darmowego – nie tylko jako instytucji o charakterze skutecznym i odstraszającym, lecz również proporcjonalnym do skali naruszeń. Nowe regulacje powinny także ograniczyć możliwość nadużywania przepisów prawnych służących ochronie konsumentów przez inne, profesjonalne grupy interesariuszy. KSF wskazuje, że obecna forma SKD może osłabiać zaufanie do sektora bankowego, destabilizować warunki prowadzenia działalności i zwiększać ryzyko systemowe. Ta obserwacja odnosi się także do sektora pożyczkowego, który również narażony jest na to ryzyko.	Uwaga wyjaśniona. Przepis wykonuje obowiązek zapewnienia sankcji, przewidziany w art. 44 dyrektywy 2023/2225. Sankcję utrzymano, dokonano przeglądu obowiązków objętych tą sankcją.

⁷ https://nbp.pl/wp-content/uploads/2025/03/Uchwala-79-ws.-stanowiska-SKD_21.03.2025.pdf

			Uwagi szczególne: 1) Art. 66 ust. 1 Projektu ustawy W naszej ocenie żadne naruszenie przepisów Projektu Ustawy nie powinno być sankcjonowane w sposób, który w rzeczywistości stanowi bezpodstawne wzbogacenie po stronie konsumenta. O ile można zgodzić się zarówno z unijnym jak i z polskim projektodawcą, że niektóre zachowania czy zaniechania po stronie kredytodawców mogą być sankcjonowane, to przysporzenie w postaci możliwości zachowania kwoty całego kapitału kredytu przez konsumenta jest propozycją zdecydowanie zbyt daleko idącą. Unijny prawodawca w artykule 44 ust. 1 Dyrektywy CCD II przyznał możliwość państwom członkowskim do ustanawiania lokalnych przepisów dotyczących kar mających zastosowanie w przypadku naruszenia przepisów krajowych przyjętych zgodnie z Dyrektywą CCD II, natomiast wyraźnie zazaczył, że jedną z cech takiej kary musi być jej proporcjonalność do przedmiotowego naruszenia przepisów. Nie można zgodzić się z przepisem nakładającym sankcję (karę) na kredytodawcę, która w żadnej mierze nie jest proporcjonalna do naruszenia. Jeśli kredytodawca udzieliłby kredytu konsumentowi bez wniosku konsumenta, czy też bez udzielenia przez niego wyraźnej zgody na zawarcie umowy, czy domniemywał taką zgodę, a środki zostałyby wypłacone na konto konsumenta, to należy twierdzić, że konsument powinien po prostu zwrócić kapitał kredytu bez żadnych kosztów kredytu (odsetek i kosztów pozaodsetkowych).	

		Ani naruszenie art. 46 ust. 1-3, ani też żadne inne naruszenie przepisów Projektu Ustawy, nie powoduje takiego uszczerbku czy szkody po stronie konsumenta, które uzasadniałoby de facto bezpodstawne wzbogacenie konsumenta. Dodatkowo, konstrukcja prawna art. 66 ust. 1 Projektu ustawy jest wadliwa, gdyż uprawnienie kształtujące konsumenta, pojawiające się <i>ex lege</i>, nie wymaga nawet jego oświadczenia, co jest absolutnie sprzeczne z istotą zobowiązań cywilnoprawnych, których emanacją jest stosunek kredytowy. Mając powyższe na uwadze proponujemy następujące brzmienie art. 66 ust. 1 Projektu ustawy: Propozycja zapisu: a) art. 66 ust. 1 otrzymuje brzmienie: <i>1. W przypadku udzielenia przez kredytodawcę kredytu konsumenckiego z naruszeniem art. 46 ust. 1–3 konsument jest zobowiązany do zwrotu kredytu konsumenckiego bez odsetek, innych kosztów kredytu należnych kredytodawcy oraz wszelkich innych kosztów w terminie i w sposób ustalony w umowie o kredyt konsumencki, po złożeniu kredytodawcy pisemnego oświadczenia.”</i> 2) Art. 66 ust. 3 Projektu ustawy Naszym zdaniem, nie ma żadnych przesłanek do objęcia SKD przepisów o ocenie zdolności kredytowej. Ocena zdolności kredytowej powinna być poddawana analizie i ocenie ze strony organu nadzorującego, ale nie powinna być przedmiotem sankcji kredytu darmowego, która ma	

			charakter cywilnoprawny. Sankcjonowanie błędnej oceny zdolności kredytowej poprzez SKD może powodować kwestionowanie praktycznie każdej decyzji kredytowej, co może stworzyć problem systemowy masowego kwestionowania decyzji kredytodawców oraz występowania z roszczeniami. Sądy, w tym biegli sądowi nie mają instrumentarium do weryfikacji poprawności dokonywanej oceny zdolności kredytowej - posiada je organ nadzoru. Można sobie wyobrazić gdy w toku postępowania sądowego sąd powołuje biegłego, w celu weryfikacji dokonanej oceny, biegły taką ocenę kwestionuje, podczas gdy organ nadzoru nie kieruje w stronę kredytodawcy żadnych zastrzeżeń związanych z jego polityką kredytową, zaś portfel kredytowy kredytodawcy jest "zdrowy". Zmiana paradygmatu celu oceny zdolności kredytowej, w tym przypadku, nie powoduje konieczności objęcia tych przepisów tak dolegliwą i surową sankcją. Nie ulega wątpliwości, iż będą występowały przypadki, w których kredytodawca dokona w prawidłowy sposób oceny zdolności konsumenta, a mimo to konsument nie spłaci zobowiązania. Ustawa nie definiuje jednoznacznie sposobu dokonania oceny zdolności kredytowej, a jedynie wskazuje katalog danych wymaganych do dokonania tejże oceny, pozostawiając w gestii kredytodawcy sposób ich wykorzystania. Oznacza to, że każdorazowo prawidłowość oraz sposób wykorzystania danych może być przedmiotem subiektywnej oceny konsumenta, co może prowadzić do podważania prawidłowości tej oceny nawet przez tych klientów, którzy dokonali spłaty w kwotach i terminach ustalonych w umowie. Tym samym kredytodawca, pomimo dochowania należytej staranności i zastosowania się do przepisów ustawy, nie będzie w stanie zapewnić swoimi działaniami uniknięcia sytuacji, kiedy klienci, nawet ci którzy dokonali spłaty całego kredytu, będą powoływać się na sankcję	

			kredytu darmowego i dochodzić swoich roszczeń przed polskimi sądami, bowiem taką możliwość daje im sam projektodawca. W praktyce spowoduje to, że każdy konsument, zarówno ten co nie spłaci kredytu, ale również ten który kredyt spłaci, będzie mógł podważać na drodze sądowej prawidłowość dokonanej oceny zdolności kredytowej przez kredytodawcę i żądać zwrotu kosztów kredytu (lub obniżenia zobowiązania o te koszty). Z pewnością można spodziewać się, że niewątpliwym skutkiem wprowadzenia regulacji o takiej treści będzie sytuacja, <u>w której polskie sądy będą musiały się zmierzyć z ogromną ilością postępowań w przedmiocie właśnie sankcji kredytu darmowego.</u> Biorąc powyższe pod uwagę, postulujemy usunięcie z katalogu przepisów, których naruszenie skutkuje sankcją kredytu darmowego, przepisów o ocenie zdolności kredytowej. Propozycja zapisu: a) art. 66 ust. 3 otrzymuje brzmienie: <i>„3. W przypadku naruszenia przez kredytodawcę art. 46 ust. 5, art. 47 ust. 2, art. 48 ust. 1 pkt 4–10 i 12, art. 48 ust. 2, art. 50, art. 52 ust. 1 pkt 1, art. 56, art. 59 i art. 62 konsument, po złożeniu kredytodawcy pisemnego oświadczenia, zwraca kredyt bez odsetek i innych kosztów kredytu należnych kredytodawcy, w terminie i w sposób ustalony w umowie o kredyt konsumencki.”</i> 3) Art. 66 ust. 4 Projektu ustawy	

			Doceniamy fakt, że projektodawca wprowadził element miarkowania SKD. Był to od dawna racjonalny postulat środowiska finansowego. Zauważamy jednak, że projektodawca wprowadził dodatkowy katalog naruszeń, które dotychczas nie były objęte SKD. Nie ma żadnego uzasadnienia dla ustanawiania SKD za: • rodzaj umowy • niewskazanie skutków braku płatności, • brak informacji o wybranym przez konsumenta trwałym nośniku, • warunkach rozwiązania umowy. Nie są to przypadki, które mają jakikolwiek wpływ na dokonywaną przez klienta ocenę zakresu zaciąganego zobowiązania. Zwiększenie katalogu naruszeń umożliwiających SKD wprowadzi chaos prawny i przyczyni się do wzrostu działań podejmowanych przez tzw. kancelarie odszkodowawcze. W przypadku tych naruszeń, które są objęte uprawnieniem sądu do miarkowania SKD, rekomendujemy doprecyzowanie, że sankcja uruchamia się, jeżeli naruszenie może mieć istotny wpływ na zdolność konsumenta do dokonania oceny zakresu zaciąganego przez niego zobowiązania. Propozycja zapisu: a) art. 66 ust. 4 otrzymuje brzmienie: <i>„4. W przypadku naruszenia przez kredytodawcę art. 48 ust. 1 pkt 3, 14–15, 18, art. 53, art. 55 ust. 1 pkt 4, 5 i 7 oraz art. 55 ust. 2–5 konsument, po złożeniu kredytodawcy pisemnego oświadczenia, zwraca</i>	

		<i>kredyt z odsetkami w wysokości połowy odsetek umownych, bez innych kosztów kredytu należnych kredytodawcy, w terminie i w sposób ustalony w umowie o kredyt konsumencki, jeżeli to naruszenie mogło mieć istotny wpływ na zdolność konsumenta do dokonania oceny zakresu zaciąganego przez niego zobowiązania.”</i> 3) Art. 66 ust. 9 Projektu ustawy Przepis art. 66 ust. 9 Projektu ustawy wyznacza termin zawity na uprawnienie konsumenta do złożenia oświadczenia o skorzystaniu z sankcji kredytu darmowego. Przepis ten sformułowany jest nieprawidłowo i nie przystaje do sposobu określania terminów prawa cywilnego, do których kategorii należą terminy zawite. Gdyby przyjąć, że początek biegu tego terminu następuje dopiero z chwilą, gdy kredytobiorca spłaci całkowitą kwotę do zapłaty, to doprowadziłoby to do kuriozalnego wniosku, że rozpoczęcie terminu do wykonania uprawnienia przez konsumenta zależy od woli samego konsumenta, który równie dobrze będzie mógł dopuścić do sytuacji, że termin ten nie zacznie nigdy biec, pozostawiając jedną ze stron stosunku prawnego (kredytodawcę), w stanie wiecznej niepewności prawnej. To jest niedopuszczalne w świetle podstawowych zasad systemu prawa cywilnego, którego pochodną jest stosunek kredytowy. Już dziś termin do złożenia oświadczenia o skorzystaniu z sankcji kredytu darmowego, określony w art. 45 ust. 5 UKK budzi wątpliwości, z uwagi na użycie niejednoznacznego sformułowania „wykonania umowy”. Sądy jednak obecnie coraz częściej przyjmują racjonalną	

		interpretację art. 45 ust. 5 u.k.k. wskazując na intencję przepisu i jego praktyczny wymiar. Tytułem przykładu, wskazujemy na uzasadnienie wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 13 czerwca 2018 r. (sygn. akt. XIV C 1375/17), w którym Sąd ten podnosi, iż „<i>W ocenie Sądu nie może budzić wątpliwości, że w art. 45 ust. 5 ustawy o kredycie konsumenckim chodzi o dzień wykonania umowy przez pożyczkodawcę, czyli dzień przekazania kwoty pożyczki. Przemawia za tym fakt, że w przeciwnym wypadku unicestwiony byłby cel tego przepisu. Ma on za zadanie ograniczyć uprawnienie konsumenta krótkim terminem prekluzyjnym, tak aby ustabilizować stosunek prawny i aby pożyczkodawca nie pozostawał w nieskończoność w niepewności co do zakresu swojej wierzytelności. Gdyby zaś wygaśnięcie uprawnienia zależało od wykonania umowy przez pożyczkobiorcę (konsumenta), mógłby on przez jej celowe niewykonywanie odwlekać upływ tego terminu. Niedopuszczalne jest, aby jedna ze stron stosunku prawnego mogła według własnej woli regulować rozpoczęcie biegu terminu wygaśnięcia jej uprawnienia.</i>”. Pogłębione uzasadnienie prawne stanowiska, iż uprawnienie prawokształtujące z dzisiejszego art. 45 ust. 1 UKK wygasa po upływie roku od dnia wykonania umowy zostało także zawarte w wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy Mokotowa z dnia 11 sierpnia 2023 r. (sygn. akt. II C 2268/22⁸). Sąd w tym wyroku wskazał co następuje: <i>„W doktrynie i orzecznictwie ukształtował się pogląd, że obliczanie terminu prekluzyjnego może mieć dwojaki charakter - a tempore facti (wiedza rzeczywista od daty powstania określonej okoliczności) lub a tempore scientiae (możliwość przypisania wiedzy - od chwili, w której można byłoby przypisać wiedzę o danym fakcie). Treść przepisu art. 45 ust. 5 u.k.k. nie wskazuje na to, aby wprowadzając określony w nim termin ustawodawca kierował się czasem, kiedy konsument poweźmie wiedzę o istnieniu podstaw do skorzystania z prawa przewidzianego w</i>	

⁸ wyrok Sądu Rejonowego dla Warszawy Mokotowa z dnia 11 sierpnia 2023 r., sygn. akt. II C 2268/22; opubl. LEX nr 3616371

			art. 45 ust. 1 u.k.k. W przepisie tym nie ma bowiem znaczenia wiedza o danym fakcie, ale konkretny fakt - data wykonania umowy pożyczki. Sąd Rejonowy podziela pogląd, że przez wykonanie umowy kredytu konsumenckiego (zwłaszcza w stosunku do umów będących w realizacji) należy rozumieć datę spełnienia przez bank świadczenia charakterystycznego dla tej umowy, to jest datę uruchomienia kredytu. O wykonaniu takiej umowy można mówić wówczas, gdy kredytobiorca uzyskał przedmiot kredytu na własność, bądź gdy stworzono mu prawną możliwość wykorzystania przedmiotu kredytu. Sąd Rejonowy stoi na stanowisku, że wykonanie umowy w tym przypadku nie może być rozumiane jako wykonanie przez obie strony wszystkich wynikających z niej świadczeń, gdyż wtedy końcowy termin na skorzystanie z uprawnienia przewidzianego w <u>art. 45 u.k.k.</u> w niektórych przypadkach mógłby stać się niedookreślony (por. M. Grochowski, Komentarz do art. 45 Ustawy o kredycie konsumenckim (w:) K. Osajda (red.) Ustawa o kredycie konsumenckim. Komentarz, opubl. Legalis; por. wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 13 czerwca 2018 r., sygn. akt XVI C 1375/17, opubl. Legalis). Należy zatem przyjąć, że termin przewidziany w powołanym art. 45 ust. 5 u.k.k. rozpoczyna swój bieg od daty wykonania umowy kredytu, za którą należy uznać datę spełnienia głównego świadczenia stanowiącego o istocie tej umowy, to jest świadczenia kredytodawcy polegającego na pozostawieniu do dyspozycji kredytobiorcy umówionych środków pieniężnych.” Tymczasem projektodawca zamiast rozwiązać powyższe problemy interpretacyjne i wziąć pod uwagę racjonalne argumenty sądów o stanie niepewności prawnej, istotę terminów zawitych i systemową spójność projektowanych przepisów, proponuje chaos prawny i jeszcze większy stan niepewności, aniżeli jest to dziś.	

			Biorąc powyższe pod uwagę, postulujemy ukształtowanie terminu na skorzystanie z sankcji kredytu darmowego na bazie doświadczeń procesowych i wypowiedzi doktryny w zakresie obecnego brzmienia art. 45 ust. 5 UKK. Propozycja zapisu: a) art. 66 ust. 9 otrzymuje brzmienie: <i>„9. Uprawnienia konsumenta, o których mowa w ust. 3 i 4, wygasają po upływie roku od dnia wypłaty kredytu.”</i>	
456.	Art. 66	Stowarzyszenie Ochrony Konsumentów Aquila	Przepisy dotyczące sankcji kredytu darmowego (SKD) winny zostać doprecyzowane i ujednolicone. Ustawa z jednej strony pozbawia SKD funkcji odstraszałej (zmniejszając sankcję w przypadku mniej poważnych naruszeń ustawy), z drugiej rozszerza zakres stosowania SKD o nowe obowiązki instytucji finansowych względem klienta. Ponadto poddaje pod ocenę sądów kwestie miarkowania sankcji w przypadku sporu między kredytodawcą a konsumentem. W proponowanym kształcie SKD może stać się potencjalnie bardzo dużym problemem dla systemu sądownictwa w Polsce. Należałoby prowadzić dalsze prace nad tymi przepisami w porozumieniu i w konsultacji z przedstawicielami konsumentów oraz instytucji finansowych.	Uwaga wyjaśniona. Przepis wykonuje obowiązek zapewnienia sankcji, przewidziany w art. 44 dyrektywy 2023/2225. Sankcję utrzymano, dokonano przeglądu obowiązków objętych tą sankcją.
457.	Art. 66	Federacja Konsumentów	[...] Co więcej, o ile Sankcja Kredytu Darmowego jest dla konsumentów korzystna i jest idealnym narzędziem w naszych - konsumentów - rękach, które kształtuje funkcjonowanie rynku, to pozostawienie przepisów w zaproponowanej, restrykcyjnej i - jak słuchamy pierwszych analiz ekspertów i sami je czytamy - nieprecyzyjnej formie, może mieć skutek zupełnie odwrotny. Może prowadzić do nadużywania tej sankcji przez wyspecjalizowane kancelarie i grozi zalaniem wymiaru	Uwaga wyjaśniona. Przepis wykonuje obowiązek zapewnienia sankcji, przewidziany w art. 44 dyrektywy 2023/2225. Sankcję utrzymano, dokonano przeglądu

			sprawiedliwości roszczeniami spekulacyjnymi, wśród których sprawy rzeczywiście poszkodowanych konsumentów po prostu zginą. [...]	obowiązków objętych tą sankcją.
458.	Art. 66	Stowarzyszenie Stop Bankowemu Bezprawiu	Nowelizacja ustawy przewiduje miarkowanie sankcji kredytu darmowego, wyodrębniając poziomy sankcji. Nowa regulacja powoduje znaczne osłabienie pozycji konsumenta, stwarzając trudne warunki do samodzielnej egzekucji swoich roszczeń wobec instytucji bankowej w przypadku wystąpienia naruszeń i nieuznania uprawnienia konsumenta przez bank. Nadto w przypadku łagodniejszej sankcji kredytu darmowego wynikającej z ust. 4, na żądanie konsumenta Sąd będzie mógł określić wymiar odsetek i innych kosztów należnych, zatem konsument będzie zobowiązany do wykazania skali naruszeń. Stwarza to trudne warunki dla konsumenta i utrudnia samodzielne egzekwowanie swoich praw. Banki będą kalkulować, które naruszenia są dla nich opłacalne albo które nie niosą dla nich żadnych poważnych konsekwencji. Wobec tego nowa formuła sankcji kredytu darmowego nie będzie miała funkcji odstraszającej, bowiem jedynie w skrajnych przypadkach możliwe będzie zastosowanie najsurowszej sankcji. W konsekwencji, konsument nie otrzymuje gwarancji skutecznej ochrony, jaka istnieje w przypadku jednolitej sankcji kredytu darmowego. Podsumowując, gradacja odpowiedzialności sankcji kredytu darmowego łagodzi odpowiedzialność banków osłabiając jednocześnie pozycję konsumenta wobec czego konsument nie otrzymuje gwarancji skutecznej ochrony.	Uwaga wyjaśniona. Przepis wykonuje obowiązek zapewnienia sankcji, przewidziany w art. 44 dyrektywy 2023/2225. Sankcję utrzymano, dokonano przeglądu obowiązków objętych tą sankcją.

459.	art. 66	Konfederacja Lewiatan	Zasadnicza krytyka projektowanego przepisu dotyczy dwóch aspektów: poważnego braku proporcjonalności oraz daleko idących niejasności. Obie te wady, w powiązaniu, prowadzą do generowania systemowego ryzyka, co w konsekwencji jest szkodliwe tak dla konsumentów, jak i przedsiębiorców. I. Projekt uzależnia wielkość sankcji (brak konieczności spłaty kredytu, brak konieczności spłaty połowy kosztów, brak konieczności spłaty jakichkolwiek kosztów) od rodzaju naruszonych przepisów. Nie rozróżnia natomiast w żaden sposób stopnia naruszenia - inaczej niż interpretujący te przepisy Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Konieczne jest zastosowanie w omawianych przepisach zasady proporcjonalności, a konkretnie, że skutki opisane w art. 66 powinno rodzić tylko naruszenie wskazanych przepisów, które negatywnie wpływa na możliwość oceny zakresu zobowiązania przez konsumenta. Nie jest uzasadnione jednakie traktowanie rażących, intencjonalnych uchybień oraz drobnych, niezawinionych błędów formalnych, takich jak omyłka w formularzu czy brak zaznaczenia pola wyboru. W każdym z tych przypadków sankcja jest maksymalna i oznacza dla kredytodawcy utratę całej wiarygodności lub całości czy części odsetek oraz wszelkich kosztów. Jest to sprzeczne z ugruntowanym orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości UE (m.in. wyrok w sprawie C-42/15, Home Credit Slovakia), które wymaga, aby sankcje były skuteczne, ale i proporcjonalne. II. Karanie kredytodawcy brakiem możliwości pobrania odsetek (w przypadku naruszeń z ust. 3 i 4), a także brakiem możliwości odzyskania odsetek i kapitału (w przypadku naruszeń z ust. 1) narusza zasadę proporcjonalności. III. Z zasadą proporcjonalności niezgodny jest też zbyt szeroki zakres naruszeń, za które grozi sankcja – część z nich ma charakter jednorazowy (np. dostarczenie klientowi dokumentu informacyjnego przed zawarciem aneksu czy naruszenie limitu pozaodsetkowych	Uwaga wyjaśniona. Przepis wykonuje obowiązek zapewnienia sankcji, przewidziany w art. 44 dyrektywy 2023/2225. Sankcję utrzymano, dokonano przeglądu obowiązków objętych tą sankcją.

		kosztów w ujęciu miesięcznym), a część odnosząca się do zgody na zawarcie umowy (składania oświadczenia woli), wad oświadczenia woli oraz ich skutków została już uregulowana w powszechnie obowiązujących przepisach prawa (art. 82 i nast. KC), które zapewniają ochronę. IV. W ust. 3 art. 66 z zakresu objętego przepisem powinny zostać usunięte odniesienia do art. 29 i 40, które dotyczą dokonywania oceny zdolności kredytowej. Powiązanie tych nieprecyzyjnych i otwartych na interpretację norm z automatyczną i maksymalnie dotkliwą sankcją z art. 66 tworzy system, w którym każda decyzja o udzieleniu kredytu jest obarczona nieakceptowalnym ryzykiem prawnym. Kredytodawca może być karany za merytoryczną ocenę ekonomiczną, co jest zaprzeczeniem celu, dla którego sankcja kredytu darmowego została stworzona. Ocena zdolności kredytowej powinna być poddawana ocenie ze strony organu nadzorującego, ale nie powinna być przedmiotem sankcji kredytu darmowego (SKD). Sankcjonowanie błędnej oceny zdolności kredytowej poprzez SKD może powodować kwestionowanie praktycznie każdej decyzji kredytowej, co może stworzyć problem systemowy masowego kwestionowania decyzji kredytodawców oraz występowania z roszczeniami. Sądy, w tym biegli sędziowie, nie mają instrumentarium do weryfikacji poprawności dokonywanej oceny zdolności kredytowej - posiada je organ nadzoru. Można sobie wyobrazić gdy w toku postępowania sądowego sąd powołuje biegłego, w celu weryfikacji dokonanej oceny, biegły taką ocenę kwestionuje, podczas gdy organ nadzoru nie kieruje w stronę kredytodawcy żadnych zastrzeżeń związanych z jego polityką kredytową, zaś portfel kredytowy kredytodawcy jest "zdrowy". V. Miarkowanie sankcji przez sąd przyjęte w ust. 5 mogłoby mieć charakter pozorny, gdyż zgodnie z przepisem sąd mógłby podwyższyć sankcję w stosunku do określonej w przepisie (w ust. 4). Miarkowanie	

			sankcji powinno być dopuszczalne w każdym przypadku i nie powinno prowadzić do podwyższenia wymiaru sankcji, VI. Termin na skorzystanie z sankcji jest zbyt długi – zgodnie z przepisem ma on wygasać po upływie roku od dnia spłaty całkowitej kwoty do zapłaty, co będzie prowadziło do stanu długotrwałej niepewności prawnej po stronie kredytodawców (termin na skorzystanie z sankcji dla klienta, który nie spłaci kredytu, będzie w praktyce nieograniczony). Regulacja tworzy mechanizm w którym nastąpi premiowanie tych klientów, którzy celowo nie spłacają swoich zobowiązań (przez celowe niewykonywanie umowy). Ograniczenie terminu powinno być wyraźne i jednoznaczne, gdyż jest to konieczne dla stabilizacji ryzyka gospodarczego i bezpieczeństwa obrotu, a także wygasać z upływem roku od wcześniejszej z dat np.: terminu spłaty kredytu konsumenckiego oznaczonego w umowie bądź termin dnia zawarcia umowy i udostępnienia kredytu (w tym wypadku jeśli poszczególne obowiązki miałyby się materializować później, można rozróżnić moment, od którego termin biegnie). Reasumując, art. 66 powinien zostać niemal całkowicie przebudowany z uwzględnieniem zasad proporcjonalności i klarowności. Obecna konstrukcja rodzi ryzyka prewencyjnego zaostrzenia polityk kredytowych w związku z powstaniem trudnego do oszacowania ryzyka, zwiększenie presji na system sądownictwa, wygenerowania ryzyka systemowego dla sektora finansowego. Paradoksalnie zaproponowany mechanizm ma charakter antykonsumencki.	
460.	art. 66	Polski Związek Instytucji Pożyczkowych	Zmiana paradygmatu w zakresie sankcji kredytu darmowego – przyznanie dodatkowych uprawnień sądom oraz zapewnienie proporcjonalności sankcji	Uwaga wyjaśniona. Przepis wykonuje obowiązek zapewnienia sankcji, przewidziany w art. 44 dyrektywy 2023/2225. Sankcję utrzymano,

		W naszej ocenie żadne naruszenie przepisów Projektu Ustawy nie powinno być sankcjonowane w sposób, który w rzeczywistości stanowi bezpodstawne wzbogacenie po stronie konsumenta. O ile możemy zgodzić się zarówno z unijnym jak i z polskim projektodawcą, że niektóre zachowania czy zaniechania po stronie kredytodawców powinny być sankcjonowane, to przysporzenie w postaci możliwości zachowania kwoty całego kapitału kredytu przez konsumenta jest propozycją zdecydowanie zbyt daleko idącą. Unijny prawodawca w artykule 44 ust. 1 przyznał możliwość państwom członkowskim do ustanawiania lokalnych przepisów dotyczących kar mających zastosowanie w przypadku naruszenia przepisów krajowych przyjętych zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/2225 z dnia 18 października 2023 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylająca dyrektywę 2008/48/WE („CCD II”), natomiast wyraźnie zaznaczył, że jedną z cech takiej kary musi być jej proporcjonalność do przedmiotowego naruszenia przepisów. Nie można zgodzić się z przepisem nakładającym sankcję (karę) na kredytodawcę, która w żadnej mierze nie jest proporcjonalna do naruszenia. Jeśli kredytodawca udzieliłby kredytu konsumenckiego bez wniosku konsumenta, czy też bez udzielenia przez niego wyraźniej zgody na zawarcie umowy, czy domniemywał taką zgodę, a środki zostałyby wypłacone na konto konsumenta, to należy twierdzić, że konsument powinien po prostu zwrócić kapitał kredytu bez żadnych kosztów kredytu (odsetek i kosztów pozaodsetkowych).	dokonano przeglądu obowiązków objętych tą sankcją.

			Ani naruszenie art. 46 ust. 1-3, ani też żadne inne naruszenie przepisów Projektu Ustawy, nie powoduje takiego uszczerbku czy szkody po stronie konsumenta, które uzasadniałoby de facto bezpodstawne wzbogacenie konsumenta. Z tego też względu, uznajemy za zasadne połączenie w jednej jednostce redakcyjnej hipotez zawartych w art. 66 ust 1 i 3 Projektu i zastosowanie – w tak połączonej jednostce redakcyjnej – sankcji przewidzianej w art. 66 ust. 3. Ponadto, uznajemy za zasadne rozszerzenie kognicji sądu, opisanej w art. 66 ust. 5, o jednostkę redakcyjną powstałą z połączonych art. 66 ust 1 i 3 – takie rozwiązanie wypełniałoby postulat zgłaszany w orzecznictwie TSUE, aby to sądy państw członkowskich rozstrzygały o faktycznej wysokości sankcji kredytu darmowego, zapewniając tym samym przewidzianą w CCD2 proporcjonalność kar. Bez zmian natomiast pozostałyby pozostałe ustępy w art. 66 Projektu, przy czym zmianie uległyby ich jednostki redakcyjne, co byłoby konsekwencją połączenia ust. 1 i 3. Nieostre i nieprecyzyjne przepisy, dotyczące oceny zdolności kredytowej, nie mogą być podstawą przepisów o charakterze karnym Kredytodawca, każdorazowo przed udzieleniem kredytu konsumentowi (przed zawarciem umowy o kredyt), jest zobowiązany do dokonania oceny zdolności kredytowej konsumenta. Jak z kolei czytamy w art. 5 pkt 10) ocena zdolności kredytowej jest to ocena zdolności konsumenta do spłaty całkowitej kwoty do zapłaty, zgodnie z warunkami umowy o kredyt konsumentki, dokonywana przez kredytodawcę, inaczej mówiąc kredytodawca dokonuje pewnej oceny czy konsument będzie miał możliwość spłaty zobowiązania finansowego w przyszłości. Jak samo brzmienie tych przepisów wskazuje jest to	

		jedynie ocena i przewidywanie czy w przyszłości konsument będzie w stanie spłacić zaciągnięty kredyt. Po pierwsze nie ulega wątpliwości, iż będą występowały przypadki, w których kredytodawca dokona w prawidłowy sposób oceny zdolności konsumenta, a mimo to konsument nie spłaci zobowiązania. W tym kontekście warto mieć na uwadze, że aktualne brzmienie art. 35 Projektu – wbrew temu, co wynika wprost z treści CCD2 – daje możliwość interpretacji, zgodnie z którą, jeśli konsument nie spłaci kredytu, to jest to równoznaczne z uznaniem, że kredytodawca dokonał w sposób niewłaściwy oceny zdolności kredytowej. Tymczasem, i co wskazujemy jako drugi argument - ustawa nie definiuje jednoznacznie sposobu dokonania oceny zdolności kredytowej, a jedynie wskazuje katalog danych wymaganych do dokonania tejże oceny, pozostawiając w gestii kredytodawcy sposób ich wykorzystania. Oznacza to, że każdorazowo prawidłowość oraz sposób wykorzystania danych może być przedmiotem subiektywnej oceny konsumenta, co może prowadzić do podważania prawidłowości tej oceny nawet przez tych klientów, którzy dokonali spłaty w kwotach i terminach ustalonych w umowie. Tym samym kredytodawca, pomimo dochowania należytej staranności i zastosowania się do przepisów ustawy, nie będzie w stanie zapewnić swoimi działaniami uniknięcia sytuacji, kiedy klienci, nawet ci którzy dokonali spłaty całego kredytu, będą powoływać się na sankcję kredytu darmowego i dochodzić swoich roszczeń przed polskimi sądami, bowiem taką możliwość daje im sam projektodawca. W praktyce spowoduje to, że każdy konsument, zarówno ten co nie spłaci kredytu, ale również ten który kredyt spłaci, będzie mógł podważać na drodze sądowej prawidłowość dokonanej oceny zdolności	

		kredytowej przez kredytodawcę i żądać zwrotu kosztów kredytu (lub obniżenia zobowiązania o te koszty). Z pewnością można spodziewać się, że nieodzownym skutkiem wprowadzenia regulacji o takiej treści będzie sytuacja, w której polskie sądy będą musiały się zmierzyć z ogromną ilością postępowań w przedmiocie właśnie sankcji kredytu darmowego. Przepisy z art. 29 i 40 są po pierwsze – nieostre, zatem dają duże pole do interpretacji, co nie powinno mieć miejsca w przypadku przepisów karnych, których dyspozycja powinna być określona w sposób jasny, jednoznaczny i niebudzący wątpliwości. Po drugie, naruszenie przepisów z art. 29 i 40 jest sankcjonowane w inny miejscu projektowanej regulacji, w art. 41, zatem w przedłożonym do konsultacji projekcie mamy podwójną sankcję za to samo naruszenie, co również wydaje się być błędem legislacyjnym. Rozumiemy, że projektodawca chce zabezpieczyć możliwie najpełniej interes konsumentów, i właśnie temu ma służyć projektowany art. 41, który jest wzorowany na obecnie obowiązującym art. 9a ust. 5 ustawy o kredycie konsumenckim, który przewiduje dużo bardziej dotkliwe sankcje, aniżeli te z projektowanego art. 66 ust. 3. W tym momencie ktoś mógłby się zastanawiać, dlaczego kredytodawcy zgadzają się na pozostawienie bardziej dotkliwych sankcji, zamiast postulować ich usunięcie. Otóż przeprowadzenie oceny zdolności kredytowej jest obowiązkiem kredytodawców, którego dopełnienie jest nie tylko w interesie konsumenta, lecz również kredytodawcy, albowiem dobrze przeprowadzona ocena zdolności kredytowej minimalizuje ryzyko braku spłaty kredytu. Istniejący zatem (i zarazem postulowany, w nieznacznie zmienionej formie) zakaz zbywania i egzekwowania wierzytelności w przypadku wadliwego przeprowadzenia oceny zdolności kredytowej, mimo iż jest niezwykle surowy, to jednak nie daje podstaw do ocen i interpretacji – opiera się on na obiektywnych czynnikach. W przypadku natomiast projektowanego art. 66 ust. 3 w związku z brzmieniem art. 29 i 40, biorąc pod uwagę coraz większą	

			aktywność quasi-kancelarii „odszkodowawczych”, skutkiem wprowadzenia takiej regulacji będzie masowe wręcz kwestionowanie umów kredytowych, co dodatkowo spotęguje ilość spraw kierowanych na drogę postępowania sądowego, które finalnie będą jedynie dodatkowym kosztem dla konsumentów. Z tego też względu proponujemy wykreślenie odniesień do art. 29 i art. 40 z aktualnej wersji art. 66 ust. 3 (tj. z art. 66 ust 2 z naszego postulatu poniżej), jako przesłanek do stosowania sankcji kredytu darmowego. Doprecyzowanie terminu, w którym konsument może skorzystać z sankcji kredytu darmowego. Projektodawca przewidział, iż uprawnienia konsumenta wynikające z art. 66 ust. 3 i 4 będą wygasały po upływie roku od dnia spłaty całkowitej kwoty do zapłaty. Należy wskazać, iż takie określenie terminu może prowadzić do sytuacji, iż uprawnienia konsumenta w ogóle nie wygasną. Z taką sytuacją i jednocześnie ryzykiem biznesowym będziemy mieli do czynienia w każdym przypadku braku spłaty całkowitej kwoty do zapłaty, przykładowo jeśli konsument nie spłaci 20 złotych z całkowitej kwoty do zapłaty przez okres 10 lat, to jego termin do skorzystania z uprawnień sankcji kredytu darmowego rozpocznie bieg dopiero po tych 10 latach, tj. w dniu spłaty 20 złotych, które mogą w rzeczywistości stanowić ułamek kwoty do spłaty. Nie ulega wątpliwości, że bieg terminu zastrzeżonego na korzyść konsumenta powinien biec od momentu, który nie jest związany jego czynnością, od dnia który nie jest powiązany z czynnością, której on	

		może (lub nie) dokonać, np. od terminu spłaty kredytu, określonego w umowie. Proponujemy zmianę art. 66 i nadanie mu następującego brzmienia; Art. 66. 1. W przypadku naruszenia przez kredytodawcę art. 46 ust. 1-3, art. 46 ust. 5, art. 47 ust. 2, art. 48 ust. 1 pkt 4–10 i 12, art. 48 ust. 2, art. 50, art. 52 ust. 1 pkt 1, art. 56, art. 59 i art. 62 konsument, po złożeniu kredytodawcy pisemnego oświadczenia, zwraca kredyt bez odsetek i innych kosztów kredytu należnych kredytodawcy, w terminie i w sposób ustalony w umowie o kredyt konsumencki. 2. W przypadku naruszenia przez kredytodawcę art. 29, art. 40, art. 48 ust. 1 pkt 2, 3, 13–15, 17, 18 i 20, art. 53, art. 55 ust. 1 pkt 4, 5 i 7 oraz art. 55 ust. 2–5 konsument, po złożeniu kredytodawcy pisemnego oświadczenia, zwraca kredyt z odsetkami w wysokości połowy odsetek umownych, bez innych kosztów kredytu należnych kredytodawcy, w terminie i w sposób ustalony w umowie o kredyt konsumencki. 3. W przypadku, gdy kredytodawca nie uzna uprawnienia konsumenta wynikającego z oświadczenia, o którym mowa w ust. 1 i 2, sąd, na żądanie strony, może określić wymiar odsetek i innych kosztów należnych kredytodawcy w wysokości innej niż określona w ust. 1 i 2, nie wyższej niż całkowity koszt kredytu. Sąd określa wysokość tych kosztów, biorąc pod uwagę okoliczności i wagę naruszenia oraz słuszne interesy stron umowy. 4. W przypadku zawarcia umowy o usługę dodatkową z naruszeniem art. 46 ust. 2 i 3 konsument nie jest zobowiązany do zapłaty za usługę. 5. W przypadku, gdy kredytodawca w umowie o kredyt konsumencki nie określił zasad i terminów spłaty kredytu, konsument zwraca kredyt w równych ratach, płatnych co miesiąc, od dnia zawarcia umowy.	

			6. W przypadku, gdy umowa o kredyt konsumencki nie przewiduje terminu spłaty kredytu, konsument zwraca kredyt w terminie: 1) pięciu lat – w przypadku kredytów konsumenckich do wysokości 80 000 zł; 2) dziesięciu lat – w przypadku kredytów konsumenckich powyżej 80 000 zł. 7. W przypadkach, o których mowa w ust. 1 i 2, konsument ponosi koszty ustanowienia zabezpieczenia kredytu przewidziane w umowie. 8. Uprawnienia konsumenta, o których mowa w ust. 1 i 2, wygasają po upływie roku od terminu spłaty kredytu, określonego w umowie kredytu, z zastrzeżeniem ust. 9. 9. „Jeżeli konsument w pełni ureguluje kredyt konsumencki przed upływem terminu spłaty kredytu, to uprawnienia konsumenta, o których mowa w ust. 1-2, wygasają po upływie roku od dnia spłaty kredytu”.	
461.	art. 66	Związek Pracodawców Branży Internetowej IAB Polska	1. W przypadku udzielenia przez kredytodawcę kredytu konsumenckiego z naruszeniem art. 46 ust. 1–3 konsument nie jest zobowiązany do zwrotu kredytu konsumenckiego bez odsetek, innych kosztów kredytu należnych kredytodawcy oraz wszelkich innych kosztów w terminie i w sposób ustalony w umowie o kredyt konsumencki, po złożeniu kredytodawcy pisemnego oświadczenia. 3. W przypadku naruszenia przez kredytodawcę art. 29, art. 40, art. 46 ust. 5, art. 47 ust. 2, art. 48 ust. 1 pkt 4–10 i 12, art. 48 ust. 2, art. 50, art. 52 ust. 1 pkt 1, art. 56, art. 59 i art. 62 konsument, po złożeniu kredytodawcy pisemnego oświadczenia, zwraca kredyt bez odsetek i innych kosztów kredytu należnych kredytodawcy, w terminie i w sposób ustalony w umowie o kredyt konsumencki.” [...]	Uwaga wyjaśniona. Przepis wykonuje obowiązek zapewnienia sankcji, przewidziany w art. 44 dyrektywy 2023/2225. Sankcję utrzymano, dokonano przeglądu obowiązków objętych tą sankcją.

			9. Uprawnienia konsumenta, o których mowa w ust. 1, 3 i 4, wygasają po upływie roku od dnia spłaty wypłaty całkowitej całej kwoty kredytu do zapłaty. W ust. 3 art. 66 z zakresu objętego przepisem powinny zostać usunięte odniesienia do art. 29 i 40, które dotyczą dokonywania oceny zdolności kredytowej. Prawidłowe przeprowadzenie oceny zdolności kredytowej powinno być badane przez organ nadzoru, ale nie powinno być przedmiotem sankcji kredytu darmowego (SKD). Sankcjonowanie błędnej oceny zdolności kredytowej poprzez SKD może powodować kwestionowanie praktycznie każdej decyzji kredytowej, co może stworzyć problem systemowy masowego kwestionowania decyzji kredytodawców oraz występowania z roszczeniami. Sądy, w tym biegli sądowi nie mają instrumentarium do weryfikacji poprawności dokonywanej oceny zdolności kredytowej - posiada je organ nadzoru. Można sobie wyobrazić, gdy w toku postępowania sądowego sąd powołuje biegłego, w celu weryfikacji dokonanej oceny, biegły taką ocenę kwestionuje, podczas gdy organ nadzoru nie kieruje w stronę kredytodawcy żadnych zastrzeżeń związanych z jego polityką kredytową, zaś portfel kredytowy kredytodawcy jest "zdrowy". W ust. 9 uwaga porządkowa oraz propozycja zmiany terminu do zgłaszania roszczeń przez kredytobiorców - od terminu, który można jednoznacznie wskazać. Pozostawienie obecnej propozycji może prowadzić do np. sytuacji, gdy klient nie spłaci 1 zł albo 1 grosza aby	

			termin nie upłynął. Tak skonstruowany przepis może rodzić niepewność prawną oraz pole do nadużyć.	
462.	Art. 66	Związek Banków Polskich	Propozycja brzmienia art. 66 ustawy o kredycie konsumenckim: <i>1. W przypadku niepodania albo błędnego podania przez kredytodawcę informacji, o których mowa w art. 48 ust. 1 pkt 4, 6 - 10, 12, 18, art. 50 ust. 1 pkt 1 i 2, art. 56 ust. 1 lub naruszenia art. 47 ust. 2, o ile mogło to pozbawić konsumenta możliwości oceny zakresu jego zobowiązania, konsument, po złożeniu kredytodawcy pisemnego oświadczenia, zwraca kredyt bez odsetek i innych kosztów kredytu należnych kredytodawcy, w terminie i w sposób ustalony w umowie o kredyt konsumencki.</i> <i>2. W przypadku gdy kredytodawca uzna, że brak jest podstaw do skorzystania przez konsumenta z uprawnienia określonego w ust. 1, konsument może żądać, aby o zastosowaniu sankcji rozstrzygnął sąd. W razie stwierdzenia, że doszło do naruszenia przepisów, o których mowa w ust. 1, sąd określi wymiar odsetek i innych kosztów należnych kredytodawcy w wysokości nie wyższej niż całkowity koszt kredytu, biorąc pod uwagę okoliczności i wpływ naruszenia na możliwość oceny przez konsumenta zakresu jego zobowiązania, oraz słusze interesy stron umowy.</i> <i>3. W przypadku gdy kredytodawca w umowie o kredyt konsumencki nie określił zasad i terminów spłaty kredytu, konsument zwraca kredyt w równych ratach, płatnych co miesiąc, od dnia zawarcia umowy.</i> <i>4. W przypadku gdy umowa o kredyt konsumencki nie przewiduje terminu spłaty kredytu,</i> <i>konsument zwraca kredyt w terminie:</i> <i>1) pięciu lat – w przypadku kredytów konsumenckich do wysokości 80 000 zł;</i> <i>2) dziesięciu lat – w przypadku kredytów konsumenckich powyżej 80 000 zł.</i>	Uwaga wyjaśniona. Przepis wykonuje obowiązek zapewnienia sankcji, przewidziany w art. 44 dyrektywy 2023/2225. Sankcję utrzymano, dokonano przeglądu obowiązków objętych tą sankcją.

		5. <i>W przypadkach, o których mowa w ust. 1, konsument ponosi koszty ustanowienia zabezpieczenia kredytu przewidziane w umowie.</i> 6. <i>Uprawnienie konsumenta, o którym mowa w ust. 1, wygasa po upływie roku od dnia całkowitej spłaty kredytu albo od ostatniego dnia okresu obowiązywania umowy o kredyt konsumencki określonego w umowie o kredyt konsumencki albo upływu terminu wypowiedzenia umowy o kredyt konsumencki, w zależności od tego, co nastąpi wcześniej. W przypadku kredytów o charakterze odnawialnym uprawnienie konsumenta, o którym mowa w ust. 1, wygasa po upływie 3 lat od dnia zawarcia umowy o kredyt konsumencki albo po upływie roku od dnia wygaśnięcia umowy o kredyt konsumencki, w zależności od tego, co nastąpi wcześniej.</i> Uzasadnienie • Nieuwzględnienie zasady proporcjonalności i stanowiska KSF W obecnym stanie prawnym przepis o sankcji kredytu darmowego stanowi nieprawidłową (nadmiarową) implementację przepisów unijnych i wymaga nowelizacji. W pierwszej kolejności, biorąc pod uwagę to, jak w praktyce SKD jest wykorzystywana i jakie wiążą się z nią praktyczne problemy i ryzyka, trzeba wskazać, że projekt w istotnym zakresie nie uwzględnia stanowiska Komitetu Stabilności Finansowej z 25.03.2025 r., który działając w zakresie nadzoru makroostrożnościowego, zidentyfikował ryzyko systemowe w krajowym systemie finansowym związane ze stosowaniem sankcji kredytu darmowego – uprawnienia zdefiniowanego w art. 45 ustawy o kredycie konsumenckim. Art. 66 projektu powinien w pełni odzwierciedlać oczekiwania KSF wyrażone w Stanowisku z 25.03.2025 r., tj.: • przewidywać sankcję skuteczną i odstraszającą, lecz również proporcjonalną do skali naruszeń,	

			• powinien ograniczyć możliwość nadużywania przepisów prawnych służących ochronie konsumentów przez inne, profesjonalne grupy interesariuszy, • zapewniać równowagę w relacjach kredytobiorców i kredytodawców. Biorąc pod uwagę ww. oczekiwania KSF, instrumentalne wykorzystywanie przepisów o SKD oraz nieproporcjonalność przepisów, niezrozumiałe jest rozszerzanie zakresu stosowania sankcji na kolejne obowiązki informacyjne lub wręcz czynności faktyczne, jak również wprowadzanie jeszcze dalej idących (surowszych) sankcji. Realizacja wniosków KSF powinna być także zrealizowana poprzez ograniczenie SKD wyłącznie do obowiązków, których ocena czy zostały one spełnione, czy też nie, nie podlega subiektywnej interpretacji. • Ocena zdolności kredytowej nie powinna być powiązana z SKD Sankcja kredytu darmowego nie powinna dotyczyć kwestii oceny zdolności kredytowej. Projekt ustawy zawiera już inne przepisy, które zakładają sankcje za niedopełnienie tego obowiązku. W obecnym brzmieniu projekt przewiduje już 3 sankcje za naruszenie przepisów o ocenie zdolności kredytowej, przy czym należy pamiętać, że kompetencje do nakładania kar w tym zakresie mają także UKNF i UOKIK – co łącznie oznacza aż 5(!) sankcji za to samo naruszenie. Jednocześnie dla tak przyjętego rozwiązania nie wskazano ani uzasadnienie, ani oceny skutków jego obowiązywania. Powiązanie SKD i oceny zdolności kredytowej stwarza olbrzymie pole do nadużyć – są to kwestie zbyt ocenne (subiektywne), przepisy projektu dot. oceny zdolności kredytowej zawierają w sobie bowiem klauzule generalne i pojęcia niedookreślone. Mowa o takich pojęcia jak „interes konsumenta”, „uwzględnia się w odpowiedni sposób czynniki istotne”, które każdy może interpretować inaczej, co w konsekwencji oznacza ogromne ryzyko	

		sporów sądowych i instrumentalnego wykorzystywania tych przepisów przez podmioty działające na rynku odszkodowawczym. CCD2 nie nakazuje Państwom Członkowskim wprowadzania sankcji takiej jak SKD za uchybienie obowiązowi oceny zdolności kredytowej. Ponadto, uprawnienia – i przede wszystkim narzędzia – w zakresie procedur oceny zdolności kredytowej oraz nadzoru nad wywiązywaniem się z obowiązku przeprowadzania oceny zdolności kredytowej, dla wszystkich kredytodawców kredytu konsumenckiego, ma UKNF. Takimi narzędziami do badania zdolności kredytowej nie dysponują natomiast sądy rejonowe, które z uwagi na wartość przedmiotu sporu rozpatrywałyby większość tego typu spraw. Wreszcie, niski oraz malejący poziom NPL potwierdza, że na rynku bankowym nie ma obecnie problemu przy badaniu tej zdolności, a więc SKD byłaby sankcją nieproporcjonalną. Na koniec 2015 roku udział kredytów zagrożonych w portfelu to było 12%, w maju 2025 udział kredytów w fazie 3 to 6,3%, a więc mamy istotny spadek, który nie uzasadnia tak daleko idących zmian. Zwracamy dodatkowo uwagę, że: 1) z orzecznictwa TSUE, na które powołuje się projektodawca, nie wynika konieczność przyjęcia takiej sankcji. TSUE potwierdził jedynie, że sankcja taka, co prawda w pewnych okolicznościach może być uznana za proporcjonalną ale jednocześnie nie wskazał, że jest to jedyna możliwa forma sankcji. To państwo członkowskie, uwzględniając okoliczności prawne jak i faktyczne ma swobodę decydowania o formie sankcji za naruszenie przepisów o ocenie zdolności kredytowej. 2) przepis art. 29 operuje klauzulami generalnymi. Sankcjonowanie działań podejmowanych w ramach niedookreślonych wytycznych ustawowych – jak „interes konsumenta”, „zapobieganie nadmiernemu zadłużeniu” czy „wspólna zdolność kredytowa” – jest niezgodne z	

		zasadami prawidłowej legislacji, nieproporcjonalne i nieuzasadnione wobec zróżnicowania metod badania zdolności kredytowej. 3) sankcjonowanie „naruszenia art. 40” stwarza ryzyko interpretacji, że w przypadku dokonywania ponownej oceny zdolności kredytowej zagrożone SKD może być naruszenie któregoś z obowiązków w całej procedurze badania zdolności (np. dotyczących dokumentacji czy udzielania wyjaśnień). 4) obecnie w projekcie sankcjonuje się naruszenie przepisów o badaniu zdolności kredytowej bez jakiegokolwiek zastrzeżenia, że chodzi o naruszenie, które mogło mieć wpływ na wynik badania. Można sobie wyobrazić sytuację, że pomimo pewnego odstępstwa od przyjętych w przepisach wymogów, kredytodawca byłby w stanie wykazać, że przy prawidłowo przeprowadzonym badaniu umowa o danej treści mogła zostać zawarta (czyli sytuacja konsumenta byłaby taka sama). 5) projekt wprowadza alternatywne mechanizmy ochronne/sankcyjne (art. 36, art. 41 – z uwzględnieniem zastrzeżeń do obu artykułów). Przykładowo: w przypadku naruszenia obowiązków informacyjnych dotyczących odstąpienia od umowy, projektodawca zrezygnował z dublowania SKD dla tego naruszenia na rzecz pozostawienia jedynie sankcji szczególnej z art. 70 ust. 3. Dobór właściwej sankcji powinien być uzależniony od typu obowiązku, który ma jej podlegać. Nie każdy obowiązek może być natomiast sankcjonowany w sposób kontraktowy. W przypadku oceny zdolności kredytowej, spójne systemowo byłoby utrzymanie obecnej zasady sankcji administracyjnej, a nie cywilnoprawnej. Jak już wskazano powyżej, w przypadku wejścia w życie SKD w zaproponowanym brzmieniu, można będzie się doliczyć nawet 5 sankcji w przedmiocie badania zdolności kredytowej. 7) nowa regulacja wprowadza szereg równoległych rozwiązań mitygujących ryzyko przekredytowania. • Proporcjonalność	

		W naszej opinii projekt w zakresie SKD nie uwzględnia zasady proporcjonalności, gdyż wprowadza sankcje sprowadzające się do wzbogacenia konsumenta oraz katalog naruszeń, który wykracza poza te błędy lub naruszenia, które faktycznie mogą godzić w interesy konsumentów i wpływać na ich ocenę o zakresie zobowiązania i decyzję co do zawarcia umowy, tj. te, w zakresie których wypowiadał się TSUE oceniając proporcjonalność sankcji. W celu zachowania proporcjonalności proponowanych rozwiązań wnosimy o rezygnację z sankcji zakładającej, że konsument w określonych przypadkach nie byłby zobowiązany nie tylko do zwrotu kosztów (SKD jakie obowiązuje obecnie), ale również do zwrotu kapitału. Uważamy, że udzielanie kredytów niezamówionych konsumentom powinno być sankcjonowane, jednakże proponujemy przewidzenie tego mechanizmu w art. 46 (propozycja poprawki legislacyjnej powyżej). Następnie, proponujemy ograniczenie katalogu naruszeń i uproszczenie sankcji. W celu uwzględnienie wyroku C-472/23 należy doprecyzować, że sankcją objęte są dane naruszenia, jeśli mogły one pozbawić konsumenta możliwości dokonania oceny zakresu ciążącego na nim zobowiązania. Natomiast zaproponowany bardzo szeroki katalog naruszeń ustawy, które skutkowałyby zastosowaniem sankcji kredytu darmowego, obejmuje nawet naruszenia, które odnoszą się do jednorazowego zdarzenia w toku obowiązywania umowy kredytowej (np. do art. 52 ust. 1 pkt 1, który dotyczy przekazania konsumentowi informacji przed zawarciem aneksu) lub do zdarzenia dla krótkiego okresu w stosunku do całego okresu kredytowania (np. art. 62, który dotyczy pozaodsetkowych kosztów kredytu w ujęciu miesięcznym). Należy wskazać, że pozbawianie kredytodawcy prawa do odsetek w całym toku obowiązywania umowy kredytowej za jednorazowe lub krótkookresowe zdarzenie byłoby sankcją nieproporcjonalną.	

		W odniesieniu do MPKK należy zauważyć, że przepisy ustawy również zakładają już sankcję adekwatną do rodzaju naruszenia – w przypadku przekroczenia MPKK, konsument nie musi płacić kosztów w części je przekraczającej (art. 59 ust. 4 i art. 62 ust. 3 projektu). Proponujemy doprecyzowanie, że w przypadku obowiązków informacyjnych sankcjonowane powinno być niepodanie lub błędne podanie danej informacji (w tym zakresie sformułowanie „naruszenie” w odniesieniu do obowiązków informacyjnych z umowy jest nieprecyzyjne i z tego względu obecnie nadużywane przez kancelarie odszkodowawcze). • Termin na skorzystanie z sankcji Zaproponowany w ustawie przepis, zgodnie z którym termin na skorzystanie z sankcji kredytu darmowego ma wygasać po upływie roku od dnia spłaty całkowitej kwoty do zapłaty opiera się o obecnie funkcjonujące rozwiązanie, które jest krytykowane. Po pierwsze, takie rozwiązanie prowadzi do stanu długotrwałej niepewności prawnej po stronie kredytodawców – termin na skorzystanie z sankcji dla klienta, który nie spłaci kredytu, będzie w praktyce nieograniczony (nie rozpocznie biegu). Innymi słowy, kredytobiorca może nie dopłacić 1 zł, aby móc „przeciągać” ten termin w nieskończoność. Po drugie, , w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu nie dochodzi do spłaty całkowitej kwoty do zapłaty z uwagi na obniżenie kosztów kredytu (w tym odsetek) związanych z wcześniejszą spłatą. W związku z tym, uprawnienie do skorzystania z sankcji powinno wygasać po upływie roku od dnia całkowitej spłaty kredytu albo od ostatniego dnia okresu obowiązywania umowy o kredyt konsumencki określonego w umowie o kredyt konsumencki albo upływu terminu wypowiedzenia umowy o kredyt konsumencki, w zależności od tego, co nastąpi wcześniej. Odrębne zasady powinny jednak być przewidziane dla produktów o charakterze odnawialnym, zawieranych na czas nieokreślony.	

463.	Uwaga ogólna	Federacja Przedsiębiorców Polskich	Projekt ustawy od rodzaju naruszonych przepisów uzależnia wielkość sankcji (brak konieczności spłaty kredytu, brak konieczności spłaty połowy kosztów, brak konieczności spłaty jakichkolwiek kosztów). Nie rozróżnia natomiast w żaden sposób stopnia naruszenia, inaczej niż interpretujący te przepisy Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Konieczne jest zastosowanie w omawianych przepisach zasady proporcjonalności, a konkretnie, że skutki opisane w art. 66 powinno rodzić inne niż nieznaczne naruszenie wskazanych przepisów. Nie jest uzasadnione jednakże traktowanie rażących, intencjonalnych uchybień oraz drobnych, niezawinionych błędów formalnych, takie jak omyłka w formularzu czy brak zaznaczenia pola wyboru. W każdym z tych przypadków sankcja jest maksymalna i oznacza dla kredytodawcy utratę całej wierzytelności lub całości czy części odsetek oraz wszelkich kosztów. Jest to sprzeczne z ugruntowanym orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości UE (m.in. wyrok w sprawie C-42/15 Home Credit Slovakia), które wymaga, aby sankcje były skuteczne, ale i proporcjonalne. Obecny kształt przepisu wręcz zachęca do wytaczania masowych pozwów przez wyspecjalizowane kancelarie, dla których drobne uchybienie staje się pretekstem do osiągnięcia korzyści, a nie realną ochroną interesu konsumenta. Propozycja: Postulujemy, aby ograniczyć sankcje kredytu darmowego do naruszeń zdefiniowanych jako naruszenia, w przypadku których gdyby do niech nie doszło, wysoce prawdopodobnym jest, że konsument nie zawarłby umowy o kredyt konsumencki o takiej treści. Postulujemy uregulowanie kwestii możliwości i sposobu przenoszenia uprawnień do zastosowania sankcji kredytu darmowego na podmiot trzeci. Konieczna jest zmiana ust. 9, w którym został określony termin, od którego należy liczyć czas na złożenie oświadczenia o skorzystaniu z tego uprawnienia.	Uwaga wyjaśniona. Przepis wykonuje obowiązek zapewnienia sankcji, przewidziany w art. 44 dyrektywy 2023/2225. Sankcję utrzymano, dokonano przeglądu obowiązków objętych tą sankcją.

			Terminy zawite, do jakich należy powołany, należą do instytucji dawności, która w prawie cywilnym służyć ma pewności i stabilności stosunków gospodarczych. Jej celem jest, by maksymalnie redukować niepewność jak chodzi o prawa i obowiązki podmiotów stosunków cywilnoprawnych. Ujęcie zawarte w projekcie uzależnia upływ terminu zawitego od woli jednej ze stron stosunku prawnego. Brak spłaty nawet skromnej części kredytu przez konsumenta skutkowałby tym, że termin roczny nigdy nie zaczynałby płynąć. Abstrahując od kwestii pewności, byłaby to zachęta dla konsumentów do działań nieetycznych, tj wstrzymywania się ze spłatą drobnych sum, aby zostawić sobie :”furtkę” na przyszłość. Prawo nie powinno zawierać takich zachęt gdyż narusz to zasady współżycia społecznego. Propozycja: Postulujemy określenie jednoznacznego dnia rozpoczęcia biegu terminu zawitego. Dla większości naruszeń właściwy będzie termin roku od dnia zawarcia umowy i udostępnienia kredytu. Jeśli poszczególne obowiązki miałyby się materializować później, można rozróżnić moment, od którego termin biegnie.	
464.	Art. 66 ust. 1	Pracodawcy RP	W naszej ocenie żadne naruszenie przepisów Projektu Ustawy nie powinno być sankcjonowane w sposób, który w rzeczywistości stanowi bezpodstawne wzbogacenie po stronie konsumenta. O ile możemy zgodzić się zarówno z unijnym jak i z polskim projektodawcą, że niektóre zachowania czy zaniechania po stronie kredytodawców mogą być sankcjonowane, to przysporzenie w postaci możliwości zachowania kwoty całego kapitału kredytu przez konsumenta jest propozycją zdecydowanie zbyt daleko idącą. Unijny prawodawca w art. 44 ust. 1 przyznał możliwość państwom członkowskim do ustanawiania lokalnych przepisów dotyczących kar mających zastosowanie w przypadku naruszenia przepisów krajowych przyjętych zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/2225 z dnia 18 października 2023 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz	Uwaga wyjaśniona. Przepis wykonuje obowiązek zapewnienia sankcji, przewidziany w art. 44 dyrektywy 2023/2225. Sankcję utrzymano, dokonano przeglądu obowiązków objętych tą sankcją.

		uchylająca dyrektywę 2008/48/WE („CCD II”), natomiast wyraźnie zaznaczył, że jedną z cech takiej kary musi być jej proporcjonalność do przedmiotowego naruszenia przepisów. Nie można zgodzić się z przepisem nakładającym sankcję (karę) na kredytodawcę, która w żadnej mierze nie jest proporcjonalna do naruszenia. Jeśli kredytodawca udzieliłby kredytu konsumenckiego bez wniosku konsumenta, czy też bez udzielenia przez niego wyraźniej zgody na zawarcie umowy, czy domniemywał taką zgodę, a środki zostałyby wypłacone na konto konsumenta, to należy twierdzić, że konsument powinien po prostu zwrócić kapitał kredytu bez żadnych kosztów kredytu (odsetek i kosztów pozaodsetkowych). Ani naruszenie art. 46 ust. 1-3, ani też żadne inne naruszenie przepisów Projektu Ustawy, nie powoduje takiego uszczerbku czy szkody po stronie konsumenta, które uzasadniałoby de facto bezpodstawne wzbogacenie konsumenta. Proponujemy 4 alternatywne warianty: 1. Opcja 1: Wykreślenie art. 66 ust. 1. Wówczas, w konsekwencji należy zmienić numerację pozostałych ustępów w art. 66 oraz odniesień do nich. Musimy jednak mieć na uwadze to, że całkowite usunięcie sankcji za tak fundamentalne, jakby się mogło się zdawać przewinienie, będzie nie do zaakceptowania, dlatego do rozważenia kolejne trzy opcje. 2. Opcja 2: Wykreślenie art. 66 ust. 1 i zmiana art. 66 ust. 3, poprzez dodanie w nim naruszenia art. 46 ust. 1-3 jako podstawy do zastosowania sankcji z art. 66. Ust. 3. W takiej sytuacji eliminujemy bezpodstawne wzbogacenie, natomiast nie dajemy podstaw do naliczania jakichkolwiek opłat od konsumenta. 3. Opcja 3: Wykreślenie art. 66 ust. 1 oraz ust. 4 i zmiana art. 66 ust. 3 poprzez dodanie w nim naruszeń określonych w art. 66 ust. 1 oraz ust. 4 jako podstaw zastosowania sankcji z art. 66 ust. 3. Ponadto, zmiana art. 66 ust. 5 i rozszerzenie kognicji sądu do określania wysokości sankcji kredytu darmowego w przypadku wszystkich przewinień z art. 66 ust. 3 (po skumulowaniu w nim art. 66 ust. 1 i 4). W takiej sytuacji mamy do	

			czynienia z faktyczną proporcjonalnością sankcji kredytu darmowego, której wymiar jest ustalany przez sądy krajowe – zgodnie z orzecznictwem TSUE. 4. Opcja 4: Zmiana art. 66 ust. 1 poprzez ustalenie w nim bezwzględnej sankcji zwrotu kredytu bez opłat i odsetek + połączenie art. 66 ust. 3 i 4 + zmiana art. 66 ust. 5 i rozszerzenie kognicji sądu do określania wysokości sankcji kredytu darmowego w przypadku wszystkich przewinień z art. 66 ust. 3 (po skumulowaniu w nim art. 66 ust. 1 i 4). Ta propozycja zachowuje surowość/bezwzględność sankcji z art. 66 ust. 1 i 2 – co jest zaostrzeniem przepisów, w stosunku do dotychczasowej regulacji. Ponadto, skumulowanie art. 66 ust. 3 i 4 oraz rozszerzenie kognicji sądów, określonej w art. 66 ust. 5 skutkować będzie wprowadzeniem - postulowanej przez CCD2, TSUE i założenia do omawianego projektu ustawy – realnej proporcjonalności sankcji kredytu darmowego, albowiem to sądy będą rozstrzygać o wysokości tej sankcji.	
465.	Art. 66 ust. 1 w związku z art. 46 ust. 2	Krajowy Związek Banków Spółdzielczych - KZBS	Obecnie proponowane zapisy nakładają sankcje niewspółmierne do zakresu świadczonych usług. Proponujemy usunięcie całości zapisu lub określenie, iż sankcje dotyczą usług dodatkowych. Zgodnie z proponowanymi w projekcie ustawy zapisami sankcje za zawarcie dodatkowej umowy rozszerzono również na sam kredyt - art. 66 ust. 1 w związku z art. 46 ust. 2. W takiej sytuacji konsument nie jest zobowiązany do zwrotu kredytu konsumenckiego, odsetek ani innych kosztów, mimo że uchybienie nie dotyczy umowy kredytu a jedynie procedury zawarcia umowy o usługę dodatkową.	Uwaga wyjaśniona. Przepis wykonuje obowiązek zapewnienia sankcji, przewidziany w art. 44 dyrektywy 2023/2225. Sankcję utrzymano, dokonano przeglądu obowiązków objętych tą sankcją.
466.	Art. 66 ust. 1 i 2	Polska Izba Doradców i Pośredników Odszkodowawczych	Z uwagi na doniosły charakter sankcji pozbawiającej bank prawa do zwrotu otrzymanego kapitału odsetek i innych kosztów kredytowych oraz w celu uniknięcia rozbieżności interpretacyjnych należy w art. 66 ust. 1 i 2 wprost dopisać, że sankcja działa z mocy samego prawa, bez	Uwaga wyjaśniona. Przepis wykonuje obowiązek zapewnienia sankcji, przewidziany w art. 44 dyrektywy 2023/2225.

			konieczności składani przez konsumenta oświadczenia. (jest to w uzasadnieniu, ale dla prawidłowego odczytania zapisu warto to dopisać).	Sankcję utrzymano, dokonano przeglądu obowiązków objętych tą sankcją.
467.	Art. 66 ust. 1 i 2	Stowarzyszenie Stop Bankowemu Bezprawiu	Z uwagi na doniosły charakter sankcji pozbawiającej bank prawa do zwrotu otrzymanego kapitału odsetek i innych kosztów kredytowych oraz w celu uniknięcia rozbieżności interpretacyjnych należy w art. 66 ust. 1 i 2 wprost dopisać, że sankcja działa z mocy samego prawa, bez konieczności składani przez konsumenta oświadczenia. (jest to w uzasadnieniu, ale dla prawidłowego odczytania zapisu warto to dopisać).	Uwaga wyjaśniona. Przepis wykonuje obowiązek zapewnienia sankcji, przewidziany w art. 44 dyrektywy 2023/2225. Sankcję utrzymano, dokonano przeglądu obowiązków objętych tą sankcją.
468.	Art. 66 ust. 1	Stowarzyszenie Prawa Konkurencji	Projektowany art. 66 ustawy o kredycie konsumenckim, przewidujący nową konstrukcję sankcji kredytu darmowego, należy ocenić częściowo pozytywnie, w szczególności w zakresie próby wprowadzenia gradacji sankcji w zależności od charakteru i wagi naruszenia. Sama idea zróżnicowania sankcji i odejście od dotychczasowego automatyzmu i zero-jedynkowości w zakresie pozbawienia kredytodawcy całości odsetek i kosztów stanowi kierunek zasługujący na aprobatę i zgodny z zasadą proporcjonalności. Pozytywna ocena tej koncepcji nie może przesłonić poważnych zastrzeżeń dotyczących proponowanych stopni tej sankcji, jak i sposobu określenia przesłanek, które zostały sformułowane nieprecyzyjnie i w przypadku przyjęcia w zaproponowanym kształcie – będą stanowić źródło rozbieżności interpretacyjnych, zwiększających stan niepewności po stronie kredytodawców i osłabiając de facto ochronę konsumentów. Projektowany art. 66 ust. 1 przewiduje, że w przypadku naruszenia art. 46 ust. 1–3 konsument zostaje całkowicie zwolniony z obowiązku zwrotu kredytu, odsetek i wszelkich kosztów, a w przypadku umów o	Uwaga wyjaśniona. Przepis wykonuje obowiązek zapewnienia sankcji, przewidziany w art. 44 dyrektywy 2023/2225. Sankcję utrzymano, dokonano przeglądu obowiązków objętych tą sankcją.

			usługę dodatkową – z obowiązku zapłaty za tę usługę. W konsekwencji zakłada ustanowienie sankcji rażąco surowej, wywołującej istotne wątpliwości aksjologiczne oraz systemowe. Choć nie ulega wątpliwości, że udzielenie kredytu bez wniosku konsumenta czy wyraźnej i jednoznacznej zgody konsumenta narusza podstawowe zasady ochrony konsumenta i bezpieczeństwa prawnego, to jednak wprowadzenie bezwarunkowego ex lege wyłączenia obowiązku zwrotu środków stanowi sankcję zbyt daleko idącą i trudną do pogodzenia z zasadą proporcjonalności (art. 44 dyrektywy CCD II). Po pierwsze, przepis ten pomija stopień zawinienia i charakter naruszenia po stronie kredytodawcy. Nie różnicuje sytuacji wynikających z oczywistego oszustwa, wadliwego procesu udzielania kredytu (np. błędu technicznego) czy niejasności co do formy i sposobu udzielenia zgody. Tymczasem ustalenie, czy zgoda konsumenta rzeczywiście była „wyraźna” i „jednoznaczna” może okazać się sporne – zwłaszcza w środowisku cyfrowym, gdzie interakcje są zautomatyzowane, a ścieżki akceptacji złożone. Dodatkowo, brak precyzyjnej definicji „wyraźnej zgody” otwiera pole do interpretacji, co z kolei zwiększa niepewność prawną. Po drugie, przewidziana sankcja niweczy zasadę równowagi kontraktowej, prowadząc do sytuacji, w której konsument otrzymuje środki pieniężne bez obowiązku ich zwrotu, nawet jeśli w rzeczywistości z nich skorzystał. W skrajnych przypadkach może to zachęcać do nadużyć i wywołać efekt mrozący po stronie instytucji kredytowych, które w obawie przed ryzykiem mogą zaostrzyć procedury lub ograniczyć ofertę, co może prowadzić do wykluczenia kredytowego konsumentów lub niektórych ich grup. Po trzecie, projektowane rozwiązanie będzie stanowiło sankcję o charakterze quasi-karnym, a jednak pozbawione jest minimalnych	

			gwarancji ochrony kredytodawców. Zakłada ono daleko idący automatyzm, a dodatkowo pozbawione jest minimalnych gwarancji ochrony kredytodawców. Proponujemy, aby zawarcie umowy kredytu bez wniosku konsumenta czy zawarcie umowy kredytu bez zgody konsumenta pociągało za sobą sankcję kredytu darmowego (obowiązku zwrotu kredytu bez odsetek i innych kosztów); sankcji już funkcjonującej, skutecznej i bardziej proporcjonalnej. Niezależnie od powyższego, odesłanie w projektowanym art. 66 ust. 1 do przepisu art. 46 ust. 3, ustanawiającego zakaz domniemywania zgody konsumenta na zawarcie umowy kredytowej lub dodatkowej, uważamy za niefortunne, budzące wątpliwości interpretacyjne i wymagające doprecyzowania.	
469.	Art. 66 ust. 1	Izba Gospodarki Elektronicznej	Proponujemy następujące brzmienie ust. 1 tego przepisu: “W przypadku udzielenia przez kredytodawcę kredytu konsumenckiego z naruszeniem art. 46 ust. 1–3 konsument jest zobowiązany do zwrotu kredytu konsumenckiego bez odsetek, innych kosztów kredytu należnych kredytodawcy oraz wszelkich innych kosztów w terminie i w sposób ustalony w umowie o kredyt konsumencki, po złożeniu kredytodawcy pisemnego oświadczenia.”	Uwaga wyjaśniona. Przepis wykonuje obowiązek zapewnienia sankcji, przewidziany w art. 44 dyrektywy 2023/2225. Sankcję utrzymano, dokonano przeglądu obowiązków objętych tą sankcją.
470.	Art. 66 ust. 1	Federacja Przedsiębiorców Polskich	Opcja 1: Wykreślenie art. 66 ust. 1 i zmiana art. 66 ust. 3, poprzez dodanie w nim naruszenia art. 46 ust. 1-3 jako podstawy do zastosowania sankcji z art. 66. Ust. 3. W takiej sytuacji eliminujemy bezpodstawne wzbogacenie, natomiast nie dajemy podstaw do naliczania jakichkolwiek opłat od konsumenta. Opcja 2: Wykreślenie art. 66 ust. 1 oraz ust. 4 i zmiana art. 66 ust. 3 poprzez dodanie w nim naruszeń określonych w art. 66 ust. 1 oraz ust. 4 jako podstaw zastosowania sankcji z art. 66 ust. 3. Ponadto, zmiana art.	Uwaga wyjaśniona. Przepis wykonuje obowiązek zapewnienia sankcji, przewidziany w art. 44 dyrektywy 2023/2225. Sankcję utrzymano, dokonano przeglądu

		66 ust. 5 i rozszerzenie kognicji sądu do określania wysokości sankcji kredytu darmowego w przypadku wszystkich przewinień z art. 66 ust. 3 (po skumulowaniu w nim art. 66 ust. 1 i 4). W takiej sytuacji mamy do czynienia z faktyczną proporcjonalnością sankcji kredytu darmowego, której wymiar jest ustalany przez sądy krajowe – zgodnie z orzecznictwem TSUE. Opcja 3: Zmiana art. 66 ust. 1 poprzez ustalenie w nim bezwzględnej sankcji zwrot ku kredytu bez opłat i odsetek + połączenie art. 66 ust. 3 i 4 + zmiana art. 66 ust. 5 i rozszerzenie kognicji sądu do określania wysokości sankcji kredytu darmowego w przypadku wszystkich przewinień z art. 66 ust. 3 (po skumulowaniu w nim art. 66 ust. 1 i 4). Ta propozycja zachowuje surowość/bezwzględność sankcji z art. 66 ust. 1 i 2 – co jest zaostrzeniem przepisów, w stosunku do dotychczasowej regulacji. Ponadto, skumulowanie art. 66 ust. 3 i 4 oraz rozszerzenie kognicji sądów, określonej w art. 66 ust. 5 skutkować będzie wprowadzeniem - postulowanej przez CCD2, TSUE i założenia do omawianego projektu ustawy – realnej proporcjonalności sankcji kredytu darmowego, albowiem to sądy będą rozstrzygać o wysokości tej sankcji. Art. 66 ust. 1. Możliwość braku spłaty przez konsumenta kredytu (kapitału i wszelkich kosztów) w przypadku naruszenia przez kredytodawcę art. 46 ust. 1-3. W naszej ocenie żadne naruszenie przepisów Projektu Ustawy nie powinno być sankcjonowane w sposób, który w rzeczywistości stanowi bezpodstawne wzbogacenie po stronie konsumenta. O ile możemy zgodzić się zarówno z unijnym jak i z polskim projektodawcą, że niektóre zachowania czy zaniechania po stronie kredytodawców mogą być sankcjonowane, to przysporzenie w postaci możliwości zachowania kwoty całego kapitału kredytu przez konsumenta jest propozycją zdecydowanie zbyt daleko idącą.	obowiązków objętych tą sankcją.

			Unijny prawodawca w artykule 44 ust. 1 przyznał możliwość państwom członkowskim do ustanawiania lokalnych przepisów dotyczących kar mających zastosowanie w przypadku naruszenia przepisów krajowych przyjętych zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/2225 z dnia 18 października 2023 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylająca dyrektywę 2008/48/WE („CCD II”), natomiast wyraźnie zaznaczył, że jedną z cech takiej kary musi być jej proporcjonalność do przedmiotowego naruszenia przepisów. Nie można zgodzić się z przepisem nakładającym sankcję (karę) na kredytodawcę, która w żadnej mierze nie jest proporcjonalna do naruszenia. Jeśli kredytodawca udzieliłby kredytu konsumenckiego bez wniosku konsumenta, czy też bez udzielenia przez niego wyraźniej zgody na zawarcie umowy, czy domniemywał taką zgodę, a środki zostałyby wypłacone na konto konsumenta, to należy twierdzić, że konsument powinien po prostu zwrócić kapitał kredytu bez żadnych kosztów kredytu (odsetek i kosztów pozaodsetkowych). Ani naruszenie art. 46 ust. 1-3, ani też żadne inne naruszenie przepisów Projektu Ustawy, nie powoduje takiego uszczerbku czy szkody po stronie konsumenta, które uzasadniałoby de facto bezpodstawne wzbogacenie konsumenta.	
471.	Art. 66 ust. 1	Federacja Przedsiębiorców Polskich	Proponujemy następujące brzmienie ust. 1 tego przepisu: “W przypadku udzielenia przez kredytodawcę kredytu konsumenckiego z naruszeniem art. 46 ust. 1–3 konsument jest zobowiązany do zwrotu kredytu konsumenckiego bez odsetek, innych kosztów kredytu należnych kredytodawcy oraz wszelkich innych kosztów w terminie i w sposób ustalony w umowie o kredyt konsumencki, po złożeniu kredytodawcy pisemnego oświadczenia.” W ust. 3 art. 66 z zakresu objętego przepisem powinny zostać usunięte odniesienia do art. 29 i 40, które dotyczą dokonywania oceny zdolności	Uwaga wyjaśniona. Przepis wykonuje obowiązek zapewnienia sankcji, przewidziany w art. 44 dyrektywy 2023/2225. Sankcję utrzymano, dokonano przeglądu obowiązków objętych tą sankcją.

			kredytowej. Proponujemy następujące brzmienie ust. 3: “3. W przypadku naruszenia przez kredytodawcę ~~art. 29, art. 40~~, art. 46 ust. 5, art. 47 ust. 2, art. 48 ust. 1 pkt 4–10 i 12, art. 48 ust. 2, art. 50, art. 52 ust. 1 pkt 1, art. 56, art. 59 i art. 62 konsument, po złożeniu kredytodawcy pisemnego oświadczenia, zwraca kredyt bez odsetek i innych kosztów kredytu należnych kredytodawcy, w terminie i w sposób ustalony w umowie o kredyt konsumencki.” Proponujemy następujące brzmienie ust. 9: “9. Uprawnienia konsumenta, o których mowa w ust. 1-4, wygasają po upływie roku od dnia wypłaty całej kwoty kredytu.” Kredytodawca, każdorazowo przed udzieleniem kredytu konsumentowi (przed zawarciem umowy o kredyt), jest zobowiązany do dokonania oceny zdolności kredytowej konsumenta. Jak z kolei czytamy w art. 5 pkt 10) ocena zdolności kredytowej jest to ocena zdolności konsumenta do spłaty całkowitej kwoty do zapłaty, zgodnie z warunkami umowy o kredyt konsumencki, dokonywana przez kredytodawcę, inaczej mówiąc kredytodawca dokonuje pewnej oceny, czy konsument będzie miał możliwość spłaty zobowiązania finansowego w przyszłości. Jak samo brzmienie tych przepisów wskazuje jest to jedynie ocena i przewidywanie, czy w przyszłości konsument będzie w stanie spłacić zaciągnięty kredyt. Po pierwsze nie ulega wątpliwości, że będą występowały przypadki, w których kredytodawca dokona w prawidłowy sposób oceny zdolności konsumenta, a mimo to konsument nie spłaci zobowiązania. Po drugie ustawa nie definiuje jednoznacznie sposobu dokonania oceny zdolności kredytowej, a jedynie wskazuje katalog danych wymaganych do dokonania tejże oceny, pozostawiając w gestii kredytodawcy sposób ich wykorzystania. Oznacza to, że każdorazowo prawidłowość oraz sposób wykorzystania	

		danych może być przedmiotem subiektywnej oceny konsumenta, co może prowadzić do podważania prawidłowości tej oceny nawet przez tych klientów, którzy dokonali spłaty w kwotach i terminach ustalonych w umowie. Tym samym kredytodawca, pomimo dochowania należytej staranności i zastosowania się do przepisów ustawy, nie będzie w stanie zapewnić swoimi działaniami uniknięcia sytuacji, kiedy klienci, nawet ci którzy dokonali spłaty całego kredytu, będą powoływać się na sankcję kredytu darmowego i dochodzić swoich roszczeń przed polskimi sądami, bowiem taką możliwość daje im sam projektodawca. W praktyce spowoduje to, że każdy konsument, zarówno ten co nie spłaci kredytu, ale również ten który kredyt spłaci, będzie mógł podważać na drodze sądowej prawidłowość dokonanej oceny zdolności kredytowej przez kredytodawcę i żądać zwrotu kosztów kredytu (lub obniżenia zobowiązania o te koszty). Z pewnością można spodziewać się, że nieodzownym skutkiem wprowadzenia regulacji o takiej treści będzie sytuacja, w której polskie sądy będą musiały się zmierzyć z ogromną ilością postępowań w przedmiocie właśnie sankcji kredytu darmowego. Ocena zdolności kredytowej powinna być poddawana ocenie ze strony organu nadzorującego, ale nie powinna być przedmiotem sankcji kredytu darmowego (SKD). Sankcjonowanie błędnej oceny zdolności kredytowej poprzez SKD może powodować kwestionowanie praktycznie każdej decyzji kredytowej, co może stworzyć problem systemowy masowego kwestionowania decyzji kredytodawców oraz występowania z roszczeniami. Sądy, w tym biegli sądowi nie mają instrumentarium do weryfikacji poprawności dokonywanej oceny zdolności kredytowej - posiada je organ nadzoru. Można sobie wyobrazić gdy w toku postępowania sądowego sąd powołuje biegłego, w celu weryfikacji dokonanej oceny, biegły taką ocenę kwestionuje, podczas gdy organ nadzoru nie kieruje w stronę kredytodawcy żadnych zastrzeżeń związanych z jego polityką kredytową, zaś portfel kredytowy	

			kredytodawcy jest “zdrowy”.	
472.	Art. 66 ust. 2	Stowarzyszenie Prawa Konkurencji	Projektowany art. 66 ust. 2 przewiduje, że w przypadku naruszenia art. 46 ust. 2 i 3 konsument nie jest zobowiązany do zapłaty za usługę. Przepis ten – podobnie jak projektowany art. 66 ust. 1 (zob. także uw. do art. 66 ust. 1) – budzi zastrzeżenia, w szczególności w zakresie, w jakim pomija stopień zawinienia i charakter naruszenia. Nie różnicuje sytuacji wynikających z oczywistego oszustwa, wadliwego procesu udzielania kredytu wraz z usługami dodatkowymi (np. błędu technicznego) czy niejasności co do formy i sposobu udzielenia zgody na taką usługę dodatkową. Tymczasem ustalenie, czy zgoda konsumenta rzeczywiście była „wyraźna” i „jednoznaczna” może okazać się sporne – zwłaszcza w środowisku cyfrowym, gdzie interakcje są zautomatyzowane, a ścieżki akceptacji złożone. Dodatkowo, brak precyzyjnej definicji „wyraźnej zgody” otwiera pole do interpretacji, co z kolei zwiększa niepewność prawną. Projektowane rozwiązanie będzie stanowiło sankcję o charakterze quasi-karnym, a jednak pozbawione jest minimalnych gwarancji ochrony kredytodawców. Zakłada ono daleko idący automatyzm, a dodatkowo pozbawione jest minimalnych gwarancji ochrony kredytodawców. Niezależnie od powyższego, odesłanie w projektowanym art. 66 ust. 2 do przepisu art. 46 ust. 3, ustanawiającego zakaz domniemywania zgody konsumenta na zawarcie umowy dodatkowej, uważamy za niefortunne, budzące wątpliwości interpretacyjne i wymagające doprecyzowania.	Uwaga wyjaśniona. Przepis wykonuje obowiązek zapewnienia sankcji, przewidziany w art. 44 dyrektywy 2023/2225. Sankcję utrzymano, dokonano przeglądu obowiązków objętych tą sankcją.
473.	art. 66 ust. 2	Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa	Projektowany art. 66 ust. 1 stanowi, że w przypadku udzielenia przez kredytodawcę kredytu konsumenckiego z naruszeniem art. 46 ust. 1 - 3 (udzielenie kredytu na wniosek, wyrażenie zgody na zawarcie umowy w sposób wyraźny i jednoznaczny, zakaz domniemania, że konsument udzielił zgody na zawarcie umowy, w szczególności przez milczącą zgodę, działanie domyślne lub niepodjęcie działania) konsument nie jest zobowiązany do zwrotu kredytu konsumenckiego, odsetek innych	Uwaga wyjaśniona. Przepis wykonuje obowiązek zapewnienia sankcji, przewidziany w art. 44 dyrektywy 2023/2225. Sankcję utrzymano, dokonano przeglądu

		kosztów kredytu należnych kredytodawcy oraz wszelkich innych kosztów. W związku z zaproponowaną przez Kasę Krajową modyfikacją treści art. 46 ust. 3 norma art. 66 ust. 1 i 2 jest zbędna, ze względu na wskazanie w propozycji Kasy Krajowej, że brak oświadczenia woli konsumenta skutkuje brakiem zawarcia umowy. W obecnym stanie prawnym przepis o sankcji kredytu darmowego (SKD), zawarty w obecnie obowiązującej ustawie o kredycie konsumenckim, stanowi nieprawidłową (nadmiarową) implementację przepisów unijnych i wymaga nowelizacji. W pierwszej kolejności, biorąc pod uwagę to, jak w praktyce SKD jest wykorzystywana i jakie wiążą się z nią praktyczne problemy i ryzyka, trzeba wskazać, że projekt w istotnym zakresie nie uwzględnia stanowiska Komitetu Stabilności Finansowej z 25.03.2025 r., który, działając w zakresie nadzoru makroostrożnościowego, zidentyfikował ryzyko systemowe w krajowym systemie finansowym związane ze stosowaniem sankcji kredytu darmowego - uprawnienia zdefiniowanego w art. 45 obecnie obowiązującej ustawy o kredycie konsumenckim. Art. 66 projektu powinien w pełni odzwierciedlać oczekiwania KSF, wyrażone w Stanowisku z 25.03.2025 r., tj.: • przewidywać sankcję skuteczną i odstraszającą, lecz również proporcjonalną do skali naruszeń, • powinien ograniczyć możliwość nadużywania przepisów prawnych służących ochronie konsumentów przez inne, profesjonalne grupy interesariuszy, • zapewniać równowagę w relacjach kredytobiorców i kredytodawców. Biorąc pod uwagę ww. oczekiwania KSF, instrumentalne wykorzystywanie przepisów o SKD oraz nieproporcjonalność przepisów, niezrozumiałe jest rozszerzanie zakresu stosowania sankcji na kolejne obowiązki informacyjne lub wręcz czynności faktyczne, jak również	obowiązków objętych tą sankcją.

		wprowadzanie jeszcze dalej idących (surowszych) sankcji. Realizacja wniosków KSF powinna być także zrealizowana poprzez ograniczenie SKD wyłącznie do obowiązków, których ocena czy zostały one spełnione, czy też nie, nie podlega subiektywnej interpretacji. Sankcja kredytu darmowego nie powinna dotyczyć kwestii oceny zdolności kredytowej. Projekt ustawy zawiera już inne przepisy, które zakładają sankcje za niedopełnienie tego obowiązku. W obecnym brzmieniu projekt przewiduje już 3 sankcje za naruszenie przepisów o ocenie zdolności kredytowej, przy czym należy pamiętać, że kompetencje do nakładania kar w tym zakresie mają także UKNF i UOKIK - co łącznie oznacza aż pięć sankcji za to samo naruszenie. Jednocześnie dla tak przyjętego rozwiązania nie wskazano ani uzasadnienia, ani oceny skutków jego obowiązywania. Powiązanie SKD i oceny zdolności kredytowej stwarza olbrzymie pole do nadużyć - są to kwestie zbyt ocenne (subiektywne), przepisy projektu dot. oceny zdolności kredytowej zawierają w sobie bowiem klauzule generalne i pojęcia niedookreślone. Mowa o takich pojęciach jak „interes konsumenta”, „uwzględnia się w odpowiedni sposób czynniki istotne”, które każdy może interpretować inaczej, co w konsekwencji oznacza ogromne ryzyko sporów sądowych i instrumentalnego wykorzystywania tych przepisów przez podmioty działające na rynku odszkodowawczym. CCDII nie nakazuje Państwom Członkowskim wprowadzania sankcji takiej jak SKD za uchybienie obowiązkowi oceny zdolności kredytowej. Ponadto, uprawnienia - i przede wszystkim narzędzia - w zakresie procedur oceny zdolności kredytowej oraz nadzoru nad wywiązywaniem się z obowiązku przeprowadzania oceny zdolności kredytowej, dla wszystkich kredytodawców kredytu konsumenckiego, ma KNF. Takimi narzędziami do badania zdolności kredytowej nie dysponują natomiast sądy rejonowe, które z uwagi na wartość przedmiotu sporu rozpatrywałyby większość tego typu spraw.	

		Z orzecznictwa TSUE, na które powołuje się projektodawca, nie wynika konieczność przyjęcia takiej sankcji. TSUE potwierdził jedynie, że sankcja taka, co prawda w pewnych okolicznościach, może być uznana za proporcjonalną ale jednocześnie nie wskazał, że jest to jedyna możliwa forma sankcji. To państwo członkowskie, uwzględniając okoliczności prawne jak i faktyczne, ma swobodę decydowania o formie sankcji za naruszenie przepisów o ocenie zdolności kredytowej. Przepis art. 29 operuje klauzulami generalnymi. Sankcjonowanie działań podejmowanych w ramach niedookreślonych wytycznych ustawowych - jak „interes konsumenta”, „zapobieganie nadmiernemu zadłużeniu” czy „wspólna zdolność kredytowa” - jest niezgodne z zasadami prawidłowej legislacji, nieproporcjonalne i nieuzasadnione wobec zróżnicowania metod badania zdolności kredytowej. Sankcjonowanie „naruszenia art. 40” stwarza ryzyko interpretacji, że w przypadku dokonywania ponownej oceny zdolności kredytowej zagrożone SKD może być naruszenie któregoś z obowiązków w całej procedurze badania zdolności (np. dotyczących dokumentacji czy udzielania wyjaśnień). Obecnie w projekcie sankcjonuje się naruszenie przepisów o badaniu zdolności kredytowej bez jakiegokolwiek zastrzeżenia, że chodzi o naruszenie, które mogło mieć wpływ na wynik badania. Można sobie wyobrazić sytuację, że pomimo pewnego odstępstwa od przyjętych w przepisach wymogów, kredytodawca byłby w stanie wykazać, że przy prawidłowo przeprowadzonym badaniu umowa o danej treści mogła zostać zawarta (czyli sytuacja konsumenta byłaby taka sama). Projekt wprowadza alternatywne mechanizmy ochronne/sankcyjne (art. 36, art. 41 - z uwzględnieniem zastrzeżeń do obu artykułów). Przykładowo: w przypadku naruszenia obowiązków informacyjnych dotyczących odstąpienia od umowy, projektodawca zrezygnował z dublowania SKD dla tego naruszenia na rzecz pozostawienia jedynie sankcji szczególnej z art. 70 ust. 3. Dobór właściwej sankcji powinien	

		być uzależniony od typu obowiązku, który ma jej podlegać. Nie każdy obowiązek może być natomiast sankcjonowany w sposób kontraktowy. W przypadku oceny zdolności kredytowej, spójne systemowo byłoby utrzymanie obecnej zasady sankcji administracyjnej, a nie cywilnoprawnej. Jak już wskazano powyżej, w przypadku wejścia w życie SKD w zaproponowanym brzmieniu, można będzie się doliczyć nawet 5 sankcji w przedmiocie badania zdolności kredytowej. Nowa regulacja wprowadza szereg równoległych rozwiązań mitygujących ryzyko przekredytowania. Projekt w zakresie SKD nie uwzględnia zasady proporcjonalności, gdyż wprowadza sankcje sprowadzające się do wzbogacenia konsumenta oraz katalog naruszeń, który wykracza poza te błędy lub naruszenia, które faktycznie mogą godzić w interesy konsumentów i wpływać na ich ocenę o zakresie zobowiązania i decyzję co do zawarcia umowy, tj. te, w zakresie których wypowiadał się TSUE oceniając proporcjonalność sankcji. W celu uwzględnienia wyroku C-472/23 należy doprecyzować, że sankcją objęte są dane naruszenia, jeśli mogły one pozbawić konsumenta możliwości dokonania oceny zakresu ciążącego na nim zobowiązania. Natomiast zaproponowany bardzo szeroki katalog naruszeń ustawy, które skutkowałyby zastosowaniem sankcji kredytu darmowego, obejmuje nawet naruszenia, które odnoszą się do jednorazowego zdarzenia w toku obowiązywania umowy kredytowej (np. do art. 52 ust. 1 pkt 1, który dotyczy przekazania konsumentowi informacji przed zawarciem aneksu) lub do zdarzenia dla krótkiego okresu w stosunku do całego okresu kredytowania (np. art. 62, który dotyczy pozaodsetkowych kosztów kredytu w ujęciu miesięcznym). Należy wskazać, że pozbawianie kredytodawcy prawa do odsetek w całym toku obowiązywania umowy kredytowej za jednorazowe lub krótkookresowe zdarzenie byłoby sankcją nieproporcjonalną. W kontekście projektowanego art. 66 należy wskazać, że w myśl proponowanego art. 47 ust. 2 kredytodawca utrwała treść umowy o kredyt konsumencki i niezwłocznie doręcza konsumentowi, w postaci	

		papierowej lub na innym trwałym nośniku, egzemplarz tej umowy. Jak wynika z brzmienia art. 66 ust. 3 projektu, w przypadku naruszenia przez kredytodawcę tego obowiązku konsument, po złożeniu kredytodawcy pisemnego oświadczenia, zwraca kredyt bez odsetek i innych kosztów kredytu należnych kredytodawcy, w terminie i w sposób ustalony w umowie o kredyt konsumencki. W ocenie Kasy Krajowej sankcja ta jest nieproporcjonalna. Niezwłoczne niedoręczenie konsumentowi umowy może być wynikiem okoliczności, za które kredytodawca odpowiedzialności nie ponosi, np. błędny adres mailowy kredytobiorcy. Mając na uwadze powyższe Kasa Krajowa proponuje wyłączenie odpowiedzialności kredytodawcy w tym zakresie poprzez skreślenie w projektowanym art. 66 w ust. 3 wskazanego art. 47 ust. 2. Zgodnie z projektowanym art. 48 ust. 1 pkt 2 umowa o kredyt konsumencki określa rodzaj kredytu. Naruszenie przez kredytodawcę tego obowiązku, jak wynika z projektowanego art. 66 ust. 4, powoduje, że konsument, po złożeniu kredytodawcy pisemnego oświadczenia, zwraca kredyt z odsetkami w wysokości połowy odsetek umownych, bez innych kosztów kredytu należnych kredytodawcy, w terminie i w sposób ustalony w umowie o kredyt konsumencki. W ocenie Kasy Krajowej przewidziana w projekcie sankcja jest zbyt daleko idąca, nieproporcjonalna do wagi naruszenia - z braku podania przez kredytodawcę rodzaju kredytu nie wynika dla konsumenta żadna szkoda, stąd proponuje się usunięcie w projektowanym art. 66 ust. 2 odwołania do art. 48 ust. 1 pkt 2. Proponowany art. 52 ust. 1 w pkt 1 stanowi, że kredytodawca nie później niż na 30 dni przed zmianą postanowień umowy o kredyt konsumencki przekazuje bezpłatnie konsumentowi w postaci papierowej lub na innym trwałym nośniku jednoznaczny i zrozumiały opis proponowanych zmian, ze wskazaniem, czy wymagana jest na nie zgoda konsumenta lub wyjaśnienie, że wprowadzane zmiany wynikają z mocy prawa, wraz z	

		harmonogramem ich wdrożenia. Przywołana powyżej projektowana regulacja objęta jest sankcją zawartą w projektowanym art. 66 ust. 3, co oznacza, że konsument po złożeniu kredytodawcy pisemnego oświadczenia, zwraca kredyt bez odsetek i innych kosztów kredytu należnych kredytodawcy, w terminie i w sposób ustalony w umowie o kredyt konsumencki. Rozwiązanie to, w ocenie Kasy Krajowej, jest zbyt rygorystyczne, z uwagi na brak rzeczywistej szkody po stronie konsumenta. Dodatkowo podnieść należy, że zmiany mogą wynikać m.in. ze zmian przepisów prawa, których opis konsument zawsze może uznać za niejasny, co automatycznie uprawni go do złożenia oświadczenia o skorzystaniu z możliwości przewidzianej w art. 66 ust. 3 projektu ustawy. Projektowany art. 66 ust. 5 stanowi, że w przypadku, gdy kredytodawca nie uzna uprawnień konsumenta wynikającego z oświadczenia, o którym mowa w ust. 4, sąd, na żądanie strony, może określić wymiar odsetek i innych kosztów należnych kredytodawcy w wysokości innej niż określona w ust. 4, nie wyższej niż całkowity koszt kredytu. Sąd określa wysokość tych kosztów, biorąc pod uwagę okoliczności i wagę naruszenia oraz słusze interesy stron umowy. W ocenie Kasy Krajowej, na gruncie tej regulacji, w przypadku jej wejścia w życie, istnieje ryzyko, że sądy zostaną zasypane pozwami konsumentów, którzy liczyć będą na obniżenie kosztów kredytów choćby w minimalnej wysokości, co może doprowadzić do paraliżu sądów. Podsumowując wskazać należy, że sankcje przewidziane w art. 66 ust. 1 i 2 projektu (sankcja braku obowiązku po stronie konsumenta zwrotu kredytu konsumenckiego, odsetek, innych kosztów kredytu należnych kredytodawcy oraz wszelkich innych kosztów) wynikają z mocy prawa, tym samym nie są uzależnione od podjęcia przez konsumenta dodatkowych czynności, w szczególności konsument nie ma obowiązku składać oświadczenia prawnokształtującego. Na gruncie tej propozycji rodzi się także pytanie według jakiej procedury miałoby dochodzić do materializacji tego przepisu. Z kolei w art. 66 ust. 3 projektu	

			wprowadzona została sankcja zwrotu kredytu bez odsetek i innych kosztów kredytu należnych kredytodawcy, w terminie i w sposób ustalony w umowie (sankcja kredytu darmowego) w przypadku naruszenia przez kredytodawcę obowiązków wynikających z art. 29 (obowiązek dokonania oceny zdolności kredytowej), art. 40 (obowiązek dokonania ponownej oceny zdolności kredytowej przed każdym znacznym zwiększeniem całkowitej kwoty kredytu konsumenckiego po zawarciu umowy o kredyt konsumencki, art. 46 ust. 5 (zakaz stosowania domyślnie zaznaczonych pól przy akceptacji warunków umowy o kredyt konsumencki lub umowy o usługę dodatkową), art. 47 ust. 2 (obowiązek utrwalenia treści umowy o kredyt konsumencki i niezwłoczne doręczenie egzemplarza tej umowy konsumentowi, w postaci papierowej lub na innym trwałym nośniku), art. 48 ust. 1 pkt 4-10, pkt 12 (obowiązek określenia w umowie o kredyt konsumencki całkowitej kwoty kredytu, terminów i sposobu wypłaty kredytu, stopy oprocentowania kredytu, warunków stosowania tej stopy, a także okresów oraz warunków procedury zmiany stopy oprocentowania, rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania oraz całkowitej kwoty do zapłaty, zasad i terminów spłaty kredytu, zasad i terminów płatności odsetek oraz wszelkich innych kosztów kredytu w formie zestawienia, innych kosztów, które konsument jest obowiązany ponieść w związku z umową o kredyt konsumencki, oraz stopy oprocentowania zadłużenia przeterminowanego, warunki jej zmiany oraz ewentualne inne opłaty z tytułu zaległości w spłacie kredytu), art. 48 ust. 2 (obowiązek zawarcia w umowie o kredyt konsumencki stwierdzenia, że umowa nie przewiduje gwarancji spłaty całkowitej kwoty kredytu wypłaconej na jej podstawie, jeżeli zaistnieją stosowne przesłanki), art. 50 (obowiązek zawarcia dodatkowych informacji w umowie o kredyt wiązany oraz w umowie o kredyt w formie odroczonej płatności), art. 52 ust. 1 pkt 1 (obowiązek przekazania przez kredytodawcę lub pośrednika kredytowego jednoznacznego i zrozumiałego opisu proponowanych zmian umowy o kredyt konsumencki, ze wskazaniem, czy wymagana jest na nie zgoda konsumenta lub wyjaśnienie, że wprowadzane zmiany wynikają z mocy	

		prawa, wraz z harmonogramem ich wdrożenia), art. 56 (szczegółowe regulacje dotyczące umowy rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego, zgodnie z którą możliwe jest przekroczenie), art. 59 (sposób obliczania maksymalnej wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu), art. 62 (sposób obliczenia maksymalnej wysokości kosztów pozaodsetkowych w przypadku kredytu w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym oraz umowy o kartę kredytową, o ile kredytodawca jest jednocześnie wydawcą tej karty). Podkreślić należy, że, jak wskazano wyżej, w dyrektywie CCDII nie zawarto takich sankcji za naruszenia przepisów ustawy. Jedyne motyw 52 preambuły daje państwom członkowskim możliwość wprowadzenia skutecznych środków ochrony prawnej dla konsumentów. Co więcej, wątpliwość budzi skuteczność stosowania sankcji kredytu darmowego nawet w reżimie dotychczasowej ustawy o kredycie konsumenckim, której celem miało być zwiększenie ochrony konsumentów. W większym stopniu przyczyniła się ona jednak do zwiększenia zarobków firm skupujących długi niż do faktycznej ochrony konsumentów, na co zwrócił także uwagę Komitet Stabilności Finansowej w przywołanym wyżej stanowisku dotyczącym ryzyka związanego z sankcją kredytu darmowego. Projektowany przepis art. 66 ust. 1 jest jeszcze dalej idącą sankcją, rodzącą dla kredytodawcy ryzyka jeszcze większe niż dotychczas funkcjonujące rozwiązanie prawne z art. 45 ust. 1 obecnie obowiązującej ustawy o kredycie konsumenckim, ponieważ zakłada brak konieczności zwrotu nawet kapitału kredytu. Takie rozwiązanie może zachęcić podmioty, które dotychczas skupowały kredyty od konsumentów albo reprezentowały ich jako pełnomocnicy we własnych celach zarobkowych, do zwiększonej aktywności w obszarze przejmowania roszczeń konsumentów. Już obecnie firmy te coraz częściej działają jako pełnomocnicy konsumentów reprezentując ich przed sądem (co będzie także obejściem zakazu zawartego w projektowanym art. 67, który ma ograniczyć skupywanie przez te firmy kredytów od konsumentów (Osobie trzeciej, na którą konsument	

			przeniósł wierzytelność wynikająca z umowy o kredyt konsumencki, nie przysługuje wynagrodzenie oraz wszelkie inne koszty od konsumenta). Zaproponowany w ustawie przepis, zgodnie z którym termin na skorzystanie z sankcji kredytu darmowego ma wygasać po upływie roku od dnia spłaty całkowitej kwoty do zapłaty opiera się o obecnie funkcjonujące rozwiązanie, które jest krytykowane. Po pierwsze, takie rozwiązanie prowadzi do stanu długotrwałej niepewności prawnej po stronie kredytodawców - termin na skorzystanie z sankcji dla klienta, który nie spłaci kredytu, będzie w praktyce nieograniczony (nie rozpocznie biegu). Innymi słowy, kredytobiorca może nie dopłacić 1 zł, aby móc „przeciągać” ten termin w nieskończoność. To ewidentne naruszenie zasad państwa prawa, ponadto sprzeczne z istotą przepisów o charakterze sankcyjnym, które powinny być jednoznaczne i zakładać pewność, stabilność konstrukcji prawnych. Nadto dotychczasowe doświadczenia wskazują na to, że to dodatkowy element służący mnożeniu spraw sądowych, a więc kolejny element paraliżujący docelowo sądownictwo. Po drugie, w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu nie dochodzi do spłaty całkowitej kwoty do zapłaty z uwagi na obniżenie kosztów kredytu (w tym odsetek) związanych z wcześniejszą spłatą. W związku z tym, uprawnienie do skorzystania z sankcji powinno wygasać po upływie roku od dnia zawarcia umowy kredytowej. Jest to wystarczający termin dla kredytobiorcy do zweryfikowania prawidłowości działania kredytodawcy i skorzystania z przysługujących mu uprawnień, jeśli uzna on, że doszło do jakichkolwiek nieprawidłowości objętych sankcją. Kasa Krajowa pragnie wskazać, że termin na wykonanie uprawnienia związanego z sankcją kredytu darmowego powinien mieć charakter terminu zawitego, który z istoty swojej - jak każdy termin zawity - jest terminem krótkim, zmierzającym przede wszystkim do uporządkowania i stabilizacji obrotu oraz wykluczenia sytuacji, w których możliwość powoływania się na sankcję kredytu darmowego i tym samym zmianę treści zobowiązania, trwałaby nieskończenie długo, pozbawiając kredytodawców/pożyczkodawców	

		pewności co do kształtu relacji łączącej ich z konsumentem. Podobnie jak w przypadku innych oświadczeń prawnokształtujących (np. prawa odstąpienia), ograniczenie terminu musi być wyraźne i jednoznaczne, gdyż jest to konieczne dla stabilizacji ryzyka gospodarczego i bezpieczeństwa obrotu. Proponowany obecnie w projekcie termin jest nie tylko w pełni zależny od konsumenta, a więc osoby, której przyznano wyłączone prawo do skorzystania z roszczenia o zastosowanie sankcji kredytu darmowego, ale także znacznie przedłużony w stosunku do terminu określanego przez szereg sądów na gruncie wykładni sądowej obecnie obowiązującej ustawy o kredycie konsumenckim (por. m in: wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 27 lutego 2019 r., XII C 1503/18; wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z 30 maja 2023 r., XXVII Ca 309/23, Legalis; Ustawa o kredycie konsumenckim. Komentarz. Red. dr hab. Konrad Osajda, 2019, wyd. 2/M. Grochowski, Legalis 2023, nr boczny 18-21), linia orzecnicza Sądu Okręgowego w Bielsku Białej, a także wyroki Sądu Rejonowego w Gdyni, Sądu Rejonowego w Lublinie i im podobne). W związku z powyższymi okolicznościami i argumentami oraz opisanymi wyżej zagrożeniami Kasa Krajowa wnosi o nadanie art. 66 następującego brzmienia: „Art. 66. 1. W przypadku niepodania albo błędnego podania przez kredytodawcę informacji, o których mowa w art. 48 ust. 1 pkt 4, 6 - 10, 12, 18, art. 50 ust. 1 pkt 1 i 2, art. 56 ust. 1 o ile mogło to pozbawić konsumenta możliwości oceny zakresu jego zobowiązania, konsument, po złożeniu kredytodawcy pisemnego oświadczenia, zwraca kredyt bez odsetek i innych kosztów kredytu należnych kredytodawcy, w terminie i w sposób ustalony w umowie o kredyt konsumencki. 2. W przypadku gdy kredytodawca uzna, że brak jest podstaw do skorzystania przez konsumenta z uprawnienia określonego w ust. 1, konsument może żądać, aby o zastosowaniu sankcji rozstrzygnął sąd. W razie stwierdzenia, że doszło do naruszenia przepisów, o których mowa w ust. 1, sąd określi wymiar odsetek i innych kosztów należnych kredytodawcy w wysokości nie wyższej niż całkowity koszt kredytu,	

			biorąc pod uwagę okoliczności i wpływ naruszenia na możliwość oceny przez konsumenta zakresu jego zobowiązania, oraz słuszne interesy stron umowy. 3. W przypadku gdy kredytodawca w umowie o kredyt konsumencki nie określił zasad i terminów spłaty kredytu, konsument zwraca kredyt w równych ratach, płatnych co miesiąc, od dnia zawarcia umowy. 4. W przypadku gdy umowa o kredyt konsumencki nie przewiduje terminu spłaty kredytu, konsument zwraca kredyt w terminie: 1) pięciu lat - w przypadku kredytów konsumenckich do wysokości 80 000 zł; 2) dziesięciu lat - w przypadku kredytów konsumenckich powyżej 80 000 zł. 5. W przypadkach, o których mowa w ust. 1, konsument ponosi koszty ustanowienia zabezpieczenia kredytu przewidziane w umowie. 6. Uprawnienie konsumenta, o którym mowa w ust. 1, wygasa po upływie roku od dnia zawarcia umowy o kredyt konsumencki."	
474.	art. 66 ust. 3	Stowarzyszenie Prawa Konkurencji	Projektowany art. 66 ust. 3 budzi zastrzeżenia głównie z uwagi na sposób określenia przesłanek, które w przepisach, do których odsyła ta jednostka, zostały sformułowane nieprecyzyjnie (zob. uw. do projektowanych art. 29, art. 40, art. 47 ust. 2, art. 52 ust. 1 pkt 1, art. 56). W przypadku przyjęcia przepisów w zaproponowanym kształcie – będą one stanowić źródło rozbieżności interpretacyjnych, zwiększających stan niepewności po stronie kredytodawców i osłabiając de facto ochronę konsumentów. Ponadto, warto rozważyć wprowadzenie możliwości żądania przez kredytodawcę, aby sąd określił wymiar odsetek i innych kosztów należnych kredytodawcy (analogicznie jak w projektowanym ust. 5).	Uwaga wyjaśniona. Przepis wykonuje obowiązek zapewnienia sankcji, przewidziany w art. 44 dyrektywy 2023/2225. Sankcję utrzymano, dokonano przeglądu obowiązków objętych tą sankcją.

475.	Art. 66 ust. 3	Izba Gospodarki Elektronicznej	Proponujemy następujące brzmienie ust. 3: “3. W przypadku naruszenia przez kredytodawcę ~~art. 29, art. 40~~, art. 46 ust. 5, art. 47 ust. 2, art. 48 ust. 1 pkt 4–10 i 12, art. 48 ust. 2, art. 50, art. 52 ust. 1 pkt 1, art. 56, art. 59 i art. 62 konsument, po złożeniu kredytodawcy pisemnego oświadczenia, zwraca kredyt bez odsetek i innych kosztów kredytu należnych kredytodawcy, w terminie i w sposób ustalony w umowie o kredyt konsumencki.” W ust. 3 art. 66 z zakresu objętego przepisem powinny zostać usunięte odniesienia do art. 29 i 40, które dotyczą dokonywania oceny zdolności kredytowej. Ocena zdolności kredytowej powinna być poddawana ocenie ze strony organu nadzorującego, ale nie powinna być przedmiotem sankcji kredytu darmowego (SKD). Sankcjonowanie błędnej oceny zdolności kredytowej poprzez SKD może powodować kwestionowanie praktycznie każdej decyzji kredytowej, co może stworzyć problem systemowy masowego kwestionowania decyzji kredytodawców oraz występowania z roszczeniami. Sądy, w tym biegli sądowi nie mają instrumentarium do weryfikacji poprawności dokonywanej oceny zdolności kredytowej - posiada je organ nadzoru. Można sobie wyobrazić gdy w toku postępowania sądowego sąd powołuje biegłego, w celu weryfikacji dokonanej oceny, biegły taką ocenę kwestionuje, podczas gdy organ nadzoru nie kieruje w stronę kredytodawcy żadnych zastrzeżeń związanych z jego polityką kredytową, zaś portfel kredytowy kredytodawcy jest “zdrowy”.	Uwaga wyjaśniona. Przepis wykonuje obowiązek zapewnienia sankcji, przewidziany w art. 44 dyrektywy 2023/2225. Sankcję utrzymano, dokonano przeglądu obowiązków objętych tą sankcją.
476.	Art. 66 ust. 3	Federacja Przedsiębiorców Polskich	W ust. 3 art. 66 z zakresu objętego przepisem powinny zostać usunięte odniesienia do art. 29 i 40, które dotyczą dokonywania oceny zdolności kredytowej. Proponujemy następujące brzmienie ust. 3: “3. W przypadku naruszenia przez kredytodawcę art. 29, art. 40, art. 46 ust. 5, art. 47 ust. 2, art. 48 ust. 1 pkt 4–10 i 12, art. 48 ust. 2, art. 50, art.	Uwaga wyjaśniona. Przepis wykonuje obowiązek zapewnienia sankcji, przewidziany w art. 44 dyrektywy 2023/2225. Sankcję utrzymano, dokonano przeglądu

		52 ust. 1 pkt 1, art. 56, art. 59 i art. 62 konsument, po złożeniu kredytodawcy pisemnego oświadczenia, zwraca kredyt bez odsetek i innych kosztów kredytu należnych kredytodawcy, w terminie i w sposób ustalony w umowie o kredyt konsumencki.” Wykreślenie z art. 66 ust. 3 odesłań do przepisów art. 29 i 40 jest podyktowane kilkoma względami. Przepisy art. 29 i 40 są po pierwsze – nieostre, zatem dają duże pole do interpretacji, co nie powinno mieć miejsca w przypadku przepisów karnych, których dyspozycja powinna być określona w sposób jasny, jednoznaczny i niebudzący wątpliwości. Po drugie, naruszenie przepisów z art. 29 i 40 jest sankcjonowane w inny miejscu projektowanej regulacji, w art. 41, zatem w projekcie mamy podwójną sankcję za to samo naruszenie, co jest błędem legislacyjnym. Interes konsumentów jest zabezpieczony art. 41, który jest wzorowany na obecnie obowiązującym art. 9a ust. 5 ustawy o kredycie konsumenckim, a który przewiduje dużo bardziej dotkliwe sankcje, aniżeli z art. 66 ust. 3. Przeprowadzenie oceny zdolności kredytowej jest obowiązkiem kredytodawców, którego dopełnienie jest nie tylko w interesie konsumenta, lecz również kredytodawcy, albowiem dobrze przeprowadzona ocena zdolności kredytowej minimalizuje ryzyko braku spłaty kredytu. Istniejący zatem (i zarazem postulowany, w nieznacznie zmienionej formie) zakaz zbywania i egzekwowania wierzytelności w przypadku wadliwego przeprowadzenia oceny zdolności kredytowej, mimo iż jest niezwykle surowy, to jednak nie daje podstaw do ocen i interpretacji – opiera się on na obiektywnych czynnikach. W przypadku natomiast projektowanego art. 66 ust. 3 w związku z brzmieniem art. 29 i 40, biorąc pod uwagę coraz większą aktywność quasi-kancelarii „odszkodowawczych”, skutkiem wprowadzenia takiej regulacji będzie masowe wręcz kwestionowanie umów kredytowych, co dodatkowo spotęguje ilość spraw kierowanych na drogę postępowania sądowego, które finalnie będą jedynie dodatkowym kosztem dla konsumentów. W art. 66 ust 2 i 3 ustawy rozszerzono katalog naruszeń, w przypadku	obowiązków objętych tą sankcją.

		których konsument może skorzystać z sankcji kredytu darmowego. Sankcja kredytu darmowego jest sankcją niezwykle surową i jej subsumpcja do danego stanu faktycznego powinna być jasna i jednoznaczna. Z pewnością zbyt ogólne jest nawiązanie do naruszenia przepisu art. 29, który zobowiązuje do dokonania oceny zdolności kredytowej i zawiera szereg klauzul generalnych i sformułowań nieostrych („dokonuje się w interesie konsumenta”, „uwzględnia się w odpowiedni sposób” „czynniki istotne dla zweryfikowania możliwości spłaty”. Art. 29 przewiduje obowiązek zbadania zdolności kredytowej, ale kolejne przepisy ustawy obowiązek ten doprecyzowują (np. niejasny obowiązek weryfikacji danych z baz). W rezultacie konsument a zasadzie pełnomocnik uzyskuje niezwykle szerokie pole do dopatrywania się potencjalnych naruszeń. Przy takiej jak obserwowana kreatywnej aktywności kancelarii prawnych i odszkodowawczych łatwo wyobrazić sobie zarzucanie sądów frywolnymi pozwami, nadużywającymi powyższej regulacji. Co ciekawe, w ocenie skutków regulacji ustawodawca ujął tę kwestię inaczej, wężiej i konkretniej; wskazał, że sankcja znajdzie zastosowanie w razie „braku zbadania zdolności kredytowej”. Powiązanie tych nieprecyzyjnych i otwartych na interpretację norm z automatyczną i maksymalnie dotkliwą sankcją z art. 66 tworzy system, w którym każda decyzja o udzieleniu kredytu jest obarczona nieakceptowalnym ryzykiem prawnym. Kredytodawca może być karany za merytoryczną ocenę ekonomiczną, co jest zaprzeczeniem celu, dla którego sankcja kredytu darmowego została stworzona. Ponadto należy mieć na uwadze związaną z tym konieczność weryfikacji przez sądy zasad oceny zdolności kredytowej. Po pierwsze może wiązać się to z trudnościami i brakiem odpowiedniej wiedzy i przygotowania merytorycznego sędziów do weryfikacji, czy ocena zdolności kredytowej została przeprowadzona w sposób prawidłowy. Po drugie może w konsekwencji doprowadzić do nierównego traktowania konsumentów z	

			uwagi na to, że każdy przypadek będzie rozpatrywany indywidualnie. Ostatecznie zatem włączenie art. 29 jako podstawę do skorzystania z sankcji kredytu darmowego może okazać się niekorzystne dla konsumentów. Wątpliwość rodzi też powiązanie omawianej sankcji z przepisem art. 40 w obecnym jego brzmieniu – nie doprecyzowującym wysokości zwiększenia kwot kredytu uzasadniająca konieczność ponownej weryfikacji zdolności, etc. Propozycja: Usunięcie kwestii zdolności kredytowej spośród przesłanek SKD w ust. 3 art. 66, ewentualnie wskazanie niedopełnienia konkretnych obowiązków związanych z jej szacowaniem.	
477.	Art. 66 ust. 3	Pracodawcy RP	Kredytodawca, każdorazowo przed udzieleniem kredytu konsumentowi (przed zawarciem umowy o kredyt), jest zobowiązany do dokonania oceny zdolności kredytowej konsumenta. Jak z kolei czytamy w art. 5 pkt 10) ocena zdolności kredytowej jest to ocena zdolności konsumenta do spłaty całkowitej kwoty do zapłaty, zgodnie z warunkami umowy o kredyt konsumentki, dokonywana przez kredytodawcę, inaczej mówiąc kredytodawca dokonuje pewnej oceny czy konsument będzie miał możliwość spłaty zobowiązania finansowego w przyszłości. Jak samo brzmienie tych przepisów wskazuje jest to jedynie ocena i przewidywanie czy w przyszłości konsument będzie w stanie spłacić zaciągnięty kredyt. Po pierwsze nie ulega wątpliwości, iż będą występowały przypadki, w których kredytodawca dokona w prawidłowy sposób oceny zdolności konsumenta, a mimo to konsument nie spłaci zobowiązania. Po drugie ustawa nie definiuje jednoznacznie sposobu dokonania oceny zdolności kredytowej, a jedynie wskazuje katalog danych wymaganych do dokonania tejże oceny, pozostawiając w gestii kredytodawcy sposób ich wykorzystania. Oznacza to, że każdorazowo prawidłowość oraz sposób wykorzystania danych może być przedmiotem subiektywnej oceny konsumenta, co może prowadzić do podważania prawidłowości tej oceny nawet przez tych klientów,	Uwaga wyjaśniona. Przepis wykonuje obowiązek zapewnienia sankcji, przewidziany w art. 44 dyrektywy 2023/2225. Sankcję utrzymano, dokonano przeglądu obowiązków objętych tą sankcją.

		którzy dokonali spłaty w kwotach i terminach ustalonych w umowie. Tym samym kredytodawca, pomimo dochowania należytej staranności i zastosowania się do przepisów ustawy, nie będzie w stanie zapewnić swoimi działaniami uniknięcia sytuacji, kiedy klienci, nawet ci którzy dokonali spłaty całego kredytu, będą powoływać się na sankcję kredytu darmowego i dochodzić swoich roszczeń przed polskimi sądami, bowiem taką możliwość daje im sam projektodawca. W praktyce spowoduje to, że każdy konsument, zarówno ten co nie spłaci kredytu, ale również ten który kredyt spłaci, będzie mógł podważać na drodze sądowej prawidłowość dokonanej oceny zdolności kredytowej przez kredytodawcę i żądać zwrotu kosztów kredytu (lub obniżenia zobowiązania o te koszty). Z pewnością można spodziewać się, że nieodczownym skutkiem wprowadzenia regulacji o takiej treści będzie sytuacja, w której polskie sądy będą musiały się zmierzyć z ogromną ilością postępowań w przedmiocie właśnie sankcji kredytu darmowego. Proponujemy zmianę art. 66 ust. 3 poprzez wykreślenie odniesień do art. 29 i 40. Przepisy z art. 29 i 40 są po pierwsze – nieostre, zatem dają duże pole do interpretacji, co nie powinno mieć miejsca w przypadku przepisów karnych, których dyspozycja powinna być określona w sposób jasny, jednoznaczny i niebudzący wątpliwości. Po drugie, naruszenie przepisów z art. 29 i 40 jest sankcjonowane w inny miejscu projektowanej regulacji, w art. 41, zatem w przedłożonym do konsultacji projekcie mamy podwójną sankcję za to samo naruszenie, co również wydaje się być błędem legislacyjnym. Rozumiemy, że projektodawca chce zabezpieczyć możliwie najpełniej interes konsumentów, i właśnie temu ma służyć projektowany art. 41, który jest wzorowany na obecnie obowiązującym art. 9a ust. 5 ustawy o kredycie konsumenckim, który przewiduje dużo bardziej dotkliwe sankcje, aniżeli te z projektowanego art. 66 ust. 3. W tym momencie ktoś mógłby się zastanawiać, dlaczego kredytodawcy zgadzają się na pozostawienie bardziej dotkliwych sankcji, zamiast postulować ich usunięcie. Otóż przeprowadzenie oceny zdolności kredytowej jest obowiązkiem kredytodawców, którego	

			dopełnienie jest nie tylko w interesie konsumenta, lecz również kredytodawcy, albowiem dobrze przeprowadzona ocena zdolności kredytowej minimalizuje ryzyko braku spłaty kredytu. Istniejący zatem (i zarazem postulowany, w nieznacznie zmienionej formie) zakaz zbywania i egzekwowania wierzytelności w przypadku wadliwego przeprowadzenia oceny zdolności kredytowej, mimo iż jest niezwykle surowy, to jednak nie daje podstaw do ocen i interpretacji – opiera się on na obiektywnych czynnikach. W przypadku natomiast projektowanego art. 66 ust. 3 w związku z brzmieniem art. 29 i 40, biorąc pod uwagę coraz większą aktywność quasi-kancelarii „odszkodowawczych”, skutkiem wprowadzenia takiej regulacji będzie masowe wręcz kwestionowanie umów kredytowych, co dodatkowo spotęguje ilość spraw kierowanych na drogę postępowania sądowego, które finalnie będą jedynie dodatkowym kosztem dla konsumentów.	
478.	Art. 66 ust. 4	Stowarzyszenie Prawa Konkurencji	Projektowany art. 66 ust. 4 budzi zastrzeżenia głównie z uwagi na sposób określenia przesłanek, które w przepisach, do których odsyła ta jednostka, zostały sformułowane nieprecyzyjnie (zob. uw. do projektowanych art. 53, art. 55 ust. 2 i 5). W przypadku przyjęcia przepisów w zaproponowanym kształcie – będą one stanowić źródło rozbieżności interpretacyjnych, zwiększających stan niepewności po stronie kredytodawców i osłabiając de facto ochronę konsumentów.	Uwaga wyjaśniona. Przepis wykonuje obowiązek zapewnienia sankcji, przewidziany w art. 44 dyrektywy 2023/2225. Sankcję utrzymano, dokonano przeglądu obowiązków objętych tą sankcją.
479.	Art. 66 ust. 5	Polska Izba Doradców i Pośredników Odszkodowawczych	Doprecyzowanie wspomnianego zapisu, aby po nieuwzględnieniu przez kredytodawcę stanowiska konsumenta sąd mógł wymierzyć bankowi wyższą karę niż przewidziana w art. 66 ust. 4 ale niższą niż określona w art. 66 ust. 3. Taka regulacja będzie zmuszała kredytodawców do prawidłowej weryfikacji zgłoszonych przez konsumentów reklamacji, gdyż jej nieuwzględnienie może być dla banku kosztowne. W takim ujęciu regulacji miarkowania kary, ryzyko jej większego poniesienia spoczywa wyłącznie na banku. W art. 66 pojawia się termin „naruszenie” jest to sformułowanie na tyle nieostre, że powoduje liczne spory na tle	Uwaga wyjaśniona. Przepis wykonuje obowiązek zapewnienia sankcji, przewidziany w art. 44 dyrektywy 2023/2225. Sankcję utrzymano, dokonano przeglądu

			jego wykładni i zakresu. Dla zapewnienia większej spójności prawa oraz doprecyzowania znaczenia terminów nieostrych w ustawie w słowniku pojęć należy zdefiniować sformułowanie „naruszenie” przez które rozumie się „całkowity brak wykonania obowiązku ciążącego na kredytodawcy albo wykonanie go w sposób niewłaściwy, błędny”	obowiązków objętych tą sankcją.
480.	Art. 66 ust. 5	Stowarzyszenie Stop Bankowemu Bezprawiu	Doprecyzowanie wspomnianego zapisu, aby po nieuwzględnieniu przez kredytodawcę stanowiska konsumenta sąd mógł wymierzyć bankowi wyższą karę niż przewidziana w art. 66 ust. 4 ale niższą niż określona w art. 66 ust. 3. Taka regulacja będzie zmuszała kredytodawców do prawidłowej weryfikacji zgłoszonych przez konsumentów reklamacji, gdyż jej nieuwzględnienie może być dla banku kosztowne. W takim ujęciu regulacji miarkowania kary, ryzyko jej większego poniesienia spoczywa wyłącznie na banku.	Uwaga wyjaśniona. Przepis wykonuje obowiązek zapewnienia sankcji, przewidziany w art. 44 dyrektywy 2023/2225. Sankcję utrzymano, dokonano przeglądu obowiązków objętych tą sankcją.
481.	Art. 66	Związek Przedsiębiorców i Pracodawców	W art. 66 ust 2 i 3 ustawy rozszerzono katalog naruszeń, w przypadku których konsument może skorzystać z sankcji kredytu darmowego. Sankcja kredytu darmowego jest sankcją niezwykle surową i jej subsumpcja do danego stanu faktycznego powinna być jasna i jednoznaczna. Z pewnością zbyt ogólne jest nawiązanie do naruszenia przepisu art. 29, który zobowiązuje do dokonania oceny zdolności kredytowej i zawiera szereg klauzul generalnych i sformułowań nieostrych („dokonuje się w interesie konsumenta”, „uwzględnia się w odpowiedni sposób ” „ czynniki istotne dla zweryfikowania możliwości spłaty”). <u>Art. 29</u> przewiduje obowiązek zbadania zdolności kredytowej, ale kolejne przepisy ustawy obowiązek ten doprecyzowują (np. niejasny obowiązek weryfikacji danych z baz). W rezultacie konsument a zasadzie pełnomocnik uzyskuje niezwykle szerokie pole do dopatrywania się potencjalnych naruszeń. Przy takiej jak obserwowana kreatywnej aktywności kancelarii prawnych i odszkodowawczych łatwo	Uwaga wyjaśniona. Przepis wykonuje obowiązek zapewnienia sankcji, przewidziany w art. 44 dyrektywy 2023/2225. Sankcję utrzymano, dokonano przeglądu obowiązków objętych tą sankcją.

			wyobrazić sobie zarzucanie sądów frywolnymi pozwami, nadużywającymi powyższej regulacji. Co ciekawe, w ocenie skutków regulacji ustawodawca ujął tę kwestię inaczej, wężej i konkretniej; wskazał, że sankcja znajdzie zastosowanie w razie „braku zbadania zdolności kredytowej”. Powiązanie tych nieprecyzyjnych i otwartych na interpretację norm z automatyczną i maksymalnie dotkliwą sankcją z art. 66 tworzy system, w którym każda decyzja o udzieleniu kredytu jest obciążona nieakceptowalnym ryzykiem prawnym. Kredytodawca może być karany za merytoryczną ocenę ekonomiczną, co jest zaprzeczeniem celu, dla którego sankcja kredytu darmowego została stworzona. Ponadto należy mieć na uwadze związaną z tym konieczność weryfikacji przez sądy zasad oceny zdolności kredytowej. Po pierwsze może wiązać się to z trudnościami i brakiem odpowiedniej wiedzy i przygotowania merytorycznego sędziów do weryfikacji, czy ocena zdolności kredytowej została przeprowadzona w sposób prawidłowy. Po drugie może w konsekwencji doprowadzić do nierównego traktowania konsumentów z uwagi na to, że każdy przypadek będzie rozpatrywany indywidualnie. Ostatecznie zatem włączenie art. 29 jako podstawę do skorzystania z sankcji kredytu darmowego może okazać się niekorzystne dla konsumentów. Wątpliwość rodzi też powiązanie omawianej sankcji z przepisem <u>art. 40</u> w obecnym jego brzmieniu – nie doprecyzowującym wysokości zwiększenia kwot kredytu uzasadniająca konieczność ponownej weryfikacji zdolności, etc. <u>Propozycja:</u> Usunięcie kwestii zdolności kredytowej spośród przesłanek SKD w ust. 3 art. 66, ewentualnie wskazanie niedopełnienia konkretnych obowiązków związanych z jej szacowaniem.	
482.	Art. 66	Związek Przedsiębiorców i Pracodawców	Projekt ustawy od rodzaju naruszonych przepisów uzależnia wielkość sankcji (brak konieczności spłaty kredytu, brak konieczności spłaty połowy kosztów, brak konieczności spłaty jakichkolwiek kosztów).	Uwaga wyjaśniona. Przepis wykonuje obowiązek zapewnienia

			Nie rozróżnia natomiast w żaden sposób stopnia naruszenia, inaczej niż interpretujący te przepisy Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Konieczne jest zastosowanie w omawianych przepisach zasady proporcjonalności, a konkretnie, że skutki opisane w art. 66 powinno rodzić inne niż nieznaczne naruszenie wskazanych przepisów. Nie jest uzasadnione jednakże traktowanie rażących, intencjonalnych uchybień oraz drobnych, niezawinionych błędów formalnych, takie jak omyłka w formularzu czy brak zaznaczenia pola wyboru. W każdym z tych przypadków sankcja jest maksymalna i oznacza dla kredytodawcy utratę całej wiarytelności lub całości czy części odsetek oraz wszelkich kosztów. Jest to sprzeczne z ugruntowanym orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości UE (m.in. wyrok w sprawie C-42/15, Home Credit Slovakia), które wymaga, aby sankcje były skuteczne, ale i proporcjonalne. Obecny kształt przepisu wręcz zachęca do wytaczania masowych pozwów przez wyspecjalizowane kancelarie, dla których drobne uchybienie staje się pretekstem do osiągnięcia korzyści, a nie realną ochroną interesu konsumenta. Propozycja: Postulujemy, aby ograniczyć sankcje kredytu darmowego do naruszeń zdefiniowanych jako naruszenia, w przypadku których gdyby do nich nie doszło, wysoce prawdopodobnym jest, że konsument nie zawarłby umowy o kredyt konsumencki o takiej treści.	sankcji, przewidziany w art. 44 dyrektywy 2023/2225. Sankcję utrzymano, dokonano przeglądu obowiązków objętych tą sankcją.
483.	Art. 66	Związek Przedsiębiorców i Pracodawców	Postulujemy uregulowanie kwestii możliwości i sposobu przenoszenia uprawnień do zastosowania sankcji kredytu darmowego na podmiot trzeci.	Uwaga wyjaśniona. W wyroku C-80/24 zwrotybankowe.pl TSUE potwierdził zgodność z prawem UE dokonywania przelewu wiarytelności przez konsumenta-kredytobiorcę.

484.	Art. 66	Związek Przedsiębiorców i Pracodawców	Konieczna jest zmiana ust. 9, w którym został określony termin, od którego należy liczyć czas na złożenie oświadczenia o skorzystaniu z tego uprawnienia. Terminy zawite, do jakich należy powołany, należą do instytucji dawności, która w prawie cywilnym służyć ma pewności i stabilności stosunków gospodarczych. Jej celem jest, by maksymalnie redukować niepewność jak chodzi o prawa i obowiązki podmiotów stosunków cywilnoprawnych. Ujęcie zawarte w projekcie uzależnia wpływ terminu zawitego od woli jednej ze stron stosunku prawnego. Brak spłaty nawet skromnej części kredytu przez konsumenta skutkowałby tym, że termin roczny nigdy nie zaczynałby płynąć. Abstrahując od kwestii pewności, byłaby to zachęta dla konsumentów do działań nieetycznych, tj wstrzymywania się ze spłatą drobnych sum, aby zostawić sobie :”furtkę” na przyszłość. Prawo nie powinno zawierać takich zachęt gdyż narusz to zasady współżycia społecznego. <u>Propozycja:</u> Postulujemy określenie jednoznacznego dnia rozpoczęcia biegu terminu zawitego. Dla większości naruszeń właściwy będzie termin roku od dnia zawarcia umowy i udostępnienia kredytu. Jeśli poszczególne obowiązki miałyby się materializować później, można rozróżnić moment, od którego termin biegnie.	Uwaga uwzględniona kierunkowo. Brzmienie przepisu doprecyzowano.
485.	Art. 66	Związek Pracodawców Business Centre Club	Przepis art. 66 Projektu ustawy reguluje tzw. Sankcję Kredytu Darmowego. Uwagi wstępne: Sektor finansowy w Polsce zgłasza szereg uwag i zastrzeżeń wobec obecnego kształtu Sankcji Kredytu Darmowego (SKD), które zostały szczegółowo opisane m.in. w stanowisku Komitetu Stabilności Finansowej (KSF) .	Uwaga wyjaśniona. Przepis wykonuje obowiązek zapewnienia sankcji, przewidziany w art. 44 dyrektywy 2023/2225. Sankcję utrzymano, dokonano przeglądu

			Niezbędne jest wypracowanie rozwiązań zapewniających równowagę w relacjach kredytobiorców i kredytodawców. Trwające prace nad Projektem nowej ustawy o kredycie konsumenckim powinny prowadzić do uregulowania sankcji kredytu darmowego – nie tylko jako instytucji o charakterze skutecznym i odstraszającym, lecz również proporcjonalnym do skali naruszeń. Nowe regulacje powinny także ograniczyć możliwość nadużywania przepisów prawnych służących ochronie konsumentów przez inne, profesjonalne grupy interesariuszy. KSF wskazuje, że obecna forma SKD może osłabiać zaufanie do sektora bankowego, destabilizować warunki prowadzenia działalności i zwiększać ryzyko systemowe. Ta obserwacja odnosi się także do sektora pożyczkowego, który również narażony jest na to ryzyko. Uwagi szczegółowe: 1) Art. 66 ust. 1 Projektu ustawy W naszej ocenie żadne naruszenie przepisów Projektu Ustawy nie powinno być sankcjonowane w sposób, który w rzeczywistości stanowi bezpodstawne wzbogacenie po stronie konsumenta. O ile można zgodzić się zarówno z unijnym jak i z polskim projektodawcą, że niektóre zachowania czy zaniechania po stronie kredytodawców mogą być sankcjonowane, to przysporzenie w postaci możliwości zachowania kwoty całego kapitału kredytu przez konsumenta jest propozycją zdecydowanie zbyt daleko idącą.	obowiązków objętych tą sankcją.

		Unijny prawodawca w artykule 44 ust. 1 Dyrektywy CCD II przyznał możliwość państwom członkowskim do ustanawiania lokalnych przepisów dotyczących kar mających zastosowanie w przypadku naruszenia przepisów krajowych przyjętych zgodnie z Dyrektywą CCD II, natomiast wyraźnie zaznaczył, że jedną z cech takiej kary musi być jej proporcjonalność do przedmiotowego naruszenia przepisów. Nie można zgodzić się z przepisem nakładającym sankcję (karę) na kredytodawcę, która w żadnej mierze nie jest proporcjonalna do naruszenia. Jeśli kredytodawca udzieliłby kredytu konsumentowi bez wniosku konsumenta, czy też bez udzielenia przez niego wyraźnej zgody na zawarcie umowy, czy domniemywał taką zgodę, a środki zostałyby wypłacone na konto konsumenta, to należy twierdzić, że konsument powinien po prostu zwrócić kapitał kredytu bez żadnych kosztów kredytu (odsetek i kosztów pozaodsetkowych). Ani naruszenie art. 46 ust. 1-3, ani też żadne inne naruszenie przepisów Projektu Ustawy, nie powoduje takiego uszczerbku czy szkody po stronie konsumenta, które uzasadniałoby de facto bezpodstawne wzbogacenie konsumenta. Dodatkowo, konstrukcja prawna art. 66 ust. 1 Projektu ustawy jest wadliwa, gdyż uprawnienie kształtujące konsumenta, pojawiające się ex lege, nie wymaga nawet jego oświadczenia, co jest absolutnie sprzeczne z istotą zobowiązań cywilnoprawnych, których emanacją jest stosunek kredytowy. Mając powyższe na uwadze proponujemy następujące brzmienie art. 66 ust. 1 Projektu ustawy:	

			Propozycja zapisu: a) art. 66 ust. 1 otrzymuje brzmienie: 1. W przypadku udzielenia przez kredytodawcę kredytu konsumenckiego z naruszeniem art. 46 ust. 1–3 konsument jest zobowiązany do zwrotu kredytu konsumenckiego bez odsetek, innych kosztów kredytu należnych kredytodawcy oraz wszelkich innych kosztów w terminie i w sposób ustalony w umowie o kredyt konsumencki, po złożeniu kredytodawcy pisemnego oświadczenia.” 2) Art. 66 ust. 3 Projektu ustawy Naszym zdaniem, nie ma żadnych przesłanek do objęcia SKD przepisów o ocenie zdolności kredytowej. Ocena zdolności kredytowej powinna być poddawana analizie i ocenie ze strony organu nadzorującego, ale nie powinna być przedmiotem sankcji kredytu darmowego, która ma charakter cywilnoprawny. Sankcjonowanie błędnej oceny zdolności kredytowej poprzez SKD może powodować kwestionowanie praktycznie każdej decyzji kredytowej, co może stworzyć problem systemowy masowego kwestionowania decyzji kredytodawców oraz występowania z roszczeniami. Sądy, w tym biegli sędziowie nie mają instrumentarium do weryfikacji poprawności dokonywanej oceny zdolności kredytowej - posiada je organ nadzoru. Można sobie wyobrazić gdy w toku postępowania sądowego sąd powołuje biegłego, w celu weryfikacji dokonanej oceny, biegły taką ocenę kwestionuje, podczas gdy organ nadzoru nie kieruje w stronę kredytodawcy żadnych zastrzeżeń związanych z jego polityką kredytową, zaś portfel kredytowy kredytodawcy jest “zdrowy”. Zmiana paradygmatu celu oceny zdolności	

		kredytowej, w tym przypadku, nie powoduje konieczności objęcia tych przepisów tak dolegliwą i surową sankcją. Nie ulega wątpliwości, iż będą występowały przypadki, w których kredytodawca dokona w prawidłowy sposób oceny zdolności konsumenta, a mimo to konsument nie spłaci zobowiązania. Ustawa nie definiuje jednoznacznie sposobu dokonania oceny zdolności kredytowej, a jedynie wskazuje katalog danych wymaganych do dokonania tejże oceny, pozostawiając w gestii kredytodawcy sposób ich wykorzystania. Oznacza to, że każdorazowo prawidłowość oraz sposób wykorzystania danych może być przedmiotem subiektywnej oceny konsumenta, co może prowadzić do podważania prawidłowości tej oceny nawet przez tych klientów, którzy dokonali spłaty w kwotach i terminach ustalonych w umowie. Tym samym kredytodawca, pomimo dochowania należytej staranności i zastosowania się do przepisów ustawy, nie będzie w stanie zapewnić swoimi działaniami uniknięcia sytuacji, kiedy klienci, nawet ci którzy dokonali spłaty całego kredytu, będą powoływać się na sankcję kredytu darmowego i dochodzić swoich roszczeń przed polskimi sądami, bowiem taką możliwość daje im sam projektodawca. W praktyce spowoduje to, że każdy konsument, zarówno ten co nie spłaci kredytu, ale również ten który kredyt spłaci, będzie mógł podważać na drodze sądowej prawidłowość dokonanej oceny zdolności kredytowej przez kredytodawcę i żądać zwrotu kosztów kredytu (lub obniżenia zobowiązania o te koszty). Z pewnością można spodziewać się, że niewątpliwym skutkiem wprowadzenia regulacji o takiej treści będzie sytuacja, w której polskie sądy będą musiały się zmierzyć z ogromną ilością postępowań w przedmiocie właśnie sankcji kredytu darmowego.	

			Biorąc powyższe pod uwagę, postulujemy usunięcie z katalogu przepisów, których naruszenie skutkuje sankcją kredytu darmowego, przepisów o ocenie zdolności kredytowej. Propozycja zapisu: a) art. 66 ust. 3 otrzymuje brzmienie: „3. W przypadku naruszenia przez kredytodawcę art. 46 ust. 5, art. 47 ust. 2, art. 48 ust. 1 pkt 4–10 i 12, art. 48 ust. 2, art. 50, art. 52 ust. 1 pkt 1, art. 56, art. 59 i art. 62 konsument, po złożeniu kredytodawcy pisemnego oświadczenia, zwraca kredyt bez odsetek i innych kosztów kredytu należnych kredytodawcy, w terminie i w sposób ustalony w umowie o kredyt konsumencki.” 3) Art. 66 ust. 4 Projektu ustawy Doceniamy fakt, że projektodawca wprowadził element miarkowania SKD. Był to od dawna racjonalny postulat środowiska finansowego. Zauważamy jednak, że projektodawca wprowadził dodatkowy katalog naruszeń, które dotychczas nie były objęte SKD. Nie ma żadnego uzasadnienia dla ustanawiania SKD za: • niewskazanie skutków braku płatności, • brak informacji o wybranym przez konsumenta trwałym nośniku, • warunkach rozwiązania umowy	

		Nie są to przypadki, które mają wpływ na dokonywaną przez klienta ocenę zakresu zaciąganego zobowiązania. Zwiększenie katalogu naruszeń umożliwiających SKD wprowadzi chaos prawny i przyczyni się do wzrostu działań podejmowanych przez tzw. kancelarie odszkodowawcze. W przypadku tych naruszeń, które są objęte uprawnieniem sądu do miarkowania SKD, rekomendujemy doprecyzowanie, że sankcja uruchamia się, jeżeli naruszenia może mieć istotny wpływ na zdolność konsumenta do dokonania oceny zakresu zaciąganego przez niego zobowiązania. Propozycja zapisu: a) art. 66 ust. 4 otrzymuje brzmienie: „4. W przypadku naruszenia przez kredytodawcę art. 48 ust. 1 pkt 2, 3, 13–15, 17, 18 i 20, art. 53, art. 55 ust. 1 pkt 4, 5 i 7 oraz art. 55 ust. 2–5 konsument, po złożeniu kredytodawcy pisemnego oświadczenia, zwraca kredyt z odsetkami w wysokości połowy odsetek umownych, bez innych kosztów kredytu należnych kredytodawcy, w terminie i w sposób ustalony w umowie o kredyt konsumencki, jeżeli to naruszenie mogło mieć istotny wpływ na zdolność konsumenta do dokonania oceny zakresu zaciąganego przez niego zobowiązania.” 3) Art. 66 ust. 9 Projektu ustawy Przepis art. 66 ust. 9 Projektu ustawy wyznacza termin zawity na uprawnienie konsumenta do złożenia oświadczenia o skorzystaniu z	

		sankcji kredytu darmowego. Przepis ten sformułowany jest nieprawidłowo i nie przystaje do sposobu określania terminów prawa cywilnego, do których kategorii należą terminy zawite. Gdyby przyjąć, że początek biegu tego terminu następuje dopiero z chwilą, gdy kredytobiorca spłaci całkowitą kwotę do zapłaty, to doprowadziłoby to do kuriozalnego wniosku, że rozpoczęcie terminu do wykonania uprawnienia przez konsumenta zależy od woli samego konsumenta, który równie dobrze mógł dopuścić do sytuacji, że termin ten nie zacznie nigdy biec, pozostawiając jedną ze stron stosunku prawnego (kredytodawcę), w stanie wiecznej niepewności prawnej. To jest niedopuszczalne w świetle podstawowych zasad systemu prawa cywilnego, którego pochodną jest stosunek kredytowy. Już dziś termin do złożenia oświadczenia o skorzystaniu z sankcji kredytu darmowego, określony w art. 45 ust. 5 UKK budzi wątpliwości, z uwagi na użycie niejednoznacznego sformułowania „wykonania umowy”. Sądy jednak obecnie coraz częściej przyjmują racjonalną interpretację art. 45 ust. 5 u.k.k. wskazując na intencję przepisu i jego praktyczny wymiar. Tytułem przykładu, wskazujemy na uzasadnienie wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 13 czerwca 2018 r. (sygn. akt. XIV C 1375/17), w którym Sąd ten podnosi, iż „W ocenie Sądu nie może budzić wątpliwości, że w art. 45 ust. 5 ustawy o kredycie konsumenckim chodzi o dzień wykonania umowy przez pożyczkodawcę, czyli dzień przekazania kwoty pożyczki. Przemawia za tym fakt, że w przeciwnym wypadku unicestwiony byłby cel tego przepisu. Ma on za zadanie ograniczyć uprawnienie konsumenta krótkim terminem prekluzyjnym, tak aby ustabilizować stosunek prawny i aby pożyczkodawca nie pozostawał w nieskończoność w niepewności co do zakresu swojej wierzytelności. Gdyby zaś wygaśnięcie uprawnienia zależało od	

		wykonania umowy przez pożyczkobiorcę (konsumenta), mógłby on przez jej celowe niewykonywanie odwlekać upływ tego terminu. Niedopuszczalne jest, aby jedna ze stron stosunku prawnego mogła według własnej woli regulować rozpoczęcie biegu terminu wygaśnięcia jej uprawnień.”. Pogłębione uzasadnienie prawne stanowiska, iż uprawnienie prawokształtujące z dzisiejszego art. 45 ust. 1 UKK wygasa po upływie roku od dnia wykonania umowy został także zawarte w wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy Mokotowa z dnia 11 sierpnia 2023 r. (sygn. akt. II C 2268/22). Sąd w tym wyroku wskazał co następuje: „W doktrynie i orzecznictwie ukształtował się pogląd, że obliczanie terminu prekluzyjnego może mieć dwojaki charakter - a tempore facti (wiedza rzeczywista od daty powstania określonej okoliczności) lub a tempore scientiae (możliwość przypisania wiedzy - od chwili, w której można byłoby przypisać wiedzę o danym fakcie). Treść przepisu art. 45 ust. 5 u.k.k. nie wskazuje na to, aby wprowadzając określony w nim termin ustawodawca kierował się czasem, kiedy konsument powyższe wiedzę o istnieniu podstaw do skorzystania z prawa przewidzianego w art. 45 ust. 1 u.k.k. W przepisie tym nie ma bowiem znaczenia wiedza o danym fakcie, ale konkretny fakt - data wykonania umowy pożyczki. Sąd Rejonowy podziela pogląd, że przez wykonanie umowy kredytu konsumenckiego (zwłaszcza w stosunku do umów będących w realizacji) należy rozumieć datę spełnienia przez bank świadczenia charakterystycznego dla tej umowy, to jest datę uruchomienia kredytu. O wykonaniu takiej umowy można mówić wówczas, gdy kredytobiorca uzyskał przedmiot kredytu na własność, bądź gdy stworzono mu prawną możliwość wykorzystania przedmiotu kredytu. Sąd Rejonowy stoi na stanowisku, że wykonanie umowy w tym przypadku nie może być rozumiane jako wykonanie przez obie strony wszystkich wynikających z niej świadczeń, gdyż wtedy końcowy termin na skorzystanie z uprawnień przewidzianego w art. 45 u.k.k. w niektórych przypadkach	

			mógłby stać się niedookreślony (por. M. Grochowski, Komentarz do art. 45 Ustawy o kredycie konsumenckim (w:) K. Osajda (red.) Ustawa o kredycie konsumenckim. Komentarz, opubl. Legalis; por. wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 13 czerwca 2018 r., sygn. akt XVI C 1375/17, opubl. Legalis). Należy zatem przyjąć, że termin przewidziany w powołanym art. 45 ust. 5 u.k.k. rozpoczyna swój bieg od daty wykonania umowy kredytu, za którą należy uznać datę spełnienia głównego świadczenia stanowiącego o istocie tej umowy, to jest świadczenia kredytodawcy polegającego na pozostawieniu do dyspozycji kredytobiorcy umówionych środków pieniężnych.” Tymczasem projektodawca zamiast rozwiązać powyższe problemy interpretacyjne i wziąć pod uwagę racjonalne argumenty sądów o stanie niepewności prawnej, istotę terminów zawitych i systemową spójność projektowanych przepisów, proponuje chaos prawny i jeszcze większy stan niepewności, aniżeli jest to dziś. Biorąc powyższe pod uwagę, postulujemy ukształtowanie terminu na skorzystanie z sankcji kredytu darmowego na bazie doświadczeń procesowych i wypowiedzi doktryny w zakresie obecnego brzmienia art. 45 ust. 5 UKK. Propozycja zapisu: a) art. 66 ust. 9 otrzymuje brzmienie: „9. Uprawnienia konsumenta, o których mowa w ust. 3 i 4, wygasają po upływie roku od dnia wypłaty kredytu.”	
486.	Art. 66	Krajowy Związek Banków	Wskazać należy, że rozwiązania dotyczące możliwości zastosowania tzw. sankcji kredytu darmowego (SKD) przewidziane w projekcie nie rozwiązują istniejącego obecnie problemu związanego z nadużywaniem	Uwaga wyjaśniona. Przepis wykonuje obowiązek zapewnienia

		Spółdzielczych - KZBS	tej instytucji i jej wykorzystywaniem wbrew celowi, któremu miała służyć. W szczególności wątpliwości budzi przewidzenie możliwości określenia przez sąd, na żądanie strony, wymiaru odsetek i kosztów należnych kredytodawcy w wysokości innej niż określona w art. 66 ust. 4, jedynie w przypadku naruszeń dla których przewidziano SKD w wysokości połowy SKD. W naszej opinii kredytobiorca powinien mieć możliwość zwrócenia się do sądu o określenie wysokości SKD z uwzględnieniem okoliczności i wagi naruszenia oraz słusznych interesów stron umowy w każdym przypadku korzystania przez konsumenta z SKD. Jest to uzasadnione także w świetle tego, że w projekcie zakres SKD ma być znacznie rozszerzone w stosunku do obecnie obowiązujących rozwiązań.	sankcji, przewidziany w art. 44 dyrektywy 2023/2225. Sankcję utrzymano, dokonano przeglądu obowiązków objętych tą sankcją.
487.	Art. 66 ust. 3	Fundacja Fintech Poland	Art. 66 ust. 2 i 3 projektu ustawy rozszerza katalog naruszeń, w przypadku których konsument może skorzystać z sankcji kredytu darmowego (dalej: SKD). Sankcja ta cechuje się wysokim rygoryzmem, w związku z czym jej subsumpcja do określonych stanów faktycznych winna być jednoznaczna i precyzyjna. Wskazane jest, że odwołanie się do art. 29 ustawy, który nakłada na kredytodawcę obowiązek dokonania oceny zdolności kredytowej konsumenta, jest nadmiernie ogólne i niesprecyzowane. Postanowienia tego przepisu zawierają bowiem liczne klauzule generalne oraz sformułowania nieostre, takie jak „w interesie konsumenta”, „uwzględnia się w odpowiedni sposób” czy „czynniki istotne dla zweryfikowania możliwości spłaty”. Tym samym zakres obowiązków kredytodawcy jest szeroko otwarty na interpretacje, co może prowadzić do nadużywania uprawnień procesowych przez pełnomocników konsumentów oraz kancelarie specjalizujące się w dochodzeniu roszczeń odszkodowawczych.	Uwaga wyjaśniona. Przepis wykonuje obowiązek zapewnienia sankcji, przewidziany w art. 44 dyrektywy 2023/2225. Sankcję utrzymano, dokonano przeglądu obowiązków objętych tą sankcją.

			Zważywszy na cel sankcji kredytu darmowego, tj. ochronę interesów konsumenta przed rażącym niedopełnieniem obowiązków kredytodawcy, powiązanie jej z ogólnikowymi normami art. 29 rodzi ryzyko prawne dla kredytodawców, którzy w efekcie mogą być pociągani do odpowiedzialności nawet za prawidłowo przeprowadzoną ocenę ekonomiczną zdolności kredytowej. Dodatkowe wątpliwości budzi powiązanie zastosowania sankcji z art. 40 ustawy, który nie precyzuje przesłanek, takich jak wysokość zwiększenia kwoty kredytu, uzasadniających konieczność ponownej oceny zdolności kredytowej. W związku z powyższym rekomendujemy usunięcie oceny zdolności kredytowej z katalogu przesłanek do zastosowania sankcji kredytu darmowego w art. 66 ust. 3, bądź – alternatywnie – wyraźne wskazanie konkretnych obowiązków związanych z jej prawidłowym szacowaniem. Ponadto obecne brzmienie ust. 2 i 3 art. 66 nie różnicuje stopnia naruszeń prawa. Zarówno rażące, intencjonalne uchybienia, jak i drobne, niezawinione błędy formalne, skutkują identyczną, maksymalną sankcją w postaci utraty przez kredytodawcę prawa do dochodzenia wierzytelności lub jej części. Takie rozwiązanie jest sprzeczne z wypracowanym orzecnictwem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (m.in. wyrok w sprawie C-42/15, Home Credit Slovakia), które akcentuje konieczność stosowania sankcji w sposób proporcjonalny do stopnia naruszenia.	

		Obecna konstrukcja prawna może zatem prowadzić do masowego wytaczania pozwów, które drobne uchybienia formalne wykorzystują jako pretekst do dochodzenia wysokich korzyści finansowych, co nie służy realnej ochronie konsumentów. W związku z powyższym postulujemy ograniczenie zakresu stosowania sankcji kredytu darmowego do naruszeń o charakterze istotnym, tj. takich, których brak miałby wysoce prawdopodobny wpływ na decyzję konsumenta o zawarciu umowy kredytowej na określonych warunkach. Ponadto postulujemy uregulowanie kwestii przenoszenia uprawnień do zastosowania sankcji kredytu darmowego na podmioty trzecie. W zakresie ust. 9 art. 66 zwracamy uwagę, że zaproponowane w projekcie uregulowanie powoduje, iż bieg terminu zawitego na złożenie oświadczenia o skorzystaniu z uprawnienia do sankcji zależy od woli stron stosunku prawnego. Taka konstrukcja stoi w sprzeczności z zasadami pewności prawa i stabilności stosunków cywilnoprawnych. Może ponadto sprzyjać nieetycznym praktykom, polegającym na wstrzymywaniu się ze spłatą, celem przedłużenia możliwości skorzystania z sankcji. W konsekwencji postulujemy określenie jednoznacznego momentu rozpoczęcia biegu terminu zawitego, wskazując, iż termin ten powinien rozpoczynać swój bieg w dniu zawarcia umowy i udostępnienia kredytu, z możliwością wyodrębnienia odrębnych terminów dla obowiązków materializujących się w późniejszym czasie.	

488.	Art. 66 ust 4	Krajowy Związek Banków Spółdzielczych - KZBS	Proponujemy ograniczenie sankcji wobec kredytodawcy określonych w art. 66 ust. 4 do zwolnienia konsumenta z obowiązku zapłaty połowy odsetek umownych jedynie za miesiąc w którym nie otrzymał wyciągu. Obecnie proponowane zapisy nakładają na kredytodawców niewspółmierne i nieproporcjonalne sankcje. Zgodnie z Art. 55 ust 1 projektu ustawy kredytodawca w okresie obowiązywania umowy o kredyt w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym przekazuje bezpłatnie konsumentowi co najmniej raz w miesiącu, w postaci papierowej lub na innym trwałym nośniku określonym w umowie, wyciąg z tego rachunku, zawierający szereg informacji (okresie, saldo, kwoty i daty operacji, oprocentowaniu, wysokości pobranych opłat, kwocie wymaganej). W sytuacji gdy kredytodawca naruszył ten obowiązek (np. w wyniku awarii systemu) i w jednym miesiącu nie wysłał wyciągu, konsument zostaje niejako automatycznie zwolniony z obowiązku zapłaty połowy odsetek umownych oraz całości innych kosztów kredytu należnych kredytodawcy. Sankcja obejmuje pełen okres kredytowania czyli potencjalnie należności naliczane przez wiele lat. W projekcie ustawy istotnie poszerzono zakres zastosowania sankcji kredytu darmowego (SKD). Obejmuje on w zależności od sytuacji: pełne lub częściowe naruszenie przepisów, w których wyznaczono obowiązki informacyjne kredytodawcy wobec konsumenta po zawarciu umowy. W takiej sytuacji SKD staje się w wielu przypadkach całkowicie oderwana od skali naruszenia. Wpływa to na utratę przychodów kredytodawców (często w całości) przez cały okres kredytowania, pomimo, że naruszenie miało miejsce np. po zawarciu umowy i odnosi się do obowiązku, który nie ma bezpośredniego wpływu na interesy finansowe konsumenta.	Uwaga wyjaśniona. Przepis wykonuje obowiązek zapewnienia sankcji, przewidziany w art. 44 dyrektywy 2023/2225. Sankcję utrzymano, dokonano przeglądu obowiązków objętych tą sankcją.

			W konsekwencji SKD jest nieproporcjonalna, naruszając kryteria wyznaczone w orzecznictwie TSUE – warto w tym zakresie podkreślić, że Trybunał rozpatrując wymaganie proporcjonalności, ogranicza sankcję do obszarów, których brak może podważyć możliwość dokonania przez konsumenta oceny zakresu ciężącego na nim zobowiązania.	
489.	Art. 66 ust. 9	Izba Gospodarki Elektronicznej	Proponujemy następujące brzmienie ust. 9: “9. Uprawnienia konsumenta, o których mowa w ust. 1-4, wygasają po upływie roku od dnia wypłaty całej kwoty kredytu.” W ust. 9 uwaga porządkowa oraz propozycja zmiany terminu do zgłaszania roszczeń przez kredytobiorców - od terminu który można jednoznacznie wskazać. Pozostawienie obecnej propozycji może prowadzić do np. Takiej sytuacji gdy klient nie spłaci np. 1 zł albo 1 gr aby termin nie wygaś. Będzie to powodowało niepewność prawną.	Uwaga uwzględniona kierunkowo.
490.	Art. 66 ust. 9	Federacja Przedsiębiorców Polskich	Proponujemy następujące brzmienie ust. 9: “9. Uprawnienia konsumenta, o których mowa w ust. 1-4, wygasają po upływie roku od dnia wypłaty całej kwoty kredytu.” W ust. 9 uwaga porządkowa oraz propozycja zmiany terminu do zgłaszania roszczeń przez kredytobiorców - od terminu który można jednoznacznie wskazać. Pozostawienie obecnej propozycji może prowadzić do np. Takiej sytuacji gdy klient nie spłaci np. 1 zł albo 1 gr aby termin nie wygaś. Będzie to powodowało niepewność prawną.	Uwaga uwzględniona kierunkowo.
491.	Art. 66 ust. 9	Stowarzyszenie Stop Bankowemu Bezprawiu	Takie ograniczenie jest sprzeczne z orzecznictwem TSUE. Przepis winien zostać wykreślony.	Uwaga wyjaśniona. Projekt przenosi rozwiązanie wynikające z art. 45 ust. 5 obowiązującej ustawy z 2011 r., doprecyzowując w sposób

				pro-konsumencki kwestię początku biegu określonego w nim terminu.
492.	Art. 66 ust. 9	Pracodawcy RP	Projektodawca przewidział, iż uprawnienia konsumenta wynikające z art. 66 ust. 3 i 4 będą wygasły po upływie roku od dnia spłaty całkowitej kwoty do zapłaty. Należy wskazać, iż takie określenie terminu może prowadzić do sytuacji, iż uprawnienia konsumenta w ogóle nie wygasną. Z taką sytuacją i jednocześnie ryzykiem biznesowym będziemy mieli do czynienia w każdym przypadku braku spłaty całkowitej kwoty do zapłaty, przykładowo jeśli konsument nie spłaci 20 złotych z całkowitej kwoty do zapłaty przez okres 10 lat, to jego termin do skorzystania z uprawnień sankcji kredytu darmowego rozpocznie bieg dopiero po tych 10 latach, tj. w dniu spłaty 20 złotych, które mogą w rzeczywistości stanowić ułamek kwoty do spłaty. Nie ulega wątpliwości, że bieg terminu zastrzeżonego na korzyść konsumenta powinien biec od momentu, który nie jest związany jego czynnością, od dnia który nie jest powiązany z czynnością, której on może (lub nie) dokonać, np. od dnia wypłaty kredytu przez kredytodawcę. Proponujemy 2 alternatywne opcje: Opcja 1: Zmiana art. 66 ust. 9 i nadanie mu brzmienia „Uprawnienia konsumenta, o których mowa w ust. 3 i 4, wygasają po upływie roku od dnia wypłaty kredytu. W takim przypadku uprawnienia do powoływania się na sankcję kredytu darmowego mogą wygasnąć jeszcze w toku trwania umowy. Mam wątpliwości, czy Projektodawca to przyjmie, stąd propozycja drugiej opcji. Opcja 2: Zmiana art. 66 ust. 9 i nadanie mu brzmienia „Uprawnienia konsumenta, o których mowa w ust. 3 i 4, wygasają po upływie roku od terminu spłaty kredytu, określonego w umowie kredytu”. W przypadku umów na dłuższe terminy konsekwencją będzie analogiczne wydłużenie okresu, w którym konsument może powoływać się na sankcję kredytu	Uwaga uwzględniona.

			darmowego, jednak uprawnienie to będzie miało datę pewną, a nie zależną od czynności dokonywanych/zaniechanych przez konsumenta.	
493.	Art. 66 ust. 9	Federacja Przedsiębiorców Polskich	Opcja 1: Zmiana art. 66 ust. 9 i nadanie mu brzmienia „Uprawnienia konsumenta, o których mowa w ust. 3 i 4, wygasają po upływie roku od dnia wypłaty kredytu. W takim przypadku uprawnienia do powoływania się na sankcję kredytu darmowego mogą wygasnąć jeszcze w toku trwania umowy. Mam wątpliwości, czy Projektodawca to przyjmie, stąd propozycja drugiej opcji. Opcja 2: Zmiana art. 66 ust. 9 i nadanie mu brzmienia „Uprawnienia konsumenta, o których mowa w ust. 3 i 4, wygasają po upływie roku od terminu spłaty kredytu, określonego w umowie kredytu”. W przypadku umów na dłuższe terminy konsekwencją będzie analogiczne wydłużenie okresu, w którym konsument może powoływać się na sankcję kredytu darmowego, jednak uprawnienie to będzie miało datę pewną, a nie zależną od czynności dokonywanych/zaniechanych przez konsumenta. Projektodawca przewidział, iż uprawnienia konsumenta wynikające z art. 66 ust. 3 i 4 będą wygasły po upływie roku od dnia spłaty całkowitej kwoty do zapłaty. Należy wskazać, iż takie określenie terminu może prowadzić do sytuacji, iż uprawnienia konsumenta w ogóle nie wygasną. Z taką sytuacją i jednocześnie ryzykiem biznesowym będziemy mieli do czynienia w każdym przypadku braku spłaty całkowitej kwoty do zapłaty, przykładowo jeśli konsument nie spłaci 20 złotych z całkowitej kwoty do zapłaty przez okres 10 lat, to jego termin do skorzystania z uprawnień sankcji kredytu darmowego rozpocznie bieg dopiero po tych 10 latach, tj. w dniu spłaty 20 złotych, które mogą w rzeczywistości stanowić ułamek kwoty do spłaty. Nie ulega wątpliwości, że bieg terminu zastrzeżonego na korzyść konsumenta powinien biec od momentu, który nie jest związany jego czynnością, od dnia który nie jest powiązany z czynnością, której on może (lub nie) dokonać, np. od dnia wypłaty kredytu przez kredytodawcę.	Uwaga uwzględniona.

494.	Art. 67	Polska Izba Doradców i Pośredników Odszkodowawczych	Z treści uzasadnienia wynika, że regulacja zawarta w art. 67 ma dotyczyć podmiotów skupujących roszczenia od konsumentów. Treść tego zapisu jest na tyle nieprecyzyjna, że jego wykładnia będzie wywoływała liczne rozbieżności. W tym zakresie można wprost wskazać, że konsument nie może zbyć uprawnień i przysługujących mu roszczeń na podmiot trzeci, co ma gwarantować mu prawo do należytej ochrony wynikającej z treści dyrektywy i projektu ustawy.	Uwaga wyjaśniona. W wyroku C-80/24 TSUE potwierdził dopuszczalność zbycia wierzytelności przysługujących konsumentowi na mocy przepisów wdrażających dyrektywę ws. kredytu konsumenckiego, w tym SKD.
495.	art. 67	Konfederacja Lewiatan	Przepis powinien być uzupełniony o aspekt dotyczący braku możliwości powoływania się przez takich przedsiębiorców na zarzuty przysługujące konsumentom (w tym SKD).	Uwaga wyjaśniona. W wyroku C-80/24 TSUE potwierdził dopuszczalność zbycia wierzytelności przysługujących konsumentowi na mocy przepisów wdrażających dyrektywę ws. kredytu konsumenckiego, w tym SKD.
496.	art. 67	Stowarzyszenie Stop Bankowemu Bezprawiu	Z treści uzasadnienia wynika, że regulacja zawarta w art. 67 ma dotyczyć podmiotów skupujących roszczenia od konsumentów. Treść tego zapisu jest na tyle nieprecyzyjna, że jego wykładnia będzie wywoływała liczne rozbieżności. W tym zakresie można wprost wskazać, że konsument nie może zbyć uprawnień i przysługujących mu roszczeń na podmiot trzeci, co ma gwarantować mu prawo do należytej ochrony wynikającej z treści dyrektywy i projektu ustawy.	Uwaga wyjaśniona. W wyroku C-80/24 TSUE potwierdził dopuszczalność zbycia wierzytelności przysługujących konsumentowi na mocy przepisów wdrażających dyrektywę ws. kredytu

				konsumenckiego, w tym SKD.
497.	art. 67	Związek Banków Polskich	Proponujemy nowe brzmienie art. 67 ust 1 i ust. 2 oraz dodanie ustępów 3 i 4: 1. Osobie trzeciej, na którą konsument przeniósł <i>jakąkolwiek</i> wierzytelność ~~wynikającą z umowy o kredyt konsumencki~~ związaną z umową o kredyt konsumencki lub podmiotowi powiązanemu z nią, z tytułu zawarcia umowy przenoszącej wierzytelność lub jakiejkolwiek innej umowy dotyczącej tej umowy o kredyt konsumencki, nie przysługuje wynagrodzenie oraz ~~wszelkie~~ <i>jakiejkolwiek</i> inne koszty od konsumenta. 2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio w przypadku ponownego przeniesienia wierzytelności ~~wynikającej~~ <i>związanej</i> z umową o kredyt konsumencki na konsumenta. 3. Umowa przenoszącą wierzytelność z ust. 1 pod rygorem nieważności powinna zawierać szczegółową informację na temat wysokości przenoszonej wierzytelności, jej podstawy prawnej i faktycznej, sposobu wyliczenia wynagrodzenia (ceny) za zbywaną wierzytelność, z należytym poinformowaniem konsumenta o prawie do samodzielnego dochodzenia roszczenia od kredytodawcy, jak również o skutkach przeniesienia wierzytelności, w tym skutkach podatkowych oraz że wiąże się z utratą tego roszczenia (wierzytelności) przez konsumenta. 4. Wynagrodzenie należne konsumentowi z tytułu przeniesienia wierzytelności, o której mowa w ust.1 nie może być uzależnione od wyniku sprawy przeciwko kredytodawcy i musi być konsumentowi zapłacone w terminie 3 miesięcy od przeniesienia wierzytelności.	Uwaga uwzględniona kierunkowo.

			Uzasadnienie Propozycja stanowi doprecyzowanie przepisu art. 67, aby w pełni osiągnąć jego cel, tj. objęcie również wierzytelności konsumenta z tytułu tzw. sankcji kredytu darmowego. Pierwotne brzmienie przepisu rodziłoby wątpliwości co do zakresu jego stosowania. Typowe roszczenie z SKD nie jest bowiem wierzytelnością wynikająca z umowy, a wierzytelnością wynikająca z nienależnego świadczenia, które stało się nienależne na skutek zastosowania SKD (złożenia oświadczenia o skorzystaniu z SKD). W proponowanym nowym brzmieniu przepis obejmie te wierzytelności co w pełni będzie realizowało jego cel. Zdaniem ZBP szerzej powinna być także uregulowana kwestia dodatkowych wynagrodzeń pobieranych niejako „obok” umowy dot. sprzedaży wierzytelności. Obecna propozycja ogranicza się bowiem wyłącznie do tego, że osobie trzeciej, na którą konsument przeniósł wierzytelność nie przysługuje wynagrodzenie oraz wszystkie inne koszty. To jednak pozostawia otwarty problem zawierania dodatkowych umów w stosunku do umowy cesji (zamiast lub obok umowy cesji) przez ten sam podmiot lub nawet przez inny, ale z nim powiązany. Celem takich umów np. o „obsługę prawną” jest uzyskiwanie dodatkowego zysku od konsumenta, niejako „obok” samej sprzedaży wierzytelności. W ostateczności z konsumentem zawierane są różne umowy związane ze sprzedażą wierzytelności, co <u>może wprowadzać konsumenta w błąd, co do właściwego celu zawieranych umów, rodzaju i rzeczywistej wysokości kosztów, którymi jest obciążany</u>. W praktyce zawieranie takich umów ma na celu ukrycie rzeczywistej wartości nabywanej wierzytelności. Na przykład umowa cesji przewiduje, że przedsiębiorca skupujący zatrzyma 50 % wartości odzyskanego od kredytodawcy roszczenia, a dodatkowa umowa (np. o obsługę prawną) – przewiduje dodatkowe wynagrodzenie w wysokości kolejnych 40 %. Jeśli sąd zażąda przedstawienia całej umowy cesji, to wynika z niej, że przedsiębiorca skupujący zatrzyma tylko 50 % wartości wierzytelności	

			konsumenta, tymczasem w rzeczywistości zatrzyma 90 %. Jest to bowiem wartość realna, wynikająca z obu umów, których sąd (albo urząd nadzorczy) jednocześnie nie widzi. W ocenie ZBP takie przypadki również należy objąć omawianą regulacją. W przeciwnym razie będzie ona przepisem martwym, czego skutkiem będzie „wyprowadzanie” dodatkowego wynagrodzenia lub kosztów pobieranych od konsumenta na podstawie oddzielnej umowy lub umów do umowy cesji. Obchodzeniu tej regulacji służyć może też posługiwanie się osobną spółką przez przedsiębiorcę skupującego wierzytelności – tj. jedna spółka nabywa wierzytelność od konsumenta, a druga zawiera umowę o dodatkowe wynagrodzenie i koszty. Stąd proponowana zmiana obejmuje rozszerzenie regulacji na podmioty powiązane np. kapitałowo lub organizacyjne z przedsiębiorcami skupującymi wierzytelności. W ustępie trzecim propozycja realizuje prawo konsumenta do rzetelnej informacji i zapewnia, że będzie należycie poinformowany, co do celu i skutków umowy, jaką ma zamiar zawrzeć. Odnosząc się do rozwiązania proponowanego w ustępie czwartym należy wyjaśnić, iż obecnie umowy cesji wierzytelności często uzależniają wynagrodzenie konsumenta od wygrania sprawy przeciwko kredytodawcy i wysokości wyegzekwowanej kwoty. Powoduje to dwa problemy: 1. Przerzucenie ryzyka gospodarczego na konsumenta – to przedsiębiorca skupujący wierzytelności, a nie konsument, posiada wiedzę i doświadczenie w ocenie ryzyka sprawy. Uzależnianie zapłaty od wyniku postępowania stanowi nieuzasadnione obciążenie konsumenta ryzykiem immanentnym dla działalności przedsiębiorcy, co jest sprzeczne z zasadami ochrony konsumentów.	

			2. Opóźnienie lub brak zapłaty – wypłata następuje dopiero po zakończeniu postępowania, co może potrwać kilka lat, a w razie niewypłacalności przedsiębiorcy konsument może nie otrzymać nic. Podmioty skupujące wierzytelności nie są nadzorowane, co tym bardziej zwiększa ryzyko dla konsumenta. Proponowany przepis eliminuje oba te zagrożenia, zakazując uzależniania wynagrodzenia od wyniku sprawy i wprowadzając obowiązek zapłaty w ciągu 3 miesięcy od zawarcia umowy cesji.	
498.	Art. 67 ust. 3	Związek Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce	Z treści uzasadnienia do Projektu ustawy wynika, że: „<i>Przepis projektowanego art. 67 służy zabezpieczeniu interesów konsumentów przed praktykami stosowanymi przez niektórych przedsiębiorców przy przenoszeniu wierzytelności wynikającej z umowy o kredyt konsumencki. Zgodnie z tym przepisem w przypadku umowy przewidującej przeniesienie przez konsumenta na osobę trzecią wierzytelności wynikającej z umowy o kredyt konsumencki osobie trzeciej nie przysługuje wynagrodzenie oraz wszelkie inne koszty od konsumenta. Zasada ta będzie miała również zastosowanie w przypadku ponownego przeniesienia wierzytelności wynikającej z umowy o kredyt konsumencki na konsumenta.</i>” Tak sformułowany zakaz świadczy o nieznanym modelu biznesowego stosowanego przez tzw. kancelarie odszkodowawcze, w szczególności w zakresie roszczeń z tzw. sankcji kredytu darmowego. Co do zasady nie pobierają one wprost wynagrodzenia od konsumentów. W standardowym modelu tej współpracy: • Tzw. kancelaria odszkodowawcza płaci rażąco niską cenę od ręki lub w formie success fee – w wysokości 5-10 % wartości wierzytelności • Konsumenti nie są informowani ile wynosić będzie wierzytelność którą sprzedają	Uwaga wyjaśniona. Przepis doprecyzowano.

			Konsumenci są wprowadzani w błąd co do potencjalnych korzyści jakie daje umowa cesji – tzw. kancelarie odszkodowawcze jako korzyść płynącą z cesji wskazują również przyszłe roszczenia, które nie są objęte umową cesji. Naszym zdaniem zakaz powinien uregulować właśnie te obszary. Z powyższych względów, proponujemy następujące brzmienie przepisu: Propozycja zapisu: a) art. 67 ust. 3 otrzymuje brzmienie: <i>„3. Umowa przenoszącą wierzytelność, o której mowa w art. 66 ust. 1-4 pod rygorem nieważności powinna zawierać szczegółową informację o wysokości przenoszonej wierzytelności, sposobie wyliczenia wynagrodzenia (ceny) za zbywaną wierzytelność, z należyтым poinformowaniem konsumenta o prawie do samodzielnego dochodzenia roszczenia od kredytodawcy, jak również o skutkach przeniesienia wierzytelności, w tym skutkach podatkowych.”</i>	
499.	Uzasadnienie do art. 69	Związek Banków Polskich	Proponujemy uzupełnić uzasadnienie do projektu o wskazówki interpretacyjne, jak rozumieć pojęcie „trudności w wykonywaniu swoich zobowiązań finansowych”, które kredytodawcy mogliby wziąć pod uwagę przy wprowadzaniu procedur i polityk, o których mowa w art. 69 ust. 2 i 3. Poddajemy pod rozagę Projektodawcy, by w uzupełnieniu uzasadnienia w tym zakresie uwzględnić, aby: określenie przesłanek, wskazujących na „trudności w wykonywaniu swoich zobowiązań finansowych”, pozostawałoby w gestii każdego kredytodawcy. Przesłanki najlepiej, gdyby miały wymiar kwantyfikowalny, tak by kredytodawca mógł w oparciu o nie dokonać oceny, czy dana sytuacja obliguje go do skierowania konsumenta do pomiotów świadczących usługi doradcze w zakresie zadłużenia.	Uwaga wyjaśniona. Pozostawiamy polityce danego kredytodawcy wyjaśnianie tego pojęcia. Dodatkowo wskazujemy że może to być materia na wytyczne Rzecznika Finansowego.

			określić wprost także inne przesłanki (oprócz opóźnienia w spłacie zadłużenia) przekazania konsumentowi informacji o możliwości skorzystania z poradnictwa zadłużeniowego. Mogą to być przykładowo: (1) zidentyfikowanie przez kredytodawcę ryzyka utraty zdolności kredytowej przez konsumenta w trakcie trwania umowy o kredyt, (2) powzięcie przez kredytodawcę informacji o utracie pracy przez kredytobiorcę, o zamknięciu lub zawieszeniu prowadzonej działalności gospodarczej stanowiącej główne źródła dochodu klienta, (3) w stosunku do osób fizycznych prowadzących jednoosobowe działalności gospodarcze także sytuacje związane z nieotrzymywaniem wynagrodzenia za prowadzoną działalność, opóźnienia w ich spływie, upadłości istotnego kontrahenta takiej osoby, czynniki makroekonomiczne, pandemie, sankcje na dany rynek. Wymienione przesłanki to katalog przykładowy, otwarty, mogą one zostać wzięte pod uwagę przez kredytodawcę, o ile kredytodawca będzie mieć o nich wiedzę (klient zgłosi je kredytodawcy np. wnioskując o zmianę warunków kredytu). ze względu na brzmienie art. 69 ust. 1 projektu (wprowadzenie przez kredytodawców polityk i procedur w zakresie wczesnej identyfikacji konsumentów doświadczających trudności finansowych), pojęcie „trudności w wykonywaniu swoich zobowiązań finansowych” powinno być každorazowo dostosowane na zasadach proporcjonalności, do jednostki finansującej, w ramach polityki kredytowej banku.	
500.	Art. 69 ust. 2	Federacja Przedsiębiorców Polskich	Zmiana Art. 69. ust 2. I nadanie mu brzmienia: „Kredytodawcy przekazują bezpłatnie konsumentom, mającym zidentyfikowane na podstawie procedur i polityk, o których mowa w ust. 1, trudności w wykonaniu swoich zobowiązań finansowych wobec kredytodawcy, w szczególności opóźnienia w spłacie zadłużenia przekraczające 90 dni, informację o możliwości skorzystania z pomocy podmiotów świadczących poradnictwo zadłużeniowe, o których mowa w art. 34a ust.	Uwaga wyjaśniona. Wczesna identyfikacja, o której mowa w art. 36 ust. 2 i 3 dyrektywy 2023/2225 nie zawiera takiego ograniczenia.

			1 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego, o Rzeczniku Finansowym i o Funduszu Edukacji Finansowej.” Propozycja doprecyzowania art. 69 ust. 2, żeby nie było wątpliwości, że ma on zastosowanie tylko w stosunku do kredytu konsumenckiego udzielonego przez danego kredytodawcę.	
501.	Art. 69 ust. 2	Polski Związek Instytucji Pożyczkowych	Propozycja doprecyzowania art. 69 ust. 2, żeby nie było wątpliwości, że ma on zastosowanie tylko w stosunku do kredytu konsumenckiego udzielonego przez danego kredytodawcę: Zmiana Art. 69. ust 2. I nadanie mu brzmienia: „Kredytodawcy przekazują bezpłatnie konsumentom, mającym zidentyfikowane na podstawie procedur i polityk, o których mowa w ust. 1, trudności w wykonaniu swoich zobowiązań finansowych wobec kredytodawcy, w szczególności opóźnienia w spłacie zadłużenia przekraczające 90 dni, informację o możliwości skorzystania z pomocy podmiotów świadczących poradnictwo zadłużeniowe, o których mowa w art. 34a ust. 1 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego, o Rzeczniku Finansowym i o Funduszu Edukacji Finansowej.”	Uwaga wyjaśniona. Regulacja dotycząca wczesnej identyfikacji, zawarta w art. 36 ust. 2 i 3 dyrektywy 2023/2225 nie zawiera takiego ograniczenia.
502.	Art. 69 ust. 2	Związek Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce	Ustawodawca wprowadza obowiązek posiadania i stosowania odpowiednich procedur i polityk, ale przepisy te są nieprecyzyjne. Nie jest bowiem jasne, w jakich sytuacjach należy przekazać informację o możliwości skorzystania z pomocy podmiotów świadczących poradnictwo zadłużeniowe. Użycie zwrotu „w szczególności” powoduje, że projektodawca tworzy owarty katalog, który generuje ryzyka dla kredytodawców uznania, że są jeszcze inne sytuacje, w których należy o tych podmiotach poinformować. Postulujemy zawarcie jasnych wytycznych dla kredytodawców stosowania tego przepisu. Propozycja zapisu: a) art. 69 ust. 2 otrzymuje brzmienie:	Uwaga wyjaśniona. Regulacja dotycząca wczesnej identyfikacji, zawarta w art. 36 ust. 2 i 3 dyrektywy 2023/2225 nie zawiera takiego ograniczenia.

			<i>„2. Kredytodawcy przekazują bezpłatnie konsumentom, mającym zidentyfikowane na podstawie procedur i polityk, o których mowa w ust. 1, trudności w wykonaniu swoich zobowiązań finansowych, to jest mających opóźnienia w spłacie zadłużenia przekraczające 90 dni, informację o możliwości skorzystania z pomocy podmiotów świadczących poradnictwo zadłużeniowe, o których mowa w art. 34a ust. 1 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego, o Rzeczniku Finansowym i o Funduszu Edukacji Finansowej.”</i>	
503.	Art. 69 ust. 2	Pracodawcy RP	Proponujemy zmianę art. 69 ust. 2 i nadanie mu brzmienia: „Kredytodawcy przekazują bezpłatnie konsumentom, mającym zidentyfikowane na podstawie procedur i polityk, o których mowa w ust. 1, trudności w wykonaniu swoich zobowiązań finansowych wobec kredytodawcy, w szczególności opóźnienia w spłacie zadłużenia przekraczające 90 dni, informację o możliwości skorzystania z pomocy podmiotów świadczących poradnictwo zadłużeniowe, o których mowa w art. 34a ust. 1 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego, o Rzeczniku Finansowym i o Funduszu Edukacji Finansowej.”	Uwaga wyjaśniona. Regulacja dotycząca wczesnej identyfikacji, zawarta w art. 36 ust. 2 i 3 dyrektywy 2023/2225 nie zawiera takiego ograniczenia.
504.	Art. 69 ust. 3	Stowarzyszenie Prawa Konkurencji	W projektowanym przepisie art. 69 ust. 3 posłużono się sformułowaniem „w postaci papierowej lub na innym trwałym nośniku”. Zaproponowana w art. 5 pkt 25 definicja legalna pojęcia „trwały nośnik” obejmuje swoim zakresem także dokument w postaci papierowej. Dlatego też proponujemy wykreślenie z przepisu sformułowania „w postaci papierowej” i poprzestanie na „trwałym nośniku”.	Uwaga wyjaśniona. Projektodawca miał na celu zapewnienie spójności z przepisami przewidującymi podawanie informacji konsumentom na papierze lub innym trwałym nośniku.
505.	art. 69 ust. 4 pkt 1	Stowarzyszenie Prawa Konkurencji	Proponujemy dodanie w art. 69 ust. 4 pkt 1 zastrzeżenia „o ile takie posiada”, ponieważ na rynku obecne są instytucje udzielające kredytów wyłącznie na odległość (np. tylko przez internet).	Uwaga uwzględniona.
506.	Rozdział 4	Krajowy Związek Banków	Proponujemy uzupełnienie Rozdziału 4 Odstąpienie od umowy o kredyt konsumencki, wypowiedzenie umowy o kredyt odnawialny oraz prawa	Uwaga uwzględniona.

		Spółdzielczych - KZBS	do dokonywania wypłat poprzez pełną implementację dyrektywy. Dyrektywa 2023/2225 w art. 26 ust. 5 określa warunki, jakie konsument musi wykonać, aby korzystać z prawa do odstąpienia od umowy. Zgodnie z przepisami dyrektywy konsument powinien powiadomić kredytodawcę o swojej decyzji w formie papierowej lub na innym trwałym nośniku wybranym przez konsumenta i określonym w umowie o kredyt. Postanowienia projektu ustawy nie zawierają rozwiązań odpowiadających przepisom dyrektywy w tym zakresie.	
507.	Art. 70	Federacja Przedsiębiorców Polskich	Konieczne jest ujednolicenie regulacji, albo wyjaśnienie, że ustawy o prawach konsumenta nie stosuje się do kredytów konsumenckich, bądź doprecyzowanie, w jakim zakresie przepisy ustawy o prawach konsumenta mają zastosowanie do kredytów konsumenckich (np. udzielanych na odległość). Projektowany art. 70 nowej UKK stanowi, iż „Termin do odstąpienia od umowy o kredyt konsumencki jest zachowany, jeżeli konsument przed jego upływem złoży oświadczenie o odstąpieniu od umowy na jeden ze wskazanych przez kredytodawcę lub pośrednika kredytowego adresów, o których mowa w art. 49.” Z kolei w art. 145 omawianego projektu ustawy, w zmianie 6, która przewiduje dodanie art. 30a oraz 30b do ustawy o prawach konsumenta, projektowany art. 30a ust. 3 stanowi iż „termin do odstąpienia od umowy uważa się za zachowany, jeżeli konsument przed jego upływem wypełni oświadczenie o odstąpieniu od umowy wykorzystując funkcję odstąpienia od umowy, o której mowa w art. 30b ust. 1, i złoży je przedsiębiorcy za pomocą funkcji potwierdzenia odstąpienia od umowy, o której mowa w art. 30b ust. 4. Art. 26 ust. 7 CCD2 stanowi z kolei, że „Jeżeli konsumentowi przysługuje prawo do odstąpienia od umowy zgodnie z ust. 1, 5 lub 6 niniejszego artykułu, nie stosuje się art. 6 i 7 dyrektywy 2002/65/WE.”, jednak dyrektywa 2002/65/WE została w międzyczasie uchylona dyrektywą, w oparciu o którą dokonuje się teraz nowelizacji ustawy o	Uwaga wyjaśniona. Rozwiązanie zawarte w art. 30a i 30b UPK dotyczy jednego ze sposobów odstąpienia od umowy zawartej na odległość, a dokładnie zawartej z wykorzystaniem interfejsu internetowego i stanowi wdrożenie art. 11a dyrektywy. Przepis ten obejmuje wszystkie umowy zawarte w ten sposób – dyrektywa nie przewiduje tu wyjątków. Stosuje się także do usług finansowych (patrz zakres przedmiotowy – art. 3a ust. 1 UPK, który stanowi wdrożenie art. 3 ust. 1b dyrektywy 2011/83 dodanego przez dyrektywę 2023/2673)

			prawach konsumenta, zatem koniecznym wydaje się jasne i precyzyjne rozstrzygnięcie przez polskiego ustawodawcę, jak w praktyce ma być ukształtowana regulacja dotycząca odstąpienia od umowy i generalnie – relacja między ustawą o kredycie konsumenckim oraz ustawą o prawach konsumenta.	Art. 40 ust. 7b wdraża art. 16b ust. 6 dyr. 2011/83 dodanego przez dyrektywę 2023/2673 i stanowi normę kolizyjną z regulacją szczegółową, jaka będzie np. UKK.
508.	Art. 70	Polski Związek Instytucji Pożyczkowych	Projektowany art. 70 nowej UKK stanowi, iż „Termin do odstąpienia od umowy o kredyt konsumencki jest zachowany, jeżeli konsument przed jego upływem złoży oświadczenie o odstąpieniu od umowy na jeden ze wskazanych przez kredytodawcę lub pośrednika kredytowego adresów, o których mowa w art. 49.” Z kolei w art. 145 omawianego projektu ustawy, w zmianie 6, która przewiduje dodanie art. 30a oraz 30b do ustawy o prawach konsumenta, projektowany art. 30a ust. 3 stanowi iż „termin do odstąpienia od umowy uważa się za zachowany, jeżeli konsument przed jego upływem wypełni oświadczenie o odstąpieniu od umowy wykorzystując funkcję odstąpienia od umowy, o której mowa w art. 30b ust. 1, i złoży je przedsiębiorcy za pomocą funkcji potwierdzenia odstąpienia od umowy, o której mowa w art. 30b ust. 4. Art. 26 ust. 7 CCD2 stanowi z kolei, że „Jeżeli konsumentowi przysługuje prawo do odstąpienia od umowy zgodnie z ust. 1, 5 lub 6 niniejszego artykułu, nie stosuje się art. 6 i 7 dyrektywy 2002/65/WE.”, jednak dyrektywa 2002/65/WE została w międzyczasie uchylona dyrektywą, w oparciu o którą dokonuje się teraz nowelizacji ustawy o prawach konsumenta, zatem koniecznym wydaje się jasne i precyzyjne rozstrzygnięcie przez polskiego ustawodawcę, jak w praktyce ma być ukształtowana regulacja dotycząca odstąpienia od umowy i generalnie – relacja między ustawą o kredycie konsumenckim oraz ustawą o prawach konsumenta.	Uwaga wyjaśniona. Rozwiązanie zawarte w art. 30a i 30b UPK dotyczy jednego ze sposobów odstąpienia od umowy zawartej na odległość, a dokładnie zawartej z wykorzystaniem interfejsu internetowego i stanowi wdrożenie art. 11a dyrektywy. Przepis ten obejmuje wszystkie umowy zawarte w ten sposób – dyrektywa nie przewiduje tu wyjątków. Stosuje się także do usług finansowych (patrz zakres przedmiotowy – art. 3a ust. 1 UPK, który stanowi wdrożenie art. 3 ust. 1b dyrektywy 2011/83 dodanego przez dyrektywę 2023/2673)

			Mając na uwadze powyższe rozbieżności koniecznym jest albo ujednolicenie w/w regulacji, albo wyjaśnienie, że przepisów ustawy o prawach konsumenta nie stosuje się do kredytów konsumenckich, bądź doprecyzowanie, w jakim zakresie przepisy ustawy o prawach konsumenta mają zastosowanie do kredytów konsumenckich (np. udzielanych na odległość).	Art. 40 ust. 7b wdraża art. 16b ust. 6 dyr. 2011/83 dodanego przez dyrektywę 2023/2673 i stanowi normę kolizyjną z regulacją szczegółową, jaka będzie np. UKK.
509.	Art. 70	Pracodawcy RP	Projektowany art. 70 nowej UKK stanowi, iż „Termin do odstąpienia od umowy o kredyt konsumencki jest zachowany, jeżeli konsument przed jego upływem złoży oświadczenie o odstąpieniu od umowy na jeden ze wskazanych przez kredytodawcę lub pośrednika kredytowego adresów, o których mowa w art. 49.” Z kolei w art. 145 omawianego projektu ustawy, w zmianie 6, która przewiduje dodanie art. 30a oraz 30b do ustawy o prawach konsumenta, projektowany art. 30a ust. 3 stanowi iż „termin do odstąpienia od umowy uważa się za zachowany, jeżeli konsument przed jego upływem wypełni oświadczenie o odstąpieniu od umowy wykorzystując funkcję odstąpienia od umowy, o której mowa w art. 30b ust. 1, i złoży je przedsiębiorcy za pomocą funkcji potwierdzenia odstąpienia od umowy, o której mowa w art. 30b ust. 4. Art. 26 ust. 7 CCD2 stanowi z kolei, że „Jeżeli konsumentowi przysługuje prawo do odstąpienia od umowy zgodnie z ust. 1, 5 lub 6 niniejszego artykułu, nie stosuje się art. 6 i 7 dyrektywy 2002/65/WE.”, jednak dyrektywa 2002/65/WE została w międzyczasie uchylona dyrektywą, w oparciu o którą dokonuje się teraz nowelizacji ustawy o prawach konsumenta, zatem koniecznym wydaje się jasne i precyzyjne rozstrzygnięcie przez polskiego ustawodawcę, jak w praktyce ma być ukształtowana regulacja dotycząca odstąpienia od umowy i generalnie – relacja między ustawą o kredycie konsumenckim oraz ustawą o prawach konsumenta.	Uwaga wyjaśniona. Rozwiązanie zawarte w art. 30a i 30b UPK dotyczy jednego ze sposobów odstąpienia od umowy zawartej na odległość, a dokładnie zawartej z wykorzystaniem interfejsu internetowego i stanowi wdrożenie art. 11a dyrektywy. Przepis ten obejmuje wszystkie umowy zawarte w ten sposób – dyrektywa nie przewiduje tu wyjątków. Stosuje się także do usług finansowych (patrz zakres przedmiotowy – art. 3a ust. 1 UPK, który stanowi wdrożenie art. 3 ust. 1b dyrektywy 2011/83 dodanego przez dyrektywę 2023/2673)

			Mając na uwadze powyższe rozbieżności koniecznym jest albo ujednolicenie w/w regulacji, albo wyjaśnienie, że przepisów ustawy o prawach konsumenta nie stosuje się do kredytów konsumenckich, bądź doprecyzowanie, w jakim zakresie przepisy ustawy o prawach konsumenta mają zastosowanie do kredytów konsumenckich (np. udzielanych na odległość).	Art. 40 ust. 7b wdraża art. 16b ust. 6 dyr. 2011/83 dodanego przez dyrektywę 2023/2673 i stanowi normę kolizyjną z regulacją szczegółową, jaka będzie np. UKK.
510.	Art. 70 ust. 2	Krajowy Związek Banków Spółdzielczych - KZBS	Proponujemy zmiany odwołań zawartych w Art. 70 ust. 2 dotyczących Art. 47 ust. 2 oraz Art. 52 ust. 1. Odwołania zawarte w: • Art. 47 ust. 2 – dotyczą formy egzemplarza umowy, która ma być dostarczony konsumentowi, • Art. 52 ust. 1 pkt 1 – dotyczą informacji przekazywanych konsumentowi przed zmianą postanowień umowy o kredyt konsumencki, a nie wszystkich danych oraz informacji oraz zawartości tej umowy, o czym mowa w Art. 70 ust. 2.	Uwaga uwzględniona.
511.	Art. 70 ust. 2	Związek Banków Polskich	Proponujemy, aby art. 70 ust. 2 otrzymał następujące brzmienie: <i>2. W przypadku gdy konsument nie otrzymał treści umowy o kredyt konsumencki zgodnie z art. 47 ust. 2 oraz umowa o kredyt konsumencki nie zawiera wszystkich danych oraz informacji określonych w ~~art. 47 ust. 2~~, art. 48 i ~~art. 52 ust. 1 pkt 1~~, konsument może odstąpić od umowy o kredyt konsumencki w terminie 14 dni od dnia dostarczenia tych danych oraz informacji. Odstąpienie nie może nastąpić później niż w terminie 12 miesięcy i 14 dni od dnia zawarcia umowy o kredyt konsumencki.</i> Uzasadnienie Projektowany przepis wymaga korekty pod kątem odesłań do innych przepisów.	Uwaga uwzględniona.

			Proponujemy dostosować brzmienie przepisu do obowiązku zawartego w art. 47 ust. 2, który określa formę dostarczenia konsumentowi umowy, a nie zawarte w umowie informacje. Z kolei odesłanie do art. 52 ust. 1 pkt 1 należy usunąć. Przepis ten dotyczy wymogów związanych z aneksowaniem umowy kredytu. Informację, o których mowa w 52 ust. 1 pkt 1 przekazywane są konsumentowi w celach informacyjnych przed zmianą postanowień umowy o kredyt konsumencki. Nie może zatem treści samej umowy.	
512.	Art. 70 ust. 4	Związek Banków Polskich	Implementacja art. 26 ust. 3 CCD2: „W przypadku umowy o kredyt wiązany na zakup towaru obejmującej politykę zwrotów, która zapewnia pełny zwrot przez pewien okres przekraczający 14 dni kalendarzowych, prawo do odstąpienia od umowy przedłuża się odpowiednio do okresu obowiązywania takiej polityki zwrotów.” Dodatkowo, art. 75 projektu: „W przypadku gdy konsument skorzystał z przyznanego mu, na podstawie odrębnych przepisów, prawa do odstąpienia od umowy na nabycie określonego towaru lub usługi, odstąpienie konsumenta od tej umowy jest skuteczne także wobec umowy o kredyt wiązany.” Proponujemy, aby art. 70 ust. 4 otrzymał następujące brzmienie: <i>4. W przypadku gdy w ramach umowy o kredyt wiązany umowa dotycząca dostawy towaru przewiduje możliwość zwrotu towaru przez okres przekraczający 14 dni, prawo do odstąpienia od umowy o kredyt konsumencki przedłuża się nie dłużej niż do 30 dni do końca okresu przewidzianego na zwrot tego towaru.</i> Uzasadnienie Proponujemy, aby w przypadku gdy konsument może odstąpić od umowy dotyczącej dostawy towaru w terminie dłuższym niż 14 dni, przewidzieć maksymalny terminu na odstąpienie od umowy o kredyt konsumencki do 30 dni. Kredytodawca nie posiada informacji o okresie przewidzianym na zwrot towaru u partnera, tym samym nie będzie w	Uwaga wyjaśniona. Regulacja przenosi brzmienie art. 26 ust. 3 dyrektywy 2023/2225. Wchodząc w relację ze sprzedawcą (usługodawcą) kredytodawca musi zapoznać się z takimi informacjami.

			stanie ustalić okresu o jaki przedłuża się termin odstąpienia od umowy o kredyt ratalny. Na rynku okresy przewidziane na odstąpienie od umowy są w praktyce co do zasady nie dłuższe niż 30 dni.	
513.	Art. 70 ust. 4	Związek Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce	Zaproponowany przepis art. 70 ust. 4 Projektu ustawy nie uwzględnia sytuacji, w których sprzedawcy mogą oferować znacząco dłuższe okresy odstąpienia od umowy (np. w ramach zachęcania konsumentów do skorzystania z ich usług lub produktów), godząc w zasadę pewności obrotu z perspektywy kredytodawców. Artykuł 26 ust. 3 Dyrektywy CCD II odwołuje się do pojęcia polityki zwrotów, która: „zapewnia pełny zwrot przez pewien okres przekraczający 14 dni kalendarzowych”, a samo prawo do odstąpienia od umowy kredytu konsumentckiego powinno ulec przedłużeniu w sposób „odpowiedni”. Wskazany przepis powinien zapewniać adekwatny termin końcowy na złożenia oświadczenia o odstąpieniu, np. 30 dni, tak aby działalność kredytodawcy nie była uzależniona od dowolnych działań sprzedawców. Sugerujemy następujące brzmienie art. 70 ust. 4 Projektu ustawy: Propozycja zapisu: a) art. 70 ust. 4 otrzymuje brzmienie: <i>„4. W przypadku, gdy w ramach umowy o kredyt wiązany umowa dotycząca dostawy towaru przewiduje możliwość zwrotu towaru przez okres przekraczający 14 dni, prawo do odstąpienia od umowy o kredyt konsumentcki przedłuża się do końca okresu przewidzianego na zwrot tego towaru, nie dłużej jednak niż do 30 dni.”</i>	Uwaga wyjaśniona. Regulacja przenosi brzmienie art. 26 ust. 3 dyrektywy 2023/2225. Wchodząc w relację ze sprzedawcą/usługodawcą kredytodawca musi zapoznać się z takimi informacjami.
514.	Art. 70 ust. 5	Związek Banków Polskich	Proponujemy, aby art. 70 ust. 5 otrzymał następujące brzmienie: <i>5. Termin do odstąpienia od umowy o kredyt konsumentcki jest zachowany, jeżeli konsument przed jego upływem złoży oświadczenie o odstąpieniu od umowy na jeden ze wskazanych przez kredytodawcę ~~lub pośrednika~~ adresów, o których mowa w art. 49.</i>	Uwaga uwzględniona.

			Uzasadnienie Projektowany przepis wykracza poza zakres unormowań dyrektywy CCD2, w zakresie w jakim wskazuje na możliwość dostarczenia oświadczenia o odstąpieniu na adres pośrednika kredytowego. Implementowany art. 26 ust.1 CCD2, wskazuje wyłącznie kredytodawcę, jako podmiot któremu konsument składa oświadczenie o odstąpieniu od umowy. Dostarczenie oświadczenia o odstąpieniu od umowy do pośrednika może spowodować problemy procesowe z realizacją odstąpienia u kredytodawcy.	
515.	Art. 70 ust. 6	Stowarzyszenie Prawa Konkurencji	Pojęcie „adresu do doręczeń elektronicznych” zostało wprowadzone w art. 19 ust. 1 pkt 1 lit. a, dlatego proponujemy wykreślenie „, o którym mowa w art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 18 listopada 2020 r. o doręczeniach elektronicznych”.	Uwaga uwzględniona.
516.	Art. 71 ust. 1	Związek Banków Polskich	Proponujemy zmianę ust. 1: <i>„1. Konsument nie ponosi kosztów związanych z odstąpieniem od umowy o kredyt konsumencki, z wyjątkiem odsetek za okres od dnia wypłaty kredytu do dnia spłaty kredytu oraz bezzwrotnych kosztów poniesionych ~~przez kredytodawcę~~ na rzecz organów administracji publicznej.”</i> Uzasadnienie Należy zauważyć, że w związku z umową koszty na rzecz organów ponosi czasem również konsument – np. koszt zastawu rejestrowego. Taki przypadek powinien zostać uwzględniony w wyłączeniu („z wyjątkiem...”).	Uwaga wyjaśniona. Regulacja przenosi brzmienie art. 26 ust. 5 dyrektywy 2023/2225
517.	Art. 71 ust. 4	Związek Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce	Proponowane brzmienie art. 71 ust. 4 Projektu ustawy wykracza poza zakres Dyrektywy CCD II, która w ogóle nie przewiduje takiego przepisu. Postulujemy przywrócenie obecnego rozwiązania, zawarte w art. 54 ust. 3 UKK. Kredytodawca nie może ponosić konsekwencji tego, że klient za późno	Uwaga wyjaśniona. Brzmienie przepisu zmodyfikowano i doprecyzowano. W ocenie projektodawcy realizacja przez konsumenta prawa do przedterminowej spłaty,

			wykona przelew na poczet spłaty kredytu. Konsument również musi zachować minimum staranności w działaniu. Dodatkowo może to spowodować sytuacje, w których z powodu procesowania płatności przez dostawcę płatnika, kwota spłaty wpłynie do kredytodawcy z opóźnieniem, co spowoduje konieczność korekt w systemach kredytodawców a także np. w bazach danych, co finalnie może być również niekorzystne dla kredytobiorców. Wskazujemy również, że kredytodawca nie posiada narzędzi do weryfikacji, kiedy konsument złożył przedmiotowe zlecenie płatnicze. Postulujemy brzmienie: Propozycja zapisu: a) art. 71 ust. 4 otrzymuje brzmienie: <i>„4. Dniem spłaty kredytu jest dzień przekazania środków pieniężnych kredytodawcy przez konsumenta.”</i>	wynikającego z dyrektywy 2023/2225 wymaga wyjaśnienia w przepisach z jakim dniem następuje przedterminowa spłata kredytu. Przyjęte brzmienie przepisu uwzględnia, że co do zasady konsument nie ma wpływu na to, kiedy jego dyspozycja zostanie faktycznie zrealizowana.
518.	Art. 71 ust. 4	Związek Banków Polskich	Proponujemy, aby art. 71 ust. 4 otrzymał następujące brzmienie: <i>4. Dniem spłaty kredytu jest dzień ~~dokonania zlecenia płatniczego~~ przekazania środków pieniężnych kredytodawcy przez konsumenta.</i> Uzasadnienie Z dyrektywy CCD2 nie wynika, że dniem spłaty kredytu jest dzień dokonania zlecenia płatniczego przez konsumenta. Proponujemy pozostawić ten przepis w obecnym brzmieniu (art. 54 ust. 3 UKK).	Uwaga wyjaśniona. Brzmienie przepisu doprecyzowano. W ocenie projektodawcy realizacja przez konsumenta prawa do przedterminowej spłaty, wynikającego z dyrektywy 2023/2225 wymaga wyjaśnienia w przepisach z jakim dniem następuje przedterminowa spłata kredytu. Przyjęte brzmienie przepisu uwzględnia, że co do zasady konsument nie ma wpływu na to, kiedy

				jego dyspozycja zostanie faktycznie zrealizowana.
519.	Art. 71 ust. 4	Izba Gospodarki Elektronicznej	Postulujemy brzmienie: “4. Dniem spłaty kredytu jest dzień przekazania środków pieniężnych kredytodawcy przez konsumenta.” Proponowane brzmienie wykracza poza zakres dyrektywy, która w ogóle nie przewiduje takiego przepisu. Postulujemy przywrócenie przepisu obecnego. Kredytodawca nie można ponosić konsekwencji tego, że klient za późno “zrobi przelew”. Konsument również musi zachować minimum staranności w działaniu . Dodatkowo może to spowodować sytuacje w których z powodu procesowania płatności przez dostawcę płatnika, kwota spłaty wpłynie do kredytodawcy z opóźnieniem, co spowoduje konieczność korekt w systemach kredytodawców a także np. W bazach danych.	Uwaga wyjaśniona. Brzmienie przepisu doprecyzowano. W ocenie projektodawcy realizacja przez konsumenta prawa do przedterminowej spłaty, wynikającego z dyrektywy 2023/2225 wymaga wyjaśnienia w przepisach z jakim dniem następuje przedterminowa spłata kredytu. Przyjęte brzmienie przepisu uwzględnia, że co do zasady konsument nie ma wpływu na to, kiedy jego dyspozycja zostanie faktycznie zrealizowana.
520.	Art. 71 ust. 4	Konfederacja Lewiatan	Proponowane brzmienie wykracza poza zakres dyrektywy, która w ogóle nie przewiduje takiego przepisu. Rekomendujemy przywrócenie przepisu obecnego. Kredytodawca nie można ponosić konsekwencji tego, że klient za późno “zrobi przelew”. Konsument również musi zachować minimum staranności w działaniu. Dodatkowo może to spowodować sytuacje w których z powodu procesowania płatności przez dostawcę płatnika, kwota spłaty wpłynie do kredytodawcy z opóźnieniem, co spowoduje konieczność korekt w systemach kredytodawców a także np. w bazach danych.	Uwaga wyjaśniona. Brzmienie przepisu doprecyzowano. W ocenie projektodawcy realizacja przez konsumenta prawa do przedterminowej spłaty, wynikającego z dyrektywy 2023/2225 wymaga wyjaśnienia w przepisach z jakim dniem następuje przedterminowa spłata kredytu. Przyjęte brzmienie przepisu uwzględnia, że co

				do zasady konsument nie ma wpływu na to, kiedy jego dyspozycja zostanie faktycznie zrealizowana.
521.	Art. 71 ust. 4	Związek Pracodawców Branży Internetowej IAB Polska	4. Dniem spłaty kredytu jest dzień dokonania zlecenia płatniczego przekazania środków pieniężnych kredytodawcy przez konsumenta. Proponowane brzmienie wykracza poza zakres CCD2, która w ogóle nie przewiduje takiego przepisu. Postulujemy ustanowienie przepisu, tożsamego z brzmieniem obecnie obowiązującego art. 54 ust. 3 Ustawy o kredycie konsumenckim. Kredytodawca nie można ponosić konsekwencji tego, że klient za późno “wykona przelew”. Konsument również musi zachować minimum staranności w działaniu. Dodatkowo może to spowodować sytuacje w których z powodu procesowania płatności przez dostawcę płatnika, kwota spłaty wpłynie do kredytodawcy z opóźnieniem, co spowoduje konieczność korekt w systemach kredytodawców a także np. w bazach danych.	Uwaga wyjaśniona. Brzmienie przepisu doprecyzowano. W ocenie projektodawcy realizacja przez konsumenta prawa do przedterminowej spłaty, wynikającego z dyrektywy 2023/2225 wymaga wyjaśnienia w przepisach z jakim dniem następuje przedterminowa spłata kredytu. Przyjęte brzmienie przepisu uwzględnia, że co do zasady konsument nie ma wpływu na to, kiedy jego dyspozycja zostanie faktycznie zrealizowana.
522.	Art. 71 ust. 4	Federacja Przedsiębiorców Polskich	Postulujemy brzmienie: “4. Dniem spłaty kredytu jest dzień przekazania środków pieniężnych kredytodawcy przez konsumenta.” Proponowane brzmienie wykracza poza zakres dyrektywy, która w ogóle nie przewiduje takiego przepisu. Postulujemy przywrócenie przepisu obecnego. Kredytodawca nie można ponosić konsekwencji tego, że klient za późno “zrobi przelew”. Konsument również musi zachować minimum	Uwaga wyjaśniona. Brzmienie przepisu doprecyzowano. W ocenie projektodawcy realizacja przez konsumenta prawa do przedterminowej spłaty, wynikającego z dyrektywy 2023/2225 wymaga wyjaśnienia w przepisach z jakim dniem następuje przedterminowa spłata

			staranności w działaniu . Dodatkowo może to spowodować sytuacje w których z powodu procesowania płatności przez dostawcę płatnika, kwota spłaty wpłynie do kredytodawcy z opóźnieniem, co spowoduje konieczność korekt w systemach kredytodawców a także np. W bazach danych.	kredytu. Przyjęte brzmienie przepisu uwzględnia, że co do zasady konsument nie ma wpływu na to, kiedy jego dyspozycja zostanie faktycznie zrealizowana.
523.	Art. 72	Związek Banków Polskich	Proponujemy, aby art. 72 otrzymał następujące brzmienie: <i>W przypadku gdy w związku z umową o kredyt konsumencki kredytodawca lub osoba trzecia jest zobowiązana do świadczenia usługi dodatkowej na podstawie umowy między tą osobą a kredytodawcą, odstąpienie od umowy o kredyt konsumencki jest skuteczne także wobec umowy o usługę dodatkową, chyba że konsument żąda świadczenia usługi dodatkowej w dalszym czasie.</i> Uzasadnienie Proponujemy dodanie do przepisu uzupełniania „chyba że konsument żąda świadczenia usługi dodatkowej w dalszym czasie”. Tak, aby pozostawić konsumentowi możliwość wyboru, czy chce dalej korzystać z usługi dodatkowej po odstąpieniu od umowy o kredyt konsumencki.	Uwaga wyjaśniona. Przepis wdraża art. 26 ust. 6 dyrektywy 2023/2225, który nie przewiduje takiego rozwiązania.
524.	Art. 73	Związek Banków Polskich	Proponujemy, aby wykreślić art. 73. Uzasadnienie	Uwaga nieuwzględniona. Projektodawca zdecydował się skorzystać z możliwości przewidzianej w art. 26 ust. 4 dyrektywy 2023/2225, rozwiązanie wspiera skuteczność skorzystania

			Nie ma przesłanek do wprowadzania zakazu przystąpienia do wykonania umowy o kredyt konsumencki do czasu upływu terminu na odstąpienie od umowy głównej i korzystania w tym zakresie z opcji narodowej z art. 26 ust. 4 CCD2. W uzasadnieniu projektu nie wskazano żadnych argumentów za wprowadzeniem tego zakazu. Wprowadzenie zakazu przystąpienia do wykonania umowy o kredyt konsumencki do czasu upływu terminu na odstąpienie od umowy głównej (dostawy towaru/usługi) zaburzy funkcjonowanie rynku. Konsumenci nabywając towar lub usługę, w tym na kredyt, oczekują natychmiastowej dostawy towaru lub przystąpienia do wykonania usługi. W naszej ocenie będzie to przepis martwy, zwłaszcza w sytuacji gdy sklepy często oferują klientom wydłużone terminy zwrotu towaru. Ponadto, w przypadku kredytu wiążanego najczęściej odstąpienie od umowy o kredyt jest skutkiem odstąpienia od umowy nabycia towaru lub usługi. Wystarczającą ochronę w tym zakresie dają konsumentom rozwiązania przewidziane w art. 74 ust. 5 i art. 75 projektu.	przez konsumenta z prawa do odstąpienia od umowy, nie uniemożliwiając rozpoczęcia wykonania umowy – pod warunkiem uzyskania wyraźnej zgody konsumenta.
525.	Art. 74 ust. 2	Związek Banków Polskich	Proponujemy, aby art. 74 ust. 2 otrzymał następujące brzmienie: <i>3. Kredytodawca ~~przedstawia sprzedawcy lub usługodawcy kopię~~ powiadamia sprzedawcę lub usługodawcę o złożeniu przez konsumenta oświadczenia o odstąpieniu od umowy o kredyt konsumencki wraz z żądaniem zwrotu kredytu.</i> Uzasadnienie Proponujemy zmianę projektowanego ust. 2 (odpowiednika dotychczasowego art. 56 ust. 3 UKK), który nie uwzględnia realiów współczesnego obrotu elektronicznego i faktu, że konsument może złożyć odstąpienie także w postaci elektronicznej.	Uwaga uwzględniona kierunkowo.
526.	Art. 74 ust. 1 i 7	Związek Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce	W nowej ustawie należałoby pochylić się nad zmianą tych regulacji, które nie są racjonalne, a po zmianach w definicji umowy o kredyt wiązany będą dotyczyć większej liczby przypadków. Mają one sens tylko w przypadku, gdy kredyt jest kredytem wiążanym dlatego, że	Uwaga wyjaśniona. Projektowany przepis odzwierciedla brzmienie

			kredytodawca jest jednocześnie sprzedawcą (art. 5 pkt 27 lit. a) albo współpracuje ze sprzedawcą (art. 5 pkt 27 lit. b). Jednakże w - coraz częstszym obecnie - przypadku z art. 5 pkt 27 lit. c (<u>gdy „nabycie towaru lub usługi jest finansowane przez kredytodawcę, a towar lub usługa są określone w umowie o kredyt konsumencki”</u>) <u>kredytodawca, który nie współpracuje ze sprzedawcą, nie ma realnie żadnych narzędzi, aby dochodzić zwrotu wypłaconego kredytu od tego sprzedawcy. W tym przypadku obowiązek zwrotu kredytu (a nie tylko odsetek) powinien ciążyć na kredytobiorcy</u>, za którego kredytodawca zapłacił osobie trzeciej. Uwaga ta dotyczy w równej mierze także art. 75 i 76. Propozycja zapisu: a) art. 74 ust. 1 i 7 otrzymują brzmienie: <i>„1. Jeżeli konsument odstępuje od umowy o kredyt konsumencki zawartej w ramach umowy o kredyt wiązany, o której mowa w art. 5 pkt 27 lit. a lub b, a spełnienie świadczenia przez kredytodawcę ma nastąpić na rzecz sprzedawcy lub usługodawcy, od którego konsument nabył towar lub usługę, sprzedawca lub usługodawca zwraca kredytodawcy spełnione na jego rzecz świadczenia.</i> <i>(...)</i> <i>7. W przypadku odstąpienia konsumenta od umowy o kredyt wiązany, o której mowa w art. 5 pkt 27 lit. c, lub jeżeli spełnienie świadczenia przez kredytodawcę ma nastąpić na rzecz konsumenta, stosuje się przepisy art. 70 i art. 71.”</i>	wdrażanego art. 27 dyrektywy 2023/2225.
527.	Art. 75	Związek Przedsiębiorstw	Powyższa uwaga ZPF do art. 74 Projektu ustawy dotyczy również regulacji art. 75 i 76, które we wskazanym przypadku również nie mają żadnego uzasadnienia. Na gruncie art. 75 konsument może chcieć	Uwaga wyjaśniona. Projektowany przepis odzwierciedla brzmienie

		Finansowych w Polsce	zachować kredyt mimo odstąpienia od umowy o towar/usługę, zaś na gruncie art. 76 nie ma żadnych podstaw, aby kredytodawca niewspółpracujący ze sprzedawcą ponosił za niego odpowiedzialność. Propozycja zapisu: a) art. 75 otrzymuje brzmienie: <i>„Art. 75. W przypadku gdy konsument skorzystał z przyznanego mu, na podstawie odrębnych przepisów, prawa do odstąpienia od umowy na nabycie określonego towaru lub usługi, odstąpienie konsumenta od tej umowy jest skuteczne także wobec umowy o kredyt wiązany, o której mowa w art. 5 pkt 27 lit. a lub b.”</i>	wdrażanego art. 27 ust. 1 dyrektywy 2023/2225.
528.	Art. 75 (nowe ust. 2-4)	Związek Banków Polskich	Proponujemy, aby do art. 75 dodać ust. 2-4 w brzmieniu jak poniżej: <i>2. Ust. 1 nie stosuje się w przypadku odstąpienia od umowy na nabycie określonego towaru lub usługi z powodu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy przez sprzedawcę lub usługodawcę.</i> <i>3 Jeżeli kredytodawca spełnia świadczenie na rzecz sprzedawcy lub usługodawcy stosuje się przepisy art. 74 ust. 2 i 3.</i> <i>4. Sprzedawca lub usługodawca informuje kredytodawcę o odstąpieniu od umowy o nabycie towaru lub usługi.</i> Uzasadnienie Proponujemy wyraźne uregulowanie przypadków częściowego	Uwaga wyjaśniona. Projektowany przepis odzwierciedla brzmienie wdrażanego art. 27 ust. 1 dyrektywy 2023/2225, zaproponowane modyfikacje nie mają podstaw w dyrektywie.

			odstąpienia od umowy na nabycie towaru lub usługi przez konsumenta, co zwiększy pewność w stosowaniu prawa. Ta kwestia do tej pory nie była wyraźnie przesądzona w art. 57 UKK i powodowała niepewność co do skutków częściowego odstąpienia od umowy na nabycie towaru lub usługi zarówno dla kredytodawców, jak i konsumentów.	
529.	Art. 76	Związek Banków Polskich	Proponujemy, aby art. 76 otrzymał następujące brzmienie: 1. W przypadku <i>umowy o kredyt wiązany, jeżeli gdy</i> sprzedawca lub usługodawca nie wykonał lub nienależycie wykonał zobowiązanie z umowy o nabycie towaru lub usługi wobec konsumenta, a żądanie przez konsumenta konsument bezskutecznie zażądał wykonania tego zobowiązania nie było skuteczne, konsumentowi przysługuje prawo dochodzenia swoich roszczeń o naprawienie szkody od kredytodawcy ~~roszczeń z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania tego zobowiązania~~. Roszczenie konsumenta ogranicza się do świadczenia w pieniądzu. Przysługujące konsumentowi wobec kredytodawcy roszczenia niepieniężne podlegają przeliczeniu na pieniężne według cen z dnia wymagalności roszczenia. 2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, odpowiedzialność kredytodawcy jest ograniczona do wysokości udzielonego konsumentowi kredytu. 3. Żądanie, o którym mowa w ust. 1, nie było skuteczne, jeśli pomimo prawomocnego wyroku sądzającego świadczenie sprzedawca lub usługodawca nie zaspokoi roszczenia konsumenta w ciągu 30 dni od otrzymania wezwania konsumenta. 4. W przypadku spełnienia przez kredytodawcę roszczenia konsumenta, kredytodawcy przysługuje roszczenie zwrotne od sprzedawcy lub usługodawcy. Uzasadnienie	Uwaga uwzględniona kierunkowo. Przepis doprecyzowano o wskazanie, że mowa jest o kredycie wiązanym.

			Proponowana transpozycja nie jest w pełni zgodna z treścią dyrektywy CCD2 i intencją prawodawcy unijnego. W projektowanym przepisie nie wskazano, że dotyczy on wyłącznie kredytu wiążanego, co jednoznacznie wynika z art. 27 ust. 2 dyrektywy CCD2. Z art. 27 ust. 2 dyrektywy CCD2 wynika także, że aby wystąpić z roszczeniem do kredytodawcy konieczne jest uprzednie bezskuteczne zastosowanie środków ochrony prawnej wobec sprzedawcy, zgodnych z przepisami prawa lub umową wiążącą konsumenta i sprzedawcę. Natomiast, zgodnie z projektowanym ust. 1, wystarczające jest jedynie zażądanie przez konsumenta wykonania zobowiązania umownego, co nie jest jednoznaczne z obowiązkiem uprzedniego dochodzenia roszczenia przez konsumenta od sprzedawcy. Projektowane postanowienie nie motywuje także konsumentów do korzystania z przysługujących im uprawnień do dochodzenia roszczeń od sprzedawcy. Aby prawidłowo zaimplementować art. 27 ust. 2 CCD2 proponujemy rozwiązanie, zgodnie z którym uprawnienie konsumenta powstaje po bezskutecznym wyczerpaniu drogi sądowej dochodzenia spełnienia świadczenia lub odszkodowania od sprzedawcy lub usługodawcy. Odpowiedzialność powinien ponosić przede wszystkim sprzedawca lub usługodawca, dlatego zasadny jest wymóg wyczerpania drogi sądowej. To klient dokonuje wyboru usługodawcy lub sprzedawcy. Decydującym czynnikiem w podjęciu tej decyzji przez konsumenta jest nie to jaki podmiot zapewni finansowanie, lecz jakość świadczonych usług lub sprzedawanych towarów przez usługodawcę lub sprzedawcę, ich reputacja, wachlarz oferowanych towarów lub usług itp. Postępowanie sądowe jest najbardziej obiektywną drogą, która pozwala wykazać, że klient w pierwszej kolejności podjął konieczne kroki do wykonania zobowiązania przez usługodawcę lub sprzedawcę. Pozytywnie odbieramy zmianę projektowanego przepisu względem obecnie obowiązujące w zakresie charakteru świadczenia kredytodawcy	

			(wyłącznie świadczenie pieniężne). Postulujemy jednak o doprecyzowanie w projektowanym przepisie zakresu i warunków, na jakich konsument może skorzystać z środków ochrony prawnej wobec kredytodawcy – korzystając z opcji narodowej określonej w art. 27 ust. 2 CCD2. Istotnym jest ustawowe określenie zasad odpowiedzialności kredytodawcy i jednocześnie zapewnienie udzielenia konsumentowi ochrony przed niewykonaniem albo nienależytym wykonaniem zobowiązania przez usługodawcę lub sprzedawcę. Jednakże, zakres zobowiązania kredytodawcy powinien być zgodny z dopuszczalnym prawem i statutem profilem jego działalności. Przedstawiona propozycja przewiduje zabezpieczenie interesów klienta oraz zasady odpowiedzialności kredytodawcy adekwatne do świadczenia, które było pierwotnie przedmiotem zobowiązania kredytodawcy. W naszej ocenie należy uzupełnić także projektowany przepis o wyraźne uprawnienie banku w stosunku do sprzedawcy o zwrot spełnionego względem konsumenta zobowiązania, tak aby uprawnienie banku wynikało bezpośrednio z przepisu, a tym samym aby nie zachodziła konieczność każdorazowego regulowania tej kwestii w umowie ze sprzedawcą lub usługodawcą.	
530.	Art. 76 ust. 1	Związek Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce	Powyższa uwaga ZPF do art. 74 Projektu ustawy dotyczy również regulacji art. 75 i 76, które we wskazanym przypadku również nie mają żadnego uzasadnienia. Na gruncie art. 75 konsument może chcieć zachować kredyt mimo odstąpienia od umowy o towar/usługę, zaś na gruncie art. 76 nie ma żadnych podstaw, aby kredytodawca niewspółpracujący ze sprzedawcą ponosił za niego odpowiedzialność. Propozycja zapisu: a) art. 76 ust. 1 otrzymuje brzmienie: <i>„1. W przypadku umowy o kredyt konsumencki zawartej w ramach umowy o kredyt wiązany, o której mowa w art. 5 pkt 27 lit. a lub b, gdy sprzedawca lub usługodawca nie wykonał lub nienależycie wykonał zobowiązanie wobec konsumenta, a konsument bezskutecznie zażądał</i>	Uwaga uwzględniona kierunkowo. Przepis doprecyzowano o wskazanie, że mowa jest o kredycie wiązanym.

			wykonania tego zobowiązania, konsumentowi przysługuje prawo dochodzenia od kredytodawcy roszczeń z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania tego zobowiązania. Przysługujące konsumentowi wobec kredytodawcy roszczenia niepieniężne podlegają przeliczeniu na pieniężne według cen z dnia wymagalności roszczenia.”	
531.	Art. 77 ust. 1	Stowarzyszenie Prawa Konkurencji	Proponujemy zmianę brzmienia projektowanego art. 77 ust. 1 w następujący sposób: „Konsument może w każdym czasie, bez dodatkowych opłat, wypowiedzieć umowę o kredyt odnawialny. Określony przez strony w umowie o kredyt odnawialny termin wypowiedzenia tej umowy nie może być dłuższy niż miesiąc.”	Uwaga wyjaśniona. Przepis wdraża art. 28 ust. 1 dyrektywy 2023/2225. W ocenie projektodawcy zaproponowane w projekcie brzmienie przepisu jest zgodne z zasadami techniki prawodawczej i w czytelny sposób odzwierciedla istotę wdrażanego rozwiązania.
532.	Art. 77 ust. 3	Stowarzyszenie Prawa Konkurencji	W projektowanym przepisie art. 77 ust. 3 posłużono się sformułowaniem „w postaci papierowej lub na innym trwałym nośniku”. Zaproponowana w art. 5 pkt 25 definicja legalna pojęcia „trwały nośnik” obejmuje swoim zakresem także dokument w postaci papierowej. Dlatego też proponujemy wykreślenie z przepisu sformułowania „w postaci papierowej” i poprzestanie na „trwałym nośniku”.	Uwaga wyjaśniona. Projekt wdraża Art. 28 ust. 1 dyrektywy 2023/2225. Dyrektywa 2023/2225, odwołując się do papieru lub innego trwałego nośnika, wymaga by konsument zawsze miał do wyboru papier.
533.	Art. 78 ust. 1-3	Federacja Przedsiębiorców Polskich	Jest praktyką rynkową, że instytucje płatnicze wydające karty kredytowe przewidują, iż np. w wyniku wystąpienia zaległości w spłacie powyżej określonej liczby dni kredytodawca zablokuje kartę, możliwość korzystania z limitu kredytowego oraz dostęp do środków, czyli	Uwaga uwzględniona kierunkowo.

			skorzysta z prawa odmowy dokonywania kolejnych transakcji przez konsumenta. Ma to miejsce w konkretnym dniu po osiągnięciu określonego czasu trwania zaległości. W przypadku wdrożenia potrzeby informowania konsumenta o takim zamiarze zgodnie z proponowanym art. 78 ust 2, blokowanie karty może być nieskuteczne, gdyż kredytodawca będzie mógł skorzystać z dostępnego kredytu przed momentem zablokowania instrumentu. Oznacza to narażenie instytucji na potencjalnie wyższe ryzyko kredytowe. W związku z powyższym postulujemy usunięcie ust 2 art. 78.	
534.	Art. 78 ust. 2	Związek Przedsiębiorców i Pracodawców	Jest praktyką rynkową, że instytucje płatnicze wydające karty kredytowe przewidują, iż np. w wyniku wystąpienia zaległości w spłacie powyżej określonej liczby dni kredytodawca zablokuje kartę, możliwość korzystania z limitu kredytowego oraz dostęp do środków, czyli skorzysta z prawa odmowy dokonywania kolejnych transakcji przez konsumenta. Ma to miejsce w konkretnym dniu po osiągnięciu określonego czasu trwania zaległości. W przypadku wdrożenia potrzeby informowania konsumenta o takim zamiarze zgodnie z proponowanym art. 78 ust 2, blokowanie karty może być nieskuteczne, gdyż kredytodawca będzie mógł skorzystać z dostępnego kredytu przed momentem zablokowania instrumentu. Oznacza to narażenie instytucji na potencjalnie wyższe ryzyko kredytowe. W związku z powyższym postulujemy usunięcie ust 2 art. 78.	Uwaga uwzględniona kierunkowo.
535.	Art. 78 ust. 2	Związek Przedsiębiorstw	Jest praktyką rynkową, że instytucje płatnicze wydające karty kredytowe przewidują, iż np. w wyniku wystąpienia zaległości w spłacie powyżej określonej liczby dni kredytodawca zablokuje kartę, możliwość	Uwaga uwzględniona kierunkowo.

		Finansowych w Polsce	korzystania z limitu kredytowego oraz dostęp do środków, czyli skorzysta z prawa odmowy dokonywania kolejnych transakcji przez konsumenta. Ma to miejsce w konkretnym dniu po osiągnięciu określonego czasu trwania zaległości. W przypadku wdrożenia potrzeby informowania konsumenta o takim zamiarze zgodnie z proponowanym art. 78 ust 2 Projektu ustawy, blokowanie karty może być nieskuteczne, gdyż kredytodawca będzie mógł skorzystać z dostępnego kredytu przed momentem zablokowania instrumentu. Oznacza to narażenie instytucji na potencjalnie dużo wyższe ryzyko kredytowe. W związku z powyższym postulujemy usunięcie ust 2 z art. 78 Projektu ustawy.	
536.	art. 78 ust. 2	Fundacja Fintech Poland	Projektowany art. 78 ust. 2 wprowadza obowiązek uprzedniego informowania konsumenta o zamiarze odmowy dalszego wykonywania transakcji z tytułu przyznanego kredytu w karcie kredytowej. W naszej ocenie przepis ten może prowadzić do istotnego zwiększenia ryzyka kredytowego po stronie instytucji kredytowych i powinien zostać usunięty. W praktyce rynkowej powszechnie stosowanym mechanizmem zabezpieczającym interesy kredytodawców jest automatyczna blokada karty kredytowej w przypadku wystąpienia określonego opóźnienia w spłacie zobowiązania (np. przekroczenia granicznego terminu liczby dni zwłoki). Mechanizm ten funkcjonuje jako niezbędny instrument ograniczający dalsze pogłębianie się zadłużenia przez konsumenta oraz minimalizujący straty kredytodawcy. Ma on charakter automatyczny i następuje w sposób zaprogramowany, po spełnieniu ustalonych kryteriów. Wprowadzenie obowiązku uprzedniego informowania konsumenta o zamiarze wstrzymania możliwości dalszego korzystania z limitu	Uwaga uwzględniona kierunkowo.

			kredytowego – bez względu na długość takiego uprzedzenia – rodzi poważne ryzyko, że konsument, działając w złej wierze bądź impulsywnie, podejmie próbę pełnego wykorzystania pozostałego dostępnego limitu tuż przed jego zablokowaniem. W konsekwencji, kredytodawca zostanie pozbawiony skutecznego narzędzia zarządzania ryzykiem oraz prewencji nadmiernego zadłużenia, a ekspozycja kredytowa może ulec znacznemu zwiększeniu. Co więcej, obowiązek ten pozostaje w sprzeczności z zasadą proporcjonalności i autonomii w kształtowaniu warunków współpracy umownej z konsumentem, w tym zasad zarządzania ryzykiem oraz instrumentów ochrony środków finansowych. Należy również podkreślić, że automatyczna blokada karty – jako reakcja na trwającą zaległość – stanowi de facto mechanizm ochronny również wobec konsumenta, chroniący go przed dalszym zadłużaniem się w warunkach nieregularnej obsługi dotychczasowego zobowiązania. W związku z powyższym, proponujemy skreślenie art. 78 ust. 2 w całości.	
537.	Art. 78 ust. 2	Związek Banków Polskich	Proponujemy, aby art. 78 ust. 2 otrzymał następujące brzmienie: <i>Kredytodawca przekazuje bezpłatnie konsumentowi informacje o ~~zamiarze zawieszenia~~ zawieszeniu prawa do dokonywania wypłat na podstawie umowy o kredyt odnawialny i przyczynach zawieszenia tego prawa, w postaci papierowej lub na innym trwałym nośniku, w miarę możliwości przed złożeniem oświadczenia o zawieszeniu tego prawa, a najpóźniej natychmiast po tym fakcie, chyba że przekazanie tych informacji jest zabronione na podstawie przepisów szczególnych.</i> Uzasadnienia Proponujemy dostosować brzmienie projektowanego przepisu do dyrektywy CCD2. Projektowany przepis wdraża art. 28 ust. 2 zd. 2 CCD2, zgodnie z którym kredytodawca informuje konsumenta o wypowiedzeniu prawa do dokonywania wypłat, a nie jak w projekcie o	Uwaga uwzględniona kierunkowo.

			zamiarze wypowiedzenia. W zakresie terminu art. 28 ust. 2 zd. 2 CCD2 wskazuje, że informacja ma zostać przekazana konsumentowi: „w miarę możliwości przed tym wypowiedzeniem, a najpóźniej natychmiast po tym fakcie”. Proponowana zmiana ma także w oparciu w dotychczasowej praktyce rynkowej. Instytucje płatnicze wydające karty kredytowe przewidują, że np. w wyniku wystąpienia zaległości w spłacie powyżej określonej liczby dni kredytodawca zablokuje kartę, możliwość korzystania z limitu kredytowego oraz dostęp do środków, czyli skorzysta z prawa odmowy dokonywania kolejnych transakcji przez konsumenta. Ma to miejsce w konkretnym dniu po osiągnięciu określonego czasu trwania zaległości. W przypadku wdrożenia potrzeby informowania konsumenta o takim zamiarze (zgodnie z projektowanym przepisem), blokowanie karty może być nieskuteczne, gdyż kredytodawca będzie mógł skorzystać z dostępnego kredytu przed momentem zablokowania instrumentu. Oznacza to narażenie instytucji na potencjalnie wyższe ryzyko kredytowe.	
538.	Art. 78 ust. 2	Konfederacja Lewiatan	Przepis zaimplementowano błędnie. Zgodnie z 28 ust. 2 dyrektywy 2023/2225: „Kredytodawca informuje konsumenta o wypowiedzeniu takiego prawa i o jego przyczynach na papierze lub innym trwałym nośniku określonym w umowie o kredyt, w miarę możliwości przed tym wypowiedzeniem, a najpóźniej natychmiast po tym fakcie, chyba że udzielenie takiej informacji jest zakazane na podstawie prawa Unii lub prawa krajowego lub sprzeczne z celami porządku publicznego lub bezpieczeństwa publicznego” podczas gdy przepis wskazuje „Kredytodawca przekazuje bezpłatnie konsumentowi informacje o zamiarze zawieszenia prawa do dokonywania wypłat na podstawie umowy o kredyt odnawialny i przyczynach zawieszenia tego prawa, w postaci papierowej lub na innym trwałym nośniku, przed złożeniem	Uwaga uwzględniona kierunkowo.

			oświadczenia o zawieszeniu tego prawa , chyba że przekazanie tych informacji jest zabronione na podstawie przepisów szczególnych”.	
539.	Art. 78 ust. 2	Stowarzyszenie Prawa Konkurencji	W projektowanym przepisie art. 78 ust. 2 posłużono się sformułowaniem „w postaci papierowej lub na innym trwałym nośniku”. Zaproponowana w art. 5 pkt 25 definicja legalna pojęcia „trwały nośnik” obejmuje swoim zakresem także dokument w postaci papierowej. Dlatego też proponujemy wykreślenie z przepisu sformułowania „w postaci papierowej” i poprzestanie na „trwałym nośniku”.	Uwaga wyjaśniona. Projekt wdraża art. 28 ust. 2 dyrektywy 2023/2225. Dyrektywa 2023/2225, odwołując się do papieru lub innego trwałego nośnika, wymaga by konsument zawsze miał do wyboru papier.
540.	Art. 78 ust. 3	Stowarzyszenie Prawa Konkurencji	W projektowanym przepisie art. 78 ust. 3 posłużono się sformułowaniem „w postaci papierowej lub na innym trwałym nośniku”. Zaproponowana w art. 5 pkt 25 definicja legalna pojęcia „trwały nośnik” obejmuje swoim zakresem także dokument w postaci papierowej. Dlatego też proponujemy wykreślenie z przepisu sformułowania „w postaci papierowej” i poprzestanie na „trwałym nośniku”.	Uwaga wyjaśniona. Projekt wdraża Art. 28 ust. 2 dyrektywy 2023/2225 Dyrektywa 2023/2225, odwołując się do papieru lub innego trwałego nośnika, wymaga by konsument zawsze miał do wyboru papier.
541.	Art. 79 ust. 1	Związek Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce	Przesłanka „bezwarunkowości” powinna zostać wykreślona. Dodanie takiego ograniczenia nie wynika z przepisów Dyrektywy CCD2. Wręcz przeciwnie: W art. 9 ust. 2 pkt h) Dyrektywy CCD2 – nakazuje się by w informacjach ogólnych o umowach o kredyt podawać – opis warunków bezpośrednio związanych z przedterminową spłatą,	Uwaga nieuwzględniona. W art. 29 ust. 1 dyrektywy 2023/2225 przewidziano bezwarunkowe prawo konsumenta do wcześniejszej spłaty kredytu.

			• W art. 10 ust. 3 pkt k) Dyrektywy CCD2 – w Formularzu Informacyjnym nakazuje się podawać informacje o prawie do przedterminowej spłaty, • W art. 21 ust. 1 pkt s) Dyrektywy CCD2 – w umowie kredytu należy podać odniesienie do prawa do przedterminowej spłaty określonej w art. 29, procedurę przedterminowej spłaty, a także, w stosownych przypadkach, informacje dotyczące prawa kredytodawcy do otrzymania rekompensaty oraz przejrzyste i zrozumiałe wyjaśnienie sposobu obliczania rekompensaty należnej od konsumenta na rzecz kredytodawcy; W art. 29 Dyrektywy CCD2 – artykuł 29 ust. 1 zd. 1 stanowi, że konsument ma mieć prawo w dowolnym momencie do przedterminowej spłaty. Pojęcie „dowolnego momentu” nie może być zmienione w sposób arbitralny przez ustawodawcę na „bezw warunkowo”. W związku z powyższym postulujemy o usunięcie dopisku „bezw warunkowo” Przepis powinien mieć następujące brzmienie: Propozycja zapisu: a) art. 79 ust. 1 otrzymuje brzmienie: <i>„1. Konsument może w każdym czasie dokonać spłaty całości lub części kredytu konsumentckiego przed terminem określonym w umowie o kredyt konsumentcki.”</i>	
542.	art. 79 ust. 3	Stowarzyszenie Prawa Konkurencji	W przypadku określenia terminu w dniach roboczych konieczne jest także precyzyjne zdefiniowanie tego, co należy rozumieć pod pojęciem „dzień roboczy”.	Uwaga wyjaśniona. Przyjęto w projekcie, że terminy będą określane w dniach.
543.	art. 79 ust. 3	Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa	W ocenie Kasy Krajowej przyjęty w projekcie, w art. 79 ust. 3, termin 3 dni roboczych na przekazaniu informacji o wysokości kwoty umożliwiającej dokonanie spłaty kredytu w całości, na określony dzień przypadający przed terminem spłaty określonym w umowie o kredyt	Uwaga wyjaśniona. Przyjęto w projekcie, że terminy będą określane w dniach.

			konsumencki, jest terminem zbyt krótkim, rodzącym ryzyko generowania błędnych informacji. W związku z powyższym Kasa Krajowa proponuje zastąpić w art. 79 ust. 3 wyrazy „3 dni roboczych” wyrazami „14 dni roboczych”. Dłuższy termin zapewni możliwość prawidłowej realizacji obowiązków przez kredytodawców.	
544.	art. 79 ust. 3	Polski Związek Instytucji Pożyczkowych	Projektodawca w art. 79 ust 2 i 3 stanowi, iż „2. Konsument może wystąpić do kredytodawcy z wnioskiem o przekazanie informacji przypadający przed terminem spłaty określonym w umowie o kredyt konsumencki. o wysokości kwoty umożliwiającej dokonanie spłaty kredytu w całości, na określony dzień 3. Kredytodawca przekazuje bezpłatnie konsumentowi, na trwałym nośniku, informację, o której mowa w ust. 2, wraz z założeniami przyjętymi do jej ustalenia, w terminie 3 dni roboczych od dnia otrzymania wniosku konsumenta.” W toku konsultacji wewnętrznych w PZIP, Członkowie Związku podnieśli, iż trzydniowy termin na przekazanie informacji, o której mowa w art. 79 ust. 2 jest zbyt krótki, dlatego postulujemy przyjęcie terminu 14-dniowego. Zmiana art. 79 ust. 3 i nadanie mu brzmienia: „Kredytodawca przekazuje bezpłatnie konsumentowi, na trwałym nośniku, informację, o której mowa w ust. 2, wraz z założeniami przyjętymi do jej ustalenia, w terminie 3 14 dni roboczych od dnia otrzymania wniosku konsumenta.”	Uwaga wyjaśniona. Przyjęto w projekcie, że terminy będą określone w dniach.
545.	Art. 79 ust. 3	Federacja Przedsiębiorców Polskich	Zmiana art. 79 ust. 3 i nadanie mu brzmienia: „Kredytodawca przekazuje bezpłatnie konsumentowi, na trwałym nośniku, informację, o której mowa w ust. 2, wraz z założeniami przyjętymi do jej ustalenia, w terminie 3 14 dni roboczych od dnia otrzymania wniosku konsumenta.” Projektowane art. 79 ust 2 i 3 stanowią, że „2. Konsument może wystąpić do kredytodawcy z wnioskiem o przekazanie informacji przypadający	Uwaga wyjaśniona. Przyjęto w projekcie, że terminy będą określone w dniach.

			przed terminem spłaty określonym w umowie o kredyt konsumencki. o wysokości kwoty umożliwiającej dokonanie spłaty kredytu w całości, na określony dzień 3. Kredytodawca przekazuje bezpłatnie konsumentowi, na trwałym nośniku, informację, o której mowa w ust. 2, wraz z założeniami przyjętymi do jej ustalenia, w terminie 3 dni roboczych od dnia otrzymania wniosku konsumenta.” W toku konsultacji wewnętrznych w PZIP, Członkowie Związku podnieśli, iż trzydniowy termin na przekazanie informacji, o której mowa w art. 79 ust. 2 jest zbyt krótki, dlatego postulujemy przyjęcie terminu 14-dniowego.	
546.	Art. 79 ust. 3	Pracodawcy RP	Projektodawca w art. 79 ust 2 i 3 stanowi, iż „2. Konsument może wystąpić do kredytodawcy z wnioskiem o przekazanie informacji przypadający przed terminem spłaty określonym w umowie o kredyt konsumencki. o wysokości kwoty umożliwiającej dokonanie spłaty kredytu w całości, na określony dzień 3. Kredytodawca przekazuje bezpłatnie konsumentowi, na trwałym nośniku, informację, o której mowa w ust. 2, wraz z założeniami przyjętymi do jej ustalenia, w terminie 3 dni roboczych od dnia otrzymania wniosku konsumenta.” Zauważamy, iż trzydniowy termin na przekazanie informacji, o której mowa w art. 79 ust. 2 jest zbyt krótki, dlatego postulujemy przyjęcie terminu 14-dniowego. Proponujemy zmianę art. 79 ust. 3 i nadanie mu brzmienia: „Kredytodawca przekazuje bezpłatnie konsumentowi, na trwałym nośniku, informację, o której mowa w ust. 2, wraz z założeniami przyjętymi do jej ustalenia, w terminie 3 14 dni roboczych od dnia otrzymania wniosku konsumenta.”	Uwaga wyjaśniona. Przyjęto w projekcie, że terminy będą określane w dniach.
547.	Art. 80	Związek Banków Polskich	Proponujemy nowe brzmienie art. 80 ust. 1 i 3 oraz wykreślenie art. 80 ust. 2	Uwaga częściowo uwzględniona. Doprecyzowano brzmienie

		1. W przypadku spłaty całości kredytu przed terminem określonym w umowie o kredyt konsumencki, całkowity koszt kredytu ponoszony przez konsumenta ulega obniżeniu proporcjonalnie do okresu, o który ~~ta~~ umowa kredytu konsumenckiego ulega skróceniu, nawet jeżeli konsument poniósł koszty kredytu przed tą spłatą. Przy obliczeniu tej obniżki uwzględnia się wszystkie koszty nałożone na konsumenta przez kredytodawcę. 2. ~~Obniżkę w zakresie kosztów pozaodsetkowych oblicza się według wzoru:~~ $OP = (PKK/OU) \times n$ ~~w którym poszczególne symbole oznaczają:~~ ~~OP – obniżka w zakresie kosztów pozaodsetkowych,~~ ~~PKK – pozaodsetkowe koszty kredytu,~~ ~~OU – okres obowiązywania umowy wyrażony w dniach,~~ ~~n – liczba dni, o które skrócono okres obowiązywania umowy o kredyt konsumencki.~~ 2. W przypadku spłaty części kredytu przed terminem określonym w umowie o kredyt konsumencki przepis ust. 1 ~~i 2~~ stosuje się odpowiednio. Uzasadnienie Proponujemy zmiany w ust. 1 dostosowujące brzmienie przepisu do wymogów dyrektywy. Proponujemy także wykreślenie ustępu 2 w całości jako nadmiarowego wobec treści samej dyrektywy CCD2. Przepis w aktualnym brzmieniu może wprowadzać w błąd konsumentów w zakresie kwoty przysługującej im rekompensaty. Zaproponowany wzór pozwala na wyliczenie <u>obniżki</u> odnoszącej się do określonego zakresu (pozaodsetkowych kosztów), a wynik zastosowanych przez konsumenta obliczeń nie będzie równoznaczny z wysokością rekompensaty. Wysokość rekompensaty zależna jest zarówno od	ust. 1. Projektodawca przyjął, że prawo do obniżki powinno być uregulowane w ustawie, w tym w zakresie wzoru. Zgodnie z wyrokiem Lexitor, C-383/18 „prawo konsumenta do obniżki całkowitego kosztu kredytu w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu obejmuje wszystkie koszty, które zostały nałożone na konsumenta”. Orzecznictwo TSUE wydane na gruncie analogicznych przepisów dot. kredytu hipotecznego potwierdza kompetencję p.cz. w zakresie określenia sposobu obliczania obniżki.

			momentu wcześniejszej spłaty jak i od wysokości i rodzaju kosztów <u>poniesionych</u> przez konsumenta, w tym od tego czy klient w pełni poniósł je w momencie udzielania kredytu czy ponosi je w trakcie okresu kredytowania. Zaproponowany wzór nie uwzględnia także sytuacji, w których: - koszty ubezpieczeń ponoszone przez konsumenta w cyklicznie w umówionym okresie są w umowie wliczone w PPK i jednocześnie konsument spłaci kredyt przed upływem umówionego okresu ubezpieczenia, - występuje asymetria pomiędzy okresem ubezpieczeniowym a okresem kredytowania.	
548.	art. 80 ust. 2	Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa	Kasa Krajowa zwraca uwagę projektodawcy, że wzór zawarty w art. 80 ust. 2 zawiera wzór na określenie obniżki kosztów pozaodsetkowych w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu o charakterze liniowym bez uwzględnienia proporcjonalnie także kwoty pozostałej do spłaty na dzień przedterminowej spłaty w proporcji do całości udzielonego kredytu. W ocenie Kasy Krajowej wzór powinien być uzupełniony o dodatkową proporcję Kwota Przedterminowo Spłacona do Kwoty Całkowitej Udzielonego Kredytu. W związku z tym Kasa Krajowa proponuje nadanie ust. 2 w art. 80 następującego brzmienia: „2. Obniżkę w zakresie kosztów pozaodsetkowych oblicza się według wzoru: $OP = (PKK/OU)^{x_n} \times (KPS/KCUK)$ w którym poszczególne symbole oznaczają: OP - obniżka w zakresie kosztów pozaodsetkowych, PKK - pozaodsetkowe koszty kredytu, OU - okres obowiązywania umowy wyrażony w dniach,	Uwaga nieuwzględniona. Projektodawca przyjął, że prawo do obniżki powinno być uregulowane w ustawie, w tym w zakresie wzoru. Zgodnie z wyrokiem Lexitor, C-383/18 „prawo konsumenta do obniżki całkowitego kosztu kredytu w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu obejmuje wszystkie koszty, które zostały nałożone na konsumenta”. Orzecznictwo TSUE wydane na gruncie analogicznych przepisów dot. kredytu hipotecznego potwierdza kompetencję p.cz. w zakresie określenia sposobu obliczania obniżki.

		n - liczba dni, o które skrócono okres obowiązywania umowy o kredyt konsumencki, KPS - kwota przedterminowo spłacona, KCUK - kwota całkowita udzielonego kredytu." Kasa Krajowa proponuje także rozważenie uzupełnienia powyższej regulacji o wyłączenie spod regulacji art. 80 kosztów składki ubezpieczeniowej przekazanej do zakładu ubezpieczeń za pośrednictwem kredytodawcy lub bez tego pośrednictwa. Należy podkreślić odrębność stosunku ubezpieczenia, innego niż ubezpieczenie spłaty kredytu, od stosunku kredytu. W przypadku innych niż ubezpieczenie spłaty kredytu ubezpieczeń (zarówno o charakterze życiowym, jak i majątkowym), dobrem chronionym nie jest bowiem sam kredyt, a życie lub zdrowie albo mienie konsumenta, które jest niezależne od kredytu. Wcześniejsza spłata kredytu nie wpływa na zakres i okres obowiązywania tej ochrony oraz ochronę interesu konsumenta objętego takim ubezpieczeniem. Automatyczne pozbawienie konsumenta tej ochrony w razie wcześniejszej spłaty kredytu pozbawiłoby go ochrony na wypadek zajścia zdarzenia objętego ochroną ubezpieczeniową po wcześniejszej spłacie kredytu, co byłoby całkowicie niekorzystne dla konsumenta. Ponadto należy wskazać, że w przypadku ubezpieczeń to nie kredytodawca otrzymuje składkę, lecz ubezpieczyciel i w związku z tym ewentualna składka powinna być zwracana przez ubezpieczyciela, a nie przez kredytodawcę i jedynie na zasadach określonych w umowie ubezpieczenia. W związku z tym Kasa Krajowa proponuje dodanie w art. 80 po ust. 3 ust. 4 w brzmieniu: „4. Postanowień ustępów poprzedzających nie stosuje się do składki ubezpieczeniowej związanej z ubezpieczeniem lub zabezpieczeniem kredytu bez względu na to czy składka ta została przekazana do zakładu ubezpieczeń za pośrednictwem kredytodawcy lub pośrednika kredytowego, czy została opłacona bezpośrednio przez kredytobiorcę.	

			Zwrot składki ubezpieczeniowej następuje na zasadach określonych w umowie ubezpieczenia, której dotyczyła składka i dokonywany jest przez zakład ubezpieczeń, a nie kredytodawcę. Kredytobiorca nie ponosi odpowiedzialności za zwrot składki przez zakład ubezpieczeń. Umowa ubezpieczenia, innego niż ubezpieczenie spłaty kredytu, nie musi przewidywać automatycznego rozwiązania umowy ubezpieczenia w razie wcześniejszej spłaty kredytu i zwrotu niewykorzystanej części składki ubezpieczeniowej."	
549.	Art. 81	Krajowy Związek Banków Spółdzielczych - KZBS	Proponujemy zmianę tego przepisu poprzez jego dostosowanie do postanowień dyrektywy 2023/2225. Przepisy art. 81 projektu określają zasady wcześniejszej spłaty kredytu. W ślad za dyrektywą zaproponowano, że w przypadku kredytów o stałym oprocentowaniu, jeśli suma spłat przekroczy 10 tys. euro w ciągu 12 miesięcy, kredytodawca będzie mógł żądać rekompensaty określonej w przepisach. Natomiast w projekcie nie przewidziano możliwości dochodzenia przez kredytodawcę wyższej rekompensaty, nawet jeżeli rzeczywista strata poniesiona przez niego przekracza kwoty wyliczone zgodnie z przepisami, mimo że dyrektywa przewiduje taką możliwość.	Uwaga nieuwzględniona. W ocenie projektodawcy zaproponowane brzmienie przepisów prawidłowo wdraża art. 29 ust. 2 i 3 dyrektywy 2023/2225
550.	Art. 81	Związek Banków Polskich	Nadal nie są jednoznaczne zasady możliwości pobierania prowizji/opłaty za wcześniejszą spłatę kredytu. Dotychczasowe postanowienia ustawy pozostawiono w niezmienionym brzmieniu. Proponujemy dodanie elementów określających możliwy do zastosowania wzór wyznaczający wysokość prowizji za przedterminową spłatę: 1. Kredytodawca może zastrzec w umowie o kredyt konsumencki prowizję za spłatę kredytu przed terminem, pod warunkiem że ta spłata przypada na okres, w którym stopa oprocentowania kredytu jest stała, a kwota spłacanego w okresie dwunastu kolejnych miesięcy kredytu jest wyższa niż trzykrotność przeciętnego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu	Uwaga nieuwzględniona. Projektodawca zdecydował się na pozostawieniu regulacji w kształcie jaki już obowiązuje w przepisach. Przepis odzwierciedla wdrażany art. 29 dyrektywy 2023/2225.

		Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, z grudnia roku poprzedzającego rok spłaty kredytu. 2. Do obliczenia wysokości prowizji, o której mowa w ust. 1, kredytodawca może zastosować wzór, o którym mowa ust. 7. W przypadku gdy kredytodawca do obliczenia wysokości prowizji stosuje wzór, o którym mowa w ust. 7, informuje o tym konsumenta w umowie kredytu. 3. Prowizja za spłatę kredytu konsumenckiego przed terminem nie może przekraczać 1% spłacanej części kredytu, jeżeli okres między datą przedterminowej spłaty a terminem spłaty kredytu przekracza jeden rok. 4. W przypadku gdy okres, o którym mowa w ust. 3, nie przekracza jednego roku, prowizja za spłatę kredytu konsumenckiego przed terminem nie może przekraczać 0,5% spłacanej części kwoty kredytu. 5. Jeśli prowizja, obliczona zgodnie ze wzorem, o której mowa w ust. 7, przekracza 2% kwoty kredytu podlegającej przedterminowej spłacie, to kredytodawca ma prawo do prowizji (ustalonej zgodnie z formułą, o której mowa w ust. 7) w wysokości wyższej niż określona w ust. 3, ale nie wyższej niż 10% kwoty kredytu podlegającej przedterminowej spłacie, pod warunkiem spełnienia kryteriów, o których mowa w ust. 6. 6. Kredytodawca stosuje procedury, na podstawie których prowizja, o której mowa w ust. 5, nie może być wyższa niż kwota odpowiadająca różnicy pomiędzy aktualnie obowiązującą stałą stopą oprocentowania kredytu a stopą oprocentowania kredytu, którą kredytodawca może uzyskać na rynku przy udzielaniu pożyczki na okres do daty zapadalności pożyczki lub końca obowiązywania okresu stopy stałej (w przypadku kredytów ze stopą okresowo stałą) na kwotę podlegającą przedterminowej spłacie w momencie tej spłaty, przy czym uwzględnia się wpływ przedterminowej spłaty na koszty administracyjne. 7. Do ustalenia wysokości prowizji, o której mowa w ust. 1, stosuje się wzór:	

		1) w przypadku umowy kredytu, w którym stopa oprocentowania kredytu jest stała przez cały okres kredytowania: gdzie: – kwota prowizji za przedterminową spłatę, – różnica między stopą referencyjną Narodowego Banku Polskiego w dniu ustalania aktualnej stałej stopy oprocentowania kredytu a stopą referencyjną Narodowego Banku Polskiego w dniu przedterminowej spłaty, przy czym jeżeli stopa referencyjna Narodowego Banku Polskiego w dniu przedterminowej spłaty jest wyższa niż w dniu ustalania aktualnej stałej stopy oprocentowania kredytu, przyjmuje się wartość 0, - liczba pełnych miesięcy od momentu dokonania przedterminowej spłaty do końca obowiązywania umowy kredytu, - przedterminowo spłacana kwota kapitału pozostałego do spłaty. 2) w przypadku umowy kredytu, w przypadku którym stopa oprocentowania kredytu jest okresowo stała: gdzie: – kwota prowizji za przedterminową spłatę, – różnica między stopą referencyjną Narodowego Banku Polskiego w dniu ustalania aktualnej stałej stopy oprocentowania kredytu a stopą referencyjną Narodowego Banku Polskiego w dniu przedterminowej spłaty, przy czym jeżeli stopa referencyjna Narodowego Banku Polskiego w dniu przedterminowej spłaty jest wyższa niż w dniu ustalania aktualnej stałej stopy oprocentowania kredytu, przyjmuje się wartość 0, - liczba pełnych miesięcy od momentu dokonania przedterminowej spłaty do końca obowiązywania aktualnej stałej stopy oprocentowania w okresie obowiązywania stałej stopy,	

		- przedterminowo spłacana kwota kapitału pozostałego do spłaty. - saldo zadłużenia w momencie przedterminowej spłaty kredytu, - saldo zadłużenia według aktualnego harmonogramu spłaty kredytu, przypadające na ostatni dzień obowiązywania aktualnej stałej stopy oprocentowania kredytu. 8. Prowizja, o której mowa w ust. 1–7, nie może być wyższa niż wysokość odsetek, które konsument byłby zobowiązany zapłacić w okresie między spłatą kredytu konsumenckiego przed terminem, a uzgodnionym terminem zakończenia umowy. W przypadku kredytów o okresowo stałej stopie procentowej jako uzgodniony termin zakończenia umowy rozumie się termin końca obowiązywania okresowo stałej stopy procentowej. Uzasadnienie W art. 29 ust. 2-4 CCD2 prawodawca unijny przewidział uprawnienie kredytodawcy do sprawiedliwej i obiektywnie uzasadnionej rekompensaty za ewentualne koszty bezpośrednio związane z przedterminową spłatą, pod warunkiem że przedterminowa spłata przypada na okres, w którym stopa oprocentowania kredytu jest stała oraz wytyczył dopuszczalne ramy normatywne tego uprawnienia. Zgodnie z CCD2 kredytodawcom przysługuje "obiektywnie uzasadniona rekompensata za koszty bezpośrednio związane z przedterminową spłatą", podczas gdy aktualna wersja projektu Ustawy stanowi, że rekompensata nie może być wyższa niż „bezpośrednie koszty kredytodawcy związane z tą spłatą”. Występuje tutaj niespójność projektu Ustawy z Dyrektywą, gdyż Dyrektywa stanowi o „bezpośrednim powiązaniu” podczas gdy w projekcie Ustawy mowa jest o „bezpośrednich kosztach”. Niespójność ta jest czynnikiem	

		skutkującym brakiem jasności prawnej, przyczyniającym się do braku możliwości skorzystania z prawa do rekompensaty, które powinno kredytodawcom przysługiwać. Wobec powyższego proponujemy, aby sposób, w jaki taka rekompensata może być obliczona został uregulowany wprost w przepisie wdrażającym art. 29 ust. 2-4 CCD2 do polskiego porządku prawnego. Zapewni to stworzenie jasnych ram prawnych i reguł wyliczania rekompensaty. Rozwiązanie przewiduje dobrowolność, tj. każdy kredytodawca ma swobodę w podjęciu decyzji, czy wprowadza do umowy o kredyt postanowienia dotyczące prawa do rekompensaty w przypadku przedterminowej spłaty kredytu. Skorzystanie z tego uprawnienia nie będzie w żadnym przypadku ani obligatoryjne ani automatyczne. Propozycja legislacyjna zachowuje wszystkie restrykcyjne warunki, dopiero po których spełnieniu, kredytodawca może wystąpić do konsumenta o zapłatę rekompensaty. W przepisach wdrażających CCD2 proponuje się zamieszczenie wzoru na rekompensatę (art. 81 ust. 7), podobnie jak ma to miejsce przy kredycie hipotecznym w zaproponowanym przez Prezesa UOKiK projekcie jednolitego wzorca umowy o kredyt hipoteczny. Wzór z ust. 7 może zostać wykorzystany przez kredytodawców przy obliczaniu wysokości rekompensaty za przedterminową spłatę kredytu. Jego stosowanie przez kredytodawców nie jest jednakże obligatoryjne (art. 81 ust. 2). W żadnym przypadku (art. 81 ust. 8) rekompensata nie może być wyższa niż przysługujące odsetki do końca spłaty kredytu. Jest to każdorazowo maksymalna granica rekompensaty. Kredytodawca w art. 18 ust. 1 pkt 6 i 8 jest także zobowiązany do przedstawienia konsumentowi na jego wniosek, informacji o kosztach spłaty całości lub części kredytu przed terminem określonym w umowie kredytu. Konsument będzie miał zatem zapewnioną konkretną informację, odnośnie przewidywanej wysokości rekompensaty w przypadku przedterminowej spłaty.	

		Propozycja przewiduje skorzystanie przez Projektodawcę z opcji narodowej, o której mowa w art. 29 ust. 4 lit. b) CCD2 tj.: Na zasadzie odstępstwa od ust. 2 państwa członkowskie mogą wprowadzać przepisy, zgodnie z którymi: b) kredytodawca może wyjątkowo domagać się wyższej rekompensaty, jeżeli jest w stanie udowodnić, że strata, jaką poniósł w wyniku przedterminowej spłaty, przekracza kwotę ustaloną zgodnie z ust. 2. (...). Uprawnienie kredytodawcy do rekompensaty w wysokości przewyższającej odpowiednio 0,5% albo 1% kwoty kredytu podlegającej przedterminowej spłacie (które to wartości są wskazane w dyrektywie CCD2), jest uzależnione od możliwości wykazania tego faktu przez kredytodawcę. Kredytodawca będzie musiał każdorazowo podjąć szczególne działania i ocenić, czy jest w stanie wykazać tę okoliczność. Wprowadzenie w art. 81 ust. 5-6 opcji narodowej, o której mowa w art. 29 ust. 4 lit. b) CCD2 nie przesądza o automatycznym i powszechnym korzystaniu z niej przez kredytodawców. Proponuje się, w ust. 5, by uprawnienie kredytodawcy do rekompensaty w wyższej niż określona w ust. 3 oraz 4 wysokości, powstawało dopiero w przypadku, gdy kredytodawca będzie w stanie, przy zastosowaniu wzoru z ust. 7, wykazać, że rekompensata przekracza 2% kwoty kredytu podlegającej przedterminowej spłacie. Jednakże także i w tym przypadku, zastosowanie znajduje organicznie z ust. 8 oraz dodatkowa rekompensata nie może być wyższa niż 10% kwoty kredytu podlegającej przedterminowej spłacie. Dodatkowo Kredytodawca, zgodnie z ust. 6, będzie zobowiązany stosować procedury, na podstawie których prowizja za wcześniejszą spłatę nie będzie przekraczać kosztów faktycznie przez niego podniesionych z tytułu jej dokonania przez Konsumenta. Uważamy, że stworzenie mechanizmu dochodzenia rekompensaty może mieć pozytywny wpływ na bardziej dynamiczny rozwój rynku kredytu konsumenckiego opartego o stałą stopę procentową. Jest to tym bardziej istotne, że projekt w obecnej wersji przewiduje zniesienie górnego limitu wartości kredytu podlegającego ustawie (100 000 EUR). Wobec tego, brak mechanizmu rekompensaty przy tak wysokich kwotach kredytu	

			może naturalnie prowadzić do ograniczenia oferty w tym zakresie. Możliwość pobierania rekompensaty, poza faktem, że prawo takie wynika z Dyrektywy, jest o tyle istotna, że ogranicza ona ryzyko finansowe po stronie banków (na co kilkakrotnie wskazywał UKNF), a w wyniku ograniczenia ryzyka po stronie banków sprzyja także niższej cenie i większej dostępności kredytu Rekompensata jest zatem mechanizmem nie tylko sprzyjającym stabilności systemu finansowego, ale niosącym również korzyści dla ogółu kredytobiorców, pomimo tego, że z perspektywy pojedynczego konsumenta może się ona wydawać niekorzystna. Skorzystanie z opcji narodowej z art. 29 ust. 4 lit. b) CCD2 będzie wyrazem przyjęcia otwartego podejścia do regulacji rynku, uchwalenia przepisów elastycznych, możliwych do stosowania w zmieniających się uwarunkowaniach rynku kredytów konsumenckich.	
551.	Art. 81 ust. 2	Związek Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce	Propozycja zapisu: art. 81 ust. 2 otrzymuje brzmienie: <i>„2. Prowizja za spłatę kredytu konsumenckiego przed terminem nie może przekraczać 1% spłacanej części kredytu, jeżeli okres między datą spłaty a terminem spłaty kredytu przekracza jeden rok.”</i> Propozycja zapisu ma na celu doprecyzowanie aktualnego brzmienia przepisu.	Uwaga uwzględniona.
552.	Art. 83 ust. 1	Związek Banków Polskich	Przepis ten wymaga doprecyzowania lub uzupełnienia. W przypadku, gdy konsument nabył także polisę ubezpieczeniową powstaje bowiem wątpliwość, czy termin 14 dni będzie obejmował także kwestię zwrotu części składki ubezpieczeniowej za niewykorzystany okres ochrony ubezpieczeniowej w przypadku, gdy zakończenie kredytu będzie oznaczać koniec ochrony? Sugerujemy także rozważanie uregulowania zasad postępowania w przypadku, gdy konsument nabędzie polisę w innym zakładzie ubezpieczeń niż polisa proponowana przez bank.	Uwaga do omówienia na konferencji uzgodnieniowej.

553.	Art. 83 ust. 2	Związek Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce	Aktualne brzmienie projektowanego przepisu nie jest jasne, precyzyjne i pozwala nawet na interpretację, zgodnie z którą kredytodawca nigdy nie będzie uprawniony do żądania spłaty całkowitej kwoty do zapłaty. Wskazujemy także, iż w związku z tym, że cesja nie przenosi obowiązków z umowy kredytowej (poza tymi, które nieodłącznie są związane z realizacją cedowanej wierzytelności), jeśli przedterminowa spłata odbywa się na rzecz cesjonariusza, zobowiązanym do zwrotu pozaodsetkowych kosztów kredytu pobranych przed cesją (np. prowizji za udzielenie kredytu) pozostaje nadal pierwotny kredytodawca (cedent). W tej sytuacji cesjonariusz nie ma podstaw do odliczania ww. części pozaodsetkowych kosztów kredytu (pobranej jeszcze przez cedenta i podlegającej zwrotowi przez niego) od kwoty, którą kredytobiorca powinien uregulować na rzecz cesjonariusza w celu dokonania całkowitej przedterminowej spłaty. Przypadek ten należałoby uregulować jako wyjątek od zasady przewidzianej omawianym przepisem, ewentualnie wprowadzić regulacje zapewniające możliwość otrzymania przez cedenta od cesjonariusza rekompensaty za dokonanie zwrotu (odliczenia) pozaodsetkowych kosztów kredytu pobranych przez cedenta w ramach rozliczeń pomiędzy cesjonariuszem a kredytodawcą. Postulujemy usunięcie bądź doprecyzowanie art. 83 ust. 2.	Uwaga do omówienia na konferencji uzgodnieniowej.
554.	Art. 83 ust. 2	Polski Związek Instytucji Pożyczkowych	Projektodawca zaproponował dodatkową treść w przepisie, dotyczącym obowiązku rozliczenia z konsumentem kredytu w przypadku jego wcześniejszej spłaty, która to treść – tj. art. 83 ust. 2 - nie ma swojego źródła w CCD2, jest niezrozumiała i zdaje się stać w sprzeczności z art. 83 ust. 1. Proponujemy usunięcie Art. 83 ust. 2 i w konsekwencji zmianę Art. 83 ust. 1 na Art. 83.	Uwaga do omówienia na konferencji uzgodnieniowej.
555.	Art. 84 ust. 1	Federacja Przedsiębiorców Polskich	Z jednej strony ustawa zawiera bardzo szeroką definicję usług doradczych, uznaje za nie jakąkolwiek w zasadzie rekomendację udzieloną klientowi. Stanowi, że usługi te mogą być świadczone przez	Uwaga uwzględniona kierunkowo. Brzmienie art. 84 zmodyfikowano zgodnie

		kredytodawcę lub pośrednika, a jednocześnie zakazuje używania określenia doradca. Wydaje się to nie do końca logiczne, gdyż kto jeśli nie doradca miałby świadczyć usługi doradcze? Jest to jednak uwaga teoretyczna, gdyż już dyrektywa zawiera tę niespójność. Ponadto ustawa nie wskazuje, czy świadczenie usług doradczych jest po stronie kredytodawców i pośredników kredytowych obowiązkowe czy opcjonalne. Jeśli jest to jedynie możliwość, powinno to zostać wyraźnie wskazane w art. 84 ust 1. Propozycja zapisu <i>Art. 84 1. Kredytodawca lub pośrednik kredytowy mogą oferować usługi doradcze dotyczące kredytów konsumenckich. Usługi doradcze dotyczące kredytów konsumenckich mogą być świadczone wyłącznie przez kredytodawcę oraz pośrednika kredytowego.</i> Projekt ustawy, zakazując używania określenia doradca, wprowadza przepis przewidziany przez Dyrektywę jako opcjonalny (art. 16 ust 4 Dyrektywy). Nazwy „doradca” czy „doradztwo” są szeroko rozpowszechnione na rynku finansowym (w tym rynku kredytu konsumenckiego) i używane przez osoby reprezentujące kredytodawców (pracownicy, zleceńbiornicy czy osoby będące pośrednikami). W swoim zakresie terminy te zwyczajowo dotyczą wyłącznie doradztwa dla konsumenta co do zakresu oferty danego kredytodawcy tak, aby oferta danego kredytodawcy była najbardziej dopasowaną i najlepszą z punktu widzenia konsumenta. Na polskim rynku konsumenci doskonale zdają sobie sprawę, że osoba doradcy działa w imieniu i na rzecz danego kredytodawcy, a nie klienta. W praktyce rolą doradcy bankowego czy instytucji pożyczkowej jest przyjęcie oczekiwań konsumenta, odnalezienie oferty kredytodawcy najlepiej odpowiadającej oczekiwaniom konsumenta i finalnie zawarcie umowy kredytowej. Z tych względów zakazywanie stosowania w obrocie na rynku bankowym i finansowym funkcjonujących od wielu lat nazw „doradca” czy „doradztwo” albo też tworzenie regulacji dalej idących niż art. 16 ust. 4	z art. 16 dyrektywy 2023/2225.

			Dyrektywy nie jest kierunkiem zasadnym. Dodatkowo, Dyrektywa wskazuje, że państwa mogą przewidzieć ograniczenia co do używania terminu „niezależnego” doradztwa „jeżeli nie zakazują stosowania terminów doradca i doradztwo”. Tymczasem projekt ustawy zarówno zakazuje ich stosowania jak wprowadza wymogi co do terminów „niezależne doradztwo”. Aby zatem ustawa mogła zawierać art. 84 ust.4, należy zrezygnować z zakazu posługiwania się określeniem doradca/doradztwo. Postulat: usunięcie art. 84 ust. 3	
556.	Art. 84. ust. 3	Związek Banków Polskich	Proponujemy usunięcie art. 84 ust. 3 Uzasadnienie Projekt ustawy przewiduje skorzystanie z opcji narodowej (art. 16 ust 4 Dyrektywy) poprzez zakazanie używania określenia „doradca”. Projekt nie zawiera uzasadnienia, ani analizy konieczności wprowadzenia takiego zakazu (goldplating). Ponieważ jest to ograniczenie prowadzenia działalności gospodarczej powinno być ono wprowadzone wyłącznie, jeżeli jest to uzasadnione określonymi okolicznościami, w szczególności zagraża ochronie konsumenta. Nazwy „doradca” czy „doradztwo” są szeroko rozpowszechnione na rynku finansowym (w tym rynku kredytu konsumenckiego) i używane przez osoby reprezentujące kredytodawców (pracownicy, zleceniobiorcy czy osoby będące pośrednikami). W swoim zakresie terminy te zwyczajowo dotyczą wyłącznie doradztwa dla konsumenta co do zakresu oferty danego kredytodawcy tak, aby oferta danego kredytodawcy była najbardziej dopasowaną i najlepszą z punktu widzenia konsumenta. W praktyce rolą doradcy bankowego czy instytucji pożyczkowej jest przyjęcie oczekiwań konsumenta, odnalezienie oferty kredytodawcy	Uwaga wyjaśniona. Brzmienie art. 84 zmodyfikowano zgodnie z art. 16 dyrektywy 2023/2225.

			najlepiej odpowiadającej oczekiwaniom konsumenta i finalnie zawarcie umowy kredytowej. Z tych względów zakazywanie stosowania w obrocie na rynku bankowym i finansowym funkcjonujących od wielu lat nazw „doradca” czy „doradztwo” albo też tworzenie regulacji dalej idących niż art. 16 ust. 4 Dyrektywy nie jest kierunkiem zasadnym. Dodatkowo, Dyrektywa wskazuje, że państwa mogą przewidzieć ograniczenia co do używania terminu „niezależnego” doradztwa „jeżeli nie zakazują stosowania terminów doradca i doradztwo”. Tymczasem projekt ustawy zarówno zakazuje ich stosowania jak wprowadza wymogi co do terminów „niezależne doradztwo”. Aby zatem ustawa mogła zawierać art. 84 ust.4, należy zrezygnować z zakazu posługiwania się określeniem doradca/doradztwo.	
557.	Art. 84	Związek Przedsiębiorców i Pracodawców	Z jednej strony ustawa zawiera bardzo szeroką definicję usług doradczych, uznaje za nie jakąkolwiek w zasadzie rekomendację udzieloną klientowi. Stanowi, że usługi te mogą być świadczone przez kredytodawcę lub pośrednika, a jednocześnie zakazuje używania określenia doradca. Wydaje się to nie do końca logiczne, gdyż kto jeśli nie doradca miałby świadczyć usługi doradcze? Jest to jednak uwaga teoretyczna, gdyż już dyrektywa zawiera tę niespójność. Ponadto ustawa nie wskazuje, czy świadczenie usług doradczych jest po stronie kredytodawców i pośredników kredytowych obowiązkowe czy opcjonalne. Jeśli jest to jedynie możliwość, powinno to zostać wyraźnie wskazane w art. 84 ust 1. <u>Propozycja zapisu</u> Art. 84 1. Kredytodawca lub pośrednik kredytowy mogą oferować usługi doradcze dotyczące kredytów konsumenckich. Usługi doradcze dotyczące kredytów konsumenckich mogą być świadczone wyłącznie przez kredytodawcę oraz pośrednika kredytowego.	Uwaga uwzględniona kierunkowo. Brzmienie art. 84 zmodyfikowano zgodnie z art. 16 dyrektywy 2023/2225.

			Projekt ustawy, zakazując używania określenia doradca, wprowadza przepis przewidziany przez Dyrektywę jako opcjonalny (art. 16 ust 4 Dyrektywy). Nazwy „doradca” czy „doradztwo” są szeroko rozpowszechnione na rynku finansowym (w tym rynku kredytu konsumenckiego) i używane przez osoby reprezentujące kredytodawców (pracownicy, zleceniobiorcy czy osoby będące pośrednikami). W swoim zakresie terminy te zwyczajowo dotyczą wyłącznie doradztwa dla konsumenta co do zakresu oferty danego kredytodawcy tak, aby oferta danego kredytodawcy była najbardziej dopasowaną i najlepszą z punktu widzenia konsumenta. Na polskim rynku konsumenci doskonale zdają sobie sprawę, że osoba doradcy działa w imieniu i na rzecz danego kredytodawcy, a nie klienta. W praktyce rolą doradcy bankowego czy instytucji pożyczkowej jest przyjęcie oczekiwań konsumenta, odnalezienie oferty kredytodawcy najlepiej odpowiadającej oczekiwaniom konsumenta i finalnie zawarcie umowy kredytowej. Z tych względów zakazywanie stosowania w obrocie na rynku bankowym i finansowym funkcjonujących od wielu lat nazw „doradca” czy „doradztwo” albo też tworzenie regulacji dalej idących niż art. 16 ust. 4 Dyrektywy nie jest kierunkiem zasadnym. Dodatkowo, Dyrektywa wskazuje, że państwa mogą przewidzieć ograniczenia co do używania terminu „niezależnego” doradztwa „jeżeli nie zakazują stosowania terminów doradca i doradztwo”. Tymczasem projekt ustawy zarówno zakazuje ich stosowania jak wprowadza wymogi co do terminów „niezależne doradztwo”. Aby zatem ustawa mogła zawierać art. 84 ust.4, należy zrezygnować z zakazu posługiwania się określeniem doradca/doradztwo. Postulat: usunięcie art. 84 ust. 3.	
558.	Art. 84 ust. 1,2,3	Związek Przedsiębiorstw	Z jednej strony projekt zawiera bardzo szeroką definicję usług doradczych, uznaje za nie jakąkolwiek w zasadzie rekomendację udzieloną klientowi. Stanowi, że usługi te mogą być świadczone przez	Uwaga wyjaśniona. Brzmienie art. 84 zmodyfikowano. Przepis

		Finansowych w Polsce kredytodawcę lub pośrednika, a jednocześnie zakazuje się używania określenia doradca. Ponadto projekt nie wskazuje, czy świadczenie usług doradczych jest po stronie kredytodawców i pośredników kredytowych obowiązkowe czy opcjonalne. Jeśli jest to jedynie możliwość, powinno to zostać wyraźnie wskazane w treści art. 84 ust 1. Propozycja zapisu: art. 84 ust. 1 otrzymuje brzmienie: <i>„1. Kredytodawca lub pośrednik kredytowy mogą oferować usługi doradcze dotyczące kredytów konsumenckich. Usługi doradcze dotyczące kredytów konsumenckich mogą być świadczone wyłącznie przez kredytodawcę oraz pośrednika kredytowego.”</i> Odnosnie do art. 84 ust. 2 zwracamy uwagę na rozwój technologii opartych na sztucznej inteligencji. Technologie oparte na sztucznej inteligencji mogą zostać wykorzystane przez dowolną osobę, do stworzenia asystenta czy agenta, który analizuje różne oferty na rynku. Takie działania nie powinny być objęte pojęciem “usług doradczych”, ponieważ nie taki był cel Dyrektywy CCD II. Bez takiego doprecyzowania, „usługi doradcze” mogą być interpretowane na tyle szeroko, że zabiją innowacyjność (przy obecnym brzmieniu przepis oznaczałby, że każdy kto stworzy “analizatora” ofert rynkowych albo asystenta, który pokazuje jakimi kredytami można opłacić zakupy, musiałby zarejestrować się jako instytucja pożyczkowa lub pośrednik kredytowy). Zdecydowanie nie taki był cel Dyrektywy CCD II. Celem uregulowania usług doradczych jest zabezpieczenie konsumenta przed sytuacją, w której kredytodawca „doradza” klientowi produkt najkorzystniejszy - ale dla kredytodawcy.	wdraża art. 16 dyrektywy 2023/2225. Definicja usług doradczych nie zawiera wyłączenia w zakresie sztucznej inteligencji.

		Nie ma takiego ryzyka np. w przypadku rekomendowania metod płatności na platformie zakupowej lub przez podmiot, który stworzył taki system rekomendacji jedynie w celu uproszczenia dostępu do informacji o kredytach. Postulujemy doprecyzowanie definicji zgodnie z celem dyrektywy, ze względu na rozwój takich technologii jak sztuczna inteligencja, a w szczególności <i>agent AI</i>: Propozycja zapisu: art. 84 ust. 2 otrzymuje brzmienie: <i>„2. Usługi doradcze polegają na przedstawianiu rekomendacji konsumentowi w odniesieniu do co najmniej jednej umowy o kredyt konsumencki i stanowią usługę odrębną od udzielenia kredytu konsumenckiego i od czynności pośrednictwa kredytowego. Nie stanowią usług doradczych automatycznie generowane rekomendacje, w szczególności za pomocą technologii takich jak sztuczna inteligencja. Takie automatycznie generowane rekomendacje oznacza się informacją, że nie stanowią one usług doradczych w zakresie kredytu konsumenckiego.”</i> W art. 84 ust. 3 skorzystano z opcji wynikającej z art. 16 ust. 4 dyrektywy 2023/2225, pozwalającej zastrzec, że podmioty te nie mogą używać w firmie (nazwie) oraz dla określenia działalności lub w reklamie określeń „doradca” lub „doradztwo”. Nazwy „doradca” czy „doradztwo” są szeroko rozpowszechnione na rynku finansowym (w tym rynku kredytu konsumenckiego) i używane przez osoby reprezentujące kredytodawców (pracownicy, zleceniobiorcy czy osoby będące pośrednikami). W swoim zakresie terminy te zwyczajowo dotyczą wyłącznie doradztwa dla konsumenta co do zakresu oferty danego kredytodawcy tak, aby oferta danego kredytodawcy była najbardziej dopasowaną i najlepszą z punktu widzenia konsumenta. Na polskim rynku konsumenci doskonale zdają sobie sprawę, że osoba	

			doradcy działa w imieniu i na rzecz danego kredytodawcy, a nie klienta. W praktyce rolą doradcy bankowego czy instytucji pożyczkowej jest przyjęcie oczekiwań konsumenta, odnalezienie oferty kredytodawcy najlepiej odpowiadającej oczekiwaniom konsumenta i ostatecznie zawarcie umowy kredytowej. Z tych względów zakazywanie stosowania w obrocie na rynku bankowym i finansowym funkcjonujących od wielu lat nazw „doradca” czy „doradztwo” albo też tworzenie regulacji dalej idących niż art. 16 ust. 4 Dyrektywy CCD II nie jest kierunkiem zasadnym. Dodatkowo, Dyrektywa CCD II wskazuje, że państwa mogą przewidzieć ograniczenia co do używania terminu „niezależnego” doradztwa „jeżeli nie zakazują stosowania terminów doradca i doradztwo”. Tymczasem projekt zarówno zakazuje ich stosowania jak wprowadza wymogi co do terminów „niezależne doradztwo”. Aby zatem ustawa mogła zawierać art. 84 ust. 4, należy zrezygnować z zakazu posługiwania się określeniem doradca/doradztwo. Postulujemy usunięcie art. 84 ust. 3.	
559.	Art. 84 ust. 2	Izba Gospodarki Elektronicznej	Postulujemy doprecyzowanie definicji zgodnie z celem dyrektywy, ze względu na rozwój takich technologii jak sztuczna inteligencja, a w szczególności agentic AI: Art. 84. 2. Usługi doradcze polegają na przedstawianiu rekomendacji konsumentowi w odniesieniu do co najmniej jednej umowy o kredyt konsumencki i stanowią usługę odrębną od udzielenia kredytu konsumenckiego i od czynności pośrednictwa kredytowego. Nie stanowią usług doradczych automatyczne generowane rekomendacje, w szczególności za pomocą technologii takich jak sztuczna inteligencja. Takie automatycznie generowane rekomendacje oznacza się informacją, że nie stanowią one usług doradczych w zakresie kredytu konsumenckiego. Zwracamy uwagę na rozwój technologii: dnia 17 lipca 2025 r. Firma OpenAI udostępniła ogłoszenie użytkownikom Chata GPT możliwości	Uwaga wyjaśniona. Przepis wdraża art. 16 ust. 4 dyrektywy 2023/2225. Dyrektywa nie zawiera wyłączeń dot. sztucznej inteligencji.

			tworzenia własnych agentów AI. Technologie oparte na sztucznej inteligencji mogą zostać wykorzystane przez dowolną osobę, do stworzenia asystenta czy agenta, który analizuje różne oferty na rynku. Takie działania nie powinny być objęte pojęciem “usług doradczych”, ponieważ nie taki był cel dyrektywy. Bez takiego doprecyzowania, “usługi doradcze” mogą być interpretowane na tyle szeroko, że zabiją innowacyjność (przy obecnym brzmieniu przepis oznaczałby, że każdy kto stworzy “analizatora” ofert rynkowych albo asystenta, która pokazuje jakimi kredytami można opłacić zakupy, musiałby zarejestrować się jako instytucja pożyczkowa lub pośrednik kredytowy. Zdecydowanie nie taki był cel dyrektywy. Celem uregulowania usług doradczych jest zabezpieczenie konsumenta przed sytuacją, w której kredytodawca “doradza” klientowi produkt najkorzystniejszy - ale dla kredytodawcy. Nie ma takiego ryzyka np. w przypadku rekomendowania metod płatności na platformie zakupowej lub przez podmiot, który stworzył taki system rekomendacji jedynie w celu uproszczenia dostępu do informacji o kredytach.	
560.	Art. 84 ust. 2	Federacja Przedsiębiorców Polskich	Postulujemy doprecyzowanie definicji zgodnie z celem dyrektywy, ze względu na rozwój takich technologii jak sztuczna inteligencji, a w szczególności agentive AI: Art. 84. 2. Usługi doradcze polegają na przedstawianiu rekomendacji konsumentowi w odniesieniu do co najmniej jednej umowy o kredyt konsumencki i stanowią usługę odrębną od udzielenia kredytu konsumenckiego i od czynności pośrednictwa kredytowego. Nie stanowią usług doradczych automatycznie generowane rekomendacje, w szczególności za pomocą technologii takich jak sztuczna inteligencja. Takie automatycznie generowane rekomendacje oznacza się informacją, że nie stanowią one usług	Uwaga wyjaśniona. Przepis wdraża art. 16 ust. 4 dyrektywy 2023/2225. Dyrektywa nie zawiera wyłączeń dot. sztucznej inteligencji.

			doradczych w zakresie kredytu konsumenckiego. Zwracamy uwagę na rozwój technologii: dnia 17 lipca 2025 r. Firma OpenAI udostępniła ogłoszenie użytkownikom Chata GPT możliwości tworzenia własnych agentów AI. Technologie oparte na sztucznej inteligencji mogą zostać wykorzystane przez dowolną osobę, do stworzenia asystenta czy agenta, który analizuje różne oferty na rynku. Takie działania nie powinny być objęte pojęciem “usług doradczych”, ponieważ nie taki był cel dyrektywy. Bez takiego doprecyzowania, “usługi doradcze” mogą być interpretowane na tyle szeroko, że zabiją innowacyjność (przy obecnym brzmieniu przepis oznaczałby, że każdy kto stworzy “analizatora” ofert rynkowych albo asystenta, która pokazuje jakimi kredytami można opłacić zakupy, musiałby zarejestrować się jako instytucja pożyczkowa lub pośrednik kredytowy. Zdecydowanie nie taki był cel dyrektywy. Celem uregulowania usług doradczych jest zabezpieczenie konsumenta przed sytuacją, w której kredytodawca “doradza” klientowi produkt najkorzystniejszy - ale dla kredytodawcy. Nie ma takiego ryzyka np. w przypadku rekomendowania metod płatności na platformie zakupowej lub przez podmiot, który stworzył taki system rekomendacji jedynie w celu uproszczenia dostępu do informacji o kredytach.	
561.	Art. 84	Konfederacja Lewiatan	I. Zwracamy uwagę na rozwój technologii: dnia 17 lipca 2025 r. Firma OpenAI udostępniła ogłoszenie użytkownikom Chata GPT możliwości tworzenia własnych agentów AI. Technologie oparte na sztucznej inteligencji mogą zostać wykorzystane przez dowolną osobę, do stworzenia asystenta czy agenta, który analizuje różne oferty na rynku. Takie działania nie powinny być objęte pojęciem “usług doradczych”, ponieważ nie taki był cel dyrektywy 2023/2225. Bez takiego doprecyzowania, “usługi doradcze” mogą być interpretowane na	Uwaga wyjaśniona. Przepis wdraża art. 16 ust. 4 dyrektywy 2023/2225. Dyrektywa nie zawiera wyłączeń dot. sztucznej inteligencji.

		tyle szeroko, że zabiją innowacyjność (przy obecnym brzmieniu przepis oznaczałby, że każdy kto stworzy “analizatora” ofert rynkowych albo asystenta, która pokazuje jakimi kredytami można opłacić zakupy, musiałby zarejestrować się jako instytucja pożyczkowa lub pośrednik kredytowy). Celem uregulowania usług doradczych jest zabezpieczenie konsumenta przed sytuacją, w której kredytodawca “doradza” klientowi produkt najkorzystniejszy - ale dla kredytodawcy. Nie ma takiego ryzyka np. przez podmiot, który stworzył taki system rekomendacji jedynie w celu uproszczenia dostępu do informacji o kredytach. Należy przebudować art. 82 ust. 2 tak aby uwzględniał powyższe kwestie. II. Projekt nie wskazuje, czy świadczenie usług doradczych jest po stronie kredytodawców i pośredników kredytowych obowiązkowe czy opcjonalne. Iż jest to możliwość, powinno zostać wyraźnie wskazane w art. 84 ust 1. Projekt ustawy, zakazując używania określenia doradca, wprowadza przepis przewidziany przez dyrektywę 2023/2225 jako opcjonalny (art. 16 ust 4 Dyrektywy). Nazwy „doradca” czy „doradztwo” są szeroko rozpowszechnione na rynku finansowym (w tym rynku kredytu konsumenckiego) i używane przez osoby reprezentujące kredytodawców (pracownicy, zleceniobiorcy czy osoby będące pośrednikami). Projektodawca w żaden sposób nie wykazał czy na polskim rynku konsumenci np.: mylnie uważają że taki doradca działa w imieniu i na rzecz klienta, a nie kredytodawcy bądź też nie przeprowadził analizy skutków funkcjonującej od lat praktyki używania takiego zwrotu. Projektodawca podjął zatem decyzję nie w oparciu o uzasadnione (a w każdym razie nie w oparciu o wykazane) przesłanki. Ponadto dyrektywa 2023/2225 wskazuje, że państwa mogą przewidzieć ograniczenia co do używania terminu „niezależnego” doradztwa „jeżeli nie zakazują stosowania terminów doradca i doradztwo”. Tymczasem projekt ustawy zarówno zakazuje ich stosowania jak i wprowadza wymogi co do terminów „niezależne doradztwo”.	

562.	Art. 84	Związek Pracodawców Branży Internetowej IAB Polska	Usługi doradcze polegają na przedstawianiu rekomendacji konsumentowi w odniesieniu do co najmniej jednej umowy o kredyt konsumencki i stanowią usługę odrębną od udzielenia kredytu konsumenckiego i od czynności pośrednictwa kredytowego. 3. Nie stanowią usług doradczych automatycznie generowane rekomendacje, w szczególności z wykorzystywaniem takich technologii jak systemy sztucznej inteligencji. Takie automatycznie generowane rekomendacje oznacza się informacją, że nie stanowią one usług doradczych w zakresie kredytu konsumenckiego. <i>(odpowiednie dopasowanie numeracji dalszych ustępów, proponowany ustęp 3 bez zmian, z wyjątkiem zmiany numeracji)</i> Zwracamy uwagę na rozwój technologii umożliwiających tworzenie własnych agentów AI (taką funkcjonalność udostępniła m.in. spółka OpenAI) Technologie oparte na sztucznej inteligencji mogą zostać wykorzystane przez dowolną osobę, do stworzenia asystenta czy agenta, który analizuje różne oferty na rynku. Takie działania nie powinny być objęte pojęciem “usług doradczych”, ponieważ nie taki był cel CCD2. Bez takiego doprecyzowania, “usługi doradcze” mogą być interpretowane na tyle szeroko, że w bardzo dalece idący sposób ograniczą innowacyjność. Przy obecnym brzmieniu przepis oznaczałby, że każdy kto stworzy “analizatora” ofert rynkowych albo asystenta, która pokazuje jakimi kredytami można opłacić zakupy, musiałby podjąć regulowaną działalność jako kredytodawca lub pośrednik kredytowy w rozumieniu przepisów Projektu (ze względu na art. 84 ust. 1 Projektu). Zdecydowanie nie taki był cel CCD2. Celem uregulowania usług doradczych jest zabezpieczenie konsumenta przed sytuacją, w której kredytodawca “doradza” klientowi produkt najkorzystniejszy - ale dla kredytodawcy. Nie ma takiego ryzyka np. w przypadku rekomendowania metod	Uwaga wyjaśniona. Przepis wdraża art. 16 ust. 4 dyrektywy 2023/2225. Definicja usług doradczych nie zawiera wyłączenia w zakresie sztucznej inteligencji.

			płatności na platformie zakupowej lub przez podmiot, który stworzył taki system rekomendacji jedynie w celu uproszczenia dostępu do informacji o kredytach.	
563.	Art. 85	Związek Przedsiębiorców i Pracodawców	W celu usunięcia wątpliwości co do zgodności z Dyrektywą (art. 16 ust. 2) należy posłużyć się spójnikiem „lub” a nie „oraz” w kontekście alternatywy między świadczeniem usług doradczych a zawarciem umowy o świadczenie takich usług.	Uwaga uwzględniona.
564.	Art. 85	Konfederacja Lewiatan	W celu usunięcia wątpliwości co do zgodności z dyrektywą 2023/2225 (art. 16 ust. 2) należy posłużyć się spójnikiem „lub” a nie „oraz” w kontekście alternatywy między świadczeniem usług doradczych a zawarciem umowy o świadczenie takich usług.	Uwaga uwzględniona.
565.	Art. 85	Federacja Przedsiębiorców Polskich	W celu usunięcia wątpliwości co do zgodności z Dyrektywą (art. 16 ust. 2) należy posłużyć się spójnikiem „lub” a nie „oraz” w kontekście alternatywy między świadczeniem usług doradczych a zawarciem umowy o świadczenie takich usług.	Uwaga uwzględniona.
566.	Art. 85 ust. 1	Stowarzyszenie Prawa Konkurencji	W projektowanym przepisie art. 78 ust. 3 posłużono się sformułowaniem „w postaci papierowej lub na innym trwałym nośniku”. Zaproponowana w art. 5 pkt 25 definicja legalna pojęcia „trwały nośnik” obejmuje swoim zakresem także dokument w postaci papierowej. Dlatego też proponujemy wykreślenie z przepisu sformułowania „w postaci papierowej” i poprzestanie na „trwałym nośniku”.	Uwaga wyjaśniona. Dyrektywa 2023/2225, odwołując się do papieru lub innego trwałego nośnika, wymaga by konsument zawsze miał do wyboru papier.
567.	Art. 85 ust. 1	Związek Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce	W celu usunięcia wątpliwości co do zgodności z Dyrektywą CCD II (art. 16 ust. 2) należy posłużyć się spójnikiem „lub” a nie „oraz” w kontekście alternatywy między świadczeniem usług doradczych a zawarciem umowy o świadczenie takich usług. Propozycja zapisu:	Uwaga uwzględniona.

			art. 85 ust. 1 otrzymuje brzmienie: <i>„1. Kredytodawca oraz pośrednik kredytowy przed rozpoczęciem świadczenia usług doradczych lub przed zawarciem umowy o świadczenie usług doradczych przekazuje bezpłatnie konsumentowi, w postaci papierowej lub na innym trwałym nośniku wybranym przez konsumenta, informacje:</i> <i>1) o świadczeniu lub możliwości świadczenia usług doradczych w związku z oferowaną umową o kredyt konsumencki;</i> <i>2) czy rekomendacja będzie dotyczyła wyłącznie własnych ofert kredytów konsumenckich, czy również kredytów konsumenckich oferowanych przez innych kredytodawców;</i> <i>3) o opłacie ponoszonej przez konsumenta za korzystanie z usług doradczych lub, w przypadku gdy kwoty takiej opłaty nie da się ustalić w momencie przekazywania informacji, o metodzie obliczania tej opłaty, o ile opłata jest przewidziana;</i> <i>4) czy otrzymuje od kredytodawcy prowizje lub inne wynagrodzenia w formie pieniężnej lub innej uzgodnionej korzyści – w przypadku pośrednika kredytowego.”</i>	
568.	Art. 85 oraz 86	Związek Banków Polskich	Propozycja zmiany art. 85 oraz 86: W obu przepisach, w przypadku określania adresata normy jako kredytodawcy lub pośrednika kredytowego proponujemy użycie alternatywy łącznej: <i>Kredytodawca ~~oraz~~ lub pośrednik kredytowy</i> Uzasadnienie	Uwaga uwzględniona.

			W celu usunięcia wątpliwości co do zgodności z Dyrektywą (art. 16 ust. 2) należy posłużyć się spójnikiem „lub” a nie „oraz” w kontekście alternatywy między świadczeniem usług doradczych a zawarciem umowy o świadczenie takich usług. Niespójność występuje także w artykule 86, w którym w ustępie 1 i 2 używane są dwa różne spójniki „lub”, „oraz”.	
569.	Art. 86	Związek Przedsiębiorców i Pracodawców	Przepis ten wymaga od kredytodawcy przedstawienia klientowi co najmniej 3 umów, co jest wymogiem surowszym niż przewidziana przez Dyrektywę 1 umowa (art. 16 ust. 3 c). Dyrektywa w tym kontekście nie przewiduje możliwości zaostżenia tego wymogu w ustawodawstwie ją wdrażającym. Propozycja: Art. 86 2. Kredytodawca oraz pośrednik kredytowy świadczący usługi doradcze jest obowiązany przedstawić konsumentowi rekomendować taką umowę o kredyt konsumencki, która najbardziej odpowiada potrzebom oraz sytuacji finansowej i osobistej konsumenta, uwzględniając preferencje i cele konsumenta.	Uwaga wyjaśniona. Art. 16 ust. 3 dyrektywy 2023/2225 wymaga, by kredytodawca wziął pod uwagę wystarczająco dużą liczbę umów o kredyt ze swojego asortymentu produktów (okazanie ich klientowi dla celów porównawczych i dowodowych) i na tej podstawie zarekomendowali z tego asortymentu produktów co najmniej jedną umowę.
570.	Art. 86	Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa	W ocenie Kasy Krajowej projekt ustawy zakłada szerszy zakres obowiązków kredytodawcy/pośrednika kredytowego niż przewiduje to dyrektywa CCDII. Zgodnie z projektem ustawy konsument musi poinformować o swoich potrzebach - w dyrektywie CCDII potrzeby są oceniane przez kredytodawcę na podstawie informacji przekazanych przez konsumenta. Zgodnie z procedowanym projektem konsument ma przekazać informacje o swojej sytuacji osobistej - nie jest zatem	Uwaga wyjaśniona. Art. 16 ust. 3 dyrektywy 2023/2225 wymaga, by kredytodawca wziął pod uwagę wystarczająco dużą liczbę umów o kredyt ze swojego asortymentu

		oczywiste jakiego typu mają to być informacje. Zapis ten budzi wątpliwość także w kontekście zasady minimalizacji pozyskiwanych danych osobowych wynikającej z RODO (a także zakazu oceny zdolności kredytowej na podstawie danych wrażliwych). W zakresie obowiązku pozyskania informacji o celach konsumenta - dyrektywa CCDII precyzuje, że chodzi o cele związane z umową o kredyt, natomiast projekt ustawy mówi ogólnie o celach konsumenta. Projektowany przepis nakłada na kredytodawcę/pośrednika kredytowego obowiązek przedstawienia konsumentowi min. 3 propozycji ze swojej oferty wraz z formularzami informacyjnymi. Zgodnie z dyrektywą CCDII kredytodawca/pośrednik bierze pod uwagę odpowiednio dużą liczbę umów o kredyt ze swojej oferty i na tej podstawie rekomenduje co najmniej jedną umowę. Dyrektywa nie wymaga w stosunku do wszystkich branych pod uwagę ofert przekazania formularza informacyjnego. W związku z powyższym Kasa Krajowa proponuje: W art. 86: 1) w ust. 1 po wyrazie: „celów” dodać myślnik i wyrazy: „związanych z umową o kredyt konsumentencki”, 2) w ust. 2 wyrazy: „co najmniej 3 oferty umów o kredyt konsumentencki łącznie z formularzami informacyjnymi, o których mowa w art. 19” zastąpić wyrazami: „co najmniej 1 ofertę umowy o kredyt konsumentencki, z co najmniej 1 formularzem informacyjnym, o którym mowa w art. 19”, 3) po ust. 2 dodać ust. 2a w brzmieniu: „2a. Obowiązek przekazania co najmniej 1 formularza informacyjnego określony w ust. 2 dotyczy przynajmniej formularza informacyjnego dotyczącego rekomendowanej umowy o kredyt konsumentencki, która najbardziej odpowiada potrzebom, sytuacji oraz preferencjom i celom konsumenta związanych z umową o kredyt konsumentencki.”.	produktów (okazanie ich klientowi dla celów porównawczych i dowodowych) i na tej podstawie zarekomendowali z tego asortymentu produktów co najmniej jedną umowę.

571.	Art. 86 ust. 2	Związek Banków Polskich	Proponujemy zmianę art. 86 ust. 2 <i>Kredytodawca lub oraz pośrednik kredytowy świadczący usługi doradcze jest obowiązany ~~przedstawić konsumentowi co najmniej 3 oferty umów jedną ofertę umowy o kredyt konsumentki~~ łącznie z formularzami informacyjnymi, o których mowa w art. 19, oraz rekomendować taką umowę o kredyt konsumentki, która najbardziej odpowiada potrzebom oraz sytuacji finansowej i osobistej konsumenta, uwzględniając preferencje i cele konsumenta.</i> Przepis ten wymaga od kredytodawcy przedstawienia klientowi co najmniej 3 umów, co jest wymogiem surowszym niż przewidziana przez Dyrektywę 1 umowa (art. 16 ust. 3 c). Dyrektywa w tym zakresie nie przewiduje opcji narodowej w postaci zaostreżenia tego wymogu w prawie krajowym. Uwzględniając maksymalny charakter CCD2 należy wskazać, że proponowany przepis istotnie zwiększający obowiązki kredytobiorcy jest nieprawidłowy. Niezależnie od powyższego, sama konieczność przygotowania trzech ofert wraz z formularzami informacyjnymi i przesłanie ich konsumentowi, który powinien się z nimi dokładnie zapoznać i dokonać wyboru będzie stanowiło dla niego znaczne obciążenie. W praktyce, tak duża ilość informacji może być dla konsumenta myląca i wręcz utrudniać mu podjęcie decyzji.	Uwaga wyjaśniona. Art. 16 ust. 3 dyrektywy 2023/2225 wymaga, by kredytodawca wziął pod uwagę wystarczająco dużą liczbę umów o kredyt ze swojego asortymentu produktów (okazanie ich klientowi dla celów porównawczych i dowodowych) i na tej podstawie zarekomendowali z tego asortymentu produktów co najmniej jedną umowę.
572.	Art. 86 ust. 2	Związek Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce	Przepis ten wymaga od kredytodawcy przedstawienia klientowi co najmniej 3 umów, co jest wymogiem surowszym niż przewidziany przez Dyrektywę. Zgodnie z art. 16 ust. 3 lit. c Dyrektywy CCD II. <i>„Jeżeli usługi doradcze są świadczone na rzecz konsumentów, państwa członkowskie wymagają, by kredytodawcy i, w stosownych przypadkach, pośrednicy kredytowi wzięli pod uwagę wystarczająco dużą liczbę umów o kredyt ze swojego asortymentu produktów i na tej podstawie zarekomendowali z tego asortymentu produktów co najmniej jedną</i>	Uwaga wyjaśniona. Art. 16 ust. 3 dyrektywy 2023/2225 wymaga, by kredytodawca wziął pod uwagę wystarczająco dużą liczbę umów o kredyt ze swojego asortymentu produktów (okazanie ich

			<i>umowę o kredyt, odpowiadającą potrzebom oraz sytuacji finansowej i osobistej konsumenta.”</i> Dyrektywa w tym kontekście nie przewiduje możliwości zaostżenia tego wymogu w ustawodawstwie ją wdrażającym. Propozycja zapisu: art. 86 ust. 2 otrzymuje brzmienie: <i>„2. Kredytodawca oraz pośrednik kredytowy świadczący usługi doradcze jest obowiązany przedstawić konsumentowi i rekomendować taką umowę o kredyt konsumencki, która najbardziej odpowiada potrzebom oraz sytuacji finansowej i osobistej konsumenta, uwzględniając preferencje i cele konsumenta.”</i>	klientowi dla celów porównawczych i dowodowych) i na tej podstawie zarekomendowali z tego asortymentu produktów co najmniej jedną umowę.
573.	Art. 86 ust. 2	Stowarzyszenie Prawa Konkurencji	Projektowany art. 86 ust. 2, choć zmierza do wzmocnienia funkcji doradczej kredytodawców i pośredników, cechuje się niedookreślonością, która podważa jego normatywną precyzję i może prowadzić do znacznych trudności interpretacyjnych i praktycznych. Po pierwsze, nie wiadomo, według jakich kryteriów mają zostać wybrane „co najmniej 3 oferty”, zaś w przypadku kredytodawcy, który posiada w ofercie mniejszą liczbę produktów kredytowych (albo posiada ich więcej, jednak spośród dostępnych produktów tylko jeden lub dwa odpowiadają sytuacji finansowej konsumenta i deklarowanym przez niego celom/preferencjom), wymóg przedstawienia trzech ofert będzie fikcyjny albo niewykonalny. Po drugie, zwrot „najbardziej odpowiada” potrzebom i sytuacji konsumenta ma charakter czysto ocenny i pozostawia szeroką przestrzeń interpretacyjną. Kredytodawca czy pośrednik kredytowy, dokonując oceny, który produkt będzie „najbardziej odpowiedni” dla konsumenta może opierać się głównie na informacjach podanych przez samego konsumenta, które niekoniecznie muszą być zgodne z obiektywnym stanem rzeczy.	Uwaga wyjaśniona. Art. 16 ust. 3 dyrektywy 2023/2225 wymaga, by kredytodawca wziął pod uwagę wystarczająco dużą liczbę umów o kredyt ze swojego asortymentu produktów (okazanie ich klientowi dla celów porównawczych i dowodowych) i na tej podstawie zarekomendowali z tego asortymentu produktów co najmniej jedną umowę.

			Z uwagi na powyższe, przepis wymaga doprecyzowania. Proponujemy nadanie mu następującego brzmienia: „Kredytodawca oraz pośrednik kredytowy świadczący usługi doradcze jest obowiązany, przedstawiając konsumentowi oferty umów o kredyt konsumencki łącznie z formularzami informacyjnymi, o których mowa w art. 19, rekomendować taką umowę o kredyt konsumencki, która w oparciu o informacje przedstawione przez konsumenta oraz pozyskane przez kredytodawcę lub pośrednika kredytowego na podstawie niniejszej ustawy, najbardziej odpowiada sytuacji finansowej i osobistej konsumenta, uwzględniając deklarowane przez konsumenta potrzeby, preferencje i cele.”	
574.	Art. 86 ust. 2	Federacja Przedsiębiorców Polskich	Przepis ten wymaga od kredytodawcy przedstawienia klientowi co najmniej 3 umów, co jest wymogiem surowszym niż przewidziana przez Dyrektywę 1 umowa (art. 16 ust. 3 c). Dyrektywa w tym kontekście nie przewiduje możliwości zaostżenia tego wymogu w ustawodawstwie ją wdrażającym. Propozycja: Art. 86 2. Kredytodawca oraz pośrednik kredytowy świadczący usługi doradcze jest obowiązany przedstawić konsumentowi rekomendować taką umowę o kredyt konsumencki, która najbardziej odpowiada potrzebom oraz sytuacji finansowej i osobistej konsumenta, uwzględniając preferencje i cele konsumenta.	Uwaga wyjaśniona. Art. 16 ust. 3 dyrektywy 2023/2225 wymaga, by kredytodawca wziął pod uwagę wystarczająco dużą liczbę umów o kredyt ze swojego asortymentu produktów (okazanie ich klientowi dla celów porównawczych i dowodowych) i na tej podstawie zarekomendowali z tego asortymentu produktów co najmniej jedną umowę.
575.	Art. 86 ust. 5	Stowarzyszenie Prawa Konkurencji	W projektowanym przepisie art. 86 ust. 5 posłużono się sformułowaniem „w postaci papierowej lub na innym trwałym nośniku”. Zaproponowana w art. 5 pkt 25 definicja legalna pojęcia „trwały nośnik” obejmuje swoim zakresem także dokument w postaci papierowej. Dlatego też	Uwaga wyjaśniona. Dyrektywa 2023/2225, odwołując się do papieru lub innego trwałego nośnika, wymaga by

			proponujemy wykreślenie z przepisu sformułowania „w postaci papierowej” i poprzestanie na „trwałym nośniku”.	konsument zawsze miał do wyboru papier.
576.	Art. 87 ust. 2 i art. 114 ust. 1	Związek Przedsiębiorców i Pracodawców ZPP	Jeśli zakup na fakturę zostanie objęty prawem o kredycie konsumenckim z powodu interpretacji pojęcia „strony trzeciej”, wywoła to kilka innych daleko idących i nieproporcjonalnych konsekwencji dla płatności odroczonych: • Nadzór KNF: Klasyfikacja wewnątrzgrupowych dostawców usług płatniczych, takich jak instytucje pieniądza elektronicznego, jako „instytucje pożyczkowe” lub „pośrednicy kredytowi” wywołałaby znaczące obowiązki regulacyjne, w tym minimalne wymogi kapitałowe w wysokości 1 000 000 PLN i bezpośredni nadzór KNF (art. 87.2 i 114.1 ustawy). Jest to nieproporcjonalne dla czysto dodatkowego nabywcy wiarytelności.	Uwaga wyjaśniona. Dyrektywa 2023/2225 nie umożliwia wprowadzenia takiego wyłączenia.
577.	Art. 87 ust. 4 pkt 2	Związek Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce	Wskazujemy, iż w demokratycznym państwie prawa ustanawianie norm prawnych, które eliminują daną osobę z piastowania określonego stanowiska na podstawie nieprawomocnej decyzji Prezesa UOKiK, jest niedopuszczalne. Każdy ma prawo odwołać się od decyzji i dopiero kontrola sądowa decyzji mogłaby stanowić ewentualną podstawę do formułowania przedmiotowego zakazu. Propozycja zapisu: art. 87 ust. 4 pkt 2 otrzymuje brzmienie: <i>„2) na którą w okresie ostatnich 5 lat nie została prawomocnie nałożona kara pieniężna na podstawie art. 106b ust. 1 lub 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów.”</i>	Uwaga uwzględniona.
578.	art. 87 ust. 5 pkt 3	Stowarzyszenie Prawa Konkurencji	Projektowany art. 87 ust. 5 pkt 3 należy uzupełnić o wskazanie osób, które takie oświadczenie mają składać, gdyż nie wynika do jednoznacznie z treści proponowanego przepisu.	Uwaga wyjaśniona. Sposoby reprezentacji spółek określają odrębne przepisy i sposób ten jest ujawniony w KRS.

579.	Art. 94 ust. 2	Stowarzyszenie Prawa Konkurencji	Konstrukcja przepisu art. 94 ust. 2 w zakresie przewidującym wykreślenie z rejestru instytucji pożyczkowych w przypadku skazania członka zarządu/rady nadzorczej lub prokurenta za przestępstwo określone w art. 87 ust. 4 pkt 1 lub nałożenia na niego kary pieniężnej na podstawie art. 106b ust. 1 lub 2 u.o.k.k. budzi zastrzeżenia pod kątem jej proporcjonalności w zakresie, w jakim nakłada na KNF obowiązek wykreślenia takiej instytucji z rejestru nawet w przypadku szybkiej reakcji naprawczej (odwołania z funkcji) i faktycznego wyeliminowania ryzyka, które stanowiło podstawę sankcji indywidualnej. Przepis nie zawiera żadnego mechanizmu oceny proporcjonalności, ani nie przewiduje okresu na usunięcie naruszenia, co przeczy zasadzie stopniowości środków nadzorczych oraz zasadzie lojalności organów nadzoru wobec legalnie działających podmiotów rynku. De facto penalizuje się tu sam skutek formalny, bez uwzględnienia reakcji instytucji.	Uwaga wyjaśniona. Takie rozwiązanie funkcjonuje już w obrocie prawnym, spółka powinna dokładać należytej staranności podczas powoływania członków rady nadzorczej i prokurentów.
580.	Art. 94 ust. 2	Związek Pracodawców Branży Internetowej IAB Polska	W proponowanym przez projektodawców przypadku instytucja pożyczkowa zostanie już uprzednio ukarana przez Prezesa UOKiK (poprzez karę nałożoną na jej członków zarządu). Byłoby sprzeczne z zasadą wyłączającą podwójne karanie za to samo zachowanie, wprowadzenie przepisu, który zobowiązywałby KNF do wykreślenia instytucji pożyczkowej z rejestru. Tak przewidziana sankcja jest nieproporcjonalna do wagi naruszenia przepisów, o których mowa w art. 106b Ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Dodatkowo należy zwrócić uwagę, że KNF posiada już uprawnienia do oddziaływania na zarząd instytucji pożyczkowej (w tym uprawniające ją do odwołania konkretnych jego członków) unormowane w art. 117 ust. 1 pkt 3) Projektu.	Uwaga wyjaśniona. Takie rozwiązanie funkcjonuje już w obrocie prawnym, spółka powinna dokładać należytej staranności podczas powoływania członków rady nadzorczej i prokurentów.
581.	Art. 94 ust. 2 pkt 2	Izba Gospodarki Elektronicznej	Postulujemy zmianę brzmienia przepisu: 2. Komisja Nadzoru Finansowego dokonuje niezwłocznie wykreślenia wpisu z rejestru instytucji pożyczkowych dotyczącego podmiotu:	Uwaga wyjaśniona. Takie rozwiązanie funkcjonuje już w obrocie prawnym, spółka powinna dokładać należytej

			2) na którego członka zarządu, rady nadzorczej lub prokurenta została nałożona kara pieniężna na podstawie art. 106b ust. 1 lub 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów - jeżeli instytucja pożyczkowa nie dokonała odwołania takiego członka zarządu lub prokurenta w terminie 30 dni, a członka rady nadzorczej w terminie 6 miesięcy, od dnia doręczenia spółce decyzji Komisji Nadzoru Finansowego o obowiązku odwołania go w związku z nałożoną karą, lub Instytucja pożyczkowa nie powinna ponosić konsekwencji, jeżeli odwoła ukaraną osobę z pełnionej funkcji. Przy czym, należy zwrócić uwagę, że prokurenta może odwołać zarząd, zarząd może zostać odwołany przez radę nadzorczą, natomiast odwołanie członka rady nadzorczej wymaga zwołania walnego zgromadzenia akcjonariuszy (to ostatnie wymaga najwięcej czasu).	staranności podczas powoływania członków rady nadzorczej i prokurentów.
582.	Art. 94 ust. 2 pkt 2	Związek Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce	Podnosimy, iż instytucja pożyczkowa nie powinna ponosić konsekwencji, jeżeli odwoła ukaraną osobę z pełnionej funkcji. Instytucja pożyczkowa powinna mieć możliwość dokonania zmiany w składzie organów w oznaczonym terminie, która - jeśli zostanie dokonana – wyłącza zastosowanie uprawnienia KNF, o którym mowa w komentowanym przepisie. Przy czym, należy zwrócić uwagę, że prokurenta może odwołać zarząd, zarząd może zostać odwołany przez radę nadzorczą, natomiast odwołanie członka rady nadzorczej wymaga zwołania walnego zgromadzenia akcjonariuszy (to ostatnie wymaga najwięcej czasu). Propozycja zapisu: art. 94 ust. 2 pkt 2 otrzymuje brzmienie: <i>„2. Komisja Nadzoru Finansowego dokonuje niezwłocznie wykreślenia wpisu z rejestru instytucji pożyczkowych dotyczącego podmiotu:</i>	Uwaga wyjaśniona. Takie rozwiązanie funkcjonuje już w obrocie prawnym, spółka powinna dokładać należytej staranności podczas powoływania członków rady nadzorczej i prokurentów.

			2) na którego członka zarządu, rady nadzorczej lub prokurenta została nałożona kara pieniężna na podstawie art. 106b ust. 1 lub 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów - jeżeli instytucja pożyczkowa nie dokonała odwołania takiego członka zarządu lub prokurenta w terminie 30 dni, a członka rady nadzorczej w terminie 6 miesięcy, od dnia doręczenia spółce decyzji Komisji Nadzoru Finansowego o obowiązku odwołania go w związku z nałożoną karą, lub”	
583.	Art. 94 ust. 2 pkt 2	Konfederacja Lewiatan	Instytucja pożyczkowa nie powinna ponosić konsekwencji, jeżeli sprawnie odwoła ukaraną osobę z pełnionej funkcji. Przy czym, należy zwrócić uwagę, że prokurenta może odwołać zarząd, zarząd może zostać odwołany przez radę nadzorczą, natomiast odwołanie członka rady nadzorczej wymaga zwołania walnego zgromadzenia akcjonariuszy (to ostatnie wymaga najwięcej czasu). Rekomendowane brzmienie przepisu to: „2) na którego członka zarządu, rady nadzorczej lub prokurenta została nałożona kara pieniężna na podstawie art. 106b ust. 1 lub 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów - jeżeli instytucja pożyczkowa nie dokonała odwołania takiego członka zarządu lub prokurenta w terminie 20 dni, a członka rady nadzorczej w terminie 3 miesięcy, od dnia doręczenia spółce decyzji Komisji Nadzoru Finansowego o obowiązku odwołania go w związku z nałożoną karą, lub”	Uwaga wyjaśniona. Takie rozwiązanie funkcjonuje już w obrocie prawnym, spółka powinna dokładać należytej staranności podczas powoływania członków rady nadzorczej i prokurentów.
584.	Art. 94 ust. 2 pkt 2	Federacja Przedsiębiorców Polskich	Postulujemy zmianę brzmienia przepisu: 2. Komisja Nadzoru Finansowego dokonuje niezwłocznie wykreślenia wpisu z rejestru instytucji pożyczkowych dotyczącego podmiotu: 2) na którego członka zarządu, rady nadzorczej lub prokurenta została nałożona kara pieniężna na podstawie art. 106b ust. 1 lub 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów - jeżeli	Uwaga wyjaśniona. Takie rozwiązanie funkcjonuje już w obrocie prawnym, spółka powinna dokładać należytej staranności podczas powoływania członków

			instytucja pożyczkowa nie dokonała odwołania takiego członka zarządu lub prokurenta w terminie 30 dni, a członka rady nadzorczej w terminie 6 miesięcy, od dnia doręczenia spółce decyzji Komisji Nadzoru Finansowego o obowiązku odwołania go w związku z nałożoną karą, lub Instytucja pożyczkowa nie powinna ponosić konsekwencji, jeżeli odwoła ukaraną osobę z pełnionej funkcji. Przy czym, należy zwrócić uwagę, że prokurenta może odwołać zarząd, zarząd może zostać odwołany przez radę nadzorczą, natomiast odwołanie członka rady nadzorczej wymaga zwołania walnego zgromadzenia akcjonariuszy (to ostatnie wymaga najwięcej czasu).	rady nadzorczej i prokurentów.
585.	Art. 95	Związek Przedsiębiorców i Pracodawców	W projekcie ustawy brakuje przepisu, który przewidywałby obowiązek raportowania do Biura Informacji Kredytowej informacji o udzieleniu kredytu przez wszystkich kredytodawców (aktualny art. 9a ust 8 ukk). Zasadnym jest, aby ten obowiązek nadal wynikał z ustawy i obejmował wszystkich kredytodawców (jako obowiązek wynikający z ustawy nie wymagałby zgody klienta). Raportowanie o wszystkich zobowiązaniach kredytowych przez wszystkich kredytodawców jest kluczowe dla zapewnienia właściwej oceny zdolności kredytowej konsumenta i zapobieganiu zjawisku nadmiernego obciążenia zobowiązaniami kredytowymi. Brak takiego obowiązku zmniejszy wiarygodność i rzetelność informacji o faktycznym zadłużeniu, sposobie i terminie spłat zobowiązań kredytowych konsumenta. Nie jest jasne, z jakich przyczyn ten obowiązek jest ograniczony do instytucji pożyczkowych.	Uwaga uwzględniona kierunkowo.
586.	Art. 95	Fundacja Fintech Poland	W projekcie ustawy brakuje przepisu ustanawiającego powszechny obowiązek przekazywania informacji o udzielonych kredytach do Biura Informacji Kredytowej (BIK) przez wszystkich kredytodawców, zgodnie z obecnie obowiązującym art. 9a ust. 8 ustawy o kredycie	Uwaga uwzględniona kierunkowo.

			konsumenckim. W aktualnej wersji projektu obowiązek ten ograniczono wyłącznie do instytucji pożyczkowych, co budzi istotne zastrzeżenia. Raportowanie informacji o wszystkich zobowiązaniach przez wszystkich kredytodawców jest kluczowe dla rzetelnej oceny zdolności kredytowej konsumenta i zapobiegania nadmiernemu zadłużeniu. Brak takiego obowiązku prowadziłby do fragmentaryczności danych, obniżenia ich wiarygodności oraz ryzyka błędnych decyzji kredytowych. Ograniczenie obowiązku jedynie do instytucji pożyczkowych nie znajduje uzasadnienia ani systemowego, ani praktycznego. Rekomendujemy zatem przywrócenie przepisu odpowiadającego obecnemu art. 9a ust. 8 i objęcie obowiązkiem raportowania wszystkich kredytodawców, niezależnie od formy prawnej.	
587.	Art. 95	Związek Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce	Postulujemy zmianę art. 95 Projektu ustawy mającą na celu wprowadzenie alternatywy dla raportowania przez kredytodawców kredytu konsumenckiego w zakresie informacji o udzieleniu kredytu konsumenckiego, zaległości w spłacie tego kredytu lub innych informacji niezbędnych dla oceny zdolności kredytowej konsumenta, analizy ryzyka kredytowego lub analizy wiarygodności płatniczej, do instytucji, o których mowa w art. 105 ust. 4 ustawy Prawo bankowe, poprzez wprowadzenie możliwości raportowania tych informacji do biur informacji gospodarczej, o których mowa w ustawie o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych. Projektowana treść art. 95 Projektu ustawy w sposób zasadniczy zmienia aktualne zasady raportowania przez kredytodawców kredytu konsumenckiego do wskazanych w ustawie baz danych. W naszej ocenie, oczekiwaną przez rynek zmianą w tym zakresie jest wprowadzenie alternatywy dla uczestników rynku zobowiązanych do	Uwaga uwzględniona kierunkowo.

		tego raportowania w zakresie informacji o udzieleniu kredytu konsumenckiego, zaległości w spłacie kredytu lub innych informacji niezbędnych dla oceny zdolności kredytowej konsumenta czy analizy ryzyka kredytowego. Alternatywa ta winna polegać na rozszerzeniu katalogu podmiotów, do których kredytodawcy mogliby raportować te informacje. W aktualnym stanie prawnym instytucje pożyczkowe zobowiązane zostały do raportowania informacji o udzieleniu finansowania do instytucji, o których mowa w art. 105 ust. 4 ustawy Prawo bankowe, zaś w zakresie informacji o powstaniu zaległości mogą taki obowiązek wykonać przekazując te informacje do wskazanej wyżej instytucji lub biura informacji gospodarczej działającego na podstawie ustawy o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych. W omawianym projekcie instytucje pożyczkowe zostały natomiast zobowiązane do raportowania wyłącznie do instytucji, o których mowa w art. 105 ust. 4 ustawy Prawo bankowe – czyli faktycznie do jednego podmiotu prowadzącego w oparciu o ten przepis działalność na rynku, to jest Biura Informacji Kredytowej S.A. Jesteśmy przekonani, że wprowadzenie konkurencji na rynku podmiotów prowadzących bazy danych zawierające informacje pochodzące od kredytodawców kredytu konsumenckiego poprzez rozszerzenie katalogu tych podmiotów o biura informacji gospodarczej, będzie miało pozytywny wpływ na konkurencyjność produktów dostępnych na tym rynku, co wpłynie zarówno na jakość świadczonych usług dla kredytodawców, a także ich cenę, a docelowo wpłynie pozytywnie na tzw. użytkowników końcowych rynku usług finansowych. Nie bez znaczenia jest, że biura informacji gospodarczej podlegają ścisłej regulacji prawnej oraz nadzorowi, posiadają również zasoby i doświadczenie niezbędne do przetwarzania tych informacji, wynikające z ich wieloletniego funkcjonowania na rynku wymiany	

		danych. W naszej ocenie zatem nie ma uzasadnienia, aby ograniczyć kredytodawcom możliwość wyboru bazy danych do jakiej raportować będą zarówno informacje o udzieleniu finansowania, jak i o zaległościach w spłacie – tym bardziej, że kredytodawcy dokonują już dziś weryfikacji zarówno w bazie danych BIK S.A., jak i w bazach danych biur informacji gospodarczej. Konsekwencją zmiany przedmiotowego przepisu będzie konieczność zmiany art. 130 i dalszych zmian w ustawie o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych w projektowanym art. 141. Godzi się także wskazać, iż w Projekcie ustawy brakuje przepisu, który przewidywałby obowiązek raportowania informacji o udzieleniu kredytu przez wszystkich kredytodawców. Zasadnym jest, aby ten obowiązek wynikał z ustawy i obejmował wszystkich kredytodawców (jako obowiązek wynikający z ustawy nie wymagałby zgody klienta). Raportowanie o wszystkich zobowiązaniach kredytowych przez wszystkich kredytodawców jest kluczowe dla zapewnienia właściwej oceny zdolności kredytowej konsumenta i zapobieganiu zjawisku nadmiernego obciążenia zobowiązaniami kredytowymi. Brak takiego obowiązku zmniejszy wiarygodność i rzetelność informacji o faktycznym zadłużeniu, sposobie i terminie spłat zobowiązań kredytowych konsumenta. Nie jest jasne, z jakich przyczyn ten obowiązek jest ograniczony do instytucji pożyczkowych. (Dla porządku wskazujemy, iż poniższy postulat legislacyjny nie uzyskał akceptacji BIG InfoMonitor S.A.). Propozycja zapisu: art. 95 otrzymuje brzmienie: „Art. 95.	

			1. Kredytodawca, który udzielił kredytu konsumenckiego, przekazuje informację o jego udzieleniu do co najmniej jednej bazy danych w terminie 7 dni od dnia udzielenia kredytu konsumenckiego. Za przekazanie informacji nie pobiera się żadnych opłat. 2. Kredytodawca, który udzielił kredytu konsumenckiego, przekazuje informację o zaległości w spłacie tego kredytu do co najmniej jednej bazy danych w terminie 7 dni od wystąpienia tej zaległości. Za przekazanie informacji nie pobiera się żadnych opłat. 3. Kredytodawca może udostępniać podmiotowi prowadzącemu bazę danych inne informacje niż określone w ust. 1 i 2, w zakresie niezbędnym do oceny zdolności kredytowej konsumenta, o której mowa w art. 29, analizy ryzyka kredytowego lub analizy wiarygodności płatniczej. 4. Po udostępnieniu danych konsumenta kredytodawca obowiązany jest do informowania podmiotu prowadzącego bazę danych, który otrzymał te dane, o całkowitej spłacie zobowiązań, ich wygaśnięciu, o stwierdzeniu nieistnienia zobowiązania lub korekcie jego wysokości oraz o nowo powstałych zobowiązaniach i ich aktualizacji, w terminie 7 dni od wystąpienia okoliczności uzasadniających przekazanie informacji. Podmiot prowadzący bazę danych obowiązany jest wprowadzić informacje, o których mowa w zdaniu poprzedzającym, do zbioru, w którym są one przetwarzane, w terminie nie dłuższym niż 7 dni od dnia ich otrzymania. 5. Do przekazywania lub udostępniania przez kredytodawców biurom informacji gospodarczej, o których mowa w ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych, informacji, o których mowa w art. 95, nie stosuje się art. 105 ust. 4b i 4c ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe.”	
588.	Art. 95	Federacja Przedsiębiorców	W projekcie ustawy brakuje przepisu, który przewidywałby obowiązek raportowania do Biura Informacji Kredytowej informacji o udzieleniu kredytu przez wszystkich kredytodawców (aktualny art. 9a ust 8 ukk). Zasadnym jest, aby ten obowiązek nadal wynikał z ustawy i obejmował	Uwaga uwzględniona kierunkowo.

		Polskich (uzupełniająco)	wszystkich kredytodawców (jako obowiązek wynikający z ustawy nie wymagałby zgody klienta). Raportowanie o wszystkich zobowiązaniach kredytowych przez wszystkich kredytodawców jest kluczowe dla zapewnienia właściwej oceny zdolności kredytowej konsumenta i zapobieganiu zjawisku nadmiernego obciążenia zobowiązaniami kredytowymi. Brak takiego obowiązku zmniejszy wiarygodność i rzetelność informacji o faktycznym zadłużeniu, sposobie i terminie spłat zobowiązań kredytowych konsumenta. Nie jest jasne, z jakich przyczyn ten obowiązek jest ograniczony do instytucji pożyczkowych.	
589.	art. 95	ERIF Biuro Informacji Gospodarczej S.A.	Postulujemy zmianę art. 95 projektu ustawy o kredycie konsumenckim (UC82), dalej - Projekt ustawy, mającą na celu wprowadzenie alternatywy dla raportowania przez kredytodawców kredytu konsumenckiego w zakresie informacji o udzieleniu kredytu konsumenckiego, zaległości w spłacie tego kredytu lub innych informacji niezbędnych dla oceny zdolności kredytowej konsumenta, analizy ryzyka kredytowego lub analizy wiarygodności płatniczej, do instytucji, o których mowa w art. 105 ust. 4 ustawy Prawo bankowe, poprzez wprowadzenie możliwości raportowania tych informacji do biur informacji gospodarczej, o których mowa w ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych. Projektowana treść art. 95 Projektu ustawy w sposób zasadniczy zmienia aktualne zasady raportowania przez kredytodawców kredytu konsumenckiego do baz danych wskazanych w ustawie z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim oraz Projekcie ustawy. W naszej ocenie, oczekiwaną przez rynek zmianą w tym zakresie jest wprowadzenie alternatywy dla uczestników rynku zobowiązanych do tego raportowania w zakresie informacji o udzieleniu kredytu konsumenckiego, zaległości w spłacie kredytu lub innych informacji	Uwaga uwzględniona kierunkowo.

		niezbędnych dla oceny zdolności kredytowej konsumenta czy analizy ryzyka kredytowego. Alternatywa ta winna polegać na rozszerzeniu katalogu podmiotów, do których kredytodawcy mogliby raportować te informacje. W aktualnym stanie prawnym instytucje pożyczkowe zobowiązane zostały do raportowania informacji o udzieleniu finansowania do instytucji, o których mowa w art. 105 ust. 4 ustawy Prawo bankowe, zaś w zakresie informacji o powstaniu zaległości mogą taki obowiązek wykonać przekazując te informacje do wskazanej wyżej instytucji lub biura informacji gospodarczej działającego na podstawie ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych. W omawianym projekcie instytucje pożyczkowe zostały natomiast zobowiązane do raportowania wyłącznie do instytucji, o których mowa w art. 105 ust. 4 ustawy Prawo bankowe – czyli faktycznie do jednego podmiotu prowadzącego w oparciu o ten przepis działalność na rynku, to jest Biura Informacji Kredytowej S.A. Jesteśmy przekonani, że wprowadzenie konkurencji na rynku podmiotów prowadzących bazy danych zawierające informacje pochodzące od kredytodawców kredytu konsumenckiego poprzez rozszerzenie katalogu tych podmiotów o biura informacji gospodarczej, będzie miało pozytywny wpływ na konkurencyjność produktów dostępnych na tym rynku, co wpłynie zarówno na jakość świadczonych usług dla kredytodawców, a także ich cenę, a docelowo wpłynie pozytywnie na tzw. użytkowników końcowych rynku usług finansowych. Nie bez znaczenia jest, że biura informacji gospodarczej podlegają ścisłej regulacji prawnej oraz nadzorowi, posiadają również zasoby i doświadczenie niezbędne do przetwarzania tych informacji, wynikające z ich wieloletniego funkcjonowania na rynku wymiany danych. W naszej ocenie zatem nie ma uzasadnienia, aby ograniczyć kredytodawcom możliwość wyboru bazy danych do jakiej raportować	

		będą zarówno informacje o udzieleniu finansowania, jak i o zaległościach w spłacie – tym bardziej, że kredytodawcy dokonują już dziś weryfikacji zarówno w bazie danych Biura Informacji Kredytowej S.A., jak i w bazach danych biur informacji gospodarczej. Konsekwencją zmiany przedmiotowego przepisu będzie konieczność zmiany art. 130 Projektu ustawy i dalszych zmian w ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych w projektowanym art. 141 Projektu ustawy. Godzi się także wskazać, iż w Projekcie ustawy brakuje przepisu, który przewidywałby obowiązek raportowania informacji o udzieleniu kredytu przez wszystkich kredytodawców. Zasadnym jest, aby ten obowiązek wynikał z ustawy i obejmował wszystkich kredytodawców (jako obowiązek wynikający z ustawy nie wymagałby zgody klienta). Raportowanie o wszystkich zobowiązaniach kredytowych przez wszystkich kredytodawców jest kluczowe dla zapewnienia właściwej oceny zdolności kredytowej konsumenta i zapobieganiu zjawisku nadmiernego obciążenia zobowiązaniami kredytowymi. Brak takiego obowiązku zmniejszy wiarygodność i rzetelność informacji o faktycznym zadłużeniu, sposobie i terminie spłat zobowiązań kredytowych konsumenta. Nie jest jasne, z jakich przyczyn ten obowiązek jest ograniczony do instytucji pożyczkowych. Propozycja zapisu: art. 95 otrzymuje brzmienie: „Art. 95. 1. Kredytodawca, który udzielił kredytu konsumenckiego, przekazuje informację o jego udzieleniu do co najmniej jednej bazy danych w terminie 7 dni od dnia udzielenia kredytu konsumenckiego. Za przekazanie informacji nie pobiera się żadnych opłat. 2. Kredytodawca, który udzielił kredytu konsumenckiego, przekazuje informację o zaległości w spłacie tego kredytu do co najmniej jednej	

			bazy danych w terminie 7 dni od wystąpienia tej zaległości. Za przekazanie informacji nie pobiera się żadnych opłat. 3. Kredytodawca może udostępniać podmiotowi prowadzącemu bazę danych inne informacje niż określone w ust. 1 i 2, w zakresie niezbędnym do oceny zdolności kredytowej konsumenta, o której mowa w art. 29, analizy ryzyka kredytowego lub analizy wiarygodności płatniczej. 4. Po udostępnieniu danych konsumenta kredytodawca obowiązany jest do informowania podmiotu prowadzącego bazę danych, który otrzymał te dane, o całkowitej spłacie zobowiązań, ich wygaśnięciu, o stwierdzeniu nieistnienia zobowiązania lub korekcie jego wysokości oraz o nowo powstałych zobowiązaniach i ich aktualizacji, w terminie 7 dni od wystąpienia okoliczności uzasadniających przekazanie informacji. Podmiot prowadzący bazę danych obowiązany jest wprowadzić informacje, o których mowa w zdaniu poprzedzającym, do zbioru, w którym są one przetwarzane, w terminie nie dłuższym niż 7 dni od dnia ich otrzymania. 5. Do przekazywania lub udostępniania przez kredytodawców biurom informacji gospodarczej, o których mowa w ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych, informacji, o których mowa w art. 95, nie stosuje się art. 105 ust. 4b i 4c ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe.”	
590.	art. 95	Krajowe Biuro Informacji Gospodarczej S.A.	Postulujemy zmianę art. 95 projektu ustawy o kredycie konsumenckim (UC82), dalej - Projekt ustawy, mającą na celu wprowadzenie alternatywy dla raportowania przez kredytodawców kredytu konsumenckiego w zakresie informacji o udzieleniu kredytu konsumenckiego, zaległości w spłacie tego kredytu lub innych informacji niezbędnych dla oceny zdolności kredytowej konsumenta, analizy ryzyka kredytowego lub analizy wiarygodności płatniczej, do instytucji, o których mowa w art. 105 ust. 4 ustawy Prawo bankowe, poprzez wprowadzenie możliwości raportowania tych informacji do biur	Uwaga uwzględniona kierunkowo.

		informacji gospodarczej, o których mowa w ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych. Projektowana treść art. 95 Projektu ustawy w sposób zasadniczy zmienia aktualne zasady raportowania przez kredytodawców kredytu konsumenckiego do baz danych wskazanych w ustawie z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim oraz Projekcie ustawy. W naszej ocenie, oczekiwaną przez rynek zmianą w tym zakresie jest wprowadzenie alternatywy dla uczestników rynku zobowiązanych do tego raportowania w zakresie informacji o udzieleniu kredytu konsumenckiego, zaległości w spłacie kredytu lub innych informacji niezbędnych dla oceny zdolności kredytowej konsumenta czy analizy ryzyka kredytowego. Alternatywa ta winna polegać na rozszerzeniu katalogu podmiotów, do których kredytodawcy mogliby raportować te informacje. W aktualnym stanie prawnym instytucje pożyczkowe zobowiązane zostały do raportowania informacji o udzieleniu finansowania do instytucji, o których mowa w art. 105 ust. 4 ustawy Prawo bankowe, zaś w zakresie informacji o powstaniu zaległości mogą taki obowiązek wykonać przekazując te informacje do wskazanej wyżej instytucji lub biura informacji gospodarczej działającego na podstawie ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych. W omawianym projekcie instytucje pożyczkowe zostały natomiast zobowiązane do raportowania wyłącznie do instytucji, o których mowa w art. 105 ust. 4 ustawy Prawo bankowe – czyli faktycznie do jednego podmiotu prowadzącego w oparciu o ten przepis działalność na rynku, to jest Biura Informacji Kredytowej S.A. Jesteśmy przekonani, że wprowadzenie konkurencji na rynku podmiotów prowadzących bazy danych zawierające informacje pochodzące od kredytodawców kredytu konsumenckiego poprzez	

		rozszerzenie katalogu tych podmiotów o biura informacji gospodarczej, będzie miało pozytywny wpływ na konkurencyjność produktów dostępnych na tym rynku, co wpłynie zarówno na jakość świadczonych usług dla kredytodawców, a także ich cenę, a docelowo wpłynie pozytywnie na tzw. użytkowników końcowych rynku usług finansowych. Nie bez znaczenia jest, że biura informacji gospodarczej podlegają ścisłej regulacji prawnej oraz nadzorowi, posiadają również zasoby i doświadczenie niezbędne do przetwarzania tych informacji, wynikające z ich wieloletniego funkcjonowania na rynku wymiany danych. W naszej ocenie zatem nie ma uzasadnienia, aby ograniczyć kredytodawcom możliwość wyboru bazy danych do jakiej raportować będą zarówno informacje o udzieleniu finansowania, jak i o zaległościach w spłacie – tym bardziej, że kredytodawcy dokonują już dziś weryfikacji zarówno w bazie danych Biura Informacji Kredytowej S.A., jak i w bazach danych biur informacji gospodarczej. Konsekwencją zmiany przedmiotowego przepisu będzie konieczność zmiany art. 130 Projektu ustawy i dalszych zmian w ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych w projektowanym art. 141 Projektu ustawy. Godzi się także wskazać, iż w Projekcie ustawy brakuje przepisu, który przewidywałby obowiązek raportowania informacji o udzieleniu kredytu przez wszystkich kredytodawców. Zasadnym jest, aby ten obowiązek wynikał z ustawy i obejmował wszystkich kredytodawców (jako obowiązek wynikający z ustawy nie wymagałby zgody klienta). Raportowanie o wszystkich zobowiązaniach kredytowych przez wszystkich kredytodawców jest kluczowe dla zapewnienia właściwej oceny zdolności kredytowej konsumenta i zapobieganiu zjawisku nadmiernego obciążenia zobowiązaniami kredytowymi. Brak takiego obowiązku zmniejszy wiarygodność i rzetelność informacji o faktycznym zadłużeniu, sposobie i terminie spłat zobowiązań	

		kredytowych konsumenta. Nie jest jasne, z jakich przyczyn ten obowiązek jest ograniczony do instytucji pożyczkowych. Propozycja zapisu: art. 95 otrzymuje brzmienie: „Art. 95. <i>1. Kredytodawca, który udzielił kredytu konsumenckiego, przekazuje informację o jego udzieleniu do co najmniej jednej bazy danych w terminie 7 dni od dnia udzielenia kredytu konsumenckiego. Za przekazanie informacji nie pobiera się żadnych opłat.</i> <i>2. Kredytodawca, który udzielił kredytu konsumenckiego, przekazuje informację o zaległości w spłacie tego kredytu do co najmniej jednej bazy danych w terminie 7 dni od wystąpienia tej zaległości. Za przekazanie informacji nie pobiera się żadnych opłat.</i> <i>3. Kredytodawca może udostępniać podmiotowi prowadzącemu bazę danych inne informacje niż określone w ust. 1 i 2, w zakresie niezbędnym do oceny zdolności kredytowej konsumenta, o której mowa w art. 29, analizy ryzyka kredytowego lub analizy wiarygodności płatniczej.</i> <i>4. Po udostępnieniu danych konsumenta kredytodawca obowiązany jest do informowania podmiotu prowadzącego bazę danych, który otrzymał te dane, o całkowitej spłacie zobowiązań, ich wygaśnięciu, o stwierdzeniu nieistnienia zobowiązania lub korekcie jego wysokości oraz o nowo powstałych zobowiązaniach i ich aktualizacji, w terminie 7 dni od wystąpienia okoliczności uzasadniających przekazanie informacji. Podmiot prowadzący bazę danych obowiązany jest wprowadzić informacje, o których mowa w zdaniu poprzedzającym, do zbioru, w którym są one przetwarzane, w terminie nie dłuższym niż 7 dni od dnia ich otrzymania.</i> <i>5. Do przekazywania lub udostępniania przez kredytodawców biurom informacji gospodarczej, o których mowa w ustawie z dnia 9 kwietnia</i>	

			<i>2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych, informacji, o których mowa w art. 95, nie stosuje się art. 105 ust. 4b i 4c ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe.”</i>	
591.	Art. 95	Izba Gospodarki Elektronicznej	Postulujemy: Aby art. 95 przyjął brzmienie: Art. 95. 1. Instytucja pożyczkowa, która udzieliła kredytu konsumenckiego, przekazuje informację o jego udzieleniu instytucjom utworzonym na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe lub biuru informacji gospodarczej, o którym mowa w ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych terminie 7 dni od dnia udzielenia kredytu konsumenckiego. Za przekazanie informacji nie pobiera się żadnych opłat. 2. Instytucja pożyczkowa, która udzieliła kredytu konsumenckiego, przekazuje informację o zaległości w spłacie tego kredytu instytucjom utworzonym na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe lub biuru informacji gospodarczej, o którym mowa w ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych w terminie 7 dni od wystąpienia tej zaległości. Za przekazanie informacji nie pobiera się żadnych opłat. 3. Instytucja pożyczkowa może udostępniać instytucji utworzonej na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe lub biuru informacji gospodarczej, o którym mowa w ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych inne informacje niż określone w ust. 1 i 2, w zakresie niezbędnym do oceny zdolności kredytowej konsumenta, o której mowa w art. 29, i analizy ryzyka kredytowego. 4. Obecny ust. 4 postulujemy usunąć - tak aby to przepisy ustawy były podstawą udostępniania informacji a nie zgoda klienta.	Uwaga uwzględniona kierunkowo.

			4. Po udostępnieniu danych konsumenta instytucja pożyczkowa obowiązana jest do informowania instytucji utworzonej na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe, lub biuro informacji gospodarczej, o którym mowa w ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych która otrzymała te dane, o całkowitej spłacie zobowiązań, ich wygaśnięciu, o stwierdzeniu nieistnienia zobowiązania lub korekcie jego wysokości oraz o nowo powstałych zobowiązaniach i ich aktualizacji, w terminie 7 dni od wystąpienia okoliczności uzasadniających przekazanie informacji. Instytucja utworzona na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe lub biuro informacji gospodarczej, o którym mowa w ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych obowiązana jest wprowadzić informacje, o których mowa w zdaniu poprzedzającym, do zbioru, w którym są one przetwarzane, w terminie nie dłuższym niż 7 dni od dnia ich otrzymania. Wdrażając nową ustawę o kredycie konsumenckim warto uporządkować aspekty dotyczące wymiany danych między kredytodawcami, biurami informacji gospodarczej oraz instytucjami utworzonymi na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe. Dane powinny być wymieniane w sposób spójny, ustrukturyzowany, w zakresie i celu określonym przepisami oraz na podstawie przepisów ustawy nie zaś w oparciu o upoważnienie od konsumenta. Przyczyni się to do posiadania rzetelnych i spójnych informacji przez kredytodawców oraz uniezależni możliwość korzystania z danych od zgody klienta.	
592.	Art. 95	Federacja Przedsiębiorców Polskich	Postulujemy: Aby art. 95 przyjął brzmienie: Art. 95. 1. Instytucja pożyczkowa, która udzieliła kredytu konsumenckiego, przekazuje informację o jego udzieleniu instytucjom utworzonym na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe lub biuro informacji gospodarczej, o którym mowa w ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu	Uwaga uwzględniona kierunkowo.

		informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych terminie 7 dni od dnia udzielenia kredytu konsumenckiego. Za przekazanie informacji nie pobiera się żadnych opłat. 2. Instytucja pożyczkowa, która udzieliła kredytu konsumenckiego, przekazuje informację o zaległości w spłacie tego kredytu instytucjom utworzonym na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe lub biuru informacji gospodarczej, o którym mowa w ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych w terminie 7 dni od wystąpienia tej zaległości. Za przekazanie informacji nie pobiera się opłat. 3. Instytucja pożyczkowa może udostępniać instytucji utworzonej na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe lub biuru informacji gospodarczej, o którym mowa w ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych inne informacje niż określone w ust. 1 i 2, w zakresie niezbędnym do oceny zdolności kredytowej konsumenta, o której mowa w art. 29, i analizy ryzyka kredytowego. Obecny ust. 4 postulujemy usunąć - tak aby to przepisy ustawy były podstawą udostępniania informacji a nie zgoda klienta. 4. Po udostępnieniu danych konsumenta instytucja pożyczkowa obowiązana jest do informowania instytucji utworzonej na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe, lub biuru informacji gospodarczej, o którym mowa w ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych która otrzymała te dane, o całkowitej spłacie zobowiązań, ich wygaśnięciu, o stwierdzeniu nieistnienia zobowiązania lub korekcie jego wysokości oraz o nowo powstałych zobowiązaniach i ich aktualizacji, w terminie 7 dni od wystąpienia okoliczności uzasadniających przekazanie informacji. Instytucja utworzona na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe lub biuro informacji gospodarczej, o	

			którym mowa w ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych obowiązana jest wprowadzić informacje, o których mowa w zdaniu poprzedzającym, do zbioru, w którym są one przetwarzane, w terminie nie dłuższym niż 7 dni od dnia ich otrzymania. Wdrażając nową ustawę o kredycie konsumenckim warto uporządkować aspekty dotyczące wymiany danych między kredytodawcami, biurami informacji gospodarczej oraz instytucjami utworzonymi na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe. Dane powinny być wymieniane w sposób spójny, ustrukturyzowany, w zakresie i celu określonym przepisami oraz na podstawie przepisów ustawy nie zaś w oparciu o upoważnienie od konsumenta. Przyczyni się to do posiadania rzetelnych i spójnych informacji przez kredytodawców oraz uniezależni możliwość korzystania z danych od zgody klienta. Art. 95 ust. 1 zawiera obecnie obowiązującą regulację z art. 9a ust 8, z tym zastrzeżeniem, że obecnie jest jasno określone, że za przekazywanie danych do BIK nie pobiera się żadnych opłat. Niestety, takiego zastrzeżenia brakuje w projektowanym art. 95.	
593.	Art. 95	Krajowy Rejestr Długów Biuro Informacji Gospodarczej S.A.	Projektowany art. 95 ukk nakłada na pożyczkodawców obowiązek raportowania faktycznie do jednej instytucji jaką jest BIK S.A. Jako jedno z działających w Polsce Biur Informacji Gospodarczej (czyli baz danych w rozumieniu definicji projektowanej ustawy) wnosimy o modyfikację tego podejścia i wprowadzenie zapisów utrzymujących obowiązek raportowania (dla wszystkich kredytodawców kredytu konsumenckiego) z jednoczesnym wprowadzeniem alternatywy wyboru bazy danych do której informacje takie będą raportowane. Propozycja brzmienia przepisu: Art. 95. 1. Kredytodawca, który udzielił kredytu konsumenckiego, przekazuje informację o jego udzieleniu instytucjom utworzonym na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe lub biurom informacji gospodarczej, o których mowa w ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji	Uwaga uwzględniona kierunkowo.

		gospodarczych i wymianie danych gospodarczych w terminie 7 dni od dnia udzielenia kredytu konsumenckiego. 2. Kredytodawca, który udzielił kredytu konsumenckiego, przekazuje informację o zaległości w spłacie tego kredytu instytucjom utworzonym na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe lub biurom informacji gospodarczej, o których mowa w ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych w terminie 7 dni od wystąpienia tej zaległości. 3. Kredytodawca może udostępniać instytucji utworzonej na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe lub biuru informacji gospodarczej, o którym mowa w ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych inne informacje niż określone w ust. 1 i 2, w zakresie niezbędnym do oceny zdolności kredytowej konsumenta, o której mowa w art. 29, analizy ryzyka kredytowego lub analizy wiarygodności płatniczej. 4. Udostępnianie informacji na podstawie ust. 3 może nastąpić, jeżeli kredytodawca uzyskał upoważnienie konsumenta, którego dotyczą te dane, na piśmie w postaci papierowej lub w postaci elektronicznej, przesłane na adres do doręczeń elektronicznych, lub utrwalonej na informatycznym nośniku danych w rozumieniu art. 3 pkt 1 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2024 r. poz. 1557 i 1717). Upoważnienie określa zakres danych przeznaczonych do udostępnienia. 5. Po udostępnieniu danych konsumenta kredytodawca obowiązany jest do informowania podmiotu prowadzącego bazę danych, który otrzymał te dane, o całkowitej spłacie zobowiązań, ich wygaśnięciu, o stwierdzeniu nieistnienia zobowiązania lub korekcie jego wysokości oraz o nowo powstałych zobowiązaniach i ich aktualizacji, w terminie 7 dni od wystąpienia okoliczności uzasadniających przekazanie informacji.	

		Podmiot prowadzący bazę danych obowiązany jest wprowadzić informacje, o których mowa w zdaniu poprzedzającym, do zbioru, w którym są one przetwarzane, w terminie nie dłuższym niż 7 dni od dnia ich otrzymania. 6. Do przekazywania lub udostępniania przez kredytodawców biurom informacji gospodarczej, o których mowa w ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych, informacji, o których mowa w art. 95, nie stosuje się art. 105 ust. 4b i 4c ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe. Uzasadnienie: Projektowana treść Art. 95 ustawy o kredycie konsumenckim w sposób zasadniczy zmienia aktualne zasady raportowania przez kredytodawców kredytu konsumenckiego do wskazanych w ustawie baz danych. W ocenie biur informacji gospodarczej przedkładających niniejsze propozycje, oczekiwaną przez rynek zmianą w tym zakresie jest wprowadzenie alternatywy dla uczestników rynku zobowiązanych do tego raportowania w zakresie informacji o udzieleniu kredytu konsumenckiego, zaległości w spłacie kredytu lub innych informacji niezbędnych dla oceny zdolności kredytowej konsumenta czy analizy ryzyka kredytowego. Alternatywa ta winna polegać na rozszerzeniu katalogu podmiotów, do których kredytodawcy mogliby raportować te informacje. W aktualnym stanie prawnym instytucje pożyczkowe zobowiązane zostały do raportowania informacji o udzieleniu finansowania do instytucji, o których mowa w art. 105 ust. 4 ustawy Prawo bankowe, zaś w zakresie informacji o powstaniu zaległości mogą taki obowiązek wykonać przekazując te informacje do wskazanej wyżej instytucji lub biura informacji gospodarczej działającego na podstawie ustawy o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych.	

			W omawianym projekcie ustawy o kredycie konsumenckim z 04-07-2025 r. instytucje pożyczkowe zostały natomiast zobowiązane do raportowania wyłącznie do instytucji, o których mowa w art. 105 ust. 4 ustawy Prawo bankowe – czyli faktycznie do jedyne podmiotu prowadzącego w oparciu o ten przepis działalność na rynku, to jest Biura Informacji Kredytowej S.A. Jesteśmy przekonani, że wprowadzenie konkurencji na rynku podmiotów prowadzących bazy danych zawierające informacje pochodzące od kredytodawców kredytu konsumenckiego poprzez rozszerzenie katalogu tych podmiotów o biura informacji gospodarczej, będzie miało pozytywny wpływ na konkurencyjność produktów dostępnych na tym rynku, co wpłynie zarówno na jakość świadczonych usług dla kredytodawców, a także ich cenę, a docelowo wpłynie pozytywnie na tzw. użytkowników końcowych rynku usług finansowych. Nie bez znaczenia jest, że biura informacji gospodarczej podlegają ścisłej regulacji prawnej oraz nadzorowi, posiadają również zasoby i doświadczenie niezbędne do przetwarzania tych informacji, wynikające z ich wieloletniego funkcjonowania na rynku wymiany danych. W naszej ocenie zatem nie ma uzasadnienia, aby ograniczyć kredytodawcom możliwość wyboru bazy danych do jakiej raportować będą zarówno informacje o udzieleniu finansowania, jak i o zaległościach w spłacie – tym bardziej, że kredytodawcy dokonują już dziś weryfikacji zarówno w bazie danych BIK S.A., jak i w bazach danych biur informacji gospodarczej. Proponowana zmiana powoduje także potrzebę dostosowania brzmienia Art. 130 projektu a także dalszych zmian w ustawie o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych w projektowanym Art. 141.	
594.	Art. 95 ust. 1	Związek Pracodawców	1. Instytucja pożyczkowa, która udzieliła kredytu konsumenckiego, przekazuje informację o jego udzieleniu instytucjom utworzonym na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo	Uwaga uwzględniona kierunkowo.

		Branży Internetowej IAB Polska	bankowe lub biuram informacji gospodarczej, o których mowa w ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych w terminie 7 dni od dnia udzielenia kredytu konsumenckiego. Za przekazanie informacji opłat nie pobiera się. 2. Instytucja pożyczkowa, która udzieliła kredytu konsumenckiego, przekazuje informację o zaległości w spłacie tego kredytu instytucjom utworzonym na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe lub biuram informacji gospodarczej, o których mowa w ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych w terminie 7 dni od wystąpienia tej zaległości. Za przekazanie informacji opłat nie pobiera się. 3. Instytucja pożyczkowa może udostępniać instytucjom utworzonym na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe lub biuram informacji gospodarczej, o których mowa w ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych inne informacje niż określone w ust. 1 i 2, w zakresie niezbędnym do oceny zdolności kredytowej konsumenta, o której mowa w art. 29, i analizy ryzyka kredytowego. 4. Udostępnianie informacji na podstawie ust. 3 może nastąpić, jeżeli instytucja pożyczkowa uzyskała upoważnienie konsumenta, którego dotyczą te dane, na piśmie w postaci papierowej lub w postaci elektronicznej, przesłane na adres do doręczeń elektronicznych, lub utrwalonej na informatycznym nośniku danych w rozumieniu art. 3 pkt 1 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2024 r. poz. 1557 i 1717). Upoważnienie określa zakres danych przeznaczonych do udostępnienia. 4. Po udostępnieniu danych konsumenta instytucja pożyczkowa obowiązana jest do informowania instytucji utworzonych na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo	

			bankowe, lub biuram informacji gospodarczej, o których mowa w ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych która otrzymała te dane, o całkowitej spłacie zobowiązań, ich wygaśnięciu, o stwierdzeniu nieistnienia zobowiązania lub korekcie jego wysokości oraz o nowo powstałych zobowiązaniach i ich aktualizacji, w terminie 7 dni od wystąpienia okoliczności uzasadniających przekazanie informacji. Instytucje utworzone na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe lub biura informacji gospodarczej, o których mowa w ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych obowiązane są wprowadzić informacje, o których mowa w zdaniu poprzedzającym, do zbioru, w którym są one przetwarzane, w terminie nie dłuższym niż 7 dni od dnia ich otrzymania. Podczas prac nad Projektem warto uporządkować aspekty dotyczące wymiany danych między kredytodawcami, biurami informacji gospodarczej oraz instytucjami utworzonymi na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe. Dane powinny być wymieniane w sposób spójny, ustrukturyzowany, w zakresie i celu określonym przepisami oraz na podstawie przepisów ustawy nie zaś w oparciu o upoważnienie od konsumenta. Przyczyni się to do posiadania rzetelnych i spójnych informacji przez kredytodawców oraz niezależni możliwość korzystania z danych od zgody klienta.	
595.	Art. 95 ust. 1	Pracodawcy RP	Proponujemy zmianę art. 95 ust. 1 i nadanie mu brzmienia „Instytucja pożyczkowa, która udzieliła kredytu konsumenckiego, przekazuje informację o jego udzieleniu instytucjom utworzonym na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe lub biuram informacji gospodarczej, o których mowa w ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych w terminie 7 dni od dnia udzielenia kredytu konsumenckiego. Za przekazanie informacji nie	Uwaga uwzględniona kierunkowo.

			pobiera się żadnych opłat.”	
596.	Art. 95 ust. 1	Polski Związek Instytucji Pożyczkowych	Art. 95 ust. 1 zawiera obecnie obowiązującą regulację z art. 9a ust 8, z tym zastrzeżeniem, że obecnie jest jasno określone, że za przekazywanie danych do BIK nie pobiera się żadnych opłat. Niestety, takiego zastrzeżenia brakuje w projektowanym art. 95. Zmiana Art. 95 ust. 1 i nadanie mu brzmienia „Instytucja pożyczkowa, która udzieliła kredytu konsumenckiego, przekazuje informację o jego udzieleniu instytucjom utworzonym na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe w terminie 7 dni od dnia udzielenia kredytu konsumenckiego. Za przekazanie informacji nie pobiera się żadnych opłat.”	Uwaga uwzględniona kierunkowo.
597.	Art. 95 ust. 2 – 5	Pracodawcy RP	W art. 95 proponujemy nadanie brzmienia ust. 2-6 następującego brzmienia: 2. Kredytodawca, który udzielił kredytu konsumenckiego, przekazuje informację o zaległości w spłacie tego kredytu instytucjom utworzonym na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe lub biurom informacji gospodarczej, o których mowa w ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych w terminie 7 dni od wystąpienia tej zaległości. 3. Kredytodawca może udostępniać instytucji utworzonej na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe lub biurom informacji gospodarczej, o którym mowa w ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych inne informacje niż określone w ust. 1 i 2, w zakresie niezbędnym do oceny zdolności kredytowej konsumenta, o której mowa w art. 29, analizy ryzyka kredytowego lub analizy wiarygodności płatniczej.	Uwaga uwzględniona kierunkowo.

			4. Udostępnianie informacji na podstawie ust. 3 może nastąpić, jeżeli kredytodawca uzyskał upoważnienie konsumenta, którego dotyczą te dane, na piśmie w postaci papierowej lub w postaci elektronicznej, przesłane na adres do doręczeń elektronicznych, lub utrwalonej na informatycznym nośniku danych w rozumieniu art. 3 pkt 1 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2024 r. poz. 1557 i 1717). Upoważnienie określa zakres danych przeznaczonych do udostępnienia. 5. Po udostępnieniu danych konsumenta kredytodawca obowiązany jest do informowania podmiotu prowadzącego bazę danych, który otrzymał te dane, o całkowitej spłacie zobowiązań, ich wygaśnięciu, o stwierdzeniu nieistnienia zobowiązania lub korekcie jego wysokości oraz o nowo powstałych zobowiązaniach i ich aktualizacji, w terminie 7 dni od wystąpienia okoliczności uzasadniających przekazanie informacji. Podmiot prowadzący bazę danych obowiązany jest wprowadzić informacje, o których mowa w zdaniu poprzedzającym, do zbioru, w którym są one przetwarzane, w terminie nie dłuższym niż 7 dni od dnia ich otrzymania. 6. Do przekazywania lub udostępniania przez kredytodawców biurom informacji gospodarczej, o których mowa w ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych, informacji, o których mowa w art. 95, nie stosuje się art. 105 ust. 4b i 4c ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe.	
598.	Art. 95 oraz art. 130 i art. 141.	Konfederacja Lewiatan	I. Art. 95 należy uzupełnić o biura informacji gospodarczej. Zwiększenie konkurencji w zakresie baz przetwarzających informacje pochodzące od kredytodawców kredytu konsumenckiego o biura informacji gospodarczej, będzie miało pozytywny wpływ na konkurencyjność produktów dostępnych na tym rynku, co wpłynie zarówno na jakość świadczonych usług dla kredytodawców, a także ich cenę, a docelowo wpłynie pozytywnie na tzw. użytkowników końcowych rynku usług finansowych. Nie ma ani przeszkód prawnych,	Uwaga uwzględniona kierunkowo.

		ani faktycznych, aby ograniczyć kredytodawcom możliwość wyboru bazy danych do jakiej raportować będą zarówno informacje o udzieleniu finansowania, jak i o zaległościach w spłacie – tym bardziej, że podmioty weryfikujące zdolność kredytową dokonują już dziś weryfikacji w bazie BIK S.A. i w bazach BIGów. Proponowana zmiana powoduje także potrzebę dostosowania brzmienia Art. 130 projektu, a także dalszych zmian w ustawie o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych w projektowanym Art. 141. II. Dane powinny być wymieniane w sposób spójny, ustrukturyzowany, w zakresie i celu określonym przepisami oraz na podstawie przepisów ustawy nie zaś w oparciu o upoważnienie od konsumenta. Przyczyni się to do posiadania rzetelnych i spójnych informacji przez kredytodawców oraz uniezależni możliwość korzystania z danych od zgody klienta. III. Zasadnym jest, aby ten obowiązek nadal wynikał z ustawy i obejmował wszystkich kredytodawców (jako obowiązek wynikający z ustawy nie wymagałby zgody klienta). Raportowanie o wszystkich zobowiązaniach kredytowych przez wszystkich kredytodawców jest kluczowe dla zapewnienia właściwej oceny zdolności kredytowej konsumenta i zapobieganiu zjawisku nadmiernego obciążenia zobowiązaniami kredytowymi. Brak takiego obowiązku zmniejszy wiarygodność i rzetelność informacji o faktycznym zadłużeniu, sposobie i terminie spłat zobowiązań kredytowych konsumenta. Wobec powyższego rekomendowane jest następujące brzmienie przepisu: „Art. 95. 1. Kredytodawca, który udzielił kredytu konsumenckiego, przekazuje informację o jego udzieleniu instytucjom utworzonym na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo	

		bankowe lub biuro informacji gospodarczej, o którym mowa w ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych terminie 7 dni od dnia udzielenia kredytu konsumenckiego. Za przekazanie informacji nie pobiera się żadnych opłat. 2. Kredytodawca, który udzielił kredytu konsumenckiego, przekazuje informację o zaległości w spłacie tego kredytu instytucjom utworzonym na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe lub biuro informacji gospodarczej, o którym mowa w ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych w terminie 7 dni od wystąpienia tej zaległości. Za przekazanie informacji nie pobiera się żadnych opłat. 3. Kredytodawca może udostępniać instytucji utworzonej na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe lub biuro informacji gospodarczej, o którym mowa w ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych inne informacje niż określone w ust. 1 i 2, w zakresie niezbędnym do oceny zdolności kredytowej konsumenta, o której mowa w art. 29, i analizy ryzyka kredytowego. 4. Po udostępnieniu danych konsumenta kredytodawca obowiązany jest do informowania instytucji utworzonej na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe, lub biuro informacji gospodarczej, o którym mowa w ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych która otrzymała te dane, o całkowitej spłacie zobowiązań, ich wygaśnięciu, o stwierdzeniu nieistnienia zobowiązania lub korekcie jego wysokości oraz o nowo powstałych zobowiązaniach i ich aktualizacji, w terminie 7 dni od wystąpienia okoliczności uzasadniających przekazanie informacji. Instytucja utworzona na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe lub biuro informacji gospodarczej, o którym mowa w ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu	

			informacji gospodarczych obowiązana jest wprowadzić informacje, o których mowa w zdaniu poprzedzającym, do zbioru, w którym są one przetwarzane, w terminie nie dłuższym niż 7 dni od dnia ich otrzymania”	
599.	dodanie do Projektu art. 95a	Związek Banków Polskich	Proponuje się dodanie do Projektu art. 95a w następującym brzmieniu: Art. 95a Nabywca wierzytelności powstałej z umowy o kredyt konsumencki przekazuje informacje o stanie i przebiegu realizacji zobowiązania do instytucji utworzonych na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe, w zakresie niezbędnym do oceny zdolności kredytowej konsumenta i analizy ryzyka kredytowego, oraz przeciwdziałania nadmiernemu zadłużeniu. Uzasadnienie: W przypadku zbycia wierzytelności z umów o kredyt konsumencki dane o stanie i przebiegu realizacji zobowiązania nie są przekazywane do baz danych prowadzonych na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy – Prawo bankowe, co niesie za sobą wymierne konsekwencje dla konsumentów, którzy mogą figurować jako zadłużeni mimo uregulowania zobowiązania, zaś kolejni kredytodawcy dokonują oceny zdolności kredytowej na podstawie niepełnych lub przestarzałych danych, co w efekcie obniża dostępność kredytu dla rzetelnych dłużników, a tym samym rośnie ryzyko wypchnięcia ich do szarej strefy pożyczkowej. Szacuje się, że te nie raportowane nigdzie informacje dotyczyć mogą około 5 mln. klientów. Tylko w bazie BIK począwszy od 2019 r zarejestrowano 3,33 mln sprzedanych kredytów i pożyczek na łączną kwotę prawie 40 mld zł. Z powodu braku przepisów obligujących nabywców wierzytelności do raportowania zwrotnego do bazy BIK spłacalność tych wierzytelności nie jest rejestrowana i monitorowana - ze szkodą dla samych konsumentów. Wprowadzenie przedmiotowego obowiązku w kontekście ustanowienia w Projekcie przepisów dotyczących poradnictwa zadłużeniowego może w znacznym stopniu przyczynić się do walki z nadmiernym zadłużeniem, umożliwiając podmiotom świadczącym na rzecz	Uwaga uwzględniona kierunkowo. Dodano nowy art. 45.

			konsumentów usługi doradcze w zakresie zadłużenia weryfikację obecnie nieraportowanych danych dotyczących wierzytelności. W konsekwencji projektowana zmiana uczyni regulacje dotyczące poradnictwa zadłużeniowego bardziej funkcjonalnymi, podnosząc jakość usług świadczonych przez podmioty doradcze, co przyniesie także wymierne efekty po stronie konsumenta. Ponadto, podkreślić należy, iż obowiązujące przepisy regulują kwestie raportowania przez banki, SKOK-i oraz instytucje pożyczkowe, jednocześnie nie obejmując zakresem regulacji nabywców wierzytelności pomimo tego, że kontynuują oni dochodzenie należności i realnie wpływają na sytuację finansową konsumenta. Taki stan powoduje, że standard ochrony konsumenta w relacji z nowym wierzycielem jest znacząco obniżony. Brak informacji o spłacie lub restrukturyzacji zadłużenia może prowadzić do odrzucania wniosków kredytowych, wzrostu kosztów finansowania, a w efekcie – pogłębienia problemów finansowych gospodarstw domowych. Uzupełnienie projektu o przepis nakładający obowiązek raportowania na nabywców wierzytelności z kredytów konsumenckich przyczyni się do poprawy sytuacji konsumentów.	
600.	Art. 97	Związek Przedsiębiorców i Pracodawców	Zaproponowana regulacja finansowania działalności przez instytucje pożyczkowe kopiuje obecnie obowiązujące regulacje, które zostały już wielokrotnie zakwestionowane jako nadmiernie ograniczające, tak przez podmioty sektora jak i Komisję Nadzoru Finansowego. Wydaje się, że w zakresie finansowania działalności przede wszystkim powinno zostać dodana możliwość finansowania poprzez emisje obligacji (przynajmniej wydaje się, że osiągnięto konsensus co do obligacji oferowanych do podmiotów profesjonalnych. Odpowiednie zmiany były już konsultowane w poprzednim projekcie zmiany do obowiązującej ustawy o kredycie konsumenckim. Celowe jest uwzględnienie tamtych ustaleń i wprowadzenie ich do art. 97 projektu. Projekt określa również zasady finansowania firm pożyczkowych. Art. 97 Projektu jest tożsamy z obecnie obowiązującym art. 59ca –	Uwaga wyjaśniona. Propozycja wykracza poza zakres wdrożenia dyrektywy 2023/2225.

		rozumiemy i popieramy intencję stojącą za tą regulacją, czyli ochronę środków publicznych poprzez zakaz finansowania działalności pożyczkowej z depozytów lub zbiorów publicznych. Niemniej, obecne brzmienie tego przepisu, w szczególności niemal całkowity zakaz finansowania poprzez emisję obligacji, jest rozwiązaniem niedostosowanym do obecnych realiów gospodarczych. W praktyce odcina ono legalnie działające i nadzorowane instytucje od standardowych, bezpiecznych metod pozyskiwania kapitału na profesjonalnym rynku, co hamuje ich rozwój, ogranicza konkurencję i osłabia pozycję polskiego sektora fintech w Europie. Proponujemy doprecyzowanie tych zasad tak, aby zachowując fundamentalną ochronę środków konsumentów, jednocześnie umożliwić instytucjom pożyczkowym dostęp do stabilnego, profesjonalnego finansowania. W tym celu postulujemy dodanie nowego art. 97a, który stworzyłby jasny, pozytywny katalog dozwolonych źródeł finansowania. Nasza propozycja zakłada w szczególności umożliwienie instytucjom pożyczkowym pozyskiwania kapitału poprzez: • Emisję obligacji kierowanych wyłącznie do klientów profesjonalnych, w rozumieniu ustawy o obrocie instrumentami finansowymi; • Pożyczki od podmiotów powiązanych, akcjonariuszy lub wspólników; • Kredyty i pożyczki od innych instytucji finansowych (np. banków, funduszy inwestycyjnych); • Pożyczki o wysokiej wartości jednostkowej (np. minimum 600 000 zł) od innych podmiotów. Wraz z powyższym postulujemy wprowadzenie dodatkowego zabezpieczenia w postaci wymogu składania oświadczeń o pochodzeniu środków, co zagwarantuje, że kapitał nie pochodzi z niedozwolonej zbiórki publicznej. Zmiany te, w powiązaniu z obecnymi uprawnieniami	

			nadzorczyimi KNF określonymi w art. 116 Projektu, tworzą spójny i bezpieczny system. Proponowane zmiany są warunkiem koniecznym dla budowania konkurencyjności i innowacyjności polskiego sektora finansowego. Poprzez stworzenie jasnych i przewidywalnych ram prawnych, usuną obecne wątpliwości interpretacyjne, zwiększając tym samym atrakcyjność inwestycyjną i otwierając krajowym firmom dostęp do profesjonalnego kapitału na europejskim poziomie. Co najważniejsze, ten krok w stronę modernizacji rynku odbyłby się bez jakiegokolwiek uszczerbku dla fundamentalnej zasady ochrony nieprofesjonalnych uczestników rynku, która pozostaje nienaruszona. Poniżej treść proponowanego brzmienia przepisu (po konsultacjach z KNF): „1) art. 59ca otrzymuje brzmienie: „Art. 59ca. 1. Instytucja pożyczkowa nie może finansować swojej działalności w sposób polegający na gromadzeniu środków pieniężnych innych osób fizycznych, osób prawnych lub jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej pod tytułem zwrotnym, z zastrzeżeniem art. 59caa. 2. Instytucja pożyczkowa nie może finansować swojej działalności ze źródeł nieudokumentowanych. 2) po art. 59ca dodaje się art. 59caa i 59cab w brzmieniu: „Art. 59caa. 1. Instytucja pożyczkowa może finansować swoją działalność środkami zgromadzonymi pod tytułem zwrotnym w postaci: 1) emisji obligacji, których emitentem jest ta instytucja pożyczkowa, obejmowanych przez klientów profesjonalnych, w rozumieniu art. 3 pkt 39b lit. a-m ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi;	

		2) emisji obligacji, których emitentem jest ta instytucja pożyczkowa, obejmowanych przez klientów profesjonalnych, w rozumieniu art. 3 pkt 39b lit. n ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi, jeżeli wartość nominalna obligacji nie jest mniejsza niż 400 000 zł lub równowartość tej kwoty wyrażona w innej walucie, ustalona przy zastosowaniu średniego kursu tej waluty ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski w dniu podjęcia decyzji emitenta o emisji; 3) pożyczek od podmiotów powiązanych albo wspólników lub akcjonariuszy instytucji pożyczkowej, którzy jednocześnie nie spełniają przesłanek, o których mowa w pkt 4, posiadających bezpośrednio lub pośrednio co najmniej 10% udziałów lub akcji w tej instytucji pożyczkowej, pod warunkiem, że podmiot udzielający pożyczki złoży instytucji pożyczkowej pisemne oświadczenie, że środki przeznaczone na udzielenie pożyczki nie pochodzą bezpośrednio od osób fizycznych gromadzonych pod tytułem zwrotnym, z wyłączeniem klientów profesjonalnych, w rozumieniu art. 3 pkt 39b lit. a-n ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi; 4) kredytów lub pożyczek od podmiotów, o których mowa w art. 3 pkt 39b lit. a–n ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi; 5) pożyczek od osób fizycznych, osób prawnych lub jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej innych niż wymienione w pkt 3 i 4 pod warunkiem, że: a) minimalna kwota pożyczki, od jednego pożyczkodawcy wynosi 600 000 zł lub równowartość tej kwoty wyrażoną w innej walucie, ustaloną przy zastosowaniu średniego kursu tej waluty ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski w dniu zawarcia umowy pożyczki, b) podmiot udzielający pożyczki złoży instytucji pożyczkowej pisemne oświadczenie, że środki przeznaczone na udzielenie pożyczki nie	

			pochodzą bezpośrednio od osób fizycznych gromadzonych pod tytułem zwrotnym, z wyłączeniem klientów profesjonalnych, w rozumieniu art. 3 pkt 39b lit. a-n ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowym. 2. Obligacje, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2 mogą być nabyte wyłącznie przez klientów profesjonalnych, w rozumieniu art. 3 pkt 39b lit. a-n ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi. 3. Zawarcie umowy nabycia obligacji przez podmiot, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, wymaga pośrednictwa firmy inwestycyjnej. 4. Oświadczenia, o których mowa w ust. 1 pkt 3 i 5, składa się pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń. Składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.”. Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń.” Propozycja przepisu przejściowego: 1. Do obligacji wyemitowanych przed dniem wejścia w życie ustawy lub będących w procesie emisji w dniu wejścia w życie ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe. Finansowanie działalności przez instytucję pożyczkową, na podstawie umów lub innych stosunków prawnych zawartych przed dniem wejścia w życie ustawy, odbywać się może na podstawie przepisów dotychczasowych.”	
601.	Art. 97	Związek Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce	Sektor pożyczkowy, mimo, że wciąż stanowiący zaledwie niewielką część rynku kredytowego w Polsce, przez ostatnie lata przeszedł olbrzymią transformację, samoregulację, rozliczne kontrole i dokłada najwyższych starań w celu budowania pozytywnych relacji ze swoimi klientami konsumentami. Instytucje pożyczkowe profesjonalnie budują	Uwaga wyjaśniona. Propozycja wykracza poza zakres wdrożenia dyrektywy 2023/2225.

		poczucie bezpieczeństwa wśród klientów i oferują produkty kredytowe dopasowane do ich potrzeb. Uzyskane już efekty, jakim jest między innymi przyrost liczby klientów sektora, są wynikiem rozwoju nowoczesnych produktów, technologii oraz rzetelnego podejścia do całego procesu udzielania pożyczek i oceny zdolności kredytowej. Dalszy rozwój sektora jest jednak znacznie utrudniony z powodu zapisów dotyczących finansowania działalności instytucji pożyczkowych, z którymi sektor funkcjonuje od 18 grudnia 2022 r., tj. od wprowadzenia przepisu art. 59ca aktualnie obowiązującej ustawy o kredycie konsumenckim. Zdaniem ZPF, zakazanie finansowania instytucji pożyczkowych przez emisję obligacji lub innych instrumentów dłużnych jest niechlubnym ewenementem regulacyjnym. Przepisy art. 59ca UKK i projektowany art. 97 są niezrozumiałym przejawem dyskryminacji tych podmiotów rynku finansowego. Ustawodawca wprowadził zapis, którego odpowiednika – na rynku finansowym – nie sposób znaleźć i uczynił to bez uzasadnienia, które pozwalałoby na weryfikację <i>ratio legis</i> zmiany. Sektor instytucji pożyczkowych jest pełnoprawnym elementem rynku finansowego, firmy prowadzą działalność gospodarczą jak każde inne podmioty na rynku finansowym, a tylko wobec nich utrzymywany jest zakaz finansowania się z wielu źródeł, do których dostęp mają inne sektory. Takie podejście do finansowania krajowych instytucji pożyczkowych obniża ich konkurencyjność także względem podmiotów zagranicznych, które mają dostęp do tańszego i szerszego źródła finansowania. Interpretacja treści przepisu art. 59ca UKK od początku jego wejścia w życie budziła liczne wątpliwości. Wskazujemy, iż dostrzegamy konieczność podjęcia działań zmierzających do zmiany treści zapisu, gdyż jego dalsze funkcjonowanie w praktyce działalności instytucji pożyczkowych może spowodować nieodwracalne skutki, zmierzające do	

			ich likwidacji z powodu braku dostępu do źródeł finansowania swojej działalności. Zdaniem ZPF, racjonalne jest dopuszczenie możliwości finansowania instytucji pożyczkowych poprzez emisje obligacji skierowanych wyłącznie do inwestorów instytucjonalnych (czyli z wyłączeniem oferty skierowanej do inwestorów indywidualnych) lub do podmiotów, którzy według testu MiFID są zakwalifikowani jako inwestorzy doświadczeni. Instytucje (i podmioty) te mają możliwość dokonania dokładnej analizy ryzyka emitenta, co zapobiega transferowi ryzyka kredytowego na podmioty niebędące w stanie dokonać analizy składników ryzyka danego emitenta. Emitentem takich obligacji mogłaby być sama instytucja pożyczkowa lub podmiot powiązany z nią, udzielający instytucji pożyczkowej wsparcia finansowego ze środków pochodzących z takiej emisji. Analogicznie dopuszczalna powinna być możliwość finansowania instytucji pożyczkowej przez podmiot powiązany, również ze środków pochodzących z obligacji emitowanych do inwestorów instytucjonalnych (przez ten podmiot powiązany). Mając wszystko powyższe na uwadze wskazujemy, iż prace legislacyjne powinny zmierzać do zmiany projektowanego art. 97 i skorelowania treści przepisów dotyczących sytuacji prawnej w zakresie finansowania działalności pożyczkowej z sytuacją innych podmiotów rynku finansowego, które tak restrykcyjnych przepisów nie posiadają. Pragniemy ponownie zauważyć, że zapisy dotyczące finansowania udzielania kredytów konsumenckich przez instytucje pożyczkowe są zapisami bez precedensu i bez stosowanego odpowiednika w innych przepisach dotyczących podmiotów rynku finansowego. Stawia to	

		instytucje pożyczkowe w oczywisty sposób na gorszej pozycji względem innych uczestników tego rynku. Ponadto, postulat zmiany treści projektowanego art. 97 wpisuje się w szeroko komentowaną i aprobowaną przez stronę rządową, deregulację działalności gospodarczej. Trudno sobie wyobrazić bardziej modelową deregulację na rynku instytucji pożyczkowych niż dopuszczenie możliwości finansowania działalności ze źródeł, z których korzystają wszystkie inne podmioty rynku finansowego. Propozycja zapisu: 1) art. 97 otrzymuje brzmienie: „Art. 97. <i>1. Instytucja pożyczkowa nie może finansować swojej działalności w sposób polegający na gromadzeniu środków pieniężnych innych osób fizycznych, osób prawnych lub jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej pod tytułem zwrotnym, z zastrzeżeniem art. 97a.</i> <i>2. Instytucja pożyczkowa nie może finansować swojej działalności ze źródeł nieudokumentowanych.”</i> 1) po art. 97 dodaje się art. 97a w brzmieniu: „Art. 97a. <i>1. Instytucja pożyczkowa może finansować swoją działalność środkami zgromadzonymi pod tytułem zwrotnym w postaci:</i> <i>1) emisji obligacji, obejmowanych przez klientów profesjonalnych, w rozumieniu art. 3 pkt 39b lit. a-m ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi;</i> <i>2) emisji obligacji, obejmowanych przez klientów profesjonalnych, w rozumieniu art. 3 pkt 39b lit. n ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi, jeżeli wartość nominalna obligacji nie jest mniejsza niż 400 000 zł lub równowartość tej kwoty wyrażona w innej</i>	

		walucie, ustalona przy zastosowaniu średniego kursu tej waluty ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski w dniu podjęcia decyzji emitenta o emisji; 3) pożyczek od podmiotów powiązanych albo wspólników lub akcjonariuszy instytucji pożyczkowej, którzy jednocześnie nie spełniają przesłanek, o których mowa w pkt 4, posiadających bezpośrednio lub pośrednio co najmniej 10% udziałów lub akcji w tej instytucji pożyczkowej, pod warunkiem, że podmiot udzielający pożyczki złoży instytucji pożyczkowej pisemne oświadczenie, że środki przeznaczone na udzielenie pożyczki nie pochodzą bezpośrednio od osób fizycznych gromadzonych pod tytułem zwrotnym, z wyłączeniem klientów profesjonalnych, w rozumieniu art. 3 pkt 39b lit. a-n ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi; 4) kredytów lub pożyczek od podmiotów, o których mowa w art. 3 pkt 39b lit. a–n ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi; 5) pożyczek od osób fizycznych, osób prawnych lub jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej innych niż wymienione w pkt 3 i 4 pod warunkiem, że: a) minimalna kwota pożyczki, od jednego pożyczkodawcy wynosi 600 000 zł lub równowartość tej kwoty wyrażoną w innej walucie, ustaloną przy zastosowaniu średniego kursu tej waluty ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski w dniu zawarcia umowy pożyczki, b) podmiot udzielający pożyczki złoży instytucji pożyczkowej pisemne oświadczenie, że środki przeznaczone na udzielenie pożyczki nie pochodzą bezpośrednio od osób fizycznych gromadzonych pod tytułem zwrotnym, z wyłączeniem klientów profesjonalnych, w rozumieniu art. 3 pkt 39b lit. a-n ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi.	

			2. Zawarcie umowy nabycia obligacji przez podmiot, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, wymaga pośrednictwa firmy inwestycyjnej. 3. Oświadczenia, o których mowa w ust. 1 pkt 3 i 5, składa się pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń. Składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.”. Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń” Propozycja przepisu przejściowego: „1. Do obligacji wyemitowanych przed dniem wejścia w życie ustawy lub będących w procesie emisji w dniu wejścia w życie ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe. Finansowanie działalności przez instytucję pożyczkową, na podstawie umów lub innych stosunków prawnych zawartych przed dniem wejścia w życie ustawy, odbywać się może na podstawie przepisów dotychczasowych.”	
602.	Art. 97	Izba Gospodarki Elektronicznej	Postulujemy umieszczenie w przepisach zmian uzgodnionych w ramach konsultacji z Komisją Nadzoru Finansowego do aktualnej wersji ustawy o kredycie konsumenckim, tj.: 2) po art. 59ca dodaje się art. 59caa w brzmieniu: „Art. 59caa. 1. Instytucja pożyczkowa może finansować swoją działalność środkami zgromadzonymi pod tytułem zwrotnym w postaci: 1) emisji obligacji, obejmowanych przez klientów profesjonalnych, w rozumieniu art. 3 pkt 39b lit. a-m ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi; 2) emisji obligacji, obejmowanych przez klientów profesjonalnych, w rozumieniu art. 3 pkt 39b lit. n ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi, jeżeli	Uwaga wyjaśniona. Propozycja wykracza poza zakres wdrożenia dyrektywy 2023/2225.

		wartość nominalna obligacji nie jest mniejsza niż 400 000 zł lub równowartość tej kwoty wyrażona w innej walucie, ustalona przy zastosowaniu średniego kursu tej waluty ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski w dniu podjęcia decyzji emitenta o emisji; 3) pożyczek od podmiotów powiązanych albo wspólników lub akcjonariuszy instytucji pożyczkowej, którzy jednocześnie nie spełniają przesłanek, o których mowa w pkt 4, posiadających bezpośrednio lub pośrednio co najmniej 10% udziałów lub akcji w tej instytucji pożyczkowej, pod warunkiem, że podmiot udzielający pożyczki złoży instytucji pożyczkowej pisemne oświadczenie, że środki przeznaczone na udzielenie pożyczki nie pochodzą bezpośrednio od osób fizycznych gromadzonych pod tytułem zwrotnym, z wyłączeniem klientów profesjonalnych, w rozumieniu art. 3 pkt 39b lit. a-n ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi; 4) kredytów lub pożyczek od podmiotów, o których mowa w art. 3 pkt 39b lit. a–n ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi; 5) pożyczek od osób fizycznych, osób prawnych lub jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej innych niż wymienione w pkt 3 i 4 pod warunkiem, że: a) minimalna kwota pożyczki, od jednego pożyczkodawcy wynosi 600 000 zł lub równowartość tej kwoty wyrażoną w innej walucie, ustaloną przy zastosowaniu średniego kursu tej waluty ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski w dniu zawarcia umowy pożyczki, b) podmiot udzielający pożyczki złoży instytucji pożyczkowej pisemne oświadczenie, że środki przeznaczone na udzielenie pożyczki nie	

			pochodzą bezpośrednio od osób fizycznych gromadzonych pod tytułem zwrotnym, z wyłączeniem klientów profesjonalnych, w rozumieniu art. 3 pkt 39b lit. a-n ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowym. 2. Obligacje, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2 mogą być nabyte wyłącznie przez klientów profesjonalnych, w rozumieniu art. 3 pkt 39b lit. a-n ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi. 3. Zawarcie umowy nabycia obligacji przez podmiot, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, wymaga pośrednictwa firmy inwestycyjnej. 5. Oświadczenia, o których mowa w ust. 1 pkt 3 i 5, składa się pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń. Składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.”. Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń. Propozycja przepisu przejściowego: 1. Do obligacji wyemitowanych przed dniem wejścia w życie ustawy lub będących w procesie emisji w dniu wejścia w życie ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe. Finansowanie działalności przez instytucję pożyczkową, na podstawie umów lub innych stosunków prawnych zawartych przed dniem wejścia w życie ustawy, odbywać się może na podstawie przepisów dotychczasowych. Zmiany pozwalają na emisje obligacji, zarówno na poziomie instytucji kredytowej, jak i jej grupy kapitałowej, skierowane do inwestorów profesjonalnych (klientów profesjonalnych w rozumieniu Ustawy o obrocie instrumentami finansowymi/ dyrektywy MiFID II)	
603.	Art. 97	Konfederacja Lewiatan	Należy całkowicie przebudować analizowany przepis: projektowany art. 97 nie ma ani sektorowego, ani systemowego uzasadnienia. Zaproponowane niżej zmiany pozwalają przede wszystkim na emisje	Uwaga wyjaśniona. Propozycja wykracza poza

		obligacji, zarówno na poziomie instytucji kredytowej, jak i jej grupy kapitałowej, skierowane do inwestorów profesjonalnych (klientów profesjonalnych w rozumieniu ustawy o obrocie instrumentami finansowymi/ dyrektywy MiFID II). Były przedmiotem debat i konsultacji. Art. 97 powinien odpowiadać kształtowi i treści zmianom już dotychczas wypracowanym na gruncie obecnej ustawy w poniższym brzmieniu: „2) po art. 59ca dodaje się art. 59caa w brzmieniu: „Art. 59caa. 1. Instytucja pożyczkowa może finansować swoją działalność środkami zgromadzonymi pod tytułem zwrotnym w postaci: 1) emisji obligacji, obejmowanych przez klientów profesjonalnych, w rozumieniu art. 3 pkt 39b lit. a-m ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi; 2) emisji obligacji, obejmowanych przez klientów profesjonalnych, w rozumieniu art. 3 pkt 39b lit. n ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi, jeżeli wartość nominalna obligacji nie jest mniejsza niż 400 000 zł lub równowartość tej kwoty wyrażona w innej walucie, ustalona przy zastosowaniu średniego kursu tej waluty ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski w dniu podjęcia decyzji emitenta o emisji; 3) pożyczek od podmiotów powiązanych albo wspólników lub akcjonariuszy instytucji pożyczkowej, którzy jednocześnie nie spełniają przesłanek, o których mowa w pkt 4, posiadających bezpośrednio lub pośrednio co najmniej 10% udziałów lub akcji w tej instytucji pożyczkowej, pod warunkiem, że podmiot udzielający pożyczki złoży instytucji pożyczkowej pisemne oświadczenie, że środki przeznaczone na udzielenie pożyczki nie pochodzą bezpośrednio od osób fizycznych gromadzonych pod tytułem zwrotnym, z wyłączeniem klientów profesjonalnych, w rozumieniu art. 3 pkt 39b lit. a-n ustawy z dnia 29	zakres wdrożenia dyrektywy 2023/2225.

			lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi; 4) kredytów lub pożyczek od podmiotów, o których mowa w art. 3 pkt 39b lit. a–n ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi; 5) pożyczek od osób fizycznych, osób prawnych lub jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej innych niż wymienione w pkt 3 i 4 pod warunkiem, że: a) minimalna kwota pożyczki, od jednego pożyczkodawcy wynosi 600 000 zł lub równowartość tej kwoty wyrażoną w innej walucie, ustaloną przy zastosowaniu średniego kursu tej waluty ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski w dniu zawarcia umowy pożyczki, b) podmiot udzielający pożyczki złoży instytucji pożyczkowej pisemne oświadczenie, że środki przeznaczone na udzielenie pożyczki nie pochodzą bezpośrednio od osób fizycznych gromadzonych pod tytułem zwrotnym, z wyłączeniem klientów profesjonalnych, w rozumieniu art. 3 pkt 39b lit. a–n ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowym. 2. Obligacje, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2 mogą być nabyte wyłącznie przez klientów profesjonalnych, w rozumieniu art. 3 pkt 39b lit. a–n ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi. 3. Zawarcie umowy nabycia obligacji przez podmiot, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, wymaga pośrednictwa firmy inwestycyjnej. 5. Oświadczenia, o których mowa w ust. 1 pkt 3 i 5, składa się pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń. Składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.”. Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń.	

			Propozycja przepisu przejściowego: 1. Do obligacji wyemitowanych przed dniem wejścia w życie ustawy lub będących w procesie emisji w dniu wejścia w życie ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe. Finansowanie działalności przez instytucję pożyczkową, na podstawie umów lub innych stosunków prawnych zawartych przed dniem wejścia w życie ustawy, odbywać się może na podstawie przepisów dotychczasowych”	
604.	Art. 97	Federacja Przedsiębiorców Polskich	Postulujemy umieszczenie w przepisach zmian uzgodnionych w ramach konsultacji z Komisją Nadzoru Finansowego do aktualnej wersji ustawy o kredycie konsumenckim, tj.: 2) po art. 59ca dodaje się art. 59caa w brzmieniu: „Art. 59caa. 1. Instytucja pożyczkowa może finansować swoją działalność środkami zgromadzonymi pod tytułem zwrotnym w postaci: 1) emisji obligacji, obejmowanych przez klientów profesjonalnych, w rozumieniu art. 3 pkt 39b lit. a-m ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi; 2) emisji obligacji, obejmowanych przez klientów profesjonalnych, w rozumieniu art. 3 pkt 39b lit. n ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi, jeżeli wartość nominalna obligacji nie jest mniejsza niż 400 000 zł lub równowartość tej kwoty wyrażona w innej walucie, ustalona przy zastosowaniu średniego kursu tej waluty ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski w dniu podjęcia decyzji emitenta o emisji; 3) pożyczek od podmiotów powiązanych albo wspólników lub akcjonariuszy instytucji pożyczkowej, którzy jednocześnie nie spełniają przesłanek, o których mowa w pkt 4, posiadających bezpośrednio lub pośrednio co najmniej 10% udziałów lub akcji w tej instytucji pożyczkowej, pod warunkiem, że podmiot udzielający pożyczki złoży instytucji pożyczkowej pisemne oświadczenie, że środki przeznaczone na udzielenie pożyczki nie pochodzą bezpośrednio od osób fizycznych	Uwaga wyjaśniona. Propozycja wykracza poza zakres wdrożenia dyrektywy 2023/2225.

		gromadzonych pod tytułem zwrotnym, z wyłączeniem klientów profesjonalnych, w rozumieniu art. 3 pkt 39b lit. a-n ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi; 4) kredytów lub pożyczek od podmiotów, o których mowa w art. 3 pkt 39b lit. a–n ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi; 5) pożyczek od osób fizycznych, osób prawnych lub jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej innych niż wymienione w pkt 3 i 4 pod warunkiem, że: a) minimalna kwota pożyczki, od jednego pożyczkodawcy wynosi 600 000 zł lub równowartość tej kwoty wyrażoną w innej walucie, ustaloną przy zastosowaniu średniego kursu tej waluty ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski w dniu zawarcia umowy pożyczki, b) podmiot udzielający pożyczki złoży instytucji pożyczkowej pisemne oświadczenie, że środki przeznaczone na udzielenie pożyczki nie pochodzą bezpośrednio od osób fizycznych gromadzonych pod tytułem zwrotnym, z wyłączeniem klientów profesjonalnych, w rozumieniu art. 3 pkt 39b lit. a-n ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowym. 2. Obligacje, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2 mogą być nabyte wyłącznie przez klientów profesjonalnych, w rozumieniu art. 3 pkt 39b lit. a-n ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi. 3. Zawarcie umowy nabycia obligacji przez podmiot, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, wymaga pośrednictwa firmy inwestycyjnej. 5. Oświadczenia, o których mowa w ust. 1 pkt 3 i 5, składa się pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń. Składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.”. Klauzula ta zastępuje pouczenie	

		organu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń. Propozycja przepisu przejściowego: 1. Do obligacji wyemitowanych przed dniem wejścia w życie ustawy lub będących w procesie emisji w dniu wejścia w życie ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe. Finansowanie działalności przez instytucję pożyczkową, na podstawie umów lub innych stosunków prawnych zawartych przed dniem wejścia w życie ustawy, odbywać się może na podstawie przepisów dotychczasowych. Zmiany pozwalają na emisję obligacji, zarówno na poziomie instytucji kredytowej, jak i jej grupy kapitałowej, skierowane do inwestorów profesjonalnych (klientów profesjonalnych w rozumieniu Ustawy o obrocie instrumentami finansowymi/ dyrektywy MiFID II) Zaproponowana regulacja finansowania działalności przez instytucje pożyczkowe kopiuje obecnie obowiązujące regulacje, które zostały już wielokrotnie zakwestionowane jako nadmiernie ograniczające, tak przez podmioty sektora jak i Komisję Nadzoru Finansowego. Wydaje się, że w zakresie finansowania działalności przede wszystkim powinno zostać dodana możliwość finansowania poprzez emisję obligacji (przynajmniej wydaje się, że osiągnięto konsensus co do obligacji oferowanych do podmiotów profesjonalnych. Odpowiednie zmiany były już konsultowane w poprzednim projekcie zmiany do obowiązującej ustawy o kredycie konsumenckim. Celowe jest uwzględnienie tamtych ustaleń i wprowadzenie ich do art. 97 projektu. Projekt określa również zasady finansowania firm pożyczkowych. Art. 97 Projektu jest tożsamy z obecnie obowiązującym art. 59ca – rozumiemy i popieramy intencję stojącą za tą regulacją, czyli ochronę środków publicznych poprzez zakaz finansowania działalności pożyczkowej z depozytów lub zbiorów publicznych. Niemniej, obecne brzmienie tego przepisu, w szczególności niemal całkowity zakaz finansowania poprzez emisję obligacji, jest rozwiązaniem	

			niedostosowanym do obecnych realiów gospodarczych. W praktyce odcina ono legalnie działające i nadzorowane instytucje od standardowych, bezpiecznych metod pozyskiwania kapitału na profesjonalnym rynku, co hamuje ich rozwój, ogranicza konkurencję i osłabia pozycję polskiego sektora fintech w Europie. Proponujemy doprecyzowanie tych zasad tak, aby zachowując fundamentalną ochronę środków konsumentów, jednocześnie umożliwić instytucjom pożyczkowym dostęp do stabilnego, profesjonalnego finansowania. W tym celu postulujemy dodanie nowego art. 97a, który stworzyłby jasny, pozytywny katalog dozwolonych źródeł finansowania. Nasza propozycja zakłada w szczególności umożliwienie instytucjom pożyczkowym pozyskiwania kapitału poprzez: • Emisję obligacji kierowanych wyłącznie do klientów profesjonalnych, w rozumieniu ustawy o obrocie instrumentami finansowymi; • Pożyczki od podmiotów powiązanych, akcjonariuszy lub wspólników; • Kredyty i pożyczki od innych instytucji finansowych (np. banków, funduszy inwestycyjnych); • Pożyczki o wysokiej wartości jednostkowej (np. minimum 600 000 zł) od innych podmiotów. Wraz z powyższym postulujemy wprowadzenie dodatkowego zabezpieczenia w postaci wymogu składania oświadczeń o pochodzeniu środków, co zagwarantuje, że kapitał nie pochodzi z niedozwolonej zbiórki publicznej. Zmiany te, w powiązaniu z obecnymi uprawnieniami nadzorczymi KNF określonymi w art. 116 Projektu, tworzą spójny i bezpieczny system. Proponowane zmiany są warunkiem koniecznym dla budowania konkurencyjności i innowacyjności polskiego sektora finansowego. Poprzez stworzenie jasnych i przewidywalnych ram prawnych, usuną	

		obecne wątpliwości interpretacyjne, zwiększając tym samym atrakcyjność inwestycyjną i otwierając krajowym firmom dostęp do profesjonalnego kapitału na europejskim poziomie. Co najważniejsze, ten krok w stronę modernizacji rynku odbyłby się bez jakiegokolwiek uszczerbku dla fundamentalnej zasady ochrony nieprofesjonalnych uczestników rynku, która pozostaje nienaruszona. Poniżej treść proponowanego brzmienia przepisu (po konsultacjach z KNF): „1) art. 59ca otrzymuje brzmienie: „Art. 59ca. 1. Instytucja pożyczkowa nie może finansować swojej działalności w sposób polegający na gromadzeniu środków pieniężnych innych osób fizycznych, osób prawnych lub jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej pod tytułem zwrotnym, z zastrzeżeniem art. 59caa. 2. Instytucja pożyczkowa nie może finansować swojej działalności ze źródeł nieudokumentowanych. 2) po art. 59ca dodaje się art. 59caa i 59cab w brzmieniu: „Art. 59caa. 1. Instytucja pożyczkowa może finansować swoją działalność środkami zgromadzonymi pod tytułem zwrotnym w postaci: 1) emisji obligacji, których emitentem jest ta instytucja pożyczkowa, obejmowanych przez klientów profesjonalnych, w rozumieniu art. 3 pkt 39b lit. a-m ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi; 2) emisji obligacji, których emitentem jest ta instytucja pożyczkowa, obejmowanych przez klientów profesjonalnych, w rozumieniu art. 3 pkt 39b lit. n ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi, jeżeli wartość nominalna obligacji nie jest mniejsza niż 400 000 zł lub równowartość tej kwoty wyrażona w innej walucie, ustalona przy zastosowaniu średniego kursu tej waluty ogłaszanego przez	

			Narodowy Bank Polski w dniu podjęcia decyzji emitenta o emisji; 3) pożyczek od podmiotów powiązanych albo wspólników lub akcjonariuszy instytucji pożyczkowej, którzy jednocześnie nie spełniają przesłanek, o których mowa w pkt 4, posiadających bezpośrednio lub pośrednio co najmniej 10% udziałów lub akcji w tej instytucji pożyczkowej, pod warunkiem, że podmiot udzielający pożyczki złoży instytucji pożyczkowej pisemne oświadczenie, że środki przeznaczone na udzielenie pożyczki nie pochodzą bezpośrednio od osób fizycznych gromadzonych pod tytułem zwrotnym, z wyłączeniem klientów profesjonalnych, w rozumieniu art. 3 pkt 39b lit. a-n ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi; 4) kredytów lub pożyczek od podmiotów, o których mowa w art. 3 pkt 39b lit. a–n ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi; 5) pożyczek od osób fizycznych, osób prawnych lub jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej innych niż wymienione w pkt 3 i 4 pod warunkiem, że: a) minimalna kwota pożyczki, od jednego pożyczkodawcy wynosi 600 000 zł lub równowartość tej kwoty wyrażoną w innej walucie, ustaloną przy zastosowaniu średniego kursu tej waluty ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski w dniu zawarcia umowy pożyczki, b) podmiot udzielający pożyczki złoży instytucji pożyczkowej pisemne oświadczenie, że środki przeznaczone na udzielenie pożyczki nie pochodzą bezpośrednio od osób fizycznych gromadzonych pod tytułem zwrotnym, z wyłączeniem klientów profesjonalnych, w rozumieniu art. 3 pkt 39b lit. a-n ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowym. 2. Obligacje, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2 mogą być nabyte wyłącznie przez klientów	

			profesjonalnych, w rozumieniu art. 3 pkt 39b lit. a-n ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi. 3. Zawarcie umowy nabycia obligacji przez podmiot, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, wymaga pośrednictwa firmy inwestycyjnej. 4. Oświadczenia, o których mowa w ust. 1 pkt 3 i 5, składa się pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń. Składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.”. Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń.” Propozycja przepisu przejściowego: 1. Do obligacji wyemitowanych przed dniem wejścia w życie ustawy lub będących w procesie emisji w dniu wejścia w życie ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe. Finansowanie działalności przez instytucję pożyczkową, na podstawie umów lub innych stosunków prawnych zawartych przed dniem wejścia w życie ustawy, odbywać się może na podstawie przepisów dotychczasowych.”	
605.	art. 97	Związek Pracodawców Business Centre Club	Sektor pożyczkowy, mimo, że wciąż stanowiący zaledwie niewielką część rynku kredytowego w Polsce, przez ostatnie lata przeszedł olbrzymią transformację, samoregulację, rozliczne kontrole i dokłada najwyższych starań w celu budowania pozytywnych relacji ze swoimi klientami konsumentami. Instytucje pożyczkowe profesjonalnie budują poczucie bezpieczeństwa wśród klientów i oferują produkty kredytowe dopasowane do ich potrzeb. Uzyskane już efekty, jakim jest między innymi przyrost liczby klientów sektora, są wynikiem rozwoju nowoczesnych produktów, technologii oraz rzetelnego podejścia do całego procesu udzielania pożyczek i oceny zdolności kredytowej. Dalszy rozwój sektora jest jednak znacznie utrudniony z powodu zapisów dotyczących finansowania działalności instytucji	Uwaga wyjaśniona. Propozycja wykracza poza zakres wdrożenia dyrektywy 2023/2225.

		pożyczkowych, z którymi sektor funkcjonuje od 18 grudnia 2022 r., tj. od wprowadzenia przepisu art. 59ca aktualnie obowiązującej ustawy o kredycie konsumenckim. Zakazanie finansowania instytucji pożyczkowych przez emisję obligacji lub innych instrumentów dłużnych jest niechlubnym ewenementem regulacyjnym. Przepisy art. 59ca UKK i projektowany art. 97 są niezrozumiałym przejawem dyskryminacji tych podmiotów rynku finansowego. Ustawodawca wprowadził zapis, którego odpowiednika – na rynku finansowym – nie sposób znaleźć i uczynił to bez uzasadnienia, które pozwalałoby na weryfikację ratio legis zmiany. Sektor instytucji pożyczkowych jest pełnoprawnym elementem rynku finansowego, firmy prowadzą działalność gospodarczą jak każde inne podmioty na rynku finansowym, a tylko wobec nich utrzymywany jest zakaz finansowania się z wielu źródeł, do których dostęp mają inne sektory. Takie podejście do finansowania krajowych instytucji pożyczkowych obniża ich konkurencyjność także względem podmiotów zagranicznych, które mają dostęp do tańszego i szerszego źródła finansowania. Interpretacja treści przepisu art. 59ca UKK od początku jego wejścia w życie budziła liczne wątpliwości. Wskazujemy, iż dostrzegamy konieczność podjęcia działań zmierzających do zmiany treści zapisu, gdyż jego dalsze funkcjonowanie w praktyce działalności instytucji pożyczkowych może spowodować nieodwracalne skutki, zmierzające do ich likwidacji z powodu braku dostępu do źródeł finansowania swojej działalności. Racjonalne jest dopuszczenie możliwości finansowania instytucji pożyczkowych poprzez emisje obligacji skierowanych wyłącznie do inwestorów instytucjonalnych (czyli z wyłączeniem oferty skierowanej do inwestorów indywidualnych) lub do podmiotów, którzy według testu MiFID są zakwalifikowani jako inwestorzy doświadczeni. Instytucje (i podmioty) te mają możliwość dokonania dokładnej analizy ryzyka emitenta, co zapobiega transferowi ryzyka kredytowego na podmioty	

		niebędące w stanie dokonać analizy składników ryzyka danego emitenta. Emitentem takich obligacji mogłaby być sama instytucja pożyczkowa lub podmiot powiązany z nią, udzielający instytucji pożyczkowej wsparcia finansowego ze środków pochodzących z takiej emisji. Analogicznie dopuszczalna powinna być możliwość finansowania instytucji pożyczkowej przez podmiot powiązany, również ze środków pochodzących z obligacji emitowanych do inwestorów instytucjonalnych (przez ten podmiot powiązany). Mając wszystko powyższe na uwadze wskazujemy, iż prace legislacyjne powinny zmierzać do zmiany projektowanego art. 97 i skorelowania treści przepisów dotyczących sytuacji prawnej w zakresie finansowania działalności pożyczkowej z sytuacją innych podmiotów rynku finansowego, którzy tak restrykcyjnych przepisów nie posiadają. Pragniemy ponownie zauważyć, że zapisy dotyczące finansowania udzielania kredytów konsumenckich przez instytucje pożyczkowe są zapisami bez precedensu i bez stosowanego odpowiednika w innych przepisach dotyczących podmiotów rynku finansowego. Stawia to instytucje pożyczkowe w oczywisty sposób na gorszej pozycji względem innych uczestników tego rynku. Ponadto, postulat zmiany treści projektowanego art. 97 wpisuje się w szeroko komentowaną i aprobowaną przez stronę rządową, deregulację działalności gospodarczej. Trudno sobie wyobrazić bardziej modelową deregulację na rynku instytucji pożyczkowych niż dopuszczenie możliwości finansowania działalności ze źródeł, z których korzystają wszystkie inne podmioty rynku finansowego. Propozycja zapisu: 1) art. 97 otrzymuje brzmienie: „Art. 97. 1. Środki przeznaczane na udzielanie kredytów konsumenckich przez instytucje	

		pożyczkowe nie mogą pochodzić z działalności polegającej na gromadzeniu środków pieniężnych innych osób fizycznych, osób prawnych lub jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej, w tym z emisji obligacji lub innych instrumentów dłużnych oraz ze źródeł nieudokumentowanych, z zastrzeżeniem art. 97a.” 1) po art. 97 dodaje się art. 97a w brzmieniu: „Art. 97a. 1. Instytucja pożyczkowa może finansować swoją działalność środkami zgromadzonymi pod tytułem zwrotnym w postaci: 1) emisji obligacji, obejmowanych przez klientów profesjonalnych, w rozumieniu art. 3 pkt 39b lit. a-m ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi; 2) emisji obligacji, obejmowanych przez klientów profesjonalnych, w rozumieniu art. 3 pkt 39b lit. n ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi, jeżeli wartość nominalna obligacji nie jest mniejsza niż 400 000 zł lub równowartość tej kwoty wyrażona w innej walucie, ustalona przy zastosowaniu średniego kursu tej waluty ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski w dniu podjęcia decyzji emitenta o emisji; 3) pożyczek od podmiotów powiązanych albo wspólników lub akcjonariuszy instytucji pożyczkowej, którzy jednocześnie nie spełniają przesłanek, o których mowa w pkt 4, posiadających bezpośrednio lub pośrednio co najmniej 10% udziałów lub akcji w tej instytucji pożyczkowej, pod warunkiem, że podmiot udzielający pożyczki złoży instytucji pożyczkowej pisemne oświadczenie, że środki przeznaczone na udzielenie pożyczki nie pochodzą bezpośrednio od osób fizycznych gromadzonych pod tytułem zwrotnym, z wyłączeniem klientów profesjonalnych, w rozumieniu art. 3 pkt 39b lit. a-n ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi; 4) kredytów lub pożyczek od podmiotów, o których mowa w art. 3 pkt 39b lit. a–n ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami	

			finansowymi; 5) pożyczek od osób fizycznych, osób prawnych lub jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej innych niż wymienione w pkt 3 i 4 pod warunkiem, że: a) minimalna kwota pożyczki, od jednego pożyczkodawcy wynosi 600 000 zł lub równowartość tej kwoty wyrażoną w innej walucie, ustaloną przy zastosowaniu średniego kursu tej waluty ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski w dniu zawarcia umowy pożyczki, b) podmiot udzielający pożyczki złoży instytucji pożyczkowej pisemne oświadczenie, że środki przeznaczone na udzielenie pożyczki nie pochodzą bezpośrednio od osób fizycznych gromadzonych pod tytułem zwrotnym, z wyłączeniem klientów profesjonalnych, w rozumieniu art. 3 pkt 39b lit. a-n ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowym. 2. Obligacje, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2 mogą być nabyte wyłącznie przez klientów profesjonalnych, w rozumieniu art. 3 pkt 39b lit. a-n ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi. 3. Zawarcie umowy nabycia obligacji przez podmiot, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, wymaga pośrednictwa firmy inwestycyjnej. 4. Oświadczenia, o których mowa w ust. 1 pkt 3 i 5, składa się pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń. Składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.”. Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń” Propozycja przepisu przejściowego: „1. Do obligacji wyemitowanych przed dniem wejścia w życie ustawy lub będących w procesie emisji w dniu wejścia w życie ustawy stosuje	

			się przepisy dotychczasowe. Finansowanie działalności przez instytucję pożyczkową, na podstawie umów lub innych stosunków prawnych zawartych przed dniem wejścia w życie ustawy, odbywać się może na podstawie przepisów dotychczasowych.”	
606.	Art. 97	Związek Pracodawców Branży Internetowej IAB Polska	1. Instytucja pożyczkowa może finansować swoją działalność środkami zgromadzonymi pod tytułem zwrotnym w postaci: 1) emisji obligacji, obejmowanych przez klientów profesjonalnych, w rozumieniu art. 3 pkt 39b lit. a-m ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi; 2) emisji obligacji, obejmowanych przez klientów profesjonalnych, w rozumieniu art. 3 pkt 39b lit. n ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi, jeżeli wartość nominalna obligacji nie jest mniejsza niż 400 000 zł lub równowartość tej kwoty wyrażona w innej walucie, ustalona przy zastosowaniu średniego kursu tej waluty ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski w dniu podjęcia decyzji emitenta o emisji; 3) pożyczek od podmiotów powiązanych albo wspólników lub akcjonariuszy instytucji pożyczkowej, którzy jednocześnie nie spełniają przesłanek, o których mowa w pkt 4, posiadających bezpośrednio lub pośrednio co najmniej 10% udziałów lub akcji w tej instytucji pożyczkowej, pod warunkiem, że podmiot udzielający pożyczki złoży instytucji pożyczkowej pisemne oświadczenie, że środki przeznaczone na udzielenie pożyczki nie pochodzą bezpośrednio od osób fizycznych gromadzonych pod tytułem zwrotnym, z wyłączeniem klientów profesjonalnych, w rozumieniu art. 3 pkt 39b lit. a-n ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi; 4) kredytów lub pożyczek od podmiotów, o których mowa w art. 3 pkt 39b lit. a–n ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi; 5) pożyczek od osób fizycznych, osób prawnych lub jednostek	Uwaga wyjaśniona. Propozycja wykracza poza zakres wdrożenia dyrektywy 2023/2225.

		organizacyjnych niemających osobowości prawnej innych niż wymienione w pkt 3 i 4 pod warunkiem, że: a) minimalna kwota pożyczki, od jednego pożyczkodawcy wynosi 600 000 zł lub równowartość tej kwoty wyrażoną w innej walucie, ustaloną przy zastosowaniu średniego kursu tej waluty ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski w dniu zawarcia umowy pożyczki, b) podmiot udzielający pożyczki złoży instytucji pożyczkowej pisemne oświadczenie, że środki przeznaczone na udzielenie pożyczki nie pochodzą bezpośrednio od osób fizycznych gromadzonych pod tytułem zwrotnym, z wyłączeniem klientów profesjonalnych, w rozumieniu art. 3 pkt 39b lit. a-n ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowym. 2. Obligacje, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2 mogą być nabyte wyłącznie przez klientów profesjonalnych, w rozumieniu art. 3 pkt 39b lit. a-n ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi. 3. Zawarcie umowy nabycia obligacji przez podmiot, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, wymaga pośrednictwa firmy inwestycyjnej. 4.. Oświadczenia, o których mowa w ust. 1 pkt 3 i 5, składa się pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń. Składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.”. Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń. Propozycja przepisu przejściowego: 1. Do obligacji wyemitowanych przed dniem wejścia w życie ustawy lub będących w procesie emisji w dniu wejścia w życie ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe. Finansowanie działalności przez instytucję pożyczkową, na podstawie umów lub innych stosunków prawnych zawartych przed dniem wejścia w życie ustawy, odbywać się może na	

			podstawie przepisów dotychczasowych. Postulujemy umieszczenie w przepisach zmian uzgodnionych w ramach konsultacji z Komisją Nadzoru Finansowego do aktualnej wersji Ustawy o kredycie konsumenckim. Zmiany pozwalają na emisję obligacji, zarówno na poziomie instytucji kredytowej, jak i jej grupy kapitałowej, skierowane do inwestorów profesjonalnych (klientów profesjonalnych w rozumieniu Ustawy o obrocie instrumentami finansowymi/ dyrektywy MiFID II).	
607.	Art. 101 i 103	Federacja Przedsiębiorców Polskich	Należy doprecyzować, czy ten wymóg rejestracji stanowi uzupełnienie istniejących ram licencjonowania/rejestracji dla kredytodawców w Polsce, czy też je zastępuje.	Uwaga wyjaśniona. Przepisy zmodyfikowano. Rejestracja wg zasad przewidzianych w tym przepisie dotyczy podmiotów, które nie są instytucjami kredytowymi ani pożyczkowymi, zaś dyr. 2023/2225 wymaga ich rejestracji.
608.	Art. 101 i 103	Związek Przedsiębiorców i Pracodawców (ZPP)	W dalszej kolejności mamy zastrzeżenia względem zapisów zawartych w art. 101 i 103 odwołujących się do wątku rejestracji działalności kredytowej. W naszej opinii pozostawiają one pole do rozważań nad tym, czy będzie to dodatkowy obowiązek, czy zastąpi on ten już istniejący zgodnie z polskim prawem. Równocześnie stoimy na stanowisku, że przy przekazywaniu klientowi platformy sprzedażowej informacji poprzedzającej zawarcie umowy o kredyt konsumencki (art. 19) kanał cyfrowy powinien być traktowany jako domyślny. Naturalnie, konsument musi mieć możliwość wyboru również formy analogowej, jednak co do zasady wykorzystanie środków komunikacji elektronicznej powinno implikować otrzymanie warunków	Uwaga wyjaśniona. Przepisy zmodyfikowano. Rejestracja wg zasad przewidzianych w tym przepisie dotyczy podmiotów, które nie są instytucjami kredytowymi ani pożyczkowymi, zaś dyr. 2023/2225 wymaga ich rejestracji.

			przedumownych drogą cyfrową. Reasumując, Związek Przedsiębiorców i Pracodawców docenia wysiłki ustawodawcy mające na celu poprawę ochrony konsumentów korzystających z usługi kredytu konsumenckiego. Jako organizacja widzimy jednak kilka obszarów regulacji, które mogłyby poważnie zaszkodzić dalszemu dynamicznemu rozwojowi polskich i europejskich platform sprzedażowych. Dlatego mamy nadzieję na przyjęcie wyżej zaprezentowanej argumentacji i wprowadzenie w kolejnej wersji ustawy niezbędnych poprawek zabezpieczających tak interes konsumentów, jak i równe oraz sprawiedliwe warunki konkurencji przedsiębiorców działających na rynku handlu elektronicznego.	
609.	Art. 101. i art. 103. (powiązane z Art. 37. ust 1. pkt. 3)	Związek Cyfrowa Polska	Prosimy o doprecyzowanie, czy wspomniany w tych artykułach wymóg rejestracyjny jest nowym obowiązkiem, uzupełnieniem, lub czy może być spełniony - poprzez istniejące dotychczas różne formy licencjonowania/rejestracji kredytodawców.	Uwaga wyjaśniona. Przepisy zmodyfikowano. Rejestracja wg zasad przewidzianych w tym przepisie dotyczy podmiotów, które nie są instytucjami kredytowymi ani pożyczkowymi, zaś dyr. 2023/2225 wymaga ich rejestracji.
610.	Art. 108 ust. 3	Związek Pracodawców Branży Internetowej IAB Polska	3. Do wniosku dołącza się następujące dokumenty dotyczące osoby fizycznej, członków zarządu osoby prawnej, członków zarządu albo wspólników spółki nieposiadającej osobowości prawnej ubiegającej się o wpis do rejestru: 1) zaświadczenie z Krajowego Rejestru Karnego o niekaralności w zakresie przestępstw, o których mowa w art. 107 ust. 2 pkt 1 lit. a lub ich oświadczenia następującej treści: „Świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia wynikającej z art. 233 § 6 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny oświadczam, że nie byłem skazany za przestępstwo przeciwko wiarygodności	Uwaga nieuwzględniona.

			dokumentów, mieniu, obrotowi gospodarczemu, obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi oraz przestępstwo skarbowe.”; klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań, oraz Należy dodać możliwość złożenia oświadczenia o niekaralności przez osoby związane z pośrednikiem kredytowym tak jak jest to możliwe w przypadku kredytodawców, zgodnie z art. 87 ust. 5 pkt 1 Projektu.	
611.	Art. 108 ust. 3 pkt 1	Związek Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce	Uważamy, iż należy dodać możliwość złożenia oświadczenia o niekaralności przez osoby związane z pośrednikiem kredytowym tak jak jest to możliwe dla kredytodawców w art. 87 ust. 4 pkt 1. Propozycja zapisu: art. 108 ust. 3 pkt 1) otrzymuje brzmienie: <i>„3. Do wniosku dołącza się następujące dokumenty dotyczące osoby fizycznej, członków zarządu osoby prawnej, członków zarządu albo wspólników spółki nieposiadającej osobowości prawnej ubiegającej się o wpis do rejestru:</i> <i>1) zaświadczenie z Krajowego Rejestru Karnego o niekaralności w zakresie przestępstw, o których mowa w art. 107 ust. 2 pkt 1 lit. a lub ich oświadczenia następującej treści: „Świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia wynikającej z art. 233 § 6 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny oświadczam, że nie byłem skazany za przestępstwo przeciwko wiarygodności dokumentów, mieniu, obrotowi gospodarczemu, obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi oraz przestępstwo skarbowe.”; klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań, oraz...”</i>	Uwaga nieuwzględniona.
612.	Art. 108 ust. 3 pkt 1	Izba Gospodarki Elektronicznej	Postulujemy zmianę: 3. Do wniosku dołącza się następujące dokumenty dotyczące osoby fizycznej, członków zarządu osoby prawnej, członków zarządu albo	Uwaga nieuwzględniona.

			wspólników spółki nieposiadającej osobowości prawnej ubiegającej się o wpis do rejestru: 1) zaświadczenie z Krajowego Rejestru Karnego o niekaralności w zakresie przestępstw, o których mowa w art. 107 ust. 2 pkt 1 lit. a lub ich oświadczenia następującej treści: „Świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia wynikającej z art. 233 § 6 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny oświadczam, że nie byłem skazany za przestępstwo przeciwko wiarygodności dokumentów, mieniu, obrotowi gospodarczemu, obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi oraz przestępstwo skarbowe.”; klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań, oraz Należy dodać możliwość złożenia oświadczenia o niekaralności przez osoby związane z pośrednikiem kredytowym tak jak jest to możliwe dla kredytodawców w art. 87 ust. 4 pkt 1	
613.	Art. 108 ust. 3 pkt 1	Federacja Przedsiębiorców Polskich	Postulujemy zmianę: 3. Do wniosku dołącza się następujące dokumenty dotyczące osoby fizycznej, członków zarządu osoby prawnej, członków zarządu albo wspólników spółki nieposiadającej osobowości prawnej ubiegającej się o wpis do rejestru: 1) zaświadczenie z Krajowego Rejestru Karnego o niekaralności w zakresie przestępstw, o których mowa w art. 107 ust. 2 pkt 1 lit. a lub ich oświadczenia następującej treści: „Świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia wynikającej z art. 233 § 6 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny oświadczam, że nie byłem skazany za przestępstwo przeciwko wiarygodności dokumentów, mieniu, obrotowi gospodarczemu, obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi oraz przestępstwo skarbowe.”; klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań, oraz	Uwaga nieuwzględniona.

			Należy dodać możliwość złożenia oświadczenia o niekaralności przez osoby związane z pośrednikiem kredytowym tak jak jest to możliwe dla kredytodawców w art. 87 ust. 4 pkt 1	
614.	Art. 108 ust. 3 pkt 1	Konfederacja Lewiatan	Należy dodać możliwość złożenia oświadczenia o niekaralności przez osoby związane z pośrednikiem kredytowym tak jak jest to możliwe dla kredytodawców w art. 87 ust. 4 pkt 1	Uwaga nieuwzględniona.
615.	Art. 111 ust. 2	Stowarzyszenie Prawa Konkurencji	Konstrukcja przepisu art. 111 ust. 2 w zakresie przewidującym wykreślenie z rejestru pośredników kredytowych w przypadku skazania pośrednika/członka zarządu/wspólnika za przestępstwo określone w art. 107 ust. 2 lub nałożenia na taką osobę kary pieniężnej na podstawie art. 106b ust. 1 lub 2 u.o.k.k. budzi zastrzeżenia pod kątem jej proporcjonalności w zakresie, w jakim nakłada na KNF obowiązek wykreślenia takiej instytucji z rejestru nawet w przypadku szybkiej reakcji naprawczej (odwołania z funkcji) i faktycznego wyeliminowania ryzyka, które stanowiło podstawę sankcji indywidualnej. Przepis nie zawiera żadnego mechanizmu oceny proporcjonalności, ani nie przewiduje okresu na usunięcie naruszenia, co przeczy zasadzie stopniowości środków nadzorczych oraz zasadzie lojalności organów nadzoru wobec legalnie działających podmiotów rynku. De facto penalizuje się tu sam skutek formalny, bez uwzględnienia reakcji instytucji.	Uwaga wyjaśniona. Projektowane rozwiązanie funkcjonuje w obrocie prawnym, spółka powinna dokładać należytej staranności podczas powoływania członków rady nadzorczej i prokurentów.
616.	Art. 111 ust. 2 pkt 2 i 4	Związek Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce	Uważamy, że przewidziany przepisem automatyzm jest niedopuszczalny w państwie prawa - pośrednik powinien mieć możliwość dokonania zmiany w składzie tych organów w oznaczonym terminie, która – jeśli zostanie dokonana – wyłącza zastosowanie wskazanego w komentowanym przepisie uprawnienia KNF. Odnosnie do pkt 4) wskazujemy, iż jest on zbyt ogólny.	Uwaga wyjaśniona. Projektowane rozwiązanie funkcjonuje w obrocie prawnym, spółka powinna dokładać należytej staranności podczas powoływania członków

			Postulujemy usunięcie art. 111 ust. 2 pkt 2) oraz pkt 4) z Projektu ustawy.	rady nadzorczej i prokurentów.
617.	Art. 111 ust. 2 i 4	Związek Pracodawców Branży Internetowej IAB Polska	Pkt 2) dotyczy kary nałożonej na członka zarządu. Akceptujemy, że taki członek powinien zostać odwołany. Konsekwencją nie powinno być jednak wykreślenie pośrednika z rejestru. Pkt 4) jest zbyt ogólny. W tym zakresie za wystarczający należy uznać przepis pkt 1) omawianego artykułu Projektu.	Uwaga wyjaśniona. Projektowane rozwiązanie funkcjonuje w obrocie prawnym, spółka powinna dokładać należytej staranności podczas powoływania członków rady nadzorczej i prokurentów.
618.	Art. 111 ust. 2 pkt 2 i 4	Izba Gospodarki Elektronicznej	Postulujemy usunięcie art. 111 ust. 2 pkt 2) oraz pkt 4) Pkt 2) dotyczy kary nałożonej na członka zarządu. Akceptujemy, że taki członek powinien zostać odwołany. Konsekwencją nie powinno być jednak wykreślenie pośrednika z rejestru. Pkt 4) jest zbyt ogólny. Naruszenia konkretnych przepisów, uzasadniających wykreślenie pośrednika z rejestru, są już wymienione w pkt 1).	Uwaga wyjaśniona. Projektowane rozwiązanie funkcjonuje w obrocie prawnym, spółka powinna dokładać należytej staranności podczas powoływania członków rady nadzorczej i prokurentów.
619.	Art. 111	Federacja Przedsiębiorców Polskich	Postulujemy usunięcie art. 111 ust. 2 pkt 2) oraz pkt 4) Pkt 2) dotyczy kary nałożonej na członka zarządu. Akceptujemy, że taki członek powinien zostać odwołany. Konsekwencją nie powinno być jednak wykreślenie pośrednika z rejestru. Pkt 4) jest zbyt ogólny. Naruszenia konkretnych przepisów, uzasadniających wykreślenie pośrednika z rejestru, są już wymienione w pkt 1).	Uwaga wyjaśniona. Projektowane rozwiązanie funkcjonuje w obrocie prawnym, spółka powinna dokładać należytej staranności podczas powoływania członków rady nadzorczej i prokurentów.

620.	Art. 111 ust. 2 pkt 2 i 4	Konfederacja Lewiatan	I. Względem pkt 2 który dotyczy kary nałożonej na członka zarządu – zrozumiałe jest że taki członek powinien zostać odwołany jednak konsekwencją nie powinno być wykreślenie pośrednika z rejestru. Zagadnienie to poddajemy pod rozagę co do proporcjonalności. II. Względem pkt 4 – konstrukcja jest możliwie najogólniejsza, trudno określić jej zakres, a w dodatku naruszenie konkretnych przepisów, uzasadniających wykreślenie pośrednika z rejestru, są już wymienione w pkt 1. Takie sformułowanie nie odpowiada wymogom precyzji sankcji i powinno być usunięte.	Uwaga wyjaśniona. Projektowane rozwiązanie funkcjonuje w obrocie prawnym, spółka powinna dokładać należytej staranności podczas powoływania członków rady nadzorczej i prokurentów.
621.	Art. 112	Izba Gospodarki Elektronicznej	postulujemy usunięcie w całości (obowiązek przyjmowania dobrych praktyk) Przepis wykracza poza ramy harmonizacji. Artykuł 32 Dyrektywy nakazuje kredytodawcom działać “uczciwie, rzetelnie, w sposób przejrzysty i profesjonalnie oraz uwzględniali prawa i interesy konsumentów podczas prowadzenia dowolnej z poniższych działalności”. Te obowiązki wynikają już w polskim prawie z art. 354 oraz art. 56 Kodeksu cywilnego, które w stosunkach zobowiązaniowych nakazują działać zgodnie z zasadami współżycia społecznego i dobrymi obyczajami. Dyrektywa nie przewiduje obowiązku stosowania jakichkolwiek dobrych praktyk. Obowiązkowość stosowania dobrych praktyk jest sprzeczna z ideą “dobrych praktyk”. Dobre praktyki z definicji mają charakter dobrowolny, a nie wynikający z obowiązku prawnego. Poza tym, dobre praktyki są zazwyczaj tworzone przez organizacje, które zrzeszają różne rodzaje podmiotów, spośród których nie wszystkie są w stanie stosować wszelkie dobre praktyki, ze względu na specyfikę swojej działalności.	Uwaga wyjaśniona. Przepis zmodyfikowano w wyniku uwagi RCL.

622.	Art. 112	Związek Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce	Zwracamy uwagę, że przepis wykracza poza ramy harmonizacji. Artykuł 32 Dyrektywy nakazuje kredytodawcom działać “uczciwie, rzetelnie, w sposób przejrzysty i profesjonalnie oraz uwzględniali prawa i interesy konsumentów podczas prowadzenia dowolnej z poniższych działalności”. Te obowiązki wynikają już w polskim prawie z art. 354 oraz art. 56 Kodeksu cywilnego, które w stosunkach zobowiązaniowych nakazują działać zgodnie z zasadami współżycia społecznego i dobrymi obyczajami. Dyrektywa nie przewiduje obowiązku stosowania jakichkolwiek dobrych praktyk. Obowiązkowość stosowania dobrych praktyk jest sprzeczna z ideą “dobrych praktyk”. W istocie uznać można, iż jest to sprzeczne z zasadą harmonizacji wyrażoną w art. 42 Dyrektywy. Dobre praktyki z definicji mają charakter dobrowolny, a nie wynikający z obowiązku prawnego. Poza tym, dobre praktyki są zazwyczaj tworzone przez organizacje, które zrzeszają różne rodzaje podmiotów, spośród których nie wszystkie są w stanie stosować wszelkie dobre praktyki, ze względu na specyfikę swojej działalności. Dla przykładu wskazać można „Dobre Praktyki w zakresie dystrybucji usług przez instytucje pożyczkowe”, których opracowania podjął się ZPF. Wskazujemy, że: - Projekt nakłada na kredytodawcę obowiązek przyjęcia zasad dobrych praktyk, w ramach których zostaną stworzone procedury dotyczące m.in. polityki wynagrodzeń personelu kredytodawcy oraz pośrednika kredytowego. Wymóg posiadania takiego dokumentu nie został nałożony przez Dyrektywę, - Dyrektywa CCD II, w artykule 32 zobowiązuje Państwa członkowskie do zapewnienia, aby kredytodawcy i pośrednicy działali uczciwie, rzetelnie, przejrzysto, profesjonalnie z uwzględnieniem praw i interesów konsumentów podczas prowadzenia działalności polegającej m.in. na:	Uwaga wyjaśniona. Przepis zmodyfikowano w wyniku uwagi RCL

		tworzeniu produktów, reklamowaniu produktów, udzielaniu kredytów, świadczenia usług doradczych, usług dodatkowych i wykonywaniu umowy o kredyt. Artykuł 32 ust 2 Dyrektywy wskazuje zaś, że sposób wynagrodzenia personelu nie powinien utrudniać wypełniania tych obowiązków. Polski ustawodawca w Projekcie ustawy wskazuje natomiast, w art. 112 ust 2 pkt 1) że sposób wynagradzania personelu kredytodawcy i pośrednika powinien być uczciwy przejrzysty i uwzględniać interesy konsumenta. Należy jednak zauważyć, że czym innym jest sposób wynagradzania, który uwzględnia interesy konsumenta, a czym innym sposób wynagradzania, który nie utrudnia wypełniania obowiązku polegającego na udzielaniu kredytów, przy uwzględnieniu interesów konsumenta. Przepis nakazujący „wynagradzać personel uwzględniając interesy konsumentów” może prowadzić do wniosków, które nie będą zgodne z celami Dyrektywy - np. może doprowadzić do uznania, że wynagrodzenie personelu powinno być jak najniższe, ponieważ jego wysokość wpływa na koszty kredytodawcy związane z udzieleniem kredytu, a zatem pośrednio także na koszt kredytu. Oznacza to, że wynagradzanie personelu nie leży w interesie konsumenta. Tak sformułowany obowiązek jest zatem nieracjonalny i niemożliwy do spełnienia. Dyrektywa formułuje podobne obowiązki dla sposobu wynagradzania personelu odpowiedzialnego za ocenę zdolności kredytowej stosując przy tym dodatkowe warunki związane m.in. ze skutecznym zarządzaniem ryzykiem, strategią biznesową przedsiębiorstwa itp. Polski ustawodawca rozciąga obowiązki nałożone przez Dyrektywę także na personel wykonujący jakiegokolwiek czynności związane z oceną zdolności kredytowej, co istotnie rozszerza krąg osób objętych dyspozycją tego przepisu. Personel odpowiedzialny za ocenę zdolności kredytowej, to inny personel niż wykonujący jakiegokolwiek czynności z	

			tym związane np. wykonujący czynność techniczną polegającą na przyjęciu dokumentów do dokonania oceny zdolności kredytowej. Postulujemy usunięcie w zakresie obowiązku przyjmowania dobrych praktyk, tj uchylenie art. 112 Projektu ustawy.	
623.	Art. 112	Federacja Przedsiębiorców Polskich	postulujemy usunięcie w całości (obowiązek przyjmowania dobrych praktyk) Przepis wykracza poza ramy harmonizacji. Artykuł 32 Dyrektywy nakazuje kredytodawcom działać “uczciwie, rzetelnie, w sposób przejrzysty i profesjonalnie oraz uwzględniali prawa i interesy konsumentów podczas prowadzenia dowolnej z poniższych działalności”. Te obowiązki wynikają już w polskim prawie z art. 354 oraz art. 56 Kodeksu cywilnego, które w stosunkach zobowiązaniowych nakazują działać zgodnie z zasadami współżycia społecznego i dobrymi obyczajami. Dyrektywa nie przewiduje obowiązku stosowania jakichkolwiek dobrych praktyk. Obowiązkowość stosowania dobrych praktyk jest sprzeczna z ideą “dobrych praktyk”. Dobre praktyki z definicji mają charakter dobrowolny, a nie wynikający z obowiązku prawnego. Poza tym, dobre praktyki są zazwyczaj tworzone przez organizacje, które zrzeszają różne rodzaje podmiotów, spośród których nie wszystkie są w stanie stosować wszelkie dobre praktyki, ze względu na specyfikę swojej działalności.	Uwaga wyjaśniona. Przepis zmodyfikowano w wyniku uwagi RCL.
624.	Art. 112	Związek Pracodawców Branży Internetowej IAB Polska	Przepis nie znajduje odzwierciedlenia w implementowanej CCD2. Artykuł 32 CCD2 nakazuje kredytodawcom działać “uczciwie, rzetelnie, w sposób przejrzysty i profesjonalnie oraz [aby kredytodawcy] uwzględniali prawa i interesy konsumentów podczas prowadzenia dowolnej z poniższych działalności”. Te obowiązki wynikają już w polskim prawie z art. 56 oraz art. 354	Uwaga wyjaśniona. Przepis zmodyfikowano w wyniku uwagi RCL.

			Kodeksu cywilnego, które m.in. w stosunkach zobowiązaniowych nakazują działać zgodnie z zasadami współżycia społecznego i ustalonymi zwyczajami. CCD2 nie przewiduje obowiązku stosowania jakichkolwiek uregulowanych ustawowo dobrych praktyk. Obowiązkowość stosowania dobrych praktyk jest sprzeczna z samą ich ideą. Dobre praktyki z definicji mają charakter dobrowolny, a nie wynikający z obowiązku prawnego. Poza tym, dobre praktyki są zazwyczaj tworzone przez organizacje, które zrzeszają różne rodzaje podmiotów, spośród których nie wszystkie są w stanie stosować wszelkie dobre praktyki, ze względu na specyfikę swojej działalności.	
625.	Art. 112	Konfederacja Lewiatan	I. Przepis wykracza poza ramy harmonizacji. Artykuł 32 dyrektywy 2023/2225 nakazuje kredytodawcom działać „uczciwie, rzetelnie, w sposób przejrzysty i profesjonalnie oraz uwzględniać prawa i interesy konsumentów podczas prowadzenia dowolnej z poniższych działalności”. Te obowiązki wynikają już w polskim prawie z art. 354 oraz art. 56 Kodeksu cywilnego, które w stosunkach zobowiązaniowych nakazują działać zgodnie z zasadami współżycia społecznego i dobrymi obyczajami. Dyrektywa nie przewiduje obowiązku stosowania jakichkolwiek dobrych praktyk. Obowiązkowość stosowania dobrych praktyk jest sprzeczna z ideą „dobrych praktyk”. Dobre praktyki z definicji mają charakter dobrowolny, a nie wynikający z obowiązku prawnego. Poza tym, dobre praktyki są zazwyczaj tworzone przez organizacje, które zrzeszają różne rodzaje podmiotów. Nie jest jasnym jak należy rozumieć projektowany art. 112 ust 4: czy chodzi o osoby, które wykonują jakiejkolwiek czynności w zakresie oceny ryzyka (czyli np. zbierają dane, oceniają otoczenie jak doradcy i konsultanci), czy też wyłącznie osoby, które finalnie oceniają te dane i zdolność kredytową (jak pracownicy credit risk)? Art. 32 ust. 3 dyrektywy 2023/2225 wskazuje „Państwa członkowskie zapewniają, by przy ustalaniu i stosowaniu polityk wynagrodzeń wobec personelu	Uwaga wyjaśniona. Przepis zmodyfikowano w wyniku uwagi RCL.

			odpowiedzialnego za ocenę zdolności kredytowej, kredytodawcy przestrzegali następujących zasad w sposób i w zakresie stosownym do ich wielkości, organizacji wewnętrznej oraz charakteru, skali i stopnia złożoności ich działalności [...]” stąd regulacja powinna być ograniczona do pracowników, którzy taką ocenę faktycznie przeprowadzają i przekazują jej wynik.	
626.	Art. 112	Związek Pracodawców Business Centre Club	Zwracamy uwagę, że przepis wykracza poza ramy harmonizacji. Artykuł 32 Dyrektywy nakazuje kredytodawcom działać “uczciwie, rzetelnie, w sposób przejrzysty i profesjonalnie oraz uwzględniali prawa i interesy konsumentów podczas prowadzenia dowolnej z poniższych działalności”. Te obowiązki wynikają już w polskim prawie z art. 354 oraz art. 56 Kodeksu cywilnego, które w stosunkach zobowiązaniowych nakazują działać zgodnie z zasadami współżycia społecznego i dobrymi obyczajami. Dyrektywa nie przewiduje obowiązku stosowania jakichkolwiek dobrych praktyk. Obowiązkowość stosowania dobrych praktyk jest sprzeczna z ideą “dobrych praktyk”. W istocie uznać można, iż jest to sprzeczne z zasadą harmonizacji wyrażoną w art. 42 Dyrektywy. Dobre praktyki z definicji mają charakter dobrowolny, a nie wynikający z obowiązku prawnego. Poza tym, dobre praktyki są zazwyczaj tworzone przez organizacje, które zrzeszają różne rodzaje podmiotów, spośród których nie wszystkie są w stanie stosować wszelkie dobre praktyki, ze względu na specyfikę swojej działalności. Dla przykładu wskazać można „Dobre Praktyki w zakresie dystrybucji usług przez instytucje pożyczkowe”, których opracowania podjął się ZPF. Wskazujemy, że: - Projekt nakłada na kredytodawcę obowiązek przyjęcia zasad dobrych praktyk, w ramach których zostaną stworzone procedury dotyczące m.in polityki wynagrodzeń personelu kredytodawcy oraz pośrednika	Uwaga wyjaśniona. Przepis zmodyfikowano w wyniku uwagi RCL.

		kredytowego. Wymóg posiadania takiego dokumentu nie został nałożony przez Dyrektywę, - Dyrektywa CCD II, w artykule 32 zobowiązuje Państwa członkowskie do zapewnienia, aby kredytodawcy i pośrednicy działali uczciwie, rzetelnie, przejrzystie, profesjonalnie z uwzględnieniem praw i interesów konsumentów podczas prowadzenia działalności polegającej m.in. na: tworzeniu produktów, reklamowaniu produktów, udzielaniu kredytów, świadczenia usług doradczych, usług dodatkowych i wykonywaniu umowy o kredyt. Artykuł 32 ust 2 Dyrektywy wskazuje zaś, że sposób wynagrodzenia personelu nie powinien utrudniać wypełniania tych obowiązków. Polski ustawodawca w Projekcie ustawy wskazuje natomiast, w art. 112 ust 2 pkt 1) że sposób wynagradzania personelu kredytodawcy i pośrednika powinien być uczciwy przejrzysty i uwzględniać interesy konsumenta. Należy jednak zauważyć, że czym innym jest sposób wynagradzania, który uwzględnia interesy konsumenta, a czym innym sposób wynagradzania, który nie utrudnia wypełniania obowiązku polegającego na udzielaniu kredytów, przy uwzględnieniu interesów konsumenta. Przepis nakazujący „wynagradzać personel uwzględniając interesy konsumentów” może prowadzić do wniosków, które nie będą zgodne z celami Dyrektywy - np. może doprowadzić do uznania, że wynagrodzenie personelu powinno być jak najniższe, ponieważ jego wysokość wpływa na koszty kredytodawcy związane z udzieleniem kredytu, a zatem pośrednio także na koszt kredytu. Oznacza to, że wynagradzanie personelu nie leży w interesie konsumenta. Tak sformułowany obowiązek jest zatem nieracjonalny i niemożliwy do spełnienia. Dyrektywa formułuje podobne obowiązki dla sposobu wynagradzania personelu odpowiedzialnego za ocenę zdolności kredytowej stosując przy tym dodatkowe warunki związane m.in. ze skutecznym	

			zarządzaniem ryzykiem, strategią biznesową przedsiębiorstwa itp. Polski ustawodawca rozciąga obowiązki nałożone przez Dyrektywę także na personel wykonujący jakiekolwiek czynności związane z oceną zdolności kredytowej, co istotnie rozszerza krąg osób objętych dyspozycją tego przepisu. Personel odpowiedzialny za ocenę zdolności kredytowej, to inny personel niż wykonujący jakiekolwiek czynności z tym związane np. wykonujący czynność techniczną polegającą na przyjęciu dokumentów do dokonania oceny zdolności kredytowej. Postulujemy usunięcie w zakresie obowiązku przyjmowania dobrych praktyk, tj uchylenie art. 112 Projektu ustawy.	
627.	Art. 113	Federacja Przedsiębiorców Polskich	Należy dokonać rozróżnienia między nowymi uczestnikami rynku a istniejącymi uczestnikami rynku. Nowe podmioty mogą wymagać więcej wskazówek i wsparcia w celu zapewnienia zgodności, podczas gdy istniejące podmioty wykazały już swoją zdolność do działania w istniejących ramach regulacyjnych. Odniesienie w projekcie do "ich personelu" nie jest konkretne i może być zbyt szeroko interpretowane. Wymóg szkolenia nie powinien mieć zastosowania do pracowników, którzy w rzeczywistości (i) nie angażują się w sprzedaż kredytów/pośrednictwo w udzielaniu kredytów konsumenckim, (ii) nie są bezpośrednio zaangażowani w podejmowanie decyzji kredytowych lub (iii) nie nadzorują bezpośrednio pracowników w zakresie (i) lub (ii). Podmioty powinny mieć swobodę w określaniu, którzy pracownicy muszą zostać objęci wymogami szkoleniowymi. Dotyczy to w szczególności firm międzynarodowych oraz firm, w których świadczenie, pośrednictwo lub kredyt mają charakter dodatkowy w stosunku do głównej działalności. Dla wielu podmiotów międzynarodowych nie byłoby praktyczne ani użyteczne dla całego globalnego lub unijnego kierownictwa przeprowadzanie szkoleń na temat działalności incydentalnej w każdym państwie członkowskim UE. Szerokie wymogi mogą być nieproporcjonalne dla kredytodawców i pośredników, którzy działają wyłącznie za pośrednictwem kanałów	Uwaga częściowo uwzględniona, częściowo wyjaśniona. Uwzględnienie przez doprecyzowanie pojęcia personelu. Natomiast w zakresie obowiązku szkolenia projektodawca zdecydował pozostać na zaproponowanym w projekcie rozwiązaniu, które wzorowano na art. 57 ustawy o kredycie hipotecznym oraz o nadzorze nad pośrednikami kredytu hipotecznego i agentami.

			zdalnych, w przypadku których profil ryzyka i dynamika interakcji z klientami znacznie różnią się od tradycyjnych operacji stacjonarnych. Dłuższe okresy przejściowe są absolutnie konieczne, aby zapewnić uporządkowane przejście do nowych wymogów. Przygotowanie i wdrożenie odpowiednich programów szkoleniowych do czasu wejścia w życie nowej dyrektywy o kredycie konsumenckim będzie trudne i mniej sensowne, zwłaszcza jeśli w bardzo krótkim czasie trzeba będzie przeszkolić dużą liczbę pracowników. Zanim będzie można przeprowadzić odpowiednie szkolenie, przepisy i obowiązek szkoleniowy muszą zostać przyjęte. W ten sposób można opracować szkolenia dostosowane do potrzeb odpowiedniej grupy odbiorców, zanim będzie można ukończyć pierwsze szkolenia.	
628.	Art. 113	Związek Przedsiębiorców i Pracodawców (ZPP)	Ponadto, nasze wątpliwości powoduje art. 113 polskiej ustawy traktujący o konieczności odbycia przez personel kredytodawcy lub pośrednika kredytowego szkoleń z zakresu zagadnień dotyczących opracowywania, oferowania lub zawierania umów o kredyt konsumencki. Naszym zdaniem wskazany przepis wymaga doprecyzowania, ponieważ w obecnym brzmieniu może obejmować nadmiernie szerokie grono zatrudnionych, nakładając na podmioty nieproporcjonalne wymagania. Tymczasem w naszej ocenie przeszkoleniu powinni ulec przede wszystkim pracownicy, którzy mają kontakt z klientami ws. sprzedaży kredytu lub pośrednictwa kredytowego, podejmują decyzje kredytowe lub nadzorują aktywność jednej lub obu grup. Nie widzimy sensu w obciążaniu takimi zobowiązaniami osób w żaden sposób niezaangażowanych w wykonywanie wyżej określonych zadań, np. członków zarządów. Dlatego wyrażamy przekonanie, że to w gestii każdej objętej nowym prawem firmy powinna leżeć decyzja, kogo z załogi należy oddelegować na kurs o kredytach konsumenckich. Inne będą potrzeby przedsiębiorstw operujących stacjonarnie i zdalnie; analogicznie odmienne podejście powinno się zastosować względem biznesów, które trudnią się głównie udzielaniem kredytów, a tymi, dla	Uwaga częściowo uwzględniona, częściowo wyjaśniona. Uwzględnienie przez doprecyzowanie pojęcia personelu. Natomiast w zakresie obowiązku szkolenia projektodawca zdecydował pozostać na zaproponowanym w projekcie rozwiązaniu, które wzorowano na art. 57 ustawy o kredycie hipotecznym oraz o nadzorze nad pośrednikami kredytu hipotecznego i agentami.

			których stanowią one poboczny strumień działalności. Dodatkowo, chcielibyśmy w kontekście szkoleń zaapelować o zagwarantowanie wystarczająco długiego okresu przejściowego umożliwiającego dostosowanie się do nowych wymogów. Wzywamy ustawodawcę do rozważenia i wzięcia pod uwagę, że kursy muszą zostać uprzednio zaprojektowane, a potrzebne do nich materiały stworzone i rozdyskrebowane. Ich rzetelne przeprowadzenie będzie zależało bezpośrednio od odpowiednio starannego przygotowania.	
629.	Art. 113 (powiązany z art. 33)	Związek Cyfrowa Polska	Wymagania szkoleniowe dla personelu kredytodawców i pośredników kredytowych Odniesienie w projekcie do „ich personelu” nie jest precyzyjne i może być zbyt szerokie. Ponadto, wymóg szkoleniowy nie powinien mieć zastosowania do pracowników, którzy w rzeczywistości (i) nie współpracują z konsumentami w zakresie sprzedaży/pośrednictwa kredytowego, (ii) nie są bezpośrednio zaangażowani w podejmowanie decyzji kredytowych lub, (iii) nie sprawują bezpośredniego nadzoru nad pracownikami w zakresie (i) lub (ii). Podmioty powinny mieć swobodę w określaniu, który personel musi zostać objęty wymaganiami szkoleniowymi. Dotyczy to w szczególności przedsiębiorstw międzynarodowych oraz przedsiębiorstw, w których świadczenie - pośrednictwo kredytowe lub kredytowanie - ma charakter dodatkowy w stosunku do głównej działalności. Dla wielu podmiotów międzynarodowych niepraktyczne ani użyteczne, byłoby dla globalnego lub europejskiego kierownictwa odbywanie szkoleń z zakresu działalności dodatkowej, w każdym państwie członkowskim UE. Szerokie wymagania mogą być nieproporcjonalne dla wierzycieli i pośredników działających wyłącznie za pośrednictwem kanałów zdalnych, gdzie profil ryzyka i dynamika interakcji z klientami znacznie	Uwaga częściowo uwzględniona, częściowo wyjaśniona. Uwzględnienie przez doprecyzowanie pojęcia personelu. W zakresie obowiązku szkolenia projektodawca zdecydował pozostać na zaproponowanym w projekcie rozwiązaniu, które wzorowano na art. 57 ustawy o kredycie hipotecznym oraz o nadzorze nad pośrednikami kredytu hipotecznego i agentami.

			różnią się od tradycyjnych operacji stacjonarnych. Należy dokonać rozróżnienia między nowymi podmiotami wchodzącymi na rynek, a istniejącymi uczestnikami rynku. Nowi uczestnicy rynku mogą wymagać większego doradztwa i wsparcia, aby zapewnić zgodność z przepisami, podczas gdy obecnie funkcjonujące podmioty udowodniły już swoją zdolność do działania w ramach obecnych regulacji. Za szczególnie ważną uważamy konieczność dłuższych okresów przejściowych, aby zapewnić uporządkowane przejście na nowe wymogi. Naszym zdaniem, przygotowanie i wdrożenie odpowiednich programów szkoleniowych do czasu wejścia w życie nowych przepisów w sprawie kredytu konsumenckiego, będzie trudne i nieefektywne, zwłaszcza jeśli duża liczba pracowników będzie musiała zostać przeszkolona w bardzo krótkim czasie. Zanim możliwe będzie zapewnienie odpowiednich szkoleń, konieczne jest przyjęcie samego prawa i wymogów szkoleniowych. Dopiero wtedy szkolenia będą mogły być projektowane dla odpowiedniej grupy odbiorców.	
630.	Art. 117 ust. 1 pkt 5) oraz ust. 2	Izba Gospodarki Elektronicznej	Postulujemy usunięcie rygoru natychmiastowej wykonalności decyzji, czyli usunięcie ust. 2 w całości lub przynajmniej w zakresie pkt 5) ust. 1. Kwestie z tych przepisów mogą mieć bardzo negatywne konsekwencje dla instytucji pożyczkowej. Taka decyzja powinna podlegać ogólnemu trybowi Kodeksu postępowania administracyjnego, który daje możliwość nadania decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności na zasadach tam określonych	Uwaga wyjaśniona. Projektowane przepisy zakładają utrzymanie obowiązujących regulacji dot. natychmiastowej wykonalności decyzji KNF.
631.	Art. 117 ust. 1 pkt 5) oraz ust. 2	Związek Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce	Wskazujemy, iż przepis w aktualnym brzmieniu może mieć bardzo negatywne i daleko idące konsekwencje dla instytucji pożyczkowej. Decyzja, o której mowa w komentowanym przepisie winna podlegać ogólnemu trybowi Kodeksu postępowania administracyjnego, który daje możliwość nadania decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności na zasadach tam określonych.	Uwaga wyjaśniona. Projektowane przepisy zakładają utrzymanie obowiązujących regulacji dot. natychmiastowej wykonalności decyzji KNF.

			W związku z powyższym, postulujemy usunięcie ust. 2 w art. 117. W przypadku nieuwzględnienia postulatu ze zdania poprzedzającego, postulujemy usunięcie pkt 5) w ust. 1.	
632.	Art. 117 ust. 1 pkt 5) oraz ust. 2	Związek Pracodawców Branży Internetowej IAB Polska	Postulujemy usunięcie rygoru natychmiastowej wykonalności decyzji, czyli usunięcie ust. 2 w całości lub przynajmniej w zakresie dotyczącym ust. 1 pkt 5). Przepisy te mogą mieć bardzo negatywne konsekwencje dla instytucji pożyczkowej. Taka decyzja powinna podlegać ogólnemu trybowi Kodeksu postępowania administracyjnego, który daje możliwość nadania decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności na zasadach tam określonych Alternatywnie: 2. Decyzje administracyjne w sprawach, o których mowa w ust. 1 pkt 3 oraz 4–5, podlegają natychmiastowemu wykonaniu.	Uwaga wyjaśniona. Projektowane przepisy zakładają utrzymanie obowiązujących regulacji dot. natychmiastowej wykonalności decyzji KNF.
633.	Art. 117 ust. 1 pkt 5) oraz ust. 2	Konfederacja Lewiatan	Postulujemy usunięcie rygoru natychmiastowej wykonalności decyzji, czyli usunięcie ust. 2 w całości lub przynajmniej w zakresie pkt 5) ust. 1. Kwestie z tych przepisów mogą mieć bardzo negatywne konsekwencje dla instytucji pożyczkowej w zakresie ochrony jej praw. Taka decyzja powinna podlegać ogólnemu trybowi KPA, który daje możliwość nadania decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności na zasadach tam określonych. Pozwoliłoby to na stosowną ochronę praw podmiotu i większą równowagę pomiędzy nią, a imperium państwa.	Uwaga wyjaśniona. Projektowane przepisy zakładają utrzymanie obowiązujących regulacji dot. natychmiastowej wykonalności decyzji KNF.
634.	Art. 117 ust. 1 pkt 5) oraz ust. 2	Federacja Przedsiębiorców Polskich	Postulujemy usunięcie rygoru natychmiastowej wykonalności decyzji, czyli usunięcie ust. 2 w całości lub przynajmniej w zakresie pkt 5) ust. 1. Kwestie z tych przepisów mogą mieć bardzo negatywne konsekwencje dla instytucji pożyczkowej. Taka decyzja powinna podlegać ogólnemu trybowi Kodeksu postępowania administracyjnego, który daje możliwość nadania decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności na zasadach tam określonych	Uwaga wyjaśniona. Projektowane przepisy zakładają utrzymanie obowiązujących regulacji dot. natychmiastowej wykonalności decyzji KNF.

635.	Rozdział 11 – Art. 125 - 127	Związek Pracodawców Business Centre Club	Postulujemy rezygnację z nadzoru nad pośrednikami kredytowymi, który sprawowany ma być przez Komisję Nadzoru Finansowego. W konsekwencji, postulujemy usunięcie rozdziału 11 – „Nadzór nad pośrednikami kredytowymi”. Uzasadniając powyższe wskazujemy, iż zgodnie z art. 37 ust. 1 Dyrektywy 2023/2225 Państwa członkowskie zapewniają, aby kredytodawcy i pośrednicy kredytowi podlegali odpowiednim procedurom dopuszczenia do działalności oraz mechanizmom rejestracji i nadzoru ustanowionym przez niezależny właściwy organ, przy czym, zgodnie z ust. 3, Państwa członkowskie mogą podjąć decyzję o niestosowaniu wymogów dotyczących dopuszczenia do działalności i rejestracji, o których mowa w ust. 1, do dostawców towarów lub usług, którzy kwalifikują się jako mikroprzedsiębiorstwa, małe i średnie przedsiębiorstwa zgodnie z definicją w zaleceniu 2003/361/WE, działających w charakterze: a) pośredników kredytowych w ramach działalności dodatkowej; lub b) kredytodawców w ramach działalności dodatkowej, udzielających kredytu w formie odroczonej płatności na zakup oferowanych przez siebie towarów i usług, jeżeli kredyt jest nieoprocentowany i pociąga za sobą jedynie ograniczone opłaty należne od konsumenta z tytułu opóźnień w płatnościach nałożone zgodnie z prawem krajowym. Przepis ust. 3 stanowi tzw. opcję narodową, czyli umożliwia przyjęcie przez Państwa członkowskie regulacji stanowiących odstępstwo od reguł ustanowionych w dyrektywie, a w tym konkretnym przypadku od reguł ustanowionych w ust. 1. Mając to na uwadze, uważamy, że w odniesieniu do pośredników kredytu konsumenckiego (dalej: „PKK”) powinna zostać wykorzystana opcja polegająca na nieobejmowaniu pośredników kredytu konsumenckiego nadzorem Komisji Nadzoru Finansowego (dalej: „KNF”).	Uwaga wyjaśniona. Przepisy rozdziału 11 wdrażają art. 37 ust. 1 dyrektywy 2023/2225, tj. dodają nadzór nad podmiotami które są już dziś wpisywane do rejestru pośredników kredytowych na mocy art. 59da ustawy o kredycie konsumenckim w zw. z art. 62 ust. 4 <u>pkt 2</u> ustawy z dnia 23 marca 2017 r. o kredycie hipotecznym oraz o nadzorze nad pośrednikami kredytu hipotecznego i agentami (Dz.U. z 2025 r. poz. 720).

		Wskazujemy, iż na gruncie obecnie obowiązującej ustawy o kredycie konsumenckim KNF nie sprawuje nadzoru nad PKK. Wymagany do rozpoczęcia działalności jako PKK jest wpis do Rejestru Pośredników Kredytowych - Dział II (pośrednicy kredytu konsumenckiego) (dalej: „Rejestr”). Mając na uwadze zasadę racjonalnego prawodawcy uznać trzeba, iż przyjęte przez ustawodawcę rozwiązanie jest w pełni uzasadnione. W pierwszej kolejności należy zauważyć, iż liczba PKK jest nieporównywalnie większa od ilości pośredników kredytu hipotecznego (aktualnie ponad 46 tysięcy wpisanych PKK w Rejestrze). Samo to nakazuje przeanalizować skutki objęcia PKK nadzorem KNF. Zauważyć bowiem należy, że objęcie takiej liczby PKK nadzorem KNF będzie miało potężny wpływ zarówno na działalność KNF jak i na działalność PKK (którymi w większości są mali i mikro przedsiębiorcy). W zakresie skutków dla KNF objęcia nadzorem PKK wskazać należy przede wszystkim na obciążenia zarówno organizacyjne jak i systemowe. Objęcie nadzorem tysięcy nowych podmiotów prowadzić może do nadmiernego obciążenia zasobów KNF jak również do spadku efektywności nadzoru realizowanego przez KNF względem innych sektorów. W tym zakresie wskazać należy, iż PKK nie generują ryzyka systemowego, tak więc wysiłek i wkład (m. in. organizacyjny, finansowy, kadrowy, IT, prawny, obsługa zgłoszeń), jaki potrzebny będzie ze strony KNF po wejściu w życie nadzoru KNF nad PKK, najpewniej będzie nieproporcjonalny do tego ryzyka. W odniesieniu zaś do skutków dla samych PKK wskazujemy, iż objęcie tego sektora nadzorem KNF spowoduje w konsekwencji znaczący wzrost kosztów działalności PKK, związany chociażby z nowymi obowiązkami regulacyjnymi. W tym miejscu podnieść należy, iż – jak zostało wskazane wyżej - Dyrektywa 2023/2225 pozwala Państwu członkowskiemu na niestosowaniu wymogów dotyczących dopuszczenia do działalności i rejestracji, o których mowa w art. 37 ust. 1, do	

		dostawców towarów lub usług, którzy kwalifikują się jako mikroprzedsiębiorstwa, małe i średnie przedsiębiorstwa zgodnie z definicją w zaleceniu 2003/361/WE, działających w charakterze pośredników kredytowych w ramach działalności dodatkowej. Unijny prawodawca, antycypując skutki (i koszty) związane z objęciem PKK nadzorem, umożliwił Państwom członkowskim niestosowanie do mikro, małych i średnich przedsiębiorstw przedmiotowych zapisów. Objęcie PKK nadzorem KNF zagraża konkurencji i spowoduje zamykanie działalności gospodarczej, co przyniesie oczywiście negatywne konsekwencje dla rynku jak i dla samych konsumentów. W odniesieniu do konsumentów podnieść należy, iż objęcie PKK nadzorem KNF ograniczy w stopniu znacznym konsumentom dostęp do usług finansowych. Wskazać należy, iż w mniejszych miejscowościach PKK jest główną drogą dojścia do kredytu konsumenckiego i informacji o kredycie konsumenckim. W konsekwencji, zamykanie się PKK wskutek niesprostania skutkom objęcia ich nadzorem, spowoduje wykluczenie finansowe niektórych grup społecznych. Zauważyć należy, że zakreślanie celu nadzoru nad PKK jako „zgodność tej działalności z przepisami ustawy” jest również sprzeczna z celem działania Komisji Nadzoru Finansowego, która co do zasady, dba o stabilność na rynku finansowym i bezpieczeństwo jej uczestników. Tymczasem nadzór w postaci materialnoprawnej ingerencji w sferę stosunków indywidualnych, które w żadne sposób nie generują ryzyka systemowego, powoduje niespójne systemowo rozszerzanie działalności KNF. Konkludując wskazujemy, iż objęcie PKK nadzorem KNF przyniesie wiele negatywnych konsekwencji, zarówno dla samego organu, dla PKK jak i dla konsumentów. Aktualnie funkcjonujące rozwiązanie (wpis do Rejestru) jest rozwiązaniem wystarczającym i spełniającym oczekiwania. Objęcie PKK nadzorem KNF będzie działaniem nieproporcjonalnym i	

			mogącym zostać uznanym za nadregulację. Mając powyższe na uwadze, postulujemy wykreślenie Rozdziału 11 - Nadzór nad pośrednikami kredytowymi.	
636.	Rozdział 11	Związek Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce	Postulujemy rezygnację z nadzoru nad pośrednikami kredytowymi, który sprawowany ma być przez Komisję Nadzoru Finansowego. W konsekwencji, postulujemy usunięcie rozdziału 11 – „Nadzór nad pośrednikami kredytowymi”. Uzasadniając powyższe wskazujemy, iż zgodnie z art. 37 ust. 1 Dyrektywy 2023/2225 Państwa członkowskie zapewniają, aby kredytodawcy i pośrednicy kredytowi podlegali odpowiednim procedurom dopuszczenia do działalności oraz mechanizmom rejestracji i nadzoru ustanowionym przez niezależny właściwy organ, przy czym, zgodnie z ust. 3, Państwa członkowskie mogą podjąć decyzję o niestosowaniu wymogów dotyczących dopuszczenia do działalności i rejestracji, o których mowa w ust. 1, do dostawców towarów lub usług, którzy kwalifikują się jako mikroprzedsiębiorstwa, małe i średnie przedsiębiorstwa zgodnie z definicją w zaleceniu 2003/361/WE, działających w charakterze: a) pośredników kredytowych w ramach działalności dodatkowej; lub b) kredytodawców w ramach działalności dodatkowej, udzielających kredytu w formie odroczonej płatności na zakup oferowanych przez siebie towarów i usług, jeżeli kredyt jest nieoprocentowany i pociąga za sobą jedynie ograniczone opłaty należne od konsumenta z tytułu opóźnień w płatnościach nałożone zgodnie z prawem krajowym. Przepis ust. 3 stanowi tzw. opcję narodową, czyli umożliwia przyjęcie przez Państwa członkowskie regulacji stanowiących odstępstwo od reguł ustanowionych w dyrektywie, a w tym konkretnym przypadku od reguł ustanowionych w ust. 1. Mając to na uwadze, uważamy, że w odniesieniu do pośredników kredytu konsumenckiego (dalej: „PKK”) powinna zostać wykorzystana	Uwaga wyjaśniona. Przepisy rozdziału 11 wdrażają art. 37 ust. 1 dyrektywy 2023/2225, tj. dodają nadzór nad podmiotami, które są już dziś wpisywane do rejestru pośredników kredytowych na mocy art. 59da ustawy o kredycie konsumenckim w zw. z art. 62 ust. 4 <u>pkt 2</u> ustawy z dnia 23 marca 2017 r. o kredycie hipotecznym oraz o nadzorze nad pośrednikami kredytu hipotecznego i agentami (Dz.U. z 2025 r. poz. 720).

		opcja polegająca na nieobejmowaniu pośredników kredytu konsumenckiego nadzorem Komisji Nadzoru Finansowego (dalej: „KNF”). Wskazujemy, iż na gruncie obecnie obowiązującej ustawy o kredycie konsumenckim KNF nie sprawuje nadzoru nad PKK. Wymagany do rozpoczęcia działalności jako PKK jest wpis do Rejestru Pośredników Kredytowych - Dział II (pośrednicy kredytu konsumenckiego) (dalej: „Rejestr”). Mając na uwadze zasadę racjonalnego prawodawcy uznać trzeba, iż przyjęte przez ustawodawcę rozwiązanie jest w pełni uzasadnione. W pierwszej kolejności należy zauważyć, iż liczba PKK jest nieporównywalnie większa od ilości pośredników kredytu hipotecznego (aktualnie ponad 46 tysięcy wpisanych PKK w Rejestrze). Samo to nakazuje przeanalizować skutki objęcia PKK nadzorem KNF. Zauważyć bowiem należy, że objęcie takiej liczby PKK nadzorem KNF będzie miało potężny wpływ zarówno na działalność KNF jak i na działalność PKK (którymi w większości są mali i mikro przedsiębiorcy). W zakresie skutków dla KNF objęcia nadzorem PKK wskazać należy przede wszystkim na obciążenia zarówno organizacyjne jak i systemowe. Objęcie nadzorem tysięcy nowych podmiotów prowadzić może do nadmiernego obciążenia zasobów KNF jak również do spadku efektywności nadzoru realizowanego przez KNF względem innych sektorów. W tym zakresie wskazać należy, iż PKK nie generują ryzyka systemowego, tak więc wysiłek i wkład (m. in. organizacyjny, finansowy, kadrowy, IT, prawny, obsługa zgłoszeń), jaki potrzebny będzie ze strony KNF po wejściu w życie nadzoru KNF nad PKK, najpewniej będzie nieproporcjonalny do tego ryzyka. W odniesieniu zaś do skutków dla samych PKK wskazujemy, iż objęcie tego sektora nadzorem KNF spowoduje w konsekwencji znaczący wzrost kosztów działalności PKK, związany chociażby z nowymi obowiązkami regulacyjnymi. W tym miejscu podnieść należy, iż – jak zostało	

		wskazane wyżej - Dyrektywa 2023/2225 pozwala Państwu członkowskiemu na niestosowaniu wymogów dotyczących dopuszczenia do działalności i rejestracji, o których mowa w art. 37 ust. 1, do dostawców towarów lub usług, którzy kwalifikują się jako mikroprzedsiębiorstwa, małe i średnie przedsiębiorstwa zgodnie z definicją w zaleceniu 2003/361/WE, działających w charakterze pośredników kredytowych w ramach działalności dodatkowej. Unijny prawodawca, antycypując skutki (i koszty) związane z objęciem PKK nadzorem, umożliwił Państwom członkowskim niestosowanie do mikro, małych i średnich przedsiębiorstw przedmiotowych zapisów. Objęcie PKK nadzorem KNF zagraża konkurencji i spowoduje zamykanie działalności gospodarczej, co przyniesie oczywiście negatywne konsekwencje dla rynku jak i dla samych konsumentów. W odniesieniu do konsumentów podnieść należy, iż objęcie PKK nadzorem KNF ograniczy w stopniu znacznym konsumentom dostęp do usług finansowych. Wskazać należy, iż w mniejszych miejscowościach PKK jest główną drogą dojścia do kredytu konsumenckiego i informacji o kredycie konsumenckim. W konsekwencji, zamykanie się PKK wskutek niesprostania skutkom objęcia ich nadzorem, spowoduje wykluczenie finansowe niektórych grup społecznych. Zauważyć należy, że zakreślanie celu nadzoru nad PKK jako „zgodność tej działalności z przepisami ustawy” jest również sprzeczna z celem działania Komisji Nadzoru Finansowego, która co do zasady, dba o stabilność na rynku finansowym i bezpieczeństwo jej uczestników. Tymczasem nadzór w postaci materialnoprawnej ingerencji w sferę stosunków indywidualnych, które w żaden sposób nie generują ryzyka systemowego, powoduje niespójne systemowo rozszerzanie działalności KNF. Konkludując wskazujemy, iż objęcie PKK nadzorem KNF przyniesie wiele negatywnych konsekwencji, zarówno dla samego organu, dla PKK jak i dla konsumentów. Aktualnie funkcjonujące rozwiązanie (wpis do	

			Rejestru) jest rozwiązaniem wystarczającym i spełniającym oczekiwania. Objęcie PKK nadzorem KNF będzie działaniem nieproporcjonalnym i mogącym zostać uznany za nadregulację. Mając powyższe na uwadze, postulujemy wykreślenie Rozdziału 11 - Nadzór nad pośrednikami kredytowymi.	
637.	Art. 125 ust. 7	Izba Gospodarki Elektronicznej	Postulujemy usunięcie rygoru natychmiastowej wykonalności. Kwestie z ust. pkt. 3-5, których dotyczy rygor: 3) wystąpić do tego podmiotu z wnioskiem o odwołanie osoby zarządzającej, o której mowa w pkt 1; 4) zawiesić w czynnościach osobę zarządzającą, o której mowa w pkt 1, do czasu podjęcia rozstrzygnięcia w sprawie wniosku, o którym mowa w pkt 3; zawieszenie w czynnościach polega na wyłączeniu z podejmowania decyzji w zakresie praw i obowiązków majątkowych tego podmiotu; 5) wykreślić ten podmiot z rejestru pośredników kredytowych. - mogą mieć bardzo negatywne konsekwencje dla instytucji pożyczkowej. Taka decyzja powinna podlegać ogólnemu trybowi Kodeksu postępowania administracyjnego, który daje możliwość nadania decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności na zasadach tam określonych.	Uwaga wyjaśniona. Podobnie jak w obecnie obowiązujących przepisach, w projekcie przyjęto że decyzje KNF będą posiadały rygor natychmiastowej wykonalności. Analogicznie reguluje się to zagadnienie w ustawie o kredycie konsumenckim z 2011 r.
638.	Art. 125 ust. 7	Związek Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce	Wskazujemy, iż przepis w aktualnym brzmieniu może mieć bardzo negatywne i daleko idące konsekwencje dla instytucji pożyczkowej. Decyzja, o której mowa w komentowanym przepisie winna podlegać ogólnemu trybowi Kodeksu postępowania administracyjnego, który daje możliwość nadania decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności na zasadach tam określonych. W związku z powyższym, postulujemy usunięcie ust. 7 w art. 125.	Uwaga wyjaśniona. Podobnie jak w obecnie obowiązujących przepisach, w projekcie przyjęto że decyzje KNF będą posiadały rygor natychmiastowej wykonalności. Analogicznie reguluje się to

				zagadnienie w ustawie o kredycie konsumenckim z 2011 r.
639.	Art. 125 ust. 7	Związek Pracodawców Branży Internetowej IAB Polska	Kwestie z ust. 7 pkt. 3-5, których dotyczy rygor: 3) wystąpić do tego podmiotu z wnioskiem o odwołanie osoby zarządzającej, o której mowa w pkt 1; 4) zawiesić w czynnościach osobę zarządzającą, o której mowa w pkt 1, do czasu podjęcia rozstrzygnięcia w sprawie wniosku, o którym mowa w pkt 3; zawieszenie w czynnościach polega na wyłączeniu z podejmowania decyzji w zakresie praw i obowiązków majątkowych tego podmiotu; 5) wykreślić ten podmiot z rejestru pośredników kredytowych. - mogą mieć bardzo negatywne konsekwencje dla pośredników kredytowych. Taka decyzja powinna podlegać ogólnemu trybowi Kodeksu postępowania administracyjnego, który daje możliwość nadania decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności na zasadach tam określonych.	Uwaga wyjaśniona. Podobnie jak w obecnie obowiązujących przepisach, w projekcie przyjęto że decyzje KNF będą posiadały rygor natychmiastowej wykonalności. Analogicznie reguluje się to zagadnienie w ustawie o kredycie konsumenckim z 2011 r.
640.	Art. 125 ust. 7	Federacja Przedsiębiorców Polskich	Postulujemy usunięcie rygoru natychmiastowej wykonalności. Kwestie z ust. pkt. 3-5, których dotyczy rygor: 3) wystąpić do tego podmiotu z wnioskiem o odwołanie osoby zarządzającej, o której mowa w pkt 1; 4) zawiesić w czynnościach osobę zarządzającą, o której mowa w pkt 1, do czasu podjęcia rozstrzygnięcia w sprawie wniosku, o którym mowa w pkt 3; zawieszenie w czynnościach polega na wyłączeniu z podejmowania decyzji w zakresie praw i obowiązków majątkowych tego podmiotu;	Uwaga wyjaśniona. Podobnie jak w obecnie obowiązujących przepisach, w projekcie przyjęto że decyzje KNF będą posiadały rygor natychmiastowej wykonalności. Analogicznie reguluje się to zagadnienie w ustawie o

			5) wykreślić ten podmiot z rejestru pośredników kredytowych. - mogą mieć bardzo negatywne konsekwencje dla instytucji pożyczkowej. Taka decyzja powinna podlegać ogólnemu trybowi Kodeksu postępowania administracyjnego, który daje możliwość nadania decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności na zasadach tam określonych.	kredycie konsumenckim z 2011 r.
641.	art. 125 ust. 7	Związek Pracodawców Business Centre Club	Wskazujemy, iż przepis w aktualnym brzmieniu może mieć bardzo negatywne i daleko idące konsekwencje dla instytucji pożyczkowej. Decyzja, o której mowa w komentowanym przepisie winna podlegać ogólnemu trybowi Kodeksu postępowania administracyjnego, który daje możliwość nadania decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności na zasadach tam określonych. W związku z powyższym, postulujemy usunięcie ust. 7 w art. 125.	Uwaga wyjaśniona. Podobnie jak w obecnie obowiązujących przepisach, w projekcie przyjęto że decyzje KNF będą posiadały rygor natychmiastowej wykonalności. Analogicznie reguluje się to zagadnienie w ustawie o kredycie konsumenckim z 2011 r.
642.	Art. 125 ust. 9	Stowarzyszenie Prawa Konkurencji	Projektowany art. 125 ust. 9 wymaga uzupełnienia.	Uwaga nieaktualna wobec zmiany brzmienia regulacji.
643.	Art. 127	Federacja Przedsiębiorców Polskich	Zdarza się, że w ramach jednej grupy kapitałowej funkcjonują różne podmioty, jak np. instytucja pożyczkowa i pośrednicy. Postulujemy, aby w sytuacji, w której jeden podmiot jest już pod nadzorem Komisji Nadzoru Finansowego, opłata ponoszona na rzecz nadzoru była zmniejszona i wynosiła kwotę nieprzekraczającą 0,1% sumy przychodów z działalności pośrednictwa kredytu konsumenckiego.	Uwaga nieuwzględniona. Projektodawca pozostał przy dotychczasowym brzmieniu przepisów o opłatach.

644.	Art. 127	Związek Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce	Zwracamy uwagę, że występują sytuację, w których w ramach jednej grupy kapitałowej funkcjonują różne podmioty, jak np. instytucja pożyczkowe i pośrednicy. Jeżeli projektodawca nie zrezygnuje z nadzoru finansowego nad pośrednikami kredytu konsumenckiego (por. uwaga nr 64), to postulujemy, aby w sytuacji, w której jeden podmiot z grupy kapitałowej jest już pod nadzorem Komisji Nadzoru Finansowego, opłata ponoszona na rzecz nadzoru była zmniejszona i wynosiła kwotę nieprzekraczającą 0,1% sumy przychodów z działalności pośrednictwa kredytu konsumenckiego.	Uwaga nieuwzględniona. Projektodawca pozostał przy dotychczasowym brzmieniu przepisów o opłatach.
645.	Art. 127	Związek Przedsiębiorców i Pracodawców	Zdarza się, że w ramach jednej grupy kapitałowej funkcjonują różne podmioty, jak np. instytucja pożyczkowe i pośrednicy. Postulujemy, aby w sytuacji, w której jeden podmiot jest już pod nadzorem Komisji Nadzoru Finansowego, opłata ponoszona na rzecz nadzoru była zmniejszona i wynosiła kwotę nieprzekraczającą 0,1% sumy przychodów z działalności pośrednictwa kredytu konsumenckiego.	Uwaga nieuwzględniona. Projektodawca pozostał przy dotychczasowym brzmieniu przepisów.
646.	Art. 127	Związek Pracodawców Business Centre Club	W związku z postulatem usunięcia art. 125 ust. 7 wnosimy o usunięcie zapisu art. 127.	Uwaga nieuwzględniona. Projektodawca pozostał przy dotychczasowym brzmieniu przepisów.
647.	Art. 128 ust. 1	Stowarzyszenie Prawa Konkurencji	Projektowany art. 128 ust. 1 w zakresie warunków, których niespełnienie pociągać ma za sobą odpowiedzialność karną kredytodawcy, odsyła do art. 87, nie wskazując konkretnych jednostek redakcyjnych. Tymczasem art. 87 ust. 4 określa wymogi negatywne dla osoby do pełnienia funkcji członka zarządu/rady nadzorczej lub prokurenta instytucji pożyczkowej. Jeżeli zamiarem projektodawcy jest objęcie odpowiedzialnością karną kredytodawcy za dopuszczenie, że funkcję taką będzie pełniła osoba niespełniająca tych ograniczeń to brzmienie przepisu art. 128 należałoby doprecyzować.	Uwaga uwzględniona.

			Art. 87 ust. 5 określa dokumenty, które instytucja pożyczkowa powinna dołączyć do wniosku o wpis do KRS - proponujemy rezygnację z odwoływania się do tej jednostki redakcyjnej w art. 128 ust. 1. Abstrahując od niejasności językowej, ustanawianie tak surowej odpowiedzialności karnej za niedołączenie określonych dokumentów do wniosku składanego do KRS byłoby nieproporcjonalne.	
648.	Art. 128	Związek Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce	Wskazujemy, iż nie jest zrozumiałe i nie zostało wyjaśnione 10-krotne zwiększenie kary finansowej i o jedną trzecią wydłużenie okresu pozbawienia wolności w porównaniu do przepisów obecnej ustawy o kredycie konsumenckim. W uzasadnieniu do ustawy nie wskazano żadnego powodu podwyższenia kar w tak drastyczny sposób, w szczególności nie wskazano, że kary dotychczas obowiązujące nie spełniły swej funkcji. Postulujemy pozostawienie sankcji karnych przewidzianych w art. 59e ust. 1 obecnej ustawy. Propozycja zapisu: art. 128 ust. 1 otrzymuje brzmienie: <i>„1. Kto, będąc kredytodawcą w rozumieniu art. 5 pkt 6, nie spełnia warunków, o których mowa w art. 87, podlega grzywnie do 500 000 złotych i karze pozbawienia wolności do lat 2.”</i>	Uwaga wyjaśniona. Poszerzono uzasadnienie. Regulację wzorowano na art. 50 ustawy o podmiotach obsługujących kredyty i nabywcach kredytów. Przyjęto, że wysokość kar ukształtowana ustawą o kredycie konsumenckim jest nieadekwatna do prewencyjno-represyjnej roli jaką te kary mają spełniać.
649.	Art. 128 ust. 1	Związek Pracodawców Branży Internetowej IAB Polska	1. Kto, będąc kredytodawcą w rozumieniu art. 5 pkt 6, nie spełnia warunków, o których mowa w art. 87, podlega grzywnie do 500 000 zł złotych i karze pozbawienia wolności do lat 2 3. Postulujemy pozostawienie sankcji karnych przewidzianych w art. 59e obecnej Ustawy o kredycie konsumenckim. Nie jest zrozumiałe 10-krotne zwiększenie kary finansowej i o jedną trzecią wydłużenie okresu pozbawienia wolności dla kary wolnościowej w porównaniu do przepisów art. 59e obecnej Ustawy o kredycie konsumenckim. W uzasadnieniu do ustawy nie wskazano żadnego	Uwaga wyjaśniona. Poszerzono uzasadnienie. Regulację wzorowano na art. 50 ustawy o podmiotach obsługujących kredyty i nabywcach kredytów. Przyjęto, że wysokość kar ukształtowana ustawą o kredycie konsumenckim

			powodu podwyższenia kar w tak drastyczny sposób, w szczególności nie wskazano, że kary dotychczas obowiązujące nie spełniły swej funkcji	jest nieadekwatna do prewencyjno-represyjnej roli jaką te kary mają spełniać.
650.	Art. 128	Izba Gospodarki Elektronicznej	Postulujemy pozostawienie sankcji karnych przewidzianych w art. 59e obecnej ustawy, tj. 1. Kto, będąc kredytodawcą w rozumieniu art. 5 pkt 6, nie spełnia warunków, o których mowa w art. 87, podlega grzywnie do 500 000 złotych i karze pozbawienia wolności do lat 2. 2. Tej samej karze podlega, kto dopuszcza się czynu określonego w ust. 1, będąc członkiem zarządu podmiotu prowadzącego działalność w rozumieniu art. 5 pkt 6 lub osobą uprawnioną do jego reprezentacji. Nie jest zrozumiałe 10-krotne zwiększenie kary finansowej i o jedną trzecią wydłużenie okresu pozbawienia wolności dla kary wolnościowej w porównaniu do przepisów art. 59e obecnej ustawy o kredycie konsumenckim. W uzasadnieniu do ustawy nie wskazano żadnego powodu podwyższenia kar w tak drastyczny sposób, w szczególności nie wskazano, że kary dotychczas obowiązujące nie spełniły swej funkcji.	Uwaga wyjaśniona. Poszerzono uzasadnienie. Regulację wzorowano na art. 50 ustawy o podmiotach obsługujących kredyty i nabywcach kredytów. Przyjęto, że wysokość kar ukształtowana ustawą o kredycie konsumenckim jest nieadekwatna do prewencyjno-represyjnej roli jaką te kary mają spełniać.
651.	Art. 128	Konfederacja Lewiatan	Nie jest zrozumiałe 10-krotne zwiększenie kary finansowej i o jedną trzecią wydłużenie okresu pozbawienia wolności dla kary wolnościowej w porównaniu do przepisów art. 59e obecnej ustawy o kredycie konsumenckim. W uzasadnieniu do ustawy nie tylko nie wykazano żadnego powodu lecz wręcz nie wskazano żadnego powodu podwyższenia kar w tak drastyczny sposób, w szczególności nie wskazano, że kary dotychczas obowiązujące nie spełniły swej funkcji.	Uwaga wyjaśniona. Poszerzono uzasadnienie. Regulację wzorowano na art. 50 ustawy o podmiotach obsługujących kredyty i nabywcach kredytów. Przyjęto, że wysokość kar ukształtowana ustawą o kredycie konsumenckim jest nieadekwatna do prewencyjno-represyjnej

				roli jaką te kary mają spełniać.
652.	art. 128	Federacja Przedsiębiorców Polskich	Postulujemy pozostawienie sankcji karnych przewidzianych w art. 59e obecnej ustawy, tj. 1. Kto, będąc kredytodawcą w rozumieniu art. 5 pkt 6, nie spełnia warunków, o których mowa w art. 87, podlega grzywnie do 500 000 złotych i karze pozbawienia wolności do lat 2. 2. Tej samej karze podlega, kto dopuszcza się czynu określonego w ust. 1, będąc członkiem zarządu podmiotu prowadzącego działalność w rozumieniu art. 5 pkt 6 lub osobą uprawnioną do jego reprezentacji. Nie jest zrozumiałe 10-krotne zwiększenie kary finansowej i o jedną trzecią wydłużenie okresu pozbawienia wolności dla kary wolnościowej w porównaniu do przepisów art. 59e obecnej ustawy o kredycie konsumenckim. W uzasadnieniu do ustawy nie wskazano żadnego powodu podwyższenia kar w tak drastyczny sposób, w szczególności nie wskazano, że kary dotychczas obowiązujące nie spełniły swej funkcji.	Uwaga wyjaśniona. Poszerzono uzasadnienie. Regulację wzorowano na art. 50 ustawy o podmiotach obsługujących kredyty i nabywcach kredytów. Przyjęto, że wysokość kar ukształtowana ustawą o kredycie konsumenckim jest nieadekwatna do prewencyjno-represyjnej roli jaką te kary mają spełniać.
653.	Art. 128 ust. 2	Stowarzyszenie Prawa Konkurencji	Projektowany art. 128 ust. 2 wymaga doprecyzowania. W zaproponowanym brzmieniu nie jest jasne, za co dokładnie członek zarządu/osoba uprawniona do reprezentacji miałaby ponosić odpowiedzialność karną. Spośród warunków/ograniczeń ustanowionych w art. 87 taka osoba mogłaby naruszyć ust. 4, w pozostałym zakresie - doprowadzić do naruszenia tych warunków ograniczeń przez reprezentowaną instytucję pożyczkową.	Uwaga uwzględniona.
654.	Art. 130	Pracodawcy RP	Proponujemy zmianę art. 130 będącą konsekwencją zmiany art. 95 „Art. 130. 1. Kto, będąc do tego obowiązany, nie przekazuje do bazy danych informacji o całkowitym wykonaniu zobowiązania albo jego wygaśnięciu, stwierdzeniu nieistnienia zobowiązania albo korekcie jego wysokości oraz o nowo powstałych zobowiązaniach w terminie 7 dni od	Uwaga nieaktualna w związku ze zmianą art. 95.

			dnia wystąpienia zdarzenia uzasadniającego przekazanie informacji, podlega grzywnie do 30 000 złotych. 2. Tej samej karze podlega, kto dopuszcza się czynu określonego w ust. 1, będąc członkiem zarządu podmiotu będącego kredytodawcą w rozumieniu art. 5 pkt 6 lub osobą uprawnioną do jego reprezentacji”.	
655.	Art. 130	Związek Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce	Wskazujemy, iż konsekwencją postulowanej zmiany projektowanego art. 95 jest konieczność zmiany projektowanego art. 130: Propozycja zapisu: art. 130 otrzymuje brzmienie: <i>„Art. 130. 1. Kto, będąc do tego obowiązany, nie przekazuje do bazy danych informacji o całkowitym wykonaniu zobowiązania albo jego wygaśnięciu, stwierdzeniu nieistnienia zobowiązania albo korekcie jego wysokości oraz o nowo powstałych zobowiązaniach w terminie 7 dni od dnia wystąpienia zdarzenia uzasadniającego przekazanie informacji, podlega grzywnie do 30 000 złotych.</i> <i>2. Tej samej karze podlega, kto dopuszcza się czynu określonego w ust. 1, będąc członkiem zarządu podmiotu będącego kredytodawcą w rozumieniu art. 5 pkt 6 lub osobą uprawnioną do jego reprezentacji.”</i>	Uwaga nieaktualna w związku ze zmianą art. 95.
656.	Art. 130	Krajowy Rejestr Długów Biuro Informacji Gospodarczej S.A.	Zmiana w tym zakresie jest konsekwencją zmian art. 95 Propozycja brzmienia przepisu: Art. 130. 1. Kto, będąc do tego obowiązany, nie przekazuje do bazy danych informacji o całkowitym wykonaniu zobowiązania albo jego wygaśnięciu, stwierdzeniu nieistnienia zobowiązania albo korekcie jego wysokości oraz o nowo powstałych zobowiązaniach w terminie 7 dni od dnia wystąpienia zdarzenia uzasadniającego przekazanie informacji, podlega grzywnie do 30 000 złotych.	Uwaga nieaktualna w związku ze zmianą art. 95.

			2. Tej samej karze podlega, kto dopuszcza się czynu określonego w ust. 1, będąc członkiem zarządu podmiotu będącego kredytodawcą w rozumieniu art. 5 pkt 6 lub osobą uprawnioną do jego reprezentacji.	
657.	Art. 130	ERIF Biuro Informacji Gospodarczej S.A.	Konsekwencją postulowanej zmiany projektowanego art. 95 Projektu ustawy jest konieczność zmiany projektowanego art. 130 Projektu ustawy: Propozycja zapisu: art. 130 otrzymuje brzmienie: „Art. 130. 1. Kto, będąc do tego obowiązany, nie przekazuje do bazy danych informacji o całkowitym wykonaniu zobowiązania albo jego wygaśnięciu, stwierdzeniu nieistnienia zobowiązania albo korekcie jego wysokości oraz o nowo powstałych zobowiązaniach w terminie 7 dni od dnia wystąpienia zdarzenia uzasadniającego przekazanie informacji, podlega grzywnie do 30 000 złotych. 2. Tej samej karze podlega, kto dopuszcza się czynu określonego w ust. 1, będąc członkiem zarządu podmiotu będącego kredytodawcą w rozumieniu art. 5 pkt 6 lub osobą uprawnioną do jego reprezentacji.”	Uwaga nieaktualna w związku ze zmianą art. 95.
658.	Art. 130	Krajowe Biuro Informacji Gospodarczej S.A.	Konsekwencją postulowanej zmiany projektowanego art. 95 Projektu ustawy jest konieczność zmiany projektowanego art. 130 Projektu ustawy: Propozycja zapisu: art. 130 otrzymuje brzmienie: „Art. 130. 1. Kto, będąc do tego obowiązany, nie przekazuje do bazy danych informacji o całkowitym wykonaniu zobowiązania albo jego wygaśnięciu, stwierdzeniu nieistnienia zobowiązania albo korekcie jego wysokości oraz o nowo powstałych zobowiązaniach w terminie 7 dni od	Uwaga nieaktualna w związku ze zmianą art. 95.

			<i>dnia wystąpienia zdarzenia uzasadniającego przekazanie informacji, podlega grzywnie do 30 000 złotych.</i> <i>2. Tej samej karze podlega, kto dopuszcza się czynu określonego w ust. 1, będąc członkiem zarządu podmiotu będącego kredytodawcą w rozumieniu art. 5 pkt 6 lub osobą uprawnioną do jego reprezentacji.”</i>	
659.	Art. 134 ust. 2	Izba Gospodarki Elektronicznej	Proponuje się zmianę, ponieważ kara w wysokości 500.000 albo kara pozbawienia wolności za omyłkowe wprowadzenie niewłaściwych danych jest zbyt surowa.	Uwaga wyjaśniona. Poszerzono uzasadnienie o wskazanie, że regulacja przenosi brzmienie obowiązującego obecnie art. 59j ustawy o kredycie konsumenckim.
660.	Rozdział 13	Związek Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce	Pragniemy wskazać, iż na gruncie Ustawy CIT instytucje pożyczkowe oraz inni kredytodawcy kredytu konsumenckiego doznały nierównego traktowania, w szczególności w zakresie kosztów uzyskania przychodu. Z jednej strony Ustawa CIT w art. 16 ust. 1 pkt 25 zrównuje wszystkie podmioty uprawnione do udzielania kredytów (pożyczek), podlegające nadzorowi nad rynkiem finansowym, wskazując których wierzytelności nie mogą odpisywać jako nieściągalnych. Instytucje pożyczkowe mogą ten przepis stosować tylko do pożyczek, udzielonych po 1.01.2024 r., to jest po objęciu ich nadzorem KNF, co potwierdza interpretacja indywidualna z dnia 18.09.2024 r. (0111-KDIB2-1.4010.298.2024.1.AR). Nie jest to zrozumiałe, mając na uwadze fakt, że nadzór nad spółkami i raportowanie dotyczy całego portfela, a nie jedynie jego części utworzonej po 1.01.2024 r. Następnie Ustawa CIT przyznaje już tylko bankom, zgodnie z art. 16 ust. 1 pkt 26, prawo do uznania za koszt uzyskania przychodu między innymi: - rezerw na należności z tytułu udzielonych przez bank kredytów (pożyczek) oraz na należności z tytułu udzielonych przez bank gwarancji	Uwaga nieuwzględniona. Propozycja wykracza poza zakres przedłożenia.

		(poręczeń) spłaty kredytów (pożyczek), pomniejszonych o wartość rezerw dotyczącą odsetek, prowizji i opłat, które zostały utworzone na pokrycie: a) w bankach, z zastrzeżeniem lit. c: – wymagalnych a nieściągalnych - udzielonych kredytów (pożyczek), – wymagalnych a nieściągalnych należności z tytułu udzielonych przez bank po dniu 1 stycznia 1997 r. gwarancji (poręczeń) spłaty kredytów (pożyczek), – udzielonych kredytów (pożyczek), zakwalifikowanych do kategorii wątpliwe, na podstawie przepisów, o których mowa w ust. 3 - do wysokości nie większej niż 25% tej kwoty kredytu (pożyczki), na którą została utworzona rezerwa, – należności z tytułu udzielonych przez bank po dniu 1 stycznia 1997 r. gwarancji (poręczeń) spłaty kredytów (pożyczek), zakwalifikowanych do kategorii wątpliwe, na podstawie przepisów, o których mowa w ust. 3 - do wysokości nie większej niż 25% tej kwoty należności, na którą została utworzona rezerwa, (...) c) w bankach, udzielonych przedsiębiorcom realizującym program restrukturyzacji na podstawie odrębnych ustaw: – kredytów (pożyczek) zakwalifikowanych do kategorii stracone, na podstawie przepisów, o których mowa w ust. 3, – należności z tytułu udzielonych przez bank po dniu 1 stycznia 1997 r. gwarancji (poręczeń) spłaty kredytów (pożyczek) zakwalifikowanych do kategorii stracone, na podstawie przepisów, o których mowa w ust. 3, – kredytów (pożyczek) zakwalifikowanych do kategorii wątpliwe, na podstawie przepisów, o których mowa w ust. 3 - do wysokości nie	

		większej niż 50% tej kwoty kredytu (pożyczki), na którą została utworzona rezerwa, – należności z tytułu udzielonych przez bank gwarancji (poręczeń) spłaty kredytów (pożyczek) zakwalifikowanych do kategorii wątpliwe, na podstawie przepisów, o których mowa w ust. 3 - do wysokości nie większej niż 50% tej kwoty należności, na którą została utworzona rezerwa; Brak analogicznego (lub zbliżonego) rozwiązania dla instytucji pożyczkowych oraz innych kredytodawców kredytu konsumenckiego budzić może poważne i uzasadnione wątpliwości. Instytucje pożyczkowe, podobnie jak banki, są podmiotami nadzorowanymi, ale nie mają możliwości pozyskiwania tańszego kapitału (depozytów), mają odmienne zasady zaliczania strat na niespłaconych pożyczkach do kosztów uzyskania przychodów i są przez to mniej efektywne podatkowo, aniżeli banki. Brak uzasadnienia dla utrzymywania nierównowagi rynkowej w tym zakresie. Dodatkowo wskazujemy, iż pośród ustawodawstw europejskich jedynie Polska oraz Litwa nie zezwalają na pełne ukosztowanie niespłaconych pożyczek. W zakresie Ustawy CIT wskazać należy, że rozróżnienie sytuacji prawnej na gruncie tej ustawy instytucji pożyczkowych (oraz innych kredytodawców kredytu konsumenckiego) i banków – naszym zdaniem – nie znajduje uzasadnienia. Wszystkie podmioty zobowiązane są przestrzegać tych samych wymogów m. in. w zakresie limitów cen produktów kredytowych, tymczasem w obszarze rozwiązań podatkowych występuje bardzo znacząca preferencja dla banków w porównaniu do pozostałych uczestników rynku. Zasadnym jest zrównanie sytuacji prawnej na gruncie Ustawy CIT instytucji pożyczkowych i banków poprzez uregulowanie – w odniesieniu do sektora pożyczkowego – instytucji analogicznych rozwiązań w zakresie kosztów uzyskania przychodu (uznania za koszt uzyskania	

		przychodu rezerw na należności z tytułu udzielonych kredytów (pożyczek) albowiem brak uzasadnienia dla utrzymywania nierównowagi rynkowej w tym zakresie. Taka zmiana wpłynie będzie pozytywnie na możliwości finansowania przez instytucje pożyczkowe potrzeb gospodarstw domowych, przełoży się na wzrost konsumpcji, co automatycznie wpłynie na wzrost wpływów z podatku VAT. Mając wszystko powyższe na uwadze, postulujemy o dokonanie niżej wskazanych zmian w Ustawie CIT, których celem będzie zrównanie sytuacji prawnej na gruncie Ustawy CIT instytucji pożyczkowych (oraz innych kredytodawców kredytu konsumenckiego) i banków poprzez uregulowanie – w odniesieniu do sektora pożyczkowego – instytucji analogicznych rozwiązań w zakresie kosztów uzyskania przychodu (uznania za koszt uzyskania przychodu rezerw na należności z tytułu udzielonych kredytów (pożyczek) albowiem brak uzasadnienia dla utrzymywania nierównowagi rynkowej w tym zakresie. W ustawie z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz.U.2023.2805) wprowadza się następujące zmiany: „1) w art. 4a dodaje się pkt 37: 37) instytucji pożyczkowej – oznacza to instytucję pożyczkową, o której mowa w Ustawie z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim 2) art. 12 ust. 1 pkt 6 otrzymuje brzmienie: 6) kwota stanowiąca równowartość: a) w bankach - rezerwy na ryzyko ogólne, utworzonej zgodnie z ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe, rozwiązanej lub wykorzystanej w inny sposób, b) w bankach, instytucjach pożyczkowych oraz instytucjach płatniczych, instytucjach pieniądza elektronicznego lub małej instytucji płatniczej, o których mowa w ustawie z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych - rozwiązanych lub zmniejszonych rezerw, o których mowa w	

		<i>art. 16 ust. 1 pkt 26, zaliczonych uprzednio do kosztów uzyskania przychodów, z zastrzeżeniem ust. 4 pkt 15 lit. b;</i> <i>c) w bankach, instytucjach pożyczkowych oraz instytucjach płatniczych, instytucjach pieniądza elektronicznego lub malej instytucji płatniczej, o których mowa w ustawie z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych – rozwiązanych lub zmniejszonych odpisów na straty kredytowe, o których mowa w art. 16 ust. 1 pkt 26c, zaliczonych uprzednio do kosztów uzyskania przychodów, z zastrzeżeniem ust. 4 pkt 15 lit. b;</i> 3) art. 12 ust. 4 pkt 15 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie: <i>15) w bankach, instytucjach pożyczkowych oraz instytucjach płatniczych, instytucjach pieniądza elektronicznego lub malej instytucji płatniczej, o których mowa w ustawie z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych:</i> 4) art. 15 ust. 1h otrzymuje brzmienie: <i>1h) Kosztem uzyskania przychodów są także:</i> <i>1) w bankach - rezerwa na ryzyko ogólne tworzona w roku podatkowym, zgodnie z art. 130 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe,</i> <i>2) w bankach, instytucjach pożyczkowych oraz instytucjach płatniczych, instytucjach pieniądza elektronicznego lub malej instytucji płatniczej, o których mowa w ustawie z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych - strata ze zbycia funduszowi wierzytelności albo towarzystwu funduszy inwestycyjnych tworzącemu fundusz wierzytelności wierzytelności z tytułu kredytów (pożyczek), stanowiąca różnicę pomiędzy kwotą uzyskaną ze zbycia a wartością wierzytelności z tytułu udzielonego przez bank, kwalifikowaną instytucję pożyczkową lub Krajową Instytucję Płatniczą kredytu (pożyczki lub kredytu płatniczego) - do wysokości kwoty udzielonego kredytu (pożyczki lub kredytu płatniczego), z wyłączeniem odsetek, prowizji i opłat, jeżeli opóźnienie w</i>	

			splacie kapitału tego kredytu (pożyczki) lub odsetek przekracza 12 miesięcy 3) w bankach, instytucjach pożyczkowych oraz instytucjach płatniczych, instytucjach pieniądza elektronicznego lub małej instytucji płatniczej, o których mowa w ustawie z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych - przekazane funduszowi wierzytelności albo towarzystwu funduszy inwestycyjnych tworzącemu fundusz wierzytelności: a) pożyczki z wierzytelności, b) kwoty główne z wierzytelności, c) kwoty uzyskane z tytułu realizacji zabezpieczeń wierzytelności - objęte umową o subpartycypację; 4) w bankach, instytucjach pożyczkowych oraz instytucjach płatniczych, instytucjach pieniądza elektronicznego lub małej instytucji płatniczej, o których mowa w ustawie z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych - zwrócone funduszowi wierzytelności albo towarzystwu funduszy inwestycyjnych tworzącemu fundusz wierzytelności kwoty uzyskane ze zbycia tym podmiotom praw do strumienia pieniądza z wierzytelności z tytułu kredytów (pożyczek) objętych umową o subpartycypację w przypadkach gdy następuje zwrotne przeniesienie praw do takich wierzytelności, jeżeli bank, instytucja pożyczkowa oraz instytucja płatnicza, instytucja pieniądza elektronicznego lub mała instytucja płatnicza, o których mowa w ustawie z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych wykazała przychód na podstawie art. 12 ust. 4f i nie zaliczyła do kosztów uzyskania przychodów kapitału kredytu (pożyczki) na podstawie pkt 3 lit. b lub c. 5) w art. 16 ust. 1: 1. pkt 10 lit. e otrzymuje brzmienie: e) z tytułu przekazania przez bank, spółdzielczą kasę oszczędnościowo-kredytową, instytucję pożyczkową oraz instytucję płatniczą, instytucję	

		<i>pieniądza elektronicznego lub małą instytucję płatniczą, o których mowa w ustawie z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych funduszowi wierzytelności albo towarzystwu funduszy inwestycyjnych tworzącemu fundusz wierzytelności środków pochodzących ze spłat kredytów (pożyczek), objętych funduszem wierzytelności;</i> 2. pkt 26 otrzymuje brzmienie: <i>„26) rezerw tworzonych w bankach, instytucjach pożyczkowych oraz instytucjach płatniczych, instytucjach pieniądza elektronicznego lub małej instytucji płatniczej, o których mowa w ustawie z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych na pokrycie wierzytelności, których nieściągalność została uprawdopodobniona, z wyjątkiem tych rezerw na należności z tytułu udzielonych przez bank, instytucje pożyczkowe oraz instytucje płatnicze, instytucje pieniądza elektronicznego lub małe instytucje płatnicze, o których mowa w ustawie z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych kredytów (pożyczek gotówkowych lub kredytów płatniczych) oraz na należności z tytułu udzielonych przez bank gwarancji (poręczeń) spłaty kredytów i pożyczek, pomniejszonych o wartość rezerw dotyczącą odsetek, prowizji i opłat, które zostały utworzone na pokrycie:</i> <i>a) w bankach, instytucjach pożyczkowych oraz instytucjach płatniczych, instytucjach pieniądza elektronicznego lub małej instytucji płatniczej, o których mowa w ustawie z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych, z zastrzeżeniem lit. c:</i> <i>– wymagalnych a nieściągalnych - udzielonych kredytów (pożyczek),</i> <i>– wymagalnych a nieściągalnych należności z tytułu udzielonych przez bank po dniu 1 stycznia 1997 r. gwarancji (poręczeń) spłaty kredytów i pożyczek,</i> <i>– udzielonych kredytów (pożyczek), zakwalifikowanych do kategorii wątpliwe, na podstawie przepisów, o których mowa w ust. 3 – do</i>	

			wysokości nie wyższej niż 25% tej kwoty kredytu (pożyczki), na którą została utworzona rezerwa, – należności z tytułu udzielonych przez bank po dniu 1 stycznia 1997 r. gwarancji (poręczeń) spłaty kredytów i pożyczek, zakwalifikowanych do kategorii wątpliwe, na podstawie przepisów, o których mowa w ust. 3 – do wysokości nie wyższej niż 25% tej kwoty należności, na którą została utworzona rezerwa, b) w bankach hipotecznych: – wymagalnych a nieściągalnych nabytych wierzytelności banku hipotecznego, – nabytych wierzytelności banku hipotecznego, zakwalifikowanych do kategorii wątpliwe, na podstawie przepisów, o których mowa w ust. 3 – do wysokości nie wyższej niż 25% kwoty tej nabytej wierzytelności banku hipotecznego, na którą została utworzona rezerwa, c) w bankach udzielonych przedsiębiorcom realizującym program restrukturyzacji na podstawie odrębnych ustaw: – kredytów (pożyczek) zakwalifikowanych do kategorii stracone, na podstawie przepisów, o których mowa w ust. 3, – należności z tytułu udzielonych przez bank po dniu 1 stycznia 1997 r. gwarancji (poręczeń) spłaty kredytów i pożyczek zakwalifikowanych do kategorii stracone, na podstawie przepisów, o których mowa w ust. 3, – kredytów (pożyczek) zakwalifikowanych do kategorii wątpliwe, na podstawie przepisów, o których mowa w ust. 3 – do wysokości nie wyższej niż 50% tej kwoty kredytu (pożyczki), na którą została utworzona rezerwa, – należności z tytułu udzielonych przez bank gwarancji (poręczeń) spłaty kredytów i pożyczek zakwalifikowanych do kategorii wątpliwe, na podstawie przepisów, o których mowa w ust. 3 – do wysokości nie	

			wyższej niż 50% tej kwoty należności, na którą została utworzona rezerwa; 3. pkt 26c otrzymuje brzmienie: „26c) odpisów na straty kredytowe utworzonych na pokrycie wierzytelności, których nieściągalność została uprawdopodobniona, z wyjątkiem tych odpisów na straty kredytowe utworzonych na należności z tytułu udzielonych przez bank, instytucję pożyczkową oraz instytucję płatniczą, instytucję pieniądza elektronicznego lub małą instytucję płatniczą, o których mowa w ustawie z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych kredytów (pożyczek) oraz na należności z tytułu udzielonych przez bank gwarancji (poręczeń) spłaty kredytów i pożyczek, pomniejszonych o wartość odpisów na straty kredytowe dotyczącą odsetek, prowizji i opłat, które zostały utworzone na pokrycie: a) w bankach, instytucjach pożyczkowych oraz instytucjach płatniczych, instytucjach pieniądza elektronicznego lub małej instytucji płatniczej, o których mowa w ustawie z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych, z zastrzeżeniem lit c: – wymagalnych a nieściągalnych – udzielonych kredytów (pożyczek), – wymagalnych a nieściągalnych należności z tytułu udzielonych przez bank po dniu 1 stycznia 1997 r. gwarancji (poręczeń) spłaty kredytów i pożyczek, – udzielonych kredytów (pożyczek), których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 6 miesięcy i nie przekracza 12 miesięcy - do wysokości nie wyższej niż 25% tej kwoty kredytu (pożyczki), na którą został utworzony odpis na straty kredytowe, – należności z tytułu udzielonych przez bank po dniu 1 stycznia 1997 r. gwarancji (poręczeń) spłaty kredytów i pożyczek, których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 6 miesięcy i nie przekracza 12	

		<i>miesiący – do wysokości nie wyższej niż 25% tej kwoty należności, na którą został utworzony odpis na straty kredytowe,</i> <i>b) w bankach hipotecznych:</i> <i>– wymagalnych a nieściągalnych nabytych wierzytelności banku hipotecznego,</i> <i>– nabytych wierzytelności banku hipotecznego z tytułu kredytów (pożyczek), których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 6 miesięcy i nie przekracza 12 miesięcy – do wysokości nie wyższej niż 25% tej kwoty nabytej wierzytelności banku hipotecznego, na którą został utworzony odpis na straty kredytowe,</i> <i>c) w bankach, udzielonych przedsiębiorcom realizującym program restrukturyzacji na podstawie odrębnych ustaw:</i> <i>– wymagalnych, a nieściągalnych kredytów (pożyczek),</i> <i>– wymagalnych a nieściągalnych należności z tytułu udzielonych przez bank po dniu 1 stycznia 1997 r., gwarancji (poręczeń) spłaty kredytów i pożyczek,</i> <i>– kredytów (pożyczek), których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 6 miesięcy i nie przekracza 12 miesięcy – do wysokości nie wyższej niż 50% tej kwoty kredytu (pożyczki), na którą został utworzony odpis na straty kredytowe,</i> <i>– należności z tytułu udzielonych przez bank gwarancji (poręczeń) spłaty kredytów i pożyczek, których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 6 miesięcy i nie przekracza 12 miesięcy – do wysokości nie wyższej niż 50% tej kwoty należności, na którą został utworzony odpis na straty kredytowe;”,</i> <i>4. dodaje się ust. 3g¹ o następującym brzmieniu;</i> <i>3g¹) Przepisy ust. 2a-3g stosuje się odpowiednio do instytucji pożyczkowych oraz instytucji płatniczych, instytucji pieniądza</i>	

			<i>elektronicznego lub małej instytucji płatniczej, o których mowa w ustawie z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych”</i>	
661.	Art. 136	ERIF Biuro Informacji Gospodarczej S.A.	Wskazujemy, iż art. 105 ust. 4 ustawy Prawo Bankowe przewiduje możliwość tworzenia przez banki, wspólnie z bankowymi izbami gospodarczymi, instytucji upoważnionych do gromadzenia, przetwarzania i udostępniania określonym podmiotom informacji stanowiących tajemnicę bankową oraz informacji udostępnionych przez część z tych podmiotów – dalej nazywanych biurami kredytowymi. To właśnie rolą biur kredytowych jest gromadzenie i udostępnianie danych o pochodzącej z całego rynku kredytowego historii kredytowej klientów banków, SKOK-ów, instytucji kredytowych, czy też instytucji pożyczkowych. Obecnie w Polsce, na skutek wskazanych wyżej ograniczeń narzuconych przepisami ustawy - Prawo bankowe, pozwalających na utworzenie biura kredytowego wyłącznie przez banki działające wspólnie z bankowymi izbami gospodarczymi, faktycznie działa na rynku informacji kredytowej wyłącznie jeden taki podmiot, to jest Biuro Informacji Kredytowej S.A., (BIK), będący prywatną spółką utworzoną przez banki oraz Związek Banków Polskich na krótko po uchwaleniu ustawy - Prawo bankowe w 1997 roku. Od niemal 30 lat nie utworzono natomiast innych biur kredytowych, które prowadziłyby na rynku informacji kredytowej działalność prowadzoną przez BIK, co jest naturalną konsekwencją przewidzianego w art. 105 ust. 4 Prawa Bankowego ograniczenia podmiotowego. Tymczasem zmiana systemu, w jakim funkcjonuje rynek biur kredytowych na bardziej konkurencyjny byłaby przede wszystkim korzystna dla konsumentów. Zwiększenie liczby firm uprawnionych do przetwarzania danych pochodzących z rynku kredytowego i określania scoringu kredytowego, pozwoliłoby także na zwiększenie liczby baz danych, na podstawie których scoring kredytowy byłby wyznaczany, a to	Uwaga nieuwzględniona. Propozycja wykracza poza zakres przedłożenia.

		w konsekwencji wpłynęłoby pozytywnie na dokładność stosowanych na rynku modeli. Dodatkowo, kredytodawcy mieliby możliwość korzystania z różnych scoringów stosownie do dokonywanych przez nich ocen ich jakości i ceny oraz, w konsekwencji, wyboru usługi, która najlepiej odpowiada ich potrzebom i możliwościom finansowym. Korzyści byłyby także zauważalne dla samego rynku informacji kredytowej i jego funkcjonowania. Otwarcie tego rynku dla szerszej grupy podmiotów zwiększyłoby na nim konkurencję, co pozytywnie wpłynęłoby na jakość i wysokość cen usług dla konsumentów i przedsiębiorców. Oczywiście obecnie istniejące na rynku rozwiązania nadal byłyby w pełni dostępne dla kredytodawców i kredytobiorców, z tym, że miałyby to miejsce w warunkach rynkowej konkurencji. Rozszerzenie określonego w art. 105 ust. 4 Prawa bankowego katalogu podmiotów uprawnionych do utworzenia biura kredytowego o biura informacji gospodarczej działające na podstawie ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych stanowiłoby z jednej strony otwarcie rynku biur kredytowych, a z drugiej pozwalałoby na zachowanie odpowiednich standardów prowadzenia działalności przez nowotworzone biura kredytowe, w tym w zakresie bezpieczeństwa i prawidłowego przetwarzania danych. Należy bowiem podkreślić, że biura informacji gospodarczej, których główna działalność polega na przetwarzaniu danych, w tym informacji gospodarczych, między innymi stanowiących dane objęte tajemnicą bankową, dysponują odpowiednim know-how i doświadczeniem w tym obszarze, zapewniającym najwyższy poziom przetwarzania danych. Ponadto, w związku z podleganiem ścisłej regulacji prawnej oraz nadzorowi ministra właściwego do spraw gospodarki, biura informacji gospodarczej zapewniają także odpowiednie procedury i standardy działania.	

			Propozycja zapisu: art. 136 pkt 4) otrzymuje brzmienie: „4) w art. 105 w ust. 4: „a) wstęp do wyliczenia otrzymuje brzmienie: 4. Banki wspólnie z bankowymi izbami gospodarczymi lub biuro informacji gospodarczej, o którym mowa w ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych (Dz. U. z 2025 r. poz. 85), mogą utworzyć instytucje upoważnione do gromadzenia, przetwarzania i udostępniania:” b) pkt 3 i 4 otrzymują brzmienie: „3) instytucjom kredytowym – informacji stanowiących tajemnicę bankową w zakresie niezbędnym do oceny zdolności kredytowej konsumenta, o której mowa w art. 29 ustawy z dnia ... o kredycie konsumenckim; 4) instytucjom pożyczkowym i podmiotom, o których mowa w art. 5 pkt 6 i art. 100 ustawy z dnia ... o kredycie konsumenckim – na zasadzie wzajemności, informacji stanowiących odpowiednio tajemnicę bankową oraz informacje udostępnione przez instytucje pożyczkowe oraz podmioty, o których mowa w art. 100 ustawy z dnia ... o kredycie konsumenckim, w zakresie niezbędnym do oceny zdolności kredytowej konsumenta, o której mowa w art. 29 tej ustawy, i analizy ryzyka kredytowego;” c) pkt 6 otrzymuje brzmienie: „6) krajowym instytucjom płatniczym, małym instytucjom płatniczym, krajowym instytucjom pieniądza elektronicznego, unijnym instytucjom płatniczym lub unijnym instytucjom pieniądza elektronicznego, w rozumieniu ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych udzielającym kredytu płatniczego, o którym mowa w art. 74 ust. 3 tej	

			ustawy – informacji stanowiących tajemnicę bankową, w zakresie niezbędnym do oceny zdolności kredytowej konsumenta, o której mowa w art. 29 ustawy z dnia ... o kredycie konsumenckim.”;	
662.	Art. 136	Krajowy Rejestr Długów Biuro Informacji Gospodarczej S.A.	Zmiana Art. 136 zmieniającego ustawę Prawo bankowe dotycząca rozszerzenia katalogu podmiotów, które mogą utworzyć instytucje, o których mowa w Art. 105 ust. 4 ustawy Prawo bankowe o biura informacji gospodarczej działające na podstawie ustawy o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych. Propozycja brzmienia przepisu: Art. 136. W ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2024 r. poz. 1646, z późn. zm.8)) wprowadza się następujące zmiany: (...) w art. 105 w ust. 4: a) wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie: „Banki, wspólnie z bankowymi izbami gospodarczymi, lub biuro informacji gospodarczej, o którym mowa w ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych (Dz. U. z 2025 r. poz. 85) mogą utworzyć instytucje upoważnione do gromadzenia, przetwarzania i udostępniania.” Uzasadnienie: Art. 105 ust. 4 ustawy Prawo Bankowe przewiduje możliwość tworzenia przez banki, wspólnie z bankowymi izbami gospodarczymi, instytucji upoważnionych do gromadzenia, przetwarzania i udostępniania określonym podmiotom informacji stanowiących tajemnicę bankową oraz informacji udostępnionych przez część z tych podmiotów – dalej nazywanych biurami kredytowymi. To właśnie rolą biur kredytowych jest gromadzenie i udostępnianie danych o pochodzącej z całego rynku kredytowego historii kredytowej klientów banków, SKOK-ów, instytucji	Uwaga nieuwzględniona. Propozycja wykracza poza zakres przedłożenia.

		kredytowych, czy też instytucji pożyczkowych. Obecnie w Polsce, na skutek wskazanych wyżej ograniczeń narzuconych przepisami Prawa Bankowego, pozwalających na utworzenie biura kredytowego wyłącznie przez banki działające wspólnie z bankowymi izbami gospodarczymi, faktycznie działa na rynku informacji kredytowej wyłącznie jeden taki podmiot, to jest Biuro Informacji Kredytowej S.A., (BIK), będący prywatną spółką utworzoną przez banki oraz Związek Banków Polskich na krótko po uchwaleniu ustawy Prawo Bankowe w 1997 roku. Od niemal 30 lat nie utworzono natomiast innych biur kredytowych, które prowadziłyby na rynku informacji kredytowej działalność prowadzoną przez BIK, co jest naturalną konsekwencją przewidzianego w art. 105 ust. 4 Prawa Bankowego ograniczenia podmiotowego. Tymczasem zmiana systemu, w jakim funkcjonuje rynek biur kredytowych na bardziej konkurencyjny byłaby przede wszystkim korzystna dla konsumentów. Zwiększenie liczby firm uprawnionych do przetwarzania danych pochodzących z rynku kredytowego i określania scoringu kredytowego, pozwoliłoby także na zwiększenie liczby baz danych, na podstawie których scoring kredytowy byłby wyznaczany, a to w konsekwencji wpłynęłoby pozytywnie na dokładność stosowanych na rynku modeli. Dodatkowo, kredytodawcy mieliby możliwość korzystania z różnych scoringów stosownie do dokonywanych przez nich ocen ich jakości i ceny oraz, w konsekwencji, wyboru usługi, która najlepiej odpowiada ich potrzebom i możliwościom finansowym. Korzyści byłyby także zauważalne dla samego rynku informacji kredytowej i jego funkcjonowania. Otwarcie tego rynku dla szerszej grupy podmiotów zwiększyłoby na nim konkurencję, co pozytywnie wpłynęłoby na jakość i wysokość cen usług dla konsumentów i przedsiębiorców. Oczywiście obecnie istniejące na rynku rozwiązania nadal byłyby w	

			pełni dostępne dla kredytodawców i kredytobiorców, z tym, że miałyby to miejsce w warunkach rynkowej konkurencji. Rozszerzenie określonego w art. 105 ust. 4 Prawa bankowego katalogu podmiotów uprawnionych do utworzenia biura kredytowego o biura informacji gospodarczej działające na podstawie ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych stanowiłoby z jednej strony otwarcie rynku biur kredytowych, a z drugiej pozwalałoby na zachowanie odpowiednich standardów prowadzenia działalności przez nowotworzone biura kredytowe, w tym w zakresie bezpieczeństwa i prawidłowego przetwarzania danych. Należy bowiem podkreślić, że biura informacji gospodarczej, których główna działalność polega na przetwarzaniu danych, w tym informacji gospodarczych, między innymi stanowiących dane objęte tajemnicą bankową, dysponują odpowiednim know-how i doświadczeniem w tym obszarze, zapewniającym najwyższy poziom przetwarzania danych. Ponadto, w związku z podleganiem ścisłej regulacji prawnej oraz nadzorowi ministra właściwego do spraw gospodarki, biura informacji gospodarczej zapewniają także odpowiednie procedury i standardy działania.	
663.	Ar. 136	Związek Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce	Wskazujemy, iż art. 105 ust. 4 ustawy Prawo Bankowe przewiduje możliwość tworzenia przez banki, wspólnie z bankowymi izbami gospodarczymi, instytucji upoważnionych do gromadzenia, przetwarzania i udostępniania określonym podmiotom informacji stanowiących tajemnicę bankową oraz informacji udostępnionych przez część z tych podmiotów – dalej nazywanych biurami kredytowymi. To właśnie rolą biur kredytowych jest gromadzenie i udostępnianie danych o pochodzącej z całego rynku kredytowego historii kredytowej klientów banków, SKOK-ów, instytucji kredytowych, czy też instytucji pożyczkowych. Obecnie w Polsce, na skutek wskazanych wyżej ograniczeń narzuconych przepisami ustawy - Prawo bankowe, pozwalających na utworzenie biura kredytowego wyłącznie przez banki działające wspólnie z bankowymi	Uwaga nieuwzględniona. Propozycja wykracza poza zakres przedłożenia.

		izbami gospodarczymi, faktycznie działa na rynku informacji kredytowej wyłącznie jeden taki podmiot, to jest Biuro Informacji Kredytowej S.A., (BIK), będący prywatną spółką utworzoną przez banki oraz Związek Banków Polskich na krótko po uchwaleniu ustawy - Prawo bankowe w 1997 roku. Od niemal 30 lat nie utworzono natomiast innych biur kredytowych, które prowadziłyby na rynku informacji kredytowej działalność prowadzoną przez BIK, co jest naturalną konsekwencją przewidzianego w art. 105 ust. 4 Prawa Bankowego ograniczenia podmiotowego. Tymczasem zmiana systemu, w jakim funkcjonuje rynek biur kredytowych na bardziej konkurencyjny byłaby przede wszystkim korzystna dla konsumentów. Zwiększenie liczby firm uprawnionych do przetwarzania danych pochodzących z rynku kredytowego i określania scoringu kredytowego, pozwoliłoby także na zwiększenie liczby baz danych, na podstawie których scoring kredytowy byłby wyznaczany, a to w konsekwencji wpłynęłoby pozytywnie na dokładność stosowanych na rynku modeli. Dodatkowo, kredytodawcy mieliby możliwość korzystania z różnych scoringów stosownie do dokonywanych przez nich ocen ich jakości i ceny oraz, w konsekwencji, wyboru usługi, która najlepiej odpowiada ich potrzebom i możliwościom finansowym. Korzyści byłyby także zauważalne dla samego rynku informacji kredytowej i jego funkcjonowania. Otwarcie tego rynku dla szerszej grupy podmiotów zwiększyłoby na nim konkurencję, co pozytywnie wpłynęłoby na jakość i wysokość cen usług dla konsumentów i przedsiębiorców. Oczywiście obecnie istniejące na rynku rozwiązania nadal byłyby w pełni dostępne dla kredytodawców i kredytobiorców, z tym, że miałyby to miejsce w warunkach rynkowej konkurencji. Rozszerzenie określonego w art. 105 ust. 4 Prawa bankowego katalogu podmiotów uprawnionych do utworzenia biura kredytowego o biura informacji	

		gospodarczej działające na podstawie ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych stanowiłoby z jednej strony otwarcie rynku biur kredytowych, a z drugiej pozwalałoby na zachowanie odpowiednich standardów prowadzenia działalności przez nowotworzone biura kredytowe, w tym w zakresie bezpieczeństwa i prawidłowego przetwarzania danych. Należy bowiem podkreślić, że biura informacji gospodarczej, których główna działalność polega na przetwarzaniu danych, w tym informacji gospodarczych, między innymi stanowiących dane objęte tajemnicą bankową, dysponują odpowiednim <i>know-how</i> i doświadczeniem w tym obszarze, zapewniającym najwyższy poziom przetwarzania danych. Ponadto, w związku z podleganiem ścisłej regulacji prawnej oraz nadzorowi ministra właściwego do spraw gospodarki, biura informacji gospodarczej zapewniają także odpowiednie procedury i standardy działania. (Dla porządku wskazujemy, iż poniższy postulat legislacyjny nie uzyskał akceptacji BIG InfoMonitor S.A.). Propozycja zapisu: art. 136 pkt 4) otrzymuje brzmienie: „4) w art. 105 w ust. 4: „a) wstęp do wyliczenia otrzymuje brzmienie: <i>4. Banki wspólnie z bankowymi izbami gospodarczymi lub biuro informacji gospodarczej, o którym mowa w ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych (Dz. U. z 2025 r. poz. 85), mogą utworzyć instytucje upoważnione do gromadzenia, przetwarzania i udostępniania:”</i> (...) b) pkt 3 i 4 otrzymują brzmienie:	

		„3) instytucjom kredytowym – informacji stanowiących tajemnicę bankową w zakresie niezbędnym do oceny zdolności kredytowej konsumenta, o której mowa w art. 29 ustawy z dnia ... o kredycie konsumenckim; 4) instytucjom pożyczkowym i podmiotom, o których mowa w art. 5 pkt 6 i art. 100 ustawy z dnia ... o kredycie konsumenckim – na zasadzie wzajemności, informacji stanowiących odpowiednio tajemnicę bankową oraz informacje udostępnione przez instytucje pożyczkowe oraz podmioty, o których mowa w art. 100 ustawy z dnia ... o kredycie konsumenckim, w zakresie niezbędnym do oceny zdolności kredytowej konsumenta, o której mowa w art. 29 tej ustawy, i analizy ryzyka kredytowego;”, c) pkt 6 otrzymuje brzmienie: „6) krajowym instytucjom płatniczym, małym instytucjom płatniczym, krajowym instytucjom pieniądza elektronicznego, unijnym instytucjom płatniczym lub unijnym instytucjom pieniądza elektronicznego, w rozumieniu ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych udzielającym kredytu płatniczego, o którym mowa w art. 74 ust. 3 tej ustawy – informacji stanowiących tajemnicę bankową, w zakresie niezbędnym do oceny zdolności kredytowej konsumenta, o której mowa w art. 29 ustawy z dnia ... o kredycie konsumenckim.”; Postulujemy również dodanie w art. 136 nowego punktu 8), w którym zostanie zmieniony art. 105a ust. 1 i 1a ustawy Prawo bankowe, poprzez uwzględnienie w hipotezie tego przepisu również instytucji z sektora płatniczego wymienionych w art. 105 ust. 4 pkt 6 Prawa bankowego. W obecnym stanie prawnym podmioty te, pomimo że udzielając kredytu płatniczego w rozumieniu ustawy o usługach płatniczych, który jest jednocześnie kredytem konsumenckim w rozumieniu ustawy o kredycie konsumenckim, są wyłączone z hipotezy art. 105a ust. 1 i 1a Prawa bankowego, czego skutkiem jest, że nie posiadają podstawy ustawowej do zautomatyzowanego przetwarzania, w tym profilowania, danych	

		osobowych osób fizycznych w celu związanym z oceną zdolności kredytowej. W związku z tym, aby podmioty te mogły dokonywać tych operacji, są zobowiązane do pozyskania osobnej zgody osoby fizycznej w tym zakresie. Propozycja zapisu: Do art. 136 po pkt 7) dodaje się nowy pkt 8) w brzmieniu: <i>„8) art. 105a ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:</i> <i>1. Przetwarzanie przez banki, inne instytucje ustawowo upoważnione do udzielania kredytów, instytucje pożyczkowe, podmioty, o których mowa w art. ... ustawy o kredycie konsumenckim, krajowe instytucje płatnicze, małe instytucje płatnicze, krajowe instytucje pieniądza elektronicznego, unijne instytucje płatnicze, unijne instytucje pieniądza elektronicznego, w rozumieniu ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych udzielające kredytu płatniczego, o którym mowa w art. 74 ust. 3 tej ustawy, a także instytucje utworzone na podstawie art. 105 ust. 4, informacji stanowiących tajemnicę bankową i informacji udostępnionych przez instytucje pożyczkowe oraz podmioty, o których mowa w art. ... ustawy o kredycie konsumenckim, w zakresie dotyczącym osób fizycznych może być wykonywane, z zastrzeżeniem art. 104, art. 105 i art. 106-106d, w celu oceny zdolności kredytowej i analizy ryzyka kredytowego.</i> <i>1a. Banki, inne instytucje ustawowo upoważnione do udzielania kredytów, instytucje pożyczkowe, podmioty, o których mowa w art. ... ustawy o kredycie konsumenckim, krajowe instytucje płatnicze, małe instytucje płatnicze, krajowe instytucje pieniądza elektronicznego, unijne instytucje płatnicze, unijne instytucje pieniądza elektronicznego, w rozumieniu ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych udzielające kredytu płatniczego, o którym mowa w art. 74 ust. 3 tej ustawy, a także instytucje utworzone na podstawie art. 105 ust. 4, mogą w celu oceny zdolności kredytowej i analizy ryzyka kredytowego podejmować decyzje, opierając się wyłącznie na zautomatyzowanym</i>	

			<i>przetwarzaniu, w tym profilowaniu, danych osobowych - również stanowiących tajemnicę bankową - pod warunkiem zapewnienia osobie, której dotyczy decyzja podejmowana w sposób zautomatyzowany, prawa do otrzymania stosownych wyjaśnień co do podstaw podjętej decyzji, do uzyskania interwencji ludzkiej w celu podjęcia ponownej decyzji oraz do wyrażenia własnego stanowiska.”</i>	
664.	Art. 136	Krajowe Biuro Informacji Gospodarczej S.A.	Wskazujemy, iż art. 105 ust. 4 ustawy Prawo Bankowe przewiduje możliwość tworzenia przez banki, wspólnie z bankowymi izbami gospodarczymi, instytucji upoważnionych do gromadzenia, przetwarzania i udostępniania określonym podmiotom informacji stanowiących tajemnicę bankową oraz informacji udostępnionych przez część z tych podmiotów – dalej nazywanych biurami kredytowymi. To właśnie rolą biur kredytowych jest gromadzenie i udostępnianie danych o pochodzącej z całego rynku kredytowego historii kredytowej klientów banków, SKOK-ów, instytucji kredytowych, czy też instytucji pożyczkowych. Obecnie w Polsce, na skutek wskazanych wyżej ograniczeń narzuconych przepisami ustawy - Prawo bankowe, pozwalających na utworzenie biura kredytowego wyłącznie przez banki działające wspólnie z bankowymi izbami gospodarczymi, faktycznie działa na rynku informacji kredytowej wyłącznie jeden taki podmiot, to jest Biuro Informacji Kredytowej S.A., (BIK), będący prywatną spółką utworzoną przez banki oraz Związek Banków Polskich na krótko po uchwaleniu ustawy - Prawo bankowe w 1997 roku. Od niemal 30 lat nie utworzono natomiast innych biur kredytowych, które prowadziłyby na rynku informacji kredytowej działalność prowadzoną przez BIK, co jest naturalną konsekwencją przewidzianego w art. 105 ust. 4 Prawa Bankowego ograniczenia podmiotowego. Tymczasem zmiana systemu, w jakim funkcjonuje rynek biur kredytowych na bardziej konkurencyjny byłaby przede wszystkim korzystna dla konsumentów. Zwiększenie liczby firm uprawnionych do	Uwaga nieuwzględniona. Propozycja wykracza poza zakres przedłożenia.

			przetwarzania danych pochodzących z rynku kredytowego i określania scoringu kredytowego, pozwoliłoby także na zwiększenie liczby baz danych, na podstawie których scoring kredytowy byłby wyznaczany, a to w konsekwencji wpłynęłoby pozytywnie na dokładność stosowanych na rynku modeli. Dodatkowo, kredytodawcy mieliby możliwość korzystania z różnych scoringów stosownie do dokonywanych przez nich ocen ich jakości i ceny oraz, w konsekwencji, wyboru usługi, która najlepiej odpowiada ich potrzebom i możliwościom finansowym. Korzyści byłyby także zauważalne dla samego rynku informacji kredytowej i jego funkcjonowania. Otwarcie tego rynku dla szerszej grupy podmiotów zwiększyłoby na nim konkurencję, co pozytywnie wpłynęłoby na jakość i wysokość cen usług dla konsumentów i przedsiębiorców. Oczywiście obecnie istniejące na rynku rozwiązania nadal byłyby w pełni dostępne dla kredytodawców i kredytobiorców, z tym, że miałyby to miejsce w warunkach rynkowej konkurencji. Rozszerzenie określonego w art. 105 ust. 4 Prawa bankowego katalogu podmiotów uprawnionych do utworzenia biura kredytowego o biura informacji gospodarczej działające na podstawie ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych stanowiłoby z jednej strony otwarcie rynku biur kredytowych, a z drugiej pozwalałoby na zachowanie odpowiednich standardów prowadzenia działalności przez nowotworzone biura kredytowe, w tym w zakresie bezpieczeństwa i prawidłowego przetwarzania danych. Należy bowiem podkreślić, że biura informacji gospodarczej, których główna działalność polega na przetwarzaniu danych, w tym informacji gospodarczych, między innymi stanowiących dane objęte tajemnicą bankową, dysponują odpowiednim know-how i doświadczeniem w tym obszarze, zapewniającym najwyższy poziom przetwarzania danych. Ponadto, w związku z podleganiem ścisłej	

		regulacji prawnej oraz nadzorowi ministra właściwego do spraw gospodarki, biura informacji gospodarczej zapewniają także odpowiednie procedury i standardy działania. Propozycja zapisu: art. 136 pkt 4) otrzymuje brzmienie: „4) w art. 105 w ust. 4: „a) wstęp do wyliczenia otrzymuje brzmienie: 4. Banki wspólnie z bankowymi izbami gospodarczymi lub biuro informacji gospodarczej, o którym mowa w ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych (Dz. U. z 2025 r. poz. 85), mogą utworzyć instytucje upoważnione do gromadzenia, przetwarzania i udostępniania:” b) pkt 3 i 4 otrzymują brzmienie: „3) instytucjom kredytowym – informacji stanowiących tajemnicę bankową w zakresie niezbędnym do oceny zdolności kredytowej konsumenta, o której mowa w art. 29 ustawy z dnia ... o kredycie konsumenckim; 4) instytucjom pożyczkowym i podmiotom, o których mowa w art. 5 pkt 6 i art. 100 ustawy z dnia ... o kredycie konsumenckim – na zasadzie wzajemności, informacji stanowiących odpowiednio tajemnicę bankową oraz informacje udostępnione przez instytucje pożyczkowe oraz podmioty, o których mowa w art. 100 ustawy z dnia ... o kredycie konsumenckim, w zakresie niezbędnym do oceny zdolności kredytowej konsumenta, o której mowa w art. 29 tej ustawy, i analizy ryzyka kredytowego;”, c) pkt 6 otrzymuje brzmienie: „6) krajowym instytucjom płatniczym, małym instytucjom płatniczym, krajowym instytucjom pieniądza elektronicznego, unijnym instytucjom	

			<i>płatniczym lub unijnym instytucjom pieniądza elektronicznego, w rozumieniu ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych udzielającym kredytu płatniczego, o którym mowa w art. 74 ust. 3 tej ustawy – informacji stanowiących tajemnicę bankową, w zakresie niezbędnym do oceny zdolności kredytowej konsumenta, o której mowa w art. 29 ustawy z dnia ... o kredycie konsumenckim.”;</i>	
665.	Art. 136 pkt 4	Federacja Przedsiębiorców Polskich	w art. 105 w ust. 4: a) wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie: „Banki, wspólnie z bankowymi izbami gospodarczymi, lub biuro informacji gospodarczej, o którym mowa w ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych (Dz. U. z 2025 r. poz. 85) mogą utworzyć instytucje upoważnione do gromadzenia, przetwarzania i udostępniania.” Art. 105 ust. 4 ustawy Prawo Bankowe przewiduje możliwość tworzenia przez banki, wspólnie z bankowymi izbami gospodarczymi, instytucji upoważnionych do gromadzenia, przetwarzania i udostępniania określonym podmiotom informacji stanowiących tajemnicę bankową oraz informacji udostępnionych przez część z tych podmiotów – dalej nazywanych biurami kredytowymi. To właśnie rolą biur kredytowych jest gromadzenie i udostępnianie danych o pochodzącej z całego rynku kredytowego historii kredytowej klientów banków, SKOK-ów, instytucji kredytowych, czy też instytucji pożyczkowych. Obecnie w Polsce, na skutek wskazanych wyżej ograniczeń narzuconych przepisami Prawa Bankowego, pozwalających na utworzenie biura kredytowego wyłącznie przez banki działające wspólnie z bankowymi izbami gospodarczymi, faktycznie działa na rynku informacji kredytowej wyłącznie jeden taki podmiot, to jest Biuro Informacji Kredytowej S.A., (BIK), będący prywatną spółką utworzoną przez banki oraz Związek	Uwaga nieuwzględniona. Propozycja wykracza poza zakres przedłożenia.

		Banków Polskich na krótko po uchwaleniu ustawy Prawo Bankowe w 1997 roku. Od niemal 30 lat nie utworzono natomiast innych biur kredytowych, które prowadziłyby na rynku informacji kredytowej działalność prowadzoną przez BIK, co jest naturalną konsekwencją przewidzianego w art. 105 ust. 4 Prawa Bankowego ograniczenia podmiotowego. Tymczasem zmiana systemu, w jakim funkcjonuje rynek biur kredytowych na bardziej konkurencyjny byłaby przede wszystkim korzystna dla konsumentów. Zwiększenie liczby firm uprawnionych do przetwarzania danych pochodzących z rynku kredytowego i określania scoringu kredytowego, pozwoliłoby także na zwiększenie liczby baz danych, na podstawie których scoring kredytowy byłby wyznaczany, a to w konsekwencji wpłynęłoby pozytywnie na dokładność stosowanych na rynku modeli. Dodatkowo, kredytodawcy mieliby możliwość korzystania z różnych scoringów stosownie do dokonywanych przez nich ocen ich jakości i ceny oraz, w konsekwencji, wyboru usługi, która najlepiej odpowiada ich potrzebom i możliwościom finansowym. Korzyści byłyby także zauważalne dla samego rynku informacji kredytowej i jego funkcjonowania. Otwarcie tego rynku dla szerszej grupy podmiotów zwiększyłoby na nim konkurencję, co pozytywnie wpłynęłoby na jakość i wysokość cen usług dla konsumentów i przedsiębiorców. Oczywiście obecnie istniejące na rynku rozwiązania nadal byłyby w pełni dostępne dla kredytodawców i kredytobiorców, z tym, że miałyby to miejsce w warunkach rynkowej konkurencji. Rozszerzenie określonego w art. 105 ust. 4 Prawa bankowego katalogu podmiotów uprawnionych do utworzenia biura kredytowego o biura informacji gospodarczej działające na podstawie ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych stanowiłoby z jednej strony otwarcie rynku biur	

			kredytowych, a z drugiej pozwalałoby na zachowanie odpowiednich standardów prowadzenia działalności przez nowotworzone biura kredytowe, w tym w zakresie bezpieczeństwa i prawidłowego przetwarzania danych. Należy bowiem podkreślić, że biura informacji gospodarczej, których główna działalność polega na przetwarzaniu danych, w tym informacji gospodarczych, między innymi stanowiących dane objęte tajemnicą bankową, dysponują odpowiednim know-how i doświadczeniem w tym obszarze, zapewniającym najwyższy poziom przetwarzania danych. Ponadto, w związku z podleganiem ścisłej regulacji prawnej oraz nadzorowi ministra właściwego do spraw gospodarki, biura informacji gospodarczej zapewniają także odpowiednie procedury i standardy działania.	
666.	Ar. 136	Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa	Art. 136 projektowanej ustawy wprowadza zmiany w Prawie bankowym. Jedną z tych zmian, zawartą w art. 136 pkt 7, jest dodanie nowego art. 105(1) Prawa bankowego, dotyczącego sprzeciwu konsumenta. W ocenie Kasy Krajowej rozwiązania przewidujące wstrzymanie udostępniania informacji przed rozpoznaniem sprzeciwu prowadzić może do przekazywania kredytodawcom niepełnych informacji i grozić może nieprawidłową oceną zdolności kredytowej i przekredytowaniem, jeśli ostatecznie okaże się, że sprzeciw był niezasadny. Z tych przyczyn Kasa Krajowa proponuje, by w art. 136 pkt 7 dodającym art. 105(1) Prawa bankowego wprowadzić następujące zmiany: 1) ust. 3 i 4 otrzymuje brzmienie: „3. Instytucja utworzona na podstawie art. 105 ust. 4 w przypadku uzasadnionego przypuszczenia, że informacje objęte sprzeciwem dotyczą zobowiązania, które nie istnieje lub wygasło, do czasu rozpatrzenia sprzeciwu, udostępnia te informacje wraz ze wzmianką o złożonym sprzeciwie oraz uzasadnionym przypuszczeniem, że informacje objęte sprzeciwem dotyczą zobowiązania, które nie istnieje lub wygasło. 4. Jeżeli instytucja utworzona na podstawie art. 105 ust. 4 zamierza uznać sprzeciw za zasadny i dokonać aktualizacji lub usunięcia	Uwaga wyjaśniona. Uzupełniono uzasadnienie, poprzez wskazanie że regulacja ta stanowi wdrożenie art. 19 ust. 8 dyrektywy i jest analogiczna do istniejącej w art. 21a ustawy o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych. Ewentualna zmiana powodowałaby niejednolite rozpatrywanie sprzeciwu konsumenta w podobnych sprawach.

			informacji, o których mowa w art. 105 ust. 4, przed podjęciem tych czynności obowiązana jest wystąpić z odpowiednim wyprzedzeniem nie krótszym niż 14 dni o stanowisko do kredytodawcy, którego dotyczy ta informacja.".	
667.	Ar. 136	Związek Banków Polskich	Proponuje się dodanie w art. 136 pkt 6a – w art. 105 Prawa bankowego po ust. 4k dodaje się ustęp 4l w brzmieniu: 4l. Instytucje utworzone na podstawie ust. 4 mogą gromadzić, przetwarzać i udostępniać podmiotom, o którym mowa w ust. 1 pkt 1-6 informacje udostępnione przez nabywców wierzytelności, o których mowa w art. 95a ustawy z dnia o kredycie konsumenckim w zakresie niezbędnym do oceny zdolności kredytowej konsumenta i analizy ryzyka kredytowego, oraz przeciwdziałania nadmiernemu zadłużeniu. Uzasadnienie: Proponowana zmiana art. 105 ustawy - Prawo bankowe, zakładająca dodanie ust. 4l statuuje podstawę prawną dla gromadzenia, przetwarzania i udostępniania przez instytucje utworzone na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy - Prawo bankowe na rzecz podmiotów o których mowa w art. 105 ust. 4 pkt 1-6 ustawy - Prawo bankowe informacji udostępnionych przez nabywców wierzytelności z umów o kredyt konsumencki w zakresie niezbędnym do oceny zdolności kredytowej konsumenta i analizy ryzyka kredytowego, oraz przeciwdziałania nadmiernemu zadłużeniu. Dodawany przepis jest niezbędny w celu zapewnienia skuteczności stosowania norm wynikających z proponowanego przepisu art. 95a ustawy o kredycie konsumenckim, mających na celu ochronę konsumentów. Umożliwia bowiem realizację obowiązku nakładanego na nabywców wierzytelności powstałej z umowy o kredyt konsumencki, prowadzących działalność w zakresie obsługi kredytów, o której mowa w art. 3 ust 1 pkt 3 ustawy z dnia 20 grudnia 2024 r. o podmiotach obsługujących kredyty i nabywcach kredytów. Proponowane regulacje w pozytywny sposób wpłyną na transparentność rynku kredytów	Uwaga wyjaśniona. Wprowadzono przepisy dot. raportowania przez nabywców wierzytelności.

			konsumenckich a także będą stanowić pomocne narzędzie w zakresie przeciwdziałania nadmiernemu zadłużeniu społeczeństwa. Ponadto można wskazać, że informacje udostępniane instytucjom utworzonym na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy - Prawo bankowe przez nabywców wierzytelności z umów o kredyt konsumencki mogłyby być szczególnie pomocne w kontekście poradnictwa zadłużeniowego świadczonego konsumentom przez podmioty doradcze w zakresie zadłużenia, co zostało szczegółowo uregulowane w art. 146 Projektu, zwiększając skuteczność świadczonej pomocy poprzez umożliwienie oceny rzeczywistego poziomu zadłużenia i sytuacji finansowej konsumenta, a w konsekwencji przygotowanie realnego planu oddłużeniowego.	
668.	Art. 136	Biuro Informacji Kredytowej S.A.	Propozycja: dodanie w art. 136 pkt 6a – w art. 105 po ust. 4k ustępu 4l w następującym brzmieniu: „4l. Instytucje utworzone na podstawie ust. 4 mogą gromadzić, przetwarzać i udostępniać podmiotom, o którym mowa w ust. 1 pkt 1-6 informacje udostępnione przez nabywców wierzytelności, o których mowa w art. 95a ustawy z dnia o kredycie konsumenckim w zakresie niezbędnym do oceny zdolności kredytowej konsumenta i analizy ryzyka kredytowego, oraz przeciwdziałania nadmiernemu zadłużeniu.” Dodanie w art. 136 pkt 6a – w art. 105 po ust. 4k dodaje się ustęp 4l w brzmieniu: „4l. Instytucje utworzone na podstawie ust. 4 mogą gromadzić, przetwarzać i udostępniać podmiotom, o którym mowa w ust. 1 pkt 1-6 informacje udostępnione przez nabywców wierzytelności, o których mowa w art. 95a ustawy z dnia o kredycie konsumenckim w zakresie niezbędnym do oceny zdolności kredytowej konsumenta i analizy ryzyka kredytowego, oraz przeciwdziałania nadmiernemu zadłużeniu.” Uzasadnienie:	Uwaga wyjaśniona. Wprowadzono przepisy dot. raportowania przez nabywców wierzytelności.

			Proponowana zmiana art. 105 ustawy - Prawo bankowe, zakładająca dodanie ust. 4l statuuje podstawę prawną dla gromadzenia, przetwarzania i udostępniania przez instytucje utworzone na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy - Prawo bankowe na rzecz podmiotów o których mowa w art. 105 ust. 4 pkt 1-6 ustawy - Prawo bankowe informacji udostępnionych przez nabywców wierzytelności z umów o kredyt konsumencki w zakresie niezbędnym do oceny zdolności kredytowej konsumenta i analizy ryzyka kredytowego, oraz przeciwdziałania nadmiernemu zadłużeniu. Dodawany przepis jest niezbędny w celu zapewnienia skuteczności stosowania norm wynikających z proponowanego przepisu art. 95a ustawy o kredycie konsumenckim, mających na celu ochronę konsumentów. Umożliwia bowiem realizację obowiązku nakładanego na nabywców wierzytelności powstałej z umowy o kredyt konsumencki. Proponowane regulacje w pozytywny sposób wpłyną na transparentność rynku kredytów konsumenckich a także będą stanowić pomocne narzędzie w zakresie przeciwdziałania nadmiernemu zadłużeniu społeczeństwa. Ponadto można wskazać, że informacje udostępniane instytucjom utworzonym na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy - Prawo bankowe przez nabywców wierzytelności z umów o kredyt konsumencki mogłyby być szczególnie pomocne w kontekście poradnictwa zadłużeniowego świadczonego konsumentom przez podmioty doradcze w zakresie zadłużenia, co zostało szczegółowo uregulowane w art. 146 Projektu, zwiększając skuteczność świadczonej pomocy poprzez umożliwienie oceny rzeczywistego poziomu zadłużenia i sytuacji finansowej konsumenta, a w konsekwencji przygotowanie realnego planu oddłużeniowego. Art. 136 pkt 6 projektu przewiduje dodanie w art. 105 ustawy - Prawo bankowe 4ia, zgodnie z którym instytucje utworzone na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy - Prawo bankowe będą zobowiązane do bezpłatnego przekazywania konsumentowi informacji o zaległościach w spłacie kredytu konsumenckiego w ciągu 30 dni od ich wprowadzenia do zbioru danych.	

			Jako Biuro Informacji Kredytowej S.A., na które projektowane regulacje oddziałują bezpośrednio, oceniamy pozytywnie wprowadzane rozwiązanie, jako podnoszące standard ochrony konsumenta. W ocenie BIK projektowane rozwiązanie wpłynie także pozytywnie na przejrzystość rynku kredytowego jako takiego w związku z obowiązkiem terminowego przekazywania informacji o zaległości w spłacie kredytu konsumenckiego. Nie ulega także wątpliwości, że projektowany przepis zapewni konsumentowi większą kontrolę nad zadłużeniem, a w konsekwencji umożliwi podejmowanie odpowiedzialnych decyzji dotyczących sytuacji finansowej. W naszej ocenie jednak, w celu zapewnienia egzekwowalności przedmiotowego przepisu i skutecznej ochrony konsumentów poprzez informowanie o zaległości w spłacie, konieczne jest doprecyzowanie projektowanej regulacji. W praktyce bowiem może dochodzić do sytuacji, w której z uwagi na brak aktualnych danych adresowych, adresu e-mail lub numeru telefonu konsumentów nie będzie możliwe zrealizowanie przez instytucje utworzone na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy – Prawo bankowe obowiązku informacyjnego względem konsumentów, a ochrona konsumentów tym samym pozostanie iluzoryczna. W celu redukcji wskazanego ryzyka, postulujemy dodanie w art. 105 ustawy - Prawo bankowe ust. 4ib doprecyzowującego, że kredytodawca w rozumieniu przepisów ustawy o kredycie konsumenckim przekazuje instytucji utworzonej na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy – Prawo bankowe – posiadane przez siebie - dane adresowe adres zamieszkania, adres do korespondencji, adres e-mail oraz numer telefonu konsumenta. Przekazanie wskazanych wyżej danych umożliwi skuteczną realizację obowiązków informacyjnych w przedmiocie zaległości w spłacie wobec konsumentów.	
669.	Art. 136	Związek Banków Polskich	Proponuje się dodanie w art. 136 pkt 4 lit. b – w art. 105 po ust. 4ia dodaje się ust. 4ib w brzmieniu:	Uwaga uwzględniona.

		4ib. <i>W celu umożliwienia przekazania konsumentowi informacji, o której mowa w ust. 4ia, ~~K~~kredytodawca, o którym mowa w art. 5 pkt 9 ustawy z dnia ... o kredycie konsumenckim, przekazuje instytucji utworzonej na podstawie ust. 4 ~~dane umożliwiające przekazanie konsumentowi informacji, o której mowa w ust. 4ia, w tym~~ adres zamieszkania ~~adres zameldowania na pobyt stały lub czasowy, aktualny adres pobytu czasowego inny niż adres zamieszkania lub zameldowania, lub~~ adres do korespondencji, adres e-mail konsumenta oraz numer telefonu konsumenta, o ile ,~~które~~ kredytodawca je posiada.</i> Uzasadnienie: Projekt zakłada w art. 136 pkt 6 dodanie w przepisie art. 105 ustawy – Prawo bankowe ust. 4ia statuującego obowiązek bezpłatnego przekazywania konsumentowi przez instytucje utworzone na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy – Prawo bankowe informacji o zaległości w spłacie kredytu konsumenckiego w terminie 30 dni od dnia wprowadzenia tej informacji do zbioru, w której jest ona przetwarzana w postaci papierowej lub na innym trwałym nośniku. Projektowana zmiana wymaga jednak doprecyzowania w celu zapewnienia egzekwowalności przepisów i skutecznej ochrony konsumentów poprzez informowanie o zaległości w spłacie. W praktyce bowiem może dochodzić do sytuacji, w której z uwagi na brak aktualnych danych adresowych, adresu e-mail lub numeru telefonu konsumentów nie będzie możliwe zrealizowanie przez instytucje utworzone na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy – Prawo bankowe obowiązku informacyjnego względem konsumentów, a ochrona konsumentów tym samym pozostanie iluzoryczna. Proponowana zmiana niweluje wskazane ryzyko poprzez dodanie w art. 105 ustawy - Prawo bankowe ust. 4ib doprecyzowującego, że kredytodawca w rozumieniu przepisów ustawy o kredycie konsumenckim przekazuje instytucji utworzonej na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy – Prawo bankowe wskazane dane adresowe konsumenta , tj. adres zamieszkania, adres do korespondencji, adres e-mail oraz numer telefonu konsumenta. Przekazanie wskazanych wyżej danych umożliwi skuteczną realizację	

			obowiązków informacyjnych w przedmiocie zaległości w spłacie wobec konsumentów.	
670.	Art. 136	Biuro Informacji Kredytowej S.A.	Dodanie w art. 136 pkt lit. b – w art. 105 po ust. 4ia dodaje się ust. 4ib w brzmieniu: „4ib. W celu umożliwienia przekazania konsumentowi informacji, o której mowa w ust. 4ia, kredytodawca, o którym mowa w art. 5 pkt 9 ustawy z dnia ... o kredycie konsumenckim, przekazuje instytucji utworzonej na podstawie ust. 4 adres zamieszkania, adres do korespondencji, adres e-mail oraz numer telefonu konsumenta, o ile kredytodawca je posiada.”. Uzasadnienie: Projekt zakłada w art. 136 pkt 6 dodanie w przepisie art. 105 ustawy – Prawo bankowe ust. 4ia statuującego obowiązek bezpłatnego przekazywania konsumentowi przez instytucje utworzone na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy – Prawo bankowe informacji o zaległości w spłacie kredytu konsumenckiego w terminie 30 dni od dnia wprowadzenia tej informacji do zbioru, w której jest ona przetwarzana w postaci papierowej lub na innym trwałym nośniku. Projektowana zmiana wymaga jednak doprecyzowania w celu zapewnienia egzekwowalności przepisów i skutecznej ochrony konsumentów poprzez informowanie o zaległości w spłacie. W praktyce bowiem może dochodzić do sytuacji, w której z uwagi na brak aktualnych danych adresowych, adresu e-mail lub numeru telefonu konsumentów nie będzie możliwe zrealizowanie przez instytucje utworzone na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy – Prawo bankowe obowiązku informacyjnego względem konsumentów, a ochrona konsumentów tym samym pozostanie iluzoryczna. Proponowana zmiana niweluje wskazane ryzyko poprzez dodanie w art. 105 ustawy - Prawo bankowe ust. 4ib doprecyzowującego, że kredytodawca w rozumieniu przepisów ustawy o kredycie konsumenckim przekazuje instytucji utworzonej na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy – Prawo bankowe –	Uwaga uwzględniona.

			posiadane przez siebie - dane adresowe: adres zamieszkania, adres do korespondencji, adres e-mail oraz numer telefonu konsumenta. Przekazanie wskazanych wyżej danych umożliwi skuteczną realizację obowiązków informacyjnych w przedmiocie zaległości w spłacie wobec konsumentów.	
671.	Art. 136	Polski Związek Instytucji Pożyczkowych	Zmiana art. 105a ust. 1 i 1a ustawy Prawo bankowe poprzez dodanie instytucji płatniczych do grona podmiotów, uprawnionych do przetwarzania informacji, stanowiących tajemnicę bankową, w celu oceny zdolności kredytowej, analizy ryzyka kredytowego i zautomatyzowanego przetwarzania danych osobowych. W art. 136 projektu UKK proponujemy dodać pkt 8, w którym zostanie zmieniony art. 105a ust. 1 i 1a ustawy Prawo bankowe, poprzez uwzględnienie w hipotezie tego przepisu również instytucji z sektora płatniczego wymienionych w art. 105 ust. 4 pkt 6 Prawa bankowego. W obecnym stanie prawnym podmioty te, pomimo że udzielając kredytu płatniczego w rozumieniu ustawy o usługach płatniczych, który jest jednocześnie kredytem konsumenckim w rozumieniu UKK, są wyłączone z hipotezy art. 105a ust. 1 i 1a Prawa bankowego, czego skutkiem jest, że nie posiadając podstawy ustawowej do zautomatyzowanego przetwarzania, w tym profilowania, danych osobowych osób fizycznych w celu związanym z oceną zdolności kredytowej. W związku z tym, aby podmioty te mogły dokonywać tych operacji, są zobowiązane do pozyskania osobnej zgody osoby fizycznej w tym zakresie. Dodanie do art. 136 projektu UKK pkt 8, o następującej treści: 8) art. 105a ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie: 1. Przetwarzanie przez banki, inne instytucje ustawowo upoważnione do udzielania kredytów, instytucje pożyczkowe, podmioty, o których mowa w art. 59d ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim,	Uwaga wyjaśniona. Propozycja wykracza poza zakres przedłożenia.

			krajowe instytucje płatnicze, małe instytucje płatnicze, krajowe instytucje pieniądza elektronicznego, unijne instytucje płatnicze, unijne instytucje pieniądza elektronicznego, w rozumieniu ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych udzielające kredytu płatniczego, o którym mowa w art. 74 ust. 3 tej ustawy, a także instytucje utworzone na podstawie art. 105 ust. 4, informacji stanowiących tajemnicę bankową i informacji udostępnionych przez instytucje pożyczkowe oraz podmioty, o których mowa w art. 59d ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim, w zakresie dotyczącym osób fizycznych może być wykonywane, z zastrzeżeniem art. 104, art. 105 i art. 106-106d, w celu oceny zdolności kredytowej i analizy ryzyka kredytowego. 1a. Banki, inne instytucje ustawowo upoważnione do udzielania kredytów, instytucje pożyczkowe, podmioty, o których mowa w art. 59d ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim, krajowe instytucje płatnicze, małe instytucje płatnicze, krajowe instytucje pieniądza elektronicznego, unijne instytucje płatnicze, unijne instytucje pieniądza elektronicznego, w rozumieniu ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych udzielające kredytu płatniczego, o którym mowa w art. 74 ust. 3 tej ustawy, a także instytucje utworzone na podstawie art. 105 ust. 4, mogą w celu oceny zdolności kredytowej i analizy ryzyka kredytowego podejmować decyzje, opierając się wyłącznie na zautomatyzowanym przetwarzaniu, w tym profilowaniu, danych osobowych - również stanowiących tajemnicę bankową - pod warunkiem zapewnienia osobie, której dotyczy decyzja podejmowana w sposób zautomatyzowany, prawa do otrzymania stosownych wyjaśnień co do podstaw podjętej decyzji, do uzyskania interwencji ludzkiej w celu podjęcia ponownej decyzji oraz do wyrażenia własnego stanowiska.	
672.	Art. 136	Polski Związek Instytucji Pożyczkowych	W toku konsultacji wewnętrznych Członkowie Polskiego Związku Instytucji Pożyczkowych zwrócili uwagę na korzyści dla konsumentów wynikające ze stworzenia profesjonalnego i nowoczesnego rynku (ekosystemu) zaufanych podmiotów, upoważnionych do gromadzenia, przetwarzania i udostępniania (określonego ustawowo kręgowi	Uwaga wyjaśniona. Propozycja wykracza poza zakres przedłożenia.

		odbiorców) danych, które pochodzą od wszystkich kredytodawców, a zatem zarówno banków, SKOK-ów, instytucji płatniczych, instytucji kredytowych oraz instytucji pożyczkowych, które są zobowiązane ustawowo do przekazywania informacji o udzieleniu kredytu oraz jego spłacie. Art. 105 ust. 4 i n. ustawy Prawo bankowe są sformułowane w sposób, który sugeruje (potencjalną) wielość instytucji, upoważnionych do gromadzenia, przetwarzania i udostępniania informacji, stanowiących tajemnicę bankową, czy też informacji przekazywanych przez instytucje pożyczkowe w zakresie niezbędnym do oceny zdolności kredytowej konsumenta i analizy ryzyka kredytowego. Mając na uwadze doniosłość i skalę zmian, które dokonują się przy okazji implementacji dyrektywy CCD2 do polskiego porządku prawnego, zwracamy uwagę Projektodawcy na rozważenie zmian w zasadach tworzenia i prowadzenia biur kredytowych, w kierunku zwiększenia zakresu i dostępności danych na przykład poprzez dopuszczenie działalności biur informacji gospodarczej w tym obszarze. Co do zasady dopuszczenie alternatywy i konkurencji w każdym obszarze działa na korzyść konsumentów. Nie sposób więc założyć, że tutaj wydarzyłaby się sytuacja odwrotna. Zwiększenie dostępności baz kredytowych na podstawie których dokonuje się oceny zdolności kredytowej oraz analizy ryzyka kredytowego i zagwarantowanie kredytodawcy wyboru bazy, do której raportuje, wpłynie pozytywnie na dokładność tych analiz i oceny, w efekcie czego kredytodawcy będą w stanie oferować jeszcze lepiej dopasowane do potrzeb i możliwości konsumentów produkty. Ponadto, istotne znaczenie ma kontekst kosztowy, w którym brak konkurencji w tym obszarze, daje możliwość dowolnego ustalania cen przez wyłącznego dostawcę usługi. Dlatego też zwiększenie konkurencyjności baz kredytowych, może być istotnym czynnikiem docelowo wpływającym pozytywnie na cenę kredytów i rentowność kredytodawców, którzy - wobec zbyt restrykcyjnego limitu kosztów pozaodsetkowych - są zmuszeni szukać oszczędności w każdej	

			sferze swojej działalności.	
673.	Art. 136 (postulat dodania pkt 8)	Federacja Przedsiębiorców Polskich	Dodanie do art. 136 projektu UKK pkt 8, o następującej treści: 8) art. 105a ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie: 1. Przetwarzanie przez banki, inne instytucje ustawowo upoważnione do udzielania kredytów, instytucje pożyczkowe, podmioty, o których mowa w art. 59d ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim, krajowe instytucje płatnicze, małe instytucje płatnicze, krajowe instytucje pieniądza elektronicznego, unijne instytucje płatnicze, unijne instytucje pieniądza elektronicznego, w rozumieniu ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych udzielające kredytu płatniczego, o którym mowa w art. 74 ust. 3 tej ustawy, a także instytucje utworzone na podstawie art. 105 ust. 4, informacji stanowiących tajemnicę bankową i informacji udostępnionych przez instytucje pożyczkowe oraz podmioty, o których mowa w art. 59d ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim, w zakresie dotyczącym osób fizycznych może być wykonywane, z zastrzeżeniem art. 104, art. 105 i art. 106-106d, w celu oceny zdolności kredytowej i analizy ryzyka kredytowego. 1a. Banki, inne instytucje ustawowo upoważnione do udzielania kredytów, instytucje pożyczkowe, podmioty, o których mowa w art. 59d ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim, krajowe instytucje płatnicze, małe instytucje płatnicze, krajowe instytucje pieniądza elektronicznego, unijne instytucje płatnicze, unijne instytucje pieniądza elektronicznego, w rozumieniu ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych udzielające kredytu płatniczego, o którym mowa w art. 74 ust. 3 tej ustawy, a także instytucje utworzone na podstawie art. 105 ust. 4, mogą w celu oceny zdolności kredytowej i analizy ryzyka kredytowego podejmować decyzje, opierając się wyłącznie na zautomatyzowanym przetwarzaniu, w tym profilowaniu, danych osobowych - również stanowiących tajemnicę bankową - pod warunkiem zapewnienia osobie, której dotyczy decyzja podejmowana w sposób zautomatyzowany, prawa do otrzymania stosownych wyjaśnień	Uwaga wyjaśniona. Propozycja wykracza poza zakres przedłożenia.

			co do podstaw podjętej decyzji, do uzyskania interwencji ludzkiej w celu podjęcia ponownej decyzji oraz do wyrażenia własnego stanowiska. W art. 136 projektu UKK proponujemy dodać pkt 8, w którym zostanie zmieniony art. 105a ust. 1 i 1a ustawy Prawo bankowe, poprzez uwzględnienie w hipotezie tego przepisu również instytucji z sektora płatniczego wymienionych w art. 105 ust. 4 pkt 6 Prawa bankowego. W obecnym stanie prawnym podmioty te, pomimo że udzielając kredytu płatniczego w rozumieniu ustawy o usługach płatniczych, który jest jednocześnie kredytem konsumenckim w rozumieniu UKK, są wyłączone z hipotezy art. 105a ust. 1 i 1a Prawa bankowego, czego skutkiem jest, że nie posiadając podstawy ustawowej do zautomatyzowanego przetwarzania, w tym profilowania, danych osobowych osób fizycznych w celu związanym z oceną zdolności kredytowej. W związku z tym, aby podmioty te mogły dokonywać tych operacji, są zobowiązane do pozyskania osobnej zgody osoby fizycznej w tym zakresie.	
674.	Art. 136	Pracodawcy RP	W art. 136 projektu UKK proponujemy dodać pkt 8, w którym zostanie zmieniony art. 105a ust. 1 i 1a ustawy Prawo bankowe, poprzez uwzględnienie w hipotezie tego przepisu również instytucji z sektora płatniczego wymienionych w art. 105 ust. 4 pkt 6 Prawa bankowego. W obecnym stanie prawnym podmioty te, pomimo że udzielając kredytu płatniczego w rozumieniu ustawy o usługach płatniczych, który jest jednocześnie kredytem konsumenckim w rozumieniu UKK, są wyłączone z hipotezy art. 105a ust. 1 i 1a Prawa bankowego, czego skutkiem jest, że nie posiadając podstawy ustawowej do zautomatyzowanego przetwarzania, w tym profilowania, danych osobowych osób fizycznych w celu związanym z oceną zdolności kredytowej. W związku z tym, aby podmioty te mogły dokonywać tych operacji, są zobowiązane do pozyskania osobnej zgody osoby fizycznej w tym zakresie.	Uwaga wyjaśniona. Propozycja wykracza poza zakres przedłożenia.

		Proponujemy Dodanie do art. 136 projektu UKK pkt 8, o następującej treści: 8) art. 105a ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie: 1. Przetwarzanie przez banki, inne instytucje ustawowo upoważnione do udzielania kredytów, instytucje pożyczkowe, podmioty, o których mowa w art. 59d ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim, krajowe instytucje płatnicze, małe instytucje płatnicze, krajowe instytucje pieniądza elektronicznego, unijne instytucje płatnicze, unijne instytucje pieniądza elektronicznego, w rozumieniu ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych udzielające kredytu płatniczego, o którym mowa w art. 74 ust. 3 tej ustawy, a także instytucje utworzone na podstawie art. 105 ust. 4, informacji stanowiących tajemnicę bankową i informacji udostępnionych przez instytucje pożyczkowe oraz podmioty, o których mowa w art. 59d ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim, w zakresie dotyczącym osób fizycznych może być wykonywane, z zastrzeżeniem art. 104, art. 105 i art. 106-106d, w celu oceny zdolności kredytowej i analizy ryzyka kredytowego. 1a. Banki, inne instytucje ustawowo upoważnione do udzielania kredytów, instytucje pożyczkowe, podmioty, o których mowa w art. 59d ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim, krajowe instytucje płatnicze, małe instytucje płatnicze, krajowe instytucje pieniądza elektronicznego, unijne instytucje płatnicze, unijne instytucje pieniądza elektronicznego, w rozumieniu ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych udzielające kredytu płatniczego, o którym mowa w art. 74 ust. 3 tej ustawy, a także instytucje utworzone na podstawie art. 105 ust. 4, mogą w celu oceny zdolności kredytowej i analizy ryzyka kredytowego podejmować decyzje, opierając się wyłącznie na zautomatyzowanym przetwarzaniu, w tym profilowaniu, danych osobowych - również stanowiących tajemnicę bankową - pod warunkiem zapewnienia osobie, której dotyczy decyzja podejmowana w sposób zautomatyzowany, prawa do otrzymania stosownych wyjaśnień	

			co do podstaw podjętej decyzji, do uzyskania interwencji ludzkiej w celu podjęcia ponownej decyzji oraz do wyrażenia własnego stanowiska.	
675.	Art. 136	Pracodawcy RP	Proponujemy zmianę art. 136 zmieniającego ustawę Prawo bankowe dotycząca rozszerzenia katalogu podmiotów, które mogą utworzyć instytucje, o których mowa w Art. 105 ust. 4 ustawy Prawo bankowe o biura informacji gospodarczej działające na podstawie ustawy o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych. Proponujemy nadanie dwóm przepisom następującej treści: „Art. 136. W ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2024 r. poz. 1646, z późn. zm.8)) wprowadza się następujące zmiany: (...)” w art. 105 w ust. 4: „a) wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie: „Banki, wspólnie z bankowymi izbami gospodarczymi, lub biuro informacji gospodarczej, o którym mowa w ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych (Dz. U. z 2025 r. poz. 85) mogą utworzyć instytucje upoważnione do gromadzenia, przetwarzania i udostępniania:” Art. 105 ust. 4 ustawy Prawo Bankowe przewiduje możliwość tworzenia przez banki, wspólnie z bankowymi izbami gospodarczymi, instytucji upoważnionych do gromadzenia, przetwarzania i udostępniania określonym podmiotom informacji stanowiących tajemnicę bankową oraz informacji udostępnionych przez część z tych podmiotów – dalej nazywanych biurami kredytowymi. To właśnie rolą biur kredytowych jest gromadzenie i udostępnianie danych o pochodzącej z całego rynku kredytowego historii kredytowej klientów banków, SKOK-ów, instytucji kredytowych, czy też instytucji pożyczkowych. Obecnie w Polsce, na skutek wskazanych wyżej ograniczeń narzuconych przepisami Prawa	Uwaga wyjaśniona. Propozycja wykracza poza zakres przedłożenia.

		Bankowego, pozwalających na utworzenie biura kredytowego wyłącznie przez banki działające wspólnie z bankowymi izbami gospodarczymi, faktycznie działa na rynku informacji kredytowej wyłącznie jeden taki podmiot. Od niemal 30 lat nie utworzono natomiast innych biur kredytowych, które prowadziłyby na rynku informacji kredytowej działalność w zakresie gromadzenia przetwarzania i udostępniania informacji, co jest naturalną konsekwencją przewidzianego w art. 105 ust. 4 Prawa Bankowego ograniczenia podmiotowego. Tymczasem zmiana systemu, w jakim funkcjonuje rynek biur kredytowych na bardziej konkurencyjny byłaby przede wszystkim korzystna dla konsumentów. Zwiększenie liczby firm uprawnionych do przetwarzania danych pochodzących z rynku kredytowego i określania scoringu kredytowego, pozwoliłoby także na zwiększenie liczby baz danych, na podstawie których scoring kredytowy byłby wyznaczany, a to w konsekwencji wpłynęłoby pozytywnie na dokładność stosowanych na rynku modeli. Dodatkowo, kredytodawcy mieliby możliwość korzystania z różnych scoringów stosownie do dokonywanych przez nich ocen ich jakości i ceny oraz, w konsekwencji, wyboru usługi, która najlepiej odpowiada ich potrzebom i możliwościom finansowym. Korzyści byłyby także zauważalne dla samego rynku informacji kredytowej i jego funkcjonowania. Otwarcie tego rynku dla szerszej grupy podmiotów zwiększyłoby na nim konkurencję, co pozytywnie wpłynęłoby na jakość i wysokość cen usług dla konsumentów i przedsiębiorców. Oczywiście obecnie istniejące na rynku rozwiązania nadal byłyby w pełni dostępne dla kredytodawców i kredytobiorców, z tym, że miałyby to miejsce w warunkach rynkowej konkurencji. Rozszerzenie określonego w art. 105 ust. 4 Prawa bankowego katalogu podmiotów uprawnionych do utworzenia biura kredytowego o biura informacji gospodarczej działające na podstawie ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych stanowiłoby z jednej strony otwarcie rynku biur kredytowych, a z drugiej pozwalałoby na zachowanie odpowiednich	

			standardów prowadzenia działalności przez nowotworzone biura kredytowe, w tym w zakresie bezpieczeństwa i prawidłowego przetwarzania danych. Należy bowiem podkreślić, że biura informacji gospodarczej, których główna działalność polega na przetwarzaniu danych, w tym informacji gospodarczych, między innymi stanowiących dane objęte tajemnicą bankową, dysponują odpowiednim know-how i doświadczeniem w tym obszarze, zapewniającym najwyższy poziom przetwarzania danych. Ponadto, w związku z podleganiem ścisłej regulacji prawnej oraz nadzorowi ministra właściwego do spraw gospodarki, biura informacji gospodarczej zapewniają także odpowiednie procedury i standardy działania.	
676.	Art. 136 (postulat zmiany Art. 105a ust. 1 i 1a)	Pracodawcy RP	Proponujemy zmianę art. 105a ust. 1 i 1a ustawy Prawo bankowe poprzez dodanie instytucji płatniczych do grona podmiotów, uprawnionych do przetwarzania informacji, stanowiących tajemnicę bankową, w celu oceny zdolności kredytowej, analizy ryzyka kredytowego i zautomatyzowanego przetwarzania danych osobowych.	Uwaga nieuwzględniona. Propozycja wykracza poza zakres przedłożenia.
677.	Art. 136 – propozycja dodania nowej zmiany do art. 105 ust. 4	Związek Banków Polskich	Proponuje się zmianę w art. 105 ust. 4 Prawa bankowego - po pkt 6) dodaje się punkt 7) w następującym brzmieniu: 7) podmiotom, których podstawowa działalność polega na udostępnianiu składników majątkowych na podstawie umowy leasingu lub świadczeniu usług faktoringowych – na zasadzie wzajemności, informacji stanowiących odpowiednio tajemnicę bankową oraz informacji udostępnionych przez te podmioty, w zakresie, w jakim informacje te są niezbędne do oceny zdolności klienta do spłaty zobowiązań w związku z udostępnianiem składników majątkowych lub świadczeniem usług faktoringowych” Uzasadnienie Dyrektywa CCD2 nakłada obowiązek przeprowadzania przez kredytodawcę oceny zdolności kredytowej tak, aby zapobiec nieodpowiedzialnemu udzielaniu kredytów i nadmiernemu zadłużeniu	Uwaga wyjaśniona. Podmiot, który udostępnia składniki majątkowe na podstawie umowy leasingu jest instytucją pożyczkową, co oznacza że ma dostęp do tych danych. Natomiast świadczenie usług faktoringowych nie jest związane z udzielaniem kredytu konsumenckiego zatem wykracza poza zakres przedłożenia.

		(motyw 54 CCD2) i w ocenie tej należy uwzględnić wszystkie niezbędne i istotne czynniki, które mogłyby mieć wpływ na zdolność konsumenta do spłaty kredytu (art. 18 ust. 1 CCD2). Wymiana informacji, w tym stanowiących tajemnicę, bankową pomiędzy instytucjami sektora bankowego i pożyczkowego, a podmiotami udzielającymi finansowania w formie leasingu i faktoringu jest ważna zarówno z perspektywy finansujących (obowiązek oceny zdolności kredytowej wynika z przepisów prawa, w szczególności CCD2), jak i kredytobiorców (potwierdza pozytywną ocenę zdolności kredytowej lub chroni przed nieodpowiednim finansowaniem i popadnięciem w spiralę zadłużenia). Powyższa propozycja legislacyjna stanowi naturalne „domknięcie” systemu wymiany informacji w sektorze finansowym, mającym na celu przede wszystkim rzetelną ocenę możliwości finansowych/kredytowych klientów (w szczególności konsumentów) ubiegających się o finansowanie, zapewnienie tego, aby nie ulegli oni przekredytowaniu, ale też aby instytucje finansowe udzielające finansowego wsparcia mogły to czynić bezpiecznie, nie doprowadzając do nieodpowiedzialnego kredytowania. Z tych względów zasadne jest dodanie tego przepisu, którego założeniem jest wymiana informacji które mają przysłużyć się udoskonaleniu procesu oceny zdolności kredytowej, w ramach prac nad implementacją dyrektywy, która ma chronić kredytobiorców przed nadmiernym zadłużaniem się. Wymaga dodania, że tej zmiany zostały jednogłośnie poparte przez banki, firmy leasingowe i faktoringowe, jak również zaakceptowany przez przedstawicieli Komisji Nadzoru Finansowego w ramach prac nad projektem ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu usprawnienia środowiska prawnego i instytucjonalnego dla przedsiębiorców.	

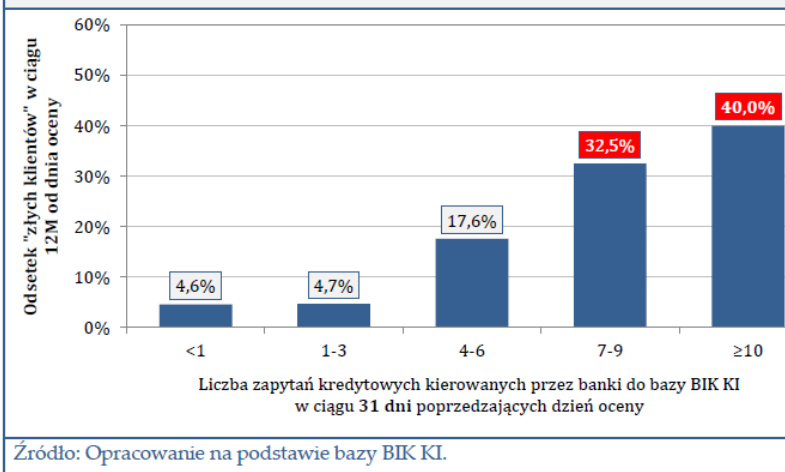
678.	Art. 136 – propozycja dodania nowej zmiany do art. 105a ust. 1	Związek Banków Polskich	1) Art. 105a ust. 1 w brzmieniu: <i>„art. 105a ust. 1 „Przetwarzanie przez banki, inne instytucje ustawowo upoważnione do udzielania kredytów, instytucje pożyczkowe oraz podmioty, o których mowa w art. 59d ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim, a także instytucje utworzone na podstawie art. 105 ust. 4, informacji stanowiących tajemnicę bankową i informacji udostępnionych przez instytucje pożyczkowe oraz podmioty, o których mowa w art. 59d ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim, w tym informacji dotyczących wniosków kredytowych niezakończonych udzieleniem kredytu, w zakresie dotyczącym osób fizycznych może być wykonywane, z zastrzeżeniem art. 104, art. 105 i art. 106-106d w celu oceny zdolności kredytowej i analizy ryzyka kredytowego.</i> 2) W art. 105a po ust. 5 dodaje się ust. 5a w brzmieniu: <i>5a. Przetwarzanie informacji dotyczących wniosków kredytowych niezakończonych udzieleniem kredytu przez podmioty, o których mowa w ust.1 może być wykonywane w celu oceny zdolności kredytowej i analizy ryzyka kredytowego osoby, której informacje dotyczą przez okres nie dłuższy niż rok od dnia zarejestrowania tej informacji.</i> Uzasadnienie Dyrektywa CCD2 nakłada obowiązek przeprowadzania przez kredytodawcę oceny zdolności kredytowej tak, aby zapobiec nieodpowiedzialnemu udzielaniu kredytów i nadmiernemu zadłużeniu (motyw 54 CCD2) i w ocenie tej należy uwzględnić wszystkie niezbędne i istotne czynniki, które mogłyby mieć wpływ na zdolność konsumenta do spłaty kredytu (art. 18 ust. 1 CCD2). Z kolei motyw (55) wskazuje, że „Kredytu należy udzielać konsumentowi wyłącznie wtedy, gdy z oceny zdolności kredytowej	Uwaga nieuwzględniona.

			wynika, że wypełnienie zobowiązań wynikających z umowy o kredyt w sposób wymagany w tej umowie jest prawdopodobne”. Zapytania kredytowe udostępniane bankom przez BIK w raportach kredytowych informują o tym, że dany kredytodawca zapytał BIK o historię kredytową osoby, która złożyła u tego kredytodawcy wniosek kredytowy. Zapytania kredytowe są częścią historii kredytowej konsumenta, pokazują, jak często klient ubiegał się o kredyt. Informacja o zapytaniach kredytowych odzwierciedla zapotrzebowanie wnioskodawcy na kolejny, nowy kredyt. Analiza wykonywana na podstawie informacji zgromadzonych w BIK pokazuje, że jeśli konsument wielokrotnie wnioskuje o kredyt, to w przypadku udzielenia kredytu będzie on miał częściej trudności w regularnej obsłudze zobowiązania, niż osoba która rzadziej wnioskowała o kredyt⁹. Poniższy wykres prezentuje, jaki procent klientów wnioskujących o kredyt będzie miało opóźnienie w spłacie kredytów powyżej 90 dni w zależności od liczby złożonych wniosków kredytowych w bankach, które to wnioski BIK odnotował w swojej bazie jako zapytania kredytowe. Już przy kilku (4-6) zapytaniach kredytowych co 6 kredytobiorca będzie miał opóźnienia w spłacie kredytów powyżej 90 dni, a przy 7 – 9 zapytaniach co trzeci konsument będzie wyraźnie opóźniał się ze spłatą kredytu. Wyniki te są na tyle znaczące, że pominięcie przez kredytodawcę w ocenie zdolności kredytowej konsumenta informacji o liczbie zapytań kredytowych może być postrzegane jako „angażowanie się kredytodawców w nieodpowiedzialne udzielanie kredytów” (motyw 53 CCD2). Uwzględnienie tej informacji w ocenie zdolności kredytowej pozwala kredytodawcy rozróżnić, który konsument jest bardziej skłonny do spłaty kredytu, a który mniej. Wykorzystując w ocenie zdolności kredytowej informację o liczbie zapytań kredytodawca może też chronić konsumenta	

⁹ Wykres pochodzi z ekspertyzy Instytutu Badań na Gospodarkę Rynkową „Wpływ zapytań kredytowych na przyszłe ryzyko braku uregulowania zobowiązań przez kredytobiorcę” dr Marta Penczar i Piotr Górski.

przed nadmiernym zadłużaniem się poprzez dokonywanie zakupów impulsywnych i potencjalnie nadmiernej konsumpcji (motyw 17 CCD2).

Rysunek 4. Relacja liczby „złych klientów” do sumy wszystkich klientów („złych” i „dobrych”) w przypadku zapytań kredytowych kierowanych przez banki do bazy BIK KI w ciągu 31 dni poprzedzających dzień oceny

Zgodnie z przytoczoną analizą liczba zapytań kredytowych wprost wskazuje na ryzyko braku spłaty wnioskowanego zobowiązania. Wnioskodawcy, którzy poszukują na rynku kredytu, składając wiele zapytań w różnych instytucjach, wielokrotnie częściej nieterminowo je obsługują niż osoby składające kilka zapytań. Jednocześnie osoby składające 1-3 zapytania są kredytobiorcami poprawnie spłacającymi swoje zobowiązania. Brak możliwości wykorzystania danych o zapytaniach kredytowych będzie wpływać na sytuację i ocenę wszystkich kredytobiorców, przede wszystkim poprzez

zmniejszenie akcji kredytowej

		brak możliwości wykorzystania danych o zapytaniach kredytowych, dla analizowanej populacji, skutkowałoby zmniejszeniem akcji kredytowej/ nieudzieleniem ok. 75000 kredytów indywidualnych w ciągu roku.. a) Przekredytowanie kredytobiorców indywidualnych utrata tak silnej informacji o kredytobiorcach spowodowałoby przekredytowanie ok. 42000 osób fizycznych. Byłyby to osoby, którym na skutek zubożałej informacji o nich zostałyby udzielone kredyty, podczas gdy, przy pełnej ocenie zawierającej dane o zapytaniach, kredyty te nie zostałyby przyznane. Łączna kwota takiego przekredytowania szacowana jest na 970 mln zł. Kwota ta przekłada się średnio na 23 tys. zł kredytu na przekredytowaną osobę. Istnieje bardzo duże prawdopodobieństwo braku spłaty tych nadmiernie udzielonych kredytów w dłuższym horyzoncie czasowym. b) Wzrostu kosztów ryzyka Utrata informacji o wnioskach kredytowych spowodowałaby wzrost kredytów zaległych powyżej 90 dni w portfelu kredytowym o 1100 mln zł, a co za tym idzie zwiększenie straty kredytowej o 560 mln zł. Odpisy z tytułu utraty wartości ekspozycji kredytowych (rezerwy) wzrosłyby o 1350 mln zł. Łączne koszty ryzyka ponoszone przez bank wzrosłyby o ~28%, co spowodowałoby wzrost CoR o 0,5 p.p. Dodatkowy koszt obsługi kredytów w sektorze bankowym wyniósłby ok. 520 mln zł. analiza ryzyka wykonywana na podstawie informacji zgromadzonych w BIK pokazuje, że jeśli osoba wielokrotnie wnioskuje o kredyt, to w przypadku udzielenia kredytu będzie ona miała częściej trudności w regularnej obsłudze zobowiązania, niż osoba o mniejszej historii wnioskowania o kredyt. Istotność informacji o wnioskach potwierdza też Rekomendacja T Komisji Nadzoru Finansowego w pkt 17.5 e); zgodnie z tym postanowieniem bank uwzględnia analizę odsetka wniosków zaakceptowanych, odrzuconych, przełamanych, z podziałem	

		na segmenty klientów, powody odrzucenia, sposoby dystrybucji, cechy produktu itp. w swoje polityce zarządzania ryzykiem ekspozycji. Analogicznie, wiedza na temat wniosków z innych banków pozwala rozróżnić, która osoba wnioskująca byłaby bardziej skłonna do jego spłaty uwzględniając informacje pochodzące z sektora bankowego. Powyższe umożliwia ustalenie obiektywnych zasad akceptacji, a co za tym idzie, osoba wnioskująca może liczyć na rzetelną ocenę swojej zdolności kredytowej. Zgodnie bowiem pkt 10.4 Rekomendacja T KNF: banki mogą, a banki istotnie zaangażowane powinny gromadzić informacje o współpracy banków z klientami w zakresie przydatnym do zarządzania ryzykiem kredytowym i operacyjnym, w szczególności historii kredytowej. Informacje te powinny wspomagać proces oceny i monitorowania zdolności kredytowej, m.in. poprzez rozwój i wykorzystanie modeli. Trzeba również wskazać, że ostatnie próby zmiany przepisów w tym zakresie czynione były na etapie prac legislacyjnych nad ustawą o zmianie niektórych ustaw w związku z zapewnieniem rozwoju rynku finansowego oraz ochrony inwestorów na tym rynku. Propozycja legislacyjna zgłoszona w tym zakresie przez Związek Banków Polskich zyskała poparcie Komisji Nadzoru Finansowego, która wskazała, na potrzebę posiadania instrumentów, które pozwolą bankom prawidłowo oceniać zdolność kredytową klienta. Urząd Komisji Nadzoru Finansowego, w piśmie z 25 stycznia 2022 r. skierowanym do Ministra Finansów wskazał, że: „konieczne jest zatem przedstawienie nowych propozycji legislacyjnych, które z jednej strony spełniałyby standard konstytucyjny i unijny ochrony danych osobowych, a z drugiej strony umożliwiłyby bankom ocenę zdolności kredytowej oraz analizę ryzyka kredytowego klienta banku. Optymalizacja akcji kredytowej banków służy dobru wspólnemu i jest istotną wartością publiczną, która powinna podlegać ochronie (s. 3 pisma). Powyższe stanowisko należy podtrzymać. W szczególności trzeba podkreślić, że banki muszą posiadać instrumenty prawidłowej oceny zdolności kredytowej.”	

			Wsluchując się w oczekiwania organów nadzoru związane z koniecznością zapewnienia jak najwyższych standardów ochrony danych osobowych klientów, pochodzących z wniosków kredytowych, propozycja legislacyjna sektora bankowego została wzbogacona (w porównaniu do propozycji z 2022 r.) o przepisy dookreślające, jak długo i w jakim celu dane te mogą być przetwarzane. Należy zauważyć, że propozycja tego przepisu dotyczy zapytań kredytowych, które nie zakończyły się udzieleniem kredytu. Wynika to z faktu, że informacje z wniosków kredytowych, które zakończyły się udzieleniem kredytu są częścią umowy kredytowej i mogą być przetwarzane przez kredytodawców na podstawie obowiązującego już stanu prawnego tak długo jak przetwarzane są informacje o zobowiązaniu kredytowym, co potwierdza PUODO w swoich decyzjach. Zatem opracowanie odrębnej i wyraźnej podstawy prawnej powinno dotyczyć wyłącznie zapytań kredytowych niezakończonych udzieleniem kredytu.	
679.	Art. 136	Pracodawcy RP	Jednocześnie zwracamy uwagę, że w naszej opinii niezbędne jest wprowadzenie przepisów utrzymujących obowiązek raportowania (dla wszystkich kredytodawców kredytu konsumenckiego) oraz jednocześnie zapewnienie kredytodawcom alternatywy wyboru bazy danych pomiędzy podmiotami, o których mowa w art. 105 ust. 4 ustawy - Prawo bankowe lub biurami informacji gospodarczej (BIG) do której informacje takie będą raportowane. Ponadto proponujemy także szereg innych zmian odnoszących się do kwestii: reklamy; oceny zdolności kredytowej; sankcji kredytu darmowego; definicji trwałego nośnika; okresu ważności formularza informacyjnego; najlepszego interesu konsumenta; restrukturyzacji; zagadnienia limitu; zmiany w regulaminie 120 dni (art. 61); poradnictwa zadłużeniowego w związku z kredytem konsumenckim (art. 69 ust. 2); niespójności przepisów dotyczących odstąpienia od umowy kredytu (art. 70); wniosku o informację dotyczącą wcześniejszej spłaty (art. 79 ust. 2 i 3); bezpłatnego przekazywania danych (art. 95); uwzględnienia instytucji płatniczych w art. 105a prawa bankowego, czy	Uwaga uwzględniona kierunkowo.

			wreszcie rozszerzenia katalogu podmiotów mogących utworzyć instytucje z art. 105 ust. 4 prawa bankowego. 3) Podkreślamy, że ustawa o kredycie konsumenckim jest aktem prawnym, który co do zasady reguluje obowiązki kredytodawców kredytu konsumenckiego i w tym zakresie dotyczy m.in. zasad dokonywania oceny zdolności kredytowej czy postępowania w razie powstania zaległości w spłacie kredytu. Aktualnie obowiązujący akt prawny w zakresie dokonywania oceny zdolności kredytowej konsumenta przez kredytodawcę formułuje m.in. obowiązek dokonywania oceny zdolności kredytowej na podstawie informacji uzyskanych od konsumenta lub na podstawie informacji pozyskanych z odpowiednich baz danych lub zbiorów danych kredytodawcy. W rozumieniu ustawy przez pojęcie „bazy danych” rozumie się bazy prowadzone przez instytucje powołane na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy Prawo bankowe (dziś jest to faktycznie jedna instytucja) lub BIG działające na podstawie ustawy o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych. W zakresie zaś obowiązków raportowych instytucja pożyczkowa, która udzieliła kredytu konsumenckiego, obowiązana jest niezwłocznie przekazać informację o jego udzieleniu do; zaś informację o zaległościach w spłacie kredytu - do podmiotów, o których mowa w art. 105 ust. 4 ustawy Prawo bankowe lub jednego z BIG. Projektowana regulacja (projekt ustawy o kredycie konsumenckim z dnia 4 lipca 2025 r.) zmienia faktycznie obowiązki instytucji pożyczkowych w zakresie raportowania. Art. 95 projektu został bowiem sformułowany w taki sposób, że instytucja pożyczkowa zarówno informacje o udzieleniu kredytu jak i informacje o zaległościach ma obowiązek raportować wyłącznie do podmiotów z art. 105 ust. 4 ustawy Prawo bankowe.	
680.	Art. 141	Pracodawcy RP	Proponujemy zmianę art. 141 będącą konsekwencją zmiany art. 95 „Art. 141. W ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu	Uwaga wyjaśniona. Przepisy o raportowaniu zmodyfikowano, w sposób

		informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych (Dz.U. z 2025 r. poz. 85) wprowadza się następujące zmiany: 1) w art. 2 w ust. 2 pkt 5 otrzymuje brzmienie: „5) umowie o kredyt konsumencki – rozumie się przez to umowę, o której mowa w art. 2 ust. 1 i art. 3 ustawy z dnia ... o kredycie konsumenckim (Dz. U. poz. ...);”; 2) zmienia się art. 7 w taki sposób, że otrzymuje on brzmienie: Art. 7 (...) 2. Przedmiotem działalności gospodarczej biura może być również: 1) przetwarzanie archiwalnych informacji gospodarczych, o których mowa w art. 21 ust. 3 dla celów statystycznych oraz dokonywania analizy wiarygodności płatniczej; (...) 1d) dokonywanie analizy wiarygodności płatniczej; 1e) przyjmowanie, przechowywanie, przetwarzanie i ujawnianie informacji dotyczących wiarygodności płatniczej, przekazywanych na podstawie art. 20a ustawy; (...) 3. Przychody z działalności, o której mowa w ust. 2 pkt 3, nie mogą przekraczać 10% ogólnych przychodów biura. 3) zmienia się art. 9 ust. 4 w taki sposób, że otrzymuje on brzmienie: 4. Biuro przyjmuje oraz ujawnia informacje archiwalne w zakresie określonym we wniosku. 4) zmienia się art. 11b w taki sposób, że otrzymuje on brzmienie: Art. 11b Informację o wysokości opłat, o których mowa w art. 20c ust. 1	który nie zakłada wprowadzania zmian wynikowych.

		i 7, art. 22 ust. 1, art. 22a ust. 6, art. 22b ust. 2 i 4, art. 23 ust. 4, art. 25 ust. 2 oraz art. 27 ust. 5, zarząd biura publikuje w jednym dokumencie na stronie internetowej biura. 5) po rozdziale 3 dodaje się rozdział 3a w brzmieniu: Rozdział 3a. Informacje dotyczące wiarygodności płatniczej Art. 20a 1. Kredytodawca, o którym mowa w art. 5 pkt 9 ustawy z dnia ... o kredycie konsumenckim (Dz. U. poz. ...), który udzielił kredytu konsumenckiego, przekazuje do biura informacje o których mowa w art. 95 tej ustawy, to jest obejmujące: 1) informację o udzieleniu kredytu konsumenckiego w terminie 7 dni od dnia jego udzielenia; 2) informację o zaległości w spłacie kredytu konsumenckiego w terminie 7 dni od wystąpienia tej zaległości. 2. Kredytodawca, o którym mowa w art. 5 pkt 9 ustawy z dnia ... o kredycie konsumenckim (Dz. U. poz. ...), może udostępniać biuru inne informacje niż określone w ust. 1, w zakresie niezbędnym do oceny zdolności kredytowej konsumenta, o której mowa w art. 29 ustawy o kredycie konsumenckim, analizy ryzyka kredytowego lub analizy wiarygodności płatniczej. 3. Udostępnianie informacji na podstawie ust. 2 może nastąpić, jeżeli kredytodawca uzyskał upoważnienie konsumenta, którego dotyczą te dane, na piśmie w postaci papierowej lub w postaci elektronicznej, przesłane na adres do doręczeń elektronicznych, lub utrwalonej na informatycznym nośniku danych w rozumieniu art. 3 pkt 1 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2024 r. poz. 1557 i 1717). Upoważnienie określa zakres danych przeznaczonych do udostępnienia. 4. Kredytodawca, który przekazał do biura informacje, o których mowa	

		w ust. 1, obowiązany jest do informowania biura o całkowitej spłacie zobowiązań, ich wygaśnięciu, o stwierdzeniu nieistnienia zobowiązania lub korekcie jego wysokości oraz o nowo powstałych zobowiązaniach i ich aktualizacji, w terminie 7 dni od wystąpienia okoliczności uzasadniających przekazanie informacji. Biuro wprowadza informacje, o których mowa w zdaniu poprzedzającym, do zbioru, w którym są one przetwarzane, w terminie nie dłuższym niż 7 dni od dnia ich otrzymania. 5. Jeżeli przekazane informacje określone w ust. 1 dotyczące: 1) kredytodawcy - nie zawierają co najmniej danych określonych w art. 2 ust. 1 pkt 1 lit. a, b i d albo pkt 3 lit. d-f, 2) konsumenta - nie zawierają co najmniej danych określonych w art. 2 ust. 1 pkt 2 lit. a i c oraz danych teleadresowych, - biuro zwraca je przekazującemu wierzycielowi w celu uzupełnienia. 6. Biuro, do którego kredytodawca przekazał informacje o których mowa w ust. 1 pkt 2, przekazuje bezpłatnie konsumentowi informację o istnieniu zaległości w spłacie z tytułu umowy o kredyt konsumencki w terminie 30 dni od dnia przyjęcia tej informacji. Art. 20b 1. Konsument może wnieść do biura sprzeciw dotyczący nieaktualności, nieprawdziwości, niekompletności lub przekazania lub przechowywania niezgodnie z ustawą informacji dotyczących wiarygodności płatniczej. Konsument powinien udokumentować okoliczności uzasadniające sprzeciw. 2. Do sprzeciwu złożonego na podstawie ust. 1 przepis art. 21a stosuje się odpowiednio. Art. 20c 1. Biuro ujawnia informacje dotyczące wiarygodności płatniczej w formach określonych w regulaminie, w szczególności w drodze	

		teletransmisji. Ujawnianie informacji przez biuro jest odpłatne. Wysokość opłat określa cennik uchwalany przez zarząd biura. 2. Biuro ujawnia informacje dotyczące wiarygodności płatniczej wyłącznie: 1) kredytodawcom, o których mowa w art. 5 pkt 9 ustawy z dnia ... o kredycie konsumenckim (Dz. U. poz. ...), którzy zawarli z biurem umowę o ujawnianie informacji dotyczących wiarygodności płatniczej na piśmie pod rygorem nieważności; 2) pośrednikom kredytowym, o których mowa w art. 5 pkt 13 ustawy z dnia ... o kredycie konsumenckim (Dz. U. poz. ...), którzy zawarli z biurem umowę o ujawnianie informacji dotyczących wiarygodności płatniczej na piśmie pod rygorem nieważności; 3) innym biurom oraz instytucjom, o których mowa w art. 9 lub w art. 13, w celu realizacji złożonych wniosków o ujawnienie informacji. 3. Wniosek o ujawnienie informacji dotyczących wiarygodności płatniczej można złożyć działając w imieniu własnym lub na rzecz innego podmiotu. Przepis art. 22 ust. 2b stosuje się odpowiednio. 4. Do otrzymywania informacji dotyczących wiarygodności płatniczej są uprawnione podmioty, o których mowa w art. 25 ust. 1, odpowiednio na zasadach określonych w tym przepisie. 5. Kredytodawca, który zawarł z biurem umowę o ujawnianie informacji dotyczących wiarygodności płatniczej, może wystąpić do biura o ujawnienie tych informacji, jeżeli posiada upoważnienie konsumenta, o którym mowa w art. 24. Do postępowania przez ten podmiot z otrzymanymi od biura informacjami przepis art. 26 stosuje się odpowiednio. 6. Biuro jest obowiązane prowadzić rejestr zapytań o informacje dotyczące wiarygodności płatniczej. Do prowadzenia rejestru oraz ujawniania danych z rejestru przepis art. 27 stosuje się odpowiednio.	

		7. Konsument ma prawo dostępu do dotyczących go informacji dotyczących wiarygodności płatniczej przechowywanych przez biuro, przekazanych zgodnie z art. 20a. Dostęp konsumenta do danych jest bezpłatny, jeżeli następuje nie częściej niż raz na 6 miesięcy. W pozostałych przypadkach uzyskanie informacji z rejestru zapytań podlega opłacie zgodnie z obowiązującym w biurze cennikiem, nie wyższej niż 0,5% minimalnego wynagrodzenia za pracę ustalonego na podstawie przepisów ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę. Art. 20d 1. Przetwarzanie przez kredytodawców oraz biura informacji dotyczących wiarygodności płatniczej w zakresie dotyczącym osób fizycznych może być wykonywane w celu oceny zdolności kredytowej, analizy ryzyka kredytowego i analizy wiarygodności płatniczej. 2. Kredytodawcy oraz biura mogą w celu oceny zdolności kredytowej, analizy ryzyka kredytowego i analizy wiarygodności płatniczej podejmować decyzje, opierając się wyłącznie na zautomatyzowanym przetwarzaniu, w tym profilowaniu, danych osobowych pod warunkiem zapewnienia osobie, której dotyczy decyzja podejmowana w sposób zautomatyzowany, prawa do otrzymania stosownych wyjaśnień co do podstaw podjętej decyzji, do uzyskania interwencji ludzkiej w celu podjęcia ponownej decyzji oraz do wyrażenia własnego stanowiska. 3. Decyzje, o których mowa w ust. 2, mogą być podejmowane wyłącznie w oparciu o dane niezbędne z uwagi na cel i rodzaj kredytu, w szczególności w oparciu o następujące kategorie danych: 1) dane dotyczące osoby fizycznej: a) imię (imiona) i nazwisko, b) nazwisko rodowe, c) imiona rodziców,	

		d) datę i miejsce urodzenia, e) wiek, f) płeć, g) obywatelstwo, h) stan cywilny, i) serię i numer dowodu osobistego lub innego dokumentu potwierdzającego tożsamość, j) numer PESEL, o ile został nadany, k) numer identyfikacji podatkowej, o ile został nadany, l) adres zamieszkania, adres zameldowania na pobyt stały lub czasowy, aktualny adres pobytu czasowego inny niż adres zamieszkania lub zameldowania, adres do korespondencji, m) tytuł prawny do zajmowanego lokalu, n) miejsce pracy, o) zawód, p) wykształcenie, q) formę zatrudnienia, r) sytuację finansową, w tym dochody i wydatki, s) osoby pozostające na utrzymaniu, t) ustrój majątkowy małżonków; 2) dane dotyczące zobowiązania: a) źródło zobowiązania, b) kwotę i walutę, c) numer i stan rachunku prowadzonego w banku lub innej instytucji	

		ustawowo upoważnionej do udzielania kredytów, nazwę i adres siedziby lub oddziału banku lub innej instytucji ustawowo upoważnionej do udzielania kredytów, d) datę powstania zobowiązania, e) warunki spłaty zobowiązania, f) ustanowione zabezpieczenia prawne, g) przebieg realizacji zobowiązania, h) stan zadłużenia z tytułu zobowiązania, i) datę wygaśnięcia zobowiązania, j) przyczyny niewykonania zobowiązania lub dopuszczenia się zwłoki, o której mowa w ust. 6, k) przyczyny wygaśnięcia zobowiązania. 4. Decyzje, o których mowa w ust. 2, nie mogą być podejmowane w oparciu o dane, o których mowa w art. 9 rozporządzenia 2016/679. 5. Z zastrzeżeniem ust. 6 kredytodawcy oraz biura mogą przetwarzać informacje przekazane zgodnie z art. 20a w zakresie dotyczącym osób fizycznych po wygaśnięciu zobowiązania wynikającego z umowy zawartej z kredytodawcą pod warunkiem uzyskania zgody osoby, której informacje te dotyczą. Zgoda ta może być w każdym czasie odwołana. 6. Kredytodawcy oraz biura mogą przetwarzać informacje przekazane zgodnie z art. 20a dotyczące osób fizycznych po wygaśnięciu zobowiązania wynikającego z umowy zawartej z kredytodawcą bez zgody osoby, której informacje dotyczą, gdy osoba ta nie wykonała zobowiązania lub dopuściła się zwłoki powyżej 60 dni w spełnieniu świadczenia wynikającego z umowy kredytu konsumenckiego, a po zaistnieniu tych okoliczności upłynęło co najmniej 30 dni od poinformowania tej osoby przez kredytodawcę lub biuro o zamiarze	

			przetwarzania dotyczących jej tych informacji, bez jej zgody. 7. Biura mogą przetwarzać informacje przekazane zgodnie z art. 20a dotyczące osoby fizycznej po wygaśnięciu zobowiązania wynikającego z umowy zawartej z kredytodawcą bez zgody osoby, której informacje dotyczą, do celów stosowania metod wewnętrznych oraz innych metod i modeli, o których mowa w części trzeciej rozporządzenia nr 575/2013. 8. Przetwarzanie przez biuro informacji przekazanych zgodnie z art. 20a w przypadkach, o których mowa w ust. 6, może być wykonywane przez okres nie dłuższy niż 5 lat od dnia wygaśnięcia zobowiązania, a w przypadku, o którym mowa w ust. 7, przez okres 12 lat od dnia wygaśnięcia zobowiązania. Art. 20e 1. Biuro wypełnia w stosunku do osób fizycznych, których dane osobowe będą przetwarzane w celach określonych w art. 20a-20d, obowiązki informacyjne określone w art. 13 i art. 14 rozporządzenia 2016/679 przez zamieszczenie stosownych informacji na swoich stronach internetowych lub przy pierwszej czynności skierowanej do osoby, której dane dotyczą. 2. W przypadku realizacji żądań, o których mowa w art. 15 ust.1-3 rozporządzenia 2016/679, w zakresie dostępu do danych osobowych dotyczących wiarygodności płatniczej konsumenta, odbywa się ono na zasadach określonych w art. 20c ust. 7. 3. Obowiązek z art. 16 rozporządzenia 2016/679 w przypadku nieaktualności, nieprawdziwości, niekompletności informacji o wiarygodności płatniczej konsumenta jest realizowany w trybie z art. 20b. 4. Realizacja uprawnienia konsumenta do żądania ograniczenia przetwarzania danych osobowych dotyczących wiarygodności płatniczej w przypadkach, o których mowa w art. 18 ust. 1 lit. a i b rozporządzenia	

			2016/679 następuje w trybie art. 20b. 5. Biuro zamieszcza informacje o sposobie realizacji obowiązków, o których mowa w ust. 1-4 na swoich stronach internetowych. 6) zmienia się art. 21 w ten sposób, że skreśla się ust. 4, a ust. 3 otrzymuje brzmienie: 3. Biuro może przechowywać informacje gospodarcze w brzmieniu sprzed dokonania ich aktualizacji. Informacje te stanowią informacje archiwalne i mogą być przetwarzane dla celów statystycznych oraz dokonywania analizy wiarygodności płatniczej, o której mowa w art. 31a. 7) Zmienia się Rozdział 4a, który otrzymuje brzmienie: Rozdział 4a. Analiza wiarygodności płatniczej Art. 31a 1. Biuro może dokonywać analizy wiarygodności płatniczej. 1a. Biuro udostępnia wynik dokonanej analizy wiarygodności płatniczej dotyczącej konkretnego podmiotu po zawarciu umowy o dokonanie takiej analizy, z zastrzeżeniem że podmiot, który zawarł z biurem umowę o dokonanie analizy wiarygodności płatniczej, może wystąpić do biura o ujawnienie wyniku analizy dotyczącej konsumenta, jeżeli posiada jego upoważnienie. Do upoważnienia stosuje się odpowiednio art. 24. 1b. Biuro może wykonywać, w oparciu o dane wskazane w ust. 4, analizę wiarygodności płatniczej i udostępniać jej wyniki, w szczególności w formie wskaźników i danych statystycznych. 2. Przez wiarygodność płatniczą rozumie się zdolność do terminowego wywiązania się ze zobowiązania pieniężnego wynikającego z umowy. 3. W celu dokonywania analizy wiarygodności płatniczej biuro opracowuje sposób jej sporządzania.	

		4. Do analizy wiarygodności płatniczej biuro może wykorzystać wyłącznie informacje gospodarcze przechowywane przez biuro oraz dane, o których mowa w art. 9, art. 13, art. 20a, art. 21 ust. 3, art. 27 oraz art. 28. 5. Analiza wiarygodności płatniczej zawiera również opis sposobu sporządzenia analizy oraz zestawienie informacji o zakresie danych wykorzystanych do jej sporządzenia. 6. Podmiot, który zawarł z biurem umowę o dokonanie analizy wiarygodności płatniczej oraz biuro może w celu oceny zdolności płatniczej, zdolności kredytowej, analizy ryzyka kredytowego lub analizy ryzyka kontraktu podejmować decyzje, opierając się wyłącznie na zautomatyzowanym przetwarzaniu, w tym profilowaniu, danych osobowych pod warunkiem zapewnienia osobie, której dotyczy decyzja podejmowana w sposób zautomatyzowany, prawa do otrzymania stosownych wyjaśnień co do podstaw podjętej decyzji, do uzyskania interwencji ludzkiej w celu podjęcia ponownej decyzji oraz do wyrażenia własnego stanowiska. 7. Biuro zapewnia osobie fizycznej, o której dokonało analizy wiarygodności płatniczej udostępnionej klientowi biura, prawo dostępu do dotyczących jej danych i informacji gospodarczych wykorzystanych do sporządzenia analizy wiarygodności płatniczej. 8. Osoba, której dotyczy analiza wiarygodności płatniczej dokonana przez biuro może wnieść do biura sprzeciw dotyczący nieaktualności, nieprawdziwości, niekompletności danych i informacji gospodarczych wykorzystanych do sporządzenia analizy wiarygodności płatniczej. 9. Biuro rozpoznając sprzeciw, o którym mowa w ust. 8 weryfikuje aktualność, prawdziwość oraz kompletność danych osobowych i informacji gospodarczych przetwarzanych w prowadzonej przez biuro bazie danych i: 1) w przypadku gdy sprzeciw dotyczy nieaktualności, nieprawdziwości,	

		niekompletności informacji gospodarczych biuro rozpatruje go na zasadach kreślonych w art. 21a; 2) w przypadku gdy sprzeciw dotyczy nieaktualności, nieprawdziwości, niekompletności danych, o których mowa w art. 20a biuro rozpatruje go na zasadach kreślonych w art. 20b. 10. Jeżeli sprzeciw dotyczy danych osobowych i informacji gospodarczych przetwarzanych w zewnętrznych bazach danych, biuro informuje osobę, o której biuro dokonało analizy wiarygodności płatniczej do jakich podmiotów powinna się zwrócić. 11. Przetwarzanie przez biuro wyniku przeprowadzonej analizy wiarygodności płatniczej może być wykonywane przez okres nie dłuższy niż 5 lat od dnia jej przeprowadzenia. Art. 31b 1. Biuro wypełnia w stosunku do osób fizycznych, których dane osobowe będą przetwarzane w celach określonych w art. 31a, obowiązki informacyjne określone w art. 13 i art. 14 rozporządzenia 2016/679 przez zamieszczenie stosownych informacji na swoich stronach internetowych lub przy pierwszej czynności skierowanej do osoby, której dane dotyczą. 2. W przypadku realizacji żądań, o których mowa w art. 15 ust.1-3 rozporządzenia 2016/679, w zakresie dostępu do danych osobowych służących do analizy wiarygodności płatniczej, odbywa się ono na zasadach określonych w art. 31a ust. 7. 3. Obowiązek z art. 16 rozporządzenia 2016/679 w przypadku nieaktualności, nieprawdziwości, niekompletności danych osobowych służących do analizy wiarygodności płatniczej jest realizowany przez biuro w trybie z art. 31a ust. 8-10. 4. Realizacja uprawnienia osoby fizycznej do żądania ograniczenia przetwarzania danych osobowych w przypadku, o którym mowa w art. 18 ust. 1 lit. a i b rozporządzenia 2016/679 następuje w trybie art. 31a	

			ust. 8 – 10. 5. Biuro zamieszcza informacje o sposobie realizacji obowiązków, o których mowa w ust. 1-4 na swoich stronach internetowych”.	
681.	Art. 141	Związek Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce	Wskazujemy, iż konsekwencją postulowanej zmiany projektowanego art. 95 jest konieczność zmiany projektowanego art. 141 Projektu ustawy. (Dla porządku wskazujemy, iż poniższy postulat legislacyjny nie uzyskał akceptacji BIG InfoMonitor S.A.). Propozycja zapisu: art. 141 otrzymuje brzmienie: <i>„Art. 141. W ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych (Dz.U. z 2025 r. poz. 85) wprowadza się następujące zmiany:</i> 1) w art. 2 w ust. 2 pkt 5 otrzymuje brzmienie: <i>„5) umowie o kredyt konsumencki – rozumie się przez to umowę, o której mowa w art. 2 ust. 1 i art. 3 ustawy z dnia ... o kredycie konsumenckim (Dz. U. poz. ...);”;</i> 2) zmienia się art. 7 w taki sposób, że otrzymuje on brzmienie: Art. 7 (...) 2. Przedmiotem działalności gospodarczej biura może być również: 1) przetwarzanie archiwalnych informacji gospodarczych, o których mowa w art. 21 ust. 3 dla celów statystycznych oraz dokonywania analizy wiarygodności płatniczej; (...) 1d) dokonywanie analizy wiarygodności płatniczej;	Uwaga wyjaśniona. Przepisy o raportowaniu zmodyfikowano, w sposób który nie zakłada wprowadzania zmian wynikowych.

		1e) przyjmowanie, przechowywanie, przetwarzanie i ujawnianie informacji dotyczących wiarygodności płatniczej, przekazywanych na podstawie art. 20a ustawy; (...) 3. Przychody z działalności, o której mowa w ust. 2 pkt 2 i 3, nie mogą przekraczać 10% ogólnych przychodów biura. 3) zmienia się art. 9 ust. 4 w taki sposób, że otrzymuje on brzmienie: 4. Biuro przyjmuje oraz ujawnia informacje archiwalne w zakresie określonym we wniosku. 4) zmienia się art. 11b w taki sposób, że otrzymuje on brzmienie: Art. 11b Informację o wysokości opłat, o których mowa w art. 20c ust. 1 i 7, art. 22 ust. 1, art. 22a ust. 6, art. 22b ust. 2 i 4, art. 23 ust. 4, art. 25 ust. 2 oraz art. 27 ust. 5, zarząd biura publikuje w jednym dokumencie na stronie internetowej biura. 5) po rozdziale 3 dodaje się rozdział 3a w brzmieniu: Rozdział 3a. Informacje dotyczące wiarygodności płatniczej Art. 20a 1. Kredytodawca, o którym mowa w art. 5 pkt 9 ustawy z dnia ... o kredycie konsumenckim (Dz. U. poz. ...), który udzielił kredytu konsumenckiego, przekazuje do biura informacje o których mowa w art. 95 tej ustawy, to jest obejmujące: 1) informację o udzieleniu kredytu konsumenckiego w terminie 7 dni od dnia jego udzielenia; 2) informację o zaległości w spłacie kredytu konsumenckiego w terminie 7 dni od wystąpienia tej zaległości. 2. Kredytodawca, o którym mowa w art. 5 pkt 9 ustawy z dnia ... o kredycie konsumenckim (Dz. U. poz. ...), może udostępniać biuru inne	

		informacje niż określone w ust. 1, w zakresie niezbędnym do oceny zdolności kredytowej konsumenta, o której mowa w art. 29 ustawy o kredycie konsumenckim, analizy ryzyka kredytowego lub analizy wiarygodności płatniczej. 4. Kredytodawca, który przekazał do biura informacje, o których mowa w ust. 1, obowiązany jest do informowania biura o całkowitej spłacie zobowiązań, ich wygaśnięciu, o stwierdzeniu nieistnienia zobowiązania lub korekcie jego wysokości oraz o nowo powstałych zobowiązaniach i ich aktualizacji, w terminie 7 dni od wystąpienia okoliczności uzasadniających przekazanie informacji. Biuro wprowadza informacje, o których mowa w zdaniu poprzedzającym, do zbioru, w którym są one przetwarzane, w terminie nie dłuższym niż 7 dni od dnia ich otrzymania. 5. Jeżeli przekazane informacje określone w ust. 1 dotyczące: 1) kredytodawcy - nie zawierają co najmniej danych określonych w art. 2 ust. 1 pkt 1 lit. a, b i d albo pkt 3 lit. d-f, 2) konsumenta - nie zawierają co najmniej danych określonych w art. 2 ust. 1 pkt 2 lit. a i c oraz danych teleadresowych, - biuro zwraca je przekazującemu wierzycielowi w celu uzupełnienia. 6. Biuro, do którego kredytodawca przekazał informacje o których mowa w ust. 1 pkt 2, przekazuje bezpłatnie konsumentowi informację o istnieniu zaległości w spłacie z tytułu umowy o kredyt konsumencki w terminie 30 dni od dnia przyjęcia tej informacji. Art. 20b 1. Konsument może wnieść do biura sprzeciw dotyczący nieaktualności, nieprawdziwości, niekompletności lub przekazania lub przechowywania niezgodnie z ustawą informacji dotyczących wiarygodności płatniczej. Konsument powinien udokumentować okoliczności uzasadniające sprzeciw.	

		2. <i>Do sprzeciwu złożonego na podstawie ust. 1 przepis art. 21a stosuje się odpowiednio.</i> Art. 20c 1. <i>Biuro ujawnia informacje dotyczące wiarygodności płatniczej w formach określonych w regulaminie, w szczególności w drodze teletransmisji. Ujawnianie informacji przez biuro jest odpłatne. Wysokość opłat określa cennik uchwalany przez zarząd biura.</i> 2. <i>Biuro ujawnia informacje dotyczące wiarygodności płatniczej wyłącznie:</i> 1) <i>kredytodawcom, o których mowa w art. 5 pkt 9 ustawy z dnia ... o kredycie konsumenckim (Dz. U. poz. ...), którzy zawarli z biurem umowę o ujawnianie informacji dotyczących wiarygodności płatniczej na piśmie pod rygorem nieważności;</i> 2) <i>pośrednikom kredytowym, o których mowa w art. 5 pkt 13 ustawy z dnia ... o kredycie konsumenckim (Dz. U. poz. ...), którzy zawarli z biurem umowę o ujawnianie informacji dotyczących wiarygodności płatniczej na piśmie pod rygorem nieważności;</i> 3) <i>innym biurom oraz instytucjom, o których mowa w art. 9 lub w art. 13, w celu realizacji złożonych wniosków o ujawnienie informacji.</i> 3. <i>Wniosek o ujawnienie informacji dotyczących wiarygodności płatniczej można złożyć działając w imieniu własnym lub na rzecz innego podmiotu. Przepis art. 22 ust. 2b stosuje się odpowiednio.</i> 4. <i>Do otrzymywania informacji dotyczących wiarygodności płatniczej są uprawnione podmioty, o których mowa w art. 25 ust. 1, odpowiednio na zasadach określonych w tym przepisie.</i> 5. <i>Podmiot, który zawarł z biurem umowę o ujawnianie informacji dotyczących wiarygodności płatniczej, może wystąpić do biura o ujawnienie tych informacji, jeżeli posiada upoważnienie konsumenta, o którym mowa w art. 24. Do postępowania przez ten podmiot z</i>	

		<i>otrzymanymi od biura informacjami przepis art. 26 stosuje się odpowiednio.</i> <i>6. Biuro jest obowiązane prowadzić rejestr zapytań o informacje dotyczące wiarygodności płatniczej. Do prowadzenia rejestru oraz ujawniania danych z rejestru przepis art. 27 stosuje się odpowiednio.</i> <i>7. Konsument ma prawo dostępu do dotyczących go informacji dotyczących wiarygodności płatniczej przechowywanych przez biuro, przekazanych zgodnie z art. 20a. Dostęp konsumenta do danych jest bezpłatny, jeżeli następuje nie częściej niż raz na 6 miesięcy. W pozostałych przypadkach uzyskanie informacji z rejestru zapytań podlega opłacie zgodnie z obowiązującym w biurze cennikiem, nie wyższej niż 0,5% minimalnego wynagrodzenia za pracę ustalonego na podstawie przepisów ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę.</i> <i>Art. 20d</i> <i>1. Przetwarzanie przez kredytodawców oraz biura informacji dotyczących wiarygodności płatniczej w zakresie dotyczącym osób fizycznych może być wykonywane w celu oceny zdolności kredytowej, analizy ryzyka kredytowego i analizy wiarygodności płatniczej.</i> <i>2. Kredytodawcy oraz biura mogą w celu oceny zdolności kredytowej, analizy ryzyka kredytowego i analizy wiarygodności płatniczej podejmować decyzje, opierając się wyłącznie na zautomatyzowanym przetwarzaniu, w tym profilowaniu, danych osobowych pod warunkiem zapewnienia osobie, której dotyczy decyzja podejmowana w sposób zautomatyzowany, prawa do otrzymania stosownych wyjaśnień co do podstaw podjętej decyzji, do uzyskania interwencji ludzkiej w celu podjęcia ponownej decyzji oraz do wyrażenia własnego stanowiska.</i>	

		3. <i>Decyzje, o których mowa w ust. 2, mogą być podejmowane wyłącznie w oparciu o dane niezbędne z uwagi na cel i rodzaj kredytu, w szczególności w oparciu o następujące kategorie danych:</i> <i>1) dane dotyczące osoby fizycznej:</i> <i>a) imię (imiona) i nazwisko,</i> <i>b) nazwisko rodowe,</i> <i>c) imiona rodziców,</i> <i>d) datę i miejsce urodzenia,</i> <i>e) wiek,</i> <i>f) płeć,</i> <i>g) obywatelstwo,</i> <i>h) stan cywilny,</i> <i>i) serię i numer dowodu osobistego lub innego dokumentu potwierdzającego tożsamość,</i> <i>j) numer PESEL, o ile został nadany,</i> <i>k) numer identyfikacji podatkowej, o ile został nadany,</i> <i>l) adres zamieszkania, adres zameldowania na pobyt stały lub czasowy, aktualny adres pobytu czasowego inny niż adres zamieszkania lub zameldowania, adres do korespondencji,</i> <i>m) tytuł prawny do zajmowanego lokalu,</i> <i>n) miejsce pracy,</i> <i>o) zawód,</i> <i>p) wykształcenie,</i> <i>q) formę zatrudnienia,</i>	

		r) sytuację finansową, w tym dochody i wydatki, s) osoby pozostające na utrzymaniu, t) ustrój majątkowy małżonków; 2) dane dotyczące zobowiązania: a) źródło zobowiązania, b) kwotę i walutę, c) numer i stan rachunku prowadzonego w banku lub innej instytucji ustawowo upoważnionej do udzielania kredytów, nazwę i adres siedziby lub oddziału banku lub innej instytucji ustawowo upoważnionej do udzielania kredytów, d) datę powstania zobowiązania, e) warunki spłaty zobowiązania, f) ustanowione zabezpieczenia prawne, g) przebieg realizacji zobowiązania, h) stan zadłużenia z tytułu zobowiązania, i) datę wygaśnięcia zobowiązania, j) przyczyny niewykonania zobowiązania lub dopuszczenia się zwłoki, o której mowa w ust. 6, k) przyczyny wygaśnięcia zobowiązania. 4. Decyzje, o których mowa w ust. 2, nie mogą być podejmowane w oparciu o dane, o których mowa w art. 9 rozporządzenia 2016/679. 5. Z zastrzeżeniem ust. 6 kredytodawcy oraz biura mogą przetwarzać informacje przekazane zgodnie z art. 20a w zakresie dotyczącym osób fizycznych po wygaśnięciu zobowiązania wynikającego z umowy zawartej z kredytodawcą pod warunkiem uzyskania zgody	

		osoby, której informacje te dotyczą. Zgoda ta może być w każdym czasie odwołana. 6. Kredytodawcy oraz biura mogą przetwarzać informacje przekazane zgodnie z art. 20a dotyczące osób fizycznych po wygaśnięciu zobowiązania wynikającego z umowy zawartej z kredytodawcą bez zgody osoby, której informacje dotyczą, gdy osoba ta nie wykonała zobowiązania lub dopuściła się zwłoki powyżej 60 dni w spełnieniu świadczenia wynikającego z umowy kredytu konsumenckiego, a po zaistnieniu tych okoliczności upłynęło co najmniej 30 dni od poinformowania tej osoby przez kredytodawcę lub biuro o zamiarze przetwarzania dotyczących jej tych informacji, bez jej zgody. 7. Biura mogą przetwarzać informacje przekazane zgodnie z art. 20a dotyczące osoby fizycznej po wygaśnięciu zobowiązania wynikającego z umowy zawartej z kredytodawcą bez zgody osoby, której informacje dotyczą, do celów stosowania metod wewnętrznych oraz innych metod i modeli, o których mowa w części trzeciej rozporządzenia nr 575/2013. 8. Przetwarzanie przez biuro informacji przekazanych zgodnie z art. 20a w przypadkach, o których mowa w ust. 6, może być wykonywane przez okres nie dłuższy niż 5 lat od dnia wygaśnięcia zobowiązania, a w przypadku, o którym mowa w ust. 7, przez okres 12 lat od dnia wygaśnięcia zobowiązania. Art. 20e 1. Biuro wypełnia w stosunku do osób fizycznych, których dane osobowe będą przetwarzane w celach określonych w art. 20a-20d, obowiązki informacyjne określone w art. 13 i art. 14 rozporządzenia 2016/679 przez zamieszczenie stosownych informacji na swoich stronach internetowych lub przy pierwszej czynności skierowanej do osoby, której dane dotyczą.	

		2. W przypadku realizacji żądań, o których mowa w art. 15 ust.1-3 rozporządzenia 2016/679, w zakresie dostępu do danych osobowych dotyczących wiarygodności płatniczej konsumenta, odbywa się ono na zasadach określonych w art. 20c ust. 7. 3. Obowiązek z art. 16 rozporządzenia 2016/679 w przypadku nieaktualności, nieprawdziwości, niekompletności informacji o wiarygodności płatniczej konsumenta jest realizowany w trybie z art. 20b. 4. Realizacja uprawnienia konsumenta do żądania ograniczenia przetwarzania danych osobowych dotyczących wiarygodności płatniczej w przypadkach, o których mowa w art. 18 ust. 1 lit. a i b rozporządzenia 2016/679 następuje w trybie art. 20b. 5. Biuro zamieszcza informacje o sposobie realizacji obowiązków, o których mowa w ust. 1-4 na swoich stronach internetowych. 6) zmienia się art. 21 w ten sposób, że skreśla się ust. 4, a ust. 3 otrzymuje brzmienie: 3. Biuro może przechowywać informacje gospodarcze w brzmieniu sprzed dokonania ich aktualizacji. Informacje te stanowią informacje archiwalne i mogą być przetwarzane dla celów statystycznych oraz dokonywania analizy wiarygodności płatniczej, o której mowa w art. 31a. 7) Zmienia się Rozdział 4a, który otrzymuje brzmienie: Rozdział 4a. Analiza wiarygodności płatniczej Art. 31a 1. Biuro może dokonywać analizy wiarygodności płatniczej. 1a. Biuro udostępnia wynik dokonanej analizy wiarygodności płatniczej dotyczącej konkretnego podmiotu po zawarciu umowy o dokonanie takiej analizy, z zastrzeżeniem że podmiot, który zawarł z biurem umowę o	

		<i>dokonanie analizy wiarygodności płatniczej, może wystąpić do biura o ujawnienie wyniku analizy dotyczącej konsumenta, jeżeli posiada jego upoważnienie. Do upoważnienia stosuje się odpowiednio art. 24.</i> <i>1b. Biuro może wykonywać, w oparciu o dane wskazane w ust. 4, analizę wiarygodności płatniczej i udostępniać jej wyniki, w szczególności w formie wskaźników i danych statystycznych.</i> <i>2. Przez wiarygodność płatniczą rozumie się zdolność do terminowego wywiązania się ze zobowiązania pieniężnego wynikającego z umowy.</i> <i>3. W celu dokonywania analizy wiarygodności płatniczej biuro opracowuje sposób jej sporządzania.</i> <i>4. Do analizy wiarygodności płatniczej biuro może wykorzystać wyłącznie informacje gospodarcze przechowywane przez biuro oraz dane, o których mowa w art. 9, art. 13, art. 20a, art. 21 ust. 3, art. 27 oraz art. 28.</i> <i>5. Analiza wiarygodności płatniczej zawiera również opis sposobu sporządzenia analizy oraz zestawienie informacji o zakresie danych wykorzystanych do jej sporządzenia.</i> <i>6. Podmiot, który zawarł z biurem umowę o dokonanie analizy wiarygodności płatniczej oraz biuro może w celu oceny zdolności płatniczej, zdolności kredytowej, analizy ryzyka kredytowego lub analizy ryzyka kontraktu podejmować decyzje, opierając się wyłącznie na zautomatyzowanym przetwarzaniu, w tym profilowaniu, danych osobowych pod warunkiem zapewnienia osobie, której dotyczy decyzja podejmowana w sposób zautomatyzowany, prawa do otrzymania stosownych wyjaśnień co do podstaw podjętej decyzji, do uzyskania interwencji ludzkiej w celu podjęcia ponownej decyzji oraz do wyrażenia własnego stanowiska.</i> <i>7. Biuro zapewnia osobie fizycznej, o której dokonało analizy wiarygodności płatniczej udostępnionej klientowi biura, prawo dostępu</i>	

			<i>do dotyczących jej danych i informacji gospodarczych wykorzystanych do sporządzenia analizy wiarygodności płatniczej.</i> <i>8. Osoba, której dotyczy analiza wiarygodności płatniczej dokonana przez biuro może wnieść do biura sprzeciw dotyczący nieaktualności, nieprawdziwości, niekompletności danych i informacji gospodarczych wykorzystanych do sporządzenia analizy wiarygodności płatniczej.</i> <i>9. Biuro rozpoznając sprzeciw, o którym mowa w ust. 8 weryfikuje aktualność, prawdziwość oraz kompletność danych osobowych i informacji gospodarczych przetwarzanych w prowadzonej przez biuro bazie danych i:</i> <i>1) w przypadku, gdy sprzeciw dotyczy nieaktualności, nieprawdziwości, niekompletności informacji gospodarczych biuro rozpatruje go na zasadach kreślonych w art. 21a;</i> <i>2) w przypadku, gdy sprzeciw dotyczy nieaktualności, nieprawdziwości, niekompletności danych, o których mowa w art. 20a biuro rozpatruje go na zasadach kreślonych w art. 20b.</i> <i>10. Jeżeli sprzeciw dotyczy danych osobowych i informacji gospodarczych przetwarzanych w zewnętrznych bazach danych, biuro informuje osobę, o której biuro dokonało analizy wiarygodności płatniczej do jakich podmiotów powinna się zwrócić.</i> <i>11. Przetwarzanie przez biuro wyniku przeprowadzonej analizy wiarygodności płatniczej może być wykonywane przez okres nie dłuższy niż 5 lat od dnia jej przeprowadzenia.</i> <i>Art. 31b</i> <i>1. Biuro wypełnia w stosunku do osób fizycznych, których dane osobowe będą przetwarzane w celach określonych w art. 31a, obowiązki informacyjne określone w art. 13 i art. 14 rozporządzenia 2016/679 przez zamieszczenie stosownych informacji na swoich stronach</i>	

			internetowych lub przy pierwszej czynności skierowanej do osoby, której dane dotyczą. 2. W przypadku realizacji żądań, o których mowa w art. 15 ust.1-3 rozporządzenia 2016/679, w zakresie dostępu do danych osobowych służących do analizy wiarygodności płatniczej, odbywa się ono na zasadach określonych w art. 31a ust. 7. 3. Obowiązek z art. 16 rozporządzenia 2016/679 w przypadku nieaktualności, nieprawdziwości, niekompletności danych osobowych służących do analizy wiarygodności płatniczej jest realizowany przez biuro w trybie z art. 31a ust. 8-10. 4. Realizacja uprawnienia osoby fizycznej do żądania ograniczenia przetwarzania danych osobowych w przypadku, o którym mowa w art. 18 ust. 1 lit. a i b rozporządzenia 2016/679 następuje w trybie art. 31a ust. 8 – 10. 5. Biuro zamieszcza informacje o sposobie realizacji obowiązków, o których mowa w ust. 1-4 na swoich stronach internetowych.”	
682.	Art. 141	ERIF Biuro Informacji Gospodarczej S.A.	Konsekwencją postulowanej zmiany projektowanego art. 95 Projektu ustawy jest konieczność zmiany projektowanego art. 141 Projektu ustawy. Propozycja zapisu: art. 141 otrzymuje brzmienie: „Art. 141. W ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych (Dz.U. z 2025 r. poz. 85) wprowadza się następujące zmiany: 1) w art. 2 w ust. 2 pkt 5 otrzymuje brzmienie:	Uwaga wyjaśniona. Przepisy o raportowaniu zmodyfikowano, w sposób który nie zakłada wprowadzania zmian wynikowych.

		„5) umowie o kredyt konsumencki – rozumie się przez to umowę, o której mowa w art. 2 ust. 1 i art. 3 ustawy z dnia ... o kredycie konsumenckim (Dz. U. poz. ...);”; 2) zmienia się art. 7 w taki sposób, że otrzymuje on brzmienie: Art. 7 (...) 2. Przedmiotem działalności gospodarczej biura może być również: 1) przetwarzanie archiwalnych informacji gospodarczych, o których mowa w art. 21 ust. 3 dla celów statystycznych oraz dokonywania analizy wiarygodności płatniczej; (...) 1d) dokonywanie analizy wiarygodności płatniczej; 1e) przyjmowanie, przechowywanie, przetwarzanie i ujawnianie informacji dotyczących wiarygodności płatniczej, przekazywanych na podstawie art. 20a ustawy; (...) 3. Przychody z działalności, o której mowa w ust. 2 pkt 2 i 3, nie mogą przekraczać 10% ogólnych przychodów biura. 3) zmienia się art. 9 ust. 4 w taki sposób, że otrzymuje on brzmienie: 4. Biuro przyjmuje oraz ujawnia informacje archiwalne w zakresie określonym we wniosku. 4) zmienia się art. 11b w taki sposób, że otrzymuje on brzmienie: Art. 11b Informację o wysokości opłat, o których mowa w art. 20c ust. 1 i 7, art. 22 ust. 1, art. 22a ust. 6, art. 22b ust. 2 i 4, art. 23 ust. 4, art. 25 ust. 2 oraz art. 27 ust. 5, zarząd biura publikuje w jednym dokumencie na stronie internetowej biura.	

			5) <i>po rozdziale 3 dodaje się rozdział 3a w brzmieniu:</i> <i>Rozdział 3a. Informacje dotyczące wiarygodności płatniczej</i> <i>Art. 20a</i> 1. <i>Kredytodawca, o którym mowa w art. 5 pkt 9 ustawy z dnia ... o kredycie konsumenckim (Dz. U. poz. ...), który udzielił kredytu konsumenckiego, przekazuje do biura informacje o których mowa w art. 95 tej ustawy, to jest obejmujące:</i> 1) <i>informację o udzieleniu kredytu konsumenckiego w terminie 7 dni od dnia jego udzielenia;</i> 2) <i>informację o zaległości w spłacie kredytu konsumenckiego w terminie 7 dni od wystąpienia tej zaległości.</i> 2. <i>Kredytodawca, o którym mowa w art. 5 pkt 9 ustawy z dnia ... o kredycie konsumenckim (Dz. U. poz. ...), może udostępniać biuru inne informacje niż określone w ust. 1, w zakresie niezbędnym do oceny zdolności kredytowej konsumenta, o której mowa w art. 29 ustawy o kredycie konsumenckim, analizy ryzyka kredytowego lub analizy wiarygodności płatniczej.</i> 3. <i>Kredytodawca, który przekazał do biura informacje, o których mowa w ust. 1, obowiązany jest do informowania biura o całkowitej spłacie zobowiązań, ich wygaśnięciu, o stwierdzeniu nieistnienia zobowiązania lub korekcie jego wysokości oraz o nowo powstałych zobowiązaniach i ich aktualizacji, w terminie 7 dni od wystąpienia okoliczności uzasadniających przekazanie informacji. Biuro wprowadza informacje, o których mowa w zdaniu poprzedzającym, do zbioru, w którym są one przetwarzane, w terminie nie dłuższym niż 7 dni od dnia ich otrzymania.</i> 4. <i>Jeżeli przekazane informacje określone w ust. 1 dotyczące:</i>	

		1) <i>kredytodawcy - nie zawierają co najmniej danych określonych w art. 2 ust. 1 pkt 1 lit. a, b i d albo pkt 3 lit. d-f,</i> 2) <i>konsumenta - nie zawierają co najmniej danych określonych w art. 2 ust. 1 pkt 2 lit. a i c oraz danych teleadresowych,</i> <i>- biuro zwraca je przekazującemu wierzycielowi w celu uzupełnienia.</i> 5. <i>Biuro, do którego kredytodawca przekazał informacje o których mowa w ust. 1 pkt 2, przekazuje bezpłatnie konsumentowi informację o istnieniu zaległości w spłacie z tytułu umowy o kredyt konsumencki w terminie 30 dni od dnia przyjęcia tej informacji.</i> <i>Art. 20b</i> 1. <i>Konsument może wnieść do biura sprzeciw dotyczący nieaktualności, nieprawdziwości, niekompletności lub przekazania lub przechowywania niezgodnie z ustawą informacji dotyczących wiarygodności płatniczej. Konsument powinien udokumentować okoliczności uzasadniające sprzeciw.</i> 2. <i>Do sprzeciwu złożonego na podstawie ust. 1 przepis art. 21a stosuje się odpowiednio.</i> <i>Art. 20c</i> 1. <i>Biuro ujawnia informacje dotyczące wiarygodności płatniczej w formach określonych w regulaminie, w szczególności w drodze teletransmisji. Ujawnianie informacji przez biuro jest odpłatne. Wysokość opłat określa cennik uchwalany przez zarząd biura.</i> 2. <i>Biuro ujawnia informacje dotyczące wiarygodności płatniczej wyłącznie:</i> 1) <i>kredytodawcom, o których mowa w art. 5 pkt 9 ustawy z dnia ... o kredycie konsumenckim (Dz. U. poz. ...), którzy zawarli z biurem umowę o ujawnianie informacji dotyczących wiarygodności płatniczej na piśmie pod rygorem nieważności;</i>	

		2) <i>pośrednikom kredytowym, o których mowa w art. 5 pkt 13 ustawy z dnia ... o kredycie konsumenckim (Dz. U. poz. ...), którzy zawarli z biurem umowę o ujawnianie informacji dotyczących wiarygodności płatniczej na piśmie pod rygorem nieważności;</i> 3) <i>innym biurom oraz instytucjom, o których mowa w art. 9 lub w art. 13, w celu realizacji złożonych wniosków o ujawnienie informacji.</i> 3. <i>Wniosek o ujawnienie informacji dotyczących wiarygodności płatniczej można złożyć działając w imieniu własnym lub na rzecz innego podmiotu. Przepis art. 22 ust. 2b stosuje się odpowiednio.</i> 4. <i>Do otrzymywania informacji dotyczących wiarygodności płatniczej są uprawnione podmioty, o których mowa w art. 25 ust. 1, odpowiednio na zasadach określonych w tym przepisie.</i> 5. <i>Podmiot, który zawarł z biurem umowę o ujawnianie informacji dotyczących wiarygodności płatniczej, może wystąpić do biura o ujawnienie tych informacji, jeżeli posiada upoważnienie konsumenta, o którym mowa w art. 24. Do postępowania przez ten podmiot z otrzymanymi od biura informacjami przepis art. 26 stosuje się odpowiednio.</i> 6. <i>Biuro jest obowiązane prowadzić rejestr zapytań o informacje dotyczące wiarygodności płatniczej. Do prowadzenia rejestru oraz ujawniania danych z rejestru przepis art. 27 stosuje się odpowiednio.</i> 7. <i>Konsument ma prawo dostępu do dotyczących go informacji dotyczących wiarygodności płatniczej przechowywanych przez biuro, przekazanych zgodnie z art. 20a. Dostęp konsumenta do danych jest bezpłatny, jeżeli następuje nie częściej niż raz na 6 miesięcy. W pozostałych przypadkach uzyskanie informacji z rejestru zapytań podlega opłacie zgodnie z obowiązującym w biurze cennikiem, nie wyższej niż 0,5% minimalnego wynagrodzenia za pracę ustalonego na podstawie przepisów ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę.</i>	

			Art. 20d 1. <i>Przetwarzanie przez kredytodawców oraz biura informacji dotyczących wiarygodności płatniczej w zakresie dotyczącym osób fizycznych może być wykonywane w celu oceny zdolności kredytowej, analizy ryzyka kredytowego i analizy wiarygodności płatniczej.</i> 2. <i>Kredytodawcy oraz biura mogą w celu oceny zdolności kredytowej, analizy ryzyka kredytowego i analizy wiarygodności płatniczej podejmować decyzje, opierając się wyłącznie na zautomatyzowanym przetwarzaniu, w tym profilowaniu, danych osobowych pod warunkiem zapewnienia osobie, której dotyczy decyzja podejmowana w sposób zautomatyzowany, prawa do otrzymania stosownych wyjaśnień co do podstaw podjętej decyzji, do uzyskania interwencji ludzkiej w celu podjęcia ponownej decyzji oraz do wyrażenia własnego stanowiska.</i> 3. <i>Decyzje, o których mowa w ust. 2, mogą być podejmowane wyłącznie w oparciu o dane niezbędne z uwagi na cel i rodzaj kredytu, w szczególności w oparciu o następujące kategorie danych:</i> <i>1) dane dotyczące osoby fizycznej:</i> <i>a) imię (imiona) i nazwisko,</i> <i>b) nazwisko rodowe,</i> <i>c) imiona rodziców,</i> <i>d) datę i miejsce urodzenia,</i> <i>e) wiek,</i> <i>f) płeć,</i> <i>g) obywatelstwo,</i> <i>h) stan cywilny,</i>	

		<i>i) serię i numer dowodu osobistego lub innego dokumentu potwierdzającego tożsamość,</i> <i>j) numer PESEL, o ile został nadany,</i> <i>k) numer identyfikacji podatkowej, o ile został nadany,</i> <i>l) adres zamieszkania, adres zameldowania na pobyt stały lub czasowy, aktualny adres pobytu czasowego inny niż adres zamieszkania lub zameldowania, adres do korespondencji,</i> <i>m) tytuł prawny do zajmowanego lokalu,</i> <i>n) miejsce pracy,</i> <i>o) zawód,</i> <i>p) wykształcenie,</i> <i>q) formę zatrudnienia,</i> <i>r) sytuację finansową, w tym dochody i wydatki,</i> <i>s) osoby pozostające na utrzymaniu,</i> <i>t) ustrój majątkowy małżonków;</i> <i>2) dane dotyczące zobowiązania:</i> <i>a) źródło zobowiązania,</i> <i>b) kwotę i walutę,</i> <i>c) numer i stan rachunku prowadzonego w banku lub innej instytucji ustawowo upoważnionej do udzielania kredytów, nazwę i adres siedziby lub oddziału banku lub innej instytucji ustawowo upoważnionej do udzielania kredytów,</i> <i>d) datę powstania zobowiązania,</i> <i>e) warunki spłaty zobowiązania,</i>	

			f) ustanowione zabezpieczenia prawne, g) przebieg realizacji zobowiązania, h) stan zadłużenia z tytułu zobowiązania, i) datę wygaśnięcia zobowiązania, j) przyczyny niewykonania zobowiązania lub dopuszczenia się zwłoki, o której mowa w ust. 6, k) przyczyny wygaśnięcia zobowiązania. 4. Decyzje, o których mowa w ust. 2, nie mogą być podejmowane w oparciu o dane, o których mowa w art. 9 rozporządzenia 2016/679. 5. Z zastrzeżeniem ust. 6 kredytodawcy oraz biura mogą przetwarzać informacje przekazane zgodnie z art. 20a w zakresie dotyczącym osób fizycznych po wygaśnięciu zobowiązania wynikającego z umowy zawartej z kredytodawcą pod warunkiem uzyskania zgody osoby, której informacje te dotyczą. Zgoda ta może być w każdym czasie odwołana. 6. Kredytodawcy oraz biura mogą przetwarzać informacje przekazane zgodnie z art. 20a dotyczące osób fizycznych po wygaśnięciu zobowiązania wynikającego z umowy zawartej z kredytodawcą bez zgody osoby, której informacje dotyczą, gdy osoba ta nie wykonała zobowiązania lub dopuściła się zwłoki powyżej 60 dni w spełnieniu świadczenia wynikającego z umowy kredytu konsumenckiego, a po zaistnieniu tych okoliczności upłynęło co najmniej 30 dni od poinformowania tej osoby przez kredytodawcę lub biuro o zamiarze przetwarzania dotyczących jej tych informacji, bez jej zgody. 7. Biura mogą przetwarzać informacje przekazane zgodnie z art. 20a dotyczące osoby fizycznej po wygaśnięciu zobowiązania wynikającego z umowy zawartej z kredytodawcą bez zgody osoby, której informacje dotyczą, do celów stosowania metod wewnętrznych oraz	

		<i>innych metod i modeli, o których mowa w części trzeciej rozporządzenia nr 575/2013.</i> <i>8. Przetwarzanie przez biuro informacji przekazanych zgodnie z art. 20a w przypadkach, o których mowa w ust. 6, może być wykonywane przez okres nie dłuższy niż 5 lat od dnia wygaśnięcia zobowiązania, a w przypadku, o którym mowa w ust. 7, przez okres 12 lat od dnia wygaśnięcia zobowiązania.</i> <i>Art. 20e</i> <i>1. Biuro wypełnia w stosunku do osób fizycznych, których dane osobowe będą przetwarzane w celach określonych w art. 20a-20d, obowiązki informacyjne określone w art. 13 i art. 14 rozporządzenia 2016/679 przez zamieszczenie stosownych informacji na swoich stronach internetowych lub przy pierwszej czynności skierowanej do osoby, której dane dotyczą.</i> <i>2. W przypadku realizacji żądań, o których mowa w art. 15 ust.1-3 rozporządzenia 2016/679, w zakresie dostępu do danych osobowych dotyczących wiarygodności płatniczej konsumenta, odbywa się ono na zasadach określonych w art. 20c ust. 7.</i> <i>3. Obowiązek z art. 16 rozporządzenia 2016/679 w przypadku nieaktualności, nieprawdziwości, niekompletności informacji o wiarygodności płatniczej konsumenta jest realizowany w trybie z art. 20b.</i> <i>4. Realizacja uprawnienia konsumenta do żądania ograniczenia przetwarzania danych osobowych dotyczących wiarygodności płatniczej w przypadkach, o których mowa w art. 18 ust. 1 lit. a i b rozporządzenia 2016/679 następuje w trybie art. 20b.</i> <i>5. Biuro zamieszcza informacje o sposobie realizacji obowiązków, o których mowa w ust. 1-4 na swoich stronach internetowych.</i>	

		6) <i>zmienia się art. 21 w ten sposób, że skreśla się ust. 4, a ust. 3 otrzymuje brzmienie:</i> <i>3. Biuro może przechowywać informacje gospodarcze w brzmieniu sprzed dokonania ich aktualizacji. Informacje te stanowią informacje archiwalne i mogą być przetwarzane dla celów statystycznych oraz dokonywania analizy wiarygodności płatniczej, o której mowa w art. 31a.</i> 7) <i>Zmienia się Rozdział 4a, który otrzymuje brzmienie:</i> <i>Rozdział 4a. Analiza wiarygodności płatniczej</i> <i>Art. 31a</i> <i>1. Biuro może dokonywać analizy wiarygodności płatniczej.</i> <i>1a. Biuro udostępnia wynik dokonanej analizy wiarygodności płatniczej dotyczącej konkretnego podmiotu po zawarciu umowy o dokonanie takiej analizy, z zastrzeżeniem że podmiot, który zawarł z biurem umowę o dokonanie analizy wiarygodności płatniczej, może wystąpić do biura o ujawnienie wyniku analizy dotyczącej konsumenta, jeżeli posiada jego upoważnienie. Do upoważnienia stosuje się odpowiednio art. 24.</i> <i>1b. Biuro może wykonywać, w oparciu o dane wskazane w ust. 4, analizę wiarygodności płatniczej i udostępniać jej wyniki, w szczególności w formie wskaźników i danych statystycznych.</i> <i>2. Przez wiarygodność płatniczą rozumie się zdolność do terminowego wywiązania się ze zobowiązania pieniężnego wynikającego z umowy.</i> <i>3. W celu dokonywania analizy wiarygodności płatniczej biuro opracowuje sposób jej sporządzania.</i> <i>4. Do analizy wiarygodności płatniczej biuro może wykorzystać wyłącznie informacje gospodarcze przechowywane przez biuro oraz</i>	

			dane, o których mowa w art. 9, art. 13, art. 20a, art. 21 ust. 3, art. 27 oraz art. 28. 5. <i>Analiza wiarygodności płatniczej zawiera również opis sposobu sporządzenia analizy oraz zestawienie informacji o zakresie danych wykorzystanych do jej sporządzenia.</i> 6. <i>Podmiot, który zawarł z biurem umowę o dokonanie analizy wiarygodności płatniczej oraz biuro może w celu oceny zdolności płatniczej, zdolności kredytowej, analizy ryzyka kredytowego lub analizy ryzyka kontraktu podejmować decyzje, opierając się wyłącznie na zautomatyzowanym przetwarzaniu, w tym profilowaniu, danych osobowych pod warunkiem zapewnienia osobie, której dotyczy decyzja podejmowana w sposób zautomatyzowany, prawa do otrzymania stosownych wyjaśnień co do podstaw podjętej decyzji, do uzyskania interwencji ludzkiej w celu podjęcia ponownej decyzji oraz do wyrażenia własnego stanowiska.</i> 7. <i>Biuro zapewnia osobie fizycznej, o której dokonało analizy wiarygodności płatniczej udostępnionej klientowi biura, prawo dostępu do dotyczących jej danych i informacji gospodarczych wykorzystanych do sporządzenia analizy wiarygodności płatniczej.</i> 8. <i>Osoba, której dotyczy analiza wiarygodności płatniczej dokonana przez biuro może wnieść do biura sprzeciw dotyczący nieaktualności, nieprawdziwości, niekompletności danych i informacji gospodarczych wykorzystanych do sporządzenia analizy wiarygodności płatniczej.</i> 9. <i>Biuro rozpoznając sprzeciw, o którym mowa w ust. 8 weryfikuje aktualność, prawdziwość oraz kompletność danych osobowych i informacji gospodarczych przetwarzanych w prowadzonej przez biuro bazie danych i:</i> 1) <i>w przypadku, gdy sprzeciw dotyczy nieaktualności, nieprawdziwości, niekompletności informacji gospodarczych biuro rozpatruje go na zasadach kreślonych w art. 21a;</i>	

		2) w przypadku, gdy sprzeciw dotyczy nieaktualności, nieprawdziwości, niekompletności danych, o których mowa w art. 20a biuro rozpatruje go na zasadach kreślonych w art.20b. 10. Jeżeli sprzeciw dotyczy danych osobowych i informacji gospodarczych przetwarzanych w zewnętrznych bazach danych, biuro informuje osobę, o której biuro dokonało analizy wiarygodności płatniczej do jakich podmiotów powinna się zwrócić. 11. Przetwarzanie przez biuro wyniku przeprowadzonej analizy wiarygodności płatniczej może być wykonywane przez okres nie dłuższy niż 5 lat od dnia jej przeprowadzenia. Art. 31b 1. Biuro wypełnia w stosunku do osób fizycznych, których dane osobowe będą przetwarzane w celach określonych w art. 31a, obowiązki informacyjne określone w art. 13 i art. 14 rozporządzenia 2016/679 przez zamieszczenie stosownych informacji na swoich stronach internetowych lub przy pierwszej czynności skierowanej do osoby, której dane dotyczą. 2. W przypadku realizacji żądań, o których mowa w art. 15 ust.1-3 rozporządzenia 2016/679, w zakresie dostępu do danych osobowych służących do analizy wiarygodności płatniczej, odbywa się ono na zasadach określonych w art. 31a ust. 7. 3. Obowiązek z art. 16 rozporządzenia 2016/679 w przypadku nieaktualności, nieprawdziwości, niekompletności danych osobowych służących do analizy wiarygodności płatniczej jest realizowany przez biuro w trybie z art. 31a ust. 8-10. 4. Realizacja uprawnienia osoby fizycznej do żądania ograniczenia przetwarzania danych osobowych w przypadku, o którym mowa w art. 18 ust. 1 lit. a i b rozporządzenia 2016/679 następuje w trybie art. 31a ust. 8 – 10.	

			5. <i>Biuro zamieszcza informacje o sposobie realizacji obowiązków, o których mowa w ust. 1-4 na swoich stronach internetowych.”</i>	
683.	Art. 141	Krajowy Rejestr Długów Biuro Informacji Gospodarczej S.A.	Zmiana w tym zakresie jest konsekwencją zmian art. 95 Propozycja brzmienia przepisu: Art. 141. W ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych (Dz.U. z 2025 r. poz. 85) wprowadza się następujące zmiany: 1) w art. 2 w ust. 2 pkt 5 otrzymuje brzmienie: „5) umowie o kredyt konsumencki – rozumie się przez to umowę, o której mowa w art. 2 ust. 1 i art. 3 ustawy z dnia ... o kredycie konsumenckim (Dz. U. poz. ...);”; 2) zmienia się art. 7 w taki sposób, że otrzymuje on brzmienie: Art. 7 (...) 2. Przedmiotem działalności gospodarczej biura może być również: 1) przetwarzanie archiwalnych informacji gospodarczych, o których mowa w art. 21 ust. 3 dla celów statystycznych oraz dokonywania analizy wiarygodności płatniczej; (...) 1d) dokonywanie analizy wiarygodności płatniczej; 1e) przyjmowanie, przechowywanie, przetwarzanie i ujawnianie informacji dotyczących wiarygodności płatniczej, przekazywanych na podstawie art. 20a ustawy; (...)	Uwaga wyjaśniona. Przepisy o raportowaniu zmodyfikowano, w sposób który nie zakłada wprowadzania zmian wynikowych.

		3. Przychody z działalności, o której mowa w ust. 2 pkt 2 i 3, nie mogą przekraczać 10% ogólnych przychodów biura. 3) zmienia się art. 9 ust. 4 w taki sposób, że otrzymuje on brzmienie: 4. Biuro przyjmuje oraz ujawnia informacje archiwalne w zakresie określonym we wniosku. 4) zmienia się art. 11b w taki sposób, że otrzymuje on brzmienie: Art. 11b Informację o wysokości opłat, o których mowa w art. 20c ust. 1 i 7, art. 22 ust. 1, art. 22a ust. 6, art. 22b ust. 2 i 4, art. 23 ust. 4, art. 25 ust. 2 oraz art. 27 ust. 5, zarząd biura publikuje w jednym dokumencie na stronie internetowej biura. 5) po rozdziale 3 dodaje się rozdział 3a w brzmieniu: Rozdział 3a. Informacje dotyczące wiarygodności płatniczej Art. 20a 1. Kredytodawca, o którym mowa w art. 5 pkt 9 ustawy z dnia ... o kredycie konsumenckim (Dz. U. poz. ...), który udzielił kredytu konsumenckiego, przekazuje do biura informacje o których mowa w art. 95 tej ustawy, to jest obejmujące: 1) informację o udzieleniu kredytu konsumenckiego w terminie 7 dni od dnia jego udzielenia; 2) informację o zaległości w spłacie kredytu konsumenckiego w terminie 7 dni od wystąpienia tej zaległości. 2. Kredytodawca, o którym mowa w art. 5 pkt 9 ustawy z dnia ... o kredycie konsumenckim (Dz. U. poz. ...), może udostępniać biuru inne informacje niż określone w ust. 1, w zakresie niezbędnym do oceny zdolności kredytowej konsumenta, o której mowa w art. 29 ustawy o	

		kredycie konsumenckim, analizy ryzyka kredytowego lub analizy wiarygodności płatniczej. 3. Udostępnianie informacji na podstawie ust. 2 może nastąpić, jeżeli kredytodawca uzyskał upoważnienie konsumenta, którego dotyczą te dane, na piśmie w postaci papierowej lub w postaci elektronicznej, przesłane na adres do doręczeń elektronicznych, lub utrwalonej na informatycznym nośniku danych w rozumieniu art. 3 pkt 1 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2024 r. poz. 1557 i 1717). Upoważnienie określa zakres danych przeznaczonych do udostępnienia. 4. Kredytodawca, który przekazał do biura informacje, o których mowa w ust. 1, obowiązany jest do informowania biura o całkowitej spłacie zobowiązań, ich wygaśnięciu, o stwierdzeniu nieistnienia zobowiązania lub korekcie jego wysokości oraz o nowo powstałych zobowiązaniach i ich aktualizacji, w terminie 7 dni od wystąpienia okoliczności uzasadniających przekazanie informacji. Biuro wprowadza informacje, o których mowa w zdaniu poprzedzającym, do zbioru, w którym są one przetwarzane, w terminie nie dłuższym niż 7 dni od dnia ich otrzymania. 5. Jeżeli przekazane informacje określone w ust. 1 dotyczące: 1) kredytodawcy - nie zawierają co najmniej danych określonych w art. 2 ust. 1 pkt 1 lit. a, b i d albo pkt 3 lit. d-f, 2) konsumenta - nie zawierają co najmniej danych określonych w art. 2 ust. 1 pkt 2 lit. a i c oraz danych teleadresowych, - biuro zwraca je przekazującemu wierzycielowi w celu uzupełnienia. 6. Biuro, do którego kredytodawca przekazał informacje o których mowa w ust. 1 pkt 2, przekazuje bezpłatnie konsumentowi informację o istnieniu zaległości w spłacie z tytułu umowy o kredyt konsumencki w terminie 30 dni od dnia przyjęcia tej informacji.	

			Art. 20b 1. Konsument może wnieść do biura sprzeciw dotyczący nieaktualności, nieprawdziwości, niekompletności lub przekazania lub przechowywania niezgodnie z ustawą informacji dotyczących wiarygodności płatniczej. Konsument powinien udokumentować okoliczności uzasadniające sprzeciw. 2. Do sprzeciwu złożonego na podstawie ust. 1 przepis art. 21a stosuje się odpowiednio. Art. 20c 1. Biuro ujawnia informacje dotyczące wiarygodności płatniczej w formach określonych w regulaminie, w szczególności w drodze teletransmisji. Ujawnianie informacji przez biuro jest odpłatne. Wysokość opłat określa cennik uchwalany przez zarząd biura. 2. Biuro ujawnia informacje dotyczące wiarygodności płatniczej wyłącznie: 1) kredytodawcom, o których mowa w art. 5 pkt 9 ustawy z dnia ... o kredycie konsumenckim (Dz. U. poz. ...), którzy zawarli z biurem umowę o ujawnianie informacji dotyczących wiarygodności płatniczej na piśmie pod rygorem nieważności; 2) pośrednikom kredytowym, o których mowa w art. 5 pkt 13 ustawy z dnia ... o kredycie konsumenckim (Dz. U. poz. ...), którzy zawarli z biurem umowę o ujawnianie informacji dotyczących wiarygodności płatniczej na piśmie pod rygorem nieważności; 3) innym biurom oraz instytucjom, o których mowa w art. 9 lub w art. 13, w celu realizacji złożonych wniosków o ujawnienie informacji. 3. Wniosek o ujawnienie informacji dotyczących wiarygodności płatniczej można złożyć działając w imieniu własnym lub na rzecz innego podmiotu. Przepis art. 22 ust. 2b stosuje się odpowiednio.	

		4. Do otrzymywania informacji dotyczących wiarygodności płatniczej są uprawnione podmioty, o których mowa w art. 25 ust. 1, odpowiednio na zasadach określonych w tym przepisie. 5. Kredytodawca, który zawarł z biurem umowę o ujawnianie informacji dotyczących wiarygodności płatniczej, może wystąpić do biura o ujawnienie tych informacji, jeżeli posiada upoważnienie konsumenta, o którym mowa w art. 24. Do postępowania przez ten podmiot z otrzymanymi od biura informacjami przepis art. 26 stosuje się odpowiednio. 6. Biuro jest obowiązane prowadzić rejestr zapytań o informacje dotyczące wiarygodności płatniczej. Do prowadzenia rejestru oraz ujawniania danych z rejestru przepis art. 27 stosuje się odpowiednio. 7. Konsument ma prawo dostępu do dotyczących go informacji dotyczących wiarygodności płatniczej przechowywanych przez biuro, przekazanych zgodnie z art. 20a. Dostęp konsumenta do danych jest bezpłatny, jeżeli następuje nie częściej niż raz na 6 miesięcy. W pozostałych przypadkach uzyskanie informacji z rejestru zapytań podlega opłacie zgodnie z obowiązującym w biurze cennikiem, nie wyższej niż 0,5% minimalnego wynagrodzenia za pracę ustalonego na podstawie przepisów ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę. Art. 20d 1. Przetwarzanie przez kredytodawców oraz biura informacji dotyczących wiarygodności płatniczej w zakresie dotyczącym osób fizycznych może być wykonywane w celu oceny zdolności kredytowej, analizy ryzyka kredytowego i analizy wiarygodności płatniczej. 2. Kredytodawcy oraz biura mogą w celu oceny zdolności kredytowej, analizy ryzyka kredytowego i analizy wiarygodności płatniczej podejmować decyzje, opierając się wyłącznie na zautomatyzowanym przetwarzaniu, w tym profilowaniu, danych	

		osobowych pod warunkiem zapewnienia osobie, której dotyczy decyzja podejmowana w sposób zautomatyzowany, prawa do otrzymania stosownych wyjaśnień co do podstaw podjętej decyzji, do uzyskania interwencji ludzkiej w celu podjęcia ponownej decyzji oraz do wyrażenia własnego stanowiska. 3. Decyzje, o których mowa w ust. 2, mogą być podejmowane wyłącznie w oparciu o dane niezbędne z uwagi na cel i rodzaj kredytu, w szczególności w oparciu o następujące kategorie danych: 1) dane dotyczące osoby fizycznej: a) imię (imiona) i nazwisko, b) nazwisko rodowe, c) imiona rodziców, d) datę i miejsce urodzenia, e) wiek, f) płeć, g) obywatelstwo, h) stan cywilny, i) serię i numer dowodu osobistego lub innego dokumentu potwierdzającego tożsamość, j) numer PESEL, o ile został nadany, k) numer identyfikacji podatkowej, o ile został nadany, l) adres zamieszkania, adres zameldowania na pobyt stały lub czasowy, aktualny adres pobytu czasowego inny niż adres zamieszkania lub zameldowania, adres do korespondencji, m) tytuł prawny do zajmowanego lokalu,	

		n) miejsce pracy, o) zawód, p) wykształcenie, q) formę zatrudnienia, r) sytuację finansową, w tym dochody i wydatki, s) osoby pozostające na utrzymaniu, t) ustrój majątkowy małżonków; 2) dane dotyczące zobowiązania: a) źródło zobowiązania, b) kwotę i walutę, c) numer i stan rachunku prowadzonego w banku lub innej instytucji ustawowo upoważnionej do udzielania kredytów, nazwę i adres siedziby lub oddziału banku lub innej instytucji ustawowo upoważnionej do udzielania kredytów, d) datę powstania zobowiązania, e) warunki spłaty zobowiązania, f) ustanowione zabezpieczenia prawne, g) przebieg realizacji zobowiązania, h) stan zadłużenia z tytułu zobowiązania, i) datę wygaśnięcia zobowiązania, j) przyczyny niewykonania zobowiązania lub dopuszczenia się zwłoki, o której mowa w ust. 6, k) przyczyny wygaśnięcia zobowiązania.	

		4. Decyzje, o których mowa w ust. 2, nie mogą być podejmowane w oparciu o dane, o których mowa w art. 9 rozporządzenia 2016/679. 5. Z zastrzeżeniem ust. 6 kredytodawcy oraz biura mogą przetwarzać informacje przekazane zgodnie z art. 20a w zakresie dotyczącym osób fizycznych po wygaśnięciu zobowiązania wynikającego z umowy zawartej z kredytodawcą pod warunkiem uzyskania zgody osoby, której informacje te dotyczą. Zgoda ta może być w każdym czasie odwołana. 6. Kredytodawcy oraz biura mogą przetwarzać informacje przekazane zgodnie z art. 20a dotyczące osób fizycznych po wygaśnięciu zobowiązania wynikającego z umowy zawartej z kredytodawcą bez zgody osoby, której informacje dotyczą, gdy osoba ta nie wykonała zobowiązania lub dopuściła się zwłoki powyżej 60 dni w spełnieniu świadczenia wynikającego z umowy kredytu konsumenckiego, a po zaistnieniu tych okoliczności upłynęło co najmniej 30 dni od poinformowania tej osoby przez kredytodawcę lub biuro o zamiarze przetwarzania dotyczących jej tych informacji, bez jej zgody. 7. Biura mogą przetwarzać informacje przekazane zgodnie z art. 20a dotyczące osoby fizycznej po wygaśnięciu zobowiązania wynikającego z umowy zawartej z kredytodawcą bez zgody osoby, której informacje dotyczą, do celów stosowania metod wewnętrznych oraz innych metod i modeli, o których mowa w części trzeciej rozporządzenia nr 575/2013. 8. Przetwarzanie przez biuro informacji przekazanych zgodnie z art. 20a w przypadkach, o których mowa w ust. 6, może być wykonywane przez okres nie dłuższy niż 5 lat od dnia wygaśnięcia zobowiązania, a w przypadku, o którym mowa w ust. 7, przez okres 12 lat od dnia wygaśnięcia zobowiązania. Art. 20e	

			1. Biuro wypełnia w stosunku do osób fizycznych, których dane osobowe będą przetwarzane w celach określonych w art. 20a-20d, obowiązki informacyjne określone w art. 13 i art. 14 rozporządzenia 2016/679 przez zamieszczenie stosownych informacji na swoich stronach internetowych lub przy pierwszej czynności skierowanej do osoby, której dane dotyczą. 2. W przypadku realizacji żądań, o których mowa w art. 15 ust.1-3 rozporządzenia 2016/679, w zakresie dostępu do danych osobowych dotyczących wiarygodności płatniczej konsumenta, odbywa się ono na zasadach określonych w art. 20c ust. 7. 3. Obowiązek z art. 16 rozporządzenia 2016/679 w przypadku nieaktualności, nieprawdziwości, niekompletności informacji o wiarygodności płatniczej konsumenta jest realizowany w trybie z art. 20b. 4. Realizacja uprawnienia konsumenta do żądania ograniczenia przetwarzania danych osobowych dotyczących wiarygodności płatniczej w przypadkach, o których mowa w art. 18 ust. 1 lit. a i b rozporządzenia 2016/679 następuje w trybie art. 20b. 5. Biuro zamieszcza informacje o sposobie realizacji obowiązków, o których mowa w ust. 1-4 na swoich stronach internetowych. 6) zmienia się art. 21 w ten sposób, że skreśla się ust. 4, a ust. 3 otrzymuje brzmienie: 3. Biuro może przechowywać informacje gospodarcze w brzmieniu sprzed dokonania ich aktualizacji. Informacje te stanowią informacje archiwalne i mogą być przetwarzane dla celów statystycznych oraz dokonywania analizy wiarygodności płatniczej, o której mowa w art. 31a. 7) Zmienia się Rozdział 4a, który otrzymuje brzmienie:	

			Rozdział 4a. Analiza wiarygodności płatniczej Art. 31a 1. Biuro może dokonywać analizy wiarygodności płatniczej. 1a. Biuro udostępnia wynik dokonanej analizy wiarygodności płatniczej dotyczącej konkretnego podmiotu po zawarciu umowy o dokonanie takiej analizy, z zastrzeżeniem że podmiot, który zawarł z biurem umowę o dokonanie analizy wiarygodności płatniczej, może wystąpić do biura o ujawnienie wyniku analizy dotyczącej konsumenta, jeżeli posiada jego upoważnienie. Do upoważnienia stosuje się odpowiednio art. 24. 1b. Biuro może wykonywać, w oparciu o dane wskazane w ust. 4, analizę wiarygodności płatniczej i udostępniać jej wyniki, w szczególności w formie wskaźników i danych statystycznych. 2. Przez wiarygodność płatniczą rozumie się zdolność do terminowego wywiązania się ze zobowiązania pieniężnego wynikającego z umowy. 3. W celu dokonywania analizy wiarygodności płatniczej biuro opracowuje sposób jej sporządzania. 4. Do analizy wiarygodności płatniczej biuro może wykorzystać wyłącznie informacje gospodarcze przechowywane przez biuro oraz dane, o których mowa w art. 9, art. 13, art. 20a, art. 21 ust. 3, art. 27 oraz art. 28. 5. Analiza wiarygodności płatniczej zawiera również opis sposobu sporządzenia analizy oraz zestawienie informacji o zakresie danych wykorzystanych do jej sporządzenia. 6. Podmiot, który zawarł z biurem umowę o dokonanie analizy wiarygodności płatniczej oraz biuro może w celu oceny zdolności płatniczej, zdolności kredytowej, analizy ryzyka kredytowego lub analizy ryzyka kontraktu podejmować decyzje, opierając się wyłącznie na zautomatyzowanym przetwarzaniu, w tym profilowaniu, danych	

		osobowych pod warunkiem zapewnienia osobie, której dotyczy decyzja podejmowana w sposób zautomatyzowany, prawa do otrzymania stosownych wyjaśnień co do podstaw podjętej decyzji, do uzyskania interwencji ludzkiej w celu podjęcia ponownej decyzji oraz do wyrażenia własnego stanowiska. 7. Biuro zapewnia osobie fizycznej, o której dokonało analizy wiarygodności płatniczej udostępnionej klientowi biura, prawo dostępu do dotyczących jej danych i informacji gospodarczych wykorzystanych do sporządzenia analizy wiarygodności płatniczej. 8. Osoba, której dotyczy analiza wiarygodności płatniczej dokonana przez biuro może wnieść do biura sprzeciw dotyczący nieaktualności, nieprawdziwości, niekompletności danych i informacji gospodarczych wykorzystanych do sporządzenia analizy wiarygodności płatniczej. 9. Biuro rozpoznając sprzeciw, o którym mowa w ust. 8 weryfikuje aktualność, prawdziwość oraz kompletność danych osobowych i informacji gospodarczych przetwarzanych w prowadzonej przez biuro bazie danych i: 1) w przypadku gdy sprzeciw dotyczy nieaktualności, nieprawdziwości, niekompletności informacji gospodarczych biuro rozpatruje go na zasadach kreślonych w art. 21a; 2) w przypadku gdy sprzeciw dotyczy nieaktualności, nieprawdziwości, niekompletności danych, o których mowa w art. 20a biuro rozpatruje go na zasadach kreślonych w art.20b. 10. Jeżeli sprzeciw dotyczy danych osobowych i informacji gospodarczych przetwarzanych w zewnętrznych bazach danych, biuro informuje osobę, o której biuro dokonało analizy wiarygodności płatniczej do jakich podmiotów powinna się zwrócić.	

			11. Przetwarzanie przez biuro wyniku przeprowadzonej analizy wiarygodności płatniczej może być wykonywane przez okres nie dłuższy niż 5 lat od dnia jej przeprowadzenia. Art. 31b 1. Biuro wypełnia w stosunku do osób fizycznych, których dane osobowe będą przetwarzane w celach określonych w art. 31a, obowiązki informacyjne określone w art. 13 i art. 14 rozporządzenia 2016/679 przez zamieszczenie stosownych informacji na swoich stronach internetowych lub przy pierwszej czynności skierowanej do osoby, której dane dotyczą. 2. W przypadku realizacji żądań, o których mowa w art. 15 ust.1-3 rozporządzenia 2016/679, w zakresie dostępu do danych osobowych służących do analizy wiarygodności płatniczej, odbywa się ono na zasadach określonych w art. 31a ust. 7. 3. Obowiązek z art. 16 rozporządzenia 2016/679 w przypadku nieaktualności, nieprawdziwości, niekompletności danych osobowych służących do analizy wiarygodności płatniczej jest realizowany przez biuro w trybie z art. 31a ust. 8-10. 4. Realizacja uprawnienia osoby fizycznej do żądania ograniczenia przetwarzania danych osobowych w przypadku, o którym mowa w art. 18 ust. 1 lit. a i b rozporządzenia 2016/679 następuje w trybie art. 31a ust. 8 – 10. 5. Biuro zamieszcza informacje o sposobie realizacji obowiązków, o których mowa w ust. 1-4 na swoich stronach internetowych.	
684.	art. 141	Krajowe Biuro Informacji Gospodarczej S.A.	Konsekwencją postulowanej zmiany projektowanego art. 95 Projektu ustawy jest konieczność zmiany projektowanego art. 141 Projektu ustawy. Propozycja zapisu: art. 141 otrzymuje brzmienie:	Uwaga wyjaśniona. Przepisy o raportowaniu zmodyfikowano, w sposób który nie zakłada wprowadzania zmian wynikowych.

			„Art. 141. W ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych (Dz.U. z 2025 r. poz. 85) wprowadza się następujące zmiany: 1) w art. 2 w ust. 2 pkt 5 otrzymuje brzmienie: „5) umowie o kredyt konsumencki – rozumie się przez to umowę, o której mowa w art. 2 ust. 1 i art. 3 ustawy z dnia ... o kredycie konsumenckim (Dz. U. poz. ...);”; 2) zmienia się art. 7 w taki sposób, że otrzymuje on brzmienie: Art. 7 (...) 2. Przedmiotem działalności gospodarczej biura może być również: 1) przetwarzanie archiwalnych informacji gospodarczych, o których mowa w art. 21 ust. 3 dla celów statystycznych oraz dokonywania analizy wiarygodności płatniczej; (...) 1d) dokonywanie analizy wiarygodności płatniczej; 1e) przyjmowanie, przechowywanie, przetwarzanie i ujawnianie informacji dotyczących wiarygodności płatniczej, przekazywanych na podstawie art. 20a ustawy; (...) 3. Przychody z działalności, o której mowa w ust. 2 pkt 2 i 3, nie mogą przekraczać 10% ogólnych przychodów biura. 3) zmienia się art. 9 ust. 4 w taki sposób, że otrzymuje on brzmienie: 4. Biuro przyjmuje oraz ujawnia informacje archiwalne w zakresie określonym we wniosku.	

		4) zmienia się art. 11b w taki sposób, że otrzymuje on brzmienie: <i>Art. 11b Informację o wysokości opłat, o których mowa w art. 20c ust. 1 i 7, art. 22 ust. 1, art. 22a ust. 6, art. 22b ust. 2 i 4, art. 23 ust. 4, art. 25 ust. 2 oraz art. 27 ust. 5, zarząd biura publikuje w jednym dokumencie na stronie internetowej biura.</i> 5) po rozdziale 3 dodaje się rozdział 3a w brzmieniu: <i>Rozdział 3a. Informacje dotyczące wiarygodności płatniczej</i> <i>Art. 20a</i> 1. <i>Kredytodawca, o którym mowa w art. 5 pkt 9 ustawy z dnia ... o kredycie konsumenckim (Dz. U. poz. ...), który udzielił kredytu konsumenckiego, przekazuje do biura informacje o których mowa w art. 95 tej ustawy, to jest obejmujące:</i> 1) <i>informację o udzieleniu kredytu konsumenckiego w terminie 7 dni od dnia jego udzielenia;</i> 2) <i>informację o zaległości w spłacie kredytu konsumenckiego w terminie 7 dni od wystąpienia tej zaległości.</i> 2. <i>Kredytodawca, o którym mowa w art. 5 pkt 9 ustawy z dnia ... o kredycie konsumenckim (Dz. U. poz. ...), może udostępniać biuru inne informacje niż określone w ust. 1, w zakresie niezbędnym do oceny zdolności kredytowej konsumenta, o której mowa w art. 29 ustawy o kredycie konsumenckim, analizy ryzyka kredytowego lub analizy wiarygodności płatniczej.</i> 3. <i>Kredytodawca, który przekazał do biura informacje, o których mowa w ust. 1, obowiązany jest do informowania biura o całkowitej spłacie zobowiązań, ich wygaśnięciu, o stwierdzeniu nieistnienia zobowiązania lub korekcie jego wysokości oraz o nowo powstałych zobowiązaniach i ich aktualizacji, w terminie 7 dni od wystąpienia okoliczności uzasadniających przekazanie informacji. Biuro wprowadza informacje, o których mowa w zdaniu poprzedzającym, do zbioru, w</i>	

		<i>którym są one przetwarzane, w terminie nie dłuższym niż 7 dni od dnia ich otrzymania.</i> 4. <i>Jeżeli przekazane informacje określone w ust. 1 dotyczące:</i> 1) <i>kredytodawcy - nie zawierają co najmniej danych określonych w art. 2 ust. 1 pkt 1 lit. a, b i d albo pkt 3 lit. d-f,</i> 2) <i>konsumenta - nie zawierają co najmniej danych określonych w art. 2 ust. 1 pkt 2 lit. a i c oraz danych teleadresowych,</i> <i>- biuro zwraca je przekazującemu wierzycielowi w celu uzupełnienia.</i> 5. <i>Biuro, do którego kredytodawca przekazał informacje o których mowa w ust. 1 pkt 2, przekazuje bezpłatnie konsumentowi informację o istnieniu zaległości w spłacie z tytułu umowy o kredyt konsumencki w terminie 30 dni od dnia przyjęcia tej informacji.</i> Art. 20b 1. <i>Konsument może wnieść do biura sprzeciw dotyczący nieaktualności, nieprawdziwości, niekompletności lub przekazania lub przechowywania niezgodnie z ustawą informacji dotyczących wiarygodności płatniczej. Konsument powinien udokumentować okoliczności uzasadniające sprzeciw.</i> 2. <i>Do sprzeciwu złożonego na podstawie ust. 1 przepis art. 21a stosuje się odpowiednio.</i> Art. 20c 1. <i>Biuro ujawnia informacje dotyczące wiarygodności płatniczej w formach określonych w regulaminie, w szczególności w drodze teletransmisji. Ujawnianie informacji przez biuro jest odpłatne. Wysokość opłat określa cennik uchwalany przez zarząd biura.</i> 2. <i>Biuro ujawnia informacje dotyczące wiarygodności płatniczej wyłącznie:</i>	

		1) <i>kredytodawcom, o których mowa w art. 5 pkt 9 ustawy z dnia ... o kredycie konsumenckim (Dz. U. poz. ...), którzy zawarli z biurem umowę o ujawnianie informacji dotyczących wiarygodności płatniczej na piśmie pod rygorem nieważności;</i> 2) <i>pośrednikom kredytowym, o których mowa w art. 5 pkt 13 ustawy z dnia ... o kredycie konsumenckim (Dz. U. poz. ...), którzy zawarli z biurem umowę o ujawnianie informacji dotyczących wiarygodności płatniczej na piśmie pod rygorem nieważności;</i> 3) <i>innym biuram oraz instytucjom, o których mowa w art. 9 lub w art. 13, w celu realizacji złożonych wniosków o ujawnienie informacji.</i> 3. <i>Wniosek o ujawnienie informacji dotyczących wiarygodności płatniczej można złożyć działając w imieniu własnym lub na rzecz innego podmiotu. Przepis art. 22 ust. 2b stosuje się odpowiednio.</i> 4. <i>Do otrzymywania informacji dotyczących wiarygodności płatniczej są uprawnione podmioty, o których mowa w art. 25 ust. 1, odpowiednio na zasadach określonych w tym przepisie.</i> 5. <i>Podmiot, który zawarł z biurem umowę o ujawnianie informacji dotyczących wiarygodności płatniczej, może wystąpić do biura o ujawnienie tych informacji, jeżeli posiada upoważnienie konsumenta, o którym mowa w art. 24. Do postępowania przez ten podmiot z otrzymanymi od biura informacjami przepis art. 26 stosuje się odpowiednio.</i> 6. <i>Biuro jest obowiązane prowadzić rejestr zapytań o informacje dotyczące wiarygodności płatniczej. Do prowadzenia rejestru oraz ujawniania danych z rejestru przepis art. 27 stosuje się odpowiednio.</i> 7. <i>Konsument ma prawo dostępu do dotyczących go informacji dotyczących wiarygodności płatniczej przechowywanych przez biuro, przekazanych zgodnie z art. 20a. Dostęp konsumenta do danych jest bezpłatny, jeżeli następuje nie częściej niż raz na 6 miesięcy. W pozostałych przypadkach uzyskanie informacji z rejestru zapytań podlega</i>	

		<i>opłacie zgodnie z obowiązującym w biurze cennikiem, nie wyższej niż 0,5% minimalnego wynagrodzenia za pracę ustalonego na podstawie przepisów ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę.</i> <i>Art. 20d</i> <i>1. Przetwarzanie przez kredytodawców oraz biura informacji dotyczących wiarygodności płatniczej w zakresie dotyczącym osób fizycznych może być wykonywane w celu oceny zdolności kredytowej, analizy ryzyka kredytowego i analizy wiarygodności płatniczej.</i> <i>2. Kredytodawcy oraz biura mogą w celu oceny zdolności kredytowej, analizy ryzyka kredytowego i analizy wiarygodności płatniczej podejmować decyzje, opierając się wyłącznie na zautomatyzowanym przetwarzaniu, w tym profilowaniu, danych osobowych pod warunkiem zapewnienia osobie, której dotyczy decyzja podejmowana w sposób zautomatyzowany, prawa do otrzymania stosownych wyjaśnień co do podstaw podjętej decyzji, do uzyskania interwencji ludzkiej w celu podjęcia ponownej decyzji oraz do wyrażenia własnego stanowiska.</i> <i>3. Decyzje, o których mowa w ust. 2, mogą być podejmowane wyłącznie w oparciu o dane niezbędne z uwagi na cel i rodzaj kredytu, w szczególności w oparciu o następujące kategorie danych:</i> <i>1) dane dotyczące osoby fizycznej:</i> <i>a) imię (imiona) i nazwisko,</i> <i>b) nazwisko rodowe,</i> <i>c) imiona rodziców,</i> <i>d) datę i miejsce urodzenia,</i> <i>e) wiek,</i>	

			f) <i>pleć,</i> g) <i>obywatelstwo,</i> h) <i>stan cywilny,</i> i) <i>serię i numer dowodu osobistego lub innego dokumentu potwierdzającego tożsamość,</i> j) <i>numer PESEL, o ile został nadany,</i> k) <i>numer identyfikacji podatkowej, o ile został nadany,</i> l) <i>adres zamieszkania, adres zameldowania na pobyt stały lub czasowy, aktualny adres pobytu czasowego inny niż adres zamieszkania lub zameldowania, adres do korespondencji,</i> m) <i>tytuł prawny do zajmowanego lokalu,</i> n) <i>miejsce pracy,</i> o) <i>zawód,</i> p) <i>wykształcenie,</i> q) <i>formę zatrudnienia,</i> r) <i>sytuację finansową, w tym dochody i wydatki,</i> s) <i>osoby pozostające na utrzymaniu,</i> t) <i>ustrój majątkowy małżonków;</i> 2) <i>dane dotyczące zobowiązania:</i> a) <i>źródło zobowiązania,</i> b) <i>kwotę i walutę,</i> c) <i>numer i stan rachunku prowadzonego w banku lub innej instytucji ustawowo upoważnionej do udzielania kredytów, nazwę i adres siedziby</i>	

		lub oddziału banku lub innej instytucji ustawowo upoważnionej do udzielania kredytów, d) datę powstania zobowiązania, e) warunki spłaty zobowiązania, f) ustanowione zabezpieczenia prawne, g) przebieg realizacji zobowiązania, h) stan zadłużenia z tytułu zobowiązania, i) datę wygaśnięcia zobowiązania, j) przyczyny niewykonania zobowiązania lub dopuszczenia się zwłoki, o której mowa w ust. 6, k) przyczyny wygaśnięcia zobowiązania. 4. Decyzje, o których mowa w ust. 2, nie mogą być podejmowane w oparciu o dane, o których mowa w art. 9 rozporządzenia 2016/679. 5. Z zastrzeżeniem ust. 6 kredytodawcy oraz biura mogą przetwarzać informacje przekazane zgodnie z art. 20a w zakresie dotyczącym osób fizycznych po wygaśnięciu zobowiązania wynikającego z umowy zawartej z kredytodawcą pod warunkiem uzyskania zgody osoby, której informacje te dotyczą. Zgoda ta może być w każdym czasie odwołana. 6. Kredytodawcy oraz biura mogą przetwarzać informacje przekazane zgodnie z art. 20a dotyczące osób fizycznych po wygaśnięciu zobowiązania wynikającego z umowy zawartej z kredytodawcą bez zgody osoby, której informacje dotyczą, gdy osoba ta nie wykonała zobowiązania lub dopuściła się zwłoki powyżej 60 dni w spełnieniu świadczenia wynikającego z umowy kredytu konsumenckiego, a po zaistnieniu tych okoliczności upłynęło co najmniej 30 dni od	

		poinformowania tej osoby przez kredytodawcę lub biuro o zamiarze przetwarzania dotyczących jej tych informacji, bez jej zgody. 7. Biura mogą przetwarzać informacje przekazane zgodnie z art. 20a dotyczące osoby fizycznej po wygaśnięciu zobowiązania wynikającego z umowy zawartej z kredytodawcą bez zgody osoby, której informacje dotyczą, do celów stosowania metod wewnętrznych oraz innych metod i modeli, o których mowa w części trzeciej rozporządzenia nr 575/2013. 8. Przetwarzanie przez biuro informacji przekazanych zgodnie z art. 20a w przypadkach, o których mowa w ust. 6, może być wykonywane przez okres nie dłuższy niż 5 lat od dnia wygaśnięcia zobowiązania, a w przypadku, o którym mowa w ust. 7, przez okres 12 lat od dnia wygaśnięcia zobowiązania. Art. 20e 1. Biuro wypełnia w stosunku do osób fizycznych, których dane osobowe będą przetwarzane w celach określonych w art. 20a-20d, obowiązki informacyjne określone w art. 13 i art. 14 rozporządzenia 2016/679 przez zamieszczenie stosownych informacji na swoich stronach internetowych lub przy pierwszej czynności skierowanej do osoby, której dane dotyczą. 2. W przypadku realizacji żądań, o których mowa w art. 15 ust.1-3 rozporządzenia 2016/679, w zakresie dostępu do danych osobowych dotyczących wiarygodności płatniczej konsumenta, odbywa się ono na zasadach określonych w art. 20c ust. 7. 3. Obowiązek z art. 16 rozporządzenia 2016/679 w przypadku nieaktualności, nieprawdziwości, niekompletności informacji o wiarygodności płatniczej konsumenta jest realizowany w trybie z art. 20b. 4. Realizacja uprawnienia konsumenta do żądania ograniczenia przetwarzania danych osobowych dotyczących wiarygodności płatniczej	

		w przypadkach, o których mowa w art. 18 ust. 1 lit. a i b rozporządzenia 2016/679 następuje w trybie art. 20b. 5. Biuro zamieszcza informacje o sposobie realizacji obowiązków, o których mowa w ust. 1-4 na swoich stronach internetowych. 6) zmienia się art. 21 w ten sposób, że skreśla się ust. 4, a ust. 3 otrzymuje brzmienie: 3. Biuro może przechowywać informacje gospodarcze w brzmieniu sprzed dokonania ich aktualizacji. Informacje te stanowią informacje archiwalne i mogą być przetwarzane dla celów statystycznych oraz dokonywania analizy wiarygodności płatniczej, o której mowa w art. 31a. 7) Zmienia się Rozdział 4a, który otrzymuje brzmienie: Rozdział 4a. Analiza wiarygodności płatniczej Art. 31a 1. Biuro może dokonywać analizy wiarygodności płatniczej. 1a. Biuro udostępnia wynik dokonanej analizy wiarygodności płatniczej dotyczącej konkretnego podmiotu po zawarciu umowy o dokonanie takiej analizy, z zastrzeżeniem że podmiot, który zawarł z biurem umowę o dokonanie analizy wiarygodności płatniczej, może wystąpić do biura o ujawnienie wyniku analizy dotyczącej konsumenta, jeżeli posiada jego upoważnienie. Do upoważnienia stosuje się odpowiednio art. 24. 1b. Biuro może wykonywać, w oparciu o dane wskazane w ust. 4, analizę wiarygodności płatniczej i udostępniać jej wyniki, w szczególności w formie wskaźników i danych statystycznych. 2. Przez wiarygodność płatniczą rozumie się zdolność do terminowego wywiązania się ze zobowiązania pieniężnego wynikającego z umowy.	

		3. <i>W celu dokonywania analizy wiarygodności płatniczej biuro opracowuje sposób jej sporządzania.</i> 4. <i>Do analizy wiarygodności płatniczej biuro może wykorzystać wyłącznie informacje gospodarcze przechowywane przez biuro oraz dane, o których mowa w art. 9, art. 13, art. 20a, art. 21 ust. 3, art. 27 oraz art. 28.</i> 5. <i>Analiza wiarygodności płatniczej zawiera również opis sposobu sporządzenia analizy oraz zestawienie informacji o zakresie danych wykorzystanych do jej sporządzenia.</i> 6. <i>Podmiot, który zawarł z biurem umowę o dokonanie analizy wiarygodności płatniczej oraz biuro może w celu oceny zdolności płatniczej, zdolności kredytowej, analizy ryzyka kredytowego lub analizy ryzyka kontraktu podejmować decyzje, opierając się wyłącznie na zautomatyzowanym przetwarzaniu, w tym profilowaniu, danych osobowych pod warunkiem zapewnienia osobie, której dotyczy decyzja podejmowana w sposób zautomatyzowany, prawa do otrzymania stosownych wyjaśnień co do podstaw podjętej decyzji, do uzyskania interwencji ludzkiej w celu podjęcia ponownej decyzji oraz do wyrażenia własnego stanowiska.</i> 7. <i>Biuro zapewnia osobie fizycznej, o której dokonało analizy wiarygodności płatniczej udostępnionej klientowi biura, prawo dostępu do dotyczących jej danych i informacji gospodarczych wykorzystanych do sporządzenia analizy wiarygodności płatniczej.</i> 8. <i>Osoba, której dotyczy analiza wiarygodności płatniczej dokonana przez biuro może wnieść do biura sprzeciw dotyczący nieaktualności, nieprawdziwości, niekompletności danych i informacji gospodarczych wykorzystanych do sporządzenia analizy wiarygodności płatniczej.</i> 9. <i>Biuro rozpoznając sprzeciw, o którym mowa w ust. 8 weryfikuje aktualność, prawdziwość oraz kompletność danych osobowych i</i>	

		informacji gospodarczych przetwarzanych w prowadzonej przez biuro bazie danych i: 1) w przypadku, gdy sprzeciw dotyczy nieaktualności, nieprawdziwości, niekompletności informacji gospodarczych biuro rozpatruje go na zasadach kreślonych w art. 21a; 2) w przypadku, gdy sprzeciw dotyczy nieaktualności, nieprawdziwości, niekompletności danych, o których mowa w art. 20a biuro rozpatruje go na zasadach kreślonych w art.20b. 10. Jeżeli sprzeciw dotyczy danych osobowych i informacji gospodarczych przetwarzanych w zewnętrznych bazach danych, biuro informuje osobę, o której biuro dokonało analizy wiarygodności płatniczej do jakich podmiotów powinna się zwrócić. 11. Przetwarzanie przez biuro wyniku przeprowadzonej analizy wiarygodności płatniczej może być wykonywane przez okres nie dłuższy niż 5 lat od dnia jej przeprowadzenia. Art. 31b 1. Biuro wypełnia w stosunku do osób fizycznych, których dane osobowe będą przetwarzane w celach określonych w art. 31a, obowiązki informacyjne określone w art. 13 i art. 14 rozporządzenia 2016/679 przez zamieszczenie stosownych informacji na swoich stronach internetowych lub przy pierwszej czynności skierowanej do osoby, której dane dotyczą. 2. W przypadku realizacji żądań, o których mowa w art. 15 ust.1-3 rozporządzenia 2016/679, w zakresie dostępu do danych osobowych służących do analizy wiarygodności płatniczej, odbywa się ono na zasadach określonych w art. 31a ust. 7. 3. Obowiązek z art. 16 rozporządzenia 2016/679 w przypadku nieaktualności, nieprawdziwości, niekompletności danych osobowych	

			<i>służących do analizy wiarygodności płatniczej jest realizowany przez biuro w trybie z art. 31a ust. 8-10.</i> <i>4. Realizacja uprawnienia osoby fizycznej do żądania ograniczenia przetwarzania danych osobowych w przypadku, o którym mowa w art. 18 ust. 1 lit. a i b rozporządzenia 2016/679 następuje w trybie art. 31a ust. 8 – 10.</i> <i>5. Biuro zamieszcza informacje o sposobie realizacji obowiązków, o których mowa w ust. 1-4 na swoich stronach internetowych.”</i>	
685.	Art. 145	Konfederacja Lewiatan	Kredytodawcy oferują różnorodne kanały komunikacji z klientami, umożliwiające zawarcie lub zainicjowanie umów o usługi finansowe, takie jak telefon, aplikacja mobilna, strona internetowa czy nawet zawarcie umowy poza lokalem przedsiębiorstwa. Często zdarza się, że proces zawarcia umowy rozpoczyna się w jednym kanale, a kończy w innym. W związku z tym należy postulować, aby przepisy wdrażające dyrektywę odległościową wyraźnie wskazywały, że przedsiębiorca nie musi zapewniać możliwości złożenia oświadczenia o odstąpieniu od umowy zawartej na odległość w ramach tego samego „procesu”, co zawarcie umowy, pod warunkiem że (i) procedura skorzystania z prawa do odstąpienia jest równie łatwa, jak procedura zawarcia umowy na odległość (zgodnie z motywem 36 dyrektywy odległościowej) (ii) zostaną zachowane przepisy art. 11a dyrektywy 2011/83/UE, jeśli umowa jest zawierana za pośrednictwem interfejsu internetowego. Zgodnie z art. 16a ust. 1 lit. s) dyrektywy 2011/83/UE, przedsiębiorca ma obowiązek na etapie przedkontraktowym jasno i zrozumiale udzielić konsumentowi praktycznych instrukcji i procedur dotyczących wykonywania prawa do odstąpienia od umowy. Wymaga to wskazania m.in. numeru telefonu, adresu e-mail przedsiębiorcy oraz szczegółowych danych dotyczących innych środków komunikacji, istotnych do wysłania oświadczenia o odstąpieniu od umowy. W przypadku umów o świadczenie usług finansowych zawieranych za pośrednictwem interfejsu internetowego, konieczne jest również podanie informacji o	Uwaga wyjaśniona. Rozwiązanie zawarte w art. 30b ust. 1 jest zgodne z art. 11a ust. 1 dyr. 2011/83, dodanym przez dyr. 2023/2673 oraz motywem 36, a przez to realizuje założenie aby konsument miał możliwość odstąpienia od umowy tak samo łatwo, jak ją zawarł. Przepis obejmuje różne rozwiązania techniczne, w tym aplikację mobilną czy stronę internetową.

			istnieniu i umiejscowieniu funkcji odstąpienia od umowy, o której mowa w art. 11a dyrektywy 2011/83/UE. Przepisy te, jak również art. 16b ust. 3 dyrektywy 2011/83/UE, który stanowi o przekazaniu przedsiębiorcy przez konsumenta informacji o wykonaniu prawa do odstąpienia od umowy, nie nakładają na przedsiębiorcę wymogu, aby odstąpienie od umowy musiało być zapewnione dokładnie w ramach tego samego procesu, co jej zawarcie. Ważne jest, aby procedura odstąpienia była równie łatwa jak zawarcie umowy na odległość. Konsument powinien mieć możliwość odstąpienia od umowy tak samo łatwo, jak ją zawarł. Kluczowa jest funkcjonalna wykładnia zgodna z duchem motywu 36 dyrektywy odległościowej. Na przykład, w przypadku umowy zawartej w kanale internetowym, wystarczające byłoby umożliwienie konsumentowi odstąpienia od umowy za pośrednictwem innego, łatwo dostępnego kanału zdalnego, takiego jak aplikacja mobilna, e-mail czy kontakt telefoniczny.	
686.	Art. 145	Polska Izba Ubezpieczeń	W związku z uwagami przedstawianymi w wierszach 7i 8 tabeli wnosimy o nadanie przepisowi art. 3b ust. 1 ustawy o prawach konsumenta następującego brzmienia: „Art. 3b. 1. Przepisów ustawy nie stosuje się do umów dotyczących usług finansowych, z wyjątkiem umów zawieranych na odległość, do których stosuje się art. 2, art. 5, art. 7, art. 10, art. 11, art. 12a, art. 20 ust. 2, art. 30a, art. 30b, art. 39–40, art. 42 i art. 42a.”.	Uwaga uwzględniona. Propozycja przedstawiona w uwadze dokładnie odpowiada brzmieniu projektu skierowanemu do konsultacji.
687.	Art. 145	Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa	Art. 145 projektowanej ustawy wprowadza zmiany w ustawie z dnia 30 maja 2014 r. o prawach konsumenta. W celu usunięcia wątpliwości interpretacyjnych dotyczących zakresu przedmiotowego dodawanego w ustawie o prawach konsumenta art. 3b, Kasa Krajowa proponuje, by w art. 145 pkt 3 w treści dodawanego art. 3b dodać ust. 1a w brzmieniu: „1a. Postanowienia ust. 2 i 3 stosuje się do wskazanych w nich umów o ile są zawierane na odległość.”.	Uwaga częściowo uwzględniona. Doprecyzowano w przepisie, że regulacja dotyczy umów ramowych zawieranych na odległość.

			Ponadto w celu usunięcia wątpliwości interpretacyjnych oraz niezdefiniowanego w treści ustawy pojęcia „w formie głosowych komunikatów telefonicznych”, jak również dostosowania do brzmienia art. 16a ust. 4 dyrektywy 2011/83/UE, Kasa Krajowa proponuje, by w art. 145 pkt 7 lit. c w treści zmienianego art. 39 w zmienianym ust. 2 wyrazy „w formie głosowych komunikatów telefonicznych” zastąpić wyrazami „z wykorzystaniem telefonii głosowej”.	
688.	Art. 145 pkt 3	Polska Izba Ubezpieczeń	Włączenie stosowania art. 20 ust. 2 do zawierania umów ubezpieczenia przez telefon może nieść istotne ryzyko utrudnienia lub wręcz uniemożliwienia zawierania umów ubezpieczenia w tym kanale. Wprowadzenie konieczności uzyskania oświadczenia konsumenta o zawarciu umowy na papierze lub innym trwałym nośniku jest sprzeczne z istotą zawierania umów przez telefon – procesu prostego, szybkiego, często inicjowanego przez konsumenta. Zmiana ta będzie stanowiła nadmierne utrudnienie z punktu widzenia konsumenta, w szczególności w przypadku umów ubezpieczenia, dla których szczególnie istotna jest możliwość szybkiego uzyskania ochrony ubezpieczeniowej (w przypadku umów ubezpieczenia turystyczne, OC posiadaczy pojazdów mechanicznych itp.). Uzależnienie skuteczności oświadczenia konsumenta o zawarciu umowy ubezpieczenia od otrzymania przez przedsiębiorcę tego oświadczenia utrwalonego na papierze lub innym trwałym nośniku w konsekwencji może doprowadzić do pozbawienia konsumenta ochrony ubezpieczeniowej. Zwracamy uwagę, że aktualnym stanie prawnym art. 20 ust. 2 nie stosuje się do usług finansowych zawieranych na odległość. Zgodnie z art. 8 ust. 6. Dyrektywy 2011/83/UE, w przypadku umów zawieranych przez telefon, państwa członkowskie mogą postanowić, że przedsiębiorca musi potwierdzić ofertę złożoną konsumentowi, który staje się związany dopiero po podpisaniu oferty lub przesłaniu swojej pisemnej zgody. Państwa członkowskie mogą również postanowić, że takie potwierdzenia muszą być przekazywane na trwałym nośniku. Zatem postanowienie to zawiera jedynie opcję regulacyjną, z której ustawodawca krajowy nie	Uwaga wyjaśniona. Przepis wdraża art. 3 ust. 1b dyr. 2011/83 dodany przez dyr. 2023/2673. Art. 20 ust. 2 UPK stanowi wdrożenie art. 8 ust. 6 dyr. 2011/83 i nie jest objęty wyłączeniem zawartym w art. 16a ust. 10 dyr. 2011/83. Dlatego też jako zasada ogólna znajdzie zastosowanie do każdej umowy o usługę finansową zawieraną na odległość.

			musi skorzystać. Ustawodawca w żaden sposób nie wyjaśnił z jakich przyczyn zdecydował się na wprowadzenie tej opcji w stosunku do usług finansowych.	
689.	Art. 145 pkt 3	Związek Banków Polskich	Niejasne jest, w jakim zakresie do umów o usługi finansowe ma mieć zastosowanie 20 ust. 2 ustawy o prawach konsumenta: Jeżeli przedsiębiorca proponuje konsumentowi zawarcie umowy przez telefon, ma obowiązek potwierdzić treść proponowanej umowy utrwaloną na papierze lub innym trwałym nośniku. Oświadczenie konsumenta o zawarciu umowy jest skuteczne, jeżeli zostało utrwalone na papierze lub innym trwałym nośniku po otrzymaniu potwierdzenia od przedsiębiorcy. Obecnie przepis ten jest wyłączony w stosunku do umów o usługi finansowe. Proces zawierania umów kredytowych na odległość (w tym w zakresie zawierania umów drogą telefoniczną) jest uregulowany ustawą o kredycie konsumenckim, zatem zastosowanie w tym zakresie odmiennych regulacji ustawy o prawach konsumenta może budzić wątpliwości odnośnie tego, które przepisy powinny mieć zastosowanie. Ponadto, niejasne jest sformułowanie dotyczące utrwalenia oświadczenia konsumenta po otrzymaniu potwierdzenia od przedsiębiorcy – konsument składa oświadczenie woli, zanim przedsiębiorca potwierdzi jego złożenie.	Uwaga wyjaśniona. Przepis wdraża art. 3 ust. 1b dyr. 2011/83 dodany przez dyr. 2023/2673. Art. 20 ust. 2 UPK stanowi wdrożenie art. 8 ust. 6 dyr. 2011/83 i nie jest objęty wyłączeniem zawartym w art. 16a ust. 10 dyr. 2011/83. Dlatego też jako zasada ogólna znajdzie zastosowanie do każdej umowy o usługę finansową zawieraną na odległość.
690.	Art. 145 pkt 6	Związek Banków Polskich	Proponujemy, aby art. 145 pkt 6 projektu ustawy otrzymał następujące brzmienie: <i>6) po art. 30 dodaje się art. 30a i art. 30b w brzmieniu:</i> <i>Art. 30b.</i> <i>1. Przedsiębiorca zapewnia funkcję odstąpienia od umowy co najmniej na interfejsie internetowym za pośrednictwem którego konsument zawarł umowę na odległość lub na interfejsie internetowym przedsiębiorcy, który świadczy usługę objętą umową w sposób wyróżniony i łatwo</i>	Uwaga wyjaśniona. Brzmienie art. 30b ust. 1 konsumuje uwagę. Przedsiębiorca ma obowiązek zapewnić funkcję odstąpienia co najmniej na interfejsie internetowym za

		<i>dostępny dla konsumenta oraz przez okres, w jakim konsument może odstąpić od tej umowy.</i> Uzasadnienie Proponujemy, by projektowany przepis wprost dopuszczał możliwość zapewnienia przez przedsiębiorcę funkcji „odstąpienie od umowy tutaj” nie tylko na interfejsie internetowym, który posłużył do zawarcia umowy, ale także na interfejsie własnym przedsiębiorcy, który świadczy usługę objętą umową. Bank występując w roli podmiotu finansującego zakup danego towaru przez konsumenta od partnera banku (np. finansowanie kredytem konsumenckim zakupu pralki w sklepie) nie powinien odpowiadać za wykonanie wymogów z projektowanego art. 30b ustawy o prawach konsumenta na interfejsach internetowych, których nie jest właścicielem. Zapewnienie funkcji „odstąpienie od umowy tutaj” na interfejsie własnym banku nie narusza praw konsumenta do łatwego i prostego wyjścia z umowy. Zawężenie możliwości zamieszczenia funkcji „odstąpienie od umowy tutaj” wyłącznie do interfejsu partnera, który posłużył do zawarcia np. umowy o kredyt konsumencki, będzie mieć negatywny wpływ na dostępność kredytu finansującego zakup towaru u partnerów. Każda zmiana, rozbudowa interfejsu partnera o dodatkowe funkcje to bardzo duże wyzwanie biznesowe i informatyczne. Banki nie mają wpływu na efektywne dostosowanie interfejsów partnerów do przepisów prawa. Wdrożenie wymogów prawa (art. 11a dyrektywy 2011/83/UE) poprzez zapewnienie funkcji „odstąpienie od umowy tutaj” w systemach bankowych, na własnych interfejsach banków nie narusza przy tym prawa konsumentów do łatwego wyjścia z umowy i jednocześnie nie wpłynie negatywnie na dostępność kredytu w punktach partnerów. Klienci często korzystają i jest dla nich dogodnym zakup towaru z jednoczesnym zapewnieniem finansowania w trakcie jednej wizyty w sklepie.	pośrednictwem którego konsument zawarł umowę. Rozwiązanie zawarte w art. 30b ust. 1 jest zgodne z art. 11a ust. 1 dyr. 2011/83, dodanym przez dyr. 2023/2673 oraz motywem 36, a przez to realizuje założenie aby konsument miał możliwość odstąpienia od umowy tak samo łatwo, jak ją zawarł.

			W przypadku umów zawieranych online i testu wykonania obowiązków z projektowanego art. 30b ustawy o prawach konsumenta miarą ich wykonania powinno być kryterium łatwości skorzystania z funkcji odstąpienia dla klienta. Zapewnienie funkcji „odstap od umowy tutaj” na interfejsie internetowym usługodawcy (np. banku) spełnia to kryterium.	
691.	Art. 145 pkt 6	Związek Banków Polskich	Proponujemy, aby art. 145 pkt 6 projektu ustawy otrzymał następujące brzmienie: <i>6) po art. 30 dodaje się art. 30a i art. 30b w brzmieniu:</i> <i>Art. 30b.</i> <i>1. (...)</i> <i>2. Przedsiębiorca oznacza funkcję odstąpienia od umowy, o której mowa w ust. 1, w ~~łatwo~~ czytelny sposób z użyciem sformułowania „odstap od umowy tutaj” lub innym równoważnym i jednoznacznym sformułowaniem.</i> Uzasadnienie Nie można ocenić skali słowa „łatwo”, stąd proponujemy jego wykreślenia i pozostawienie jedynie wymogu, by funkcja odstąpienia od umowy była oznaczona w sposób czytelny – tak, jak określa to art. 11a ust.1 zd. 2 dyrektywy 2011/83/UE („w czytelnej formie”). W motywie 30 dyrektywy 2023/2673 wskazano co należy rozumieć przez czytelny format.	Uwaga wyjaśniona. Brzmienie jest jednolite z obecnie obowiązującym art. 17 ust. 3 UPK, który wdraża art. 8 ust. 2 akapit drugi dyr. 2011/83 i dotyczy funkcji „zamówienia z obowiązkiem zapłaty”. W wersji EN: „That confirmation function shall be labelled in an easily legible manner, and only with the words “confirm withdrawal” or with an unambiguous corresponding formulation.”
692.	Art. 145 pkt 6	Związek Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce	Wskazujemy, że przedsiębiorcy mogą oferować zawarcie umów o usługi finansowe z użyciem aplikacji / portali zdalnych, które są wykorzystywane do podpisania umowy, ale jednocześnie umowa zawierana jest w obecności przedstawiciela ze strony przedsiębiorcy, który jest obecny z klientem w całym procesie negocjowania i zawierania umowy aż do jej podpisania. W związku z tym postulujemy,	Uwaga wyjaśniona. Pojęcie „umowy zawieranej na odległość” jest zdefiniowane w art. 2 pkt 7 dyr. 2011/83 (art. 2 pkt 1

		aby do definicji umowy zawieranej na odległość zostało dodane wyraźne wskazanie, że obecność przedstawiciela przedsiębiorcy przy zawarciu umowy, pomimo, że podpisywana jest z wykorzystaniem kanału zdalnego powoduje, że taka umowa nie jest traktowana jako zawarta na odległość. Mając na uwadze treść motywu 23 dyrektywy odległościowej, w takim przypadku sam proces negocjowania i zawierania umowy przebiega z udziałem i w obecności przedstawiciela przedsiębiorcy, a dopiero złożenie niektórych oświadczeń i podpisanie umowy następuje z wykorzystaniem kanału zdalnego. Kredytodawcy oferują różnorodne kanały komunikacji z klientami, umożliwiające zawarcie lub zainicjowanie umów o usługi finansowe, takie jak telefon, aplikacja mobilna, strona internetowa czy nawet zawarcie umowy poza lokalem przedsiębiorstwa. Często zdarza się, że proces zawarcia umowy rozpoczyna się w jednym kanale, a kończy w innym. W związku z tym należy postulować, aby przepisy wdrażające dyrektywę odległościową wyraźnie wskazywały, że przedsiębiorca nie musi zapewniać możliwości złożenia oświadczenia o odstąpieniu od umowy zawartej na odległość w ramach tego samego „procesu”, co zawarcie umowy, pod warunkiem że (i) procedura skorzystania z prawa do odstąpienia jest równie łatwa, jak procedura zawarcia umowy na odległość (zgodnie z motywem 36 dyrektywy odległościowej) (ii) zostaną zachowane przepisy art. 11a dyrektywy 2011/83/UE, jeśli umowa jest zawierana za pośrednictwem interfejsu internetowego. Zgodnie z art. 16a ust. 1 lit. s) dyrektywy 2011/83/UE, przedsiębiorca ma obowiązek na etapie przedkontraktowym jasno i zrozumiale udzielić konsumentowi praktycznych instrukcji i procedur dotyczących wykonywania prawa do odstąpienia od umowy. Wymaga to wskazania m.in. numeru telefonu, adresu e-mail przedsiębiorcy oraz szczegółowych danych dotyczących innych środków komunikacji, istotnych do wysłania	UPK). Dyr. 2011/83 ma charakter maksymalny. Przepis ten ma zastosowanie do umów o usługi finansowe zawarte na odległość (art. 3 ust. 1b dodany do dyr. 2011/83 przez dyr. 2023/2673). Uwaga wyjaśniona. Rozwiązanie zawarte w art. 30b ust. 1 jest zgodne z art. 11a ust. 1 dyr. 2011/83, dodanym przez dyr. 2023/2673 oraz motywem 36, a przez to realizuje założenie aby konsument miał możliwość odstąpienia od umowy tak samo łatwo, jak ją zawarł. Przedsiębiorca ma obowiązek zapewnić funkcję odstąpienia co najmniej na interfejsie internetowym za pośrednictwem którego konsument zawarł umowę. Przepis obejmuje różne rozwiązania techniczne, w

		oświadczenia o odstąpieniu od umowy. W przypadku umów o świadczenie usług finansowych zawieranych za pośrednictwem interfejsu internetowego, konieczne jest również podanie informacji o istnieniu i umiejscowieniu funkcji odstąpienia od umowy, o której mowa w art. 11a dyrektywy 2011/83/UE. Przepisy te, jak również art. 16b ust. 3 dyrektywy 2011/83/UE, który stanowi o przekazaniu przedsiębiorcy przez konsumenta informacji o wykonaniu prawa do odstąpienia od umowy, nie nakładają na przedsiębiorcę wymogu, aby odstąpienie od umowy musiało być zapewnione dokładnie w ramach tego samego procesu, co jej zawarcie. Ważne jest, aby procedura odstąpienia była równie łatwa jak zawarcie umowy na odległość. Konsument powinien mieć możliwość odstąpienia od umowy tak samo łatwo, jak ją zawarł. Kluczowa jest funkcjonalna wykładnia zgodna z duchem motywu 36 dyrektywy odległościowej. Na przykład, w przypadku umowy zawartej w kanale internetowym, wystarczające byłoby umożliwienie konsumentowi odstąpienia od umowy za pośrednictwem innego, łatwo dostępnego kanału zdalnego, takiego jak aplikacja mobilna, e-mail czy kontakt telefoniczny. Propozycja zapisu: art. 145 pkt 6) w zakresie zmiany art. 30b. ust. 1 otrzymuje brzmienie: <i>„Art. 30b. 1. Przedsiębiorca zapewnia możliwość odstąpienia od umowy w formie w której konsument zawarł umowę na odległość w sposób wyróżniony i łatwo dostępny dla konsumenta oraz przez okres, w jakim konsument może odstąpić od tej umowy.”</i>	tym aplikację mobilną czy stronę internetową.

693.	Art. 145 pkt 6	Federacja Przedsiębiorców Polskich	W związku z tym, że przedsiębiorcy mogą oferować zawarcie umów o usługi finansowe z wykorzystaniem aplikacji / portali zdalnych, które są wykorzystywane do podpisania umowy, ale jednocześnie umowa zawierana jest w obecności przedstawiciela ze strony przedsiębiorcy, który jest obecny z klientem w całym procesie negocjowania i zawierania umowy aż do jej podpisania, postulujemy, aby do definicji umowy zawieranej na odległość zostało dodane wyraźne wskazanie, że obecność przedstawiciela przedsiębiorcy przy zawarciu umowy, pomimo, że podpisywana jest z wykorzystaniem kanału zdalnego powoduje, że taka umowa nie jest traktowana jako zawarta na odległość. Mając na uwadze treść motywu 23 dyrektywy odległościowej, w takim przypadku sam proces negocjowania i zawierania umowy przebiega z udziałem i w obecności przedstawiciela przedsiębiorcy, a dopiero złożenie niektórych oświadczeń i podpisanie umowy następuje z wykorzystaniem kanału zdalnego. Propozycja zmiany definicji z art. 145 pkt 1) ustawy o prawach konsumenta: <i>1) umowa zawarta na odległość - umowę zawartą z konsumentem wyłącznie w ramach zorganizowanego systemu zawierania umów na odległość, bez jednoczesnej fizycznej obecności stron, w tym bez obecności przedstawiciela przedsiębiorcy i z wyłącznym wykorzystaniem jednego lub większej liczby środków porozumiewania się na odległość do chwili zawarcia umowy łącznie;</i> Kredytodawcy oferują różnorodne kanały komunikacji z klientami, umożliwiające zawarcie lub zainicjowanie umów o usługi finansowe, takie jak telefon, aplikacja mobilna, strona internetowa czy nawet zawarcie umowy poza lokalem przedsiębiorstwa. Często zdarza się, że proces zawarcia umowy rozpoczyna się w jednym kanale, a kończy w innym. W związku z tym należy postulować, aby przepisy wdrażające dyrektywę odległościową wyraźnie wskazywały, że przedsiębiorca nie musi zapewniać możliwości złożenia oświadczenia o odstąpieniu od	Uwaga wyjaśniona. Pojęcie „umowy zawieranej na odległość” jest zdefiniowane w art. 2 pkt 7 dyr. 2011/83 (art. 2 pkt 1 UPK). Dyr. 2011/83 ma charakter maksymalny. Przepis ten ma zastosowanie do umów o usługi finansowe zawarte na odległość (art. 3 ust. 1b dodany do dyr. 2011/83 przez dyr. 2023/2673). Uwaga wyjaśniona. Rozwiązanie zawarte w art. 30b ust. 1 jest zgodne z art. 11a ust. 1 dyr. 2011/83, dodanym przez dyr. 2023/2673 oraz motywem 36, a przez to realizuje założenie aby konsument miał możliwość odstąpienia

		umowy zawartej na odległość w ramach tego samego „procesu”, co zawarcie umowy, pod warunkiem że (i) procedura skorzystania z prawa do odstąpienia jest równie łatwa, jak procedura zawarcia umowy na odległość (zgodnie z motywem 36 dyrektywy odległościowej) (ii) zostaną zachowane przepisy art. 11a dyrektywy 2011/83/UE, jeśli umowa jest zawierana za pośrednictwem interfejsu internetowego. Zgodnie z art. 16a ust. 1 lit. s) dyrektywy 2011/83/UE, przedsiębiorca ma obowiązek na etapie przedkontraktowym jasno i zrozumiale udzielić konsumentowi praktycznych instrukcji i procedur dotyczących wykonywania prawa do odstąpienia od umowy. Wymaga to wskazania m.in. numeru telefonu, adresu e-mail przedsiębiorcy oraz szczegółowych danych dotyczących innych środków komunikacji, istotnych do wysłania oświadczenia o odstąpieniu od umowy. W przypadku umów o świadczenie usług finansowych zawieranych za pośrednictwem interfejsu internetowego, konieczne jest również podanie informacji o istnieniu i umiejscowieniu funkcji odstąpienia od umowy, o której mowa w art. 11a dyrektywy 2011/83/UE. Przepisy te, jak również art. 16b ust. 3 dyrektywy 2011/83/UE, który stanowi o przekazaniu przedsiębiorcy przez konsumenta informacji o wykonaniu prawa do odstąpienia od umowy, nie nakładają na przedsiębiorcę wymogu, aby odstąpienie od umowy musiało być zapewnione dokładnie w ramach tego samego procesu, co jej zawarcie. Ważne jest, aby procedura odstąpienia była równie łatwa jak zawarcie umowy na odległość. Konsument powinien mieć możliwość odstąpienia od umowy tak samo łatwo, jak ją zawarł. Kluczowa jest funkcjonalna wykładnia zgodna z duchem motywu 36 dyrektywy odległościowej. Na przykład, w przypadku umowy zawartej w kanale internetowym, wystarczające byłoby umożliwienie konsumentowi odstąpienia od umowy za pośrednictwem innego, łatwo dostępnego kanału zdalnego, takiego jak aplikacja mobilna, e-mail czy kontakt telefoniczny. Propozycja zmiany art. 30b ustawy o prawach konsumenta (i dalszych, w	od umowy tak samo łatwo, jak ją zawarł. Przedsiębiorca ma obowiązek zapewnić funkcję odstąpienia co najmniej na interfejsie internetowym za pośrednictwem którego konsument zawarł umowę. Przepis obejmuje różne rozwiązania techniczne, w tym aplikację mobilną czy stronę internetową.

			których mowa jest o funkcji odstąpienia): <i>Art. 30b. 1. Przedsiębiorca zapewnia możliwość odstąpienia od umowy w formie za pośrednictwem której konsument zawarł umowę na odległość w sposób wyróżniony i łatwo dostępny dla konsumenta oraz przez okres, w jakim konsument może odstąpić od tej umowy</i> Powyższe brzmienie pozwoli na pewną elastyczność i dowolność w wyborze funkcji odstąpienia, np. poprzez odstąpienie za pośrednictwem linka wysłanego na adres email.	
694.	Art. 145 pkt 6 (w zakresie art. 30a ust. 3 UPK ¹⁰)	POHiD	W przypadku złożenia przez konsumenta oświadczenia o odstąpieniu od umowy za pomocą funkcji potwierdzenia odstąpienia od umowy, o której mowa w art. 30b ust. 4, przedsiębiorca niezwłocznie przesyła konsumentowi na trwałym nośniku potwierdzenie otrzymania oświadczenia o odstąpieniu od umowy, zawierające jego treść oraz datę i godzinę jego złożenia. <u>Potwierdzenie może zostać wygenerowane przez przedsiębiorcę automatycznie.</u> Za trwały nośnik uważa się między innymi pocztę elektroniczną lub wiadomości SMS. Z kolei poczta elektroniczna i SMS mogą być generowane automatycznie i zazwyczaj są, gdy tak przewidzi przedsiębiorca. Z tego względu należy ustawowo potwierdzić możliwość korzystania z automatycznie generowanych potwierdzeń otrzymania oświadczenia o odstąpieniu od umowy już w samej ustawie. Rozwiązanie pomogłoby przedsiębiorcom uniknąć wątpliwości co do wykładni ustawy przy jej stosowaniu w praktyce.	Uwaga wyjaśniona. Przepis wdraża art. 11a ust. 4 art. 2011/83 dodany przez art. 2023/2673. Techniczne rozwiązanie pozostaje w gestii przedsiębiorcy
695.	Art. 145 pkt 6 (w zakresie art. 30b ust. 1 UPK)	POHiD	Przedsiębiorca zapewnia funkcję odstąpienia od umowy co najmniej na interfejsie internetowym za pośrednictwem którego konsument zawarł umowę na odległość w sposób wyróżniony i łatwo dostępny dla konsumenta oraz przez okres, w jakim konsument może odstąpić od tej	Uwaga wyjaśniona. Kwestia ta jest uregulowana w art. 30b ust. 3, który wdraża art. 11a ust. 2 dyr.

¹⁰ „UPK” - ustawa z dnia 30 maja 2014 r. o prawach konsumenta

			umowy. <u>Funkcja odstąpienia od umowy może przyjąć formę w szczególności internetowego formularza do wypełnienia przez konsumenta.</u> W projekcie ustawy należy wprowadzić doprecyzowanie względem funkcji odstąpienia od umowy i wskazać usługodawcom, jaka jest przykładowo dopuszczalna prawnie, a zarazem wypełniająca wymogi prawne, forma „funkcji odstąpienia”. Rozwiązaniem standardowym stosowanym przy zawieraniu umów zawieranych na odległość jest wykorzystywanie formularzy, więc postulowana forma funkcji odstąpienia od umowy wydaje się być najbardziej uzasadniona.	2011/83 dodany przez dyr. 2023/2673. Kwestie techniczne „dostarczenia lub potwierdzenia” przez konsumenta danych (formularz, autouzupełnianie, wypełnianie ręczne itp.) dyrektywa pozostawia przedsiębiorcy.
696.	Art. 145 pkt 6 (w zakresie art. 30b ust. 1 UPK)	Związek Przedsiębiorców i Pracodawców	W związku z tym, że przedsiębiorcy mogą oferować zawarcie umów o usługi finansowe z wykorzystaniem aplikacji / portali zdalnych, które są wykorzystywane do podpisania umowy, ale jednocześnie umowa zawierana jest w obecności przedstawiciela ze strony przedsiębiorcy, który jest obecny z klientem w całym procesie negocjowania i zawierania umowy aż do jej podpisania, postulujemy, aby do definicji umowy zawieranej na odległość zostało dodane wyraźne wskazanie, że obecność przedstawiciela przedsiębiorcy przy zawarciu umowy, pomimo, że podpisywana jest z wykorzystaniem kanału zdalnego powoduje, że taka umowa nie jest traktowana jako zawarta na odległość. Mając na uwadze treść motywu 23 dyrektywy odległościowej, w takim przypadku sam proces negocjowania i zawierania umowy przebiega z udziałem i w obecności przedstawiciela przedsiębiorcy, a dopiero złożenie niektórych oświadczeń i podpisanie umowy następuje z wykorzystaniem kanału zdalnego. Propozycja zmiany definicji z art. 145 pkt 1) ustawy o prawach konsumenta: 1) umowa zawarta na odległość - umowę zawartą z konsumentem wyłącznie w ramach zorganizowanego systemu zawierania umów na	Uwaga wyjaśniona. Pojęcie „umowy zawieranej na odległość” jest zdefiniowane w art. 2 pkt 7 dyr. 2011/83 (art. 2 pkt 1 UPK). Dyr. 2011/83 ma charakter maksymalny. Przepis ten ma zastosowanie do umów o usługi finansowe zawarte na odległość (art. 3 ust. 1b dodany do dyr. 2011/83 przez dyr. 2023/2673).

		odległość, bez jednoczesnej fizycznej obecności stron, w tym bez obecności przedstawiciela przedsiębiorcy i z wyłącznym wykorzystaniem jednego lub większej liczby środków porozumiewania się na odległość do chwili zawarcia umowy włącznie; Kredytodawcy oferują różnorodne kanały komunikacji z klientami, umożliwiające zawarcie lub zainicjowanie umów o usługi finansowe, takie jak telefon, aplikacja mobilna, strona internetowa czy nawet zawarcie umowy poza lokalem przedsiębiorstwa. Często zdarza się, że proces zawarcia umowy rozpoczyna się w jednym kanale, a kończy w innym. W związku z tym należy postulować, aby przepisy wdrażające dyrektywę odległościową wyraźnie wskazywały, że przedsiębiorca nie musi zapewniać możliwości złożenia oświadczenia o odstąpieniu od umowy zawartej na odległość w ramach tego samego „procesu”, co zawarcie umowy, pod warunkiem że (i) procedura skorzystania z prawa do odstąpienia jest równie łatwa, jak procedura zawarcia umowy na odległość (zgodnie z motywem 36 dyrektywy odległościowej) (ii) zostaną zachowane przepisy art. 11a dyrektywy 2011/83/UE, jeśli umowa jest zawierana za pośrednictwem interfejsu internetowego. Zgodnie z art. 16a ust. 1 lit. s) dyrektywy 2011/83/UE, przedsiębiorca ma obowiązek na etapie przedkontraktowym jasno i zrozumiale udzielić konsumentowi praktycznych instrukcji i procedur dotyczących wykonywania prawa do odstąpienia od umowy. Wymaga to wskazania m.in. numeru telefonu, adresu e-mail przedsiębiorcy oraz szczegółowych danych dotyczących innych środków komunikacji, istotnych do wysłania oświadczenia o odstąpieniu od umowy. W przypadku umów o świadczenie usług finansowych zawieranych za pośrednictwem interfejsu internetowego, konieczne jest również podanie informacji o istnieniu i umiejscowieniu funkcji odstąpienia od umowy, o której mowa w art. 11a dyrektywy 2011/83/UE. Przepisy te, jak również art. 16b ust. 3 dyrektywy 2011/83/UE, który stanowi o przekazaniu przedsiębiorcy przez konsumenta informacji o	Uwaga wyjaśniona Rozwiązanie zawarte w art. 30b ust. 1 jest zgodne z art. 11a ust. 1 dyr. 2011/83, dodanym przez dyr. 2023/2673 oraz motywem 36, a przez to realizuje założenie aby konsument miał możliwość odstąpienia od umowy tak samo łatwo, jak ją zawarł. Przedsiębiorca ma obowiązek zapewnić funkcję odstąpienia co najmniej na interfejsie internetowym za pośrednictwem którego konsument zawarł umowę. Przepis obejmuje różne rozwiązania techniczne, w tym aplikację mobilną czy stronę internetową.

			wykonaniu prawa do odstąpienia od umowy, nie nakładają na przedsiębiorcę wymogu, aby odstąpienie od umowy musiało być zapewnione dokładnie w ramach tego samego procesu, co jej zawarcie. Ważne jest, aby procedura odstąpienia była równie łatwa jak zawarcie umowy na odległość. Konsument powinien mieć możliwość odstąpienia od umowy tak samo łatwo, jak ją zawarł. Kluczowa jest funkcjonalna wykładnia zgodna z duchem motywu 36 dyrektywy odległościowej. Na przykład, w przypadku umowy zawartej w kanale internetowym, wystarczające byłoby umożliwienie konsumentowi odstąpienia od umowy za pośrednictwem innego, łatwo dostępnego kanału zdalnego, takiego jak aplikacja mobilna, e-mail czy kontakt telefoniczny. Propozycja zmiany art. 30b ustawy o prawach konsumenta (i dalszych, w których mowa jest o funkcji odstąpienia): Art. 30b. 1. Przedsiębiorca zapewnia możliwość odstąpienia od umowy w formie za pośrednictwem której konsument zawarł umowę na odległość w sposób wyróżniony i łatwo dostępny dla konsumenta oraz przez okres, w jakim konsument może odstąpić od tej umowy Powyższe brzmienie pozwoli na pewną elastyczność i dowolność w wyborze funkcji odstąpienia, np. poprzez odstąpienie za pośrednictwem linka wysłanego na adres email.	
697.	Art. 145 pkt 6 (w zakresie art. 30b ust. 2 UPK)	POHiD	Przedsiębiorca oznacza funkcję odstąpienia od umowy, o której mowa w ust. 1, w łatwo czytelny sposób z użyciem sformułowania „odstąpi od umowy tutaj” lub innym równoważnym i jednoznacznym sformułowaniem <u>lub wydziela w ramach interfejsu internetowego łatwo dostępne miejsce, w którym konsument z funkcji odstąpienia od umowy może skorzystać.</u> Postulowana zmiana dotyczy praktycznych funkcjonalności co do działania stron i aplikacji internetowych, w których powszechnie przyjętym rozwiązaniem jest tworzenie dedykowanych podstron/zakładek, łatwo dostępnych dla konsumentów, w których znajdują się przeznaczone dla nich funkcjonalności. Umożliwienie	Uwaga wyjaśniona. Rozwiązanie zawarte w art. 30b ust. 2 wdraża art. 11a ust. 1 akapit drugi dyr. 2011/83, dodanym przez dyr. 2023/2673.

			usługodawcom wyboru co do sposobu prezentowania funkcji odstąpienia od umowy jest kluczowe dla funkcjonowania stron internetowych i aplikacji, gdyż najbardziej spodziewane przez konsumentów jest zawarcie dla nich informacji np. o funkcji odstąpienia od umowy w ramach tzw. metryczek stron, w których znajdują się najbardziej istotne dla konsumentów hiperłącza.	
698.	art. 145 pkt 6 (w zakresie art. 30b ust. 4 UPK)	POHiD	W ramach funkcji odstąpienia od umowy, o której mowa w ust. 1, przedsiębiorca zapewnia funkcję potwierdzenia odstąpienia od umowy, za pomocą której konsument składa oświadczenia o odstąpieniu od umowy, o którym mowa w art. 30a ust. 1. <u>Wskazana funkcja potwierdzenia stanowi końcowy etap składania odstąpienia od umowy przewidzianego w ramach funkcji z art. 30b ust. 1.</u> W tym przypadku ze względu na mnogość funkcji, którymi posługuje się ustawodawca (art. 30b ust. 1 i art. 30 ust. 4) z perspektywy zachowania spójności słuszne jest, by doprecyzować w komentowanym przepisie, że potwierdzenie odstąpienia od umowy jest de facto samym końcowym etapem przeprowadzenia odstąpienia od umowy w ramach funkcji, o której mowa w art. 30b ust. 1, a nie odrębną funkcją, którą można przeprowadzić bez samego odstąpienia od umowy. Nie sposób bowiem potwierdzić odstąpienie od umowy bez samego odstąpienia od umowy.	Uwaga wyjaśniona. Rozwiązanie takie jest ujęte w art. 30b ust. 2 i 3
699.	Art. 145 pkt 6 (w zakresie art. 30b ust. 5 UPK)	POHiD	Przedsiębiorca oznacza funkcję potwierdzenia odstąpienia od umowy, o której mowa w ust. 4, w łatwo czytelny sposób z użyciem sformułowania „potwierdź odstąpienie od umowy” lub innym równoważnym i jednoznacznym sformułowaniem, <u>które podlega ostatecznej akceptacji przez konsument odstępującego od umowy.</u> Wydaje się, że celem ustawodawcy w tym przypadku jest zapewnienie, że (podobnie jak przy akceptacji różnego rodzaju regulaminów czy warunków korzystania) konsument będzie mógł zaznaczyć w ramach	Uwaga wyjaśniona. Rozwiązanie takie jest ujęte w art. 30b ust. 2 i 3

			przewidzianej funkcji potwierdzenia odstąpienia od umowy, że potwierdza odstąpienie od umowy. Doprecyzowując to sformułowanie należy zatem uzupełnić przepis o potwierdzenie, że ostatecznie o potwierdzeniu odstąpienia decyduje konsument, co potwierdza niniejsza zaproponowana zmiana.	
700.	art. 145 pkt 7 (w art. 39 ust. 1 pkt 4 UPK)	Stowarzyszenie Prawa Konkurencji	Projektowany przepis budzi wątpliwości co do zgodności z dyrektywą 2023/2673, ponieważ posługuje się sformułowaniem numeru, pod którym przedsiębiorca został zarejestrowany, co nie uwzględnia sytuacji osób fizycznych wpisanych do CEIDG, które nie mają numeru rejestrowego. W ich przypadku funkcję identyfikatora pełni przede wszystkim NIP. Dyrektywa wprost dopuszcza „równoważny sposób identyfikacji”, czego proponowane brzmienie przepisu nie uwzględnia. W rezultacie przyjęcie przepisu w takim brzmieniu będzie stanowiło wadliwą implementację dyrektywy. Proponujemy nadanie przepisowi następującego brzmienia: "organie, który zarejestrował działalność gospodarczą przedsiębiorcy, a także numerze, pod którym przedsiębiorca został zarejestrowany, zaś w przypadku braku takiego numeru - numeru identyfikacji podatkowej."	Uwaga uwzględniona kierunkowo.
701.	Art. 145 pkt 7	Związek Banków Polskich	Proponujemy doprecyzowanie w przepisie lub uzasadnieniu, jako wskazówkę co do wykładni przepisów, że w przypadku jednej rozmowy z konsumentem, niezależnie od liczby przedstawionych ofert/zawartych umów, wystarczające jest jednokrotne poinformowanie konsumenta o tożsamości przedsiębiorcy i handlowym charakterze rozmowy. Niejednokrotnie podczas jednej rozmowy telefonicznej konsument zawiera więcej niż jedną umowę dotyczącą usług finansowych (np. umowa kredytu konsumenckiego oraz umowa ubezpieczenia). Wystarczające jest także jednokrotne przekazanie konsumentowi informacji wymaganych na etapie przedkontraktowym, które są powtarzalne (np. dane identyfikujące przedsiębiorcę i informacje na temat głównej działalności przedsiębiorcy oraz, w przypadku gdy ma to zastosowanie, dane identyfikujące przedsiębiorcę i informacje na temat	Uwaga wyjaśniona. Przepis wdraża art. 16 ust. 3 dyr. 2011/83 dodany przez dyr. 2023/2673. Dyr. nie wprowadza takiego ograniczenia.

		głównej działalności przedsiębiorcy, w imieniu którego działa) i nie ma wymogu ich powtórznego wygłoszenia podczas jednej rozmowy z konsumentem. Powielanie powtarzalnych informacji w trakcie jednej rozmowy z konsumentem byłoby nieracjonalne, wydłużałoby niezasadnie czas tej rozmowy. Proponujemy, aby w uzasadnieniu do ustawy wdrażającej dyrektywę odległościową, wyjaśnić jak pojęcie „opóźnień w płatnościach lub braku płatności” jest rozumiane przez ustawodawcę. W naszej ocenie, art. 16a ust. 1 lit. h) dyrektywy 2011/83/UE nie obejmuje braku spełnienia przez konsumenta innych warunków wpływających na koszty produktu (promocje x-sell wiążące się z przelewaniem wynagrodzenia), czyli przepis ten dotyczy wyłącznie płatności przeterminowanych. W opinii ZBP, należałoby precyzyjnie wskazać, które ustawy (oraz które ich przepisy) mają pierwszeństwo w przypadku zbiegu przepisów dotyczących obowiązków informacyjnych wobec konsumentów. Przepisy, zgodnie z którymi wybranych przepisów nie stosuje się w przypadku, gdy odrębne przepisy dotyczące usługi finansowej określają informacje lub wyjaśnienia, jakie przedsiębiorca ma obowiązek przekazać konsumentowi przed zawarciem umowy, są zbyt ogólne i mogą skutkować wątpliwościami interpretacyjnymi co do przepisów, które należy stosować oraz sporów pomiędzy kredytodawcami a konsumentami Wątpliwości budzi np. czy w świetle tych przepisów przekazanie klientowi dokumentu IPID, informacji o agencie ubezpieczeniowym będzie wystarczające.	Uwaga wyjaśniona. Przepis art. 39 ust. 1 pkt 9 wdraża art. 16a ust. 1 lit h dyr. 2011/83 dodany przez dyr. 2023/2673. Dodatkowo art. 39 ust. 1 pkt 12 obejmuje zasady zapłaty ceny lub wynagrodzenia (stanowi wdrożenie art. 16a ust. 1 lit g oraz m dyr. 2011/83 dodany przez dyr. 2023/2673. Uwaga wyjaśniona. Art. 39 ust. 3f zawiera stosowną normę kolizyjną . Przepis ten stanowi implementację art. 16a ust. 10 dyr. 2011/83 dodanego przez dyr. 2023/2673

702.	Art. 145 pkt 7	Związek Banków Polskich	Proponujemy, aby art. 145 pkt 7 lit. d) projektu ustawy otrzymał następujące brzmienie: 7) w art. 39: d) po ust. 2 dodaje się ust. 2a i 2b w brzmieniu 2a. W przypadku, o którym mowa w ust. 2, przedsiębiorca przekazuje konsumentowi informacje, o których mowa w ust. 1, niezwłocznie po zawarciu umowy na odległość. ~~Do przekazania informacji przepisy~~ Przedsiębiorca przekazuje te informacje w sposób i w formie określonym ust. 3 i 3a ~~stosuje się~~. Uzasadnienie Sposób przekazania informacji – ust. 2a Proponowane odesłanie do całego ust. 3 prowadzi do wewnętrznej sprzeczności. Zgodnie z ust. 2a wybrane informacje mogą być przekazywane klientowi w zdefiniowanych przypadkach po zawarciu umowy (zgodnie z art. 16a ust. 4 dyrektywą 2011/83/UE), natomiast ust. 3 nakazuje przekazywanie klientowi informacji zawsze przed zawarciem umowy. Tym samym konieczne jest ograniczenie odesłania do ust. 3 i 3a wyłącznie w zakresie sposobu i formatu przekazania informacji, co wynika także z uzasadnienia projektu ustawy. 2b. W przypadku gdy przedsiębiorca kontaktuje się z konsumentem z wykorzystaniem telefonii głosowej, w celu zawarcia umowy o usługę finansową lub usługę dodatkową, na początku rozmowy podaje konsumentowi identyfikujące go dane oraz informuje: 1) że celem rozmowy jest zawarcie z nim umowy dotyczącej konkretnej usługi finansowej lub innej usługi dodatkowej; 2) o nagrywaniu tej rozmowy lub możliwości jej nagrywania. Wskazanie celu handlowego rozmowy - ust. 2b	Uwaga uwzględniona kierunkowo. Uwaga wyjaśniona. Przepis zmodyfikowano. Wyjaśnić należy, że regulacja wdraża art. 16 ust. 3 dyr. 2011/83 dodany przez dyr. 2023/2673. Przyjęto że zasadne jest wskazanie, że „handlowy cel” obejmuje zawarcie umowy z konsumentem. Ochrona konsumenta wymaga aby poinformować go o rodzaju umowy jaka jest proponowana.

		Proponujemy wykluczyć z zakresu zastosowania przepisu rozmowy, które nie mają na celu zawarcia umowy. Przekazywanie w takich przypadkach konsumentowi informacji o tym, że rozmowa ma cel w postaci zawarcia umowy, skutkowałoby wprowadzeniem konsumenta w błąd. Zaproponowane brzmienie przepisu wykracza także poza brzmienie i cel art. 16a ust. 3 dyrektywy 2011/83/UE. Nie można zgodzić się z uzasadnieniem projektu, że „w przypadku kontaktu telefonicznego ze strony przedsiębiorcy każda rozmowa ma związek z jego działalnością gospodarczą, a zatem sensu largo ma ona zawsze cel handlowy”. Przykładowo, bank może dzwonić do konsumenta, aby potwierdzić wykonanie transakcji płatniczej, czy dokonania innych dyspozycji przez konsumenta w ramach rachunku płatniczego. Taka rozmowa nie ma na celu zawarcia umowy o usługę finansową, a stanowi element procedury antyfraudowej. Należy również zwrócić uwagę, że informowanie klienta na początku rozmowy o tym, że ma ona cel w postaci zawarcia umowy, może prowadzić do naruszenia przepisów innych ustaw, w tym art. 8 ust. 1 ustawy o dystrybucji ubezpieczeń, w świetle którego przedstawienie klientowi oferty ubezpieczenia powinno być poprzedzone analizą jego potrzeb. Dodatkowe doprecyzowania Pożądanym byłoby także doprecyzowanie, by w przypadku, gdy rozmowa telefoniczna z konsumentem ma jedynie charakter inicjujący, informujący o ofercie, a konsument potrzebuje czasu na zastanowienie i podjęcie decyzji co do zawarcia danej umowy na odległość - możliwym byłoby poinformowanie przez bank w takich przypadkach, że informacje dotyczące oferowanej usługi finansowej są dostępne np. na stronie internetowej banku, w aplikacji mobilnej banku i konsument ma możliwość łatwego zapoznania się z nimi w dogodnym dla siebie czasie, bez konieczności ich wygłaszania przez przedsiębiorcę podczas rozmowy telefonicznej. Dopiero po namyśleniu się klienta, przy	Uwaga wyjaśniona. Dyr. nie przewiduje takich rozwiązań. Przypadek ograniczenia zakresu informacji jest zawarty w art. 16a ust. 4 dyr. 2011/83 dodany przez dyr. 2023/2673 i jest to jedyny wyjątek od ogólnej zasady. Wdraża go art. 39 ust. 2. Art. 16a ust. 9 dyr. 2011/83 dodany przez dyr.

			ponownym połączeniu, przedsiębiorca wypełniłby obowiązki informacyjne wskazane w przedmiotowym przepisie.	2023/2673 umożliwia wprowadzenie rozwiązań bardziej rygorystycznych ale nie łagodniejszych.
703.	Art. 145 pkt 7	Polska Izba Ubezpieczeń	Wątpliwości budzi zastosowanie art. 39 ust. 1 – 3e do dystrybucji umów ubezpieczenia. W myśl art. 39 ust. 3f przepisów <i>ust. 1–3e nie stosuje się w przypadku, gdy odrębne przepisy dotyczące usługi finansowej określają informacje, jakie przedsiębiorca ma obowiązek przekazać konsumentowi przed zawarciem umowy (...)</i>. Zarówno przepisy ustawy z dnia 15 grudnia 2017 r o dystrybucji ubezpieczeń (dalej „UDU”) jak i ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (dalej „UDUiR”) określają zakres informacji przekazywanych przed zawarciem umowy ubezpieczenia. Co więcej, motyw 17 dyrektywy 2023/2673 wskazuje Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/97 z dnia 20 stycznia 2016 r. w sprawie dystrybucji ubezpieczeń (dalej: „Dyrektywa IDD”) jako przykład aktu zawierającego postanowienia dostosowane na potrzeby konkretnych usług finansowych, który powinien mieć zastosowanie do informacji udzielanych przed zawarciem umowy. Tymczasem projekt ustawy nie uchyla art. 9 ust. 7 ustawy o dystrybucji ubezpieczeń, zgodnie z którym w przypadku dystrybucji ubezpieczeń za pomocą środków porozumiewania się na odległość, do przekazywania informacji stosuje się przepisy ustawy o prawach konsumenta o umowach dotyczących usług finansowych zawieranych na odległość. Ponadto, z uzasadnienia projektu można wnioskować, że art. 39 ust. 2 ma zastosowanie do umów ubezpieczenia. Wnosimy o doprecyzowanie w tym przepisie, jakie konkretnie przepisy dotyczące usług finansowych mają charakter przepisów odrębnych, o których mowa w tym przepisie oraz w art. 39a ust. 6 albo wyraźne	Uwaga wyjaśniona. Zgodnie z art. 23 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/97 z dnia 20 stycznia 2016 r. w sprawie dystrybucji ubezpieczeń informacje na temat ubezpieczeń przekazywane za pomocą środków porozumiewania się na odległość mają być udostępniane konsumentowi w sposób określony w projektowanej ustawie. Natomiast wyłączenie dotyczy zakresu informacji jakie przedsiębiorca ma obowiązek przekazać. Uwaga wyjaśniona. W projekcie przyjęto jednolitą technikę w zakresie ogólnej normy kolizyjnej

			wskazanie, że przepisów art. 39 ust. 1 – 3e oraz 39a nie stosuje się do usług o charakterze ubezpieczeniowym.	
704.	Art. 145 pkt 7	Związek Banków Polskich	Proponujemy, aby art. 145 pkt 7 lit. g) projektu ustawy otrzymał następujące brzmienie: 7) w art. 39: <i>g) uchyla się ust. 6-7 ~~6-8~~;</i> Uzasadnienie Wskazujemy, że ust. 8 nie powinien zostać uchylony. Jeśli kredytodawca przekaze konsumentowi formularz informacyjny zgodnie z ustawą o kredycie konsumenckim, nie powinien mieć obowiązku spełniania odrębnie obowiązków informacyjnych z art. 39 ustawy o prawach konsumenta. Praktyka polegająca na podwójnym przekazywaniu konsumentowi zbliżonych informacji może skutkować trudnościami z przyswojeniem przez konsumenta nadmiarowej ilości informacji.	Uwaga wyjaśniona. Norma kolizyjna zawarta jest w art. 39 ust. 3f, który wdraża art. 16a ust. 10 dyr. 2011/83 dodany przez dyr. 2023/2673. W projekcie przyjęto jednolitą technikę w zakresie ogólnej normy kolizyjnej. Konieczne jest zatem uchylenie obecnego ust. 8 w art. 39 UPK
705.	art. 145 pkt 7 (w zakresie art. 39 ust. 1 pkt 5 UPK)	Stowarzyszenie Prawa Konkurencji	Proponowane brzmienie przepisu rodzi wątpliwości odnośnie do jego pełnej zgodności z dyrektywą 2023/2673 w zakresie, w jakim obowiązek ogranicza się do działalności wymagającej uzyskania zezwolenia. Zwracamy uwagę, że w angielskiej wersji językowej posłużono się określeniem "an authorisation scheme" (zob. art. 16a(1)(e)). W prawie polskim system reglamentacji działalności gospodarczej obejmuje trzy formy: koncesję, zezwolenie oraz wpis do rejestru działalności regulowanej. W naszej ocenie zapewnienie pełnej zgodności z dyrektywą 2023/2673 wymaga uwzględnienia wszystkich tych form reglamentacji.	Uwaga uwzględniona.
706.	art. 145 pkt 7 (w zakresie art. 39 ust. 1 pkt 10 UPK)	Stowarzyszenie Prawa Konkurencji	W celu zapewnienia pełnej zgodności z dyrektywą 2023/2673 proponujemy nadanie następującego brzmienia: "możliwości wystąpienia innych podatków lub kosztów, które nie są uiszczane za pośrednictwem przedsiębiorcy ani nie są przez niego nakładane, jeżeli są one znane przedsiębiorcy".	Uwaga uwzględniona kierunkowo.

707.	Art. 145 pkt 8	Polska Izba Ubezpieczeń	Wątpliwości budzi brzmienie art. 39a w kontekście: 1) jego zastosowania do dystrybucji ubezpieczeń. Zgodnie z ust. 6 przepisu nie stosuje się w przypadku, gdy odrębne przepisy dotyczące usługi finansowej określają obowiązek udzielenia przez przedsiębiorcę konsumentowi przed zawarciem umowy wyjaśnień dotyczących proponowanej umowy o usługę finansową. Z motywu 20 dyrektywy 2023/2673, gdzie wskazano Dyrektywę IDD jako przykład przepisów odrębnych wynika, że intencją ustawodawcy unijnego było wyłączenie dystrybucji ubezpieczeń spod dyspozycji tego przepisu. Przyjmując, że UDUiR i UDU nie mają charakteru przepisów odrębnych i w konsekwencji przepis art. 39a będzie miał zastosowanie do dystrybucji ubezpieczeń to równolegle będą istniały dwie normy regulujące w sposób odmienny proces zawierania umów ubezpieczenia na odległość. Z jednej strony art. 39a projektowanej ustawy o prawach konsumenta nałoży na przedsiębiorcę obowiązek udzielenia konsumentowi wyjaśnień w celu umożliwienia mu podjęcia decyzji dotyczącej umowy, przerzucając na konsumenta ciężar oceny czy umowa jest dostosowana do jego potrzeb i sytuacji finansowej, a z drugiej strony art. 8 UDU nakłada na przedsiębiorcę obowiązek dokonania analizy wymagań i potrzeb klienta i przedstawienia klientowi oferty dostosowanej do tych wymagań i potrzeb. 2) możliwości wykonania dyspozycji ust. 3 w zakresie dostosowania sposobu przekazania oraz zakresu wyjaśnień do sytuacji finansowej i potrzeb konsumenta biorąc pod uwagę wiedzę i doświadczenie konsumenta. Takie dostosowanie wymagałoby uprzedniego dokładanego zbadania sytuacji konkretnego konsumenta, co może okazać się niemożliwe, w szczególności w przypadku udzielania wyjaśnień za pomocą zautomatyzowanych narzędzi informatycznych. Należy zauważyć, że projekt ustawy wprowadza zdecydowanie bardziej rygorystyczne postanowienia niż wymagane przez art. 16d ust. 2 dyrektywy 2023/2673, myśl którego „Państwa członkowskie mogą określić sposób, jak również zakres udzielania wyjaśnień, o których	1) Uwaga wyjaśniona. Zgodnie z art. 23 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/97 z dnia 20 stycznia 2016 r. w sprawie dystrybucji ubezpieczeń informacje na temat ubezpieczeń przekazywane za pomocą środków porozumiewania się na odległość mają być udostępniane konsumentowi w sposób określony w projektowanej ustawie. Natomiast wyłączenie dotyczy zakresu informacji jakie przedsiębiorca ma obowiązek przekazać. 2) Uwaga uwzględniona. Zrezygnowano z opcji narodowej.

			<i>mowa w ust. 1. Państwa członkowskie mogą dostosować sposób i zakres przekazywania wyjaśnień, do okoliczności, w których oferowana jest dana usługa finansowa, do osoby, której jest ona oferowana, oraz do charakteru oferowanej usługi finansowej.”.</i>	
708.	Art. 145 pkt 8	Związek Banków Polskich	Proponujemy, aby art. 145 pkt 8 projektu ustawy otrzymał następujące brzmienie: 8) po art. 39 dodaje się art. 39a i art. 39b w brzmieniu: „Art. 39a. 1. Przedsiębiorca przed zawarciem na odległość umowy o usługę finansową udziela bezpłatnie konsumentowi w sposób jasny i zrozumiały, wyjaśnień dotyczących proponowanej umowy o usługę finansową oraz ~~umowy o świadczenie~~ usług dodatkowych, ~~w celu umożliwienia~~ aby umożliwić konsumentowi ~~podjęcia świadomej decyzji dotyczącej tych umów, w szczególności dokonania przez konsumenta~~ ~~oceny~~ ocenę, czy są one dostosowane do jego potrzeb i sytuacji finansowej.” Uzasadnienie Proponujemy wykreślenia sformułowania „świadomej decyzji” i wprowadzenia brzmienia, które wiernie oddaje treść wdrażanego art. 16d ust. 1 dyrektywy 2011/83/UE. Celem przepisu nie powinno być badanie przez przedsiębiorcę świadomości klienta w podejmowaniu decyzji, a jak wynika z samej jego treści – ułatwienie konsumentowi oceny, czy proponowana umowa oraz usługi dodatkowe są dostosowane do jego potrzeb i sytuacji finansowej.	Uwaga uwzględniona.
709.	Art. 145 pkt 8	Związek Banków Polskich	Proponujemy wykreślenie ust. 3 (art. 16d ust. 2 dyrektywy 2011/83/UE ma charakter dyspozytywny) lub istotne doprecyzowanie przepisu, tak aby nie prowadził do nieproporcjonalnego obciążenia przedsiębiorców oraz nie rozmywał modelu przeciętnego konsumenta, który powinien pozostać punktem odniesienia w ocenie obowiązków informacyjnych. Nie może przy tym umknąć uwadze fakt, że już teraz sam model „przeciętnego konsumenta” w polskiej praktyce orzeczniczej oraz	Uwaga uwzględniona.

		regulacyjnej jest interpretowany istotnie prokonsumencko, co przekłada się na wysoką ochronę konsumenta przed nieuczciwymi praktykami ze strony przedsiębiorców. Nie dostrzegamy także ryzyk dla konsumentów, które mogłyby uzasadniać wprowadzenie dodatkowych obostrzeń w tym zakresie. Zakres i przedmiot udzielanych konsumentowi odpowiednich wyjaśnień dotyczących proponowanych umów o usług finansowe, określony w art. 16d ust. 1 dyrektywy 2011/83/UE, jest uregulowany szeroko i kompleksowo. Dodatkowo, zgodnie z art. 16d ust. 5, przepisy dotyczące udzielania odpowiednich wyjaśnień będą miały ograniczone zastosowanie do bankowych produktów detalicznych. Obowiązki w zakresie odpowiednich wyjaśnień są już szczegółowo uregulowane w odpowiednich dyrektywach „produktowych”, których przepisy mają pierwszeństwo np.: w odniesieniu do kredytu konsumenckiego – art. 12 CCD2, umowy o kredyt hipoteczny – art. 16 MCD. Obowiązujące regulacje mają na celu zachowanie jednolitości przekazywanych informacji i obejmują to, co istotne w kontekście danej umowy. Poszerzenie obowiązku informacyjnego może doprowadzić do przeładowania informacyjnego i spowoduje, że przekazane informacje będą niezrozumiałe dla konsumenta. Przykładowo w odniesieniu do art. 13 ustawy o kredycie konsumenckim T. Czech wskazuje: „Występują poważne podstawy, aby przypuszczać, że ilość informacji, jakich wymaga komentowany przepis, wywołuje u przeciętnego konsumenta zjawisko tzw. przeładowania informacyjnego (ang. information overload). Zjawisko to polega na zakłóceniu i spowolnieniu procesu psychicznego konsumenta ze względu na nadmiar odbieranych informacji (bodźców). Powoduje ono trudności w zrozumieniu otrzymanych wiadomości, ocenie wagi – dla interesów konsumenta – poszczególnych elementów informacyjnych, porównaniu tych	

			elementów i finalnym podjęciu decyzji” [T. Czech [w:] Kredyt konsumencki. Komentarz, wyd. III, Warszawa 2023, art. 13, Lex/elektr]. Ponadto, z art. 16d ust. 2 dyrektywy 2011/83/UE nie wynika, jak dalece ma następować indywidualizacja wyjaśnień w stosunku do konkretnej osoby i jak miałyby być każdorazowo badane potrzeby danej osoby.	
710.	art. 145 pkt 9 (w zakresie art. 40 ust. 6 pkt 3 UPK)	Stowarzyszenie Prawa Konkurencji	W celu zapewnienia pełnej zgodności z dyrektywą 2023/2673 proponujemy pozostanie przy okresie ważności krótszym niż jeden miesiąc - tak jak to wynika z dyrektywy.	Uwaga wyjaśniona. Projekt nie dokonuje zmian obecnie obowiązującego przepisu art. 40 ust. 6 pkt 3 UPK, który wdraża art. 6 ust. 2 lit. b) dyrektywy 2002/65 (identyczne brzmienie jak art. 16b ust. 2 lit c dyr. 2011/83 dodany przez dyr. 2023/2673).
711.	art. 145 pkt 9	Polska Izba Ubezpieczeń	Negatywnie oceniamy uchylenie art. 40 ust. 2 przewidującego 30 - dniowy termin na odstąpienie od umowy ubezpieczenia, bowiem proponowane brzmienie budzi wątpliwości odnośnie do terminu odstąpienia od umowy ubezpieczenia zawartej na odległość. Zgodnie z ust. 7b przepis art. 40 nie ma zastosowania, jeżeli odrębne przepisy dotyczące konkretnej usługi finansowej regulują kwestie prawa konsumenta do odstąpienia od umowy dotyczącej tej usługi finansowej. Art. 812 § 4 k.c. zapewnia konsumentowi prawo odstąpienia od umowy ubezpieczenia zawartej na okres dłuższy niż 6 miesięcy w terminie 30 dni. Jednak, gdyby art. 40 nie miał zastosowania do umowy ubezpieczenia, nie wprowadzono by wyjątku przewidzianego w ust. 6 pkt 3 (prawo odstąpienia od umowy nie przysługuje konsumentowi w przypadkach umów ubezpieczenia dotyczących podróży i bagażu lub innych podobnych, jeżeli zostały zawarte na okres krótszy niż 30 dni). W związku z powyższym wnosimy o pozostawienie art. 40 ust. 2 w dotychczasowym brzmieniu (nieuchylanie tego postanowienia) oraz o	Uwaga wyjaśniona. Przepis wdraża art. 16b ust. 1 akapit pierwszy dyr. 2011/83 dodany przez dyr. 2023/267, który nie przewiduje okresu 30 dniowego dla ubezpieczeń. Dodatkowo zgodnie z normą kolizyjną zawartą w art. 40 ust. 7b w zakresie prawa do odstąpienia od usługi finansowej zastosowanie znajdują odrębne przepisy.

			uchylenie art. 9 ust. 7 UDU zgodnie z którym w przypadku dystrybucji ubezpieczeń za pomocą środków porozumiewania się na odległość, do przekazywania informacji stosuje się przepisy ustawy o prawach konsumenta o umowach dotyczących usług finansowych zawieranych na odległość.	
712.	Art. 145 pkt 9	Związek Banków Polskich	Proponujemy rozważenie przywrócenia dotychczasowego art. 40 ust. 2, który wprost wskazywał 30-dniowy termin odstąpienia w przypadku umów ubezpieczenia. Norma kolizyjna proponowana w ust. 7b może wprowadzać wątpliwości co do stosowania przepisów szczególnych dotyczących odstąpienia w zakresie ubezpieczeń, w tym terminu na odstąpienie od umowy, który należy stosować do tego typu umów. W art. 40 ust. 1 ustawy o prawach konsumenta termin na odstąpienie to 14 dni, a zgodnie z art. 812 § 4 Kodeksu cywilnego termin na odstąpienie od wybranych umów ubezpieczenia to 30 dni.	Uwaga wyjaśniona. Przepis wdraża art. 16b ust. 1 akapit pierwszy dyr. 2011/83 dodany przez dyr. 2023/267, który nie przewiduje okresu 30 dniowego dla ubezpieczeń. Dodatkowo zgodnie z normą kolizyjną zawartą w art. 40 ust. 7b w zakresie prawa do odstąpienia od usługi finansowej zastosowanie znajdują odrębne przepisy.
713.	Art. 145 pkt 11	Związek Banków Polskich	Proponujemy usunięcie pkt 2 z ust. 2, który odnosi się do zakazu wielokrotnego żądania od konsumenta będącego odbiorcą usługi dokonania wyboru w przypadku, gdy konsument dokonał już takiego wyboru, w szczególności przez prezentowanie wyskakujących okienek, które zakłócają środowisko użytkownika. Należy wskazać, że skierowanie do klienta prośby o potwierdzenie dokonanej w bankowości elektronicznej czynności ma na celu upewnienie się, że konsument faktycznie chce jej dokonać i że nie doszło do omyłkowego wyboru danej opcji. Ustawodawca dostrzega kwestię omyłkowego wyboru danego pola i konieczności potwierdzenia wyboru w art. 30a i 30b ustawy, dotyczących opcji odstąpienia, zatem niespójne	Uwaga wyjaśniona. Przepis wdraża art. 16e ust. 1 lit b dyr. 2011/83 dodany przez dyr. 2023/2673. Uzupełniono uzasadnienie.

			byłoby zakazywanie takiej funkcjonalności w odniesieniu do innych dyspozycji klienta.	
714.	Art. 146	Konfederacja Lewiatan	Zmiany w zakresie poradnictwa zadłużeniowego (szczegółowe wymogi wprowadzane w tym zakresie do prawodawstwa krajowego) powinny zostać poparte szerszą dyskusją, z uwzględnieniem różnych stron - w szczególności gdy chodzi o działalność podmiotów doradczych, sposób ich funkcjonowania, efektywność i sprawność poradnictwa zadłużeniowego, pokrywanie kosztów działalności przez uczestników rynku finansowego. Poradnictwo zadłużeniowe jest jednym z elementów systemu stabilności finansowej (szerzej, makroekonomicznej). W zakresie projektowanych rozwiązań można przedstawić przykładowe poniższe zarzuty o charakterze ogólnym, jak i szczególnym: I. Przykładowe zarzuty o charakterze ogólnym: wątpliwości co do efektywności poradnictwa zadłużeniowego wobec np. ograniczonych zdolności Rzecznika do stworzenia sieci poradnictwa czy wymogów kwalifikacyjnych w zakresie kompetencji personelu zarówno Rzecznika, jak i podmiotów doradczych. II. Przykładowe zarzuty o charakterze szczególnym: • Art. 34a ust. 6 - z przepisu nie wynika jakie są realne zabezpieczenia potrzeb psychologicznych kiedy pomoc udzielana jest dopiero po otrzymaniu kompletnego wniosku i to w terminie 60 dni? Dodatkowo zwrot „rozsądnych założeń dotyczących ryzyka dla konsumenta” może być interpretowany przez każdego inaczej i prowadzić de facto do udzielenia nieodpowiedniej pomocy. • Art. 34b - brak określenia zakresu przekazywanych informacji - często są to informacje osobiste i dostęp do nich powinien być raczej ograniczony.	Uwaga częściowo uwzględniona.

			Art. 34d - brak określenia zakresu przekazywanych informacji - często są to informacje osobiste i dostęp do nich powinien być raczej ograniczony.	
715.	Art. 146	Stowarzyszenie Krzewienia Edukacji Finansowej	1) w art. 1 po pkt 2 dodaje się pkt 2a: „2a) świadczenia poradnictwa oddłużeniowego oraz funkcjonowania rejestru podmiotów doradczych w zakresie oddłużeniowym;” Jednocześnie postuluje się wprowadzenie zmian terminologicznych w całej ustawie, polegających na zastąpieniu określenia „poradnictwo zadłużeniowe” określeniem „poradnictwo oddłużeniowe”, a także „zadłużenie” na „oddłużenie”, wszędzie tam, gdzie kontekst dotyczy udzielania wsparcia konsumentowi wychodzącemu z problemów finansowych. Uzasadnienie zmiany terminologii Termin „poradnictwo zadłużeniowe” może być mylący i nieadekwatnie oddawać istotę oferowanego wsparcia. W odbiorze społecznym może sugerować, że celem poradnictwa jest nauka „jak się zadłużać”, ewentualnie – jak „zarządzać” zadłużeniem. Tymczasem realnym i docelowym celem świadczonych usług doradczych jest wyjście z nadmiernego zadłużenia, czyli oddłużenie konsumenta oraz przywrócenie jego samodzielności finansowej i godności życiowej. Zmiana pojęcia na „poradnictwo oddłużeniowe” lepiej oddaje: - rzeczywisty cel interwencji doradczej – czyli redukcję lub zakończenie problemów z długiem, - proces wspierania konsumenta w wyjściu z kryzysu zadłużeniowego, a nie tylko jego analizę, - podejście aktywizujące i celowane na rozwiązanie, a nie pasywne lub techniczne wspieranie w obsłudze istniejących zobowiązań.	Uwaga uwzględniona.

			Dodatkowo, termin „oddłużenie” lepiej wpisuje się w język funkcjonujący już w świadomości społecznej, m.in. w kontekście postępowania upadłościowego konsumenckiego czy restrukturyzacji długów. Tego typu działania są powszechnie utożsamiane z realnym uwolnieniem się od ciężaru zadłużenia – a nie jedynie jego reorganizacją. Termin „poradnictwo oddłużeniowe” działa lepiej komunikacyjnie, ponieważ redukuje stygmatyzację i skuteczniej zachęca osoby zadłużone do sięgania po profesjonalne wsparcie. W odróżnieniu od nieprecyzyjnego i potencjalnie mylącego określenia „poradnictwo zadłużeniowe”, nowa nazwa koncentruje się na celu, a nie na problemie. Zamiast „osoby z długami” kierującej się po pomoc w „zadłużaniu”, mamy konsumenta dążącego do oddłużenia i odzyskania kontroli nad swoim życiem finansowym. Z psychologicznego punktu widzenia termin ten działa motywacyjnie – koncentruje uwagę na pozytywnej zmianie, budując u klienta poczucie sprawczości. Nadmiernie zadłużone osoby często doświadczają wstydu, lęku i wykluczenia społecznego, a sama decyzja o szukaniu pomocy bywa dla nich trudna. Słowo „oddłużenie” sugeruje realne wyjście z sytuacji kryzysowej, a nie jedynie jej „zarządzanie” czy „łagodzenie”. Obecny zapis: „2a) świadczenia poradnictwa zadłużeniowego oraz funkcjonowania rejestru podmiotów doradczych w zakresie zadłużenia;” Proponuje się zastąpić następującym brzmieniem: „2a) świadczenia poradnictwa oddłużeniowego oraz funkcjonowania rejestru podmiotów doradczych w zakresie oddłużeniowym;” Jednocześnie postuluje się wprowadzenie zmian terminologicznych w całej ustawie, polegających na zastąpieniu określenia „poradnictwo zadłużeniowe” określeniem „poradnictwo oddłużeniowe”, a także „zadłużenie” na „oddłużenie”, wszędzie tam, gdzie kontekst dotyczy	

			udzielania wsparcia konsumentowi wychodzącemu z problemów finansowych. Uzasadnienie zmiany terminologii Termin „poradnictwo zadłużeniowe” może być mylący i nieadekwatnie oddawać istotę oferowanego wsparcia. W odbiorze społecznym może sugerować, że celem poradnictwa jest nauka „jak się zadłużać”, ewentualnie – jak „zarządzać” zadłużeniem. Tymczasem realnym i docelowym celem świadczonych usług doradczych jest wyjście z nadmiernego zadłużenia, czyli oddłużenie konsumenta oraz przywrócenie jego samodzielności finansowej i godności życiowej. Zmiana pojęcia na „poradnictwo oddłużeniowe” lepiej oddaje: • rzeczywisty cel interwencji doradczej – czyli redukcję lub zakończenie problemów z długiem, • proces wspierania konsumenta w wyjściu z kryzysu zadłużeniowego, a nie tylko jego analizę, • podejście aktywizujące i celowane na rozwiązanie, a nie pasywne lub techniczne wspieranie w obsłudze istniejących zobowiązań. Dodatkowo, termin „oddłużenie” lepiej wpisuje się w język funkcjonujący już w świadomości społecznej, m.in. w kontekście postępowania upadłościowego konsumenckiego czy restrukturyzacji długów. Tego typu działania są powszechnie utożsamiane z realnym uwolnieniem się od ciężaru zadłużenia – a nie jedynie jego reorganizacją. Termin „poradnictwo oddłużeniowe” działa lepiej komunikacyjnie, ponieważ redukuje stygmatyzację i skuteczniej zachęca osoby zadłużone do sięgania po profesjonalne wsparcie. W odróżnieniu od nieprecyzyjnego i potencjalnie mylącego określenia „poradnictwo zadłużeniowe”, nowa nazwa koncentruje się na celu, a nie na problemie. Zamiast „osoby z długami” kierującej się po pomoc w „zadłużaniu”,	

		mamy konsumenta dążącego do oddłużenia i odzyskania kontroli nad swoim życiem finansowym. Z psychologicznego punktu widzenia termin ten działa motywacyjnie – koncentruje uwagę na pozytywnej zmianie, budując u klienta poczucie sprawczości. Nadmiernie zadłużone osoby często doświadczają wstydu, lęku i wykluczenia społecznego, a sama decyzja o szukaniu pomocy bywa dla nich trudna. Słowo „oddłużenie” sugeruje realne wyjście z sytuacji kryzysowej, a nie jedynie jej „zarządzanie” czy „łagodzenie”. Argumentacja porównawcza (międzynarodowa) W krajach Unii Europejskiej stosowane są różnorodne określenia dla tego typu wsparcia – przy czym rzadko kiedy opierają się one na dosłownym tłumaczeniu angielskich terminów takich jak debt counselling czy debt advice. Przeciwnie, nazewnictwo w poszczególnych państwach odzwierciedla akcenty położone na kluczowe elementy polityki społecznej danego kraju. • Włochy: funkcjonuje pojęcie managera kryzysowego, co podkreśla rolę osoby koordynującej proces wyjścia z sytuacji finansowego kryzysu. • Francja: używa się terminu doradca budżetowy (conseiller budgétaire), który kładzie nacisk na odzyskanie kontroli nad własnym budżetem i samodzielność finansową. • Irlandia: stosowane jest określenie money advice, czyli poradnictwo finansowe obejmujące zarówno zarządzanie budżetem, jak i długiem (debt management). Jak widać, każde z tych określeń podkreśla nieco inny aspekt wsparcia – zależnie od narodowego kontekstu i celu, jaki dany system doradztwa finansowego ma realizować. Dlatego też nasza propozycja nazewnictwa powinna uwzględniać docelowy efekt, jakim jest realne oddłużenie	

			klienta – poprzez przygotowanie spójnego planu działania lub planu oddłużeniowego. Zależy nam, aby nazwa nie odnosiła się jedynie do procesu doradczego jako takiego, lecz oddawała jego praktyczny cel i wartość: odzyskanie stabilności finansowej, uregulowanie zobowiązań i skuteczne wyjście z długów.	
716.	art. 146	Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa	W art. 146 projektu w proponowanej zmianie do art. 20 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego, o Rzeczniku Finansowym i o Funduszu Edukacji Finansowej przewidziano wzrost kosztów opłat na rzecz Rzecznika Finansowego. Kasa Krajowa wnosi o rozważenie pozostawienia ich na dotychczasowym poziomie i w związku z tym skreślenie w art. 146 pkt 4. W art. 146 pkt 5 dodaje w ustawie o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego, o Rzeczniku Finansowym i o Funduszu Edukacji Finansowej rozdział dotyczący poradnictwa zadłużeniowego. Kasa Krajowa ze względu na wagę tego typu poradnictwa, w celu lepszego oddania charakteru tego poradnictwa, proponuje rozważenie zmiany terminologii w tym zakresie poprzez zastąpienia terminu „poradnictwo zadłużeniowe” terminem „poradnictwo oddłużeniowe”, gdyż regulacja ta ma dotyczyć nie poradnictwa dotyczącego sposobu zadłużania, co sugeruje termin „poradnictwo zadłużeniowe” lecz poradnictwa dotyczącego wyjścia z zadłużenia czyli oddłużenia, co lepiej wyrażałby termin „poradnictwo oddłużeniowe”.	W zakresie kosztów uwaga wyjaśniona-projektodawca pozostawił finansowanie na zaproponowanym poziomie z uwagi na skalę zapotrzebowania na usługi, opisaną w OSR. W pozostałym zakresie uwaga uwzględniona.
717.	Art. 146	Stowarzyszenie Krzewienia Edukacji Finansowej	do art. 21 dodaje się dodatkowe art. 21c i 21d: Doprecyzowanie kwestii finansowania poradnictwa: Art. 21c. [Finansowanie poradnictwa oddłużeniowego] 1. Rzecznik Finansowy przeznacza środki uzyskane od podmiotów rynku finansowego, na podstawie art. 20 ustawy, w wysokości pozwalającej na wsparcie działalności organizacji świadczących	Uwaga wyjaśniona. W wyniku uwzględnienia uwagi MSZ, dotyczącej kwestii zgodności projektu z prawem UE, przepisy zmodyfikowano.

		poradnictwo oddłużeniowe oraz realizację programów z zakresu edukacji finansowej. 2. Środki, o których mowa w ust. 1, są rozdysponowywane w drodze otwartych konkursów ofert ogłaszanych corocznie przez Rzecznika Finansowego, a także naboru wniosków w ramach programów. 3. Konkursy, o których mowa w ust. 2, obejmują zawieranie umów finansowania o okresie obowiązywania od 3 do 4 lat, przeznaczonych na tworzenie i prowadzenie lokalnych ośrodków poradnictwa oddłużeniowego oraz centrów edukacji finansowej. 4. Konkursy organizowane są przez Rzecznika Finansowego w porozumieniu z Radą ds. Poradnictwa Oddłużeniowego, o której mowa w art. 21d, z uwzględnieniem konieczności zapewnienia: 1. równomiernego terytorialnego rozłożenia usług poradnictwa oddłużeniowego, 2. powszechnej dostępności do tych usług dla mieszkańców wszystkich regionów Rzeczypospolitej Polskiej, 3. rozpoznanych potrzeb społecznych oraz istniejących deficytów wsparcia. 5. Rzecznik Finansowy może, w drodze indywidualnych umów (dotacji celowych), powierzać organizacjom pozarządowym wykonywanie zadań z zakresu poradnictwa oddłużeniowego. Art. 21d. [Rada ds. Poradnictwa Oddłużeniowego] 6. Rada ds. Poradnictwa Oddłużeniowego, zwana dalej „Radą”, działa przy Rzeczniku Finansowym. 7. Do zadań Rady należy:	

		1. opiniowanie zasad organizacji konkursów, o których mowa w art. 21c ust. 2, 2. wskazywanie priorytetów terytorialnych i społecznych w zakresie świadczenia poradnictwa oddłużeniowego, 3. monitorowanie jakości usług świadczonych przez podmioty realizujące zadania z zakresu poradnictwa oddłużeniowego, 4. opiniowanie standardów świadczenia poradnictwa oddłużeniowego. 8. W skład Rady wchodzi: 1. Rzecznik Finansowy lub przedstawiciel Rzecznika Finansowego, 2. przedstawiciel ministra właściwego do spraw instytucji finansowych, 3. przedstawiciel Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, 4. po jednym przedstawicielu organizacji pozarządowych świadczących poradnictwo oddłużeniowe oraz zajmujących się edukacją finansową, wskazanym przez Związek Banków Polskich i Krajową Spółdzielczą Kasę Oszczędnościowo-Kredytową, 5. przedstawiciel podmiotów rynku finansowego przekazujących środki, o których mowa w art. 20. 9. Rada działa na podstawie regulaminu wydanego przez Rzecznika Finansowego. W projektowanej ustawie przewidziano zwiększenie budżetu Rzecznika Finansowego. Niemniej jednak, pominięto systemowe zabezpieczenie finansowe dla podmiotów niezależnych, które od lat stanowią istotne ogniwo w sieci realnego wsparcia dla osób zagrożonych niewypłacalnością. Bez takich zabezpieczeń funkcjonowanie	

		poradnictwa zadłużeniowego pozostanie strukturalnie niedofinansowane, a oferowana pomoc – fragmentaryczna i ograniczona geograficznie. Tymczasem skala problemu zadłużenia społecznego w Polsce stale rośnie, a dostępność bezstronnej, bezpłatnej i profesjonalnej porady – szczególnie poza dużymi ośrodkami miejskimi – jest znikoma. Wiele osób borykających się z nadmiernym zadłużeniem nie decyduje się na poszukiwanie pomocy ze względu na stygmatyzację, obawy o koszty lub brak informacji o dostępnych usługach. Wsparcie udzielane przez niezależne organizacje pozarządowe jest często pierwszym i jedynym miejscem, gdzie mogą otrzymać rzetelną i holistyczną pomoc, łączącą aspekty prawne, finansowe i psychologiczne. Bez stabilnego i gwarantowanego finansowania tych organizacji nie ma możliwości stworzenia efektywnej, dostępnej na terenie całego kraju sieci lokalnych centrów poradnictwa zadłużeniowego, które są niezbędne do realnej poprawy sytuacji finansowej konsumentów i zapobiegania dalszej marginalizacji społecznej. Dlatego postulujemy wprowadzenie do ustawy zapisu nakładającego na Rzecznika Finansowego obowiązek przeznaczania środków pozyskanych od podmiotów rynku finansowego na wsparcie działalności organizacji świadczących poradnictwo oddłużeniowe. Środki te powinny być rozdysponowywane w drodze transparentnych, otwartych i corocznych konkursów ofert, gwarantujących równomierne terytorialne rozłożenie usług oraz powszechną dostępność do profesjonalnego wsparcia w każdym regionie Polski. Ponadto, umożliwienie Rzecznikowi Finansowemu powierzenia realizacji zadań z zakresu poradnictwa oddłużeniowego organizacjom pozarządowym na podstawie indywidualnych umów pozwoli na elastyczne reagowanie na zmieniające się potrzeby społeczne oraz na budowanie długofalowych i efektywnych mechanizmów pomocy dla osób zadłużonych.	

		Bez takich mechanizmów finansowych proponowany model wsparcia pozostaje jedynie teorią, niezdolną sprostać realnym wyzwaniom społecznym. Gwarantowane i stabilne finansowanie poradnictwa oddłużeniowego jest fundamentem budowania zaufania obywateli do systemu pomocy oraz realnym narzędziem przeciwdziałania narastającemu problemowi zadłużenia i jego negatywnych konsekwencji społecznych. Międzynarodowe przykłady potwierdzające skuteczność różnych modeli finansowania W uzasadnieniu dyrektywy unijnej wskazano, że nie zdecydowano się na wprowadzenie jednego, zunifikowanego modelu finansowania poradnictwa finansowego, gdyż w państwach członkowskich istnieją już różne, efektywne systemy. 1. Irlandia (MABS) – finansowanie w 100% ze środków publicznych; Model ten zapewnia pełną niezależność poradnictwa i wysokie zaufanie społeczne. 2. Słowacja – zintegrowana sieć 46 poradni działających w ramach ustawy o poradnictwie. Projekt rozpoczęto jako pilotaż ze środków UE, a obecnie finansuje go budżet państwa. 3. Skandynawia i Niderlandy – decentralizacja i finansowanie z budżetów samorządowych, co pozwala dopasować skalę pomocy do lokalnych potrzeb. 4. Austria, Dania – finansowanie za pośrednictwem organizacji parasolowych (NGO's), które redystrybuują środki na mniejsze, lokalne organizacje. Są to zazwyczaj większe, doświadczone organizacje pozarządowe, które pełnią funkcję centralnych koordynatorów i dystrybutorów środków finansowych przekazywanych przez instytucje publiczne lub inne podmioty finansujące. Dodatkowo dbają o ujednolicenie standardów jakości, monitorują efektywność	

		wykorzystania środków i są wsparciem merytorycznym i administracyjnym. 5. Model współodpowiedzialności sektora finansowego – zyskuje coraz szersze poparcie, m.in. wśród organizacji zrzeszonych w ECDN. Zakłada on partycypację instytucji finansowych w kosztach doradztwa jako formę odpowiedzialności społecznej i prewencji kryzysów. Odysłamy do stanowiska ECDNu z 2024 r., w którym zaprezentował on finansowania poradnictwa zadłużeniowego jako odsetka od udzielanych kredytów . Z badań Komisji Europejskiej wynika, że każde 1 euro zainwestowane w poradnictwo może przynieść od 1,4 do 5,3 euro społecznego zwrotu . Nie ulega wątpliwości, że świadczenie usług doradztwa w zakresie zadłużenia generuje szereg pozytywnych efektów – zarówno dla jednostki, jak i dla całego społeczeństwa. Wśród najważniejszych należy wymienić: poprawę zdrowia psychicznego i fizycznego dłużników, stabilizację sytuacji finansowej gospodarstw domowych, wzmocnienie relacji rodzinnych oraz wzrost aktywności zawodowej i społecznej . Udowodniono również, że doradztwo w zakresie zadłużenia odgrywa kluczową rolę w zapobieganiu bezdomności i ubóstwu. Działa ono jako bufor bezpieczeństwa – zarówno dla obywatela, jak i dla państwa – zapobiegając eskalacji kryzysów finansowych, które obciążają system opieki społecznej i zdrowia publicznego. Każdy pragnie stabilności systemu finansowego – a doradcy oddłużeniowi pełnią w tym systemie rolę zaworu bezpieczeństwa. Ich interwencje ograniczają ryzyko systemowe, które może wynikać z masowej niewypłacalności konsumentów i utraty zaufania do instytucji finansowych. Idea społecznego zwrotu z inwestycji w doradztwo dla osób zadłużonych opiera się na założeniu, że szybki powrót konsumenta do zdrowia finansowego i psychofizycznego przynosi wymierne korzyści nie tylko dla samego zainteresowanego, ale również dla społeczeństwa oraz – co	

			równie istotne – dla stabilności systemu bankowego i gospodarki jako całości . Uzasadnienie powołania Rady Poradnictwa Oddłużeniowego Pomimo istnienia wielu inicjatyw organizacji pozarządowych oraz lokalnych projektów wsparcia, system ten pozostaje rozproszony i nieskoordynowany, co znacząco ogranicza jego skuteczność i przejrzystość. Powołanie Rady ma na celu zapewnienie spójności działań, standaryzację świadczonych usług oraz lepsze dopasowanie wsparcia do realnych potrzeb społecznych i regionalnych. Rada, jako ciało opiniotawczo-doradcze działające przy Rzeczniku Finansowym, umożliwi stały dialog między kluczowymi interesariuszami: sektorem publicznym, organizacjami pozarządowymi, instytucjami rynku finansowego oraz ekspertami zajmującymi się tematyką zadłużenia. Jej zadania — takie jak wskazywanie priorytetów terytorialnych, opiniowanie standardów i monitorowanie jakości usług — mają na celu nie tylko zapewnienie efektywności systemu, ale również zwiększenie zaufania do mechanizmów wsparcia i racjonalne dysponowanie środkami publicznymi oraz środkami przekazywanymi przez sektor finansowy.	
718.	Art. 146	ANG Odpowiedzialne Finanse	Ustawa nie definiuje zasad finansowania podmiotów świadczących poradnictwo zadłużeniowe. Ustawa określa, że Rzecznik Finansowy może zawierać umowy współpracy ale nie oznacza to dyspozycji finansowania takich podmiotów. Do powstawania podmiotów bezpłatnego dla klientów poradnictwa niezbędne jest regulacyjne określenie reguł finansowania ich działalności. Tylko pod warunkiem określonych „z góry” kryteriów finansowania mogą powstawać profesjonalne podmioty, które będą mogły zaplanować długoterminowe działania. Wskazane jest stworzenie wyodrębnionego funduszu - być może w ramach budżetu Rzecznika - przeznaczonego na finansowanie działalności firm doradztwa	Uwaga nieaktualna. W wyniku uwzględnienia uwagi MSZ, dotyczącej kwestii zgodności projektu z prawem UE, przepisy zmodyfikowano - poradnictwo będzie świadczył wyłącznie Rzecznik Finansowy.

			zadłużeniowego, z jasno określonymi zasadami na jakich podmioty doradcze mogą być z niego finansowane i jakiego rodzaju wydatki firm mogą być z tego funduszu pokrywane. Jedną z takich możliwości jest zryczałtowane wynagrodzenie dla firm doradztwa za wykonanie poszczególnych skatalogowanych czynności składających na proces poradnictwa.	
719.	Art. 146	ANG Odpowiedzialne Finanse	Ustawa nie definiuje zasad na jakich instytucje kredytowe i firmy zarządzania wierzytelnościami, wierzyciele będą się stosowały do rekomendacji doradców zadłużeniowych. Bez zobowiązania, na określonych zasadach, wierzycieli do wdrożenia rekomendacji w relacji z klientem instytucja poradnictwa zadłużeniowego może być nieskuteczna. Wymaga to również określenia kategorii-sytuacji klientów, w przypadku których wierzyciele powinni zastosować się do planów restrukturyzacji m.in dlatego by uniknąć nadużywania narzędzia restrukturyzacji przez klientów, którzy mają zdolność do spłaty zadłużenia bez konieczności zmiany zasad.	Uwaga nieuwzględniona. Dyrektywa 2023/2225 nie nakłada obowiązku wprowadzenia zasad wskazanych w uwadze. Restrukturyzacja zadłużenia została szarmonizowana w art. 35 dyrektywy 2023/2225. Projektowana ustawa przenosi wymogi prawa unijnego w tym zakresie.
720.	Art. 146	ANG Odpowiedzialne Finanse	Do skutecznego funkcjonowania zarówno Rzecznika jak i podmiotów doradczych w zakresie poradnictwa zadłużeniowego konieczne jest zobowiązanie wierzycieli konsumentów do wyodrębnienia i wskazania w ramach ich działalności jednostek odpowiedzialnych za współpracę z Rzecznikiem i podmiotami doradczymi w tym zakresie z właściwym umocowaniem do decyzji.	Uwaga nieuwzględniona. Dyrektywa 2023/2225 nie przewiduje wprowadzenia przedmiotowego obowiązku.
721.	Art. 146	ANG Odpowiedzialne Finanse	Restrukturyzacja zadłużenia wymaga zarówno dostępu podmiotów doradczych do informacji o sytuacji klientów w Biurze Informacji Kredytowej ale przede wszystkim wypracowania z BIK modelu rejestrowania i wykorzystywania danych na temat klientów w procesie restrukturyzacji. Współpraca z BIK w tym zakresie jest niezbędna by uniemożliwić niekontrolowane dalsze zadłużenie w okresie spłaty	Uwaga nieaktualna. W wyniku uwzględnienia uwagi MSZ, dotyczącej kwestii zgodności projektu z prawem UE, przepisy zmodyfikowano –

			(odpowiednia „flaga” dla potencjalnych kredytodawców) oraz by umożliwić powrót do korzystania z rynku kredytowego po spłacie zadłużenia (przywrócenie klientów jako pełnoprawnych uczestników rynku finansowego).	poradnictwo będzie świadczył wyłącznie Rzecznik Finansowy.
722.	Art. 146	ANG Odpowiedzialne Finanse	Ustawa nie nakłada żadnych wymogów kwalifikacyjnych w zakresie kompetencji personelu podmiotów doradczych, chociażby na wzór "Ustawy o kredycie hipotecznym oraz o nadzorze nad pośrednikami kredytu hipotecznego i agentami".	Uwaga nieaktualna. W wyniku uwzględnienia uwagi MSZ, dotyczącej kwestii zgodności projektu z prawem UE, przepisy zmodyfikowano – poradnictwo będzie wykonywał wyłącznie Rzecznik Finansowy.
723.	Art. 146	Stowarzyszenie Krzewienia Edukacji Finansowej	W art. 34a ust. 2: 2. Poradnictwo zadłużeniowe polega na udzieleniu specjalistycznej i spersonalizowanej pomocy o charakterze technicznym, prawnym lub psychologicznym, z uwzględnieniem ust. 3. Zastępujemy: „Poradnictwo oddłużeniowe (zadłużeniowe) polega na udzieleniu specjalistycznej i spersonalizowanej pomocy – o charakterze technicznym, prawnym lub psychologicznym – świadczonej w interesie konsumenta, z uwzględnieniem jego całkowitej sytuacji finansowej, prawnej oraz kondycji psychospołecznej.” Zgodnie z art. 3(22) dyrektywy 2023/2225 (CCD II), poradnictwo oddłużeniowe (zadłużeniowe) powinno być udzielane w interesie konsumenta, z poszanowaniem jego sytuacji finansowej, osobistej i społecznej. Wymóg ten nie jest jedynie deklaracyjny – wyznacza standard etyczny i funkcjonalny, który powinien znaleźć odzwierciedlenie w krajowym systemie prawnym.	Uwaga częściowo uwzględniona - w zakresie terminologii.

			W polskiej rzeczywistości istotną część osób zadłużonych stanowią konsumenci znajdujący się w kryzysie psychicznym, osoby z niepełnosprawnością intelektualną lub zaburzeniami psychicznymi, niekiedy objęte postępowaniem o częściowe bądź całkowite ubezwłasnowolnienie. Osoby te są szczególnie podatne na manipulacje i nieprofesjonalne działania, dlatego porady muszą być nie tylko rzetelne, ale również etycznie udzielane – przez przeszkolonych doradców, we współpracy międzysektorowej (prawnicy, psychologowie, ekonomiści, pracownicy socjalni). Obowiązujące przepisy nie zawierają obecnie żadnych wytycznych dotyczących standardów udzielania porad. Tymczasem zapis o specjalistycznym i spersonalizowanym charakterze pomocy powinien być nie tylko deklaracją, ale także punktem wyjścia do budowania systemu opieki doradczej w oparciu o kompetencje interdyscyplinarne. Doprecyzowanie definicji i celów poradnictwa ma więc wymiar nie tylko techniczno-prawny, ale przede wszystkim ochronny – chroni konsumenta przed powielaniem błędnych decyzji oraz umożliwia udzielenie pomocy adekwatnej do jego faktycznych potrzeb i sytuacji życiowej. Tylko takie podejście pozwala zrealizować fundamentalny cel poradnictwa: wyjście z kryzysu zadłużeniowego, a nie tylko zarządzanie skutkami.	
724.	art. 146	Stowarzyszenie Krzewienia Edukacji Finansowej	1) w art. 1 po pkt 2 dodaje się pkt 2a „Rozdział 2a art. 34a ust. 6: 6. Rzecznik oraz podmioty doradcze w zakresie zadłużenia świadczą poradnictwo oddłużeniowe na podstawie informacji, o których mowa w ust. 5, przy uwzględnieniu rozsądnych założeń dotyczących ryzyka dla konsumenta, w terminie 60 dni od dnia otrzymania kompletnego wniosku o poradnictwo zadłużeniowe. Dodaje się zdanie: „Poradnictwo może być świadczone w formie stacjonarnej lub z wykorzystaniem środków porozumiewania się na odległość, w tym telefonicznie lub online, z uwzględnieniem możliwości i potrzeb osoby korzystającej z pomocy.””.	Uwaga wyjaśniona. W wyniku uwzględnienia uwagi MSZ, dotyczącej kwestii zgodności projektu z prawem UE, przepisy zmodyfikowano.

			1. Forma porady Wprowadzenie zapisu o świadczeniu poradnictwa zarówno stacjonarnie, jak i z wykorzystaniem środków porozumiewania się na odległość, w tym telefonicznie lub online, uwzględnia zróżnicowane potrzeby osób zadłużonych, w tym osób z niepełnosprawnościami, osób mieszkających w mniejszych miejscowościach oraz tych, dla których forma zdalna jest szybsza, bardziej dostępna lub bezpieczniejsza. Rozwiązanie to odpowiada także aktualnym kierunkom świadczenia usług doradczych w państwach członkowskich UE oraz rekomendacjom w zakresie cyfryzacji usług publicznych. Ponadto, na stronie internetowej powinny znaleźć się kalkulatory do budżetowania, testy ryzyka.	
725.	art. 146	Stowarzyszenie Krzewienia Edukacji Finansowej	1) w art. 1 po pkt 2 dodaje się pkt 2a „Rozdział 2a art. 34b: Nowe brzmienie przepisu Art. 34b. 1. Rzecznik Finansowy zobowiązany jest do: 1) zawierania porozumień o współpracy i wzajemnym przekazywaniu informacji z podmiotami doradczymi, organizacjami społecznymi, instytucjami publicznymi oraz innymi jednostkami zaangażowanymi w przeciwdziałanie nadmiernemu zadłużeniu; 2) opracowywania we współpracy z podmiotami doradczymi ogólnokrajowych standardów świadczenia usług doradczych dla osób zadłużonych; 3) tworzenia i utrzymywania trwałych, instytucjonalnych kanałów komunikacji, konsultacji oraz wymiany danych i informacji między podmiotami systemu doradztwa zadłużeniowego. Uzasadnienie Przy takim modelu poradnictwa oddłużeniowego, Rzecznik Finansowy powinien pełnić kluczową rolę koordynatora współpracy między	Uwaga wyjaśniona. W wyniku uwzględnienia uwagi MSZ, dotyczącej kwestii zgodności projektu z prawem UE, przepisy zmodyfikowano.

			podmiotami świadczącymi wsparcie prawne, psychologiczne i doradcze. Proponowana zmiana ma na celu nie tylko umożliwienie Rzecznikowi podejmowania takiej współpracy, ale przede wszystkim – nałożenie na niego obowiązku jej aktywnego organizowania i rozwijania.							
726.	Art. 146 pkt 4	Związek Banków Polskich	Brak uzasadnienia dla podwyżki składki na funkcjonowanie Biura Rzecznika Finansowego. Projekt przewiduje wzrost stawki wskazanej w ustawie z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego i o Funduszu Edukacji Finansowej służącej wyliczeniu składki banku na realizację zadań Rzecznika Finansowego z poziomu 0,00138 % do poziomu 0,00159% wartości średniej rocznej sumy aktywów bilansowych wyliczanej na podstawie wartości ustalonych na ostatni dzień każdego miesiąca danego roku za rok poprzedzający o 2 lata rok, za który opłata jest należna. W ujęciu kwotowym, uwzględniając wskazaną w ustawie wartość aktywów, wysokość stawek liczonych według aktualnego oraz nowego wzoru za rok 2025 oraz 2026 wynosi: <table><tr><td>2025</td><td>2026</td></tr><tr><td>Obecna stawka</td><td>31 769 175,37 34 831 900,24</td></tr><tr><td>Nowa stawka (projekt ustawy)</td><td>45 920 898,94 50 347 928,53</td></tr></table> Oznacza to, że według nowej stawki składka na RF wzrosłaby dla banków o około 44,5% względem starej stawki. Tymczasem ani w uzasadnieniu, ani OSR nie ma wyjaśnienia powodów tak znacznego wzrostu tej składki. Zgodnie z projektem (art. 146 pkt 3 zmieniający art. 17 ust. 1a ustawy o rozpatrywaniu reklamacji) przewidziane zostało dodanie Rzecznikowi Finansowemu zadania dotyczącego świadczenia poradnictwa zadłużeniowego konsumentom w rozumieniu art. 22(1) KC (...). Związek chciałby wyraźnie podkreślić, że nie kwestionuje potrzeby przygotowania Biura Rzecznika	2025	2026	Obecna stawka	31 769 175,37 34 831 900,24	Nowa stawka (projekt ustawy)	45 920 898,94 50 347 928,53	W zakresie kosztów uwaga wyjaśniona - projektodawca pozostawił finansowanie na zaproponowanym poziomie z uwagi na skalę zjawiska opisaną w OSR.
2025	2026									
Obecna stawka	31 769 175,37 34 831 900,24									
Nowa stawka (projekt ustawy)	45 920 898,94 50 347 928,53									

		Finansowego do zadań wynikających z obowiązków wynikających z projektowanej ustawy. Istotne wątpliwości budzi natomiast wysokość przedłożonej podwyżki stawki i brak jakichkolwiek założeń, co do sposobu realizacji tych zadań oraz kosztów z tym związanych. A to właśnie zakres tych działań powinien być podstawą do wyliczenia potrzeb finansowych np. liczby etatów. W obecnej sytuacji skala podwyżki składki jest całkowicie blankietowa. Wobec tego, w pierwszej kolejności powinna zostać przeprowadzona analiza, czy zadania wynikające z projektu ustawy mogą być zrealizowane w ramach obecnego poziomu składek. Zwłaszcza, że w ostatnich latach przychody Rzecznika stale rosną. Zgodnie z planem stanowiącym załącznik do ustawy budżetowej przychody Rzecznika wynosiły: w 2022 – 35 234 000 zł, w 2023 – 38 659 000 zł w 2024 – 59 250 000 zł. Związek zwraca przy tym uwagę na zmianę sposobu finansowania Rzecznika przewidzianą ustawą z dnia 1 grudnia 2022 r. o zmianie ustawy o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego i o Rzeczniku Finansowym oraz niektórych innych ustaw, która weszła w życie 1 stycznia 2023. Zgodnie z tymi przepisami nie tylko przewidziano wzrost składki na funkcjonowanie Biura Rzecznika Finansowego o 25% (rozłożona na wszystkie podmioty rynku finansowego), ale wprowadzona została zasada, że zaliczki na funkcjonowanie Rzecznika Finansowego wpłacone w większej kwocie niż koszty poniesione w danym roku budżetowym nie podlegają zwrotowi ale zasilają fundusz zapasowy (art. 21a ustawy o Rzeczniku Finansowym), który jest odpowiednio rozliczany co 5 lat (art. 21b ustawy o Rzeczniku Finansowym). Należy także podkreślić, że składki pochodzące od banków stanowią blisko 60% przychodów ogółem Rzecznika Finansowego. Biorąc zatem pod uwagę brak szacunków, co do skali obciążenia nowymi zadaniami, systematyczny wzrost przychodów Biura Rzecznika Finansowego, jak również nowe zasady rozliczenia opłat na finansowanie działalności Rzecznika i jego Biura, zdaniem Związku,	

			należałoby w pierwszej kolejności ocenić możliwość realizacji zadań nadzorczych wynikających z projektu w ramach aktualnego poziomu składek. Jednocześnie, jeżeli taka potrzeba zostanie wykazana, sektor bankowy nie będzie kwestionował zmian w tym zakresie, o ile będą one zgodne z zasadą proporcjonalności oraz będą opierały się na dokładnych analizach.	
727.	art. 146 pkt 5 (w zakresie art. 34a ustawy o RF ¹¹)	Stowarzyszenie Prawa Konkurencji	Proponowane brzmienie art. 34a nie zawiera ustępów 3 i 4. W obecnym kształcie nie jest jasne, do której jednostki redakcyjnej odsyłać ma ust. 2. Z kolei zawarte w ust. 8 odesłanie do ust. 5 wymaga weryfikacji w zakresie prawidłowości wskazania właściwej jednostki redakcyjnej.	Uwaga wyjaśniona. W art. 34a zawarto ust. 3 i 4.
728.	art. 146 pkt 5 (w zakresie art. 34d ust. 2 pkt 2 ustawy o RF)	Stowarzyszenie Prawa Konkurencji	Przedsiębiorcom ewidencjonowanym w CEIDG nie nadaje się numerów. W związku z tym proponujemy nadanie art. 34d ust. 2 pkt 2 lit. c) brzmienia: „w przypadku podmiotu wpisanego do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego - numer podmiotu w tym rejestrze”.	Uwaga nieaktualna w związku ze zmianą brzmienia regulacji.
729.	Art. 146 pkt 5	Związek Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce	Zwracamy uwagę, że obecne przepisy są nieprecyzyjne co powoduje, że również firmy nieprzychylne branży windykacyjnej/pożyczkowej/kredytowej będą mogły stać się podmiotami doradczymi. Może to powodować ryzyko zdarzeń związanych z nieuczciwą konkurencją. Spółki prawa handlowego, które mogą wykonywać działalność w celach komercyjnych nie powinny świadczyć doradztwa, gdyż stoi to w sprzeczności z jego celem.	Uwaga wyjaśniona. W wyniku uwzględnienia uwagi MSZ, dotyczącej kwestii zgodności projektu z prawem UE, przepisy zmodyfikowano.

¹¹ „ustawa o RF” - ustawa z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego, o Rzeczniku Finansowym i o Funduszu Edukacji Finansowej

		Istotne zmiany (szczególne wymogi wprowadzane w tym zakresie do prawodawstwa krajowego) powinny zostać poparte szerszą dyskusją, z uwzględnieniem różnych stron - w szczególności, gdy chodzi o działalność podmiotów doradczych, sposób ich funkcjonowania, pokrywania kosztów działalności przez uczestników rynku finansowego. Propozycja zapisu: art. 146 pkt 5) w zakresie zmiany art. 34a. ust. 1 i 2 otrzymuje brzmienie: <i>„Art. 34a. 1. Poradnictwo zadłużeniowe świadczone jest konsumentom w rozumieniu art. 22¹ ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2024 r. poz. 1061 i 1237) będącym stronami umowy o kredyt konsumencki w rozumieniu art. 2 ust. 1 ustawy z dnia ... o kredycie konsumenckim, którzy mają lub mogą mieć ~~napotkać~~ trudności ze spłatą zadłużenia, przez:</i> 1) <i>Rzecznika;</i> 2) <i>podmioty doradcze w zakresie zadłużenia.</i> <i>„2. Poradnictwo zadłużeniowe polega na udzieleniu, na wniosek konsumenta, specjalistycznej i spersonalizowanej pomocy o charakterze technicznym, prawnym lub psychologicznym, z uwzględnieniem ust. 3.”</i> Odnosnie do projektowanego art. 34a ust. 6 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego, o Rzeczniku Finansowym i o Funduszu Edukacji Finansowej wskazujemy, iż z przepisu nie wynika jakie są realne zabezpieczenia potrzeb psychologicznych, jaka pomoc udzielana jest dopiero po otrzymaniu kompletnego wniosku w terminie 60 dni. Dodatkowo zwrot „rozsądnych założeń dotyczących ryzyka dla konsumenta” jest nieprecyzyjny i może prowadzić do udzielenia nieodpowiedniej pomocy.	

			W zakresie projektowanego art. 34b ww. ustawy to brak jest określenia zakresu przekazywanych informacji - często są to informacje osobiste i dostęp do nich powinien być raczej ograniczony. W zakresie projektowanego art. 34d ww. ustawy uważamy, iż powinno zostać określone, gdzie dostępny będzie Rejestr. Ponadto wskazujemy na błędne oznaczenie nowego rozdziału – „5) po rozdziale 3 dodaje się rozdział 3a w brzmieniu: „Rozdział 2a (...)”. Propozycja zapisu: W art. 146 pkt 5) słowa „Rozdział 2a” zamienia się na słowa „Rozdział 3a”.	
730.	Art. 148	Krajowy Związek Banków Spółdzielczych – KZBS	Proponujemy obecny pkt 1) I 2) oznaczyć odpowiednio jako 2) i 3) i dodać pkt 1) w następującym brzmieniu: 5. w art. 8 ustawy dodaje się ustępy 3 i 4 o następującej treści: 6. W przypadku reklamy kredytu hipotecznego oferowanego przez zrzeczenie, o którym mowa w ustawie z dnia 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających (t.j.: Dz.U. z 2024 r. poz. 352), kredytodawcy, będący uczestnikami zrzeczenia i oferujący kredyt hipoteczny, mogą podawać informacje, o których mowa w art. 7 ust. 2 pkt 2-7 oraz ust. 4 i 9, na podstawie wspólnego reprezentatywnego przykładu. 7. Przy określaniu wspólnego reprezentatywnego przykładu, o którym mowa w ust. 3, przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio Proponowane zmiany są spójne z propozycją zmian art. 10 projektu ustawy i mają na celu wprowadzenie możliwości prezentowania jednolitego reprezentatywnego przykładu w reklamach dot. kredytu hipotecznego, oferowanego przez banki funkcjonujące w ramach jednego zrzeczenia i opartego na wspólnych założeniach. Pozwoli to bankom spółdzielczym na prowadzenie kampanii marketingowych o zasięgu i dostępności zbliżonych do tych, realizowanych przez duże banki	Do wyjaśnienia na konferencji uzgodnieniowej.

			komercyjne, jednocześnie zachowując pełną niezależność każdego banku w ustalaniu indywidualnych warunków cenowych. Obecne przepisy sprawiają, że banki spółdzielcze, jako podmioty mniejsze od banków komercyjnych, mają ograniczoną możliwość prowadzenia szeroko zakrojonych działań reklamowych, w tym w telewizji czy Internecie. To istotnie utrudnia im konkurowanie z największymi graczami na rynku i docieranie do szerszego grona potencjalnych klientów. Proponowane zmiany leżą w interesie konsumentów. Dzięki nim zyskają oni dostęp do pełniejszych informacji o ofercie kredytowej dostępnej na rynku, a nie tylko tej prezentowanej przez największe banki. Umożliwi to im łatwiejsze porównywanie i wybór najkorzystniejszej oferty, dopasowanej do ich indywidualnych potrzeb. Jednocześnie, każdy z banków spółdzielczych zachowa pełną niezależność w ustalaniu indywidualnych warunków cenowych dla swoich klientów, a wszystkie szczegółowe informacje, w tym Rzeczywista Roczna Stopa Oprocentowania (RRSO), będą zawsze podawane przed zawarciem umowy.	
731.	art. 148 pkt 1 (w zakresie art. 62 ust. 1 UKH ¹²)	Stowarzyszenie Prawa Konkurencji	Definicja pośrednika kredytowego zawarta jest w projektowanym art. 5 pkt 18 ustawy o kredycie konsumenckim, a nie pkt 13. Konieczne jest zatem skorygowanie odesłania.	Uwaga wyjaśniona. W aktualnej wersji projektowanej ustawy definicja pośrednika kredytowego zawarta jest w art. 5 pkt 13 ustawy o kredycie konsumenckim.
732.	art. 156	Izba Gospodarki Elektronicznej	Postulujemy dodanie ust. dotyczącego umów o charakterze ciągłym i zawieranych w ich ramach umów o kredyt konsumencki w kontekście konieczności weryfikacji w rejestrze zastrzeżeń PESEL:	Uwaga uwzględniona kierunkowo. Wobec uwzględnienia uwag dot. umów o charakterze

¹² „UKH” - ustawa z dnia 23 marca 2017 r. o kredycie hipotecznym oraz o nadzorze nad pośrednikami kredytu hipotecznego i agentami

			“Do umów o kredyt konsumenckich zawieranych na podstawie umów o charakterze ciągłym regulujących zasady jego udzielania, o których mowa art. 9b ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim, które zostały zawarte do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy zastosowanie znajduje art. 19 ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczania niektórych skutków kradzieży tożsamości.” Postulat dodania ust. dot. ustawy zmianie niektórych ustaw w celu ograniczania niektórych skutków kradzieży tożsamości jest szczególnie ważny, aby uniknąć wątpliwości co do sytuacji prawnej klientów i konieczności weryfikacji w rejestrze zastrzeżeń numeru PESEL w odniesieniu klientów, którzy są związani z kredytodawcą umową o charakterze ciągłym i w jej ramach nadal zawierają umowy o kredyt.	ciągłym nie zachodzi potrzeba wprowadzania przepisu przejściowego.
733.	Art. 156	Związek Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce	Zasadnym jest dodanie przepisu dotyczącego ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczania niektórych skutków kradzieży tożsamości celem uniknięcia wątpliwości co do sytuacji prawnej klientów i konieczności weryfikacji w rejestrze zastrzeżeń numeru PESEL w odniesieniu do klientów, którzy są związani z kredytodawcą umową o charakterze ciągłym i w jej ramach nadal zawierają umowy o kredyt. Postulujemy dodanie nowego ustępu dotyczącego umów o charakterze ciągłym i zawieranych w ich ramach umów o kredyt konsumencki w kontekście konieczności weryfikacji w rejestrze zastrzeżeń PESEL: Propozycja zapisu: W art. 156 dodaje się nowy ust. 8 w brzmieniu: <i>“8. Do umów o kredyt konsumencki zawieranych na podstawie umów o charakterze ciągłym regulujących zasady jego udzielania, o których mowa art. 9b ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim, które zostały zawarte do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy zastosowanie ma art. 19 ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie</i>	Uwaga uwzględniona kierunkowo. Wobec uwzględnienia uwag dot. umów o charakterze ciągłym nie zachodzi potrzeba wprowadzania przepisu przejściowego.

			<i>niektórych ustaw w celu ograniczania niektórych skutków kradzieży tożsamości.”</i>	
734.	Art. 156	Fundacja Fintech Poland	Przepis nie precyzuje, jak należy traktować umowy zawarte przed wejściem w życie na czas nieokreślony/ na dłuższy okres, w których limit odnawiany jest po wejściu w życie ustawy na kolejny okres?	Uwaga uwzględniona kierunkowo. Wobec uwzględnienia uwag dot. umów o charakterze ciągłym nie zachodzi potrzeba wprowadzania przepisu przejściowego.
735.	Art. 156	Konfederacja Lewiatan	Rekomendujemy dodanie ust. dotyczącego umów o charakterze ciągłym i zawieranych w ich ramach umów o kredyt konsumencki w kontekście konieczności weryfikacji w rejestrze zastrzeżeń PESEL: “Do umów o kredyt konsumenckich zawieranych na podstawie umów o charakterze ciągłym regulujących zasady jego udzielania, o których mowa art. 9b ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim, które zostały zawarte do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy zastosowanie znajduje art. 19 ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczania niektórych skutków kradzieży tożsamości.”	Uwaga uwzględniona kierunkowo. Wobec uwzględnienia uwag dot. umów o charakterze ciągłym nie zachodzi potrzeba wprowadzania przepisu przejściowego.
736.	Art. 156	Federacja Przedsiębiorców Polskich	Postulujemy dodanie ust. dotyczącego umów o charakterze ciągłym i zawieranych w ich ramach umów o kredyt konsumencki w kontekście konieczności weryfikacji w rejestrze zastrzeżeń PESEL: “Do umów o kredyt konsumenckich zawieranych na podstawie umów o charakterze ciągłym regulujących zasady jego udzielania, o których mowa art. 9b ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim, które zostały zawarte do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy zastosowanie znajduje art. 19 ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczania niektórych skutków kradzieży tożsamości.”	Uwaga uwzględniona kierunkowo. Wobec uwzględnienia uwag dot. umów o charakterze ciągłym nie zachodzi potrzeba wprowadzania przepisu przejściowego.

			Postulat dodania ust. dot. ustawy zmianie niektórych ustaw w celu ograniczania niektórych skutków kradzieży tożsamości jest szczególnie ważny, aby uniknąć wątpliwości co do sytuacji prawnej klientów i konieczności weryfikacji w rejestrze zastrzeżeń numeru PESEL w odniesieniu klientów, którzy są związani z kredytodawcą umową o charakterze ciągłym i w jej ramach nadal zawierają umowy o kredyt.	
737.	Art. 156	Związek Pracodawców Branży Internetowej IAB Polska	8. Do umów o kredyt konsumenckich zawieranych na podstawie umów o charakterze ciągłym regulujących zasady jego udzielania, o których mowa art. 9b ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim, które zostały zawarte do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy zastosowanie znajduje art. 19 ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczania niektórych skutków kradzieży tożsamości.” Postulujemy dodanie ust. dotyczącego umów o charakterze ciągłym i zawieranych w ich ramach umów o kredyt konsumencki w kontekście konieczności weryfikacji w rejestrze zastrzeżeń PESEL. Postulat dodania wskazanego ustępu jest szczególnie istotny, aby uniknąć wątpliwości co do sytuacji prawnej klientów i konieczności weryfikacji w rejestrze zastrzeżeń numeru PESEL w odniesieniu klientów, którzy są związani z kredytodawcą umową o charakterze ciągłym i w jej ramach nadal zawierają umowy o kredyt.	Uwaga uwzględniona kierunkowo. Wobec uwzględnienia uwag dot. umów o charakterze ciągłym nie zachodzi potrzeba wprowadzania przepisu przejściowego.
738.	vacatio legis	Związek Banków Polskich	Pragniemy zwrócić uwagę na potrzebę przewidzenia odpowiedniego, zgodnego z dyrektywą, vacatio legis. CCD2 zakłada, że przepisy krajowe powinny zostać przyjęte najpóźniej na rok przed ich wejściem w życie, co wynika z konieczności dostosowania się do wielu zmian. Potrzebny będzie czas na przemodelowanie systemów, zaprojektowanie i wdrożenie nowych funkcjonalności, przekazów marketingowych czy wręcz nowych produktów (np. nowych kart kredytowych czy kredytów w ROR uwzględniających limit MPKK).	Uwaga nie zawiera propozycji legislacyjnej.

739.	Załącznik nr 1 i 2 -	Związek Banków Polskich	Zwracamy uwagę Projektodawcy, że od 28 czerwca 2025 r. umowy o kredyt konsumencki powinny spełniać wymogi dostępności określone w ustawie z 26 kwietnia 2024 r. o zapewnianiu spełniania wymagań dostępności niektórych produktów i usług przez podmioty gospodarcze (ustawa o dostępności). Zgodnie z tą ustawą w stosunku do umów o kredyt konsumencki przedsiębiorca ma obowiązek: • przekazywać konsumentowi informacje o oferowanych i świadczonych usługach oraz niezbędne do korzystania z usługi w sposób dostępny (art. 12 ust. 2 ustawy o dostępności) • zapewnić, by przekazywane konsumentowi informacje były zrozumiałe, a ich stopień złożoności nie przekraczał poziomu B2 (wyższy średnio zaawansowany) według Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego Rady Europy (art. 16 pkt 2 ustawy o dostępności). Projektowane formularze informacyjne (załączniki numer 1 i 2) nie spełniają wymogów dostępności określonych w ustawie o dostępności – zarówno co do formy samego dokumentu, jak i zrozumiałości jego treści. Pozostaje także wątpliwość, jak mocno możemy ingerować w brzmienie i formę projektowanych formularzy, by nie narazić się na zarzut niepodania albo błędnego podania konsumentowi informacji, obarczony sankcją kredytu darmowego. W tym kontekście proponujemy dostosować projektowane formularze informacyjne do wymogów określonych w ustawie o dostępności oraz uzupełnić uzasadnienia do projektu poprzez wyraźne wskazanie, jakie zmiany w tych formularze mogą wprowadzać przedsiębiorcy. Pozwoli nam to prawidłowo realizować nałożone na nas obowiązki przez ustawę o dostępności, a także projektowany art. 145 pkt 7, a w przyszłości nie narażać się na zarzuty działania bezprawnego.	Uwaga wyjaśniona. Nie jest możliwa zmiana załącznika określonego przepisami dyrektywy.

		Poddajemy pod rozwałę Projektodawcy, by uzupełnić uzasadnienie projektu o wskazówki dla przedsiębiorców, jakie zmiany mogą wprowadzać w formularzach informacyjnych, w tym, aby: • przedsiębiorcy mogli przekazać informacje zawarte w formularzu w formie innej niż tabela; • przedsiębiorcy mogli dostosować treść formularza do stylu komunikacji, który stosują w kontaktach z klientami (np. bezpośrednie formy na Ty, my) oraz sposobu, w jaki określają strony umowy o kredyt konsumencki; • egzemplarz dla konsumenta nie powinien zawierać instrukcji dla przedsiębiorcy, jak wypełnić dokument – tak by jasno rozróżnić instrukcję dla konsumenta i dla przedsiębiorców; • przedsiębiorcy nie musieli podawać danych firmy, których nie stosują na co dzień (np. numer faksu) ; • przedsiębiorcy mogli pominąć te wiersze tabeli, których nie proponują konsumentowi, zamiast pisać w tych miejscach „nie dotyczy”; • tam, gdzie w tabeli jest dowolność w udzieleniu odpowiedzi – wskazać, jak szczegółowa ma być odpowiedź, aby zapewnić konsumentom możliwość porównania treści; • przedsiębiorcy mogli wyjaśnić definicje w słowniczku lub w innej sekcji z definicjami, czy wyjaśnieniami, którą zamieszczą pod tabelą, na końcu dokumentu. Jeśli definicje muszą zostać w tabeli, wskazać w wyjaśnieniach, że przedsiębiorcy mogą je wyróżnić w sposób spójny w całym dokumencie (np. poprzez oznaczenie słowne „Wyjaśnienie:” lub dodanie ikony). Jesteśmy otwarci na dialog z Projektodawcą, konsultacje i dalszą pracę nad dostępną wersją formularzy informacyjnych oraz wskazówek dla przedsiębiorców w tym zakresie.	

			Jednocześnie wyjaśniamy, że od strony praktycznej aby przygotować formularz informacyjny w dostępnej wersji, analizuje się w jakim zakresie lub w jaki sposób uwzględnić następujące elementy: • zapewniamy zrozumiałość języka na poziomie B2 (w tym skracamy i upraszczamy śródtytuły oraz opisy w kolumnach); • wyrównujemy cały dokument do lewej strony (w tym również komórek w tabelach). Dotyczy to także tytułów i oznaczeń numerów tych załączników; • stosujemy czcionki bezszeryfowe, bez wersalików i kursywy; • tabele stosujemy tylko dla danych liczbowych. Tabele są trudniejsze do odczytania przez osoby korzystające z czytników ekranu. Informacje przedstawione w tabeli powinny być zapisane w formie ciągłego tekstu, śródtytułów, list punktowanych. Stosowanie tabel przy powiększonej czcionce i większych odległościach między wersami może spowodować, że nie będziemy mogli spełnić wymogu zawarcia konkretnych informacji w całości na pierwszej stronie; • tworzymy poprawną strukturę dokumentu, która niezależnie od tego, czy dokument jest tekstowy czy w tabeli, wskazuje nagłówki ułożone od stopnia 1. Oznacza to, że każda część dokumentu musi mieć swój tytuł – najlepiej możliwie zwięzły i krótki. Jeśli stosujemy tabele, to każda powinna mieć swój numer i tytuł, oznaczony jako nagłówek. Tytuł powinien krótko i zwięźle opisywać, co jest prezentowane w tabeli; • nie numerujemy nagłówków, a w treści dokumentu stosujemy numerację arabską. Technologie asystujące mogą niewłaściwie odczytywać numerację rzymską; Jeśli Projektodawca uzna, że formularze informacyjne muszą mieć formę tabeli, to by były one dostępne należy uwzględnić następujące elementy:	

			• jedna tabela powinna zawierać jeden wątek; • obowiązkowy wiersz nagłówkowy, w każdej tabeli, który powtarzamy, jeśli tabeli jest dłuższa niż 1 strona dokumentu. Oznacza to, że każda kolumna ma swój tytuł. • nie stosujemy scalonych wierszy; • nie możemy dzielić wierszy między stronami; • nie zostawiamy pustych komórek; • wiersze powinny być krótkie – jeśli treść w komórce jednego wiersza będzie dłuższa niż 1 strona A4, to taka tabela zawsze będzie miała błędną strukturę; • cyfry w kolumnach zapisujemy z wyrównaniem do prawej strony, tekst do lewej. Jeśli w komórce tabeli jest cyfra i tekst, to cyfrę równamy do prawej strony, a tekst do lewej; kolumny w tabelach powinny być oddzielone widocznymi liniami, kolor czcionki jest dowolny, ale powinien spełniać wymogi kontrastu. Zwracamy uwagę, że w formularzu podano inną definicję całkowitej kwoty kredytu, niż w treści projektu (art. 5 pkt 3) – brak informacji, że całkowita kwota kredytu nie obejmuje kredytowanych kosztów. Proponujemy doprecyzować fragment: „[Stopa stała lub zmienna z podaniem stopy referencyjnej mającej zastosowanie do pierwotnej stopy oprocentowania]” – wskazując, że stopę referencyjną należy podać, jeśli konstrukcja oprocentowania, to: stopa referencyjna + marża. Zwracamy uwagę, że tytuł: „Część II [Jeżeli następujące elementy nie mogą być umieszczone w widoczny sposób na jednej stronie, umieszcza się je w pierwszej części formularza na drugiej stronie]:” – wymaga weryfikacji, czy treść jest prawidłowa. Prosimy o wyjaśnienie, jak	

			należy rozumieć polecenie, czy chodzi o pierwszą część formularza, czy też pierwszą część w ramach części drugiej formularza. Proponujemy doprecyzować, o jaki przypadek chodzi w tym opisie: „Wskazanie, czy od konsumenta będzie można żądać spłaty pełnej kwoty kredytu konsumenckiego w dowolnym momencie”. Proponujemy doprecyzować fragment: „W przypadku stosowania różnych stóp oprocentowania kredytu konsumenckiego – warunki stosowania każdej stopy oprocentowania tego kredytu, oraz wszelkie indeksy lub stopy referencyjne mające zastosowanie do każdej pierwotnej stopy oprocentowania kredytu, a także okresy, warunki i procedury zmian stopy oprocentowania kredytu konsumenckiego” – wskazując, że indeksy lub stopy referencyjne należy podać, jeśli konstrukcja oprocentowania, to: indeks/stopa referencyjna + marża. Prosimy o wyjaśnienie, w jakim celu ma być podawany reprezentatywny przykład, skoro w części I jest podawane RRSO dla konkretnej oferty kredytu. Konsument może mieć wątpliwości, która wartość RRSO ma zastosowanie dla jego kredytu. Zwracamy uwagę, że opis: „[Harmonogram spłat zawierający wszystkie płatności oraz spłaty dokonywane przez konsumenta w okresie obowiązywania umowy o kredyt konsumencki, w tym płatności za wszelkie usługi dodatkowe]”. – wymaga modyfikacji. Z proponowanego brzmienia wynika, że w formularzu należy podać pełny harmonogram spłaty – tymczasem nie jesteśmy w stanie wpisać całego harmonogramu w jedną komórkę tabeli. Proponujemy, by doprecyzować, że pełen harmonogram spłaty jest osobnym dokumentem, załącznikiem. Jeśli w opisie nie chodzi o pełny harmonogram spłaty, prosimy o wyjaśnienie, jakie konkretnie informacje w zakresie harmonogramu spłaty należy umieścić w tym miejscu.	

			Zwracamy uwagę, że we wzorze na RRSO parametr Ck – „kwota wypłaty” ciągle budzi wątpliwości. W projekcie nie ma definicji „kwota wypłaty”. Proponujemy ujednolicić w sposób jednoznaczny liczbę dni, którą należy uwzględnić przy obliczaniu RRSO, tzn. z uwzględnieniem liczby dni z rzeczywistego kalendarza (dla umowy o kredyt) albo 30,41666 dnia (dla przykładu reprezentatywnego). Zwracamy uwagę, że brakuje wskazania, jak obliczyć RRSO w przypadku, gdy wypłata kredytu następuje w innym dniu niż data zawarcia umowy. Proponujemy przyjąć datę zawarcia umowy i nie przeliczać RRSO w dniu uruchomienia kredytu. Klient otrzyma wtedy harmonogram spłaty. Specyfika kredytów samochodowych: samochód jest zamawiany przez konsumenta w przypadku, gdy bank potwierdzi możliwość udzielenia kredytu (poprzez zawarcie umowy kredytu, w której są określone koszty). Natomiast wypłata następuje w monecie wydania pojazdu.	
740.	Uwaga ogólna	Związek Banków Polskich	Projekt ustawy w wielu miejscach wychodzi poza zakres dyrektywy CCD2, która ma charakter maksymalnej harmonizacji (goldplating). To zjawisko nie tylko stawia polskich kredytodawców w gorszej pozycji niż przedsiębiorców działających w innych krajach UE, ale również będzie prowadzić do sprzeczności interpretacyjnych i trudności w stosowaniu przepisów, jak również naraża Polskę na zarzut nieprawidłowej implementacji i postępowanie przed TSUE. I. Z perspektywy sektora bankowego kwestią fundamentalną pozostaje uregulowanie sankcji za naruszenie przepisów ustawy o kredycie konsumenckim. Banki wielokrotnie wskazywały na powszechną i pogłębiającą się praktykę instrumentalnego wykorzystywania przepisów o sankcji przez wyspecjalizowane firmy odszkodowawcze. Związek od niemal 2 lat podnosi tę kwestię zarówno w debacie publicznej, jak też w wystąpieniach kierowanych do organów Państwa. Zagadnienie to stało się na tyle istotne, że zostało	Uwaga o charakterze ogólnym, nie zawiera propozycji legislacyjnych. Propozycje legislacyjne zgłoszone do projektu zostały omówione powyżej, w częściach tabeli dotyczących konkretnych przepisów i rozwiązań.

		zidentyfikowane jako ryzyko systemowe mogące stanowić zagrożenie dla stabilności sektora finansowego. Komitet Stabilności Finansowej w swoim stanowisku z 25 marca 2025 r. wskazał m.in., że ryzyko prawno-regulacyjne związane z sankcją kredytu darmowego może powodować znaczące koszty dla banków, (...) zwiększając niepewność na rynku finansowym może w przyszłości przyczynić się do wzrostu kosztu kredytu oraz ograniczać jego dostępność. KSF wyraźnie podkreślił, że przy tak sformułowanych przepisach głównymi beneficjentami praw przewidzianych w ustawie przestają być potencjalnie poszkodowani konsumenci, a stają się podmioty skoncentrowane na maksymalizacji własnych zysków. Podejmując działanie w tym zakresie dla KSF istotna była dbałość o zachowanie równowagi pomiędzy ochroną konsumentów będących klientami banków a stabilnością systemu finansowego poprzez zapewnienie odpowiedniej proporcjonalności przepisów dotyczących SKD. Należy podkreślić, że ochrona praw konsumenta jest jednym z filarów zaufania do systemu finansowego i zachowania jego stabilności. Natomiast stabilność finansowa jest niezbędną dla zachowania dostępu konsumentów do usług finansowych. W tym kontekście KSF sformułował rekomendacje odnoszące się do prac nad implementacją dyrektywy o kredycie konsumenckim wskazując, w szczególności, że trwające prace nad projektem nowej ustawy o kredycie konsumenckim powinny prowadzić do uregulowania sankcji kredytu darmowego — nie tylko jako instytucji o charakterze skutecznym i odstraszającym, lecz również proporcjonalnym do skali naruszeń. Nowe regulacje powinny także ograniczyć możliwość nadużywania przepisów prawnych służących ochronie konsumentów przez inne, profesjonalne grupy interesariuszy. W naszej ocenie projekt tylko w niewielkim stopniu uwzględnia postulaty KSF i nie tylko nie niweluje ryzyka instrumentalnego wykorzystywania tych przepisów przez podmioty profesjonalne, działające w celu maksymalizacji własnych zysków, lecz wręcz przeciwnie, obszar ryzyk został rozszerzony o nowe, które będą	

		przyczyniały się do dalszej destabilizacji rynku kredytów konsumenckich. W szczególności zakres stosowania sankcji został znacząco rozszerzony i przewiduje jej 4 warianty (sankcja kredytu „darowanego” oraz brak zapłaty za usługę dodatkową przez konsumenta – obie sankcje wynikają z mocy prawa; „klasyczne” SKD rozszerzone dodatkowo na inne obowiązki, często o charakterze ocennym, a także sankcja zwrotu kredytu z odsetkami w wysokości połowy odsetek umownych, bez innych kosztów kredytu należnych kredytodawcy). Projekt w ograniczonym zakresie wdraża zasady proporcjonalności sankcji i możliwość jej sądowego miarkowania. Co prawda zmodyfikowany został termin wygaśnięcia uprawnienia konsumenta do skorzystania z sankcji, ale błędnie uzależnia początek jego biegu wyłącznie od uprawnienia jednej strony umowy tj. konsumenta (zamiast opierać się na kryteriach obiektywnych). II. Dodatkowo, do kategorii uwag o charakterze krytycznym, obok ww. przepisów sankcyjnych, zaliczamy regulacje dotyczące oceny zdolności kredytowej, w szczególności włączenia jej do grupy przepisów, których naruszenie skutkuje SKD. Ze swej istoty proces dokonywania oceny zdolności kredytowej ma charakter ocenny. Tym bardziej, że dyrektywa, a co za tym idzie także projekt ustawy, nakazuje jej dokonywanie nie tylko w celu oceny ryzyka braku spłaty kredytu ale także w interesie konsumenta, aby zapobiegać jego przekredytowaniu. Co więcej, projekt przewiduje, iż naruszenie obowiązków dot. oceny zdolności kredytowej będzie sankcjonowane w przepisach dedykowanych właśnie tej ocenie (w art. 41 – przewidującym ograniczenie w zbyciu/dochodzeniu wierzytelności oraz art. 36 ust. 1- zakazującym rozwiązania, odstąpienia, czy zmiany umowy przez kredytodawcę). Uwzględniając możliwość nałożenia także kary administracyjnej w decyzji Prezesa UOKiK za stosowanie praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów – łączna liczba potencjalnych kar mogłaby być poczwórna. W naszej ocenie, nie ma	

		uzasadnienia ani prawnego, ani praktycznego do multiplikowania sankcji za ocenę zdolności kredytowej. Powyższe prowadzi do wniosku, że przepisy sankcyjne, zwłaszcza w kontekście objęcia nimi oceny zdolności kredytowej, wymagają kompleksowego przeformułowania. Postulujemy, aby zgodnie z zasadą proporcjonalności dostosować rodzaj sankcji do charakteru obowiązku nią objętego. Przepisy ocenne, niedookreślone będące klauzulami generalnymi nie mogą być objęte sankcją kontraktową. Wymagają bowiem interpretacji kontekstowej, nie są zero-jedynkowe, a ich naruszenie często zależy od subiektywnej oceny zachowania kredytodawcy. Zasada jakości prawa (quality of law) jest ugruntowaną na bazie orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, Trybunału Sprawiedliwości UE, ale także Trybunału Konstytucyjnego RP i w praktyce stosowane przez Rządowe Centrum Legislacji oraz Biura Legislacyjne Sejmu i Senatu. Zasady poprawnej legislacji wymagają, aby przepisy były precyzyjne i jasne, tak by adresat mógł rozpoznać treść obowiązków i sankcji. TK wielokrotnie akcentował, że prawodawca powinien konstruować normy prawne (w tym przepisy sankcyjne rozciągające się poza prawo karne i dotyczące prawa administracyjnego i cywilnego) zgodnie z zasadą określoności. Istota tej zasady sprowadza się do ustanowienia obowiązku konstruowania przepisów w sposób poprawny, precyzyjny i jasny. Oznacza to, że sankcje cywilnoprawne, w tym sankcja kredytu darmowego, powinny być stosowane wyłącznie wobec naruszeń wyraźnie i jednoznacznie określonych przepisów ustawy, które pozostawiają minimalny margines interpretacyjny. Niedopuszczalne jest nakładanie takich sankcji za naruszenia obowiązków opartych na klauzulach generalnych, czy też formułujących obowiązki w sposób niedookreślony, podlegający interpretacji ponieważ byłoby to sprzeczne z zasadą pewności prawa, przewidywalności i proporcjonalności. Nawet na bazie orzecznictwa TSUE do art. 23 CCD (odpowiednik art. 44 CCD2) Trybunał wskazał (wyrok C-303/20), że test	

		z art. 23 CCD wykonuje się z perspektywy całego porządku krajowego („taking into account ... all the provisions of national law ... so that those penalties meet the requirements laid down in Article 23”). Co potwierdza formułowany przez sektor bankowy postulat, aby rozróżnić sankcje na te, które mogą być realizowane sankcją cywilnoprawną w zakresie jasnych i łatwo weryfikowalnych uchybień oraz te dotyczące klauzul generalnych lub obowiązków o charakterze ocennym, które mogą być sankcjonowane przez instrumenty administracyjne (gdzie możliwe jest elastyczne jej miarkowanie). W przytaczanym już wielokrotnie w debacie publicznej wyroku C-42/15, Home Credit Slovakia TSUE potwierdził, że art. 23 CCD nie wyklucza - co prawda - krajowej regulacji, w której brak określonych obowiązkowych informacji skutkuje uznaniem umowy za nieodpłatną i wolną od kosztów (SKD), ale wyraźnie warunkując, że przyjęta sankcja – w świetle całego krajowego systemu – powinna być skuteczna, proporcjonalna i odstraszająca, a przy tym nie wykraczać poza to, co konieczne do realizacji celów dyrektywy. Proporcjonalność wymaga natomiast związania sankcji z konkretnym, mierzalnym uchybieniem informacyjnym (np. brak RRSO, całkowitej kwoty do zapłaty), a nie z naruszeniami ocennymi. III. Dodatkowo, projekt ustawy w wielu miejscach wychodzi poza zakres dyrektywy CCD2, która ma charakter maksymalnej harmonizacji (gold-plating). To zjawisko nie tylko stawia polskich kredytodawców w gorszej pozycji niż przedsiębiorców działających w innych krajach UE, ale również będzie prowadzić do sprzeczności interpretacyjnych i trudności w stosowaniu przepisów, jak też naraża Polskę na zarzut nieprawidłowej implementacji i postępowanie przed TSUE. IV. Zwracamy uwagę, że uzasadnienie do projektu ustawy, jak i OSR mają niejednokrotnie zbyt ogólny, blankietowy charakter - sprowadzają się do opisywania, co jest przedmiotem kolejnych proponowanych przepisów, bez dalej idącego wyjaśnienia przyczyn i ratio legis tych propozycji, co w praktyce bardzo utrudnia, a wręcz uniemożliwia ocenę, jaki zamiar przyświecał projektodawcy oraz, czy proponowane	

			rozwiązanie jest adekwatne (proporcjonalne). Przy tak daleko idącym zakresie projektu, mając na uwadze, że projektodawca zdecydował się na skorzystanie z szeregu opcji narodowych, a często wręcz na wyjście poza zakres dyrektywy, takie podejście do kwestii oceny skutków regulacji budzi nasz głęboki niepokój. W naszej ocenie skutki finansowe wdrożenia projektu nie zostały oszacowane, a są one jak najbardziej możliwe do określenia biorąc pod uwagę stan rozwoju rynku i poziom informacji o świadczonych na nim usługach. V. Wreszcie, pragniemy zwrócić uwagę na potrzebę przewidzenia odpowiedniego, zgodnego z dyrektywą, <i>vacatio legis</i>. CCD2 zakłada, że przepisy krajowe powinny zostać przyjęte najpóźniej na rok przed ich wejściem w życie, co wynika z konieczności dostosowania się do wielu zmian. Potrzebny będzie czas na przemodelowanie systemów, zaprojektowanie i wdrożenie nowych funkcjonalności, przekazów marketingowych czy wręcz nowych produktów (np. nowych kart kredytowych czy kredytów w ROR uwzględniających limit MPKK). Pragnę zapewnić, że w toku roboczych spotkań i dyskusji nad projektem staraliśmy się wyjść naprzeciw oczekiwaniom Projektodawcy, czego wyrazem są zebrane uwagi, które w znacznej większości proponują alternatywne brzmienie przepisu (gotowe poprawki legislacyjne), uwzględniające przede wszystkim granice wyznaczone przez CCD2, unijną zasadę proporcjonalności, ale również głos doktryny i praktyczne aspekty stosowania przepisów. Postulaty polegające na wykreśleniu któregoś z proponowanych przepisów zostały ograniczone do minimum.	
741.	Uwaga ogólna	Polski Związek Instytucji Pożyczkowych	Odpowiadając na zaproszenie do udziału w konsultacjach publicznych projektu ustawy o kredycie konsumenckim (dalej: Projekt) w pierwszej kolejności dziękujemy za podjęcie tej inicjatywy, która ma fundamentalne znaczenie dla milionów konsumentów w Polsce, i która ustali zasady funkcjonowania rynku kredytów konsumenckich na najbliższe lata, jeśli nie dekady. Mając to na uwadze, ważne jest nie tylko to, aby nowa ustawa o kredycie konsumenckim wdrażała prawo unijne,	Uwaga o charakterze ogólnym, nie zawiera propozycji legislacyjnych. Propozycje legislacyjne zgłoszone do projektu zostały omówione powyżej, w częściach tabeli

		lecz również odnosiła się do aktualnych realiów rynkowych w Polsce oraz – na tyle, na ile to możliwe – wybiegała w przyszłość po to, aby zapewnić sprawne i bezpieczne funkcjonowanie rynku kredytów konsumenckich w Polsce. Mając na uwadze fakt, że niniejsza inicjatywa legislacyjna wynika z obowiązku implementacji Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/2225 z dnia 18 października 2023 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylającą dyrektywę 2008/48/WE (dalej: CCD2), zwracamy uwagę na kilka kluczowych fragmentów z uzasadnienia projektu CCD2, w którym Komisja Europejska na wstępie wskazała, iż „Od czasu przyjęcia dyrektywy z 2008 roku cyfryzacja głęboko zmieniła proces decyzyjny i nawyki konsumentów, którzy obecnie oczekują sprawniejszego i szybszego procesu uzyskiwania kredytu i często robią to online.” Następnie, oceniając skuteczność dyrektywy CCD1 z 2008 r., Komisja Europejska stwierdziła, że „Ocena wykazała szereg niedociągnięć związanych z zakresem stosowanie dyrektywy (CCD1 – przyp.), jej definicje i terminy, które czasami są niejasne, obowiązki informacyjne niedostosowane do mediów cyfrowych, brak jasności w przepisach dotyczących oceny zdolności kredytowej skutkujący niewystarczającą ochroną konsumentów oraz różnice w egzekwowaniu.” Aspekt informacyjny był jednym z kluczowych, wokół których skupiła się Komisja Europejska, projektując CCD2. Opisując kierunek zmian, Komisja Europejska optowała za ograniczeniem ilości informacji, które należy przekazać konsumentom w reklamie, skupiając się na kluczowych informacjach, gdy jest ona dostarczana za pośrednictwem określonych kanałów. Ponadto, KE zwróciła uwagę na to, że kluczowa jest efektywność komunikacji kredytodawcy z konsumentem – zatem zbyt duża ilość informacji przekazywanych konsumentowi może powodować chaos informacyjny i dać skutki odwrotne od zamierzonych.	dotyczących konkretnych przepisów i rozwiązań.

			Z powyższego wynika, że kluczowe aspekty w CCD2 to sprawne i bezpieczne funkcjonowanie rynku kredytów konsumenckich w erze cyfrowej. Tworząc niniejsze stanowisko, staraliśmy się również skupiać wokół podniesionych wyżej, kluczowych aspektów CCD2. Z tego też względu, wyrażamy nadzieję na przyjęcie argumentów podnoszonych w niniejszym stanowisku, jak również uwzględnienie zawartych w nim postulatów na dalszym etapie prac nad nową ustawą o kredycie konsumenckim.	
742.	Uwaga ogólna	Konfederacja Lewiatan	Zwracamy uwagę na konieczność precyzji używanych sformułowań w projekcie, jak również na właściwą implementację prawa UE. Brak wskazanej precyzji oraz odstępstwa od prawidłowej implementacji są uwagami przenikającymi znaczną część projektu. Ponadto, szereg rozwiązań przewidzianych w projekcie wprost i w sposób wyjątkowo zauważalny uderza w zjawiska/procesy które są przedmiotem tak debaty publicznej, jak i działań administracji krajowej czy UE: niektóre rozwiązania mają charakter nadregulacyjny (wobec dyskusji o deregulacji i walki z tzw. gold-plating) i uderzają w konkurencyjność sektora. Innym problemem jest dylemat co do doboru właściwej metody transpozycji regulacji UE. Uzasadnienie znacznej części rozwiązań albo nie występuje albo nie jest oparte o merytoryczny wywód (brak diagnozy i jej dowiedzenia, brak analizy rozwiązania o charakterze alternatywnym). Ocena Skutków Regulacji jest wybrakowana i pozbawiona ekonomicznej analizy prawa.	Uwaga o charakterze ogólnym, nie zawiera propozycji legislacyjnych. Propozycje legislacyjne zgłoszone do projektu zostały omówione powyżej, w częściach tabeli dotyczących konkretnych przepisów i rozwiązań.
743.	Uwaga ogólna	Konfederacja Lewiatan	Ze względu na szczególną wagę projektu dla rynku finansowego, ochrony konsumenta i stabilności makroekonomicznej, zwracamy uwagę na szczególną potrzebę koordynacji przez UOKiK (podmiot prowadzący projekt ustawy) procesu legislacyjnego, w tym konsultacji merytorycznych z właściwymi ministerstwami i urzędami, jak również stroną społeczną. Koordynacja ta jest niezbędna dla właściwej implementacji regulacji. Wnosimy o przeprowadzenie konferencji uzgodnieniowej po zakończonym okresie konsultacji, a także o	Uwaga o charakterze ogólnym, nie zawiera propozycji legislacyjnych. Propozycje legislacyjne zgłoszone do projektu zostały omówione powyżej, w częściach tabeli

			publikację pełnego, zawierającego odniesienie się do uwag wraz z uzasadnieniem raportu z konsultacji pisemnych.	dotyczących konkretnych przepisów i rozwiązań.
744.	Uwaga ogólna	Polska Organizacja Niebankowych Instytucji Płatności PONIP	PONIP proponuje rozważenie wprowadzenia zmiany w Projekcie, tak, aby karty obciążeniowe zostały objęte wyłączeniem stosowania dyrektywy przewidzianym w art. 2 ust. 5 CCD2. W naszej ocenie warto rozważyć przyjęcie wyważonego i opartego na analizie ryzyka podejścia uwzględniającego rzeczywiste czynniki powodujące zadłużenie u konsumentów. Takie wyważone podejście w naszej ocenie ma zapewnić, że konsumenci będą w dalszym ciągu dysponowali dostępem do kluczowych produktów finansowych, które umożliwiają im elastyczność w zarządzaniu budżetem. W tym celu Projekt powinien przewidywać adekwatne środki, skutkujące pozytywnym wpływem na konsumentów i gospodarkę. Mając na względzie powyższe podkreślamy, że Projekt nie przewiduje jednak przewidzianej w CCD2 (art. 2 ust. 5) możliwości wyłączenia kart obciążeniowych z zakresu stosowania regulacji. Jest to sprzeczne z celem dyrektywy i stanowi zagrożenie dla modelu biznesowego wydawców kart obciążeniowych. Ograniczenie oferowania przez instytucje płatnicze kart obciążeniowych na dotychczasowych zasadach będzie skutkować mniejszą konkurencją na rynku płatności, który jest bardzo skoncentrowany, i wpłynie niekorzystnie na wybory konsumentów. Trzeba zaznaczyć że korzystanie z kart obciążeniowych (przewidujących odroczoną płatność kredytu bez odsetek, podlegającego spłacie w ustalonym okresie rozliczeniowym) minimalizuje ryzyko niewykonania zobowiązań przez konsumentów. Jak wskazano w motywie 18 CCD2, „Karty obciążeniowe stanowią ważną część europejskiego systemu płatności”, „ponieważ takie umowy o kredyt mogą pomóc gospodarstwom domowym lepiej dostosować swój budżet do miesięcznych dochodów”, również dlatego, że są one oferowane bez odsetek i muszą być w pełni spłacone na koniec każdego	Uwaga o charakterze ogólnym, nie zawiera propozycji legislacyjnych. Propozycje legislacyjne zgłoszone do projektu zostały omówione powyżej, w częściach tabeli dotyczących konkretnych przepisów i rozwiązań.

			okresu rozliczeniowego. Zgodnie z art. 2 ust. 5 CCD2, państwa członkowskie mogą wyłączyć karty obciążeniowe z zakresu regulacji, zachowując tym samym status quo. Nie dostrzegamy zagrożenia, aby korzystanie z kart obciążeniowych przyczyniło się do nadmiernego zadłużenia konsumentów. Karty obciążeniowe zasadniczo różnią się od kart kredytowych lub innych form kredytowania, takich jak „Kup teraz, zapłać później”. Odróżniają się one także wyraźnie pod względem prawnym (m.in. bezprocentowa i pełna miesięczna spłata w ramach jednej płatności) i dlatego nie powinny podlegać takim samym obciążeniom regulacyjnym. Wydawcy kart obciążeniowych mogą być, przy braku wyłączenia, o którym mowa w art. 2 ust. CCD2, zniechęceni do oferowania takich usług, jeśli będą podlegali takim samym obciążeniom regulacyjnym jak wydawcy kart kredytowych, ponieważ koszty wdrożenia nowych przepisów dotyczących kart obciążeniowych będą wysokie, podczas gdy potencjalna rentowność produktów kredytowych może być wyższa i w dłuższym okresie bardziej atrakcyjna. Mając na uwadze powyższe, aby zapewnić stosowanie proporcjonalnych i odpowiednich regulacji w odniesieniu do usług finansowych, oraz aby uniknąć arbitrażu regulacyjnego w odniesieniu do obowiązujących w polskim prawodawstwie regulacji (wyłączenia kart obciążeniowych dokonano w implementacji CCD2 w prawie Belgii, istnieje także wysokie prawdopodobieństwo – biorąc pod uwagę toczące się procesy legislacyjne – że zostanie ono wdrożone w Austrii, Francji czy Hiszpanii), właściwym rozwiązaniem, w ocenie PONIP, jest wyłączenie stosowania przepisów projektowanej ustawy w stosunku do kart obciążeniowych.	
745.	Uwaga ogólna	Związek Pracodawców Business Centre Club	Duże nasze zaniepokojenie wywołały propozycje wykraczające poza konkluzje dyrektywy CCD II. Praktyka sięgania po opcje krajowe i zapisy rozszerzające a tym samym wykraczanie poza propozycję dyrektywy jest sprzeczna z obecnym procesem deregulacji. Rozumiemy i	Uwaga o charakterze ogólnym, nie zawiera propozycji legislacyjnych. Propozycje legislacyjne

			doceniamy chęć wszelkich działań wzmacniających aspekt ochrony konsumenta jednakże projekt ustawy całkowicie pomija aspekt ochrony konkurencji – który powinien być uwzględniany na równi z pierwszym. Praktyka wprowadzania do prawodawstwa polskiego rozwiązań ograniczających konkurencyjność na wspólnym rynku unijnym nie może być akceptowana. Szczególnie jest to widoczne w propozycjach objęcia nadzorem administracyjnym kolejnych obszarów – nadzór nad pośrednikami kredytowymi - których nadzoru dyrektywa nie reguluje. Ponadto po raz kolejny proponowana regulacja w odniesieniu do dziś obowiązującego prawa wprowadzić ma dziesięciokrotne zwiększenie kar nakładanych w trybie administracyjnym. Co więcej po raz kolejny zwiększony ma zostać obszar uznaniowości urzędniczej – również ze szkodą dla skuteczności samych urzędów - poprzez wprowadzanie nieprecyzyjnych zapisów. Projekt nie odpowiada na wyzwania dzisiejszych potrzeb gospodarki a w szczególności proponowane rozwiązania dotyczące sankcji kredytu darmowego wprowadzają ryzyko systemowe - doprowadzą najprawdopodobniej do kolejnej zapaści sądownictwa. Jeśli obecne rozwiązania prawne – brak jednoznaczności - już dzisiaj doprowadziły do tego, że nawet 75% spraw w sądach dotyczy sporów „kredytów frankowych” to propozycje nowych rozwiązań dotyczących sankcji kredytu darmowego z powodu braku ich precyzji – doprowadzą do jeszcze większego problemu.	zgłoszone do projektu zostały omówione powyżej, w częściach tabeli dotyczących konkretnych przepisów i rozwiązań.
746.	Uwaga ogólna	Fundacja Forum Konsumentów	Wadliwy proces legislacyjny i nierzetelna OSR Proces legislacyjny w tak wrażliwym dla obywateli obszarze, jakim jest kredyt konsumencki, musi opierać się na rzetelnej diagnozie i aktualnych danych. Niestety, analiza uzasadnienia dołączonego do Projektu ustawy wskazuje na fundamentalne braki w tym zakresie. W kluczowym dla konsumentów obszarze limitu kosztów pozaodsetkowych, projektodawca rezygnuje z przeprowadzenia nowej, pogłębionej analizy, wprost odwołując się do Oceny Skutków Regulacji (OSR) przygotowanej dla	Uwaga o charakterze ogólnym, nie zawiera propozycji legislacyjnych. Propozycje legislacyjne zgłoszone do projektu zostały omówione powyżej, w częściach tabeli

		tw. ustawy antylichwiarskiej niemal trzy lata temu. Taka metodologia jest głęboko wadliwa, ponieważ opiera się na fundamencie, który już w momencie powstawania był krytykowany jako zbiór hipotez, a nie rzetelnych badań. Co ważniejsze, dysponujemy już twardymi danymi o negatywnych konsekwencjach tamtych zmian. Ignorowanie tych faktów i powielanie nieaktualnej OSR świadczy o nierzetelności procesu legislacyjnego, który zamiast uczyć się na błędach i korygować prawo w oparciu o dowody, powiela te same, zweryfikowane negatywnie założenia. Masowe wykluczenie finansowe konsumentów Nadrzędnym celem polityki konsumenckiej powinna być realna ochrona obywateli. Jednali nadmiernie restrykcyjne przepisy, wprowadzone bez analizy ich wpływu na rynek, prowadzą do tworzenia iluzji ochrony. Skutkiem zaostrzenia regulacji jest drastyczne ograniczenie podaży legalnego finansowania, co najlepiej obrazuje alarmujący poziom 77% odrzuceń wniosków o pożyczkę. Oznacza to, że setki tysięcy Polaków rocznie, w obliczu nagłej potrzeby życiowej, są pozbawione dostępu do bezpiecznych produktów oferowanych przez nadzorowane instytucje. Zjawisko to pogłębia spadający udział nowych klientów w sektorze, który w maju 2025 r. wyniósł zaledwie 9%. Świadczy to o tym, że rynek nie tylko odrzuca obecnych klientów, ale również staje się zamknięty dla nowych. Ofiarami tego wykluczenia padają najczęściej grupy najbardziej wrażliwe: seniorzy, młodzi dorośli, mieszkańcy mniejszych miejscowości oraz osoby o nieregularnych dochodach. Rozwój przestępczej szarej strefy Wykluczenie z legalnego rynku nie eliminuje potrzeb finansowych konsumentów. Prowadzi natomiast do rozrostu patologicznego, przestępczego ekosystemu, jakim jest szara strefa. To tam trafiają obywatele, którym legalne instytucje, zmuszone do minimalizowania ryzyka w obliczu restrykcyjnego prawa, odmówiły pomocy. W szarej strefie konsument traci wszelkie prawa i ochronę gwarantowaną przez	dotyczących konkretnych przepisów i rozwiązań.

		państwo - nie ma nadzoru KNF, interwencji UOKiK czy wsparcia Rzecznika Finansowego. Jak pokazują badania i raporty policyjne, w tym obszarze panuje bezprawie: lichwiarskie opłaty prowadzące do zwrotu dwukrotności pożyczonej kwoty, nielegalne metody windykacji, zastraszanie, a za procederem nierzadko stoją zorganizowane grupy przestępcze. W ten sposób wadliwe prawo, zamiast zwalczać lichwę, w praktyce staje się jej głównym motorem napędowym, gwarantując stały napływ nowych, bezbronnych ofiar. Paternalizm zamiast rzetelnej informacji .Skuteczna ochrona konsumenta opiera się na jego upodmiotowieniu i zapewnieniu mu dostępu do pełnej, rzetelnej informacji, która pozwala na podjęcie świadomej decyzji. Proponowane restrykcje reklamowe idą w przeciwnym kierunku, opierając się na paternalistycznym założeniu, że konsumenta należy chronić, cenzurując kierowany do niego przekaz. Zakaz informowania o obiektywnych cechach produktu, takich jak szybkość przyznania finansowania czy możliwość skorzystania z karencji w spłacie, jest w istocie pozbawianiem konsumenta kluczowych danych, które mogą być dla niego decydujące. W nagłej sytuacji życiowej czas jest wartością kluczową, a elastyczność spłaty - realnym zabezpieczeniem. Konsument nie jest dzieckiem i ma prawo do poznania wszystkich, także pozytywnych, aspektów oferty. Rolą regulatora powinno być zwalczanie informacji fałszywych i wprowadzających w błąd, a nie zakazywanie przekazywania prawdziwych i istotnych dla konsumenta danych. Groźba dalszego ograniczania dostępu do finansowania Chociaż sankcja kredytu darmowego jest w zamyśle potężnym narzędziem chroniącym konsumentów, jej kształt w Projekcie rodzi poważne obawy o skutki dla całego systemu prawnego i dostępności finansowania. Projekt w sposób niebezpieczny zaostża wymogi dotyczące oceny zdolności kredytowej, w praktyce zmieniając ją z obowiązku starannego działania w obowiązek gwarancji rezultatu.	

			Kredytodawca, nawet przy najdokładniejszej analizie, jest w stanie ocenić jedynie prawdopodobieństwo spłaty, a nie zagwarantować przyszłe zachowanie konsumenta. Powiązanie tego niemożliwego do spełnienia wymogu z nieprecyzyjnymi i ogólnymi przesłankami sankcji tworzy ogromne pole do nadużyć procesowych. Istnieje uzasadnione ryzyko, że spowoduje to lawinę masowych pozwów, często opartych na błahych uchybieniach, a inicjowanych przez wyspecjalizowane podmioty, dla których celem jest zysk, a nie realna ochrona konsumenta. Taki scenariusz grozi paraliżem wymiaru sprawiedliwości, gdzie sprawy rzeczywiście poszkodowanych konsumentów mogą utonąć w zalewie roszczeń spekulacyjnych, a niejasne kryteria zmuszą sądy do wkraczania w rolę analityków kredytowych, co może prowadzić do niespójnych orzeczeń. W rezultacie, w obawie przed nieprzewidywalnym ryzykiem prawnym, instytucje finansowe będą zmuszone do drastycznego ograniczenia akcji kredytowej. Finansowanie stanie się dostępne wyłącznie dla najbezpieczniejszej grupy klientów, co doprowadzi do jeszcze głębszego wykluczenia finansowego pozostałych obywateli i dalszego wzmocnienia szarej strefy. Potrzeba nowej, odpowiedzialnej polityki regulacyjnej Prawdziwa ochrona konsumenta nie może polegać na tworzeniu barier, które wpychają go w objęcia przestępców. Konieczna jest fundamentalna zmiana filozofii regulacyjnej. Zamiast dalszego mnożenia restrykcji, państwo powinno skupić się na budowaniu zdrowego, konkurencyjnego i odpowiedzialnego rynku, który będzie stanowił realną i atrakcyjną alternatywę dla szarej strefy. Taki system opiera się na trzech filarach: wyważonych regulacjach, opartych na rzetelnej i aktualnej Ocenie Skutków Regulacji; dostępności legalnych usług, która ogranicza pole do działania lichwiarzom; oraz edukacji finansowej, która wzmacnia kompetencje i świadomość obywateli. Tylko takie holistyczne podejście pozwoli na stworzenie prawa, które będzie naprawdę chronić, a nie wykluczać.	

			Dlatego, w poczuciu odpowiedzialności za bezpieczeństwo finansowe Polaków, apelujemy o namysł nad obecnie planowanymi rozwiązaniami. Nie zgadzamy się na proponowane obecnie rozwiązania. Skuteczna walka z szarą strefą wymaga nie dalszych restrykcji, lecz strategicznej korekty, która przywróci równowagę na legalnym rynku. Konieczne jest ponowne przeanalizowanie i odpowiedzialne podniesienie limitu kosztów pozaodsetkowych, zarówno dla pożyczek, jak i kart kredytowych. Celem tej zmiany nie jest wsparcie dla biznesu, lecz przywrócenie legalnemu rynkowi zdolności do oferowania bezpiecznej alternatywy dla setek tysięcy Polaków, którzy dziś są jej pozbawieni. Jest to jedyny skuteczny sposób na realne ograniczenie lichwy i zapewnienie obywatelom bezpieczeństwa, na które zasługują.	
747.	Uwaga ogólna	Związek Przedsiębiorców i Pracodawców (ZPP)	Związek Przedsiębiorców i Pracodawców (ZPP) co do zasady popiera realizowany przez projekt ustawy o kredycie konsumenckim cel zwiększenia ochrony konsumentów korzystających z usługi kredytu konsumenckiego. • Nasze obawy budzą jednak zawarte w nim przepisy, które mogą ograniczyć dostęp klientów sklepów internetowych do płatności odroczonych. Właśnie taki efekt wywoła traktowanie spółek powiązanych kapitałowo ze sprzedawcą (np. faktorin w ramach jednej grupy) jako „osób trzecich” objętych prawem o kredycie konsumenckim. Takie sytuacje powinny zgodnie z intencją unijnego ustawodawcy podlegać wyłączeniom. • Sprzeciwiamy się również obowiązkowym ostrzeżeniom o kosztach kredytu udzielanych w kontekście bezodsetkowych płatności na fakturę. Podobne komunikaty są fałszywe i mogą wprowadzać konsumentów w błąd. • Przy tworzeniu kolejnej wersji ustawy powinno się także doprecyzować zapisy dotyczące zakresu szkoleń dla pracowników firm udzielających kredytów konsumenckich, rejestracji takich podmiotów oraz formy udzielania informacji o warunkach przedumownych.	Uwaga o charakterze ogólnym, nie zawiera propozycji legislacyjnych. Propozycje legislacyjne zgłoszone do projektu zostały omówione powyżej, w częściach tabeli dotyczących konkretnych przepisów i rozwiązań.

		Nasz niepokój budzą zwłaszcza przepisy dotyczące zakupów z terminem płatności do 14 dni od daty dostawy towaru. Chociaż popieramy regulacje oparte na ocenie ryzyka, to obecny polski projekt ustawy stwarza poważny problem: nieumyślnie obejmuje pełnym zakresem prawa o kredycie konsumenckim odroczone metody płatności, takie jak „zakup na fakturę”. Jest to spowodowane głównie problematyczną interpretacją klauzuli dotyczącej „strony trzeciej”, która nie została zdefiniowana i może obejmować podmioty wewnątrz grupy kapitałowej. Ta błędna interpretacja zagraża transparentnej, przewidywalnej i bezkosztowej opcji płatności, a także poddaje usługi faktoringowe, wykonywane przez spółkę powiązaną w ramach grupy kapitałowej sprzedawcy, rygorystycznemu reżimowi regulacyjnemu, który nie jest proporcjonalny w przypadku odroczonej płatności z 14-dniowym terminem. Ten podstawowy problem wyzwała kaskadę innych nieproporcjonalnych obciążeń regulacyjnych, zakłóceń konkurencji oraz potencjalnych szkód zarówno dla firm internetowych, jak i konsumentów. Nasze proponowane rozwiązanie koncentruje się na ukierunkowanym doprecyzowaniu definicji „strony trzeciej” oraz bardziej proporcjonalnym stosowaniu przepisów dyrektywy, co zapewni, że sprawdzone metody płatności będą mogły nadal się rozwijać. Płatności odroczone i definicja „strony trzeciej” Opcja „zakupu na fakturę” oferowana przez wiele podmiotów e-commerce, umożliwiająca bezodsetkową i bezpłatną płatność w ciągu 14 dni od potwierdzenia wysyłki, jest od ponad dekady kluczowym czynnikiem satysfakcji klienta. Umożliwia ona prawdziwe „doświadczenie przymierzalni w domu”, gdzie klienci płacą tylko za to, co zatrzymają, a podmiotom e-commerce zapewnia wysoki współczynnik konwersji. Ta metoda zrewolucjonizowała sprzedaż na odległość i handel elektroniczny, budując zaufanie poprzez eliminację	

		ryzyka związanego z przedpłatą i znacznie obniżając bariery dla zakupów online. Faktura oferowana przez sprzedawców (bez odsetek i opłat, płatność dopiero po otrzymaniu towaru w ciągu 14 dni) umożliwia konsumentom wygodne zakupy online: szybko (nie są wymagane żadne dane do płatności, jak np. numer karty kredytowej), bezpiecznie (płatność dopiero po otrzymaniu towaru) i bez obciążania płynności finansowej (brak płatności w okresie płatności za zwrócone towary). Sprzedawcom detalicznym faktura oferuje metodę płatności z wysokim współczynnikiem konwersji, bez kosztownej integracji i zależności od innych zewnętrznych dostawców płatności. W przeciwieństwie do przetwarzania płatności przez zewnętrznego dostawcę sprzedawca przez cały czas pozostaje odpowiedzialna za zakupy na fakturę. W celu przetwarzania płatności wielu podmiotów e-commerce tworzy wyspecjalizowane spółki w ramach swojej grupy kapitałowej, których celem jest nabywanie wierzytelności płatniczej klienta od operatora platformy lub partnerów, którzy sprzedają na platformie. Do tej pory przepisy prawa o kredycie konsumenckim nie były stosowane do zakupów na fakturę. Prawodawca UE uznał argumenty dotyczące strukturalnej odmienności płatności odroczonech wobec kredytów konsumenckich i w art. 2 ust. 2 lit. h zdanie 2 lit. i) nowej dyrektywy o kredycie konsumenckim wyłączył zakupy na fakturę z terminem płatności do 14 dni. Ten wyjątek ma zastosowanie w projekcie ustawy tylko wtedy, gdy „kredyt nie jest udzielany ani nabywany przez stronę trzecią”. Jednak w praktyce może się okazać, że podstawowy warunek tego wyłączenia nie jest spełniony, ponieważ spółki-córki w ramach grupy korporacyjnej zazwyczaj nabywają wierzytelności płatnicze wyłącznie od innych	

		spółek z grupy i/lub partnerów, którzy sprzedają klientom na platformie – na przykład poprzez umowy faktoringowe. Taka interpretacja prowadzi do niewłaściwego i niedopuszczalnego prawnie nierównego traktowania. Nie ma obiektywnego powodu, aby inne przepisy miały zastosowanie do dużych sprzedawców detalicznych i operatorów platform marketplace z regulowanymi usługami płatniczymi wewnątrzgrupowymi, a inne do sprzedawców, którzy przetwarzają zakupy na fakturę bez prawnie niezależnej spółki płatniczej, którzy mogą nadal korzystać z wyłączeń. Ogólny wynik może być jednak sprzeczny z intencją prawodawcy, którą jest zapewnienie konsumentom bezpieczniejszej, tańszej i przejrzystej opcji finansowej. Włączenie płatności za zakupy na fakturę dostarczanych przez spółkę powiązaną w zakres ustawy spowoduje mniejszą dostępność płatności odroczonej i więcej ofert kredytu konsumenckiego. Ponadto ta błędna interpretacja prowadzi do znacznych zakłóceń konkurencji, takich jak: • Dyskryminacja podmiotów wewnątrzgrupowych: Ścisła interpretacja klauzuli dotyczącej „strony trzeciej”, zwłaszcza jeśli obejmuje podmioty wewnątrzgrupowe, zachęca dużych dostawców towarów online do rozwijania własnych sklepów internetowych zamiast oferowania towarów na zewnętrznych platformach marketplace. Zmniejsza to atrakcyjność platform marketplace dla innych dostawców i pogarsza pozycję rynkową małych i mikroprzedsiębiorstw działających na nich, co jest sprzeczne z celem prawodawcy UE, jakim jest wspieranie uczciwej konkurencji. • Dyskryminacja dostawców BNPL: Dostawcy usług „Kup teraz, zapłać później” (BNPL) mogą zawierać umowy ramowe za pośrednictwem „rozwiązań portfelowych”, gdzie obowiązki informacyjne przedumowne i oceny zdolności kredytowej byłyby przeprowadzane tylko raz. Kolejne	

		zamówienia byłyby traktowane jako „zwiększenie całkowitej kwoty kredytu”, co oznacza, że klienci byłiby informowani rzadziej i mniej szczegółowo. Zakłóca to konkurencję na korzyść dostawców BNPL i jest zasadniczo sprzeczne z duchem i celem nowej dyrektywy o kredycie konsumenckim, której celem jest regulacja BNPL dla lepszej ochrony konsumentów przed nadmiernym zadłużeniem. Płatności odroczone na fakturę a BNPL: istotne różnice w kontekście ochrony konsumenta Choć płatności odroczone na fakturę bywają mylnie utożsamiane z usługami Buy Now, Pay Later (BNPL), istnieją między nimi fundamentalne różnice, które uzasadniają odmienne podejście regulacyjne. Płatności odroczone, w swojej pierwotnej formie, nie niosą ze sobą ryzyk typowych dla tradycyjnych kredytów, co odróżnia je od większości ofert BNPL. Nowa dyrektywa dąży do objęcia nadzorem i regulacją usług BNPL, które charakteryzują się: • Rozbudowanym modelem kredytowym: Płatności BNPL często oferują rozłożenie kwoty na kilka rat, zaciąganie kolejnych „kredytów” na różne zakupy u tego samego dostawcy, a także przenoszenie długu na zewnątrz, do podmiotów trzecich, które mogą stosować dodatkowe opłaty i odsetki. • Potencjalnymi opłatami i odsetkami: Chociaż niektóre oferty BNPL mogą być początkowo bezpłatne, wiele z nich przewiduje naliczanie odsetek lub wysokich opłat za opóźnienia w spłacie. Wprowadza to element ryzyka finansowego, który jest obcy płatnościom odroczonym na fakturę. • Brak pełnej transparentności: Złożona struktura ofert BNPL może utrudniać konsumentom zrozumienie wszystkich kosztów i warunków. Regulacje są niezbędne, aby zapewnić transparentność i umożliwić świadome podejmowanie decyzji finansowych. W przeciwieństwie do BNPL, płatności odroczone na fakturę, z 14-dniowym terminem płatności oferują konsumentom bezpieczną, bezkosztową alternatywę i	

		stanowią kluczowy element tzw. „przymierzalni w domu”. Ich unikalne cechy to: • Brak ryzyka zadłużenia: krótki, 14-dniowy termin płatności nie sprzyja zadłużaniu się. Celem tej metody nie jest finansowanie zakupu, lecz umożliwienie konsumentowi sprawdzenia produktu przed dokonaniem ostatecznej płatności. • Brak opłat i odsetek: podstawowy model płatności na fakturę jest całkowicie bezpłatny dla konsumenta, co eliminuje ryzyko ukrytych kosztów czy spirali zadłużenia. • Prosty i przejrzysty mechanizm: klient płaci wyłącznie za to, co zatrzymuje. Płatność jest prosta, bez skomplikowanych umów, rat czy konieczności dokonywania szczegółowej weryfikacji zdolności kredytowej. • Ochrona konsumenta w rękach sprzedawcy: w przypadku płatności odroczonych na fakturę to sprzedawca lub zależny od niego podmiot tej samej grupy kapitałowej, a nie zewnętrzny podmiot, pozostaje odpowiedzialny za proces płatności. To zwiększa bezpieczeństwo transakcji, ponieważ konsument ma do czynienia z jedną, znaną firmą. Błędna interpretacja pojęcia „strony trzeciej” w projekcie polskiej ustawy niweczy te fundamentalne różnice. Przez objęcie regulacjami kredytowymi płatności odroczonych, które są obsługiwane przez wewnętrzne podmioty w ramach grupy kapitałowej sprzedawcy, ustawa zrównuje bezpieczną i bezkosztową metodę z ryzykownymi usługami kredytowymi. To nie tylko zagraża istnieniu popularnej i korzystnej dla konsumentów opcji, ale także wypacza cel dyrektywy – ochronę przed nadmiernym zadłużaniem się. W efekcie konsumenci mogą stracić bezpieczną alternatywę i zostać zmuszeni do korzystania z usług kredytowych, które ustawa ma regulować, a nie eliminować ich bezpieczne odpowiedniki. Proponowane rozwiązanie problemu „strony trzeciej” Ograniczenia dotyczące „odroczeń płatności” w nowej dyrektywie o kredycie konsumenckim, w szczególności dotyczące „bez	

			oferowania kredytu przez stronę trzecią” lub „strona trzecia ani nie oferuje kredytu, ani nie nabywa wierzytelności płatniczej”, powinny mieć zastosowanie tylko wtedy, gdy ta strona trzecia również oferuje kredyt na daną wierzytelność, za który pobierana jest opłata. „Strona trzecia” powinna być jasno rozumiana jako „dostawca zewnętrzny”, który nie jest organizacyjnie i/lub prawnie zintegrowany z grupą handlową lub platformą marketplace. Zwiększone ryzyko dla interesów konsumentów pojawia się tylko w takich scenariuszach zewnętrznych. Zakaz przetwarzania niektórych danych: Całkowity zakaz przetwarzania danych osobowych z sieci społecznościowych i wrażliwych danych osobowych do oceny zdolności kredytowej (art. 30, 31). Tworzy to napięcie z wyjątkami RODO (art. 9 ust. 2 RODO) i prowadzi do niepewności prawnej z powodu niejasnej terminologii.	
748.	Uwaga ogólna	Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa	Nie kwestionując, co do istoty, tak zakreślonego celu regulacji Kasa Krajowa pragnie przedstawić swoje uwagi, dotyczące wybranych zagadnień zawartych w procedowanym projekcie ustawy. W ocenie Kasy Krajowej szereg proponowanych w projekcie rozwiązań nie będzie służyć bowiem interesom konsumentów, lecz raczej podmiotów wykorzystujących ich roszczenia dla swoich interesów. Ponadto przyjęte w projekcie przez wnioskodawcę rozwiązania stanowić mogą istotne zagrożenie dla stabilności finansowej sektora finansowego w Polsce, a zwłaszcza instytucji ustawowo upoważnionych do udzielania kredytów, co w konsekwencji może zepchnąć do szarej strefy tych konsumentów, którzy nie mogą uzyskać kredytu w tych podmiotach. Projekt w istotnym zakresie nie uwzględnia stanowiska Komitetu Stabilności Finansowej z 25.03.2025 r., który, działając w zakresie nadzoru makroostrożnościowego, zidentyfikował ryzyko systemowe w krajowym systemie finansowym związane ze stosowaniem sankcji kredytu darmowego - uprawnienia zdefiniowanego w art. 45 obecnie obowiązującej ustawy o kredycie konsumenckim. Proponowana przez	Uwaga wyjaśniona. W zakresie SKD prawodawca wziął pod uwagę uchwałę KSF i doprecyzował przepisy, stosując gradację sankcji i wprowadził możliwość jej miarkowania. W zakresie dotyczącym użytej nomenklatury kierowano się potrzebą zapewnienia systemowej zgodności przepisów.

		wnioskodawcę regulacja nie zapewnia bowiem równowagi w ochronie interesów konsumentów i kredytodawców, uznając, że kredytodawcy są zawsze silniejszą stroną stosunku prawnego, co w konsekwencji prowadzi do proponowania rozwiązań skutkujących nadmiernym obciążeniem ryzykiem prawnym legalnej działalności w zakresie udzielania kredytów konsumenckich. Proponowane rozwiązania w efekcie wpłynąć będą negatywnie na interesy konsumentów, których teoretycznie powinny chronić. Jest to szczególnie widoczne w działalności spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, mogących udzielać kredytów wyłącznie swoim członkom, którzy są, co do zasady, ich jedynymi właścicielami. Członkami spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych są, co do zasady, osoby fizyczne, w znaczącej większości przypadków - Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa konsumenci. W takiej sytuacji zwiększone przez projektowaną ustawę ryzyko prawne działalności kredytowej w zakresie udzielania kredytów konsumenckich - stanowiącej największy segment działalności kredytowej kas - obciążać będzie samych konsumentów, jako ich członków. W ocenie Kasy Krajowej projektowana ustawa powinna implementować obie dyrektywy w sposób uwzględniający m.in. negatywne doświadczenia związane z korzystaniem z rozwiązań zawartych w obecnie obowiązującej ustawie o kredycie konsumenckim, w tym, w zakresie sankcji kredytu darmowego oraz ujawnionych ryzyk związanych ze zmieniającymi się interpretacjami obowiązujących norm kształtowanymi przez orzecznictwo krajowe i unijne oraz interpretacje organów nadzoru i organów ochrony interesów konsumentów. W efekcie tego kredytodawcy narażeni są na sankcje działań, co do których mogli być w sposób usprawiedliwiony przekonani, że są one prawidłowe i zgodne z obowiązującymi regulacjami, a które dopiero w przyszłości zostały zakwestionowane wskutek zmiany interpretacji orzeczniczej lub	

		administracyjnej. Obowiązujące regulacje, nakładające sankcje na kredytodawców, okazały się nadmiernie restrykcyjne i nie wiążące skali ewentualnych naruszeń ze szkodą konsumenta lub skalą zawinienia kredytodawcy oraz skalą ewentualnego naruszenia. W praktyce beneficjentami tych działań w dużym stopniu okazali się nie sami konsumenci, a różnego rodzaju podmioty nabywające od nich roszczenia lub reprezentujące ich w postępowaniach sądowych. Jednocześnie należy wskazać, że część rozwiązań proponowanych w projekcie ma na celu walkę z nieprawidłowościami niewystępującymi w istotnej skali na polskim rynku, ze względu na jego ukształtowanie i praktykę, ale w praktyce może zostać wykorzystane przeciwko kredytobiorcom. Kasa Krajowa pragnie także wskazać, że proponowana w projekcie regulacja, dotycząca ochrony konsumenta przed niekorzystnymi cesjami, prawdopodobnie wywoła jedynie ograniczone skutki i w praktyce nie zmieni nic w sferze ochrony konsumenta, gdyż firmy odszkodowawcze już jakiś czas temu zmieniły model dochodzenia roszczeń związanych z Sankcją Kredytu Darmowego (SKD) dochodzonych na gruncie obecnie obowiązującej ustawy o kredycie konsumenckim, z uwagi na fakt, że bardzo duża liczba umów cesji była uznawana przez sądy za nieważne (naruszenie zasad współżycia społecznego, przekroczenie zasady swobody umów), obecnie obserwowana jest kolejna fala powództw, gdzie ci sami pełnomocnicy, którzy reprezentowali kancelarie odszkodowawcze reprezentują konsumentów w procesach jako ich pełnomocnik, bez cesji, natomiast strategia procesowa nie uległa zmianie (blankietowe oświadczenia SKD, blankietowe zarzuty naruszeń z art. 30 obecnie obowiązującej ustawy o kredycie konsumenckim, bez jakiejkolwiek indywidualizacji). Sytuacja ta jest o tyle gorsza, że sąd nie ma w takich przypadkach tak naprawdę środków prawnych, aby zbadać czy umowa pomiędzy pełnomocnikiem a konsumentem nie narusza praw konsumenta, a doświadczenia procesowe sektora jednoznacznie wskazują, że stosunek jest oceniany jako ułożony na niekorzyść konsumenta. Kasa Krajowa pragnie poddać pod rozwałę projektodawcy	

			czy wprowadzanie obostrzeń jedynie dla rynku finansowego bez jednoczesnego uregulowania działalności kancelarii odszkodowawczych dla roszczeń konsumenckich nie spowoduje, że zamiast ochrony interesów konsumentów projektowane rozwiązania staną się jedynie źródłem transferu od kredytodawców do kancelarii odszkodowawczych reprezentujących konsumentów jedynie pod pretekstem ochrony interesów konsumentów. Praktyka podobna do wskazanej powyżej miała miejsce także w innych krajach UE, pod rządami regulacji implementujących w nich obecnie obowiązującą dyrektywę o kredycie konsumenckim, a zaobserwowane nadużycia stały się przedmiotem reakcji judykatury i ustawodawcy. Na przykład w prawie francuskim wprowadzono rozwiązania legislacyjne uniemożliwiające w ogóle skuteczne kwestionowanie RRSO bez wykazania rzeczywistej szkody majątkowej po stronie konsumenta (Artykuł L341-1 Code de la consommation [Kodeks konsumencki], wersja obowiązująca od 19 lipca 2019 r., https://www.legifrance.gouv.fr/codes/id/LEGIARTI000038782736/2019-07-19), co było odpowiedzią ustawodawcy francuskiego na „zalewanie” sądów cywilnych coraz większą ilością spraw na tym tle. Ponadto jeszcze przed tą zmianą legislacyjną pojawił się judykat idący w tym właśnie kierunku, zauważając - podobnie jak w niniejszej sprawie - że wskaźnik RRSO (fr. TEG) w danej sprawie „nie działał na niekorzyść” pożyczkobiorców, bo był błędnie zawyżony (wyrok francuskiego Sądu Kasacyjnego z dnia 12 października 2016 r., numer skargi: 15-25034, Pierwsza Izba Cywilna, https://juricaf.org/arret/FRANCE-COURDECASSATION-20161012-1525034).	
749.	Uwaga ogólna	Instytut Sobieskiego	W imieniu Instytutu Sobieskiego, działając jako think tank, który prowadzi działalność naukowo-badawczą oraz ekspercką, pragniemy	Uwaga o charakterze ogólnym, nie zawiera propozycji legislacyjnych.

		zwrócić uwagę na związane z zakresem projektu ustawy o kredycie konsumenckim („Projekt ustawy”) następujące zagadnienie. Zgodnie z deklaracjami projektodawców zawartymi w uzasadnieniu Projektu ustawy zasadniczym celem proponowanych zmian jest zwiększenie poziomu ochrony interesów konsumentów. Jedną z tych zmian jest modyfikacja przepisu art. 105 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe („Prawo bankowe”). Modyfikacja ta dotyczy w szczególności kwestii udostępniania informacji stanowiących tajemnicę bankową w zakresie niezbędnym m.in. do oceny zdolności kredytowej konsumenta. Zasady udostępniania przez banki informacji objętej tajemnicą bankową reguluje ww. przepis art. 105 Prawa bankowego. Ustęp 4 tego przepisu umocowuje banki, wspólnie z bankowymi izbami gospodarczymi, do utworzenia specjalnych podmiotów upoważnionych do gromadzenia, przetwarzania i udostępniania ww. informacji. W naszej opinii warto w tym kontekście zwrócić uwagę na pewną zasadniczą kwestię, która uwydatniła się m.in. dzięki aktywności Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów („Urząd” albo „UOKiK”). W marcu 2025 r. UOKiK poinformował, że wszczął postępowanie wyjaśniające obejmujące swoim zakresem opisaną powyżej działalność uregulowaną w przepisie art. 105 ust. 4 Prawa bankowego (choć trzeba w tym miejscu wyraźnie podkreślić, że postępowanie to toczy się „w sprawie”, a nie przeciwko konkretnemu podmiotowi). Sytuacja na tym szczególnym rynku wymiany informacji kredytowej kształtuje się obecnie następująco. Na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy Prawa bankowego największe działające w Polsce banki oraz Związek Banków Polskich utworzyły spółkę prawa handlowego pod firmą Biuro Informacji Kredytowej („BIK”). Poza BIK na tym rynku nie działa żaden inny podmiot. Nad BIK nadzoru nie sprawuje Komisja Nadzoru Finansowego, Ministerstwo Finansów ani też Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów.	Propozycje legislacyjne zgłoszone do projektu zostały omówione powyżej, w częściach tabeli dotyczących konkretnych przepisów i rozwiązań.

		Dane przetwarzane przez BIK wykorzystywane są przez instytucje sektora finansowego do zarządzania ryzykiem kredytowym, w tym przede wszystkim do potwierdzenia wiarygodności finansowej swoich klientów. W tym systemie banki i inni kredytodawcy oceniają zdolność każdego konsumenta szukającego odpowiedniego dla siebie kredytu m.in. w oparciu o model scoringowy. BIK-u. W związku z powyższym UOKiK zwrócił uwagę, że ocena wiarygodności w systemie prowadzonym przez BIK odbywa się nie tylko na podstawie historii spłat kredytów i pożyczek, czy aktualnego zadłużenia, lecz również w związku z częstotliwością i liczbą zapytań kredytowych. W praktyce oznacza to, że już same zapytania kredytowe ze strony konsumenta mogą mieć istotny wpływ na ocenę jego zdolności kredytowej (i to bez względu na to czy w ogóle otrzymał jakąkolwiek decyzję kredytową). Urząd podkreślił przy tym, że konsumenci nie dysponują rzetelną informacją o tym, po jakim czasie model scoringowy przestaje uwzględniać wcześniejsze zapytania w kalkulacji oceny punktowej kredytobiorcy. Dlatego też UOKiK dał wyraz podejrzeniu, że model scoringowy BIK może ograniczać konkurencję pomiędzy bankami. Jeśli konsument złoży wnioski w kilku instytucjach finansowych, aby porównać ich oferty i wybrać najlepszą, naraża się na istotne obniżenie oceny punktowej BIK. To z kolei narażać go może na negatywną ocenę zdolności kredytowej w całym sektorze bankowym. W opinii Urzędu taki mechanizm może być już sam w sobie antykonkurencyjny. Zniechęca świadomych konsumentów poszukujących najlepszych ofert, a bankom umożliwia wymianę informacji o tym, że konsument w danym okresie składał zapytania do innych kredytodawców. Cytując literalnie komunikat UOKiK można podsumować clue podejrzeń, które stanowią podstawę wszczęcia postępowania, w sposób następujący: „Obecny model może zatem dyskryminować klientów szczególnie aktywnych, którzy chcą poznać i porównać oferty produktów	

			finansowych z kilku banków, a następnie wybrać tą, która jest dla nich najkorzystniejsza” . W toku swojego postępowaniu Urząd sprawdza zatem, czy powyższy model ma charakter praktyki ograniczającej konkurencję. W szczególności, czy za jego pomocą nie dochodzi do koordynacji i antykonkurencyjnej wymiany informacji o zapytaniach ofertowych klientów pomiędzy podmiotami działającymi na rynku finansowym. Bez względu na dalszy przebieg tego postępowania, które jest zresztą na relatywnie wczesnym etapie, zasadne wydaje się pytanie na ile system oparty na de facto ustawowo obwarowanym monopolu w obszarze gromadzenia, integrowania i udostępniania danych kredytowych jest najbardziej efektywnym modelem funkcjonowania tego szczególnego rynku. Tym bardziej, że monopol ten nie oznacza, że zadania te pełni specjalnie do tego powołana instytucja publiczna, lecz spółka prawa handlowego będąca własnością największych banków w Polsce. Klientami BIK są nie tylko banki, które są właścicielami Biura Informacji Kredytowej, lecz także znaczna liczba banków spółdzielczych oraz mniejszych banków. Oznacza to, że te banki skazane są niejako na korzystanie z usług podmiotu, który w zakresie usług scoringu kredytowego ma pozycję monopolistyczną. Może mieć to wpływ na jakość usługi scoringowej. Teoria ekonomii wskazuje na ekonomiczne koszty monopolu. Najważniejszą stratą społeczną jest strata dobrobytu społecznego wynikająca z faktu, że cena usług monopolisty jest wyższa niż w przypadku rynku konkurencyjnego. Jakość i zakres oferowanych usług przez monopolistę są z reguły niższe niż w sytuacji istnienia konkurencji. Z punktu widzenia ekonomicznego monopolista sprzedaje produkt lub usługę po cenie wyższej niż koszt krańcowy. W efekcie monopolista produkuje towary lub oferuje usługi w ilości mniejsze niż byłoby to społecznie optymalne, co w przypadku usług oznacza ograniczony zakres oferowanych usług. Jednocześnie cena jest wyższa niż w warunkach konkurencji.	

			Jako ilustrację wpływu monopolu na innowacyjność warto przywołać artykuł Reeda Showaltera i Laury Edelson „Captured Innovation: Technology Monopoly Response to Transformational Development” . Autorzy analizują monopole technologiczne (IBM, AT&T, Google) i dowodzą, że co prawda monopolisci nie rezygnują z innowacyjności, niemniej w wyniku zajmowanej pozycji rynkowej, a także posiadanych znaczących zasobów mają wpływ na kształtowanie się innowacji w swoich obszarach. W wyniku tego, by zachować pozycję rynkową, tak prowadzą swoją politykę innowacyjności, by ograniczać wprowadzanie innowacji na rynek. Udostępniać je jedynie w ograniczonym zakresie, uzależniając od istniejącej technologii, nad którą mają monopolistyczną kontrolę. Autorzy ten wzorzec postępowania określają mianem „przechwyconej innowacyjności”. W przytoczonym artykule powyższa strategia jest opisana w odniesieniu do trzech wspomnianych firm technologicznych. Jej zrozumienie jest jednak istotne także w kontekście monopolu na rynku usług scoringowych. Bazując na wnioskach płynących z odkryć Showaltera i Edelson można bowiem stwierdzić, że monopolista nie rezygnuje w pełni z innowacyjności, lecz realnie wprowadzane innowacje nie są optymalne z punktu widzenia klientów. Konkretnego kontekstu dla powyższych rozważań o rynku informacji kredytowej dostarcza także analiza porównawcza dotycząca innych państw należących do Unii Europejskiej. W zakresie struktury rynku gromadzenia, integrowania i udostępniania danych kredytowych mamy do czynienia z następującymi modelami: • dominująca pozycja jednego podmiotu prywatnego (Chorwacja, Cypr, Czechy, Finlandia, Łotwa, Polska, Rumunia, Słowacja, Węgry); • dominująca pozycja jednego podmiotu publicznego (Francja, Irlandia, Słowenia);	

		• konkurencja podmiotów prywatnych bez udziału podmiotów publicznych (Austria, Estonia, Holandia, Niemcy, Szwecja, Włochy); • konkurencja podmiotów prywatnych i publicznych (Belgia i Portugalia). Jak widać nie ma w państwach unijnych modelu, który można by uznać za dominujący. Niemniej w krajach „starej” Europy raczej nie występuje model oparty na pozycji monopolistycznej podmiotu prywatnego. Najczęściej jednak albo rolę gromadzenia, integrowania i udostępniania danych kredytowych pełni podmiot publiczny, albo też obszar ten dopuszcza konkurencję o charakterze rynkowym. Warto też podkreślić, że fakt braku konkurencji na rynku usługi scoringowej negatywnie wpływa także na same banki. Monopoliści, którzy nie podlegają presji konkurencji, mają skłonność do niskiej innowacyjności, która obniża jakość usług. Wygodna pozycja monopolisty nie daje bodźców do ciągłego doskonalenia produktów i usług, a także procesów wewnętrznych. Badania wskazują również, że brak bodźców wynikających z konkurencji nie daje motywacji do ograniczania kosztów, co dodatkowo ogranicza dostępne środki na badania i rozwój. Monopoliści bardzo często utrzymując koszty na podwyższonym poziomie, oferują swoje produkty drożej niż w hipotetycznych warunkach konkurencji. Zachodzi więc ryzyko, że z punktu widzenia całości sektora bankowego, brak konkurencji może wpływać negatywnie na koszty usługi scoringowej, a w znaczącym stopniu koszty tej usługi przenoszone są następnie na klientów banków. W tym kontekście warto też skonstrastować rynek informacji kredytowej z innym, lecz istotnie podobnym rynkiem – rynkiem informacji gospodarczej. Został on uregulowany na mocy ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych. Działa on na zasadzie konkurencji. Aktualnie są na nim aktywne cztery biura informacji gospodarczej („BIG-i”). Z informacji gospodarczych zgromadzonych w BIG-ach korzystają banki, firmy	

			leasingowe, pożyczkowe oraz inne podmioty świadczące usługi masowe, np. telekomunikacyjne. Informacje gospodarcze służą przede wszystkim do oceny sytuacji finansowej konsumentów i przedsiębiorców, ale korzystające z nich firmy również masowo przekazują BIG-om informacje gospodarcze dotyczące zaległości swoich klientów. Co więcej, nadzór nad działalnością BIG-ów sprawuje minister właściwy do spraw gospodarki. Celem tego nadzoru jest zapewnienie zgodności wykonywanej przez biura działalności gospodarczej z przepisami ustawy oraz regulaminem zarządzania danymi konkretnego BIG-u (sam regulamin musi zostać wcześniej zatwierdzony przez ministra właściwego do spraw gospodarki). W związku z powyższym, w opinii Instytutu Sobieskiego, przy okazji prac na Projektem ustawy, który ma na celu wzmocnienie poziomu ochrony interesów konsumentów, warto rozważyć takie uregulowanie rynku wymiany informacji kredytowej, w tym rynku usługi scoringowej, które – na wzór rozwiązań przyjętych w ustawie o udostępnianiu informacji gospodarczych – otwierałoby ten rynek na konkurencję. Z pewnością bowiem to właśnie mechanizm konkurencji rynkowej w większym stopniu niż monopol sprzyja ochronie pozycji konsumenta, innowacyjności oraz obniżeniu kosztów świadczonych usług.	
750.	Uwaga ogólna	Krajowy Związek Banków Spółdzielczych - KZBS	W naszej ocenie rozwiązania zaproponowane w projekcie w sposób nieuzasadniony i nadmiarowy znacznie zaostrzają zasady udzielania kredytu konsumenckiego. Główne obszary, które w naszej ocenie wymagają dalszej analizy i zmian obejmują w szczególności brak górnego limitu kwoty kredytu konsumenckiego, znaczne zaostrzenie zasad oceny zdolności kredytowej oraz reklamy kredytu konsumenckiego, a także rozszerzenie możliwości korzystania przez konsumenta z tzw. sankcji kredytu darmowego (w tym odnośnie do oceny zdolności kredytowej), wykorzystanie w projekcie wszystkich opcji narodowych oraz nadmiarowość w stosunku do dyrektywy 2023/2025. Warto zwrócić uwagę na zawarte w przedmiotowym projekcie zjawisko postępującej swoistej „penalizacji” tej sfery	Uwaga o charakterze ogólnym, nie zawiera propozycji legislacyjnych. Propozycje legislacyjne zgłoszone do projektu zostały omówione powyżej, w częściach tabeli dotyczących konkretnych przepisów i rozwiązań.

			stosunków zobowiązaniowych. W szczególności sankcja kredytu darmowego, wprowadzona w Polsce już w ustawie o kredycie konsumenckim z 2011 r., nie wynika bezpośrednio z przepisów unijnych. Także po obecnej nowelizacji dyrektywa 2023/2225 nie wprowadza na poziomie unijnym mechanizmu kredytu darmowego jako sankcji. Wymaga jedynie od państw członkowskich ustanowienia „skutecznych, proporcjonalnych i odstraszających sankcji” za naruszenia obowiązków informacyjnych i innych. Wprowadzenie w przepisach krajowych tak rygorystycznej sankcji (szczególnie wobec jej braku na poziomie unijnym) stanowi oczywisty przykład tzw. gold platingu. Warto wskazać, że w większości krajów członkowskich UE nie wprowadzono przepisu o kredycie darmowym. W praktyce zaś zastosowanie tego rozwiązania często cechuje się brakiem proporcjonalności, jak również jest przykładem psucia prawa wskazując nieostre kryteria możliwości podważenia umowy. Ponadto niepokój nie tylko sektora bankowego, ale także strony rządowej, budzić powinna zarówno stale rosnąca ilość spraw sądowych przeciwko bankom, jak i ogólny klimat społecznej akceptacji podważania umów z sektorem bankowym. Przewidziane w projekcie znaczne zaostrzenie regulacji w zakresie zasad finansowania konsumentów (w szczególności oceny zdolności kredytowej) oraz reklamy kredytu konsumenckiego może doprowadzić do dalszego ograniczenia i tak niskiej akcji kredytowej, a także zmniejszyć dostępność kredytów, zmuszając konsumentów do szukania finansowania w szarej strefie. Ponadto projekt zawiera wiele niejednoznacznych i nieostrych sformułowań, mogących stwarzać problemy interpretacyjne co, w połączeniu z przewidzianymi w projekcie surowymi sankcjami, wpływać będzie na wzrost ryzyka prawnego i może rodzić negatywne skutki finansowe po stronie sektora bankowego.	
751.	Uwaga ogólna	Biuro Informacji Kredytowej S.A.	I. Uzupełnienie Projektu o kwestie dotyczące zbywanych wierzytelności powstałych z tytułu umowy o kredyt konsumencki	Uwaga o charakterze ogólnym, nie zawiera propozycji legislacyjnych.

		W przypadku zbycia wierzytelności z umów o kredyt konsumencki dane o stanie i przebiegu realizacji zobowiązania nie są przekazywane do baz danych prowadzonych na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy – Prawo bankowe, co niesie za sobą wymierne konsekwencje dla konsumentów, którzy mogą figurować jako zadłużeni mimo uregulowania zobowiązania, zaś kolejni kredytodawcy dokonują oceny zdolności kredytowej na podstawie niepełnych lub przestarzałych danych, co w efekcie obniża dostępność kredytu dla rzetelnych dłużników, a tym samym rośnie ryzyko wypchnięcia ich do szarej strefy pożyczkowej. Szacuje się, że te nieraportowane nigdzie informacje dotyczyć mogą około 5 mln klientów. Tylko w bazie BIK poczynawszy od 2019 r. zarejestrowano 3,33 mln sprzedanych kredytów i pożyczek na łączną kwotę prawie 40 mld zł. Z powodu braku przepisów obligujących nabywców wierzytelności do raportowania zwrotnego do bazy BIK spłacalność tych wierzytelności nie jest rejestrowana i monitorowana - ze szkodą dla samych konsumentów. Postulujemy zatem dodanie do Projektu art. 95a, przewidującego wprowadzenie obowiązku przekazywania przez nabywców wierzytelności powstałej z tytułu umowy o kredyt konsumencki do instytucji prowadzonych na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy - Prawo bankowe informacji o stanie i przebiegu realizacji zobowiązania. Przedmiotowy obowiązek ma też znaczenie w kontekście ustanowienia w Projekcie przepisów dotyczących poradnictwa zadłużeniowego. Może w znacznym stopniu przyczynić się do walki z nadmiernym zadłużeniem, umożliwiając podmiotom świadczącym na rzecz konsumentów usługi doradcze w zakresie zadłużenia weryfikację obecnie nieraportowanych danych dotyczących wierzytelności. W konsekwencji projektowana zmiana uczyni regulacje dotyczące poradnictwa zadłużeniowego bardziej funkcjonalnymi, podnosząc jakość usług świadczonych przez podmioty doradcze, co przyniesienie także wymierne efekty po stronie konsumenta.	Propozycje legislacyjne zgłoszone do projektu zostały omówione powyżej, w częściach tabeli dotyczących konkretnych przepisów i rozwiązań.

			Ponadto, podkreślić należy, iż obowiązujące przepisy regulują kwestie raportowania przez banki, SKOK-i oraz instytucje pożyczkowe, jednocześnie nie obejmując zakresem regulacji nabywców wierzytelności pomimo tego, że kontynuują oni dochodzenie należności i realnie wpływają na sytuację finansową konsumenta. Taki stan powoduje, że standard ochrony konsumenta w relacji z nowym wierzycielem jest znacząco obniżony. W ocenie BIK brak informacji o spłacie lub restrukturyzacji zadłużenia może prowadzić do odrzucania wniosków kredytowych, wzrostu kosztów finansowania, a w efekcie – pogłębienia problemów finansowych gospodarstw domowych. Uzupełnienie projektu o przepis nakładający obowiązek raportowania na nabywców wierzytelności z kredytów konsumenckich przyczyni się do poprawy sytuacji konsumentów. Propozycja BIK: dodanie do Projektu art. 95a w następującym brzmieniu: „Art. 95a. Nabywca wierzytelności powstałej z umowy o kredyt konsumencki przekazuje informację o stanie i przebiegu realizacji zobowiązania instytucjom utworzonym na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe, w zakresie niezbędnym do oceny zdolności kredytowej konsumenta i analizy ryzyka kredytowego, oraz przeciwdziałania nadmiernemu zadłużeniu.”. Uzasadnienie: W przypadku zbycia wierzytelności z umów o kredyt konsumencki dane o stanie i przebiegu realizacji zobowiązania nie są przekazywane do baz danych prowadzonych na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy – Prawo bankowe, co niesie za sobą wymierne konsekwencje dla konsumentów, którzy mogą figurować jako zadłużeni mimo uregulowania zobowiązania, zaś kolejni kredytodawcy dokonują oceny zdolności kredytowej na podstawie niepełnych lub przestarzałych danych, co w efekcie obniża dostępność kredytu dla rzetelnych dłużników, a tym	

			samym rośnie ryzyko wypchnięcia ich do szarej strefy pożyczkowej. Szacuje się, że te nieraportowane nigdzie informacje dotyczyć mogą około 5 mln klientów. Tylko w bazie BIK S.A. począwszy od 2019 r zarejestrowano 3,33 mln sprzedanych kredytów i pożyczek na łączną kwotę prawie 40 mld zł. Z powodu braku przepisów obligujących nabywców wierzytelności do raportowania zwrotnego do bazy BIK S.A. spłacalność tych wierzytelności nie jest rejestrowana i monitorowana - ze szkodą dla samych konsumentów. W celu zapewnienia systemowej spójności regulacji w związku z wprowadzeniem zmiany postulowanej w pkt. I niniejszego pisma, proponuje się zmianę przepisu art. 105 ustawy - Prawo bankowe, poprzez dodanie ust. 4l statuującego podstawę prawną dla gromadzenia, przetwarzania i udostępniania przez instytucje utworzone na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy - Prawo bankowe na rzecz podmiotów, o których mowa w art. 105 ust. 4 pkt 1-6 ustawy - Prawo bankowe informacji udostępnionych przez nabywców wierzytelności z umów o kredyt konsumencki w zakresie niezbędnym do oceny zdolności kredytowej konsumenta i analizy ryzyka kredytowego, oraz przeciwdziałania nadmiernemu zadłużeniu. Dodawany przepis jest niezbędny w celu zapewnienia skuteczności stosowania norm wynikających z proponowanego przepisu art. 95a ustawy o kredycie konsumenckim, mających na celu ochronę konsumentów. Umożliwia bowiem realizację obowiązku nakładanego na nabywców wierzytelności powstałej z umowy o kredyt konsumencki. W ocenie BIK proponowane regulacje w pozytywny sposób wpłyną na transparentność rynku kredytów konsumenckich a także będą stanowić pomocne narzędzie w zakresie przeciwdziałania nadmiernemu zadłużeniu społeczeństwa.	
752.	Uwagi ogólne	Federacja Konsumentów	Wobec zaniepokojonych głosów, płynących zarówno od instytucji nadzorujących rynek, jak i od organizacji konsumenckich, uważamy, że diskutowany Projekt wymaga merytorycznej i pogłębionej debaty w	Uwaga o charakterze ogólnym, nie zawiera propozycji legislacyjnych.

		formie konferencji uzgodnieniowej. Tymczasem pragniemy zwrócić Państwa uwagę na wymienione poniżej kwestie, które – naszym zdaniem – nie służą dobru konsumentów na rynku finansowym. Po pierwsze, przedstawiona propozycja ignoruje dwa powiązane ze sobą, realne i ważne problemy, jakimi są wykluczenie finansowe obywateli i rosnący udział szarej strefy w sektorze finansowym. Chociaż nie dysponujemy danymi liczbowymi, w naszym raporcie „Sytuacja finansowa Polaków. Czy spłacamy swoje długi?”, opublikowanym w czerwcu br., przedstawiamy alarmujące wyniki badania jakościowego osób wykluczonych z legalnego rynku kredytów konsumenckich. Z dostępnych publicznie danych wiemy, że poziom odrzuceń wniosków tylko przez instytucje pożyczkowe wynosi ok. 74 proc. (dane CRIF, czerwiec 2025), czyli ok. $\frac{3}{4}$ osób poszukujących finansowania, go nie otrzymuje. Co się z nimi dzieje? Z naszego badania wynika wprost, że z powodu negatywnej oceny zdolności kredytowej i braku możliwości skorzystania z oferty banków lub firm pożyczkowych zwracają się ku szarej strefie, gdzie nie są chronione reżimem ustawy, spłacają nawet dwukrotność pożyczonej kwoty, a wszelkie opóźnienia w spłacie oznaczają opłaty karne, zabranie zastawu lub realizację złożonych wcześniej gróźb. Jak duże jest to zjawisko, możemy wnioskować z rosnącej liczby zaobserwowanych ogłoszeń w mediach społecznościowych, na forach, zamkniętych grupach i w przestrzeni publicznej (słupy, przystanki). W takiej sytuacji zasadne jest przeprowadzenie przez regulatora pogłębionej analizy, czy projektowane przepisy, zamiast wspierać rozwiązanie tego problemu, tylko go pogłębią. [...] Po trzecie, Projekt – tak jak w przypadku ustawy antylichwiarskiej – nie proponuje dogłębnych rozwiązań systemowych, które pozwoliłyby na holistyczne wsparcie konsumentów w zarządzaniu finansami. Jako konsumenci potrzebujemy wypracowania kompleksowego systemu – od edukacji, poprzez wsparcie w podejmowanych decyzjach, aż po pracę na rzecz i wsparcie dla osób, które sobie potencjalnie na tym rynku nie radzą. Jak wiemy, każda decyzja legislacyjna powoduje konkretną reakcję rynku: i	Propozycje legislacyjne zgłoszone do projektu zostały omówione powyżej, w częściach tabeli dotyczących konkretnych przepisów i rozwiązań.

		przedsiębiorców, i konsumentów. Wierzę, że są to zjawiska przewidywalne i można uwzględniać je, wraz ze środkami zaradczymi w procesie legislacji. Z perspektywy organizacji wspierającej konsumentów, Projekt w obecnym kształcie może nieść wiele zagrożeń dla ich bezpieczeństwa na rynku finansowym. Dlatego zwracam się do Państwa z gorącą prośbą o poparcie naszego postulatu o jak najszerszą i merytoryczną dyskusję nad przepisami pod postacią wspomnianej na początku konferencji uzgodnieniowej. Zdaniem Federacji projekt ignoruje realny i ważny problem, jakim jest rosnący udział szarej strefy w sektorze finansowym. W naszym tegorocznym raporcie „Sytuacja finansowa Polaków. Czy spłacamy swoje długi?” przedstawiliśmy alarmujące wyniki badania jakościowego osób wykluczonych z legalnego rynku kredytów konsumenckich. Z dostępnych danych wiemy, że poziom odrzuceń wniosków tylko przez instytucje pożyczkowe wynosi 73,8% (dane CRIF, czerwiec 2025). Z naszego badania wynika, że z powodu negatywnej oceny zdolności kredytowej i braku możliwości skorzystania z oferty banków lub firm pożyczkowych konsumenci zwracają się ku szarej strefie, gdzie nie są chronione reżimem ustawy. Spłacają nawet dwukrotność pożyczonej kwoty, narażają się na różne opłaty karne, przepadek zastawu lub realizację złożonych wcześniej gróźb. Rosnąca liczba zaobserwowanych ogłoszeń w mediach społecznościowych, na forach, zamkniętych grupach i w przestrzeni publicznej (słupy, przystanki) obrazuje rosnącą skalę zjawiska. Konieczna jest zatem pogłębiona analiza, czy projektowane przepisy, zamiast przeciwdziałać patologiom, nie pogłębią ich. Po drugie, co wynika bezpośrednio z powyższego, projekt nie zawiera wyczerpującej oceny skutków regulacji, dotyczącej m. in. wpływu na dostęp do legalnych źródeł finansowania i na szarą strefę. Uważamy, że proces tworzenia całkowicie nowej ustawy o kredycie konsumenckim powinien być okazją do dogłębnej rewizji dotychczasowych regulacji, tak aby prawo realnie odpowiadało na potrzeby i bezpieczeństwo konsumentów. Niestety z zaniepokojeniem odnotowujemy, że w kluczowych dla obywateli obszarach, jak w przypadku limitu kosztów pozaodsetkowych,	

		projektodawca rezygnuje z przeprowadzenia nowej, pogłębionej analizy. Zamiast tego, w uzasadnieniu powołuje się na Ocenę Skutków Regulacji (OSR) przygotowaną w ramach prac nad tzw. ustawą antylichwiarską, którą uchwalono niemal 3 lata temu. Już wówczas alarmowaliśmy, że OSR nie oparto na rzetelnych badaniach, a jedynie na hipotezach i założeniach, które odrzucały głosy ostrzegające przed negatywnymi skutkami dla konsumentów. Dziś, tworząc całkowicie nową ustawę, powołujemy się więc na coś, co od początku nie zostało właściwie zbadane. Rodzi to kluczowe pytania z perspektywy ochrony konsumenta: czy mamy pewność, że obecne regulacje, oparta na niepewnych fundamentach, nie są główną przyczyną wykluczania setek tysięcy Polaków z bezpiecznego, nadzorowanego rynku? Po trzecie, projekt – tak jak w przypadku ustawy antylichwiarskiej – nie proponuje dogłębnych rozwiązań systemowych, które pozwoliłyby na holistyczne wsparcie konsumentów w zarządzaniu finansami. Jako konsumenci potrzebujemy wypracowania kompleksowego systemu – od edukacji, poprzez wsparcie w podejmowanych decyzjach, aż po pracę na rzecz i wsparcie dla osób, które sobie potencjalnie na tym rynku nie radzą. Jak wiemy, każda decyzja legislacyjna powoduje konkretną reakcję rynku: i przedsiębiorców, i konsumentów. Wierzę, że są to zjawiska przewidywalne i można uwzględniać je, wraz ze środkami zaradczymi w procesie legislacji. Podsumowując: ● Regulacje dotyczące rynku Consumer Finance powinny być wyważone oraz poprzedzone rzetelną oceną skutków społecznych i gospodarczych (OSR), w szczególności opartą o – co najmniej – OSR ex post, przewidzianą w § 152 ust. 1 Regulaminu pracy Rady Ministrów. ● Wzmacnianie wiedzy finansowej konsumentów jest niezbędne do przeciwdziałania wykluczeniu i korzystaniu z usług poza oficjalnym rynkiem. Przedmiotowy projekt nie uwzględnia potrzeby systemowej edukacji i wsparcia konsumentów, zwłaszcza przez niezależne organizacje konsumenckie; obecnie funkcjonujący model w zasadzie wyklucza te organizacje z rynku, uniemożliwiając długofalowe budowanie potencjału. Federacja	

			Konsumentów deklaruje dalszy udział w pracach nad implementacją, z postulatami wskazanymi powyżej.	
753.	Uwaga ogólna	Warsaw Enterprise Institute	W naszej ocenie, dalsze zaostrzanie zasad oceny zdolności kredytowej, przy obecnym, alarmującym poziomie blisko 80% odrzucanych wniosków, nieuchronnie wypchnie konsumentów do nielegalnego obiegu, pozbawiając ich jakiejkolwiek ochrony. Jednocześnie, utrzymanie sztywnego limitu kosztów pozaodsetkowych, który jest oderwany od realiów inflacji i rosnących kosztów prowadzenia działalności, systemowo ogranicza rentowność legalnych firm, osłabia konkurencję i zmniejsza podaż kredytu na rynku. Za nieuzasadnione uważamy również restrykcje dotyczące usług dodatkowych (VAS), gdyż branża finansowa wypracowała już skuteczne mechanizmy samoregulacji, a twarde zakazy jedynie hamują innowacyjność. Instytut, rozumiejąc potrzebę ochrony konsumentów, alarmuje, że proponowane regulacje w obecnym kształcie mogą przynieść skutki odwrotne do zamierzonych – ograniczyć konkurencję i ofertę dla klientów, zahamować rozwój polskiego sektora finansowego oraz, wbrew interesowi publicznemu, wzmocnić szarą strefę. Zdaniem WEI, projekt opiera się na błędnej filozofii nadmiernych restrykcji i arbitralnych zakazów zamiast zaufania do mechanizmów rynkowych. Założenia nowej ustawy o kredycie konsumenckim (wdrożenie dyrektywy CCD II) Projekt nowej ustawy o kredycie konsumenckim ma na celu implementację unijnej dyrektywy CCD II, która wprowadza szereg zmian w zakresie ochrony konsumentów na rynku finansowym. Jak deklarują ustawodawcy, celem dyrektywy jest dostosowanie przepisów do cyfrowej rzeczywistości oraz wzmocnienie praw kredytobiorców. Kredytodawcy będą zobowiązani do przekazywania klientom bardziej szczegółowych informacji przed zawarciem umowy, m.in. w formie skróconego, jednostronicowego arkusza informacyjnego. Ma to ułatwić konsumentom porównywanie ofert. Udzielający kredytu będzie miał	Uwaga o charakterze ogólnym, nie zawiera propozycji legislacyjnych. Propozycje legislacyjne zgłoszone do projektu zostały omówione powyżej, w częściach tabeli dotyczących konkretnych przepisów i rozwiązań.

		obowiązek przeprowadzić ocenę zdolności kredytowej w sposób bardziej wnikliwy niż do tej, opierając się nie tylko na informacjach uzyskanych od klienta np. co do wysokości jego zarobku, ale poprzez weryfikację w odpowiednich bazach danych (np. Biuro Informacji Kredytowej, biura informacji gospodarczej). Jeżeli w wyniku oceny okaże się, że spłata nowej raty nadmiernie obciążałaby budżet domowy konsumenta, kredytodawca będzie musiał odmówić udzielenia kredytu. Reklamy w telewizji lub Internecie, które promują pożyczki, będą musiały zawierać (w sposób widoczny i przez odpowiednio długi czas) informacje na temat reklamowanego kredytu: RRSO, całkowitą kwotę kredytu, całkowity koszt i całkowitą kwotę do zapłaty. Dodatkowo, każda reklama powinna zostać opatrzona widocznym ostrzeżeniem, np. w formie ramki tekstowej z hasłem. Przepisy nadal będą określać maksymalną wysokość kosztów pozaodsetkowych (np. prowizji, opłat przygotowawczych, ubezpieczeń), jakie można doliczyć do kredytu. Projekt utrzymuje dotychczasowe, sztywne wzory na ich obliczanie. Projekt zakłada znaczne ograniczenie możliwości oferowania dodatkowych produktów i usług VAS (np. ubezpieczeń, pakietów medycznych) w powiązaniu z umową kredytową. Kredytodawcy zostaną zobowiązani do stosowania rozsądnych i proporcjonalnych środków restrukturyzacyjnych przed wszczęciem postępowania egzekucyjnego, jeśli konsument ma problemy finansowe. WEI krytycznie ocenia kluczowe elementy projektu, wskazując na ich negatywne konsekwencje dla rynku, konsumentów i gospodarki. Jednocześnie prezentujemy alternatywne rozwiązania oparte na mechanizmach rynkowych i wspieraniu legalnie działających przedsiębiorców. Problem szarej strefy – skutek nadmiernej regulacji Rygorystyczne zasady przyznawania kredytów, nie spowodują, że ludzie którzy nie spełniają warunków do ich otrzymania przestaną zaciągać zobowiązania. Nadmierne regulacje wypchną klientów pilnie	

		potrzebujących gotówki do szarej strefy, odbierając im dostęp do legalnego finansowania. Gdy przepisy sztucznie podnoszą koszty uczciwym firmom, rynek reaguje eliminacją oferentów, a popyt nie znika – po prostu przenosi się poza radar państwa. Obecnie niemal 80% wniosków o kredyt jest odrzucanych, to znak, że regulacje przekroczyły granicę racjonalności. Państwo nie pokona szarej strefy jeszcze większym młotkiem. Potrzebne są elastyczne reguły, które pozwolą legalnym firmom konkurować ceną i ofertą. Każda złotówka, którą klient przeniesie z podziemia do formalnego obrotu, to korzyść dla budżetu, większa przejrzystość gospodarki i realne bezpieczeństwo konsumentów. Dobrym przykładem jest możliwość zaliczania w koszty podatkowe niespłaconych pożyczek – rozwiązanie, które wspiera płynność sektora i zdejmuję część ryzyka z bilansów firm. Limit kosztów pozaodsetkowych – szkodliwa ingerencja w rynek Sztuczny limit kosztów pozaodsetkowych to nic innego jak administracyjna cena maksymalna, oderwana od realiów inflacji, rosnących kosztów pracy i zmieniających się stóp procentowych. W efekcie wiele firm wycofało się z rynku, konkurencja osłabła, a nowoczesne produkty, takie jak karty kredytowe – stały się ekonomicznie nieopłacalne. Notujemy kumulację negatywnych czynników: inflacja powyżej 10% w latach 2022–2023, płaca minimalna w górę o ponad 40%, a do tego cykl obniżek stóp procentowych, który uszczupla marże. W takich warunkach zamrożenie limitów to przyzwolenie na systemowe ograniczanie rentowności. Skutek? Cięcia akcji kredytowej i dalsza ucieczka klientów w szarą strefę. Uelastycznienie limitów jest zatem warunkiem utrzymania podaży legalnego kredytu oraz ochrony wpływów budżetowych z VAT i CIT.	

		Ograniczenie usług dodatkowych (VAS) – nieuzasadnione ograniczanie wolności gospodarczej Rynek sam już wypracował standard transparentności i dobrowolności w sprzedaży usług dodatkowych. „Dobre Praktyki w zakresie VAS”, przygotowane przez Związek Przedsiębiorstw Finansowych i pozytywnie ocenione przez KNF, precyzyjnie regulują kwestie informacyjne oraz kontraktowe. Wprowadzanie kolejnych zakazów to uderzenie w innowacje produktowe i konkurencyjność. Zamiast hamować kreatywność przedsiębiorców, państwo powinno promować skuteczne, oddolne mechanizmy samoregulacji. Tam, gdzie branża potrafi uporządkować relacje z klientami, rola ustawodawcy powinna ograniczyć się do monitorowania i wspierania – nie do zastępowania rynku twardymi zakazami. Rekomendacje: Zamiast dalszego zaostrzania prawa, WEI postuluje jego uelastycznienie, aby legalni przedsiębiorcy mogli skutecznie konkurować ofertą i ceną. Wzmocnienie legalnej alternatywy to najskuteczniejszy sposób na ograniczenie nieopodatkowanego obiegu pieniądza. 1. Wprowadzenie inteligentnych rozwiązań, które będą inwestycją o wysokiej stopie zwrotu dla budżetu państwa. Lepsza kondycja finansowa legalnych firm przełoży się na szerszą dostępność kredytów, co pobudzi konsumpcję (wzrost wpływów z VAT) oraz zwiększy dochody z podatku CIT. WEI postuluje umożliwienie firmom pożyczkowym zaliczania w koszty podatkowe niespłaconych wierzytelności. 2. Zamiast narzucania sztywnych limitów, państwo powinno pozwolić, aby o ich poziomie decydowała konkurencja między firmami walczącymi o klienta. Uelastycznienie limitów jest warunkiem koniecznym do utrzymania podaży legalnego kredytu i wzmocnienia	

			konkurencji, co pozwoli funkcjonować także mniejszym, krajowym podmiotom. 3. W kwestii usług dodatkowych (VAS), WEI uważa, że państwo powinno promować i wspierać oddolne, skuteczne standardy rynkowe, które już istnieją i działają, a nie zastępować ich nieadekwatnymi, sztywnymi zakazami. Jako przykład należy wyróżnić zbiór „Dobrych Praktyk” opracowany przez Związek Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce, który zyskał uznanie Komisji Nadzoru Finansowego. Ten zbiór zasad, kładzie nacisk na transparentność i ochronę konsumenta poprzez wymóg stosowania odrębnych umów dla kredytu i usługi dodatkowej, a także zobowiązuje firmy do posiadania procedur zapobiegających sprzedaży niedopasowanych produktów (tzw. misselling). Ponadto, instytucja pożyczkowa powinna dbać o jakość oferowanych usług, dlatego co najmniej raz w roku jest zobowiązana do przeprowadzenia badania satysfakcji konsumentów związanego z dystrybuowanymi usługami.. Oferowanie usług dodatkowych musi opierać się na zasadzie pełnej dobrowolności, co oznacza, że zakup takiej usługi nie może być warunkiem uzyskania kredytu.	
754.	Uwaga ogólna	Stowarzyszenie Stop Bankowemu Bezprawiu	1. Ocena zdolności kredytowej – potrzebna precyzja i równowaga Projekt nakłada na kredytodawcę obowiązek przeprowadzenia rzetelnej oceny zdolności kredytowej konsumenta, z zakazem zawarcia umowy w przypadku jej negatywnego wyniku. To zmiana słuszną co do założenia – ogranicza ryzyko nadmiernego zadłużenia i przeciwdziała udzielaniu tzw. kredytów-pułapek. Niemniej jednak projekt nie zawiera jasnych, ustawowych kryteriów, jakie dane mogą być pozyskiwane i w jaki sposób powinny być oceniane. Brak wytycznych dotyczących źródeł danych, metodyki oceny czy minimalnych okresów, za które należy analizować dochody konsumenta, może prowadzić do dowolności interpretacyjnej po stronie instytucji finansowych. Istnieje również obawa, że w praktyce kredytodawcy będą wykorzystywać nowe przepisy jako pretekst do selektywnego	Uwaga o charakterze ogólnym, propozycje legislacyjne zgłoszone do projektu zostały omówione powyżej, w częściach tabeli dotyczących konkretnych przepisów i rozwiązań.

		ograniczania dostępności kredytu, również wobec osób, które w rzeczywistości nie są zagrożone niewypłacalnością. Zabrakło także mechanizmu odwoławczego – konsument, który spotka się z negatywną decyzją o odmowie przyznania kredytu, nie otrzymuje ustawowej gwarancji uzyskania uzasadnienia tej decyzji, ani prawa do jej zakwestionowania. W dobie algorytmicznej oceny wiarygodności finansowej jest to istotna luka, która powinna zostać uzupełniona o obowiązek przedstawienia szczegółowego uzasadnienia odmowy oraz wprowadzenie instytucji reklamacji lub mediacji w sprawach spornych. 2. Sankcja kredytu darmowego – osłabienie skuteczności, rozmycie ochrony Jednym z najbardziej kontrowersyjnych punktów projektu jest modyfikacja dotychczasowej koncepcji sankcji kredytu darmowego (SKD). Nowelizacja przewiduje odejście od jednej, silnej sankcji, jaka dotąd obowiązywała – tj. kredytobiorca zachowuje jedynie obowiązek zwrotu kapitału – na rzecz tzw. sankcji zróżnicowanych. Dotychczasowe brzmienie art. 45 ustawy o kredycie konsumenckim dawało konsumentom jednoznaczne i skuteczne narzędzie: w razie stwierdzenia naruszenia obowiązków informacyjnych przez kredytodawcę, umowa ulegała przekształceniu w kredyt nieodpłatny. To proste i przejrzyste rozwiązanie było jednym z nielicznych przykładów realnej ochrony konsumenta w relacji z silniejszym podmiotem rynku. Nowy projekt rozbija tę sankcję na gradację kar: od symbolicznych obniżek oprocentowania po częściowe umorzenie kosztów – przy czym całkowita darmowość kredytu staje się wyjątkiem. Taka konstrukcja rodzi ryzyko, że pożyczkodawcy – kalkulując ryzyko – będą nadal łamać prawo, bo grożące im konsekwencje będą dla nich nieodczuwalne. Zamiast odstrasżającego efektu sankcji, uzyskamy przyzwolenie na naruszenia, które będą się opłacały.	

		Tym samym projekt rozmywa jasny i prosty instrument ochrony konsumenta. Zamiast jednoznacznej sankcji, kredytodawcy mogą liczyć na łagodniejsze konsekwencje swoich działań, co znacząco osłabia funkcję odstraszającą SKD. Ponadto rozstrzyganie przez sądy, czy dane naruszenie było „istotne” i czy należy się pełna czy częściowa sankcja, wprowadzi nową falę sporów sądowych. Przepisy te nie tylko wydłużą postępowania, ale i wprowadzą niepewność prawną, sprzyjając silniejszej stronie relacji – kredytodawcom. Warto zauważyć, że pierwotna funkcja SKD jako sankcji o charakterze prewencyjnym została w projekcie całkowicie zaburzona. Wprowadzono bowiem rozwiązania, które czynią z niej narzędzie uznaniowe, zależne od oceny sądu, zamiast automatycznego skutku naruszenia przepisów ustawy. Tym samym z punktu widzenia praktyki, konsument zostaje obciążony ciężarem udowodnienia, że naruszenie było poważne – co w wielu przypadkach może być zadaniem nieproporcjonalnie trudnym. 3. Zanika automatyzm sankcji – ochrona zależna od sądu Projektowana ustawa rezygnuje z automatyzmu w stosowaniu sankcji na rzecz uznaniowości sądu. To odejście od fundamentalnej zasady pewności prawa. Konsument, który zostaje wprowadzony w błąd lub pozbawiony rzetelnej informacji, nie może być zmuszony do walki o swoje prawa w długotrwałym i kosztownym procesie, gdzie jeszcze będzie zależał od interpretacji sądu. Obecne przepisy, choć dalekie od ideału, pozwalały konsumentowi na samodzielne zainicjowanie skutku prawnego – wystarczyło złożenie odpowiedniego oświadczenia. W proponowanej wersji sąd zyska dowolność w ocenie, czy sankcja powinna być zastosowana, co prowadzi do chaosu orzeczniczego i obniżenia przewidywalności systemu. To drastyczne obniżenie standardów ochrony. 4. Podważenie prawa do składania oświadczenia z art. 45 – bariera formalna	

		Projekt wprowadza nowe, rygorystyczne warunki formalne dotyczące skuteczności złożenia oświadczenia o SKD. Ustanowienie szczególnego terminu, formy i przesłanek może doprowadzić do sytuacji, w której uprawnienie to stanie się iluzoryczne. Z doświadczenia Stowarzyszenia wynika, że większość konsumentów nie zna szczegółów przepisów, a obowiązek samodzielnego formułowania skomplikowanego oświadczenia jest dla nich niewykonalny. Wymaganie precyzyjnego działania pod rygorem utraty ochrony prawnej godzi w konstytucyjną zasadę równości wobec prawa i narusza obowiązek państwa do ochrony konsumentów jako słabszej strony stosunku prawnego. To rozwiązanie jest nieakceptowalne. 5. Brak sankcji za manipulacje informacyjne Projekt ustawy wciąż nie odpowiada na problem nieuczciwych praktyk polegających na ukrywaniu istotnych informacji w załącznikach, małym druku czy w warstwie marketingowej. Choć przepisy przewidują określone obowiązki informacyjne, ich niewypełnienie nie zawsze będzie skutkowało sankcją. Ustawodawca nie zdecydował się bowiem na wprowadzenie przepisu, zgodnie z którym umowa zawarta z naruszeniem obowiązków informacyjnych byłaby automatycznie nieważna lub sankcjonowana w inny sposób z urzędu. W praktyce oznacza to, że firmy pożyczkowe nadal będą mogły wykorzystywać asymetrię informacyjną i tworzyć pozory przejrzystości, nie ponosząc realnych konsekwencji. Dla wielu konsumentów, zwłaszcza osób starszych, z niższym poziomem edukacji lub znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, oznacza to zawarcie umowy, której treści nie zrozumieli i której warunki nie były im realnie znane. Nowelizacja nie zapewnia w tym zakresie skutecznych narzędzi ochrony. 6. Zakaz reklamy wprowadzającej w błąd – niewystarczający zakres	

		Projekt zakazuje reklamy kredytu, która sugeruje poprawę sytuacji finansowej lub pomija ostrzeżenie o ryzyku zadłużenia. Wprowadza także obowiązek formułowania przekazów reklamowych w sposób jasny i zrozumiały. Choć jest to zmiana oczekiwana i zgodna z kierunkiem unijnej dyrektywy, jej zakres pozostaje zbyt wąski. Nie przewidziano bowiem obowiązku rejestrowania lub weryfikowania treści reklamowych przez niezależne organy (np. UOKiK) ani procedury wycofywania reklam sprzecznych z prawem z obiegu. Bez takich mechanizmów nadzoru nowe przepisy mogą pozostać martwe. W dobie influencer marketingu, lokowania produktów i kampanii internetowych, konieczne jest wypracowanie nowoczesnych form egzekwowania przepisów o reklamie usług finansowych. Projekt całkowicie pomija ten aspekt, co jest jego poważnym mankamentem. 7. Ubezpieczenie kredytu – konieczność zapewnienia realnego wyboru Projekt ustawy zakłada, że jeśli kredytodawca wymaga ubezpieczenia, konsument musi mieć możliwość samodzielnego wyboru ubezpieczyciela. Zasada ta, choć słuszna, w praktyce nie będzie realizowana bez dodatkowych rozwiązań. Po pierwsze – należy nałożyć na kredytodawców obowiązek przedstawienia pełnej informacji o kosztach i wariantach ubezpieczenia. Po drugie – konsument powinien mieć minimum 14 dni na dokonanie wyboru, przy jednoczesnym obowiązku poinformowania go o tej możliwości w sposób jasny, zrozumiały i potwierdzony na piśmie. Brakuje także przepisów zobowiązujących kredytodawcę do przyjęcia polisy innego ubezpieczyciela, jeśli spełnia ona minimalne wymogi. W praktyce banki i firmy pożyczkowe często odrzucają zewnętrzne polisy lub uzależniają udzielenie kredytu od zawarcia umowy z wybraną przez	

		siebie instytucją. Projekt nie przeciwdziała temu w sposób wystarczający. 8. Zakaz wykorzystania mediów społecznościowych w ocenie zdolności – potrzebne uszczegółowienie Jedną z nowości jest zakaz wykorzystywania danych z mediów społecznościowych przy ocenie zdolności kredytowej. To rozwiązanie bardzo potrzebne, zwłaszcza w kontekście narastającej roli scoringu behawioralnego i nieuprawnionego profilowania. Niestety, projekt nie zawiera jasnej definicji, jakie dane są objęte zakazem (np. publiczne posty, dane profilowe, metadane), ani nie przewiduje sankcji za jego naruszenie. Ponadto, bez realnych mechanizmów nadzoru i audytu algorytmów decyzyjnych, zakaz ten może pozostać fikcyjny. Proponujemy zatem wprowadzenie obowiązku udostępniania przez kredytodawcę informacji o źródłach danych używanych w ocenie zdolności kredytowej, a także powołanie niezależnego organu nadzorczego (np. w strukturze KNF lub UOKiK), który mógłby weryfikować zgodność stosowanych praktyk z przepisami prawa. 9. Brak ochrony przed natarczywym marketingiem i cross-sellingiem Projekt pomija całkowicie temat presji sprzedażowej, która w dzisiejszej rzeczywistości jest jednym z głównych źródeł problemów konsumentów. Brak zakazu tzw. „pakietów obowiązkowych” (np. kredyt + ubezpieczenie + konto + karta), brak przepisów zakazujących działań pod presją czasu („promocja tylko dziś”) czy działania pod wpływem emocji (np. marketing emocjonalny) to poważna luka, którą wykorzystują firmy finansowe. Konsument powinien mieć prawo do swobodnego wyboru produktu finansowego – a nie być wciągany w niekorzystne „zestawy”, których nie potrzebuje. Podsumowanie	

		Projekt nowelizacji ustawy o kredycie konsumenckim jest próbą dostosowania prawa do wymogów unijnych oraz zmieniającej się rzeczywistości rynkowej. Niestety, wiele jego rozwiązań ma charakter pozorny lub niedopracowany. W szczególności niepokoi: · rozmycie i osłabienie sankcji kredytu darmowego, · brak rzeczywistej sankcji za manipulacje informacyjne, · niewystarczające mechanizmy nadzoru nad reklamą i oceną zdolności kredytowej, · brak przejrzystości algorytmów decyzyjnych, · nieczytelność przepisów w zakresie uprawnień konsumenta w sytuacji naruszenia przepisów przez kredytodawcę. Rekomendujemy zatem: 1. Przywrócenie jednolitej, silnej sankcji kredytu darmowego. 2. Wprowadzenie realnych sankcji za brak lub zniekształcenie informacji przekazywanych konsumentowi. 3. Precyzyjne określenie warunków oceny zdolności kredytowej i zakazów w tym zakresie. 4. Obowiązkową informację o przysługujących konsumentowi prawach i sankcjach dla kredytodawców. 5. Mechanizmy weryfikacji i nadzoru nad stosowaniem przepisów przez instytucje finansowe. Tylko wówczas nowe przepisy będą stanowić realne wzmocnienie pozycji konsumenta na rynku kredytowym,	

			a nie jedynie formalne wykonanie obowiązku implementacji unijnej dyrektywy CCD II. Podsumowując, projekt ustawy o kredycie konsumenckim, w proponowanym kształcie, nie tylko nie poprawia sytuacji konsumentów, ale ją realnie pogarsza. Rezygnacja z automatyzmu SKD, brak skutecznych sankcji, formalizm proceduralny oraz ignorowanie praktyk manipulacyjnych to poważne cofnięcie się w ochronie praw kredytobiorców. Stowarzyszenie Stop Bankowemu Bezprawiu apeluje o gruntowną przebudowę projektu, uwzględniającą realne potrzeby konsumentów, standardy unijne oraz wieloletnie doświadczenie wynikające z tysięcy postępowań sądowych. Tylko wtedy możemy mówić o ustawie, która rzeczywiście chroni obywatela – a nie interes silnych instytucji finansowych.	
755.	OSR	Federacja Konsumentów	Po drugie, co wynika bezpośrednio z powyższego, opublikowany Projekt nie zawiera rzetelnej oceny skutków regulacji, dotyczącej m. in. wpływu na dostęp do legalnych źródeł finansowania i na szarą strefę. Uważamy, że proces tworzenia całkowicie nowej ustawy o kredycie konsumenckim powinien być okazją do dogłębnej rewizji dotychczasowych regulacji i naprawy błędów popełnionych w przeszłości, tak aby prawo realnie odpowiadało na potrzeby i bezpieczeństwo konsumentów. Tymczasem z zaniepokojeniem odnotowujemy, że w kluczowych dla obywateli obszarach projektodawca rezygnuje z przeprowadzenia nowej, pogłębionej analizy. Nie podejmuje próby zbadania czy dalsze zaostwienie przepisów - na przykład kwestie dotyczące limitów kosztów pożyczek czy kart kredytowych, jeszcze surowsze badanie zdolności kredytowej - mogą prowadzić do zawężenia grupy konsumentów mających możliwość skorzystania z kredytu lub pożyczki. Zamiast tego, w uzasadnieniu powołuje się na Ocenę Skutków Regulacji (OSR) przygotowaną w ramach prac nad tzw. ustawą antylichwiarską, którą uchwalono niemal trzy lata temu. Już w momencie tworzenia tamtej ustawy alarmowaliśmy, że OSR nie była oparta na rzetelnych badaniach, a jedynie na hipotezach i założeniach, które odrzucały głosy ostrzegające	Uwaga o charakterze ogólnym, nie zawiera propozycji legislacyjnych. Uwagi legislacyjne zgłoszone do projektu zostały omówione powyżej, w częściach tabeli dotyczących konkretnych przepisów i rozwiązań.

			przed negatywnymi skutkami dla konsumentów. Dziś, tworząc całkowicie nową ustawę, powołujemy się więc na coś, co od początku nie zostało rzetelnie zbadane. Rodzi to kluczowe pytania z perspektywy ochrony konsumenta: czy mamy pewność, że obecny kształt przepisów, oparty na niepewnych fundamentach, nie jest główną przyczyną wykluczania setek tysięcy Polaków z bezpiecznego, nadzorowanego rynku? Czy wprowadzanie nowych rozwiązań, bez dogłębnej analizy wpływu na dostępność finansowania, nie prowadzi wprost do ugruntowania i rozwoju niebezpiecznej szarej strefy, w której konsumenci pozbawieni są jakiegokolwiek ochrony? Brak odpowiedzi na te pytania, wynikający z braku rzetelnej i aktualnej OSR, oznacza, że tworzymy prawo w ciemno, z ogromnym ryzykiem dla tych, których ma ono chronić. Prawdziwa ochrona konsumenta wymaga od państwa pewności, że stanowione prawo nie przyniesie skutków odwrotnych od zamierzonych.	
756.	OSR	Związek Banków Polskich	OSR, podobnie jak uzasadnienie, także ma charakter blankietowy. W zasadzie nawet nie podjęto próby dokonania jakiegokolwiek oceny skutków, ograniczając się do stwierdzenia, że „Wdrożenie projektowanych rozwiązań będzie wymagało działań ze strony przedsiębiorców, których koszt jest niemożliwy do precyzyjnego określenia, ale oczekuje się również, że dzięki większej jasności prawa mogą zmniejszyć się ich obciążenia administracyjne.” Przy tak daleko idącym zakresie projektu, mając na uwadze, że projektodawca zdecydował się na skorzystanie z szeregu opcji narodowych, a często wręcz na wyjście poza zakres dyrektywy, tak nonszalanckie podejście do kwestii oceny skutków regulacji budzi nasz głęboki sprzeciw. W naszej ocenie skutki finansowe jak najbardziej są możliwe do oszacowania, biorąc pod uwagę stan rozwoju rynku i poziom informacji o świadczonych na nim usługach. Zwracamy uwagę, że uzasadnienie do projektu ustawy ma charakter blankietowy - sprowadza się właściwie wyłącznie do opisywania, co jest przedmiotem kolejnych proponowanych przepisów, bez jakiegokolwiek	Poszerzono OSR i uzasadnienie.

			wyjaśnienia przyczyn i ratio legis tych propozycji, co w praktyce uniemożliwia ocenę, jaki zamiar przyświecał projektodawcy oraz czy proponowane rozwiązanie jest adekwatne.	
757.	OSR	Stowarzyszenie Ochrony Konsumentów Aquila	Należy przeprowadzić ponownie Ocenę Skutków Regulacji biorąc pod uwagę kwestię „wypychania” konsumentów, którzy nie mają zdolności kredytowej do „szarej strefy” pożyczek. Jak pokazują badania (np. Raport Federacji Konsumentów „Sytuacja finansowa Polaków. Czy spłacamy swoje długi?”), statystyki policyjne czy dane organizacji konsumenckich pomagających na co dzień konsumentom, tzw. „szara strefa” na rynku pożyczkowym jest coraz większa. Z uwagi na zajęcie się tym procederem przez zorganizowane grupy przestępcze, jest to potencjalnie bardzo duże ryzyko dla konsumentów. Ten wątek został całkowicie pominięty w OSR, co w ocenie Stowarzyszenia stanowi istotną lukę. Aby projektowane przepisy spełniały swoją podstawową i najważniejszą funkcję, czyli chroniły konsumentów, należy ponownie rzetelnie przeprowadzić Ocenę Skutków Regulacji, tak aby ustawodawca mógł w pełni świadomie podjąć decyzję co do projektowanych przepisów.	Uwaga o charakterze ogólnym, nie zawiera propozycji legislacyjnych. Propozycje legislacyjne zgłoszone do projektu zostały omówione powyżej, w częściach tabeli dotyczących konkretnych przepisów i rozwiązań.
758.	OSR	Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa	Ponadto Kasa Krajowa pragnie wskazać, że pełną ocenę projektu utrudnia okoliczność, że uzasadnienie do projektu ustawy oraz dołączona do niej Ocena Skutków Regulacji mają w dużym stopniu charakter blankietowy - sprowadza się właściwie wyłącznie do przedstawienia opisu przedmiotu kolejnych proponowanych przepisów, bez jakiegokolwiek wyjaśnienia przyczyn i ratio legis tych propozycji, co w praktyce uniemożliwia przeprowadzenie właściwych analiz i dokonanie właściwej oceny proponowanych rozwiązań. Trudno także wskazać jaki zamiar przyświecał projektodawcy oraz czy proponowane rozwiązanie jest adekwatne. W OSR nie oszacowano kosztów, które poniosą kredytodawcy, w tym spółdzielcze kasy, w związku z wejściem w życie projektowanej ustawy, w tym, w związku z generowanym przez nią ryzykiem prawnym.	Poszerzono OSR i uzasadnienie.

759.	Tabela Zgodności odnośnie Art. 34 ust. 1 dyrektywy 2023/2225 (str. 71) dot. wspierania edukacji finansowej	Stowarzyszenie Krzewienia Edukacji Finansowej	Naszym zdaniem aktualne przepisy nie są wystarczające, a środki na wsparcie promocji edukacji konsumentów są nieadekwatne, a mimo istnienia Fundusz Edukacji Finansowej(dalej FEF) jest zamrożony. Wobec czego postulujemy dodanie następującego artykułu: Art. 43hd [Zasady wydatkowania środków Funduszu] 1. Minister właściwy do spraw instytucji finansowych jest obowiązany przeznaczyć corocznie nie mniej niż 30% środków Funduszu, o którym mowa w art. 43f, na finansowanie projektów realizowanych przez organizacje pozarządowe wyłaniane w drodze otwartych konkursów ofert. 2. Konkursy, o których mowa w ust. 1, ogłaszane są nie rzadziej niż raz w roku kalendarzowym i obejmują finansowanie projektów o czasie trwania od 12 do 36 miesięcy. 3. Minister ogłasza plan wydatkowania środków Funduszu na dany rok budżetowy nie później niż do dnia 31 stycznia danego roku. 4. Minister publikuje coroczne sprawozdanie z wykorzystania środków Funduszu, zawierające w szczególności: 1. listę dofinansowanych projektów, 2. kwoty przeznaczone na poszczególne obszary działań, 3. ocenę skuteczności podejmowanych inicjatyw. 5. W przypadku niewykorzystania co najmniej 30% środków Funduszu, o których mowa w ust. 1, środki te podlegają obligatoryjnemu rozdysponowaniu w terminie 6 miesięcy od zakończenia roku budżetowego na cele wskazane w art. 43f ust. 4 pkt 1–5.” Uzasadnienie do projektowanych zmian w art. 17 ust. 1a oraz dodania art. 43hd ustawy o Rzeczniku Finansowym i Funduszu Edukacji Finansowej	Uwaga nieuwzględniona. Utrzymano zaproponowany pierwotnie model finansowania.

		Projektowana nowelizacja ma na celu systemowe wzmocnienie działań edukacyjnych i informacyjnych w zakresie świadomego uczestnictwa konsumentów w rynku finansowym, ze szczególnym uwzględnieniem odpowiedzialnego zaciągania zobowiązań oraz zarządzania długiem. Proponowane zmiany wpisują się w kierunek wyznaczony przez art. 34 nowej dyrektywy, zgodnie z którym państwa członkowskie są zobowiązane do promowania edukacji finansowej i rozpowszechniania wiedzy o możliwościach doradczych dla konsumentów – zwłaszcza tych korzystających z kredytów po raz pierwszy, w środowisku cyfrowym. Artykuł 34 nie mówi o sposobach finansowania programów, ale stabilne finansowanie jest niezbędnym elementem istnienia jakichkolwiek programów edukacji finansowej. Aktualne przepisy ustawy nie gwarantują wystarczającego poziomu ani stabilności finansowania działań edukacyjnych. Brak narzędzi o charakterze obligacyjnym skutkuje niskim stopniem wykorzystania potencjału Funduszu Edukacji Finansowej, a przez to również ograniczoną skalą rzeczywistej działalności informacyjno-edukacyjnej, szczególnie w obszarach newralgicznych z punktu widzenia ochrony konsumentów, takich jak nadmierne zadłużenie, ryzykowne pożyczki krótkoterminowe czy cyfrowe formy zaciągania zobowiązań. Pomimo ponad 5 lat istnienia funduszu jest on praktycznie zamrożony, nie licząc pojedynczych projektów. Projektowane brzmienie art. 43hd określa zasady gospodarowania środkami Funduszu w sposób bardziej przejrzysty, celowy i mierzalny. Wprowadzenie obowiązku wydatkowania co najmniej 30% środków Funduszu w drodze otwartych konkursów ofert, skierowanych do organizacji społeczeństwa obywatelskiego (NGO), stanowi instrument realizacji zasady partnerstwa i zapewnia większą inkluzywność działań – zarówno tematycznie, jak i geograficznie. Zaproponowane rozwiązania wprowadzają przejrzyste mechanizmy rozliczalności i planowania wydatkowania środków publicznych, a także	

			zapewniają realny wpływ organizacjom społecznym na poziom edukacji finansowej społeczeństwa.	
760.	Sugestie dot. opracowania standardów poradnictwa oddłużeniowego	Stowarzyszenie Krzewienia Edukacji Finansowej	Stowarzyszenie Krzewienia Edukacji Finansowej (SKEF) posiada wieloletnie doświadczenie w rozwijaniu poradnictwa dla osób zadłużonych, m.in. poprzez utworzenie Krajowej Sieci Ośrodków Doradztwa Finansowego i Konsumentckiego (ODFiK), funkcjonującej od 2004 roku. Projekt ten, finansowany ze środków programu „Granty dla konsumenckich organizacji pozarządowych”, umożliwił uruchomienie ośrodków w kilku miastach Polski, oferujących bezpłatne wsparcie prawne, finansowe i psychologiczne dla osób zmagających się z nadmiernym zadłużeniem. SKEF organizowało również międzynarodowe seminaria z udziałem ekspertów z krajów UE, prezentując dobre praktyki w zakresie pomocy osobom wykluczonym finansowo. Niestety, w wyniku braku stabilnego finansowania, oferta ośrodków została stopniowo ograniczona, a część z nich musiała zostać zamknięta. Bazując na zdobytym doświadczeniu, poniżej przedstawiamy nasze propozycje dotyczące standardu poradnictwa oddłużeniowego, wraz z uzasadnieniem potrzeby uzupełnienia projektu ustawy o wyraźne zapewnienie funkcjonowania w Polsce poradnictwa psychologicznego i budżetowego dla osób zadłużonych – obszarów, których znaczenie, w naszej ocenie, nie zostało dostatecznie uwzględnione w obecnym brzmieniu dokumentu. Proponowany standard kompleksowej porady oddłużeniowej Porada oddłużeniowa powinna mieć charakter wielowymiarowy, zindywidualizowany i oparty na współpracy interdyscyplinarnej, obejmując zarówno diagnozę sytuacji klienta, jak i planowanie oraz wsparcie we wdrażaniu działań naprawczych. I. Diagnoza sytuacji finansowo-prawnej konsumenta 1. Pełna analiza zadłużenia:	Uwaga nie dotyczy materii ustawowej.

		- o zebranie i uporządkowanie danych o wszystkich zobowiązaniach (pożyczki, kredyty, zaległości czynszowe, alimentacyjne, wobec ZUS/US, inne długi cywilne), - o ustalenie rodzaju wierzycieli oraz etapu spraw (windykacja polubowna, sądowa, egzekucja komornicza, wpisy do BIG, itp.). 2. Ocena budżetu domowego: - o analiza źródeł i wysokości dochodów oraz kosztów stałych i zmiennych, - o identyfikacja możliwości zwiększenia dochodu (we współpracy z doradcą zawodowym, PUP), - o identyfikacja możliwych do ograniczenia lub optymalizacji wydatków. 3. Ocena aktywów i możliwości zabezpieczenia zobowiązań: - o analiza posiadanego majątku (nieruchomości, pojazdy, sprzęty, oszczędności), - o rozważenie możliwości konwersji majątku na środki spłaty lub zabezpieczenia. 4. Analiza zawartych umów: - o weryfikacja zapisów umów kredytowych i pożyczkowych pod kątem zgodności z prawem, - o ocena legalności i proporcjonalności działań windykacyjnych, sądowych i egzekucyjnych. 5. Ocena opłacalności i zasadności postępowań formalnych: - o upadłość konsumencka, restrukturyzacja, mediacja z wierzycielami, plan spłaty, - o wsparcie w wyborze optymalnej ścieżki działania.	

			II. Diagnoza psychospołeczna i edukacyjna 1. Ocena postawy wobec zadłużenia i świadomości problemu: - o diagnoza motywacji do zmiany, gotowości do współpracy, - o rozpoznanie mechanizmów unikania, lęku przed konsekwencjami, poczucia wstydu lub bezsilności. 2. Ocena ryzykownych zachowań finansowych: - o analiza nawyków zakupowych, tendencji do zaciągania impulsywnych zobowiązań, korzystania z "chwilówek", hazardu, inwestycji wysokiego ryzyka. 3. Skaniny psychologiczny: - o przesiewowa ocena kondycji psychicznej i emocjonalnej, - o w razie potrzeby – skierowanie do interwenienta kryzysowego, psychoterapeuty, psychiatry, terapeuty uzależnień, specjalisty pracy z traumą, itp. 4. Wzmocnienie zasobów wewnętrznych: - o praca nad odbudową poczucia sprawczości, motywacji, radzenia sobie ze stresem finansowym, - o wsparcie w wypracowaniu realistycznych celów, planowania i kontrolowania budżetu. III. Planowanie działań oddłużeniowych 1. Opracowanie indywidualnego planu działania: - o harmonogram kroków naprawczych: negocjacje z wierzycielami, wnioski sądowe, reorganizacja budżetu, ewentualna upadłość,	

		o wsparcie w przygotowaniu dokumentów, wzorów pism, kontaktach z instytucjami. 2. Mediacja i reprezentacja: o pomoc w prowadzeniu rozmów z wierzycielami, komornikami, instytucjami publicznymi, o wsparcie w ewentualnym uczestnictwie w postępowaniach. 3. Stałe monitorowanie i wsparcie: o indywidualny nadzór i kontakt z doradcą przez okres 3–12 miesięcy (zależnie od potrzeb), o ocena realizacji planu, wzmacnianie efektów i rozwiązywanie pojawiających się problemów. FSUG w swojej Rekomendacji zaleca się: • Indywidualną ocenę ryzyka opartą na dochodach, poziomie zadłużenia i osobistych okolicznościach • Indywidualne plany działania, w tym mediację prawną, restrukturyzację zadłużenia i wsparcie psychologiczne • Monitorowanie i nadzór przez 3-12 miesięcy w celu zapewnienia stabilności • Ukierunkowane wsparcie dla grup wrażliwych (samotnych rodziców, pracowników o niskich dochodach, osób starszych itp.) • Stosowanie sprawdzonych / opartych na dowodach technik w celu promowania odpowiedzialnych nawyków finansowych Brak systemowego ujęcia wsparcia psychologicznego – luka funkcjonalna w modelu poradnictwa oddłużeniowego	

		Zaproponowany model poradnictwa i sposób jego finansowania gwarantują zapewnienie wsparcia w postaci porad prawnych i finansowych dla osób zadłużonych. Jednak brak w nim gwarancji dostępu do wsparcia psychologicznego, które – w świetle praktyki i badań – stanowi równie kluczowy komponent procesu oddłużania. Wieloletnia praca z osobami zadłużonymi pokazuje, że porady prawne, choć merytorycznie poprawne, często pozostają nieskuteczne bez uprzedniego zaadresowania kryzysu emocjonalnego. Osoby w chronicznym stresie finansowym nie są w stanie racjonalnie analizować sytuacji ani podejmować decyzji. Doświadczają zjawiska tzw. tunelu poznawczego (tunneling) – mechanizmu znanego z psychologii behawioralnej, w którym stres ogranicza zdolność przetwarzania informacji, priorytetyzacji zadań i planowania. Dodatkowo osoby zadłużone nierzadko doświadczają stanów depresyjnych, uzależnień kompulsywnych, zaburzeń lękowych, a także wstydu i izolacji społecznej, które uniemożliwiają im sięgnięcie po pomoc lub wdrożenie planu oddłużeniowego. Brakuje w Polsce systemowego rozwiązania, które łączyłoby wsparcie prawne z psychologicznym, a przecież dopiero takie podejście kompleksowe daje szansę na skuteczne i trwałe wyjście z długów. W związku z tym zasadne jest: • wprowadzenie obowiązku współpracy centrów poradnictwa oddłużeniowego z ośrodkami interwencji kryzysowej, placówkami pomocy psychologicznej lub terapeutami uzależnień; • zagwarantowanie finansowania projektów hybrydowych przez organizacje pozarządowe – integrujących porady prawne i psychologiczne • uwzględnienie w standardzie pracy doradcy oddłużeniowego umiejętności rozpoznawania sygnałów kryzysu psychicznego i	

			mechanizmu przekierowania klienta do odpowiednich form wsparcia specjalistycznego. Bez tych elementów system wsparcia pozostanie niekompletny i będzie nieskuteczny wobec tysięcy osób, które z powodu obciążenia psychicznego nie są w stanie nawet rozpocząć procesu oddłużenia. Tylko kompleksowe wsparcie, integrujące wiedzę prawną i wsparcie emocjonalne, może przynieść trwały efekt w zakresie oddłużania i reintegracji społecznej. W tym miejscu nasuwa się przypomnienie przykładu Słowacji, która stworzyła systemowy, zintegrowany model wsparcia dla osób zadłużonych, łączący pomoc prawną, finansową, psychologiczną oraz społeczną – i to w jednym miejscu, blisko obywatela. Infrastruktura poradnicza na Słowacji oparta jest na tzw. Kompleksowych Centrach Wsparcia (słow. Poradne komplexnej pomoci, PKP). Ich głównym założeniem było zapewnienie kompleksowej pomocy na poziomie lokalnym – w każdym z 46 okręgów administracyjnych kraju. W ramach jednej placówki, w której pracują interdyscyplinarne zespoły specjalistów: prawnicy, ekonomiści, psychologowie, pracownicy socjalni, koordynatorzy i doradcy terenowi. Każda jednostka zatrudnia średnio co najmniej 10 osób, zapewniając dostępność wsparcia niezależnie od miejsca zamieszkania. Centra wsparcia SOP funkcjonują dzięki stabilnemu finansowaniu publicznemu i unijnemu – budżet całkowity projektu to ponad 44 miliony euro. Ich działalność oparta jest na długofalowym planie, a każda placówka objęta jest standardami jakości, sprawozdawczości i transparentności. Model słowacki potwierdza, że skuteczne poradnictwo oddłużeniowe musi wykraczać poza klasyczne doradztwo prawne czy finansowe. Kluczowym elementem – często decydującym o skuteczności – jest trwałe, zintegrowane wsparcie psychologiczne.	

		Innym przykładem integracyjnego podejścia może być Szwecja, gdzie doradcy zadłużeniowi współpracują z lekarzami pierwszego kontaktu. W ramach jednego z projektów opracowano specjalny kwestionariusz diagnostyczny zarówno dla doradców, jak i dla lekarzy, umożliwiający identyfikację źródeł problemów zadłużeniowych, a nie jedynie leczenie ich skutków w postaci chorób psychosomatycznych. To właśnie lekarze często kierują pacjentów do doradców zadłużeniowych, dostrzegając, że problemy zdrowotne pacjentów wynikają z chronicznego stresu finansowego. Nacisk na świadome planowanie budżetowe i długoterminowe zarządzanie finansami. Obecnie system wsparcia dla osób zadłużonych w Polsce zbyt często koncentruje się wyłącznie na gaszeniu finansowych pożarów: sprzeciw od nakazów zapłaty, negocjacje z wierzycielami czy składanie wniosków o upadłość konsumencką. Choć są to niezbędne działania interwencyjne, nie rozwiązują one fundamentalnej przyczyny problemu — braku umiejętności zarządzania domowym budżetem, planowania wydatków i radzenia sobie z pokusą natychmiastowej konsumpcji. Dopiero na późnym etapie — najczęściej w procesie składania wniosku o upadłość — osoby zadłużone po raz pierwszy konfrontują się z koniecznością podsumowania całego zadłużenia, określenia swoich miesięcznych kosztów życia i realnego bilansu finansowego. To zdecydowanie za późno. Z doświadczeń organizacji doradczych oraz licznych programów międzynarodowych (np. francuski CRESUS, irlandzki MABS) jasno wynika, że praca z zadłużonymi musi zaczynać się od podstawowego przeglądu budżetu domowego. Szczególnie istotne jest to w przypadku młodych dorosłych. To właśnie w tym okresie kształtują się nawyki wydatkowe, decyzje o zaciąganiu kredytów, korzystaniu z "łatwego pieniądza" w postaci BNPL czy kart kredytowych. Brak edukacji w zakresie planowania finansowego w	

			połączeniu z presją konsumpcyjną oraz dostępnością szybkich pożyczek prowadzi do spiralnego zadłużania się już na wczesnym etapie dorosłości. Dlatego nowoczesne poradnictwo oddłużeniowe powinno: • obejmować diagnozę całej sytuacji finansowej, a nie tylko interwencję w pojedynczej sprawie, • wprowadzać budżet domowy jako podstawowe narzędzie pracy z klientem, • uczyć klienta analizowania swoich nawyków konsumpcyjnych, korzystania z narzędzi planowania i budżetowania (w tym aplikacji mobilnych, arkuszy kalkulacyjnych itp.), • stawiać na wzmocnienie kompetencji finansowych, a nie tylko eliminowanie zadłużenia. Takie podejście pozwala nie tylko wyjść z długów, ale przede wszystkim nie wpaść w nie ponownie. Osoba, która wie, jak planować budżet, ma świadomość swoich zobowiązań i potrafi podejmować decyzje finansowe w sposób przemyślany, zyskuje realną autonomię i odporność finansową. A to najlepszy sposób na zmniejszenie liczby dłużników w przyszłości.	
766.	Sugestie dot. wniosku o poradnictwo zadłużeniowe	Stowarzyszenie Krzewienia Edukacji Finansowej	Co do zasady, uważamy, że zaproponowana treść artykułu jest trafna i dobrze ukierunkowana. Niemniej jednak, bazując na naszym wieloletnim doświadczeniu w pracy z osobami zadłużonymi, analizie wniosków kierowanych do Rzecznika Finansowego, praktykach stosowanych przez międzynarodowe organizacje oraz wnioskach z przygotowanego przez nas kwestionariusza w ramach jednego z projektów, chcielibyśmy przedstawić kilka uwag dotyczących konstrukcji formularza: 1. Prostota i dostępność – formularz powinien być krótki, zrozumiały, intuicyjny i cyfrowy, zaprojektowany z myślą o osobach znajdujących się w kryzysie.	Uwaga nie dotyczy materii ustawowej.

		2. Holistyczne podejście – należy zbierać informacje nie tylko o jednym konkretnym zobowiązaniu, ale o całej sytuacji finansowej wnioskodawcy, uwzględniając też koszty życia i źródła dochodu. 3. Element edukacyjny i refleksyjny – dobrze, by formularz skłaniał użytkownika do autorefleksji nad własnymi nawykami finansowymi, np. poprzez pytania o impulsywne wydatki, korzystanie z chwilówek czy uzależnienia zakupowe. 4. Połączenie z siecią wsparcia – mając na uwadze, że odpowiedź od doradcy zostanie wygenerowana w ciągu 60 dni, już na etapie składania formularza powinna pojawić się sugestia, aby – w razie potrzeby – natychmiast skorzystać z: - o wsparcia psychologicznego, - o punktów porad prawnych, - o grup wsparcia w zakresie uzależnień (np. zakupoholizmu, hazardu), - o mapy lokalnych punktów pomocowych i NGO, - o a także podstawowych narzędzi samopomocowych (np. dzienniczek wydatków, budżet domowy w Excelu). W naszej ocenie, tak zintegrowany formularz pełniłby nie tylko funkcję diagnostyczną, ale również prewencyjną i mobilizującą – a o to przecież w poradnictwie oddłużeniowym chodzi najbardziej.	

Uwagi do projektu ustawy o kredycie konsumenckim (UC82) – opiniowanie

Lp.	Jednostka redakcyjna	Podmiot zgłaszający	Uwaga/ Propozycja zmian zapisu	Stanowisko UOKiK
1.	Art. 2	NBP	W opinii NBP dyskusyjny jest brak górnego progu wartości kredytu podlegającego ustawie. W dyrektywie 2023/2225 próg został określony na 100 000 EUR, chociaż równocześnie pozostawiono możliwość jego zniesienia przez państwo członkowskie. Projektodawca nie wskazał w uzasadnieniu przesłanek stojących za zniesieniem limitu. Biorąc pod uwagę niższy niż średnio w UE poziom zamożności polskich konsumentów oraz to, że zakup tak kosztownych towarów i usług konsumpcyjnych może dotyczyć głównie dóbr o charakterze luksusowym, można mieć wątpliwości, czy takie przypadki również należy obejmować szczególną ochroną.	Uwaga wyjaśniona. Projektodawca zdecydował się objąć zakresem projektowanej ustawy cały rynek kredytów konsumenckich w Polsce, co pozwoli na zapewnienie spójności systemowej oraz zapewnienie ochrony wszystkim konsumentom. Dopuszczalność takiego rozwiązania potwierdza wprost motyw 14 preambuły dyrektywy 2023/2225. Wskutek powyższego wszystkie umowy kredytu, na podstawie których konsumenci pożyczają środki finansowe od przedsiębiorców, będą podlegały albo reżimowi ustawy o kredycie konsumenckim, albo ustawy o kredycie hipotecznym. Poszerzono uzasadnienie w tym zakresie.
2.	Art. 2 ust. 1 (wstęp do wyliczenia)	UKNF	W projekcie przepisu posłużono się sformułowaniem „zobowiązuje się udzielić”, które nie wynika z CCD II ani nie jest wyjaśnione w aktualnie obowiązujących polskich aktach prawnych. W art. 3 pkt 3 CCD II użyte jest sformułowanie: „daje przyrzeczenie udzielenia kredytu konsumenckiego”. Analogiczną	Uwaga wyjaśniona. Projektodawca przeanalizował argumentację przedstawioną w uwadze i zdecydowano pozostawić brzmienie przepisu, które odzwierciedla obowiązującą w prawie cywilnym siatkę pojęciową. Posługiwanie się pojęciem „przyrzeczenie” w

			terminologią posługuje się art. 3 ust. 1 obecnej ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim: „daje przyrzeczenie udzielenia”, oraz art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 23 marca 2017 r. o kredycie hipotecznym oraz o nadzorze nad pośrednikami kredytu hipotecznego i agentami: „daje mu przyrzeczenie udzielenia kredytu”. UKNF nie zna motywu i celu projektodawcy dla zastosowania w projektowanej ustawie innego pojęcia, niż w powyżej powołanych przepisach, ponieważ zmiana ta nie została wyjaśniona w uzasadnieniu do projektu ustawy. Stosowanie niejednolitej terminologii w polskich aktach prawnych, dotyczących całego rynku kredytów konsumenckich (w tym kredytów hipotecznych) może budzić wątpliwości interpretacyjne pod kątem tego czy, a jeżeli tak, to jaka jest różnica pomiędzy tymi terminami. Tożsama uwaga dotyczy projektowanego art. 3. UKNF poddaje pod rozważę, czy ta różnorodność terminologiczna służy zapewnieniu spójności i transparentności rynku.	odniesieniu do zawarcia umowy cywilnoprawnej nie jest właściwe.
3.	Art. 2. Ust. 1 pkt 5	Sąd Najwyższy	Niejasne brzmienie przepisu – w szczególności nie wiadomo, jakie ma być powiązanie między umową najmu/leasingu a „umową odrębną”; czy może chodzi o objęcie tym przepisem każdej umowy podobnej do najmu/leasingu z opcją zakupu, co jednak prowadziłoby do istotnej niejasności prawa. Należy zatem ograniczyć przepis do umów najmu/leasingu z opcją zakupu	Uwaga wyjaśniona. Przepis wdraża art. 2 ust. 2 lit. g) dyrektywy 2023/2225, zgodnie z którym dyrektywy tej nie stosuje się do „umów najmu lub leasingu, jeżeli ani sama umowa, ani jakakolwiek umowa odrębna nie przewidują obowiązku lub opcji nabycia przedmiotu umowy”, stąd jego zakres nie może zostać zawężony.

			od chwili zawarcia tych umów (przewidzianą bezpośrednio w treści tych umów).	Dyrektywa 2023/2225 wskazuje że możliwość nabycia przedmiotu umowy może wynikać z „tej umowy” (a zatem umowy leasingu bądź najmu”, bądź „jakiegokolwiek umowy odrębnej”. Uzupełniono uzasadnienie.
4.	Art. 3	Sąd Najwyższy	Budzi wątpliwości potrzeba tego przepisu – w przypadku zawarcia umowy, która w świetle art. 2 projektu jest uznawana za umowę o kredyt konsumencki, strony tej umowy to kredytodawca i kredytobiorca. Z założenia obejmuje to zatem każdą tego typu relację – także przypadek zawarcia takiej umowy między SKOK a jej członkiem.	Uwaga uwzględniona kierunkowo. Regulację przeniesiono do art. 2, jako przykład umowy o kredyt konsumencki.
5.	Art. 4 ust. 1 pkt 4	UKNF	Niezbędne jest uwzględnienie w zakresie wyłączeń od stosowania projektowanej ustawy umów pożyczek pieniężnych oraz tzw. transakcji z odroczonym terminem płatności. Firmy inwestycyjne zgodnie z art. 69 ust. 4 pkt 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi mogą prowadzić działalność polegającą na udzielaniu pożyczek pieniężnych w celu dokonania transakcji, której przedmiotem jest jeden lub większa liczba instrumentów finansowych, jeżeli transakcja ma być dokonana za pośrednictwem firmy inwestycyjnej udzielającej pożyczki, i następnie inne przepisy ustawy i rozporządzeń wykonawczych także w ten sposób określają tę działalność – powinno to zostać odzwierciedlone w wyłączeniu, o którym mowa w art. 4 ust. 1 pkt 4 Ustawy.	Uwaga wyjaśniona. Projektowany art. 4 ust. 1 pkt 4 w całości wdraża art. 2 ust. 2 lit. e) dyrektywy 2023/2225. Uzupełnienie proponowane w uwadze nie wynika z treści implementowanego przepisu dyrektywy.

			Ponadto firmy mogą stosować w umowach z klientami rozwiązanie polegające na odroczeniu obowiązku posiadania przez klienta pełnego pokrycia wartości zlecenia oraz kosztów jego wykonania, umowa z klientem określa wówczas limit przyznany danemu klientowi, ostateczne terminy na dokonanie płatności oraz sposób zabezpieczenia udzielonego firmie inwestycyjnej. Jest to działalność przypominająca czynność, o której mowa w art. 2 ust. 1 pkt 3 Ustawy, wymaga zatem uwzględnienia w wyłączeniu, działalność ta jest ściśle związana z obrotem instrumentami finansowymi. Proponowane brzmienie przepisu: <i>„4) umów o kredyt lub pożyczkę pieniężną zawartych z firmami inwestycyjnymi, o których mowa w art. 3 pkt 33 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. z 2024 r. poz. 722 i 1863 oraz z 2025 r. poz. 146 i 820) lub z instytucjami kredytowymi, o których mowa w art. 4 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych oraz zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (Dz. Urz. UE L 176 z 27.06.2013, str. 1, z późn. zm.4)) w celu umożliwienia inwestorowi przeprowadzenia transakcji mającej związek z co najmniej jednym instrumentem finansowym w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi lub z instytucjami kredytowymi, w</i>	

			<i>przypadku gdy firma inwestycyjna lub instytucja kredytowa udzielające kredytu lub pożyczki pieniężnej biorą udział w takiej transakcji oraz umów zawartych z firmami inwestycyjnymi, o których mowa w art. 3 pkt 33 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi, na podstawie których firma odracza klientowi terminy na zapewnienie pełnego pokrycia przez klienta wartości zlecenia oraz kosztów jego wykonania;”.</i>	
6.	art. 4 ust. 1 pkt 6	UKNF	UKNF poddaje pod rozagę wprowadzenie definicji użytego w projekcie przepisu pojęcia „działalność dodatkowa”, które jest ogólne i może być rozumiane bardzo szeroko. W projektowanym art. 1 pkt 6 posłużono się podobnym terminem: „dodatkowa działalność kredytowa”, a w art. 5 pkt 28: „usługa dodatkowa”. UKNF przyjmuje, że pojęcia te nie są ze sobą tożsame. Niemniej należy uregulować je w sposób jasny i klarowny, aby nie budziły wątpliwości interpretacyjnych, tym bardziej, że art. 4 ust. 1 zawiera katalog umów, do których projektowana ustawa nie będzie miała zastosowania. W motywie 43 CCD II rozwinięto sformułowanie „działalność dodatkowa” jako działalność nie będąca głównym celem działalności handlowej, gospodarczej lub zawodowej danego podmiotu. Konieczne jest zatem doprecyzowanie i skorelowanie tych pojęć.	Uwaga uwzględniona. Przepis doprecyzowano przez wskazanie, że kredyt jest udzielony u danego pracodawcy, w ramach „jego” działalności dodatkowej.
7.	art. 4 ust. 1 pkt 7 – 9	UKNF	Terminologia użyta w projekcie przepisów nie jest jednolita oraz dostosowana do nomenklatury obowiązującej w polskich aktach prawnych.	Uwaga wyjaśniona. Projekt został ponownie przeanalizowany, uspojniono

			Konieczne jest zastosowanie jednakowej terminologii konsekwentnie w całym projekcie ustawy oraz zharmonizowanie pojęć i definicji, przeniesionych do projektu ustawy z CCD II i nieznajdujących odzwierciedlenia w przepisach polskich ustaw, z nomenklaturą prawa polskiego. Służy to wyeliminowaniu sformułowań niejednoznacznych, mogących budzić wątpliwości natury interpretacyjnej. UKNF proponuje wprowadzenie do projektu ustawy definicji pojęcia „odroczenie płatności” bądź „odroczonej płatność”, ponieważ jej brak – w kontekście projektowanych przepisów oraz definicji, zawartej w art. 5 pkt 29 – może budzić istotne wątpliwości interpretacyjne. UKNF zauważa, że w art. 4 ust. 1 pkt 7 i 8 posłużono się sformułowaniem: „przewidujących <u>odroczenie płatności</u>”, natomiast w art. 4 ust. 1 pkt 9: „o kredyt konsumencki dotyczący <u>odroczonej spłaty</u>, bez żadnych opłat i odsetek, istniejącego zadłużenia”. Nie wiadomo zatem, czy przez „odroczonej płatność” oraz „odroczonej spłatę” projektodawca rozumie to samo, tym bardziej, że ta ostatnia odnosi się do istniejącego już zadłużenia. W projektowanym art. 5 pkt 29 podjęto natomiast próbę zdefiniowania pojęcia: „umowa o odroczenie płatności lub zmianę sposobu spłaty”, które to odnosi się również do przypadków, gdy konsument zalega lub prawdopodobnie będzie zalegał ze spłatą zadłużenia wynikającego z umowy o kredyt konsumencki. Takie stwierdzenia sugerują, że	posługiwanie się pojęciami we wskazanym w uwadze zakresie.

			odroczenie płatności lub spłaty wiąże się zawsze z zadłużeniem konsumenta. Dodatkowo, termin zdefiniowany w art. 5 pkt 29 nie stanowi transpozycji definicji CCD II, wobec czego słusznym byłoby rozważenie, czy nie dokonać jego zmiany. Termin „odroczone płatności” funkcjonuje na polskim rynku finansowym głównie jako BNPL (ang. Buy Now Pay Later), wobec czego UKNF poddaje pod rozagę, czy w takim znaczeniu nie należałoby ukonstytuować tego pojęcia. Posługiwanie się w projekcie przepisów pojęciami i sformułowaniami niezdefiniowanymi nie służy zasadzie pewności prawa oraz transparentności funkcjonowania rynku finansowego. Konieczne jest zatem doprecyzowanie i uspoźnienie tych pojęć i przepisów w celu jasnego określenia przesłanek umów, pozostających poza zakresem stosowania projektowanej ustawy, aby uniknąć wątpliwości interpretacyjnych i ewentualnego nadużywania tego przepisu z wykorzystaniem jego swobodnej wykładni.	
8.	Art. 4. ust. 1 pkt 7	Sąd Najwyższy	Zastosowanie terminu 50 dni nie jest zrozumiałe. Im dłuższy termin, tym w istocie słabsza ochrona konsumenta, ponieważ na dłuższy okres wyłącza zastosowanie ustawy o kredycie konsumenckim. Zatem standardowy w obrocie termin 30 dni wydaje się wystarczający.	Uwaga wyjaśniona. Termin 50 dni wynika wprost z art. 2 ust. 2 lit. h tiret iii dyrektywy 2023/2225, prawodawca krajowy nie ma możliwości jego zmodyfikowania.
9.	Art. 4 ust. 1 pkt 8	Sąd Najwyższy	Nie jest jasna potrzeba tego wyłączenia, a do tego nie jest jasna relacja tego przepisu z art. 4 ust. 1	Uwaga wyjaśniona. Wyłączenie przewidziane w tym przepisie wdraża art. 2

			pkt 7 – jeśli traktować go jako <i>lex specialis</i> to w tych przypadkach w istocie byłby „wyjątkiem od wyjątku” <i>de facto</i> rozszerzającym zakres zastosowania umowy o kredyt konsumencki. Niezależnie od tego, tworzy to szczególnie skomplikowany stan prawny, więc należałoby rozważyć pominięcie tego przepisu.	lit. h) dyrektywy 2023/2225, a jego celem jest zastosowanie określonych w ww. – wyższych wymogów – wyłączenia wobec zwłaszcza platform. Projektodawca jest zobowiązany do wdrożenia ww. jednostki redakcyjnej dyrektywy.
10.	art. 4 ust. 1 pkt 10 lit. b	UKNF	UKNF proponuje zmianę projektu przepisu poprzez dostosowanie go do treści art. 2 ust. 2 lit. k CCD II i posłużenie się sformułowaniem „jeżeli kredyt jest nieoprocentowany” zamiast „jeżeli konsument nie jest zobowiązany do zapłaty oprocentowania”. „Zobowiązanie do zapłaty oprocentowania” nie jest zbyt trafnym sformułowaniem w kontekście nomenklatury prawa polskiego.	Uwaga wyjaśniona. Zrezygnowano z przepisu. Wyłączenie zawierają przepisy ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (art. 98 ust. 3 i 103a ust. 14).
11.	Art. 4 ust. 2 pkt 1	Rzecznik Finansowy	W art. 4 w ust. 2: a) pkt 1 otrzymuje brzmienie: „1. Do przekroczenia stosuje się art. 2, art. 3, art. 5, art. 30 ust. 3 zd. 2, art. 30 ust. 5, art. 38 ust. 4, art. 45, art. 46 ust. 1 i 2, art. 56, art. 57, art. 59–61, art. 65, art. 66, art. 68, art. 69, art. 84–86, art. 128–134 ustawy oraz art. 105 ust. 4a oraz art. 105¹ ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe.”. b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu: „1a. W przypadku wystąpienia znacznego przekroczenia stosuje się art. 2, art. 3, art. 5, art. 29–41, art. 45, art. 46 ust. 1 i 2, art. 56, art. 57, art.	a) Uwaga uwzględniona, przeanalizowano katalog odesłań. b) Uwaga wyjaśniona Dyrektywa 2023/2225 posługuje się pojęciem „znacznego przekroczenia”, ale go nie definiuje. W obecnym stanie prawa UE (brzmienie dyrektywy, preambuły, prace przygotowawcze, orzecznictwo), brak jest materiału normatywnego pozwalającemu prawodawcy na samodzielne opracowanie takiej definicji, w sposób zgodny z prawem UE.

		59–61, art. 65, art. 66, art. 68, art. 69, art. 84–86, art. 128–134 ustawy oraz art. 105 ust. 4ia oraz art. 105¹ ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe” <u>Uzasadnienie poprawki:</u> W ocenie Rzecznika Finansowego, do umów przekroczenia zastosowanie powinien znajdować również projektowany art. 69 u.k.k. dotyczący wprowadzenia przez kredytodawców procedury i polityki wczesnego identyfikowania konsumentów doświadczających trudności finansowych. Przepis ten stanowi implementację art. 36 dyrektywy CCD2, który jest wymieniony wśród przepisów obligatoryjnie znajdujących zastosowanie w odniesieniu do umowy o kredyt w formie przekroczenia (por. art. 2 ust. 4 lit. a dyrektywy CCD2). Ponadto, Rzecznik Finansowy nie znajduje powodów, dla których gwarancje ochrony praw konsumentów przewidziane przez instytucję sankcji kredytu darowanego/darmowego (art. 66 u.k.k.) nie miałyby znajdować zastosowania w odniesieniu do przekroczenia. Jednocześnie Rzecznik Finansowy poddaje pod rozagę wprowadzenie wymogu dokonania przez kredytodawcę oceny zdolności kredytowej w przypadku wystąpienia tzw. „znacznego przekroczenia”, którego wysokość byłaby relatywnie wysoka. Wprowadzenie takiego rozwiązania w odniesieniu do „znacznego przekroczenia” umożliwiłoby mitygowanie	

			ryzyka dokonania wyłudzenia kredytu i będących jego następstwem nieautoryzowanych transakcji. Będzie to wynikało z wysyłania powiadomienia do klienta, który ma włączoną usługę tego typu (informowania o dokonywaniu oceny zdolności kredytowej), bądź zablokowania możliwości zwiększania salda dostępnego kredytu w związku z negatywnym wynikiem oceny zdolności kredytowej. Samo pojęcie „znacznego przekroczenia” zostało zdefiniowane w proponowanej przez Rzecznika Finansowego poprawce do projektowanego art. 5 u.k.k.	
12.	Art. 4 ust. 2 pkt 2	Rzecznik Finansowy	W art. 4 w ust. 2 skreśla się pkt 2 <u>Uzasadnienie poprawki:</u> W uzasadnieniu projektu ustawy wskazano, że zawarte w art. 4 projektowanej ustawy <i>przepisy uporządkowano i doprecyzowano, tak by jak najwierniej oddać treść art. 2 dyrektywy 2023/2225.</i> Wydaje się jednak, że cel ten nie został w pełni zrealizowany w przypadku projektowanego art. 4 ust. 2 pkt 2 u.k.k. Przepis ten ma w założeniu odpowiadać art. 2 ust. 7 dyrektywy CCD2. Przywołany przepis dyrektywy daje państwom członkowskim możliwość zawężenia zakresu stosowania CCD2 w odniesieniu do niektórych umów o odroczenie płatności lub zmianę sposobu spłaty. W ocenie Rzecznika Finansowego nie jest jednak zasadne skorzystanie z przyznanej przez art. 2 ust. 7 CCD2 opcji narodowej, choćby	Uwaga wyjaśniona. Projektodawca zdecydował się skorzystać z opcji narodowej. Dokonano ponownej weryfikacji odesłań i skorygowano w wymaganym zakresie.

			dlatego, że konsekwencją zawężenia stosowania przepisów implementujących CCD2 w odniesieniu do umów o odroczenie płatności lub zmianę sposobu spłaty będzie ograniczenie możliwości powoływania się przez konsumentów na istotne dla nich prawa, gwarantowane przez przepisy u.k.k. W ocenie Rzecznika Finansowego, w przypadku umów o odroczenie płatności lub zmianę sposobu spłaty, przepisy ustawy o kredycie konsumenckim powinny znajdować zastosowanie w pełnym zakresie. Szczególnie niezrozumiałe jest wyłączenie w odniesieniu do umów o odroczenie płatności lub zmianę sposobu spłaty stosowania następujących przepisów projektowanej ustawy o kredycie konsumenckim: • Art. 6 u.k.k. (zakaz dyskryminacji); • Art. 38 ust. 1-2 u.k.k. (obowiązek wyjaśnienia przyczyn dokonania negatywnej oceny zdolności kredytowej i poinformowania konsumenta o możliwości skorzystania z pomocy podmiotów świadczących poradnictwo zadłużeniowe); • Art. 42 u.k.k (weryfikacja zastrzeżenia nr PESEL);	

			• Art. 46 u.k.k (wyraźne zastrzeżenie możliwości zawarcia umowy na wniosek konsumenta); • Art. 47 ust. 3-5 u.k.k. (obowiązek przedstawiania w umowie informacji w sposób czytelny); • Art. 48 u.k.k. (obowiązki informacyjne związane z umową); • Art. 52 u.k.k. (obowiązki informacyjne związane z wprowadzaniem zmian w umowie); • Art. 55 u.k.k. (wzajemne prawa i obowiązki dotyczące umowy o kredyt w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym); • Art. 62 u.k.k. (określenie limitu MPKK w odniesieniu do kredytu w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym); • Art. 63 u.k.k. (możliwość otrzymania harmonogramu spłaty); • Art. 66 u.k.k. (możliwość skorzystania z sankcji kredytu darowanego/darmowego); • Art. 69 u.k.k. (identyfikacja trudności konsumentów w spłacie zobowiązań, w tym przekazanie informacji o możliwości skorzystania z pomocy podmiotów świadczących poradnictwo zadłużeniowe);	

			Art.70-75 u.k.k. (zasady odnoszące się do odstąpienia od umowy).	
13.	Art. 5 pkt 1	PUODO	Zwrócić uwagę należy na art. 5 odnoszący się do definicji / określeń używanych w projektowanej ustawie. Wątpliwości budzi pkt 1 w brzmieniu: „bazy danych – zbiory danych prowadzone dla celów oceny zdolności kredytowej przez instytucje, o których mowa w art. 105 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe, oraz biura informacji gospodarczej, o których mowa w ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych (Dz. U. z 2025 r. poz. 85)”. W opinii organu nadzorczego definicja baz danych zawarta w art. 19 dyrektywy 2023/2225 jest szersza i obejmuje m.in. informacje o przestrzeganiu przez kredytodawców ogólnego rozporządzenia o ochronie danych (ust. 2 ww. przepisu). Przepis ten wymaga pogłębionej analizy przez projektodawcę i stosownego uzupełnienia o kwestie związane z przestrzeganiem rozporządzenia 2016/679.	Uwaga wyjaśniona. W świetle art. 19 ust. 1 dyrektywy 2023/2225 bazy danych zawierają informacje o zobowiązaniach (kredytobiorców). Bazy nie zawierają informacji o kredytodawcach, w tym – bez rozróżnienia, czy przestrzegają oni RODO. Z kolei art. 19 ust. 2 wymaga, aby kredytodawcy byli nadzorowani i przestrzegali RODO. Ponieważ RODO w Polsce obowiązuje bezpośrednio i wszyscy kredytodawcy w Polsce podlegają RODO oraz mogą być kontrolowani przez Prezesa UODO, uznano że projektowana ustawa nie wymaga wprowadzania żadnych przepisów potwierdzających obowiązywanie RODO czy kompetencje Prezesa UODO.
14.	Art. 5 pkt 1	UKNF	CCD II nie definiuje pojęcia „bazy danych”. Pojęcie to powinno być zatem przede wszystkim dostosowane do sposobu funkcjonowania polskiego rynku finansowego i stosowanej już na rynku praktyki. UKNF zauważa, że w projekcie przepisu zastosowano zawężenie definicji „bazy danych” w stosunku do praktyki przyjętej na	Uwaga wyjaśniona. Kwestia zmiany art. 105 ust. 4 ustawy – Prawo bankowe oraz przegląd ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych w celu

		rynku finansowym, poprzez odniesienie się wyłącznie do instytucji, o których mowa w art. 105 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe, oraz do biur informacji gospodarczej, o których mowa w ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych. Takie zawężenie definicji może budzić wątpliwości co do jego zasadności w kontekście zasady swobody działalności gospodarczej oraz zasady wolnej konkurencji. Na rynku polskim funkcjonują inne podmioty publiczne i prywatne, które zajmują się systematycznym gromadzeniem danych m.in. dla celów badania zdolności kredytowej, oraz prowadzeniem wystandaryzowanych zbiorów tych danych, i są to podmioty niezależne od kredytodawców. W związku z aktualnie obowiązującą definicją „bazy danych” oraz obowiązkiem raportowania informacji o udzielonych kredytach konsumenckich do Biura Informacji Kredytowej (BIK), UKNF otrzymuje sygnały z nadzorowanego rynku, że te przepisy godzą w swobodę działalności gospodarczej, uzależniając działalność niektórych kategorii kredytodawców od działalności prywatnego podmiotu. Nie można pomijać faktu, że BIK jest instytucją utworzoną przez banki na podstawie ustawy – Prawo bankowe. Nie negując znaczenia BIK jako platformy wymiany informacji pomiędzy bankami, w ocenie UKNF rozważyć należy, czy	umożliwienia pozyskania statusu biura informacji gospodarczej szerszemu zakresowi podmiotów działających na rynku wykracza poza zakres niniejszego przedłożenia, jaki stanowi wdrożenie dyrektywy 2023/2225. Biorąc pod uwagę wymóg § 30 ust. 2 regulaminu prac Rady Ministrów, w świetle którego projekty wdrażające prawo UE zawierały przepisy wykraczające poza ten cel jedynie w szczególnie uzasadnionych wypadkach, a także upływający 20 listopada 2025 r. termin transpozycji dyrektywy 2023/2225 projektodawca postanowił nie włączać wskazanego zagadnienia do materii procedowanej ustawy o kredycie konsumenckim. Postulaty w tym zakresie zostaną natomiast przekazane Ministrowi Finansów.

			proponowana definicja „bazy danych” przy jednoczesnym rozszerzaniu katalogu kredytodawców i podmiotów mających ustawowy obowiązek raportowania informacji o kredytach do BIK, nadal jest optymalna i właściwa. W ocenie UKNF, zasadne może być umożliwienie innym kategoriom kredytodawców, niż banki, tworzenia instytucji na wzór art. 105 ust. 4 ustawy – Prawo bankowe lub co najmniej dokonanie przeglądu ww. ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych w celu umożliwienia pozyskania statusu biura informacji gospodarczej szerszemu zakresowi podmiotów działających na rynku. UKNF poddaje również pod rozważenie uwzględnienie w przepisach projektowanej ustawy brzmienia motywu 57 CCD II. Motyw ten wskazuje, że bazy danych mogą być zarówno prywatne, jak i publiczne, a państwa członkowskie powinny ułatwiać transgraniczny dostęp do tych baz danych wszystkim kredytodawcom unijnym, którzy podlegają nadzorowi i w pełni przestrzegają rozporządzenia (UE) 2016/679, na warunkach niedyskryminujących ich w porównaniu z kredytodawcami mającymi siedzibę w tym państwie członkowskim, aby zapobiec jakimkolwiek zakłóceniom konkurencji między kredytodawcami. Ponadto, art. 19 ust. 4 CCD II określa również minimalny zakres informacji, jaki powinny zawierać te bazy danych, jeśli zawierają	

			informacje o umowach o kredyt konsumencki, tj. o zaległościach konsumenta w spłacie kredytu, o rodzaju kredytu oraz dane identyfikacyjne kredytodawcy. Doprecyzowanie tego jest w ocenie UKNF konieczne mając na względzie, że CCD II jest dyrektywą maksymalnej harmonizacji, a motyw 57 odnosi się do zasady wzajemności w wymianie informacji gromadzonych w bazach danych. Dodatkowo, motyw 57 CCD II wskazuje, że informacje zawarte w bazach danych powinny być aktualne i prawidłowe, co mają zapewnić procesy stosowane przez dostawców baz danych o kredytach. Zaś art. 19 ust. 7 CCD II przewiduje, że do celów umów o kredyt dostawcy baz danych o kredytach stosują odpowiednie procesy w celu zapewnienia, by informacje zawarte w ich bazach danych były aktualne i prawidłowe. W ocenie UKNF, uwzględnienie ww. przesłanek w przepisach nowej ustawy o kredycie konsumenckim jest kluczowe dla zapewnienia stabilności i transparentności funkcjonowania baz danych, z których będą korzystać wszyscy kredytodawcy kredytu konsumenckiego, również ci działający transgranicznie. UKNF poddaje zatem pod rozwałę zmianę definicji „bazy danych” albo poprzez wprowadzenie nowej kategorii podmiotów, która będzie spełniać wszystkie wymogi przewidziane w art. 19 CCD II, albo poprzez zmianę ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie informacji	

			gospodarczych, tak aby móc rozszerzyć katalog podmiotów, spełniających kryteria biura informacji gospodarczej. Projekt ustawy nie korzysta z rozwiązania obecnego w art. 9a ust. 2 aktualnej ustawy o kredycie konsumenckim, zgodnie z którym „Oceny zdolności kredytowej dokonuje się na podstawie analizy danych udostępnianych przez zaufanych dostawców gromadzących i przetwarzających dane niezbędne do takiej oceny, w szczególności przez: 1) instytucje, o których mowa w art. 105 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe, lub 2) biura informacji gospodarczej, o których mowa w ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych.”. Art. 30 ust. 4 projektowanej ustawy wskazuje, że „Kredytodawca dokonuje sprawdzenia informacji zawartych w bazach danych”, w związku z czym nie posługuje się już terminem „zaufanych dostawców”, a wyłącznie „bazy danych”. Obecny art. 9a ust. 2 zawiera katalog otwarty podmiotów, z danych których mogą korzystać instytucje pożyczkowe, o ile są one zaufanym dostawcą tych danych. Projektowany art. 5 pkt 1 zawiera zamknięty katalog podmiotów prowadzących bazy danych i ogranicza się wyłącznie do Biura Informacji Kredytowej i biur informacji gospodarczej. Poniżej podajemy propozycję definicji:	

			„Art. 5. 1) baza danych – wystandaryzowany, wewnętrzny zbiór danych systematycznie gromadzonych i przetwarzanych dla celów oceny zdolności kredytowej, prowadzony przez podmiot publiczny lub prywatny.”.	
15.	art. 5 pkt 3	UKNF	Projekt przepisu definiujący „całkowitą kwotę kredytu” powinien umożliwić kredytowanie kosztów kredytu i spłatę w oprocentowanych ratach. Takie uregulowanie będzie pozostawało w zgodzie z definicją zawartą w art. 3 pkt 10 CCD II. Artykuł 5 pkt 3 projektu definiuje pojęcie „całkowitej kwoty kredytu”. Zgodnie z tym przepisem pojęcie to oznacza maksymalną kwotę wszystkich środków pieniężnych nieobjmujących kredytowanych kosztów kredytu, które kredytodawca udostępnia konsumentowi na podstawie umowy o kredyt konsumencki, a w przypadku umowy o kredyt konsumencki, dla której nie przewidziano tej maksymalnej kwoty, sumę wszystkich środków pieniężnych nieobjmujących kredytowanych kosztów kredytu, które kredytodawca udostępnia konsumentowi na podstawie tej umowy o kredyt. Przepis ten transponuje art. 3 pkt 10 CCD II, który posiada brzmienie: „całkowita kwota kredytu oznacza maksymalną kwotę lub łączne sumy udostępnione na podstawie umowy o kredyt”. Równocześnie trzeba zaznaczyć, że pojęcie ustawowe, przewidziane w projekcie, powiela	Uwaga wyjaśniona. Do czasu wydania wyroku przez TSUE ws. C-566/24, który rozstrzygnie czy dyrektywa 2008/48/WE sprzeciwia się kredytowaniu pozaodsetkowych kosztów kredytu, wprowadzanie regulacji odnoszących się do dopuszczalności tej instytucji nie jest celowe. Ewentualna regulacja tej kwestii (zakaz bądź potwierdzenie dopuszczalności) powinna być dokonana w części materialnej ustawy, a nie w definicji „całkowitej kwoty kredytu”. Prawa bądź zakazy powinny wynikać z części materialnej ustawy.

			konstrukcję dotychczasowej definicji ustawowej „całkowitej kwoty kredytu”, wskazanej w aktualnej ustawie o kredycie konsumenckim (zob. art. 5 pkt 7). W szczególności projektodawca zdecydował się użyć tożsame określenia wskazujące, że całkowita kwota kredytu <u>nie obejmuje kredytowanych kosztów kredytów</u> oraz że całkowita kwota kredytu stanowi sumę wszystkich środków pieniężnych, które kredytodawca <u>udostępnia</u> konsumentowi na podstawie umowy. Kwestia możliwości kredytowania takich kosztów była i jest przedmiotem pytań do TSUE, przykładowo C-71/24, C-678/22, C-180/24 i C-566/24 (pierwsze trzy sprawy zakończone w wyniku cofnięcia pytania prejudycjalnego przez sąd krajowy w konsekwencji zakończenia postępowania krajowego). Zarówno UKNF, jak i RP w sprawach zawisłych przed TSUE przedstawiały w odniesieniu do powyższego zagadnienia jednolite stanowisko, zgodnie z którym „Dyrektywa 2008/48/WE nie sprzeciwia się w sposób generalny i abstrakcyjny wprowadzaniu do umów o kredyt konsumencki postanowień zakładających, że konsument uiści pozaodsetkowe koszty, spłacając je w oprocentowanych ratach. Z przepisów ww. Dyrektywy nie wynika generalny zakaz wprowadzania do umów o kredyt konsumencki postanowień przewidujących kredytowanie kosztów pozaodsetkowych. Kredytowanie kosztów pozaodsetkowych jest rozwiązaniem,	

		które może być atrakcyjne dla części konsumentów” (stanowisko UKNF z dnia 8 listopada 2024 r. w sprawie C-566/24, s. 4; zob. także stanowisko RP w tym postępowaniu: „Rzeczpospolita Polska uważa, że przywołane przepisy nie pozwalają na wyprowadzenie generalnego zakazu wprowadzania do umów kredytu konsumenckiego postanowień przewidujących kredytowanie kosztów pozaodsetkowych. [...] Należy też mieć na względzie, że kredytowanie kosztów pozaodsetkowych jest rozwiązaniem, które może być atrakcyjne dla części konsumentów. Przykładowo konsument, który zaciąga pożyczkę na remont mieszkania, może preferować rozłożenie spłaty prowizji na raty, co w chwili zawierania umowy umożliwi mu przeznaczenie większej kwoty na materiały budowlane i sfinansowanie prac remontowych”, s. 10 i 11). Powyższe stanowisko UKNF pozostaje jak najbardziej aktualne na gruncie omawianego projektu ustawy. Mając także na względzie jasne stanowisko RP, które zgodne jest ze stanowiskiem UKNF, wyrażane w przedmiotowej kwestii, przepisy krajowe, wdrażające regulacje CCD II powinny umożliwić przyjęcie interpretacji, że pojęcie kwoty wypłaconej kredytu, która stanowi podstawę obliczania oprocentowania kredytu, odnosi się nie tylko do kwoty faktycznie przekazanej konsumentowi do jego swobodnego korzystania, ale też kwoty przekazanej konsumentowi w ten sposób, że służy	

			ona niezwłocznemu pokryciu pozaodsetkowych kosztów kredytu. Biorąc powyższe pod uwagę, akceptacja zmiany definicji pojęcia „całkowitej kwoty kredytu” w ten sposób, że umożliwia ona kredytowanie kosztów kredytu i spłatę w oprocentowanych ratach, będzie powodowała konieczność dokonania zmian wynikowych, w tym w odniesieniu do definicji „całkowitego kosztu kredytu” (zob. art. 5 pkt 4 projektu). W zakresie przepisu art. 5 pkt 3 projektowanej ustawy w szczególności warto zwrócić uwagę na kwestię: – ustawowego potwierdzenia możliwości kredytowania kosztów kredytu, – właściwego uregulowania kwestii udostępnienia środków kredytobiorcy, by nie ulegało wątpliwości, że przez „udostępnienie” rozumie się także spłatę zobowiązań kredytobiorcy (np. poprzez zapłatę kosztów kredytu), – dookreślenia definicji prawnych w celu właściwego przedstawienia kredytobiorcy rodzaju oraz wysokości ponoszonych kosztów, opłat i prowizji.	
16.	art. 5 pkt 4 lit. b	UKNF	UKNF proponuje dostosować projektowany przepis do treści art. 3 pkt 5 CCD II, w którym użyto sformułowania „składek ubezpieczeniowych” zamiast „ubezpieczeń”.	Uwaga wyjaśniona. Art. 3 pkt 5 dyrektywy 2025/2023 definiując „całkowity koszt kredytu ponoszony przez konsumenta” odwołuje się do „wszystkich kosztów”, stąd użycie pojęcia wskazanego w uwadze nie zmienia zakresu tej definicji.

				Zdecydowano pozostawić sformułowanie jakie obecnie występuje w odnośnej definicji w ustawie. Dodatkowo należy zauważyć, że art. 720 ¹ Kodeksu cywilnego w ramach pozaodsetkowych kosztów wymienia koszty ubezpieczeń.
17.	art. 5 pkt 5	PUODO	Pkt 5 ww. przepisu w brzmieniu: informacje udzielane przed zawarciem umowy – informacje, których kredytodawca lub pośrednik kredytowy udziela konsumentowi przed zawarciem umowy o kredyt konsumencki lub przed złożeniem wiążącej oferty kredytu konsumenckiego oraz których konsument potrzebuje, aby porównać różne oferty kredytowe i podjąć świadomą decyzję o zawarciu umowy o kredyt konsumencki” wymaga wyjaśnienia czy odnosi się także do obowiązków informacyjnych wynikających z rozporządzenia 2016/679 (art. 13), bowiem z proponowanego brzmienia ww. przepisu nie wynika, żeby przepis ten uwzględniał również te kwestie.	Uwaga wyjaśniona. Przepis wdraża art. 3 pkt 13 dyrektywy 2023/2225, zgodnie z którym „informacje udzielane przed zawarciem umowy” oznaczają informacje, które są udzielane, zanim konsument wiąże się umową o kredyt lub, w stosownych przypadkach, złoży wiążącą ofertę kredytową, oraz których konsument potrzebuje, aby porównać różne oferty kredytowe i podjąć świadomą decyzję, czy zawrzeć daną umowę o kredyt”. Dyrektywa 2023/2225 wprowadza harmonizację wyczerpującą w tym zakresie.
18.	art. 5 pkt 9	UKNF	Zgodnie z definicją projektowanego przepisu, krajowe instytucje płatnicze i małe instytucje płatnicze pozostają kredytodawcami, w związku z czym należałoby dokonać kompleksowej weryfikacji, również w świetle ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych, czy wszystkie prawa i obowiązki dla tych podmiotów są adekwatne i prawidłowo zaadresowane w całym projekcie ustawy.	Uwaga nie zawiera propozycji legislacyjnej w zakresie weryfikacji dot. Krajowych Instytucji Płatniczych i Małych Instytucji Płatniczych. Projektowana ustawa dokonuje wdrożenia dyrektywy 2023/2225, która nie przewiduje odmiennej regulacji dot. KIP i MIP będących kredytodawcami.

			W projekcie definicji „kredytodawcy” posłużono się stwierdzeniem „zobowiązuje się udzielić”, które nie wynika z CCD II ani aktualnie obowiązujących polskich aktów prawnych. W art. 3 pkt 2 CCD II użyte jest sformułowanie: „daje przyrzeczenie udzielenia”. Analogiczną terminologią posługuje się art. 5 pkt 2 obecnej ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim: „daje przyrzeczenie udzielenia”, oraz art. 4 pkt 8 <i>in fine</i> ustawy z dnia 23 marca 2017 r. o kredycie hipotecznym oraz o nadzorze nad pośrednikami kredytu hipotecznego i agentami: „dają przyrzeczenie udzielenia”. UKNF nie zna motywu i celu projektodawcy dla zastosowania w projektowanej ustawie innego pojęcia, niż w powyżej powołanych przepisach, ponieważ zmiana ta nie została wyjaśniona w uzasadnieniu do projektu ustawy. Stosowanie niejednolitej terminologii w polskich aktach prawnych, dotyczących całego rynku kredytów konsumenckich (w tym kredytów hipotecznych) może budzić wątpliwości interpretacyjne pod kątem tego czy, a jeżeli tak, to jaka jest różnica pomiędzy tymi terminami. UKNF poddaje pod rozagę, czy ta różnorodność terminologiczna służy zapewnieniu spójności i transparentności rynku.	
19.	art. 5 pkt 10	UKNF	Mając na uwadze brzmienie art. 5 pkt 10 projektu ustawy o treści: „ocena zdolności kredytowej – ocena zdolności konsumenta do spłaty całkowitej kwoty do zapłaty, zgodnie z warunkami umowy o	Uwaga ogólna, nie zawiera propozycji legislacyjnej.

			kredyt konsumencki, dokonywana przez kredytodawcę" oraz brzmienie art. 70 ust. 1 ustawy Prawo bankowe: „Bank uzależnia przyznanie kredytu od zdolności kredytowej kredytobiorcy. Przez zdolność kredytową rozumie się zdolność do spłaty zaciągniętego kredytu wraz z odsetkami w terminach określonych w umowie. Kredytobiorca jest obowiązany przedłożyć na żądanie banku dokumenty i informacje niezbędne do dokonania oceny tej zdolności.” – konieczne są dalsze prace nad tym przepisem w celu zapewnienia wewnętrznej spójności definicji zdolności kredytowej w systemie prawa. Projekt ustawy nie określa również relacji pomiędzy proponowanym art. 5 pkt 10 i art. 29-41 a odnoszonymi przepisami Prawa bankowego.	Odnosnie do relacji art. 5 pkt 10 i art. 29-41 do Prawa bankowego, projektowana ustawa – wdrażając w tym zakresie przepisy dyrektywy 2023/2225 – wprowadza odrębną regulację dotyczącą badania zdolności kredytowej wobec regulacji Prawa bankowego, które nie wdraża wymogów dyrektywy.
20.	art. 5 pkt 11	UKNF	UKNF poddaje pod rozważenie, czy proponowana definicja prawidłowo odzwierciedla założenia CCD II. O ile definicja ta nie wynika wprost z art. 3 CCD II, o tyle przy projektowaniu tej definicji należy uwzględnić motyw 77 CCD II, który stanowi, że cyt.: „Do celów niniejszej dyrektywy personel bezpośrednio zaangażowany w działalność prowadzoną na mocy niniejszej dyrektywy powinien obejmować zarówno personel zajmujący się obsługą klienta, jak i personel stanowiący zaplecze administracyjne, w tym kadrę kierowniczą i, w stosownych przypadkach, członków zarządu kredytodawców oraz pośredników kredytowych, którzy odgrywają istotną rolę w procesie dotyczącym umów o kredyt. Osoby pełniące funkcje pomocnicze	Uwaga uwzględniona. Przereferowano przepis uwzględniając brzmienie motywu 77 i celów dyrektywy 2023/2225. Przepis jest wzorowany na analogicznej definicji, która funkcjonuje w ustawie o kredycie hipotecznym oraz o nadzorze nad pośrednikami kredytu hipotecznego i agentami

			niezwiązane z procesem dotyczącym umów o kredyt, w tym pracownicy działu zasobów kadrowych i działu teleinformatycznego, nie powinny być uznawane za personel na podstawie niniejszej dyrektywy”. UKNF zauważa, że w projekcie art. 5 pkt 11 lit. a posłużono się rozłącznie sformułowaniem pracownika „bezpośrednio zaangażowanego” <u>lub</u> „uczestniczącego w obsłudze konsumenta”. Zdaniem UKNF, zgodnie z ww. motywem 77, stwierdzenia te są ze sobą spójne, tj. personel bezpośrednio zaangażowany obejmuje personel zajmujący się obsługą klienta i w taki sposób powinny zostać wprowadzone do definicji. Sformułowanie „bezpośrednio zaangażowany w czynności objęte ustawą” jest bardzo szerokie, ponieważ może dotyczyć nie tylko czynności związanych z obsługą konsumenta i zawarciem umowy o kredyt (co wynika z motywu CCD II), ale również związanych np. z reklamą produktów. Projektowany przepis pomija również okoliczność, że pojęcie personelu ma obejmować tylko osoby, które odgrywają istotną rolę w procesie dotyczącym umów o kredyt, oraz że poza tym pojęciem mają pozostawać osoby pełniące funkcje pomocnicze niezwiązane z procesem dotyczącym umów o kredyt. Nieuwzględnienie powyższych uwag spowoduje, że definicja z art. 5 pkt 11 pozostanie szersza, niż wynikająca z założeń i celów CCD II, i może budzić wątpliwości interpretacyjne.	

21.	Art. 5 pkt 13	PUODO	Mając na uwadze brzmienie pkt 13 ww. przepisu: „pośrednik kredytowy – przedsiębiorca w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny, który nie jest kredytodawcą i nie doprowadza jedynie do skojarzenia, bezpośrednio albo pośrednio, konsumenta z kredytodawcą, który w zakresie swojej działalności gospodarczej lub zawodowej, za wynagrodzeniem w formie pieniężnej lub innej uzgodnionej korzyści finansowej: a) przedstawia lub oferuje konsumentom umowy o kredyt konsumencki, b) udziela konsumentom pomocy, podejmując prace przygotowawcze lub inne przedumowne działania administracyjne inne niż wymienione w lit. a, lub c) zawiera z konsumentami umowy o kredyt konsumencki w imieniu kredytodawcy” jaka jest jego rola w procesie przetwarzania danych osobowych związanych z udzieleniem kredytu z punktu widzenia rozporządzenia 2016/679. Prawidłowe określenie ról podmiotów w procesach przetwarzania danych jest niezbędne w odniesieniu do celów przetwarzania. Niezbędne jest zatem wskazanie podmiotów i przypisanie im określonych prawem obowiązków. Zgodnie z Wytycznymi EROD-u 07/2020 dotyczącymi pojęć administratora i podmiotu przetwarzającego zawartymi w RODO (wersja 2.0, przyjęta 7 lipca 2021 r.) „częściej ma jednak miejsce sytuacja, w której przepisy prawa, zamiast bezpośrednio wyznaczyć administratora danych lub określić kryteria jego wyznaczania, ustalają zadanie lub nakładają na kogoś obowiązek gromadzenia i	Uwaga uwzględniona. Rolę administratora i podmiotu przetwarzającego dane wyjaśniono w uzasadnieniu do projektu.

			przetwarzania niektórych danych. W takim przypadku określenie, kto jest administratorem, wynika z prawa. Administratorem będzie zazwyczaj administrator wyznaczony przez prawo do realizacji tego celu, tego zadania publicznego". Jak wskazuje EROD w swoich wytycznych, „pojęcie administratora jest pojęciem funkcjonalnym, opiera się ono raczej na analizie okoliczności faktycznych niż analizie formalnej”, czyli „rola administratora nie wynika z charakteru podmiotu przetwarzającego dane, ale z jego konkretnych działań w określonym kontekście”. Projektowane przepisy nie zawierają regulacji w przedmiotowym zakresie – wymagają zatem uzupełnienia. W tym miejscu zwrócić uwagę należy na art. 98 ust. 1: „Instytucja pożyczkowa w zakresie udzielanych kredytów konsumenckich za działania lub zaniechania jej pracowników, pośredników kredytowych, za których pośrednictwem udziela kredytów konsumenckich, lub innych przedsiębiorców wykonujących na jej rzecz czynności związane z udzielaniem kredytów konsumenckich, ponosi wobec konsumenta odpowiedzialność jak za swoje działania, w tym za działania związane z żądaniem od konsumenta zapłaty odsetek lub pozaodsetkowych kosztów kredytu w wysokości wyższej niż maksymalna lub zawarciem umowy, która zobowiązuje do tego konsumenta wobec instytucji pożyczkowej”. Projektodawca powinien wyraźnie wskazać role poszczególnych podmiotów w procesie przetwarzania danych (instytucji finansowej, pośredników kredytowych)	

			– kto jest administratorem, a kto podmiotem przetwarzającym tak, aby przepisy nie budziły wątpliwości w ww. zakresie.	
22.	art. 5 pkt 13	UKNF	Proponowana definicja „pośrednika kredytowego” jest nieczytelna i nie odzwierciedla definicji z art. 3 pkt 12 CCD II.	Uwaga ogólna , nie zawiera propozycji legislacyjnej ani konkretnej krytyki, którą projektodawca mógłby przeanalizować i odpowiednio zmodyfikować przepis. W ocenie projektodawcy definicja zawarta w projektowanym art. 5 pkt 13 ustawy prawidłowo odzwierciedla art. 3 pkt 12 dyrektywy 2023/2225.
23.	Art. 5 pkt 20 i 21	Sąd Najwyższy	Przypadki te odróżnia to, czy umowa o kredyt konsumencki jest, czy nie jest, oferowana samodzielnie (niezależnie od sprzedaży innych produktów czy usług). Jeśli tak jest, to budzi wątpliwości inne stylistyczne brzmienie tych przepisów (np. w pkt 21 mowa o „pakiecie”), bo skłania do pytania, czy różnice idą dalej. Jeśli zatem wskazana wyżej jest jedyną różnicą, to należy dążyć do zbieżności stylistycznej obu tych przepisów.	Uwaga uwzględniona.
24.	art. 5 pkt 20 i 21	UKNF	UKNF poddaje pod rozagę wprowadzenie do projektu ustawy definicji pojęcia „produkty i usługi finansowe”. Sformułowanie to jest nie tylko używane w definicji sprzedaży związanej i łączonej, ale jest też wielokrotnie powtarzane w treści projektu ustawy i reguluje istotną część rynku kredytów konsumenckich w kontekście usług dodatkowych. Konieczne jest zatem dookreślenie, co należy rozumieć pod tym pojęciem, aby wykluczyć wątpliwości	Uwaga częściowo uwzględniona, częściowo wyjaśniona. Definicje sprzedaży związanej i łączonej uspojniono. Co się tyczy definicji produktów i usług finansowych, to w obecnym stanie prawnym (brzmienie dyrektywy

			interpretacyjne i nieprawidłowe stosowanie przepisów ustawy. UKNF proponuje doprecyzować i uspoźnić definicje „sprzedaż łączona” i „sprzedaż wiązana”, ponieważ w definicji sprzedaży łączonej zastosowano sformułowanie „wraz z innymi odrębnymi”, a w sprzedaży wiązanej – „w pakiecie z innymi odrębnymi”. Nie wiadomo na czym polega ta różnica i z jakich przyczyn została ona wprowadzona. Zdaniem UKNF, pojęcia te należy dostosować do treści art. 3 pkt 15 i pkt 16 CCD II, gdzie posłużono się tożsamym sformułowaniem: „w pakiecie wraz z innymi odrębnymi”.	2023/2225, preambuła, prace przygotowawcze, orzecznictwo TSUE), brak jest materii normatywnej, pozwalającej prawodawcy krajowemu na samodzielne opracowanie definicji tego pojęcia.
25.	art. 5 pkt 22	UKNF	UKNF poddaje pod rozwagę kwestię oprocentowania umowy kredytu w sytuacji, gdy umowa nie określa stopy oprocentowania, także w sytuacji stwierdzenia niedozwolonego charakteru postanowienia umownego ustalającego oprocentowanie kredytu. Zgodnie z obecną linią orzecniczą TSUE oraz SN, uznanie za niedozwolone postanowienia umownego, określającego odsetki w umowie kredytu, może prowadzić do stwierdzenia nieważności całej umowy. Warto rozważyć wprowadzenie do ustawy przepisu dyspozytywnego, który mógłby zostać zastosowany w przypadku skutecznego podważenia klauzuli oprocentowania jako niedozwolonego postanowienia umownego.	Uwaga nieuwzględniona. Propozycja nie jest wymagana na mocy dyrektywy 2023/2225, wykracza poza zakres przedłożenia.

			Ponadto, UKNF poddaje pod rozważę, czy projektowana definicja stanowi prawidłową transpozycję art. 3 pkt 9 CCD II. Zwracamy uwagę, że w art. 3 pkt 9 CCD II użyto sformułowania "którą kredytodawca i konsument uzgadniają w umowie o kredyt", a użyte w projektowanym przepisie sformułowanie „określona wyłącznie w umowie” nie do końca może odzwierciedlać to postanowienie CCD II.	
26.	art. 5 pkt 23	UKNF	Proponowana definicja jest zbieżna z obecnie obowiązującą definicją zawartą w art. 5 pkt 10 ustawy o kredycie konsumenckim oraz z polskimi wersjami językowymi CCD i CCD II. Na tym gruncie warto rozważyć doprecyzowanie proponowanej definicji by zwrot „do <u>wypłaconej</u> kwoty kredytu na podstawie umowy o kredyt konsumencki” jednoznacznie obejmował także przypadki kredytowania pozaodsetkowych kosztów kredytu. UKNF podnosi, że jest to przepis, z którego w polskim stanie prawnym wywodzona jest niedopuszczalność pobierania odsetek od części kredytu przeznaczonej na pokrycie jego kosztów, a więc faktycznie niewypłacanej kredytobiorcy. Z okoliczności, że omawiana definicja odnosi się do oprocentowania stosowanego do kwoty „wypłaconej” kredytobiorcy, wysnuwany jest wniosek, że stopa oprocentowania kredytu nie może być stosowana do kwoty kredytu, która wypłacona nie jest, a zatem również do kwoty kredytu, która została udzielona i wykorzystana przez kredytobiorcę (na pokrycie kosztów	Uwaga wyjaśniona. Przepis wdraża art. 3 pkt 8 dyrektywy 2023/2225, prawodawca krajowy nie jest uprawniony do jej modyfikowania. Zagadnienie dopuszczalności kredytowania pozaodsetkowych kosztów kredytu zostanie wyjaśnione przez TSUE w wyroku w sprawie C-566/24.

			kredytu), ale nie została mu przekazana do swobodnego dysponowania. W ocenie UKNF, zasadnym i celowym jest uregulowanie tej kwestii w sposób jednoznaczny i transparentny, a transpozycja CCD II jest właściwym momentem do zainicjowania dyskusji na ten temat i wprowadzenia stosownych zmian, aby definicja nie budziła więcej wątpliwości na rynku finansowym co do jej rozumienia i stosowania. Zdaniem UKNF, celem zdefiniowania oprocentowania w sposób przyjęty w dyrektywie jest obciążenie odsetkami tylko tej części kapitału kredytu, która została wykorzystana przez kredytobiorcę, a zatem – zaangażowana przez kredytodawcę. Ma to znaczenie w szczególności przy kredytach, w których określa się maksymalną kwotę do udostępnienia kredytobiorcy i służy obciążaniu odsetkami tylko kwot rzeczywiście zaangażowanych przez kredytodawcę, a co za tym idzie – generujących związane z tym koszty. Takimi kwotami są w szczególności kwoty pobrane lub potrącone z kwoty udzielonego kredytu na poczet obciążających kredytobiorcę opłat i prowizji. Za takim rozumowaniem, poza jego racjonalnością, przemawia też wykładnia językowa innych, niż polska, wersji językowych CCD II. W szczególności w wersji angielskiej definicja stopy oprocentowania odnosi się do: „<i>amount of credit drawn down</i>”, a więc do stosowanego w bankowości terminu (<i>drawdown</i>) oznaczającego wykorzystanie, użycie przez kredytobiorcę części kredytu udostępnionego przez kredytodawcę w	

			określonej wyższej kwocie, najczęściej w ramach linii kredytowej. Gdyby intencją europejskiego ustawodawcy było odniesienie oprocentowania wyłącznie do kwoty wypłaconej w wąskim rozumieniu tego słowa, a więc kwoty faktycznie przekazanej do swobodnej dyspozycji kredytobiorcy, użyłby on najprawdopodobniej sformułowania „ <i>amount of credit disbursed</i> ” (lub bardziej potocznie: „ <i>pay out</i> ”). Powyższe należy uwzględnić we wszystkich projektowanych przepisach ustawy, w których angielskie terminy „ <i>drawdown</i> ” i „ <i>ammount drawn down</i> ” transponowane zostały odpowiednio jako „wypłata” i „kwota wypłacona”.	
27.	Art. 5 pkt 28	UKNF	UKNF przyjmuje, że definicja zawarta w projektowanym art. 5 pkt 28 jest tożsama z treścią art. 3 pkt 4 CCD II. UKNF poddaje pod rozwałę dookreślenie bądź wprowadzenie innego sformułowania, niż użyte stwierdzenie: „w związku z umową”, ponieważ już obecnie stwarza ono bardzo duże problemy interpretacyjne.	Uwaga wyjaśniona. Przepis dokonuje wdrożenia art. 3 pkt 4 dyrektywy 2023/2225, posługując się pojęciem zastosowanym przez dyrektywę. W obecnym stanie prawnym (brzmienie dyrektywy, orzecznictwo), brak jest podstaw dla odstąpienia od literalnej transpozycji. Autor uwagi również nie przedstawił propozycji alternatywnej brzmienia przepisu, która nie narażałaby prawodawcy krajowego na zarzut błędnej transpozycji. Projektodawca zdecydował pozostawić przepis w dotychczasowym brzmieniu.
28.	art. 5 pkt 29	UKNF	Projektowana definicja nie stanowi transpozycji CCD II i w ocenie UKNF wymaga dopracowania, w szczególności co do terminu „odroczenie płatności”. Aktualna w tym zakresie pozostaje	Uwaga wyjaśniona. Wprowadzenie definicji stanowi wdrożenie art. 2 ust. 7 dyrektywy 2023/2225. Sposób wykorzystania w ustawie terminów

			uwaga, zgłoszona do projektowanego art. 4 ust. 1 pkt 7 – 9, w tym konieczność wprowadzenia ustawowej definicji pojęcia „odroczenie płatności”.	„spłata” i „płatność” odzwierciedla natomiast ich użycie w dyrektywie. Zdecydowano pozostać przy zapisie z dyrektywy, bowiem we wszystkich wersjach językowych konsekwentnie tak zapisano.
29.	Art. 5 pkt 29	Rzecznik Finansowy	W art. 5 pkt 29 otrzymuje brzmienie: „29) umowa o odroczenie płatności lub zmianę sposobu spłaty – umowa o kredyt konsumencki przewidująca odroczenie płatności lub zmianę sposobu spłaty, w przypadku gdy konsument zalega lub prawdopodobnie będzie zalegał ze spłatą zadłużenia wynikającego z umowy o kredyt konsumencki;”. <u>Uzasadnienie poprawki:</u> Proponowana poprawka wykreśla z definicji „umowy o odroczenie płatności lub zmianę sposobu spłaty” zdanie o następującej treści: „jeżeli umowa o odroczenie płatności lub zmianę sposobu spłaty służy zapobiegnięciu ewentualnemu postępowaniu sądowemu w związku z niewykonaniem przez konsumenta zobowiązania oraz gdy warunki przewidziane w tej umowie nie są dla konsumenta mniej korzystne od postanowień zawartych w pierwotnej umowie o kredyt konsumencki, do której odnosi się ta umowa.”. Włączenie wskazanego wyżej zdania w definicję „umowy o odroczenie płatności lub zmianę sposobu spłaty” – tak jak zaproponowano to w	Uwaga wyjaśniona. Wskazane zdanie wynika z art. 2 ust. 7 dyrektywy 2023/2225 i jego odzwierciedlenie w przepisach jest niezbędne do prawidłowego wdrożenia ww. jednostki redakcyjnej dyrektywy.

			projekcie ustawy – paradoksalnie zawęża zakres stosowania projektowanych przepisów u.k.k. do wyłącznie tych umów o odroczenie płatności lub zmianę sposobu spłaty, które spełniają ww. warunki. Tym samym, w świetle propozycji przedstawionej przez projektodawców umowa w przedmiocie odroczenia płatności niespełniająca wyżej przywołanych kryteriów nie będzie mogła zostać zakwalifikowana jako „umowa o odroczenie płatności” w rozumieniu art. 5 pkt 29 u.k.k., co może otworzyć pole do interpretacji, że przepisy u.k.k. w ogóle nie znajdą zastosowania w odniesieniu do umowy odraczającej płatność niespełniającej np. wymogu, by warunki przewidziane w tej umowie nie były dla konsumenta mniej korzystne od warunków zawartych w pierwotnej umowie o kredyt. Dla zilustrowania wyżej postawionej tezy, warto wskazać, że przyjęcie definicji zaproponowanej przez projektodawców w art. 5 pkt 29 u.k.k. oznaczałoby, że np. art. 60 projektowanej ustawy dotyczący limitu pozaodsetkowych kosztów kredytu w przypadku odroczenia spłaty zadłużenia nie znajdzie zastosowania, gdy warunki odroczenia spłaty będą „mniej korzystne dla konsumenta od postanowień zawartych w pierwotnej umowie” (gdyż wówczas odroczenia spłaty zadłużenia nie będzie można zakwalifikować jako „umowy o odroczenie	

			płatności” w rozumieniu art. 5 pkt 29 u.k.k., a to zaś może otworzyć pole do interpretacji, że przepisy u.k.k. nie znajdują zastosowania do takiego odroczenia spłaty). A zatem, zastosowanie zaproponowanej przez projektodawców w art. 5 pkt 29 u.k.k. definicji może doprowadzić do sytuacji, że przepis, który ma zabezpieczać konsumenta przed niekorzystnymi warunkami odroczenia spłat (projektowany art. 60 u.k.k.) mógłby nie znaleźć zastosowania, gdy warunki odroczenia spłaty będą mniej korzystne dla konsumenta niż pierwotna umowa o kredyt. W ocenie Rzecznika Finansowego wymogi, by umowa o odroczenie płatności lub zmianę sposobu spłaty: a) służyła zapobiegnięciu ewentualnemu postępowaniu sądowemu w związku z niewykonaniem przez konsumenta zobowiązania, b) zawierała warunki, które nie są dla konsumenta mniej korzystne od postanowień zawartych w pierwotnej umowie o kredyt konsumencki, do której odnosi się ta umowa - nie powinny stanowić części definicji „umowy o odroczenie płatności lub zmianę sposobu spłaty” (tj. definicji wskazanej w art. 5 pkt 29 u.k.k.), ale powinny zostać sformułowane w odpowiednim odrębnym przepisie prawa	

			materialnego określającym wymogi związane z treścią umowy o odroczenie płatności lub zmianę sposobu spłaty.	
30.	art. 5 pkt 30 - dodanie przepisu	UKNF	W projektowanej ustawie nie znalazła się definicja, o której mowa w art. 3 pkt 22 CCD II, co może stanowić nieprawidłową jej transpozycję. Zgodnie z art. 3 pkt 22 CCD II, cyt.: „usługi doradcze w zakresie zadłużenia oznaczają spersonalizowaną pomoc o charakterze technicznym, prawnym lub psychologicznym świadczoną na rzecz konsumentów, którzy napotykają lub mogą napotkać trudności w wypełnieniu swoich zobowiązań finansowych, przez niezależne podmioty profesjonalne niebędące w szczególności kredytodawcami lub pośrednikami kredytowymi zdefiniowanymi w niniejszej dyrektywie ani nabywcami kredytów lub podmiotami obsługującymi kredyty zdefiniowanymi w art. 3 pkt 6 i 8 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2167.”. CCD II, zgodnie z motywem 13, jest dyrektywą pełnej harmonizacji. Jak wskazano w motywie 14 CCD II, cyt.: „Definicje zawarte w niniejszej dyrektywie określają zakres harmonizacji. Spoczywający na państwach członkowskich obowiązek transponowania niniejszej dyrektywy powinien w związku z tym być ograniczony do zakresu tej dyrektywy, jaki wyznaczają te definicje. Konieczne jest zatem wprowadzenie ustawowej definicji pojęcia „usługi doradcze w zakresie	Uwaga wyjaśniona. Przepisy ustawy o kredycie konsumenckim posługują się odesłaniem do art. 34a ust. 1 i 2 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego, o Rzeczniku Finansowym i o Funduszu Edukacji Finansowej (Dz. U z 2024 r. poz. 1109 oraz z 2025 r. poz. 146), który wdraża definicję z art. 3 pkt 22 dyrektywy.

			zadłużenia” w projektowanej ustawie bądź w ustawie z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego, o Rzeczniku Finansowym i o Funduszu Edukacji Finansowej.	
31.	Art. 5 (dodanie nowego pkt 30)	Rzecznik Finansowy	W art. 5 po pkt 29 dodaje się pkt 30 w brzmieniu: „30) „usługi poradnictwa zadłużeniowego” - specjalistyczna i spersonalizowana pomoc o charakterze technicznym, prawnym lub psychologicznym, świadczona na korzyść konsumentów, którzy napotykają lub mogą napotkać trudności w wypełnieniu swoich zobowiązań finansowych, przez niezależne podmioty profesjonalne, czyli niebędące w szczególności kredytodawcami lub pośrednikami kredytowymi zdefiniowanymi w niniejszej dyrektywie ani nabywcami kredytów lub podmiotami obsługującymi kredyty zdefiniowanymi w art. 3 pkt 6 i 8 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2167 (27) i podmiotami od nich zależnymi. Uzasadnienie poprawki: Rzecznik Finansowy proponuje zmiany w zakresie dookreślenia charakteru i sposobu działania podmiotów świadczących usługi poradnictwa zadłużeniowego. W szczególności polegają one na doprecyzowaniu definicji atrybutu niezależności podmiotów świadczących takie usługi wprowadzanym do ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez	Uwaga wyjaśniona. Przepisy ustawy o kredycie konsumenckim posługują się odesłaniem do art. 34a ust. 1 i 2 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego, o Rzeczniku Finansowym i o Funduszu Edukacji Finansowej (Dz. U z 2024 r. poz. 1109 oraz z 2025 r. poz. 146), który wdraża definicję z art. 3 pkt 22 dyrektywy. Wobec zastosowanej techniki legislacyjnej definicja w UKK jest zbędna.

			podmioty rynku finansowego, o Rzeczniku Finansowym i o Funduszu Edukacji Finansowej, definiującym na co przeznaczają się środki zgromadzone w Funduszu. Dyrektywa bardzo mocno podkreśla ten atrybut i definiuje go dość precyzyjnie, podczas gdy w propozycji polskiej implementacji ten wątek został pominięty. Dla uniknięcia wątpliwości interpretacyjnych dotyczących atrybutu niezależności takich podmiotów, proponuje się – wzorem dyrektywy – dodanie do art. 5 ustawy, definiującym użyte w niej określenia.	
32.	Art. 5 (dodanie nowego pkt 31)	Rzecznik Finansowy	W art. 5 po pkt 30 dodaje się pkt 31 w brzmieniu: „31) znaczne przekroczenie – a) przekroczenie przewyższające wysokość średnich miesięcznych wpływów na rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym pomniejszonych o średnią miesięczną wartość obciążeń, ustalonych dla ostatnich 6 miesięcy - w przypadku, gdy rachunek oszczędnościowo-rozliczeniowy prowadzony jest przez okres co najmniej 6 miesięcy, b) przekroczenie przewyższające wysokość średnich miesięcznych wpływów na rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym pomniejszonych o średnią miesięczną wartość obciążeń, ustalonych dla ostatniego miesiąca – w przypadku, gdy rachunek	Uwaga wyjaśniona. Zaproponowana definicja nie ma podstaw w dyrektywie 2023/2225.

			oszczędnościowo-rozliczeniowy prowadzony jest przez okres co najmniej miesiąca i krótszy niż 6 miesięcy; c) przekroczenie przewyższające wysokość średnich wpływów na rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym pomniejszonych o średnią wartość obciążeń – w przypadku, gdy rachunek oszczędnościowo-rozliczeniowy prowadzony jest przez okres krótszy niż miesiąc.”. <u>Uzasadnienie poprawki:</u> W projektowanym art. 56 ust. 3 u.k.k. nałożono na kredytodawcę obowiązki informacyjne związane z wystąpieniem znacznego przekroczenia na rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym konsumenta. Z kolei, w poprawce do projektowanego art. 4 ust. 2 u.k.k., Rzecznik Finansowy zaproponował, aby zakres stosowania przepisów ustawy o kredycie konsumenckim był szerszy w przypadku wystąpienia „znacznego przekroczenia” na rachunku oszczędnościowo-kredytowym aniżeli w przypadku wystąpienia jakiegokolwiek innego przekroczenia. Mając na uwadze powyższe, Rzecznik Finansowy uznał za konieczne wprowadzenie do projektu ustawy propozycji definicji „znacznego przekroczenia”. Jednocześnie Rzecznik Finansowy pozostaje otwarty na ewentualne propozycje zmiany definicji w oparciu o	

			doświadczenia podmiotów udzielających kredytów w formie przekroczenia oraz doświadczenia konsumentów korzystających z takiej formy kredytowania.	
33.	Art. 6	NBP	W art. 6 projektu ustawy zaproponowano, zgodnie z pierwszym zdaniem art. 6 implementowanej dyrektywy 2023/2225, aby warunki wnioskowania o kredyt konsumencki i udzielania takiego kredytu nie były dyskryminujące wobec konsumentów legalnie przebywających na terytorium Unii Europejskiej ze względu na jakiekolwiek kryteria, w szczególności ze względu na narodowość, płeć, rasę, pochodzenie etniczne lub społeczne, obywatelstwo, miejsce zamieszkania, cechy genetyczne, język, religię, wyznanie lub światopogląd, majątek, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. W projekcie ustawy nie znalazło natomiast odzwierciedlenia drugie zdanie art. 6 dyrektywy, że nie wyklucza to możliwości oferowania różnych warunków dostępu do kredytu, jeżeli te różne warunki są należycie uzasadnione obiektywnymi kryteriami. Potrzeba uwzględnienia w projektowanej ustawie również tego zdania art. 6 implementowanej dyrektywy ma w ocenie NBP istotne uzasadnienie ekonomiczne. W praktyce przy szacowaniu ryzyka kredytowego banki posługują się tzw. modelami scoringowymi, klasyfikującymi klientów w zależności od poziomu ryzyka ocenianego na podstawie	Uwaga uwzględniona. Przepis uzupełniono.

			posiadanych informacji o kredytobiorcach i obsłudze zaciągniętych przez nich kredytów. Banki muszą ograniczać ekspozycję na bardziej ryzykowne grupy kredytobiorców, charakteryzujące się podwyższonym ryzykiem kredytowym lub też w udokumentowany sposób kalkulować koszty strat oczekiwanych. Do stosowania takich modeli zobowiązuje wydana przez KNF Rekomendacja T¹. Część z cech wymienionych w dyrektywie i w projekcie ustawy wpływa istotnie na ryzyko kredytowe i w związku z tym powinna wpływać zarówno na możliwość otrzymania kredytu, jak i na jego warunki, oczywiście pod warunkiem że jest to, jak określono w dyrektywie, obiektywnie uzasadnione. Przykładowo wiek powinien wpływać na dostęp do długoterminowych kredytów i ich warunki. Zdolność do obsługi takich kredytów ogranicza zarówno oczekiwana dalsza długość życia, jak i spadek przyszłych dochodów w związku z bliskim zakończeniem aktywności zawodowej. Z kolei wartość majątku wpływa na poziom ryzyka nieodzyskania przez bank całości środków z kredytu i pozwala obniżyć marżę kredytową kredytobiorcom z wysoką wartością majątku. Miejsce zamieszkania może wpływać m.in. na ryzyko bezrobocia, skutkujące utratą dochodów i zdolności do obsługi kredytu.	

¹ Zob. Rekomendacja T dotycząca dobrych praktyk w zakresie zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych (w szczególności rekomendacje 7.2, 8.1, 11, 12 i 16.3).

			Wykluczenie ww. cech z modeli scoringowych może istotnie negatywnie wpływać na jakość i wiarygodność ich wyników. W związku z powyższym, w opinii NBP zdanie drugie art. 6 implementowanej dyrektywy powinno również znaleźć odzwierciedlenie w projekcie ustawy. W przeciwnym wypadku przepisy ustawy można by interpretować w ten sposób, że wyżej wymienione cechy nie mogą wpływać na udzielenie przez bank kredytu ani na jego warunki, jak również nie mogą być używane w modelach scoringowych.	
34.	Art. 8	UKNF	Określenie „inne równoważne sformułowanie” w kontekście redakcji hasła ostrzegawczego, określonego w projektowanym art. 8, może budzić wątpliwości interpretacyjne. Dodatkowo, biorąc pod uwagę praktykę funkcjonowania rynku kredytów konsumenckich, może prowadzić to do istotnego zróżnicowania stosowanych sformułowań, w tym w kierunku ich stopniowego łagodzenia. Ponadto, UKNF poddaje pod rozwałę ewentualne zastrzeżenie w przepisie wyjątków jedynie na rzecz sytuacji, kiedy RRSO wynosi 0%.	Uwaga wyjaśniona. Przepis wdraża art. 8 ust. 1 dyrektywy 2023/2225. Analogiczne sformułowanie funkcjonuje na gruncie przepisów wdrażających dyrektywę 2011/83 w art. 17 ustawy o prawach konsumenta. Dyrektywa 2023/2225 nie przewiduje wyjątków od stosowania informacji o tym, że pożyczanie pieniędzy kosztuje.
35.	art. 9 ust. 2	UKNF	Podanie w reklamie RRSO zgodnie z art. 9 ust. 2 powoduje, że reklama ta staje się reklamą, „która zawiera dane dotyczące kosztów kredytu ponoszonych przez konsumenta, w szczególności	Uwaga uwzględniona.

			stopy oprocentowania kredytu”. W efekcie wypełniona zostaje hipoteza normy określona w projektowanym art. 9 ust. 1. Prowadzi to do wniosku, że trudno precyzyjnie określić zakres normy, wskazanej w art. 9 ust. 1 i 2, co może prowadzić do niejasności w kwestii zakresu przekazywanych konsumentowi informacji. W związku z powyższym, poddajemy pod rozagę usunięcie art. 9 ust. 2.	
36.	art. 9 ust. 5 i nast.	UKNF	W projekcie przepisu nie dookreślono miejsca/ narzędzia, na którym kredytodawca oraz pośrednik kredytowy ma zapewnić konsumentowi dostęp do informacji, o których mowa w ust. 1 pkt 6 i 7. CCD II posługuje się pojęciem „kanałów komunikacyjnych”, w związku z czym zdaniem UKNF konieczne jest doprecyzowanie tego przepisu poprzez posłużenie się pojęciem „kanały komunikacyjne” oraz dokonanie odpowiednich zmian w całym projekcie ustawy.	Uwaga wyjaśniona. W art. 9 ust. 5 projektu wdrażany jest art. 8 ust. 6 dyrektywy 2023/2225. Ani ww. przepis projektowanej ustawy, ani dyrektywy nie posługują się pojęciem „kanału komunikacji”, ale „nośnik elektroniczny”. W ocenie projektodawcy nie zachodzi konieczność dookreślania tego pojęcia.
37.	art. 11	UKNF	UKNF poddaje pod rozagę kwestię nałożenia na pośrednika kredytowego obowiązku przekazywania w stosowanych reklamach także informacji o otrzymywanym wynagrodzeniu od kredytodawcy lub kredytodawców, z którymi współpracuje.	Uwaga wyjaśniona. Dyrektywa 2023/2225 nie przewiduje takiego obowiązku na etapie reklamy. Jednocześnie taki wymóg znajduje się w informacjach przedkontraktowych, co zapewnia, że konsument uzyska informacje.
38.	Art. 14	Rzecznik Finansowy	Należy nadać brzmienie: „Art. 14. Zakazane jest dokonywanie sprzedaży związanej w związku z zawarciem umowy o kredyt konsumencki.”.	Uwaga wyjaśniona. Projektodawca zdecydował się skorzystać z opcji narodowej przewidzianej w art. 14 ust. 2 dyrektywy 2023/2225. Rachunek jest bezpłatny.

			<u>Uzasadnienie poprawki:</u> Projektowany art. 14 u.k.k. wprowadza generalny zakaz dokonywania sprzedaży wiązanej w związku z zawarciem umowy o kredyt konsumencki. Projektowana ustawa dopuszcza jednak wyjątek od tej reguły, jakim jest umożliwienie sprzedaży powiązanego z umową kredytu prowadzonego bezpłatnie rachunku płatniczego lub oszczędnościowego, którego wyłącznym celem jest: 1) <i>gromadzenie środków finansowych przeznaczonych na spłatę kredytu konsumenckiego;</i> 2) <i>obsługa kredytu konsumenckiego;</i> 3) <i>łączenie zasobów w celu uzyskania kredytu konsumenckiego lub</i> 4) <i>zapewnienie kredytodawcy dodatkowego zabezpieczenia spłaty kredytu konsumenckiego w przypadku zaległości w spłacie tego kredytu.</i> W ocenie Rzecznika Finansowego wymóg otwierania lub prowadzenia rachunku płatniczego lub oszczędnościowego, o którym mowa w przywołanym przepisie wydaje się być nadmiarowy, mając na uwadze okoliczność, że rachunki techniczne kredytu mogą spełniać cele wskazane w projektowanym art. 14 pkt 1 i 2. Ponadto, możliwość gromadzenia kapitału na spłatę kredytu oraz łączenia zasobów w celu uzyskania kredytu zapewnia rachunek płatniczy	

			konsumenta. Otwarcie rachunku płatniczego lub oszczędnościowego, nie jest zatem niezbędne do zawarcia umowy kredytu konsumenckiego. Należy również wskazać, że z przeprowadzonego przez Komisję Europejską w 2009 r. badania dotyczącego praktyk sprzedaży wiązanej w sektorze finansowym wynika, że dostawcy usług płatniczych mogą oferować rachunki bankowe w pakiecie z produktami, którymi konsumenci nie byli zainteresowani i które nie są niezbędne do prowadzenia rachunków płatniczych, jak np. ubezpieczenie mieszkania (za: Poprawki przyjęte przez Parlament Europejski w dniu 12 grudnia 2013 r. w sprawie wniosku dotyczącego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie porównywalności opłat za prowadzenie rachunku płatniczego, przenoszenia rachunku płatniczego oraz dostępu do podstawowego rachunku płatniczego (COM(2013)0266 - C7-0125/2013 - 2013/0139(COD)) 1 (2016/C 468/81) (Dz.U.UE C z dnia 15 grudnia 2016). W przypadku umożliwienia kredytodawcom wymagania otwierania rachunków, które <i>de facto</i> nie są niezbędne do udzielenia i obsługi kredytu najprawdopodobniej można byłoby się spodziewać analogicznych sygnałów od konsumentów.	
39.	Art. 15 (uwaga ogólna)	Rzecznik Finansowy	Rozważyć należy objęcie kredytodawców będących podmiotami innymi niż banki regulacjami, które w chwili obecnej dotyczą banków w kontekście unikania konfliktu interesów przy ewentualnym oferowaniu	Uwaga nieuwzględniona. Propozycja wykracza poza zakres przedłożenia.

			ubezpieczenia konsumentom, w szczególności unikania sytuacji w których kredytodawca występuje jako ubezpieczający i pośrednik ubezpieczeniowy jednocześnie (tzw. rekomendacja „U” KNF). Podobnie jak ma to miejsce w przypadku banków, inni kredytodawcy powinni w szczególności jednoznacznie wskazywać czy występują w roli pośrednika czy ubezpieczającego).	
40.	Art. 15 ust. 1	Rzecznik Finansowy	W art. 15 ust. 1 otrzymuje brzmienie: „1. W przypadku umowy o kredyt konsumencki zawieranej na okres co najmniej 12 miesięcy, o ile jest to uzasadnione rodzajem kredytu, wysokością całkowitej kwoty kredytu lub oceną zdolności kredytowej konsumenta, kredytodawca może wymagać od konsumenta zawarcia umowy ubezpieczenia spłaty kredytu konsumenckiego, której suma ubezpieczenia jest nie wyższa niż całkowita kwota do zapłaty, pod warunkiem, że kredytodawca akceptuje możliwość wyboru przez konsumenta oferty dowolnego zakładu ubezpieczeń odpowiadającej minimalnemu zakresowi ubezpieczenia określonego przez kredytodawcę.”. <u>Uzasadnienie poprawki:</u> Projektowany art. 15 u.k.k. określa podstawowe zasady dotyczące zawarcia umowy ubezpieczenia powiązanej z umową o kredyt konsumencki. Przepis ten słusznie ustanawia zasadę proporcjonalności w odniesieniu do formułowania	Uwaga wyjaśniona. Brzmienie przepisu zmodyfikowano.

			względem konsumenta wymogu zawarcia umowy ubezpieczenia. Należy przyznać, że istotnie przy pewnych rodzajach kredytów (zwłaszcza długoterminowych), wyższych kwotach udzielanego kredytu lub jeżeli wynika to okoliczności ustalonych w toku oceny zdolności kredytowej konsumenta z pewnością polisa ubezpieczeniowa daje poczucie stabilności finansowej i zabezpiecza bliskich np. w razie śmierci kredytobiorcy. Przy niskiej kwocie kredytu istnieje jednak ryzyko, iż zawarcie umowy ubezpieczenia na czas do dnia pełnej spłaty kredytu będzie mało opłacalne dla kredytobiorcy, a co za tym idzie nie będzie równoważyło ryzyka. Zasadny wydaje się także postulat, aby wymóg posiadania przez kredytobiorcę polisy ubezpieczeniowej dotyczył wyłącznie kredytów udzielonych na dłuższy czas (w poprawce zaproponowano okres powyżej 12 miesięcy). Alternatywnie można rozważyć, by ww. wymóg zawarcia umowy ubezpieczenia dotyczył wyłącznie kredytów przewyższających określoną kwotę należności głównej.	
41.	art. 15 ust. 3	UKNF	Sformułowanie w art. 15 ust. 3 ogólnej zasady oraz jednocześnie wyjątku od jej stosowania niesie ze sobą ryzyko, że praktyka zawierania umów ubezpieczenia będzie kształtować się w kierunku stosowania „żądania konsumenta”, które przyjmie formę blankietową.	Uwaga wyjaśniona. Przepis jest niezbędny w zaproponowanym kształcie gdyż wdraża art. 14 ust. 5 <i>in fine</i> dyrektywy 2023/2225. Przyjęte w projekcie brzmienie przepisu

				odzwierciedla brzmienie przepisu dyrektywy.
42.	Art. 15 ust. 6 (uwaga ogólna)	Rzecznik Finansowy	Art. 15 ust. 6 rozszerza ochronę konsumentów, zawierających umowy ubezpieczenia spłaty kredytu w celu eliminacji nadużyć ze strony ubezpieczycieli w stosunku do osób w okresie reemisji nowotworu. Kredytodawca nie będzie mógł bowiem wykorzystywać danych dotyczących chorób onkologicznych do celów zawarcia umowy ubezpieczenia, po upływie 5 lat po zakończeniu leczenia. Wskazany przepis wprowadza na grunt projektowanej ustawy tzw. zapomnienie onkologiczne, co jest zgodne z motywem 48 preambuły jak i art. 14 ust. 4 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/2225 z dnia 18 października 2023 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylająca dyrektywę 2008/48/WE oraz rezolucją Parlamentu Europejskiego z dnia 16 lutego 2022 r. w sprawie wzmocnienia Europy w walce z chorobami nowotworowymi – w kierunku kompleksowej i skoordynowanej strategii (2020/2267(INI)). Projektowany art. 15 ust. 6 nie rozstrzyga jednak precyzyjnie, od którego momentu liczyć należy 5-letni termin, od upływu którego dane osobowe pacjentów onkologicznych nie będą mogły być wykorzystywane do celów zawarcia umowy ubezpieczenia zabezpieczającej spłatę kredytu konsumenckiego. Tymczasem określenie początku biegu wskazanego terminu powinno być jednoznaczne i nie budzić	Uwaga uwzględniona. Przepis doprecyzowano.

			wątpliwości w stosowaniu. W projekcie rozstrzygnąć zatem należy, czy chodzi tu o np. o zakończenie leczenia, systemowego, aktywnego czy radykalnego (zob. m.in. https://krakow.nio.gov.pl/leczenie-systemowe-informator-dla-pacjenta/). W przeciwnym razie projektowany art. 15 ust. 6 może stać się źródłem wątpliwości zarówno dla kredytobiorców jak i zakładów ubezpieczeń.	
43.	art. 17	UKNF	Pomimo braku wyjaśnienia założeń, celu i konsekwencji wdrożenia proponowanego przepisu w uzasadnieniu do projektu ustawy oraz w ocenie skutków regulacji, UKNF zakłada, że celem tego przepisu jest zaadresowanie problemu tzw. VAS-ów (Value Added Services) innych, niż usługi i produkty finansowe, co do których CCD II nie przewiduje konieczności transpozycji żadnych konkretnych regulacji (pojęcie sprzedaży związanej i łączonej odnoszą się do sprzedaży i oferowania usług finansowych). W ocenie UKNF, art. 17 w proponowanym kształcie nie jest właściwym rozwiązaniem problemu, który występuje na rynku w przypadku zaledwie kilku podmiotów. Proponowana regulacja jest dość nieostra i niejednoznaczna, przez co może budzić liczne wątpliwości interpretacyjne. Niezależnie od powyższego, UKNF zwraca uwagę, że proponowane rozwiązanie będzie miało negatywny wpływ przede wszystkim dla niebankowych kredytodawców, takich jak np.	Uwaga wyjaśniona. Przepis w celu usunięcia wątpliwości doprecyzowano, a w uzasadnieniu poszerzono motywy jego wprowadzenia. Projekt, zgodnie z wpisem do wykazu prac legislacyjnych i programowych RM, wprowadza zakaz oferowania i sprzedaży, w związku z umową o kredyt konsumencki, usług i towarów innych niż usługi i produkty finansowe (tzw. VASy), chyba że są one finansowane odrębnym kredytem związanym. Zakaz wprowadzany w art. 17 dotyczy zatem wyłącznie finansowania VASów tym samym kredytem. Dopuszczalne jest natomiast udzielanie kredytu na zakup VASów jeżeli jest to odrębny kredyt związany. Innymi słowy, przepis zakazuje by te towary bądź usługi były finansowane tym samym kredytem, nie zakazuje natomiast, by usługą dodatkowa albo towar był finansowane odrębnym kredytem.

			instytucje pożyczkowe, które – jako podmioty znacznie mniejsze i niemogące finansować się z depozytów – upatrują przewagi nad bankami w swojej elastyczności i innowacyjności w zakresie oferowanych usług i produktów, również obok kredytów konsumenckich. W aktualnym stanie prawnym nie istnieją żadne przeszkody prawne, aby instytucje pożyczkowe, obok działalności nadzorowanej w zakresie udzielania kredytów konsumenckich, prowadziły również inną działalność. Wiele z instytucji pożyczkowych to tzw. fintechy, tj. podmioty oferujące innowacyjne produkty i usługi, w tym niefinansowe, co często stanowi ich główną przewagę konkurencyjną względem banków. W przypadku wielu instytucji pożyczkowych oferowane tzw. VAS-y stanowią rzeczywistą wartość dodaną dla konsumenta, a nie próbę obejścia limitów maksymalnej wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu konsumenckiego. Ponadto, nie tylko instytucje pożyczkowe korzystają z możliwości oferowania tzw. VAS-ów, także banki często zapewniają klientom dodatkowe funkcjonalności, niebędące usługami finansowymi, ale stanowiące dodatek do tego typu usług i zwiększające wartość dla konsumentów. Faktem jest, że w przypadku kilku niebankowych kredytodawców można mieć wątpliwości co do wykorzystywania tzw. VAS-ów jako metody na	

			obejście regulacji ustawy o kredycie konsumenckim, w ocenie UKNF powinno to jednak być podstawą do podejmowania celowanych działań korygujących przez instytucje posiadające właściwe narzędzia prawne, nie zaś rozwiązaniem ustawowym, które stanowić może istotną barierę dla dostarczania VAS-ów mających wartość dla klienta, a jednocześnie będzie łatwa do obejścia przez podmioty o większym apetycie na ryzyko regulacyjne. W ocenie UKNF proponowana regulacja może mieć negatywny wpływ na cały rynek niebankowych kredytodawców a przede wszystkim tych, działających zgodnie z prawem. Projektowany przepis w zaproponowanym kształcie z łatwością będzie można obejść. Z drugiej strony podmioty, które jak wynika z doświadczeń nadzorczych UKNF podchodzą ze szczególną starannością do przestrzegania regulacji ukk, a które do tej pory oferowały tzw. VAS-y w sposób uczciwy, będą tymi, które poniosą niekorzystne konsekwencje zakazu z projektowanego art. 17. W ocenie UKNF, podnoszone na etapie prekonsultacji uprawnienia nadzorcze w przypadku instytucji pożyczkowych (powielone w niniejszych uwagach) są wystarczającym instrumentem, aby zaadresować te pojedyncze przypadki instytucji pożyczkowych, które wykorzystują VAS-y w celu obejścia regulacji ukk. Również UOKiK już teraz dysponuje	

			uprawnieniami do zwalczania nieuczciwych praktyk rynkowych. Biorąc powyższe pod uwagę, tak daleko idące ograniczenie działalności kredytodawców zdaniem UKNF jest niecelowe. Być może wystarczającym rozwiązaniem byłoby wprowadzenie odpowiednich obowiązków informacyjnych, tak aby konsument miał świadomość, że obok kredytu konsumenckiego zawiera dodatkową umowę, którą może, ale nie musi być zawierana obok kredytu konsumenckiego. UKNF zwraca uwagę, że instytucje pożyczkowe podjęły działania w celu samoregulacji kwestii dystrybucji tzw. VAS-ów poprzez przyjęcie w ostatnim czasie „Dobrych praktyk w zakresie dystrybucji usług przez instytucje pożyczkowe”², co wskazuje na wolę rynku do samodzielnego wypracowania odpowiednich rozwiązań ograniczających możliwość nadużyć w tym obszarze³.	
44.	art. 18 ust. 1	UKNF	Projekt przepisu nie precyzuje w jakich okolicznościach materializuje się ten obowiązek. UKNF proponuje zatem dodanie, że kredytodawca oraz pośrednik kredytowy „na żądanie konsumenta” udostępnia mu bezpłatnie określone w tym przepisie informacje.	Uwaga wyjaśniona. Przepis wdraża art. 9 ust. 1 dyrektywy 2023/2225, który wymaga by konsumenci mieli dostęp w każdym momencie do informacji ogólnych na temat dostępnych produktów kredytowych.

² Tekst „Dobrych praktyk w zakresie dystrybucji usług przez instytucje pożyczkowe” dostępny do pobrania na stronie: <https://zpf.pl/etyka/dobre-praktyki-w-zakresie-vas/>

³ Tekst artykułu dostępny na stronie: <https://zpf.pl/dobre-praktyki-zpf-powstala-pierwsza-samoregulacja-dotyczaca-sprzedazy-uslug-dodatkowych-przez-instytucje-pożyczkowe/>

45.	art. 18 ust. 1 pkt 10	UKNF	UKNF pozostawia do rozważenia uzupełnienie normy art. 18 ust. 1 pkt 10 o konieczność wskazania wpływu wyboru innego usługodawcy usług dodatkowych niż kredytodawca na warunki oferowanego kredytu.	Uwaga wyjaśniona. Przepis wdraża art. 9 ust. 2 lit. j) dyrektywy 2023/2225, zgodnie z którym należy zawrzeć „wskazanie usług dodatkowych, które konsument jest zobowiązany nabyć, aby uzyskać kredyt lub uzyskać go na oferowanych warunkach oraz, w stosownych przypadkach, wyjaśnienie, że usługi dodatkowe mogą być nabywane od usługodawcy niebędącego kredytodawcą”. Propozycja uzupełnienia ww. przepisu zawarta w uwadze stanowiłaby nadregulację. Projektodawca zdecydował przestać na wdrożeniu obowiązku informacyjnego w zakresie wymaganym dyrektywą 2023/2225.
46.	art. 18 ust. 2	UKNF	UKNF poddaje pod rozagę, czy ustawowe ograniczenie formy udostępniania informacji w lokalach kredytodawcy oraz pośrednika kredytowego wyłącznie do postaci papierowej jest adekwatne do powszechnie obecnej transformacji cyfrowej, na którą wskazuje również CCD II. Angielska wersja art. 9 ust. 1 zdanie drugie <i>in fine</i> CCD II posługuje się sformułowaniem „at least on paper”, a zatem jest otwarte i nie zabrania udostępniania tych informacji w innej formie, np. innego trwałego nośnika. Należy spodziewać się także coraz częstszego udostępniania informacji w postaci kiosków i asystentów multimedialnych, skanowania kodów QR, pobrania informacji w formie pdf. itp. UKNF przyjmuje, że celem art. 9	Uwaga uwzględniona.

			ust. 1 CCD II jest zapewnienie, aby informacje udostępniane w lokalach kredytodawcy oraz pośrednika kredytowego nie były przekazywane konsumentom ustnie. Proponowany przepis powinien spełniać powyższe założenia CCD II.	
47.	Art. 19 ust. 1 pkt 2	Rzecznik Finansowy	W art. 19 w ust. 1 w pkt 2 w lit q kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się lit. r w brzmieniu: „r) informację o możliwości skorzystania przez konsumenta z pomocy podmiotów świadczących poradnictwo zadłużeniowe, o których mowa w art. 34a ust. 1 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego, o Rzeczniku Finansowym i o Funduszu Edukacji Finansowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1109 oraz z 2025 r. poz. 146).”. <u>Uzasadnienie poprawki:</u> Projektowany art. 19 ust. 1 u.k.k. określa zakres informacji, które kredytodawca lub pośrednik kredytowy przed zawarciem umowy o kredyt konsumentki przekazuje bezpłatnie konsumentowi na formularzu informacyjnym. W art. 19 ust. 1 pkt 2 u.k.k. wymieniono informacje przekazywane w dalszej części formularza informacyjnego. Rzecznik Finansowy proponuje dodanie lit. r) do art. 19 ust. 2 u.k.k. określającej obowiązek przekazania informacji dotyczącej możliwości skorzystania przez konsumenta z	Uwaga wyjaśniona. Przepis wdraża art. 10 ust. 5 dyrektywy 2023/2225, który zawiera zamknięty katalog informacji, jakie należy przekazać na formularzu, którego wzór stanowi załącznik do dyrektywy. Wdrażając ww. przepis nie mamy możliwości modyfikowania zakresu informacji i treści formularza.

			pomocy podmiotów świadczących poradnictwo zadłużeniowe. W ocenie Rzecznika Finansowego zasadne jest przedstawienie informacji o możliwości skorzystania z usług poradnictwa zadłużeniowego już na etapie przedkontraktowym. Nie w każdym przypadku, w którym zostanie wydany formularz informacyjny dojdzie do zawarcia umowy kredytu. Istotne zaś jest to, by jak najszersze grono konsumentów miało świadomość, co do możliwości skorzystania z usług poradnictwa zadłużeniowego i podmiotów, które świadczą specjalistyczną pomoc w tym zakresie. Omawiane rozwiązanie będzie stanowiło element procesu „budowania świadomości” konsumentów co do usług poradnictwa zadłużeniowego.	
48.	art. 19 ust. 1 pkt 2 lit. e [oraz w art. 48 ust. 1 pkt 10]	NBP	W art. 19 ust. 1 pkt 2 lit. e oraz w art. 48 ust. 1 pkt 10 projektu ustawy o kredycie konsumenckim oraz w uzasadnieniu do niego pojawia się pojęcie „transakcje płatności”, równoległe do znacznie częściej stosowanego w projekcie pojęcia „płatność”. Należy zauważyć, że na gruncie ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych (Dz. U. z 2025 r. poz. 611, z późn. zm.) w zależności od kontekstu ustawodawca posługuje się pojęciem „płatności” oraz terminem „transakcja płatnicza”, który został zdefiniowany w art. 2 pkt 29 tej ustawy. NBP sugeruje rozważenie odpowiedniego zastąpienia pojęcia „transakcje płatności”, stosowanym na gruncie innych ustaw pojęciem „płatności” lub	Uwaga uwzględniona.

			„transakcje płatnicze”, co sprzyjałoby zapewnieniu spójności i przejrzystości przepisów.	
49.	art. 19 ust. 1 pkt 2 lit. f	UKNF	Podanie reprezentatywnego przykładu RRSO i całkowitej kwoty do zapłaty w przypadku, gdy konsument podał tylko czas trwania umowy, ale nie podał kwoty, jaką chce pożyczyć, może być niezwykle trudne. Trudne będzie także podanie tych wartości nie znając czasu trwania umowy. Należy zatem rozważyć, czy propozycja przepisu jest adekwatna do postanowień CCD II, która raczej traktuje informacje o okresie obowiązywania umowy o kredyt i całkowitej kwocie kredytu jako jeden składnik. Dodatkowo, należy ocenić projektowany art. 19 pod kątem jego prawidłowej transpozycji w świetle art. 10 ust. 5 lit. f CCD II, a także jego relacji do art. 43 projektowanej ustawy. Przepis nie powinien budzić żadnych wątpliwości interpretacyjnych.	Uwaga wyjaśniona. Przepis wdraża art. 10 ust. 5 lit. f) dyrektywy 2023/2225, z którego wynika, że w formularzu należy podać reprezentatywny przykład przedstawiający RRSO, a jeżeli konsument przedstawi preferencje – uwzględnić je w wyliczeniach.
50.	art. 19 ust. 1 pkt 1 lit. m	UKNF	UKNF poddaje pod rozagę kwestię uzupełnienia informacji przekazywanych w formularzu informacyjnym o wysokość prowizji za spłatę kredytu przed terminem, w przypadku jej zastrzeżenia przez kredytodawcę.	Uwaga wyjaśniona. Informacja o rekompensacie przysługującej kredytodawcy w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu stanowi element informacji przekazywanych w drugiej części formularza (art. 19 ust. 1 pkt 2 lit. j).
51.	Art. 20	Sąd Najwyższy	Budzi wątpliwość sens i cel tego przepisu. Wydaje się oczywiste, że ustawa zawiera katalog informacji koniecznych, jakie powinny zostać	Uwaga wyjaśniona. Przepis wdraża art. 10 ust. 6 akapit drugi dyrektywy 2023/2225. Jego <i>ratio legis</i> wyraża się w

			przekazane konsumentowi, ale w gestii każdego kredytobiorcy i bez tego przepisu jest prawo przekazania wszelkich innych informacji dotyczących łączących strony relacji prawnych, spośród których stosunek prawny wynikający z zawarcia umowy kredytu konsumenckiego może być tylko jednym z wielu. Jeżeli intencją projektodawcy jest zapewnienie czytelności informacji udzielanych kredytobiorcy, wówczas przepis należałoby przeformułować w kierunku ogólnego wskazania na wymóg czytelności udzielanych kredytobiorcy informacji.	potwierdzeniu, że obok formularza można przekazywać konsumentowi inne informacje, ale mają one być przekazywane w odrębnym dokumencie do formularza, żeby nie zaburzać jego czytelności, oraz za darmo, a zatem przedsiębiorca nie może oczekiwać opłat z tytułu ich przekazania.
52.	art. 21-27, 47, 49-56	UKNF	Konieczne jest ściśle wskazanie w jaki sposób i jak długo mają być przechowywane dowody dopełnienia tych obowiązków w celu ich okazania na potrzeby ewentualnej kontroli.	Uwaga uwzględniona.
53.	Art. 23 ust. 1 pkt 2	Rzecznik Finansowy	W art. 23 w ust. 1 w pkt 2 w lit. e kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się lit. f w brzmieniu: „f) informację o możliwości skorzystania przez konsumenta z pomocy podmiotów świadczących poradnictwo zadłużeniowe, o których mowa w art. 34a ust. 1 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego, o Rzeczniku Finansowym i o Funduszu Edukacji Finansowej.”. <u>Uzasadnienie poprawki:</u> Proponuje się, żeby przed zawarciem umowy o odroczenie płatności lub zmianę sposobu spłaty, o której mowa w art. 23 ust. 1 u.k.k. kredytodawca	Uwaga wyjaśniona. Przepis wdraża art. 11 ust. 2 dyrektywy 2023/2225, który zawiera zamknięty katalog informacji, jakie należy przekazać na formularzu, którego wzór stanowi załącznik do dyrektywy. Wdrażając ww. przepis nie mamy możliwości modyfikowania zakresu informacji i treści formularza.

			lub pośrednik kredytowy przekazywał konsumentowi również informacje dotyczące możliwości skorzystania z poradnictwa zadłużeniowego. Uzasadnienie proponowanego rozwiązania jest analogiczne, jak w przypadku propozycji dodania lit. r) do art. 19 ust. 1 pkt 2 u.k.k.	
54.	Art. 29	PUODO	W związku z projektowanymi przepisami (art. 29 i następne) dotyczącymi oceny zdolności kredytowej zwrócić należy uwagę na art. 70a ustawy Prawo bankowe w sprawie wyjaśnień dotyczących dokonanej oceny zdolności kredytowej wnioskującego. Z punktu widzenia poszanowania praw podstawowych jednostki istotnym zagadnieniem jest to, w jaki sposób w związku z wykonywaniem prawa konsumenta do otrzymania wyjaśnienia będą realizowane przez instytucję finansową/kredytodawcę zasady wynikające z art. 5 rozporządzenia 2016/679: zasada zgodności z prawem, rzetelności i przejrzystości (art. 5 ust. 1 lit a), zasada ograniczenia celu (art. 5 ust. 1 lit b), zasada minimalizacji danych (art. 5 ust. 1 lit c), zasada ograniczenia przechowywania (art. 5 ust. 1 lit e) oraz zasada rozliczalności (art. 5 ust. 2 oraz art. 24 rozporządzenia 2016/679). Prezes UODO wielokrotnie wskazywał na brak jednolitych procedur w zakresie przekazywania przez instytucje finansowe wyjaśnień w sprawie dokonanej oceny zdolności kredytowej wnioskującego o kredyt oraz brak szczegółowości wyjaśnień udzielanych klientom, jak również brak	Uwaga wyjaśniona. Projektowany art. 29 ust. 2 wdraża art. 18 ust. 1 dyrektywy 2023/2225, który wskazuje: „Państwa członkowskie wymagają, aby przed zawarciem umowy o kredyt kredytodawca przeprowadzał szczegółową ocenę zdolności kredytowej konsumenta. Ocenę tę przeprowadza się w interesie konsumenta, aby zapobiec praktykom nieodpowiedzialnego udzielania kredytów i nadmiernemu zadłużeniu, i uwzględnia się w niej w odpowiedni sposób czynniki istotne dla zweryfikowania szans konsumenta na wypełnienie zobowiązań na podstawie umowy o kredyt”. Z kolei ust. 3 tego przepisy wdraża art. 18 ust. 5 dyrektywy 2023/2225, zgodnie z którym „Jeżeli wniosek o kredyt jest składany wspólnie przez więcej niż jednego konsumenta, kredytodawca przeprowadza ocenę zdolności kredytowej na podstawie wspólnej zdolności konsumentów do spłaty”.

		precyzyjnych regulacji dotyczących terminu realizacji tego prawa. Wyjaśnienia udzielane przez ww. instytucje cechuje wysoki poziom ogólności. Projektowane przepisy także zawierają duży stopień niedookreśloności. Dlatego też na etapie tworzenia przepisów projektodawca powinien jak najbardziej szczegółowo opisać wszelkie kwestie związane z dokonywaną oceny zdolności kredytowej. Zgodnie z art. 29 ust. 2 projektu ustawy: „Oceny zdolności kredytowej dokonuje się w interesie konsumenta w celu zapobieżenia nieodpowiedzialnemu udzielaniu kredytów i nadmiernemu zadłużeniu. W ocenie zdolności kredytowej uwzględnia się w odpowiedni sposób czynniki istotne dla zweryfikowania możliwości spłaty całkowitej kwoty do zapłaty, zgodnie z warunkami umowy o kredyt”. Z punktu widzenia przetwarzania danych osobowych istotne znaczenie ma o jakie dokładnie czynniki chodzi. Przepis powinien być szczegółowo dookreślony w ww. zakresie. Sformułowanie „czynniki istotne dla zweryfikowania możliwości spłaty całkowitej kwoty do zapłaty, zgodnie z warunkami umowy o kredyt” jest nieostre a jednocześnie bardzo pojemne, o ile wziąć pod uwagę, że czynniki takie dotyczyć mają osoby konsumenta i jego sytuacji życiowej. Podobnie, ust. 3 jest nieprecyzyjny w zakresie „wspólnej zdolności konsumentów do spłaty zaciągniętego kredytu”.	Projektodawca wdrożył art. 18 dyrektywy 2023/2225 posługując się konstrukcjami i siatką pojęciową zharmonizowaną przez dyrektywę. Dyrektywa 2023/2225 wprowadza harmonizację wyczerpującą uregulowanych w tym zakresie kwestii. Projektowany przepis odzwierciedla wymogi wynikające w odnośnym zakresie z prawa UE.

55.	art. 29, art. 30 – uwagi ogólne	UKNF	Przepisy dotyczące oceny zdolności kredytowej konsumenta są jednymi z najbardziej istotnych spośród transponowanych przepisów CCD II, wobec czego wymagają dokładnego przemyślenia i precyzyjnego ich sformułowania. W tym zakresie wprowadzane są kluczowe zmiany w stosunku do obecnie obowiązującej ustawy o kredycie konsumenckim, ponieważ projektowane przepisy zgodnie z CCD II w całości dotyczą wszystkich kredytodawców kredytu konsumenckiego, a nie tylko instytucji pożyczkowych. Projektowana regulacja ma zatem istotne znaczenie systemowe. Przepisy muszą określać w sposób jasny i logiczny proces dokonywania oceny zdolności kredytowej konsumentów z zachowaniem ciągu wynikowego, tak aby nie budziły wątpliwości. Przepisy w sposób maksymalnie transparentny powinny określać obowiązki kredytodawców. Ustalając brzmienie tych przepisów należy wziąć pod uwagę różnorodność rynku kredytów konsumenckich, zarówno pod kątem podmiotowym, jak i przedmiotowym, oraz dostosować je do realiów polskiego rynku finansowego. Uwzględnienia wymagają też zgłaszane postulaty rynku, aby rozwiązać aktualne problemy co do wykładni i stosowania przepisów oraz nieproporcjonalności sankcji związanych z ich ewentualnym naruszeniem.	Uwaga ogólna. Przepisy zmodyfikowano.
56.	art. 29 ust. 1	UKNF	W projekcie przepisu pominięto występujący w art. 18 ust. 1 zdanie pierwsze CCD II wyraz	Uwaga wyjaśniona. Kompleksowość oceny wynika z celu jej dokonywania, a

			„szczegółowej”, który może wpływać na późniejszą interpretację obowiązków kredytodawców w zakresie oceny zdolności kredytowej konsumentów. W angielskiej wersji CCD II użyto pojęcia „a thorough assessment”, które można tłumaczyć jako „dokładna”, „szczegółowa”, „staranna”, „gruntowna”, „kompleksowa”, „wnikliwa” ocena. UKNF poddaje pod rozagę doprecyzowanie tego przepisu i dodanie dookreślenia zgodnie z ww. tłumaczeniem. Przy czym pojęcie to należałoby interpretować przez pryzmat projektowanego art. 30 ust. 1 i wskazanej tam zasady proporcjonalności i minimalizacji danych.	pozyskiwane informacje mają być odpowiednie do ustalenia zdolności kredytowej.
57.	art. 29 ust. 2 (i art. 40)	NBP	1. W opinii NBP przykładem obowiązku określonego w sposób ogólnikowy i pozostawiający pole do szerokiej interpretacji, a jednocześnie skutkującego automatyczną sankcją w razie jego naruszenia przez kredytodawcę (projektowany art. 66 ust. 3) jest obowiązek dokonania oceny zdolności kredytowej konsumenta [przed zawarciem umowy lub przed zwiększeniem kwoty kredytu] (projektowany art. 29 i art. 40 ustawy). O ile nie budzi wątpliwości SKD w razie braku zbadania zdolności kredytowej, to dyskusyjne jest stosowanie jej w tej samej wysokości w każdym przypadku domniemanego naruszenia art. 29 ust. 2, tj. tego, czy w ocenie zdolności kredytowej uwzględniono „w odpowiedni	Uwaga uwzględniona kierunkowo. Przepisy zmodyfikowano.

			sposób czynniki istotne dla zweryfikowania możliwości spłaty całkowitej kwoty do zapłaty”. W projektowanej ustawie nie zostały wymienione czynniki, które powinny być wzięte pod uwagę przy analizie zdolności do spłaty kredytu, a tym bardziej nie uszczegółowiono, w jaki sposób czynniki te mają być uwzględnione przez kredytodawcę w trakcie badania zdolności do spłaty kredytu, pozostawiając ogólnikowe stwierdzenie, że sposób ten ma być „odpowiedni”. Dodatkowo art. 30 ust. 1 projektu zawiera ogólny przepis, że kredytodawca dokonuje oceny zdolności kredytowej „w zakresie niezbędnym i proporcjonalnym do charakteru, okresu obowiązywania i wartości kredytu oraz związanych z nim ryzyk dla konsumenta”, nie precyzując zakresu tej oceny w przypadku poszczególnych rodzajów i wielkości kredytów. Zarówno niejasność co do katalogu czynników, które mają być uwzględnione przy badaniu zdolności do spłaty kredytu, jak i sposobu ich uwzględnienia w ocenie zdolności kredytowej otwierają szerokie pole do prób kwestionowania prawidłowości metody badania przez kredytodawcę zdolności kredytowej, w tym w przypadku, gdy podnoszone zarzuty nie mają istotnego wpływu na	

			ostateczny wynik badania zdolności kredytowej. W związku z powyższym, w opinii NBP wskazane jest uzupełnienie treści art. 29 ust. 2 i art. 40 projektu ustawy tak, aby wyeliminować wskazane wyżej nieścisłości, które mogą stać się źródłem nadużyć i instrumentalnego wykorzystania przepisów. Proponujemy uzupełnić projektowane artykuły o wskazanie elementów, które powinny być wzięte pod uwagę przy ocenie zdolności kredytowej kredytobiorcy. Przykładem szczegółowych wytycznych dla banków odnośnie do sposobu analizy zdolności kredytowej kredytobiorcy, który mógłby zostać wykorzystany w projektowanej ustawie, jest część II „Rekomendacji T dotyczącej dobrych praktyk w zakresie zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych”⁴ Komisji Nadzoru Finansowego zatytułowana „Identyfikacja, pomiar i ocena ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych”. Należy też zauważyć, że w razie naruszenia art. 29 i art. 40 projektu ustawy, projekt nie zostawia możliwości	

⁴ Dostępna na stronie: https://www.knf.gov.pl/knf/pl/komponenty/img/Rekomendacja_T_%2814_09_2018%29_63160.pdf

			zróżnicowania dolegliwości sankcji w zależności od rodzaju i skali naruszenia. Taka sama sankcja jest bowiem przewidziana w przypadku braku zbadania zdolności kredytowej, zawyżenia zdolności kredytowej – skutkującego przyznaniem kredytu konsumentowi niezdolnemu do jego obsługi, jak i w przypadku, gdy uchybienia w sposobie badania zdolności kredytowej mają charakter formalny lub nie mają istotnego wpływu ani na ocenę przez kredytodawcę zdolności do obsługi kredytu, ani na ocenę przez konsumenta zakresu jego zobowiązania wynikającego z umowy kredytowej. Abstrahuje się nawet od kierunku nieprawidłowości w ocenie zdolności kredytowej (tj. czy została ona zawyżona, czy zaniżona). W związku z powyższym, w opinii NBP sankcja, jako skutek niespełnienia art. 29 ust. 2 i w odpowiednich przypadkach w art. 40, powinna być zróżnicowania w zależności od wagi naruszenia obowiązku zbadania zdolności do spłaty kredytu. Przykładowo bardziej surowo należałoby traktować przypadki, gdzie w wyniku nieprawidłowości w ocenie zdolności kredytowej kredyt zostałby udzielony konsumentowi	

			niezdolnemu do jego obsługi już w momencie jego udzielenia (np. na skutek zaniżenia kosztów utrzymania). Sankcje powinny być natomiast odpowiednio niższe w przypadku stwierdzenia uchybień niemających istotnego wpływu na ocenę zdolności kredytowej. Ze względu na niejednoznaczne sformułowania przepisów, należałoby odstąpić od automatycznego stosowania sankcji i umożliwić odwołanie się kredytodawcy do sądu, podobnie jak zostało to przewidziane w art. 66 ust. 5 projektu ustawy.	
58.	Art. 30	PUODO	W ocenie organu nadzorczego zarówno ten przepis[art.29], jak i kolejny, art. 30 ust. 1 w brzmieniu: „1. Kredytodawca dokonuje oceny zdolności kredytowej na podstawie dokładnych informacji o dochodach i wydatkach konsumenta oraz innych informacji dotyczących sytuacji finansowej i ekonomicznej konsumenta, w zakresie niezbędnym i proporcjonalnym do charakteru, okresu obowiązywania i wartości kredytu oraz związanych z nim ryzyk dla konsumenta” wymagają doprecyzowania, w szczególności co do „innych informacji” oraz źródeł ich pochodzenia. W ust. 3 w brzmieniu: „Informacje, o których mowa w ust. 1, uzyskuje się z odpowiednich źródeł wewnętrznych, w tym ze zbiorów danych kredytodawcy, lub zewnętrznych, w tym z baz danych oraz od konsumenta, z uwzględnieniem	Uwaga wyjaśniona. <u>Ocena zdolności kredytowej – informacje o dochodach i wydatkach</u> Pozyskanie od konsumenta informacji dotyczących jego sytuacji finansowej ma umożliwić ocenę jego zdolności kredytowej. Biorąc pod uwagę różnorodność stanów faktycznych, nie jest możliwe stworzenie na poziomie ustawy katalogu zamkniętego takich informacji. Ocena zdolności kredytowej jest dziś regulowana w Prawie bankowym, ustawie o kredycie hipotecznym oraz o nadzorze nad pośrednikami kredytu hipotecznego i agentami, a także w obowiązującej ustawie o kredycie konsumenckim. Żadna z tych

		ust. 4.” projektodawca wskazuje na pozyskiwanie informacji z „odpowiednich źródeł wewnętrznych (...) lub zewnętrznych”, jednakże nie dookreśla jakie są to źródła / skąd dokładnie informacje mają pochodzić. Jeśli informacje są otrzymywane od innych administratorów, to przepisy powinny precyzyjnie określać od jakich i szczegółowo wskazywać dla nich podstawy ustawowe dla przekazywania danych (jako obowiązek bądź uprawnienie). Podobnie, w ust. 4 o treści: „Kredytodawca dokonuje sprawdzenia informacji zawartych w bazach danych” projektodawca nie wskazuje sposobu sprawdzenia informacji zawartych w bazach danych. Z zadowoleniem należy przyjąć, że projektodawca przewidział, iż „źródłem informacji o konsumencie nie mogą być sieci społecznościowe” (ust. 3), oraz że kredytodawca do oceny zdolności kredytowej nie będzie mógł wykorzystywać danych, o których mowa w art. 9 ust. 1 rozporządzenia 2016/679 oraz danych przetworzonych z sieci społecznościowych (ust. 5). Niemniej jednak projektodawca nie odnosi się w projektowanych przepisach do przetwarzania danych z art. 10 ogólnego rozporządzenia o ochronie danych. Taka konstrukcja przepisów zakłada zatem możliwość przetwarzania danych dotyczących wyroków skazujących i czynów zabronionych, tymczasem projektowana regulacja o tym wprost nie stanowi, ani nie spełnia warunków przewidzianych w regulacji ogólnego rozporządzenia - przetwarzania danych	ustaw nie wprowadza zamkniętego katalogu informacji w odnośnym zakresie. Wprowadzanie na poziomie ustawy zamkniętego katalogu informacji jakie kredytodawca może wykorzystywać do oceny zdolności uniemożliwiałby realizację celu dyrektywy 2023/2225, jakim jest zapobieganie nadmiernemu zadłużaniu się konsumentów, gdyż stałoby na przeszkodzie pozyskaniu informacji mogących się w danym przypadku okazać niezbędnymi do oceny zdolności, których prawodawca nie przewidział w ustawie. Katalog taki uniemożliwiałby też konsumentowi starającemu się o kredyt wykazania posiadanej zdolności kredytowej, jeżeli w jego indywidualnej sytuacji okazałoby się, że prawodawca nie ujął pewnej możliwości w przepisach. Należy też podkreślić, że RODO obowiązuje bezpośrednio, stąd niezależnie od katalogu ustawowego, na kredytodawcy każdorazowo spoczywa obowiązek o którym mowa w art. 5 ust. 1 lit. c). W konsekwencji w każdej indywidualnej sprawie kredytodawca oceniając zdolność kredytową ma obowiązek przestrzegać zasady minimalizacji danych i może żądać od konsumenta podania takich danych, które są adekwatne, stosowne oraz

			osobowych dotyczących wyroków skazujących oraz czynów zabronionych wolno dokonywać wyłącznie pod nadzorem władz publicznych lub jeżeli przetwarzanie jest dozwolone prawem Unii lub prawem państwa członkowskiego przewidującymi odpowiednie zabezpieczenia praw i wolności osób, których dane dotyczą stosownie do art. 10 rozporządzenia 2016/679⁵.	ograniczone do tego, co niezbędne do celów, w których są przetwarzane. <u>Relacja do art. 9 i 10 RODO</u> Przepis wdraża art. 18 ust. 3 dyrektywy 2023/2225, który wymaga odniesienia do art. 9 RODO. Przepis ten brzmi mianowicie „Ocenę zdolności kredytowej przeprowadza się na podstawie stosownych i dokładnych informacji o dochodach i wydatkach konsumenta oraz o innych warunkach finansowych i ekonomicznych, które to informacje są konieczne i proporcjonalne do charakteru, okresu obowiązywania i wartości kredytu oraz związanych z nim ryzyk dla konsumenta. Informacje te mogą obejmować dowody potwierdzające dochody lub dowody istnienia innych źródeł spłaty, informacje o aktywach i zobowiązaniach finansowych lub informacje o innych zobowiązaniach finansowych. <u>Informacje te nie obejmują szczególnych kategorii danych, o których mowa w art. 9 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2016/679.</u>” W art. 9 ust. 1 RODO, do którego odwołuje się wdrażany art. 18 ust. 3 dyrektywy 2023/2225 przewiduje się możliwość wyrażenia zgody na

⁵ Przetwarzania danych osobowych dotyczących wyroków skazujących oraz czynów zabronionych lub powiązanych środków bezpieczeństwa na podstawie art. 6 ust. 1 wolno dokonywać wyłącznie pod nadzorem władz publicznych lub jeżeli przetwarzanie jest dozwolone prawem Unii lub prawem państwa członkowskiego przewidującymi odpowiednie zabezpieczenia praw i wolności osób, których dane dotyczą. Wszelkie kompletne rejestry wyroków skazujących są prowadzone wyłącznie pod nadzorem władz publicznych.

				przetwarzanie danych wrażliwych, przez podmiot, którego dane dotyczą. Wyłączenie możliwości przetwarzania danych o których mowa w art. 9 ust. 1 RODO dokonane w art. 30 projektu, ma zatem ten skutek, że kredytodawca nigdy nie będzie mógł wykorzystywać tych danych, a kredytodawca nie będzie mógł natomiast wyrazić zgody na takie przetwarzanie. Natomiast art. 10 RODO nie przewiduje wyjątków, ani możliwości wyrażenia zgody na przetwarzanie tych danych. Jako rozporządzenie unijne przepis ten obowiązuje bezpośrednio. Nie zachodzi zatem potrzeba odwoływania się do niego w art. 30.
59.	Art. 30 ust. 1	UKNF	W projekcie przepisu brakuje dookreślenia „stosownych” informacji, użytego wprost w polskiej wersji językowej art. 18 ust. 3 zdanie pierwsze CCD II (obecnie w projekcie występuje tylko wyraz „dokładnych”). UKNF proponuje posłużyć się sformułowaniem „<u>odpowiednich</u> i dokładnych informacji o dochodach i wydatkach”, które również jest polskim tłumaczeniem słowa „relevant”, użytego w angielskiej wersji językowej ww. przepisu CCD II, tak aby sprostać zasadzie proporcjonalności i minimalizacji danych. Zdaniem UKNF kluczowe jest również, aby	Uwaga uwzględniona częściowo – w zakresie dodania słowa „odpowiednich”. Natomiast w zakresie zamiany słowa „niezbędne” wyrazem „konieczne” należy wskazać, że słowo „konieczne” jest potoczne i nie odzwierciedla sensu regulacji przewidującej ograniczenie zakresu żądanych danych.

			wszyscy kredytodawcy kredytu konsumenckiego dokonując oceny zdolności kredytowej uwzględniali ryzyko dla konsumenta, biorąc pod uwagę przesłanki, o których mowa w projektowanym art. 29 ust. 2, tj. interes konsumenta i zapobieganie nadmiernemu zadłużeniu. UKNF proponuje także zastąpić wyraz „niezbędne” wyrazem „konieczne” również jako użytym wprost w polskiej wersji językowej art. 18 ust. 3 zdanie pierwsze CCD II.	
60.	art. 30 ust. 2	UKNF	Projekt przepisu dwukrotnie odnosi się do informacji o zobowiązaniach finansowych. Nie jest do końca zrozumiałe, jaki jest cel rozróżnienia „informacji o zobowiązaniach finansowych” i „informacji o innych zobowiązaniach finansowych”. Zwrot "inne zobowiązanie" pojawia się w projektowanym art. 41, ale tam ma swoje uzasadnienie, ponieważ odnosi się do innych zobowiązań, niż zaciągniętych na podstawie umowy o kredyt konsumencki. UKNF przyjmuje, że projekt art. 30 ust. 2 dokonuje wprost transpozycji art. 18 ust. 3 zdanie drugie CCD II, niemniej polskie tłumaczenie tego przepisu CCD II nie odzwierciedla w tym zakresie angielskiej wersji językowej. W tłumaczeniu angielskim art. 18 ust. 3 zdanie drugie CCD II brzmi: „That information may include evidence of income or other sources of repayment, information on financial assets and	Uwaga uwzględniona. Przepis zmodyfikowano aby wskazywał, że przedmiotowe informacje obejmują aktywa, zadłużenie oraz informacje o innych zobowiązaniach finansowych.

			liabilities, or information on other financial commitments.”. Ustawodawca unijny posłużył się tu zatem dwoma odmiennymi pojęciami: „liabilities” oraz „other financial commitments”. Podobne rozróżnienie znajduje się w anglojęzycznej wersji motywu 55 CCD II oraz aneksu do Wytocznych EBA LOGL. UKNF poddaje zatem pod rozważenie, czy projektowany przepis nie powinien również wprowadzać pewnego rodzaju rozróżnienia na wzór angielskiej wersji językowej CCD II, aby było jasne, o jakich innych zobowiązaniach finansowych jest tutaj mowa. Przepis ten należałoby również skorelować i ujednolicić z projektowanym art. 41, mówiącym o „zobowiązaniach pieniężnych”, a nie „zobowiązaniach finansowych”. Mogą pojawić się wątpliwości, czy mowa jest tutaj o różnych zobowiązaniach, a jeżeli tak, to o jakich. Stosowanie jednolitej siatki pojęciowej jest zdaniem UKNF niezbędne dla zachowania czytelności i transparentności tych przepisów.	
61.	art. 30 ust. 4	UKNF	UKNF poddaje pod rozważenie, czy projektowany przepis jest odpowiednio skorelowany z art. 30 ust. 1, 3 i 6 oraz czy stanowi prawidłową transpozycję art. 18 CCD II. Z art. 30 ust. 4 nie wynika, jakie informacje ma sprawdzić kredytodawca w bazach danych oraz jaki jest cel tej regulacji: czy ma służyć weryfikacji informacji zawartych w zbiorach danych kredytodawcy bądź przekazanych przez	Uwaga uwzględniona kierunkowo. Przepis zmodyfikowano.

			konsumenta, czy też ma służyć wprowadzeniu obowiązku dla kredytodawców korzystania z baz danych każdorazowo do oceny zdolności kredytowej. Przepis nie określa też, jaka jest jego relacja do art. 30 ust. 1: czy są to przepisy uzupełniające się i znajdujące zastosowanie każdorazowo w przypadku indywidualnego konsumenta, czy też są to przepisy odrębne. Przepis nie określa też jasno jego relacji do art. 30 ust. 3, określającego źródła informacji koniecznych do oceny zdolności kredytowej konsumenta. Co prawda, w projektowanym art. 30 ust. 3 zdanie pierwsze wskazano, że „Informacje, o których mowa w ust. 1, uzyskuje się z odpowiednich źródeł wewnętrznych, w tym ze zbiorów danych kredytodawcy, lub zewnętrznych, w tym z baz danych oraz od konsumenta, <u>z uwzględnieniem ust. 4.</u>”, niemniej w świetle brzmienia ust. 4 nie wiadomo dokładnie, co oznacza „z uwzględnieniem ust. 4”. Przywołane zdanie art. 30 ust. 3 posługuje się alternatywą odnośnie do źródeł, z których kredytodawca ma uzyskiwać informacje, co sugerowałoby, że sprawdzanie informacji w bazach danych jest dobrowolne, a nie obowiązkowe, i wymagane tylko wtedy, gdy kredytodawca przy ocenie zdolności kredytowej konsumenta uzyskuje informacje ze źródeł zewnętrznych. W przepisach brakuje wynikowości, a przede wszystkim jasnego określenia obowiązków kredytodawcy w tym zakresie. UKNF nie zna intencji projektodawcy	

			co do brzmienia tych przepisów, ponieważ nie ma jej wyjaśnienia w uzasadnieniu do projektu ustawy. Konieczna jest zatem ponowna weryfikacja i dopracowanie treści art. 30 ust. 3 i 4, tak aby w sposób jednoznaczny odzwierciedlały zamiar i cel ustawodawcy i nie budziły wątpliwości – z zastrzeżeniem, że w ocenie UKNF sprawdzenie w bazach danych nie może wyłączać innych obowiązków kredytodawcy w zakresie oceny zdolności kredytowej, wynikających z art. 30 ust. 1. Nie jest również znana relacja art. 30 ust. 4 do art. 30 ust. 6 projektu ustawy, który stanowi, iż cyt.: „Kredytodawca dokonuje oceny zdolności kredytowej na podstawie analizy informacji, o których mowa w ust. 1, przy czym ocena ta nie może opierać się wyłącznie na historii kredytowej konsumenta w bazach danych.”. Art. 18 ust. 3 zdanie czwarte CCD II wskazuje na dobrowolność korzystania z baz danych, cyt.: „Informacje uzyskuje się z odpowiednich źródeł wewnętrznych lub zewnętrznych, w tym od konsumenta, <u>a w razie potrzeby</u> w drodze sprawdzenia dokonanego w bazach danych, o których mowa w art. 19 niniejszej dyrektywy.”. Art. 18 ust. 11 zdanie pierwsze CCD II przewiduje niemniej możliwość wprowadzenia w przepisach krajowych <u>obowiązku</u> dla kredytodawców w zakresie korzystania z bazy danych, cyt.: „Państwa członkowskie <u>mogą wymagać</u>, by kredytodawcy przeprowadzali oceny zdolności kredytowej konsumentów na	

			podstawie sprawdzenia dokonanego w odpowiedniej bazie danych.”. Konieczne jest zatem jednoznaczne wskazanie przez projektodawcę, czy dokonywanie oceny zdolności kredytowej na podstawie informacji dostępnych w bazach danych jest obowiązkiem kredytodawcy, czy też nie. Istotne jest też określenie, czy kredytodawca ma korzystać wyłącznie z jednej bazy danych, czy też z co najmniej dwóch baz danych. Obecnie obowiązujący przepis art. 9a ust. 2 ukk budzi wątpliwości interpretacyjne, ponieważ użyto w nim liczby mnogiej pojęcia „zaufanych dostawców”. Nie jest zatem pewne, czy wystarczające jest korzystanie z danych udostępnianych przez jednego zaufanego dostawcę, czy też nie. Projektowany art. 30 ust. 4 nie adresuje tego problemu, posługując się liczbą mnogą pojęcia „bazy danych” bez żadnego dookreślenia. Nie wyjaśnia tego również projektowana definicja „bazy danych” (art. 5 pkt 1 projektu ustawy), która odwołuje się do zbiorów danych prowadzonych przez BIK oraz BIG. UKNF proponuje wprowadzenie dla wszystkich kredytodawców obowiązku korzystania z „odpowiedniej bazy danych”, przy równoczesnym zachowaniu pozostałych obowiązków w zakresie oceny zdolności kredytowej. Ustanowienie takiego obowiązku umożliwia opcja narodowa przewidziana w art. 18 ust. 11 CCD II. Dodatkowo, odwołuje się ona do „sprawdzenia dokonanego w odpowiedniej	

			bazie danych”. Mechanizmy, mające na celu zapobieżenie nieodpowiedzialnemu udzielaniu kredytów i nadmiernemu zadłużaniu konsumentów, wprowadzono w Polsce m.in. poprzez obowiązek korzystania w ocenie zdolności kredytowej konsumentów z baz danych (nowelizacja ukk z 2015 r., wprowadzona ustawą o zmianie ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym i niektórych innych ustaw z 05.08.2015 r.). Korzystanie z bazy danych powinno być zatem obligatoryjne i zasadne jest dodanie tego obowiązku do projektowanego art. 30. Aktualna pozostaje przy tym uwaga do art. 5 pkt 1 projektu ustawy dotycząca propozycji rozszerzenia katalogu podmiotów wchodzących w zakres definicyjny bazy danych. Poniżej podajemy propozycję przepisu: <i>„Art. 30. 4. Kredytodawca przeprowadzając ocenę zdolności kredytowej każdorazowo dokonuje także sprawdzenia w odpowiedniej bazie danych. Ocena zdolności kredytowej nie może opierać się wyłącznie na historii kredytowej konsumenta.”.</i>	
62.	art. 30 ust. 6	UKNF	UKNF poddaje pod rozagę wprowadzenie definicji lub dookreślenia pojęcia „historia kredytowa”, ponieważ projektowany przepis może budzić wątpliwości interpretacyjne, wobec czego wymaga doprecyzowania, tym bardziej, że określa obligatoryjny zakaz dla kredytodawców w procesie oceny zdolności kredytowej konsumenta i wynika wprost z art. 18 ust. 11 zdanie drugie	Uwaga wyjaśniona. Przepis uległ modyfikacjom. Jednocześnie samo pojęcie „historii kredytowej” już funkcjonuje w przepisach (jest zawarte np. w art. 24 ust. 1 pkt 4 ustawy o wymianie informacji podatkowych z innymi państwami).

			CCD II. „Historia kredytowa” jest pojęciem powszechnie używanym i zasadne jest zdefiniowanie i ukonstytuowanie tego pojęcia na potrzeby projektowanej ustawy.	
63.	art. 30 ust. 7	UKNF	UKNF proponuje dodanie ust. 7 w art. 30, ponieważ w projekcie ustawy pominięto obowiązek, wynikający z art. 18 ust. 3 zdanie ostatnie CCD II, tj. cyt.: „Informacje otrzymane zgodnie z niniejszym ustępem są odpowiednio weryfikowane, w razie potrzeby poprzez odniesienie się do dokumentacji, która podlega niezależnej weryfikacji.”. Poprzez „niezależną weryfikację” rozumiemy weryfikowanie informacji podanych przez konsumenta ze źródłami od niego niezależnymi. Poniżej podajemy propozycję przepisu: <i>„Art. 30. 7. Kredytodawca odpowiednio weryfikuje informacje, o których mowa w ust. 1, w razie potrzeby poprzez odniesienie się do dokumentacji, która podlega niezależnej weryfikacji.”.</i>	Uwaga uwzględniona kierunkowo. Przepis zmodyfikowano.
64.	art. 31 ust. 1	UKNF	UKNF proponuje zmianę treści tego przepisu tak, aby została ona odpowiednio skorelowana z projektowanym art. 30 i wypełniała założenia ustawodawcy unijnego w CCD II. Rozumiemy, że przepis ma charakter wykonawczy do obowiązków, wynikających z art. 30 ust. 1, niemniej nie stanowi on transpozycji żadnego z	Uwaga uwzględniona kierunkowo. Przepis zmodyfikowano.

			przepisów CCD II. Rozważyć zatem należy, czy uszczegóławianie jego treści jest zasadne i celowe oraz czy jest adekwatne do zasady proporcjonalności i minimalizacji danych w świetle pełnej harmonizacji CCD II. Wątpliwe jest w szczególności odwołanie się w projekcie przepisu do oświadczenia konsumenta o jego dochodach i wydatkach jego gospodarstwa domowego, ponieważ na konieczność odbierania takiego oświadczenia nie wskazuje żaden przepis CCD II. O ile oczywiście kredytodawca, zgodnie z art. 18 ust. 1 CCD II, ma obowiązek dokonywać oceny zdolności kredytowej na podstawie stosownych i dokładnych informacji o dochodach i wydatkach konsumenta oraz o innych warunkach finansowych i ekonomicznych, o tyle art. 18 CCD II nie wskazuje, że informacje te muszą być pozyskiwane w formie oświadczenia konsumenta. Oświadczenie może być przykładem takiego dokumentu, ale nie jest to konieczne i wymagane na gruncie CCD II, a tym samym – na gruncie ustawy implementującej CCD II. Art. 18 ust. 1 CCD II pozostawia w tym zakresie pewną swobodę i dowolność, wskazując m.in., że informacje te <u>mogą obejmować dowody</u> potwierdzające dochody lub dowody istnienia innych źródeł spłaty uzyskane z odpowiednich źródeł zewnętrznych, w tym od konsumenta, nie precyzując ich formy. Odejście od ustawowego obowiązku odbierania oświadczeń od konsumentów służy zasadzie transformacji cyfrowej, na którą	

			powołuje się ustawodawca unijny w motywie 3 i 4 CCD II. Jak wskazano w motywie 4 CCD II: „Transformacja cyfrowa przyczyniła się do zmian na rynku, których nie przewidziano w momencie przyjęcia dyrektywy 2008/48/WE. W wyniku szybkiego postępu technologicznego, który nastąpił od czasu przyjęcia tej dyrektywy, doszło bowiem do znaczących zmian na rynku kredytów konsumenckich, zarówno po stronie podaży, jak i popytu, takich jak pojawienie się nowych produktów oraz ewolucja zachowań i preferencji konsumentów.”. Konieczne jest zatem dostosowanie projektowanych art. 29-31 do ww. założeń ustawodawcy unijnego. UKNF poddaje zatem pod rozwałę usunięcie oświadczenia konsumenta jako dokumentu niezbędnego do dokonania oceny jego zdolności kredytowej oraz postuluje usunięcie zdania drugiego z art. 31 ust. 1, mówiącego o tym, że cyt.: „Oświadczenie stanowi załącznik do umowy o kredyt konsumencki”. Wystarczające jest, aby – celem prawidłowego wykonania przez kredytodawcę obowiązków, wynikających z art. 29 i 30 – w art. 31 ust. 1 wprowadzić skorelowany z nimi obowiązek konsumenta do przedstawienia, na żądanie kredytodawcy, informacji i dokumentów do oceny zdolności kredytowej. Poniżej podajemy propozycję przepisu: <i>„Art. 31. 1. Konsument jest zobowiązany do przedstawienia, na żądanie kredytodawcy,</i>	

			<i>dokumentów i informacji niezbędnych do dokonania oceny zdolności kredytowej.”.</i> Analogiczny przepis znajduje się w aktualnej ustawie o kredycie konsumenckim (art. 9 ust. 3) oraz w ustawie - Prawo bankowe (art. 70 ust. 1 zdanie trzecie). Ww. przepisy nie są rozbudowane tak, jak projektowany art. 31 ust. 1, ani też nie odnoszą się do oświadczenia konsumenta. UKNF postuluje przy tym jasne określenie w projektowanych przepisach relacji pomiędzy art. 31 ust. 1 oraz art. 70 ust. 1 ustawy - Prawo bankowe, tak aby nie było wątpliwości, że te same przepisy nowej ustawy o kredycie konsumenckim w zakresie oceny zdolności kredytowej stosuje się do wszystkich kategorii kredytodawców kredytu konsumenckiego, bez żadnych wyłączeń. W przypadku uwzględnienia niniejszej uwagi, zasadne jest usunięcie art. 31 ust. 2 projektu ustawy.	
65.	art. 31 ust. 2	UKNF	UKNF proponuje usunięcie projektowanego art. 31 ust. 2 bądź wprowadzenie skorelowanego z nim przepisu, określającego uprawnienia lub obowiązki kredytodawców. Aktualne pozostają przy tym uwagi, zgłoszone do art. 31 ust. 1 projektu ustawy, w tym podana propozycja przepisu. Art. 31 ust. 2 nie wynika bezpośrednio z CCD II, ma natomiast bardziej wykonawczy charakter i przewiduje określony obowiązek po stronie konsumenta. Projekt ustawy nie wdraża	Uwaga uwzględniona. Przepis art. 32 ust. 2 usunięto.

		jednak żadnego uprawnienia kredytodawcy, które mogłoby być wprost skorelowane z tym obowiązkiem. UKNF nie zna intencji projektodawcy dla wprowadzenia tego przepisu, ponieważ nie została ona wskazana i wyjaśniona w uzasadnieniu do projektu ustawy. UKNF zakłada, że celem tego przepisu było uwzględnienie zasady proporcjonalności i minimalizacji danych potrzebnych do oceny zdolności kredytowej konsumenta, wynikającej z CCD II. O ile transpozycja tej zasady do ustawy o kredycie konsumenckim jest pożądana i słuszna, o tyle UKNF poddaje pod rozważę, czy powinno to nastąpić poprzez ograniczanie obowiązków konsumenta co do ilości dokumentów, jakie może przekazać kredytodawcy dla oceny jego zdolności kredytowej. Zdaniem UKNF, zasadne jest uregulowanie tej kwestii z punktu widzenia kredytodawcy, a nie konsumenta, np. poprzez wprowadzenie przepisów określających odpowiednie obowiązki i uprawnienia kredytodawców w przypadku, gdy całkowita kwota udzielanego kredytu konsumenckiego nie przekracza jednokrotności wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę. Projektodawca może przewidzieć w ustawie uproszczone zasady oceny zdolności kredytowej konsumentów m.in. dotyczące zakresu wymaganych dokumentów lub źródeł ich pozyskiwania. Takie ukształtowanie przepisów byłoby zgodne z założeniami CCD II i bardziej	

		transparentne w odniesieniu do obowiązków kredytodawców. Uzasadnienie do projektu ustawy ani ocena skutków regulacji nie zawierają wyjaśnienia przyczyn, z jakich projektodawca uznał za zasadne utworzenie tej odrębnej regulacji do kwoty jednokrotności wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę. Nieznane są powody, dla których pułap ten został obniżony w stosunku do aktualnie obowiązującego art. 9a ust. 3 zdanie drugie ustawy o kredycie konsumenckim. UKNF zakłada, że przed wejściem w życie art. 9a ust. 3 ukk ustawodawca dokonał stosownej oceny rynku pod tym kątem. Jeżeli w chwili obecnej ta ocena rynku uległa zmianie, to projektodawca powinien uzasadnić ten fakt i uargumentować go przedstawieniem wyników swojej analizy rynku. Zasadne i słuszne jest wyjaśnienie całemu rynkowi kredytów konsumenckich okoliczności, które skłoniły projektodawcę do wprowadzenia takiej regulacji. Należy wziąć pod uwagę, że na polskim rynku kredytów konsumenckich istnieją różne formy działalności kredytodawców i różne modele biznesowe. Wprowadzenie art. 31 ust. 2 w obecnym brzmieniu mogłoby spowodować, że konsumenci odmawialiby przekazania kredytodawcy innych dokumentów, niż oświadczenie o jego dochodach i wydatkach jego gospodarstwa domowego, pomimo że dla kredytodawcy te dodatkowe dokumenty byłyby niezbędne do dokonania prawidłowej oceny	

			zdolności kredytowej. W efekcie zamiast ułatwić proces oceny zdolności kredytowej, doszłoby do jego utrudnienia, a kredytodawcy – z uwagi na zbyt małą ilość informacji i dokumentów oraz na obawę przed zarzutem naruszenia przepisów dotyczących oceny zdolności kredytowej – odrzucaliby wnioski o udzielenie kredytu na niskie kwoty. Mogłoby to doprowadzić do materializacji ryzyka wykluczenia finansowego konsumentów. Konieczne jest zatem zweryfikowanie i adekwatne dopracowanie regulacji. Co do zasadności pobierania od konsumentów informacji o dochodach i wydatkach w formie oświadczeń, aktualna pozostaje uwaga zgłoszona do art. 31 ust. 1 projektu ustawy.	
66.	Art. 34	Sąd Najwyższy	Brzmienie przepisu jest enigmatyczne, ponieważ pozostawia kredytodawcy pełną swobodę w zakresie ustanawiania procedur dokonywania zdolności kredytowej. Brak też wymagania ich jawności, co taką ocenę czyni nietransparentną. Jeśli nie proponuje się ustandaryzowanych procedur, to przynajmniej kredytodawca powinien informować szczegółowo o tych procedurach kredytobiorcę, co też pozwoli mu na kontrolę, czy są uczciwie i rzetelnie stosowane.	Uwaga wyjaśniona. Przepis wdraża art. 18 ust. 4 dyrektywy 2023/2225, zgodnie z którym „Państwa członkowskie wymagają, aby kredytodawca ustanowił procedury oceny, o której mowa w ust. 1, oraz dokumentował i kontynuował stosowanie takich procedur. Państwa członkowskie wymagają także, aby kredytodawca dokumentował i przechowywał informacje, o których mowa w ust. 3”. Skutkiem zastosowania tych procedur ma być ocena zdolności kredytowej, zgodnie z wymogami dyrektywy 2023/2225. Zatem nie zachodzi konieczność doprecyzowania

				wymogów odnoszących się do samych procedur.
67.	art. 34 ust. 1	UKNF	W projektowanym przepisie pominięto odwołanie do art. 29 i 30, pomimo że takie odwołanie znajduje się w treści art. 18 ust. 4 CCD II, cyt.: „Państwa członkowskie wymagają, aby kredytodawca ustanowił procedury oceny, o której mowa w ust. 1.”. Pozwala to na jednoznaczne przesądzenie, że procedury mają być zgodne z art. 29 i 30 projektowanej ustawy.	Uwaga uwzględniona kierunkowo.
68.	art. 34 ust. 2	UKNF	Projekt przepisu wymaga doprecyzowania, ponieważ odnosi się wyłącznie do art. 30 ust. 1 a pomija projektowany art. 30 ust. 4, nie odnosząc się do informacji z baz danych. Brzmienie przepisu może nie odzwierciedlać art. 18 ust. 4 zdanie drugie CCD II, które stanowi, cyt.: „Państwa członkowskie wymagają także, aby kredytodawca dokumentował i przechowywał informacje, o których mowa w ust. 3.”. Art. 18 ust. 3 CCD II odnosi się natomiast do informacji o dochodach i wydatkach konsumenta oraz o innych warunkach finansowych i ekonomicznych, uzyskanych ze źródeł wewnętrznych lub zewnętrznych, w tym od konsumenta, a w razie potrzeby w drodze sprawdzenia dokonanego w bazach danych, o których mowa w art. 19 CCD II. Zdaniem UKNF korzystanie z odpowiedniej bazy danych powinno być obowiązkowe dla wszystkich kredytodawców wraz z pozyskiwaniem informacji o dochodach i wydatkach konsumenta. Jeżeli informacje z bazy	Uwaga uwzględniona kierunkowo.

			danych będą podstawą do dokonania przez kredytodawcę oceny zdolności kredytowej (głównie w zakresie istniejącego zadłużenia konsumenta), to konsekwentnie należy wprowadzić obowiązek dla kredytodawców w postaci dokumentowania tych informacji. Aktualna w tym zakresie pozostaje uwaga, zgłoszona do art. 30 ust. 4 projektu ustawy. Poniżej podajemy propozycję przepisu: <i>„Art. 34. 2. Kredytodawca dokumentuje i przechowuje informacje, o których mowa w art. 30 ust. 1 i ust. 4.”.</i>	
69.	Art. 34 ust. 3	PUODO	W art. 34 ust. 3 projektu ustawy projektodawca wskazuje, że informacje, w oparciu o które dokonywana jest ocena zdolności kredytowej przez kredytodawcę (o dochodach i wydatkach konsumenta oraz innych informacji dotyczących sytuacji finansowej i ekonomicznej konsumenta, w zakresie niezbędnym i proporcjonalnym do charakteru, okresu obowiązywania i wartości kredytu oraz związanych z nim ryzyk dla konsumenta – art. 30 ust. 1), kredytodawca przechowuje przez okres 5 lat od dnia ustania stosunku prawnego uzasadniającego ich pozyskanie. Projektodawca nie wykazał potrzeby przechowywania przez akurat 5 lat od dnia ustania stosunku prawnego uzasadniającego ich pozyskanie – choćby przeprowadzając ocenę skutków dla ochrony danych - zatem konieczna jest ponowna analiza proponowanego rozwiązania w celu zapewnienia	Uwaga uwzględniona. Termin skrócono korelując z terminem przedawnienia. Przepis uzupełniono w celu umożliwienia przetwarzania informacji również, gdy umowa nie została zawarta, tak aby umożliwić realizację prawa konsumenta do uzyskania wyjaśnień.

			zgodności regulacji z zasadą ograniczenia przechowywania wyrażoną w art. 5 ust. 1 lit. e rozporządzenia 2016/679. Projektodawca nie wskazał celów, dla których dane są przechowywane przez 5 lat. Nie sprecyzował także czy informacja dotycząca ubiegania się o kredyt (jeśli nie zostanie on udzielony) też będzie przechowywana, a jeśli tak, to wyjaśnienia wymaga z jakich względów i przez jaki okres czasu.	
70.	Art. 35	NBP	NBP pragnie także zwrócić uwagę na trzy kwestie, w przypadku których w projektowanej ustawie sformułowano surowsze wymagania niż przewiduje implementowana dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/2225 z dnia 18 października 2023 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylająca dyrektywę 2008/48/WE (Dz. Urz. UE L 263 z 30.10.2023, str. 1). 3.1. W projekcie ustawy zaostrzono w stosunku do przepisów dyrektywy wymogi w zakresie oceny zdolności kredytowej. W art. 35 dopuszczono możliwość udzielenia kredytu tylko, gdy wynik oceny zdolności kredytowej wskazuje, że konsument będzie zdolny do spłaty całkowitej kwoty kredytu. Zaostrzono w ten sposób art. 18 ust. 6 dyrektywy, który stanowi o prawdopodobnym wypełnieniu zobowiązań z tytułu umowy kredytu (co można też tłumaczyć „wysoce prawdopodobnym” – ang. <i>obligations</i>	Uwaga uwzględniono. Przepis uzupełniono przez ujęcie w nim „prawdopodobieństwa”.

			<i>resulting from the credit agreement are likely to be met).</i> W związku z powyższym, w opinii NBP „pewność” w art. 35 projektu ustawy powinna być zastąpiona „prawdopodobieństwem” lub „wysokim prawdopodobieństwem”, tak jak to zostało określone w treści implementowanej dyrektywy. Przyszła spłata kredytów co do zasady nie jest zdarzeniem pewnym i zależy od kształtowania się m.in. przyszłych dochodów kredytobiorców oraz kosztów utrzymania. Trudno przewidzieć wystąpienie przyszłych i niepewnych zdarzeń gospodarczych i innych zdarzeń niezależnych zarówno od kredytodawcy, jak i od wnioskującego o kredyt, a wpływających na zdolność do obsługi kredytu. W szczególności utrata pracy lub obniżenie przyszłych dochodów mogą skutkować niewypełnieniem zobowiązań do obsługi kredytu, zwłaszcza w sytuacji zaciągnięcia kredytu o kwocie wielokrotnie przekraczającej dochody kredytobiorcy. Tak sformułowany przepis może więc prowadzić do nadmiernego ograniczenia dostępności kredytu dla niektórych grup kredytobiorców, jeśli w celu spełnienia przepisu kredytodawcy będą stosować bardzo konserwatywne kryteria dotyczące zdolności kredytowej.	
71.	Art. 35	UKNF	UKNF proponuje zmianę projektowanego przepisu w taki sposób, aby oddawał w większym stopniu treść art. 18 ust. 6 CCD II, ponieważ w obecnym brzmieniu może nie spełniać warunku prawidłowej transpozycji CCD II. Konieczne jest	Uwaga uwzględniona kierunkowo.

			dokonanie ponownej analizy i weryfikacji przepisu w świetle art. 18 CCD II oraz motywów 54 i 55 CCD II, w szczególności nałożonych na kredytodawców obowiązków oraz jasno określonego celu, w jakim dokonywana jest ocena zdolności kredytowej w kredytach konsumenckich. Projektowany przepis pomija użyte w art. 18 ust. 6 CCD II sformułowanie: „z uwzględnieniem stosownych czynników, o których mowa w ust. 1” (mowa tu o art. 18 ust. 1 CCD II). Na wzór powyższego, w ocenie UKNF istotne jest odniesienie się w projektowanym przepisie do czynników, o których mowa w projektowanym art. 29 ust. 1 i ust. 2 (będącym implementacją art. 18 ust. 1 CCD II), ponieważ finalnie ocenie nadzorcy (zgodnie także z orzecznictwem TSUE) będzie podlegać również to, czy kredytodawca dokonał oceny zdolności kredytowej w interesie konsumenta w celu zapobieżenia nieodpowiedzialnemu udzielaniu kredytów i nadmiernemu zadłużeniu. UKNF poddaje przy tym pod rozwałę uproszczenie brzmienia tego przepisu i posłużenie się sformułowaniami już występującymi w polskich ustawach, np. na wzór art. 70 ust. 1 zdanie pierwsze ustawy – Prawo bankowe (cyt.: „Bank uzależnia przyznanie kredytu od zdolności kredytowej kredytobiorcy.”), bądź na wzór art. 9a ust. 1 aktualnej ustawy o kredycie konsumenckim (cyt.: „Instytucja pożyczkowa uzależnia udzielenie kredytu konsumenckiego od	

			pozytywnej oceny zdolności kredytowej kredytobiorcy.”). Istotne jest, aby projektowany przepis określał w sposób jasny i precyzyjny kiedy kredytodawca może udzielić kredytu konsumenckiego, tak aby te przesłanki poddawały się weryfikacji i kontroli organów nadzoru, również w świetle projektowanych art. 29 i 30. „Zdolność” konsumenta do spłaty całkowitej kwoty do zapłaty może rodzić wątpliwości interpretacyjne i w efekcie nie spełnić swojej funkcji. Zasadne i konieczne jest również jasne określenie w projekcie ustawy relacji pomiędzy proponowanym art. 35 oraz art. 70 ustawy – Prawo bankowe, tak aby nie było wątpliwości, że te same przepisy nowej ustawy o kredycie konsumenckim w zakresie oceny zdolności kredytowej stosuje się do wszystkich kategorii kredytodawców kredytu konsumenckiego, bez żadnych wyłączeń. Poniżej podajemy propozycję przepisu: <i>„Art. 35. Kredytodawca uzależnia udzielenie kredytu konsumenckiego od pozytywnej oceny zdolności kredytowej kredytobiorcy, z uwzględnieniem art. 29 ust. 1 i 2.”.</i>	
72.	Art. 36	PUODO	Wątpliwości budzi projektowany art. 36: „1. Kredytodawca nie może rozwiązać, odstąpić lub zmienić umowy o kredyt konsumencki, w przypadku gdy ocena zdolności kredytowej została przeprowadzona z naruszeniem art. 29 i art. 30, chyba że rozwiązanie albo zmiana umowy	Uwaga wyjaśniona. Przepis wdraża art. 18 ust. 7 dyrektywy 2023/2225, zgodnie z którym „Państwa członkowskie zapewniają, aby w przypadku zawierania umowy o kredyt z konsumentem kredytodawca nie unieważniał następnie

			albo odstąpienie od niej są korzystne dla konsumenta i zostały dokonane za jego zgodą. 2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się, w przypadku gdy konsument zataił informacje lub podał kredytodawcy nieprawdziwe informacje niezbędne do dokonania oceny zdolności kredytowej”. Przepis w takim brzmieniu jest niezrozumiały, bowiem projektodawca wskazuje, że mimo że ocena zdolności została przeprowadzona z naruszeniem przepisów, to w przypadku zgody wyrażonej przez konsumenta pozostaje w mocy. Z punktu widzenia przetwarzania danych osobowych jeśli ocena została dokonana, np. na danych nieprawdziwych czy w jakikolwiek sposób naruszających przepisy prawa przetwarzanie danych w kontekście zasady rzetelności/prawdziwości danych jest niedopuszczalne. Niezrozumiałe jest to, że ustawodawca zakłada możliwość naruszenia przepisów. W związku z powyższym projektowany przepis wymaga wyjaśnienia.	ani nie zmieniał umowy o kredyt ze szkodą dla konsumenta na podstawie faktu, że ocena zdolności kredytowej nie została przeprowadzona prawidłowo. Niniejszy ustęp nie ma zastosowania, gdy wykazano, że konsument celowo zataił informacje lub sfałszował informacje, o których mowa w ust. 3, przekazane kredytodawcy.” Przepis zmodyfikowano w celu usunięcia wątpliwości. Jednocześnie wyjaśnić należy, że prawodawca krajowy nie ma możliwości modyfikacji rozwiązania, którego kształt determinuje dyrektywa i które ma na celu chronić konsumenta m. in. przed konsekwencjami postawienia kredytu w stan natychmiastowej wymagalności, jaki zachodziłby w chwili rozwiązania umowy o kredyt, jak też przed zmianą warunków (np. zwiększeniem oprocentowania, wprowadzeniem nowych wymogów w celu zabezpieczenia kredytu).
73.	art. 36 ust. 1 i 2	UKNF	Projektowany przepis wymaga zasadniczej zmiany, ponieważ nie został sformułowany w sposób prawidłowy i zapewniający właściwą transpozycję art. 18 ust. 7 CCD II. Brzmienie projektowanego art. 36 ust. 1 nie oddaje sensu ww. przepisu CCD II. Zdaniem UKNF, art. 18 ust. 7 CCD II należy czytać inaczej, niż to zostało zaimplementowane w art. 36 ust. 1. Z art. 18 ust. 7 CCD II wynika, że to kredytodawca nie może rozwiązać, odstąpić lub zmienić umowy o kredyt	Uwaga uwzględniona. Przepis zmodyfikowano.

			konsumencki w sytuacji, gdy zorientuje się, że dokonał nieprawidłowej oceny zdolności kredytowej konsumenta. Obecne brzmienie art. 36 ust. 1 jest znacznie szersze, gdyż powołuje się na każdy przypadek, gdy ocena zdolności kredytowej została przeprowadzona z naruszeniem art. 29 i 30, zatem również taki, gdy to naruszenie podniesie konsument. Projektowany przepis pomija również użyte w art. 18 ust. 7 CCD II sformułowanie „ze szkodą dla konsumenta”, a dodatkowo wprowadza zastrzeżenia, których nie przewidziano w ww. przepisie CCD II i które mogą budzić kontrowersje, a mianowicie, że rozwiązanie, zmiana lub odstąpienie od umowy zostanie dokonane „za zgodą konsumenta” i musi być „korzystne dla konsumenta”. To drugie zastrzeżenie może budzić wątpliwości interpretacyjne ze względu na jego nieostrość. W projektowanym art. 36 ust. 2 pominięto natomiast przesłankę, że zatajenie lub sfałszowanie przez konsumenta informacji, o których mowa w art. 30, ma być <u>celowe</u>, oraz że okoliczność ta musi być wykazana. W ocenie UKNF, projektowany przepis w obecnym kształcie może rodzić ryzyko prawne związane z udzielaniem kredytów konsumenckich, a przez to - skutkować wzrostem kosztów i ograniczeniem dostępności kredytu. Przepis może być nadużywany przez konsumentów i instrumentalnie wykorzystywany	

			przez kancelarie odszkodowawcze, ponieważ konsumenci w każdym negatywnym dla siebie przypadku (np. opóźnienia w spłacie raty kredytu) mogą masowo powoływać się na to, że kredytodawca nie dokonał w sposób zgodny z art. 29 lub 30 oceny zdolności kredytowej, co może doprowadzić do nieakceptowalnej sytuacji, w której kredytodawca zostanie związany taką umową. Art. 18 ust. 7 CCD II ma natomiast na celu ochronę konsumentów w sytuacjach, gdyby to kredytodawca zidentyfikował, że nie dokonał oceny zdolności kredytowej zgodnie z przepisami – wtedy nie może działać na szkodę konsumenta. UKNF postuluje, aby w art. 36 posłużyć się wprost brzmieniem art. 18 ust. 7 CCD II i usunąć stwierdzenie „i zostały dokonane za jego zgodą”. Poniżej podajemy propozycję przepisu: <i>„Art. 36. 1. W przypadku zawarcia umowy o kredyt konsumencki, kredytodawca nie może rozwiązać, odstąpić lub zmienić tej umowy ze szkodą dla konsumenta na podstawie faktu, że ocena zdolności kredytowej nie została przeprowadzona prawidłowo, chyba że wykazano, że konsument celowo zataił lub sfalszował informacje lub dowody, o których mowa w art. 30. ”.</i>	
74.	Art. 37	PUODO	Zgodnie z art. 37 projektu ustawy: „W przypadku gdy kredytodawca w celu oceny zdolności kredytowej stosuje zautomatyzowane przetwarzanie danych osobowych, w tym profilowanie danych osobowych, zapewnia	Uwaga uwzględniona kierunkowo. Przepis zmodyfikowano i uzupełniono, aby jak najpełniej odzwierciedlał wdrażany w tej jednostce redakcyjnej art. 18 ust. 8 dyrektywy 2023/2225, który zawiera

		konsumentowi, którego dotyczy ta ocena, możliwość uzyskania na jego wniosek bezpłatnej interwencji człowieka, obejmującej: 1) przekazanie jednoznacznego i zrozumiałego wyjaśnienia oceny zdolności kredytowej, w tym logiki i ryzyk uwzględnionych w toku zautomatyzowanego przetwarzania danych osobowych, a także jego znaczenia i wpływu na ocenę; 2) weryfikację oceny zdolności kredytowej i decyzji o udzieleniu kredytu dokonanej przez kredytodawcę; 3) wyrażenie stanowiska przez konsumenta. 2. Kredytodawca informuje bezpłatnie konsumenta o uprawnieniach, o których mowa w ust. 1, przed dokonaniem oceny zdolności kredytowej”. Definicja „profilowania” ujęta w art. 5 pkt 15 projektu ustawy odsyła do art. 4 pkt 4 rozporządzenia 2016/679⁶. Zgodnie natomiast z art. 22 rozporządzenia 2016/679 – co do zasady - osoba, której dane dotyczą, ma prawo do tego, by nie podlegać decyzji, która opiera się wyłącznie na zautomatyzowanym przetwarzaniu, w tym profilowaniu, i wywołuje wobec tej osoby skutki prawne lub w podobny sposób istotnie na nią wpływa. Odstępstwa od tej zasady są możliwe po spełnieniu jednego z warunków ustanowionych w art. 22 ust. 2, m. in. gdy decyzja ta jest dozwolona prawem Unii lub prawem państwa członkowskiego, któremu podlega administrator i	szczególną regulację dotyczącą interwencji człowieka w przypadku stosowania zautomatyzowanego przetwarzania danych w celu oceny zdolności kredytowej. Zgodnie z wdrażanym przepisem dyrektywy: „8. W przypadku gdy ocena zdolności kredytowej obejmuje wykorzystanie zautomatyzowanego przetwarzania danych osobowych, państwa członkowskie zapewniają, aby konsument miał prawo zażądania i uzyskania od kredytodawcy interwencji człowieka, obejmujące prawo do: a) zażądania i uzyskania od kredytodawcy jasnego i zrozumiałego wyjaśnienia oceny zdolności kredytowej, w tym logiki i ryzyk uwzględnionych w toku zautomatyzowanego przetwarzania danych osobowych, a także jego znaczenia i wpływu na decyzję; b) przedstawienia kredytodawcy swojego stanowiska; oraz c) zażądania przeglądu oceny zdolności kredytowej i decyzji o udzieleniu kredytu przez kredytodawcę.

⁶ Zgodnie z art. 4 pkt 4 rozporządzenia 2016/679 "profilowanie" oznacza dowolną formę zautomatyzowanego przetwarzania danych osobowych, które polega na wykorzystaniu danych osobowych do oceny niektórych czynników osobowych osoby fizycznej, w szczególności do analizy lub prognozy aspektów dotyczących efektów pracy tej osoby fizycznej, jej sytuacji ekonomicznej, zdrowia, osobistych preferencji, zainteresowań, wiarygodności, zachowania, lokalizacji lub przemieszczania się.

		które przewiduje właściwe środki ochrony praw, wolności i prawnie uzasadnionych interesów osoby, której dane dotyczą. Z przepisu tego jasno wynika, że jeżeli profilowanie ma być stosowane czy dozwolone – jak w przedmiotowym projekcie - na podstawie przepisów prawa, to przepisy te powinny gwarantować właściwe środki ochrony praw osób, których dane dotyczą. Koniecznym zatem jest rozszerzenie projektowanej regulacji w przedmiocie możliwego profilowania na podstawie analizowanego przepisu projektu, tak, aby cały proces jego przebiegu był rzetelnie w przepisach wskazany (art. 5 ust. 1 lit a), a tym samym był czytelny i precyzyjny, zarówno dla stosujących takie rozwiązania administratorów przetwarzających dane, jak i dla osób, których dane miałyby być przetwarzane. Regulacja w kontekście profilowania istnieje i jest ustanowiona w art. 105a ust. 1a ustawy Prawo bankowe. Przepis ten zawiera gwarancje ochrony praw i wolności osób fizycznych, wobec których ma zostać wydana decyzja oparta wyłącznie na zautomatyzowanym przetwarzaniu, w tym profilowaniu i stanowi o: prawie do otrzymania stosownych wyjaśnień co do podstaw podjętej decyzji, prawie do uzyskania interwencji ludzkiej w celu podjęcia ponownej decyzji oraz prawie do wyrażenia własnego stanowiska. Z tego względu zasadne byłoby ustanowienie w	Państwa członkowskie zapewniają, aby konsument był informowany o prawie, o którym mowa w akapicie pierwszym”. Uwaga wyjaśniona. W przepisach Prawa bankowego przewidziano katalog otwarty zatem w projektowanych przepisach nie zdecydowano się na wskazywanie katalogu przetwarzanych danych.

			przepisach analogicznej do wskazanego wyżej art. 105a ust. 1 ustawy Prawo bankowe regulacji dotyczącej zautomatyzowanego podejmowania decyzji, w tym profilowania. Ww. art. 105a ust. 1b ustawy Prawo bankowe precyzuje zakres kategorii danych niezbędnych z uwagi na cel i rodzaj kredytu, wskazując w ust. 1c, że decyzje, o których mowa w ust. 1a nie mogą być podejmowane w oparciu o dane szczególnych kategorii (z art. 9 rozporządzenia 2016/679) – ten element został ujęty w przedmiotowym projekcie ustawy. Projektowana ustawa nie zawiera analogicznych przepisów (w tym zakresu danych osobowych), co wymaga ponownej analizy i uzupełnienia przez projektodawcę.	
75.	Art. 37 ust. 1	UKNF	Konieczne jest określenie relacji projektowanego przepisu do art. 105a ust. 1a ustawy – Prawo bankowe oraz do art. 22 Rozporządzenia 2016/679 w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych). W tym celu projektodawca powinien ustalić – zgodnie z zasadami techniki prawodawczej – w jakim zakresie art. 18 ust. 8 CCD II można uznać za już zaimplementowany do prawa krajowego zgodnie z treścią ww. przepisów. UKNF podkreśla, że w art. 105a ust. 1 ustawy – Prawo bankowe mowa jest o możliwości podejmowania decyzji kredytowych opierając się <u>wyłącznie</u> na	Uwaga uwzględniona kierunkowo. Przepis doprecyzowano w granicach dopuszczalnych przez wdrażany art. 18 ust. 8 dyrektywy 2023/2225. Wdrożenie tego przepisu dokonuje się w projektowanym przepisie, projektodawca nie zamierza wykazywać implementacji przez odwoływanie się do innych aktów prawnych.

			zautomatyzowanym przetwarzaniu danych osobowych, natomiast brzmienie projektowanego art. 37 ust. 1 jest szersze, ponieważ mówi o każdym przypadku stosowania zautomatyzowanego przetwarzania danych osobowych, a zatem również wtedy, gdy obok zautomatyzowanego przetwarzania danych osobowych kredytodawca zastosował inne metody. Projektowany przepis nie określa również terminu, w jakim konsument może skorzystać z określonego tam uprawnienia, w związku z czym wymaga doregulowania, aby uniknąć wątpliwości interpretacyjnych. Jako przykład takiej regulacji można tu podać art. 70a ustawy – Prawo bankowe, w którym unormowana jest kwestia przekazywania konsumentowi wyjaśnień dotyczących dokonanej oceny zdolności kredytowej. Jednocześnie, konieczne w ocenie UKNF jest także zapewnienie zgodności tego przepisu z art. 18 ust. 8 CCD II, który przewiduje także elementy niewystępujące ani w ustawie – Prawo bankowe, ani w RODO, a więc wymagające uwzględnienia w treści projektowanej ustawy (mając także na względzie występującą w ocenie UKNF konieczność objęcia tego obowiązku sankcjami przewidzianymi w ukk). Dla uniknięcia wątpliwości zasadne jest więc dostosowanie treści art. 37 projektu ustawy do treści art. 18 ust. 8 CCD II. Przy czym	

			uzasadnione może być pozostawienie wtrącenia „w tym profilowanie danych osobowych”, mając na względzie, że RODO nie przewiduje definicji legalnej zautomatyzowanego przetwarzania danych osobowych, ale przewiduje definicję profilowania danych osobowych, do której odsyła definicja legalna w projekcie ustawy (podobnie analogiczny przepis art. 27 RODO przewiduje „zautomatyzowanym przetwarzaniu, w tym profilowaniu”). Uwzględnienie profilowania danych osobowych może być także zasadne z punktu widzenia uwzględnienia „profilowania” jako szczególnej kategorii przetwarzania danych osobowych w AI Act. Ponadto, zasadne może być też rozważenie czy profilowanie, polegające na wykorzystaniu danych pozyskanych w ramach świadczenia usługi acquiringu, stanowi zautomatyzowane przetwarzanie danych osobowych. Podobnie zasadne w ocenie UKNF jest pozostawienie fragmentu „na jego wniosek bezpłatnej interwencji człowieka”, mając na względzie jego wykonawczy charakter, polegający na przyznaniu konsumentowi uprawnienia do zwrócenia się z wnioskiem oraz zapewnieniu, że korzystanie z uprawnień przewidzianych w CCD II nie będzie utrudnione poprzez wprowadzanie opłat. Zastrzegając powyższe kwestie, proponujemy następującą treść przepisu: <i>„Art. 37. 1. W przypadku gdy ocena zdolności</i>	

			kredytowej obejmuje wykorzystanie zautomatyzowanego przetwarzania danych osobowych, w tym profilowanie danych osobowych, kredytodawca zapewnia konsumentowi, którego dotyczy ta ocena, możliwość uzyskania na jego wniosek bezpłatnej interwencji człowieka, obejmującej prawo do: 1) zażądania i uzyskania od kredytodawcy jasnego i zrozumiałego wyjaśnienia oceny zdolności kredytowej, w tym logiki i ryzyk uwzględnionych w toku zautomatyzowanego przetwarzania danych osobowych, a także jego znaczenia i wpływu na decyzję; 2) zażądania przeglądu oceny zdolności kredytowej i decyzji o udzieleniu kredytu dokonanej przez kredytodawcę; 3) przedstawienia kredytodawcy swojego stanowiska. 2. Kredytodawca informuje bezpłatnie konsumenta o uprawnieniach, o których mowa w ust. 1.”.	
76.	Art. 38 ust. 3	PUODO	Na art. 37 ust. 3 projektu ustawy w brzmieniu: „W przypadku, o którym mowa w ust. 1, w sytuacji gdy do oceny zdolności kredytowej zastosowano zautomatyzowane przetwarzanie danych, kredytodawca informuje bezpłatnie konsumenta o takim sposobie dokonania oceny, przekazując mu jednocześnie informację o prawie do oceny wniosku o kredyt konsumencki przez człowieka oraz o procedurze weryfikacji decyzji o odmowie udzielenia kredytu konsumenckiego”	Uwaga wyjaśniona. Projektowany przepis transponuje art. 18 ust. 9 zd. 2 dyrektywy 2023/2225: „Państwa członkowskie zapewniają, aby w przypadku odrzucenia wniosku o kredyt kredytodawca miał obowiązek bezzwłocznego poinformowania konsumenta o odrzuceniu wniosku i, w stosownych przypadkach, skierowania go do łatwo dostępnych usług doradczych w zakresie zadłużenia. <u>W</u>

		należy zwrócić uwagę na zasadę przejrzystości (określoną w art. 5 ust. 1 lit. a, motywach 39, 58-62 oraz szczegółowo w art. 12-15 ogólnego rozporządzenia o ochronie danych). Tworzenie regulacji prawnych wymaga względu projektodawcy na spoczywające na administratorach obowiązki wynikające wprost z ogólnego rozporządzenia o ochronie danych, tj. informowania osób, których dane dotyczą, w przypadku przetwarzania danych osobowych, w tym zautomatyzowanego podejmowania decyzji i profilowania. Realizacja zasady przejrzystości wybrzmiewa szczególnie w przypadku zautomatyzowanego podejmowania decyzji, w tym profilowania w rozumieniu art. 22 ust. 1 rozporządzenia 2016/679. Osoba, której dane dotyczą ma prawo dostępu przewidziane w art. 13 i art. 15 ust. 1 lit. h ww. rozporządzenia (jak również zgodnie z dodatkowymi obowiązkami informacyjnymi, które ciążą na administratorze na podstawie tego art. 13 ust. 2 lit. f i art. 14 ust. 2 lit. g) do: informacji o zautomatyzowanym podejmowaniu decyzji, w tym o profilowaniu, o którym mowa w art. 22 ust. 1 i 4 rozporządzenia 2016/679, istotnych informacji o zasadach ich podejmowania, a także o znaczeniu i przewidywanych konsekwencjach takiego przetwarzania dla osoby, której dane dotyczą. Administrator musi zapewnić osobie, której dane dotyczą, dostateczne informacje, aby	<u>stosownych przypadkach, kredytodawca jest zobowiązany do poinformowania konsumenta o tym, że ocena zdolności kredytowej opiera się na zautomatyzowanym przetwarzaniu danych, a także o prawie konsumenta do oceny przez człowieka oraz procedurze zaskarżenia decyzji</u>”. Jednocześnie samo wyjaśnienie przyczyn odmowy udzielenia kredytu uregulowano w art. 38 ust. 4 projektu.

			przetwarzanie było rzetelne i przejrzyste⁷. Administrator powinien znaleźć proste sposoby, aby poinformować osobę, której dane dotyczą, o przesłankach lub kryteriach, na których opiera się decyzja. Rozporządzenie 2016/679 wymaga od administratora dostarczenia istotnych informacji na temat założeń przetwarzania, niekoniecznie złożonego wyjaśnienia zastosowanych algorytmów lub ujawnienia pełnego algorytmu⁸. Dostarczone informacje powinny jednak być wystarczająco wyczerpujące, aby osoba, której dane dotyczą, zrozumiała przyczyny decyzji⁹. Motyw 63 rozporządzenia 2016/679 wyjaśnia, że: „(...) każda osoba, której dane dotyczą, powinna mieć prawo do wiedzy i informacji, w szczególności w zakresie celów, w jakich dane osobowe są przetwarzane, w miarę możliwości okresu, przez jaki dane osobowe są przetwarzane, odbiorców danych osobowych, założeń ewentualnego zautomatyzowanego przetwarzania danych osobowych oraz, przynajmniej w przypadku profilowania, konsekwencji takiego przetwarzania. W miarę możliwości administrator powinien mieć możliwość udzielania zdalnego dostępu do bezpiecznego systemu, który zapewni osobie, której dane dotyczą, bezpośredni dostęp do jej danych osobowych. Prawo to nie powinno negatywnie wpływać na prawa lub wolności	

⁷ Motyw 60 rozporządzenia 2016/679: „Administrator powinien podać osobie, której dane dotyczą, wszelkie inne informacje niezbędne do zapewnienia rzetelności i przejrzystości przetwarzania, uwzględniając konkretne okoliczności i konkretny kontekst przetwarzania danych osobowych. Ponadto należy poinformować osobę, której dane dotyczą, o fakcie profilowania oraz o konsekwencjach takiego profilowania.”

⁸ Motyw 58 rozporządzenia 2016/679 stanowi, że zasada przejrzystości dotyczy „w szczególności sytuacji, gdy duża liczba podmiotów i złożoność technologiczna działań sprawiają, że osobie, której dane dotyczą, trudno jest dowiedzieć się i zrozumieć, czy dotyczące jej dane osobowe są zbierane, przez kogo oraz w jakim celu, na przykład w przypadku reklamy w internecie”.

⁹ Wytoczne Grupy roboczej art. 29 dotyczące zautomatyzowanego podejmowania decyzji w indywidualnych przypadkach i profilowania dla celów rozporządzenia 2016/679.

			innych osób, w tym tajemnice handlowe lub własność intelektualną, w szczególności na prawa autorskie chroniące oprogramowanie. Względy te nie powinny jednak skutkować odmową udzielenia osobie, której dane dotyczą, jakichkolwiek informacji. Jeżeli administrator przetwarza duże ilości informacji o osobie, której dane dotyczą, powinien on mieć możliwość zażądania, przed podaniem informacji, by osoba, której dane dotyczą, sprecyzowała informacje lub czynności przetwarzania, których dotyczy jej żądanie”.	
77.	Art. 38 ust. 1	PUODO	Art. 38 ust. 1 projektu ustawy: „W przypadku odmowy udzielenia kredytu konsumenckiego w związku z negatywną oceną zdolności kredytowej kredytodawca niezwłocznie i bezpłatnie informuje o tym konsumenta” nie wskazuje zasad postępowania z danymi osobowymi w przypadku odmowy udzielenia kredytu przez kredytodawcę. Przepis ten wymaga doprecyzowania – w celu zapewnienia zgodności projektowanej regulacji z zasadą ograniczenia przechowywania wyrażoną w art. 5 ust. 1 lit. e rozporządzenia 2016/679. Prezes UODO uznaje (jeśli chodzi o banki w kontekście art. 105a ust. 1 w zw. z art. 70 ust. 1 Prawa bankowego - przetwarzania danych w celu oceny zdolności kredytowej i analizy ryzyka kredytowego), że w przypadku braku zawarcia umowy kredytu odpada przesłanka legalizująca dalsze przetwarzanie danych osobowych wnioskującego o kredyt w ww. celu - w związku z dokonaniem przez bank oceny zdolności	Uwaga uwzględniona. Uzupełniono art. 34 ust. 4. Przyjęty termin jest skorelowany z terminem przedawnienia. W przypadku nieudzielenia kredytu termin skorelowano, tak aby umożliwić wykonanie prawa konsumenta do uzyskania wyjaśnień.

			kredytowej i analizy ryzyka kredytowego, ww. cel przetwarzania danych osobowych został zrealizowany i brak jest podstaw prawnych do kontynuowania tego procesu. Co do zasady niedopuszczalne jest przetwarzanie danych w celu związanym z ewentualnym dochodzeniem przyszłych roszczeń lub ewentualną koniecznością obrony przed nimi również w innych sprawach niż dotyczących kwestii zapytań kredytowych. Przetwarzanie danych w powyższym celu stanowi bowiem niedopuszczalne przetwarzanie „na zapas”. Powyższe stanowisko znalazło potwierdzenie w orzecznictwie Naczelnego Sądu Administracyjnego w wyrokach z dnia 27 marca 2018 r., sygn. akt I OSK 1459/16, z dnia 6 marca 2019 r., sygn. akt I OSK 994/17 , a także z dnia 8 stycznia 2025 r., sygn. akt III OSK 4868/21 oraz z dnia 29 maja 2025 r. III OSK 984/22.	
78.	art. 38 ust. 1	UKNF	UKNF proponuje zmianę projektowanego przepisu poprzez usunięcie sformułowania: „w związku z negatywną oceną zdolności kredytowej”. Z art. 18 ust. 9 CCD II nie wynika, aby obowiązek bezzwłocznego poinformowania konsumenta o odmowie udzielenia kredytu ograniczał się wyłącznie do sytuacji negatywnej oceny zdolności kredytowej. UKNF postuluje zatem dostosowanie brzmienia projektowanego art. 38 ust. 1 do ww. przepisu CCD II i jego zmianę poprzez usunięcie odniesienia do negatywnej oceny zdolności kredytowej.	Uwaga uwzględniona.

79.	Art. 38 ust. 4	PUODO	Art. 38 ust. 4: „W przypadku gdy kredytodawca odmawia konsumentowi udzielenia kredytu konsumenckiego w związku z negatywną oceną zdolności kredytowej na podstawie sprawdzenia informacji zawartych w bazie danych lub zbiorze danych kredytodawcy, niezwłocznie i bezpłatnie przekazuje mu informację o wynikach tego sprawdzenia oraz wskazuje bazę danych lub zbiór danych, w których tego sprawdzenia dokonano” wymaga uzupełnienia - konieczne jest przekazanie informacji nie tylko o wyniku i wskazanie bazy danych/zbioru danych, ale o wszystkich danych osobowych mających wpływ na przedmiotowe sprawdzenie .	Uwaga uwzględniona.
80.	art. 38 ust. 4	UKNF	UKNF proponuje zmianę projektowanego przepisu poprzez usunięcie sformułowań odnoszących się do zbioru danych kredytodawcy. Jak rozumiemy, art. 38 ust. 4 stanowi transpozycję art. 19 ust. 6 CCD II, który jednak odwołuje się wyłącznie do baz danych z ust. 1, tj. wykorzystywanych w danym państwie członkowskim do oceny zdolności kredytowej konsumentów. Przepis CCD II nie odnosi się do zbiorów danych kredytodawcy, wobec czego wątpliwości budzi posłużenie się przez projektodawcę tym dodatkowym pojęciem. UKNF nie zna podstawy, celu i uzasadnienia dla rozszerzenia stosowania tego przepisu na zbiory danych kredytodawcy. UKNF postuluje, aby posłużyć się wprost brzmieniem art. 19 ust. 6 CCD II i ograniczyć się do bazy danych. Ponadto zauważa, że w projekcie przepisu posłużono się	Uwaga uwzględniona.

			liczbą pojedynczą pojęcia „bazy danych”, co może być niezgodne z przyjętą przez projektodawcę definicją z art. 5 pkt 1 projektu ustawy.	
81.	Art. 39	PUODO	Tymczasem projektowany art. 39 w sposób bardzo ogólny odnosi się do wyjaśnień dotyczących dokonanej oceny zdolności kredytowej: „1. Jeżeli kredytodawca odmówi konsumentowi udzielenia kredytu konsumenckiego w przypadku, o którym mowa w art. 38 ust. 1, przekazuje konsumentowi, niezwłocznie i bezpłatnie, w postaci papierowej lub na innym trwałym nośniku, wyjaśnienie dotyczące dokonanej oceny zdolności kredytowej. 2. Wyjaśnienie dotyczące dokonanej oceny zdolności kredytowej obejmuje informacje na temat czynników, które miały wpływ na dokonaną negatywną ocenę zdolności kredytowej”. Zgodnie z orzecznictwem TSUE¹⁰ „Artykuł 15 ust. 1 lit. h RODO należy interpretować w ten sposób, że: w przypadku zautomatyzowanego podejmowania decyzji, w tym profilowania, w rozumieniu art. 22 ust. 1 tego rozporządzenia, osoba, której dane dotyczą, może żądać od administratora, tytułem „istotnych informacji o zasadach [...] podejmowania [tych decyzji]”, aby ten wyjaśnił jej, w drodze istotnych informacji oraz w zwięzłej, przejrzystej, zrozumiałej i łatwo dostępnej formie, procedurę i zasady konkretnie	Uwaga wyjaśniona. Przepis uzupełniono, na wzór analogicznego art. 70a ust. 2 Prawa bankowego. Odnosnie do obowiązków informowania o wykorzystywaniu systemów AI wysokiego ryzyka, które nakłada AI ACT, należy wskazać, że AI ACT jako rozporządzenie unijne obowiązuje w Polsce bezpośrednio, stąd nie zachodzi potrzeba implementowania zawartych w nim obowiązków w ustawach. Podmioty wykorzystujące takie systemy mają obowiązek podawać informacje wymagane na mocy AI ACT, niezależnie od obowiązków wynikających z dyrektywy 2023/2225.

¹⁰ Wyrok Trybunału z 27 lutego 2025 r. w sprawie C-203/22 _ Dun & Bradstreet Austria (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX:62022CJ0203> dostęp: 31 lipca 2025 r.).

			zastosowane do zautomatyzowanego wykorzystania danych osobowych dotyczących tej osoby w celu uzyskania określonego wyniku” oraz „w przypadku gdy administrator uważa, iż informacje, które należy zgodnie z tym przepisem przekazać osobie, której dane dotyczą, zawierają dane osób trzecich chronione tym rozporządzeniem lub tajemnice przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 2 pkt 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/943 z dnia 8 czerwca 2016 r. w sprawie ochrony niejawnego know-how i niejawnych informacji handlowych (tajemnic przedsiębiorstwa) przed ich bezprawnym pozyskiwaniem, wykorzystywaniem i ujawnianiem, administrator ten jest zobowiązany do przekazania tych informacji, które miałyby być chronione, właściwemu organowi nadzorcemu lub właściwemu sądowi, na których spoczywa obowiązek wyważenia rozpatrywanych praw i interesów w celu ustalenia zakresu prawa dostępu przysługującego osobie, której dane dotyczą, przewidzianego w art. 15 tego rozporządzenia”. Z kolei w art. 50 aktu w sprawie sztucznej inteligencji określono szczególne obowiązki w zakresie przejrzystości¹¹ dla dostawców i podmiotów stosujących niektóre systemy sztucznej inteligencji, w szczególności te wysokiego ryzyka. Dostawcy mają obowiązek zapewnić, aby systemy AI przeznaczone do	

¹¹ Jednocześnie obowiązek przejrzystości nie ma zastosowania do systemów AI wykorzystywanych do kategoryzacji biometrycznej i rozpoznawania emocji, których wykorzystywanie jest dozwolone z mocy prawa do celów wykrywania przestępstw, przeciwdziałania im i prowadzenia postępowań przygotowawczych w przestępstwach ich sprawach, z zastrzeżeniem odpowiednich zabezpieczeń w zakresie praw i wolności osób trzecich oraz zgodnie z prawem Unii (art. 50 ust.3 AI Act).

			wchodzenia w bezpośrednią interakcję z osobami fizycznymi projektowano i rozwijano w taki sposób, aby zainteresowane osoby fizyczne były informowane o tym, że prowadzą interakcję z systemem AI, chyba że jest to oczywiste z punktu widzenia osoby fizycznej, która jest dostatecznie poinformowana, uważna i ostrożna, z uwzględnieniem okoliczności i kontekstu wykorzystywania. W motywie 93 ww. aktu wyjaśniono, że „(...) Podmioty stosujące systemy AI wysokiego ryzyka odgrywają zatem kluczową rolę w zapewnianiu ochrony praw podstawowych w uzupełnieniu obowiązków dostawcy podczas rozwoju systemu AI. Podmioty stosujące najlepiej rozumieją, jak konkretnie wykorzystywany będzie system AI wysokiego ryzyka, i mogą w związku z tym zidentyfikować potencjalne znaczące ryzyko, które nie zostało przewidziane na etapie rozwoju, dzięki bardziej precyzyjnej wiedzy na temat kontekstu wykorzystania, osób lub grup osób, na które system może wywierać wpływ, w tym grup szczególnie wrażliwych. Podmioty stosujące systemy AI wysokiego ryzyka wymienione w załączniku do niniejszego rozporządzenia również odgrywają kluczową rolę w informowaniu osób fizycznych i powinny - gdy podejmują decyzje lub pomagają w podejmowaniu decyzji dotyczących osób fizycznych, w stosownych przypadkach, informować osoby fizyczne, że jest w stosunku do nich wykorzystywany system AI wysokiego	

			ryzyka. Taka informacja powinna obejmować przeznaczenie systemu i typ podejmowanych przez niego decyzji. Podmiot stosujący informuje również osoby fizyczne o przysługujących im prawie do uzyskania wyjaśnienia, które przewiduje niniejsze rozporządzenie. W odniesieniu do systemów AI wysokiego ryzyka wykorzystywanych do celów ścigania przestępstw obowiązek ten należy wykonywać zgodnie z art. 13 dyrektywy (UE) 2016/680”.	
82.	Art. 39	Rzecznik Finansowy	Należy nadać brzmienie: „Art. 39 Jeżeli kredytodawca odmówi konsumentowi udzielenia kredytu konsumenckiego w przypadku, o którym mowa w art. 38 ust. 1, przekazuje konsumentowi, niezwłocznie i bezpłatnie, w postaci papierowej lub na innym trwałym nośniku wybranym przez konsumenta, wyjaśnienie dotyczące dokonanej oceny zdolności kredytowej”. <u>Uzasadnienie poprawki:</u> W ocenie Rzecznika Finansowego projektowane przepisy powinny konsekwentnie wskazywać, że forma przekazywania określonych informacji przez kredytodawcę (a więc określenie, czy jest to forma papierowa czy inny trwały nośnik, a jeśli tak, to jaki) powinna zależeć od wyboru i preferencji konsumenta, uwzględniających także jego zdolności do odczytywania komunikatów przekazywanych w formie cyfrowej, a nie od	Uwaga wyjaśniona. Dyrektywa 2023/2225 nie przewiduje w tym przypadku wyboru nośnika przez wnioskodawcę.

			arbitralnej decyzji kredytodawcy (zob. dalsze propozycje zmian w m zakresie).	
83.	Art. 40	PUODO	Wątpliwości budzi art. 40 projektu ustawy: „Kredytodawca dokonuje ponownej oceny zdolności kredytowej na podstawie uaktualnionych informacji przed każdym znacznym zwiększeniem całkowitej kwoty kredytu konsumenckiego po zawarciu umowy o kredyt konsumencki”, który z punktu widzenia ochrony danych osobowych stanowi rozwiązanie o charakterze blankietowym. Wszelkie kluczowe kwestie związane z przetwarzaniem danych osobowych, sposoby przetwarzania danych powinny być określone przejrzysto w projektowanych przepisach. Powyższe uzasadnione jest koniecznością respektowania zasad wynikających z ogólnego rozporządzenia o ochronie danych. Przepisy projektowanej ustawy dotyczące profilowania wymagają zatem powtórnej analizy i szczegółowego uzupełnienia o aspekty wskazane powyżej.	Uwaga wyjaśniona. Projektowany art. 40 ustawy wdraża art. 18 ust. 10 dyrektywy 2023/2225, zgodnie z którym „W przypadku uzgodnienia przez strony zmiany całkowitej kwoty kredytu po zawarciu umowy o kredyt państwa członkowskie zapewniają, aby na kredytodawcy spoczywał obowiązek ponownego dokonania oceny zdolności kredytowej konsumenta na podstawie zaktualizowanych informacji, zanim zostanie przyznane jakiejkolwiek znaczące zwiększenie całkowitej kwoty kredytu”. Ponowa ocena jest dokonywana w związku ze zwiększeniem całkowitej kwoty kredytu. Zwiększenie może nastąpić wyłącznie za zgodą konsumenta.
84.	Art. 40	UKNF	UKNF proponuje zmianę projektowanego przepisu zgodnie z CCD II, ponieważ jego obecne brzmienie jest nieczytelne i wymaga dopracowania. W myśl art. 18 ust. 10 CCD II: „W przypadku uzgodnienia przez strony zmiany całkowitej kwoty kredytu po zawarciu umowy o kredyt państwa członkowskie zapewniają, aby na kredytodawcy spoczywał obowiązek ponownego	Uwaga wyjaśniona. Projektodawca po analizie uwagi pozostał przy zaproponowanym brzmieniu przepisu, uznając że projektowany art. 40 prawidłowo wdraża art. 18 ust. 10 dyrektywy 2023/2225 i nie wymaga dodatkowych zmian.

			dokonania oceny zdolności kredytowej konsumenta na podstawie zaktualizowanych informacji, zanim zostanie przyznane jakiegokolwiek znaczące zwiększenie całkowitej kwoty kredytu.”. Dodatkowo, dla transparentności i pewności stosowania prawa, projektodawca powinien zdecydować w przepisach, co należy rozumieć pod pojęciem „znaczące zwiększenie” całkowitej kwoty kredytu. Ustawodawca unijny posłużył się w art. 18 ust. 10 CCD II ogólnym sformułowaniem, pozostawiając ustawodawcy krajowemu swobodę w zakresie zdefiniowania tego pojęcia ze względu na znajomość rynku krajowego, w tym w zakresie minimalnych, średnich i maksymalnych wysokości udzielanych kredytów konsumenckich. Poniżej podajemy propozycję przepisu: <i>„Art. 40. W przypadku uzgodnienia przez strony zmiany całkowitej kwoty kredytu po zawarciu umowy o kredyt konsumencki, kredytodawca jest zobowiązany do ponownego dokonania oceny zdolności kredytowej, na podstawie zaktualizowanych informacji i dokumentów, zanim zostanie przyznane jakiegokolwiek znaczące zwiększenie całkowitej kwoty kredytu.”.</i>	
85.	Art. 40	Rzecznik Finansowy	Należy nadać brzmienie: „Art. 40. Kredytodawca dokonuje ponownej oceny zdolności kredytowej na podstawie	Uwaga wyjaśniona. Przepis wdraża art. 18 ust. 10 dyrektywy 2023/2225, zgodnie z którym „W przypadku uzgodnienia przez strony zmiany całkowitej kwoty kredytu po zawarciu umowy o kredyt państwa

			uaktualnionych informacji przed każdym znacznym zwiększeniem całkowitej kwoty do zapłaty po zawarciu umowy o kredyt konsumencki.”. <u>Uzasadnienie poprawki:</u> Wydaje się, że podstawą do ponownego dokonania oceny zdolności kredytowej powinno być znaczne zwiększenie nie tyle całkowitej kwoty kredytu, co całkowitej kwoty do zapłaty. To bowiem do spłaty tej drugiej kwoty (tj. całkowitej kwoty do zapłaty) zobowiązany jest konsument i zdolność spłaty tej kwoty jest oceniana przy badaniu zdolności kredytowej.	członkowskie zapewniają, aby na kredytodawcy spoczywał obowiązek ponownego dokonania oceny zdolności kredytowej konsumenta na podstawie zaktualizowanych informacji, zanim zostanie przyznane jakiegokolwiek znaczące zwiększenie całkowitej kwoty kredytu”. Uwzględnienie uwagi prowadziłoby do niezgodności z dyrektywą 2023/2225.	
86.	a	Art. 40 (i 29 ust. 2)	NBP	2. W opinii NBP przykładem obowiązku określonego w sposób ogólnikowy i pozostawiający pole do szerokiej interpretacji, a jednocześnie skutkującego automatyczną sankcją w razie jego naruszenia przez kredytodawcę (projektowany art. 66 ust. 3) jest obowiązek dokonania oceny zdolności kredytowej konsumenta [przed zawarciem umowy lub przed zwiększeniem kwoty kredytu] (projektowany art. 29 i art. 40 ustawy). O ile nie budzi wątpliwości SKD w razie braku zbadania zdolności kredytowej, to dyskusyjne jest stosowanie jej w tej samej wysokości w każdym przypadku domniemanego naruszenia art. 29 ust. 2, tj. tego, czy w ocenie zdolności kredytowej	Uwaga uwzględniona kierunkowo. Przepisy zmodyfikowano.

			uwzględniono „w odpowiedni sposób czynniki istotne dla zweryfikowania możliwości spłaty całkowitej kwoty do zapłaty”. W projektowanej ustawie nie zostały wymienione czynniki, które powinny być wzięte pod uwagę przy analizie zdolności do spłaty kredytu, a tym bardziej nie uszczegółowiono, w jaki sposób czynniki te mają być uwzględnione przez kredytodawcę w trakcie badania zdolności do spłaty kredytu, pozostawiając ogólnikowe stwierdzenie, że sposób ten ma być „odpowiedni”. Dodatkowo art. 30 ust. 1 projektu zawiera ogólny przepis, że kredytodawca dokonuje oceny zdolności kredytowej „w zakresie niezbędnym i proporcjonalnym do charakteru, okresu obowiązywania i wartości kredytu oraz związanych z nim ryzyk dla konsumenta”, nie precyzując zakresu tej oceny w przypadku poszczególnych rodzajów i wielkości kredytów. Zarówno niejasność co do katalogu czynników, które mają być uwzględnione przy badaniu zdolności do spłaty kredytu, jak i sposobu ich uwzględnienia w ocenie zdolności kredytowej otwierają szerokie pole do prób kwestionowania prawidłowości metody badania przez kredytodawcę zdolności kredytowej, w tym w przypadku, gdy podnoszone zarzuty nie mają	

			istotnego wpływu na ostateczny wynik badania zdolności kredytowej. W związku z powyższym, w opinii NBP wskazane jest uzupełnienie treści art. 29 ust. 2 i art. 40 projektu ustawy tak, aby wyeliminować wskazane wyżej nieścisłości, które mogą stać się źródłem nadużyć i instrumentalnego wykorzystania przepisów. Proponujemy uzupełnić projektowane artykuły o wskazanie elementów, które powinny być wzięte pod uwagę przy ocenie zdolności kredytowej kredytobiorcy. Przykładem szczegółowych wytycznych dla banków odnośnie do sposobu analizy zdolności kredytowej kredytobiorcy, który mógłby zostać wykorzystany w projektowanej ustawie, jest część II „Rekomendacji T dotyczącej dobrych praktyk w zakresie zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych”¹² Komisji Nadzoru Finansowego zatytułowana „Identyfikacja, pomiar i ocena ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych”. Należy też zauważyć, że w razie naruszenia art. 29 i art. 40 projektu ustawy, projekt nie zostawia możliwości zróżnicowania dolegliwości sankcji w zależności od rodzaju i skali naruszenia. Taka sama sankcja jest bowiem przewidziana w przypadku braku zbadania zdolności kredytowej, zawyżenia zdolności kredytowej – skutkującego przyznaniem kredytu konsumentowi niezdolnemu	

¹² Dostępna na stronie:

https://www.knf.gov.pl/knf/pl/komponenty/img/Rekomendacja_T_%2814_09_2018%29_63160.pdf

		do jego obsługi, jak i w przypadku, gdy uchybienia w sposobie badania zdolności kredytowej mają charakter formalny lub nie mają istotnego wpływu ani na ocenę przez kredytodawcę zdolności do obsługi kredytu, ani na ocenę przez konsumenta zakresu jego zobowiązania wynikającego z umowy kredytowej. Abstrahuje się nawet od kierunku nieprawidłowości w ocenie zdolności kredytowej (tj. czy została ona zawyżona, czy zaniżona). W związku z powyższym, w opinii NBP sankcja, jako skutek niespełnienia art. 29 ust. 2 i w odpowiednich przypadkach w art. 40, powinna być zróżnicowania w zależności od wagi naruszenia obowiązku zbadania zdolności do spłaty kredytu. Przykładowo bardziej surowo należałoby traktować przypadki, gdzie w wyniku nieprawidłowości w ocenie zdolności kredytowej kredyt zostałby udzielony konsumentowi niezdolnemu do jego obsługi już w momencie jego udzielenia (np. na skutek zaniżenia kosztów utrzymania). Sankcje powinny być natomiast odpowiednio niższe w przypadku stwierdzenia uchybień niemających istotnego wpływu na ocenę zdolności kredytowej. Ze względu na niejednoznaczne sformułowania przepisów, należałoby odstąpić od automatycznego stosowania sankcji i umożliwić odwołanie się kredytodawcy do sądu, podobnie jak zostało to przewidziane w art. 66 ust. 5 projektu ustawy.	

87.	art. 40a – dodanie przepisu	UKNF	UKNF proponuje dodanie przepisu implementującego art. 19 ust. 1 CCD II. Transpozycja tego przepisu ma istotne znaczenie, ponieważ odnosi się do kredytodawców z innych państw członkowskich UE. CCD II jest dyrektywą pełnej harmonizacji, w związku z czym pominięcie tego przepisu nie jest zasadne, może stanowić lukę prawną i narazić na zarzut nieprawidłowej transpozycji CCD II. Zgodnie z art. 19 ust. 1 CCD II: „W przypadku udzielania kredytu transgranicznego każde państwo członkowskie zapewnia kredytodawcom z innych państw członkowskich dostęp do baz danych wykorzystywanych w tym państwie członkowskim do oceny zdolności kredytowej konsumentów. Warunki dostępu do takich baz danych są niedyskryminujące.”. Transpozycja tego przepisu będzie dodatkowym argumentem uzasadniającym wprowadzenie w projekcie ustawy skorelowanego z nim przepisu nakładającego na wszystkich kredytodawców kredytu konsumenckiego, w tym podmiotów z innych państw członkowskich UE, obowiązku przekazywania przez nich informacji o udzielonych kredytach konsumenckich i aktualizacji tych informacji do BIK. Aktualna w tym zakresie pozostaje uwaga zgłoszona do nowego art. 41a projektu ustawy.	Uwaga uwzględniona kierunkowo. W przypadku udzielania kredytu transgranicznego mamy do czynienia z kredytodawcą.
88.	art. 41	UKNF	UKNF proponuje usunięcie projektowanego przepisu, ponieważ nie znajduje on oparcia w treści art. 18 i 19 CCD II.	Uwaga wyjaśniona. Projektodawca zdecydował pozostawić konstrukcję występującą przepisach obowiązujących

			Art. 41 projektu ustawy wprowadza sankcje w przypadku przeprowadzenia oceny zdolności kredytowej z naruszeniem wskazanych w przepisie warunków ustawowych. Przepis ten nie stanowi transpozycji wyrażnie określonego przepisu CCD II. W motywie 86 CCD II wskazuje się jedynie, że: „Przeniesienie praw kredytodawcy wynikających z umowy o kredyt nie powinno skutkować pogorszeniem sytuacji konsumenta. Konsument powinien być również należycie poinformowany o przeniesieniu umowy o kredyt na osobę trzecią. W przypadku jednak gdy pierwotny kredytodawca, w porozumieniu z cesjonariuszem, nadal zajmuje się obsługą kredytu wobec konsumenta, konsument nie ma żadnego istotnego interesu, aby być informowany o jego przeniesieniu. W związku z tym wymóg na poziomie Unii dotyczący informowania konsumenta o przeniesieniu byłby w takich przypadkach nadmierny”. W art. 39 CCD II wskazano zaś, że: „Państwa członkowskie zapewniają, by konsument, w przypadku gdy prawa kredytodawcy wynikające z umowy o kredyt lub sama umowa zostają przeniesione na osobę trzecią, miał prawo powoływać się wobec cesjonariusza na wszelkie uprawnienia, jakie przysługiwały mu względem pierwotnego kredytodawcy, włącznie z potrąceniem wzajemnych roszczeń, jeżeli taki sposób obrony jest dopuszczalny w danym państwie członkowskim” (ust. 1); „Państwa członkowskie wymagają, aby pierwotny kredytodawca informował konsumenta o przeniesieniu, o	ustawy o kredycie konsumenckim z 2011 r. Przepis ten zapewnia wykonania określonego w art. 44 dyrektywy 2023/2225 obowiązku określenia skutecznych, odstraszających i proporcjonalnych sankcji z tytułu naruszenia obowiązków wynikających z dyrektywy. Szczegółowe wyjaśnienia dotyczące wykonania art. 44 dyrektywy 2023/2225 ustawy zawarto w uzasadnieniu projektu.

			którym mowa w ust. 1, z wyjątkiem sytuacji, w której pierwotny kredytodawca, w porozumieniu z cesjonariuszem, nadal zajmuje się obsługą kredytu wobec konsumenta” (ust. 2). Projekt art. 41 został zaciągnięty z aktualnie obowiązującej ustawy o kredycie konsumenckim – art. 9a ust. 5, który wszedł w życie w dniu 18 maja 2023 r. na podstawie tzw. ustawy antylichwiarskiej, i wówczas miał swoje uzasadnienie. Przepis ten nie stanowi transpozycji Dyrektywy 2008/48 ani innej dyrektywy unijnej. Powielanie tego przepisu w projekcie ustawy i rozszerzanie zakresu jego stosowania na wszystkich kredytodawców jawi się jako bezcelowe i nadmiarowe w świetle CCD II. Powoduje, że przepis sankcyjny staje się jednocześnie źródłem obowiązku dla kredytodawców. Nakładanie na kredytodawców dodatkowych sankcji za dokonanie oceny zdolności kredytowej z naruszeniem art. 29 i 30 może w efekcie doprowadzić do tego, że kredytodawcy za to samo przewinienie będą karani kilkukrotnie, co nie służy zasadzie pewności prawa. Ponadto, wynikające z art. 41 obowiązki dla kredytodawców nie zostały w żaden sposób skorelowane z obowiązkami, określonymi w projektowanym art. 29 i 30, w związku z czym mogą budzić istotne wątpliwości interpretacyjne. Przepis ten wprowadza daleko idące ograniczenia dla kredytodawców. Podejście projektodawcy należy uznać za szczególnie restrykcyjne, biorąc	

			pod uwagę, że zakaz zbywania wierzytelności przez kredytodawców i jej dochodzenia nie wstrzymuje biegu przedawnienia. Podkreślić także trzeba, że naruszenie przepisów z zakresu badania zdolności kredytowej konsumenta (art. 29, 40) w kontekście tzw. sankcji kredytu darmowego naraża kredytodawcę na podwójną sankcję, co czyni sankcję kredytu darmowego nieproporcjonalną. Jak wynika z orzeczenia TSUE w sprawie C-472/23 z dnia 13 lutego 2025 r. sankcja za naruszenie obowiązków kredytodawcy przysługuje, o ile naruszenie to może podważyć możliwość oceny przez konsumenta zakresu jego zobowiązania, zaś sama sankcja powinna być adekwatna i proporcjonalna. Bezpośredniego uprawnienia do nałożenia sankcji cywilnoprawnej za naruszenie przepisów dotyczących oceny zdolności kredytowej nie przewiduje art. 18 ust. 11 CCD II. Podobnie jego oparcie na art. 44 CCD II może budzić pewne wątpliwości z punktu widzenia tego, czy rozciąga się on także na sankcje o charakterze cywilnoprawnym.	
89.	art. 41a – dodanie przepisu	UKNF	Zasadne i konieczne jest dodanie do projektu ustawy przepisu nakładającego na wszystkich kredytodawców kredytu konsumenckiego (w tym kredytodawców z innych państw członkowskich UE) obowiązku przekazywania informacji o udzielonych kredytach konsumenckich i aktualizacji tych informacji do BIK na jednolitych	Uwaga uwzględniona kierunkowo.

			zasadach. Wskazane jest, aby zasady te były określone ustawowo, zarówno co do terminu przekazywania danych, jak i ich zakresu. W ocenie UKNF, dla całego rynku finansowego kluczowe jest, aby wszyscy kredytodawcy kredytu konsumenckiego mieli ustawowy obowiązek raportowania stosownych danych do BIK, również ci kredytodawcy, którzy działają transgranicznie (banki, inne instytucje kredytowe, SKOK-i, instytucje płatnicze oraz wszystkie kategorie kredytodawców działających poprzez oddział lub w ramach działalności transgranicznej). Obecnie istnieją odmienne uregulowania w tym zakresie, uzależnione od kategorii kredytodawców. Aktualnie wyłącznie ustawa o kredycie konsumenckim w art. 9a ust. 8 przewiduje wyraźny obowiązek dla instytucji pożyczkowych przekazywania do BIK informacji o udzielonych kredytach konsumenckich. Taki obowiązek nie wynika wprost ani z ustawy – Prawo bankowe dla banków, ani z ustawy o usługach płatniczych dla instytucji płatniczych. Konieczne jest zatem ustawowe ujednolicenie tego wymogu i objęcie nim wszystkich kredytodawców kredytu konsumenckiego, w tym tych, działających poprzez oddział i w ramach działalności transgranicznej. Transpozycja CCD II jest odpowiednim momentem na wyeliminowanie istniejących w ww. ustawach i na rynku finansowym rozbieżności oraz na wprowadzenie jednolitych zasad dla wszystkich kredytodawców. Ma to systemowe znaczenie dla	

			odzwierciedlenia rzeczywistego zadłużenia naszych konsumentów, a także reprezentatywnych informacji, na których opierają się inni kredytodawcy pobierając dane z BIK. Dopiero wtedy możliwe będzie uzyskanie pełnego obrazu rynku kredytów konsumenckich oraz wyeliminowanie ryzyka wykluczenia finansowego konsumentów. Zasadne jest również jednoznaczne określenie w przepisach ustawy zakresu danych, jakie kredytodawcy powinni raportować do BIK, tak aby nie było co do tego żadnych wątpliwości i aby wszyscy kredytodawcy raportowali jednakowe dane w jednakowym, określonym ustawowo terminie. Służy to utrzymaniu zasady transparentności funkcjonowania rynku finansowego. Istotne jest również ustalenie, czy kredytodawcy za każdym razem mają obowiązek pobierania od konsumentów zgód na przekazanie ich danych do BIK. UKNF poddaje również pod rozagę stosowne skorelowanie projektowanego przepisu z art. 105 ust. 4 i nast. ustawy – Prawo bankowe. Celem CCD II jest m.in. ułatwienie rozwoju działalności transgranicznej, ustanowienie zharmonizowanych unijnych ram, umożliwienie swobodnego przepływu ofert kredytowych oraz przyczynienie do osiągnięcia wysokiego poziomu ochrony konsumentów (motyw 9 – 12 CCD II). Art. 19 ust. 1 CCD II wprost stanowi, że cyt.: „W przypadku udzielania kredytu transgranicznego każde państwo członkowskie zapewnia	

			kredytodawcom z innych państw członkowskich dostęp do baz danych wykorzystywanych w tym państwie członkowskim do oceny zdolności kredytowej konsumentów. Warunki dostępu do takich baz danych są niedyskryminujące.”. Na zasadzie wzajemności, o której mowa w art. 105 ust. 4 ustawy - Prawo bankowe, zasadne i celowe jest zobowiązanie tych podmiotów do przekazywania tym samym bazom danych informacji o udzieleniu kredytu konsumenckiego w Polsce i aktualizacji tych informacji. Projektowany przepis należy również skorelować z art. 95 projektu ustawy, który nakłada wyłącznie na instytucje pożyczkowe – na wzór obecnego art. 9a ust. 8 ukk – ustawowy obowiązek przekazywania do BIK informacji o udzielonych kredytach. Utrzymanie tego rozwiązania jedynie dla instytucji pożyczkowych nie służy zasadzie równego traktowania kredytodawców-podmiotów prowadzących działalność gospodarczą i może rodzić ryzyko podnoszenia przez instytucje pożyczkowe zarzutu ich nierównego traktowania przez ustawodawcę w przepisach względem innych kredytodawców kredytu konsumenckiego.	
90.	Art. 42 ust. 5	Rzecznik Finansowy	W art. 42 skreśla się ust. 5. <u>Uzasadnienie poprawki:</u> Projektowany art. 42 ust. 5 u.k.k. zakłada uchylenie ochrony konsumenta przed skutkami zawarcia umowy kredytu w przypadku zastrzeżenia przez niego numeru PESEL, jeżeli	Uwaga uwzględniona.

			umowę zawarto w sytuacji awarii systemu teleinformatycznego służącego do zastrzegania numerów PESEL trwającej dłużej niż 15 minut. Mechanizm zastrzeżenia numeru PESEL jest rozwiązaniem prawnym koniecznym z uwagi na łatwość zaciągania kredytów na cudze dane osobowe poprzez sieć Internet i związane z tym zagrożenie dla konsumentów. Doświadczenie życiowe wskazuje przy tym, że krótkotrwałe awarie różnych publicznych systemów komputerowych (np. ksiąg wieczystych, rejestru KRS) są zjawiskiem stosunkowo częstym. Rozwiązanie zawarte w projektowanym przepisie jest korzystne dla kredytodawców (chroni przed skutkami ekonomicznymi nadmiernie długiego przestoju w możliwości zawierania umów), co jednak odbywa się kosztem ochrony konsumentów przed ryzykiem konieczności spłaty kredytu zaciągniętego przez osobę trzecią bez wiedzy i woli konsumenta. Dlatego też, Rzecznik Finansowy postuluje wykreślenie ust. 5 z projektowanego art. 42 u.k.k.	
91.	art. 45 ust. 1, 5 i 7	UKNF	Konieczne jest precyzyjne wskazanie relacji między normami projektu przepisu a art. 75c i 75b ustawy - Prawo bankowe, ponieważ nie ma pewności, którą z norm stosować ma bank. UKNF poddaje pod rozagę wyznaczenie w art. 45 ust. 1 terminu, w jakim kredytodawca powinien wezwać konsumenta do dokonania spłaty zaległego zobowiązania z tytułu udzielonego kredytu konsumenckiego.	Uwaga wyjaśniona. Projektowany art. 45 wdraża art. 35 dyrektywy 2023/2225 dotyczący restrukturyzacji zadłużenia i stanowi w tym zakresie szczególną regulację wobec przepisów Prawa bankowego. W kwestii braku wyznaczania kredytodawcy terminu brzmienie regulacji jest analogiczne jak art. 75c ust. 1 ustawy - Prawo bankowe.

			Zasadne jest też doprecyzowanie w art. 45 ust. 5 skutków ponownej oceny zdolności kredytowej, w szczególności rozstrzygnięcie wprost w projekcie, czy w przypadku negatywnego wyniku badania zdolności kredytowej konsumenta możliwe jest dokonanie restrukturyzacji zadłużenia polegającego na zmianie postanowień umowy o kredyt. UKNF poddaje pod rozwałę dookreślenie w art. 45 ust. 7 formy (np. pisemnej lub innego trwałego nośnika), w jakiej kredytodawca ma obowiązek posiadać polityki i procedury dotyczące stosowania adekwatnych środków restrukturyzacyjnych przed wszczęciem postępowania egzekucyjnego.	Co się tyczy skutków ponownej oceny zdolności – nie oznacza ona braku możliwości dokonywania restrukturyzacji, ale uniemożliwia restrukturyzację, która wiązałaby się ze znaczącym zwiększeniem całkowitej kwoty kredytu, w wymiarze przekraczającym zdolność kredytową konsumenta. Jednocześnie restrukturyzacja nie musi wiązać się z zastosowaniem ww. środka – dyrektywa 2023/2225 przewiduje szereg innych rozwiązań, wskazanych w art. 35 ust. 1, a które obejmują: a) całkowite lub częściowe refinansowanie umowy o kredyt; b) obejmują zmianę obowiązujących warunków umowy o kredyt, co z kolei może obejmować między innymi: (i) przedłużenie okresu obowiązywania umowy o kredyt; (ii) zmianę rodzaju umowy o kredyt; (iii) odroczenie płatności całości lub części spłaty ratalnej przez wskazany okres; (iv) obniżenie stopy oprocentowania kredytu;

				(v) zaoferowanie wakacji kredytowych; (vi) częściowe spłaty; (vii) przewalutowanie kredytu; (viii) częściowe darowanie długu i konsolidację długu.
92.	art. 45 ust. 5	Rzecznik Finansowy	W art. 45 ust. 5 otrzymuje brzmienie: „5. Przed dokonaniem zmiany postanowień umowy o kredyt, o której mowa w ust. 3, której skutkiem jest znaczne zwiększenie całkowitej kwoty do zapłaty, kredytodawca dokonuje ponownej oceny zdolności kredytowej na podstawie uaktualnionych informacji.”. <u>Uzasadnienie poprawki:</u> Proponowana poprawka zakłada zastąpienie wyrażenia „znaczne zwiększenie całkowitej kwoty do zapłaty” wyrażeniem „znaczne zwiększenie całkowitej kwoty do zapłaty”. Celem poprawki jest ujednolicenie terminów występujących w ustawie, mając na uwadze, że w projektowanym art. 40 u.k.k. mowa jest o „znacznym” zwiększeniu „całkowitej kwoty kredytu”. Występowanie w ustawie dwóch różnych pojęć tj. „znacznego zwiększenia” oraz „znaczącego zwiększenia” może sugerować, że	Uwaga uwzględniona.

			należałoby je interpretować w odmienny sposób, co najprawdopodobniej nie było intencją projektodawców.	
93.	art 45 ust. 6	Rzecznik Finansowy	W art. 45 ust. 6 otrzymuje brzmienie: 6. Kredytodawca, w przypadku odrzucenia wniosku konsumenta o restrukturyzację zadłużenia, przekazuje bezpłatnie konsumentowi, w formie pisemnej lub na trwałym nośniku, bez zbędnej zwłoki, szczegółowe wyjaśnienia dotyczące przyczyn odrzucenia tego wniosku, a także informację o możliwości rozwiązania sporu w ramach pozasądowego postępowania w sprawie rozwiązywania sporów konsumenckich, o którym mowa w ustawie z dnia 23 września 2016 r. o pozasądowym rozwiązywaniu sporów konsumenckich (Dz.U. z 2016 r. poz. 1823). Dotychczasową treść art. 45 ust.7 oznacza się jako ust. 8 i dodaje się ust. 7 w brzmieniu: „7. W przypadku złożenia przez konsumenta wniosku o przeprowadzenie pozasądowego postępowania w sprawie rozwiązywania sporu konsumenckiego w zakresie restrukturyzacji zadłużenia, złożenie wniosku, o którym mowa w ust. 2 uznaje się za spełnienie warunku określonego w art. 34 ust 2 pkt 1 ustawy z dnia 23 września 2016 r. o pozasądowym rozwiązywaniu sporów konsumenckich (Dz.U. z 2016 r. poz. 1823).” <u>Uzasadnienie poprawki:</u>	Uwaga uwzględniona.

			Odmowa restrukturyzacji zadłużenia w wielu przypadkach stawia konsumenta w obliczu sytuacji grożącej egzekucją zadłużenia i niewypłacalnością. Wówczas możliwość skorzystania z szybkiego i taniego instrumentu w postaci pozasądowego rozwiązania sporów może być ratujące. Wielokrotnie udział niezależnej osoby trzeciej może pozwolić pokonać impas i wskazać rozwiązania, które nie są brane pod uwagę w klasycznej procedurze restrukturyzacyjnej stosowanej przez kredytodawców. Jednocześnie świadomość konsumentów o istnieniu metod pozasądowego rozwiązania sporu jest bardzo mała. Stąd też taka informacja udzielona przez kredytodawcę może mieć istotne znaczenie dla poprawy sytuacji konsumenta. Dodatkowo złożenie wniosku o restrukturyzację w istocie ma analogiczną rolę do złożenia reklamacji, tj. jest wyrazem uprzedniej (przed skierowaniem do podmiotu trzeciego) próby rozwiązania problemu między kontrahentami. Stąd też zbyteczne wydaje się wymaganie, aby po niepowodzeniu wniosku o restrukturyzację zadłużenia, konsument składał jeszcze reklamację	
94.	Art. 45 ust. 7	Sąd Najwyższy	Należy rozważyć wprowadzenie obowiązku informowania konsumentów o stosowanych przez konkretnego kredytodawcę politykach i procedurach dotyczących stosowania adekwatnych środków restrukturyzacyjnych. Pozwoliłoby to każdemu konsumentowi indywidualnie ocenić, czy w jego/jej przypadku	Uwaga wyjaśniona. Dyrektywa 2023/2225 nie wymaga posiadania takich procedur, stąd przepis usunięto.

			rzeczywiście restrukturyzacja nie była możliwa, a przez to wymaganie od kredytodawcy zaoferowania możliwości restrukturyzacji byłoby rzeczywiste a nie potencjalnie tylko iluzoryczne. Co więcej, sprzyjałoby to transparentności działania kredytodawców.	
95.	art. 46 ust. 3	UKNF	UKNF proponuje zmianę projektowanego przepisu i dostosowanie go do treści art. 15 ust. 1 CCD II. Przepis nie jest jasno sformułowany, nie określa katalogu jego adresatów i nie odpowiada nomenklaturze prawa polskiego, posługując się m.in. takim sformułowaniem, jak: „zakazuje się domniemywania”, „udzielił zgody”, „działanie domyślne”. UKNF przyjmuje, że intencją projektodawcy była transpozycja art. 15 ust. 1 CCD II, niemniej art. 46 ust. 3 nie do końca to odzwierciedla. Przepis CCD II odwołuje się wprost do kredytodawców i pośredników kredytowych, którzy nie mogą domniemywać, że konsument wyraził zgodę na zawarcie dowolnej umowy o kredyt lub zakup usług dodatkowych przedstawionych za pomocą opcji domyślnych. Ww. przepis wyraźnie też wskazuje, że opcje domyślne obejmują domyślnie zaznaczone pola. Tymczasem z projektowanego art. 46 ust. 3 nie wynika do kogo zaadresowany jest ten zakaz, a dodatkowo wprowadzono pojęcia, które nie zostały użyte w CCD II, jak: „milcząca zgoda”, „działanie domyślne”, „niepodjęcie działania”. Z przepisu powinno natomiast jasno wynikać, że wymagana jest wyraźna zgoda konsumenta na zawarcie umowy lub zakup usług dodatkowych, a	Uwaga wyjaśniona. Brzmienie przepisu doprecyzowano. Przepis wdraża art. 15 ust. 1 dyrektywy 2023/2225, zgodnie z zasadami legislacyjnej. Zakaz domniemywania zgody wyrażony w art. 46 ust. 3 projektu dotyczy wszystkich (kreditodawców, pośredników ale też nabywców wierzytelności oraz organy rozstrzygające spory dotyczące tych umów sądy i organy ADR). W kwestii obowiązku wyrażenia jasnej i wyraźnej zgody przez konsumenta – ten obowiązek został wprost ustanowiony w art. 46 ust. 2 projektu.

			nie domniemanie zgody. Projekt przepisu w obecnym kształcie budzi istotne wątpliwości interpretacyjne i konieczna jest jego zmiana, ponieważ wszelkie takie niejasności mogą prowadzić do nadinterpretacji przepisu, co zwiększa ryzyko kierowania pytań prejudycjalnych do TSUE o zgodność ustawy z CCD II. Niezbędne jest zatem dostosowanie treści przepisu do ustanowionej już terminologii prawa polskiego oraz do postanowień CCD II.	
96.	Art. 48 ust. 1	Sąd Najwyższy	Na tle doświadczeń z abuzywnością klauzul indeksacyjnych i denominacyjnych w umowach kredytów walutowych wypada rozważyć, aby katalog minimalnych wymogów treściowych umowy kredytu konsumenckiego uzupełniony został o informację wyjaśniającą kredytobiorcy sposób obliczania wysokości udostępnianego kapitału i wysokości rat spłaty w ramach mechanizmu indeksacji i denominacji, jeżeli umowa kredytu konsumenckiego przewiduje takie klauzule.	Uwaga nieuwzględniona. Propozycja wykracza poza zakres przedłożenia.
97.	Art. 48 ust. 1	PUODO	Wątpliwości budzą także przepisy rozdziału 3 dotyczące umowy o kredyt konsumencki . Zwrócić uwagę należy na art. 48 ust. 1 projektu ustawy, w którym wstęp do wyliczenia elementów składowych umowy o kredyt konsumencki zawiera sformułowanie „co najmniej”, którego zastosowanie powoduje, że umowa może zawierać inne informacje/dane niż wskazane w pkt 1-23 tego przepisu, potencjalnie będące danymi osobowymi. Przyjęcie takiego rozwiązania powoduje niedookreślenie i	Uwaga wyjaśniona. Elementy wymagane na mocy art. 48 ust. 1 ustawy wdrażają elementy umowy o kredyt określone wprost w art. 21 ust. 1 dyrektywy 2023/2225. Ten przepis określa katalog informacji, które muszą się znaleźć w umowie, natomiast nie jest to katalog zamknięty – strony umowy o kredyt mogą wprowadzać również inne elementy, zgodnie z zasadą swobody umów.

			możliwość domniemywania w ww. zakresie, a w konsekwencji może prowadzić do szerszego (zbędnego, nieadekwatnego) przetwarzania danych osobowych. Określenie „w szczególności” powinno zostać usunięte z projektowanego przepisu celem zapewnienia stosowania zasad dotyczących przetwarzania danych osobowych: zgodności z prawem, rzetelności i przejrzystości (5 ust.1 lit. a), celowości (5 ust.1 lit. b), minimalizacji danych (5 ust. 1 lit. c rozporządzenia 2016/679) oraz rozliczalności (5 ust. 2). W polskim porządku prawnym nie istnieje obowiązek posiadania numeru telefonu i adresu e-mail – te dane konsumenta mogą być podawane fakultatywnie (pkt 1). Ewentualnie pkt 1 ww. przepisu powinien się zaczynać od sformułowania „w zakresie danych osobowych:”	
98.	art. 48 ust. 1 pkt 6	UKNF	UKNF proponuje dosłowne przeniesienie brzmienia art. 21 ust. 1 lit. f CCD II ze względu na to, że w projekcie przepisu występują różnice względem postanowienia CCD II, które mogą modyfikować intencję unijnego prawodawcy i przyczyniać się do problemów interpretacyjnych, w efekcie skutkujących kierowaniem pytań prejudycjalnych do TSUE.	Uwaga uwzględniona.
99.	Art. 48 ust. 1 pkt 10 [oraz 19 ust. 1 pkt 2 lit. e]	NBP	W art. 19 ust. 1 pkt 2 lit. e oraz w art. 48 ust. 1 pkt 10 projektu ustawy o kredycie konsumenckim oraz w uzasadnieniu do niego pojawia się pojęcie „transakcje płatności”, równolegle do znacznie częściej stosowanego w projekcie pojęcia „płatność”. Należy zauważyć, że na gruncie	Uwaga uwzględniona.

			ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych (Dz. U. z 2025 r. poz. 611, z późn. zm.) w zależności od kontekstu ustawodawca posługuje się pojęciem „płatności” oraz terminem „transakcja płatnicza”, który został zdefiniowany w art. 2 pkt 29 tej ustawy. NBP sugeruje rozważenie odpowiedniego zastąpienia pojęcia „transakcje płatności”, stosowanym na gruncie innych ustaw pojęciem „płatności” lub „transakcje płatnicze”, co sprzyjałoby zapewnieniu spójności i przejrzystości przepisów.	
100.	art. 48 ust. 1 pkt 11	UKNF	Projekt ustawy nie zawiera definicji „rachunku płatniczego”. Definicja rachunku płatniczego z art. 2 pkt 25 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych może być nieadekwatna do pojęcia rachunku do spłaty kredytu, np. w przypadku rachunków prowadzonych przez banki na swoją rzecz wyłącznie w tym celu.	Uwaga wyjaśniona. Dyrektywa 2023/2225 mówiąc o rachunku, odnosi się do rachunków prowadzonych na rzecz konsumenta. Rachunki techniczne nie są prowadzone na rzecz konsumentów. Odwołanie do definicji rachunku płatniczego jest adekwatne.
101.	Art. 48 ust. 1 pkt 23	Rzecznik Finansowy	W art. 48 w ust. 1 pkt 23 otrzymuje brzmienie: „23) dane kontaktowe podmiotów świadczących poradnictwo zadłużeniowe, o których mowa w art. 34a ust. 1 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego, o Rzeczniku Finansowym i o Funduszu Edukacji Finansowej, oraz rekomendację dla konsumenta, aby zwrócił się do Rzecznika Finansowego lub do podmiotu doradczego w zakresie zadłużenia, w przypadku	Uwaga uwzględniona kierunkowo.

			gdy znajdzie się w trudnej sytuacji finansowej w związku ze spłatą kredytu.”. <u>Uzasadnienie poprawki:</u> Proponowana zmiana ma charakter redakcyjny. Wyrażenie „zwrócił się do niego” zostało zastąpione wyrażeniem „zwrócił się do Rzecznika Finansowego lub do podmiotu doradczego w zakresie zadłużenia”. W przedstawionej przez projektodawców wersji art. 48 ust. 1 pkt 23 u.k.k., nie było czytelne, do kogo odnosi się wyrażenie „zwrócił się do niego”.	
102.	Art. 52 ust. 1	Rzecznik Finansowy	W art. 52 ust. 1 otrzymuje brzmienie: „1. Kredytodawca lub pośrednik kredytowy nie później niż na 30 dni przed zmianą postanowień umowy o kredyt konsumencki przekazuje bezpłatnie konsumentowi w postaci papierowej lub na innym trwałym nośniku <u>wybranych przez konsumenta i</u> określonym w umowie o kredyt konsumencki: 1) jednoznaczny i zrozumiały opis proponowanych zmian, ze wskazaniem, czy wymagana jest na nie zgoda konsumenta lub wyjaśnienie, że wprowadzane zmiany wynikają z mocy prawa, wraz z harmonogramem ich wdrożenia; 2) informację o przysługującej konsumentowi możliwości złożenia reklamacji do kredytodawcy dotyczącej zmian postanowień umowy o kredyt konsumencki, a w przypadku nieuwzględnienia jego roszczeń – złożenia wniosku o rozpatrzenie	Uwaga uwzględniona.

			sprawy do Rzecznika Finansowego, zgodnie z ustawą z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego, o Rzeczniku Finansowym i o Funduszu Edukacji Finansowej, wraz ze wskazaniem adresu, na który należy złożyć ten wniosek, a także informację o możliwości skierowania roszczeń na drogę sądową lub możliwości pozasądowego rozwiązywania sporów” <u>Uzasadnienie poprawki:</u> Poprawka ma na celu zagwarantowanie konsumentowi możliwości wyboru i określenia w umowie kredytu konsumenckiego formy otrzymywania informacji o zmianie postanowień tej umowy oraz synchronizację uprawnień konsumenta we wskazanym zakresie z rozwiązaniami przyjętymi w art. 56 ust. 2 i ust. 3 (przewidującymi wybór nośnika przez konsumenta).	
103.	Art. 53 ust. 1	Rzecznik Finansowy	W art. 53 ust. 1 otrzymuje brzmienie: „1. W przypadku zmiany wysokości stopy oprocentowania w okresie obowiązywania umowy o kredyt konsumencki kredytodawca przed jej dokonaniem przekazuje bezpłatnie konsumentowi, w postaci papierowej lub na innym trwałym nośniku <u>wybranym przez konsumenta i</u> określonym w umowie o kredyt konsumencki, informację o tej zmianie w czasie	Uwaga uwzględniona. Prawodawca przewidział prawo do wyboru przez konsumenta rodzaju trwałego nośnika w umowie o kredyt, wynika ono z art. 48 ust. 1 pkt 17 projektu.

			umożliwiającym zapoznanie się z informacją przed dokonaniem tej zmiany”. Uzasadnienie poprawki: Poprawka ma na celu zagwarantowanie konsumentowi możliwości wyboru i określenia w umowie kredytu konsumenckiego formy otrzymywania informacji o zmianie wysokości stopy oprocentowania oraz synchronizację uprawnień konsumenta we wskazanym zakresie z rozwiązaniami przyjętymi w art. 56 ust. 2 i ust. 3 (przewidującymi wybór nośnika przez konsumenta).	
104.	art. 55 ust. 1	UKNF	Przewidziana w projekcie przepisu bezpłatność informowania konsumenta może być fikcją, ponieważ koszty z tym związane, zwłaszcza w przypadku informacji papierowej, są realne i najprawdopodobniej zostaną przerzucone na innych klientów kredytodawcy. Bezpłatna mogłaby być np. elektroniczna postać, natomiast płatna – papierowa.	Uwaga wyjaśniona. Zgodnie z art. 5 dyrektywy 2023/2225 „Państwa członkowskie wymagają, aby w przypadku udzielania konsumentom informacji zgodnie z niniejszą dyrektywą, informacje te – niezależnie od wykorzystywanego nośnika – były im udostępniane bezpłatnie”.
105.	Art. 55 ust. 1	Rzecznik Finansowy	W art. 55 ust. 1 otrzymuje brzmienie: „1. Kredytodawca w okresie obowiązywania umowy o kredyt w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym przekazuje bezpłatnie konsumentowi co najmniej raz w miesiącu, w postaci papierowej lub na innym trwałym nośniku <u>wybranych przez konsumenta i określonym w umowie rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego</u>, wyciąg z tego rachunku, który w szczególności zawiera informacje o:	Uwaga uwzględniona. Prawodawca przewidział prawo do wyboru przez konsumenta rodzaju trwałego nośnika w umowie o kredyt, wynika ono z art. 48 ust. 1 pkt 17 projektu.

			1) okresie objętym wyciągiem; 2) saldzie z poprzedniego wyciągu z rachunku oraz jego dacie; 3) kwotach i datach operacji dokonywanych na rachunku w okresie objętym wyciągiem; 4) aktualnym saldzie; 5) stopie oprocentowania; 6) wysokości pobranych opłat; 7) kwocie minimalnej wymagalnej spłaty, o ile umowa ją przewiduje”. <u>Uzasadnienie poprawki:</u> Poprawka ma na celu zagwarantowanie konsumentowi możliwości wyboru i określenia w umowie rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego formy otrzymywania wyciągu z rachunku oraz synchronizację uprawnień konsumenta we wskazanym zakresie z rozwiązaniami przyjętymi w art. 56 ust. 2 i ust. 3 (przewidującymi wybór nośnika przez konsumenta).	
106.	Art. 57	Rzecznik Finansowy	Dotychczasową treść art. 57 oznacza się jako ust. 1 i dodaje się ust. 2 w brzmieniu: „2. Opłaty z tytułu zaległości w spłacie kredytu nie mogą być wyższe niż jest to konieczne do pokrycia kosztów kredytodawcy, jakie poniósł on w wyniku zaległości w spłacie.”. <u>Uzasadnienie poprawki:</u>	Uwaga wyjaśniona. Propozycja wykracza poza zakres wymagany do wdrożenia dyrektywy 2023/2225. Projektodawca zdecydował się poprzestać na regulacji odsetek maksymalnych, zgodnie z dyspozycją art. 31 ust. 1 dyrektywy 2023/2225.

			Zgodnie z projektowanym art. 57 u.k.k. W przypadku gdy łączna wysokość odsetek za opóźnienie oraz opłat z tytułu zaległości w spłacie kredytu przekracza kwotę odpowiadającą kwocie odsetek maksymalnych za opóźnienie, o których mowa w art. 481 § 2¹ ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny, obliczonych od kwoty zaległości w spłacie kredytu, należnych na dzień pobrania tych opłat lub odsetek, kredytodawcy przysługuje tylko kwota opłat i odsetek odpowiadająca kwocie tych odsetek maksymalnych za opóźnienie. Projektowany art. 57 u.k.k. określa maksymalną łączną wysokość odsetek za opóźnienie i opłat z tytułu zaległości w spłacie kredytu. Warto przy tym zaznaczyć, że art. 35 ust. 3 dyrektywy CCD2 dopuszcza wprowadzenie regulacji, zgodnie z którą opłaty wynikające z zaległości w spłacie nie mogą być większe niż jest to konieczne do pokrycia kosztów kredytodawcy, jakie poniósł on w wyniku zaległości w spłacie. W ocenie Rzecznika Finansowego zasadne byłoby skorzystanie z opcji przewidzianej przez art. 35 ust. 3 CCD2, a tym samym uzupełnienie projektowanego art. 57 u.k.k. o przywołany wyżej dodatkowy wymóg, wynikający z art. 35 ust. 3 CCD2. Opłaty powinny być proporcjonalne i mające odzwierciedlenie w faktycznych kosztach ponoszonych przez kredytodawcę. Należy	

			bowiem zaznaczyć, że nawet opłaty mieszczące się w limicie określonym w projektowanym art. 57 u.k.k. mogą być nadmiarowe i niepozostające w związku faktyczną poniesioną stratą kredytodawcy. Z tych powodów, Rzecznik Finansowy proponuje uzupełnienie projektowanego art. 57 u.k.k. o dodatkowy ust. 2 w brzmieniu przywołanym powyżej.	
107.	Art. 58	Sąd Najwyższy	W związku z doświadczeniami na tle kredytów denominowanych i indeksowanych w kontekście kredytów hipotecznych należy rozważyć, czy w ogóle powinno być dopuszczalne udzielanie kredytów, których wartość odnoszona jest do waluty obcej konsumentom, czy też wyłącznie powinny one występować w obrocie profesjonalnym.	Uwaga wyjaśniona. Wprowadzenie zakazu udzielania kredytów konsumenckich w walucie obcej wykracza poza zakres przedłożenia.
108.	Art. 61	UKNF	UKNF poddaje pod rozagę, czy nie byłoby celowe, aby art. 61, stanowiący odpowiednik aktualnie obowiązującego art. 36c ukk, jednoznacznie przesądzał, że nie obejmuje kredytów wiązanych, czy kredytów w postaci odroczonej płatności (BNPL) za zakup towarów. W ocenie UKNF, celem art. 61 projektu ustawy jest przede wszystkim walka ze zjawiskiem „rolowania” kredytów konsumenckich i nie powinien on dotyczyć sytuacji, gdy kredytobiorca zaciąga kilka kredytów celowych u tego samego kredytodawcy, na nabycie kilku towarów. Nie występuje wtedy zjawisko, któremu przeciwdziałać ma projektowany przepis, a ograniczenie zysku kredytodawcy w przypadku	Uwaga uwzględniona. Poszerzono uzasadnienie.

			dwóch, samodzielnych ekonomicznie transakcji należy ocenić jako nieuzasadnione. Poniżej fragment komentarza, zgłaszający postulat w zakresie doprecyzowania aktualnego art. 36c ukk: <i>„W doktrynie sporne jest, czy komentowany przepis odnosi się wyłącznie do kredytów udzielonych w celu refinansowania zadłużenia z tytułu wcześniej zaciągniętego kredytu [tak M. Stanisławska, w: Ustawa o kredycie konsumenckim (red. M. Stanisławska), s. 106], czy też - wobec braku ograniczenia w treści przepisu - do wszystkich kredytów udzielonych konsumentowi, który nie spłacił wcześniej zaciągniętego kredytu (tak T. Czech, Kredyt konsumencki, s. 578). W zgodzie z brzmieniem przepisu należy się zgodzić z poglądem o szerokim zakresie jego zastosowania. [...] <u>Można jedynie rozważyć, czy nie byłaby zasadna redukcja teleologiczna tego unormowania, by nie obejmowało ono kredytów wiązanych czy kredytów w postaci odroczonej płatności, w odniesieniu do których możliwe jest, że konsument w ciągu 120 dni zaciągnie u tego samego kredytodawcy dwa kredyty wiązane przeznaczone jednak na nabycie różnych dóbr (np. sprzętu AGD). Nie występuje wtedy bowiem zjawisko, któremu przeciwdziałać miała regulacja art. 36c KredytKonsU, a ograniczenie zysku kredytodawcy w przypadku dwóch samodzielnych ekonomicznie transakcji może się jawić jako nieuzasadnione. Jest to jednak wykładnia sięgająca do celu normy,</u></i>	

			<i>nie znajdująca odzwierciedlenia w dosłownym brzmieniu przepisu.</i> ”. [P. Machnikowski (red.), Ustawa o kredycie konsumenckim. Komentarz [w:] Zobowiązania. Tom V. Przepisy pozakodeksowe. Komentarz, wyd. 1, 2025.].	
109.	Art. 62	UKNF	Przyjęty wzór wyliczenia maksymalnej wysokości kosztów pozaodsetkowych w przypadku kredytu w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym oraz umowy o kartę kredytową, o ile kredytodawca jest jednocześnie wydawcą karty kredytowej, w ujęciu miesięcznym, przewiduje mniej korzystne dla kredytobiorcy wyliczenie maksymalnej wysokości kosztów pozaodsetkowych niż wzór określony w art. 720 (2) Kodeksu cywilnego w przypadku pożyczek np. pomiędzy osobami fizycznymi w powszechnym obrocie. Zaproponowany w projekcie wzór: – nie uwzględnia faktycznego okresu wykorzystania kredytu, który może nie odpowiadać pełnym miesiącom, – nie uwzględnia kwoty jaka została faktycznie wykorzystana w danym miesiącu w ramach przyznanego limitu, lecz przyznany limit zadłużenia, co jest bardzo niekorzystnym rozwiązaniem dla posiadaczy kart, – przewiduje mnożnik 2%, co w okresie roku daje 24% w porównaniu do 20%	Uwaga uwzględniona.

			określonych w art. 720 (2) Kodeksu cywilnego. Jednocześnie w celu uniknięcia wątpliwości interpretacyjnych w art. 62 projektu ustawy UKNF postuluje: – zdefiniowanie pojęcia „limit zadłużenia w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym lub w umowie o kartę kredytową”, – zdefiniowania pojęcia „pozaodsetkowych kosztów kredytu” w przypadku umowy o kartę kredytową, o ile kredytodawca jest jednocześnie wydawcą karty kredytowej. Art. 5 pkt 14 projektu ustawy definiuje pozaodsetkowe koszty kredytu jako wszystkie koszty, które konsument ponosi w związku z umową o kredyt konsumencki, z wyłączeniem odsetek. Jednocześnie, projekt ustawy w art. 2 nie obejmuje pojęciem kredytu konsumenckiego umowy o kartę kredytową, o ile kredytodawca jest jednocześnie wydawcą karty kredytowej. Istnieje ryzyko, że wydawcy kart kredytowych, przy braku zdefiniowania pozaodsetkowych kosztów kredytu, mogą dowolnie określać co jest a co nie jest pozaodsetkowym kosztem kredytu, w tym wyłączać z tej grupy kosztów inne koszty, np. związane z wydawaniem karty, za obsługę karty, za używanie karty, które nie będą objęte żadnym limitem.	

110.	Art.62/Art. 62a	Rzecznik Finansowy	Po art. 62 dodaje się art. 62a w brzmieniu: „Art. 62a. Okoliczność, że pozaodsetkowe koszty kredytu nie przekraczają maksymalnej wysokości pozaodsetkowej kosztów kredytu obliczonej w sposób określony w art. 59-62, nie wyłącza możliwości dokonania oceny zgodności postanowień umowy kredytu konsumenckiego określających wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu z art. 5, art. 58 i art. 385¹-art.385³ ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny.”. <u>Uzasadnienie poprawki:</u> Projektowane przepisy regulujące materię pułapu maksymalnych pozaodsetkowych kosztów kredytu (dalej: MPKK), w zakresie samej wysokości kosztów, w znacznej mierze (zwłaszcza w przypadku projektowanych art. 59-61 u.k.k.) odpowiadają brzmieniu aktualnie obowiązujących regulacji. W praktyce działania Biura Rzecznika Finansowego dostrzeżono, że zdarza się, że postanowienia umowne przewidują obciążanie konsumentów kosztami nieekwiwalentnymi w stosunku do usług powiązanych z nakładanym kosztem, nawet w sytuacji w której przewidziane koszty pozaodsetkowe mieszczą się w ustawowym limicie MPKK. Warto zatem rozważyć dodanie przepisu <i>explicite</i> wskazującego, że okoliczność, że pozaodsetkowe koszty kredytu konsumenckiego nie przekraczają wysokości określonej w ustawie nie wyłącza	Uwaga wyjaśniona. Z orzecznictwa TSUE dotyczącego wykładni przepisów o nieuczciwych warunkach umownych wynika już, że fakt iż opłaty mieszczą się w pułapie określonym przez wzór na maksymalne pozaodsetkowe koszty kredytu, nie wyłącza badania ich pod kątem zgodności z dyrektywą 93/13/EWG. Nieuczciwe warunki umowne są regulowane w KC, stąd umieszczanie proponowanej normy w ustawie o kredycie konsumenckim nie jest właściwe. Jednocześnie sądy mogą powoływać się na wykładnię dokonaną przez TSUE przy stosowaniu przepisów KC implementujących dyr. 93/13/EWG.

			oceny, czy postanowienia określające te koszty są niedozwolone. Takie uregulowanie wpisywałoby się w orzecznictwo Sądu Najwyższego ¹³ i zarazem powinno definitywnie rozwiązać ewentualne problemy interpretacyjne powstające na tle tego zagadnienia.	
111.	Art. 63 ust. 1	Rzecznik Finansowy	W art. 63 ust. 1 otrzymuje brzmienie: „1. W przypadku umowy o kredyt konsumencki zawartej na czas określony, przez cały okres jej obowiązywania, kredytodawca przekazuje konsumentowi, na jego wniosek, <u>w postaci papierowej lub na innym trwałym nośniku wybranym przez konsumenta</u>, w każdym czasie, <u>bez zbędnej zwłoki</u> i bezpłatnie harmonogram spłaty” <u>Uzasadnienie poprawki:</u> Poprawka ma na celu zagwarantowanie konsumentowi możliwości wyboru i określenia formy otrzymywania harmonogramu spłaty (w pierwotnej wersji uprawnienie takie nie zostało przewidziane). Harmonogram spłaty należy do najważniejszych dokumentów związanych z wykonywaniem umowy kredytu konsumenckiego. Należy wykluczyć więc dowolność odnośnie do formy przekazywania harmonogramu oraz ustalić możliwie szybki termin jego przekazania.	Uwaga wyjaśniona. Dyrektywa 2023/2225 w przypadkach gdy konsument ma być uprawniony do wyboru trwałego nośnika, wskazuje to wprost w przepisach. Projektowany art. 63 ust. 1 ustawy wdraża art. 21 ust. 2 dyrektywy 2023/2225, który nie przewiduje wyboru nośnika.

¹³ Tak np.: Uchwała Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 27 października 2021 r. III CZP 43/20, Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2025 r. II NSNe 325/23

112.	Art. 64	Sąd Najwyższy	Budzi wątpliwości potrzeba tego przepisu z uwagi na to, że w Polsce obrót czekowy w praktyce nie istnieje.	Uwaga wyjaśniona. Projektodawca zdecydował się na przeniesienie przepisu z obowiązującej ustawy do projektu. Przepis pełni funkcję ochronną dla konsumentów. Dostrzegamy ryzyko, że jego wykreślenie go może wyrzucić skutki niekorzystne dla tej ochrony.
113.	Art. 64	UKNF	UKNF poddaje pod rozagę zasadność i konieczność wprowadzenia do projektu ustawy przepisu o czeku ze względu na nieznaną tego instrumentu przez potencjalnych kredytobiorców, a także formalizm tej konstrukcji prawnej, która w konsekwencji (jak to ma w miejsce w przypadkach weksli) może działać na niekorzyść typowego konsumenta niezaznanego z tematyką. Ponadto, proponowany przepis pozostaje poza zakresem transpozycji CCD II. Rozwiązanie to istnieje wprawdzie w obecnie obowiązującej ustawie o kredycie konsumenckim, ale jak wskazuje doktryna jest to przepis martwy.	Uwaga wyjaśniona. Projektodawca zdecydował się na przeniesienie przepisu z obowiązującej ustawy do projektu. Przepis pełni funkcję ochronną dla konsumentów. Dostrzegamy ryzyko, że jego wykreślenie go może wyrzucić skutki niekorzystne dla tej ochrony.
114.	art. 66 – uwagi ogólne	UKNF	W ramach prac nad projektem ustawy powinna nastąpić refleksja dotycząca utrzymania w polskim porządku prawnym sankcji kredytu darmowego. Stosowanie SKD generuje ryzyko systemowe w krajowym systemie finansowym, które zidentyfikował Komitet Stabilności Finansowej działający jako organ właściwy w zakresie nadzoru makroostrożnościowego (KSF-M). Stanowisko KSF-M w tym zakresie zostało wyrażone w publicznie dostępnej uchwale nr	Uwaga wyjaśniona. Przepis wykonuje obowiązek zapewnienia sankcji, przewidziany w art. 44 dyrektywy 2023/2225. Sankcję utrzymano w zaproponowanej formie, dokonano przeglądu obowiązków objętych tą sankcją, biorąc pod uwagę stanowiska przedstawione w zgłoszonych uwagach.

			79/2025 z dnia 21 marca 2025 r.¹⁴. Zdaniem KSF-M sankcja kredytu darmowego w obecnym kształcie, w szczególności ze względu na brak możliwości jej miarkowania, tworzy system bodźców skłaniający do jej instrumentalnego wykorzystania oraz kreuje sprzyjające warunki dla rozwoju praktyk dochodzenia roszczeń przez podmioty wyspecjalizowane, które <i>de facto</i> stają się jej beneficjentem, a nie konsumenci. Artykuł 66 projektu przewiduje wprowadzenie tzw. sankcji kredytu darmowego – prawa konsumenta do zwrotu kredytu bez odsetek i innych kosztów kredytu należnych kredytodawcy, w terminie i w sposób ustalony w umowie. Zgodnie z art. 44 ust. 1 CCD II „Państwa członkowskie ustanawiają przepisy dotyczące kar mających zastosowanie w przypadku naruszenia przepisów krajowych przyjętych zgodnie z niniejszą dyrektywą i podejmują wszelkie niezbędne działania w celu zapewnienia stosowania przedmiotowych kar. Przewidziane kary muszą być skuteczne, proporcjonalne i odstraszające. [...]”. Wdrażając ten przepis dyrektywy projektodawcy niezasadnie przyjęli, że konsumentom powinna przysługiwać sankcja kredytu darmowego, przewidywana również w obecnej ustawie o kredycie konsumenckim (zob. art. 45 ukk) Sankcja ta budzi liczne wątpliwości interpretacyjne, prowadząc do licznych sporów sądowych oraz rozbieżności orzeczniczych.	

¹⁴ Tekst uchwały dostępny na stronie: https://nbp.pl/wp-content/uploads/2025/03/Uchwala-79-ws.-stanowiska-SKD_21.03.2025.pdf, dostęp: 17.07.2025 r.

			UKNF na gruncie przepisów aktualnej ustawy o kredycie konsumenckim oraz Dyrektywy 2008/48 prezentuje stanowisko, że wykładnia przepisów unijnych powinna prowadzić do tezy o braku automatyzmu stosowania sankcji kredytu darmowego. Stanowisko to zachowuje aktualność również na gruncie przepisów CCD II. Nawet gdy ocena sądu doprowadzi do wniosku, że okoliczności sprawy uzasadniają zastosowanie sankcji kredytu darmowego, przepisy dyrektywy 2008/48, jak i CCD II nie przewidują automatyzmu jej stosowania. Sankcja musi bowiem pozostawać proporcjonalna do naruszenia. W konsekwencji skutek odstraszający przewidziany przepisami CCD II nie może być rozumiany jako nakaz maksymalizowania sankcji nakładanej na przedsiębiorców. Jeżeli natomiast przedsiębiorca ponosi istotne negatywne następstwa stosowania sankcji, efekt odstraszania musi być ważony realizacją zasady proporcjonalności. Proporcjonalność sankcji oznacza m.in., że powinna być ona adekwatna do stopnia naruszenia przepisów oraz niewykraczająca poza to, co jest konieczne do osiągnięcia celów dyrektywy. Należy zatem ponownie przemyśleć kształt proponowanej sankcji nakładanej na kredytodawców w sytuacji naruszenia przepisów krajowych przyjętych zgodnie z CCD II. Nie może polegać ona na przyznaniu konsumentowi uprawnienia do automatycznego żądania od	

			kredytodawcy zwrotu kredytu bez odsetek i innych kosztów kredytu należnych kredytodawcy. Już w tym miejscu i na obecnym etapie prac legislacyjnych trzeba wskazać, że przyjęta w projekcie SKD powiela wady dotychczasowej regulacji. Z brzmienia projektowanego przepisu wynika, że sankcja ta może zostać zastosowana automatycznie, w przypadku każdego, nawet nieistotnego, naruszenia obowiązków informacyjnych przez kredytodawcę. Takie podejście jest sprzeczne z orzecznictwem TSUE dokonującym interpretacji dyrektywy 2008/48, które będzie również aktualne, co do zasad i wartości, w przypadku wykładni przepisów CCD II. Jedynie przykładowo należy wskazać, że w wyroku z dnia 13 lutego 2025 r. w sprawie C-472/23, Lexitor, TSUE wyjaśnił, że: „Z treści art. 23 dyrektywy 2008/48 w świetle jej motywu 47 wynika, że państwa członkowskie ustanawiają przepisy dotyczące sankcji mających zastosowanie w przypadku naruszenia przepisów krajowych przyjętych zgodnie z tą dyrektywą i podejmują wszelkie niezbędne działania w celu zapewnienia stosowania tych sankcji. O ile wybór sankcji pozostaje w gestii państw członkowskich, o tyle jednak przewidziane w ten sposób sankcje powinny być skuteczne, proporcjonalne i odstraszające. Oznacza to, że surowość wspomnianych sankcji powinna być adekwatna do wagi naruszeń, które są przez nie karane, zwłaszcza przy zapewnieniu rzeczywiście odstraszającego skutku i przy przestrzeganiu	

			ogólnej zasady proporcjonalności”. TSUE wskazał również, że to do sądu odsyłającego, który jako jedyny jest właściwy do dokonywania wykładni i stosowania prawa krajowego, należy zbadać, czy w świetle ogółu okoliczności sporu w postępowaniu zawisłym przed sądem krajowym, sankcje odpowiadają tym wymogom. Tym samym, z tego orzeczenia nie wynika automatyzm zastosowania SKD w przypadku naruszenia jakiegokolwiek obowiązku informacyjnego, w tym o mało istotnym znaczeniu, niepodważającego możliwość oceny przez konsumenta zakresu jego zobowiązania. Szerokie zastosowanie SKD przewidziane w projekcie stoi w sprzeczności z zasadą proporcjonalności. Stosowanie sankcji kredytu darmowego zgodnie z wyrokiem C-472/23 może mieć miejsce wyłącznie w przypadku, gdy naruszenie obowiązków przez kredytodawcę uniemożliwia konsumentowi dokonanie oceny zakresu jego zobowiązania. Powyższe założenie powinno znaleźć swoje odzwierciedlenie w treści projektowanych przepisów. Tymczasem proponowane brzmienie przepisów mogą prowadzić do nieadekwatnego i pozostającego w sprzeczności z orzecznictwem TSUE stosowania sankcji, a co więcej odbywałoby się to wbrew postanowieniom CCD II. Jak już bowiem wyżej wskazano sankcje nie mogą być wymierzane automatycznie i muszą realizować zasadę proporcjonalności.	

			Na gruncie zaproponowanych przepisów (art. 66 ust. 3 i 4 projektu ustawy) trudno odnaleźć kryteria, zgodnie z którymi projektodawca dokonał rozróżnienia zastosowania sankcji w odniesieniu do określonych, enumeratywnie wskazanych przepisów. Dodatkowo warto zwrócić uwagę, że częściowo zakresy zastosowania poszczególnych sankcji pokrywają się (np. naruszenie art. 29 projektu wiąże się z sankcją przewidzianą w art. 41 oraz art. 66 ust. 3 projektu), co w praktyce może stanowić trudności w zastosowaniu konkretnej sankcji a także stanowi o ich nieproporcjonalności.	
115.	Art. 66	Rzecznik Finansowy	Należy nadać brzmienie: „Art. 66. 1. W przypadku udzielenia przez kredytodawcę kredytu konsumenckiego z naruszeniem art. 46 ust. 1–3 konsument nie jest zobowiązany do zwrotu kredytu konsumenckiego, odsetek, innych kosztów kredytu należnych kredytodawcy oraz wszelkich innych kosztów. 2. W przypadku zawarcia umowy o usługę dodatkową z naruszeniem art. 46 ust. 2 i 3 konsument nie jest zobowiązany do zapłaty za usługę. 3. W przypadku naruszenia przez kredytodawcę art. 29, art. 35, art. 40, art. 43, art. 44, art. 45 ust. 2, art. 46 ust. 5, art. 47 ust. 2, art. 48 ust. 1 pkt. 1-10, 12-18 i 20, art. 48 ust. 2, art. 50, art. 52 ust.	Uwaga wyjaśniona. Przepis wykonuje obowiązek zapewnienia sankcji, przewidziany w art. 44 dyrektywy 2023/2225. Sankcję utrzymano w zaproponowanym kształcie, dokonano przeglądu obowiązków objętych tą sankcją, biorąc pod uwagę stanowiska przedstawione w zgłoszonych uwagach.

			1, art. 53, art. 55 ust. 1 pkt. 4, 5 i 7, art. 55 ust. 2-5, art. 56, art. 59-62 i art. 65 ust. 2 konsument, po złożeniu kredytodawcy pisemnego oświadczenia, zwraca kredyt bez odsetek i innych kosztów kredytu należnych kredytodawcy, w terminie i w sposób ustalony w umowie o kredyt konsumencki. 4. W przypadku gdy kredytodawca w umowie o kredyt konsumencki nie określił zasad i terminów spłaty kredytu, konsument zwraca kredyt w równych ratach, płatnych co miesiąc, od dnia zawarcia umowy o kredyt konsumencki. 5. W przypadku gdy umowa o kredyt konsumencki nie przewiduje terminu spłaty kredytu, konsument zwraca kredyt w terminie: 1) pięciu lat – w przypadku kredytów konsumenckich do wysokości 80 000 zł; 2) dziesięciu lat – w przypadku kredytów konsumenckich powyżej 80 000 zł. 6. W przypadkach, o których mowa w ust. 3, konsument ponosi koszty ustanowienia zabezpieczenia kredytu przewidziane w umowie o kredyt konsumencki. 7. Uprawnienia konsumenta, o których mowa w ust. 3, wygasają po upływie roku od dnia całkowitego wykonania przez kredytodawcę oraz kredytobiorcę wszystkich obowiązków wynikających z umowy o kredyt konsumencki.”. <u>Uzasadnienie poprawki:</u>	

			Rzecznik Finansowy aprobuje proponowane wprowadzenie „sankcji braku obowiązku zwrotu kredytu”, określanej w przekazach prasowych jako „sankcja kredytu darowanego”, w przypadku udzielenia kredytu przy braku wniosku konsumenta, braku wyrażenia przez niego zgody w sposób wyraźny i jednoznaczny na zawarcie umowy kredytu lub umowy o usługę dodatkową lub zawarcia takiej umowy przy domniemaniu takiej zgody (art. 66 ust. 1-2 projektu). Rozwiązanie takie wydaje się zabezpieczać interes konsumentów szczególnie w kontekście umów zawieranych w trybie online (np. przy użyciu platform sprzedażowych lub kredytów udzielanych w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym) lub praktyki tzw. automatycznego rolowania kredytu, obserwowanej przez Rzecznika w ostatnich latach (udzielanie kredytu „refinansującego” istniejące zobowiązanie przez instytucje pożyczkowe). O ile Rzecznik Finansowy popiera wprowadzenie do systemu prawnego tzw. „sankcji kredytu darowanego”, o tyle Rzecznik Finansowy negatywnie ocenia propozycję rezygnacji z jednolitej regulacji „sankcji kredytu darmowego” i wprowadzenie sankcji kredytu darmowego w odniesieniu do najistotniejszych naruszeń obowiązków informacyjnych oraz łagodniejszej sankcji obniżenia kosztów kredytu (do wysokości połowy odsetek umownych) w przypadku naruszeń obowiązków, którym projektodawcy przypisują mniejszą wagę. W ocenie Rzecznika,	

			sankcja kredytu darmowego w obowiązującym brzmieniu (art. 45 u.k.k.) stanowi sankcję o charakterze skutecznym i odstraszającym, zachowując przy tym wymóg proporcjonalności, zgodnie z wymogami prawa unijnego. Z tych samych względów, w ocenie Rzecznika nie ma konieczności wprowadzenia możliwości sądowego miarkowania sankcji obniżenia kosztów kredytu. Implementacja CCD2 wymaga od państw członkowskich wprowadzenia kar za naruszenia jej przepisów, które muszą być skuteczne, proporcjonalne oraz odstraszające (art. 44 Dyrektywy). Sankcja kredytu darmowego realizuje powyższe wymogi oraz – jak wskazuje się w doktrynie – stanowi remedium na deficyt skutecznych sankcji na gruncie prawa prywatnego (zob. T. Czech [w:] <i>Kredyt konsumencki. Komentarz</i>, wyd. III, Warszawa 2023, art. 45, pkt 3).	
116.	Art. 66 ust. 1	Sąd Najwyższy	Przepis przewiduje wyjątkową sankcję, ale nie jest jasny jej wpływ na inne podstawy prawne, które mogłyby zostać wykorzystane do żądania zwrotu wypłaconej kwoty – czy również podmiotowi przekazującemu konsumentowi środki finansowe nie przysługuje roszczenie z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia? Regulacja powinna być jasna co do konsekwencji sankcji dla zbiegu roszczeń.	Uwaga wyjaśniona. Poszerzono uzasadnienie. Sankcja jest wzorowana na analogicznym rozwiązaniu jakie przewiduje art. 5 ustawy o prawach konsumenta, w przypadku świadczenia niezamówionego.
117.	art. 66 ust. 1	UKNF	Art. 46 ust. 1-3 projektu ustawy dotyczy kwestii zawarcia umowy pomiędzy kredytodawcą a	Uwaga wyjaśniona. Analogiczna sankcja występuje obecnie na gruncie art. 5 ustawy

	- naruszenie art. 46 ust. 1-3		konsumentem. Przewidziana w art. 66 ust. 1 projektu ustawy sankcja polegająca na zwolnieniu konsumenta z obowiązku zwrotu kredytu konsumenckiego, odsetek, innych kosztów kredytu kredytodawcy oraz wszelkich innych kosztów jest zbyt rygorystyczna, a przez to nieproporcjonalna. Wady oświadczeń woli i ich skutki powinny zostać ustalone zgodnie z ogólnymi zasadami prawa prywatnego.	o prawach konsumenta w związku ze świadczeniem/towarem niezamówionym. Na gruncie projektowanej ustawy, w związku z przewidzianym w dyrektywie 2023/2225 obowiązkiem zapewnienia skutecznych sankcji, przewidziano ją na wypadek naruszenia analogicznego zakazu – niezamówionego udzielania kredytów (np. niezamówione karty kredytowe). Rozwiązania są spójne systemowo, a jego zastosowanie w projektowanej ustawie jest zgodne z wymogami dyrektywy 2023/2225.
118.	Art. 66 ust. 3 [Liczne przepisy (np. art. 66 ust. 3 czy 71 ust. 3)]	Sąd Najwyższy	Niespójność terminologiczna – czasami mowa o „zwrocie kredytu”, a czasami o „zwrocie kwoty kredytu”. To pierwsze określenie należy uznać za potoczne i konsekwentnie w całym projekcie wprowadzić to drugie określenie.	Uwaga wyjaśniona. Pojęcia nie są tożsame. Projektodawca zweryfikował w projekcie zasadność ich użycia.
119.	art. 66 ust. 3	NBP	Dyskusyjne jest ponadto stosowanie pełnej i automatycznej sankcji SKD za przekazanie konsumentowi projektu zmian w umowie, jeżeli nie zostały one opisane w sposób „jednoznaczny lub zrozumiały” (art. 66 ust. 3 w związku z art. 52 ust. 1 pkt 1), w szczególności zmian wynikających z mocy prawa (niezależnych od kredytodawcy). Dotyczy to szczególnie przypadku, gdy naruszenia były niewielkiej wagi i miały niewielki wpływ na decyzję konsumenta. Ponadto sposób sformułowania obowiązku banku jest	Uwaga wyjaśniona. Przepis wykonuje obowiązek zapewnienia sankcji, przewidziany w art. 44 dyrektywy 2023/2225. Sankcję utrzymano, dokonano przeglądu obowiązków objętych tą sankcją. Przepis odpowiednio zmodyfikowano.

			nieprecyzyjny, a jednoznaczna ocena jego spełnienia jest utrudniona i nieobiektywna. W związku z powyższym, w opinii NBP sankcja, jako skutek niespełnienia art. 52 ust. 1 pkt 1, również powinna być zróżnicowana w zależności od wagi naruszenia obowiązku przekazania konsumentowi projektu zmian w umowie (niższa w przypadkach mniejszej wagi, niewpływających istotnie na sytuację ekonomiczną konsumenta). Ze względu na niejednoznaczne sformułowania przepisów, należałoby też odstąpić od automatycznego stosowania sankcji i umożliwić odwołanie się kredytodawcy do sądu, podobnie jak zostało to przewidziane w art. 66 ust. 5 projektu ustawy.	
120.	art. 66 ust. 3 - naruszenie art. 29	UKNF	Projektodawca wiąże SKD z kwestią badania zdolności kredytowej konsumenta. Warto w tym zakresie podkreślić, że badanie zdolności kredytowej jest jedynie pewną oceną i projekcją zdolności kredytobiorcy do spłaty zobowiązań z tytułu umowy kredytu. Nie jest to żadna forma gwarancji, że zobowiązanie zostanie spłacone. Należy zwrócić uwagę, że nawet prawidłowo przeprowadzona procedura badania zdolności kredytowej nie daje takiej pewności, a pewien udział kredytów niespłacanych w całym koszyku kredytów udzielonych jest regułą i normalnym zjawiskiem w gospodarce rynkowej.	Uwaga wyjaśniona. Przepis wykonuje obowiązek zapewnienia sankcji, przewidziany w art. 44 dyrektywy 2023/2225. Sankcję utrzymano, dokonano przeglądu obowiązków objętych tą sankcją. Przepis odpowiednio zmodyfikowano.

			Mając powyższe na względzie trudno uzasadnić kwestię powiązania SKD z problematyką badania zdolności kredytowej. W szczególności ogólne wytyczne zawarte w art. 29 („oceny zdolności kredytowej dokonuje się w interesie konsumenta”; „w ocenie zdolności kredytowej uwzględnia się w odpowiedni sposób czynniki istotne dla zweryfikowania możliwości spłaty”) sprawiają, że każdy konsument w przypadku niewywiązania się z zobowiązań umownych, będzie mógł odwołać się do kwestii badania zdolności kredytowej oraz żądać zastosowania SKD. Powiązanie praktycznie automatycznego zastosowania sankcji kredytu darmowego z naruszeniami obowiązków w zakresie badania zdolności kredytowej należy uznać za nieproporcjonalne. Oznacza ono, że w przypadkach braku możliwości spłaty kredytu konsumentckiego kredytobiorcy będą mogli podnosić, że skoro nie mogą spłacić kredytu konsumentckiego to znaczy, że naruszono wymogi dotyczące oceny zdolności kredytowej, a w konsekwencji możliwe jest zastosowanie SKD.	
121.	art. 66 ust. 3 - naruszenie art. 40	UKNF	Zwiększenie ekspozycji kredytowej konsumenta słusznie należy powiązać z ponownym badaniem zdolności kredytowej. Jednakże powiązanie tej kwestii z SKD powoduje, że aktualne w tym zakresie pozostają także wyżej przedstawione uwagi. W szczególności konsument w przypadku	Uwaga wyjaśniona. Przepis wykonuje obowiązek zapewnienia sankcji, przewidziany w art. 44 dyrektywy 2023/2225. Sankcję utrzymano, dokonano przeglądu obowiązków objętych tą sankcją. Przepis odpowiednio zmodyfikowano.

			niewywiązania się z zobowiązań kredytowych, będzie mógł powoływać się na SKD.	
122.	art. 66 ust. 3 - naruszenie art. 46 ust. 5	UKNF	Zgodnie z art. 46 ust. 5 zakazuje się stosowania domyślnie zaznaczonych pól przy akceptacji warunków umowy o kredyt konsumencki lub umowy o usługę dodatkową. Objęcie tego przepisu sankcją w postaci SKD może budzić wątpliwości w praktyce stosowania. Sam fakt zamieszczenia tego typu pól, bez analizy czy ma to jakiegokolwiek znaczenie dla oceny przez konsumenta rodzaju oraz wysokości zaciąganego zobowiązania wydaje się działaniem nieproporcjonalnym. Naruszenie zakazu stosowania domyślnie zaznaczonych pól przy akceptacji warunków oferowanych umów nie powinno skutkować automatyczną sankcją kredytu darmowego.	Uwaga wyjaśniona. Przepis wykonuje obowiązek zapewnienia sankcji, przewidziany w art. 44 dyrektywy 2023/2225. Sankcję utrzymano, dokonano przeglądu obowiązków objętych tą sankcją. Przepis odpowiednio zmodyfikowano.
123.	art. 66 ust. 3 - naruszenie art. 47 ust. 2	UKNF	Zgodnie z art. 47 ust. 2 kredytodawca lub pośrednik kredytowy utrwała treść umowy o kredyt konsumencki i niezwłocznie doręcza konsumentowi, w postaci papierowej lub na innym trwałym nośniku, egzemplarz tej umowy. Objęcie powyższej normy sankcją w postaci SKD sprawia, że można mieć wątpliwości jakie działanie kredytodawcy podlega sankcjonowaniu. Ponadto, jest ona nieproporcjonalna.	Uwaga wyjaśniona. Przepis wykonuje obowiązek zapewnienia sankcji, przewidziany w art. 44 dyrektywy 2023/2225. Sankcję utrzymano, dokonano przeglądu obowiązków objętych tą sankcją. Przepis odpowiednio zmodyfikowano.

124.	art. 66 ust. 3 - naruszenie art. 48 ust. 1 pkt 4-10 i 12	UKNF	Art. 48 ust. 1 pkt 4-10 i 12 dotyczą: 4) całkowitej kwoty kredytu; 5) terminów i sposobu wypłaty kredytu konsumenckiego; 6) stopy oprocentowania kredytu, warunków stosowania tej stopy; 7) RRSO oraz całkowitej kwoty do zapłaty ustalonej w dniu zawarcia umowy o kredyt konsumencki wraz z podaniem wszystkich założeń przyjętych do jej obliczenia; 8) zasady i terminów spłaty kredytu, w szczególności kolejność zaliczania rat kredytu konsumenckiego na poczet należności kredytodawcy; 9) terminów i zasad płatności odsetek oraz wszelkich innych kosztów kredytu w formie zestawienia, w przypadku, gdy kredytodawca udziela odroczenia w spłacie kredytu; 10) innych kosztów, które konsument jest obowiązany ponieść w związku z umową o kredyt konsumencki; 12) stopy oprocentowania zadłużenia przeterminowanego, warunków jej zmiany oraz ewentualne inne opłaty z tytułu zaległości w spłacie kredytu. Co do zasady art. 48 stanowi katalog elementów, które powinna zawierać umowa o kredyt	Uwaga wyjaśniona. Przepis wykonuje obowiązek zapewnienia sankcji, przewidziany w art. 44 dyrektywy 2023/2225. Sankcję utrzymano, dokonano przeglądu obowiązków objętych tą sankcją. Przepis odpowiednio zmodyfikowano.

			konsumencki (jest to katalog otwarty na co wskazuje użycie sformułowania „co najmniej”). Wskazane przepisy dotyczą elementów, których niewskazanie lub błędne wskazanie będzie skutkowało możliwością zastosowania SKD. Warto rozważyć kwestię zgodności zastosowanego rozwiązania regulacyjnego z zasadą proporcjonalności. W szczególności trudno uznać za zasadne objęcie SKD naruszeń o charakterze nieistotnym dla decyzji konsumenta o zaciągnięciu zobowiązania. Doświadczenia z praktyki obrotu wskazują także, że część naruszeń może mieć charakter techniczny lub językowy, w takiej sytuacji sankcja w postaci SKD wydaje się być nadmiarowa i nieproporcjonalna. Warto także podkreślić szeroki zakres informacji zawartych w umowie i przekazywanych konsumentowi. Dodatkowo część tych wskazanych zakresów informacji ma charakter otwarty – np. art. 48 ust. 1 pkt 8 i 10 („w szczególności”), co może prowadzić do trudności interpretacyjnych. Z tych powodów UKNF wskazuje na konieczność zachowania zasady proporcjonalności do skali naruszenia i jego wpływu na decyzję konsumenta o zaciągnięciu zobowiązania w przypadku stosowania SKD.	
125.	art. 66 ust. 3 - naruszenie art. 48 ust. 2	UKNF	UKNF wskazuje na konieczność zachowania zasady proporcjonalności do skali naruszenia i jego wpływu na decyzję konsumenta o	Uwaga wyjaśniona. Przepis wykonuje obowiązek zapewnienia sankcji, przewidziany w art. 44 dyrektywy 2023/2225. Sankcję utrzymano, dokonano

			zaciągnięciu zobowiązania w przypadku stosowania SKD.	przeglądu obowiązków objętych tą sankcją. Przepis odpowiednio zmodyfikowano.
126.	art. 66 ust. 3 - naruszenie art. 50	UKNF	UKNF wskazuje na konieczność zachowania zasady proporcjonalności do skali naruszenia i jego wpływu na decyzję konsumenta o zaciągnięciu zobowiązania w przypadku stosowania SKD.	Uwaga wyjaśniona. Przepis wykonuje obowiązek zapewnienia sankcji, przewidziany w art. 44 dyrektywy 2023/2225. Sankcję utrzymano, dokonano przeglądu obowiązków objętych tą sankcją. Przepis odpowiednio zmodyfikowano.
127.	art. 66 ust. 3 - naruszenie art. 52 ust. 1 pkt 1	UKNF	Zgodnie z art. 52 ust. 1 pkt 1 kredytodawca lub pośrednik kredytowy nie później niż na 30 dni przed zmianą postanowień umowy o kredyt konsumentowi przekazuje bezpłatnie konsumentowi w postaci papierowej lub na innym trwałym nośniku: 1) jednoznaczny i zrozumiały opis proponowanych zmian, ze wskazaniem, czy wymagana jest na nie zgoda konsumenta lub wyjaśnienie, że wprowadzane zmiany wynikają z mocy prawa, wraz z harmonogramem ich wdrożenia. Objęcie przepisu art. 52 ust. 1 sankcją w postaci SKD wydaje się nadmiarowe. Jak wskazuje sam przepis zmiany umowy mogą wynikać ze zmian prawa lub wymagać zgody konsumenta, jednocześnie mogą jednak nie mieć wpływu na wysokość zobowiązania konsumenta.	Uwaga wyjaśniona. Przepis wykonuje obowiązek zapewnienia sankcji, przewidziany w art. 44 dyrektywy 2023/2225. Sankcję utrzymano, dokonano przeglądu obowiązków objętych tą sankcją. Przepis odpowiednio zmodyfikowano.

			W takich przypadkach tj. zmian o charakterze technicznym lub odzwierciedlającym zmiany prawa powszechnie obowiązującego, a które jednak nie wpływają na zobowiązania kredytobiorcy, stosowanie SKD należy uznać za działania nieproporcjonalne.	
128.	art. 66 ust. 3 - naruszenie art. 56	UKNF	Art. 56 dotyczy sytuacji umowy rachunku rozliczeniowo-oszczędnościowego (ROR), w ramach którego możliwe jest przekroczenie salda rachunku. Przepis ten określa liczne obowiązki informacyjne po stronie kredytodawcy, w tym także na etapie wykonywania umowy. Objęcie całego art. 56 sankcją w postaci SKD jest działaniem nieproporcjonalnym i nadmiarowym względem potencjalnych naruszeń i ich wpływu na sytuację konsumenta. W szczególności trudno wskazać merytoryczny związek SKD z brakiem zaoferowania usług doradczych konsumentowi w związku z zaobserwowanymi przypadkami regularnego występowania przekroczeń na rachunku ROR (ust. 4). Podobnie w przypadku etapu przedegzekucyjnego (art. 56 ust. 6). Sankcją w postaci SKD objęty jest brak zaoferowania możliwości spłaty dokonanego przekroczenia w zakresie wprowadzonego uprzednio zmniejszenia albo anulowania, w 12 równych ratach miesięcznych. Należy wskazać, że w takiej sytuacji kredytodawca nie miał wpływu na dokonane przez konsumenta przekroczenie, a potencjalne działania egzekucyjne będą prowadzone w związku z brakiem dokonania spłaty przez konsumenta.	Uwaga wyjaśniona. Przepis wykonuje obowiązek zapewnienia sankcji, przewidziany w art. 44 dyrektywy 2023/2225. Sankcję utrzymano, dokonano przeglądu obowiązków objętych tą sankcją. Przepis odpowiednio zmodyfikowano.

			Warto także wskazać na ciągły charakter umowy o rachunek oszczędnościowo-rozliczeniowy, która może i też najczęściej trwa przez wiele lat. Biorąc pod uwagę objęcie całego art. 56 sankcją w postaci SKD, oznacza to dla kredytodawcy obowiązek zachowywania i utrzymywania dokumentacji przez cały okres trwania tego stosunku prawnego, w celu zabezpieczenia środków dowodowych na wypadek powołania się przez konsumenta na SKD.	
129.	art. 66 ust. 3 - naruszenie art. 59	UKNF	Art. 59 dotyczy maksymalnej wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu dla kredytów o okresie spłaty nie krótszym niż 30 dni. UKNF wskazuje na konieczność zachowania zasady proporcjonalności do skali naruszenia i jego wpływu na decyzję konsumenta. Niewielkie nieprawidłowości w wyliczeniu z reguły nie mają wpływu na decyzję konsumenta o zawarciu umowy kredytu.	Uwaga wyjaśniona. Przepis wykonuje obowiązek zapewnienia sankcji, przewidziany w art. 44 dyrektywy 2023/2225. Sankcję utrzymano, dokonano przeglądu obowiązków objętych tą sankcją. Przepis odpowiednio zmodyfikowano.
130.	art. 66 ust. 3 - naruszenie art. 62	UKNF	Art. 62 dotyczy maksymalnej wysokości kosztów pozaodsetkowych w przypadku kredytu w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym oraz umowy o kartę kredytową. UKNF wskazuje na konieczność zachowania zasady proporcjonalności do skali naruszenia i jego wpływu na decyzję konsumenta. Niewielkie błędy w wyliczeniu z reguły nie mają wpływu na decyzję konsumenta o zawarciu umowy kredytu.	Uwaga wyjaśniona. Przepis wykonuje obowiązek zapewnienia sankcji, przewidziany w art. 44 dyrektywy 2023/2225. Sankcję utrzymano, dokonano przeglądu obowiązków objętych tą sankcją. Przepis odpowiednio zmodyfikowano.

131.	art. 66 ust. 4 - naruszenie art. 48 ust. 1 pkt 2, 3, 13–15, 17, 18 i 20,	UKNF	Co do zasady art. 48 określa wymagane („co najmniej”) elementy umowy o kredyt konsumencki. Niepodanie (nieokreślenie) części ze wskazanych w art. 48 elementów umowy wiąże się z sankcją w postaci SKD. Z kolei w przypadku innych naruszeń art. 48 przewidziana została natomiast sankcja w postaci ½ SKD. W uzasadnieniu projektu brak jednak wskazania przesłanek kryteriów, które decydowały o zastosowaniu sankcji w postaci SKD lub ½ SKD. Należy zaznaczyć, że potencjalne naruszenia mogą mieć małe znaczenie, zwłaszcza w zakresie podejmowania decyzji o zaciągnięciu kredytu przez konsumenta, czy wręcz będą miały charakter pisarski lub redakcyjny, przykładowo podanie błędnie (o jeden dzień) okresu obowiązywania umowy kredyt. Niezależnie jednak od charakteru naruszenia stosowana będzie jednolita sankcja w postaci ½ SKD. W efekcie sankcja ta może zostać uznana za nieproporcjonalną i nadmiarową. Naruszenie art. 48 ust. 1 pkt 17 nie ma kluczowego znaczenia dla podjęcia przez konsumenta decyzji o zaciągnięciu kredytu. Tym samym zastosowanie sankcji ½ SKD budzi wątpliwości pod kątem zgodności z zasadą proporcjonalności sankcji. Dodatkowo art. 48 ust. 1 pkt 17 lit. b wskazuje na art. 52, który jest objęty także sankcją w postaci SKD, co powoduje	Uwaga wyjaśniona. Przepis wykonuje obowiązek zapewnienia sankcji, przewidziany w art. 44 dyrektywy 2023/2225. Sankcję utrzymano, dokonano przeglądu obowiązków objętych tą sankcją. Przepis odpowiednio zmodyfikowano.

			podwójne sankcjonowanie naruszenia tego samego przepisu.	
132.	art. 66 ust. 4 - naruszenie art. 53	UKNF	Art. 53 projektu ustawy określa obowiązki informacyjne kredytodawcy w związku ze zmianą oprocentowania kredytu w okresie obowiązywania umowy. Pod rozwałę poddajemy wprowadzenie możliwości różnicowania sankcji w zależności od niewykonania wskazanych obowiązków względem sytuacji, gdy obowiązki zostały wykonane, choć jednak z nieznaczącymi błędami. Ponownie jako dyskusyjny należy określić brak różnicowania sankcji w stosunku do skali naruszenia. W efekcie niewielkie opóźnienie w przekazaniu informacji lub nieistotny błąd rachunkowy będzie wiązał się z taką samą sankcją jak brak przekazania informacji lub podanie całkowicie błędnych informacji. Budzi to wątpliwości pod względem zgodności z podstawową wytyczną w zakresie proporcjonalności sankcji.	Uwaga wyjaśniona. Przepis wykonuje obowiązek zapewnienia sankcji, przewidziany w art. 44 dyrektywy 2023/2225. Sankcję utrzymano, dokonano przeglądu obowiązków objętych tą sankcją. Przepis odpowiednio zmodyfikowano.
133.	art. 66 ust. 4 - naruszenie art. 55 ust. 2-5	UKNF	Art. 55 ust. 2-5 dotyczy obowiązków informacyjnych kredytodawcy (umowa o kredyt w rachunku oszczędnościowo--rozliczeniowym) wobec konsumenta w przypadku zmiany wysokości stopy oprocentowania lub wysokości opłat. Ze względu na nieproporcjonalność sankcji, UKNF poddaje pod rozwałę wprowadzenie	Uwaga wyjaśniona. Przepis wykonuje obowiązek zapewnienia sankcji, przewidziany w art. 44 dyrektywy 2023/2225. Sankcję utrzymano, dokonano przeglądu obowiązków objętych tą sankcją. Przepis odpowiednio zmodyfikowano.

			możliwości różnicowania sankcji w zależności od niewykonania wskazanych obowiązków względem sytuacji, gdy obowiązki zostały wykonane, choć jednak z nieznaczącymi błędami.	
134.	art. 66 ust. 5	UKNF	W przypadku sankcji ½ SKD projektodawca zdecydował się na wprowadzenie możliwości miarkowania sądowego, w przypadku wystąpienia sporu pomiędzy kredytodawcą a konsumentem, czego nie przewidziano w przypadku SKD. Jak pokazuje praktyka obrotu, także na gruncie obecnej ustawy o kredycie konsumenckim nieproporcjonalność SKD powoduje istotne rozbieżności interpretacyjne oraz jest źródłem pytań prejudycjalnych do TSUE. Wprowadzenie elastyczności judykacyjnej oraz pewnego zakresu uznaniowości sądowej, być może umożliwi bardziej zrównoważone stosowanie tej sankcji, co pozwoli sądowi uwzględnić także skalę, wagę oraz „szkodliwość” naruszenia dla interesu konsumenta, a w konsekwencji na realizację zasady proporcjonalności sankcji, która obecnie nie jest proporcjonalna.	Uwaga wyjaśniona. Orzecznictwo TSUE opisane szeroko w uzasadnieniu wymaga udzielenia sądom pewnego marginesu dyskrecjonalności w stosowaniu sankcji za naruszenie obowiązków wynikających z obowiązującej dyrektywy o kredycie konsumenckim.
135.	art. 66 ust. 6	UKNF	Analiza propozycji przepisu wskazuje, że to konsument będzie podmiotem uprawnionym do ustalania wysokości rat kredytu, terminu spłaty kredytu, a pierwsza rata spłaty ustalać będzie sposób kolejnych spłat. Jeżeli taka była wola projektodawcy, warto w tym zakresie doprecyzować analizowany przepis.	Uwaga wyjaśniona. Przepis ma charakter dyscyplinujący kredytodawcę. Nie ma potrzeby dalszego precyzowania. Wynika z niego, że jest to uprawnienie konsumenta. Regulacja ta funkcjonuje już w obrocie.

			Należy zakładać, że nieokreślenie przez kredytodawcę zasad i terminów spłaty kredytu konsumenckiego będzie miało miejsce wyjątkowo rzadko. Jednakże warto rozważyć, czy nie będzie to stanowiło źródła ewentualnych nadużyć. Przykładowo w przypadku kredytu konsumenckiego w wysokości 2 000 zł, gdy kredytodawca nie określiłby zasad i terminów spłaty kredytu, konsument mógłby ustalić sposób jego spłaty na raty miesięczne w wysokości 1 zł. Do rozważenia pozostaje także kwestia, czy analizowany przepis będzie miał zastosowanie także w przypadku uznania danych postanowień umownych za abuzywne.	
136.	art. 66 ust. 9	UKNF	Zgodnie z art. 66 ust. 9 projektu uprawnienia konsumenta dotyczące SKD i ½ SKD wygasają po upływie roku od dnia spłaty całkowitej kwoty do zapłaty. Zdaniem UKNF, projektodawca powinien przyjąć, że uprawnienie do złożenia pisemnego oświadczenia o skorzystaniu przez kredytobiorcę z SKD wygasa po upływie roku od dnia wykonania umowy przez kredytodawcę rozumianą jako wypłatę kredytu. Uzasadnieniem dla powyżej wskazanej tezy jest fakt, że roczny termin prekluzyjny SKD odnosi się do naruszenia obowiązków informacyjnych, okoliczności zawarcia umowy i jej treści, nie zaś do okoliczności, jakie pojawiły się w toku jej realizacji. Tym samym roczny termin liczony od dnia wypłaty środków kredytobiorcy jest	Uwaga wyjaśniona. Przepis doprecyzowano.

			adekwatny i zapewnia kredytobiorcy ochronę spełniającą standard określony w prawie UE. W praktyce oznacza on bowiem, że kredytobiorca ma zagwarantowany co najmniej rok (zakładając, że wypłata środków zawsze następuje po zawarciu umowy) od zawarcia umowy na dostrzeżenie i zidentyfikowanie naruszeń, jakie mogły mieć miejsce przy jej zawarciu i na skorzystanie z mogących mu przysługiwać uprawnień. Jest on więc wystarczający, aby zapewnić odpowiednio wysokie zaufanie konsumentów do prawidłowo funkcjonującego rynku kredytów konsumenckich. Wyraźne i jednoznaczne określenie konstrukcji terminu – w tym początku jego biegu oraz długości – sprzyja jednocześnie stabilizacji ryzyka gospodarczego i bezpieczeństwu obrotu. W chwili obecnej zaproponowane brzmienie przepisu godzi w bezpieczeństwo obrotu poprzez fakt, że zarówno konsument, jak i podmiot, który nabędzie wierzytelności będzie mógł w praktyce jednostronnie rozciągać ten termin w czasie poprzez brak spłaty jakiegokolwiek wysokości kwoty kredytu.	
137.	Art. 67 ust. 1 (uwaga do przepisu i do uzasadnienia przepisu)	Rzecznik Finansowy	Projektowany art. 67 ust. 1 u.k.k. stanowi, że <i>Osobie trzeciej, na którą konsument przeniósł wierzytelność wynikającą z umowy o kredyt konsumencki, nie przysługuje wynagrodzenie oraz wszelkie inne koszty od konsumenta.</i> W uzasadnieniu projektowanej ustawy wskazano, że <i>przepis projektowanego art. 67 służy</i>	Uwaga uwzględniona. Poszerzono uzasadnienie.

		<i>zabezpieczeniu interesów konsumentów przed praktykami stosowanymi przez niektórych przedsiębiorców przy przenoszeniu wierzytelności wynikającej z umowy o kredyt konsumencki.</i> Nie wyjaśniono jednak na czym dokładnie polegają zidentyfikowane „praktyki przedsiębiorców”, które wymagają reakcji ustawodawcy. W szczególności nie wskazano, czym są przewidziane w przepisie „koszty od konsumenta”, które miałyby „nie przysługiwać” osobie, która nabyła wierzytelność wynikającą z umowy o kredyt konsumencki. Kwestia ta wymaga wyjaśnienia, gdyż literalnie odczytywany przepis może sugerować, że osoba trzecia nabywająca od konsumenta wierzytelność miałaby możliwość dochodzenia roszczeń wynikających z umowy o kredyt, ale już ewentualne „koszty” związane z jej dochodzeniem byłyby przerzucone na konsumenta cedującego wierzytelność na osobę trzecią. Trudno jednak podejrzewać, aby intencją projektodawców było obciążenie konsumenta dodatkowymi kosztami związanymi z dochodzeniem wierzytelności, która została scedowana przez tego konsumenta na osobę trzecią. Konieczne jest zatem wyraźne wyjaśnienie w uzasadnieniu projektu ustawy intencji proponowanego przepisu oraz zapewnienie, aby projektowany przepis był zgodny z tą intencją.	

138.	Art. 68	UKNF	Przepis ucieleśnia podstawową zasadę porządku prawnego jakim jest rozróżnienie na normy imperatywne oraz dyspozytywne i jako taki stanowi <i>superfluum</i> .	Uwaga wyjaśniona. Przepis jest niezbędny gdyż wdraża art. 46 dyrektywy 2023/2225.
139.	art. 69 ust. 1 i 2	PUODO	W art. 69 ust. 1 i 2 w brzmieniu: „1. Kredytodawcy są obowiązani wprowadzić procedury i polityki wczesnego identyfikowania konsumentów doświadczających trudności finansowych. 2. Kredytodawcy przekazują bezpłatnie konsumentom, mającym zidentyfikowane na podstawie procedur i polityk, o których mowa w ust. 1, trudności w wykonaniu swoich zobowiązań finansowych, w szczególności (...)” projektodawca nie precyzuje w szczególności „trudności finansowych” oraz sposobu „wczesnego identyfikowania konsumentów”, co stanowi rozwiązanie blankietowe.	Uwaga wyjaśniona. Projekt wdraża w tym zakresie art. 36 ust. 2 i ust. 3 dyrektywy 2023/2225.
140.	Art. 70	PUODO	Podobna uwaga [jak art. 34 ust. 3] dotyczy art. 70 projektu ustawy – projektodawca nie wskazał co dzieje się z danymi osobowymi, jak długo są przetwarzane w przypadku odstąpienia konsumenta od umowy o kredyt konsumencki, co wymaga szczegółowego opisanie.	Uwaga wyjaśniona. Przepis dotyczy ustawowego prawa do odstąpienia od umowy. Skutki odstąpienia od umowy podlegają zasadom ogólnym.
141.	Art. 71 ust. 2 [Liczne przepisy (np. art. 66 ust. 3 czy 71 ust. 3)]	Sąd Najwyższy	Niespójność terminologiczna – czasami mowa o „zwrocie kredytu”, a czasami o „zwrocie kwoty kredytu”. To pierwsze określenie należy uznać za	Uwaga wyjaśniona. Pojęcia nie są tożsame Projektodawca zweryfikował w projekcie zasadność ich użycia.

			potoczne i konsekwentnie w całym projekcie wprowadzić to drugie określenie.	
142.	Art. 76	Sąd Najwyższy	Na tle tego przepisu nie jest jasna relacja między sprzedawcą/usługodawcą a kredytodawcą. Wykładnia językowa skłania do twierdzenia, że norma wynikająca z tego przepisu ma zawsze zastosowanie, także gdy nie są to tożsame podmioty. Powoduje to <i>ex lege</i> ponoszenie odpowiedzialności przez kredytodawcę za sprzedawcę/usługodawcę. Należy przepis doprecyzować, aby było jasne, że taki mechanizm może występować wyłącznie w razie zawarcia umowy kredytu wiążanego, czy też ewentualnie łączonego.	Uwaga uwzględniona. Przepis doprecyzowano o wskazanie, że projektowany art. 76 dotyczy wyłącznie umów o kredyt wiązany. Przepis wdraża art. 27 ust. 2 dyrektywy 2023/2225, zgodnie z którym „Jeżeli towary lub usługi objęte <u>umową o kredyt wiązany</u> nie zostały dostarczone lub świadczone lub zostały dostarczone lub świadczone tylko w części, lub nie są zgodne z umową dotyczącą ich dostawy lub świadczenia, konsument ma prawo zastosować środki ochrony prawnej wobec kredytodawcy, jeżeli zastosował już środki ochrony prawnej wobec dostawcy, ale nie otrzymał odszkodowania przysługującego mu zgodnie z przepisami lub umową dostawy tych towarów lub świadczenia tych usług. Państwa członkowskie określają zakres i warunki, na jakich można skorzystać z tych środków ochrony prawnej”. Przepis dotyczy zatem wyłącznie „umowy o kredyt wiązany” w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt 27 projektu - kredytodawca w takim przypadku nigdy nie będzie usługodawcą ani sprzedawcą.

143.	Art. 77 ust. 1	Sąd Najwyższy	Przepis posługuje się określeniem: „termin wypowiedzenia”, gdy tymczasem właściwe określenie to „okres wypowiedzenia”.	Uwaga uwzględniona.
144.	Art. 80	Rzecznik Finansowy	W art. 80 po ust. 3 dodaje się ust. 4 w brzmieniu: „4. Kredytodawca przekazuje konsumentowi harmonogram spłaty, o którym mowa w art. 63, w terminie 7 dni od dnia dokonania przez konsumenta spłaty części kredytu przed terminem określonym w umowie o kredyt konsumencki.”. <u>Uzasadnienie poprawki:</u> Projektowany art. 80 ust. 3 u.k.k. stanowi, że w przypadku spłaty części kredytu przed terminem określonym w umowie przepis ust. 1 i 2 (tj. przepis dotyczący obniżenia całkowitego kosztu kredytu przy całkowitej spłacie kredytu przed terminem) stosuje się odpowiednio. Mając na uwadze otrzymywane sygnały ze strony konsumentów wskazujące na ich niepewność co do wysokości pozostałych do spłaty rat już po dokonaniu częściowej spłaty zobowiązania, zasadne wydaje się nałożenie na kredytodawcę obowiązku przesłania konsumentowi w określonym terminie (np. 7 dni od spłaty części kredytu przed terminem określonym w umowie) zaktualizowanego harmonogramu spłaty.	Uwaga wyjaśniona. Proponowane rozwiązanie wprowadza obowiązek informacyjny nieprzewidziany w dyrektywie 2023/2225. Projektodawca zdecydował poprzestać na przyjętym zakresie obowiązków.
145.	art. 81 ust. 1	UKNF	UKNF poddaje pod rozagę, czy przepis w proponowanym kształcie transponuje w	Uwaga uwzględniona.

			prawidłowy sposób postanowienia CCD II, w szczególności art. 29 ust. 4 CCD II. Zgodnie z art. 81 ust. 1 projektu: „Kredytodawca może zastrzec w umowie o kredyt konsumencki prowizję za spłatę kredytu przed terminem, pod warunkiem że ta spłata przypada na okres, w którym stopa oprocentowania kredytu jest stała, a kwota spłacanego w okresie dwunastu kolejnych miesięcy kredytu jest wyższa niż <u>trzykrotność przeciętnego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw</u>, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, z grudnia roku poprzedzającego rok spłaty kredytu.”. W świetle art. 29 ust. 4 lit. a Dyrektywy 2023/2225, stanowiącego: „Na zasadzie odstępstwa od ust. 2 państwa członkowskie mogą wprowadzać przepisy, zgodnie z którymi kredytodawca ma prawo do rekompensaty, o której mowa w ust. 2, wyłącznie pod warunkiem, że kwota przedterminowej spłaty przekracza określony w prawie krajowym próg <u>nie wyższy niż 10 000 EUR</u> w dowolnym okresie dwunastu miesięcy;” zasadne jest określenie limitu spłacanego w okresie dwunastu kolejnych miesięcy kredytu w euro, ponieważ obserwując dynamiczny wzrost przeciętnego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w ostatnich latach możliwe jest, że w perspektywie najbliższych lat trzykrotność przeciętnego	

			wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw może przekroczyć równowartość 10.000 euro.	
146.	Art. 82	UKNF	UKNF proponuje uzupełnienie projektowanego przepisu o lit. c, zgodnie z art. 29 ust. 3 CCD II: „Państwa członkowskie zapewniają, aby kredytodawca nie miał prawa do rekompensaty, o której mowa w ust. 2, w przypadku spełnienia jednego z poniższych warunków: a) spłata została dokonana na podstawie umowy ubezpieczenia zawartej w celu zabezpieczenia spłaty kredytu; b) kredytu udzielono w formie kredytu w rachunku bieżącym; <u>c) spłata nastąpiła w okresie, w którym stopa oprocentowania kredytu nie jest stała.”.</u> Wprawdzie przesłanka ta jest zawarta w projektowanym art. 81 ust. 1, jednak proponujemy odzwierciedlenie redakcyjne bliższe implementowanemu art. 29 CCD II.	Uwaga wyjaśniona. Z art. 81 ust. 1 wynika, że rekompensata może przysługiwać gdy wcześniejsza spłata kredytu nastąpiła, gdy stopa procentowa jest stała. Nie zachodzi potrzeba powtarzania tego samego w kolejnym przepisie.
147.	art. 84 ust. 1	UKNF	Zakaz wprowadzony w projektowanym przepisie jest pozbawiony sankcji, a przez to skuteczności. Jeżeli projektodawca zamierza zakazać innym podmiotom, niż wskazane w art. 84 ust. 1 projektu, świadczenia usług doradczych w tym zakresie, to konieczne jest wprowadzenie oprócz zakazu, także sankcji, np. w kodeksie wykroczeń.	Uwaga wyjaśniona. Przepis zmodyfikowano.

148.	art. 86 ust. 1	UKNF	Przeciwny charakter interesów kredytodawcy oraz konsumenta zalegającego ze spłatą kredytu sprawia, że trudno wskazać metody wsparcia ze strony kredytodawcy (poza określoną w projekcie restrukturyzacją kredytu lub informacją o doradztwie w zakresie zadłużenia). W związku z powyższym trudno nakładać na kredytodawców kolejne, bliżej nieokreślone obowiązki w postaci wsparcia „konsumentów doświadczających trudności”.	Uwaga wyjaśniona. Przepis wdraża art. 16 ust. 3 dyrektywy 2023/2225.
149.	art. 86 ust. 3	UKNF	Kwestia świadczenia usług doradczych jest szczegółowo regulowana w przepisach art. 84-86. Na tym gruncie trudno wskazać, czy norma art. 86 ust. 3 stanowi domknięcie powinności kredytodawcy i pośrednika określonych w ww. przepisach, czy też może być źródłem nowych, bliżej nieokreślonych w ustawie obowiązków. Jest to szczególnie istotne w sytuacji konfliktów interesu kredytodawcy i konsumenta, w szczególności w zestawieniu z obowiązkiem działania kredytodawcy także we własnym, najlepiej pojętym interesie. Tymczasem art. 86 ust. 3 wskazuje, że kredytodawca oraz pośrednik kredytowy świadczą usługi doradcze w najlepszym interesie konsumenta.	Uwaga uwzględniona. Doprecyzowano brzmienie przepisu.
150.	Rozdział 7 – od art. 87 do art. 99	UKNF	Uwagi do projektu ustawy zamieszczono w części – Propozycje przepisów nadzorczych dotyczących instytucji pożyczkowych zgłaszane przez UKNF w ramach prekonsultacji pismem z dnia 05.05.2025 r. i 30.06.2025 r.	Uwaga nieuwzględniona. Zaproponowane przepisy zakładają wprowadzenie licencjonowania instytucji pożyczkowych. Rozwiązanie to nie jest wymagane na mocy dyrektywy 2023/2225,

				natomiast wiązałoby się ze znacznymi zmianami względem obowiązującego stanu prawnego. Nie oceniając zasadności proponowanych przez KNF rozwiązań, ale mając na względzie terminy transpozycji oraz konieczność skonsultowania tych zmian z rynkiem oraz innymi interesariuszami, projektodawca zdecydował pozostawić dotychczasowe rozwiązania w tym zakresie. Propozycje KNF zostaną natomiast przekazane do MF.
151.	Art. 90 ust. 2	PUODO	Wątpliwości budzi przetwarzanie numeru PESEL członka zarządu instytucji pożyczkowej we wniosku o wpis do rejestru instytucji. Projektodawca w art. 90 ust. 2 projektu ustawy, w brzmieniu: „Wniosek o wpis do rejestru instytucji pożyczkowych zawiera: 1) firmę spółki z ograniczoną odpowiedzialnością albo spółki akcyjnej; 2) siedzibę spółki i adres; 3) imiona i nazwiska oraz numery PESEL członków zarządu; 4) numer w rejestrze przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym; 5) numer identyfikacji podatkowej (NIP)” nie wskazuje w jakim celu ten numer ma być przetwarzany przy jednoczesnym przetwarzaniu numeru NIP. Przez wzgląd na zasadę minimalizacji danych (art. 5 ust. 1 lit. c rozporządzenia 2016/679) przepis ten wymaga ponownej analizy i odstąpienia od przetwarzania numeru PESEL jako, że nie jest to informacja nierozzerwalnie	Uwaga wyjaśniona. Rozwiązanie funkcjonuje w obowiązującej ustawie (art. 59ac i art. 59db), projektowany art. 90 ust. 2 przenosi brzmienie obowiązujących rozwiązań.

			związana z pełnieniem funkcji członka zarządu a numer PESEL jest daną podlegającą szczególnej ochronie i nie powinien być wykorzystywany niezgodnie z zasadą niezbędności - minimalizacji danych. Zgodnie z art. 87 rozporządzenia 2016/679 państwa członkowskie mogą zapewnić szczególne warunki przetwarzania krajowego numeru identyfikacyjnego (...). W takim przypadku krajowego numeru identyfikacyjnego o zasięgu ogólnym używa się wyłącznie z zachowaniem odpowiednich zabezpieczeń praw i wolności osoby, której dane dotyczą (...). Ustawodawca unijny wskazał na konieczność zastosowania dodatkowych gwarancji prawnych dla jego przetwarzania. Treść powyższego przepisu jednoznacznie wskazuje, że krajowego numeru identyfikacyjnego lub innego identyfikatora o zasięgu ogólnym powinno używać się wyłącznie z zachowaniem odpowiednich zabezpieczeń praw i wolności osoby, której dane dotyczą.	
152.	94. ust. 1	PUODO	Organ nadzorczy zwraca uwagę na projektowany art. 94 ust. 1: „Komisja Nadzoru Finansowego odmawia wpisu do rejestru instytucji pożyczkowych, jeżeli podmiot ubiegający się o wpis do tego rejestru nie spełnia warunków, o których mowa w art. 87.” Z kolei w art. 87 ust. 3 projektodawca wskazuje, że: „Kapitał zakładowy, o którym mowa w ust. 2, może być pokryty wyłącznie wkładem pieniężnym. Środki na pokrycie tego kapitału nie mogą pochodzić z kredytu, pożyczki, emisji obligacji lub ze źródeł	Uwaga wyjaśniona. UKNF posiada narzędzia pozwalające ustalić ww. kwestie, rozwiązanie funkcjonuje na gruncie obowiązującej ustawy o kredycie konsumenckim, a także ustawy z dnia 14 kwietnia 2023 r. o konsumenckiej pożyczce lombardowej. UKNF nie sygnalizował potrzeby wprowadzania dodatkowych instrumentów w celu wykonywania odnośnych obowiązków.

			nieudokumentowanych”. Powstaje pytanie w jaki sposób KNF będzie badać okoliczności, o których mowa w zdaniu 2 ww. przepisu – regulacja ta wymaga doprecyzowania.	
153.	Art. 95 ust. 3 i 4	PUODO	Wątpliwości budzi art. 95 ust. 3 i 4 projektu ustawy: „3. Instytucja pożyczkowa może udostępniać instytucji utworzonej na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe inne informacje niż określone w ust. 1 i 2, w zakresie niezbędnym do oceny zdolności kredytowej konsumenta, o której mowa w art. 29, i analizy ryzyka kredytowego. 4. Udostępnianie informacji na podstawie ust. 3 może nastąpić, jeżeli instytucja pożyczkowa uzyskała upoważnienie konsumenta, którego dotyczą te dane, na piśmie w postaci papierowej lub w postaci elektronicznej, przesłane na adres do doręczeń elektronicznych, lub utrwalonej na informatycznym nośniku danych w rozumieniu art. 3 pkt 1 ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. z 2024 r. poz. 1557 i 1717). Upoważnienie określa zakres danych przeznaczonych do udostępnienia”. Ust. 3 ww. przepisu jest bardzo ogólny, nieprzejrzysty i wymaga doprecyzowania przede wszystkim w zakresie trybu takiego udostępnienia (czy będzie to tryb wnioskowy) i celu udostępnienia (czyj to ma być cel). W ust. 4 pojawia się natomiast konstrukcja „upoważnienia konsumenta”, które określa zakres danych przeznaczonych do udostępnienia (przedmiotowa konstrukcja	Uwaga wyjaśniona. Przetwarzanie informacji, w przypadku o którym mowa w art. 95 ust. 3 w zw. z ust. 4 projektu, następuje za zgodą osoby, a nie na podstawie ustawy. Przepisy są wzorowane na obowiązującym art. 105 ust. 4a i ust. 4a¹ Prawa bankowego.

			bardziej przypomina wyrażenie zgody). Upoważnienie ze swej istoty zakłada działanie w imieniu i na rzecz. W ww. przepisie , w ocenie organu nadzorczego, projektowane rozwiązanie wygląda jak zgoda na udostępnienie. Pojawia się także pytanie czy można cofnąć upoważnienie bez niekorzystnych konsekwencji dla konsumenta oraz kto określa zakres danych przeznaczonych do udostępnienia (konsument czy instytucja pożyczkowa) – przepis tego nie precyzuje. W tym miejscu organ nadzorczy zwraca uwagę na brzmienie art. 29 rozporządzenia 2016/679¹⁵. Rozporządzenie 2016/679 nie wymaga sformalizowanej konstrukcji pisemnych upoważnień wydawanych przez administratorów jako warunku dopuszczenia danej osoby do przetwarzania danych osobowych. Dla unijnego prawodawcy istotne jest bowiem takie kształtowanie wymogów formalnych, aby faktycznie podniesiony został standard ochrony danych i prawa osób w sposób rzeczywisty, a nie jedynie formalny, były skutecznie chronione. Rozporządzenie 2016/679 stanowi o poszanowaniu zasady rzetelności i przejrzystości, wymaga spełnienia przesłanek z art. 6 rozporządzenia 2016/679¹⁷, w związku z czym projektodawca powinien dokonać szczegółowej analizy i jednoznacznie wskazać właściwą przesłankę – czy będzie to zgoda czy przepis prawa.	

¹⁵ Art. 29 rozporządzenia 2016/679 stanowi, że: „Podmiot przetwarzający oraz każda osoba działająca z upoważnienia administratora lub podmiotu przetwarzającego i mająca dostęp do danych osobowych przetwarzają je wyłącznie na polecenie administratora, chyba że wymaga tego prawo Unii lub prawo państwa członkowskiego”.

154.	Art. 96	PUODO	Art. 96 projektu ustawy wskazuje jedynie na zachowanie w tajemnicy informacji, stanowiących tajemnicę bankową. Wątpliwości budzi brak wskazania w przedmiotowym przepisie zachowania w tajemnicy innych informacji prawnie chronionych, w tym danych o charakterze osobowym.	Uwaga wyjaśniona. Projektowany art. 96 ma na celu zapewnienie, że instytucje pożyczkowe i inne podmioty niż banki, zachowają w tajemnicy przekazane im informacje stanowiące tajemnicę bankową. Podmioty te mają obowiązek postępować z informacjami prawnie chronionymi i danymi osobowymi, zgodnie z zasadami określonymi w innych, właściwych przepisach, w tym RODO. Nie zachodzi potrzeba powtarzania tych obowiązków w art. 96, gdyż wynika on już z właściwych przepisów.
155.	art. 100 ust. 1 i 3	UKNF	Projekt przepisu może nie stanowić prawidłowej i pełnej transpozycji CCD II, ponieważ brakuje kluczowych wymogów, jakie powinien spełniać podmiot, o którym mowa w projektowanym art. 100 ust. 1, zgodnie z art. 37 CCD II.	Uwaga wyjaśniona. Przepis odzwierciedla wszystkie wymogi zawarte w art. 37 dyrektywy
156.	Rozdział 8 – od art. 101 do art. 106	UKNF	Obowiązek wpisu do rejestru w przypadku mikro, małych i średnich przedsiębiorców stanowiłby jedynie dodatkowe obciążenie dla tego typu podmiotów, nie dając równocześnie żadnej gwarancji zwiększenia ochrony konsumentów. Mając na uwadze przewidzianą w art. 37 ust. 3 CCD II opcję narodową, należałoby rozważyć, czy obowiązek wpisu do rejestru nie powinien być skierowany wyłącznie do dużych podmiotów.	Uwaga wyjaśniona. Przepisy zmodyfikowano.

			Projektowane przepisy nie wprowadzają też definicji „odroczonej płatności”, ani nie podejmują próby dookreślenia tego pojęcia. Aktualna w tym zakresie pozostaje uwaga, zgłoszona do projektowanego art. 4 ust. 1 pkt 7 - 9. Dyskusji powinien zostać poddany w szczególności cel prowadzenia takiego rejestru. Samo prowadzenie rejestru w proponowanej wersji nie przyczynia się do zwiększeniu ochrony konsumentów, generować będzie natomiast niewspółmierny do tego nakład czasu pracy i nieuzasadnione koszty. Brak w uzasadnieniu do projektu ustawy oraz w ocenie skutków regulacji jakichkolwiek informacji i oszacowania liczby podmiotów, dla których taki rejestr miałby być prowadzony, uniemożliwia prawidłowe przygotowanie się do jego prowadzenia. Pozostają wątpliwości co do podstaw do odmowy wpisu czy składania ewentualnych zawiadomień o popełnieniu przestępstwa do licznej grupy małych podmiotów, które nie będą posiadały wiedzy o wprowadzonym obowiązku. Niezależnie od powyższego, zdaniem UKNF, proponowany rejestr powinien być prowadzony przez UOKiK. Rejestr ten będzie obejmował podmioty, w przypadku których działalność polegająca na udzielaniu kredytów konsumenckich ma jedynie charakter dodatkowy, a podstawowym przedmiotem ich działalności jest sprzedaż produktów i świadczenie usług (niefinansowych). UOKiK jako organ sprawujący	

			nadzór rynkowy w zakresie ochrony konsumentów byłby organem właściwym do prowadzenia tego typu rejestru. Proponowane przepisy nie określają w szczególności: – wbrew proponowanemu art. 1 pkt 6 – zasad prowadzenia dodatkowej działalności kredytowej, – celu prowadzenia rejestru, – skutków prawnych wpisu do rejestru lub jego braku dla prowadzonej działalności, w tym dla ważności lub skuteczności dokonywanych w ramach tej działalności czynności prawnych, – przesłanek i trybu odmowy wpisu, – definicji pojęć „sprzedawca” i „usługodawca”, co może mieć znaczenie z punktu widzenia oceny działalności w zakresie kredytu płatniczego udzielanego przez KIP lub MIP, jak i stosowania przepisu karnego za brak wpisu, – definicji „działalność dodatkowa”, – definicji „formy odroczonej płatności”.	
157.	Art. 103 ust 2	PUODO	Analogiczna [do uwagi do art. 90 ust. 2] uwaga dotyczy art. 103 ust. 2 oraz art. 108 ust. 2 projektu ustawy – jaki jest cel przetwarzania numeru PESEL osób wskazanych w tym przepisie.	Uwaga wyjaśniona. Rozwiązanie funkcjonuje w obowiązującej ustawie (art. 59ac i art. 59db), projektowany art. 90 ust. 2 przenosi brzmienie obowiązujących rozwiązań.

158.	art. 108 ust. 1	UKNF	Niezależnie od uwag, dotyczących nadzoru nad pośrednikami kredytu konsumenckiego, należy dodać przepis o konieczności złożenia wniosku w formie elektronicznej, analogicznie jak np. w art. 39 ust. 1 ustawy o lombardach. Odstąpienie od formy papierowej wniosku umożliwi sprawniejsze i szybsze procedowanie takiego wniosku, co jest stosowane już na innych rynkach. Optymalnym rozwiązaniem byłoby uwzględnienie możliwości jednego kanału komunikacji poprzez dedykowany system teleinformatyczny UKNF.	Uwaga uwzględniona.
159.	art. 108 ust. 2	PUODO	Analogiczna [do uwagi do art. 90 ust. 2] uwaga dotyczy art. 103 ust. 2 oraz art. 108 ust. 2 projektu ustawy – jaki jest cel przetwarzania numeru PESEL osób wskazanych w tym przepisie.	Uwaga wyjaśniona. Rozwiązanie funkcjonuje w obowiązującej ustawie o kredycie konsumenckim z 2011 r. (art. 59ac i art. 59db), projektowany art. 90 ust. 2 przenosi brzmienie obowiązujących rozwiązań.
160.	Rozdział 10 – od art. 114 do art. 124	UKNF	Uwagi do projektu ustawy zamieszczono w części – Propozycje przepisów nadzorczych dotyczących instytucji pożyczkowych zgłaszane przez UKNF w ramach prekonsultacji pismem z dnia 05.05.2025 r. i 30.06.2025 r.	Uwaga wyjaśniona. Przepisy o nadzorze nad instytucjami pożyczkowymi utrzymano w obecnie obowiązującym kształcie.
161.	Art. 115 ust. 1 pkt 6	PUODO	W art. 115 ust. 1 pkt 6 projektu ustawy, projektodawca nie wskazuje konkretnie na zakres danych przekazywanych przez instytucję pożyczkową do Komisji Nadzoru Finansowego dotyczących osób wskazanych w art. 87 ust. 4 (czyli członków zarządu, rady nadzorczej lub prokurenta instytucji pożyczkowej) – czy oprócz	Uwaga wyjaśniona. W sprawozdaniu mają być przekazywane wyłącznie dane określone w projektowanych przepisach.

			imienia, nazwiska i numeru PESEL mają być przekazywane inne dane. Przedmiotowy przepis przez wzgląd na zasadę celowości i minimalizacji danych wymaga dookreślenia.	
162.	Art. 117 ust. 6-7	PUODO	Wątpliwości budzi art. 117 ust. 6-7 projektu ustawy w brzmieniu: „6. Komisja Nadzoru Finansowego przekazuje do publicznej wiadomości informację o zastosowaniu sankcji, o których mowa w ust. 1, chyba że ujawnienie takiej informacji mogłoby w sposób niewspółmierny zaszkodzić interesowi prawnemu zainteresowanych stron. Imię i nazwisko osoby, na którą została nałożona sankcja, o której mowa w ust. 1 pkt 1 lub 4, podaje się do publicznej wiadomości, gdy decyzja w tym przedmiocie jest ostateczna. 7. Informacje, o których mowa w ust. 6, są dostępne na stronie internetowej Komisji Nadzoru Finansowego przez 5 lat, licząc od dnia ich udostępnienia, z tym że informacje dotyczące imienia i nazwiska osoby, na którą została nałożona sankcja, dostępne są na tej stronie przez rok”. Projektodawca nie dokonując analizy ryzyka, oceny skutków dla ochrony danych nie wykazał niezbędności podawania do publicznej wiadomości wskazanych w ww. przepisie danych osobowych oraz zasadności udostępnienia tych informacji na stronie internetowej Komisji przez wyżej wskazane okresy.	Uwaga wyjaśniona. Podanie wskazanej informacji do publicznej wiadomości pozwala kontrahentom przedsiębiorcy ustalić, że ukarany nie reprezentuje dalej tego przedsiębiorcy. Analogiczne rozwiązanie występuje na gruncie obowiązującej ustawy, art. 59 d ustawy o kredycie konsumenckim.
163.	Art. 125	NSA	Ustosunkowując się do regulacji rozdziałów 10 i 11 projektu ustawy należy rozważyć	Uwaga uwzględniona.

			wprowadzenie lub doprecyzowanie następujących przepisów zawartych w tych rozdziałach, a mianowicie: 1) w rozdziale 11 wprowadzenie przepisu, który stanowi, że do administracyjnych kar pieniężnych, o których mowa w art. 125 ust. 4 pkt 1-2, stosuje się przepisy działu IVa Kodeksu postępowania administracyjnego na wzór przepisu art. 117 ust. 5 zawartego w rozdziale 10; 2) w rozdziałach 10 i 11 wprowadzenie przepisu odsyłającego do odpowiedniego stosowania przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego w zakresie postępowań, których przedmiotem jest możliwość nakładania przez KNF sankcji administracyjnych, w tym administracyjnych kar pieniężnych; 3) w art. 125 ust. 6 doprecyzowanie o naruszenie których przepisów ustawy przez pośrednika kredytowego chodzi, co skutkuje możliwością nałożenia sankcji administracyjnych, o których mowa w art. 125 ust. 4 projektu; 4) administracyjne kary pieniężne, określone w art. 117 ust. 1 pkt 1-2 oraz w art. 125 ust. 4 pkt 1-2 projektu, które mogą być nałożone przez KNF, powinny być powiązane z naruszeniem konkretnych obowiązków wskazanych w projekcie ze wskazaniem przepisów, o których naruszenie chodzi; można jako wzorzec zastosować art. 21-22 ustawy z dnia 9 marca 2017 r. o systemie monitorowania drogowego i kolejowego przewozu towarów oraz obrotu	

			paliwami opałowymi (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1218; dalej: ustawa o SENT); należałoby również przewidzieć katalog obowiązków zarówno instytucji pożyczkowej oraz pośrednika kredytowego w odpowiednich przepisach ustawy, których niedopełnienie jest sankcjonowane karami administracyjnymi; 5) można rozważyć uregulowanie w rozdziałach 10 i 11 instytucji odstąpienia przez KNF od nałożenia adm. kar pieniężnych, ich miarkowania, jak również unormowania instytucji przedawnienia nałożenia adm. kar pieniężnych; przykład mogą stanowić przepisy art. 26 i 28 ustawy o SENT). Kwestią już jedynie techniczną jest dokończenie zdania w ust. 9 art. 125 projektu ustawy.	
164.	Rozdział 11 – od art. 125 do art. 127	UKNF	UKNF nie zgadza się i negatywnie ocenia zaproponowane zasady sprawowania nadzoru nad pośrednikami kredytu konsumenckiego i powierzenie go KNF. Kwestia ta nie została uprzednio ustalona i uzgodniona z UKNF. W uzasadnieniu do projektu ustawy projektodawca nie wyjaśnił, z jakich przyczyn poddał działalność pośredników kredytowych pod nadzór KNF. UKNF stoi na stanowisku, że nadzór nad tymi podmiotami powinien sprawować Prezes UOKiK jako organ właściwy w kwestiach konsumenckich, co nie zostało jednak uwzględnione i odzwierciedlone w projekcie ustawy. Projektodawca nie dokonał prawidłowej oceny skutków tej regulacji pod	Uwaga wyjaśniona. Przepisy zmodyfikowano.

			kątem potrzeb finansowych, informatycznych i kadrowych UKNF. Istotne zastrzeżenia budzi również propozycja przepisów dotyczących opłat za nadzór, ponieważ są one niewykonalne. Przede wszystkim sens, cele i zakres tego nadzoru (jakkolwiek byłyby uregulowane) w żaden sposób nie mieszczą się w ustrojowym charakterze organu nadzoru, jakim jest KNF. Działalność pośredników kredytowych oraz ich sytuacja ekonomiczno-finansowa nie mają znaczenia z punktu widzenia celu nadzoru, o którym mowa w art. 2 ustawy z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym. Pośrednik kredytowy pośredniczy w przygotowaniu i zawarciu umowy kredytu konsumenckiego, nie pośredniczy jednak w jej wykonaniu. Na pośredników kredytowych nie są nałożone jakiejkolwiek wymogi finansowe czy ostrożnościowe, dotyczące choćby minimalnego poziomu funduszy własnych, które mogłyby podlegać badaniu i ocenie organu nadzoru. Wszystkie przewidziane w obecnej i projektowanej ustawie wymogi dla pośredników kredytowych związane są z ochroną interesu konsumenta, a ich ewentualne naruszenie nie ma jakiegokolwiek bezpośredniego przełożenia na stabilność czy bezpieczeństwo rynku finansowego lub bezpieczeństwo środków powierzanych w związku z działalnością na rynku finansowym. Dalszej dyskusji należy poddać zakres przedmiotowy oraz cel wprowadzonego nadzoru nad pośrednikami kredytowymi, które zostały określone w sposób niezwykle szeroki. UKNF	

			zwraca uwagę na istotne ryzyka, jakie wiążą się z wprowadzeniem omawianej regulacji w obecnym kształcie, która <i>de facto</i> jest niemożliwa do stosowania i wykonania, nie przewidująca też realnych zasad obliczania i pobierania opłat za nadzór. Proponowane rozwiązania mają charakter jedynie iluzoryczny i w żaden sposób nie realizują celu, jakim jest zapewnienie czy choćby wsparcie prawidłowości działania pośredników. Projekt ustawy zakłada objęcie nadzorem „działalności gospodarczej prowadzonej przez pośredników kredytowych”, nie wyznaczając ram tego nadzoru. Nie zawiera żadnych przepisów konstruujących infrastrukturę nadzorczą nad działalnością tych podmiotów, a przepisy dotyczące opłat za nadzór są niewykonalne. Kształtując koncepcję nadzoru nad pośrednikami kredytowymi należy uwzględnić poniższe szczegółowe argumenty i uwagi: – mając na uwadze ogólny charakter przepisów zawartych w artykule 37 CCD II, które pozostawiają państwom członkowskim UE swobodę wyboru sposobu wdrożenia odpowiednich mechanizmów nadzorczych oraz zasadę proporcjonalności w ograniczaniu swobody przedsiębiorczości - nadzór publiczny nie powinien mieć charakteru nadmiarowego w stosunku do skali podmiotu, charakteru jego działalności i poziomu ryzyka jaką ta działalność	

			generuje; dla porównania – np. rozwiązania dotyczące agentów instytucji płatniczych nie przewidują aż tak daleko idących uprawnień nadzorczych, jakie zostały ujęte w projekcie ustawy, a przecież podmioty te mają możliwość wchodzenia w posiadanie środków płatników; w tych przypadkach ustawodawca przyjął zasadę pełnej odpowiedzialności dostawcy usług płatniczych za działalność jego agenta, – rozwiązaniem prostszym i wartym rozważenia jest obciążenie odpowiedzialnością za prawidłowe działanie pośredników kredytowych kredytodawców, którzy za pośrednictwem tych pośredników udzielają kredytu konsumenckiego; to kredytodawcy – jako profesjonalne, nadzorowane podmioty, powinni być w pierwszej kolejności zobowiązani do weryfikacji spełniania przez pośrednika wymogów ustawowych, jak i wyposażeni w narzędzia służące takiej weryfikacji, – projektodawca w żaden sposób nie odniósł się do opcji narodowej przewidzianej w art. 37 ust. 3 dyrektywy CCD II; biorąc pod uwagę skalę polskiego rynku oraz liczbę mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw, które sprzedają towary i usługi z odroczeniem płatności finansowanym przez	

			kredytodawców, a przez to traktowani są jako pośrednicy kredytu konsumenckiego, opcja ta powinna być zastosowana w pełnym zakresie. UKNF wskazuje na ewidentny brak uzasadnienia i iluzoryczność poddania działalności pośredników kredytu konsumenckiego nadzorowi publicznemu ze strony KNF. Obecnie do rejestru pośredników kredytu konsumenckiego wpisanych jest ponad 40 tys. podmiotów. Zmiana definicji pośrednika oraz wprowadzenie regulacji dotyczących „dodatkowej działalności kredytowej” w ocenie UKNF nie zmniejszą tej liczby. Brak precyzji w definicji pośredników kredytowych, w szczególności w odniesieniu do terminu „innej uzgodnionej korzyści finansowej”, podobnie, jak ma to miejsce obecnie, skłaniał będzie kredytodawców do wymagania od swoich kontrahentów, którzy korzystają przy sprzedaży swoich usług lub produktów z oferowania kredytu, do uzyskiwania wpisu do odpowiedniego rejestru. Bez względu na organ docelowo odpowiedzialny za nadzór nad pośrednikami nie jest możliwe sprawowanie efektywnego nadzoru indywidualnego nad działalnością takiej liczby podmiotów. Całkowicie nierealne jest przy tym objęcie ich kontrolami na miejscu. Pomijając już okoliczność, że w dużej mierze są to podmioty prowadzące jednoosobową działalność	

			gospodarczą, nierzadko bez wydzielonej siedziby, w której kontrolę można by prowadzić, średni cykl inspekcyjny w takich podmiotach (tj. średni odstęp czasu pomiędzy kolejnymi kontrolami w tym samym podmiocie) wynosiłby co najmniej 1000 (tysiąc) lat i to przy zaangażowaniu kilkuset osób (które organ sprawujący nadzór musiałby zatrudnić) do przeprowadzania tego typu kontroli. Projekt ustawy nie przewiduje jakichkolwiek stałych źródeł informacji (sprawozdawczości) pozwalających organowi nadzoru na bieżące monitorowanie zgodności działalności pośredników kredytowych z przepisami ustawy. Nie wiadomo więc skąd organ nadzoru ma czerpać wiedzę o tym, do którego podmiotu i jakiej treści kierować żądanie udzielenia pisemnych lub ustnych informacji oraz przekazania danych. Nawet w przypadku hipotetycznego zapewnienia informacji niezbędnych do oceny zgodności działalności pośredników z przepisami ustawy, przy bardzo ostrożnym (w kontekście doświadczeń UKNF) założeniu, że rocznie tylko 10% z nich wymagać będzie podjęcia działań nadzorczych, organ nadzoru musiałby prowadzić ok. 4000 indywidualnych postępowań w przedmiocie zastosowania przewidzianych ustawą środków nadzorczych rocznie. Do tego należy doliczyć postępowania związane z identyfikowaniem podmiotów, które zaprzestały lub nie prowadzą działalności albo prowadzą działalność bez wpisu do rejestru czy egzekucją	

			opłat za nadzór, gdyż należy spodziewać się, że wiedza o obowiązkach wnoszenia takich opłat czy w ogóle o podleganiu jakiemuś nadzorowi państwowemu nie będzie wśród pośredników kredytu konsumenckiego powszechna. Niezależnie od powyższych uwag, dotyczących koncepcji ukształtowania nadzoru, projektowany Rozdział 11 wymaga ponownej analizy i weryfikacji pod kątem prawidłowego ukształtowania całości regulacji dotyczących wpłat pośredników kredytowych na pokrycie kosztów nadzoru, w szczególności w taki sposób, aby przepisy były możliwe do zastosowania w praktyce. W projekcie ustawy nie zawarto przepisu, będącego odpowiednim odwzorowaniem projektowanego art. 115 ust. 1 pkt 4, który nakładałby na pośredników kredytowych obowiązek przekazywania do KNF sprawozdań z działalności, w tym informacji o ich przychodach z działalności pośrednictwa kredytu konsumenckiego, co spowoduje, że nie będzie faktycznej możliwości wyliczenia stawki, obowiązującej w danym roku do wyliczenia wpłaty na pokrycie kosztów nadzoru. Projektowany przepis art. 127 nie będzie miał zatem żadnego praktycznego zastosowania. Ponadto, projektowane przepisy nie określają minimalnej kwoty wpłaty na pokrycie kosztów nadzoru, co spowoduje, że podmioty będące w rejestrze, pomimo pozostawania pod nadzorem,	

			nie będą partycypować w kosztach nadzoru, jeżeli w danym roku nie uzyskają przychodu lub nie prześlą tej informacji w ramach obowiązku sprawozdawczego. Na podmiot nadzorowany należy też nałożyć obowiązek dysponowania danymi finansowymi za okres roku przed wprowadzeniem nadzoru celem wyliczenia pierwszej opłaty, a dane te powinny zostać przekazane do organu nadzoru. Brak również odpowiedniego przepisu na wzór art. 123 projektu ustawy, regulującego kompleksowo koszty nadzoru, oraz art. 124 projektu ustawy, nakładającego na podmiot opłatę sankcyjną za brak wywiązania się z obowiązku sprawozdawczego, która stanowić będzie czynnik dyscyplinujący.	
165.	art. 132	UKNF	Projektowana regulacja odpowiada obecnie istnjącemu art. 59i ukk. Na tle obecnie obowiązującego art. 59i zaczęła się kształtować zawężająca linia orzecnicza. Pojawiają się orzeczenia wskazujące, że konstrukcja przepisu art. 59i ustawy o kredycie konsumenckim przewiduje odpowiedzialność karną wyłącznie wobec osoby fizycznej, nie nakłada zaś sankcji karnej na członków zarządu lub reprezentantów osoby prawnej będącej pośrednikiem kredytowym. Analogiczne stanowisko jest również prezentowane przez komentatorów tego przepisu: „Komentowany przepis nie nakłada sankcji karnej na członków zarządu lub reprezentantów osoby	Uwaga uwzględniona.

			prawnej będącej pośrednikiem kredytowym”, T. Czech [w:] Kredyt konsumencki. Komentarz, wyd. IV, LEX/el. 2025, art. 59(i). W ocenie UKNF przepis ten powinien zostać ukształtowany tak, aby uniknąć wątpliwości interpretacyjnych. Zdaniem UKNF projektowany przepis powinien mieć zastosowanie także do członków zarządu lub reprezentantów osoby prawnej będącej pośrednikiem kredytowym.	
166.	Art. 145	PUODO	e) Art. 145 projektu ustawy wprowadza zmiany w ustawie z dnia 30 maja 2014 r. o prawach konsumenta (Dz. U. z 2024 r. poz. 1796) – projektowane zmianą 7 obowiązki informacyjne muszą być również zgodne z przepisami rozporządzenia 2016/679. Nowe brzmienie art. 39 ust. 2 ww. ustawy wskazuje, że: „W przypadku przekazywania konsumentowi informacji w formie głosowych komunikatów telefonicznych przedsiębiorca, po uzyskaniu wyraźnej zgody konsumenta, może przed zawarciem umowy na odległość przekazać wyłącznie informacje, o których mowa w ust. 1 pkt 1, 6, 7, 10 i 14. W takim przypadku przedsiębiorca informuje konsumenta o rodzaju i miejscu udostępnienia informacji, o których mowa w ust. 1 pkt 2–5, 8, 9, 11–13 i 15–26. Przepis stosuje się odpowiednio w przypadku gdy umowa jest zawierana w imieniu innego przedsiębiorcy.” Ze względu na stosowanie technologii, sposób, zakres i charakter przetwarzanych danych niezwykle istotne jest – stosownie do zasad i wymagań rozporządzenia	Uwaga wyjaśniona. Przepis wdraża art. 16a ust. 4 dyrektywy i nakłada jedynie obowiązki wskazane w tym przepisie. Przepis dyrektywy, a w ślad za nim ustawa, nie odnosi się do danych osobowych konsumenta, a jedynie do informacji przedkontraktowych podawanych przez przedsiębiorcę konsumentowi. Przepisy RODO obowiązują niezależnie od obowiązków przedkontraktowych, projektowane przepisy nie modyfikują obowiązków wynikających z RODO.

			2016/679 – aby projektowane przepisy przewidywały rozwiązania adekwatne do celów, konieczne i jedynie niezbędne dla realizacji ratio legis, a także przewidywały właściwe gwarancje ochrony danych osobowych dla podmiotów danych¹⁶. Brak jest wyjaśnienia, czy przetwarzanie danych będzie się opierać na identyfikacji lub weryfikacji osoby fizycznej za pośrednictwem komunikatów głosowych przez voiceboty, co mogłoby prowadzić do zastosowania nieproporcjonalnych środków w odniesieniu do realizacji zakładanego przez projektodawcę celu i konieczność zastosowania środków prawnych dotyczących przetwarzania danych. Z punktu widzenia regulacji zawartych w ogólnym rozporządzeniu o ochronie danych – cała analiza oraz niezbędna argumentacja powinna zostać uwzględniona w ocenie skutków dla ochrony danych, o której mowa we wstępie. W związku z powyższym, w celu zapewnienia zgodności projektowanych regulacji ze standardami ochrony danych osobowych, wymagają one wyjaśnienia bądź stosownego uzupełnienia o powyżej wskazane kwestie.	
167.	art. 145 pkt 6 – projektowane art. 30a i 30b UPK	UKNF	UKNF proponuje precyzyjne wskazanie, że prawo odstąpienia od umowy zawartej na odległość za pośrednictwem interfejsu nie przysługuje w przypadku umów, o których mowa	Uwaga wyjaśniona. Regulacja zawarta w art. 40 ust. 6 UPK ma charakter ogólny w stosunku do art. 30a i 30b UPK, które regulują wyłącznie jeden ze sposobów

¹⁶ Pomocne przy formułowaniu przepisów mogą być Wytyczne Grupy Roboczej Art. 29 w sprawie przejrzystości na podstawie rozporządzenia 2016/679, WP260 rev.01 str. 9, w których znajdują się wskazówki, jak zgodnie z zasadą przejrzystości formułować informacje kierowane do podmiotów danych, w tym jak należy przedstawiać cel przetwarzania danych osobowych: „Informacje powinny być konkretne i jednoznaczne; nie należy ich formułować przy pomocy pojęć abstrakcyjnych lub wieloznacznych ani pozostawiać dowolności interpretacji. Należy zwłaszcza jednoznacznie określić cele i podstawę prawną przetwarzania danych osobowych.”

			w art. 40 ust. 6 ustawy z dnia 30 maja 2014 r. o prawach konsumenta (UPK).	odstąpienia od umowy zawartej na odległość, a konkretnie zawartej przez interfejs internetowy.
168.	art. 145 pkt 7 lit c – projektowany art. 39 ust. 2 UPK	UKNF	UKNF proponuje zastąpienie wyrażenia „w formie głosowych komunikatów telefonicznych” wyrażeniem „z wykorzystaniem telefonii głosowej”. Projektowany art. 39 ust. 2 UPK jest implementacją art. 16a ust. 4 dyrektywy 2011/83/UE (w brzmieniu zmienionym dyrektywą 2023/2673), w którym posłużono się sformułowaniem „z wykorzystaniem telefonii głosowej”. Pojęcia te nie są ze sobą tożsame. Ponadto, w projektowanym art. 39 ust. 2b UPK posłużono się już stwierdzeniem „z wykorzystaniem telefonii głosowej”, a więc dokładnie takim samym, jakie zastosowano w transponowanym przez niego przepisie art. 16a ust. 3 dyrektywy 2011/83/UE (w brzmieniu zmienionym dyrektywą 2023/2673). Wskazane jest zatem konsekwentne posługiwanie się tym właśnie sformułowaniem.	Uwaga wyjaśniona. Zróżnicowanie ma charakter celowy. Szczegółowe wyjaśnienie przedstawiono w uzasadnieniu.
169.	art. 145 pkt 7 lit e – projektowany art. 39 ust. 3 UPK	UKNF	UKNF proponuje zmianę fragmentu „wyrażone prostym językiem” na „w łatwej do odczytania formie”. Projektowany art. 39 ust. 3 UPK stanowi implementację art. 16a ust. 6 dyrektywy 2011/83/UE (w brzmieniu zmienionym dyrektywą 2023/2673), w którym mowa jest o przekazywaniu informacji „w łatwej do odczytania” formie. Sformułowania „wyrażone prostym językiem” i „w łatwej do odczytania formie” nie są ze sobą tożsame. Łatwa do	Uwaga uwzględniona. Uzupełniono uzasadnienie.

			odczytania forma może być, poza sferą językową, osiągnięta również poprzez odpowiednie graficzne zaprezentowanie dokumentu (wyróżnienie kluczowych informacji, wykorzystanie punktów, zastosowanie czcionki odpowiednich rozmiarów, itp.).	
170.	art. 145 pkt 9 lit f – projektowany art. 40 ust. 6 UPK	UKNF	UKNF proponuje dostosowanie pkt. g-h w projektowanym art. 40 ust. 6 UPK do literalnego brzmienia tiret 5-8 w art. 16b ust. 2 pkt a dyrektywy 2011/83/UE (w brzmieniu zmienionym dyrektywą 2023/2673). Wskazane tam usługi powinny być tożsame z usługami wskazanymi w katalogu wynikającym ze wzmiankowanej dyrektywy, nawet jeśli przewidziany dyrektywą katalog ma charakter otwarty. Różnice powinny być dopuszczalne jedynie w szczególnie uzasadnionych przypadkach wynikających ze specyfiki polskiego porządku prawnego, co ma miejsce w przypadku implementowania „jednostek uczestnictwa w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania”, o których mowa w dyrektywie, również poprzez wymienienie jednostek uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych otwartych i specjalistycznych funduszach inwestycyjnych otwartych.	Uwaga uwzględniona kierunkowo.
171.	Art. 146 (uwaga ogólna do przepisu – dotyczy uregulowania	Rzecznik Finansowy	W ocenie Rzecznika Finansowego podmioty zajmujące się poradnictwem zadłużeniowym powinny być wyspecjalizowane w dziedzinie, której ma dotyczyć świadczona przez nie pomoc. Podkreślenia wymaga, że w motywie 81 Dyrektywy CCD2 odnoszącym się do	Uwaga wyjaśniona. Przepisy dotyczące wskazanego w uwadze zagadnienia uległy modyfikacji w wyniku uwzględnienia uwagi MSZ, dotyczącej kwestii zgodności projektu z prawem UE.

	zasad świadczenia pomocy przez podmioty doradcze w zakresie zadłużenia w ustawach szczegółowych odnoszących się do dziedzin, w których ma być świadczona pomoc, a nie w ustawie z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego, o Rzeczniku Finansowym i o Funduszu Edukacji Finansowej)		świadczenia usług doradczych w zakresie zadłużenia wyjaśniono, że: „Taka spersonalizowana i niezależna pomoc może obejmować poradnictwo prawne, zarządzanie środkami pieniężnymi i długiem, a także pomoc społeczną i psychologiczną. Pomoc ta powinna być udzielana przez profesjonalne podmioty, które nie są kredytodawcami, pośrednikami kredytowymi, dostawcami usług w zakresie pożyczek społecznościowych, nabywcami kredytów ani podmiotami obsługującymi kredyty i które są od nich niezależne”. Mając na uwadze motyw dyrektywy, a także to, że pomoc udzielana konsumentom ma być specjalistyczna, co wynika wprost z aktualnego brzmienia projektu ustawy, kwestia ta powinna zostać uregulowana w sposób gwarantujący profesjonalizm podmiotów świadczących pomoc konsumentom. W ocenie Rzecznika Finansowego świadczenie usług poradnictwa zadłużeniowego może być efektywne jedynie w przypadku, gdy będzie wykonywane przez podmioty wyspecjalizowane w zakresie materii świadczonej pomocy.	
172.	Art. 146 pkt 3 (uwaga do projektowanego art. 17 ust. 1a pkt 3 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu	Rzecznik Finansowy	W art. 17 ust. 1a pkt 3 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego, o Rzeczniku Finansowym i o Funduszu Edukacji - otrzymuje brzmienie: „3. W odniesieniu do klientów podmiotów rynku finansowego Rzecznik świadczy usługi	Uwaga wyjaśniona. Adresatem przepisu są konsumenci. Przepis ten wdraża art. 36 dyrektywy 2023/2225, który odnosi się do poradnictwa świadczonego konsumentom a nie szeroko klientom, tj. profesjonalnym podmiotom, co wykraczałoby poza zakres dyrektywy. Dodatkowo poradnictwo

	reklamacji przez podmioty rynku finansowego, o Rzeczniku Finansowym i o Funduszu Edukacji Finansowej)		poradnictwa zadłużeniowego, o których mowa w art. 5 pkt 30 ustawy z dnia ... o kredycie konsumenckim (Dz. U. poz. ...). Do skorzystania z usług poradnictwa zadłużeniowego nie jest wymagane złożenie reklamacji”; <u>Uzasadnienie poprawki:</u> Uzasadniając konieczność wprowadzenia sugerowanych rozwiązań należy uwzględnić właściwość Rzecznika Finansowego, która obejmuje klientów podmiotów rynku finansowego. Katalog podmiotów rynku finansowego został precyzyjnie zdefiniowany w ustawie o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego, o Rzeczniku Finansowym i o Funduszu Edukacji. Proponowany w przekazanym do opinii projekcie ustawy przepis nie uwzględnia tego katalogu jak również specyfiki działań podejmowanych przez Rzecznika Finansowego w zakresie ochrony klientów podmiotów rynku finansowego, których interesy reprezentuje (postępowania interwencyjne, postępowania polubowne).	zadłużeniowe jest świadczone na wniosek i za zgodą konsumenta, a nie jako rozpatrzenie reklamacji w zakresie zastrzeżeń dotyczące usług świadczonych przez podmiot rynku finansowego. Poradnictwo zadłużeniowe jest związane z trudnościami po stronie konsumenta a nie jakością usług świadczonych przez podmiot rynku finansowego.
173.	Art. 146 pkt 3 (uwaga do projektowanego art. 17 ust. 1a pkt 4 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez	Rzecznik Finansowy	W art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego, o Rzeczniku Finansowym i o Funduszu Edukacji dodaje się pkt 4 w brzmieniu: „4. prowadzenie rejestru podmiotów doradczych w zakresie zadłużenia.”	Uwaga uwzględniona.

	podmioty rynku finansowego, o Rzeczniku Finansowym i o Funduszu Edukacji Finansowej)		<u>Uzasadnienie poprawki:</u> Poprawka ta uzupełnia zakres kompetencji Rzecznika Finansowego, precyzując że jednym z nich jest prowadzenie rejestru podmiotów doradczych w zakresie zadłużenia.	
174.	Art. 146 (uwaga do pkt 4 wprowadzającego zmiany w art. 20 w ust. 1 ustawy o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego, o Rzeczniku Finansowym i o Funduszu Edukacji Finansowej) (uwaga do przepisu i do OSR)	Rzecznik Finansowy	W art. 146 pkt 4 otrzymuje brzmienie: 4) w art. 20 w ust. 1: a) pkt 7 i 8 otrzymują brzmienie: „7) wartości średniej rocznej sumy aktywów bilansowych wyliczanej na podstawie wartości ustalonych na ostatni dzień każdego miesiąca danego roku za rok poprzedzający o dwa lata rok, za który opłata jest należna, i stawki 0,00176 % – w przypadku banku; 8) wartości średniej rocznej sumy aktywów bilansowych wyliczanej na podstawie wartości ustalonych na ostatni dzień każdego miesiąca danego roku za rok poprzedzający o dwa lata rok, za który opłata jest należna, i stawki 0,00176 % – w przypadku spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej;”, b) pkt 12 otrzymuje brzmienie: „12) wartości średniorocznej sumy aktywów za	Uwaga uwzględniona.

			rok poprzedzający o dwa lata rok, za który opłata jest należna, i stawki 0,03200 % – w przypadku instytucji pożyczkowej, przy czym sumę aktywów stanowi wartość bilansowa aktywów obejmujących wyłącznie wierzytelności danej instytucji pożyczkowej z tytułu umów, do których stosuje się przepisy ustawy z dnia ... o kredycie konsumenckim;”. <u>Uzasadnienie poprawki</u> Zaproponowane zmiany dotyczą zwiększenia opłat na finansowanie działalności Rzecznika Finansowego i jego Biura. Należy zauważyć, że przekazany do konsultacji projekt znacznie rozszerza kompetencje Rzecznika Finansowego w zakresie świadczenia poradnictwa zadłużeniowego oraz funkcjonowania rejestru podmiotów doradczych w zakresie zadłużenia. Mając na uwadze, że jak wskazano w OSR w pkt 6. <i>Wpływ na sektor finansów publicznych</i> - miesięczny przyrost kredytów konsumenckich niespłacanych (DPD 90+), kształtuje się na poziomie ok. 60.000 kredytów - należy się liczyć ze znacznym wzrostem spraw prowadzonych przez Rzecznika Finansowego w zakresie świadczenia poradnictwa zadłużeniowego (postępowania interwencyjnego, postępowania polubownego). Dodatkowe zadania związane z zapewnieniem funkcjonowania rejestru podmiotów doradczych w zakresie zadłużenia	

			wiążą się z kosztami administracyjnymi i osobowymi wymaganymi do prawidłowego funkcjonowania rejestru. Uwaga do OSR (uzupełnienie informacji w pkt 6. Wpływ na sektor finansów publicznych, w wierszu: Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń) Wejście w życie projektowanej regulacji wiąże się z nałożeniem na Rzecznika Finansowego (dalej : RF) nowych obowiązków ustawowych w zakresie świadczenia poradnictwa zadłużeniowego oraz funkcjonowania rejestru podmiotów doradczych w zakresie zadłużenia. Rzecznik Finansowy funkcjonuje w formie państwowej osoby prawnej, która jest finansowana ze środków pozabudżetowych, tj. z opłat wnoszonych przez podmioty rynku finansowego określonych w przepisach art. 20 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego, o Rzeczniku Finansowym i o Funduszu Edukacji Finansowej. W celu prawidłowej realizacji nowych zadań niezbędne jest zwiększenie zatrudnienia (zarówno specjalistycznego jak i administracyjnego). Należy szacować, że wejście w życie projektowanych regulacji będzie wymagało zwiększania zatrudnienia w Biurze Rzecznika Finansowego o ok. 25 osób, w tym ok. 18 pracowników merytorycznych, ok. 5 osób do	

			obsługi profesjonalnej infolinii oraz ok. 2 osoby do obsługi rejestru. Dodatkowo niezbędna jest rozbudowa zaplecza organizacyjno – technicznego (najem dodatkowej powierzchni, utworzenie nowych stanowisk pracy, utworzenie infolinii), wdrożenie nowych rozwiązań informatycznych (utworzenie rejestru), a także modyfikacja już istniejących. Konieczne jest również zapewnienie odpowiednich szkoleń i wsparcia merytorycznego dla nowozatrudnionych jak i dla dotychczasowych pracowników RF (w celu zapewnienia zastępowalności oraz odpowiedniego nadzoru). Nowe zadania w zakresie świadczenia poradnictwa zadłużeniowego (postępowania interwencyjne, postępowania polubowne) spowodują znaczne zwiększenie liczby spraw prowadzonych w Biurze Rzecznika Finansowego. Obecnie koszt obsługi 1 interwencji wynosi 699 zł. Prognozuje się, że w związku z wejściem w życie projektu ustawy (opierając się na wskazanych w OSR danych dot. ilości przeterminowanych zadłużeń) ilość wniosków, które będą dodatkowo wpływały do RF wyniesie rocznie ok. 30 000. Przy ww. założeniach koszt obsługi nowych wniosków kształtuje się na poziomie ok. 21 mln. zł. Dodatkowe niezbędne koszty techniczne Rzecznika Finansowego związane z nowymi zadaniami wynoszą ok. 350 000 zł. W kwocie tej ujęte zostały koszty rejestru oraz infolinii, które	

			będą przeznaczone wyłącznie do obsługi nowych zadań. Koszty wynikające z nowych obowiązków nie mogą być pokryte w ramach dotychczasowej struktury finansowania. Zauważenia wymaga również, że w zdecydowanej większości pozostałe jednostki sektora finansów publicznych zarówno na etapie projektowania ustawy budżetowej jak i w toku wykonywania budżetu państwa co do zasady otrzymują dodatkowe środki w związku z przyjętym w ustawie budżetowej wzrostem wynagrodzeń jak również pozostałymi wydatkami, w tym z tytułu nowych zadań. Sposób finansowania Rzecznika Finansowego uniemożliwią korzystanie z tego typu rozwiązań, w związku powyższym konieczne jest dostawanie stawek opłat do nowego poziomu kosztów, przy zachowaniu zasady proporcjonalności oraz racjonalności. Jednocześnie składki zostały zaprojektowane tak, aby nie stanowiły nadmiernego obciążenia dla podmiotów rynku finansowego objętych opłatami. Wyrażone w punktach procentowych (p. p.) zmiany kształtują się na następującym poziomie: 1) Stawka dotycząca banków wzrasta o 0,00038 p. p.; 2) Stawka dotycząca SKOKów wzrasta o 0,00038 p. p.; 3) Stawka dotycząca instytucji pożyczkowych wzrasta o 0,007 p. p.	

			Przekłada się to odpowiednio na dodatkowe obciążenie na 1 podmiot: 1) Banki: 20 581,63 zł; 2) SKOKi: 2 159,95 zł; 3) Instytucje pożyczkowe: 3 058,54 zł. Szacuje się, że wejście w życie projektowanych regulacji pozwoli na osiągnięcie przez Rzecznika Finansowego dodatkowego przychodu w wysokości ok. 11 mln. zł. Pomimo wzrostu stawek opłat, ich nowy poziom nie pokryje w pełni przewidywanych kosztów związanych z realizacją nowych zadań nałożonych na Rzecznika Finansowego. Zważyć, jednak należy, że pełne odzwierciedlenie kosztów w stawkach mogłoby skutkować nadmiernym wzrostem opłat, co mogłoby stanowić istotne obciążenie dla PRF. W związku z tym, przy ustalaniu stawek przyjęto założenie, że część kosztów związanych z wykonywaniem nowych zadań będzie finansowana w ramach przesunięć wewnętrznych. Wypracowanie takiego rozwiązania, z jednej strony pozwala RF na realizację nowych obowiązków, a z drugiej nie obciąża nadmiernie podmiotów, których zmiana stawek dotyczy. Przyjęta wysokość stawek stanowi zatem rozwiązanie zrównoważone.	
175.	Art. 146 (uwaga do projektowanego art. 34a ust. 2	Rzecznik Finansowy	W art. 34a ust. 2 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego, o Rzeczniku Finansowym i o Funduszu Edukacji otrzymuje brzmienie:	Uwaga wyjaśniona. Przepisy dotyczące wskazanego w uwadze zagadnienia uległy modyfikacji w wyniku uwzględniania

	ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego, o Rzeczniku Finansowym i o Funduszu Edukacji Finansowej)		„2. Poradnictwo zadłużeniowe polega na udzieleniu specjalistycznej i spersonalizowanej pomocy o charakterze technicznym, prawnym lub psychologicznym, z uwzględnieniem ust. 3, przez niezależne podmioty profesjonalne.” <u>Uzasadnienie poprawki:</u> Taki kształt przepisu jest zgodny z intencją wyrażoną w art. 3 dyrektywy, zawierającym definicje. Pkt. 22 przewiduje, że „usługi doradcze w zakresie zadłużenia” oznaczają spersonalizowaną pomoc o charakterze technicznym, prawnym lub psychologicznym świadczoną na rzecz konsumentów, którzy napotykają lub mogą napotkać trudności w wypełnieniu swoich zobowiązań finansowych, przez niezależne podmioty profesjonalne niebędące w szczególności kredytodawcami lub pośrednikami kredytowymi zdefiniowanymi w niniejszej dyrektywie ani nabywcami kredytów lub podmiotami obsługującymi kredyty zdefiniowanymi w art. 3 pkt 6 i 8 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady.	uwagi MSZ, dotyczącej kwestii zgodności projektu z prawem UE.
176.	Art. 146 (propozycja dodania art. 34 a ust 3 do Ustawy o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego, o	Rzecznik Finansowy	W art. 34a ust. 3 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego, o Rzeczniku Finansowym i o Funduszu Edukacji otrzymuje brzmienie: „3. Rzecznik świadczy poradnictwo zadłużeniowe w zakresie specjalistycznej i spersonalizowanej pomocy o charakterze prawnym na zasadach i w	Uwaga wyjaśniona. Przepisy dotyczące wskazanego w uwadze zagadnienia uległy modyfikacji w wyniku uwzględniania uwagi MSZ, dotyczącej kwestii zgodności projektu z prawem UE.

	Rzeczniku Finansowym i o Funduszu Edukacji Finansowej)		zakresie określonych w niniejszej ustawie.” <u>Uzasadnienie poprawki:</u> W proponowanym brzmieniu przepisu nie do końca jasne jest jakiego działania konsument może oczekiwać od Rzecznika Finansowego. Samo poradnictwo w dyrektywie definiowane jest bowiem jako „spersonalizowana pomoc” co jednak może być różnie rozumiane. Odwołanie do form działalności określonych w ustawie z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego, o Rzeczniku Finansowym i o Funduszu Edukacji - pozwoli konsumentom na lepsze rozeznanie jakiej konkretnie pomocy (postępowania interwencyjnego, postępowania polubownego) klienci mogą oczekiwać (o jaką mogą wnioskować) wybierając jako podmiot doradczy właśnie Rzecznika Finansowego.	
177.	Art. 146 (uwaga do projektowanego art. 34a ust. 6 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego, o Rzeczniku Finansowym i o Funduszu	Rzecznik Finansowy	W art. 34a ust. 6 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego, o Rzeczniku Finansowym i o Funduszu Edukacji Finansowej otrzymuje brzmienie: „6. Rzecznik [oraz podmioty doradcze w zakresie zadłużenia] świadczy[ą] poradnictwo zadłużeniowe na podstawie informacji, o których mowa w ust. 5, przy uwzględnieniu rozsądnych założeń dotyczących ryzyka dla konsumenta.”. <u>Uzasadnienie poprawki:</u> Poprawka zakłada wykreślenie z projektowanego	Uwaga uwzględniona kierunkowo. Zmodyfikowano brzmienie przepisu.

	Edukacji Finansowej)		art. 34a ust. 6 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego, o Rzeczniku Finansowym i o Funduszu Edukacji Finansowej słów: „w terminie 60 dni od dnia otrzymania kompletnego wniosku o poradnictwo zadłużeniowe”. Wskazany termin nie wynika z dyrektywy. Należy zauważyć, że „świadczenie poradnictwa” jest czynnością ciągłą. Z tego powodu proponowane w przedłożonym do konsultacji projekcie brzmienie przepisu może być interpretowane w ten sposób, że Rzecznik Finansowy oraz podmioty doradcze w zakresie zadłużenia świadczą poradnictwo zadłużeniowe przez okres 60 dni od dnia otrzymania kompletnego wniosku o poradnictwo zadłużeniowe. To może prowadzić do sytuacji, w której Rzecznik Finansowy nie byłby uprawniony do prowadzenia czynności po upływie 60 dni od dnia otrzymania wniosku. Paradoksalnie zatem wprowadzenie terminu, w którym świadczone byłoby poradnictwo zadłużeniowe może przyczynić się do obniżenia standardu ochrony konsumenta.	
178.	Art. 146 (uwaga do projektowanego art. 34d ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez	Rzecznik Finansowy	Zgodnie z projektowanym przepisem Rzecznik Finansowy zostanie zobowiązany do prowadzenia rejestru podmiotów doradczych w zakresie zadłużenia. W celu wzmocnienia skuteczności projektowanych regulacji, projektowane przepisy należałoby uzupełnić o przepisy sankcyjne, tj.	Uwaga wyjaśniona. Przepisy dotyczące wskazanego w uwadze zagadnienia uległy modyfikacji w wyniku uwzględnienia uwagi MSZ, dotyczącej kwestii zgodności projektu z prawem UE.

	podmioty rynku finansowego, o Rzeczniku Finansowym i o Funduszu Edukacji Finansowej)		Art. Y. 1. Na podmiot, który świadczy usługi poradnictwa zadłużeniowego bez wymaganego wpisu do rejestru podmiotów doradczych w zakresie zadłużenia, Rzecznik może, w drodze decyzji, nałożyć karę pieniężną do wysokości 100.000 zł. 2. Na podmiot doradczy w zakresie zadłużenia, który narusza obowiązek nałożony w art. 34g, Rzecznik może, w drodze decyzji, nałożyć karę pieniężną do wysokości, o której mowa w ust. 1. 3. Wpływy z tytułu kary pieniężnej orzeczonej w sprawie, o której mowa w art. Y ust. 1 i 2 stanowią przychód Rzecznika. 4. Prawomocne orzeczenie w zakresie kary pieniężnej oraz kosztów postępowania, w ramach którego została orzeczona ta kara, podlega egzekucji w trybie ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.	
179.	Art. 146 (uwaga do projektowanego art. 34e ust. 1 pkt 1 lit a, pkt 2 lit. a oraz pkt 3 lit. a ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego, o Rzeczniku	Rzecznik Finansowy	Rzecznik Finansowy proponuje poszerzenie katalogu przestępstw, o których mowa w art. 34e ust. 1 pkt 1 lit. a), pkt 2 lit. a) oraz pkt 3 lit. a) nowelizowanej ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego, o Rzeczniku Finansowym i o Funduszu Edukacji Finansowej. Mając na uwadze to, że działalność podmiotów doradczych w zakresie zadłużenia ma być specjalistyczna, a także przede wszystkim uwzględniając fakt, że będzie ona dotyczyła informacji objętych tajemnicą prawnie chronioną - zasadne jest rozszerzenie katalogu przestępstw	Uwaga wyjaśniona. Przepisy dotyczące wskazanego w uwadze zagadnienia uległy modyfikacji w wyniku uwzględnienia uwagi MSZ, dotyczącej kwestii zgodności projektu z prawem UE.

	Finansowym i o Funduszu Edukacji Finansowej)		wykluczających możliwość prowadzenia działalności przez osoby za nie skazane. W ocenie Rzecznika szczególny rodzaj działalności, która ma być świadczona przez te podmioty skutkuje tym, że osoby zajmujące się poradnictwem zadłużeniowym powinny charakteryzować się nieposzlakowaną opinią, co powinno stanowić gwarancję dochowania tajemnic, które mogą zostać ujawnione w zakresie świadczenia poradnictwa zadłużeniowego. Należy bowiem podkreślić, że zgodnie z art. 41 ust. 2 Dyrektywy CCD2: Państwa członkowskie zapewniają, aby właściwe organy, wszystkie osoby, które pracują lub pracowały we właściwych organach, oraz audytorzy i eksperci działający na zlecenie właściwych organów byli zobowiązani do zachowania tajemnicy zawodowej. W ocenie Rzecznika zasadne jest uregulowanie tej kwestii w sposób analogiczny, jak w ustawie z dnia 12 kwietnia 2018 r. o zasadach pozyskiwania informacji o niekaralności osób ubiegających się o zatrudnienie i osób zatrudnionych w podmiotach sektora finansowego.	
180.	Art. 146 (uwaga do projektowanego art. 34e ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku	Rzecznik Finansowy	W art. 34e ust. 1 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego, o Rzeczniku Finansowym i o Funduszu Edukacji pkt 4 otrzymuje brzmienie: „4) nie jest kredytodawcą w rozumieniu ustawy z dnia ... o kredycie konsumenckim, pośrednikiem kredytowym, dostawcą usług finansowania	Uwaga wyjaśniona. Przepisy dotyczące wskazanego w uwadze zagadnienia uległy modyfikacji w wyniku uwzględniania uwagi MSZ, dotyczącej kwestii zgodności projektu z prawem UE.

	finansowego, o Rzeczniku Finansowym i o Funduszu Edukacji Finansowej)		społecznościowego, nabywcą kredytów ani podmiotem obsługującym kredyty ani podmiotem od nich zależnym.”. <u>Uzasadnienie poprawki:</u> Ustawa z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego, o Rzeczniku Finansowym i o Funduszu Edukacji Finansowej nie zawiera definicji „kredytodawcy”, stąd konieczne jest doprecyzowanie w projektowanym art. 34e ust. 1 pkt 4 nowelizowanej ustawy, że wskazane w nim pojęcie „kredytodawcy” odnosi się do kredytodawcy w rozumieniu przepisów ustawy o kredycie konsumenckim. Z uwagi na okoliczność, że nowelizowana ustawa posługuje się terminem „dostawca usług finansowania społecznościowego”, a nie (jak w projekcie przedłożonym do konsultacji) „dostawca usług w zakresie pożyczek społecznościowych”, zaproponowano odpowiednią zmianę terminów. Dodatkowo, Rzecznik Finansowy proponuje zmiany w zakresie dookreślenia charakteru i sposobu działania podmiotów świadczących usługi poradnictwa zadłużeniowego. W szczególności polegają one na doprecyzowaniu definicji atrybutu niezależności podmiotów świadczących takie usługi. Dyrektywa bardzo mocno podkreśla ten atrybut i definiuje go dość precyzyjnie, podczas gdy w propozycji polskiej implementacji ten wątek został pominięty. Zarówno polska jak i angielska wersja dokumentu	

			jasno podkreślają, że działania podmiotów świadczących usługi doradcze w zakresie zadłużenia muszą być świadczone przez „niezależne” profesjonalne podmioty. Dodatkowo wersja angielska wyraźnie podkreśla, że te działania powinny być „in favour”, czyli „na korzyść” konsumentów. W polskiej wersji dokumentu zdecydowano się na użycie zwrotu „na rzecz konsumentów”, który jest podobny znaczeniowo, ale jednak mniej wyraźnie podkreśla intencję unijnego ustawodawcy, że działania podmiotu zajmującego się doradztwem mają być z „korzyścią” lub „korzystne” dla konsumentów. Nie ulega wątpliwości, że oferowanie takich usług przez podmioty w jakimkolwiek stopniu zależne od podmiotów rynku finansowego, w szczególności kredytodawców, pośredników kredytowych, dostawców usług w zakresie pożyczek społecznościowych, nabywców kredytów czy podmiotów obsługujących kredyty, nie zawsze mogłoby być jednoznacznie korzystne dla klienta. Doradztwo przez nie świadczone mogłoby być niekompletne, nie obejmować wszystkich aspektów prawnych np. w kwestii przedawnienia zobowiązania, możliwości zastosowania sankcji kredytu darmowego, ekonomicznych skutków konsolidacji zadłużenia itp. Nie przypadkowo unijny ustawodawca w dyrektywie podkreśla atrybut niezależności od podmiotów rynku finansowego. Wyraźnie to wybrzmiewa w motywie 81 dyrektywy, który przewiduje, że taka spersonalizowana i niezależna pomoc może	

			obejmować poradnictwo prawne, zarządzanie środkami pieniężnymi i długiem, a także pomoc społeczną i psychologiczną. Pomoc ta powinna być udzielana przez profesjonalne podmioty, które nie są kredytodawcami, pośrednikami kredytowymi dostawcami usług w zakresie pożyczek społecznościowych, nabywcami kredytów ani podmiotami obsługującymi kredyty i które są od nich niezależne.	
181.	Art. 146 (propozycja dodania art. 34 d ust. 2 Ustawy o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego, o Rzeczniku Finansowym i o Funduszu Edukacji Finansowej)	Rzecznik Finansowy	W art. 34d ust. 2 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego, o Rzeczniku Finansowym i o Funduszu Edukacji Finansowej - otrzymuje brzmienie: „2. Rejestr podmiotów doradczych w zakresie zadłużenia jest jawny i zawiera: 1) numer wpisu do rejestru; 2) dane podmiotu doradczego w zakresie zadłużenia: a) firmę, b) adres siedziby albo adres prowadzenia działalności, c) numer w rejestrze przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym albo w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, d) numer identyfikacji podatkowej (NIP); 3) adres strony internetowej;	Uwaga wyjaśniona. Przepisy dotyczące wskazanego w uwadze zagadnienia uległy modyfikacji w wyniku uwzględniania uwagi MSZ, dotyczącej kwestii zgodności projektu z prawem UE.

			4) adres poczty elektronicznej; 5) informację o charakterze świadczonego poradnictwa (poradnictwo techniczne, prawne lub psychologiczne); 6) język w jakim podmiot świadczy usługę doradczą; 7) informację o udogodnieniach dla osób o specjalnych potrzebach; 8) wzmiankę o wykreśleniu z rejestru.” W art. 34d ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego, o Rzeczniku Finansowym i o Funduszu Edukacji Finansowej dodaje się ustęp 3 w brzmieniu: „3. Rejestr jest prowadzony w systemie teleinformatycznym i jest udostępniany na stronie internetowej Rzecznika Finansowego.” <u>Uzasadnienie poprawki:</u> W proponowanym brzmieniu przepisu uzupełnione zostały informacje dotyczące podmiotu doradczego. Wydaje się, że wskazanie w rejestrze dodatkowo informacji o języku w jakim świadczone jest doradztwo i o udogodnieniach dla osób ze specjalnymi potrzebami może pomóc w wyborze podmiotu doradczego osobom, które doświadczają ograniczeń w posługiwaniu się językiem polskim czy też innych. Ponadto, zasadne jest określenie w jakiej formie ma być prowadzony rejestr.	

182.	Art. 146 (propozycja dodania art. 34 d ust. 2 Ustawy o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego, o Rzeczniku Finansowym i o Funduszu Edukacji Finansowej)	Rzecznik Finansowy	W art. 34e ust. 3 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego, o Rzeczniku Finansowym i o Funduszu Edukacji Finansowej - otrzymuje brzmienie: „3. Wniosek o wpis do rejestru jest składany wyłącznie za pośrednictwem systemu teleinformatycznego udostępnianego na stronie internetowej Rzecznika.” <u>Uzasadnienie poprawki:</u> Wprowadzanie możliwości składania wniosku wyłącznie w formie elektronicznej, za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, ułatwi składanie wniosku dla przedsiębiorców oraz jego następce rozpatrzenie przez Rzecznika Finansowego. Przyczyni się to do usprawnienia całego procesu.	Uwaga wyjaśniona. Przepisy dotyczące wskazanego w uwadze zagadnienia uległy modyfikacji w wyniku uwzględniania uwagi MSZ, dotyczącej kwestii zgodności projektu z prawem UE.
183.	Art. 146 (propozycja dodania w art. 36 nowego ust. 5 w ustawie z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego, o Rzeczniku Finansowym i o Funduszu Edukacji Finansowej)	Rzecznik Finansowy	W art. 36 dodaje się ust. 5 w brzmieniu: „5. Za wyczerpanie drogi postępowania reklamacyjnego, o której mowa w ust. 4 pkt 2, uznaje się również złożenie przez konsumenta wniosku o restrukturyzację zadłużenia, o którym mowa w art. 45 ust. 2 ustawy z dnia ... o kredycie konsumenckim ”. <u>Uzasadnienie poprawki:</u> Proponowana zmiana jest konsekwencją propozycji dodania w art. 45 projektowanej ustawy, dodatkowego ustępu w brzmieniu: „W przypadku złożenia przez konsumenta wniosku o przeprowadzenie pozasądowego postępowania w	Uwaga uwzględniona.

	Finansowej, ust. 5)		sprawie rozwiązywania sporu konsumenckiego w zakresie restrukturyzacji zadłużenia, złożenie wniosku, o którym mowa w ust. 2 uznaje się za spełnienie warunku określonego w art. 34 ust 2 pkt 1 ustawy z dnia 23 września 2016 r. o pozasądowym rozwiązywaniu sporów konsumenckich (Dz.U. z 2016 r. poz. 1823)”	
184.	Art. 146 (propozycja dodania w art. 43 h ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego, o Rzeczniku Finansowym i o Funduszu Edukacji Finansowej, definiującym na co przeznaczają się środki zgromadzone w Funduszu, punktu g)	Rzecznik Finansowy	Projekt przewiduje, że Rzecznik Finansowy świadczy poradnictwo zadłużeniowe w zakresie specjalistycznej i spersonalizowanej pomocy o charakterze prawnym. Ze względu na brak kompetencji Rzecznika Finansowego w zakresie pomocy o charakterze technicznym (np. techniki zarządzania budżetem domowym) i psychologicznym (np. radzenie sobie ze stresem, stany depresyjne) ustawa przewiduje możliwość współpracy Rzecznika z podmiotami doradczymi w zakresie zadłużenia. Dodatkowo muszą one świadczyć takie usługi nieodpłatnie dla konsumenta. Konieczne jest więc zapewnienie takim podmiotom finansowania zewnętrznego. W związku z tym Rzecznik Finansowy proponuje wykorzystanie na ten cel środków zgromadzonych w Funduszu Edukacji Finansowej. W tym celu proponuje się dodanie w art. 43 h ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego, o Rzeczniku Finansowym i o Funduszu Edukacji Finansowej, definiującym na co przeznaczają się środki zgromadzone w Funduszu, po pkt 1 pkt 1a	Uwaga wyjaśniona. Przepisy dotyczące wskazanego w uwadze zagadnienia uległy modyfikacji w wyniku uwzględnienia uwagi MSZ, dotyczącej kwestii zgodności projektu z prawem UE.

			w brzmieniu: „1a. świadczenie usług poradnictwa zadłużeniowego, oznaczającego specjalistyczną i spersonalizowaną pomoc o charakterze technicznym, prawnym lub psychologicznym, świadczoną na korzyść konsumentów, którzy napotykają lub mogą napotkać trudności w wypełnieniu swoich zobowiązań finansowych, przez niezależne podmioty profesjonalne, czyli niebędące w szczególności kredytodawcami lub pośrednikami kredytowymi zdefiniowanymi w niniejszej ustawie ani nabywcami kredytów lub podmiotami obsługującymi kredyty zdefiniowanymi w art. 3 pkt 6 i 8 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2167 (27) i podmiotami od nich zależnymi”. Przyjęcie ww. zmiany będzie wymagało również wprowadzenia dodatkowego przepisu regulującego wydatkowanie środków, tj.: Art. haa. Do finansowania lub dofinansowania zadań, o których mowa w art. 43h pkt 1a, w zakresie nieuregulowanym niniejszą ustawą oraz odrębnymi przepisami, stosuje się przepisy ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.	
185.	art. 146 pkt 5 – zmiany w ustawie z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu	UKNF	Projekt przewiduje bezpłatność usług doradczych, co w przypadku podmiotów, o których mowa w art. 34a ust. 1 pkt 2, które działałyby na zasadzie <i>pro bono</i> praktycznie wyłącza te podmioty z tego rodzaju działalności, co powoduje, że przepis będzie przepisem martwym, ponieważ żaden	Uwaga wyjaśniona. Przepisy dotyczące wskazanego w uwadze zagadnienia uległy modyfikacji w wyniku uwzględnienia uwagi MSZ, dotyczącej kwestii zgodności projektu z prawem UE.

	reklamacji przez podmioty rynku finansowego, o Rzeczniku Finansowym i o Funduszu Edukacji Finansowej – projektowany art. 34a ust. 4		komercyjny podmiot nie podejmie się świadczenia tych usług bezpłatnie. CCD II przewiduje ograniczoną opłatę za tego rodzaju usługi, co może przyczynić się do rozwoju tego rodzaju usług i przełożyć się na ich większą dostępność dla konsumentów, którzy potrzebują tego typu doradztwa, zwłaszcza że ustawodawca europejski w ww. motywie oraz art. 36 ust. 3 CCD II wskazał, że tego typu usługi powinny być łatwo dostępne.	
186.	Rozdział 13 – dodanie przepisu wprowadzającego zmianę w art. 304 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny	UKNF	Nowelizacja art. 304 Kodeksu karnego dokonana art. 8 ustawy z dnia 14.05.2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa Sars-Covid-2 (Dz.U. z 2020 r. poz. 875), wprowadziła do porządku prawnego § 2 i § 3 tego artykułu. Jak wynika z uzasadnienia do tego projektu ustawy: <i>„Zgodnie z brzmieniem projektowanych art. 304 § 2 i 3 k.k. do oceny karalności czynu zawsze zastosowanie będzie miał moment zgłoszenia żądania wobec pokrzywdzonego; uzależnia się bowiem karalność od żądania świadczenia w określonej skonkretyzowanej już wysokości, a nie od wysokości potencjalnej wynikającej z umowy. W efekcie możliwe będzie wyliczenie na tę chwilę kosztów pozaodsetkowych, równowartości kwoty odsetek maksymalnych oraz odsetek maksymalnych za opóźnienie i porównanie jej z całkowitymi kosztami udzielenia świadczenia</i>	Uwaga nieuwzględniona. Propozycja wykracza poza zakres przedłożenia.

			żądanymi z tytułu udzielenia świadczenia pieniężnego. <i>W najwyższym stopniu wątpliwości budzi oferowanie pożyczek lichwiarskich osobom starszym lub niedołącznym, których sytuacja materialna jest trudna. Projektowany przepis pozwoli na wyeliminowanie problemów dowodowych związanych z elementem subiektywnym obecnym w art. 304 k.k., polegających na wykazaniu, dlaczego takie osoby znajdują się w przymusowej sytuacji.</i> <i>W związku z tym, że projektowane przepisy kryminalizują zachowanie polegające na żądaniu nadmiernych świadczeń z tytułu korzystania z kapitału (koszty pozaodsetkowe - art. 304 § 2 k.k., odsetki - art. 304 § 3 k.k.), czynem zabronionym nie jest samo zawarcie umowy. Może się zdarzyć, że beneficjent takiego nadmiernego świadczenia wynikającego z umowy nie będzie żądał kwoty przewyższającej dwukrotność równowartości odsetek maksymalnych określonych w ustawie czy dwukrotność maksymalnej wysokości kosztów pozaodsetkowych.”.</i> Podobne stanowisko zajęła doktryna: „Czyn ma charakter formalny. Jego znamiona zostają zrealizowane z chwilą złożenia żądania.” - M. Kulik [w:] M. Budyn-Kulik, P. Kozłowska-Kalisz, M. Mozgawa, M. Kulik, Kodeks karny. Komentarz aktualizowany, LEX/el. 2025, art. 304. https://lex-new/#/commentary/587737191/787802/budyn-	

			kulik-magdalena-i-in-kodeks-karny-komentarz-aktualizowany?cm=URELATIONS Przepis nie jest jednoznaczny i wymaga doprecyzowania odnośnie znamienia w zakresie „żądania”, które w aktualnym brzmieniu może budzić wątpliwości interpretacyjne. Mając na uwadze, że norma karna powinna być jasna, precyzyjna i szczegółowa należałoby rozważyć doprecyzowanie znamion przestępstwa z art. 304 § 2-3 kk poprzez wprowadzenie do przepisu dodatkowej czynności sprawczej „kto żąda od niej zapłaty lub zastrzega w takiej umowie”, tak aby w pełni zrealizować cel tej regulacji jakim jest ochrona uczestników obrotu gospodarczego.	
187.	Załącznik 1	NBP	W projekcie załącznika nr 1 do ustawy, który stanowi wzór formularza informacyjnego dotyczącego kredytu konsumenckiego, w części pt. „Dodatkowe informacje na temat umowy o kredyt konsumencki” w punkcie 2 „Koszty kredytu” w podpunkcie „Koszty powiązane” określono, że należy „wskazać wysokość kosztów korzystania z określonych środków płatniczych (np. karty kredytowej)”. Warto zauważyć, że w art. 2 pkt 10 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych został zdefiniowany termin „instrument płatniczy”, który oznacza zindywidualizowane urządzenie lub uzgodniony przez użytkownika i dostawcę zindywidualizowany zbiór procedur, służących do inicjowania zlecenia płatniczego. Z tego względu NBP sugeruje rozważenie zastąpienia użytego w	Uwaga uwzględniona kierunkowo. Skorygowano brzmienie art. 19 ust. 1 pkt 2 lit. e oraz art. 48 ust. 1 pkt 10). Dyrektywa 2023/2225 posługuje się – zarówno w polskiej wersji jak i innych wersjach językowych – pojęciem „środków płatniczych” (ang. means of payment). Pojęcie to wynika z dyrektywy, nie odwołując się do pojęcia zdefiniowanego w dyrektywie i ustawie o usługach płatniczych. Jednocześnie dyrektywa 2023/2225 nie posługuje się pojęciem dyrektywy 2015/2666 „usług płatniczych”.

			projekcie załącznika nr 1 do ustawy terminu „środki płatnicze” terminem „instrumenty płatnicze”, który funkcjonuje już na gruncie innych ustaw oraz został użyty w projekcie opiniowanej ustawy (art. 19 ust. 1 pkt 2 lit. e oraz art. 48 ust. 1 pkt 10) i w uzasadnieniu do niej.	
188.	Uzasadnienie - pkt II	Sąd Najwyższy	Proponuje się wyraźniejsze wskazanie, które aspekty obecnie obowiązującej ustawy są szczególnie problematyczne lub nieefektywne, co lepiej uzasadni potrzebę wdrożenia zupełnie nowej regulacji.	Uwaga uwzględniona. Pogłębiono uzasadnienie.
189.		PUODO	Zapewnienie poszanowania standardów i zasad przetwarzania danych osobowych wynikające z ogólnego rozporządzenia o ochronie danych osobowych ¹⁷ powinno być elementem procesu legislacyjnego, którego celem jest dostosowanie krajowego porządku prawnego do ww. aktów prawnych. Z uzasadnienia do projektu ustawy nie wynika jednak, aby projektodawca wykonał test prywatności, analizę i ocenę pod kątem ryzyk towarzyszących proponowanemu przetwarzaniu danych osobowych. Przepisy dotyczące przetwarzania danych osobowych wprowadzane w projektowanej ustawie determinują natomiast zasadność przeprowadzania testu prywatności -	Poszerzono uzasadnienie.

¹⁷ Zgodnie z art. 5 rozporządzenia 2016/679: 1. Dane osobowe muszą być: a) przetwarzane zgodnie z prawem, rzetelnie i w sposób przejrzysty dla osoby, której dane dotyczą ("zgodność z prawem, rzetelność i przejrzystość"); b) zbierane w konkretnych, wyraźnych i prawnie uzasadnionych celach i nieprzetwarzane dalej w sposób niezgodny z tymi celami; dalsze przetwarzanie do celów archiwalnych w interesie publicznym, do celów badań naukowych lub historycznych lub do celów statystycznych nie jest uznawane w myśl art. 89 ust. 1 za niezgodne z pierwotnymi celami ("ograniczenie celu"); c) adekwatne, stosowne oraz ograniczone do tego, co niezbędne do celów, w których są przetwarzane ("minimalizacja danych"); d) prawidłowe i w razie potrzeby uaktualniane; należy podjąć wszelkie rozsądne działania, aby dane osobowe, które są nieprawidłowe w świetle celów ich przetwarzania, zostały niezwłocznie usunięte lub sprostowane ("prawidłowość"); e) przechowywane w formie umożliwiającej identyfikację osoby, której dane dotyczą, przez okres nie dłuższy, niż jest to niezbędne do celów, w których dane te są przetwarzane; dane osobowe można przechowywać przez okres dłuższy, o ile będą one przetwarzane wyłącznie do celów archiwalnych w interesie publicznym, do celów badań naukowych lub historycznych lub do celów statystycznych na mocy art. 89 ust. 1, z zastrzeżeniem że wdrożone zostaną odpowiednie środki techniczne i organizacyjne wymagane na mocy niniejszego rozporządzenia w celu ochrony praw i wolności osób, których dane dotyczą ("ograniczenie przechowywania"); f) przetwarzane w sposób zapewniający odpowiednie bezpieczeństwo danych osobowych, w tym ochronę przed niedozwoloną lub niezgodną z prawem przetwarzaniem oraz przypadkową utratą, zniszczeniem lub uszkodzeniem, za pomocą odpowiednich środków technicznych lub organizacyjnych ("integralność i poufność"). 2. Administrator jest odpowiedzialny za przestrzeganie przepisów ust. 1 i musi być w stanie wykazać ich przestrzeganie ("rozliczalność").

			projektowania ochrony danych osobowych w procesie tworzenia prawa¹⁸, w tym przeprowadzenia oceny skutków dla ochrony danych¹⁹. Przeprowadzony test prywatności ułatwiłby projektodawcy dokonanie analizy ryzyk towarzyszących przetwarzaniu danych osobowych w procesie oceny zdolności kredytowej, jak również zweryfikowanie niezbędności wprowadzenia określonych rozwiązań jak np. profilowania konsumentów tak, aby stworzyć regulacje zgodne ze standardami i zasadami wynikającymi z przepisów rozporządzenia 2016/679 i zagwarantować w przepisach odpowiednie zabezpieczenia praw i wolności osób, których dane mają być przetwarzane dla realizacji obowiązków wynikających z projektowanych przepisów. Przeprowadzona ww. analiza pozwoliłaby m.in. zbadać czy projektowane przepisy odpowiadają wymogom art. 6 ust. 3 z rozporządzenia 2016/679, są proporcjonalne i stanowiące gwarancje odpowiednie do ratio legis, tj. do wyznaczonego, prawnie uzasadnionego celu regulacji. Nie kwestionując zatem celów deklarowanych przez projektodawcę należy podkreślić, że wprowadzenie proponowanej	

¹⁸ Art. 25 ust. 1 rozporządzenia 2016/679 stanowi: „Uwzględniając stan wiedzy technicznej, koszt wdrażania oraz charakter, zakres, kontekst i cele przetwarzania oraz ryzyko naruszenia praw lub wolności osób fizycznych o różnym prawdopodobieństwie wystąpienia i wadze wynikające z przetwarzania, administrator – zarówno przy określaniu sposobów przetwarzania, jak i w czasie samego przetwarzania – wdraża odpowiednie środki techniczne i organizacyjne, takie jak pseudonimizacja, zaprojektowane w celu skutecznej realizacji zasad ochrony danych, takich jak minimalizacja danych, oraz w celu nadania przetwarzaniu niezbędnych zabezpieczeń, tak by spełnić wymogi niniejszego rozporządzenia oraz chronić prawa osób, których dane dotyczą”.

¹⁹ Uzasadnionym jest dokonanie oceny skutków dla ochrony danych – zgodnie z art. 35 ust. 10 rozporządzenia 2016/679 - już w ramach oceny skutków regulacji w związku z przyjmowaniem określonej podstawy prawnej przetwarzania danych, co przy dokonaniu prawidłowej oceny i wypracowaniu przepisów szczególnych uwzględniających stosowanie ogólnego rozporządzenia o ochronie danych może zastąpić dokonywanie takiej oceny przez podmioty stosujące / wykonujące następnie tak ustalone przepisy.

			regulacji prowadzić będzie do przetwarzania - co istotne, także przy użyciu nowych technologii - znacznej ilości i na dużą skalę danych osób fizycznych, w tym danych szczególnych kategorii (w rozumieniu w art. 9 ust. 1 rozporządzenia 2016/679, m.in. danych dotyczących zdrowia – art. 15 ust. 6 projektu ustawy), podlegających wzmocnionej ochronie prawnej. Na podstawie projektowanych przepisów będą też przetwarzane informacje objęte tajemnicą prawnie chronioną, oraz z zastosowaniem technologii wykorzystującej automatyczne przetwarzanie danych. Projektowane przepisy (art. 37 i następne) zakładają zautomatyzowane przetwarzanie danych osobowych, w tym profilowanie. Zachodzi zatem prawdopodobieństwo, że w związku z oceną zdolności kredytowej mogą być wykorzystywane przed kredytodawców systemy sztucznej inteligencji. W związku z powyższym projektodawca powinien wziąć pod uwagę nie tylko przepisy rozporządzenia 2016/679, ale także akt w sprawie sztucznej inteligencji²⁰, którego zapewnienie stosowania w krajowym porządku prawnym jest i będzie niezwykle istotne. Należy bowiem podkreślić, że z art. 27 aktu w sprawie sztucznej inteligencji wynika odrębny obowiązek dokonania oceny skutków systemów AI wysokiego ryzyka dla praw podstawowych (FRIA). Motyw 96 AI Act podkreśla, że FRIA ma na celu uzupełnienie	

²⁰ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1689 z dnia 13 czerwca 2024 r. w sprawie ustanowienia zharmonizowanych przepisów dotyczących sztucznej inteligencji oraz zmiany rozporządzeń (WE) nr 300/2008, (UE) nr 167/2013, (UE) nr 168/2013, (UE) 2018/858, (UE) 2018/1139 i (UE) 2019/2144 oraz dyrektyw 2014/90/UE, (UE) 2016/797 i (UE) 2020/1828 (akt w sprawie sztucznej inteligencji, AI Act).

			oceny ochrony danych, a nie jej zastąpienie. Jeżeli wykonywanie projektowanych norm będzie wiązało się z wykorzystaniem systemów sztucznej inteligencji, to projektodawca powinien również uwzględnić dokonanie takiej oceny. Transparentne systemy AI działające w oparciu o szczegółowe przepisy wypracowane przez projektodawcę gwarantować powinny dostęp do dokładnych informacji o działaniu modelu sztucznej inteligencji oraz do rzetelnego wyjaśnienia, obejmującego zarówno procesy techniczne systemu, jak i uzasadnienie decyzji dokonywanej przez system sztucznej inteligencji czy przy jego wsparciu. Wykonawcy norm (kredytobiorcy) powinni być bowiem świadomi, że dana interakcja odbywa się ze sztuczną inteligencją, a regulacja o odpowiedniej randze (ustawa) powinna określać cele, których realizacji służy, jakim podmiotom przypisany zostanie status administratora danych, jak również jakie gwarancje ochrony praw i wolności osób zostaną określonej jej przepisami. Zwrócić uwagę należy na zasady klasyfikacji systemów wysokiego ryzyka ujęte w art. 6 oraz na Załącznik III aktu w sprawie sztucznej inteligencji – usługi finansowe związane z udzielaniem pożyczek zostały ujęte jako systemy wysokiego ryzyka, w związku z czym przepisy ww. rozporządzenia również wymagają uwzględnienia przez projektodawcę oceny, o której mowa w art. 27 AI Act. Systemy sztucznej inteligencji, które stwarzają wysokie ryzyko dla zdrowia i bezpieczeństwa lub praw podstawowych osób fizycznych, mogą być	

			dopuszczone do obrotu wyłącznie pod warunkiem spełnienia określonych wymogów i przeprowadzenia oceny zgodności. Zaznaczyć należy, że uznanie systemu sztucznej inteligencji za system wysokiego ryzyka nie opiera się wyłącznie na analizie funkcji pełnionej przez system sztucznej inteligencji, ale przede wszystkim na ocenie celu i sposobu jego wykorzystania (motyw 28 i art. 6 AI Act). Podkreślenia wymaga, że systemy AI wysokiego ryzyka muszą spełnić wymogi prawne dotyczące m.in.: utrzymywania systemu zarządzania ryzykiem (art. 9), danych i zarządzania danymi (art. 10), dokumentacji technicznej (art. 11), rejestrowania zdarzeń podczas działania systemów sztucznej inteligencji (art. 12), przejrzystości i dostarczania informacji użytkownikom (art. 13), nadzoru ze strony człowieka (art. 14), jak również solidności, dokładności i cyberbezpieczeństwa (art. 15 aktu w sprawie sztucznej inteligencji). Z dokumentów przedstawionych do zaopiniowania nie wynika, aby projektodawca wykonał tego rodzaju analizy i oceny, a w konsekwencji wyważył wpływ planowanego przetwarzania danych osobowych na autonomię informacyjną oraz prywatność osób, których te dane dotyczą i proponował rozwiązania odpowiadające poszanowaniu zasad i standardów przetwarzania danych osobowych. Z uwagi na fakt, że projektowana regulacja stanowić będzie istotną ingerencję w konstytucyjne prawa	

			jednostki, tj. prawo do prywatności i prawo do ochrony danych osobowych (chronione art. 47 i art. 51 Konstytucji RP), projektowane rozwiązania, w szczególności związane ze zautomatyzowanym przetwarzaniem danych osobowych, w tym z profilowaniem w celu oceny zdolności kredytowej powinny być przejrzyste, wyczerpująco i szczegółowo ujęte w przepisach ustawy o kredycie konsumenckim. O ile ingerencja taka ma następować, to powinna być odpowiednio uzasadniona, proporcjonalna i niezbędna do celu, jaki projektowana regulacja ma realizować (zgodnie z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP).	
190.	OSR	Rzecznik Finansowy	Uwaga do OSR (uzupełnienie informacji w pkt 6. Wpływ na sektor finansów publicznych, w wierszu: Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń) Wejście w życie projektowanej regulacji wiąże się z nałożeniem na Rzecznika Finansowego (dalej : RF) nowych obowiązków ustawowych w zakresie świadczenia poradnictwa zadłużeniowego oraz funkcjonowania rejestru podmiotów doradczych w zakresie zadłużenia. Rzecznik Finansowy funkcjonuje w formie państwowej osoby prawnej, która jest finansowana ze środków pozabudżetowych, tj. z opłat wnoszonych przez podmioty rynku finansowego określonych w przepisach art. 20 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu	Uwaga uwzględniona.

			reklamacji przez podmioty rynku finansowego, o Rzeczniku Finansowym i o Funduszu Edukacji Finansowej. W celu prawidłowej realizacji nowych zadań niezbędne jest zwiększenie zatrudnienia (zarówno specjalistycznego jak i administracyjnego). Należy szacować, że wejście w życie projektowanych regulacji będzie wymagało zwiększania zatrudnienia w Biurze Rzecznika Finansowego o ok. 25 osób, w tym ok. 18 pracowników merytorycznych, ok. 5 osób do obsługi profesjonalnej infolinii oraz ok. 2 osoby do obsługi rejestru. Dodatkowo niezbędna jest rozbudowa zaplecza organizacyjno – technicznego (najem dodatkowej powierzchni, utworzenie nowych stanowisk pracy, utworzenie infolinii), wdrożenie nowych rozwiązań informatycznych (utworzenie rejestru), a także modyfikacja już istniejących. Konieczne jest również zapewnienie odpowiednich szkoleń i wsparcia merytorycznego dla nowozatrudnionych jak i dla dotychczasowych pracowników RF (w celu zapewnienia zastępowalności oraz odpowiedniego nadzoru). Nowe zadania w zakresie świadczenia poradnictwa zadłużeniowego (postępowania interwencyjne, postępowania polubowne) spowodują znaczne zwiększenie liczby spraw prowadzonych w Biurze Rzecznika Finansowego. Obecnie koszt obsługi 1 interwencji wynosi 699 zł. Prognozuje się, że w związku z wejściem w	

			życie projektu ustawy (opierając się na wskazanych w OSR danych dot. ilości przeterminowanych zadłużeń) ilość wniosków, które będą dodatkowo wpływały do RF wyniesie rocznie ok. 30 000. Przy ww. założeniach koszt obsługi nowych wniosków kształtuje się na poziomie ok. 21 mln. zł. Dodatkowe niezbędne koszty techniczne Rzecznika Finansowego związane z nowymi zadaniami wynoszą ok. 350 000 zł. W kwocie tej ujęte zostały koszty rejestru oraz infolinii, które będą przeznaczone wyłącznie do obsługi nowych zadań. Koszty wynikające z nowych obowiązków nie mogą być pokryte w ramach dotychczasowej struktury finansowania. Zauważenia wymaga również, że w zdecydowanej większości pozostałe jednostki sektora finansów publicznych zarówno na etapie projektowania ustawy budżetowej jak i w toku wykonywania budżetu państwa co do zasady otrzymują dodatkowe środki w związku z przyjętym w ustawie budżetowej wzrostem wynagrodzeń jak również pozostałymi wydatkami, w tym z tytułu nowych zadań. Sposób finansowania Rzecznika Finansowego uniemożliwią korzystanie z tego typu rozwiązań, w związku powyższym konieczne jest dostawanie stawek opłat do nowego poziomu kosztów, przy zachowaniu zasady proporcjonalności oraz racjonalności. Jednocześnie składki zostały zaprojektowane tak, aby nie stanowiły nadmiernego obciążenia dla	

		podmiotów rynku finansowego objętych opłatami. Wyrażone w punktach procentowych (p. p.) zmiany kształtują się na następującym poziomie: 4) Stawka dotycząca banków wzrasta o 0,00038 p. p.; 5) Stawka dotycząca SKOKów wzrasta o 0,00038 p. p.; 6) Stawka dotycząca instytucji pożyczkowych wzrasta o 0,007 p. p. Przekłada się to odpowiednio na dodatkowe obciążenie na 1 podmiot: 4) Banki: 20 581,63 zł; 5) SKOKi: 2 159,95 zł; 6) Instytucje pożyczkowe: 3 058,54 zł. Szacuje się, że wejście w życie projektowanych regulacji pozwoli na osiągnięcie przez Rzecznika Finansowego dodatkowego przychodu w wysokości ok. 11 mln. zł. Pomimo wzrostu stawek opłat, ich nowy poziom nie pokryje w pełni przewidywanych kosztów związanych z realizacją nowych zadań nałożonych na Rzecznika Finansowego. Zważyć, jednak należy, że pełne odzwierciedlenie kosztów w stawkach mogłoby skutkować nadmiernym wzrostem opłat, co mogłoby stanowić istotne obciążenie dla PRF. W związku z tym, przy ustalaniu stawek przyjęto założenie, że część kosztów związanych z wykonywaniem	

			nowych zadań będzie finansowana w ramach przesunięć wewnętrznych. Wypracowanie takiego rozwiązania, z jednej strony pozwala RF na realizację nowych obowiązków, a z drugiej nie obciąża nadmiernie podmiotów, których zmiana stawek dotyczy. Przyjęta wysokość stawek stanowi zatem rozwiązanie zrównoważone.	
191.	Uwaga ogólna	Rada Działalności Pożytku Publicznego	Rada Działalności Pożytku Publicznego (RDPP) pozytywnie ocenia podjęcie prac nad Ustawą o kredycie konsumenckim przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Regulacja ta stanowić będzie transpozycję dwóch odnośnych dyrektyw Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) z 2023 roku. RDPP z zadowoleniem zauważa, że intencją projektodawcy jest między innymi wzmocnienie ochrony interesów najbardziej wrażliwych grup konsumentów na rynku usług finansowych. Tym niemniej jednak organizacje obywatelskie, zwłaszcza konsumenckie, wskazują również na możliwe (zapewne niezamierzone) negatywne skutki wejścia w życie regulacji w proponowanym kształcie. Można bowiem przewidywać, że skutkiem projektowanej regulacji będzie dalsze ograniczanie kredytowania przez instytucje finansowe ze względu na zaostrzenie kryteriów oceny ryzyka oraz zwiększenie kosztów obsługi administracyjno-technicznej. Problemem tym dotknięte będą zwłaszcza grupy wrażliwe, takie jak osoby	Uwaga wyjaśniona. Projektodawca podejmie dialog nad wskazanym zagadnieniem w ramach konferencji uzgodnieniowej.

			starsze, młodzi dorośli i mieszkańcy wsi i miasteczek. Tego rodzaju wykluczenie owocuje zazwyczaj dalszym rozwojem i tak już rozpowszechnionej tzw. szarej strefy usług finansowych, działającej poza kontrolą instytucji nadzoru finansowego i pozbawioną ochrony praw konsumentów. Dlatego też Rada Działalności Pożytku Publicznego uważa za konieczne zorganizowanie przez Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów dialogu z wyspecjalizowanymi organizacjami obywatelskimi, zmierzającego do wprowadzenia mechanizmów, które pozwolą zwiększyć dostęp grup wrażliwych do bezpiecznych kredytów oferowanych przez nadzorowane instytucje finansowe (na przykład poprzez wspieranie powstawania wzajemnościowych kas kredytowych o charakterze non-profit czy też udzielanie, w określonych sytuacjach, publicznych gwarancji kredytowych albo pożyczek z odroczoną płatnością i niskim oprocentowaniem).	
192.	Uwaga ogólna	NBP	W opinii NBP na poparcie zasługują dążenia do zapewnienia szczególnej ochrony konsumentom zawierającym umowy z podmiotami profesjonalnymi, jakimi są instytucje finansowe. Za zasadne NBP uznaje też sankcje dla kredytodawców nieprzestrzegających regulacji prawnych w zakresie ochrony konsumenta-kredytobiorcy. Jednocześnie, NBP zwraca uwagę, że regulacje te powinny być sformułowane w	Uwaga uwzględniona.

			możliwie jak najbardziej precyzyjny sposób, a sankcje za ich nieprzestrzeganie powinny być proporcjonalne w stosunku do ich wagi i ekonomicznych skutków dla konsumentów. W ocenie NBP, niejednoznaczność regulacji prawnych i możliwość instrumentalnego wykorzystywania przepisów dotyczących ochrony konsumenta stanowią obecnie jedno z głównych czynników ryzyka w krajowym systemie finansowym²¹. NBP zwraca uwagę, że zmniejsza to przewidywalność warunków funkcjonowania rynku kredytowego i po pewnym czasie może prowadzić do ograniczenia dostępności kredytu, zwłaszcza dla gospodarstw domowych. Dlatego, pożądane jest ograniczanie niepewności otoczenia prawno-regulacyjnego, w jakim funkcjonuje system finansowy. W tym celu powinno dążyć się do jak najbardziej czytelnego i precyzyjnego formułowania przepisów w projekcie ustawy. W tym kontekście NBP przypomina, że w marcu 2025 r. Komitet Stabilności Finansowej (KSF), podzielając konieczność szczególnej ochrony konsumentów, zidentyfikował ryzyko systemowe w krajowym systemie finansowym związane ze stosowaniem tzw. sankcji kredytu darmowego (SKD). Ryzyko to jest związane z brakiem zróżnicowania sankcji w obecnie obowiązującej ustawie w zależności od charakteru	

²¹ Zob. „Raport o stabilności systemu finansowego. Czerwiec 2024 r.”, NBP – <https://nbp.pl/wp-content/uploads/2025/06/Raport-o-stabilnosci-systemu-finansowego.-Czerwiec-2025-r.pdf>.

			i wagi naruszeń zasad dotyczących ochrony konsumentów. Brak zróżnicowania wymiaru sankcji stanowi zachętę do nadużywania SKD, w tym wysuwania roszczeń przez podmioty wyspecjalizowane w tego typu działalności, które stają się jednym z głównych beneficjentów tych działań. W swoim stanowisku²² KSF zwrócił uwagę, że sankcja kredytu darmowego powinna być uregulowania [w ustawie o kredycie konsumenckim] nie tylko jako instytucja o charakterze skutecznym i odstrasającym, lecz również proporcjonalnym do skali naruszeń. Nowe regulacje powinny także ograniczyć możliwość nadużywania przepisów prawnych służących ochronie konsumentów przez inne, profesjonalne grupy interesariuszy. W ocenie KSF wyważenie interesów wszystkich uczestników rynku finansowego jest niezbędne dla stabilnego funkcjonowania i rozwoju systemu finansowego. Podsumowując, NBP kierunkowo pozytywnie ocenia wyjście naprzeciw części postulatów formułowanych przez bank centralny i KSF. Jednocześnie jednak NBP identyfikuje w projekcie ustawy istotne kwestie, które wymagają zmiany, gdyż w obecnym kształcie niektóre projektowane przepisy mogą stanowić nowe źródła ryzyka prawnego w systemie finansowym. Przede	

²² Zob. załącznik do uchwały Nr 79/2025 Komitetu Stabilności Finansowej z dnia 21 marca 2025 r.: <https://nbp.pl/stanowisko-komitetu-stabilnosci-finansowej-w-sprawie-sankcji-kredytu-darmowego/>.

			wszystkim w ocenie NBP sankcje tak daleko idące i kosztowne jak SKD, mogą być stosowane w przypadku istotnych naruszeń i niedopełnienia przez kredytodawcę jasno zdefiniowanych obowiązków tak, aby była możliwa obiektywna weryfikacja tego, czy kredytodawca je wypełnił. Jednocześnie wymiar sankcji powinien być proporcjonalny do wagi naruszeń z punktu widzenia ich wpływu na sytuację kredytobiorcy	
193.	Uwaga ogólna	UKNF	Transpozycja CCD II²³ jest właściwym momentem na kompleksową refleksję nad przepisami dotyczącymi kredytów konsumenckich oraz na uregulowanie tego rynku w sposób transparentny, zapewniający stabilność i bezpieczeństwo polskiego systemu finansowania konsumentów – z wyciągnięciem wniosków z doświadczeń płynących z praktycznego stosowania obecnie obowiązujących regulacji. Jest to przestrzeń na spojrzenie w sposób całościowy na rynek kredytów konsumenckich w taki sposób, aby wyeliminować aktualne problemy rynku, zapewnić przejrzyste działania po stronie jego uczestników i przyczynić się do rozwoju gospodarczego w Polsce. Transpozycja CCD II pozwala na ustanowienie odpowiedniego poziomu ochrony konsumentów, przywrócenie równowagi stron umowy o kredyt konsumencki i na dostosowanie polskiego rynku finansowego do powszechnej już transformacji cyfrowej.	Uwaga wyjaśniona. Przygotowanie projektu ustawy zostało poprzedzone szerokimi prekonsultacjami z rynkiem, przeprowadzonymi w 2024 roku. To wówczas był moment na szerokie spojrzenie na rynek, identyfikowanie jego bolączek, opracowywanie remediów wykraczających poza implementację. W ramach tych prekonsultacji uwagi zgłosiło dwadzieścia organizacji i instytucji. KNF w odpowiedzi na pismo UOKiK skierowane w ramach rzeczonych prekonsultacji wskazał co następuje: „nawiązując do pisma z 21 lutego 2024 r., doręczonego 26 lutego 2024 r., sygn. akt DAR5.401.1.2024.LD, dotyczącego prośby o udzielenie odpowiedzi na pytania związane z wdrożeniem do polskiego porządku prawnego dyrektywy Parlamentu

²³ Za każdym razem, gdy w uwagach posłużono się terminem „CCD II”, należy przez to rozumieć „Dyrektywę 2023/2225 w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylającą dyrektywę 2008/48/WE” z dnia 19 listopada 2023 roku.

			W ocenie UKNF, projekt ustawy o kredycie konsumenckim (UC82; dalej: „projekt ustawy”) nie tylko nie wykorzystuje szansy na uporządkowanie wielu kwestii, które budzą wątpliwości i rozbieżności orzecznicze na gruncie obowiązującej regulacji krajowej, ale także zmierza do wprowadzenia szeregu nowych koncepcji, które w ocenie UKNF wręcz poszerzą i pogłębią zakres niepewności prawnej oraz wątpliwości i rozbieżności orzeczniczych. Ponadto, w ocenie UKNF wprowadzenie w projekcie ustawy koncepcji zaproponowanych przez UOKiK nie zostało poprzedzone i poparte analizą danych dotyczących krajowego rynku kredytu konsumenckiego, przez co projekt ustawy nie uwzględnia realnego obrazu tego rynku, a co za tym idzie – nie stanowi adekwatnej odpowiedzi na aktualne wyzwania rynku kredytów konsumenckich w Polsce. W projekcie ustawy ani w jego uzasadnieniu nie wskazano w szczególności, w jakim zakresie i w jaki sposób przyjęte w nim koncepcje miałyby stanowić odpowiedź na zdiagnozowane przez projektodawcę realne problemy funkcjonowania kredytu konsumenckiego. W ocenie UKNF jest to o tyle istotne, że tworzone w oderwaniu od realiów rynkowych przepisy mogą stać się źródłem pogłębienia niepewności i ryzyka prawnego związanego z prowadzeniem działalności gospodarczej w tym obszarze, i w ten sposób okazać się sprzeczne choćby z	Europejskiego i Rady (UE) 2023/2225 z dnia 18 października 2023 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylającej dyrektywę 2008/48/WE (dalej: „dyrektywa CCD2”), Urząd Komisji Nadzoru Finansowego uprzejmie informuje, że nie może pozytywnie odnieść się do Państwa prośby o przedstawienie opinii w trybie wskazanym w Państwa piśmie.” Z kolei w 2023 r. UOKiK przeprowadził także badania rynku, których efektem jest raport o rynku kredytów w Polsce, który zostanie załączony do OSR. UOKiK przeprowadził ponadto badania wśród banków i instytucji pożyczkowych, a także największych podmiotów obsługujących spory konsumenckie, dotyczące sporów sądowych ws. dotyczących sankcji kredytu darmowego. Na podstawie pierwszej tury prekonsultacji UOKiK przygotował założenia projektu odzwierciedlone we wniosku o wpis ustawy oraz pierwszy projekt ustawy. Projekt ustawy był przedmiotem prekonsultacji z wybranymi resortami, w tym UKNF. Większość zgłoszonych uwag zostało wzięte pod uwagę przy opracowywaniu projektu skierowanego do konsultacji.

			prowadzonymi równolegle działaniami deregulacyjnymi i symplifikacyjnymi.	
194.	Uwaga ogólna	UKNF	Zdaniem UKNF, w przypadku wejścia w życie projektu ustawy w obecnym brzmieniu dojdzie do wprowadzenia rozwiązań niemożliwych do racjonalnej, praktycznej realizacji (w szczególności nadzór, obejmujący także uprawnienia kontrolne nad ponad czterdziestoma tysiącami pośredników kredytowych), co będzie stwarzało niebezpieczną iluzję nadzoru publicznego oraz wynikającej stąd ochrony konsumentów, a przez to godziło też w powagę i autorytet państwa. Trzeba podkreślić, że w projekcie ustawy nowe zadania zostały rozpisane wyłącznie pomiędzy Komisją Nadzoru Finansowego (dalej: „KNF”) a Rzecznikiem Finansowym, z pominięciem Prezesa UOKiK – prowadzącego na podstawie upoważnienia Prezesa Rady Ministrów proces legislacyjny dotyczący transpozycji CCD II, co w ocenie UKNF rodzi ryzyko konfliktu interesów w procesie legislacyjnym. Nałożenie na KNF szeregu obowiązków o znacznej skali, odbiegających od jej ustawowego, ostrożnościowego mandatu, następuje bez jakiegokolwiek próby oceny możliwości realnego wykonywania zadań przypisanych KNF przez UOKiK w projekcie ustawy. Niezrozumiały jest też brak uwzględniania nowych obszarów kosztowych w ocenie skutków regulacji.	Uwaga ogólna, nie zawiera propozycji zmian legislacyjnych. Odniesienie się do zagadnień dotyczących rozwiązań prawnych wprowadzanych w projekcie zostało zawarte w odpowiedziach na uwagi odnoszące się do konkretnych jednostek redakcyjnych projektu, które te zagadnienia regulują.

			Przyjęcie projektu ustawy w obecnym kształcie może nieść ze sobą m.in. następujące ryzyka: – ryzyko wykluczenia finansowego, – ryzyko arbitrażu regulacyjnego – „wyjścia” kredytodawców spod reżimu ukk, w tym niedochowywania obowiązków sprawozdawczych i niepodlegania nadzorowi, oraz powstania lub wzrostu szarej strefy kredytów konsumenckich, zdominowania krajowego rynku <i>consumer finance</i> przez kredytodawców z innych państw członkowskich UE, – ryzyko inflacji pytań prejudycjalnych do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (wątpliwości odnoszące się do wykładni prawa powstaną w wyniku m.in. mechanicznego przenoszenia brzmienia CCD II do prawa polskiego, z pominięciem terminologii polskiego prawa cywilnego), nadmiernego obciążenia polskich sądów powszechnych, – ryzyko dalszej instrumentalizacji prawa ochrony konsumenta, w szczególności w wyniku nadużywania tzw. sankcji kredytu darmowego (dalej: „SKD”) przez konsumentów, a w szczególności przez podmioty skupujące roszczenia oraz kancelarie „odszkodowawcze”,	

			– ryzyko podwójnego sankcjonowania kredytodawców – przez KNF i Prezesa UOKiK za tę samą nieprawidłowość, w związku z brakiem wyraźnego podziału kompetencji, – ryzyko iluzorycznego nadzoru nad pośrednikami kredytu konsumenckiego, – ryzyko nadmiernej (niekonstytucyjnej) ingerencji ustawodawcy w swobodę działalności gospodarczej, – ryzyko wielokrotnego karania kredytodawców za nieprawidłowe dokonanie oceny zdolności kredytowej konsumenta.	
195.	Uwaga ogólna	UKNF	Projekt ustawy zmierza do nałożenia na KNF nowych, licznych obowiązków, nie przewidując przy tym źródeł ich finansowania i konieczności zapewnienia odpowiednich zasobów, w tym zwiększenia budżetu po stronie UKNF. Kwestie te nie zostały także uwzględnione w ocenie skutków regulacji. Nowy, rozszerzony zakres kompetencji KNF nie został uzgodniony z UKNF. Na nowo ukształtowany oraz rozszerzony nadzór uniemożliwia racjonalne jego sprawowanie. UKNF nie jest gotowy do realizacji tych zadań ani zadania te nie są możliwe do realizacji na podstawie obecnego kształtu projektu ustawy.	Uwaga wyjaśniona. UKNF jest finansowany ze składek podmiotów nadzorowanych. Projekt zawiera regulacje dotyczące składek podmiotów nadzorowanych na koszty nadzoru. UKNF może przedstawić propozycje dotyczące tego zagadnienia.
196.	Uwaga ogólna	UKNF	Zgodnie z § 1 ust. 1 pkt 1 Zasad techniki prawodawczej: „Podjęcie decyzji o	Uwaga niezasadna. UOKiK przeprowadził badania rynku w szerszym

			przygotowaniu projektu ustawy poprzedza się w szczególności: 1) wyznaczeniem i opisaniem stanu stosunków społecznych w dziedzinie wymagającej interwencji organów władzy publicznej oraz wskazaniem pożądanych kierunków ich zmiany”. UKNF jest w posiadaniu danych uzyskiwanych od podmiotów nadzorowanych dotyczących m.in. informacji o udzielonych kredytach konsumenckich i zaległościach w ich spłacie. Jednakże UOKiK nie zwrócił się do UKNF o udostępnienie ww. danych (przede wszystkim dotyczących opóźnień w spłacie kredytów) i nie wykorzystał ich przy tworzeniu projektu ustawy.	zakresie niż informacje na które wskazał UKNF, posiada również informacje wskazane w uwadze.
197.	Uwaga ogólna	UKNF	Projekt ustawy posługuje się niejednorodną terminologią, często wprost zaczerpniętą (mechanicznie przeniesioną) z CCD II, która wymaga dostosowania do nomenklatury obowiązującej w polskich aktach prawnych. Użyte definicje i pojęcia, wynikające z CCD II, są niejasne i jako takie stwarzają ryzyko powstania wielu wątpliwości interpretacyjnych i ich nadużywania. Transpozycja CCD II powinna polegać na sformułowaniu przepisów w sposób adekwatny do ukonstytuowanych już terminów prawa polskiego tam, gdzie jest to niezbędne i wymagane. W przypadku wprowadzenia regulacji wątpliwych lub w istocie niezgodnych z CCD II istnieje ryzyko w postaci istotnego wzrostu liczby pytań prejudycjalnych polskich sądów do TSUE, co już obecnie jest zauważalne przez UKNF na	Uwaga wyjaśniona. Zadawanie pytań prejudycjalnych dotyczących wykładni prawa unijnego, w przypadku powzięcia przez sądy wątpliwości co treści prawa UE nie jest „ryzykiem”, ale kluczowym elementem dialogu sądowego, stanowiącego jedną z podstaw integracji europejskiej. Zgodnie z art. 267 TFUE dokonywanie wykładni prawa unijnego jest <u>wyłączną</u> kompetencją Trybunału Sprawiedliwości UE.

			gruncie aktualnej Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylającej dyrektywę Rady 87/102/EWG (dalej: „dyrektywa 2008/48”). Projekt ustawy nie tylko nie usuwa istniejących źródeł wątpliwości interpretacyjnych, ale wręcz dostarczy kolejnych.	
198.	Uwaga ogólna	UKNF	Projekt ustawy nie reguluje w sposób dostateczny i kompleksowy kluczowych dla rynku finansowego tematów o charakterze systemowym, w szczególności dotyczących przekazywania przez kredytodawców danych do instytucji, o których mowa w art. 105 ust. 4 ustawy – Prawo bankowe, nieproporcjonalności tzw. sankcji kredytu darmowego, prowadzenia rejestru dodatkowej działalności kredytowej oraz sprawowania nadzoru KNF nad instytucjami pożyczkowymi i pośrednikami kredytu konsumenckiego. Uzasadnienie do projektu ustawy ani ocena skutków regulacji nie zawierają wyjaśnienia, z jakich przyczyn i na podstawie jakich danych przyjęto rozwiązania prawne przedstawione w projekcie ustawy, w tym, dlaczego uznano, że KNF jest właściwym organem do prowadzenia rejestru dodatkowej działalności kredytowej i sprawowania nadzoru nad pośrednikami kredytowymi, których działalność jest <i>de facto</i> typowo konsumencka i pozostaje poza ustawową właściwością KNF.	Uwaga ogólna, nie zawiera propozycji zmian legislacyjnych. Odniesienie się do zagadnień dotyczących rozwiązań prawnych wprowadzanych w projekcie zostało zawarte w odpowiedziach na uwagi odnoszące się do konkretnych jednostek redakcyjnych projektu, które te zagadnienia regulują.

199.	Uwaga ogólna	UKNF	Projekt ustawy w obecnym brzmieniu nie zawiera odpowiedzi na systemowe problemy, jakie pojawiły się na rynku finansowym w związku z nieprecyzyjnością lub nadinterpretacją (instrumentalną interpretacją) przepisów aktualnie obowiązującej ustawy o kredycie konsumenckim. Projekt ustawy powieła wiele rozwiązań z obecnej ustawy – również te, które nie sprawdziły się na rynku, a jednocześnie nie uspójnia ich z przepisami wynikającymi z wdrożenia CCD II, niekiedy wychodząc poza wymogi CCD II. Projekt ustawy wymaga dopracowania u podstaw, kompleksowego spojrzenia i dokonania istotnych zmian, ponieważ w obecnym kształcie nie przyczyni się do właściwego funkcjonowania rynku wewnętrznego.	Uwaga ogólna, nie zawiera propozycji zmian legislacyjnych. Odniesienie się do zagadnień dotyczących rozwiązań prawnych wprowadzanych w projekcie zostało zawarte w odpowiedziach na uwagi odnoszące się do konkretnych jednostek redakcyjnych projektu, które te zagadnienia regulują.
200.	Uwaga ogólna	UKNF	Zdaniem UKNF, cel CCD II w postaci zwiększenia poziomu ochrony konsumentów, należy rozpatrywać z uwzględnieniem istniejących już na polskim rynku obowiązków i obostrzeń dla kredytodawców, uprawnień dla konsumentów, a także sytuacji polskiego rynku finansowego w przestrzeni międzynarodowej. UKNF, na podstawie posiadanych danych od podmiotów nadzorowanych, w szczególności dotyczących opóźnień w spłatach kredytów, na chwilę obecną nie zidentyfikował z tego punktu widzenia nieprawidłowości w funkcjonowaniu rynku, które mogłyby prowadzić do	Uwaga ogólna, nie zawiera propozycji zmian legislacyjnych. Prawodawca unijny określił cele dyrektywy 2023/2225, do których zalicza się ochronę konsumentów przed nadmiernym zadłużeniem, prawodawca krajowy jest związany celami dyrektywy.

			przekredytowania konsumentów. Nie wynika to również z aktualnych, powszechnie dostępnych analiz rynkowych i publikacji Biura Informacji Kredytowej ²⁴ , ani też z opublikowanego w maju 2025 roku raportu Federacji Konsumentów, w którym wskazano, że Polacy, którzy w ciągu ostatniego roku skorzystali z różnych form kredytów konsumenckich, nie są głównie osobami z problemami finansowymi, a zdecydowana ich większość (91%) nie ma problemów ze spłatą zobowiązań ²⁵ . Argumentacja odnosząca się do ryzyka przekredytowania konsumentów nie znajduje potwierdzenia w empirycznych danych dotyczących krajowego rynku kredytu konsumenckiego. W ocenie UKNF, w realiach rynku polskiego istotniejsze wydaje się ryzyko wykluczenia finansowego i pozostawienia pewnych grup klientów na łasce szarej strefy, co może być konsekwencją wdrożenia rozwiązań zaproponowanych w projekcie ustawy.	
201.	Uwaga ogólna	UKNF	Skutek przyjęcia projektu ustawy w aktualnym kształcie może być odwrotny od zamierzonego – zamiast zapewnienia adekwatnej ochrony konsumentów może dojść do finansowego wykluczenia znaczącej ich części na skutek stosowania przez kredytodawców <i>deriskingu</i> i ograniczenia dostępności kredytu konsumenckiego. Ograniczenie strony	Uwaga ogólna, nie zawiera propozycji legislacyjnych. Projekt ustawy, w ślad za wdrażaną w nim dyrektywą 2225/2023, nakłada obowiązki w niej przewidziane, zgodnie z zakresem podmiotowym wynikającym z prawa UE.

²⁴ Analizy rynkowe dostępne na stronie: <https://media.bik.pl/analizy-rynkowe>; Publikacje BIK dostępne na stronie: <https://media.bik.pl/publikacje>

²⁵ Tekst raportu „Sytuacja finansowa Polaków. Czy spłacamy swoje długi?” dostępny do pobrania na stronie: <https://www.federacja-konsumentow.org.pl/288,raport-sytuacja-finansowa-polakow-czy-splacamy-swoje-dlugi.html>

			podażowej, przy niezmiennym popycie, wiązać musi się z arbitrażem regulacyjnym (wyłączającym ochronę konsumenta) lub rozwojem szarej strefy, a w najlepszym wypadku – zdominowaniem krajowego rynku <i>consumer finance</i> przez kredytodawców z innych państw członkowskich UE. Projekt ustawy wdraża daleko idące obowiązki i obostrzenia dla kredytodawców, które mogą spowodować, że część z nich wyjdzie spod reżimu nowej ustawy o kredycie konsumenckim, a tym samym nie będzie przestrzegać obowiązków sprawozdawczych i nie będzie nadzorowana, co jest zjawiskiem wysoce niepożądanym. Istnieje obawa, że organy nadzoru stracą kontrolę nad działalnością tych podmiotów, a jedynym możliwym do użycia środkiem, mogącym wyeliminować aktywność tej strefy, pozostaną sankcje karne i konieczność zaangażowania organów ścigania. Zwiększenie ochrony konsumentów, o którym mowa w CCD II, powinno polegać na zapewnieniu właściwego poziomu tej ochrony, proporcjonalnego do związanych z tym ryzyk dla systemu finansowego. Maksymalne obciążanie kredytodawców obowiązkami ustawowymi oraz wprowadzanie rygorystycznych wymogów w drodze ustawy nie wpisuje się w cel CCD II, jakim jest uproszczenie i unowocześnienie rozwiązań funkcjonujących na rynku kredytów konsumenckich oraz ich racjonalizacja uwzględniająca postępującą digitalizację gospodarki.	

202.	Uwaga ogólna (objęcie projektowaną ustawą dodatkowego zagadnienia)	Rzecznik Finansowy	Rzecznik Finansowy postuluje, by projektowane przepisy ustawy o kredycie konsumenckim zawierały również dodatkowe regulacje zabezpieczające konsumentów przed oszustwami związanymi z zaciąganiem kredytów przez osoby nieuprawnione. W kontekście powyższego, Rzecznik proponuje, by w odniesieniu do kredytów zawieranych na odległość wprowadzona została karencja, obejmująca np. okres 24 godzin od zawarcia umowy, przez który środki z kredytu udzielonego przez Internet nie mogą być udostępnione. Takie rozwiązanie umożliwiłoby zapobieżenie znacznej ilości zdarzeń, mających uciążliwe negatywne konsekwencje dla klientów, przy jednoczesnym wprowadzeniu umiarkowanej niedogodności w postaci konieczności „odczekania” 24 godzin na skorzystanie z kredytu. Innym wartym rozważenia rozwiązaniem może być wprowadzenie zawieszenia uruchomienia środków z umowy - do momentu dokonania przez kredytodawcę telefonicznej weryfikacji potwierdzającej wolę zaciągnięcia przez konsumenta zobowiązania w sposób, o którym mowa powyżej. Uzasadniając konieczność wprowadzenia sugerowanych rozwiązań, należy wskazać, że Rzecznik Finansowy otrzymuje bardzo liczne sygnały klientów dotyczące zaciągania tzw. kredytów na klik (umów kredytu w rachunku rozliczeniowym, zawieranych przez Internet przy użyciu danych uwierzytelniających) przez osoby	Uwaga wyjaśniona. Obszar propozycji wykracza poza zakres przedłożenia.

			nieuprawnione, które uzyskały dostęp do bankowości elektronicznej klientów w wyniku oszustwa. Konsumenci w wielu przypadkach jeszcze tego samego dnia nabierają podejrzeń co do bezpieczeństwa ich rachunku i kontaktują się z bankiem w celu dokonania blokady, jednak środki uzyskane z wyłudzonego kredytu bardzo często zostają już skutecznie wytransferowane przez sprawców. W tym miejscu należy wskazać, że zaproponowane rozwiązanie jest podobne do formułowanej w zaleceniach Prezesa UOKiK dla dostawców usług płatniczych²⁶ rekomendacji dotyczącej stosowania tzw. <i>cooling period</i>. Wprowadzenie takiego rozwiązania do projektowanej ustawy, szczególnie w przypadku powstania pierwszej relacji pomiędzy konsumentem, a określonym kredytodawcą – mogłoby przyczynić się do ograniczenia występowania ryzyka zaciągania przez oszustów zobowiązań kredytowych na wyłudzone dane lub w przypadkach przejęcia przez nich dostępu do jednego z kanałów bankowości elektronicznej klienta. Mając na względzie konieczność zabezpieczenia konsumentów przed skutkami potencjalnego oszustwa, zasadne jest rozważenie wprowadzenia odpowiedniego okresu, w czasie którego umowa nie mogłaby być wykonywana.	

²⁶ <https://uokik.gov.pl/zalecenia-prezesa-uokik-dla-dostawcow-uslug-platniczych> (odczyt: 18.07.2025)

203.	Uwaga ogólna (objęcie projektowaną ustawą dodatkowego zagadnienia)	Rzecznik Finansowy	Mając na uwadze zarówno treść decyzji UOKiK z dnia 3 lipca 2023 r. (DOZIK-6/2023) jak i wyroku SOKiK z dnia 21 sierpnia 2024 r. (XVII AmA 91/23) zasadnym wydaje się objęcie projektowaną ustawą zagadnienia tzw. leasingu konsumenckiego zwrotnego (LKZ). Jak wynika bowiem z ustaleń UOKiK: „Ta formuła była wykorzystywana w okresie obniżenia ustawowych limitów pozaodsetkowych kosztów kredytu konsumenckiego w związku z pandemią, podczas gdy koszty związane z leasingiem nie były limitowane. Model łączonego finansowania służył obchodzeniu limitów ustawowych, w konsekwencji czego konsumenci musieli spłacać bardzo wysokie raty. Drugą stwierdzoną przez Prezesa UOKiK praktyką jest niewłaściwe informowanie konsumentów przed zawarciem umów o warunkach udzielanego finansowania” (zob. https://finanse.uokik.gov.pl/tag/leasing-konsumentki/). Uwzględnienie w projektowanej regulacji LKZ uszczelniłoby więc system ochrony konsumenta na rynku kredytów i pożyczek w zakresie pokrewnych form finansowania.	Uwaga wyjaśniona. Leasing bez możliwości nabycia nie realizuje funkcji pożyczkowej (motyw 19 preambuły dyrektywy 2023/2225). Projektodawca zdecydował pozostać przy dotychczasowym brzmieniu projektowanych przepisów.

Uwagi do projektu ustawy o kredycie konsumenckim (UC82)

Lp.	Jednostka redakcyjna, której uwaga dotyczy	Podmiot zgłaszający	Uwaga / Propozycja zmian zapisu	Stanowisko UOKiK
1.	Art. 2	MRiT	Propozycja polegająca na zniesieniu górnego limitu kwotowego kredytu konsumenckiego, do którego ustawa o kredycie konsumenckim znajduje zastosowanie, budzi zastrzeżenia. Zgodnie z art. 2 ust. 2 lit. c dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/2225 z dnia 18 października 2023 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylającej dyrektywę 2008/48/WE (zwanej dalej „dyrektywą 2023/2225”), dyrektywy tej nie stosuje się do umów o kredyt, którego całkowita kwota przekracza 100 000 EUR. Ten górny limit powinien, w mojej ocenie, znaleźć się w projektowanej ustawie (w obecnie obowiązującej ustawie z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim limit ten wynosi 255 550 zł). W świetle art. 46 ust. 1 lit. b dyrektywy 2023/2225 ocena ww. progu 100 000 EUR, jego aktualności i adekwatności w kontekście tendencji gospodarczych w Unii i sytuacji na danym rynku, należy do Komisji Europejskiej i	Uwaga wyjaśniona. Projektodawca stoi na stanowisku, że objęcie kredytów których całkowita kwota przewyższa 100.000 EUR jest zgodne z prawem UE i zasadne z następujących powodów. Co się tyczy dopuszczalności projektowanego rozwiązania w świetle dyrektywy 2023/2225 należy wskazać, że wprowadza ona harmonizację wyczerpującą w zakresie w jakim reguluje określone zagadnienia. Wyczerpujący charakter harmonizacji oznacza, że państwo członkowskie nie może inaczej uregulować zagadnień szarmonizowanych w dyrektywie. Wyczerpujący charakter harmonizacji nie stoi natomiast na przeszkodzie rozszerzeniu regulacji z dyrektywy na obszary nią nieregulowane. Potwierdza to wprost motyw (14) preambuły dyrektywy 2023/2225: „Definicje zawarte w niniejszej dyrektywie określają zakres harmonizacji. Spoczywający

			powinna być powtarzana co 4 lata. Co do zasady, prawo krajowe nie może wprowadzać przepisów odbiegających od tych, które zostały ustanowione w dyrektywie 2023/2225, z wyjątkiem dopuszczalnych odstępstw, które zostały wymienione w art. 42 ust. 2 dyrektywy 2023/2225. Należałoby zatem w pierwszej kolejności rozstrzygnąć, który z przepisów dyrektywy 2023/2225 pozwala na skorzystanie z możliwości zastosowania przepisów wdrażających dyrektywę do umów kredytu o wartości powyżej 100 000 EUR. Nawet w przypadku przyjęcia, że taka możliwość istnieje i objęcie zakresem projektowanej ustawy całości konsumenckiego obrotu kredytowego jest zgodne z prawem unijnym, rozwiązanie to nie wydaje się zasadne. Z raportu z badania rynku kredytów konsumenckich w Polsce w 2023 roku wynika, że średnia wartość kredytu konsumenckiego udzielonego przez instytucje pożyczkowe wyniosła 6880 zł. Z punktu widzenia ochrony konsumentów najistotniejsze jest objęcie projektowaną ustawą kredytów, które nie przekraczają równowartości kwoty 100 000 EUR, stanowiących znakomitą większość. Wynikająca z ustawy ochrona jest szczególnie ważna dla kredytobiorców, którzy zapożyczają się często na niewielkie kwoty i na wysoki procent w instytucjach pożyczkowych, niekiedy wyłącznie w celu spłaty innego zadłużenia. Inaczej zazwyczaj przedstawia się	na państwach członkowskich obowiązek transponowania niniejszej dyrektywy powinien w związku z tym być ograniczony do zakresu tej dyrektywy, jaki wyznaczają te definicje. Niniejsza dyrektywa powinna jednak pozostawać bez uszczerbku dla możliwości stosowania przez państwa członkowskie, zgodnie z prawem Unii, przepisów niniejszej dyrektywy w odniesieniu do obszarów, które nie są objęte zakresem jej zastosowania. Państwo członkowskie mogłoby w ten sposób utrzymywać lub wprowadzać przepisy krajowe odpowiadające niniejszej dyrektywie lub niektórym jej przepisom w sprawie umów o kredyt nieobjętych zakresem stosowania niniejszej dyrektywy, na przykład w sprawie umów o kredyt, przy zawieraniu których od konsumenta wymaga się zdeponowania tytułem zabezpieczenia określonego przedmiotu do przechowania u kredytodawcy, a odpowiedzialność konsumenta jest ściśle ograniczona do tego zastawionego przedmiotu, lub w sprawie umów o kredyt, którego całkowita kwota przekracza 100 000 EUR.” Po drugie, objęcie zakresem projektowanej ustawy całości konsumenckiego obrotu kredytowego, pozwoli uporządkowywać i zapewnić spójność systemową rynku kredytów konsumenckich w Polsce. Przyjęcie zaproponowanego we wniosku rozwiązania będzie miało ten skutek, że umowy na

			sytuacja osób, które zaciągają kredyt niezabezpieczony hipoteką w wysokości powyżej równowartości kwoty 100 000 EUR. Taki kredyt może być zaciągnięty w innym celu niż zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych, np. w celach inwestycyjnych. Osoba fizyczna, która zaciąga tak wysokie zobowiązania, często posiada wysoką zdolność kredytową oraz wiedzę o rynku finansowym, która umożliwia jej podjęcie świadomej decyzji. Traktowanie takich osób, cechujących się profesjonalnym podejściem do zawierania umów o kredyt i do wynikających z niej obowiązków, równoznacznie z osobą, która popadła w spiralę długów i wzięła kolejną „chwilówkę” w celu zaspokojenia podstawowych potrzeb do czasu kolejnej wypłaty, nie wydaje się wystarczająco uzasadnione. Tym bardziej, że sam prawodawca unijny nie uznał za potrzebne, ze względu na ochronę konsumentów, stosowanie wymogów dyrektywy 2023/2225 do umów o kredyt, którego całkowita kwota przekracza 100 000 EUR, a pierwsza ocena Komisji, o której mowa w art. 46 ust. 1 lit. b dyrektywy nie została jeszcze przeprowadzona.	podstawie których konsumenci pożyczają środki finansowe od przedsiębiorców, będą podlegały albo reżimowi ustawy o kredycie konsumenckim, albo ustawy o kredycie hipotecznym. W obecnym stanie prawnym zakres ochrony dotyczący umów o kredyt zawieranych przez konsumentów, o wartości powyżej 255 500 zł (pułap wynikający z dyrektywy 2008/48/WE o kredycie konsumenckim, którą dyrektywa 2023/2225 zastępuje), które nie są umowami kredytu hipotecznego, jest znacząco ograniczony. W takich przypadkach obowiązują bowiem przepisy Kodeksu cywilnego oraz inne regulacje ogólne (ustawa – Prawo bankowe). W ocenie projektodawcy konsumenci ubiegający się o kredyt konsumencki na kwoty powyżej wartości określonej w dyrektywie CCD2, również potrzebują szczegółowej ochrony, jaką zapewniają przepisy ustawy o kredycie konsumenckim. W szczególności zaznaczyć należy, że umowy kredytu na wysokie kwoty powyżej 100.000 EUR generują zwiększone potencjalne ryzyka dla konsumentów, dlatego ich udzielanie powinno podlegać systemowej ochronie według zasad wynikających z dyrektywy CCD2. Po trzecie, proponowane rozwiązanie w niewielkim zakresie zwiększy koszty kredytodawców, ze względu na niewielką liczbę kredytów konsumenckich udzielanych na kwoty wyższe, niż 100.000 EUR. Według

				stanu na dzień 5 grudnia 2024 r. liczba takich umów wynosi 4 359 sztuk, co stanowi 0,01% wszystkich zobowiązań kredytowych z sektora bankowego i firm pożyczkowych, czynnych w bazie BIK na dzień 2024-12-05, z wykluczeniem kredytów mieszkaniowych i hipotecznych linii kredytowych. Wnioskodawca jest zatem zdania, że objęcie tych umów zakresem ustawy o kredycie konsumenckim jest zasadne, i nie spowoduje nadmiernych obciążeń regulacyjnych.
2.	Art. 2	RCL	Szerszego wyjaśnienia w kontekście zgodności z dyrektywą 2023/2225 wymaga nieuwzględnienie w projekcie (zniesienie) górnego limitu kwotowego umów o kredyt, którego przekroczenie skutkuje wyłączeniem umowy z zakresu umów o kredyt konsumencki. Jak wskazuje się w uzasadnieniu projektu (str. 1) dyrektywa 2023/2225 przewiduje pełną harmonizację przepisów dotyczących kredytu konsumenckiego, co oznacza, że poza odstępstwami określonymi w dyrektywie, ustawa nie może regulować tej materii odmiennie od dyrektywy. Art. 2 ust. 2 lit. c dyrektywy 2023/2225 przewiduje jednoznaczne wyłączenie stosowania dyrektywy do umów o kredyt, którego całkowita kwota przekracza 100 000 EUR (wyłączenie to nie ma zastosowania jedynie do umów o kredyt przeznaczonych na remont nieruchomości mieszkalnej, spełniających warunki określone w art. 2 ust. 3 dyrektywy 2023/2225).	Uwaga uwzględniona. Poszerzono uzasadnienie projektu ustawy, w zakresie dotyczącym celowości objęcia zakresem projektowanej ustawy całości konsumenckiego obrotu kredytowego. Projekt ustawy – zgodnie z uzyskanym wpisem do wykazu prac legislacyjnych RM – obejmuje swoim zakresem również umowy o kredyt, którego całkowita kwota przekracza 100.000 EUR. To rozwiązanie jest dopuszczalne w świetle dyrektywy 2023/2225. Wprowadza ona harmonizację wyczerpującą w zakresie w jakim reguluje określone zagadnienia. Wyczerpujący charakter harmonizacji oznacza, że państwo członkowskie nie może inaczej uregulować zagadnień zharmonizowanych w dyrektywie. Wyczerpujący charakter harmonizacji nie stoi natomiast na przeszkodzie rozszerzeniu regulacji z dyrektywy na obszary nią

			Nie zidentyfikowano regulacji dyrektywy dopuszczającej wprowadzenie odstępstwa od powyższego ograniczenia – nie stanowi takiej regulacji powołany w uzasadnieniu projektu (str. 8) motyw 25 dyrektywy 2023/2225 (który nie ma charakteru normatywnego, a przy tym odnosi się tylko do wyłączenia umów o kredyt regulowanych odrębną dyrektywą). W przypadku wyjaśnienia w uzasadnieniu projektu dopuszczalności pominięcia tego ograniczenia wartościowego (ze wskazaniem podstawy prawnej takiego odstępstwa) i objęcia reżimem projektowanej ustawy umów o kredyt konsumencki bez względu na jego wysokość, należy dodatkowo wyjaśnić niezbędność wprowadzenia w projekcie regulacji wykraczających poza minimum wymagane dyrektywą. Rozwiązanie takie z jednej strony rozszerza ochronę konsumentów, a z drugiej – rozszerza zakres obowiązków i ograniczeń kredytodawców.	nieregulowane. Potwierdza to wprost motyw (14) preambuły dyrektywy 2023/2225: „Definicje zawarte w niniejszej dyrektywie określają zakres harmonizacji. Spoczywający na państwach członkowskich obowiązek transponowania niniejszej dyrektywy powinien w związku z tym być ograniczony do zakresu tej dyrektywy, jaki wyznaczają te definicje. Niniejsza dyrektywa powinna jednak pozostać bez uszczerbku dla możliwości stosowania przez państwa członkowskie, zgodnie z prawem Unii, przepisów niniejszej dyrektywy w odniesieniu do obszarów, które nie są objęte zakresem jej zastosowania. <u>Państwo członkowskie mogłoby w ten sposób utrzymywać lub wprowadzać przepisy krajowe odpowiadające niniejszej dyrektywie</u> lub niektórym jej przepisom w sprawie umów o kredyt nieobjętych zakresem stosowania niniejszej dyrektywy, <u>na przykład</u> w sprawie umów o kredyt, przy zawieraniu których od konsumenta wymaga się zdeponowania tytułem zabezpieczenia określonego przedmiotu do przechowania u kredytodawcy, a odpowiedzialność konsumenta jest ściśle ograniczona do tego zastawionego przedmiotu, lub <u>w sprawie umów o kredyt, którego całkowita kwota przekracza 100 000 EUR.</u>”

				Do projektu ustawy w ww. zakresie nie zgłoszono również uwag w opinii MSZ o zgodności z prawem UE.
3.	Art. 2 ust. 1	RCL	Wątpliwości budzi konstrukcja zawartej w art. 2 ust. 1 projektu definicji umowy o kredyt konsumencki (częściowo nawiązująca do konstrukcji definicji dotychczasowej), w której jednak do treści definicji (już posługującej się niezdefiniowanym określeniem „kredyt”) włącza się przykładowe wyliczenie umów – zarówno umów nazwanych, jak i umów nienazwanych i umów wskazanych przez przywołanie istotnego elementu umowy. Nie jest przy tym jasne, czy wyliczenie tych umów ma wyjaśniać niezdefiniowane określenie „kredyt”, czy też wskazywać umowy, które z mocy ustawy są zaliczone do umów o kredyt konsumencki niezależnie od spełniania ogólnego kryterium definicyjnego udzielenia kredytu konsumentowi (skoro na „konsumenta” wskazuje się ponownie w tym wyliczeniu odrębnie – jedynie jednak w przypadku umowy o odroczeniu konsumentowi terminu spełnienia świadczenia pieniężnego). Zmienionej konstrukcji definicji i skutków prawnych jej zmiany nie wyjaśnia uzasadnienie projektu.	Uwaga uwzględniona. Poszerzono uzasadnienie dotyczące definicji umowy o kredyt konsumencki. W art. 3 pkt 3 dyrektywy 2023/2225 prawodawca przedstawił definicję „umowy o kredyt”, które to pojęcie oznacza „umowę, na mocy której kredytodawca udziela kredytu konsumenckiego lub daje przyrzeczenie udzielenia kredytu konsumenckiego w formie odroczonej płatności, pożyczki lub innego podobnego świadczenia finansowego, z wyjątkiem umów dotyczących ciągłego świadczenia usług lub dotyczących dostaw towarów tego samego rodzaju, jeżeli konsument płaci za takie usługi lub towary w ratach przez okres ich świadczenia lub dostarczania”. Definicja ta wymaga wdrożenia i nie powinna być doprecyzowywana, gdy podstawy ku temu nie ma ani w treści dyrektywy i jej preambuły, ani w orzecznictwie TSUE zawierającym wykładnię relewantnych przepisów dyrektyw o kredycie konsumenckim. W konsekwencji projektowany art. 2 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim przede wszystkim transponuje zawartość art. 3 pkt 3 dyrektywy 2023/2225.

				Co się tyczy wyliczenia umów zawartego w tym przepisie, to konstrukcja ta jest wzorowana na obowiązującym art. 3 ust. 2 ustawy o kredycie konsumenckim z 2011 r. Wyliczenie tych umów ma wyjaśniać pojęcie „kredytu konsumenckiego”. Zakres umów przykładowych wymieniony w projektowanym przepisie uległ zmianie w związku ze zmianami zakresu wdrażanej dyrektywy 2023/2225 w stosunku do dyrektywy 2008/48, którą implementuje aktualnie obowiązująca ustawa. Przepisy art. 2 ust. 1 pkt 1 oraz 2 projektowanej ustawy odpowiadają art. 3 ust. 2 pkt 1 i 2 ustawy z 2011 r. W pkt 3 wskazuje się, że umową o kredyt konsumencki jest umowa „o odroczeniu konsumentowi terminu spełnienia świadczenia pieniężnego, nawet jeżeli konsument <u>nie jest zobowiązany</u> do poniesienia jakichkolwiek kosztów związanych z odroczeniem”. Jest to zmiana wobec obowiązującego art. 3 ust. 2 pkt 3 ustawy z 2011 r., zgodnie z którym przez umowę o kredyt konsumencki rozumie się „umowę o odroczeniu konsumentowi terminu spełnienia świadczenia pieniężnego, <u>jeżeli konsument jest zobowiązany do poniesienia jakichkolwiek kosztów</u> związanych z odroczeniem spełnienia świadczenia”. Dyrektywa 2008/48/WE zgodnie z art. 2 ust.

				2 lit. j) nie stosowała się do „umów o kredyt, które dotyczą odroczonej spłaty – bez żadnych opłat – istniejącego zadłużenia”. Dyrektywa 2023/2225 nie zawiera takiego wyłączenia. Projektowany art. 2 ust. 1 pkt 3 odzwierciedla zatem zmiany w tym zakresie, wskazując że umowa o odroczeniu jest objęta zakresem pojęcia umowy o kredyt konsumencki, nawet jeżeli konsument nie jest zobowiązany do poniesienia jakichkolwiek kosztów związanych z odroczeniem. Projektowany pkt 4 jest tożsamy z art. 3 ust. 2 pkt 5 ustawy z 2011 r. i dotyczy umów o kredyt odnawialny. Te umowy zarówno na gruncie obowiązującej ustawy jak i projektowanej niewątpliwie stanowią kredyt konsumencki. Co się tyczy projektowanego art. 2 ust. 1 pkt 5, zarówno dyrektywa 2023/2225 w art. 2 ust. 2 lit. g) jak i dyrektywa 2008/48/WE w art. 2 ust. 2 lit. d) wyłączają z zakresu stosowania umowy najmu lub leasingu, jeżeli ani sama umowa, ani jakakolwiek umowa odrębna nie przewidują obowiązku nabycia przedmiotu umowy. Projektodawca uznał, że ze względów czytelności i jasności projektowanych przepisów, będzie wskazanie w art. 2 nowej ustawy, które umowy najmu i leasingu są objęte zakresem jej stosowanie, a nie – jak dotąd – które z nich są wyłączone z zakresu

				tej ustawy (art. 4 ust. 1 pkt 2 ustawy z 2011 r.). Zmiana w pkt. 6, która dotyczy umów o kredyt, który jest nieoprocentowany i z którym nie wiążą się żadne opłaty, wiąże się z brakiem utrzymania w dyrektywie 2023/2225 wyłączenia takich umów, które przewidywał art. 2 ust. 2 lit. f) dyrektywy 2008/48/WE. W świetle dyrektywy 2023/2225 również takie nieoprocentowane kredyty, z którymi nie wiążą się żadne opłaty, podlegają wymogom określonym w tym akcie prawnym. Z kolei ujęcie w pkt. 7 umów o kredyt w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym (ROR), wynika z faktu, że w ustawie o kredycie konsumenckim z 2011 r. do tego rodzaju umów stosowało się określone przepisy ustawy, wskazane w obowiązującym obecnie art. 4 ust. 2, wdrażającym w tym zakresie art. 2 ust. 3 dyrektywy 2008/48/WE. Dyrektywa 2023/2225 nie zawiera analogicznego przepisu jak art. 2 ust. 3 dyrektywy 2008/48/WE i do umów o kredyt w ROR stosuje się ustawę a nie (jak obecnie) jedynie wskazane artykuły. Wskazanie na kredyt w ROR w art. 2 podkreśla zmiany w zakresie przedmiotowym ustawy. Mając na względzie wątpliwości przedstawione w uwadze RCL, poszerzono we wskazanym zakresie uzasadnienie dotyczące definicji umowy o kredyt

				konsumencki. Ze względu na kwestie opisane powyżej projektodawca pozostał natomiast przy zaproponowanym brzmieniu przepisu.
4.	art. 2 ust. 1 pkt 4, art. 77, art. 78, art. 156 ust. 6	MS	Projekt nie definiuje pojęcia umowy o kredyt odnawialny i posługuje się nim w sposób błędny. Z perspektywy właściwości stosunku prawnego nie chodzi bowiem o umowę o kredyt odnawialny, a o umowę o kredyt zawartą na czas nieoznaczony. Błąd ten wynika już z polskiej wersji językowej dyrektywy 2023/2225 i występował także pod rządami dyrektywy 2008/48/WE. W doktrynie i w orzecznictwie trafnie zidentyfikowano go, stwierdzając, że pod pojęciem tym należy rozumieć umowy o kredyt zawarte na czas nieoznaczony.	Uwaga uwzględniona. W projekcie dokonano zmian i posługuje się on obecnie pojęciem „umowa o kredyt zawarta na czas nieoznaczony”. Jednakże w art. 2 – analogicznie jak w ustawie o kredycie konsumenckim z 2011 r. - jako przykład umowy kredytu konsumenckiego, pozostawiono jednak kredyt odnawialny, gdyż zarówno projektowana ustawa jak i dotychczas obowiązujące przepisy niewątpliwie obejmują tę kategorię umów, zakresem pojęcia umowy kredytu konsumenckiego. Usunięcie tego przykładu z art. 2 mogłoby budzić wątpliwości co do celów projektodawcy. Jednocześnie – biorąc pod uwagę konstrukcję przepisu, który wskazuje na przykłady umów – projektodawca uznał, że nie jest celowe wskazywanie, że przykładem umowy o kredyt konsumencki była umowa o kredyt konsumencki zawarta na czas nieokreślony.
5.	Art. 4 ust. 1	MS	Zgodnie z art. 2 ust. 3 dyrektywy, kredyty przeznaczone na remont nieruchomości mieszkalnej, niezabezpieczone hipoteką ani innym porównywalnym zabezpieczeniem na nieruchomości, powinny być objęte zakresem projektowanej ustawy. Projekt przewiduje	Uwaga uwzględniona. W przepisie doprecyzowano, że niehipoteczne kredyty na cele remontowe są objęte zakresem stosowania ustawy.

			wyłączenie umów objętych zakresem ustawy o kredycie hipotecznym. Art. 2 pkt 7 ustawy o kredycie hipotecznym jasno wyłącza stosowanie rzeczowej ustawy do kredytu niezabezpieczonego hipoteką, przeznaczonego na remont nieruchomości mieszkalnej. Jednakże, w celu przecięcia wszelkich wątpliwości, należy rozważyć dodanie do katalogu z art. 4 ust. 1 projektowanej ustawy, że przepisy te stosuje się również do niehipotecznych kredytów na cele remontowe. Dodatkowo, definicja kredytu hipotecznego mówi o kredytach niezabezpieczonych hipoteką lub innym prawem, ale wyłączenie z art. 2 pkt 7 obejmuje już tylko kredyty zabezpieczone hipoteką. Trzeba przesądzić, że umowy o kredyt przeznaczony na remont nieruchomości mieszkalnej przewidujące inne zabezpieczenia – o ile są – także powinny być objęte u.k.k.	
6.	Art. 4 ust. 1 pkt 8	RCL	Projekt wymaga także licznych korekt o charakterze redakcyjno-legislacyjnym (...) 2) usunięcia odesłania do przepisu aktu wykonawczego w art. 4 ust. 1 pkt 8 projektu;	Uwaga uwzględniona.
7.	Art. 4 ust. 1 pkt 10	MSZ	Artykuł 2 ust. 2 lit. k dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/2225 z dnia 18 października 2023 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylającej dyrektywę 2008/48/WE (dalej: dyrektywa 2023/2225), stanowi, że owej dyrektywy nie stosuje się do „umów o kredyt dotyczących pożyczek udzielanych ograniczonej grupie osób na podstawie przepisu ustawowego służącego interesowi ogólnemu, z zastosowaniem niższych stóp oprocentowania niż powszechnie stosowane	Uwaga uwzględniona. Uzupełniono uzasadnienie i tabelę zgodności. Art. 4 ust. 10 pkt 1 dyrektywy 2023/2225 jest implementowany poprzez wprowadzenie <i>explicite</i> wyłączeń w ustawach, które regulują udzielanie kredytów spełniających wymogi określone w dyrektywie. Taka konstrukcja wdrożenia ww. wyłączenia funkcjonuje już obecnie, stosowne wyłączenie wprowadza art. 98 ust. 3 Prawa o szkolnictwie wyższym. W

			na rynku lub nieoprocentowanych, lub z zastosowaniem innych warunków, które są korzystniejsze dla konsumenta niż powszechnie stosowane na rynku”. Artykuł 4 ust. 1 pkt 10 projektu ustawy stanowi, że ustawy nie stosuje się do umów „o kredyt udzielony określonej kategorii osób na mocy przepisów szczególnych: a) z zastosowaniem niższych stóp oprocentowania niż powszechnie stosowane na rynku, b) jeżeli konsument nie jest zobowiązany do zapłaty oprocentowania lub c) z zastosowaniem innych warunków, które są korzystniejsze dla konsumenta niż powszechnie stosowane na rynku oraz stóp oprocentowania nie wyższych niż powszechnie stosowane na rynku”. Przepis ustawy nie odnosi się do przesłanki „interesu ogólnego”, o którym mowa w art. 2 ust. 2 lit. k dyrektywy 2023/2225, w kontekście pożyczek udzielanych na podstawie przepisów ustawowych. O ile zamiarem projektodawcy nie jest rozszerzenie zakresu stosowania dyrektywy 2023/2225, wydaje się zasadnym – w celu uniknięcia wątpliwości – stosowne odniesienie do pojęcia „interesu ogólnego” w art. 4 ust. 1 pkt 10 projektu ustawy bądź dokonanie odpowiednich wyjaśnień w tym względzie w tabeli zgodności	ocenie projektodawcy tylko ta umowa spełnia obecnie kryteria do objęcia jej wyłączeniem.

8.	Art.. 4 ust. 2 pkt 1	MSZ	Zgodnie z art. 2 ust. 4 dyrektywy 2023/2225, w odniesieniu do umów o kredyt w formie przekroczenia zastosowanie mają wyłącznie przepisy wymienione w owym przepisie. W mojej ocenie, lista przepisów wymieniona w art. 4 ust. 2 pkt 1 projektu ustawy nie odpowiada właściwie liście przepisów, którą przedstawiono w art. 2 ust. 4 dyrektywy 2023/2225. Proszę o weryfikację i ewentualną modyfikację art. 4 ust. 2 pkt 1 projektu ustawy.	Uwaga uwzględniona. Zweryfikowano art. 4 ust. 2 pkt 1 pod kątem odesłań, ich prawidłowości i aktualności wobec wprowadzonych zmian w projekcie ustawy. Przepis będzie podlegał stałej weryfikacji w związku ze zmianami redakcyjnymi przepisów w toku procesu legislacyjnego.
9.	Art. 4 ust. 2 pkt 2	MSZ	Artykuł 2 ust. 7 dyrektywy 2023/2225 umożliwia państwom członkowskim postanowienie, że wobec umów o kredyt między kredytodawcą a konsumentem w odniesieniu do odroczenia płatności lub metod spłaty, w przypadku, gdy konsument już zalega lub prawdopodobnie będzie zalegał ze spłatą zadłużenia wynikającego z pierwotnej umowy o kredyt, stosuje się wyłącznie określone przepisy dyrektywy. Możliwość ta jest ograniczona dwoma warunkami. Po pierwsze, „uzgodnienie takie prawdopodobnie zapobiegnie ewentualnemu postępowaniu sądowemu w związku z niewykonaniem przez konsumenta zobowiązania”. Po drugie, „warunki przewidziane w tym uzgodnieniu nie będą dla konsumenta mniej korzystne niż warunki określone w pierwotnej umowie o kredyt”. W mojej ocenie projektowany przepis zawęży stosowanie dyrektywy 2023/2225 poprzez odniesienie w sposób ogólny do umów o	Uwaga wyjaśniona. 1. W art. 5 pkt 29 projektu ustawy zdefiniowano „umowę o odroczenie płatności lub zmianę sposobu spłaty”. Definicja ta wskazuje, że jest to umowa zawierana gdy konsument już zalega ze spłatą, zaś jej zawarcie zapobiega ewentualnemu postępowaniu sądowemu – zgodnie z warunkami art. 2 pkt 7 dyrektywy 2023/2225. Cechy te wyróżniają umowy o odroczenie lub zmianę sposobu spłaty, stąd zasadne było przyjęcie wskazanej techniki legislacyjnej. Wobec ujęcia tych warunków w definicji legalnej, powtarzanie ich w treści art. 4 ust. 2 pkt 2 projektu nie jest już konieczne, gdyż przepis ten należy odczytywać razem z definicją legalną.

			odroczenie płatności lub zmianę sposobu spłaty. Tymczasem art. 2 ust. 7 dyrektywy 2023/2225 stanowi, że stosowanie ograniczonej liczby przepisów dyrektywy 2023/2225 może nastąpić w ściśle określonych przypadkach. Proszę o stosowną modyfikację przepisu poprzez ograniczenie stosowania zawężonej liczby przepisów dyrektywy 2023/2225. Niezależnie od powyższego, w mojej ocenie lista przepisów przedstawiona w przepisie ustawy nie koresponduje z listą przepisów przedstawioną w przepisie dyrektywy, co wymaga ponownej analizy i ew. modyfikacji.	2. Odesłania ponownie przeanalizowano i zweryfikowano. Przepis będzie podlegał weryfikacji w związku ze zmianami redakcyjnymi przepisów w toku procesu legislacyjnego.
10.	art. 5 pkt 4	RCL	Weryfikacji pod kątem zgodności z wdrażaną dyrektywą 2023/2225 wymagają definicje ujęte w art. 5 projektu. W szczególności zwraca się uwagę na: 1) zasadność wyjaśnienia ujęcia w projektowanej definicji „całkowitego kosztu kredytu” (pkt 4) warunku „jeżeli są znane kredytodawcy” we wprowadzeniu do wyliczenia, a zatem w odniesieniu do obu kategorii kosztów wymienionych w lit. a i b, tj. zarówno odsetek, opłat, prowizji, podatków i marży, jak i do kosztów usług dodatkowych. Brzmienie art. 3 pkt 5 dyrektywy 2023/2225 zawierającego definicję unijną nie daje jednoznacznej wskazówki co do zakresu	Uwaga wyjaśniona. Zgodnie z art. 3 pkt 5 dyrektywy 2023/2225: <i>„całkowity koszt kredytu ponoszony przez konsumenta <u>oznacza wszystkie koszty</u>, w tym odsetki, prowizje, podatki i wszelkie inne opłaty, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt, <u>które to koszty znane są kredytodawcy</u>, z wyjątkiem kosztów notarialnych”.</i> W wersji angielskiej: <i>„total cost of the credit to the consumer <u>means all the costs</u>, including interest, commissions, taxes and any other kind of fees which the consumer is required to pay in connection with the credit agreement and</i>

			stosowania tego warunku, jednakże w definicji dotychczasowej w art. 5 pkt 6 obowiązującej ustawy o kredycie konsumenckim wdrażającej dotychczasową dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki... zastrzeżenie „jeżeli są znane kredytodawcy” nie dotyczy kosztów usług dodatkowych. Zasadne jest zatem wyjaśnienie w uzasadnieniu projektu przyczyn i skutków prawnych zmiany definicji „całkowitego kosztu kredytu”, tym bardziej że w tym zakresie definicja zawarta w nowej i dotychczasowej dyrektywie nie ulega zmianie. Nadto należy zauważyć, że warunek włączenia kosztów usług dodatkowych do całkowitego kosztu kredytu zgodnie z definicją unijną obejmuje niezbędność zawarcia umowy dotyczącej takich usług, a nie niezbędność poniesienia kosztów tych usług, jak wskazano w projekcie;	<u>which are known to the creditor</u>, except for notarial costs”. W wersji francuskiej: “«coût total du crédit pour le consommateur»: <u>tous les coûts</u>, y compris les intérêts, les commissions, les taxes, et tous les autres types de frais que le consommateur est tenu de payer pour le contrat de crédit et <u>qui sont connus par le prêteur</u>, à l’exception des frais de notaire”. W wersji niemieckiej: “Gesamtkosten des Kredits für den Verbraucher“ <u>sämtliche Kosten</u>, einschließlich der Zinsen, Provisionen, Steuern und Kosten jeder Art – ausgenommen Notargebühren –, die der Verbraucher im Zusammenhang mit dem Kreditvertrag zu zahlen hat und <u>die dem Kreditgeber bekannt sind</u>”. Projektodawca przyjął – biorąc pod uwagę brzmienie przepisu, jego cele, a także uwzględniając inne wersje językowe, że aspekt bycia znanym dla kredytodawcy, dotyczy wszystkich kosztów wskazanych we wdrażanej definicji.
11.	art. 5 pkt 13	MSZ	Artykuł 3 pkt 12 dyrektywy 2023/2225 zawiera definicję „pośrednika kredytowego”. Przepis ten stanowi między innymi, że „pośrednikiem	Uwaga uwzględniona. Uzupełniono uzasadnienie i tabelę zgodności o wyjaśnienia dotyczące braku możliwości wykonywania

			kredytowym” jest osoba fizyczna lub prawna, która nie działa w charakterze kredytodawcy, ani notariusza. Artykuł 5 pkt 13 projektu ustawy stanowi, że pośrednik kredytowy to „przedsiębiorca (...), który nie jest kredytodawcą”. W mojej ocenie, w tabeli zgodności należy wskazać, że na gruncie obowiązujących przepisów notariusz nie może wykonywać zawodu pośrednika kredytowego.	przez notariuszy zawodu pośrednika kredytowego.
12.	art. 5 pkt 13 lit. c	MSZ	Wyjaśnienia wymaga również kwestia statusu w rozumieniu rozporządzenia 2016/679 administratora i pośrednika kredytowego. Zgodnie z art. 4 pkt 7 rozporządzenia 2016/679 administrator oznacza osobę fizyczną lub prawną, organ publiczny, jednostkę lub inny podmiot, który samodzielnie lub wspólnie z innymi ustala cele i sposoby przetwarzania danych osobowych; jeżeli cele i sposoby takiego przetwarzania są określone w prawie Unii lub w prawie państwa członkowskiego, to również w prawie Unii lub w prawie państwa członkowskiego może zostać wyznaczony administrator lub mogą zostać określone konkretne kryteria jego wyznaczania. Z kolei podmiot przetwarzający oznacza osobę fizyczną lub prawną, organ publiczny, jednostkę lub inny podmiot, który przetwarza dane osobowe w imieniu administratora (art. 7 pkt 8 ww. rozporządzenia).	Uwaga uwzględniona. Wyjaśnienia zamieszczono w uzasadnieniu.

			Konstrukcja projektu ustawy pokazuje, że chodzi o dwóch niezależnych administratorów, co oznacza, że obowiązki z zakresu rozporządzenia 2016/679 powinny być spełniane przez oba te rodzaje podmiotów. Tymczasem projekt nie przewiduje np. ustanowienia okresu retencji danych przez pośrednika. Zgodnie jednak z projektowanym art. 5 pkt 13 lit. c) ustawy pośrednik to przedsiębiorca, który może również zawierać z konsumentami umowy o kredyt konsumencki w imieniu kredytodawcy - w takim wypadku charakter działania odpowiadałby jednak podmiotowi przetwarzającemu, co powodowałoby konieczność spełniania obowiązków np. z art. 28 rozporządzenia 2016/679. Kwestia ta wymaga zatem ponownej analizy.	
13.	Art. 5 pkt 17	MSZ	Artykuł 3 pkt 19 dyrektywy 2023/2225 zawiera definicję „przekroczenia”. Przepis ten stanowi, że „przekroczenie” oznacza „akceptowane w sposób milczący przekroczenie salda środków, na mocy którego kredytodawca udostępnia konsumentowi środki finansowe w wysokości przekraczającej bieżące saldo rachunku bieżącego konsumenta”. Artykuł 5 pkt 17 projektu ustawy stanowi, że „przekroczenie” oznacza „każde, inne niż kredyt w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym, akceptowane przez kredytodawcę przekroczenie salda środków pieniężnych zgromadzonych na rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym lub	Uwaga uwzględniona.

			kwoty udzielonego kredytu w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym”. W art. 5 pkt 17 projektu ustawy brak zatem odniesienia do milczącego sposobu akceptacji przekroczenia salda środków (co w mojej ocenie wpływa na charakter akceptacji). Proszę o stosowną modyfikację projektowanego przepisu ustawy.	
14.	Art. 5 pkt 20 i 21	MF	w art. 5 pkt 20 i 21 jest mowa o oferowaniu umowy (?)	Uwaga uwzględniona.
15.	Art. 5 pkt 22	MSZ	Artykuł 3 pkt 9 dyrektywy 2023/2225 zawiera definicję „stałej stopy oprocentowania kredytu”. Przepis ten stanowi, że „stała stopa oprocentowania kredytu” oznacza „stopę oprocentowania kredytu, którą kredytodawca i konsument uzgadniają w umowie o kredyt na cały okres obowiązywania umowy o kredyt, lub kilka stóp oprocentowania kredytu, które kredytodawca i konsument uzgadniają w umowie o kredyt na okresy będące częścią okresu obowiązywania umowy, dla których stopy oprocentowania określa się wyłącznie z wykorzystaniem stałej określonej wartości procentowej; jeżeli umowa o kredyt nie określa wszystkich stóp oprocentowania kredytu, uznaje się, że stopa oprocentowania kredytu jest stała jedynie w odniesieniu do tych okresów będących częścią okresu obowiązywania umowy, dla których stopy oprocentowania kredytu zostały określone wyłącznie z wykorzystaniem stałej	Uwaga wyjaśniona. Liczba pojedyncza jest użyta ze względów legislacyjnych (definicje sporządza się w liczbie pojedynczej). Mogą być różne stopy procentowe w różnych okresach lub nawet w tym samym okresie zależnie od warunków określonych w umowie.

			określonej wartości procentowej uzgodnionej przy zawarciu umowy o kredyt”. Artykuł 5 pkt 22 projektu ustawy stanowi, że stała stopa oprocentowania kredytu to „stopa oprocentowania określona wyłącznie w umowie o kredyt konsumencki, przy wykorzystaniu określonej stałej wartości procentowej wyrażonej na cały okres obowiązywania umowy lub w danych okresach obowiązywania umowy; jeżeli umowa o kredyt konsumencki nie określa wszystkich stóp oprocentowania kredytu, przyjmuje się, że stopa oprocentowania kredytu jest stała jedynie w odniesieniu do tych okresów będących częścią okresu obowiązywania umowy, dla których stopy oprocentowania kredytu zostały określone wyłącznie z wykorzystaniem stałej określonej wartości procentowej uzgodnionej przy zawarciu umowy o kredyt konsumencki”. Definicja legalna zawarta w przywołanym przepisie ustawy nie zawiera – w przeciwieństwie do dyrektywy 2023/2225 – wyraźnego odniesienia do „kilku stóp oprocentowania kredytu (...) na okresy będące częścią okresu obowiązywania umowy, dla których stopy oprocentowania określa się wyłącznie z wykorzystaniem stałej określonej wartości procentowej”. Proszę projektodawcę o rozważenie, czy projekt definicji „stałej stopy oprocentowania kredytu” nie wymaga modyfikacji w tym zakresie.	

16.	Art. 5 pkt 25	MS	Definicja trwałego nośnika na gruncie projektu istotnie odbiega od definicji zawartej w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE)2023/2225 z dnia 18 października 2023 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylająca dyrektywę 2008/48/WE – art. 3 pkt 11. Definicja „trwałego nośnika” zawarta w art. 5 pkt 25 budzi wątpliwości w sytuacji gdy chodzi o dokumenty papierowe i utrwalone na nośniku typu pendrive, pamięć masowa, stacja dysku, gdyż w każdym z tych przypadków wystarczające byłoby określenie „przedmiot umożliwiający konsumentowi przechowywanie i odczytywanie informacji przekazywanych w związku z umową o kredyt konsumencki.”	Uwaga uwzględniona. Definicja „trwałego nośnika” została zmodyfikowana.
17.	Art. 5 pkt 25	RCL	Weryfikacji pod kątem zgodności z wdrażaną dyrektywą 2023/2225 wymagają definicje ujęte w art. 5 projektu. W szczególności zwraca się uwagę na: 2) niespójność z dyrektywą 2023/2225 definicji „trwałego nośnika” (pkt 25), w której modyfikuje się i rozszerza definicję zawartą w art. 3 pkt 11 dyrektywy 2023/2225 – definicja unijna obejmuje wyłącznie „urządzenie” umożliwiające konsumentowi przechowywanie kierowanych do niego informacji, nadto ma to być urządzenie „dowolne”, natomiast zakresem tego określenia w projekcie objęto obok „urządzenia” także „materiał” oraz zastąpiono „dowolność” urządzenia wymogiem „powszechnego wykorzystywania” materiału lub urządzenia.	Uwaga uwzględniona. Dostosowano treść definicji do art. 3 pkt 11 dyrektywy 2023/2225.
18.	Art. 5 pkt 27	MS	Projektowane przepisy zawierają nieczytelną definicję umowy o kredyt wiązany, która	Uwaga częściowo uwzględniona i częściowo wyjaśniona.

			znacząco różni się od tej zawartej w dyrektywie 2023/2225 z dnia 18 października 2023 r. Nie jest to problem nowy, jednak doprecyzowanie wspomnianej definicji pozwoli na rozwiązanie niektórych sporów w doktrynie. Po pierwsze, w nowych regulacjach pominięto wymóg, by umowa kredytowa i umowa dotycząca finansowanego zakupu (np. sprzedaży towaru czy usługi) stanowiły z obiektywnego punktu widzenia jedną transakcję handlową. Zamiast tego wprowadzono ogólnikowe sformułowanie, że obie te umowy są ze sobą powiązane, co jest mniej precyzyjne. Po drugie, nie uwzględniono wymogu, aby finansowane towary lub usługi były "określone". Po trzecie, nowe przepisy dopuszczają finansowanie pozaodsetkowych kosztów w ramach kredytu wiążanego, czego dyrektywa w ogóle nie przewiduje. Po czwarte, w przypadku gdy zakup towaru lub usługi jest finansowany przez kredytodawcę, zabrakło wymogu, aby te towary lub usługi były "wyraźnie" określone w umowie o kredyt konsumencki.	Wskazano że chodzi o jedną transakcję handlową. W motywie 14 preambuły dyrektywa 2023/2225 wprost wskazuje, że przepisy umowy o kredyt wiązany mogą być stosowane do umów które tylko częściowo finansują towar lub usługę. Projektodawca postanowił pozostawić odwołanie do kredytowania pozaodsetkowych kosztów kredytu z uwagi na potrzebę ochrony konsumenta.
19.	Art. 6	MS	Dyrektywa 2023/2225 wprowadza zakaz dyskryminacji. Artykuł 6 akapit pierwszy dyrektywy 2023/2225 wymaga, by warunki, które należy spełnić w celu otrzymania kredytu, w żaden sposób nie dyskryminowały konsumentów legalnie przebywających w Unii ze względu na ich narodowość lub miejsce zamieszkania lub z jakiegokolwiek przyczyny, o której mowa w art. 21 Karty Praw Podstawowych UE. Akapit 2 stanowi, że	Uwaga uwzględniona. Projektowany art. 6 został uzupełniony we wskazanym zakresie.

			dopuszczalne jest stosowanie różnych warunków dostępu do kredytu, o ile warunki te są należycie uzasadnione obiektywnymi kryteriami. Projekt nie transponuje akapitu 2. Naruszenie standardu dyrektywy 2023/2225 może mieć w tym przypadku bardzo doniosłe konsekwencje praktyczne, bowiem w świetle prawa polskiego każdy przypadek zróżnicowanego traktowania mógłby być kwalifikowany jako niedozwolona dyskryminacja, podczas gdy przesłanka obiektywnych kryteriów uzasadniających różne traktowanie może odgrywać rolę w ramach zasady odpowiedzialnego kredytowania. Pewne wątpliwości może też budzić zakres hipotezy art. 6 ust. 1 Projektu. Zakazem dyskryminacji obejmuje on bowiem warunki wnioskowania o kredyt konsumencki, udzielania takiego kredytu oraz wykonywania umowy o kredyt konsumencki, podczas gdy art. 6 dyrektywy 2023/2225 odnosi się wyłącznie do warunków, które należy spełnić w celu otrzymania kredytu. Art. 6 ust. 2. Nie jest jasne, co oznacza sformułowanie „stosuje się”, bez słowa „odpowiednio”. Zakres tej ustawy z 2010 r. oraz ustawy o kredycie konsumenckim krzyżują się. Art. 6 ust. 1 Projektu zakazuje dyskryminacji opartej na liczniejszym i otwartym katalogu kryteriów. Zgodnie z jedną możliwą interpretacją przepis art. 6 ust. 2 Projektu miałby wyłącznie doprecyzować, że zakaz dyskryminacji wynikający z art. 6 ust. 1 Projektu nie wyłącza – w zakresie jej normowania – zastosowania przepisów ustawy z dnia 3 grudnia 2010 r. o wdrożeniu niektórych przepisów Unii	

			Europejskiej w zakresie równego traktowania. Druga interpretacja zakłada, że projektowany przepis ma na celu powiązanie naruszeń zakazu dyskryminacji wynikającego z art. 6 ust. 1 projektu z reżimem z dnia 3 grudnia 2010 r. o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania. Redakcja przepisu wymaga poprawy.	
20.	Art. 6 ust. 1	RCL	W art. 6 projektu odnoszącym się do kształtowania warunków wnioskowania o kredyt konsumencki, udzielania kredytów czy wykonywania umowy o kredyt, które mogą być dyskryminujące wobec konsumentów legalnie przebywających w Unii Europejskiej, weryfikacji wymaga katalog kryteriów, które mogłyby stanowić podstawę dyskryminacji. Wyliczenie przykładowe tych kryteriów zastosowane w ust. 1 („w szczególności”) nie obejmuje wszystkich przyczyn dyskryminacji, które zostały ujęte we wdrażanym art. 6 dyrektywy 2023/2225 przez odesłanie do art. 21 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (pomijając przykładowo poglądy polityczne czy przynależność do mniejszości narodowej). Pod rozagę poddaje się odzwierciedlenie w projektowanej regulacji wszystkich kryteriów dyskryminacji wskazanych w art. 21 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej.	Uwaga uwzględniona.
21.	Art. 6 ust. 2	RCL	Ponadto nieprawidłowa jest regulacja zawarta w art. 6 ust. 2 projektu, bowiem ustawa nie może nakazywać stosowania przepisów innej ustawy. Zakres przedmiotowy powołanej w przepisie ustawy o wdrożeniu niektórych przepisów Unii	Uwaga uwzględniona.

			Europejskiej w zakresie równego traktowania jest określony w tej ustawie. Jeżeli ma być ona stosowana w sprawach dotyczących dyskryminacji konsumentów, o których mowa w art. 6 ust. 1 projektu, sprawy te powinny mieścić się w zakresie przedmiotowym tej ustawy. Tymczasem nie wszystkie przyczyny dyskryminacji, o których mowa w art. 6 ust. 1 projektu, są ujęte w zamkniętym katalogu kryteriów zasady równego traktowania, której naruszenia są przedmiotem regulacji ustawy o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania (nie są w nim uwzględnione np. pochodzenie społeczne, miejsce zamieszkania czy majątek). Ustawa ta nie wyróżnia także w swoim zakresie podmiotowym kategorii konsumentów. Jeżeli zamierzone jest rozszerzenie zakresu stosowania tej ustawy, niezbędna jest jej stosowna nowelizacja. Ewentualnie, jeżeli występuje kolizja norm (obie ustawy regulują pokrywający się częściowo zakres spraw), można określić relację stosowania obu ustaw w celu ustalenia pierwszeństwa stosowania jednej z nich. W przypadku braku takiej intencji zasadna jest rezygnacja z ust. 2 – informacja o stosowaniu powołanej ustawy, w zakresie w niej uregulowanym, również w przypadku zakazanego w niej nierównego traktowania dotyczącego konsumentów w sprawach dotyczących kredytu konsumenckiego może być zamieszczona w uzasadnieniu projektu.	
22.	Art. 7	MF	w art. 7 zawarto obowiązki informacyjne wobec konsumenta w zakresie reklamy, które są	Uwaga wyjaśniona.

			następnie (częściowo) powtórzone i jednocześnie zmodyfikowane w art. 9 ust. 3;	Oba przepisy są niezbędne w przyjętym brzmieniu, które ma na celu wdrożyć wymogi dwóch różnych przepisów dyrektywy 2023/2225. W art. 7 projektu wdrażany jest art. 7 dyrektywy 2023/2225 zgodnie z którym „Bez uszczerbku dla dyrektywy 2005/29/WE, państwa członkowskie wymagają, aby <u>wszelkie informacje o charakterze reklamowym i komunikaty marketingowe dotyczące umów o kredyt</u> były uczciwe i jasne oraz by nie wprowadzały w błąd. W komunikatach reklamowych i marketingowych zakazane są sformułowania, które mogą stwarzać u konsumenta fałszywe oczekiwania, jeżeli chodzi o dostępność lub koszt kredytu lub całkowitą kwotę do zapłaty przez konsumenta”. Z kolei art. 9 ust. 3 projektu dotyczy „reklamy kredytu konsumentckiego, która zawiera dane dotyczące kosztów kredytu ponoszonych przez konsumenta” i wdraża art. 8 ust. 3 dyrektywy 2023/2225 zgodnie z którym w ww. kategorii reklam zawierających dane dotyczące kosztów kredytu ponoszonych przez konsumenta, wymagane tzw. standardowe informacje „muszą być wyraźnie czytelne lub wyraźnie słyszalne – stosownie do sytuacji – i dostosowane do technicznych ograniczeń nośnika wykorzystywanego do reklamy oraz określać w sposób jasny, zwięzły”. W art. 7 projektu są zatem wymogi ogólne dotyczące informacji o charakterze reklamowym i komunikatów marketingowych

				dotyczących umów o kredyt – aby były uczciwe, jasne i nie wprowadzały w błąd. W art. 9 ust. 3 projektu zostały określone bardziej szczegółowe wymogi dotyczące standardowych informacji podawanych w reklamie umowy o kredyt.
23.	Art. 8	MF (MFiG)	Zaproponowane w art. 8 ustawy o kredycie konsumenckim sformułowanie „Uwaga! Pożyczanie pieniędzy kosztuje”, które ma się pojawić w reklamach dotyczących kredytu konsumenckiego, wbrew intencji projektodawcy wcale nie zawiera jasnego i wyraźnego ostrzeżenia dla konsumenta. Sformułowanie to można wręcz rozumieć w ten sposób, że pożyczanie pieniędzy kosztuje instytucję pożyczkową (co uzasadnia pobieranie adekwatnych odsetek i kosztów pozaodsetkowych za udzielenie pożyczki). W dyrektywie 2023/2225 użyto bardziej odpowiedniego sformułowania „Uwaga! Zaciąganie pożyczek kosztuje”.	Uwaga wyjaśniona. Projektodawca uznaje, że sformułowanie zaproponowane w projekcie najlepiej odzwierciedla cel regulacji. Sformułowanie użyte w dyrektywie 2023/2225 nie uwzględnia faktu, że w Polsce będzie używane nie tylko w reklamach „pożyczek”.

24.	Art. 8	RCL	Skorygowania bądź pogłębionego wyjaśnienia w uzasadnieniu projektu wymaga wprowadzany w art. 8 projektu obowiązek zamieszczenia przez kredytodawcę i pośrednika kredytowego w reklamie dotyczącej (każdego) kredytu konsumenckiego ostrzeżenia dla konsumentów wskazującego, że z kredytem wiążą się określone koszty („Pożyczanie pieniędzy kosztuje”). Zważywszy, że informacje o charakterze reklamowym oraz komunikaty marketingowe mają być równocześnie rzetelne i niewprowadzające konsumenta w błąd (art. 7 projektu), wyjaśnienia wymaga celowość i skutki stosowania tego ostrzeżenia do kredytów nieoprocentowanych i z którymi nie wiążą się żadne opłaty (art. 2 ust. 1 pkt 6 projektu).	Uwaga wyjaśniona. Projektowany art. 8 ustawy wdraża wymóg wynikający z art. 8 ust. 1 dyrektywy 2023/2225, zgodnie z którym „Państwa członkowskie wymagają, aby reklama dotycząca umów o kredyt zawierała jasne i wyraźne ostrzeżenie, aby uświadomić konsumentom, że zaciąganie pożyczek kosztuje, przy czym należy użyć sformułowania „Uwaga! Zaciąganie pożyczek kosztuje” lub równoważnego sformułowania”. Przepis ten nakłada na państwa członkowskie ustanowienie – obok wymogów niewprowadzania w błąd, jasności i czytelności – obowiązku podawania w reklamie również komunikatu wskazującego że „zaciąganie pożyczek kosztuje” bądź równoważnego. Państwa członkowskie nie mają możliwości odstąpić od tego wymogu. Dodatkowo przedmiotowe ostrzeżenie ma walor edukacyjny. Stosowne wyjaśnienia w tym zakresie zamieszczono w uzasadnieniu.
25.	Art. 9 ust. 4 i ust. 5	MSZ	Artykuł 8 ust. 3 zdanie drugie dyrektywy 2023/2225 stanowi, że lit. e i f tego ustępu nie mają zastosowania w szczególnych i uzasadnionych przypadkach, w których zastosowany nośnik nie pozwala na wizualne przedstawienie wszystkich informacji. Artykuł 9 ust. 4 projektu ustawy stanowi następująco: „W przypadkach, w których nośnik zastosowany do przekazywania informacji nie pozwala na wizualne przedstawienie informacji, o których	Uwaga uwzględniona.

			mowa w ust. 1, nie podaje się informacji, o których mowa w ust. 1 pkt 6 i 7”. W mojej ocenie art. 9 ust. 4 projektu ustawy należy uzupełnić w sposób, który podkreśli, że wyłączenie obligatoryjnego prezentowania informacji, o których mowa w art. 9 ust. 1 pkt 6 i 7 projektu, może nastąpić jedynie w szczególnych i uzasadnionych przypadkach, ponieważ jest to odstępstwo od podstawowego poziomu ochrony konsumentów. Analogiczna uwaga ma zastosowanie do art. 9 ust. 5 projektu ustawy, stanowiącego wdrożenie art. 8 ust. 6 dyrektywy 2023/2225.	
26.	Art. 14	MS	Projekt wprowadza nieznana dyrektywie przesłankę dopuszczalności sprzedaży związanej, jaką jest bezpłatny charakter rachunku. Wymogu takiego nie przewiduje dyrektywa 2023/2225. Projekt, obok uznania sprzedaży łączonej za dopuszczalną, zawiera dwa dalsze unormowania odnoszące się do ciążących na kredytodawcy obowiązków informacyjnych, a więc materii objętej harmonizacją zupełną w ramach dyrektywy 2023/2225. Dyrektywa nie przewiduje tych obowiązków informacyjnych.	Uwaga wyjaśniona. Projekt w zakresie opcji narodowej dotyczącej sprzedaży związanej odpowiada założeniom przyjętym we wpisie projektu do wykazu prac legislacyjnych i programowych RM. Dyrektywa 2023/2225 w art. 14 zakłada zakaz sprzedaży związanej jako zasadę, od której państwo może nie wprowadzać żadnych wyjątków. Projektodawca przyjął, że skoro zasadą jest zakaz sprzedaży związanej, natomiast w drodze wyjątku może dozwoląć sprzedaży związanej rachunku płatniczego lub oszczędnościowego o określonym w dyrektywie celu, to może – zamiast zakazywać oferowania tych rachunków całkowicie, dozwoląć na oferowanie ich z zastrzeżeniem warunku bezpłatności. Takie rozwiązanie jest pro-konsumentkie i jednocześnie umożliwia kredytodawcom

				oferowanie tego produktu, z zastrzeżeniem jego bezpłatności.
27.	Art. 15 ust. 4	MF	w art. 15 ust. 4 jest mowa o warunkach umowy ubezpieczenia – praktyka ubezpieczeniowa oraz ustawa z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Dz. U. z 2024 r. poz. 838, z późn. zm.) posługuje się ogólnymi warunkami ubezpieczenia, a nie umowy (np. art. 15 ust. 3–5 i art. 16). Analogicznie – przepisy Kodeksu cywilnego (np. art. 812 § 8, art. 814 § 3, art. 817 § 3);	Uwaga uwzględniona kierunkowo. Przepis doprecyzowano przez wskazanie na „warunki umowy ubezpieczenia”. Nie ograniczono się do pojęcia OWU, gdyż warunki ubezpieczenia mogą być zawarte poza OWU (art. 15 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej).
28.	Art. 15 ust. 6	MC	Zgodnie z art. 15 ust. 6 projektu ustawy: „Dane osobowe dotyczące chorób onkologicznych u konsumentów nie mogą być pozyskiwane oraz wykorzystywane do celów zawarcia umowy ubezpieczenia spłaty kredytu konsumenckiego po upływie 5 lat od zakończenia leczenia.”. Przepis ten, mimo iż implementuje tzw. „prawo do bycia zapomnianym” dla ozdrowieńców onkologicznych, co jest kierunkiem pożądanym, w obecnym brzmieniu może naruszać art. 9 ust. 1 RODO, który ustanawia generalny zakaz przetwarzania szczególnych kategorii danych osobowych, w tym danych dotyczących zdrowia. RODO dopuszcza przetwarzanie takich danych w ściśle określonych przypadkach, m.in. na podstawie wyraźnej zgody osoby, której dane dotyczą (art. 9 ust. 2 lit. a), lub gdy jest to niezbędne ze względów związanych z ważnym interesem publicznym, na podstawie prawa Unii Europejskiej lub prawa państwa członkowskiego (art. 9 ust. 2 lit. g).	Uwaga wyjaśniona. Już obecnie zakłady ubezpieczeń wykorzystują dane, o których mowa w art. 15, przy zawieraniu umów ubezpieczenia, w tym dotyczących kredytów. Zawieranie umów ubezpieczenia i zasady przekazywania danych wskazanych w uwadze, w celu zawarcia umowy ubezpieczenia, nie jest regulowane w projekcie ustawy o kredycie konsumenckim. Dane osobowe dotyczące chorób onkologicznych są udostępniane na podstawie obowiązującego obecnie art. 38 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, na podstawie zgody ubezpieczonego lub osoby, na rachunek której ma zostać zawarta umowa ubezpieczenia, albo jej przedstawiciela ustawowego. Projekt ustawy nie modyfikuje tych zasad. W szczególności art. 15 ust. 6 nie dopuszcza metodą <i>a contrario</i> przetwarzania danych o chorobach onkologicznych – te kwestie

			Projekt ustawy, dopuszczając a contrario przetwarzanie danych o chorobach onkologicznych przed upływem 5 lat, nie precyzuje w sposób wystarczający podstawy prawnej takiego przetwarzania w świetle art. 9 RODO. Sam fakt, że przepis jest zawarty w ustawie, nie jest automatycznie równoznaczny ze spełnieniem przesłanki ważnego interesu publicznego, który musi być proporcjonalny do celu i nie naruszać istoty prawa do ochrony danych. Brakuje również wskazania, czy przetwarzanie to miałyby się odbywać na podstawie zgody konsumenta, a jeśli tak, to jakie warunki musiałaby spełniać taka zgoda, aby była dobrowolna, konkretna, świadoma i jednoznaczna, zgodnie z art. 4 pkt 11 i art. 7 RODO	reguluje ww. przepis ustawy o działalności ubezpieczeniowej. Dane o chorobach onkologicznych są pozyskiwane i przetwarzane na podstawie przepisów regulujących zawieranie umów ubezpieczenia. Projektowany art. 15 ust. 6 wyłącznie przenosi brzmienie art. 14 ust. 4 dyrektywy 2023/2225, zgodnie z którym „Państwa członkowskie wymagają, aby dane osobowe dotyczące diagnozy chorób onkologicznych u konsumentów nie były wykorzystywane do celów polisy ubezpieczeniowej związanej z umową o kredyt po upływie okresu wskazanego przez państwa członkowskie, nieprzekraczającego 15 lat od zakończenia leczenia”. Celem tego przepisu jest wyłącznie zapewnienie, że po upływie określonego w nim czasu dane o chorobach onkologicznych nie będą wykorzystywane do celów zawierania polisy ubezpieczeniowej związanej z umową o kredyt konsumencki. Zasady pozyskiwania i przetwarzania danych podlegają natomiast odrębnej regulacji, której niniejszy projekt nie modyfikuje.
29.	Art. 17	MS	Proponowane przepisy wprowadzają zakaz łączenia z umowami kredytu konsumenckiego ofert lub sprzedaży usług oraz towarów o charakterze niefinansowym, przy czym wyłączenie dotyczy jedynie usług i produktów finansowych finansowanych odrębną umową kredytu związanego, zgodnie z artykułem 17 projektu ustawy. W praktyce oznacza to, że	Uwaga wyjaśniona. Projekt, zgodnie z wpisem do wykazu prac legislacyjnych i programowych RM, wprowadza zakaz oferowania i sprzedaży, w związku z umową o kredyt konsumencki, usług i towarów innych niż usługi i produkty

			instytucje finansowe nie będą mogły oferować swoim klientom usług concierge ani zapewniać dostępu do ekskluzywnych poczekalni na lotniskach w ramach pakietu usług związanych z wydaniem karty kredytowej, ponieważ świadczenia te nie mają charakteru finansowego. Podobne ograniczenia będą dotyczyły możliwości oferowania klientom aplikacji mobilnych stanowiących usługi cyfrowe, które ułatwiają załatwianie różnorodnych spraw, w tym między innymi pozyskiwanie zniżek cenowych. Ponieważ aplikacje takie nie stanowią produktów finansowych, ich łączenie z ofertą kredytową będzie niedozwolone. Szczególnie problematyczne skutki omawianego zakazu ujawniają się w kontekście udzielania konsumentom kredytu kupieckiego, rozumianego jako odroczenie terminu płatności należności za nabywany towar lub usługę. W takiej sytuacji przedsiębiorca prowadzący sprzedaż towaru konsumentowi i jednocześnie oferujący mu odpłatne odroczenie terminu zapłaty ceny o okres jednego miesiąca nie będzie uprawniony do proponowania klientowi dodatkowych usług niefinansowych, takich jak specjalistyczne opakowanie produktu, usługi transportowe czy instalacyjne	finansowe (tzw. VASy), chyba że są one finansowane odrębnym kredytem wiązany. Zakaz wprowadzany w art. 17 dotyczy zatem wyłącznie finansowania VASów tym samym kredytem. Dopuszczalne jest natomiast udzielanie kredytu na zakup VASów jeżeli jest to odrębny kredyt wiązany. Innymi słowy, przepis zakazuje by te towary bądź usługi były finansowane tym samym kredytem, nie zakazuje natomiast, by usługa dodatkowa (towar) była finansowana odrębnym kredytem. Przepis w celu usunięcia wątpliwości doprecyzowano, a w uzasadnieniu poszerzono motywy jego wprowadzenia, odwołując się do postępowań prowadzonych przez Prezesa UOKiK i identyfikowanych nieprawidłowości.
30.	Art. 19 i art. 23	RCL	Przepisy art. 19 i art. 23 projektu dotyczące zakresu informacji i sposobu ich rozmieszczenia odpowiednio w formularzu informacyjnym przekazywanym konsumentowi przed zawarciem umowy o kredyt konsumencki oraz w formularzu informacyjnym przekazywanym przed zawarciem umowy o odroczenie płatności	Uwaga uwzględniona W art. 23 znajduje się odesłanie do art. 19.

			lub zmianę sposobu spłaty oraz załączniki nr 1 i 2 do ustawy określające wzory tych formularzy wymagają uspoźnienia. Przykładowo art. 19 ust. 1 pkt 1 lit. d projektu wymaga podania informacji o stopach oprocentowania kredytu, a w załączniku nr 1 do ustawy wymagane jest podanie także okresów ich obowiązywania.	
31.	art. 19 ust. 1 pkt 2 lit. m	MC	Ponadto, w art. 19 ust. 1 pkt 2 lit. m projektu ustawy nałożono obowiązek poinformowania konsumenta, czy oferta kredytu konsumenckiego została zindywidualizowana na podstawie zautomatyzowanego przetwarzania danych, w tym profilowania. To słuszne, ale brakuje odniesienia do obowiązku informacyjnego z art. 13 ust. 2 lit. f i art. 14 ust. 2 lit. g RODO, który nakazuje podanie istotnych informacji o logice zastosowanej w zautomatyzowanym podejmowaniu decyzji, a także o znaczeniu i przewidywanych konsekwencjach takiego przetwarzania dla osoby, której dane dotyczą. Projekt ustawy powinien wprost odzwierciedlać ten wymóg, zapewniając konsumentowi realne zrozumienie procesu, któremu jest poddawany. Ponadto, w projektowanym art. 19 ust. 1 pkt 2 (obowiązki informacyjne przed zawarciem umowy) proponuje się rozszerzyć lit. m lub dodać nową literę, zobowiązując kredytodawcę do podania: „istotnych informacji o logice zastosowanej w procesie zautomatyzowanego podejmowania decyzji, a także o znaczeniu i	Uwaga wyjaśniona. Projektowany przepis wdraża art. 10 ust. 5 lit. m dyrektywy 2023/2225, która określa informacje jakie mają być zawarte <u>w formularzu informacyjnym</u>, stanowiącym załącznik do dyrektywy (i ustawy), których prawodawca krajowy nie może modyfikować – ani rozszerzać, ani zawężyć. Formularz informacyjny po wdrożeniu do prawa krajowego powinien wyglądać w taki sposób, jak wymaga tego w załączniku dyrektywa 2023/2225, która wprowadza maksymalną harmonizację w tym zakresie. Unifikacja wzorów formularzy ma kluczowe znaczenie dla celów prawidłowego i jednolitego stosowania przepisów o kredycie konsumenckim w UE. Jednocześnie obowiązki informacyjne jakie należy spełnić <u>pozyskując dane osobowe</u>, które to obowiązki ustanawia art. 13 ust. 2 lit. f i art. 14 ust. 2 lit. g RODO, wynikają wprost

			przewidywanych konsekwencjach takiego przetwarzania dla konsumenta.”.	z rozporządzenia, które mają skutek bezpośredni i wiąże kredytodawców <i>ipso iure</i>. Projektodawca wdrażając dyrektywę 2023/2225 przyjął, że obowiązki sformułowane w ww. przepisach RODO mają zastosowanie <u>bezpośrednio</u> z mocy prawa UE (art. 99 RODO wskazuje, że jest ono bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach), a nie w przepisach ustawy o kredycie konsumenckim. W szczególności zaś powielenie jednego obowiązku - o którym mowa w art. 13 ust. 2 lit. f i art. 14 ust. 2 lit. g RODO - w niniejszej ustawie mogłoby prowadzić do wątpliwości interpretacyjnych. Tymczasem niniejsza ustawa nie modyfikuje zasad RODO, i każdy obowiązek wynikający bezpośrednio z RODO należy zrealizować w chwili i na warunkach określonych w tym akcie. Dotyczy to nie tylko poinformowania przy pozyskiwaniu danych o logice zautomatyzowanego podejmowania danych, ale o wszystkich kwestiach o których art. 13 i art. 14 RODO nakazują poinformować podmiot, którego dane dotyczą, gdy dane te są pobierane.
32.	Art. 19 ust. 1 pkt 1 lit. i	MSZ	Zgodnie z art. 10 ust. 3 lit. h dyrektywy 2023/2225, przed zawarciem umowy należy przekazać konsumentowi informację dotyczącą kwoty, liczby i częstotliwości płatności, jakich ma dokonać konsument, oraz w stosownych przypadkach, kolejności, w jakiej płatności będą zaliczane na poczet spłaty różnych należnych	Uwaga uwzględniona.

			sald, dla których stosuje się różne stopy oprocentowania kredytu. Artykuł 19 ust. 1 pkt 1 lit. i projektu ustawy stanowi, że konsumentowi podaje się informację dotyczącą zasad i terminów spłaty kredytu oraz w odpowiednich przypadkach, kolejności zaliczania rat kredytu konsumenckiego na poczet należności kredytodawcy. Jeżeli w ramach kredytu stosuje się różne stopy oprocentowania dla różnych należności kredytodawcy, należy także podać kolejność zaliczania rat kredytu konsumenckiego na poczet różnych należności, dla których stosuje się różne stopy oprocentowania. W mojej ocenie zakres informacji wymaganych przez art. 19 ust. 1 pkt 1 lit. i jest szerszy i bardziej niejednoznaczny niż ten wymagany przez art. 10 ust. 3 lit. h dyrektywy 2023/2225. W szczególności, nie można uznać, że w pojęciu „zasady” ponad wszelką wątpliwość mieszczą się „kwoty” i „liczby” płatności. Projektodawca powinien rozważyć, czy wskazany przepis projektu ustawy nie powinien ulec stosownym modyfikacjom.	
33.	Art. 19 ust. 1 pkt 2 lit. l	MSZ	Artykuł 10 ust. 5 lit. l dyrektywy 2023/2225 stanowi, że przed zawarciem umowy należy udzielić konsumentowi informacji o prawie konsumenta, o którym mowa w art. 10 ust. 8 owej dyrektywy. Artykuł 19 ust. 1 pkt 2 lit. l projektu ustawy stanowi, że konsumentowi udziela się informacji o prawie do „otrzymania egzemplarza projektu umowy o kredyt	Uwaga uwzględniona.

			konsumencki, na warunkach określonych w art. 20”. Zgodnie z tabelą zgodności, przepisem transponującym art. 10 ust. 8 dyrektywy 2023/2225 jest art. 21 projektu ustawy – należy zatem skorygować odpowiednio odesłanie zawarte w art. 19 ust. 1 pkt 2 lit. l projektu ustawy.	
34.	Art. 19 ust. 1 pkt 2 lit. m	MSZ	Artykuł 10 ust. 5 lit. m dyrektywy 2023/2225 stanowi, że przed zawarciem umowy, w stosownych przypadkach, należy wskazać, że „cena została spersonalizowana na podstawie zautomatyzowanego przetwarzania danych, w tym profilowania”. Artykuł 19 ust. 1 pkt 2 lit. m projektu ustawy stanowi, że przed zawarciem umowy przekazuje się informację, czy „oferta kredytu konsumenckiego została zindywidualizowana na podstawie zautomatyzowanego przetwarzania danych, w tym profilowania”. Wątpliwości budzi, czy w analizowanym kontekście pojęcie „oferty” jest adekwatne dla wdrożenia art. 10 ust. 5 lit. m dyrektywy 2023/2225. Dyrektywa posługuje się pojęciem „ceny” (ang. price; fr. un prix), które zdaje się być węższe niż pojęcie „oferty” – cena stanowi zazwyczaj element oferty. Projektodawca powinien rozważyć, czy przepis nie wymaga modyfikacji w tym zakresie.	Uwaga wyjaśniona. Prawo polskie i projekt ustawy, nie odnosi do kredytu pojęcia „ceny”. Przepisy posługują się natomiast pojęciami dotyczącymi kosztu kredytu - w ślad za dyrektywą 2008/48/WE i dyrektywą 2023/2225, które również nie używają terminu „cena” wobec kredytu. Koszt kredytu obejmuje np. odsetki i opłaty inne niż odsetki, a także opłaty z tytułu usług. W konsekwencji ani w ustawie, ani w dyrektywach pojęcie ceny nie jest odnoszone do kredytu, gdyż ustawodawca wyodrębnił bardziej adekwatne pojęcia, które następnie uregulował. Dyrektywa co do zasady posługuje się pojęciem cena w stosunku do towarów i usług („cena gotówkowa”). Uwzględniając brzmienie i systematykę przepisów dyrektywy 2023/2225 i prawa polskiego, oraz cel w postaci zapewnienia konsumentowi ochrony, w tym zwłaszcza gdy jest profilowany, projektodawca uznał, że pojęciem prawa polskiego, które właściwie

				realizuje cel art. 10 ust. 5 lit. m dyrektywy 2023/2225 jest pojęcie „oferty” kredytu.
35.	Art. 19 ust. 1 pkt 2 lit. q	MSZ	Artykuł 10 ust. 5 lit. q dyrektywy 2023/2225 stanowi, że przed zawarciem umowy należy udostępnić konsumentowi „harmonogram spłat zawierający wszystkie płatności i spłaty w okresie obowiązywania umowy o kredyt, w tym płatności i spłaty z tytułu dowolnych jednocześnie sprzedawanych usług dodatkowych dotyczących umowy o kredyt, przy czym płatności i spłaty – w przypadku gdy w różnych okolicznościach stosuje się różne stopy oprocentowania – opierają się na scenariuszu racjonalnych podwyżek stopy oprocentowania kredytu”. Zgodnie z art. 19 ust. 1 pkt 2 lit. q projektu ustawy, przed zawarciem umowy przekazuje się harmonogram, o którym mowa w art. 63 projektu ustawy. Zgodnie z art. 63 ust. 2 projektu ustawy, harmonogram spłaty zawiera: po pierwsze, „określenie terminu, wysokości raty kredytu z wyodrębnieniem jej poszczególnych składników, w szczególności kapitału, odsetek oraz wszelkich innych kosztów kredytu, które konsument jest zobowiązany ponieść”; po drugie, „w przypadku umów o kredyt konsumencki, które przewidują możliwość zmiany stopy oprocentowania lub wszelkich innych kosztów kredytu – informacje, że dane zawarte w harmonogramie obowiązują do momentu zmiany stopy oprocentowania lub	Uwaga uwzględniona.

			wszelkich innych kosztów kredytu składających się na wysokość raty kredytu”. W mojej ocenie aktualne brzmienie przepisu projektu ustawy nie odnosi się do kwestii związanych z opłatą za usługi dodatkowe oraz scenariuszem racjonalnych podwyżek stopy oprocentowania kredytu – w przypadku stosowania różnych stop oprocentowania. Proszę o stosowną modyfikację projektowanego przepisu ustawy.	
36.	Art. 19 ust. 5	MSZ	Artykuł 10 ust. 1 zdanie drugie dyrektywy 2023/2225 stanowi, że „W przypadku gdy informacje udzielane przed zawarciem umowy, o których mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu, zostaną przekazane w terminie krótszym niż jeden dzień przed związaniem konsumenta umową o kredyt lub ofertą kredytową, państwa członkowskie wymagają, aby kredytodawca i, w stosownych przypadkach, pośrednik kredytowy przesłali konsumentowi przypomnienie o możliwości odstąpienia od umowy o kredyt oraz o procedurze, którą należy zastosować w celu odstąpienia od umowy, zgodnie z art. 26”. Artykuł 19 ust. 5 projektu ustawy stanowi, że kredytodawca lub pośrednik kredytowy obowiązani są przekazać konsumentowi stosowne przypomnienie, w przypadku, gdy informacje zostaną przekazane konsumentowi w terminie krótszym niż jeden dzień przed zawarciem umowy o kredyt.	Uwaga wyjaśniona. Wdrażając art. 19 ust. 5 dyrektywy 2023/2225 projektodawca uwzględnił, że prawie polskim nie jest możliwe, by oferta związała konsumenta. Oferta w prawie polskim jest składana przez oferenta i wiąże jego, a nie potencjalną drugą stronę. Konsument może zostać związany wyłącznie umową, jeśli wyrazi na nią zgodę w sposób odpowiadający wymogom dyrektywy 2023/2225 (m. in. zakaz domniemań, zakaz opcji domyślnych). W konsekwencji projektowany przepis nie odwołuje się do wariantu oferty, która wiązywałaby konsumenta. Wdrażając odnośny przepis należy też mieć na względzie, by „przypominanie” konsumentowi o prawie do odstąpienia od umowy było dla niego użyteczne. Gdy oferta w rozumieniu KC jest konsumentowi składana nie przysługuje mu jeszcze prawo do

			W mojej ocenie art. 19 ust. 5 projektu ustawy należy uzupełnić o moment odnoszący się – prócz zawarcia umowy o kredyt – do złożenia wiążącej oferty kredytu konsumenckiego, stosownie do treści art. 10 ust. 1 zdanie drugie dyrektywy 2023/2225.	odstąpienia od umowy, stąd „przypomnienie” o możliwości skorzystania z tego nie odpowiada okolicznościom towarzyszącym samemu złożeniu oferty.
37.	Art. 23	RCL	W przypadku art. 23 projektu należy dodatkowo zwrócić uwagę na: 1) pominięcie w nim rozstrzygnięcia art. 11 ust. 1 dyrektywy 2023/2225 o wyborze przez konsumenta trwałego nośnika, na którym mają być przekazane informacje; 2) niejasność wymogu przekazania informacji „w widoczny sposób”.	Uwaga uwzględniona. Przepis uzupełniono i skorygowano w zakresie wskazanym w uwadze.
38.	Art. 25	MSZ	Artykuł 10 ust. 10 dyrektywy 2023/2225 stanowi, że art. 10 tej dyrektywy „nie ma zastosowania do dostawców towarów lub usług, którzy działają w charakterze pośredników kredytowych w ramach działalności dodatkowej. Pozostaje to bez uszczerbku dla ciążącego na kredytodawcy lub, w stosownych przypadkach, pośredniku kredytowym obowiązku zapewnienia, by konsument otrzymał informacje udzielane przed zawarciem umowy, o których mowa w niniejszym artykule”. Art. 25 projektu ustawy stanowi, że „Przepisów art. 19–24 nie stosuje się do sprzedawców i usługodawców, którzy działają w charakterze pośredników kredytowych w zakresie kredytu na nabycie oferowanych przez nich towarów lub usług”.	Uwaga uwzględniona.

			W mojej ocenie, przepis krajowy nieprawidłowo wyłącza wobec dostawców towarów lub usług, działających dodatkowo w charakterze pośredników kredytowych, obowiązek udzielenia przed zawarciem umowy informacji, zgodnie z wymogami wynikającymi z art. 10 dyrektywy 2023/2225, które w projekcie ustawy wdrażane są m.in. w art. 19.	
39.	art. 26 ust. 1 pkt. 1	MS	Art. 26 ust. 1 pkt. 1 skonstruowany jest w sposób niezrozumiały. Należy rozważyć przeredagowanie przepisu, w szczególności konstrukcji „które pośrednik kredytowy otrzymuje od konsumenta” tak, by było jasne, że chodzi o należności, które konsument jest zobowiązany ponieść na rzecz pośrednika kredytowego	Uwaga uwzględniona. Zmodyfikowano brzmienie przepisu.
40.	Art. 27 ust. 2 pkt 4	MSZ	Artykuł 12 ust. 1 lit. c dyrektywy 2023/2225 stanowi, że kredytodawca i pośrednik kredytowy mają obowiązek udzielenia odpowiednich wyjaśnień, m.in. dotyczących konkretnych skutków, jakie pociąga za sobą proponowana umowa o kredyt lub proponowane usługi dodatkowe, w tym konsekwencje zaległości w spłacie lub opóźnień w płatnościach konsumenta. Artykuł 27 ust. 2 pkt 4 projektu ustawy stanowi, że wyjaśnienia obejmują „opis skutków zawarcia umowy o kredyt konsumencki oraz konsekwencji zalegania przez konsumenta ze spłatą”. W mojej ocenie, przywołany przepis krajowy nie odnosi się w żaden sposób do skutków zawarcia	Uwaga uwzględniona częściowo. Zmodyfikowano brzmienie przepisu uwzględniając, że w pojęciu „zalegania” mieści się opóźnienie w spłacie.

			umowy o świadczenie usług dodatkowych. Ponadto, art. 12 ust. 1 lit. c dyrektywy 2023/2225 wprowadza konieczność wyjaśnień nie tylko dotyczących zaległości w spłacie, ale także opóźnień w płatnościach, czego nie uwzględnia przywołany przepis krajowy. Projektodawca powinien rozważyć stosowne uzupełnienie przepisu.	
41.	Art. 28 ust. 1	MFİG	Zgodnie z projektowanym art. 28 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim kredytodawca oraz pośrednik kredytowy nie mogą pobierać opłat oraz innych kosztów od konsumenta przed zawarciem umowy o kredyt konsumencki. W obecnej ustawie nie ma takiego zakazu. Z badania rynku kredytów konsumenckich w Polsce w 2023 roku wynika, że 14,2 % podmiotów udzielających kredytów konsumenckich wymagało od konsumentów dokonywania płatności przed zawarciem umowy. Proponowany zakaz będzie zatem prawdopodobnie oddziaływał na istotną część rynku. Dodatkowo nie jestem przekonany, że wszystkie tego typu przypadki żądania opłat od konsumentów przed zawarciem umowy są związane z nieuczciwymi praktykami, co mogłoby uzasadnić wprowadzenie postulowanego zakazu. Należałoby jednak tę propozycję szczegółowo omówić z uczestnikami konsultacji publicznych, w celu ewentualnego poznania uzasadnienia dla	Uwaga wyjaśniona. W ocenie projektodawcy skorzystanie z opcji narodowej zakazującej pobierania opłat za kredyt konsumencki przed zawarciem umowy (art. 32 ust. 5 dyrektywy 2023/2225) jest uzasadnione analizą praktyki rynkowej i celem dyrektywy, w postaci zapewnienia skutecznej ochrony konsumentów – przed pobieraniem opłat, których odzyskiwanie jest następnie utrudnione bądź niemożliwe. W praktyce banki i instytucje pożyczkowe, co do zasady, pobierają opłaty z chwilą zawarcia umowy, nie zaś przed jej zawarciem. Praktyka wymagania od konsumentów opłat przed zawarciem umowy wiąże się natomiast z nadużyciami wobec konsumentów. Należy wskazać, że pobieranie opłat przed zawarciem umowy może być wykorzystywane np. przez nieuczciwych pośredników, którzy następnie nie zwracają ich, przykładowo po odmowie udzielenia kredytu, ze względu na brak zdolności kredytowej. W praktyce zdarzają się też przypadki podmiotów gospodarczych, które po

			pobierania takich opłat.	uzyskaniu opłat od konsumentów na rzecz zawarcia przyszłej umowy kredytowej likwidują swoją działalność. W takich przypadkach odzyskanie wpłaconych kwot może być dla konsumenta niemożliwe lub co najmniej bardzo trudne. Prezes UOKiK podejmował już w swojej praktyce działania wobec nieuczciwych pośredników kredytu hipotecznego. Biorąc zatem pod uwagę praktykę, w której pobieranie opłat przed zawarciem umowy nie jest powszechne, oraz występujące na rynku nadużycia podmiotów, które korzystają z możliwości pobierania opłat, a także znaczne trudności konsumentów w odzyskiwaniu takich opłat, w przypadku braku zawarcia umowy, wnioskodawca stoi na stanowisku, że skorzystanie z opcji narodowej, o której mowa w art. 32 ust. 5 CCD2 jest uzasadnione i potrzebne.
42.	Art. 29 ust. 2, art. 30 ust. 1, art. 31 ust. 1, art. 33, art. 40, art. 48 ust. 1, art. 95 ust. 3, art. 86 ust. 1	MSZ	Zgodnie z art. 5 ust. 1 lit. c) rozporządzenia 2016/679 dane osobowe muszą być adekwatne, stosowne oraz ograniczone do tego, co niezbędne do celów, w których są przetwarzane („minimalizacja danych”). Oznacza to, że co do zasady katalogi przetwarzanych na podstawie przepisów prawa danych osobowych powinny być zamknięte. Poszczególne przepisy projektu posługują się jednak niedookreślonymi pojęciami, np. w art. 29 ust. 2 projektu wskazano, że w ocenie zdolności kredytowej uwzględnia się w odpowiedni sposób czynniki istotne dla	Uwaga wyjaśniona. Pozyskanie od konsumenta informacji dotyczących jego sytuacji finansowej ma umożliwić ocenę jego zdolności kredytowej. Biorąc pod uwagę różnorodność stanów faktycznych, nie jest możliwe stworzenie na poziomie teoretycznym katalogu zamkniętego takich informacji. Ocena zdolności kredytowej jest dziś regulowana w Prawie bankowym, ustawie o kredycie hipotecznym oraz o nadzorze nad pośrednikami kredytu hipotecznego i agentami, a także w obowiązującej ustawie o kredycie konsumenckim. Żadna z tych ustaw nie

			zweryfikowania możliwości spłaty całkowitej kwoty do zapłaty, art. 30 ust. 1 projektu stanowi, że kredytodawca dokonuje oceny zdolności kredytowej na podstawie dokładnych informacji o dochodach i wydatkach konsumenta oraz innych informacji dotyczących sytuacji finansowej i ekonomicznej konsumenta, zgodnie z art. 31 ust. 1 projektu konsument przedstawia, na żądanie kredytodawcy, informacje niezbędne do dokonania oceny zdolności kredytowej, na podstawie art. 33 projektu pośrednik kredytowy obowiązany jest przekazać właściwemu kredytodawcy informacje uzyskane od konsumenta, niezbędne do przeprowadzenia oceny zdolności kredytowej, zgodnie z art. 40 projektu kredytodawca dokonuje ponownej oceny zdolności kredytowej na podstawie uaktualnionych informacji przed każdym znacznym zwiększeniem całkowitej kwoty kredytu konsumentckiego, art. 48 ust. 1 projektu stanowi, co powinna zawierać umowa o kredyt konsumentcki wskazując, że chodzi co najmniej o informacje określone w tym przepisie, co powoduje, że katalog danych przetwarzanych na tej podstawie jest otwarty, z kolei na podstawie art. 95 ust. 3 instytucja pożyczkowa może udostępniać instytucji utworzonej na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy – Prawo bankowe inne informacje niż określone w ust. 1 i 2 tego artykułu, w zakresie niezbędnym do oceny zdolności kredytowej konsumenta. W związku z tym zasadna jest ponowna analiza ww. rozwiązań pod kątem możliwości ich	wprowadza zamkniętego katalogu w jednośnym zakresie. Wprowadzanie na poziomie ustawy zamkniętego katalogu informacji jakie kredytodawca może wykorzystywać do oceny zdolności uniemożliwiałby realizację celu dyrektywy 2023/2225, jakim jest zapobieganie nadmiernemu zadłużaniu się konsumentów, gdyż stałoby na przeszkodzie pozyskaniu informacji mogących się w danym przypadku okazać niezbędnymi do oceny zdolności, których prawodawca nie przewidział w ustawie. Katalog taki uniemożliwiałby też kredytobiorcy – w przypadkach nieujętych w katalogu – wykazania posiadanej zdolności kredytowej. Dodatkowo należy wskazać, że wdrażany art. 18 ust. 3 dyrektywy 2023/2225 przewiduje że „Ocenę zdolności kredytowej przeprowadza się na podstawie stosownych i dokładnych informacji o dochodach i wydatkach konsumenta oraz o innych warunkach finansowych i ekonomicznych, <u>które to informacje są konieczne i proporcjonalne</u> do charakteru, okresu obowiązywania i wartości kredytu oraz związanych z nim ryzyk dla konsumenta”. Dyrektywa uwzględnia zatem kwestię proporcjonalności i adekwatności pozyskiwanych danych, a przedmiotowy obowiązek spoczywa na kredytodawcy, który każdorazowo powinien weryfikować ww.

			doprecyzowania w odniesieniu do danych osobowych, mając na uwadze jednocześnie konieczność skutecznego wdrożenia dyrektywy. Ponadto na podstawie art. 86 ust. 1 projektu w przypadku, gdy kredytodawca lub pośrednik kredytowy świadczy usługi doradcze, konsument przekazuje temu podmiotowi niezbędne informacje dotyczące jego potrzeb, sytuacji finansowej i osobistej, preferencji oraz celów, aby umożliwić rekomendację odpowiednich umów o kredyt konsumencki. Wyjaśnienia wymaga niezbędność pozyskiwania informacji o sytuacji osobistej konsumenta. Zwracam uwagę na to, że takie dane mogą zahaczać również o tzw. dane wrażliwe z art. 9 rozporządzenia 2016/679, których przetwarzanie jest co do zasady zabronione. Kwestia ta wymaga zatem ponownej analizy, przetwarzanie takich danych wydaje się nadmiarowe w świetle zasady minimalizacji danych.	kwestie, uwzględniając okoliczności przypadku.
43.	art. 30 ust. 1 i ust. 2 projektu ustawy	MC	Projektowane ust. 1 i 2 w art. 30 stanowią, że oceny zdolności kredytowej dokonuje się na podstawie dokładnych informacji o dochodach i wydatkach konsumenta oraz innych informacji dotyczących sytuacji finansowej i ekonomicznej konsumenta, w zakresie niezbędnym i proporcjonalnym, które mogą obejmować dowody potwierdzające dochody lub inne źródła spłaty, informacje o aktywach i zobowiązaniach finansowych lub informacje o innych zobowiązaniach finansowych.	Uwaga wyjaśniona. Pozyskanie od konsumenta informacji dotyczących jego sytuacji finansowej ma umożliwić ocenę jego zdolności kredytowej. Biorąc pod uwagę różnorodność stanów faktycznych, nie jest możliwe stworzenie na poziomie teoretycznym katalogu zamkniętego takich informacji. Ocena zdolności kredytowej jest dziś regulowana w Prawie bankowym, ustawie o kredycie hipotecznym oraz o nadzorze nad pośrednikami kredytu hipotecznego i agentami, a także w obowiązującej ustawie o kredycie

		Choć projekt ustawy słusznie zakazuje wykorzystywania danych z sieci społecznościowych (art. 30 ust. 3 i 5) i danych szczególnych kategorii (art. 30 ust. 5), to sformułowanie „innych informacji dotyczących sytuacji finansowej i ekonomicznej konsumenta” jest bardzo szerokie i może prowadzić do naruszenia zasady minimalizacji danych (art. 5 ust. 1 lit. c RODO) oraz zasady ograniczenia celu (art. 5 ust. 1 lit. b RODO). Katalog danych możliwych do pozyskania od konsumenta powinien być bardziej precyzyjny i zamknięty, aby zapobiec pozyskiwaniu przez kredytodawców nadmiarowych informacji, które nie są bezwzględnie konieczne do oceny zdolności kredytowej. W uzasadnieniu projektu wskazano, że celem jest zapobieganie nadmiernemu zadłużeniu, jednak nie precyzuje to, jakie konkretnie dane, poza dochodami i wydatkami, są do tego niezbędne. Istnieje ryzyko, że w praktyce kredytodawcy będą interpretować ten przepis rozszerzająco, żądając danych, które nie są adekwatne i stosowne do celu, jakim jest ocena zdolności kredytowej. W związku z powyższym, proponuje się zmienić treść projektowanego art. 30 ust. 2 w celu ograniczenia jego ogólności i zapobieżenia zbieraniu danych nadmiarowych, przez zastąpienie sformułowania „oraz innych informacji dotyczących sytuacji finansowej i ekonomicznej konsumenta” zamkniętym katalogiem dopuszczalnych danych, np. „informacji o wysokości i źródle stałych	konsumenckim. Żadna z tych ustaw nie wprowadza zamkniętego katalogu w odnośnym zakresie. Wprowadzanie na poziomie ustawy zamkniętego katalogu informacji jakie kredytodawca może wykorzystywać do oceny zdolności uniemożliwiłby realizację celu dyrektywy 2023/2225, jakim jest zapobieganie nadmiernemu zadłużaniu się konsumentów, gdyż stałoby na przeszkodzie pozyskaniu informacji mogących się w danym przypadku okazać niezbędnymi do oceny zdolności, których prawodawca nie przewidział w ustawie. Katalog taki uniemożliwiłby też kredytobiorcy – w przypadkach nieujętych w katalogu – wykazania posiadanej zdolności kredytowej. Dodatkowo należy wskazać, że wdrażany art. 18 ust. 3 dyrektywy 2023/2225 przewiduje że „Ocenę zdolności kredytowej przeprowadza się na podstawie stosownych i dokładnych informacji o dochodach i wydatkach konsumenta oraz o innych warunkach finansowych i ekonomicznych, <u>które to informacje są konieczne i proporcjonalne</u> do charakteru, okresu obowiązywania i wartości kredytu oraz związanych z nim ryzyk dla konsumenta”. Dyrektywa uwzględnia zatem kwestię proporcjonalności i adekwatności pozyskiwanych danych, a przedmiotowy obowiązek spoczywa na kredytodawcy, który każdorazowo powinien weryfikować ww.

			dochodów, stałych wydatkach i zobowiązaniach finansowych, w tym ratach kredytów i pożyczek, oraz o historii kredytowej uzyskanej z biur informacji kredytowej i biur informacji gospodarczej.”.	kwestie, uwzględniając okoliczności przypadku.
44.	Art. 30 ust. 3, ust. 4 i ust. 6; art. 38 ust. 4	MSZ	Na podstawie art. 30 ust. 3 projektu informacji, na podstawie których dokonuje się oceny zdolności kredytowej uzyskuje się z odpowiednich źródeł wewnętrznych, w tym ze zbiorów danych kredytodawcy, lub zewnętrznych, w tym z baz danych oraz od konsumenta. Również ust. 4 tego artykułu stanowi, że kredytodawca dokonuje sprawdzenia informacji zawartych w bliżej nieokreślonych bazach danych. Baz danych dotyczy również projektowany art. 30 ust. 6 i art. 38 ust. 4 ustawy. Mając na uwadze ww. zasadę minimalizacji danych, jak i zasadę zgodności z prawem, rzetelności i przejrzystości określoną w art. 5 lit. a) rozporządzenia 2016/679, zgodnie z którą dane osobowe muszą być przetwarzane zgodnie z prawem, rzetelnie i w sposób przejrzysty dla osoby, której dane dotyczą, zasadne jest dookreślenie, z jakich źródeł mogą być pozyskiwane dane osobowe niezbędne do przeprowadzenia oceny zdolności kredytowej. Kwestia ta wymaga zatem ponownej analizy.	Uwaga częściowo uwzględniona poprzez uzupełnienie uzasadnienia. Pojęcie „bazy danych” zostało zdefiniowane w art. 5 pkt 1 projektu ustawy, zgodnie z którym są to „zbiory danych prowadzone dla celów oceny zdolności kredytowej przez instytucje, o których mowa w art. 105 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe, oraz biura informacji gospodarczej, o których mowa w ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych (Dz. U. z 2025 r. poz. 85)”. Uzasadnienie poszerzono o wskazanie, że weryfikacji uzyskanych informacji dokonuje się z wykorzystaniem odpowiednich źródeł wewnętrznych, takich jak zbiory danych kredytodawcy, oraz źródeł zewnętrznych takich jak bazy danych o kredytobiorcach np. Biuro Informacji Kredytowej (BIK), Krajowy Rejestr Długów (KRD), Biuro Informacji Gospodarczej InfoMonitor (BIG InfoMonitor) - dostępne publicznie.
45.	art. 30 ust. 4 projektu ustawy	MC	Zgodnie z projektowanym art. 30 ust. 4, kredytodawca dokonuje sprawdzenia informacji zawartych w bazach danych. Projektodawca nie wskazał jednak o jakich bazach danych jest	Uwaga częściowo uwzględniona poprzez uzupełnienie uzasadnienia. Pojęcie „bazy danych” zostało zdefiniowane w art. 5 pkt 1 projektu ustawy, zgodnie z

			mowa, czy są to bazy danych wewnętrzne kredytodawcy, czy bazy zewnętrzne oraz o jakim rodzaju. Zgodnie z art. 5 ust. 1 lit. a RODO, dane osobowe muszą być przetwarzane zgodnie z prawem, rzetelnie i w sposób przejrzysty dla osoby, której dane dotyczą („zasada zgodności z prawem, rzetelności i przejrzystości”). Zasada przejrzystości RODO dla osób fizycznych oznacza, że administratorzy danych muszą przetwarzać dane osobowe w sposób, który jest dla nich zrozumiały, dostępny i czytelny. Zasada przejrzystości ma na celu zapewnienie osobom, których dane dotyczą, pełnej kontroli i świadomości w zakresie przetwarzania ich danych osobowych. Zaproponowanym brzmieniem przepisu art. 30 ust. 4 projektodawca może naruszyć zasadę przejrzystości RODO, bowiem nie precyzuje o jakie bazy danych chodzi. W związku z tym nie jest jasne skąd będą pochodziły dane osobowe pozyskiwane przez kredytobiorcę i czy kredytobiorca w ogóle będzie uprawniony do ich uzyskiwania.	którym są to „zbiory danych prowadzone dla celów oceny zdolności kredytowej przez instytucje, o których mowa w art. 105 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe, oraz biura informacji gospodarczej, o których mowa w ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych (Dz. U. z 2025 r. poz. 85)”. Uzasadnienie poszerzono o wskazanie, że weryfikacji uzyskanych informacji dokonuje się z wykorzystaniem odpowiednich źródeł wewnętrznych, takich jak zbiory danych kredytodawcy, oraz źródeł zewnętrznych takich jak bazy danych o kredytobiorcach np. Biuro Informacji Kredytowej (BIK), Krajowy Rejestr Długów (KRD), Biuro Informacji Gospodarczej InfoMonitor (BIG InfoMonitor) - dostępne publicznie.
46.	Art. 30 ust. 3 i 5	MFİG	Należy doprecyzować występujący w projektowanym art. 30 ust. 3 i 5 ustawy o kredycie konsumenckim termin „sieci społecznościowych”, które nie mogą być źródłem informacji o konsumencie, wykorzystywanych do przeprowadzenia oceny zdolności kredytowej. Intuicyjnie łatwo jest wskazać przykłady popularnych portali/aplikacji,	Uwaga wyjaśniona. Projektodawca z uwagi na kwestie prawidłowości transpozycji zdecydował się posłużyć pojęciem „sieci społecznościowej”, które jest użyte w art. 18 dyrektywy 2023/2225, w tym również w innych wersjach językowych (FR, EN).

			które z pewnością stanowią sieci społecznościowe. Natomiast w niektórych przypadkach różnica między portalami/aplikacjami (w których np. użytkownicy zakładają konta i dodają komentarze pod artykułami) a sieciami społecznościowymi się rozmywa. Wprowadzenie definicji sieci społecznościowej lub odesłanie do istniejącej definicji w innym akcie prawnym da przedsiębiorcom z branży pożyczkowej pewność co do zakresu ich obowiązków związanych z przeprowadzeniem oceny zdolności kredytowej klienta.	
47.	Art. 30 ust. 5	MSZ	Artykuł 30 ust. 5 projektu stanowi, że kredytodawca do oceny zdolności kredytowej nie wykorzystuje danych, o których mowa w art. 9 ust. 1 rozporządzenia 2016/679 oraz danych osobowych przetworzonych z sieci społecznościowych, które mogą być zawarte w bazach danych, z których korzysta. Oznacza to, że podmiot ten będzie mógł przetwarzać dane, o których jest mowa w art. 10 ww. rozporządzenia, tj. dane dotyczące wyroków skazujących i czynów zabronionych. W związku z tym zasadne jest wyjaśnienie niezbędności przetwarzania takich danych dla zakładanego celu. Ponadto zwracam uwagę na to, że przetwarzanie takich danych wiąże się z dodatkowymi wymogami. Zgodnie z art. 10 rozporządzenia 2016/679 przetwarzania danych osobowych dotyczących wyroków skazujących oraz czynów	Uwaga częściowo uwzględniona przez poszerzenie uzasadnienia do art. 30 ust. 5 projektu. Projektowany przepis wdraża art. 18 ust. 3 zd. 2 dyrektywy 2023/2225, który wprost wymaga odniesienia w przepisach krajowych do art. 9 RODO („<i>Informacje te nie obejmują szczególnych kategorii danych, o których mowa w art. 9 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2016/679</i>”). W art. 9 RODO przewidziano możliwość wyrażenia zgody na przetwarzanie danych wrażliwych tj. danych osobowych ujawniających pochodzenie rasowe lub etniczne, poglądy polityczne, przekonania religijne lub światopoglądowe, przynależność do związków zawodowych oraz przetwarzania danych genetycznych, danych biometrycznych w celu jednoznacznego

			zabronionych wolno dokonywać wyłącznie pod nadzorem władz publicznych lub jeżeli przetwarzanie jest dozwolone prawem Unii lub prawem państwa członkowskiego przewidującymi odpowiednie zabezpieczenia praw i wolności osób, których dane dotyczą. Wszelkie kompletne rejestry wyroków skazujących są prowadzone wyłącznie pod nadzorem władz publicznych. Projektodawca powinien zatem wskazać, w jaki sposób zostały spełnione te wymogi.	zidentyfikowania osoby fizycznej lub danych dotyczących zdrowia, seksualności lub orientacji seksualnej tej osoby. Odwołanie się do art. 9 RODO w art. 18 ust. 3 dyrektywy 2023/2225 i w konsekwencji w art. 30 projektu ma zatem ten skutek, że kredytodawca nigdy nie będzie mógł wykorzystywać tych danych do oceny zdolności kredytowej – dyrektywa 2023/2225 wyłącza możliwość wyrażenia na to zgody. Natomiast art. 10 RODO (przetwarzanie danych osobowych dotyczących wyroków skazujących oraz naruszeń prawa lub powiązanych środków bezpieczeństwa) nie przewiduje analogicznych wyjątków, a jako rozporządzanie unijne wiąże bezpośrednio, bez konieczności potwierdzania jego mocy, ani przewidzianych w tym przepisie zasad, w ustawach. Nie zachodzi zatem potrzeba odwoływania się do niego w art. 30. W celu wyeliminowania wszelkich wątpliwości w tym zakresie projektodawca poszerzył uzasadnienie do art. 30 ust. 5 projektu.
48.	art. 31 ust. 1	MC	Zgodnie z projektowanym art. 31 ust. 1, „konsument przedstawia, na żądanie kredytodawcy, informacje niezbędne do dokonania oceny zdolności kredytowej, wraz z dokumentami potwierdzającymi te informacje oraz z oświadczeniem o jego dochodach i	Uwaga wyjaśniona. Brzmienie przepisu zmodyfikowano.

			wydatkach jego gospodarstwa domowego. Oświadczenie stanowi załącznik do umowy o kredyt konsumencki”. Uczynienie oświadczenia o dochodach i wydatkach gospodarstwa domowego załącznikiem do umowy kredytowej budzi wątpliwości z perspektywy zasady minimalizacji danych (art. 5 ust. 1 lit. c RODO) i poufności (art. 5 ust. 1 lit. f RODO). Dokument umowy jest przechowywany przez cały okres jej trwania, a często również po jej wygaśnięciu dla celów archiwalnych czy dowodowych. Oświadczenie zawiera szczegółowe i wrażliwe dane o sytuacji finansowej konsumenta, które były niezbędne na etapie oceny zdolności kredytowej. Włączenie go do treści umowy oznacza, że dane te będą przechowywane tak długo, jak sama umowa, co może być nieproporcjonalne w stosunku do pierwotnego celu ich zebrania. Zgodnie z zasadą ograniczenia przechowywania (art. 5 ust. 1 lit. e RODO), dane osobowe powinny być przechowywane w formie umożliwiającej identyfikację osoby, której dane dotyczą, przez okres nie dłuższy, niż jest to niezbędne do celów, w których dane te są przetwarzane. Należałoby rozważyć, czy informacje z oświadczenia nie powinny być przechowywane krócej niż sama umowa, np. przez okres przedawnienia roszczeń związanych z niewłaściwą oceną zdolności kredytowej. Proponuje się zmienić projektowany art. 31 ust. 1 przez usunięcie z jego treści zdania:	

			„Oświadczenie stanowi załącznik do umowy o kredyt konsumencki.”. Zamiast tego, rekomenduje się dodanie w ustawie osobnego przepisu (np. w art. 31 jako ust. 3) precyzującego zasady przechowywania tego oświadczenia, w brzmieniu: „Oświadczenie o dochodach i wydatkach, wraz z zebranymi dokumentami potwierdzającymi, jest przechowywane przez kredytodawcę w sposób zapewniający poufność i integralność, oddzielnie od umowy o kredyt, przez okres nie dłuższy, niż jest to niezbędne do celów, dla których dane te zostały zebrane, w szczególności do celów dowodowych związanych z prawidłowością dokonania oceny zdolności kredytowej, zgodnie z terminami przedawnienia roszczeń.”.	
49.	Art. 31 ust. 2	MS	Projektowane przepisy przewidują, że w przypadku gdy całkowita kwota kredytu konsumenckiego nie przekracza jednokrotności wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę, konsument przedstawia wyłącznie oświadczenie o dochodach i wydatkach jego gospodarstwa domowego. Wprowadzenie sztywnego standardu w tym zakresie narusza standard dyrektywy 2023/2225.	Uwaga uwzględniona.
50.	art. 34d ust. 2 pkt 2 lit. c art. 34d ust. 2 pkt 3 art. 102 ust. 2 pkt 2 lit. c	MFİG	Zgodnie z projektowanym przepisem art. 34d ust. 2 pkt 2 lit. c ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego, o Rzeczniku Finansowym i o Funduszu Edukacji Finansowej, rejestr podmiotów doradczych w zakresie zadłużenia zawiera „numer w rejestrze przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym albo w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności	Uwaga uwzględniona. Zmodyfikowano brzmienie przepisów, poprawiono przepisy odnoszące się do CEIDG.

			Gospodarczej”. Należy wskazać, że przedsiębiorca wpisany w CEIDG nie posiada numeru wpisu. Analogiczna uwaga dotyczy art. 102 ust. 2 pkt 2 lit. c projektu. Natomiast w projektowanym art. 34d ust. 2 pkt 3 wspomnianej ustawy wskazano, że rejestr zawiera „adres strony internetowej” – w mojej opinii ten element powinien być fakultatywny, gdyż nie każdy podmiot doradczy powinien mieć obowiązek posiadania i prowadzenia strony internetowej.	
51.	Art. 34 ust. 3	MSZ	Na podstawie art. 34 ust. 3 projektu dane dotyczące oceny zdolności kredytowej kredytodawca przechowuje przez okres 5 lat od dnia ustania stosunku prawnego uzasadniającego ich pozyskanie. Wyjaśnienia wymaga czy przepis ten obejmuje również sytuacje, w których danej osobie odmówiono kredytu, zgodnie z art. 38 projektu. Projektowany przepis nie odnosi się wprost do tych sytuacji. Tymczasem zgodnie z art. 5 ust. 1 lit. e) rozporządzenia 2016/679 dane osobowe muszą być przechowywane w formie umożliwiającej identyfikację osoby, której dane dotyczą, przez okres nie dłuższy, niż jest to niezbędne do celów, w których dane te są przetwarzane („ograniczenie przechowywania”). Jednocześnie ze względu na tę zasadę celowe jest również wskazanie przez projektodawcę, dlaczego uznał okres 5-letni za okres właściwy do zakładanego celu.	Uwaga uwzględniona. Termin skrócono do lat trzech i jest skorelowany z terminami przedawnienia obowiązującymi w przepisach regulujących nadzór nad przestrzeganiem obowiązków, egzekwowanych przez KNF i UOKiK. Doregulowano termin retencji, w przypadku odmowy udzielenia kredytu, skorelowano go z prawem do wnioskowania o wyjaśnienia.

52.	Art. 35	MSZ	Artykuł 18 ust. 6 dyrektywy 2023/2225 stanowi, że państwa członkowskie mają obowiązek zapewnić, by „kredytodawca udostępniał konsumentowi kredyt wyłącznie wtedy, gdy z oceny zdolności kredytowej wynika, że wypełnienie zobowiązań wynikających z umowy o kredyt w sposób wymagany w tej umowie jest prawdopodobne, z uwzględnieniem stosownych czynników (...)”. Artykuł 35 projektu ustawy stanowi, że „Umowa o kredyt konsumentki może zostać zawarta tylko w przypadku, gdy wynik oceny zdolności kredytowej wskazuje, że konsument będzie zdolny do spłaty całkowitej kwoty do zapłaty, zgodnie z warunkami umowy”. W tabeli zgodności projektodawca wytłumaczył, że „prawdopodobieństwo zastąpiono zdolnością, mając na celu ochronę konsumentów”. Wątpliwości budzi zmiana analizowanej przesłanki umożliwiającej zawarcie umowy o kredyt konsumentki. Jak wynika z motywu 54 dyrektywy 2023/2225, „ocena zdolności kredytowej konsumenta powinna być przeprowadzona w interesie konsumenta, aby zapobiec nieodpowiedzialnemu udzielaniu kredytów i nadmiernemu zadłużeniu”. Wydaje się, że procedura oceny zdolności kredytowej została ukształtowana przez prawodawcę unijnego w sposób zapewniający wystarczający poziom ochrony konsumentów, nie ingerując przy tym nieproporcjonalnie w swobodę kontraktowania. Proszę projektodawcę	Uwaga uwzględniona.

			o ponowne rozważenie, czy przepis krajowy wymaga wprowadzania bardziej rygorystycznych wymogów, jeśli chodzi o wynik oceny zdolności kredytowej pozwalający na zawarcie umowy o kredyt.	
53.	art. 37 ust. 1 projektu ustawy	MC	Art. 37 ust. 1 projektu ustawy przyznaje konsumentowi prawo do uzyskania na jego wniosek bezpłatnej interwencji człowieka, w tym weryfikacji oceny zdolności kredytowej i decyzji o udzieleniu kredytu oraz wyrażenia stanowiska przez konsumenta. Przepis ten jest krokiem w dobrym kierunku i wdraża wymogi art. 22 RODO. Jednakże, aby zapewnić pełną zgodność z RODO, rekomenduje się wyraźne zagwarantowanie konsumentowi prawa do zakwestionowania decyzji automatycznej i uzyskania ponownego jej rozpatrzenia z udziałem człowieka, a nie tylko weryfikacji i wyrażenia stanowiska. Słowo „weryfikacja” może być interpretowane wąsko jako sprawdzenie poprawności technicznej procesu, a nie jako merytoryczna, ponowna ocena wniosku. Proponuje się, w art. 37 ust. 1 projektu ustawy, wzmocnić prawa konsumenta, zmieniając obecny zapis na następujący, w pełni oddający sens art. 22 RODO: „W przypadku, o którym mowa w art. 36, konsument ma prawo do uzyskania stosownych wyjaśnień co do podstaw podjętej decyzji, a także prawo do uzyskania interwencji ludzkiej ze strony kredytodawcy w	Uwaga wyjaśniona. Przepis wdraża wymogi dotyczące interwencji człowieka określone w art. 18 ust. 8 dyrektywy 2023/2225, zgodnie z którym: „8. W przypadku gdy ocena zdolności kredytowej obejmuje wykorzystanie zautomatyzowanego przetwarzania danych osobowych, państwa członkowskie zapewniają, aby konsument miał prawo zażądania i uzyskania od kredytodawcy interwencji człowieka, obejmujące prawo do: a) zażądania i uzyskania od kredytodawcy jasnego i zrozumiałego wyjaśnienia oceny zdolności kredytowej, w tym logiki i ryzyk uwzględnionych w toku zautomatyzowanego przetwarzania danych osobowych, a także jego znaczenia i wpływu na decyzję; b) przedstawienia kredytodawcy swojego stanowiska; oraz c) zażądania przeglądu oceny zdolności kredytowej i decyzji o udzieleniu kredytu przez kredytodawcę. Państwa członkowskie zapewniają, aby konsument był informowany o prawie, o którym mowa w akapicie pierwszym”. W konsekwencji projektodawca w przepisach odzwierciedlił wymogi wynikające z

			celu wyrażenia własnego stanowiska i zakwestionowania tej decyzji.”.	dyrektywy 2023/2225. Jeśli chodzi o prawo do zakwestionowania decyzji, to dotyczy go ust. 3 lit. c). Projektowany przepis w ust. 1 pkt 3 odzwierciedla wymogi dotyczące zakwestionowania decyzji określone w dyrektywie 2023/2225.
54.	art. 37 ust. 1 i art. 38 ust. 3	MS	W kontekście całości ustawy, która operuje pojęciami z zakresu informatyki i obrotu elektronicznego, nieprawidłowe jest użycie w art. 37 ust. 1 i art. 38 ust. 3 słowa „człowiek”, (podobnie również w art. 39a ust. 4 zmienianej ustawy o prawach konsumenta), pomimo że takim językiem posługuje się dyrektywa. Wydaje się wskazanie w tych przypadkach, że chodzi o weryfikację przez „pracowników kredytodawcy czy zespół kredytodawcy”, w odróżnieniu od „zautomatyzowanego przetwarzania danych”.	Uwaga wyjaśniona. Zmodyfikowano przepisy aby nadać im brzmienie analogiczne do przyjętego w Prawie bankowym, które posługuje się sformułowaniem „interwencja ludzka”.
55.	art. 38 ust. 3	MSZ	Projekt umożliwia profilowanie w celu oceny zdolności kredytowej. Na podstawie art. 22 ust. 3 lit. a) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE, w przypadkach, gdy decyzja oparta na profilowaniu jest niezbędna do zawarcia lub wykonania umowy między osobą, której dane dotyczą, a administratorem, administrator musi wdrożyć właściwe środki ochrony praw, wolności i prawnie uzasadnionych interesów osoby, której dane dotyczą, a co najmniej prawa do uzyskania interwencji ludzkiej ze strony	Uwaga wyjaśniona. Art. 39 zapewnia, że osobie podlegającej ocenie dostarcza się informacji niezbędnych do podważenia decyzji kredytowej - wyjaśnienie dotyczące dokonanej oceny zdolności kredytowej obejmuje informacje na temat czynników, które miały wpływ na dokonaną negatywną ocenę zdolności kredytowej.

			administratora, do wyrażenia własnego stanowiska i do zakwestionowania tej decyzji. Ponadto zgodnie z tezami wyroku w sprawie C-203/22 Dun & Bradstreet Austria art. 15 ust. 1 lit. h) rozporządzenia 2016/679 należy interpretować w ten sposób, że w przypadku zautomatyzowanego podejmowania decyzji, w tym profilowania, w rozumieniu art. 22 ust. 1 tego rozporządzenia, osoba, której dane dotyczą, może żądać od administratora, tytułem „istotnych informacji o zasadach [...] podejmowania [tych decyzji]”, aby ten wyjaśnił jej, w drodze istotnych informacji oraz w zwięzłej, przejrzystej, zrozumiałej i łatwo dostępnej formie, procedurę i zasady konkretnie zastosowane do zautomatyzowanego wykorzystania danych osobowych dotyczących tej osoby w celu uzyskania określonego wyniku, takiego jak profil zdolności kredytowe. Tymczasem zgodnie z art. 38 ust. 3 projektu w przypadku odmowy udzielenia kredytu konsumenckiego w sytuacji, gdy do oceny zdolności kredytowej zastosowano zautomatyzowane przetwarzanie danych, kredytodawca informuje bezpłatnie konsumenta o takim sposobie dokonania oceny, przekazując mu jednocześnie informację o prawie do oceny wniosku o kredyt konsumencki przez człowieka oraz o procedurze weryfikacji decyzji o odmowie udzielenia kredytu konsumenckiego. Projektowany przepis nie został sformułowany w sposób na tyle przejrzysty, by móc	

			wywnioskować, że powyższe wymogi zostały spełnione. Przepis ten należy zatem uzupełnić tak by zapewniał, że osobie podlegającej ocenie dostarczenie jej informacji niezbędnych, w rozumieniu ww. wyroku, do podważenia decyzji kredytowej, możliwość wyrażenia przez nią stanowiska oraz dokonania weryfikacji takiej decyzji po stronie kredytodawcy przez człowieka.	
56.	Art. 40 ust. 7b	MS	W zmienianym art. 40 ust. 7b ustawy o prawach konsumenta pozbawia się konsumentów ochrony w warunkach odstąpienia od umowy dotyczącej usługi finansowej, gdyż przepis odwołuje się do innych ustaw regulujących prawo do odstąpienia od umowy. Niezasadnie też wyłączono możliwość odstąpienia od umowy w przypadku ubezpieczenia podróży, jeżeli umowa została zawarta na okres krótszy niż 30 dni (art. 40 ust. 6 pkt. 3 ustawy prawach konsumenta).	Uwaga wyjaśniona. Projektowany przepis wdraża art. 16b ust. 6 dyrektywy 2023/2673, zgodnie z którym „W przypadku gdy inny akt Unii regulujący konkretne usługi finansowe zawiera przepisy dotyczące prawa do odstąpienia od umowy, do tych konkretnych usług finansowych zastosowanie mają wyłącznie przepisy dotyczące prawa do odstąpienia od umowy zawarte w tym innym akcie Unii, chyba że ten inny akt Unii stanowi inaczej. W przypadku gdy ten inny akt Unii daje państwom członkowskim możliwość wyboru między prawem do odstąpienia, a alternatywnym rozwiązaniem, takim jak okres przeznaczony na zastanowienie, do tych konkretnych usług finansowych zastosowanie mają wyłącznie odpowiednie przepisy tego aktu Unii, chyba że ten inny akt stanowi inaczej.” Projektodawca musiał zaimplementować ww. przepis.

				Co się tyczy wyłączenia dotyczącego ubezpieczenia podróży – przepis stanowi implementację art. 16b ust. 2 lit. b dyrektywy 2023/2673 zgodnie z którym prawa do odstąpienia nie stosuje się do „polis ubezpieczeniowych na podróż i bagaż lub podobnych krótkoterminowych polis ubezpieczeniowych o okresie ważności krótszym niż jeden miesiąc”. Tym samym konsument nie jest pozbawiony praw do odstąpienia, bowiem prawa te są zapewnione przez odrębne regulacje np. zawarte w ustawie o kredycie konsumenckim.
57.	Art. 41	MS	1. Projekt wprowadza szczególne sankcje dla kredytodawcy, które mają zastosowanie w sytuacji, gdy naruszył obowiązki związane z oceną zdolności kredytowej konsumenta. Przewidziano trzy sankcje: 1) niezbywalność wierzytelności kredytodawcy, 2) niezaskarżalność wierzytelności kredytodawcy, czyli zakaz dochodzenia jej na drodze sądowej (przy jednoczesnym braku wstrzymania biegu przedawnienia), 3) brak naliczania odsetek i innych kosztów w okresie niezaskarżalności wierzytelności. 2. W sytuacji, w której kredytodawca udzielił konsumentowi kredytu, mimo że wynik oceny zdolności kredytowej wskazał, że konsument będzie tylko częściowo zdolny do spłaty z odsetkami to zgodnie z projektem wierzytelność kredytodawcy wobec konsumenta o zwrot kredytu staje się niezbywalna. Wątpliwe jest natomiast, czy powstają dwie pozostałe sankcje: niezaskarżalność wierzytelności pożyczkodawcy	Uwaga wyjaśniona. Przepis art. 41 przenosi rozwiązanie obowiązujące obecnie, przewidziane w art. 9a ust. 5 ustawy o kredycie konsumenckim. Projektodawca zdecydował o pozostawieniu obecnego kształtu tej regulacji.

			oraz brak naliczania odsetek i innych kosztów w okresie niezaskarżalności. 3. Sankcja niezbywalności wierzytelności jest ujęta zbyt szeroko. Literalnie wyklucza także np. zbycie wierzytelności w ramach postępowania upadłościowego czy przymusowej restrukturyzacji banku. Możliwość zbycia wierzytelności z umów kredytu konsumenckiego, zwłaszcza gdy są to wierzytelności „obciążone” (np. ze względu na naruszenie obowiązków dot. oceny zdolności kredytowej) – np. przez przeniesienie ich do tzw. bad banku – może być kluczowa dla dokonania restrukturyzacji i bezpieczeństwa sektora finansowego. Możliwość takiego przeniesienia wynika z ustawy o BFG (i dyrektywy 2014/59/EU). Konieczne jest zastrzeżenie, że przepis szczególny może umożliwiać zbycie. 4. Na tle projektowanych regulacji powstaje pytanie, co przemawia za odrębnym sankcjonowaniem sytuacji związanej z zaległością konsumenta (6-miesięczna zaległość), gdy sankcji również podlega naruszenie przepisów o ocenie zdolności kredytowej? Dodatkowo wątpliwe jest takie bezwzględne określenie „zaległości w spłacie innego zobowiązania pieniężnego wynoszące powyżej 6 miesięcy”. Nie wiadomo, czy chodzi tylko o zobowiązania prywatnoprawne, czy także publicznoprawne. Co w przypadku nieznacznych zaległości, które w istocie nie wpływają na zdolność spłaty kredytu (np. jednorazowej zaległości w wysokości kilku PLN w przypadku dodatkowej opłaty za usługi	

			telekomunikacyjne, gdy konsument miał zlecenie stałe)? Projekt niedostatecznie odnosi się do wierzytelności spornych, które wymagają odrębnego potraktowania – jeżeli w sposób uzasadniony toczy się spór, konsument niekoniecznie będzie spłacał wierzytelność. Taka regulacja może w praktyce uniemożliwić uzyskanie kredytu konsumentom, którzy mają takie zaległości, choć nie wpływają one istotnie na zdolność spłaty – kredytodawcy narażeni na sankcję mogą nie udzielać kredytów. Wzrasta ryzyko rozwoju szarej strefy. 5. Oprócz sankcji z art. 41, projekt przewiduje za naruszenie obowiązku dokonania oceny zdolności kredytowej SKD – zob. uwagi do art. 66, pkt 7	
58.	Art. 42 ust. 4 pkt 2	MS	Wydaje się, że z uwagi na ochronę konsumentów, w razie niedostępności systemu teleinformatycznego, w którym jest prowadzony system zastrzeżeń numerów PESEL, kredytodawca nie powinien zawierać umów o kredyt konsumencki (art. 42 ust. 4 pkt 2), zwłaszcza, że takie awarie nie trwają dłużej niż kilka godzin.	Uwaga uwzględniona. Zmodyfikowano brzmienie przepisu.
59.	Art. 45 ust. 7	MFİG	Projektowany art. 45 ust. 7 stanowi, że kredytodawca jest obowiązany do posiadania odpowiednich polityk i procedur dotyczących stosowania adekwatnych środków restrukturyzacyjnych przed wszczęciem postępowania egzekucyjnego. Przepis wdraża artykuł 35 dyrektywy 2023/2225, który nie wymaga posiadania ani dokumentowania żadnych polityk ani procedur.	Uwaga uwzględniona.

			Dyrektywa wymaga od kredytodawców zastosowania, w stosownych przypadkach, rozsądnych działań restrukturyzacyjnych przed wszczęciem postępowania egzekucyjnego. W mojej ocenie projekt zawiera zbędny obowiązek administracyjny. Projektodawca nie wyłącza jego stosowania wobec mikroprzedsiębiorców i małych przedsiębiorców, ani nie określa dla tych kategorii przedsiębiorców uproszczonego sposobu realizacji obowiązków związanych z posiadaniem odpowiednich polityk i procedur. W mojej ocenie istotniejsze jest rzeczywiste przestrzeganie obowiązków określonych w projektowanym art. 45 ust. 2–6, w tym stosowanie środków restrukturyzacyjnych, niż formalne „posiadanie odpowiednich polityk i procedur”.	
60.	Art. 46 ust. 1	MS	Zgodnie z art. 46 ust. 1 projektu kredytodawca udziela kredytu konsumentowi na wniosek konsumenta. Tak projektowany przepis jest niejednoznaczny. Może być rozumiany w ten sposób, że: możliwe jest udzielenie kredytu wyłącznie wtedy, gdy z inicjatywą wystąpił konsument ewentualnie inicjatywa zawarcia umowy może wyjść zarówno od kredytodawcy, jak i konsumenta, lecz wymaga się, aby na etapie przedkontraktowym zawsze został sporządzony dokument stanowiący wniosek konsumenta. Może to powodować trudności na etapie zawierania umowy, w szczególności z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej czy przy zawieraniu umowy kredytu na odległość (telefonicznie). Naruszenie	Uwaga wyjaśniona. Przepis wdraża art. 17 dyrektywy 2023/2225, który stanowi że „Państwa członkowskie zakazują wszelkiego udzielania kredytów konsumentom bez ich wcześniejszego wniosku i wyrażonej zgody”. Dyrektywa nie wyklucza podjęcia inicjatywy przez bank np. przekazania lub udostępnienia informacji o kredytach, ale w art. 17 wprowadza wymóg wniosku konsumenta przed zawarciem umowy i jego wyrażonej zgody na zawarcie umowy, wzmocniony dodatkowo w art. 15 (zakaz domniemania zgody konsumenta).

			tego przepisu skutkuje sankcją kredytu darmowego.	
61.	art. 47 ust. 1	MS	Art. 47 ust. 1 projektu ustawy odsyła do przepisów odrębnych, które mogą przewidywać inną niż dokumentowa szczególną formę zawarcia umowy o kredyt konsumencki. Przepis ten może wymagać korekty, ponieważ w przepisach prawa co do zasady powinno się unikać posługiwania wyrażeniem „przepisy odrębne”. Jest to niewłaściwa metoda konstruowania odesłań w przepisach, gdyż nie informuje precyzyjnie adresata aktu, które normy ma w danej sytuacji zastosować. Wyrazy „odrębne przepisy” należałoby doprecyzować poprzez wskazanie przepisów, do których się odsyła i które będą stanowiły wyjątek od ogólnej zasady statuowanej w art. 47 ust. 1 in principio projektu.	Uwaga uwzględniona.
62.	art. 48 ust. 1 pkt 1	MS	Ponadto wskazać należy, że w projektowanym art. 48 ust. 1 pkt 1 ustawy przewidziano, że: Umowa o kredyt konsumencki określa co najmniej: imię, nazwisko, adres, numer telefonu i adres e-mail konsumenta oraz firmę, adres siedziby albo adres prowadzenia działalności, adres do doręczeń elektronicznych wpisany do bazy adresów elektronicznych, numer telefonu i adres e-mail kredytodawcy i pośrednika kredytowego. Wyjaśnić należałoby, co w przypadku, gdy konsument nie będzie posiadał numeru telefonu lub adresu e-mail.	Uwaga uwzględniona. Przepis wdraża art. 21 ust. 1 lit. b dyrektywy 2023/2225, z tego względu prawodawca nie może modyfikować treści samego przepisu wdrażającego. Uzupełniono uzasadnienie o wskazanie, że jeżeli osoba nie ma adresu e-mail, czy telefonu, wówczas należy wpisać „brak”.
63.	Art. 48 ust. 1 pkt 16	RCL	Projekt wymaga także licznych korekt o charakterze redakcyjno-legislacyjnym na etapie komisji prawniczej, przykładowo w zakresie:	Uwaga uwzględniona.

			weryfikacji poprawności odesłań (np. odesłania w art. 48 ust. 1 pkt 16 projektu do „rozdziału 5”);	
64.	art. 48 ust. 1 pkt 17	MSZ	Artykuł 21 ust. 1 lit. q dyrektywy 2023/2225 stanowi, że w umowie o kredyt w jasny i zwięzły sposób należy podać rodzaj trwałego nośnika, na którym konsument decyduje się otrzymywać określony katalog informacji wymaganych przez dyrektywę. W mojej ocenie katalog przepisów, do których odsyła art. 48 ust. 1 pkt 17 projektu ustawy nie koresponduje z katalogiem przepisów, o których mowa w art. 21 ust. 1 pkt 6 dyrektywy 2023/2225. Proszę o weryfikację i ewentualną modyfikację projektowanego przepisu.	Uwaga uwzględniona.
65.	Art. 48 ust. 1 pkt 21	MS	Proponowane brzmienia artykułu należy ocenić negatywnie, gdyż w każdym przypadku umowa o kredyt konsumencki powinna przewidywać możliwość korzystania z pozasądowego rozstrzygania sporów, a zatem przepis nie powinien przewidywać w tym zakresie żadnych wyjątków. Wskazać należy, że od kilkudziesięciu lat Ministerstwo Sprawiedliwości promuje alternatywne możliwości rozwiązywania sporów, w szczególności mediacje pozasądowe, dlatego konieczne jest rozważenie zmiany brzmienia projektowanego przepisu, tak aby w każdym przypadku konsument miał możliwość skorzystania z pozasądowego rozstrzygania sporów, a umowy o kredyt konsumencki zawierały informacje o takim uprawnieniu. Biorąc pod uwagę szerokie możliwości rozwiązania sporów z udziałem konsumentów w	Uwaga uwzględniona. Projektowany art. 48 ust. 1 pkt 21 przenosi brzmienie obecnie obowiązującego art. 30 ust. 1 pkt 20 ustawy o kredycie konsumenckim i wdraża art. 21 ust. 1 lit. u dyrektywy 2023/2225, zgodnie z którym umowa o kredyt zawiera m. in. element „możliwość skorzystania przez konsumenta z pozasądowego mechanizmu skargowego i odwoławczego oraz sposoby uzyskania dostępu do niego”. W związku z uwagą projektowanemu przepisowi nadano nowe brzmienie, które nie zawiera sformułowania „jeżeli takie prawo przysługuje konsumentowi”.

			trybie pozasądowym, uwzględniające potrzebę ochrony praw tych podmiotów, stanowczo negatywnie należy ocenić proponowane brzmienie art. 48 ust. 1 pkt. 21	
66.	art. 48 ust. 1 pkt 22	MSZ	Artykuł 21 ust. 1 lit. w dyrektywy 2023/2225 stanowi, że w umowie o kredyt w jasny i zwięzły sposób należy podać nazwę i adres właściwego organu nadzoru. Artykuł 48 ust. 1 pkt 22 stanowi, że umowa o kredyt wskazuje organ nadzoru właściwego w sprawach ochrony konsumentów. Po pierwsze, w mojej ocenie należy uściślić, że w umowie konieczne jest podanie także adresu właściwego organu, tak aby uniknąć wątpliwości interpretacyjnych i zapewnić pełną zgodność z treścią dyrektywy. Po drugie, projektodawca powinien rozważyć, czy aktualne brzmienie projektowanego przepisu nie zawęży nadmiernie kręgu organów, jakie mogą być wskazane w umowie, ograniczając się wyłącznie do organów właściwych w sprawach ochrony konsumentów. Dyrektywa 2023/2225 nie wprowadza takiego ograniczenia, a w praktyce właściwym organem nadzoru może być także inny podmiot, np. Komisja Nadzoru Finansowego.	Uwaga uwzględniona.
67.	Art. 49	MS	Projekt nakłada na kredytodawców i pośredników kredytowych obowiązek wręczenia konsumentowi na trwałym nośniku wzoru oświadczenia o odstąpieniu od umowy. Obowiązku takiego nie przewiduje dyrektywa 2023/2225, a w konsekwencji projektowana norma narusza dyrektywę, nakładając na kredytodawców nieznaną jej obowiązki.	Uwaga wyjaśniona. Obowiązek przekazania konsumentowi wzoru oświadczenia o odstąpieniu od umowy przewiduje obecnie art. 53 ustawy o kredycie konsumenckim, projektowane przepisy zakładają jego zachowanie. Rozwiązanie pozwala zapewnić ochronę konsumentom i jest spójne z

				rozwiązaniami występującymi na gruncie przepisów ustawy o prawach konsumenta.
68.	Art. 52	MS	Projektowane przepisy zakładają, że konsument musi być poinformowany o zmianie postanowień umowy o kredyt na 30 dni przed zmianą. Jednocześnie, projekt zakłada, że terminu tego nie trzeba zachować, jeżeli zmiany postanowień umowy o kredyt konsumencki wprowadzane są na wniosek konsumenta lub konsument wyraził zgodę na przekazanie informacji bez zachowania tego terminu. Dyrektywa 2023/2225 nie przewiduje żadnej regulacji dotyczącej terminu realizacji obowiązku informacyjnego. Należy podkreślić, że tego typu rozwiązanie zmienia zakres obowiązków informacyjnych ciążących na kredytodawcy, które są objęte harmonizacją zupełną.	Uwaga uwzględniona.
69.	Art. 52 ust. 1 pkt 2	MS	Wątpliwość budzi, czy art. 52 ust. 1 pkt 2) projektu wypełnia obowiązki informacyjne nakładane przez art. 22 lit. d) dyrektywy 2023/2225. Projektowana ustawa przewiduje udzielenie informacji o przysługującej konsumentowi możliwości złożenia reklamacji do kredytodawcy, a w przypadku nieuwzględnienia jego roszczeń – złożenia wniosku o rozpatrzenie sprawy do Rzecznika Finansowego, wraz ze wskazaniem adresu, na który należy złożyć ten wniosek. Tymczasem dyrektywa przewiduje także obowiązek wskazania terminu na złożenie takiej skargi. W sytuacji uznania, że ustawa z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego, o Rzeczniku	Uwaga uwzględniona.

			Finansowym i o Funduszu Edukacji Finansowej nie określa żadnego takiego terminu. Właściwym wydaje się ustanowienie wymogu wskazania przez przedsiębiorcę stosownej informacji odnoszącej się do (braku) tego terminu.	
70.	Art. 52 ust. 2	MS	Projektowany przepis art. 52 ust. 2 zwalnia kredytodawcę od obowiązku zachowania terminu 30 dni między uprzedzeniem, a zmianą postanowień umowy w sytuacji, gdy konsument blankietowo wcześniej wyraził na to zgodę. Wydaje się, że konsument podpisując umowę nie powinien z góry zrzekać się takiego prawa, nie wiedząc, że w przyszłości może zaistnieć taka sytuacja w toku wykonywania umowy.	Uwaga uwzględniona.
71.	Art. 53 ust. 3	MS	Projekt przewiduje, że strony mogą w umowie o kredyt konsumencki określić, że obowiązek informacyjny w razie zmiany stopy oprocentowania, gdy zmiana zależy od zmiany stopy referencyjnej, będzie realizowany niezwłocznie po zmianie wysokości stopy oprocentowania. Takie rozwiązanie wydaje się naruszać standardy dyrektywy 2023/2225. Wynika to z faktu, iż realizacja obowiązku informacyjnego ex post nie jest równoznaczna z informowaniem okresowym, które dopuszcza dyrektywa 2023/2225 (art. 23 ust. 2).	Uwaga wyjaśniona. Przypadek uregulowany w art. 53 ust. 3 projektu spełnia warunek okresowego informowania, o którym mowa w art. 23 ust. 2 dyrektywy 2023/2225.
72.	Art. 55 ust. 4	MS	Projekt przewiduje, że strony mogą w umowie o kredyt w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym określić, że obowiązek informacyjny w razie zmiany stopy oprocentowania, gdy zmiana zależy od zmiany stopy referencyjnej, będzie realizowany	Uwaga uwzględniona. Uzupełniono uzasadnienie. Przypadek uregulowany w art. 55 ust. 4 projektu spełnia warunek okresowego informowania, o którym mowa w art. 24 ust. 2 dyrektywy 2023/2225.

			niezwłocznie po zmianie wysokości stopy oprocentowania. Takie rozwiązanie wydaje się naruszać standardy dyrektywy 2023/2225. Wynika to z faktu, iż realizacja obowiązku informacyjnego ex post nie jest równoznaczna z informowaniem okresowym, które dopuszcza dyrektywa 2023/2225 (art. 24 ust.2 zd.2).	
73.	Art. 59 ust. 5	MS	Wyłączenie zastosowane w art. 59 ust. 5 projektowanej ustawy, które odnosi się do art. 720(2) – 720(5), jest zbyt szerokie, oraz znajduje się w niewłaściwym miejscu projektu ustawy. Za niezasadne należy uznać umieszczenie przepisu w artykule poświęconym kosztom pozaodsetkowym. Wydaje się, że przepis ten, powinien znaleźć się w części ogólnej projektowanej ustawy (por. art. 4 ust. 3 projektu). Wyłączane przepisy KC dotyczą także innych kwestii. Art. 720(3) KC chroni interesy pożyczkobiorcy w zakresie zabezpieczenia zwrotu pożyczki. Wyłączenie tego przepisu obniża standard ochrony konsumenta i nie wydaje się zasadne (choć trzeba go pogodzić z obowiązkiem informacyjnym dot. udzielanych zabezpieczeń zgodnie z art. 49 pkt 15 projektu; ale sankcje z KC mogłyby znaleźć potencjalnie zastosowanie). Paradoksalnie poziom ochrony poza ustawą byłby wyższy.	Uwaga uwzględniona.
74.	Art. 65 ust. 2	MS	Projektowane przepisy zawierają wymóg formalny, zgodnie z którym informacja o przelewie wierzytelności ma zostać udzielona konsumentowi na trwałym nośniku. Przepisy dyrektywy nie przewidują żadnych wymogów formalnych w tym zakresie, co powoduje, że	Uwaga wyjaśniona. Dyrektywa 2023/2225 nie reguluje tej kwestii, co oznacza że jest ona poza zakresem harmonizacji, w związku z czym do państwa członkowskiego należy przyjęcie przepisów w tym zakresie. Wymóg przekazania ww. informacji na trwałym nośniku jest uzasadniony względem ochrony

			przepis ten stoi w sprzeczności z dyrektywą 2023/2225.	konsumenta i zapewnienia mu odpowiedniego stopnia poinformowania – w tym przypadku o nabywcy wierzytelności.
75.	Art. 66	MS	1. Projekt ustawy zawiera kilka odrębnych form sankcji kredytu darmowego. Pierwsza z nich dotyczy sytuacji, w których udzielono kredytu bez wniosku (ust. 1). Kolejna odnosi się do kredytów udzielonych na podstawie wniosku i przewiduje obniżenie kosztów kredytu do zera (ust. 3). Trzecia forma, również odnosząca się do kredytów wydanych na wniosek, przewiduje obniżenie odsetek o połowę (ust. 4). Nadto, art. 66 ust. 5 w tym ostatnim przypadku pozwala na miarkowanie obniżenia kosztów. Zgodnie z orzecznictwem TSUE, sama sankcja kredytu darmowego jest mechanizmem dopuszczalnym. Jednocześnie, potencjalne problemy – na kilku płaszczyznach -rodzi wymóg proporcjonalności przewidziany w dyrektywie. SKD, zgodnie z orzecznictwem TSUE, jest proporcjonalna tylko w niektórych wypadkach, to znaczy w sytuacjach w kiedy rozmiar błędu po stronie kredytodawcy usprawiedliwia zastosowanie tak daleko idącej sankcji (chodzi o naruszenia, które uniemożliwiają konsumentowi ocenę jego zobowiązań finansowych). 2. Model miarkowania sankcji, przewidziany w projekcie ustawy doprowadzi do radykalnego zwiększenia obciążenia sądów. Można zakładać, że doprowadzi w praktyce do dalszego wzrostu postępowań w związku z zastosowaniem SKD. Co więcej, miarkowanie nie realizuje też wynikającego z dyrektywy 2023/2225 wymogu	Uwaga częściowo uwzględniona, częściowo wyjaśniona. Przepis wykonuje obowiązek zapewnienia sankcji, przewidziany w art. 44 dyrektywy 2023/2225. Sankcję utrzymano, dokonano przeglądu obowiązków objętych tą sankcją, uwzględniając wytyczne zawarte w uwadze MS. Odnosnie do zagadnień szczegółowych: Pozostawiono możliwość SKD miarkowanego, jako realizującego standardy wynikające z orzecznictwa TSUE, opisanego w uzasadnieniu projektu, Termin na złożenie oświadczenia – przepis doprecyzowano, tak aby termin ten rozpoczynał bieg w momencie gdy umowa miała zostać wykonana. RRSO a nieuczciwe warunki umowne, RRSO zawyżone – projekt nie zawiera przepisów, które implikowałyby, że uwzględnienie warunków uznanych za nieuczciwe w wyliczeniu RRSO prowadzi do uznania, że RRSO jest błędnie podane i w konsekwencji objęte SKD.

			skuteczności sankcji, którą gwarantuje jej automatyzm. 3. Obecny kształt projektu nie pozwala na jednoznaczne stwierdzenie momentu, od którego należy liczyć termin na złożenie oświadczenia o skorzystaniu z sankcji przez konsumenta. 4. Zgodnie z orzecznictwem TSUE (C-677/23), jeżeli za niedozwolone zostanie uznane postanowienie, które wpływa na koszt kredytu, nie oznacza to automatycznie naruszenia obowiązku informacyjnego RRSO (mimo że wartość odbiega od rzeczywistej, bo uwzględnia niewiążące postanowienie) – nie można więc też automatycznie zastosować SKD. 5. Proponowane przepisy pozwalają zastosować SKD przy każdej umowie zawierającej błędne wyliczenia RRSO. Należy rozważyć możliwość zastosowania sankcji jedynie do sytuacji, w których błąd ten, powoduje, iż konsument będzie zobowiązany do zapłaty wyższej kwoty niż mógł początkowo zakładać. Sytuacja, w której wykrycie błędu przy obliczaniu RRSO, powoduje, iż konsument będzie zobowiązany do zapłaty niższej kwoty, nie powinna dawać możliwości do zastosowania SKD. Innymi słowy, zgodnie z projektem sankcję można zastosować niezależnie od wystąpienia ujemnych konsekwencji finansowe po stronie kredytobiorcy. Zgodnie z orzecznictwem TSUE (wyrok C-755/22 Narokuj), SKD jest odpowiednią sankcją, nawet jeśli umowa ta została w pełni wykonana przez strony, a konsument nie poniósł negatywnych konsekwencji w wyniku tego naruszenia. Do	Co się tyczy zawyżania RRSO, w wyroku C-472/23 Lexitor wskazano że: „31 Z rozważań przedstawionych w pkt 26–30 niniejszego wyroku wynika, że art. 10 ust. 2 lit. g) dyrektywy 2008/48 należy interpretować w ten sposób, iż obowiązek wskazania RRSO w umowie o kredyt w sposób jasny i zwięzły nie ogranicza się do zakazu zaniżania go, ponieważ błędne wskazanie RRSO może również zasadniczo polegać na zawyżeniu jego wartości. 32 Dopuszczenie do tego, aby umowa o kredyt zawierała zawyżone RRSO, mogłoby bowiem pozbawić to wskazanie praktycznej użyteczności dla konsumenta, a tym samym zagrażałoby realizacji celu realizowanego przez obowiązek przewidziany w art. 10 ust. 2 lit. g) dyrektywy 2008/48, który to cel wynika z orzecznictwa przytoczonego w pkt 28 i 29 niniejszego wyroku.” O ile zatem uwzględnienie w wyliczeniu RRSO opłat wynikających z nieuczciwych warunków umownych nie oznacza, że RRSO zostało błędnie obliczone, o tyle dyrektywa CCD wymaga prawidłowego podawania RRSO – a więc zakazuje tak samo zaniżania jak i zawyżania go. Orzecznictwo TSUE potwierdza natomiast, że SKD w związku z błędnym podaniem RRSO jest dopuszczalne w świetle art. 23. Projektodawca w wyniku przeprowadzonej analizy uznał, że projektowane przepisy nie

		kwestii tej należy odnieść się w projektowanej ustawie. 6. Zgodnie z projektowanymi przepisami, zakres SKD obejmuje naruszenie przepisów dot. kosztów pozaodsetkowych (naruszenie art. 59 projektu). Wydaje się, iż taki mechanizm jest niezasadny, szczególnie że w polskim porządku prawnym istnieją przepisy pozwalające na alternatywną kontrolę ewentualnych błędów w tym zakresie. W szczególności należy tu wskazać na możliwość redukcji wspomnianych kosztów do wysokości kosztów maksymalnych oraz model badania klauzul abuzywnych. Równocześnie pojęcie „naruszenia” z art. 66 ust. 3 jest szerokie i nie wiadomo, jak je odnieść do limitu kosztów pozaodsetkowych (poza przypadkiem przekroczenia). SKD modelowo sankcjonuje naruszenie obowiązków informacyjnych, a nie limitujących treść umowy. 7. Zgodnie z projektem, SKD obejmuje naruszenie art. 29, tj. przepisu przewidującego obowiązek dokonania oceny zdolności kredytowej. Objęcie tego obowiązku SKD rodzi szereg wątpliwości. Projekt nie precyzuje, co oznacza „naruszenie” tego obowiązku – czy wyłącznie nieprzeprowadzenie oceny zdolności, czy przeprowadzenie jej w jakiś sposób nienależyty (np. co do wymaganych dokumentów, sprawdzenia w bazie) / udzielenie kredytu mimo braku zdolności. Przy SKD sankcjonowane naruszenie powinno być wyraźnie określone. Nadto SKD sankcjonuje wyłącznie naruszenie art. 29 (przewidującego generalny obowiązek dokonania oceny	wymagają korekty, a RRSO uwzględniające opłaty wynikające z nieuczciwych warunków nie uzasadnia SKD. W celu wykluczenia wątpliwości poszerzono uzasadnienie. Maksymalne pozaodsetkowe koszty kredytu: w przepisach ustawy o kredycie konsumenckim z 2011 r. prawodawca przyjął dwie sankcje związane z naruszeniem zakazów dot. maksymalnych pozaodsetkowych kosztów kredytu. Pierwsze z nich działa z urzędu, jeżeli sprawa trafi przed sąd, i polega na braku możliwości dochodzenia opłat przekraczających MPKK. To rozwiązanie jest niezbędne, gdyż chroni konsumenta w sytuacji, gdy jest pozywany przez kredytodawcę czy nabywcę wierzytelności, o zapłatę wierzytelności z umowy o kredyt, obejmującej opłaty przekraczające limity ustawowe. Sąd ma obowiązek zastosować ten przepis z urzędu, bez jakiegokolwiek wniosku konsumenta. Jednocześnie celem projektodawcy było zapewnienie skutecznej sankcji zniechęcającej przedsiębiorców do zastrzegania opłat przekraczających MPKK. Należy przypomnieć, że przepisy o MPKK mają doniosłe znaczenie dla przeciwdziałania lichwie, gdyż uzupełniają przepisy o odsetkach maksymalnych, które wcześniej były obchodzone w drodze opłat pozaodsetkowych. Przepisy o MPKK służą zatem bezpośrednio jednemu z kluczowych

			zdolności), a już nie inne, szczegółowe przepisy dot. realizacji obowiązku zbadania zdolności kredytowej (jak czyni art. 41 projektu). Nie jest więc jasny zakres sankcji. W konsekwencji skorzystanie z SKD będzie zależeć od bardzo ocennych kryteriów i będzie źródłem licznych sporów sądowych (liczniejszych niż dotychczas). Równocześnie ciężar dowodu co do przeprowadzenia oceny zdolności kredytowej spoczywa na kredytodawcy (art. 32). Kredytodawca jest jednak ograniczony w przechowywaniu informacji, na podstawie których dokonywał oceny zdolności kredytowej terminem 5 lat od ustania stosunku prawnego uzasadniającego ich pozyskanie (jak rozumiemy, chodzi o stosunek kredytu – to należy doprecyzować). Uwzględniając, że konsument może skorzystać z SKD rok po wykonaniu umowy, a potem ma roszczenia restytucyjne, które przedawniają się w terminie 6-letnim – który może zostać przerwany i zacząć biec na nowo – kredytodawca nie ma prawnej możliwości zadośćuczynić obowiązkowi dowodowemu i bronić się przed SKD. Taka sankcja tylko zwiększy liczbę sporów, a nie ma szans zapewnić należytej realizacji obowiązku oceny zdolności kredytowej. 8. Projekt ustawy pozwala na zakwestionowanie przez kredytodawcę oświadczenia o skorzystaniu przez konsumenta z sankcji kredytu „póldarmowego”, przewidzianego w art. 66 ust. 4 projektu. Wydaje się, iż taka konstrukcja nie realizuje zasady skuteczności. Zgodnie z orzecznictwem TSUE, ocena proporcjonalnego	celów regulacji, w postaci przeciwdziałania lichwie. Aby zapewnić odstrasżający charakter przepisów o MPKK, na wypadek ich naruszenia, już w ustawie obecnie obowiązującej, zastrzeżono SKD, które jest stosowane po złożeniu wniosku przez konsumenta. Przedsiębiorca naruszający przepisy o MPKK ryzykuje dziś utratę całego zysku z umowy. SKD w związku z naruszeniem obowiązków dot. badania zdolności kredytowej zmodyfikowano.

			charakteru sankcji w jednostkowym przypadku należy do sądu krajowego. Należy jednak pamiętać, iż proporcjonalność sankcji trzeba oceniać w kontekście jej skuteczności i odstraszającego charakteru, co oznacza także praktyczną łatwość osiągnięcia skutków wynikających z zastosowania sankcji. Możliwość zakwestionowania przez kredytodawcę oświadczenia konsumenta może w znacznym stopniu utrudnić osiągnięcie skutków sankcji. 9. Projektowane przepisy poszerzają zastosowanie sankcji kredytu darmowego. Obejmuje ona - w postaci pełnej lub częściowej - naruszenie przepisów, w których wyznaczono obowiązki informacyjne kredytodawcy wobec konsumenta po zawarciu umowy. Dotychczas przepisy nie przewidywały tak daleko idących konsekwencji. Można mieć wątpliwości czy proponowane sankcje są proporcjonalne do skali naruszenia obowiązków. Przykładowo: kredytodawca w okresie obowiązywania umowy o kredyt w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym ma obowiązek przekazywać bezpłatnie konsumentowi co najmniej raz w miesiącu, w postaci papierowej lub na innym trwałym nośniku, wyciąg z tego rachunku. Wyciąg taki musi zawierać, między innymi, informacje o: 1) aktualnym saldzie, 2) stopie oprocentowania, 3) kwocie minimalnej wymaganej (w przepisie błędnie: "wymagalnej") spłaty, o ile umowa ją przewiduje. Jeżeli naruszono ten obowiązek (np. w jednym miesiącu nie przesłano wyciągu), powstaje	

			częściowa sankcja kredytu darmowego. Konsument zostanie zwolniony z obowiązku zapłaty połowy odsetek umownych oraz całości innych kosztów kredytu należnych kredytodawcy. Sankcja obejmuje pełen okres kredytowania (czyli potencjalnie należności naliczane przez wiele lat).	
76.	Art. 69	MF (MFiG)	w art. 69 ust. 1 jest mowa o „konsumentach doświadczających trudności finansowych” – nie jest jasne, czym jest to doświadczenie i na czym trudności finansowe polegają (w jaki sposób można ustalić istnienie „trudności” oraz ich skalę (zakres lub wymiar). W ust. 2 jest przy tym mowa o innym elemencie – trudnościach „w wykonaniu” zobowiązań finansowych, czego jedynym przykładem jest opóźnienie w spłacie zadłużenia przekraczające 90 dni;	Uwaga uwzględniona. Uzupełniono uzasadnienie. Przepis wdraża art. 36 ust. 2 dyrektywy 2023/2225, zgodnie z którym „Do celów wypełniania obowiązków określonych w ust. 1 kredytodawcy wprowadzają procedury i polityki w zakresie wczesnego identyfikowania konsumentów doświadczających trudności finansowych”. Z kolei w motywie 81 preambuły dyrektywy wskazuje się że „Konsumentom doświadczającym trudności w wypełnieniu swoich zobowiązań finansowych mogą skorzystać z wyspecjalizowanej pomocy w zakresie zarządzania długiem. Trudności finansowe obejmują wiele różnych sytuacji, na przykład opóźnienie spłaty zadłużenia o ponad 90 dni. Celem usług doradczych w zakresie zadłużenia jest udzielenie pomocy konsumentom doświadczającym problemów finansowych i wskazanie im, jak w miarę możliwości mogą spłacić dług pozostały do spłaty, przy zachowaniu przyzwoitych warunków życia i godności”.

				Projektodawca opracowując brzmienie art. 69 projektu miał na celu prawidłowe wdrożenie dyrektywy 2023/2225. Jednocześnie poszerzono uzasadnienie, w oparciu o wskazówki wynikające w preambule.
77.	Art. 70	MS	Konsument ma prawo do odstąpienia od umowy o kredyt konsumencki w terminie 14 dni od dnia zawarcia tej umowy (art. 70 ust. 1 projektu). Termin ulega wydłużeniu: "W przypadku gdy umowa o kredyt konsumencki nie zawiera wszystkich danych oraz informacji określonych w art. 47 ust. 2, art. 48 i art. 52 ust. 1 pkt 1...". Odesłanie do art. 47 ust. 2 zawarte w projekcie, jest językowo niepoprawne. Art. 70 ust. 2 należy przeformułować. Art. 47 ust. 2 nie opisuje zawartości umowy o kredyt konsumencki, lecz formę egzemplarza umowy, która ma być dostarczony. Treść art. 70 ust. 2 wprost odnosi się do „danych i informacji”, nie do formy umowy. Błędne jest również odesłanie do art. 52 ust. 1 pkt 1 projektu, dlatego że przepis ten stanowi o informacjach przekazywanych konsumentowi przed zmianą postanowień umowy o kredyt konsumencki. Nie może zatem dotyczyć treści tej umowy.	Uwaga uwzględniona.
78.	art. 70 ust. 2	MSZ	Artykuł 26 ust. 1 akapit drugi dyrektywy 2023/2225 stanowi, że okres, w którym można skorzystać z prawa odstąpienia od umowy, rozpoczyna się w dniu, w którym konsument otrzymuje warunki umowne oraz informacje	Uwaga uwzględniona.

			zgodnie z art. 20 i 21, jeżeli dzień ten przypada po dniu zawarcia umowy o kredyt. Artykuł 70 ust. 2 zdanie pierwsze projektu ustawy stanowi, że „W przypadku gdy umowa o kredyt konsumencki nie zawiera wszystkich danych oraz informacji określonych w art. 47 ust. 2, art. 48 i art. 52 ust. 1 pkt 1, konsument może odstąpić od umowy o kredyt konsumencki w terminie 14 dni od dnia dostarczenia tych danych oraz informacji”. W mojej ocenie projektowany przepis nie uwzględnia informacji udzielanych na podstawie art. 21 ust. 3 projektu ustawy. Proszę o dodanie odesłania do przepisu wdrażającego przepis dyrektywy 2023/2225. Zgodnie z art. 26 ust. 2 dyrektywy 2023/2225, jeżeli konsument nie otrzymał warunków umownych i informacji zgodnie z art. 20 i 21, okres, w którym można skorzystać z prawa do odstąpienia od umowy, upływa w każdym przypadku 12 miesięcy i 14 dni od zawarcia umowy o kredyt. W mojej ocenie katalog przepisów, do których odsyła art. 70 ust. 2 projektu ustawy nie koresponduje z katalogiem przepisów, o których mowa w art. 26 ust. 2 dyrektywy 2023/2225. Proszę o weryfikację i ewentualną modyfikację projektowanego przepisu.	

79.	Art. 71 ust. 4	MS	Na tle proponowanej treści art. 71 ust. 4 projektu powstaje wątpliwość, czy w praktyce nie wystąpi ryzyko dopuszczenia dokonania przez konsumenta zlecenia płatności zwrotu należności na rzecz przedsiębiorcy z odroczonym, odległym terminem wykonania płatności. W art. 26 lit. d) dyrektywy 2023/2225 mowa jest o konieczności dokonania zwrotu w terminie 30 dni. Rozumie się intencję, by zlecenie przez konsumenta przelewu 30-go dnia, przy przelewie standardowym, realizowanym w dniach roboczych w ostatniej sesji wychodzącej banku, który prowadzi rachunek, z którego następuje jego wykonanie (względnie realizowanym pierwszej sesji wychodzącej następnego dnia roboczego), było traktowane jako zwrot dokonany w terminie. Jednakże nie jest jasne, czy proponowane brzmienie przepisu nie zezwoli na dokonywanie przelewów z terminem płatności przesuniętym np. o miesiąc (wedle projektu „dniem spłaty kredytu jest dzień dokonania zlecenia płatniczego przez konsumenta”).	Uwaga uwzględniona kierunkowo. Brzmienie przepisu zmodyfikowano i doprecyzowano. W ocenie projektodawcy realizacja przez konsumenta prawa do przedterminowej spłaty, wynikającego z dyrektywy 2023/2225 wymaga wyjaśnienia w przepisach z jakim dniem następuje przedterminowa spłata kredytu. Przyjęte brzmienie przepisu uwzględnia, że co do zasady konsument nie ma wpływu na to, kiedy jego dyspozycja zostanie faktycznie zrealizowana.
80.	Art. 74 ust. 5	MSZ	Artykuł 35 ust. 5 dyrektywy 2023/2225 stanowi, że państwa członkowskie nie mogą uniemożliwiać stronom umowy o kredyt wyraźnego uzgodnienia, że zwrot lub przekazanie kredytodawcy towarów objętych umową o kredyt wiązany lub przychodów ze sprzedaży takich towarów wystarczą do spłaty kredytu. Zgodnie z art. 74 ust. 5 projektu ustawy, wskazanym w tabeli zgodności jako wdrażającym odnośny przepis dyrektywy 2023/2225, „Strony mogą postanowić, że	Uwaga uwzględniona. Wdrożenie przepisu nie wymaga podjęcia działań legislacyjnych, bo w prawie polskim nie mamy przepisów, które stałyby na przeszkodzie takim uzgodnieniom. Uzupełniono tabelę zgodności o stosowne wyjaśnienia.

			dostarczenie towaru lub rozpoczęcie świadczenia usługi może nastąpić po upływie terminu odstąpienia od umowy o kredyt konsumencki”. W mojej ocenie treść projektowanego przepisu nie koresponduje z treścią art. 35 ust. 5 dyrektywy 2023/2225. Proszę o stosowną modyfikację brzmienia przepisu lub tabeli zgodności.	
81.	Art. 78	MS	Dyrektywa 2023/2225 przewiduje, że kredytodawca może dokonać wypowiedzenia prawa wypłat z obiektywnie uzasadnionych przyczyn, podczas gdy projektowana norma wiąże to uprawnienie z niedotrzymaniem przez konsumenta zobowiązań dotyczących warunków udzielenia kredytu określonych w umowie i utratą przez konsumenta zdolności kredytowej. Jest więc ujęta zbyt wąsko, zwłaszcza gdy uwzględni się, że kategoria obiektywnie uzasadnionych przyczyn odnosi się nie tylko do relacji kontraktowej łączącej konsumenta i kredytodawcę, ale i np. względów interesu publicznego. Po drugie, statuując wyjątek od obowiązku poinformowania konsumenta o wykonaniu prawa do wypowiedzenia prawa wypłat, art. 78 ust. 2 projektu ogranicza się do sytuacji, gdy przekazanie	Uwaga uwzględniona. Brzmienie regulacji w zakresie dot. bezpieczeństwa powielono z ustawy o usługach płatniczych oraz niektórych innych ustaw.

			informacji zabronione jest na podstawie przepisów prawa. Tymczasem dyrektywa 2023/2225 przewiduje taki wyjątek nie tylko wobec zakazu wynikającego z prawa stanowionego, ale także wówczas, gdy przekazanie tej informacji jest sprzeczne z celami porządku publicznego lub bezpieczeństwa publicznego. Jednocześnie należy zauważyć, że dyrektywa w art. 28 ust. 2 (jak i w całym tym przepisie) posługuje się pojęciem wypowiedzenia prawa (ang. terminate) a nie traktuje o zawieszaniu prawa (ang. suspend) co wymaga analizy resortu wiodącego w zakresie zastawianej semantyki. Zastosowane w obrębie tego samego artykułu (w jego ust. 1) wyrażenie termination jest tłumaczone jako wypowiedzenie. Na tle art. 78 ust. 1 projektu powstaje wątpliwość, czy wprowadzane w nim „zawieszenie” prawa do wypłat w kredycie odnawialnym odpowiada „wypowiedzeniu” z art. 28 ust. 2 dyrektywy 2023/2225.	
82.	Art. 78 ust. 1	MSZ	Artykuł 28 ust. 2 dyrektywy 2023/2225 stanowi: „Państwa członkowskie zapewniają, aby kredytodawca mógł – o ile tak uzgodniono w umowie o kredyt – z obiektywnie uzasadnionych przyczyn, wypowiedzieć prawo konsumenta do dokonywania wypłat na podstawie umowy o kredyt odnawialny. Kredytodawca informuje konsumenta o wypowiedzeniu takiego prawa i o jego przyczynach na papierze lub innym trwałym nośniku określonym w umowie o kredyt, w miarę możliwości przed tym	Uwaga uwzględniona.

			wypowiedzeniem, a najpóźniej natychmiast po tym fakcie, chyba że udzielenie takiej informacji jest zakazane na podstawie prawa Unii lub prawa krajowego lub sprzeczne z celami porządku publicznego lub bezpieczeństwa publicznego”. Artykuł 78 ust. 1 projektu ustawy stanowi, że „Kredytodawca może zawiesić konsumentowi prawo do dokonywania wypłat na podstawie umowy o kredyt odnawialny w przypadku niedotrzymania przez niego zobowiązań dotyczących warunków udzielenia tego kredytu określonych w tej umowie lub utraty przez konsumenta zdolności kredytowej, pod warunkiem, że umowa tak stanowi”. Z kolei zgodnie z art. 78 ust. 2 projektu ustawy, „Kredytodawca przekazuje bezpłatnie konsumentowi informacje o zamiarze zawieszenia prawa do dokonywania wypłat na podstawie umowy o kredyt odnawialny i przyczynach zawieszenia tego prawa, w postaci papierowej lub na innym trwałym nośniku, przed złożeniem oświadczenia o zawieszeniu tego prawa, chyba że przekazanie tych informacji jest zabronione na podstawie przepisów szczególnych”. Po pierwsze, zgodnie z przywołanym przepisem dyrektywy 2023/2225, państwa członkowskie są zobowiązane zapewnić, by kredytodawca mógł wypowiedzieć prawo konsumenta do dokonywania wypłat na podstawie umowy o kredyt odnawialny. Przepis unijny odwołuje się	

			zatem do pozbawienia konsumenta przywołanego uprawnienia w sposób definitywny. Tymczasem przepis krajowy stanowi o tymczasowym zawieszeniu uprawnienia konsumenta do dokonywania wypłat. Po drugie, zgodnie z dyspozycją art. 28 ust. 2 dyrektywy 2023/2225 kredytodawca może pozbawić uprawnienia konsumenta do dokonywania wypłat z przyczyn obiektywnie uzasadnionych. Z kolei projektodawca zdecydował się na zawężenie uprawnienia kredytodawcy, jedynie do sytuacji w których konsument nie dotrzymał zobowiązań dotyczących warunków udzielenia kredytu lub utracił zdolność kredytową. Po trzecie, zgodnie z art. 28 ust. 2 dyrektywy 2023/2225 kredytodawca ma obowiązek poinformować konsumenta o wypowiedzeniu i jego przyczynach – w miarę możliwości przed wypowiedzeniem, a najpóźniej natychmiast po fakcie. Tymczasem przepis krajowy nie przewiduje możliwości poinformowania konsumenta o wypowiedzeniu po fakcie. Po czwarte, stosownie do przepisu dyrektywy 2023/2225 kredytodawca może zrezygnować z informowania konsumenta o wypowiedzeniu, jeżeli udzielenie takiej informacji jest zakazane na podstawie przepisów prawa Unii albo prawa krajowego lub sprzeczne z celami porządku publicznego lub bezpieczeństwa publicznego. W	

			art. 78 ust. 2 projektu ustawy, projektodawca odwołuje się tylko do przepisów szczególnych, rezygnując z możliwości powołania się na względy porządku lub bezpieczeństwa publicznego. Proszę projektodawcę o stosowne zmodyfikowanie przepisu tak, by zapewnić zgodność z brzmieniem art. 28 ust. 2 dyrektywy 2023/2225 bądź o uzasadnienie projektowanych rozwiązań.	
83.	Art. 81 ust. 1	MS	Artykuł 81 ust. 1 zobowiązuje kredytodawcę do rozliczenia z konsumentem kredytu konsumenckiego w terminie 14 dni od dnia dokonania wcześniejszej spłaty kredytu w całości. Projekt nie przewiduje jednak terminu, gdy przedterminowej spłaty dokonano w części. Artykuł 81 ust. 2 stwierdza, że przed dokonaniem rozliczenia kredytu konsumenckiego kredytodawca nie jest uprawniony do żądania spłaty całkowitej kwoty do zapłaty. Takie ujęcie przepisu jest nieczytelne. Nie wiadomo, jaki jest stosunek art. 81 ust. 2 do ust. 1.	Uwaga uwzględniona.
84.	Art. 84 ust. 1	RCL	Jakkolwiek art. 84 ust. 1 projektu dopuszczający świadczenie usług doradczych wyłącznie przez kredytodawcę oraz pośrednika kredytowego ma podstawę w dyrektywie 2023/2225, to zastrzeżenie wyłączności świadczenia tych usług tylko dla tych dwóch grup podmiotów stanowi ograniczenie swobody działalności gospodarczej. Niezależnie od celu wdrożenia dyrektywy niezbędne jest zatem wykazanie w uzasadnieniu projektu niezbędności i	Uwaga uwzględniona.

			proporcjonalności wprowadzanego ograniczenia wolności konstytucyjnej. Podkreślić należy w tym kontekście, że art. 16 ust. 6 dyrektywy 2023/2225 dopuszcza równocześnie opcję zezwolenia przez państwo członkowskie na świadczenie tych usług przez inne podmioty po spełnieniu jednego z wymienionych w nim warunków. Nieskorzystanie z możliwości zastosowania odstępstwa wymaga w tym przypadku pogłębionego uzasadnienia – tym bardziej że wpis do Wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów UC82 wskazuje w tym zakresie na skorzystanie z powyższej opcji (wprowadzenie zakazu posługiwania się terminami „usługi doradcze”, „doradztwo”, „jeśli usługi doradcze będą oferowane np. przez kredytodawców lub pośredników” a „zakaz nie będzie obowiązywać przedsiębiorców wykonujących niezależne usługi doradcze”). Na marginesie należy też wskazać na nieadekwatność odniesienia się w art. 84 ust. 3 projektu (zakaz używania w firmie podmiotu czy reklamie określeń „doradca” lub „doradztwo”) do „przypadku gdy usługi doradcze oferowane konsumentowi są świadczone przez kredytodawcę lub pośrednika kredytowego” w sytuacji, gdy wyłączność świadczenia tych usług przez te podmioty uniemożliwia wystąpienie innego przypadku.	
85.	Art. 84 ust. 2	MSZ	Artykuł 3 pkt 17 dyrektywy 2023/2225 zawiera definicję „usług doradczych”. Przepis ten stanowi, że „usługi doradcze” oznaczają „osobiste rekomendacje przedstawiane konsumentowi (...)”.	Uwaga wyjaśniona. Wskazane w uwadze kwestie osobistego charakteru rekomendacji zostały ujęte w art. 86.

			Artykuł 84 ust. 2 projektu ustawy stanowi, że „usługi doradcze polegają na przedstawianiu rekomendacji konsumentowi (...)”. W mojej ocenie projektodawca powinien rozważyć odniesienie w przepisie wdrażającym art. 3 pkt 17 dyrektywy 2023/2225 do „osobistego” charakteru rekomendacji przedstawianych konsumentom w ramach świadczenia usług doradczych. Wydaje się, że ta przesłanka podkreśla personalny charakter świadczonych usług i konieczność dopasowania przedstawianych rekomendacji do sytuacji i potrzeb konsumenta, a także implikuje możliwość aktywnego uczestnictwa konsumenta w procesie wypracowywania rekomendacji, np. przez zasięganie dodatkowych informacji.	
86.	Art. 85 ust. 2	MSZ	Artykuł 16 ust. 2 zdanie drugie dyrektywy 2023/2225 stanowi, że pewne informacje dotyczące usług doradczych (zawarte w akapicie pierwszym odnośnego przepisu) mogą być dostarczone konsumentowi w postaci dodatkowych przedumownych informacji udzielanych zgodnie z art. 10 ust. 6 akapit drugi, tj. w osobnym dokumencie, który może zostać załączony do standardowego europejskiego arkusza informacyjnego dotyczącego kredytu konsumenckiego. Artykuł 85 ust. 2 projektu ustawy stanowi, że stosowne informacje kredytodawca oraz pośrednik kredytowy może przekazać	Uwaga wyjaśniona. Art. 20 stanowi, że kredytodawca lub pośrednik kredytowy może przed zawarciem umowy o świadczenie usług doradczych przekazać bezpłatnie konsumentowi informacje, w odrębnym dokumencie, łącznie z formularzem informacyjnym, o którym mowa w art. 19. Dodatkowe informacje są wyraźnie czytelne.

			konsumentowi w dokumencie, o którym mowa w art. 19 projektu ustawy. W mojej ocenie obecne brzmienie przepisu krajowego nie odwołuje się w precyzyjny sposób do dodatkowego dokumentu dołączanego do arkusza informacyjnego. Treść art. 19 reguluje bowiem także informacje przekazywane za pomocą formularza informacyjnego. Projektodawca powinien odpowiednio zmodyfikować przepis krajowy, w sposób który klarownie odniesie się do osobnego dokumentu załączanego do arkusza informacyjnego w rozumieniu dyrektywy 2023/2225.	
87.	Art. 87 ust. 4 pkt 2	RCL	Wątpliwości budzi ratio legis i spójność wewnętrzna art. 87 ust. 4 pkt 2 projektu, w którym uprawnienie do pełnienia funkcji członka zarządu, rady nadzorczej lub prokurenta instytucji pożyczkowej uzależniono od nienałożenia na daną osobę kary pieniężnej na podstawie art. 106b ust. 1 lub 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów „w okresie ostatnich 5 lat”. Wskazany 5 letni okres nie został określony precyzyjnie – nie wskazano momentu, od jakiego należy liczyć (wstecz) ostatnie 5 lat. Jak się wydaje, jedynym rozwiązaniem jest liczenie go (wstecz) od dnia rozpoczęcia pełnienia funkcji (ostatnie 5 lat przed rozpoczęciem pełnienia funkcji). W takim jednak przypadku nałożenie kary pieniężnej nawet następnego dnia po objęciu funkcji członka zarządu, rady nadzorczej lub prokurenta instytucji pożyczkowej nie miałoby znaczenia prawnego (warunek został już bowiem	Uwaga uwzględniona.

			spełniony). Taka regulacja jest przy tym niespójna z art. 94 ust. 2 pkt 2 projektu, który przewiduje wykreślenie z rejestru instytucji pożyczkowych podmiotu, na którego członka zarządu, rady nadzorczej lub prokurenta (już pełniącego funkcję) została nałożona wskazana kara pieniężna – jednak wobec braku materialnego warunku „niekaralności” w tym zakresie osób pełniących już te funkcje regulacja art. 94 ust. 2 pkt 2 projektu jest nieprawidłowa. W celu odniesienia powyższego warunku także do osób już pełniących określone funkcje pod rozważę poddaje się przeformułowanie przedmiotowego warunku w sposób analogiczny do warunku niekaralności tych samych osób za określone przestępstwa oraz przestępstwo skarbowe – jedynie z wyłączeniem stosowania tego warunku, gdy nałożenie kary miało miejsce w określonym czasie (np. ponad 5 lat przed objęciem funkcji);	
88.	Art. 90 ust. 2	RCL	Projekt wymaga także licznych korekt o charakterze redakcyjno-legislacyjnym na etapie komisji prawniczej, przykładowo w zakresie: uspoźnienia zakresu danych dotyczących instytucji pożyczkowej ujmowanych we wniosku o wpis do rejestru instytucji pożyczkowych i w samym rejestrze tych instytucji (wniosek o wpis obejmuje wskazanie „siedziby spółki i adresu” – art. 90 ust. 2 pkt 2 projektu, co nie jest tożsame z pojęciem „adres siedziby” użytym w art. 92 pkt 2 lit. b projektu);	Uwaga uwzględniona.
89.	Art. 94 i art. 111 ust. 2	RCL	Doprecyzowania w projekcie (bądź wyjaśnienia) wymaga, w jakiej formie Komisja Nadzoru Finansowego odmawia wpisu i wykreśla z	Uwaga uwzględniona.

			rejestru instytucje pożyczkowe (art. 94 projektu). Analogiczna uwaga dotyczy wykreślenia z rejestru pośredników kredytowych (art. 111 ust. 2 projektu). W przypadku pośredników kredytowych art. 111 ust. 1 projektu wskazuje formę decyzji dla odmowy wpisu do rejestru.	
90.	art. 95 i art. 96 (oraz wynikowo art. 130) art. 141 zmiana informacji o udostępnieniu informacji kredytowej)	MF i G (MRiT)	Wątpliwości budzi proponowana regulacja zawarta w art. 95 i art. 96 (oraz wynikowo art. 130) projektu. Zakłada się, że instytucja pożyczkowa, która udzieliła kredytu konsumenckiego, przekazuje informację o jego udzieleniu, zaległościach w spłacie, całkowitej spłacie oraz inne „niezbędne” informacje instytucjom utworzonym na podstawie art. 105 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe w terminie 7 dni od dnia udzielenia kredytu konsumenckiego. Oznacza to w praktyce, że informacje te będą obligatoryjnie przekazywane wyłącznie do jednego, prywatnego podmiotu, Biura Informacji Kredytowej S.A. Tymczasem, zgodnie z obowiązującą ustawą z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (art. 9a ust. 8), instytucja pożyczkowa, która udzieliła kredytu konsumenckiego, niezwłocznie przekazuje informację o jego udzieleniu instytucjom, o których mowa w art. 105 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe. Natomiast informację o zaległościach w spłacie kredytu przekazuje się tym instytucjom lub biuru informacji gospodarczej, o którym mowa w ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i	Uwaga uwzględniona. Zmodyfikowano przepisy dot. zasilania baz danych.

			wymianie danych gospodarczych (zwanej dalej „ustawą o udostępnianiu informacji”). W mojej ocenie pominięcie w projektowanej ustawie obowiązku przekazywania informacji o zaległościach w spłacie kredytów do biur informacji gospodarczej wydaje się być rozwiązaniem chybionym. Biura są podmiotami działającymi na rynku od ponad 20 lat, ich działalność jest ściśle regulowana przepisami ustawy i podlega nadzorowi ministra właściwego do spraw gospodarki. Ich znaczenie zdaje się dostrzegać sam projektodawca, określając w art. 5 pkt 1 projektu, że „bazy danych” obejmują również zbiory danych biur. Projekt nakłada przy tym na kredytodawców obowiązek korzystania z tych baz danych (art. 30 ust. 3 i 4 projektu). Co więcej, w art. 141 projektu zakłada także zmianę w ustawie o udostępnianiu informacji. Zgodnie z nią biuro informacji gospodarczej przekazuje bezpłatnie konsumentowi informację o istnieniu zaległości w spłacie z tytułu umowy o kredyt konsumencki w terminie 30 dni od dnia przyjęcia tej informacji. W tym kontekście rezygnacja z obowiązku przekazywania przez kredytodawców informacji do biur wydaje się być niekonsekwencją projektodawcy. Dodatkowo ani uzasadnienie, ani OSR projektu w ogóle nie odnoszą się do wyżej wymienionych kwestii. W związku z tym, w przypadku podtrzymania propozycji przez projektodawcę, uzasadnienie i OSR projektu wymagają uzupełnienia o szczegółowe wyjaśnienie	

			przyczyn i skutków proponowanego rozwiązania. OSR wymaga też dokładnego zbadania i opisanie wpływu regulacji na biura informacji gospodarczej. Niezależnie od powyższej uwagi, przepisy nakładające na biura nowy obowiązek wymagałyby doprecyzowania. Wskazać należy, że jednym z warunków przekazania informacji gospodarczej do biura jest uprzedzenie dłużnika, listem poleconym, przez wierzyciela, o zamiarze przekazania informacji do biura (art. 14 ust. 1 pkt 3 ustawy o udostępnianiu informacji). W związku z tym kredytobiorca ma już świadomość zaległości oraz że dane o jego zadłużeniu mogą znaleźć się w bazie biura. Okoliczność tę projektodawca zdaje się pomijać. Ponadto, w mojej ocenie, redakcja proponowanego przepisu art. 21 ust. 2a ustawy o udostępnianiu informacji jest błędna. Biuro nie posiada bowiem informacji o „istnieniu” jakiegokolwiek zaległości. Biuro posiada i udostępnia wyłącznie informacje przekazane przez wierzyciela, który ponosi pełną odpowiedzialność, w tym karną, za ich prawdziwość, kompletność i aktualność. Biuro jest jedynie pośrednikiem, nie ma ani kompetencji, ani narzędzi do stwierdzenia, że dana wierzytelność czy zaległość istnieje. W związku z tym, w przypadku podtrzymania propozycji przez projektodawcę, wyrazy „o istnieniu zaległości” proponujemy zamienić na „o przekazaniu informacji o zaległości”. Należy także określić formę przekazania przez biuro tej informacji konsumentowi.	

			Dodatkowo zwracam uwagę, że, w przypadku podtrzymania propozycji, zawarty w niej termin „30 dni od dnia przyjęcia tej informacji” jest zbyt długi. Informacje do biura przekazywane są i ujawniane w drodze teletransmisji (art. 22 ustawy o udostępnianiu informacji) i są ujawniane przez biuro niezwłocznie. Podczas następnych 30 dni przekazana informacja o zaległości kredytowej może ulec wielokrotnej zmianie (np. częściowe spłaty) albo stać się nieaktualna (spłata całkowita). Biuro w takim przypadku ma obowiązek, na wniosek wierzyciela, usunąć informację (art. 31 w zw. z art. 29 ustawy o udostępnianiu informacji). Biuro nie może także przechowywać nieaktualnych informacji o konsumentach (art. 21 ust. 3 ustawy o udostępnianiu informacji). W związku z tym realizacja omawianego obowiązku będzie w wielu przypadkach niemożliwa, a w najlepszym razie będzie rodzić ryzyko przekazania konsumentowi informacji nieprawdziwych lub nieaktualny.	
91.	Art. 101	MS	W uwagach przedstawionych do projektu przez Komisję Nadzoru Finansowego, słusznie podniesiono problem działalności rejestrowanej związanej z odroczoną płatnością. Wydaje się, że przepis taki jest niepotrzebny, nakłada on nowe obowiązki kontrolne, których, jak się wydaje, nie chce przyjąć na siebie żadna instytucja. Stoi on też w sprzeczności z kierunkiem deregulacyjnym. Dodatkowo, należy rozważyć możliwość wyłączenia z obowiązku rejestracji takich pośredników kredytowych, dla	Uwaga wyjaśniona. Zgodnie z art.37 ust. 1 dyrektywy 2023/2225 „Państwa członkowskie zapewniają, aby <u>kredytodawcy</u> i pośrednicy kredytowi podlegali odpowiednim procedurom <u>dopuszczenia</u> do działalności oraz mechanizmom <u>rejestracji</u> i <u>nadzoru</u> ustanowionym przez niezależny właściwy organ”. Zgodnie z art. 3 pkt 2 dyrektywy 2023/2225 „kredytodawca” oznacza osobę fizyczną lub prawną, która udziela kredytu lub daje przyrzeczenie udzielenia kredytu w

			których udzielanie kredytu stanowi działalnością uboczną. Chodzi tu w szczególności o osoby trudniące się sprzedażą samochodów lub dużego sprzętu AGD. Zgodnie z art. 101 projektu ustawy sprzedawca lub usługodawca, który zamierza prowadzić działalność dodatkową w zakresie udzielania kredytu w formie odroczonej płatności na zakup oferowanych przez siebie towarów i usług jest zobowiązany uzyskać wpis do rejestru dodatkowej działalności kredytowej. Nie wprowadzono żadnych ograniczeń podmiotowych, więc obowiązek ten bezwzględnie obejmuje wszystkich – nawet mikroprzedsiębiorców. Nie zależy od skali działalności ani kwoty udzielonego kredytu. W praktyce będzie to oznaczało, że nawet pożyczanie na tzw. zeszyt w sklepie spożywczym będzie podlegać obowiązkowi uzyskania wpisu pod rygorem grzywny do 50.000 złotych (takie umowy są zawierane ustnie, bez określenia stawki odsetek, a więc nie podlegają wyłączeniu, bo przesłanki wyłączenia z art. 4 ust. 1 pkt 7 lit a-c muszą zostać spełnione wspólnie).	ramach wykonywanej przez siebie działalności handlowej, gospodarczej lub zawodowej. Wszyscy kredytodawcy w rozumieniu art. 3 pkt 2 dyrektywy 2023/2225 mają podlegać procedurom dopuszczenia do działalności, rejestracji i nadzoru. Państwo członkowskie, zgodnie z art. 37 ust. 3 dyrektywy 2023/2225 „mogą podjąć decyzję o <u>niestosowaniu</u> wymogów dotyczących <u>dopuszczenia do działalności i rejestracji</u>, o których mowa w ust. 1, do dostawców towarów lub usług, którzy kwalifikują się jako mikroprzedsiębiorstwa, małe i średnie przedsiębiorstwa zgodnie z definicją w zaleceniu 2003/361/WE” wobec „kreditodawców w ramach działalności dodatkowej, udzielających kredytu w formie odroczonej płatności na zakup oferowanych przez siebie towarów i usług, jeżeli kredyt jest nieoprocentowany i pociąga za sobą jedynie ograniczone opłaty należne od konsumenta z tytułu opóźnień w płatnościach nałożone zgodnie z prawem krajowym”. Prawodawca krajowy nie może zatem zrezygnować z wymogów dopuszczenia do działalności i nadzoru wobec podmiotów innych niż określone w ust. 3. Prawodawca krajowy nie ma też możliwości wyłączyć kredytodawców spod obowiązku <u>nadzoru</u>.

				Przepisy art. 101 i nast. projektu zmodyfikowano w celu wdrożenia art. 37 dyrektywy 2023/2225. Co się tyczy skorzystania z wyłączenia dla pośredników kredytowych, o którym mowa w art. 37 ust. 3 dyrektywy 2023/2225, to podmioty te już obecnie podlegają rejestracji, rejestr prowadzi KNF link.
92.	Art. 101 i nast.	RCL	Pogłębionego wyjaśnienia w świetle zgodności z art. 37 ust. 3 dyrektywy 2023/2225 wymaga wprowadzony w rozdziale 8 projektu obowiązek zarejestrowania (uzyskania wpisu do rejestru pod rygorem grzywny) działalności dodatkowej w zakresie udzielania kredytu w formie odroczonej płatności na zakup oferowanych przez siebie towarów i usług. Uzasadnienie projektu (str. 49–50) ogranicza się do zacytowania treści projektowanych regulacji ze wskazaniem, że wprowadzenie rejestru ma na celu ewidencję wykonywania tej działalności dla celów statystycznych, natomiast załączona tabela zgodności identyfikuje art. 101 projektu wprowadzający obowiązek wpisu jako regulację wdrażającą art. 37 ust. 3 dyrektywy 2023/2225. Przyjmując, że wymóg rejestracji nie obejmuje działalności w zakresie umów (o kredyt) przewidujących odroczenie płatności za oferowane towary lub usługi, które spełniają warunki wyłączenia z zakresu przedmiotowego ustawy określone w art. 4 ust. 1 pkt 7 i 8	Uwaga wyjaśniona. Przepisy zmodyfikowano, uzasadnienie poszerzono. Projektodawca skorzystał z opcji narodowej, o której mowa w art. 37 ust. 3 lit b) dyrektywy 2023/2225.

			projektu, należy zauważyć, że wątpliwości budzi pozostały zakres działalności objęty obowiązkiem rejestracji oraz skutki prawne objęcia ich tym obowiązkiem. Przepis art. 37 ust. 3 dyrektywy 2023/2225 dopuszcza możliwość podjęcia przez państwa członkowskie decyzji o niestosowaniu wymogów dotyczących „dopuszczenia do działalności i rejestracji” – wyłącznie jednak do dostawców towarów lub usług, którzy kwalifikują się jako mikroprzedsiębiorstwa, małe i średnie przedsiębiorstwa, działających w charakterze kredytodawców w ramach działalności dodatkowej i udzielających kredytu w formie odroczonej płatności na zakup oferowanych przez siebie towarów i usług – tylko, jeżeli kredyt jest nieoprocentowany i pociąga za sobą jedynie ograniczone opłaty należne od konsumenta z tytułu opóźnień w płatnościach nałożone zgodnie z prawem krajowym. Regulacja art. 101 projektu nie uwzględnia powyższych ograniczeń określonych w dyrektywie. Wprowadza zatem wymóg rejestracji w szerszym zakresie – obejmując nim także kredytodawców niespełniających powyższych warunków, dla których dyrektywa wymaga ustanowienia „procedur dopuszczenia do działalności oraz mechanizmów rejestracji i nadzoru ustanowionych przez niezależny właściwy organ” (niebędących bankami, instytucjami płatniczymi i instytucjami pieniądza elektronicznego).	

			Nie jest jasny zakres podmiotowy kategorii kredytodawców objętych regulacją art. 101 projektu – nie będą to podmioty objęte definicją instytucji pożyczkowej (zgodnie z wyłączeniem definicyjnym w art. 5 pkt 6 lit. c projektu). W konsekwencji nie jest też jasne, jakie przepisy określają dla tej kategorii kredytodawców wymagane dyrektywą procedury dopuszczenia do działalności. Jeżeli takie procedury nie są określone, regulacja art. 101 projektu pozostawałaby niezgodna z art. 37 dyrektywy 2023/2225. Jeżeli natomiast procedury takie zostały określone, art. 101 projektu wprowadzałby dodatkowy (zdublowany) mechanizm rejestracji obok związanego z dopuszczaniem do działalności. Takie rozwiązanie stanowiłoby nadregulację (należy zauważyć, że w OSR projektu wskazano na niewprowadzanie w projekcie obciążeń poza bezwzględnie wymaganymi przez UE) wymagającą wykazania niezbędności jej wprowadzenia. Wobec wskazania w tabeli zgodności na skorzystanie z przewidzianej dyrektywą opcji w odniesieniu do kredytodawców, zasadne jest też wyjaśnienie w uzasadnieniu projektu nieskorzystania z analogicznej opcji w odniesieniu do mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców działających w charakterze pośredników kredytowych w ramach działalności dodatkowej.	
93.	art. 103 ust. 2 pkt 3 i 4 projektu ustawy	MC	Projektodawca nie wykazał w jakim celu przetwarzania wprowadza obowiązek podawania we wnioskach o wpis do rejestru dodatkowej	Uwaga uwzględniona. Uzupełniono uzasadnienie.

			działalności kredytowej oraz o wpis do rejestru podmiotów doradczych w zakresie zadłużenia numerów PESEL członków zarządu albo wspólników. Przetwarzanie numeru PESEL, zgodnie z art. 87 RODO, jest dopuszczalne wyłącznie z zachowaniem odpowiednich zabezpieczeń dla praw i wolności osoby, której dane dotyczą, a jego konieczność musi być wykazana, czego w uzasadnieniu do projektu brakuje. Zgodnie z zasadą minimalizacji danych (art. 5 ust. 1 lit. c RODO) dane osobowe powinny być adekwatne, stosowne i ograniczone do tego, co niezbędne do celów, dla których są one przetwarzane. Wymaga to w szczególności zapewnienia ograniczenia zakresu przetwarzania danych do ścisłego minimum. Dane osobowe powinny być przetwarzane tylko w przypadkach, gdy celu przetwarzania nie można w rozsądny sposób osiągnąć innymi sposobami. Należy zapobiegać przetwarzaniu danych osobowych w zakresie szerszym, niż jest to konieczne. W związku z powyższym, proponuje się usunięcie z projektowanych: 1) art. 103 ust. 2 pkt 3 i 4 oraz 2) art. 146 pkt 5 dodającego w ustawie z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego, o Rzeczniku Finansowym i o Funduszu Edukacji Finansowej art. 34e ust. 2 pkt 3 i 4 numerów PESEL członków zarządu albo wspólników, jako danych osobowych nadmiarowych dla tych wniosków, ewentualnie	

			o odpowiednie rozbudowanie uzasadnienia projektu o wykazanie niezbędności i celowości przetwarzania tych danych w tych wnioskach.	
94.	Art. 107 i nast.	RCL	Transpozycji art. 32 dyrektywy 2023/2225, który zobowiązuje państwa członkowskie do wymagania, by kredytodawca i pośrednik kredytowy działali uczciwie, rzetelnie, w sposób przejrzysty i profesjonalnie oraz uwzględniali prawa i interesy konsumentów podczas prowadzenia określonej działalności, według załączonej tabeli zgodności, dokonano w przepisach wprowadzających nadzór KNF nad instytucjami pożyczkowymi i pośrednikami kredytowymi. Adekwatność tych przepisów do ww. regulacji dyrektywy budzi wątpliwości – wprowadzenie nadzoru nad wykonywaniem określonych obowiązków nie jest jednoznaczne z wprowadzeniem tych obowiązków. Odmienną informację przedstawiono w tym zakresie w uzasadnieniu projektu (str. 51), w którym jako przepisy wdrażające powyższe wymogi wskazano przepisy art. 112 projektu. Przepisy te nie regulują jednak przedstawionych wyżej wymagań wobec kredytodawcy oraz pośrednika kredytowego – wprowadzają jedynie obowiązek „przyjęcia i stosowania zasad dobrych praktyk w zakresie świadczenia usług związanych z kredytem konsumenckim”. Nie kwestionując możliwości wprowadzenia takiego obowiązku, należy zauważyć, że ogólne pojęcie „dobrej praktyki” nie może być utożsamiane z	Uwaga uwzględniona. Projektowany art. 112 ust. 1 projektu o normę zawartą w art. 32 ust. 1 dyrektywy 2023/2225.

			praktyką działania uczciwie, rzetelnie, w sposób przejrzysty i profesjonalnie oraz z uwzględnieniem praw i interesów konsumentów, o ile nie rozstrzyga o tym regulacja ustawowa. Takiego rozstrzygnięcia nie zawarto w projekcie, ograniczając przy tym wymagany w art. 112 ust. 2 projektu minimalny zakres dobrych praktyk do kwestii zasad wynagrodzenia personelu (jedynie z tą materią powiązano wymogi działania uczciwie, w sposób przejrzysty i z uwzględnieniem interesów konsumentów) oraz spełniania wymogów informacyjnych i wymogów dotyczących wynagradzania osób wykonujących czynności związane z oceną zdolności kredytowej. Niezależnie od zasadności korekt tabeli zgodności w powyższym zakresie, zasadne jest zatem stosowne uzupełnienie projektowanych regulacji bądź pogłębione wyjaśnienie ich zgodności z dyrektywą.	
95.	Art. 112 i art. 113	RCL	Projekt wymaga także licznych korekt o charakterze redakcyjno-legislacyjnym na etapie komisji prawniczej, przykładowo w zakresie: 1) poprawności systematyki projektowanej ustawy o kredycie konsumenckim (np. nieprawidłowe jest zamieszczenie przepisów art. 112 i art. 113 tej ustawy określających obowiązki kredytodawcy i pośrednika kredytowego związane z prowadzoną działalnością w rozdziale 9 tej ustawy regulującym co do zasady warunki podejmowania działalności przez pośredników kredytowych).	Uwaga wyjaśniona. Systematyka projektu została częściowo zweryfikowana. Po przyjęciu projektu przez SKRM, w trakcie KP dokonany zostanie ponowny przegląd ustawy pod kątem jej systematyki.
96.	Art. 117 ust. 1	MS	W rozdziale 4 projektowanej ustawy w art. 117 ust. 1, przewidziano administracyjne kary	Uwaga uwzględniona.

			pieniężne za naruszenie obowiązków określonych w art. 115 ust. 1 lub art. 116 ust. 1 pkt 1 ustawy, określając jedynie górny próg zagrożenia. Wobec tego wskazane wydaje się sprecyzowanie także dolnego progu administracyjnych kar pieniężnych. Brak dolnego progu może powodować trudności w określeniu wysokości tych kar w przypadku deliktów administracyjnych zasługujących na względniejsze potraktowanie. Dodatkowo, ewentualnie można uzależnić wysokość sankcji od dochodu osiąganego przez odpowiedzialnego administracyjnie.	
97.	Art. 117 ust. 1 i ust. 6	MSZ	Na podstawie art. 117 ust. 1 projektu w razie stwierdzenia, m.in. że instytucja pożyczkowa nie wykonuje obowiązku przekazania wymaganych przez projekt informacji albo wykonuje ten obowiązek nieprawidłowo, a także w razie stwierdzenia, że działalność instytucji pożyczkowej, w tym również prowadzona z udziałem pośrednika kredytowego, jest wykonywana z naruszeniem ustawy lub wbrew warunkom określonym w ustawie, Komisja Nadzoru Finansowego może np. nałożyć na członka zarządu instytucji pożyczkowej bezpośrednio odpowiedzialnego za stwierdzone nieprawidłowości administracyjną karę pieniężną w wysokości do 150 000 zł. Na podstawie art. 117 ust. 6 Komisja Nadzoru Finansowego przekazuje do publicznej wiadomości informację o zastosowaniu sankcji, chyba że ujawnienie takiej informacji mogłoby w sposób niewspółmierny zaszkodzić interesowi	Uwaga uwzględniona. Poszerzono uzasadnienie.

			prawnemu zainteresowanych stron. Imię i nazwisko osoby, na którą została nałożona sankcja, podaje się do publicznej wiadomości, gdy decyzja w tym przedmiocie jest ostateczna. Zasadność publikowania takich informacji, zawierających również dane osobowe osób fizycznych wymaga ponownej analizy, może to być bowiem nadmierne w stosunku do zakładanego celu (art. 5 ust. 1 lit. c) rozporządzenia 2016/679). Wyjaśnienia wymaga zatem proporcjonalność takiego rozwiązania w świetle wymogów wynikających z ww. zasady minimalizacji danych.	
98.	Art. 129 ust. 9	RCL	Treść art. 125 ust. 9 projektu wymaga uzupełnienia – w przekazanym projekcie brakuje fragmentu regulacji (jak się wydaje, miały być w nim określone przesłanki ustalania wysokości kary pieniężnej).	Uwaga uwzględniona. Przepis uzupełniono.
99.	Rozdział 13 (art. 135 i nast.)	RCL	Konieczna jest weryfikacja zakresu zmian wynikowych (rozdział 13 projektu) obejmujących aktualizację odesłania do obowiązującej ustawy o kredycie konsumenckim (takie odesłanie zidentyfikowano np. w art. 68a ust. 1 pkt 6 ustawy o dowodach osobistych – przepis znajduje się w okresie vacatio legis)	Uwaga uwzględniona. Zmiany wynikowe zostały zweryfikowane, ponowna weryfikacja – wobec kolejnych zmian - będzie miała miejsce przed skierowaniem projektu na SKRM i w trakcie prac KP.
100.	Art. 136 pkt 1	RCL	Pogłębionej analizy pod kątem spójności systemowej wymaga zasadność rozszerzenia zakresu przedmiotowego ustawy – Prawo bankowe (art. 136 pkt 1 projektu) przez wskazanie na uregulowanie w tej ustawie zasad tworzenia i prowadzenia działalności przez instytucje upoważnione do gromadzenia, przetwarzania i udostępniania informacji	Uwaga uwzględniona.

			stanowiących tajemnicę bankową (dalej „instytucje informacyjne”). Materia ta jest uregulowana w tej ustawie od początku jej obowiązywania i nie jest jasne, jakie wątpliwości budzi jej zgodność z określeniem zakresu przedmiotowego ustawy, który obejmuje m.in. zasady organizacji banków tworzących takie instytucje w celu wykonywania wskazanego w ustawie zakresu ich zadań. Projekt nie wprowadza w tym zakresie zmian, a uzasadnienie projektu pomija nie tylko wyjaśnienie powyższej zmiany, ale także wprowadzanych w tej ustawie innych zmian merytorycznych, które trudno uznać za zmiany „wynikowe” (wprowadzenie odesłań do „nowej” ustawy o kredycie konsumenckim), na co wskazuje zbiorcza informacja o zmianach „niemerytorycznych” przedstawiona na str. 54 uzasadnienia.	
101.	Art. 136 pkt 6	RCL	Wątpliwości budzi dodana regulacja art. 105 ust. 4ia ustawy – Prawo bankowe, która zobowiązuje instytucje informacyjne do przekazywania konsumentom informacji o zaległości w spłacie kredytu konsumenckiego w terminie 30 dni od dnia wprowadzenia tej informacji do zbioru, w którym jest ona przetwarzana – w załączonej tabeli zgodności przepis wskazano wśród regulacji wdrażających art. 32 ust. 1 dyrektywy 2023/2225. Nie jest jednak jasny związek wprowadzanego obowiązku z powołanym przepisem dyrektywy, który dotyczy ogólnych zasad działalności kredytodawców i pośredników kredytowych (vide uwaga nr 12) oraz oparcia tej działalności na niezbędnym	Uwaga wyjaśniona. Przepis wdraża art. 19 ust. 7 dyrektywy 2023/2225. Sprzeciw dłużnika dotyczący danych zawartych w BIG jest już uregulowany w art. 21a ustawy o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych.

			zakresie informacji o sytuacji i wymaganiach konsumenta (pozyskiwanych od konsumenta i od innych instytucji finansowych). Ratio legis wprowadzanego obowiązku informacyjnego wobec konsumenta jest być może związana z wprowadzanym równocześnie w dodawanym w art. 1051 ustawy – Prawo bankowe prawem wniesienia przez konsumenta sprzeciwu do instytucji informacyjnej dotyczącego przechowywanych przez nią informacji (vide uwaga w pkt 2). W takim jednak przypadku wprowadzany obowiązek informacyjny wydaje się niewystarczający dla umożliwienia realizacji tego prawa sprzeciwu – powstawałby bowiem jedynie (i dopiero) w przypadku pozyskania przez instytucję informacyjną informacji o zaległości w spłacie kredytu konsumenckiego. Tymczasem prawo sprzeciwu zostało przyznane w odniesieniu do wszystkich informacji, o których mowa w art. 105 ust. 4 ustawy – Prawo bankowe, a zatem wszystkich informacji niezbędnych do oceny zdolności kredytowej konsumenta (w tym o innych zobowiązaniach finansowych). Nie jest jasne, w jaki sposób konsument mógłby zakwestionować w drodze sprzeciwu np. prawdziwość przechowywanej przez instytucję informacyjną informacji o udzieleniu mu kredytu, jeżeli nie otrzyma informacji o wprowadzeniu takiej informacji do zbioru danych konkretnej instytucji informacyjnej. Analogiczna wątpliwość dotyczy tożsamesego obowiązku informacyjnego wprowadzanego w art. 21 ust. 2a ustawy o udostępnianiu informacji gospodarczych i	

			wymianie danych gospodarczych (art. 141 projektu). Na marginesie należy wskazać, że jeżeli wdrożenie dyrektywy 2023/2225 następuje, jak wskazuje tabela zgodności, także w ustawie – Prawo bankowe zasadne jest zaktualizowanie treści odnośnika do tytułu tej ustawy informującego o zakresie wdrożenia prawa UE;	
102.	art. 136 pkt 7	RCL	dodawany art. 1051 ustawy – Prawo bankowe, w którym wprowadza się instytucję wniesienia przez konsumenta do instytucji informacyjnej sprzeciwu dotyczącego nieaktualności, nieprawdziwości, niekompletności lub przekazania lub przechowywania niezgodnie z prawem informacji stanowiących tajemnicę bankową, nie może zostać prawidłowo oceniony wobec braku wyjaśnienia jego ratio legis w uzasadnieniu projektu. Wątpliwości budzi jednak: a) umiejscowienie tej regulacji w ustawie – Prawo bankowe a nie w projektowanej ustawie o kredycie konsumenckim, która powinna w sposób wyczerpujący regulować uprawnienia konsumentów, którzy zawarli umowę o kredyt konsumencki. Tylko tym konsumentom zostało przyznane wprowadzane w dodawanej regulacji uprawnienie, natomiast to ustawa o kredycie konsumenckim rozszerza jego stosowanie na przekroczenie i umowy o odroczenie płatności lub zmianę sposobu spłaty regulowanych projektem (art. 4 ust. 2 projektu). Również w ustawie o kredycie konsumenckim jest regulowany obowiązek przekazywania przez instytucję pożyczkową instytucjom	Uwaga uwzględniona. Uzupełniono uzasadnienie wskazując, że regulacja ta stanowi wdrożenie art. 19 ust. 8 dyrektywy 2023/2225 i jest analogiczna do istniejącej w art. 21a ustawy o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych. Celem fakultatywnego rozwiązania w zakresie możliwości pozyskiwania dodatkowych wyjaśnień jest pozostawienie swobody oceny czy takie wyjaśnienia są niezbędne czy też dane zgromadzone są oczywiście nieprawdziwe i mogą być niezwłocznie usunięte lub skorygowane.

			informacyjnym informacji o udzieleniu kredytu konsumentowi i innych informacji z tym związanych (art. 95 projektu) Wprowadzenie instytucji sprzeciwu w ustawie – Prawo bankowe (jak się wydaje, ze względu na uregulowanie w tej ustawie podstawy funkcjonowania instytucji informacyjnych) wymaga pogłębionej analizy zarówno w kontekście systemowym, jak i czytelności dla adresatów, b) nieprecyzyjnie określony zakres wprowadzanego prawa sprzeciwu – uprawnienie to zostało przyznane konsumentowi, który zawarł umowę o kredyt konsumencki (zakres podmiotowy), jednak nie jest jasne, czy obejmuje możliwość zakwestionowania tylko informacji dotyczących tego konkretnego kredytu konsumentowi, czy też wszystkich zgromadzonych przez instytucję informacyjną informacji dotyczących także innych zobowiązań tego konsumenta (zakres przedmiotowy), c) fakultatywność („może”) występowania przez instytucję informacyjną do stron umowy kredyt konsumencki o dodatkowe wyjaśnienia w razie wniesienia sprzeciwu przez konsumenta – w zakresie, w jakim dotyczy wystąpienia o wyjaśnienia do kredytodawcy (w tym przypadku raczej nie będą to też wyjaśnienia „dodatkowe”). Mając na uwadze skutek wniesienia przez konsumenta sprzeciwu w postaci czasowego wstrzymania przez instytucje informacyjne udostępniania informacji objętych sprzeciwem, wydaje się, że uzyskanie wyjaśnień od kredytodawcy (zweryfikowanie zakwestionowanych w sprzeciwie danych)	

			powinno nastąpić (obligatoryjnie) niezwłocznie po wniesieniu sprzeciwu.	
103.	art. 136 pkt 7 projektu ustawy dodający w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe art. 105 ¹ ust. 3 i 5	MC	Art. 136 pkt 7 projektu ustawy, dodający w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe art. 105¹ wprowadza procedurę wniesienia sprzeciwu przez konsumenta co do danych przetwarzanych przez instytucje utworzone na podstawie art. 105 ust. 4 tej ustawy. Projektowana procedura, mimo iż daje konsumentowi narzędzie do kwestionowania danych, może być niezgodna z art. 16 RODO (prawo do sprostowania danych) i art. 17 RODO (prawo do bycia zapomnianym). Po pierwsze, projektowany art. 105¹ ust. 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe przewiduje, że instytucja „może” wstrzymać udostępnianie danych objętych sprzeciwem na okres do 30 dni, a obowiązkowo robi to tylko w przypadku „uzasadnionego przypuszczenia, że dotyczą one zobowiązania, które nie istnieje lub wygasło”. Zgodnie z art. 18 ust. 1 RODO (prawo do ograniczenia przetwarzania), administrator ma obowiązek ograniczyć przetwarzanie, gdy osoba, której dane dotyczą, kwestionuje prawidłowość danych – na okres pozwalający administratorowi sprawdzić ich prawidłowość. Użyte w projektowanym przepisie słowo „może” powinno zostać zastąpione obowiązkiem, aby w pełni realizować prawo konsumenta do ograniczenia przetwarzania. Po drugie, termin 60 dni na rozpatrzenie sprzeciwu (projektowany art. 105¹ ust. 5 ustawy	Uwaga częściowo uwzględniona. Termin skrócono. W ust. 3 regulowane jest wstrzymanie udostępniania informacji, jeszcze przed rozpoznaniem sprzeciwu. Art. 16 ani art. 17 RODO nie wymagają zaprzestania przetwarzania informacji gdy podmiot złoży sprzeciw, przed jego rozpoznaniem. Projektodawca pozostawił zaproponowane brzmienie przepisu. Regulacja jest analogiczna do istniejącej w art. 21a ustawy o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych.

			z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe) jest znacznie dłuższy niż termin „bez zbędnej zwłoki”, a standardowo „w ciągu miesiąca” na realizację żądań wynikających z art. 16 i 17 RODO, który przewiduje art. 12 ust. 3 RODO. Choć RODO dopuszcza przedłużenie tego terminu o kolejne dwa miesiące w skomplikowanych przypadkach, to projekt ustawy od razu zakłada dłuższy, 60-dniowy termin jako standardowy. W związku z powyższym, proponuje się dostosować procedurę sprzeciwu w projektowanym art. 105¹ ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe do standardów RODO: 1) w art. 105¹ ust. 3 proponuje się zastąpić słowo „może wstrzymać” słowem „wstrzymuje”, aby obowiązek ograniczenia przetwarzania spornych danych był obligatoryjny, zgodnie z art. 18 RODO; w art. 105¹ ust. 5 proponuje się skrócić termin na rozpatrzenie sprzeciwu z 60 dni do „bez zbędnej zwłoki, a w każdym razie w terminie miesiąca od otrzymania sprzeciwu”, z możliwością przedłużenia o kolejne dwa miesiące tylko w przypadku skomplikowanego charakteru żądania, o czym konsument musi być poinformowany, zgodnie z art. 12 ust. 3 RODO.	
104.	Art. 143	RCL	Projekt wymaga także licznych korekt o charakterze redakcyjno-legislacyjnym na etapie komisji prawniczej, przykładowo w zakresie: uchylenia art. 30 ust. 1 pkt 5 zmienianej ustawy – Prawo prywatne międzynarodowe (art. 143	Uwaga wyjaśniona. Istnieją umowy które są zawarte na gruncie uprzednio obowiązujących przepisów. Zmiana będzie przedmiotem korekty w trakcie KP.

			projektu) powołującego dyrektywę 2008/48/WE, która jest uchylana dyrektywą 2023/2225 (w razie potrzeby uwzględnienia w tym przypadku dalszego stosowania części regulacji uchylanej dyrektywy do umów o kredyt obowiązujących w dniu 20 listopada 2026 r. do czasu ich rozwiązania, należy rozważyć wprowadzenie stosownego przepisu przejściowego).	
105.	Art. 145 pkt 3	MFiG (MF)	Ponadto należy wskazać, że uchylany art. 4 ust. 2 odnosi się „umów dotyczących usług finansowych”, w szczególności umowy nabycia lub odkupienia jednostek uczestnictwa funduszu inwestycyjnego lub objęcia certyfikatów inwestycyjnych funduszu inwestycyjnego, o których jest mowa w art. 40 ust. 6 pkt 2. Zatem obecnie przepis art. 4 ust. 2 wskazuje konkretne umowy, a nie usługi, w przypadku których należy wykazać ich „związek” z daną czynnością (usługą), jak w przypadku wymiany walut lub sprzedaży papierów wartościowych, lub „związek” de facto z przedmiotem usługi, jakim jest np. instrument finansowy w postaci certyfikatu inwestycyjnego.	Uwaga uwzględniona. Uzasadnienie uzupełniono wskazując, że przyjęta nomenklatura ma na celu nie zawężanie zakresu umów do nazwanych już usług finansowych. Art. 4 musi zostać uchylony gdyż inaczej określony zakres przedmiotowy ustawy.
106.	Art. 145 pkt 7 lit a)	MF	w art. 39 ust. 1, np.: – w pkt 2 jest mowa o przeważającej działalności bez niezbędnego doprecyzowania jak ją ustalić (wielkość obrotów, zysku ?), – w pkt 6 jest mowa o głównych cechach usługi finansowej bez doprecyzowania, co stanowi cechy „główne” (w stosunku do czego), – w pkt 10 jest mowa o „innych podatkach” – nie wskazano, jakie podatki są odniesieniem (podatki inne niż jakie podatki ?),	Uwaga uwzględniona. Uzasadnienie uzupełniono wskazując, m. in., że: - KRS wskazuje na przeważającą działalność poprzez odesłanie do kodów PKD - dostawca dostarcza płatnikowi jedynie informacje o głównych cechach usługi płatniczej oraz inne podstawowe informacje niezbędne do podjęcia decyzji, w tym weryfikacji

			– w pkt 13 jest mowa o kosztach usługi finansowej – nie jest jasne, co takie koszty obejmują poza ceną lub wynagrodzeniem (pkt 7, 8, 12); ponadto w pkt 15 jest także mowa o „dodatkowych kosztach”,	-pojęcie głównych cech usługi występuje w art. 19 ust. 1 ustawy o usługach płatniczych - przepis pkt 10 winien być czytany wraz z pkt 7, który mówi o podatkach wchodzących w skład ceny, natomiast w pkt 10 mowa jest o innych podatkach np. cło które nie są składnikiem ceny - zapis pkt 13 skorygowano - w pkt 15 jest mowa o dodatkowych kosztach wynikających z korzystania ze środków porozumiewania się na odległość (art. 16a ust. 1 lit. n dyrektywy 2023/2673)
107.	Art. 145 pkt 7 lit b)	MF	w ust. 1a wskazano, że należy podać określone dane – przepis powinien w sposób jednoznaczny nakładać obowiązek, dlatego zastosowanie czasownika modalnego („należy”) nie jest prawidłowe,	Uwaga uwzględniona.
108.	Art. 145 pkt 7 lit c)	MF	w ust. 2 jest mowa o wyraźnej zgodzie konsumenta – przepisach projektu, np. w art. 36 ust. 1, art. 46 ust. 1, art. 52 ust. 1 pkt 1) jest mowa tylko o zgodzie konsumenta, bez takiego dookreślenia; do rozważenia ujednolicenie przepisów w tym zakresie,	Uwaga wyjaśniona. Nie przewiduje się ujednolicania. Przepisy odzwierciedlają regulacje dyrektyw, które posługują się zróżnicowanymi dookreśleniami w odniesieniu do „zgody”. Zaproponowane brzmienie, przenosząc wymogi prawa UE, ma na celu zapewnienie prawidłowej transpozycji wymogów wynikających z dyrektyw.
109.	Art. 145 pkt 7 lit e)	MF	w ust. 3 (tak jak w art. 14) wprowadzono obowiązek przekazania konsumentowi informacji wyrażonych prostym językiem – w analogicznych przypadkach, tj. formułowaniu obowiązków informacyjnych w przepisach projektu nie ma tak sformułowanego wymogu;	Uwag uwzględniona. Uzasadnienie uzupełniono wskazując, że ma to na celu spójność z regulacjami ustawy o prawach konsumenta oraz odzwierciedlenie pojęcia "łatwe do odczytania".

			do rozważenia ujednolicenie przepisów w tym zakresie,	
110.	art. 145 pkt 7 częściowo lit f projektu ustawy, art. 145 pkt 9 częściowo lit. g projektu ustawy, art. 145 pkt 8 projektu ustawy	MSZ	Dodawane przez dyrektywę 2023/26731 art. 16a ust. 10 dyrektywy 2011/832, art. 16b ust. 6 oraz art. 16d ust. 5 dyrektywy 2011/83 odwołują się do pojęcia „innych aktów Unii”. Projektowane przepisy oznaczone w tabeli zgodności jako wdrażające wskazane przepisy zmienianej dyrektywy 2011/833 nie zawierają odniesień stricte do aktów Unii, a jedynie ogólnie do „przepisów”. W mojej ocenie aktualne brzmienie projektowanych przepisów – prowadzące do uwzględnienia także stricte krajowych przepisów – implikuje niewłaściwe reguły kolizyjne rządzące stosowaniem dyrektywy 2023/2673. Proszę projektodawcę o rozważenie modyfikacji treści projektowanych przepisów.	Uwaga uwzględniona.
111.	Art., 145 pkt 8 art. 39a ust. 3 zmienianej ustawy o prawach konsumenta	MSZ	Dodawany art. 16d ust. 2 dyrektywy 2011/83 stanowi następująco: „Państwa członkowskie mogą określić sposób, jak również zakres udzielania wyjaśnień, o których mowa w ust. 1. Państwa członkowskie mogą dostosować sposób i zakres przekazywania wyjaśnień, do okoliczności, w których oferowana jest dana usługa finansowa, do osoby, której jest ona oferowana, oraz do charakteru oferowanej usługi finansowej”. Artykuł 39a ust. 3 zmienianej ustawy o prawach konsumenta, stanowi: „Przedsiębiorca, w uzasadnionych przypadkach, dostosowuje sposób przekazania oraz zakres	Uwaga uwzględniona. Zrezygnowano z opcji narodowej.

			wyjaśnień, o których mowa w ust. 1, do okoliczności, w jakich umowa o usługę finansowa jest oferowana, w szczególności sytuacji finansowej i potrzeb konsumenta, biorąc pod uwagę rodzaj oferowanej usługi oraz wiedzę i doświadczenie konsumenta”. W mojej ocenie, przepis dyrektywy stanowi przepis fakultatywny kierowany do państw członkowskich, tymczasem projektowany przepis przerzuca ciężar regulacyjny z państw członkowskich na przedsiębiorcę. Takie rozwiązanie może skutkować niejednorodną praktyką rynkową oraz rozbieżnościami interpretacyjnymi. Proszę projektodawcę o rozważenie, czy nie byłoby zasadnym dostosowanie przekazywania wyjaśnień konsumentom zgodnie z intencją dyrektywy 2023/2673 – na poziomie ustawowym.	
112.	Art. 145 pkt 8	MF	w art. 39a ust. 3 nałożono na przedsiębiorcę obowiązek dostosowania sposobu przekazania oraz zakresu wyjaśnień, o których mowa w ust. 1 tego artykułu, do okoliczności, w jakich umowa o usługę finansowa jest oferowana, jedynie w uzasadnionych przypadkach, bez niezbędnego doprecyzowania, w jaki sposób można będzie ocenić dany przypadek jako „uzasadniony”. Dodatkowo, zgodnie z art. 39b, ciężar udowodnienia spełnienia obowiązków informacyjnych (udzielenia wyjaśnień) spoczywa na przedsiębiorcy;	Uwaga uwzględniona. Zrezygnowano z opcji narodowej.

113.	Art. 145 pkt 9 lit. f)	MF	w art. 40: a) w ust. 5 jest mowa o żądaniu zapłaty „kwoty określonej w ust. 4” – w przepisie tym nie ma mowy o kwocie, lecz o zapłacie ceny lub wynagrodzenia,	Uwaga uwzględniona.
114.	Art. 145 pkt 9 lit. f)	MF	W art. 40 w b) ust. 6 pkt 2 jest mowa o usługach finansowych „związanych” z wymianą walut, z instrumentami rynku pieniężnego, ze zbywalnymi papierami wartościowymi, z jednostkami uczestnictwa funduszy inwestycyjnych otwartych, z jednostkami uczestnictwa specjalistycznych funduszy inwestycyjnych otwartych, z jednostkami uczestnictwa w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania, ze sprzedażą papierów wartościowych ze zobowiązaniem do ich odkupu oraz ze wskazanymi operacjami finansowymi. Wymaga wyjaśnienia, jakie usługi finansowe można i należy uznać za „związane”, tj. jakie cechy ma posiadać usługa finansowa, aby można było wykazać jej związek np. z wymianą walut (z proponowanego brzmienia przepisu wynika, że nie chodzi w tym przypadku o samą usługę wymiany).	Uwaga uwzględniona.
115.	Art. 145 pkt 11 – art. 42a ust. 1 zmienianej ustawy o prawach konsumenta	MSZ	Zgodnie z dodawanym art. 16e ust. 1 dyrektywy 2011/83 państwa członkowskie są obowiązane zapewnić, by przy zawieraniu umów o usługi finansowe na odległość przedsiębiorcy nie mogli projektować, organizować ani obsługiwać swoich interfejsów internetowych w sposób, który między innymi ogranicza zdolność konsumentów, będących odbiorcami ich usługi,	Uwaga uwzględniona. Przepis uzupełniono. Analogiczna regulacja znajduje się w art. 25 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2065 z dnia 19 października 2022 r. w sprawie jednolitego rynku usług cyfrowych oraz zmiany dyrektywy 2000/31/WE (akt o usługach cyfrowych).

			do podejmowania wolnych i świadomych decyzji. Art. 145 pkt 11 projektu ustawy, dodający do ustawy z dnia 30 maja 2014 r. o prawach konsumenta art. 42a ust. 1 stanowi, że: „Przedsiębiorca, który zawiera z konsumentami na odległość umowy dotyczące usług finansowych, nie może projektować, organizować ani obsługiwać swoich interfejsów internetowych w sposób, który wprowadza w błąd konsumentów będących odbiorcami jego usługi lub nimi manipuluje lub w inny istotny sposób utrudnia lub ogranicza ich zdolność do podejmowania świadomych decyzji”. Projektowany przepis nie zawiera odniesienia do konieczności zapewnienia możliwości podejmowania wolnych decyzji. Proszę projektodawcę o odpowiednią modyfikację projektowanego przepisu.	
116.	Art. 146	RCL	W zmienianej ustawie o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego, o Rzeczniku Finansowym i o Funduszu Edukacji Finansowej (art. 146 projektu) wątpliwości może budzić przyznanie w art. 34a i art. 34d tej ustawy Rzecznikowi Finansowemu nowych kompetencji do świadczenia usług doradczych w zakresie zadłużenia, jak też do prowadzenia rejestru podmiotów doradczych w zakresie zadłużenia. Istota funkcji rzecznika polega na reprezentowaniu interesów jednej ze stron danej dziedziny stosunków społecznych – strony	Uwaga uwzględniona.

			„słabszej”, wymagającej ochrony (w tym przypadku klientów podmiotów rynku finansowego) wobec drugiej ze stron tej dziedziny stosunków społecznych (w tym przypadku podmiotów rynku finansowego). Nie obejmuje zatem indywidualnego poradnictwa na rzecz podmiotów należących do kategorii podmiotów objętych jego ochroną. Zadaniem Rzecznika Finansowego jest natomiast m.in. inicjowanie i organizowanie działalności edukacyjnej i informacyjnej w zakresie zwiększania świadomości finansowej społeczeństwa, w szczególności w dziedzinie funkcjonowania rynku finansowego. Uzasadnienie projektu nie przedstawia argumentacji dotyczącej systemowej zmiany charakteru funkcji rzecznika w przypadku Rzecznika Finansowego. Nie wyjaśniono także, przy pomocy jakich instrumentów prawnych Rzecznik Finansowy będzie weryfikował aktualność spełniania warunków wykonywania działalności przez podmioty doradcze w zakresie zadłużenia, których rejestr ma prowadzić, aby wykonać obowiązek wykreślenia takiego podmiotu z rejestru (art. 34h zmienianej ustawy). Uregulowanie materii świadczenia usług doradczych w zakresie zadłużenia w zmienianej ustawie wywołuje także pytanie o ograniczenie takiej działalności (i praw do korzystania z takiego nieodpłatnego poradnictwa) do konsumentów będących stronami umowy o kredyt konsumencki – z pominięciem innych klientów podmiotów rynku finansowego, których interesy ma reprezentować Rzecznik	

			Finansowy. Takie rozwiązanie może być ocenione jako wprowadzające nierówne traktowanie podmiotów znajdujących się w podobnej sytuacji. Niezależnie od powyższego należy zwrócić uwagę na zasadność sprecyzowania i zapewnienia spójności wewnętrznej projektowanych regulacji w zakresie warunku określonego w art. 34e ust. 1 zmienianej ustawy dotyczącego nienałożenia na podmiot doradczy w zakresie zadłużenia czy osobę pełniącą w nim określoną funkcję wskazanej kary pieniężnej w liczonym wstecz okresie 5 lat. Regulacje te są analogiczne do wskazanych w uwadze nr 10 pkt 1. Nadto w tym przypadku niezrozumiałe jest odesłanie do „art. 108 ust. 1” – zmieniana ustawa zawiera jedynie 64 artykuły.	
117.	Art. 146 pkt 5 projektu ustawy dodający w ustawie z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego, o Rzeczniku Finansowym i o Funduszu Edukacji Finansowej art. 34a ust. 1	MSZ	Artykuł 3 pkt 22 dyrektywy 2023/2225 stanowi, że usługi doradcze w zakresie zadłużenia stanowią pomoc świadczoną przez „niezależne podmioty profesjonalne niebędące w szczególności kredytodawcami lub pośrednikami kredytowymi zdefiniowanymi w niniejszej dyrektywie ani nabywcami kredytów lub podmiotami obsługującymi kredyty zdefiniowanymi w art. 3 pkt 6 i 8 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2167 z dnia 24 listopada 2021 r. w sprawie podmiotów obsługujących kredyty i nabywców kredytów oraz w sprawie zmiany dyrektyw 2008/48/WE i 2014/17/UE (Dz. Urz. L 438 z 8.12.2021, str. 1)”.	Uwaga uwzględniona. Przepisy zmodyfikowano, poradnictwo będzie świadczone wyłącznie przez Rzecznika Finansowego.

			Artykuł 34a ust. 1 zmienianej ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego, o Rzeczniku Finansowym i o Funduszu Edukacji Finansowej stanowi, że poradnictwo zadłużeniowe świadczone jest przez Rzecznika oraz podmioty doradcze w zakresie zadłużenia. W mojej ocenie projekt ustawy nie zawiera przepisów gwarantujących niezależność podmiotów profesjonalnych świadczących usługi doradcze w zakresie zadłużenia, w sposób który implikuje dyrektywa 2023/2225. Projektodawca powinien rozważyć dodanie przepisów gwarantujących niezależność przedmiotowych podmiotów.	
118.	art. 146 pkt 5 projektu ustawy dodający w ustawie z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego, o Rzeczniku Finansowym i o Funduszu Edukacji Finansowej art. 34e ust. 2 pkt 3 i 4	MC	Projektodawca nie wykazał w jakim celu przetwarzania wprowadza obowiązek podawania we wnioskach o wpis do rejestru dodatkowej działalności kredytowej oraz o wpis do rejestru podmiotów doradczych w zakresie zadłużenia numerów PESEL członków zarządu albo wspólników. Przetwarzanie numeru PESEL, zgodnie z art. 87 RODO, jest dopuszczalne wyłącznie z zachowaniem odpowiednich zabezpieczeń dla praw i wolności osoby, której dane dotyczą, a jego konieczność musi być wykazana, czego w uzasadnieniu do projektu brakuje. Zgodnie z zasadą minimalizacji danych (art. 5 ust. 1 lit. c RODO) dane osobowe powinny być adekwatne, stosowne i ograniczone do tego, co niezbędne do celów, dla których są one przetwarzane. Wymaga to w szczególności zapewnienia ograniczenia zakresu przetwarzania	Uwaga uwzględniona. Uzupełniono uzasadnienie.

			danych do ścisłego minimum. Dane osobowe powinny być przetwarzane tylko w przypadkach, gdy celu przetwarzania nie można w rozsądny sposób osiągnąć innymi sposobami. Należy zapobiegać przetwarzaniu danych osobowych w zakresie szerszym, niż jest to konieczne. W związku z powyższym, proponuje się usunięcie z projektowanych: 3) art. 103 ust. 2 pkt 3 i 4 oraz 4) art. 146 pkt 5 dodającego w ustawie z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego, o Rzeczniku Finansowym i o Funduszu Edukacji Finansowej art. 34e ust. 2 pkt 3 i 4 numerów PESEL członków zarządu albo wspólników, jako danych osobowych nadmiarowych dla tych wniosków, ewentualnie o odpowiednie rozbudowanie uzasadnienia projektu o wykazanie niezbędności i celowości przetwarzania tych danych w tych wnioskach.	
119.	art. 146 pkt 5 projektu ustawy dodający w ustawie z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego, o Rzeczniku Finansowym i o Funduszu	MC	Zgodnie z projektowanym art. 34e ust. 4 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego, o Rzeczniku Finansowym i o Funduszu Edukacji Finansowej, „do wniosku o wpis do rejestru podmiotów doradczych w zakresie zadłużenia dołącza się następujące dokumenty dotyczące osoby fizycznej, członków zarządu osoby prawnej albo członków zarządu i wspólników spółki nieposiadającej osobowości prawnej ubiegającej się o wpis do rejestru:	Uwaga uwzględniona. Uzupełniono uzasadnienie.

	Edukacji Finansowej art. 34e ust. 4		1) zaświadczenie z Krajowego Rejestru Karnego o niekaralności w zakresie przestępstw, o których mowa w ust. 1 pkt 1 lit. a; 2) oświadczenie o następującej treści: „Świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia wynikającej z art. 233 § 6 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny oświadczam, że w okresie 5 lat przed złożeniem wniosku o wpis do rejestru podmiotów doradczych w zakresie zadłużenia, o którym mowa w art. 34c ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego, o Rzeczniku Finansowym i o Funduszu Edukacji Finansowej, nie została na mnie nałożona kara pieniężna na podstawie art. 106b ust. 1 lub 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów.”; klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań.”. Zgodnie z art. 10 RODO przetwarzanie danych osobowych dotyczących wyroków skazujących oraz czynów zabronionych lub powiązanych środków bezpieczeństwa na podstawie art. 6 ust. 1 RODO wolno dokonywać wyłącznie pod nadzorem władz publicznych lub jeżeli przetwarzanie jest dozwolone prawem Unii lub prawem państwa członkowskiego	

			przewidującymi odpowiednie zabezpieczenia praw i wolności osób, których dane dotyczą. Należy także mieć na uwadze zasady wynikające z art. 5 ust. 1 lit. a-c, e oraz zasadę proporcjonalności RODO. Przetwarzanie danych dotyczących wyroków skazujących podlega szczególnemu reżimowi RODO i powinno być dopuszczalne wyłącznie w uzasadnionych prawnie przypadkach, z zachowaniem zasady przejrzystości, celowości, proporcjonalności i adekwatności. Projektodawca w uzasadnieniu nie wskazał z jakiego powodu uznał za konieczne, aby do wniosku o wpis do rejestru podmiotów doradczych w zakresie zadłużenia dołączać dokumenty dotyczące osoby fizycznej, członków zarządu osoby prawnej albo członków zarządu i wspólników spółki nieposiadającej osobowości prawnej ubiegającej się o wpis do rejestru, zawierające dane tych osób w zakresie ich karalności. Rodzi to wątpliwości czy rzeczywiście przetwarzanie tego typu danych osobowych jest niezbędne i proporcjonalne dla tego postępowania. Tym bardziej, że ustanowienie takiego kryterium dla tych osób wymaga dokonywania jego cyklicznej weryfikacji a nie tylko jednorazowego sprawdzenia. Mając na uwadze brzmienie projektowanego art. 34e ust. 4 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego, o Rzeczniku Finansowym i o Funduszu Edukacji Finansowej proponuje się uzupełnić uzasadnienie projektu ustawy w	

			zakresie wykazania konieczności przetwarzania danych osobowych dotyczących wyroków skazujących wobec celu, w którym będą przetwarzane. W przeciwnym razie, tj. w przypadku braku wykazania konieczności przetwarzania ww. kategorii danych osobowych, proponuje się usunięcie z projektowanego art. 146 pkt 5 przepisu art. 34e ust. 4 dodawanego w ustawie z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego, o Rzeczniku Finansowym i o Funduszu Edukacji Finansowej.	
120.	art. 146 pkt 5	MS	Projekt ustawy przewiduje nałożenie na Rzecznika Finansowego nowego obowiązku w postaci prowadzenia poradnictwa oddłużeniowego. Jednocześnie, projekt nie donosi się do kwestii finansowania tych działań, w szczególności nie obejmuje zwiększenia budżetu Rzecznika Finansowego. Podobnie rzecz ma się z nałożeniem nowych obowiązków na KNF.	Uwaga uwzględniona.
121.	Art. 149	RCL	Weryfikacji i szerszego wyjaśnienia w uzasadnieniu projektu bądź skorygowania wymaga zmiana odnośnika do tytułu ustawy o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych (art. 149 projektu) w zakresie dodania w nim informacji o wdrożeniu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/83/UE z dnia 25 października 2011 r. w sprawie praw konsumentów Należy zauważyć, że: 1) jak wskazano w uzasadnieniu (str. 78), wdrożenie to obejmuje uwzględnienie w art. 47 tej ustawy dodawanych projektem przepisów art. 30a i art. 30b ustawy o prawach	Uwaga do rozstrzygnięcia na komisji prawniczej.

			konsumenta w celu „wdrożenia art. 11a dyrektywy 2011/83 dodanego przez dyrektywę 2023/2673” – jednakże art. 149 projektu wejdzie życie dopiero 20 listopada 2026 r. (po terminie wdrożenia dodanego art. 11a dyrektywy 2011/83/UE), natomiast art. 145 projektu wprowadzający powyższą zmianę ustawy o prawach konsumenta ma wejść w życie z dniem 19 czerwca 2026 r. (w terminie wdrożenia dodanego art. 11a dyrektywy 2011/83/UE); 2) w metryczce publikacyjnej dyrektywy 2011/83/UE (pkt 2 odnośnika) uwzględniono publikator (Dz. Urz. UE L 2024/825 z 06.03.2024) dyrektywy (UE) 2024/825, która zmienia dyrektywę 2011/83/UE w innych obszarach niż wskazane w uzasadnieniu projektu – takie rozwiązanie wskazuje na wdrożenie w ustawie o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych tych zmian dyrektywy już w obowiązujących przepisach tej ustawy bądź w jej zmianach zawartych w projekcie, jednak w uzasadnieniu projektu nie przedstawiono wyjaśnienia w tym zakresie (nie ujęto też takiej zmiany dyrektywy w załączonej tabeli zgodności). Należy przy tym zauważyć, że termin wdrożenia ww. dyrektywy (UE) 2024/825 jest wyznaczony na 27 września 2026 r.	
122.	Rozdział 16 (art. 156 i nast.)	RCL	Zakres zawartych w projekcie przepisów przejściowych i dostosowujących (rozdział 14 projektu), jak też ich poprawność będą wymagać weryfikacji po merytorycznym uzgodnieniu zakresu i wyjaśnieniu skutków prawnych projektowanych zmian stanu prawnego.	Uwaga uwzględniona.

			Przykładowo, biorąc pod uwagę, że projekt wyznacza podstawowy termin wejścia w życie ustawy na 20 listopada 2026 r., a termin wejścia w życie art. 145 wprowadzającego zmiany w ustawie o prawach konsumenta na 19 czerwca 2026 r., nieprawidłowe wydaje się wskazanie w art. 157 ust. 2 projektu regulującym zakres intertemporalny stosowania nowych regulacji art. 30a i art. 30b ustawy o prawach konsumenta „dnia wejścia w życie ustawy” jako terminu zawarcia umów, od którego zależy stosowanie tych nowych regulacji (terminu późniejszego niż ich wejście w życie). Zbędne jest także unormowanie w przepisach dostosowujących czynności utworzenia rejestru podmiotów doradczych w zakresie zadłużenia (art. 162 projektu) i rejestru dodatkowej działalności kredytowej (art. 163 projektu).	
123.	Art. 156 ust. 3	MSZ	Artykuł 2 ust. 2 lit. 1 dyrektywy 2023/2225 stanowi między innymi, że art. 23 i 24, art. 25 ust. 1 zdanie drugie, art. 25 ust. 2 oraz art. 28 i 39 owej dyrektywy mają zastosowanie do wszystkich umów o kredyt odnawialny obowiązujących w dniu 20 listopada 2026 r. Artykuł 156 ust. 3 w projekcie ustawy stanowi: „Do umów o kredyt konsumencki zawartych przed dniem wejścia w życie ustawy stosuje się art. 53 i art. 54 ustawy”. Po pierwsze, projektowany przepis rozszerza zakres stosowania niektórych przepisów dyrektywy 2023/2225 w okresie przejściowym wobec wszystkich umów o kredyt konsumencki. Tymczasem art. 2 ust. 2 lit. 1 dyrektywy	Uwaga uwzględniona.

			2023/2225 ma zastosowanie wyłącznie do umów o kredyt odnawialny. Po drugie, projektowany przepis odsyła do innego zestawu przepisów, niż przepis dyrektywy 2023/2225, przez co w okresie przejściowym stosowanych będzie mniej przepisów, niż wymagane przez dyrektywę. Niezależnie od powyższego wskazuję, że w tabeli zgodności dołączonej do projektu ustawy art. 156 ust. 3 ma inne brzmienie niż w projekcie ustawy.	
124.	Art. 156 ust. 7	MS	W przepisach przejściowych zbędny wydaje się przepis art. 156 ust. 7, gdyż ustawa nie odnosi się do przepisów kodeksu postępowania cywilnego, ani kodeksu postępowania administracyjnego, natomiast sądy w postępowaniach cywilnych stosują przepisy prawa materialnego z daty zawarcia umowy.	Uwaga do rozstrzygnięcia na komisji prawniczej.
125.		MS	4. Dodatkowo mając na uwadze, że projekt obejmuje zmiany w ustawie z dnia 30 maja 2014 r. o prawach konsumenta (Dz.U. z 2024 r. poz. 1796), pod rozwagę Projektodawcy należy poddać ewentualną interwencję legislacyjną korygującą treść art. 1 ww. ustawy, polegającą na zmianie kończących znaków interpunkcyjnych na właściwe w punktach 4 (kropka na średnik) oraz 4b (średnik na kropkę)	Uwaga uwzględniona.
126.	Zakres ustawy	RCL	Skierowany do uzgodnień projekt jest projektem nowej ustawy materialnej (ustawy o kredycie konsumenckim). W konsekwencji w projektowanej ustawie nie mogą być	Uwaga wyjaśniona. Projekt, zgodnie z wpisem do wykazu prac legislacyjnych RM, zakłada wdrożenie dyrektywy 2023/2225, której termin transpozycji przypada 20

			regulowane sprawy, które nie należą do jej zakresu przedmiotowego lub podmiotowego albo się z nimi nie wiążą (w takiej ustawie zmiany innych ustaw są ograniczone do zmian będących konsekwencją wprowadzenia do systemu prawa nowej ustawy). Projektowana ustawa nie jest ustawą zmieniającą, w której mogą być równocześnie zmieniane różne ustawy, gdy występują między nimi związki tematyczne lub jednoczesne dokonanie zmian w kilku ustawach jest niezbędne do zrealizowania zamysłu prawodawcy (jakim wówczas mogłaby być łączna implementacja różnych dyrektyw we wskazanym na str. 1 uzasadnienia projektu celu „zwiększenia poziomu ochrony interesów konsumentów, którym są oferowane kredyty konsumenckie lub usługi finansowe zawierane na odległość”). Zrealizowanie w projektowanej nowej ustawie materialnej celu wdrożenia, wskazanej w odnośniku do tytułu projektowanej ustawy, dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/2673 z dnia 22 listopada 2023 r. zmieniającej dyrektywę 2011/83/UE w odniesieniu do umów o usługi finansowe zawieranych na odległość... (dalej: „dyrektywa 2023/2673”) może zatem nastąpić jedynie w odniesieniu do umów o usługi finansowe objęte zakresem regulacji nowej ustawy o kredycie konsumenckim, a zatem do kredytu konsumenckiego. Jeżeli takie wdrożenie następuje, w odnośniku do tytułu nowej ustawy materialnej należałoby wskazać pierwotną dyrektywę wdrażaną (ze zmianami) a	listopada 2025 r., oraz dyrektywy 2023/2673, której termin transpozycji przypada 19 grudnia 2025 r. Między tymi dyrektywami, które projektowana ustawa wdraża, występują ściśle związki tematyczne, a dokonanie jednoczesnych zmian w ustawach pozwoli zrealizować zamysł prawodawcy. Mianowicie, obie dyrektywy regulują świadczenie usług finansowych i nakładają na przedsiębiorców obowiązki – w zasadniczej mierze informacyjne - co ma zapewnić ochronę konsumentów na rynku finansowym. Obowiązki te są skonstruowane w podobny sposób w obu dyrektywach. Procedowanie wdrożeń w ramach jednego projektu pozwala zapewnić spójność tych regulacji, co ma kluczowe znaczenie dla ich prawidłowego stosowania i skutecznej ochrony konsumentów. Ponadto wdrożenie obu tych aktów w ramach jednego projektu ułatwi działania dostosowawcze po stronie przedsiębiorców.

			nie dyrektywę zmieniającą. Natomiast wdrożenie dyrektywy 2023/2673 w innych ustawach, których zmiana nie jest niezbędna dla prawidłowego wprowadzenia do systemu prawa nowej ustawy o kredycie konsumenckim, powinno nastąpić w odrębnej ustawie zmieniającej. Niezbędne jest zatem wyłączenie takich zmian innych ustaw do odrębnego projektu ustawy zmieniającej – załączona tabela zgodności sugeruje przy tym, że dyrektywa 2023/2673 co do zasady jest wdrażana w nowelizacji ustawy o prawach konsumenta (art. 145 projektu). Dokonanie jednym aktem normatywnym zarówno wdrożenia dyrektywy 2023/2673 w ustawach regulujących sprawy niezwiązane z kredytem konsumenckim, jak i dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/2225 z dnia 18 października 2023 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki ... (dalej „dyrektywa 2023/2225”), wymagałoby opracowania projektu ustawy zmieniającej, w której wprowadza się wyłącznie nowelizacje ustaw w celu wdrożenia tych dyrektyw (w tym zmianę obowiązującej ustawy o kredycie konsumenckim). Jednocześnie RCL informuje, że niniejsza opinia nie obejmuje oceny sposobu wdrożenia dyrektywy 2023/2673 w nowelizacji ustawy o prawach konsumenta.	
127.	Załącznik (w kontekście uwag do art. 19	RCL	Nadto przepisy projektu w tym zakresie wymagają uspoźnienia z dyrektywą 2023/2225 – przykładowo w załączniku nr 1 do ustawy odmiennie niż w załączniku I dyrektywy	Uwaga do rozstrzygnięcia na komisji prawniczej.

	i art. 23 projektu)		wskazuje się zakres i sposób wypełnienia rubryki dotyczącej stopy oprocentowania kredytu konsumenckiego. W tym przypadku podanie informacji w formularzu zgodnie z wprowadzonymi w załączniku nr 1 do ustawy objaśnieniami wypełnienia tej rubryki, jakie stanowi treść zamieszczona w nawiasach kwadratowych (w miejsce której należy, jak się wydaje, zamieścić wskazane dane obejmujące kolejno wartość „stopy oprocentowania”, następnie wartość „stopy stałej lub zmiennej” i następnie wartość „wszystkich stosowanych stóp oprocentowania” – bez wskazania czego wskazana wartość, np. „4,6 %”, dotyczy) może nie być czytelne dla konsumenta. Pod rozwagę poddaje się zastąpienie formułowania objaśnień z użyciem ww. nawiasów kwadratowych objaśnieniem opisowym (również użytym w niektórych rubrykach formularza, np. „Wpisać "Nie" lub "Tak" i określić rodzaj ubezpieczenia”)	
128.	Uwaga Ogólna	MF	W ocenie Ministerstwa Finansów, w zakresie sankcji kredytu darmowego (dalej „SKD”), prawo do skorzystania z SKD nie powinno powstać, jeśli naruszenie obowiązków informacyjnych przez kredytodawcę nie miało negatywnego wpływu na prawa i obowiązki konsumenta ani nie było istotne z punktu widzenia decyzji o zawarciu i wykonywaniu umowy. Wymogi wynikające z Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/2225 z dnia 18 października 2023 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylającej dyrektywę	Uwaga wyjaśniona. Poszerzono uzasadnienie.

			2008/48/WE, oraz przepisów dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/2673 z dnia 22 listopada 2023 r. zmieniającej dyrektywę 2011/83/UE w odniesieniu do umów o usługi finansowe zawieranych na odległość oraz uchylającej dyrektywę 2002/65/WE (dalej: „CCD II”, „Dyrektywa”) należy interpretować w kontekście zasady proporcjonalności sankcji. Oznacza to, że sankcja powinna być m.in. adekwatna do stopnia naruszenia przepisów i nie powinna wykraczać poza to, co jest konieczne do osiągnięcia celów Dyrektywy. Sankcje przewidziane w Dyrektywie powinny mieć charakter skuteczny, proporcjonalny oraz odstraszający. Kwestia stosowania SKD powinna być oceniana przede wszystkim z perspektywy realnego wpływu naruszenia na decyzję konsumenta o zawarciu umowy kredytowej. Argumentacja w tym zakresie opiera się na relewantnym orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Należy także zauważyć, że stosowanie SKD generuje ryzyko systemowe w krajowym systemie finansowym, które zidentyfikował Komitet Stabilności Finansowej działający jako organ właściwy w zakresie nadzoru makroostrożnościowego (dalej: „KSF-M”). Stanowisko KSF-M w tym zakresie zostało wyrażone w publicznie dostępnej uchwale nr 79/2025 z dnia 21 marca 2025 r.	

			Zidentyfikowane przez KSF-M zagrożenie wynika z obserwowanej tendencji do wykorzystywania SKD nie przez samych konsumentów, lecz przez wyspecjalizowane podmioty zajmujące się masowym dochodzeniem roszczeń. Doprowadza to do sytuacji, w której to nie ochrona konsumenta, a perspektywa zysku staje się celem działania, co wypacza sens wprowadzonej sankcji. Proponowane rozwiązania nie odzwierciedlają zatem wniosków płynących ze stanowiska KSF-M z marca 2025 r., a wręcz mogą skutkować intensyfikacją zagrożeń, które ten organ zidentyfikował. W opinii Ministerstwa Finansów w projektowanej ustawie brakuje również jasności, jakie dobro prawne SKD ma chronić. Czy chodzi o rzetelność kredytodawcy w procesie zawierania umowy, czy o interes konsumenta, który potencjalnie może ucierpieć? Ten aspekt powinien zostać jednoznacznie zdefiniowany w przepisach, aby uniknąć rozbieżności interpretacyjnych i nadinterpretacji prowadzących do nadmiernego rozszerzania zastosowania SKD. Ponadto należy zauważyć, że projektowana ustawa rozszerza katalog sytuacji, w których SKD ma zastosowanie. Co więcej, projektowane przepisy art. 66 ust. 4 i 5 wprowadzają nowy typ sankcji w postaci SKD ograniczonej do 50%, z jednoczesnym uprawnieniem sądu do miarkowania jej wysokości do 100% kredytu	

			darmowego, bez jednoczesnej możliwości odstąpienia od zastosowania sankcji przez sąd. Dotychczasowe orzecznictwo pokazuje, że sądy w wielu przypadkach uznawały zastosowanie SKD za nieproporcjonalne w sytuacjach, gdy naruszenia miały charakter techniczny lub były nieistotne. W takich przypadkach uznawano, że sankcja w tej formie jest niezgodna z prawem unijnym i nie powinna być stosowana. Należy zatem stwierdzić, że pomimo pozornej elastyczności, konstrukcja ta pozostaje niespójna i nadal nie pozwala sądowi całkowicie odstąpić od zastosowania sankcji w przypadku uchybienia o znikomym znaczeniu. Szczególnie kontrowersyjne jest również powiązanie SKD z naruszeniem obowiązku oceny zdolności kredytowej. W praktyce może to skutkować lawiną roszczeń, w których konsumenci – nawet ci, którzy spłacają zobowiązania – podnoszą zarzut nieprawidłowej oceny tylko po to, by uzyskać korzyść wynikającą z zastosowania SKD. Co więcej, takie naruszenie może być jednocześnie podstawą do kilku sankcji w ramach różnych przepisów, co prowadzi do nieproporcjonalnego obciążenia kredytodawców za jedno uchybienie. Należy zauważyć, że obowiązki kredytodawców w zakresie oceny zdolności kredytowej zostały w projekcie ustawy znacząco rozbudowane.	

			Wskaźniki spłacalności w Polsce pozostają na wysokim poziomie, co dowodzi skuteczności dotychczas stosowanych procedur – w tym uproszczonych metod oceny z wykorzystaniem algorytmów i zaawansowanych modeli ryzyka opartych na sztucznej inteligencji. Nowe przepisy mogą natomiast doprowadzić do wypierania nowoczesnych rozwiązań technologicznych przez manualne, nieefektywne procesy. W szczególności, obowiązek przedstawiania przez konsumenta dokumentów potwierdzających dochody może wykluczyć możliwość stosowania modeli opartych o dane alternatywne, co stoi w sprzeczności z rozwojem cyfryzacji i deregulacji usług finansowych. Ponadto należy zauważyć, że nie jest jasne, czy przesłanką zastosowania SKD będzie brak dokonania oceny zdolności kredytowej czy dokonanie oceny niezgodnie z tym przepisem, tj. brak uwzględnienia czynników wskazanych w art. 29 ust. 2 zdanie drugie lub brak uwzględnienia wspólnej zdolności kredytowej konsumentów (ust. 3). W przypadku naruszenia art. 29 należałoby jednak ocenić (wykazać) skutki tego naruszenia – jego wpływa na warunki umowy kredytowej). Dodatkowo należy podkreślić, że w praktyce nowe regulacje mogą utrudnić dostęp konsumentów do bezpiecznego i legalnego finansowania, zwłaszcza w przypadku niskokwotowych produktów udzielanych w	

			uproszczonym trybie. Wprowadzenie obowiązku dokumentowania dochodu dla kredytów przekraczających wartość minimalnego wynagrodzenia może w efekcie doprowadzić do wydłużenia procesu kredytowego oraz zwiększenia kosztów obsługi, a także spadku efektywności oceny ryzyka kredytowego. Zastrzeżenia budzi również konstrukcja terminu, w którym konsument może skorzystać z SKD. Projekt przewiduje, że bieg terminu zaczyna się od momentu całkowitej spłaty kredytu, co w praktyce pozwala konsumentowi odwlekać ten moment, np. poprzez celowe niespłacanie niewielkiej kwoty. Może to prowadzić do niepewności prawnej i otwierać drogę do działań nieetycznych. Mając na uwadze powyższe zasadne wydaje się ponowne rozważenie konieczności dalszego utrzymywania SKD w polskim porządku prawnym w jej obecnym kształcie. Alternatywą mogłoby być jej gruntowne uproszczenie, ograniczenie zakresu stosowania oraz dopuszczenie miarkowania sankcji przez sąd. Kluczowe jest zapewnienie równowagi pomiędzy skuteczną ochroną konsumenta a stabilnością sektora finansowego i pewnością prawa. Należy zaznaczyć, że każda sankcja prawna, a w szczególności tak istotna jak SKD, powinna być sformułowana w sposób prosty, przejrzysty i jednoznaczny – tak, aby jej zastosowanie nie budziło wątpliwości ani po stronie konsumenta, ani kredytodawcy, ani sądu.	

			Obecna propozycja nie spełnia tych kryteriów. Przepisy powinny w sposób jasny określać, za jakie konkretne zachowanie kredytodawca podlega sankcji i jakie dobro prawne ma być w ten sposób chronione.	
129.	Uwaga Ogólna	MF	Ponadto w projekcie ustawy zaproponowano wprowadzenie przepisu zakazującego kredytodawcom wykonywania innej działalności przy udzielaniu kredytów konsumenckich. Proponowany zakaz miałby objąć całość rynku kredytów konsumenckich, czyli także banki, spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe, instytucje płatnicze i inne podmioty, co budzi zastrzeżenia ze względu na potencjalne naruszenie zasad proporcjonalności i nadmierną ingerencję państwa w działalność gospodarczą. Ministerstwo Finansów podkreśla, że przed ewentualnym wprowadzeniem tego typu zakazu konieczne jest przeprowadzenie pogłębionej analizy rynku oraz ocena potencjalnych konsekwencji tak daleko idącej regulacji.	Uwaga wyjaśniona. Projekt nie zawiera przepisów zakazujących prowadzenia działalności gospodarczej przez kredytodawców. Autor uwagi nie wskazał jednostki redakcyjnej projektu, z której wywodziłby taki zakaz.
130.	Uwaga Ogólna	MF	Jednocześnie Ministerstwo Finansów wskazuje, że w procesie implementacji prawa unijnego należy unikać nadregulacji. Nadmierne obwarowania prawne mogą ograniczać swobodę prowadzenia działalności gospodarczej, hamować rozwój rynku oraz zmniejszać konkurencyjność podmiotów działających w sektorze finansowym.	Uwaga uwzględniona. Przepisy stanowiące nadregulację zostały ujęte w odwróconej tabeli zgodności, a potrzeba ich wprowadzenia została wykazana zarówno w uzasadnieniu jak i tej tabeli.

			Dlatego istotne jest, aby przepisy wprowadzane przez ustawodawcę były proporcjonalne, dobrze uzasadnione i oparte na rzetelnej analizie, tak aby nie nakładać zbędnych ograniczeń na rynek i jednocześnie skutecznie chronić interesy konsumentów.	
131.	Uwaga ogólna	MF	W ocenie Ministerstwa Finansów, niezbędne jest również ustawowe doprecyzowanie kompetencji Komisji Nadzoru Finansowego (KNF) i Prezesa UOKiK. Obecny brak wyraźnego rozdziału zadań prowadzi do pokrywania się funkcji nadzorczych, co zagraża spójności regulacji oraz narusza zasadę pewności prawa. W praktyce może to prowadzić do tego, że ww. organy równocześnie będą podejmować kroki nadzorcze wobec tych samych podmiotów w związku z tym samym naruszeniem. Taka konstrukcja zwiększa ryzyko powielania czynności, podwójnego karania, a także odmiennych ocen identycznych stanów faktycznych. Zdaniem Ministerstwa Finansów, wprowadzenie bardziej precyzyjnego, ustawowego rozgraniczenia kompetencji między tymi organami nie tylko uporządkuje system nadzoru, ale również zapobiegnie nadmiernej ingerencji w działalność nadzorowanych podmiotów.	Uwaga wyjaśniona. Projekt ma na celu wdrożenie dyrektywy 2023/2225 i dyrektywy 2023/2673, których terminy transpozycji upływają odpowiednio 20 listopada i 19 grudnia 2025 r. Biorąc pod uwagę terminy transpozycji, fakt, że realizacja uwagi wychodziłaby poza zakres konieczny do wdrożenia ww. aktów prawa UE, a także istotny zakres prac jakie należałoby podjąć w wykonaniu tej uwagi, co przedłużyłoby prace nad projektem, projektodawca uznał, że w ramach niniejszego przedłożenia kwestie wskazane w uwadze nie będą regulowane. Projektodawca dostrzega natomiast potrzebę doprecyzowania ww. kwestii.
132.	Uwaga ogólna	MF	Należy zwrócić także uwagę na konieczność uregulowania kwestii przekazywania danych o kredytach konsumenckich do instytucji wskazanych w art. 105 ust. 4 ustawy – Prawo bankowe. Pod rozważę należy wziąć wprowadzenie w projektowanej ustawie przepisu	Uwaga uwzględniona.

			nakładającego na wszystkich kredytodawców obowiązku przekazywania określonych informacji o udzielonych kredytach do odpowiednich baz danych – w tym Biura Informacji Kredytowej (BIK) – bez potrzeby uzyskiwania zgody konsumenta lub z jej uprzednim pozyskaniem, w określonym ustawowo terminie. Obecnie, mimo istotnego znaczenia systemowego, brakuje spójnych regulacji w tej kwestii. Szczególnie problematyczne jest, że zagraniczne instytucje finansowe działające w Polsce nie przekazują danych o swoich klientach do BIK. Taka sytuacja prowadzi do braku pełnego obrazu zadłużenia polskich konsumentów. Wprowadzenie takiej regulacji ma kluczowe znaczenie dla stabilności całego rynku finansowego i stanowi odpowiedź na sygnały z rynku o nierównomiernym stosowaniu zasad.	
133.	Uwaga ogólna	MF	Jednocześnie zwracamy uwagę, że nie została ujednolicona terminologia w zakresie, w jakim następuje odwołanie do instytucji, o których mowa w art. 105 ust. 4 Prawa bankowego (np. art. 5 pkt 1), równolegle ze wskazaniem instytucji utworzonej na podstawie art. 105 ust. 4 Prawa bankowego (np. art. 38 ust. 3).	Uwaga uwzględniona.
134.	Uwaga ogólna	MF	Należy także wskazać, że dostawcy usług płatniczych, w szczególności tacy jak instytucje płatnicze czy instytucje pieniądza	Uwaga wyjaśniona. Projektowana ustawa dokonuje wdrożenia dyrektywy 2023/2225, która nie przewiduje

			elektronicznego, o których mowa w art. 37 ust. 2 lit b i c Dyrektywy, mogą prowadzić działalność objętą projektem ustawy tj. zawierać umowy o których mowa w art. 2 ust. 1 ww. projektu ustawy, tj. umowy o kredyt konsumencki. Po wejściu w życie ww. projektu w obecnym kształcie, działalność polegająca na zawieraniu umów o kredyt konsumencki, będzie związana z dodatkowymi obowiązkami nałożonymi na kredytodawcę, takimi jak rozszerzone obowiązki informacyjne wobec kredytobiorcy czy też obowiązek dokonywania szczegółowej oceny zdolności kredytowej kredytobiorcy. Należy zwrócić uwagę, że niedostosowanie ww. wymogów dotyczących obowiązków informacyjnych czy oceny zdolności kredytowej, może stanowić duże utrudnienie dla działalności niewielkich dostawców usług płatniczych, niemających odpowiednich zasobów technicznych i organizacyjnych. Tym bardziej niezrozumiałe wydaje się objęcie projektem ustawy wszystkich umów o karty płatnicze zawartych z konsumentami przez kredytodawców, głównie instytucje pozabankowe, w zakresie m.in. nałożonych na kredytodawców obowiązków informacyjnych czy limitu pozaodsetkowych kosztów kredytu. Powyższa propozycja regulacyjna nie wydaje się zasadna, w kontekście art. 2 ust. 5 Dyrektywy, który zezwala na wyłączenie części ww. umów o kredyt w formie kart obciążeniowych. Należy wskazać, że uzasadnienie i OSR nie zawierają	odmiennej regulacji dot. KIP i MIP będących kredytodawcami, w związku z czym projektodawca nie wprowadza odmiennych regulacji niż określone w dyrektywie. Karty obciążeniowe – są to karty płatnicze, które nie są kartą kredytową lub kredytem w rachunku. Występują głównie w Hiszpanii. Aktualnie w Polsce nie funkcjonują tego typu produkty w relacji z konsumentami. Przyjęto, że nie jest zasadne obejmowanie ich wyłączeniem, bowiem nie znaleziono dla takiego wyłączenia stosownego uzasadnienia.

			wystarczających wyjaśnień, dla nałożenia tak dużych obowiązków na wszystkich kredytobiorców zawierających ww. umowy w oparciu o karty obciążeniowe, a przede wszystkim zrównują wszystkie tego typu umowy, określając je jako transakcje o dużym stopniu ryzyka. W uzasadnieniu nie wykazano tak wysokiego ryzyka dla wszystkich tego typu umów, a obowiązki które projekt ustawy wprowadza na wszystkich kredytodawców, są nieproporcjonalne do ryzyka jakie niesie za sobą większość z nich.	
135.	Uwaga ogólna	MF	Dodatkowo należy zauważyć, że art. 123 projektu ustawy jest odpowiednikiem art. 59 do aktualnie obowiązującej ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim. W obecnym brzmieniu art. 59 do ust. 2 i 3 mowa o deklaracji o WYSOKOŚCI NALEŻNEJ wpłaty, zaś art. 123 projektowanej ustawy zastępuje ją deklaracją o DOKONANIU wpłaty. Na podstawie delegacji ustawowej zawartej w art. 59 do ust. 3 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim zostało wydane rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 2024 r. w sprawie wpłat na pokrycie kosztów nadzoru nad instytucjami pożyczkowymi. Wejście w życie projektowanej ustawy sprawi, że będzie konieczne wydanie nowego rozporządzenia określającego koszty nadzoru. Zmiana redakcji przepisów	Uwaga uwzględniona. Dokonano zmiany brzmienia art. 123 projektu.

			ustawowych będzie wymagała uwzględnienia adekwatnych zmian w rozporządzeniu. Mając na uwadze fakt, że Ministerstwo Finansów nie otrzymuje sygnałów dotyczących wątpliwości interpretacyjnych dotyczących ww. rozporządzenia czy też trudności w jego stosowaniu, proponuję, aby nie wprowadzać zmiany nazewnictwa deklaracji co pozwoli na wydanie nowego rozporządzenia w bliźniaczym brzmieniu. Dodatkowo zauważa się, że projektowane przepisy ustawy nie wskazują terminu do złożenia deklaracji o dokonaniu wpłaty na pokrycie kosztów nadzoru ani nie przewidują sankcji za jej niezłożenie.	
136.	Uwaga ogólna	MF	W opinii Ministerstwa Finansów projektowana ustawa wymaga istotnych zmian w zakresie stosowanej terminologii oraz podejścia do implementacji przepisów unijnych. Zwraca się uwagę, że obecny kształt projektu opiera się w dużej mierze na kalkach językowych pochodzących z tłumaczenia Dyrektywy, co prowadzi do nieczytelności i niespójności z obowiązującym systemem prawnym w Polsce. Zamiast dopasować regulacje do już funkcjonujących konstrukcji prawnych i terminów znanych w krajowej legislacji, projekt powiela rozwiązania, które nie mają bezpośredniego odniesienia do polskiego porządku prawnego. Takie działanie może skutkować nie tylko trudnościami interpretacyjnymi, ale także zwiększyć ryzyko	Uwaga częściowo uwzględniona, częściowo wyjaśniona. Wyjaśnienia zamieszczono w dalszej części tabeli, w ramach uwag dotyczących poszczególnych jednostek redakcyjnych przepisów, których uwagi dotyczą.

			dowolności w ich stosowaniu. Brak precyzji w brzmieniu projektu, niejasne sformułowania oraz terminologiczna niespójność mogą w praktyce przyczynić się do eskalacji sporów prawnych. Zamiast upraszczać i porządkować system ochrony konsumentów, projekt w obecnym brzmieniu może pogłębić już istniejące trudności interpretacyjne, a nawet stworzyć nowe obszary niepewności prawnej. Z tego powodu projekt wymaga korekty, np.: 1) w art. 5 pkt 20 i 21 jest mowa o oferowaniu umowy (?); 2) w art. 7 zawarto obowiązki informacyjne wobec konsumenta w zakresie reklamy, które są następnie (częściowo) powtórzone i jednocześnie zmodyfikowane w art. 9 ust. 3; 3) w art. 15 ust. 4 jest mowa o warunkach umowy ubezpieczenia – praktyka ubezpieczeniowa oraz ustawa z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Dz. U. z 2024 r. poz. 838, z późn. zm.) posługuje się ogólnymi warunkami ubezpieczenia, a nie umowy (np. art. 15 ust. 3–5 i art. 16). Analogicznie – przepisy Kodeksu cywilnego (np. art. 812 § 8, art. 814 § 3, art. 817 § 3); 4) w art. 69 ust. 1 jest mowa o „konsumentach doświadczających trudności finansowych” – nie jest jasne, czym jest to doświadczenie i na czym	

			trudności finansowe polegają (w jaki sposób można ustalić istnienie „trudności” oraz ich skalę (zakres lub wymiar). W ust. 2 jest przy tym mowa o innym elemencie – trudnościach „w wykonaniu” zobowiązań finansowych, czego jedynym przykładem jest opóźnienie w spłacie zadłużenia przekraczające 90 dni; 5) w art. 145, który obejmuje zmiany ustawy z dnia 30 maja 2014 r. o prawach konsumenta (Dz. U. z 2024 r. poz. 1796) w przepisach zmienianej ustawy, tj.: a) w art. 39 ust. 1, np.: – w pkt 2 jest mowa o przeważającej działalności bez niezbędnego doprecyzowania jak ją ustalić (wielkość obrotów, zysku ?), – w pkt 6 jest mowa o głównych cechach usługi finansowej bez doprecyzowania, co stanowi cechy „główne” (w stosunku do czego), – w pkt 10 jest mowa o „innych podatkach” – nie wskazano, jakie podatki są odniesieniem (podatki inne niż jakie podatki ?), – w pkt 13 jest mowa o kosztach usługi finansowej – nie jest jasne, co takie koszty obejmują poza ceną lub wynagrodzeniem (pkt 7, 8, 12); ponadto w pkt 15 jest także mowa o „dodatkowych kosztach”, b) w ust. 1a wskazano, że należy podać określone dane – przepis powinien w sposób jednoznaczny nakładać obowiązek, dlatego zastosowanie czasownika modalnego („należy”) nie jest prawidłowe,	

			c) w ust. 2 jest mowa o wyraźnej zgodzie konsumenta – przepisach projektu, np. w art. 36 ust. 1, art. 46 ust. 1, art. 52 ust. 1 pkt 1) jest mowa tylko o zgodzie konsumenta, bez takiego dookreślenia; do rozważenia ujednolicenie przepisów w tym zakresie, d) w ust. 3 (tak jak w art. 14) wprowadzono obowiązek przekazania konsumentowi informacji wyrażonych prostym językiem – w analogicznych przypadkach, tj. formułowaniu obowiązków informacyjnych w przepisach projektu nie ma tak sformułowanego wymogu; do rozważenia ujednolicenie przepisów w tym zakresie, 6) w art. 39a ust. 3 nałożono na przedsiębiorcę obowiązek dostosowania sposobu przekazania oraz zakresu wyjaśnień, o których mowa w ust. 1 tego artykułu, do okoliczności, w jakich umowa o usługę finansowa jest oferowana, jedynie w uzasadnionych przypadkach, bez niezbędnego doprecyzowania, w jaki sposób można będzie ocenić dany przypadek jako „uzasadniony”. Dodatkowo, zgodnie z art. 39b, ciężar udowodnienia spełnienia obowiązków informacyjnych (udzielenia wyjaśnień) spoczywa na przedsiębiorcy; 7) w art. 40: a) w ust. 5 jest mowa o żądaniu zapłaty „kwoty określonej w ust. 4” – w przepisie tym nie ma	

			mowy o kwocie, lecz o zapłacie ceny lub wynagrodzenia, b) w ust. 6 pkt 2 jest mowa o usługach finansowych „związanych” z wymianą walut, z instrumentami rynku pieniężnego, ze zbywalnymi papierami wartościowymi, z jednostkami uczestnictwa funduszy inwestycyjnych otwartych, z jednostkami uczestnictwa specjalistycznych funduszy inwestycyjnych otwartych, z jednostkami uczestnictwa w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania, ze sprzedażą papierów wartościowych ze zobowiązaniem do ich odkupu oraz ze wskazanymi operacjami finansowymi. Wymaga wyjaśnienia, jakie usługi finansowe można i należy uznać za „związane”, tj. jakie cechy ma posiadać usługa finansowa, aby można było wykazać jej związek np. z wymianą walut (z proponowanego brzmienia przepisu wynika, że nie chodzi w tym przypadku o samą usługę wymiany). Ponadto należy wskazać, że uchylany art. 4 ust. 2 odnosi się „umów dotyczących usług finansowych”, w szczególności umowy nabycia lub odkupienia jednostek uczestnictwa funduszu inwestycyjnego lub objęcia certyfikatów inwestycyjnych funduszu inwestycyjnego, o których jest mowa w art. 40 ust. 6 pkt 2. Zatem obecnie przepis art. 4 ust. 2 wskazuje konkretne umowy, a nie usługi, w przypadku	

			których należy wykazać ich „związek” z daną czynnością (usługą), jak w przypadku wymiany walut lub sprzedaży papierów wartościowych, lub „związek” de facto z przedmiotem usługi, jakim jest np. instrument finansowy w postaci certyfikatu inwestycyjnego (Por. art. 3 pkt 1 w zw. z art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. z 2024 r, poz. 722, z późn. zm.).	
137.	Uwaga ogólna - struktura projektu	MS	Rozdział dotyczący obowiązków przedumownych (Rozdział 2), zawiera de facto kilka rozdziałów. Należy rozważyć rozbicie go na kilka jednostek redakcyjnych, odnoszących się do: (1) obowiązków informacyjnych, (2) zdolności kredytowej (tu znajdują się też przepisy dot. wykonywania umowy o kredyt), reklamy oraz (3) przepisów ogólnych (np. sprzedaż wiązana i sprzedaż łączona).	Uwaga wyjaśniona. Struktura projektu odzwierciedla kolejność regulacji zawartych w dyrektywie i zostanie przeanalizowana, uwzględniając również uwagi RCL.
138.	Uwaga ogólna	MS	Projekt nie zawiera jasnych regulacji w zakresie kredytowania prowizji (pozaodsetkowych kosztów kredytu). Nie jest to problem nowy, a projektowana regulacja mogłaby przeciąć wątpliwości generujące spory sądowe. Definicja całkowitego kosztu kredytu przyjęta w prawie polskim odbiega od definicji przyjętej w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/2225 z dnia 18 października 2023 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylająca dyrektywę 2008/48/WE (dalej: dyrektywa 2023/2225). Autorzy projektu ustawy oparli się na obowiązujących przepisach krajowych, które w ramach definicji wyłączają z całkowitego kosztu kredytu kredytowane koszty pozaodsetkowe. Tymczasem dyrektywa	Uwaga wyjaśniona. Zagadnienie kredytowania pozaodsetkowych kosztów kredytu jest obecnie przedmiotem rozpoznania przez Trybunał Sprawiedliwości UE w sprawie C-566/24. Przedmiotem pytań jest kwestia wstępna – czy kredytowanie prowizji jest dopuszczalne – jak i kwestie wymogów informacyjnych. Aby zapewnić zgodność projektu z prawem UE projektodawca odniesie się do zagadnienia kredytowania pozaodsetkowych kosztów kredytu po wyroku TSUE.

			definiuje koszty kredytu jako wszystkie koszty, które zobowiązany jest ponieść konsument. Równocześnie, sama definicja całkowitego kosztu kredytu nie przesądza o dopuszczalności kredytowania kosztów pozaodsetkowych. Ewentualne wykluczenie możliwości kredytowania prowizji może dotknąć grupę obywateli znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji finansowej i doprowadzić do poszerzenia szarej strefy, przez ograniczenie dostępności kredytów objętych zakresem ustawy. Możliwym rozwiązaniem, które należałoby skonsultować z przedstawicielami organizacji konsumenckich oraz przedstawicielami sektora bankowego i pożyczkowego, jest przyjęcie, że udzielane są dwa odrębne kredyty. Mechanizm taki polegałby na wyszczególnieniu kredytu głównego, podstawowego, oraz drugiego kredytu, którego celem byłoby sfinansowanie kredytu głównego. Taki model eliminowałby ewentualne problemy natury prawnej, ale rodziłby dodatkowe obowiązki po stronie kredytodawców (każdy z kredytów musiałby spełniać wymagania ustawowe).	
139.	Uwaga ogólna	RCL	RCL zwraca się także o uzupełniające przesłanie do RCL projektu ustawy w formie zapewniającym pełną edytowalność tekstu i porównywalność jego kolejnych wersji, a także o przekazywanie projektu w takim formacie także na dalszych etapach prac nad projektem. Zwraca się przy tym uwagę na wymóg sporządzenia projektu ustawy w szablonie projektu aktu prawnego.	Uwaga uwzględniona.

140.	OSR i uzasadnienie	MC	Uwaga do uzasadnienia i OSR w zakresie braku przeprowadzenia i udokumentowania oceny skutków dla ochrony danych (DPIA). Zarówno w uzasadnieniu projektu ustawy, jak i w OSR, brakuje jakiejkolwiek wzmianki o przeprowadzeniu lub o zasadności przeprowadzenia oceny skutków dla ochrony danych, co jest wymogiem określonym w art. 35 ust. 1 RODO. Zgodnie z tym przepisem, jeżeli dany rodzaj przetwarzania – w szczególności z użyciem nowych technologii – ze względu na swój charakter, zakres, kontekst i cele z dużym prawdopodobieństwem może powodować wysokie ryzyko naruszenia praw lub wolności osób fizycznych, administrator przed rozpoczęciem przetwarzania dokonuje oceny skutków planowanych operacji przetwarzania dla ochrony danych osobowych. Projektowana ustawa przewiduje operacje przetwarzania, które bez wątpienia spełniają kryteria wysokiego ryzyka: 1) systematyczna i kompleksowa ocena czynników osobowych: Art. 30 i art. 37 projektu wprost regulują ocenę zdolności kredytowej, która jest formą profilowania i zautomatyzowanego podejmowania decyzji; 2) przetwarzanie na dużą skalę danych wrażliwych: Przetwarzane będą szczegółowe dane finansowe (dochody, wydatki, zobowiązania) milionów konsumentów. Ponadto, art. 15 ust. 6, mimo iż wprowadza ograniczenia, to jednak dopuszcza	Uwaga wyjaśniona. Projektodawca dokonał analizy i uwzględniając treść projektu, jego zakres oraz wymogi wynikające z art. 35 RODO, stwierdzono brak zasadności przeprowadzania dokumentu oceny skutków dla ochrony danych na etapie przygotowywania projektu ustawy. Ocena o której mowa w art. 35 RODO powinna natomiast być przygotowywana przez administratorów w rozumieniu art. 4 pkt 7 RODO w związku ze stosowanymi procedurami przetwarzania danych osobowych, uwzględniając stosowane przez te podmioty procesy, polityki i procedury. Zgodnie z art. 35 ust. 1 RODO „<u>administrator przed rozpoczęciem przetwarzania dokonuje oceny skutków planowanych operacji przetwarzania dla ochrony danych osobowych, jeżeli dany rodzaj przetwarzania ze względu na swój charakter, zakres, kontekst i cele z dużym prawdopodobieństwem może powodować wysokie ryzyko naruszenia praw lub wolności osób fizycznych</u>”. Już obecnie ustawy regulujące udzielanie kredytów – zarówno Prawo bankowe, obowiązująca ustawa o kredycie konsumenckim z 2011 r., a także ustawa o kredycie hipotecznym i nadzorze nad pośrednikami, zawierają przepisy odnoszące

			przetwarzanie danych dotyczących zdrowia (choroby onkologiczne); 3) przetwarzanie danych dotyczących osób szczególnie wrażliwych: Konsumenci ubiegający się o kredyt, zwłaszcza ci w trudnej sytuacji finansowej, mogą być uznani za osoby wymagające szczególnej ochrony. Brak przeprowadzenia i udokumentowania DPIA na etapie tworzenia prawa może stanowić poważne uchybienie proceduralne. Taka ocena pozwoliłaby na systematyczną identyfikację i minimalizację ryzyk dla praw konsumentów, zanim przepisy wejdą w życie. Może zostać to uznane za naruszenie zasady uwzględniania ochrony danych w fazie projektowania (<i>data protection by design</i>), o której mowa w art. 25 ust. 1 RODO. W związku z powyższym, proponuje się niezwłocznie przeprowadzić i udokumentować ocenę skutków dla ochrony danych (DPIA) zgodnie z wymogami art. 35 RODO. Wyniki tej oceny, w tym zidentyfikowane ryzyka i środki zaradcze, proponuje się opublikować jako załącznik do projektu i uwzględnić w uzasadnieniu projektu lub w OSR. Jest to kluczowe dla wykazania, że ryzyka dla praw i wolności konsumentów zostały należycie zidentyfikowane i zminimalizowane na etapie projektowania prawa.	się do badania zdolności kredytowej, w tym wprowadzające obowiązek przeprowadzenia oceny zdolności kredytowej konsumentów. W związku z tym administratorzy przygotowują oceny, o których mowa w art. 35 RODO, jeżeli zachodzą ku temu przesłanki. Te oceny uwzględniają procesy przetwarzania danych jakie występują w poszczególnych instytucjach finansowych. Projektodawca nie jest natomiast administratorem, o którym mowa w art. 35 ust. 1 w zw. z art. 4 pkt 7 RODO. Oceny dla procesów przetwarzania danych, tak jak obecnie, powinny być sporządzane przez kredytodawców i pośredników kredytowych.
141.	OSR	MS	Na marginesie należy wskazać na konieczność uzupełnienia OSR projektu w punkcie 4. Podmioty, na które oddziałuje projekt przez wskazanie sądów powszechnych. Równocześnie w kolumnie Oddziaływanie zapis powinien	Uwaga uwzględniona.

			brzmieć: „Rozpatrywanie spraw dotyczących kredytów. Możliwe zwiększenie liczby spraw karnych.” Konsekwentnie należy również uzupełnić pkt 10 OSR ustawy zaznaczając, że projekt wpływa na sądownictwo	
142.		MC	Proponuje się również wskazać, że projekt ustawy wprost wprowadza nowe (utworzenie rejestru podmiotów doradczych w zakresie zadłużenia oraz rejestru dodatkowej działalności kredytowej) i modyfikuje istniejące operacje przetwarzania danych osobowych. W związku z tym proponuje się skierowanie projektu ustawy do zaopiniowania przez Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych, zgodnie z art. 51 ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych oraz § 38 ust. 1 pkt 3 uchwały nr 190 Rady Ministrów – Regulamin pracy Rady Ministrów.	Uwaga uwzględniona. Projekt dnia 7 lipca 2025 r. przekazano do Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych.
143.	Rozdział 8 Rejestr dodatkowej działalność kredytowej	MRiT (MFiG)	Projektowany rozdział 8 ustawy o kredycie konsumenckim reguluje rejestr dodatkowej działalności kredytowej. Z uzasadnienia wynika, że wprowadzenie rejestru dodatkowej działalności kredytowej ma na celu ewidencję wykonywania tej działalności „dla celów statystycznych”. Nie jest przy tym jasne, jakiego rodzaju negatywne konsekwencje mogą wiązać się z podjęciem działalności gospodarczej w obszarze dodatkowej działalności kredytowej przed złożeniem wniosku o wpis do rejestru. Co więcej, działalność tego rodzaju nie jest działalnością regulowaną, a zatem jej prowadzenie nie jest uzależnione od spełniania żadnych warunków. Wykreślenie z tego rejestru	Uwaga wyjaśniona. Przepisy zmodyfikowano. Pozostawienie rejestru jest konieczne, takiej regulacji wymaga wdrożenie art. 38 dyrektywy 2023/2225.

			następuje wraz z wykreśleniem z CEIDG bądź z KRS. Powyższy rejestr wydaje się nie realizować innych celów z wyjątkiem statystycznych, a więc korzyści z jego wdrożenia wydają się nieproporcjonalne do związanych z tym uciążliwości i obciążeń. Wątpliwości rodzi zwłaszcza nieskorzystanie przez projektodawcę z dopuszczalnego wyłączenia stosowania wymogów dotyczących dopuszczenia do działalności i rejestracji kredytodawców i pośredników kredytowych do dostawców towarów i usług, którzy kwalifikują się jako mikroprzedsiębiorstwa, małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP) i działają w charakterze kredytodawców lub pośredników kredytowych, gdy jest to dla nich działalność dodatkowa. Powyższe wyłączenie w pełni realizuje wyrażony w Prawie przedsiębiorców postulat dążenia do proporcjonalnego ograniczania obowiązków administracyjnych wobec MŚP oraz dążenia do nakładania wyłącznie obowiązków administracyjnych niezbędnych do osiągnięcia celów implementowanych przepisów prawa unijnego. Za wyłączeniem przemawia nie tylko ograniczona skala działalności prowadzonej przez MŚP, ale również jej dodatkowy charakter. Dodatkowe, a więc być może sporadyczne, incydentalne działanie w charakterze kredytodawcy lub pośrednika kredytowego może oznaczać mniejsze ryzyko negatywnego oddziaływania takiej działalności na konsumentów, a przynajmniej mniejsze ryzyko wyrządzenia im	

			szkód znacznych rozmiarów. Poza tym, sporadyczne udzielanie kredytów można porównać z ich incydentalnym udzielaniem przez osoby fizyczne, które nie wykonują działalności gospodarczej. Do pożyczek udzielanych przez takie osoby, niekiedy opiewających nawet na duże kwoty, mają zastosowanie przede wszystkim przepisy Kodeksu cywilnego i nie podlegają one rejestracji. Stosowanie wymogów związanych z dopuszczeniem do działalności i rejestracji do MSP, dla których jest to jedynie działalność dodatkowa, jest zbędne i nie przyczyni się do istotnego zwiększenia poziomu ochrony konsumentów, a korzyści z niej wynikające nie przewyższą uciążliwości doznanych przez MSP związanych m.in. z rejestracją oraz uiszczeniem opłaty.	
144.	Tabela zgodności	MSZ	Zgodnie z art. 10 ust. 2 zdanie trzecie dyrektywy 2023/2225 ”Uznaje się, że kredytodawca spełnił wymogi informacyjne określone w niniejszym ustępie, a także w art. 3 ust. 1 i 2 dyrektywy 2002/65/WE, jeżeli przekazał konsumentowi ten arkusz”. Nie dostrzegam w tabeli zgodności ani w projekcie ustawy przepisu, który stanowiłby implementację wskazanego przepisu dyrektywy 2023/2225. Proszę w związku z tym o dodanie odpowiedniego przepisu tak, by zapewnić zgodność z dyrektywą.	Uwaga uwzględniona. Uzupełniono wyjaśnienia do tabeli zgodności.
145.	Tabela zgodności	MSZ	Artykuł 18 ust. 3 akapit 2 dyrektywy 2023/2225 stanowi, że „Informacje otrzymane zgodnie z niniejszym ustępem są odpowiednio	Uwaga uwzględniona. Dodano regulację (weryfikacja zaświadczeń)

			weryfikowane, w razie potrzeby poprzez odniesienie się do dokumentacji, która podlega niezależnej weryfikacji”. Nie dostrzegam w tabeli zgodności ani w projekcie ustawy przepisu, który stanowiłby implementację wskazanego przepisu dyrektywy 2023/2225. Proszę w związku z tym o dodanie odpowiedniego przepisu tak, by zapewnić zgodność z dyrektywą.	
146.	Tabela zgodności	MSZ	Artykuł 19 dyrektywy 2023/2225 dotyczy kredytów transgranicznych i baz danych wykorzystywanych w państwach członkowskich do oceny zdolności kredytowej konsumentów. Projektodawca w tabeli zgodności wskazał, że art. 19 dyrektywy 2023/2225 nie wymaga transpozycji. Proszę o wyjaśnienie rezygnacji z transpozycji owego przepisu dyrektywy 2023/2225.	Uwaga uwzględniona.
147.	Tabela zgodności	MSZ	Artykuł 22 stanowi, że państwa członkowskie obowiązane są zapewnić, by przed zmianą warunków umowy o kredyt, kredytodawca przekazywał konsumentowi informacje o terminie przysługującym konsumentowi na złożenie skargi do stosownego organu (lit. d). Nie dostrzegam w tabeli zgodności ani w projekcie ustawy przepisu, który stanowiłby implementację wskazanego przepisu dyrektywy 2023/2225. Proszę w związku z tym o dodanie odpowiedniego przepisu tak, by zapewnić zgodność z dyrektywą.	Uwaga wyjaśniona. Organem właściwym do złożenia tego środka jest Rzecznik Finansowy, a właściwe przepisy zawiera ustawa z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego, o Rzeczniku Finansowym i o Funduszu Edukacji Finansowej. W ustawie tej nie ogranicza się żadnym terminem prawa konsumenta do złożenia skargi. W związku z uwagą MS przepis zmodyfikowano, wskazując że należy przekazać konsumentowi informację o braku terminu na złożenie takiego środka. Stosowne wyjaśnienia zostały zawarte w tabeli zbieżności.

				Analogiczny przepis obowiązuje obecnie (art. 30a ustawy o kredycie konsumencki), i został wprowadzony na mocy ustawy o podmiotach obsługujących kredyty i nabywcach kredytów z dnia 20 grudnia 2024 r. (Dz.U. z 2025 r. poz. 146), która wdraża dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1619 z dnia 31 maja 2024 r. w sprawie zmiany dyrektywy 2013/36/UE w odniesieniu do uprawnień nadzorczych, sankcji, oddziałów z państw trzecich i ryzyk środowiskowych, społecznych i z zakresu ładu korporacyjnego, która w ww. zakresie zmieniła dyrektywę o kredycie konsumenckim, wprowadzając do niej odnośne obowiązki związane ze zmianą warunków umowy o kredyt.
148.	Tabela zgodności	MSZ	Artykuł 31 ust. 1 dyrektywy 2023/2225 nakazuje państwom członkowskim wprowadzenie środków skutecznie zapobiegających nadużyciom i zapewniającym, by konsumenci nie mogli być obciążani nadmiernie wysokimi stopami oprocentowania kredytu, rzeczywistymi rocznymi stopami oprocentowania ani całkowitymi kosztami kredytu ponoszonymi przez konsumenta, takie jak górne pułapy. W tabeli zgodności jako przepis transponujący niniejszy przepis dyrektywy 2023/225 wskazano art. 59 projektu ustawy. Jak się wydaje, przepis ten odnosi się wyłącznie do wysokości pozaokresowych kosztów kredytu.	Uwaga uwzględniona. Uzupełniono tabelę zbieżności o przepisy o odsetkach maksymalnych i stosowne wyjaśnienia. Przepisy o maksymalnych pozaodsetkowych kosztach kredytu, które nakładają pułapy roczne oraz całkowite, i odsetkach ustawowych, wynikowo chronią konsumenta przed nadmiernie wysokim RRSO i CKK. RRSO i CKK składa się z odsetek i kosztów pozaodsetkowych. RRSO jest wyrażane procentowo w stosunku rocznym. Projektodawca uznał, że biorąc pod uwagę strukturę MPKK i odsetek maksymalnych nie zachodzi potrzeba wprowadzania innych pułapów, gdyż rozwiązania te realizują cel art. 31 ust. 1 dyrektywy 2023/2225.

			Projektodawca powinien przedstawić dodatkowo przepisy, które zapewnią ochronę przed nadmiernie wysokimi stopami oprocentowania kredytu, RRSO i całkowitymi kosztami kredytu.	
149.	Tabela zgodności	MSZ	Artykuł 35 ust. 1 zdanie trzecie dyrektywy 2023/2225 stanowi, że „Kredytodawcy nie są zobowiązani do ponownego oferowania konsumentom działań restrukturyzacyjnych, z wyjątkiem uzasadnionych przypadków”. Nie dostrzegam w tabeli zgodności ani w projekcie ustawy przepisu, który stanowiłby implementację wskazanego przepisu dyrektywy 2023/2225. Proszę w związku z tym o dodanie odpowiedniego przepisu bądź przedstawienie uzasadnienia rezygnacji z przedmiotowego rozwiązania.	Uwaga uwzględniona.
150.	Tabela zgodności	MSZ	Artykuł 41 ust. 3 i 4 dyrektywy 2023/2225 wymaga od państw członkowskich zapewnienia, że właściwe organy będą spełniały określone wymogi. W mojej ocenie tabelę zgodności należy uzupełnić o obowiązujące przepisy lub odpowiednie wyjaśnienia ilustrujące zgodność z wymogami wymienionymi w odnośnych przepisach dyrektywy 2023/2225 w odniesieniu do organów właściwych.	Uwaga uwzględniona.
151.	Tabela zgodności	MSZ	Artykuł 41 ust. 7 dyrektywy 2023/2225 stanowi, że „Jeżeli na terytorium państwa członkowskiego istnieje więcej niż jeden właściwy organ, państwo członkowskie	Uwaga uwzględniona.

			zapewnia, aby ich zakresy obowiązków były precyzyjnie określone i by organy te ściśle ze sobą współpracowały w sposób umożliwiający skuteczne wykonywanie przypisanych im obowiązków”. W tabeli zgodności wskazano, że transpozycję owego przepisu gwarantuje art. 10 Konstytucji RP. Przepis ten stanowi o trójpodziale władzy. Projektodawca powinien rozważyć, czy przywołany przepis Konstytucji jest właściwym dla potwierdzenia właściwego podziału obowiązków i współpracy właściwych organów administracyjnych. W mojej ocenie projektodawca powinien wskazać np. opis struktury lub kompetencji właściwych organów.	
152.	Tabela zgodności	MSZ	Treść przepisów zawartych w projekcie ustawy nie koresponduje z treścią przepisów ujętych w tabeli zgodności dołączonej do projektu ustawy. Ponadto, projektodawca powinien zwrócić uwagę na prawidłowość oznaczeń w kolumnie „Konieczność wdrożenia” tabeli zgodności. Proszę o dokonanie stosownych zmian w tym zakresie na kolejnych etapach procesu legislacyjnego.	Uwaga uwzględniona.
153.	OSR / Odwrócona tabela zgodności	RCL	Zauważa się, że w pkt 8 oceny skutków regulacji projektu wskazano, iż w projekcie nie są wprowadzane obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE, i nie zamieszczono wymaganej zgodnie z § 28 ust. 3a Regulaminu pracy Rady Ministrów informacji o wprowadzaniu regulacji	Uwaga uwzględniona. Zmodyfikowano treść OSR i przygotowano odwróconą tabelę zgodności.

			wykraczających poza minimalne regulacje wymagane do realizacji obowiązków wynikających z prawa Unii Europejskiej. Do projektu nie dołączono też odwróconej tabeli zgodności.	
154.	OSR	KOSR	1. Rekomendowane jest, oprócz omówienia zmian wprowadzanych w unijnych dyrektywach, zamieścić informacje dot. krajowego rynku oraz wskazanie problemów, które będzie rozwiązywał projekt, charakterystycznych dla rynku kredytu konsumenckiego w Polsce (pkt 1 OSR). 2. W pkt 2 OSR warto szerzej omówić uzasadnienie proponowanych rozwiązań dot. opcji wdrożeniowych przewidzianych w dyrektywie 2023/2225. 3. Wydaje się, że w pkt 4 OSR nieco zbyt ogólnie wskazano populację konsumentów. Całkowita liczba ludności Polski nie jest tożsama z osobami posiadającymi zdolność do czynności prawnych. 4. W pkt 6 OSR należy określić przewidywane koszty dot. świadczenia usług doradczych w zakresie zadłużenia. Należy również określić, czy zwiększone koszty będą pokrywane z obecnego budżetu. 5. Punkt 7 OSR warto uzupełnić o omówienie kosztów działań dostosowawczych po stronie podmiotów rynku finansowego.	Uwaga uwzględniona.
155.	OSR	MF	Ponadto w pkt 2 OSR wskazano: „Z analiz Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów dokonanych na podstawie badania rynku kredytów konsumenckich w	Uwaga uwzględniona. OSR został zmodyfikowany. Jego załącznik stanowi Raport badania rynku kredytów konsumenckich w Polsce.

			Polsce przeprowadzonego od kwietnia do lipca 2024 r. (szczegółowy raport badania rynku kredytów konsumenckich w Polsce stanowi załącznik do niniejszego wniosku) wynika m. in., że dla podmiotów pozabankowych karty kredytowe mogły stać się w praktyce wehikułem pożyczki gotówkowej służącym do ominięcia ustawowego limitu kosztów pozaodsetkowych dla konsumentów”. Prawdopodobnie projektodawca miał na myśli nie wniosek, a projekt ustawy bądź formularz OSR. Ponadto w pkt 13 OSR brakuje informacji o powyższym załączniku.	
156.	Uzasadnienie	RCL	Niezbędne jest uzupełnienie uzasadnienia projektu o wyjaśnienie istoty i skutków prawnych wprowadzanych zmian stanu prawnego – w przypadku znacznej części zmian uzasadnienie ogranicza się do przytoczenia treści przepisu i ewentualnie – przytoczenia także regulacji dyrektywy 2023/2225 (np. na str. 47–48 w zakresie regulacji zastrzegającej świadczenie usług doradczych wyłącznie dla kredytodawcy i pośrednika kredytowego), a w niektórych przypadkach (np. jak wskazano wyżej, w zakresie zmiany ustawy – Prawo bankowe) pomija omówienie zmiany.	Uwaga uwzględniona.
157.	Wniosek o wpis do wykazu prac legislacyjnych	RCL	Ponadto RCL zauważa, że tytuł projektowanej ustawy jest (zasadnie) inny niż tytuł wskazany we wpisie do Wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów UC82. Biorąc pod uwagę szczegółowy zakres wskazanych we wpisie do Wykazu rozwiązań, które miały być wprowadzone w projekcie, albo	Uwaga uwzględniona.

			które nie będą w nim wprowadzane, niezbędne jest szczegółowe zweryfikowanie zgodności projektu z wpisem do Wykazu. Tytułem przykładu należy zauważyć, że jak wskazano w uwadze nr 11, załączona tabela zgodności identyfikuje art. 101 projektu jako regulację wdrażającą art. 37 ust. 3 dyrektywy 2023/2225, podczas gdy wpis do Wykazu przewiduje nieskorzystanie z tej opcji (pkt 17 części wpisu dotyczącej opcji). Podobnie w zakresie zapewnienia usług doradczych w kwestii zadłużenia wpis do Wykazu przewiduje skorzystanie z istniejących procedur w zakresie świadczenia pomocy konsumentom w sprawach finansowych, w tym świadczonych przez Rzecznika Finansowego na podstawie ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego, o Rzeczniku Finansowym i o Funduszu Edukacji Finansowej, podczas gdy (jak wskazano w uwadze nr 15) projekt wprowadza w tym zakresie nowe kompetencje Rzecznika Finansowego.	